ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓
ณ อาคารรัฐสภา

หน้า

เรื่องหารือ

ผู้อภิปราย

- นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล ๑
- นางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ ๒
- นายสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล ๓
- นายสุรทิน พิจารณ์ ๔
- นายบุญฐิณ ประทุมลี ๕
- นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์ ๖
- นายสุเทพ อู่อ้น ๗
- นางสาวปารีณา ไกรคุปต์ ๗
- นายคุณากร ปรีชาชนะชัย ๘
- นายสฤษดิ์ บุตรเนียร ๙
- นายองค์การ ชัยบุตร ๑๐
- รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ ๑๑
- นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย ๑๒
- นายยศวัฒน์ มาไพศาลสิน ๑๓
- นายนพพล เหลืองทองนารา ๑๓
- นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค ๑๔
- นางสาวธนภร โสมทองแดง ๑๕
- นายสัญญา นิลสุพรรณ ๑๖
- นายวันนิวัติ สมบูรณ์ ๑๗

หน้า

ผู้อภิปราย
- นายบัญญัติ เจตนจันทร์ ๑๘
- นายเกษมสันต์ มีทิพย์ ๒๐
- นายวุฒิพงษ์ นามบุตร ๒๐
- นายบัลลังก์ อรรณนพพร ๒๑
- นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ ๒๒
- นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์ ๒๓
- นายดำรงค์ พิเดช ๒๔
- นายจิรพงษ์ ทรงวัชราภรณ์ ๒๕
- นายศิริพงษ์ รัสมี ๒๖
- นายกฤษฎา ตันเทอดทิตย์ ๒๖
- นายประมวล พงศ์ถาวราเดช ๒๘

ระเบียบวาระที่ ๑ กระทู้ถาม ไม่มี ๓๐

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ๓๑

- รับทราบเรื่องวุฒิสภาได้พิจารณาและลงมติ ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. .... (ไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม) ๓๑

๒.๘ รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปี ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

ผู้อภิปราย
- นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ๓๒ ๖๐
- นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ ๓๔ ๔๒
- พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ ๓๕ ๓๘ ๔๓
- นายอับดุลอายี สาแม็ง ๔๓
- นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ ๔๘
- นายนพดล แก้วสุพัฒน์ ๕๔

หน้า

ผู้อภิปราย
- นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ๕๖
- นางผ่องศรี แซ่จึง ๖๔
- นายนิกร จำนง ๖๘
- นายครูมานิตย์ สังข์พุ่ม ๗๐
- นายขจิตร ชัยนิคม ๗๔ ๘๒
- ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม ๘๓ ๘๗
- นางอนุรักษ์ บุญศล ๘๘
- นายสงวน พงษ์มณี ๙๐
- นายเทพไท เสนพงศ์ ๙๕
- นายมานพ คีรีภูวดล ๙๘
- นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน ๑๐๒
- นายฐิตินันท์ แสงนาค ๑๐๕
- นายนิคม บุญวิเศษ ๑๐๘
- นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ๑๑๑
- นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ (ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน) ๑๑๔

๒.๙ รับทราบรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ๑๑๖

ผู้อภิปราย
- นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ๑๑๗
- นายเอกภพ เพียรพิเศษ ๑๒๓
- นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา (เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ๑๒๕

หน้า

๒.๑๐ รับทราบงานรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุน ๑๒๗
เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ผู้อภิปราย

- นายสุภกร บัวสาย (ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาค ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๕๓
ทางการศึกษา)

- นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา ๑๓๒

- นายสำลี รักสุทธี ๑๓๕

- พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ ๑๓๘ ๑๓๙

- นายจักรพันธ์ พรนิมิตร ๑๔๓

- นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ ๑๔๗

- นายขจิตร ชัยนิคม ๑๕๐

๒.๑๑ รับทราบรายงานผลการเตรียมความพร้อมในการ ๑๕๙
ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรร
คลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง
วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ผู้อภิปราย

- พลอากาศโท ธนพันธ์ หร่ายเจริญ (รองเลขาธิการ ๑๖๑ ๑๖๙
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ)

- พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ ๑๖๓

- นายขจิตร ชัยนิคม ๑๖๖ ๑๗๓

- นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ๑๗๒ ๑๗๓

- นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ๑๗๔ ๑๗๕

๒.๑๒ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงาน ๑๗๕
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ผู้อภิปราย

- พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ ๑๗๖

- นายขจิตร ชัยนิคม ๑๘๒ ๑๙๔ ๑๙๕

หน้า

ผู้อภิปราย

- นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ ๑๘๕
- นายวีระกร คำประกอบ ๑๙๐ ๑๙๕
- นายบัญญัติ เจตนจันทร์ ๑๙๖
- นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล (ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ) ๒๐๑

๒.๑๓ รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๒๐๕

ผู้อภิปราย

- นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ๒๐๖
- นายขจิตร ชัยนิคม ๒๐๙
- นายสุรสิทธิ์ นิธิวุฒิวรรักษ์ ๒๑๐
- นายประจักษ์ บุญยัง (ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน) ๒๑๔

๒.๑๔ รับทราบรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ๒๑๙

๒.๑๕ รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงาน กสทช. ประจำปี ๒๕๖๒ และรายงานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน กสทช. สำนักงาน กสทช. และเลขาธิการ กสทช. ประจำปี ๒๕๖๒ (ขอเลื่อน) ๒๒๐

๒.๑๖ รับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) (ขอเลื่อน) ๒๒๐

๒.๑๗ รับทราบรายงานการตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ขอเลื่อน) ๒๒๐

๒.๑๘ รับทราบรายงานการเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ขอเลื่อน) ๒๒๐

๒.๑๙ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ขอเลื่อน) ๒๒๐

หน้า

ผู้อภิปราย

- นายขจิตร ชัยนิคม ๒๒๑

ภาคผนวก

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่มา ลา ขาดในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๐๑	นายกนก ลิ้มตระกูล		✓		
๐๐๒	ศาสตราจารย์กนก วงษ์ตระหง่าน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๓	นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๔	นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๕	นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๖	นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๘	นายกฤติเดช สันติวชิระกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๙	นายกฤษฎา ตันเทอดทิตย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๐	นายกฤษณ์ แก้วอยู่	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๑	นางสาวกวินนาถ ตาคีย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๒	นายกษิดิ์เดช ชุติมันต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๓	นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๔	นางกันตวรรณ ตันเถียร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๕	นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๖	นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๗	นางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๘	นายการุณ โหสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๙	นายกิตติ สมทรัพย์	✓			ลงชื่อย้อนหลัง
๐๒๐	นายกิตติกร โล่ห์สุนทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๑	นายกิตติชัย เรืองสวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๒	นางสาวกิตติ์ธัญญา วาจาดี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๓	นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๕	นางสาวกุลวลี นพอมรบดี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๒๖	นายกูเฮง ยาวอหะซัน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๗	นายเกรียงศักดิ์ ฝ้ายสีงาม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๘	นายเกษม ศุภรานนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๙	นายเกษม อุประ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๐	นายเกษมสันต์ มีทิพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๑	นายเกียรติ สิทธีอมร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๒	นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๓	นายเกื้อกูล ด่านชัยวิจิตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๔	ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๕	นายโกศล ปัทมะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๗	นายขจิตร ชัยนิคม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๘	นายขวัญเลิศ พานิชมาท	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๙	นายเขตรัฐ เหล่าธรรมทัศน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๐	นายคงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๑	นายคฑาเทพ เตชะเดชเรืองกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๒	นายคมเดช ไชยศิวามงคล	✔			
๐๔๓	นายครูมานิตย์ สังข์พุ่ม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๔	นายคารม พลพรกลาง		✔		
๐๔๕	นายคำพอง เทพาคำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๖	นายคุณากร ปรีชาชนะชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๗	นายจตุพร เจริญเชื้อ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๘	นายจรัส คุ้มไข่น้ำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๙	นายจรัสฤทธิ์ จันทรสุรินทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๐	ร้อยเอก จองชัย วงศ์ทรายทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๑	นางสาวจอมขวัญ กลับบ้านเกาะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๒	นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๓	นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น		✔		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๕๔	นายจักรพล ตั้งสุทธิธรรม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๕	นายจักรพันธ์ พรนิมิตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๖	นายจักรัตน์ พั้วช่วย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๗	นางสาวจุฑาทัตต เหล่าธรรมทัศน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๘	นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๙	นายจารึก ศรีอ่อน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๑	นางสาวจิตภัสร์ ตั้น กฤดากร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๒	นายจิรทัศ ไกรเดชา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๓	นายจิรพงษ์ ทรงวัชราภรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๔	นายจิรวัฒน์ ศิริพานิชย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๕	นายจิรวัฒน์ อรัณยกานนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๖	นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๗	นางสาวจิราพร สินธุไพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๘	นายจิรายุ ห่วงทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๙	นายจีรเดช ศรีวิราช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๐	นางจุฑาพัตธน์ เมนะสวัสดิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๑	นายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๒	นายเผดิมชัย สะสมทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๓	นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๐๗๔	นายจุลพันธ์ โนนศรีชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๕	นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๗	นางเจริญ เรี่ยวแรง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๘	นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๙	นายฉลอง เทอดวีระพงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๐	นายฉลาด ขามช่วง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๑	นางสาวชนก จันทาทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๒	นายชยุต ภุมมะกาญจนะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๘๓	นายชลน่าน ศรีแก้ว	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๔	นายชวน หลีกภัย	✔			
๐๘๕	พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๖	นายชวลิต วิชยสุทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๗	นายชัชวาลล์ คงอุดม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๘	นายสวาป เผ่าประทาน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๙	นายชัยชนะ เดชเดโช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๐	นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๑	นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๒	นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๓	นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๔	นายชาญวิทย์ วิภูศิริ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๕	นายชาดา ไทยเศรษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๗	นายชินวรณ์ บุณยเกียรติ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๘	นายชุมพล จุลใส	✔			
๐๙๙	นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพัลลภ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๐	นายชูศักดิ์ คีรีมาศทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๑	นายชูศักดิ์ แอกทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๒	นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๓	นายเชิดพงศ์ ราชป้องขันธ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๔	นายโชติพิพัฒน์ เตชะโสภณมณี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๕	นายโชติวุฒิ ธนาคมานุสรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๖	นายไชยวัฒนา ติณรัตน์		✔		
๑๐๗	นายไชยา พรหมา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๘	นายซูการ์โน มะทา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๙	นางสาวญาณธิชา บัวเผื่อน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๐	พันตำรวจโท ฐนภัทร กิตติวงศา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๑๑	นายฐานิสร์ เทียนทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๒	นายฐาปกรณ์ กุลเจริญ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๓	นายฐิตินันท์ แสงนาค	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๔	นางสาวฐิติภัสร์ โชติเดชาชัยนันต์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๕	นางสาวณธีภัสร์ กุลเศรษฐสิทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๖	นายณัฏฐ์ชนน ศรีก่อเกื้อ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๗	นายณัฏฐพล จรัสรพีพงษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๘	นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๙	นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๐	นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๑	นายณัฐพงษ์ สุปริยศิลป์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๒	นายณัฐพล สืบศักดิ์วงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๓	นายณัฐวุฒิ กองจันทร์ดี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๔	นายณัฐวุฒิ บัวประทุม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๕	นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๖	นายดล เหตระกูล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๗	นายดะนัย มะหิพันธ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๘	นายดำรงค์ พิเดช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๙	นายเดชอิศม์ ขาวทอง		✔		
๑๓๐	นางสาวตรีนุช เทียนทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๑	นายตี๋ใหญ่ พูนศรีธนากูล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๒	นายไตรเทพ งามกมล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๓	นายไตรรงค์ ติธรรม		✔		
๑๓๔	นายถาวร เสนเนียม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๕	พลตรี ทรงกลด ทิพย์รัตน์		✔		
๑๓๖	พันเอก เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๗	นายทวิรัฐ รัตนเศรษฐ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๓๘	นายทวีศักดิ์ ทักษิณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๙	นายทศพร ทองศิริ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๐	นายทองแดง เบ็ญจะปัก	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๑	นางทัศนาพร เกษเมธีการุณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๒	นางสาวทัศนีย์ บูรณุปกรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๓	นางทัศนียา รัตนเศรษฐ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๔	นายทายาท เกียรติชูศักดิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๕	นายเทพไท เสนพงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๖	นายเทวัญ ลิปตพัลลภ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๗	นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๘	นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๙	นางเทียบจุฑา ขาวขำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๐	นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๑	นายธนกร ไชยกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๒	นางสาวธนภร โสมทองแดง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๓	นายธนยศ ทิมสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๔	นายธนะสิทธิ์ โควสุรัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๕	นายธนัสถ์ ทวีเกื้อกูลกิจ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๖	นายมานพ คีรีภูวดล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๗	นายธรรมนัส พรหมเผ่า	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๘	นายธรรมวิชญ์ โพธิพิพิธ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๙	นายธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๐	นายธัญวัจน์ กมลวงศ์วัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๑	นายธารา ปิตุเตชะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๒	นายธีรภัทร พริ้งศุลกะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๓	นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๔	นายธีระ ไตรสรณกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๕	นายธีระ วงศ์สมุทร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๖	นายธีรัจชัย พันธุมาศ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๗	นายนพ ชีวานันท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๘	นายนพคุณ รัฐผไท	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๙	นายนพดล แก้วสุพัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๐	นายนพดล มาตรศรี		✔		
๑๗๑	นายนพพล เหลืองทองนารา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๒	นางสาวนภาพร เพ็ชร์จินดา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๓	นายนริศ ขำนุรักษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๔	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๕	นายสมศักดิ์ คุณเงิน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๖	นายนัทธี ถิ่นสาคู	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๗	นางนาที รัชกิจประการ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๘	นายนิกร จำนง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๙	นายนิคม บุญวิเศษ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๐	นายนิติพล ผิวเหมาะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๑	นายนิพันธ์ ศิริธร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๒	นายนิยม ช่างพินิจ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๓	นายนิยม วิวรรธนดิฐกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๔	นายนิยม เวชกามา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๕	นายนิรมิต สุจารี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๖	นายนิรันดร์ นาเมืองรักษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๘	นายนิโรธ สุนทรเลขา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๙	นางสาวแนน บุณย์ธิดา สมชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๐	นายบัญญัติ เจตนจันทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๑	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๒	นายบัลลังก์ อรรณนพพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๙๓	นายบุญแก้ว สมวงศ์	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๑๙๔	นายบุญฐิณ ประทุมลี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๕	นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๖	นางบุญรื่น ศรีธเรศ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๗	นายบุญลือ ประเสริฐโสภา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๘	นายบุญสิงห์ วรินทร์รักษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๙	นางสาวเบญจา แสงจันทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๐	นายปกรณ์ มุ่งเจริญพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๑	นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๒	นายปฐมพงศ์ สูญจันทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๓	นายปดิพัทธ์ สันติภาดา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๔	นายประกอบ รัตนพันธ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๕	นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๖	นายประทวน สุทธิอำนวยเดช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๗	นายประภัตร โพธสุธน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๘	นายประภูศักดิ์ จินตะเวช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๙	นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๐	นายประสงค์ บูรณ์พงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๑	นายประสิทธิ์ มะหะหมัด	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๒	นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๓	นายประเสริฐ จันทรรวงทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๔	นายประเสริฐ บุญเรือง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๕	นายประเสริฐพงษ์ ศรนุวัตร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๖	นายปริญญา ช่วยเกตุ คีรีรัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๗	นายปริญญา ฤกษ์หร่าย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๘	นายปรีดา บุญเพลิง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๑๙	นายปัญญา จีนาคำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๒๐	นางสาวปารีณา ไกรคุปต์	✔			
๒๒๒	นายปิยวัฒน พันธ์สายเชื้อ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๓	นางสาวปิยะรัฐชย์ ติยะไพรัช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๔	นางผ่องศรี แซ่จึง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๕	นายไผ่ ลิกค์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๗	นายพงศ์กวิน จีงรุ่งเรืองกิจ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๘	นายพนิต วิกิตเศรษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๒๙	นายพยม พรหมเพชร		✔		
๒๓๐	นายพรชัย อำนวยทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย อินทร์สุข	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๒	นายพรเทพ วิสุทธิ์วัฒนศักดิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๓	นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๔	นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๕	นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๗	นายพลภูมิ วิภัติภูมิประเทศ	✔			
๒๓๘	นางสาวพัชรินทร์ ชำศิริพงษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๓๙	นายพัฒนา สัพโส	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๐	นายพาณุวัฒณ์ สะสมทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๑	นายพิจารณ์ เชาวพัฒนวงศ์	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๒๔๒	นางพิชชารัตน์ เลาหพงศ์ชนะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๓	นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๔	นายพิเชษฐ สถิรชวาล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๕	นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๖	นายพิบูลย์ รัชกิจประการ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๗	นางสาวพิมพ์พร พรพฤฒิพันธุ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๘	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๔๙	นายพิษณุ พลธี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๕๐	นายพีรเดช คำสมุทร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๑	นางสาวพิมพ์รพี พันธุ์วิชาติกุล	✔			
๒๕๒	นายพีระเพชร ศิริกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๓	นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๔	นายเพชร เอกกำลังกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๕	นางสาวเพชรชมพู กิจบูรณะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๖	นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๗	นายเพชรวรรต วัฒนพงศศิริกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๘	นายไพจิต ศรีวรขาน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๕๙	นายไพบูลย์ นิติตะวัน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๐	นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๑	นางสาวไพลิน เทียนสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๒	นายภณณัฏฐ์ ศรีอินทร์สุทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๓	นายภราดร ปริศนานันทกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๔	นางสาวภริม พูลเจริญ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๕	นายภาคภูมิ บูลย์ประมุข	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๖	นายภาควัต ศรีสุรพล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๗	นางสาวภาดาท์ วรกานนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๘	นายภานุ ศรีบุศยกาญจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๖๙	นายภาสกร เงินเจริญกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๐	นายภิญโญ นิโรจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๑	นายภูดิท อินสุวรรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๒	นายภูมิศิษฏ์ คงมี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๓	นายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๔	นายมณฑล โพธิ์คาย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๕	นายมณเฑียร สงฆ์ประชา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๖	นายมนตรี ตั้งเจริญถาวร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๗๗	นายมนตรี ปาน้อยนนท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๘	นางมนพร เจริญศรี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๗๙	นายมนูญ สิวาภิรมย์รัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๐	นางสาวมัลลิกา จิระพันธุ์วาณิช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๑	นายมานพ ศรีผึ้ง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๒	นายมานะ โลหะวณิชย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๓	นายมานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๔	นายมานัส อ่อนอ้าย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๕	นางมารศรี ขจรเรืองโรจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๖	นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๗	นางมุกดา พงษ์สมบัติ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๘	พลตำรวจเอก ยงยุทธ เทพจำนงค์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๘๙	นายยงยุทธ สุวรรณบุตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๐	นายยรรยงก์ ถนอมพิชัยธำรง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๑	นายยศวัฒน์ มาไพศาลสิน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๒	นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๔	รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๕	นายรณเทพ อนุวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๖	นายระวี มาศฉมาดล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๗	นายรังสรรค์ มณีรัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๘	นายรังสรรค์ วันไชยธนวงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๙๙	นายรังสิกร ทิมาตฤกะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๐	นายรังสิมันต์ โรม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๑	นางสาวรังสิมา รอดรัศมี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๒	นายรัฐกิตติ์ ผาลีพัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๓	นายรุ่งโรจน์ ทองศรี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๔	นายเรวัต วิศรุตเวช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๐๕	นางสาวละออง ติยะไพรัช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๖	นางลินดา เชิดชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๗	นายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๘	นางสาววชิราภรณ์ กาญจนะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๐๙	นางสาววทันยา วงษ์โอภาสี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๐	นายวรภพ วิริยะโรจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๑	นางสาววรรณวรี ตะล่อมสิน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๒	นางสาววรรณวิภา ไม้สน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๓	นายวรศิษฎ์ เลียงประสิทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๔	นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๕	นายวราวุธ ศิลปอาชา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๖	นายวัชรพล โตมรศักดิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๗	นายวัชระ ยาวอหะซัน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๘	นายวัชรา ณ วังขนาย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๑๙	นายวัฒนา ช่างเหลา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๐	นายวัน อยู่บำรุง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๑	นายวันชัย เจริญนนทสิทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๒	นายวันชัย ปริญญาศิริ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๓	นายวันนิวัติ สมบูรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๔	นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๕	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๖	นายวาโย อัศวรุ่งเรือง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๗	นายวิเชียร ชวลิต	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๘	นายวิทยา ทรงคำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๒๙	นายวินท์ สุธีรชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๐	นายวิรัช พันธุมะผล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๑	นายวิรัช รัตนเศรษฐ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๓๒	นายวิรัตน์ วรศสิริน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๓	นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๔	นายวิวรรธน์ นิลวัชรมณี		✔		
๓๓๕	นายวิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๖	พลตำรวจโท วิศณุ ม่วงแพรสี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๗	นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๘	นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๓๙	นายวิสิษฐ์ เตชะธีราวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๐	นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๑	นายมารุต มัสยวาณิช	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๒	นายวีระกร คำประกอบ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๓	นายวีระชัย วีระเมธีกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๔	นายวีระพล จิตสัมฤทธิ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๕	นายวีระวัฒน์ โอสถานุเคราะห์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๖	นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๗	นายวุฒินันท์ บุญชู	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๘	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๔๙	นายเพชรภูมิ อาภรณ์รัตน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๐	นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๑	นายศรัณย์วุฒิ ศรัณย์เกตุ	✔			
๓๕๒	นายศราวุธ เพชรพนมพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๓	นางสาวศรีนวล บุญลือ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๔	นายศรีเรศ โกฏคำลือ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๕	นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๖	นายศักดา คงเพชร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๗	นายศักดินัย นุ่มหนู	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๕๘	นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ		✔		

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๕๙	นายศาสตรา ศรีปาน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๐	นายศิรสิทธิ์ เลิศด้วยลาภ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๑	นางสาวศิริกัญญา ตันสกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๒	นายศิริพงษ์ รัสมี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๓	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๔	นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๕	นางสาวศิลัมพา เลิศนุวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๖	นายศุภชัย ใจสมุทร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๗	นายศุภชัย นพขำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๖๘	นายศุภชัย โพธิ์สุ	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๓๖๙	นางสาวศุภมาส อิศรภักดี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๐	นางสาวสกุณา สาระนันท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๑	นายสงคราม กิจเลิศไพโรจน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๒	นายสงวน พงษ์มณี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๓	นายสนอง เทพอักษรณรงค์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๔	นายสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๕	นายสมเกียรติ ถนอมสินธุ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๖	นายสมเกียรติ วอนเพียร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๗	นางนันทนา สงฆ์ประชา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๘	นายสมคิด เชื้อคง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๗๙	นายสมเจตน์ ลิมปะพันธุ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๐	นายสมชาติ ประดิษฐพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๑	นายสมชาย ฝั่งชลจิตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๒	พลเอก สมชาย วิษณุวงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๓	นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๔	นายสมบัติ อำนาคะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๕	นายสมบูรณ์ ชารัมย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๘๖	นายสมพงษ์ โสภณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๗	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๘	นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๘๙	นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๐	นายสมศักดิ์ พันธ์เกษม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๑	นางสมหญิง บัวบุตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๒	นายสมัคร ป้องวงษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๓	นายสยาม หัตถสงเคราะห์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๔	นายสรชัด สุจิตต์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๕	นายสรวุฒิ เนื่องจำนงค์	✔			
๓๙๖	นายสรอรรถ กลิ่นประทุม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๗	นางสาวสรัสนันท์ อรรณนพพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๘	นายสราวุธ อ่อนละมัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๓๙๙	นายสฤษฏ์พงษ์ เกี่ยวข้อง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๐	นายสฤษดิ์ บุตรเนียร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๑	นายสะถิระ เผือกประพันธุ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๒	นายสัญญา นิลสุพรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๓	นายสัณหพจน์ สุขศรีเมือง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๔	นายสันติ กีระนันทน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๕	นายสันติ พร้อมพัฒน์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๖	นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๗	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๘	นายสาคร เกี่ยวข้อง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๐๙	นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๐	นายสาธิต ปิตุเตชะ	✔			
๔๑๑	นายสาธิต อุ่ยตระกูล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๒	นายสายัณห์ ยุติธรรม	✔			

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๑๓	นายสำลี รักสุทธี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๔	นายสิงหภณ ดีนาง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๕	พันโท สินธพ แก้วพิจิตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๖	นายสินิตย์ เลิศไกร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๗	นายสิระ เจนจาคะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๑๘	นางสิรินทร รามสูต		✔		
๔๑๙	นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๐	นายสุชาติ ชมกลิ่น	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๑	นายสุชาติ ตันเจริญ	✔			
๔๒๒	นายสุชาติ ภิญโญ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๓	นายสุชาติ อุสาหะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๔	นางสาวสุณัฐชา โล่สถาพรพิพิธ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๕	นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๖	นายสุทา ประทีป ณ ถลาง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๗	นายสุทิน คลังแสง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๘	นายสุเทพ อู่อ้น	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๒๙	นายสุพล จุลใส	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๐	นายสุพล ฟองงาม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๑	พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๒	นายสุภดิช อากาศฤกษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๓	นางสุภาภรณ์ คงวุฒิปัญญา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๕	นายสุรชาติ ชาญประดิษฐ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๖	นายสุรชาติ ศรีบุศกร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๗	นายสุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๘	นายสุรทิน พิจารณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๓๙	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๐	รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๔๑	นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๒	นายสุรศักดิ์ ชิงนวรรณ์		✔		
๔๔๓	นายสุรศักดิ์ พันธ์เจริญวรกุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๔	นายสุรศักดิ์ อนรรฆพันธ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๕	นายสุรสิทธิ์ นิธิวุฒิวรรักษ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๖	นายสุรสิทธิ์ วงศ์วิทยานันท์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๗	พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๘	นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๔๙	นายเสมอกัน เที่ยงธรรม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๐	พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๑	นายโสภณ ซารัมย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๒	นายองค์การ ชัยบุตร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๓	นายองอาจ คล้ามไพบูลย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๔	นายองอาจ วงษ์ประยูร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๕	นายอดิพงษ์ ฐิติพิทยา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๖	นายอธิรัฐ รัตนเศรษฐ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๗	นายอนันต์ ผลอำนวย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๘	นายอนันต์ ศรีพันธุ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๕๙	นายอนาวิล รัตนสถาพร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๐	นายอนุชา น้อยวงศ์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๑	นายอนุชา นาคาศัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๒	นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาครทรรพ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๓	นายอนุทิน ชาญวีรกูล		✔		
๔๖๔	นายอนุมัติ ชูสารอ		✔		
๔๖๕	นายอนุรักษ์ จุรีมาศ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๖	นายอนุรักษ์ ตั้งปณิธานนท์	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๔๖๗	นางอนุรักษ์ บุญศล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๖๘	นายอนุสรณ์ ปั้นทอง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๖๙	นางสาวอนุสรี ทับสุวรรณ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๐	นายอภิชัย เตชะอุบล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๑	นายอภิชา เลิศพชรกมล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๒	นายอภิชาติ ตีรสวัสดิชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๓	นายอภิชาติ ศิริสุนทร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๔	นายสุทัศน์ เงินหมื่น	✔			
๔๗๕	นางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๖	นายอรรถกร ศิริลัทธยากร	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๗	ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดี	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๗๘	นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์	✔			ลงชื่อย้อนหลัง
๔๗๙	นายอัครวัฒน์ อัศวเหม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๐	นายอัฏฐพล โพธิพิพิธ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๑	นายอันวาร์ สาและ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๒	นายอับดุลบาซิม อาบู	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๓	นายอับดุลอายี สาแม็ง	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๔	นายอัศวิน วิภูศิริ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๕	นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๖	นางอาภรณ์ สาราคำ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๗	นายอารี ไกรนรา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๘	นายอาสพลธ์ สรรณ์ไตรภพ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๘๙	นายอำนาจ วิลาวัลย์	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๐	นายอำไพ กองมณี	✔			
๔๙๒	นายอิสสระ สมชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๓	นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๔	นายเอกการ ซื่อทรงธรรม	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๕	นายเอกชัย ทรงอำนาจเจริญ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๙๖	นายเอกธนัช อินทร์รอด	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๗	นายเอกภพ เพียรพิเศษ	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๘	นายเอกราช ช่างเหลา	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๔๙๙	นายเอี่ยม ทองใจสด	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
๕๐๐	นายโอชิษฐ์ เกียรติก้องชูชัย	✔			รับข้อมูลด้วยบัตร
	รวม ๔๘๗	**๔๗๒**	**๑๕**	-	

นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลสิริ
ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นางสราพร เจนนุวัตร
ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓
ณ อาคารรัฐสภา

(นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้ขึ้นบัลลังก์เวลา ๐๙.๓๑ นาฬิกา)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ผมขออนุญาตให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปรึกษาตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๒๔ ๓๐ ท่าน ผมจะไม่เสียเวลาอ่านรายชื่อเพราะว่าทุกคนทราบอยู่แล้วนะครับ แต่ว่าจะขออนุญาตไปตามลำดับที่ท่านขึ้นบัญชีเอาไว้ ท่านแรก นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล ขอเชิญครับ

นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล (ชัยภูมิ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ดิฉัน นางพรเพ็ญ บุญศิริวัฒนกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ เขต ๕ พรรคเพื่อไทย ขอหารือท่านประธานด้วยเรื่องความเดือดร้อนเดิมที่ดิฉันได้เคยหารือไว้เมื่อครั้งแล้ว เวลาผ่านไป ๑ ปี รัฐบาลก็ไม่ได้ตอบสนองอะไรดิฉันเลย ไม่แก้ปัญหาให้ดิฉัน ดิฉันจึงอยากมาขอหารือใหม่ เพราะไม่อยากให้ประชาชนลำบากมาหารือเอง คืออย่างนี้ค่ะ ชาวอำเภอภูเขียวบ้านของดิฉัน ประชากรค่อนอำเภออาศัยน้ำจากหนองผักปังเพื่ออุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร แต่ขณะนี้น้ำจากหนองผักปังแห้งจากตะกอนดิน จากพืชทับถมกันมานาน เป็นเวลา ๒๐ ปีแล้วที่ไม่มีการขุดลอก เราต้องใช้น้ำแหล่งนี้เป็นน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปา เพราะว่าเราเป็นแม่ข่ายภูเขียว ท่านประธานคะ น้ำน้อยแล้วก็แห้งเป็นแต่ขี้เลน ขี้ตม เมื่อนำมาผลิตน้ำประปาก็ขาดคุณภาพ น้ำจะไหลบ้างไม่ไหลบ้าง แล้วแถมเราเป็นแม่ข่ายเราต้องกระจายไปจนทั่ว พอไหลออกมาก็เป็นตะกอนดำ ๆ เหม็นค่ะ เหม็นเน่ามากเลย จะใช้ล้างหน้าหรือจะใช้แปรงฟังก็รู้สึกอึดอัด เลยต้องอาศัยน้ำขวดช่วย ดิฉันก็มีปัจจัยพอที่จะซื้อน้ำขวดแต่ชาวบ้านลำบากมาก ส่วนที่จะไหลไปเพื่อการเกษตรนั้นอย่าได้หวังเลยค่ะ ถึงแม้ฝนจะตกแล้วก็ตามก็ไม่มีน้ำเหลือที่จะไหลไปเพื่อทำการเกษตรได้เลย ดิฉันว่าไม่ควรที่จะปล่อยให้พวกดิฉันลำบากขนาดนี้นะคะ หวังเป็นอย่างยิ่งเลยว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กระทรวงมหาดไทย คงไม่นิ่งดูดายอีกต่อไปนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ รักษาเวลาครับ ต่อไปนางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ เชิญครับ

นางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ (กรุงเทพมหานคร) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน นางสาวกานต์กนิษฐ์ แห้วสันตติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต ๑ พรรคพลังประชารัฐ ดิฉันขอหารือในเรื่องของความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ๒ เรื่องนะคะ

เรื่องแรก เนื่องมาจากพี่น้องในตลาดเทวราช เขตดุสิต ร้องเรียนมาว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครค่ะ พ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของในตลาดแจ้งว่าทางสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครมาเก็บค่าเช่า ค่าส่วนกลาง และค่าแผงอย่างต่อเนื่อง แต่เวลาที่ชาวบ้านเดือดร้อน ท่อตันทำให้น้ำท่วมขังเน่าเหม็น กลับไม่ได้รับการดูแล ไม่มีการมาลอกท่อให้ชาวบ้าน ชาวบ้านต้องทนยืนขายของอยู่ในน้ำเน่า นอกจากนั้นแล้วยังปล่อยให้ถนนทรุดตัว เป็นหลุม เป็นบ่อ ขรุขระมาก ซึ่งสร้างความลำบากในการสัญจร ทั้งๆ ที่ชาวบ้านชำระค่าส่วนกลางในการดูแลและค่าเช่าแผงมาอย่างต่อเนื่อง ----

ดิฉันมองว่าสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครน่าจะมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการได้ดีกว่านี้ เพราะว่ามีการเก็บรายได้ ดิฉันจึงขอฝากท่านประธานไปยังสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครช่วยมาแก้ไขปัญหาในเรื่องของลอกท่อและปรับผิวถนนในตลาดเทวราชให้ด้วยนะคะ

เรื่องที่ ๒ มีชาวบ้านแฟลตห้วยขวางฝากขอร้องการเคหะให้ช่วยมาแก้ไขในเรื่องของท่อตันที่ตลาดห้วยขวาง เวลาฝนตกน้ำจะท่วมเหมือนแม่น้ำเลย รวมถึงบ่อเกรอะที่ชำรุด มีสิ่งปฏิกูลส่งกลิ่นเน่าเหม็นออกมา สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านอย่างมาก ดิฉันได้หารือท่านประธานไปแล้วรอบหนึ่งในเรื่องนี้ แต่การเคหะแห่งชาติไม่ให้ความสนใจ ไม่มาแก้ไขเลยค่ะ นี่แค่จุดเดียวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นยังมีอีกหลายจุดที่ชาวบ้านเดือดร้อนและไม่ได้รับการแก้ไข ดิฉันจึงขอฝากท่านประธานไปยังการเคหะแห่งชาติด้วยนะคะ ขอบคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล ครับ

นายสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล (แบบบัญชีรายชื่อ) : สวัสดีครับท่านประธาน เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายสมเกียรติ ไชยวิสุทธิกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล วันนี้จะมาขอหารือท่านประธานเกี่ยวกับเรื่องการขอขยายสะพานทางเดิน คสล. คลองบ้านม้า สะพาน คสล. แห่งนี้อยู่ในซอยรามคำแหง ๘๖ ใกล้กับหมู่บ้านกิตตินิเวศน์และติดกับชุมชนคลองบ้านม้า หมู่ที่ ๑๐ ในปี ๒๕๓๔ ทาง กทม. โดยเขตบางกะปิได้มีงบประมาณมาก่อสร้างทางเดิน คสล. ซึ่งมีความกว้าง ๑ เมตร ระยะความยาวที่ ๓๐๐ เมตร ต่อมาในปี ๒๕๕๔ ก็มาสร้างทาง คสล. ต่อจากจุดเดิม เป็นระยะทางความยาวที่ ๓๐๐ เมตร ในขนาดความกว้างที่ ๑.๕ เมตร สะพาน คสล. ใหม่เก่าขนาดความกว้างไม่เท่ากัน ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อมีการสัญจรไปมาทั้งคนและการขับขี่จักรยาน เมื่อมาถึงจุดรอยต่อทาง คสล. เก่าที่มีความกว้างแค่ ๑ เมตร ก็พบว่ามีการวางท่อพาดบนผิวทางจราจรแนวทางยาวทำให้เกิดการสัญจรทาง คสล. เก่าที่มีความกว้างลดลงจาก ๑ เมตร เหลือ ๗๐-๘๐ เซนติเมตร จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้สัญจรไปมา ได้มีการร้องเรียนไปยังเขตบางกะปิแล้ว ๒ ครั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี ๒๕๖๐ และเดือนธันวาคม ปี ๒๕๖๒ ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข ชาวบ้านจึงให้ผมมาเรียน

ถึงท่านประธานว่า ๑. อยากจะให้เอาท่อประปาที่วางพาดทางสัญจร คสล. เก่าออก ๒. ช่วยขยายทางสัญจร คสล. เก่าที่มีความกว้างแค่ ๑ เมตร ให้ได้ขนาดตามมาตรฐานที่ ๑.๕ เมตร จึงฝากเรียนท่านประธานผ่านไปถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบให้แก้ไขเพื่อบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณสุรทิน พิจารณ์ ครับ

นายสุรทิน พิจารณ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม สุรทิน พิจารณ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปไตยใหม่ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ๓ เรื่องที่จะหารือต่อท่านประธานครับ

เรื่องแรกคือหนี้นอกระบบ ท่านประธานที่เคารพครับ ในช่วงที่มีโควิด-๑๙ (COVID-19) ปรากฏว่าชาวบ้านยากจนไม่มีเงินมีทอง ก็ไปหยิบยืมเงินนายทุน แต่ช่วงนี้ ๒-๓ เดือนที่ผ่านมา นายทุนไปแจ้งตำรวจแล้วก็จับพี่น้อง เดือดร้อนมาก จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดชัยภูมิ ยกตัวอย่างเช่นนางจำเนียร ปลงใจ อยู่จังหวัดศรีสะเกษ ไปยืมเงินมา ๗๐,๐๐๐ บาท เดี๋ยวนี้ก็ถูกยึดที่ไร่ที่นา ถูกยึดบ้าน ไม่มีบ้านอยู่ ฝากไปถึงฝ่ายความมั่นคง กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วยครับ

เรื่องที่ ๒ ห้วยขุหลุ ที่ตำบลเกษม อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ๓๐ ปีแล้วที่ของบประมาณไปทำโครงการ ๓๐๐ ล้านบาท ปรากฏว่าปีนี้ก็ถูกตัดอีกครับ ที่มีนายกวิกาลเป็นนายกเทศมนตรีอยู่ ก็ขอฝากไปที่กรมชลประทานและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วยครับ

เรื่องที่ ๓ ถนนสาย ๓๒๑๓ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชัยนาทของอำเภอหนองมะโมง ถนน ๔ เลน (Lane) ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร ปรากฏว่าทำเป็นตอน ๆ ไป ตอนนี้ ๔ เลน (Lane) วิ่งไปอีกสักพักหนึ่งเป็น ๒ เลน (Lane) วิ่งไปอีกเป็น ๔ เลน (Lane) เป็นระยะ ๆ เป็นท่อน ๆ ไป ชาวบ้านเกิดอุบัติเหตุ อยากจะฝากกรมทางหลวงชนบทและกระทรวงคมนาคมช่วยหางบประมาณไปลงให้ตลอดสายด้วยครับ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณบุญฐิณ ประทุมลี ครับ

นายบุญฐิณ ประทุมลี (มุกดาหาร) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม บุญฐิน ประทุมลี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร เขต ๒ พรรคเพื่อไทย วันนี้ผมมีเรื่องที่จะหารือท่านประธาน ๒ เรื่องครับ

เรื่องที่ ๑ ขอให้กรมชลประทานซ่อมแซมท่อส่งน้ำฝั่งซ้ายสะพานข้ามลำห้วยเลา หลักกิโลเมตรที่ ๒+๘๐๐ อ่างเก็บน้ำห้วยขาหน้า บ้านหนองคอง ตำบลพังแดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งอยู่ระหว่างของบประมาณโครงการดำเนินการในภาวะเร่งด่วน ผลกระทบจากภัยแล้ง ซึ่งเสียหายจากพายุโพดุล (Podul) เมื่อปี ๒๕๖๒ ปัจจุบันโครงการได้แก้ปัญหาโดยการสูบน้ำ ขนาด ๘ นิ้ว จำนวน ๒ เครื่องบนพื้นที่การเกษตรของพี่น้องหมู่ที่ ๗ หมู่ที่ ๘ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่ อยากจะฝากท่านประธานถึงอธิบดีกรมชลประทานช่วยติดตามแก้ปัญหาเรื่องนี้ให้ด้วย

เรื่องที่ ๒ ขอให้กรมชลประทานศึกษาและสำรวจสร้างประตูระบายน้ำพร้อมสะพานข้ามห้วยบางทราย บ้านมะนาว หมู่ที่ ๕ ตำบลพังแดง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง และขนสินค้าเพื่อการเกษตรในฤดูฝน ท่านประธานที่เคารพ ตำบลพังแดงและตำบลกกตูม เป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขา ถ้าท่านประธานคิดไม่ออกให้ดูเรื่องของน้องชมพู่อยู่ในพื้นที่ตรงนี้ ที่ทำกินก็มีน้อย ดังนั้น ในการที่จะสร้างประตูระบายน้ำและสร้างสะพานให้ชาวบ้านได้ใช้ที่ดินที่มีอยู่ตามริมห้วยก็คงจะช่วยในการที่จะให้พี่น้องไม่รุกล้ำที่ป่าสงวน แล้วก็เป็นพื้นที่ของอุทยานด้วย จึงฝากไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยดำเนินการ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณเกียรติ เหลืองขจรวิทย์ ครับ

นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์ (ลพบุรี) : กราบสวัสดีท่านประธานที่เคารพ ผม นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย จังหวัดลพบุรี วันนี้มีเรื่องปรึกษาหารือเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับเรื่องบ่อบำบัดน้ำเสีย อำเภอชัยบาดาล โรงพยาบาลชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งปริมาณน้ำเสียต้องการบำบัดวันหนึ่งตกประมาณ ๓๐๐ คิวต่อวัน แต่ตอนนี้ระบบของโรงพยาบาลอยู่ที่ ๑๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งไม่พอใช้ อยากจะให้กระทรวงสาธารณสุขได้อนุมัติงบประมาณในส่วนนี้ให้กับโรงพยาบาลชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ด้วย

อีกเรื่องหนึ่งที่จะขอความอนุเคราะห์จากท่านประธาน คือ ถนนสาย ๒๒๕๖ ช่วง กม. ๓๕+๒๐๐ ถึง กม. ๓๖+๕๐๐ บ้านเขาน้อย ซึ่งเป็นช่วงที่มีการจราจรสัญจรอย่างมาก และเป็นช่องทางแค่ ๒ เลน (Lane) อยากจะให้กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม ช่วยขยายช่องทางจราจรเป็น ๔ เลน (Lane) เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณจราจรซึ่งมีความหนาแน่นอย่างมาก และเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เพราะทางเส้นนี้เป็นย่านชุมชน อยากจะให้กรมทางหลวงพิจารณาเพื่อปรับปรุงขยายถนนเป็น ๔ เลน (Lane) แล้วก็มีไฟฟ้าแสงสว่างเพื่อลดการสูญเสียชีวิตของคน และอยากจะให้กระทรวงคมนาคมติดไฟฟ้าแสงสว่าง ซึ่งในสาย ๒๒๕๖ นี้มีอีกหลายจุดซึ่งเป็นทางโค้งและย่านชุมชน อยากจะขอให้กระทรวงคมนาคมช่วยพิจารณาด้วยครับ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ขอข้ามไป คุณสุเทพ อู่อ้น ครับ

นายสุเทพ อู่อ้น (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายสุเทพ อู่อ้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ผมมีเรื่องปรึกษาหารือท่านประธาน ๓ เรื่อง ดังนี้นะครับ

เรื่องที่ ๑ เรื่องปัญหาการจ้างงานของสถานประกอบการผ่านบริษัทจัดหางาน ในสถานการณ์ขณะนี้หลายสถานประกอบกิจการใช้วิธีการคืนลูกจ้างให้กับบริษัทจัดหางาน มีจำนวนมากเพิ่มขึ้น และหลีกเลี่ยงไม่จ่ายค่าชดเชยตามกฎหมาย พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน ที่กำหนดไว้ ดังนั้น กระทรวงแรงงานต้องรีบดำเนินการในการตรวจสอบปัญหาโดยด่วน เพื่อดูแลพี่น้องให้เกิดความเป็นธรรม

เรื่องที่ ๒ เรื่องปัญหาสถานประกอบการใช้ช่องว่างของกฎหมายการจ้างเหมางานมาทำสัญญาจ้างกับพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะงานไม่ใช่รูปแบบการจ้างเหมางาน เหมาบริการ ซึ่งกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จทำงานตามสัญญา วิธีการก็คือมีการทำสัญญาแบบมีกำหนดระยะเวลา ๑๑ เดือน หมด ๑๑ เดือนแล้วก็ต่อ ต่อไปเรื่อย ๆ รวมแล้วก็หลายปี ซึ่งก็หลีกเลี่ยงในการนับอายุงานในการจ่ายค่าชดเชย เมื่อวานได้มีการสอบถามคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็แจ้งว่าได้ทำเรื่องเสนอไปที่กระทรวงแรงงานแล้ว ไม่ทราบว่ากระทรวงแรงงานทำอะไรกันอยู่ ปัญหาเหล่านี้ถึงไม่ได้รับการแก้ไข

เรื่องที่ ๓ เนื่องจากข้อเรียกร้องของวันแรงงานที่มีการยื่นทุก ๆ ปี เป็นระยะเวลาหลายสิบปีมาแล้ว ไม่ได้รับการตอบสนองในการที่จะติดตามผลของปัญหาที่เกิดขึ้น รัฐบาลก็ไม่ได้มีการแก้ไข ดังนั้น กระผมให้กระทรวงแรงงานทำรายงานเพื่อให้มีการติดตามดำเนินการมาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผม เพื่อรับทราบและติดตามนำเสนอให้พี่น้องผู้ใช้แรงงานรับทราบ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป นางสาวปารีณา ไกรคุปต์

นางสาวปารีณา ไกรคุปต์ (ราชบุรี) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ดิฉัน นางสาวปารีณา ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ วันนี้ขออนุญาตหารือท่านประธานเรื่องการกู้เงินของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ โครงการสนับสนุนเงินทุน

เพื่อพัฒนาอาชีพสมาชิก เนื่องด้วยสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตจอมบึง จำกัด ประกอบด้วยสหกรณ์ ๕ ตำบลในอำเภอจอมบึงได้ส่งเอกสารการขอเงินกู้ไปเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นจำนวนเงิน ๔,๒๙๕,๐๐๐ บาท ซึ่งสหกรณ์จะนำเงินดังกล่าวไปซื้อรถเกี่ยวนวดข้าว ถังเก็บบรรจุข้าว ๒.๕ ตัน ราคา ๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท รถกระบะห้องเย็น ราคา ๗๔๕,๐๐๐ บาท และรถเทรลเลอร์ ๖ สูบ ๒๔๕ แรงม้า ราคา ๑,๑๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งการกู้เงินของสหกรณ์นี้ไม่ใช่เป็นการกู้ยืมครั้งแรก สหกรณ์เคยกู้มาหลายครั้ง แล้วก็สามารถนำเงินกลับมาชำระคืนครบถ้วนทุกครั้ง อีกทั้งการกู้ดังกล่าวจะมีความสอดคล้องกับโครงการภายใต้แผนงานโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามบัญชีท้าย พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยระบบสหกรณ์ จึงขอฝากท่านประธานไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง ให้พิจารณาการกู้เงินของกองทุนพัฒนาสหกรณ์เพื่อสมาชิกสหกรณ์ใน ๕ ตำบลจะได้ไม่ต้องไปเช่ารถเกี่ยวหรือรถต่าง ๆ สมาชิกในสหกรณ์จะได้มีรายได้มากขึ้น ขอบพระคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณคุณากร ปรีชาชนะชัย ครับ

นายคุณากร ปรีชาชนะชัย (สุรินทร์) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายคุณากร ปรีชาชนะชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ พรรคเพื่อไทย วันนี้มีเรื่องความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนนำมาหารือกับท่านประธานอยู่ ๒ เรื่องครับ

เรื่องแรก ได้รับเรื่องร้องเรียนจากนายสุบิน นิ่มนวล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเบิด อำเภอรัตนบุรี ถึงความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนในการใช้ถนนเส้นบ้านหนองบัว บ้านแข้ด่อน สืบเนื่องมาจากถนนเส้นนี้จะต้องขับข้ามผ่านสะพาน แต่สะพานนี้สร้างขึ้นมากว่า ๒๕ ปีแล้ว เป็นสะพานที่รถไม่สามารถวิ่งสวนกันได้ สัญจรไปมาไม่สะดวก เกิดอุบัติเหตุบ่อย สภาพสะพานชำรุดเสียหาย จึงอยากจะฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณในการขยายสะพานให้พี่น้องประชาชนได้สัญจรไปมาอย่างสะดวกครับ

- ๕/๑

เรื่องที่ ๒ ได้รับเรื่องร้องเรียนจาก นายสิทธิชัย ว่องไว สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองลีง อำเภอจอมพระ ถึงความเดือดร้อนของพี่น้องบ้านยาง ตำบลเมืองลีง เรื่องแหล่งน้ำดิบนำมาทำน้ำประปา เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร สาเหตุหลัก ๆ มีอยู่ ๒ ประการครับ ประการแรก คือลำห้วยยางตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้อย่างเพียงพอ ประการที่ ๒ ฝายกั้นน้ำที่ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ เพื่อสูบไปใช้ทำน้ำประปาหมู่บ้าน จึงอยากจะฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดสรรงบประมาณในการขุดลอกลำห้วยยาง และทำฝายกั้นน้ำ เพื่อให้พี่น้องสามารถเก็บกักน้ำได้ในการอุปโภคบริโภคและใช้ในการเกษตรได้อย่างเพียงพอครับ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณสฤษดิ์ บุตรเนียร ครับ

นายสฤษดิ์ บุตรเนียร (ปราจีนบุรี) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายสฤษดิ์ บุตรเนียร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี เขต ๓ พรรคภูมิใจไทย วันนี้ผมมีเรื่องที่จะปรึกษาหารือจากภาวะโรคโควิด-๑๙ (COVID-19) ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้ทุกสังคมในโลกนี้นะครับ ไม่ว่าจะเป็นจากจังหวัดสงขลา ซึ่งท่านณัฏฐ์ชนน ศรีก่อเกื้อ ท่านได้รับการร้องเรียนจากชมรมเครือข่ายของการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา หรือทั้งประเทศจากท่านดอกเตอร์ศุภเสฏฐ์ คณากูล นายกสมาคมคณะกรรมการประสานงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ทำให้ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ซึ่งจะเป็นวันเปิดภาคเรียนของนักเรียนทั้งประเทศ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขได้มีมาตรการในการที่จะเข้าไปดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ที่จะต้องให้จัดระเบียบสังคม ซึ่งทั้งระเบียบนั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาภาระกับโรงเรียนอย่างมากมาย ทุกโรงเรียนจึงขอความกรุณาจากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้โปรดเมตตาจัดอุปกรณ์ที่จะช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นหน้ากากอนามัย เฟซชิลด์ (Face shield) เครื่องวัดอุณหภูมิ เจล (Gel) เครื่องพ่นยาฆ่าเชื้อ น้ำยาฆ่าเชื้อ หน้ากากอนามัยสำรอง ถุงมือที่จะใช้กับบุคลากรการศึกษา อีกทั้งคุณครูบุคลากรที่ตกงานเนื่องจากในปี ๒๕๖๓ นี้จะมีโรงเรียนที่เลิกกิจการถึง ๑๕๐ โรง ทั้งโรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนสามัญศึกษา จึงกราบเรียนให้ท่านกระทรวงศึกษาธิการ

ได้โปรดจัดสรรงบประมาณส่วนกลางช่วยผู้ปกครองนักเรียนเป็นค่าธรรมเนียมส่วนที่ยังไม่ได้รับการอุดหนุน เพื่อลดภาระความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ผู้ปกครอง เพื่อที่จะสามารถให้ดูแลเด็กนักเรียนและประชาชนโดยทั่วไปครับ กราบขอบพระคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณองค์การ ชัยบุตร ครับ

นายองค์การ ชัยบุตร (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม องค์การ ชัยบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล จังหวัดมุกดาหาร วันนี้ผมขออนุญาตหารือท่านประธาน ๕ เรื่องครับ

กระผมได้รับข้อร้องเรียนจากกำนันสมาน ตำบลป่าไร่ อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร นายวีระ ใจทัด นายสมเพียร เปรยรัตน์ นายมีชัย สายรัตน์ กรณีถนนลูกรังสายบ้านโนนสวาท-บ้านนาทาม-บ้านนาสมบูรณ์ ระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร เป็นหลุมเป็นบ่อชาวบ้านสัญจรลำบากนะครับ ขนสินค้าเกษตรกรออกจากไร่จากนาก็ลำบาก ชาวบ้านต้องการให้ทำถนนลาดยางอย่างดีนะครับ

เรื่องต่อไปครับ ฝายน้ำล้นห้วยหมาไนที่รับผลกระทบจากพายุโพดุล (Podul) ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปดูแลซ่อมแซม ชาวบ้านไม่มีน้ำเพื่อการเกษตร

ติดตามการรังวัดการออกโฉนด หมู่ที่ ๑ บ้านป่าชาด ตำบลป่าไร่ รังวัดมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ วันนี้ยังไม่ได้รับโฉนดเลย ชาวบ้านถามมาว่าติดอยู่ตรงไหนครับท่านประธาน

เรื่องต่อไปนะครับ ได้รับข้อร้องเรียนจากกำนันสำราญ แข็งแรง ผู้ใหญ่ผล แข็งแรง ตำบลนาสีนวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร กรณีท่อสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าชำรุดผุพัง เกิดสนิม น้ำซึมผุดขึ้นบนเหนือดินเนื่องจากการก่อสร้างมานาน ไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปดูแล ประกอบกับท่อส่งน้ำที่เชื่อมต่อกับท่อส่งน้ำของสถานีนี้ คลองส่งน้ำส่งน้ำไม่ถึงปลายคลอง เพราะว่าท่อลอดถนนที่ต่ำมาก ประกอบกับไม่มีสะพานข้ามคลองให้ชาวบ้านเดือดร้อนมาก ฝากหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าไปดูแลด้วย

ติดตามการขยายเขตประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดมุกดาหาร ของพี่น้องภูมโนรมย์ หมู่ที่ ๙ ตำบลนาสีนวน ตอนนี้รองบประมาณอยู่ ฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งติดตามด้วย ผมขออนุญาตส่งเอกสารทั้งหมดให้กับท่านประธานด้วยครับ ขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ได้ครับ ขอบคุณครับ ต่อไป รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ ครับ

รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ (นครศรีธรรมราช) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผมขออนุญาตหารือ ๒ เรื่อง จากการที่ได้ไปพบปะกับพี่น้องในเขตตำบลท่าเรือ ตำบลบางจาก ตำบลท่าไร่ ส.จ. วิฑูรย์ กำนันเล็ก ผู้ใหญ่มน พร้อมกับพี่น้องท้องถิ่น ท้องที่ ร้องเรียน

เรื่องที่ ๑ เรื่องถนน ๔ เลน ทางเท้าและไฟสว่าง เส้นทางทางหลวงแผ่นดินจากนครศรีธรรมราชถึงปากพนัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนสี่แยกนาหลวงไปถึงคลองบางจากต้องการถนน ๔ เลน (Lane) จริง ๆ เลย ปัจจุบันนี้เป็นถนน ๔ เลน (Lane) แต่เป็น ๔ เลน (Lane) เสมือนจริงอยู่บางช่วง โดยเฉพาะช่วงสี่แยกนาหลวง โฮมโปร (HomePro) ไปจนถึงคลองหัวตรุดตรงนี้ต้องทำเป็น ๔ เลน (Lane) แล้วก็ ๔ เลน (Lane) ที่หัวสะพานบางจากมาถึงตลาดปากเนตรประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ให้เป็น ๔ เลน (Lane) เสมือนจริง แล้วก็ให้มีทางเท้าเพราะเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นขึ้น มีอยู่จุดหนึ่งก็คือไฟฟ้าส่องสว่างเพราะว่ามีไฟฟ้าส่องสว่างขาดอยู่ที่สถานีทดลองข้าว สถานีตรวจวัดอากาศที่หน้าโรงเรียนหนองนกประสาทศิลป์ วัดหนองนกจนถึงราชประชานุเคราะห์ ๕ ตรงนั้นไฟฟ้าสว่างยังไม่มี ขอนะครับ

เรื่องที่ ๒ เรื่องโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อย ชาวบ้านชุดนี้ พี่น้องท้องถิ่นท้องที่ชุดนี้ร้องเรียนมาว่าอยากจะให้ประกาศโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อยของโคที่ ๓-๔ ตำบล รวมถึงลุ่มน้ำปากพนัง เกิดทุกปีครับท่านประธาน อยากฝากไปยังกรมปศุสัตว์ให้ประกาศโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อยเป็นโรคประจำถิ่น เมื่อเป็นโรคประจำถิ่นโอกาสที่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และมีเวชภัณฑ์ที่จะรักษาพวกเหล่านี้ก็จะทำให้ชาวบ้านทุเลาความเสียหาย

จากวัวที่ตาย เพราะฉะนั้นชาวบ้านที่นี่ฝากมา จึงฝากท่านประธานเพื่อนำเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกรมทางหลวงและกรมปศุสัตว์ ขอบคุณมากครับ ท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณประสิทธิ์ วุฒินันชัย ครับ

นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย (เชียงใหม่) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายประสิทธิ์ วุฒินันชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ เขต ๗ พรรคเพื่อไทย ขอทราบความคืบหน้าอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ กระผมขอย้อนไปเมื่อ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗ พายุโซนร้อนแอรี (AERE) ถล่มที่ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้อ่างเก็บน้ำแม่นาวางพังเสียหายทั้งหมด ประชาชนได้รับความเดือดร้อนแสนสาหัส ที่นาตำบลบ้านหลวงเปลี่ยนเป็นนาน้ำฟ้าทันทีครับท่านประธาน ผ่านมา ๒๖ ปี ถึงฤดูทำนาชาวนาเดือดร้อนต้องไปหาไม้ไผ่มาทำฝายน้ำล้นเพื่อรอเทวดา เทวดาเมตตาให้ฝนมาชาวนามีน้ำทำนา แต่บางปีเทวดาให้ฝนช้าชาวนาเดือดร้อน มาปีนี้ซ้ำหนักถึงหนักมาก ชาวนาทำนาไม่ได้ หรือเทวดารู้ว่าได้งบประมาณปี ๒๕๖๓ ถึง ๔๙๔.๔ ล้านบาท สร้างอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ผ่านท่านประธานสภาไปยังรัฐบาล หนีไม่พ้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่กำกับดูแลกรมชลประทาน มาวันนี้เดือนที่ ๖ ของปี ๒๕๖๓ งบประมาณ ปี ๒๕๖๓ จะสร้างอ่างเก็บน้ำแม่นาวางเดือนไหน สำเร็จเมื่อไร กราบขอบคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณยศวัฒน์ มาไพศาลสิน ครับ

นายยศวัฒน์ มาไพศาลสิน (กาญจนบุรี) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม ยศวัฒน์ มาไพศาลสิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย เขต ๓ อำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วันนี้ผมขอหารือท่านประธาน ๒ เรื่อง

เรื่องแรก เรื่องขอความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ซึ่งผมเองได้หารือไปตั้งแต่เมื่อปีที่แล้วครับ และวันนี้ได้รับการทวงถามจากพี่น้องประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลแสนตอ น้ำท่วมจะเกิดขึ้นในทุก ๆ ฤดูฝน ขณะเดียวกันในปีที่แล้วผมเองได้ร่วมกับกรมทางหลวงลงไปดูพื้นที่ แต่วันนี้กำลังจะเข้าสู่ฤดูฝนอีก ๑ ครั้ง ยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือว่าแนวทางแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นเดี๋ยวผมจะขอนำหนังสือของทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแสนตอฝากท่านประธานไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่ ๒ ขอให้กระทรวงคมนาคมแล้วก็ในส่วนของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้เล็งเห็นถึงจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยว ประตูสู่เมืองกาญจน์ประกอบไปด้วยอำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน เป็นประตูสู่จังหวัดกาญจนบุรี มีถนนหนทางที่เป็นเลน (Lane) เล็ก และขณะเดียวกันพังตามรูปที่ผมได้นำเสนอ ตลอดจนไฟฟ้าส่องสว่าง ๒ ข้างทางก็ไม่ได้เต็ม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นจึงเกิดอุบัติเหตุกับผู้ที่มาท่องเที่ยวและผู้ที่ใช้รถใช้ถนนของจังหวัดกาญจนบุรี ผมเล็งเห็นว่าการท่องเที่ยวนั้นสร้างรายได้ให้กับประเทศของเรา สร้างรายได้ให้กับจังหวัดของเรา อยากจะให้เร่งดำเนินการในฐานะประตูสู่จังหวัดกาญจนบุรีครับ ผมต้องกราบขอบพระคุณแล้วก็ฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณนพพล เหลืองทองนารา

นายนพพล เหลืองทองนารา (พิษณุโลก) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นพพล เหลืองทองนารา พรรคเพื่อไทย คนพรหมพิราม ท่านประธานครับ วันนี้ผมมีเรื่องที่จะมาหารือ ขอความเมตตาท่านประธานได้ช่วยเหลือ ๑ เรื่อง นั่นก็คือเรื่องของการขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในพื้นที่เขตเลือกตั้งของผม ทั้งอำเภอเมือง ๙ ตำบล แล้วก็

อำเภอพรหมพิรามทั้งอำเภอ ลำดับแรกผมต้องขอกราบขอบพระคุณผ่านท่านประธานไปถึงข้าราชการในสำนักงานชลประทานที่ ๓ ทั้งผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลายชุมพล โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายมน่าน แล้วก็ท่านชลประทานจังหวัดที่เมื่อวานท่านตัดสินใจที่จะเปลี่ยนขนาดของท่อจนน้ำไหลเข้าคลองซึ่งมีปริมาณที่มากพอควร ทำให้ท้องนาอีก ๑๐,๐๐๐ กว่าไร่ ที่พวกเราไปหาท่านเมื่อวันจันทร์ ทุกคนได้ยิ้มได้ แต่ทั้งหลายทั้งสิ้นปัญหาที่ผมอยากจะนำเรียนก็คือว่าสืบเนื่องจากการแก้ไขปัญหาเมื่อ ๒-๓ วันนี้ของทางชลประทาน แสดงให้เห็นว่าจริง ๆ แล้วมีหลายอย่างที่ทางชลประทานนั้นสามารถที่จะทำได้โดยที่ไม่ต้องยึดตามคำสั่งแบบชัดเจนจนกระดิกไม่ได้ คงไม่ใช่แล้วครับ แล้วจริง ๆ แล้วผมคิดว่าไม่ว่าทางกรมหรือทาง สทนช. ก็แล้วแต่ ในการออกระเบียบหรือว่าแผนการใช้น้ำ ถ้าหน้างานมีปัญหาผมไม่เชื่อว่า สทนช. จะไม่ให้ช่องว่างช่องโหว่ไว้ในการที่จะแก้ไขปัญหาให้กับพ่อแม่พี่น้องที่เดือดร้อนอย่างแสนสาหัสที่จำเป็นเฉพาะหน้า เพราะฉะนั้นข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ประจำอยู่ทางสำนักงานชลประทานที่ ๓ หรือว่าที่ไหนก็แล้วแต่ ส่วนกลางส่งไปไม่ใช่ให้คุณไปรับแต่คำสั่ง ถ้ารับแต่คำสั่งอย่างเดียวผมว่าเด็ก ม. ๖ ก็คงเป็นได้ละครับ ผู้อำนวยการโครงการทั้งหลายในเรื่องของการส่งน้ำ แต่ว่าเขาให้คุณไปแก้ไขปัญหา เพราะฉะนั้นผมขอบคุณในสิ่งที่คุณได้ช่วยเหลือชาวนาที่ผ่านมาเมื่อ ๒-๓ วันนี้ แต่ก็ขอให้คุณได้ปรับเปลี่ยนวิธีการคิดใหม่เถอะนะครับ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค

นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทรักธรรม สืบเนื่องจากผู้ช่วย ส.ส. ของผม นายชิษณุพงศ์ ไตรรัตน์รังษี ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนโดยมี นายชยพล จารุรัฐฐานันท์ ศอ.บต. หมู่ที่ ๘ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นตัวแทนของชาวบ้านขอจัดตั้ง รพ.สต. ประจำหมู่ที่ ๘ บ้านตะโกล่าง โดยที่ผ่านมาชาวบ้านได้ยื่นหนังสือมาแล้วถึง ๕ ฉบับ ไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ตามขั้นตอน แต่หนังสือไม่สามารถถึงกระทรวงสาธารณสุขได้เลย ---------- - ๘/๑

ท่านประธานครับ ปัจจุบันประชากร หมู่ที่ ๘ มีจำนวน ๔,๑๓๕ คน ประชากรแฝงอีกประมาณ ๔,๐๐๐ คน โรงเรียน ๒ แห่ง สำนักสงฆ์ ๓ แห่ง ได้รับความเดือดร้อนจากการบริการด้านสาธารณสุขเป็นอย่างมาก เพราะไป รพ.สต. ที่ใกล้ที่สุดก็ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ไปอำเภอ ๒๕ กิโลเมตร ไปตัวจังหวัด ๘๗ กิโลเมตร รพ.สต. ที่จะขอนี้มีผู้ใจบุญบริจาคพื้นที่ให้จำนวน ๓ ไร่ ผ่านทาง อบต. ที่สำคัญชาวบ้านได้เรี่ยไรเงินกันจำนวนหลายแสนบาท เพื่อที่จะเตรียมช่วยเป็นทุนประเดิมเพราะความอยากจะมี รพ.สต. ในพื้นที่ของตนเอง รอเพียงแต่กระทรวงสาธารณสุขเข้ามาดำเนินการให้เท่านั้น กระผมจึงขอฝากความหวังของพี่น้องประชาชนบ้านตะโกล่าง หมู่ที่ ๘ ตำบลสวนผึ้ง ฝากท่านประธานไปยังท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้เร่งศึกษาและดำเนินการอย่างเร่งด่วนต่อไป

เรื่องต่อมา กระผมได้ลงพื้นที่รับเรื่องจากคณะครูโรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นโรงเรียนประถมที่มีนักเรียน ๒๘๕ คน เป็นพื้นที่รอยต่อ ๓ อำเภอ แต่ห้องเรียนไม่เพียงพอ และปัญหาเร่งด่วนก็คือ กระแสไฟฟ้าตกเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนและเครื่องปรับอากาศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลายสายด้วยจะติดตั้งหม้อแปลงใหม่ก็ไม่มีงบประมาณ จึงขอกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ได้เร่งหาแนวทางช่วยเหลือโรงเรียนเรื่องกระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอก่อนที่จะมีการเปิดภาคเรียนอย่างเร่งด่วนต่อไป ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป นางสาวธนภร โสมทองแดง

นางสาวธนภร โสมทองแดง (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน นางสาวธนภร โสมทองแดง แบบบัญชีรายชื่อ พรรคเสรีรวมไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเรื่องหารือท่านประธานผ่านไปยังนายก อบจ. จังหวัดกาญจนบุรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ดิฉันได้รับร้องเรียนจากชาวบ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลเขาน้อย อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านนายเศษฐวิชช์ อัครกิจวราสกุล อดีตผู้สมัครเขต ๑ พรรคเสรีรวมไทย ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากโรงโม่หินศิลาเขาน้อย ทำการระเบิดภูเขาทุกวันเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ยกเว้นวันพระ ชาวบ้านได้รับผลกระทบ

บ้านเรือนแตกร้าว ทรัพย์สินเสียหาย ฝุ่นฟุ้งกระจาย แล้วก็มีก้อนหินก้อนเล็กก้อนน้อยหล่นลงมาทำให้พื้นดินทรุดเป็นหลุม ชาวบ้านอยู่ด้วยความหวาดกลัว ทุกวันนี้เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ชาวบ้านต้องพาลูกหลานเด็กเล็กออกไปอยู่นอกบ้าน เพราะเกรงว่าช่วงระเบิดภูเขานั้นจะทำให้บ้านเรือนทรุดอาจได้รับบาดเจ็บล้มตายได้ ชาวบ้านเล่าว่าโรงโม่หินศิลาเขาน้อยกำลังจะขอต่อสัมปทานระยะ ๕๐๐ เมตร ซึ่งผ่านหลังบ้าน ๑๒ หลังคาเรือน กว่า ๕๐ ชีวิต ดิฉันขอฝากท่านประธานไปยังผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายก อบจ. ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ดูแลคุ้มครองพี่น้องตำบลเขาน้อยให้เป็นอย่างดี และฝากท่านประธานไปยังผู้เกี่ยวข้องและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้ยับยั้งการต่อสัมปทานโรงโม่หินศิลาเขาน้อยอย่างเด็ดขาด เมื่อ ๒-๓ วันที่ผ่านมา มีพรรคพวกดิฉันโทรมาบอกว่า ผู้ประกอบการได้ไปคุยฟุ้งในจังหวัดกาญจนบุรีว่าดิฉันเป็น ส.ส. หน้าใหม่ พรรคเล็ก ไม่สามารถทำอะไรเขาได้ เพราะเขามีผู้ใหญ่ทางซีกรัฐบาลคุ้มครองอยู่ ดังนั้น ดิฉันต้องกราบเรียนท่านประธานผ่านช่องทางสภาแห่งนี้ไปยังพี่น้องประชาชนว่าจะมีใครที่ไหนใหญ่กว่าประชาชนคะ ขอบพระคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณสัญญา นิลสุพรรณ

นายสัญญา นิลสุพรรณ (นครสวรรค์) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม สัญญา นิลสุพรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๓ พรรคพลังประชารัฐ วันนี้ขออนุญาตนำเรื่องความเดือดร้อนในพื้นที่มาหารือท่านประธานเกี่ยวกับเรื่องเขื่อนป้องกันตลิ่งริมน้ำน่าน เนื่องจากตั้งแต่อำเภอบางมูลนากของท่าน ส.ส. สุรชาติ ศรีบุศกร อำเภอโพทะเล อำเภอชุมแสง ซึ่งเป็นพื้นที่ ๓ อำเภอของผม อำเภอชุมแสง อำเภอบรรพต อำเภอเก้าเลี้ยว มีปัญหามากเกี่ยวกับเรื่องของเขื่อนป้องกันตลิ่ง โดยเฉพาะที่เทศบาลชุมแสง ผมได้รับการร้องเรียนจากท่านนายกเทศมนตรี ท่านศรชัย อธิปฏิเวชช แล้วก็คณะกรรมการชุมชนแสงสวรรค์รักพัฒนาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเขื่อน ซึ่งเมื่อปี ๒๕๕๔ ท่านนายกรัฐมนตรีท่านได้ลงพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และได้ไปดู เมื่อปี ๒๕๖๐ หลังจากนั้นก็มีงบประมาณลงไปจัดสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งซึ่งมีด้านทิศเหนือ ทิศใต้ แต่มีปัญหาว่าด้านทิศใต้สร้างเสร็จแล้วเหลือด้านทิศเหนือ ----------

ท่านจะเห็นว่าเมื่อน้ำหลากมา น้ำน่านตอนนี้มีปริมาณสูงมาก เดี๋ยวพอน้ำลดน้ำจะดึงดินลงไป ทำให้ดินสไลด์ (Slide) แล้วก็เขื่อนที่สร้างไว้แล้วก็จะพังด้วย หากระยะทางอีก ๑๕๐ เมตร ที่ยังเหลือไม่ได้รับการก่อสร้างจะทำให้สิ่งที่สร้างไว้ก็จะยิ่งพังไป อันนี้เป็นความเดือดร้อน เพราะว่าตรงนี้เป็นเขตเทศบาลของตลาดชุมแสง

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องของพันธุ์ข้าวปลูก เนื่องจากฤดูนี้ใกล้จะเพาะปลูก พันธุ์ข้าวปลูกที่เกษตรกรเก็บไว้มีระยะเวลา ๖ เดือน แต่ด้วยปัญหาภัยแล้ง พันธุ์ข้าวปลูก ที่เก็บไว้เริ่มเสื่อมสภาพ จึงฝากรัฐบาล เผื่อรัฐบาลจะได้มีมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกร ในฤดูเพาะปลูกที่จะถึงนี้ ขอบคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณวันนิวัติ สมบูรณ์

นายวันนิวัติ สมบูรณ์ (ขอนแก่น) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วันนิวัติ สมบูรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น วันนี้ขออนุญาตหารือท่านประธาน ๓ เรื่องครับ

เรื่องแรกเป็นความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนในชนบท เรื่องน้ำประปา ขอให้ช่วยเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบน้ำประปาหมู่บ้าน บ้านโนนศิลา หมู่ที่ ๔ ตำบลวังแสง ก่อนหน้านี้เกิดเหตุน้ำประปาขุ่นแล้วก็มีกลิ่นในหลายหมู่บ้านภายใน ตำบลวังแสง ตอนนี้ได้รับการแก้ไขแล้วบางส่วน ก็ขอให้ช่วยเร่งของบ้านโนนศิลา หมู่ที่ ๔ รวมทั้งเร่งทำการสำรวจขุดลอกห้วย หนอง คู คลอง แหล่งน้ำผิวดิน เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณ การกักเก็บน้ำเพื่อรองรับฤดูแล้งที่กำลังจะมาถึง แล้วก็เป็นการแก้ปัญหาน้ำประปาในหมู่บ้าน ภายในตำบลวังแสงอีกด้วยครับ

เรื่องต่อมาครับ ขอความกรุณาให้เร่งดำเนินการซ่อมแซมถนนเชื่อมตำบล ระหว่างตำบลดอนดั่งและตำบลคึมชาดในพื้นที่อำเภอหนองสองห้อง ทั้งหมด ๓ ช่วง ช่วงแรกคือ บ้านคึมชาด-บ้านหนองแวงตอตั้ง ช่วงที่ ๒ บ้านหนองแวงตอตั้ง-บ้านศรีสมบูรณ์ และช่วงที่ ๓ บ้านดอนดั่ง-บ้านหนองกุง ระยะทางรวม ๕.๕ กิโลเมตร เส้นทางนี้พี่น้อง ใช้สัญจรเป็นประจำ ชำรุดมานานนับปี ขอความกรุณาฝากท่านประธานไปยังหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องครับ

เรื่องสุดท้ายครับ ขอให้ช่วยเร่งซ่อมแซมฝายน้ำล้นในพื้นที่ตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย ทั้ง ๒ แห่งได้รับความเสียหายจากพายุโพดุล (Podul) จนบัดนี้แล้ว ยังไม่ได้รับการแก้ไขซ่อมแซม ขอฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครับ ขอกราบขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณบัญญัติ เจตนจันทร์

นายบัญญัติ เจตนจันทร์ (ระยอง) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม นายแพทย์บัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดระยอง กระผมขอหารือท่านประธาน ให้ท่านประธานส่งเรื่องให้ท่านนายกรัฐมนตรี เพื่อโปรดส่งผู้ว่าราชการจังหวัดระยองและผู้บังคับการจังหวัดระยอง ที่เป็นคนดี มีความสามารถในการกวาดล้างบ่อนการพนันและตู้สล็อตแมชชีน (Slot machine) ให้หมดสิ้นไปจากจังหวัดระยองโดยเร็ว ท่านประธานครับ ชาวระยองต้องขอชมเชยดีเอสไอ (DSI) และกรมการปกครอง ที่สนธิกำลังกันทลายบ่อนการพนันขนาดใหญ่ใกล้ศาลากลาง จังหวัดระยอง ชาวระยองฝากผมมาเรียกร้องให้ท่านนายกรัฐมนตรีสั่งย้ายผู้ว่าราชการจังหวัด และฝ่ายปกครอง พร้อมทั้งตั้งกรรมการตรวจสอบสอบสวนว่ามีพฤติกรรมปล่อยปละละเลย ในการบังคับใช้กฎหมาย ไม่จับกุมบ่อนการพนันและตู้สล็อตแมชชีน (Slot machine) หรือไม่ หากมีความผิดก็ต้องลงโทษอย่างเฉียบขาด เพื่อเรียกศรัทธาของพี่น้องชาวระยอง ที่มีต่อข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าเมืองของจังหวัดระยอง เช่นเดียวกับที่ ท่านนายกรัฐมนตรีให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการโยกย้ายผู้บังคับการจังหวัด และเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณีนี้ ขอฝากท่านนายกรัฐมนตรีช่วยแก้ข่าวด้วยครับ เพราะว่า ปัจจุบันนี้มีผู้ไม่หวังดีเข้าใจว่าจะเป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ในบ่อนการพนันในจังหวัดระยอง ปล่อยข่าวว่าท่านนายกรัฐมนตรีโมโหดีเอสไอ (DSI) มาก แล้วก็สั่งยุบชุดเฉพาะกิจถึง ๖ ชุด ด้วยกัน กรณีมาทลายบ่อนการพนันที่จังหวัดระยอง ผมคิดว่าเป็นผู้ไม่หวังดีต้องการข่มขู่ เจ้าหน้าที่ที่จะไปทำการจับกุมบ่อนการพนัน ถือว่าไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ท่านนายกรัฐมนตรี ผมไม่เชื่อว่าท่านนายกรัฐมนตรี ประยุทธ์ จันทร์โอชา จะมีดำริหรือคิดเช่นนี้ กระผมขอย้ำว่า ชาวจังหวัดระยองรังเกียจอบายมุข บ่อนการพนัน ตลอดจนตู้สล็อตแมชชีน (Slot machine)

ต้องการผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องการผู้บังคับการที่เป็นคนดี มีฝีมือ มาเร่งกวาดล้างสิ่งนี้ออกไปจากจังหวัดระยอง เพื่ออนาคตของลูกหลานจังหวัดระยองต่อไป กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณเกษมสันต์ มีทิพย์

- ๑๐/๑

นายเกษมสันต์ มีทิพย์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผม นายเกษมสันต์ มีทิพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล จากจังหวัดพิษณุโลก มีเรื่องปรึกษาท่านประธาน ๓ เรื่อง ดังนี้ครับ

๑. ปรึกษาหารือไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข พี่น้องประชาชนหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านเนินสะอาด หมู่ที่ ๖ บ้านเนินมะเกลือ ตำบลท่าหมื่นราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีความต้องการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งพี่น้องทั้ง ๓ หมู่นี้น่าจะได้โรงพยาบาลนี้มาตั้งแต่ ๓๐ ปีที่แล้วแล้วครับ

๒. ปรึกษาหารือไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พี่น้องประชาชนหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๑๔ บ้านเนินสะอาด ตำบลท่าหมื่นราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีความต้องการให้กรมทางหลวงทำการก่อสร้างขยายผิวทางจราจรทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๙๕ ที่ผ่านหมู่บ้านให้เต็มเขตทาง พร้อมทางเท้าและทางระบายน้ำ เนื่องจากเป็นเขตชุมชนและมีประชาชนที่ต้องการเดินทางเท้าและมีปัญหาน้ำท่วมขังครับ

๓. ปรึกษาไปยังรองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคง จากการที่สภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดิน มีพี่น้องประชาชนในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่างหลายจังหวัดถูกเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงกดดันไม่อยากให้นำปัญหาร้องเรียนมายื่นต่อคณะกรรมาธิการ ซึ่งอยากจะให้ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ว่าพี่น้องเหล่านั้นมีความเดือดร้อนจริง ๆ ครับท่านประธาน และมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาผ่านทางกลไกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นสิ่งที่พี่น้องประชาชนพึงจะได้รับ ก็มีเรื่องปรึกษาท่านประธานเท่านี้ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณวุฒิพงษ์ นามบุตร ครับ

นายวุฒิพงษ์ นามบุตร (อุบลราชธานี) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วุฒิพงษ์ นามบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี พรรคประชาธิปัตย์ วันนี้ผมจะมาหารือปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนสัก ๒ เรื่อง

ก่อนอื่นต้องขอบคุณท่านรัฐมนตรีเฉลิมชัย ศรีอ่อน ที่ได้สั่งการให้กับปศุสัตว์จังหวัดผ่านทางนายสัตวแพทย์พิทักษ์ วรรณทอง ไปฉีดฆ่าเชื้อโควิด (COVID) โรงเรียนทั้ง ๒ อำเภอ ที่อำเภอเขื่องในและอำเภอม่วงสามสิบ ในเขตของจังหวัดอุบลราชธานี ว่าจะหารือแต่ท่านสั่งการไปก่อน ก็เลยต้องขอบคุณแทนในเรื่องนี้นะครับ

ปัญหาเรื่องที่ ๑ ผมได้รับการร้องเรียนจากผู้นำท้องถิ่นคือท่านราชัน ชิงจันทร์ นายก อบต. ศรีสุข และท่านสุริยา บุญประภาร นายก อบต. ก่อเอ้ ในเขตของอำเภอเขื่องในว่าพี่น้องประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำประปาเพื่อใช้อุปโภคบริโภค เพราะฉะนั้นจึงอยากฝากท่านประธานไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้จัดสรรระบบประปาตามรูปแบบของนวัตกรรมวิถีไทยของสำนักงบประมาณผ่านไปยังพื้นที่ของทั้ง ๒ ตำบล ๓ จุดด้วยกันคือ จุดแรก บ้านหนองห้างหนองกวาง ตำบลศรีสุข จุดที่ ๒ คือบ้านดงยาง ตำบลก่อเอ้ และจุดที่ ๓ คือบ้านท่าลาด ตำบลก่อเอ้ เพื่อจะให้พี่น้องที่อยู่ริมลำเซบายได้ใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ผ่านระบบประปาที่ถูกต้องของรัฐบาล

เรื่องต่อมา เป็นเรื่องความเดือดร้อนของทางด้านศาสนา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาได้เกิดเหตุอัคคีภัยคือไฟไหม้ ตามรูปที่ผมได้ส่งขึ้นทางวีทีอาร์ (VTR) ที่วัดบ้านผักแว่น ไฟไหม้หลายกุฏิ หลายหลัง โบราณสถาน โบราณวัตถุเสียหายอย่างมากมาย เบื้องต้นผมก็ได้ไปร่วมกับหน่วยงานทางผู้นำท้องถิ่น ไปร่วมเยียวยาในเบื้องต้น จึงอยากฝากไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยทางสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดสรรงบประมาณเพื่อที่จะเยียวยาก่อสร้างในวัดบ้านผักแว่นเพื่อให้บูรณาการได้สมบูรณ์คืนดีเหมือนเดิมด้วย ท่านประธานครับขอกราบขอบพระคุณนะครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไปคุณบัลลังก์ อรรณนพพร

นายบัลลังก์ อรรณนพพร (ขอนแก่น) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายบัลลังก์ อรรณนพพร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น เขต ๑๐ พรรคเพื่อไทย ก่อนอื่นก็ขอขอบพระคุณท่านประธานด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง วันนี้มีเรื่องหารือท่านประธานและให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการดังต่อไปนี้ - ๑๑/๑

เรื่องที่ ๑ ได้รับการร้องเรียนจากท่านกำนันสุรพงษ์ วงษ์ชาลี ให้ซ่อมแซมถนนสายบ้านเมืองเพียไปบ้านละว้าและถึงบ้านชีกกค้อ ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร เป็นถนนที่ชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซมมานับหลายปี ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท

เรื่องที่ ๒ ก่อสร้างถนนบ้านห้วยม่วงและบ้านขอนสัก ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ถึงบ้านวังพุง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ระยะทาง ๓,๐๐๐ เมตร และ ๓,๒๐๐ เมตร ตามลำดับ

เรื่องที่ ๓ ซ่อมแซมถนนบ้านโคกโก ตำบลแคนเหนือ ถึงบ้านหนองน้ำใส ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะบ้านโคกกลาง หมู่ที่ ๙ ตำบลแคนเหนือ ไม่ได้รับการซ่อมแซมมาเป็นระยะนานถึง ๑๐ ปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เรื่องสุดท้ายครับ จากที่เคยหารือกับท่านประธานในเรื่องปัญหาภัยแล้ง ขุดเจาะน้ำบาดาล จำนวน ๕ จุด อยู่ในเขตอำเภอบ้านไผ่ ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ออกมาดูด้วยตัวเอง แต่ขณะนี้ยังไม่ได้รับการแก้ไข ขอฝากท่านประธานถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดสรรงบประมาณไปแก้ปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านด้วย กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ

นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ (สุพรรณบุรี) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี พรรคชาติไทยพัฒนา กระผมขออนุญาตปรึกษาหารือ ๒ เรื่องด้วยกันครับ

เรื่องแรกเป็นเรื่องปากท้องของพี่น้องประชาชนนะครับ สืบเนื่องจากท่านรังสิต กลิ่นสุข นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ฝากชมเชยกรมประมงในโครงการปล่อยลูกกุ้งก้ามกรามลงสู่แหล่งน้ำแม่น้ำลำคลองธรรมชาติทั่วประเทศ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อหลาย ๆ ส่วนทีเดียว

ประการแรกเป็นประโยชน์สำหรับผู้เพาะเลี้ยงลูกกุ้งก้ามกรามเพื่อจำหน่าย ประการที่ ๒ พี่น้องประชาชนชาวประมงสามารถจับกุ้งก้ามกรามไปขายได้ในราคาที่สูงพอสมควร ประการที่ ๓ คนที่มีรายได้น้อยสามารถจับกุ้งก้ามกรามขึ้นมาบริโภคได้โดยไม่ต้องไปซื้อในราคาแพง สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ ก็อยากจะให้กรมประมงดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไปอย่าได้หยุดนะครับ ถ้าเพิ่มได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และอย่าลืมซื้อลูกกุ้งก้ามกรามที่ตำบลบ้านช้าง ตำบลบางตาเถร ทั้งอำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้องจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยครับ

เรื่องที่ ๒ มีเรื่องประหลาดเกิดขึ้นครับ มีรถไฟผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี ๑ ขบวน วันละ ๒ เที่ยว เที่ยวไปและเที่ยวกลับ มีเรื่องประหลาดครับ เมื่อผ่านถนนสายศรีสำราญ-หางตลาด บริเวณตำบลหัวโพธิ์ ไม้กั้นถนนจะขึ้นลง บางวันขึ้นลงมากกว่า ๒ ครั้ง มากกว่าจำนวนรถไฟที่ผ่าน มันก็ก่อให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เป็นประจำ ก็ฝากการรถไฟแห่งประเทศไทยไปดำเนินการแก้ไขโดยด่วนด้วยครับ กราบขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไป คุณสมมุติ เบ็ญจลักษณ์

นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์ (ปัตตานี) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์ พรรคประชาชาติ อำเภอยะรัง อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง วันนี้ผมขอนำเสนอต่อกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในมิติความต้องการของพี่น้องประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีหลายประการด้วยกัน

เรื่องแรก โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวสระบายอแบรอ หมู่ที่ ๖ บ้านต้นทุเรียน ตำบลยะรัง จังหวัดปัตตานี

เรื่องที่ ๒ โครงการก่อสร้างลู่วิ่งยางสังเคราะห์พื้นซินทิติก (Synthetic) สนามกีฬากลางองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

เรื่องที่ ๓ โครงการก่อสร้างสนามฟุตบอลขนาดมาตรฐาน พร้อมขอบลู่ ระบบระบายน้ำ รั้วเหล็ก เสาธง ที่นั่งพักนักกีฬา แล้วก็อัฒจันทร์

เรื่องที่ ๔ โครงการก่อสร้างสะพานสลิง ในหมู่ที่ ๑ บ้านกรือเซะและบ้านจือแร ซึ่งของเก่ามีสภาพชำรุด

เรื่องที่ ๕ คือโครงการก่อสร้างสนามกีฬากลาง ตำบลคลองใหม่ อำเภอยะรัง

เรื่องที่ ๖ คือโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณกูแบสะนิง หมู่ที่ ๓ ตำบลเมาะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพครับ ผมหวังอย่างยิ่งว่าโครงการซึ่งเป็นปัญหาที่พี่น้องประชาชนมีความต้องการ โดยผ่านขั้นตอนของการสรรหาจากประชาชนและผู้นำคงจะได้รับการตอบรับ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ท่านต่อไป คุณดำรงค์ พิเดช

นายดำรงค์ พิเดช (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายดำรงค์ พิเดช ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ พรรครักผืนป่าประเทศไทย ท่านประธานครับ วันนี้ผมจะมาพูดถึงเรื่องวัดสวนแก้ว หลวงพ่อพระพยอม ปัญหาเรื่องซื้อขายที่ดิน วันนี้วัดเป็นผู้บริสุทธิ์ไปซื้อที่ดินมาอย่างถูกต้องเป็นเงิน ๑๐ กว่าล้านบาท แต่วันดีคืนดีวันนี้หมดสิทธิ คือเรื่องนี้หน่วยราชการไม่ได้เข้ามาดูอะไรเลย กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จะต้องเข้ามาดูแลเรื่องนี้ ให้คำปรึกษา โดยเฉพาะกรมที่ดินท่านจะต้องเข้ามาดูแลเป็นพิเศษ เพราะว่าท่านเป็นผู้ออกเอกสารสิทธิ เป็นผู้โอนซื้อขาย ท่านต้องไปว่ากันเอง ท่านจะช่วยเหลือวัดอย่างไรก็มี ๒ ทาง ทางตรงในแง่กฎหมาย จะเอาเงินหลวงหรือหาทางฟ้องร้องจากผู้มาแจ้งการครอบครองอะไรก็ว่ากันไป ทางอ้อมท่านจะตั้งกฐิน ผ้าป่าช่วยวัดอย่างไรก็ว่ากันไป เงินอันนี้เป็นเงินที่ประชาชนบริจาคให้วัดสวนแก้ว ให้กับหลวงพ่อพระพยอมเพื่อใช้ในกิจการช่วยเหลือคนยากคนจน เด็กเล็กทั้งหลายไม่ต้องไปติดยาเสพติด มีงานทำ มีอาชีพ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ เรื่องนี้ปล่อยให้วัดสู้แบบเดียวดาย ผมก็ติดตามข่าวทำไมเป็นอย่างนี้ อย่างอื่นหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปดูแลกันเต็มหมด แต่เรื่องวัดสวนแก้วไม่มีใครสนใจเข้าไปดูแล ผมว่าเรื่องนี้ไม่ยุติธรรม ผมจึงเรียกร้องผ่านไปยังท่านประธาน

สภาผู้แทนราษฎรไปยังกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมให้เร่งรีบดำเนินการเข้ามาช่วยเหลือวัดสวนแก้ว ขอขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ต่อไปคุณจิรพงษ์ ทรงวัชราภรณ์

นายจิรพงษ์ ทรงวัชราภรณ์ (นนทบุรี) : เรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร กระผม นายจิรพงษ์ ทรงวัชราภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี พรรคเพื่อไทย กระผมมีข้อร้องเรียนของประชาชนจำนวนมากมาปรึกษาหารือกับท่านประธานผ่านไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ (COVID-19) รัฐบาลสั่งปิดกิจการเป็นจำนวนมาก และในปัจจุบันก็ยังมีอีกหลายกิจการที่ยังถูกสั่งปิด ผู้ประกอบการ พนักงาน รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบไม่สามารถหารายได้ หนี้ครัวเรือนสูงเพิ่มขึ้น ๑ ในหนี้ครัวเรือนของประชาชนหลายล้านคนคือค่าเช่าซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบรรทุก รถกระบะ ถึงแม้ว่าทางธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีมาตรการพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา ๖ เดือน แต่ในทางปฏิบัตินั้นกลับถูกอ้างว่าได้รับผลกระทบบ้าง ทำเรื่องไม่ทันบ้าง พอขาดส่งเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ประชาชนต้องหันไปพึ่งพาเงินกู้นอกระบบ ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนยังต้องถูกเรียกเก็บเงินค่าทวงถามหรือค่าบอกยกเลิกสัญญาเป็นเงินนับหมื่นบาท ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำที่สุดเป็นประวัติการณ์ แต่อัตราดอกเบี้ยเหล่านั้นไม่เคยลดลงเลย โดยเฉพาะค่าชำระรถยนต์มือสอง ผมจึงกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังกระทรวงการคลังให้แก้ไขเรื่องนี้เป็นการเร่งด่วน ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ท่านต่อไปคุณศิริพงษ์ รัสมี

นายศิริพงษ์ รัสมี (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่เคารพ ผม ศิริพงษ์ รัสมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ ท่านประธานที่เคารพ ในขณะนี้ในพื้นที่เขตหนองจอก มีศาลาพักผู้โดยสารเป็นจำนวนมากที่ชำรุดแล้วก็พังลงอยู่ในขณะนี้ ขอภาพสไลด์ (Slide) ด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน)

นายศิริพงษ์ รัสมี (กรุงเทพมหานคร) : สไลด์ (Slide) ที่ ๑ เป็นศาลาบนถนนผดุงพันธ์ จะมีอยู่ ๓ แห่งด้วยกัน ๒. ถนนประชาสำราญ มีศาลาที่ชำรุดและพร้อมที่จะพังอีก ๓ แห่ง ๓. ถนนมิตรไมตรี ๔ แห่ง ๔. ถนนคู้-คลองสิบ ๔ แห่ง ๕. ถนนสังฆสันติสุข ๓ แห่ง ๖. ถนนคลองสิบ-สิบสี่ อีก ๓ แห่ง รวมเป็นจำนวนมากตามภาพที่ปรากฏอยู่บนจอในขณะนี้ ซึ่งสำนักงานจราจรและขนส่งเป็นผู้รับผิดชอบท่านประธานครับ เขตหนองจอกเป็นพื้นที่ชายแดนของกรุงเทพมหานคร เพราะฉะนั้นศาลายังมีความจำเป็นสำหรับผู้โดยสารที่มารอรถประจำทาง ในขณะนี้พร้อมที่จะพังลง ฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

เรื่องที่ ๒ เขตหนองจอกมีคลองอยู่ ๑๐๔ คลอง ในขณะนี้ทั้ง ๑๐๔ คลอง น้ำได้เน่าเสีย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ทั้ง ๑๐๔ คลอง เพราะฉะนั้นฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานกรมชลประทาน หรือว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ดูแลในเรื่องของน้ำ ช่วยระบายน้ำที่เสียออกไปด้วย เนื่องจากเขตหนองจอกมีพื้นที่เกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ที่ทำการเกษตร ทำสวนแล้วก็ทำไร่ ทำนาอยู่ เนื่องจากในขณะนี้น้ำเน่า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ขอฝากเรื่องนี้เป็นเรื่องด่วนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยครับ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณกฤษฎา ตันเทอดทิตย์

นายกฤษฎา ตันเทอดทิตย์ (หนองคาย) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม กฤษฎา ตันเทอดทิตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย เขต ๑ พรรคเพื่อไทย ผมมีเรื่องหารือท่านประธาน ๒ เรื่อง ดังนี้ครับ

เรื่องที่ ๑ การยกระดับและมาตรฐานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นเวลากว่า ๒๒ ปีที่เรามีวิทยาเขตขอนแก่นมาตั้งอยู่ที่จังหวัดหนองคาย โดยประชาชนชาวหนองคายมีความหวังว่าวันหนึ่งมหาวิทยาลัยจะนำพา

การพัฒนาจังหวัดให้ก้าวไกล แต่ปัจจุบันได้มีข่าวออกมาว่ามหาวิทยาลัยกำลังจะยุบรวมคณะ ๔ คณะ และในอนาคตอาจจะมีการปิดตัว ประชาชนที่บริจาคที่ดินและบริจาคเงินในวันที่เริ่มต้นสร้างมหาวิทยาลัยมีความกังวล แล้วก็อยากฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยว่าวันนี้จังหวัดหนองคายกำลังจะมีรถไฟความเร็วสูงเข้ามาจากประเทศจีนมาสู่เมืองเวียงจันทน์ อนาคตเราต้องการสถานที่ที่จะพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีครับ แล้วเราก็เชื่อมั่น นักศึกษาที่มาเรียนก็มีความเชื่อมั่น ขอฝากท่านประธานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยครับ

เรื่องที่ ๒ การเปิดด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๑ จังหวัดหนองคาย เนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ (COVID-19) ที่ผ่านมา ด่านทุกด่านที่ติดกับเพื่อนบ้านเราถูกปิด เป็นผลกระทบให้พี่น้องประชาชน พ่อค้าที่ทำการค้าชายแดน งานที่อยู่ตรงชายแดน บริษัททัวร์ (Tour) ต่าง ๆ ได้รับผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ วันนี้ผมมาหารือท่านประธานว่าสถานการณ์โควิด (COVID) ตอนนี้ก็ดีขึ้น ประเทศไทยดีขึ้นแล้ว ประเทศลาวก็มีตัวเลขไม่มาก เป็นไปได้ไหมว่าเราจะเริ่มผ่อนปรนให้มีการเปิดด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ขอขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ ต่อไป คุณประมวล พงศ์ถาวราเดช

นายประมวล พงศ์ถาวราเดช (ประจวบคีรีขันธ์) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ประมวล พงศ์ถาวราเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เขต ๓ พรรคประชาธิปัตย์ ผมขอหารือผ่านประธานสภาไปถึงกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

เรื่องที่ ๑ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ยาวจากอำเภอหัวหิน ซึ่งเป็นอำเภอเหนือสุดไปถึงอำเภอบางสะพานน้อยซึ่งเป็นอำเภอตอนล่างสุด ระยะทางของถนนเพชรเกษมประมาณ ๒๒๗ กิโลเมตร และถนนเพชรเกษมได้ขนานกับทางรถไฟกรุงเทพฯ-สุไหงโก-ลก ซึ่งชุมชนเมืองของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเป็นชุมชนเมืองที่อยู่ใกล้รางรถไฟหรือสถานีรถไฟ เพราะฉะนั้นกรมทางหลวงก็ได้ทำถนนเชื่อมระหว่างถนนเพชรเกษมไปยังชุมชนเมืองมาเกือบทุกอำเภอ ยกเว้นในอำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ คือถนนเพชรเกษมช่วงตอนตำบลช้างแรกตลาดบางสะพานน้อย คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๙๗ ซึ่งมีความยาวประมาณ ๑๔ กิโลเมตร ผมอยากให้กรมทางหลวงขยายผิวช่องจราจรและไหล่ทาง พร้อมกับติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างและสัญญาณจราจร พร้อมกับวางทางเท้าหรือท่อระบายน้ำในเขตชุมชน และในส่วนปลายของถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๙๗ นี้ ซึ่งตัดกับทางหลวงหมายเลข ๓๓๗๔ คือสายบางสะพาน-หนองหัดไท เขาเรียกว่าสี่แยกศาลเจ้า ผมอยากให้กรมทางหลวงทำสัญญาณไฟจราจรคือไฟเขียวไฟแดง เพราะ ณ จุดนี้ที่สี่แยกศาลเจ้าเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ผมอยากกราบเรียนผ่านท่านประธานสภาไปถึงกรมทางหลวง เพื่อให้ดำเนินการถนนทางหลวงหมายเลข ๓๔๙๗ ด้วย

ส่วนเรื่องที่ ๒ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๕๙ คือสี่แยกบ้านกรูดถึงชายทะเลบ้านกรูด ผมอยากให้กรมทางหลวงขยายผิวจราจรและไหล่ทาง พร้อมกับติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง ซึ่งทั้ง ๒ เส้นทางนี้ผมฝากประธานสภาไปถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบ และขอบคุณทั้งกรมทางหลวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมที่จะไปสำรวจและดำเนินการให้ต่อไปครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : จบการขอปรึกษาหารือตามข้อบังคับ ผมต้องขอขอบคุณสมาชิกที่ ๑. ท่านรักษาเวลา ๒. ท่านนำเรื่องความเดือดร้อนชาวบ้านมาหารือ อันนี้ก็เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการหารือครับ เป็นเรื่องก่อนที่จะมีการเปิดประชุม

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๘ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๔๗๒ คน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : บัดนี้มีผู้มาลงชื่อเข้าประชุมแล้วทั้งหมด ๓๓๐ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุม ระเบียบวาระในวันที่ ๒๕ มิถุนายนวันนี้ แน่นอนแล้วส่วนใหญ่ก็ต่อเนื่องจากเมื่อวาน แต่จะเรียนไปตามข้อบังคับ

ระเบียบวาระที่ ๑ กระทู้ถาม ไม่มี

ระเบียบวาระวาระที่ ๒ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ก่อนจะแจ้งที่ประชุมตามที่จะดำเนินการต่อไปนั้นก็เรียนให้ทราบว่าเนื่องจากประธานวุฒิสภาได้มีหนังสือแจ้งว่าในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบไปแล้ว จึงแจ้งที่ประชุมรับทราบ ไม่ปรากฏในระเบียบวาระ แต่แจ้งเพื่อทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอเรียนท่านสมาชิกว่าได้มีการบรรจุระเบียบวาระเพื่อทราบไว้ตามที่สมาชิกได้หารือกัน เดิมเราบรรจุไว้ ๓-๔ เรื่อง แต่เป็นความปรารถนาว่าขอให้สภาบรรจุทั้งหมด เพื่อจะได้รู้และเตรียมล่วงหน้าว่ามีเรื่องอะไรบ้าง จึงมีเรื่องเพื่อทราบ ๑๙ เรื่อง ซึ่งเมื่อวานพิจารณาผ่านไปถึงเรื่องที่ ๗ เรื่องที่ ๘ ก็เลื่อนไป วันนี้จะดำเนินการต่อไป แต่ผมขอเรียนท่านสมาชิกว่าเรื่องเพื่อทราบความจริงก็คือเรื่องเพื่อทราบนะครับ ไม่ใช่เป็นเรื่องเพื่อพิจารณา บางเรื่องเมื่อวานนี้สมาชิกไม่ข้องใจก็ไม่มีการซักถาม บางเรื่องก็มีการซักถาม แต่โดยทั่วไปแล้วจะมีรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว เพราะฉะนั้นผมหารือกับท่านรองประธานว่าตกลงผู้ที่จะมาชี้แจงมีหน้าที่คือตอบคำถามท่านสมาชิกต่อข้อสงสัยในรายงานนั้นนะครับ ----------

ส่วนพวกเรานั้นก็มีสิทธิซักถามได้ แต่ขอเรียนว่าอันนี้เป็นเรื่องเพื่อทราบ เพราะฉะนั้นสมาชิกได้คุมเวลา เพราะว่ามีพวกเราหลายท่านที่บ่นเรื่องเพื่อทราบว่ามีมาก แต่บังเอิญปฏิเสธไม่ได้ อันนี้เป็นไปตามกฎหมายบังคับให้ต้องแจ้งสภาก็จำเป็นต้องแจ้งสภาครับ วันนี้มีเรื่องเพื่อทราบอย่างที่ปรากฏในระเบียบวาระที่ต่อเนื่องมานะครับ ผมขออนุญาตไปในระเบียบวาระที่ ๒ นะครับ เรื่องเพื่อทราบที่ต่อเนื่องจากเมื่อวานนี้ เมื่อวานนี้เราเลื่อนเรื่องที่ ๒.๗ ไป วันนี้เริ่มเรื่องที่ ๒.๘

๒.๘ รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๕๖๑๕/๒๕๖๓
วันที่ ๒ เม.ย. ๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๐๕ น.

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๑๑๒/ว ๑๘๓๖

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ วรรคสอง และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบ นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ แล้วเสร็จ และขอจัดส่งรายงานดังกล่าวในรูปแบบออนไลน์ ตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้ ทั้งนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอจัดส่งรายงานดังกล่าว ในลักษณะรูปเล่มให้ในโอกาสต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)
เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฎหมาย
รับที่ ๑๕๙ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ เม.ย. ๖๓ เวลา ๑๔.๐๐

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฎหมาย ๒
รับที่ ๑๑ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ / เม.ย. ๖๓ เวลา ๑๔.๓๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๔๐ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๔.๒๓ น.
ส่งกลุ่มงาน พรม. ๒ ดำเนินการ

กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๖๒๒๔
โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๕๘

http://nscr.nesdb.go.th/nscr_report/

QR code ดาวน์โหลดรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

รายงานสรุปผลการดำเนินการตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ
ประจำปี 2562

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งได้บัญญัติให้การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่หลักในการรับผิดชอบให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานของรัฐ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน โดยรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในคราวการประชุมครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันจันทร์ที่ 28 ตุลาคม 2562 ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการประเมินผลผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านการดำเนินการเพื่อบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลัก โดยใช้ข้อมูลแผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐที่รายงานเข้าระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronics Monitoring and Evaluation System for National Strategy and Country Reform: eMENSCR) ภายในเดือนธันวาคม 2562 ประกอบการพิจารณาการประเมินผลร่วมกับข้อมูลสถิติและสถานการณ์การพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

สำนักงานฯ จึงได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562 ขึ้น เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนับตั้งแต่มีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในช่วงระหว่างปีงบประมาณ 2562 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ ตามที่กำหนด บนหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationships : XYZ) และแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าสถานการณ์การพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในห้วง 5 ปีแรกของการพัฒนา ส่งผลต่อการประเมินการปรับปรุงการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน

005 บทสรุปของผู้บริหาร

010 วิธีการอ่านรายงาน

016 บทนำ

104 การเกษตร

128 อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

152 การท่องเที่ยว

238 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

258 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

268 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

316 พลังทางสังคม

326 เศรษฐกิจฐานราก

336 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

398 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

410 กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

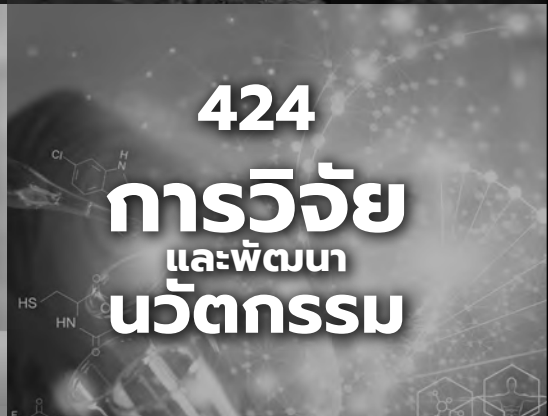
424 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

สารบัญ

050
ผลการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

058
ความมั่นคง

088
การต่างประเทศ

184
พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

194
โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล

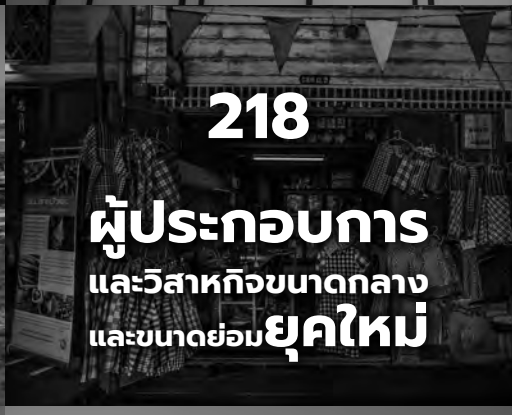
218
ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

284
การพัฒนาการเรียนรู้

292
การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

306
ศักยภาพการกีฬา

344
การเติบโตอย่างยั่งยืน

364
การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

382
การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

442
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ยุทธศาสตร์ชาตินำไปสู่การปฏิบัติโดยการถ่ายทอดผ่านแผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 ซึ่งแผนระดับที่ 2 ในส่วนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น เป็นการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตลอดระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติทั้งในระดับประเด็นและระดับแผนแม่บทย่อย รวมทั้งมีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดแบ่งเป็น 4 ห้วงการพัฒนา ห้วงละ 5 ปี

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561 และวันที่ 18 เมษายน 2562 ตามลำดับ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตามมาตรา 5 และมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2562 ตามหลักการการประเมินผลที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดไว้ โดยเป็นการวิเคราะห์และประมวลผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐในช่วงปี 2561-2562 เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ บนหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationships : XYZ) **ทั้งนี้ รายงานสรุปผลจะแสดงให้เห็นถึงผลความก้าวหน้า สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัญหา อุปสรรคและความท้าทาย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในระยะต่อไป เพื่อเผยแพร่ให้ทุกหน่วยงานทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ และองค์กรอื่น ๆ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจรับทราบและมีส่วนช่วยในการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป**

จากการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ พบว่า ในช่วงระหว่างปี 2561-2562 ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐตามยุทธศาสตร์ชาติในหลากหลายมิติ ทั้งในส่วนของการมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะมีการชะลอตัวเล็กน้อยจากช่วงก่อนหน้า การลดลงของความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรและของประชากรที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติ (ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ และด้านรายได้) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในภาพรวมดีขึ้นแต่ยังคงต้องเร่งแก้ไขประเด็นความเหลื่อมล้ำการพัฒนา นอกจากนี้ การมีสภาพแวดล้อมในสังคมที่มีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มมากขึ้น และการมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศที่มีคุณภาพปรับปรุงดีขึ้นและอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สะท้อนการพัฒนาประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการมีภาครัฐที่มีแนวโน้มในการบริหารจัดการอุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องเร่งแก้ไขปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งยังเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของภาครัฐ

สำหรับการประเมินผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 23 ประเด็น ได้แก่ (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม **ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายระดับประเด็น 37 เป้าหมาย และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย 140 เป้าหมาย ได้แสดงสถานะการพัฒนาและความเสี่ยง/ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในห้วง 5 ปีแรกของการพัฒนาในปี 2565 แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต (สีแดง)** ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง (สีส้ม) **ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย (สีเหลือง)** และ**ระดับบรรลุค่าเป้าหมาย (สีเขียว) ทั้งนี้ จากการประเมินพบว่า ยังมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ในปี 2565** โดยในส่วนของเป้าหมายระดับประเด็น มี 33 เป้าหมาย จากทั้งหมด 37 เป้าหมาย ที่ยังมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าที่กำหนด โดยเป็นเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 15 เป้าหมาย ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 12 เป้าหมาย และ **ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต จำนวน 6 เป้าหมาย ซึ่งเป็นเป้าหมายระดับประเด็นภายใต้แผนแม่บทฯ ประเด็น (1) ความมั่นคง ประเด็น (3) การเกษตร ประเด็น (5) การท่องเที่ยว ประเด็น (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

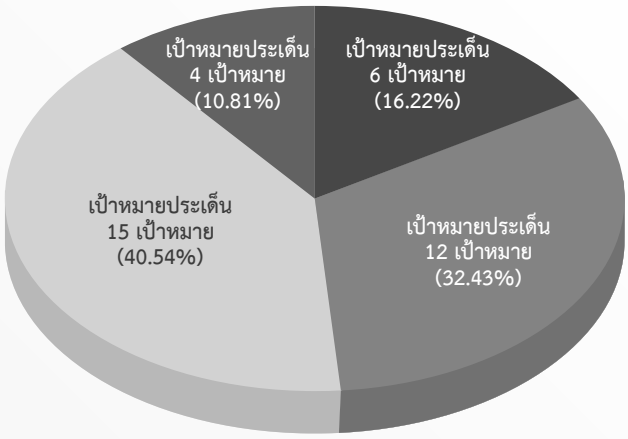

และในส่วนของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย มี 121 เป้าหมาย จากทั้งหมด 140 เป้าหมาย ที่ยังมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าที่กำหนด โดยเป็นเป้าหมายระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน 49 เป้าหมาย ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง จำนวน 41 เป้าหมาย และระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต จำนวน 31 เป้าหมาย ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์และประมวลหาโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าวให้บรรลุอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ขณะที่**เป้าหมายที่มีสีเขียว ประกอบด้วย เป้าหมายระดับประเด็น 4 เป้าหมาย และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย 19 เป้าหมาย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สามารถบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาได้ตามที่กำหนด และยังคงจำเป็นต้องมีการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย**

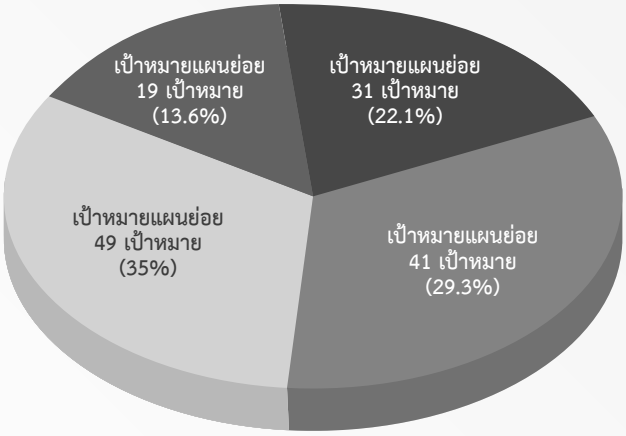

ในช่วงที่ผ่านมา การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่านโครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ยังพบปัญหา อุปสรรค และประเด็นท้าทายหลายประการที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของการมองเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานในการถ่ายระดับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ส่งผลให้มีความเสี่ยงในการบรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์เป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนด โดยมี**ประเด็นท้าทายที่สำคัญในระดับการขับเคลื่อนโครงการ** อาทิ การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ความพร้อมของข้อมูลหรือข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ/การดำเนินงาน และ**ประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ** เช่น การถูกเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เท่าเทียมกัน การลดลงของประสิทธิภาพและผลิตภาพในภาคการผลิต ตลาดแรงงานและการบริหารจัดการ ภาระหนี้สินส่วนบุคคลและความรู้ทางด้านการวางแผนการเงินของประชาชน ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรและปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ ความล่าช้าในการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่ท้องถิ่น ความเข้าใจถึงสิทธิและความสามารถในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ความรับผิดชอบของประชาชนและผู้ประกอบการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสามารถของภาครัฐในการบริหารสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ การขจัดการทุจริตและการประพฤติมิชอบให้หมดสิ้นจากประเทศไทย และการปรับปรุงและทบทวนกฎระเบียบทางราชการที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตหรือการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นอกจากนี้ **ความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทของโลกที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไทยในมิติต่าง ๆ** ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร แนวโน้มด้านสุขภาพ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล ความผันผวนและแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ พลังงานทางเลือกและยานยนต์สมัยใหม่ ความเป็นเมือง รวมทั้งแนวโน้มการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์ตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม จึงมี**สรุปข้อเสนอแนะการดำเนินการในระยะต่อไป ได้แก่ (1) การขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) และการบูรณาการกับกระบวนการงบประมาณอย่างเป็นระบบ (2) การจัดทำโครงการ/การดำเนินงานสำคัญ (X) ที่จะต้องมีการกำหนดการมีส่วนสนับสนุนของโครงการต่อการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายแผนแม่บทฯ ที่ชัดเจน และสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ให้สามารถบรรลุได้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละห้วง 5 ปีการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม (3) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2 เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการจัดสรรงบประมาณ (4) การใช้ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการในทุกระดับอย่างแท้จริง (5) การเปิดโอกาสให้ภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น และ (6) การขับเคลื่อนตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)**

โดยสรุป การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติช่วงปี 2561 - 2562 ที่ผ่านมา ถึงแม้มีการปรับตัวดีขึ้นในหลายมิติ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 ซึ่งข้อค้นพบการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และประเด็นท้าทายระดับโครงการและระดับแผนแม่บทฯ ที่เป็นข้อจำกัดในการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในรายงานฉบับนี้จะสามารถเป็นข้อมูลบ่งชี้เบื้องต้นในการพิจารณาและวิเคราะห์ประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญการดำเนินการในระยะต่อไป **เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การดำเนินงานในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของทุกหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึงกระบวนการงบประมาณที่สอดคล้องและทันการณ์ โดยมีการมองเป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เป็นเป้าหมายการพัฒนาร่วมกันอย่างบูรณาการและขับเคลื่อนประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังได้อย่างแท้จริง**

วิธีการอ่านรายงานฯ

รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562
ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง แสดงความสำคัญและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หลักการการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งในส่วนของเป้าหมายภาพรวม และเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนที่สอง แสดงความสำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หลักการการประเมินผลการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และผลการพัฒนาจำแนกตาม 23 แผนแม่บทฯ

ส่วนที่สาม แสดงแนวโน้มบริบทโลกที่มีผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องให้ความสำคัญ ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ และการดำเนินการในระยะต่อไป

โดยมีวิธีอ่านรายงานฯ ในส่วนที่สอง ดังนี้

สัญลักษณ์ประจำประเด็นแผนแม่บทฯ

รหัสประเด็นแผนแม่บทฯ

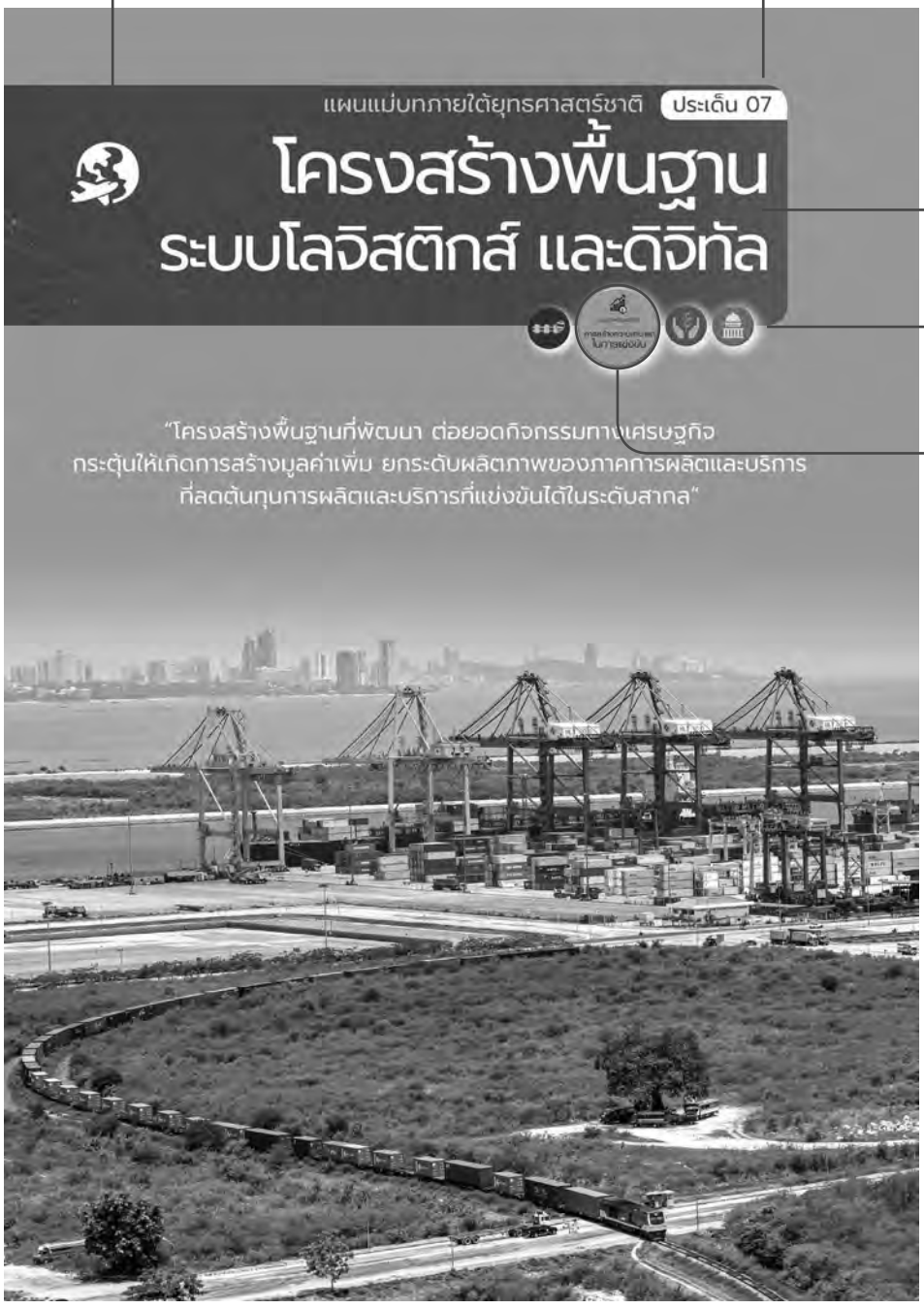

ชื่อประเด็นแผนแม่บทฯ

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
ที่แผนแม่บทฯ สอดคล้อง

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
ที่แผนแม่บทฯ สอดคล้อง
<u>โดยตรง</u>

ส่วนที่ 1 การสรุปผลในภาพรวมของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ชื่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สาระสำคัญของแผนแม่บทฯ ประเด็น
- วัตถุประสงค์
- เป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

ข้อมูลสถานการณ์บรรลุเป้าหมายระดับประเด็นที่กำหนด ซึ่งสะท้อนจากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการประเมินสถานการณ์เมื่อเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565

XX XX XX

รหัสประเด็นแผนแม่บทฯ | รหัสเป้าหมายระดับประเด็น | รหัสเป้าหมายประเด็น

รหัสประเด็นแผนแม่บท

สาระสำคัญ
ของแผนแม่บทย่อย

การแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย

แดง	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต** : สถานการณ์ต่ำกว่า 50% ของค่าเป้าหมาย
ส้ม	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง** : สถานการณ์อยู่ในช่วง 51-75% ของค่าเป้าหมาย
เหลือง	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย** : สถานการณ์อยู่ในช่วง 76-99% ของค่าเป้าหมาย
เขียว	**บรรลุค่าเป้าหมาย** : สามารถบรรลุค่าเป้าหมาย 100%

ส่วนที่ 2 การสรุปผลในระดับเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อยระบุสีตามสถานะการบรรลุค่าเป้าหมาย

การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายประเด็นและเป้าหมายแผนแม่บทย่อย

ข้อมูลสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่กำหนด ซึ่งสะท้อนจากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการประเมินสถานการณ์เมื่อเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565

07 โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070101 ต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลง

น้อยกว่าร้อยละ 12 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) เป็นต้นทุนที่เกิดจากการใช้บริการของผู้ประกอบการในกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านโลจิสติกส์ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนการขนส่งสินค้า ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง และต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งการลดต้นทุนโลจิสติกส์จะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่ส่งต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น โดยต้องให้ความสำคัญด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน และการบูรณาการการบริหารจัดการการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2560 ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลงจากร้อยละ 13.8 ต่อ GDP ในปี 2559 ประกอบด้วย ต้นทุนค่าขนส่งร้อยละ 7.4 ต่อ GDP ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังร้อยละ 5.0 ต่อ GDP และต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์ร้อยละ 1.2 ต่อ GDP และมีแนวโน้มลดลงในปี 2561 เหลือร้อยละ 13.4 ต่อ GDP จากแนวโน้มการลดลงของต้นทุนโลจิสติกส์ในระยะที่ผ่านมา 4 ปี เฉลี่ยร้อยละ 0.2 ต่อปี ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ต้องลดลงให้ได้น้อยกว่าร้อยละ 12 ในปี 2565 จึงเป็นประเด็นท้าทายอย่างสูงที่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีความร่วมมือในการพัฒนาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์เพื่อลดความเสี่ยงการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่กำหนด

รหัสประเด็น
แผนแม่บทฯ

XX XX XX

รหัสแผนแม่บทย่อย

รหัสเป้าหมาย
ระดับแผนแม่บทย่อย

การแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย

แดง	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต** : สถานการณ์ต่ำกว่า 50% ของค่าเป้าหมาย
ส้ม	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง** : สถานการณ์อยู่ในช่วง 51-75% ของค่าเป้าหมาย
เหลือง	**ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย** : สถานการณ์อยู่ในช่วง 76-99% ของค่าเป้าหมาย
เขียว	**บรรลุค่าเป้าหมาย** : สามารถบรรลุค่าเป้าหมาย 100%

ส่วนที่ 1 บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ

วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ส่งผลให้ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นฉบับแรก เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ได้ตามที่กำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคนและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยทุกหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นการดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้มีประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม 6 คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล โดยต้องมีการใช้ข้อมูลที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ รวมทั้งมีการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ และให้มีการดำเนินการรับฟังความเห็นประชาชนทุกภาคส่วนผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบประชารัฐ

การถ่ายระดับของยุทธศาสตร์ชาติและการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ชาติได้รับการจัดระดับให้เป็นแผนระดับที่ 1 ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนระดับที่ 2 และ 3 และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันอย่างเป็นระบบ โดยแผนระดับที่ 2 ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ประกอบด้วย แผนปฏิบัติราชการรายปี และ 5 ปี แผนปฏิบัติการด้าน....[1] ซึ่งเป็นแผนในเชิงปฏิบัติที่มีการระบุการดำเนินงาน/โครงการที่มีความชัดเจนตามภารกิจของหน่วยงานของรัฐ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

[1]แผนปฏิบัติการด้าน.... คือ แผนเชิงปฏิบัติที่เป็นแผนพัฒนาเชิงประเด็น (Issue-Based) ที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่า 1 หน่วยงาน

ส่วนที่ 1 บทนำ

การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติเป็นการดำเนินการผ่านแผนระดับที่ 2 **โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** ที่เป็น**แผนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ**ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 อีก 3 แผน ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการ และ/หรือ แผนปฏิบัติการด้าน ที่ต้องมีการระบุการดำเนินงาน/โครงการที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

การขับเคลื่อนการพัฒนาในมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดข้างต้นได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความจำเป็นต้องให้ทุกหน่วยงานของรัฐตระหนักถึงเป้าหมายการพัฒนาสุดท้ายร่วมกัน และทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการและมีเอกภาพ **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 ทั้งสิ้นจำนวน 23 ฉบับ จึงเป็นการกำหนดประเด็นในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง** โดยมีแนวทางการพัฒนาของแต่ละแผนแม่บทฯ ที่ชัดเจนในประเด็นนั้น ๆ และไม่มีความซ้ำซ้อนระหว่างแผนแม่บทฯ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำแผนแม่บทฯ แปลงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แต่ละแผนแม่บทฯ สามารถมีส่วนสนับสนุนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้มากกว่าหนึ่งยุทธศาสตร์ชาติ โดยเป็นได้ทั้งการมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายโดยตรง หรือมีส่วนสนับสนุนในการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

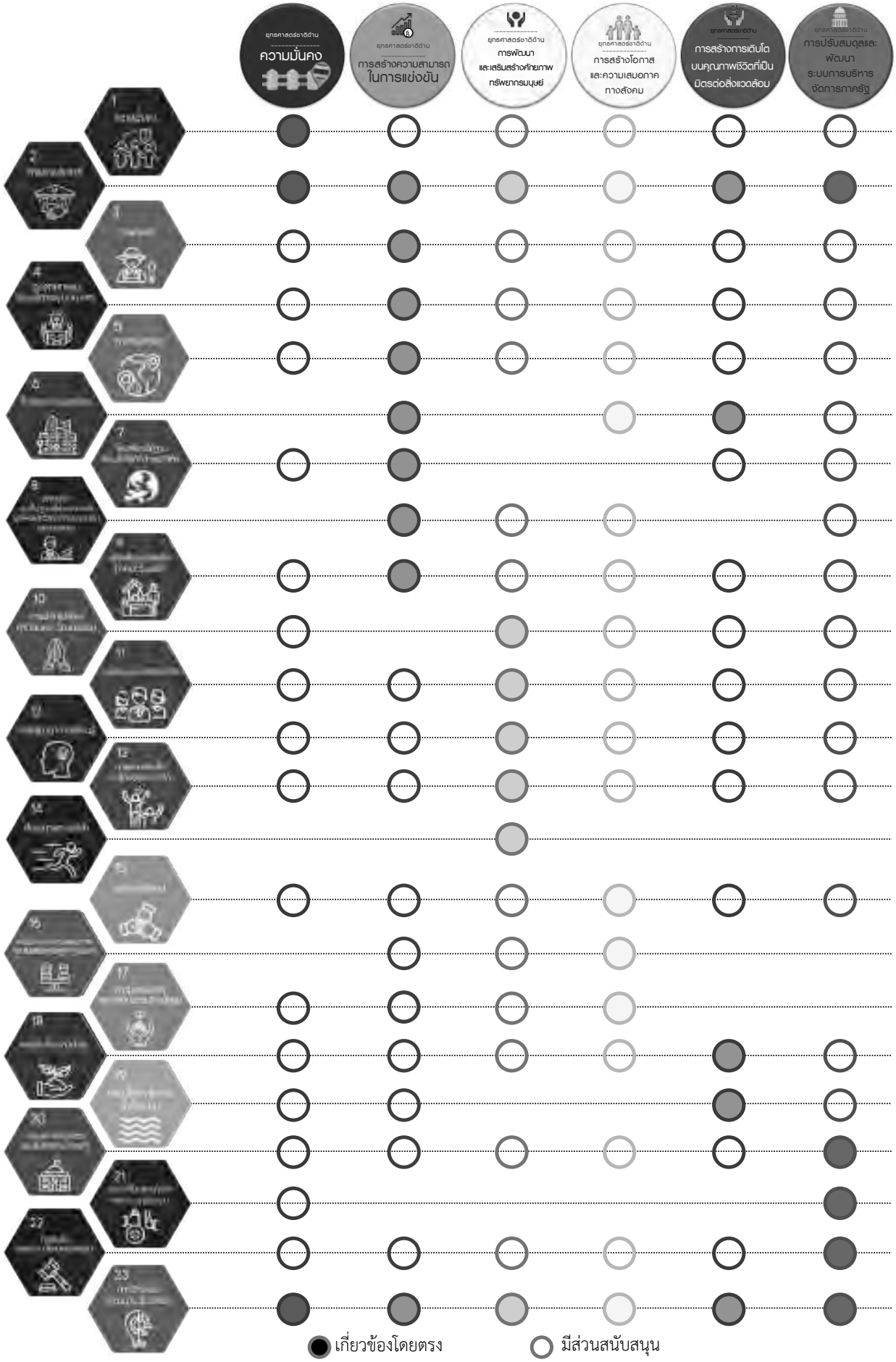
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
ความมั่นคง
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
เกี่ยวข้องโดยตรง
มีส่วนสนับสนุน

ส่วนที่ 1 บทนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับจะต้องสามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้ในลักษณะที่เป็นผลลัพธ์ ที่ถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นปัจจุบัน แผนแม่บทฯ จึงมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตลอดระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติทั้งในระดับประเด็นและระดับแผนย่อย และมี**การกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนดแบ่งเป็น 4 ห้วงการพัฒนาห้วงละ 5 ปี** เพื่อให้สอดคล้องกับตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่ระบุให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุก ๆ 5 ปี[2] ซึ่งทั้ง 4 ห้วงการพัฒนาจะเป็นเสมือนหมุดเป้าหมายการพัฒนาที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าหมายเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังตามวิสัยทัศน์ของประเทศในปี 2580

ทั้งนี้ ในส่วนของแผนระดับที่ 2 อีก 3 แผน ได้แก่ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ** จะมีลักษณะเป็นแผนชี้นำ อันจะเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญและ/หรือปรับเป้าหมายของแผนแม่บทและแผนแม่บทย่อย รวมทั้งแนวทางการพัฒนา/โครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ให้สอดรับสถานการณ์ในแต่ละห้วงเวลาการพัฒนา

[2]หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ชาติด้านหนึ่งด้านใดได้ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสามารถแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนดำเนินการ

การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนระดับที่ 3

การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนระดับที่ 3 เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 โดยทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องวิเคราะห์และศึกษารายละเอียดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับบทบาทภารกิจ และหน้าที่ขององค์กร ทั้งในส่วนของเป้าหมายประเด็น เป้าหมายแผนแม่บทย่อย และแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทฯ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี และระยะ 5 ปี ที่มีการบรรจุ**โครงการ/การดำเนินงานที่สอดคล้องและสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ของแต่ละห้วงการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม** ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล กล่าวคือ การดำเนินการโครงการ/การดำเนินงาน (X) จะต้องสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งในระดับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) เป้าหมายประเด็น (Y2) และยุทธศาสตร์ชาติ (Z) โดย**หลักการ XYZ นี้เป็นหลักการที่สำคัญที่ใช้ทั้งในการจัดทำโครงการ/การดำเนินการ และการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ของหน่วยงานของรัฐ**

ส่วนที่ 1 บทนำ

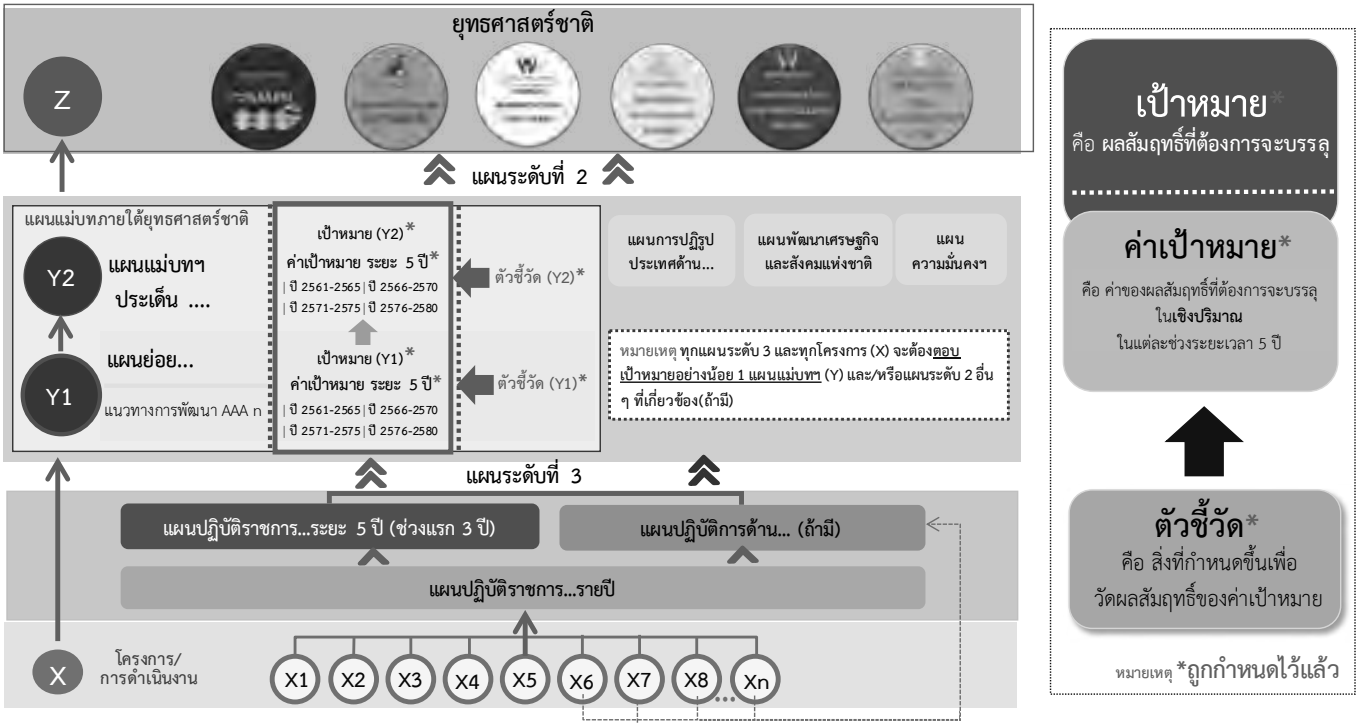

ทั้งนี้ เนื่องจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นกลไกสำคัญในการแปลงเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานของรัฐจึงมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 แผนแม่บทฯ ทั้ง 23 ประเด็นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานของรัฐเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ส่งผลให้มีความจำเป็นที่ต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างเป็นระบบ สำนักงานฯ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ จึงได้รับมอบหมายให้มีภารกิจหน้าที่ในการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการหน่วยงานของรัฐตามยุทธศาสตร์ชาติของแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างบูรณาการและเป็นรูปธรรมต่อไป

รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกสำคัญในการฉายภาพให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาในมิติต่าง ๆ ในแต่ละปีของประเทศ ตามกรอบแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นไปได้ของการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในแต่ละห้วง 5 ปีของการพัฒนา และนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงาน/โครงการในห้วง 5 ปีแรกให้มีความเหมาะสม สอดคล้องตามข้อเท็จจริงและบริบทการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในห้วง 5 ปีแรกของการพัฒนาในปี 2565 ได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลักการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินผลการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการประเมินผลทั้งระบบตามหลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างการดำเนินงาน/โครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ขั้นต้น ผลลัพธ์ขั้นกลาง และผลลัพธ์ระยะยาว เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของนโยบาย ยุทธศาสตร์ และโครงการ นำไปสู่การตัดสินทางนโยบายต่อไป โดยเป็นการดำเนินงานใน 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. ระดับทฤษฎี โดยเป็นการติดตามและประเมินความสอดคล้องของการดำเนินการ/โครงการกับแนวความคิดหรือทฤษฎีการพัฒนา ว่าการดำเนินการ/โครงการที่มีอยู่นั้นสอดคล้องกับแนวความคิดหรือทฤษฎีการพัฒนาเพียงใด และยังมีช่องว่างของโครงการหรือทฤษฎีหรือไม่

2. ระดับกระบวนการแปลงกิจกรรมหรือโครงการไปเป็นผลผลิต โดยเป็นการติดตามและประเมินกระบวนการแปลงการดำเนินงาน/โครงการไปสู่ผลผลิต

3. ระดับโครงการจากผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ยุทธศาสตร์ หรือนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินงาน/โครงการต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการสู่เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการกำหนดยุทธศาสตร์ตามหลักการ Ends - Ways - Means หรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

การกำหนดกรอบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล

การติดตามและประเมินผลจากแนวความคิดสมมติฐาน หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นการติดตามและประเมินว่าโครงการหรือกิจกรรมที่มีอยู่นั้นสอดคล้องกับแนวความคิดหรือทฤษฎีการพัฒนาเพียงใด มีช่องว่างของโครงการหรือนโยบายหรือไม่

การติดตามและประเมินผลกระบวนการแปลงกิจกรรมหรือโครงการไปเป็นผลผลิต เป็นการประเมินกระบวนการแปลงกิจกรรมโครงการไปสู่ผลผลิต

การติดตามและประเมินผลโครงการจากผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ ยุทธศาสตร์หรือนโยบาย เป็นการประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ร่วมกันสู่เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดของการกำหนดยุทธศาสตร์ตามหลักการ Ends - Ways - Means หรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

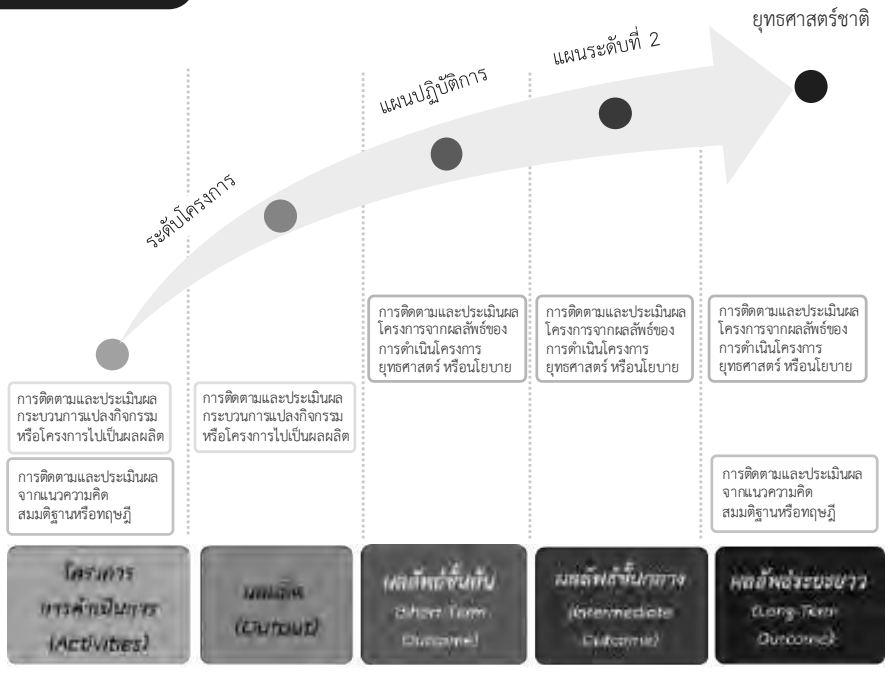

การประเมินการพัฒนาการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นการประเมินผลในระดับทฤษฎี และระดับผลลัพธ์ของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยการประเมินผลการพัฒนาภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ และการประเมินผลรายยุทธศาสตร์ชาติ โดยสามารถสรุปวิธีการประเมินผล และผลการประเมินได้ ดังนี้

วิธีการประเมินผลการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติเป็นการประเมิน**ผลสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ** ใน 2 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับเป้าหมายภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และ (2) การประเมินผลผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

• **การประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับภาพรวม** เป็นการประเมินผลการดำเนินการพัฒนาตามเป้าหมาย **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยมีภาครัฐเป็นปัจจัยสนับสนุนบนหลัก **“ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”** เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับศักยภาพของประเทศในทุกมิติ การพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นฐานการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน เพื่อนำพาการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาประเทศระยะยาว จึงกำหนดการประเมินผลการพัฒนาตามเป้าหมายข้างต้น โดยเป็นการประเมินผลผ่านมิติต่าง ๆ ประกอบร่วมกัน ดังนี้

1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย

2) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้

3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การประเมินการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ทั้ง 6 มิติข้างต้น พิจารณาจากข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลการพัฒนาในระดับผลสัมฤทธิ์ โดยใช้ตัวชี้วัดทั้งระดับประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความท้าทายของสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของประเทศ และระดับสากลเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาที่เทียบเคียงกับนานาประเทศ นำไปสู่การยกระดับการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล

• **การประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ชาติ**
เป็นการประเมินผลการพัฒนาตามเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักการเดียวกันกับการประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับภาพรวม ทั้งนี้ การประเมินผลการพัฒนาทั้งในระดับเป้าหมายภาพรวม และระดับเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ชาติ จะเป็น**การรายงานผลการประเมินสถานการณ์การพัฒนาตามข้อเท็จจริงจากข้อมูลกลุ่มตัวชี้วัดที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกมาใช้ในการประเมินผลเท่านั้น เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และในส่วนของการประเมินผลลัพธ์ขั้นกลางของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นการประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะมีการรายงานผลการประเมินในส่วนที่สองของเล่มรายงานฉบับนี้**

สรุปผลการประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ

ผลการประเมินผลการพัฒนาตามเป้าหมายภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติของทั้ง 6 มิติ มีรายละเอียด สรุปได้ ดังนี้

1. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทยเป็นการสะท้อนผลกระทบการพัฒนาประเทศที่เกิดขึ้นกับคนแบบองค์รวม เนื่องจากคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทั้งในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและเป็นผู้ได้รับประโยชน์หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา พิจารณาได้จาก**ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย** ซึ่งพัฒนาและจัดทำโดย สศช. ซึ่งเป็นดัชนีรวมในระดับประเทศ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ (1) การมีสุขภาวะ (2) เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม (3) สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล (4) สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล และ (5) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยปี 2561 **คนไทยและสังคมไทยมีความอยู่ดีมีสุขดีขึ้น คนไทยในภาพรวมมีสุขภาพกายสุขภาพจิตดีขึ้นและสังคมไทยมีแนวโน้มดีขึ้นจากคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น** อันสะท้อนได้จากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยที่ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าในปี 2560 ที่ปรับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 76.47 จากร้อยละ 70.40 โดยปัจจัยเกื้อหนุนหลักที่คาดว่าส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยเพิ่มขึ้น คือ **การมีสุขภาวะที่ดีโดยรวมของบุคคล ครอบครัว และชุมชน** ที่มีระดับดีขึ้นมาก จากระดับปานกลางในปี 2560 เป็นระดับดีในปี 2561 โดยมีค่าดัชนีรวมขององค์ประกอบหลักด้านสุขภาวะสูงถึงร้อยละ 87.37 (ระดับดี) ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ 79.82 (ระดับปานกลาง) ในปี 2560 ซึ่งเป็นการปรับตัวดีขึ้นในทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบย่อยด้านสุขภาพกายและจิตดี (จากร้อยละ 82.46 เป็นร้อยละ 86.78) ด้านสุขภาพสังคมที่ดี (จากร้อยละ 71.97 เป็นร้อยละ 87.67) และด้านการมีคุณธรรมและสติปัญญาใฝ่รู้ (จากร้อยละ 85.69 เป็นร้อยละ 87.66) **สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล** ที่มีระดับดีขึ้นจากระดับต้องปรับปรุงเป็นระดับปานกลาง โดยมีค่าดัชนีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 63.43 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 73.77 ในปี 2561 ซึ่งเป็นการปรับตัวดีขึ้นในทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยอีกเช่นเดียวกัน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพที่ดี (จากร้อยละ 74.29 เป็นร้อยละ 83.50) ระบบนิเวศที่สมดุล (จากร้อยละ 63.08 เป็นร้อยละ 67.11) และเศรษฐกิจสีเขียว (จากร้อยละ 54.44 เป็นร้อยละ 71.64) **การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม** มีระดับดีขึ้นและปรับตัวสูงขึ้นจากระดับต้องปรับปรุงเป็นระดับปานกลางเป็นครั้งแรก โดยมีค่าดัชนีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.45 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 72.75 ในปี 2561 ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาขององค์ประกอบย่อยตัวเดียว คือ ความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (จากร้อยละ 51.26 เป็นร้อยละ 76.37) ขณะที่องค์ประกอบของการได้รับการคุ้มครองสิทธิและไม่ถูกเลือกปฏิบัติมีค่าดัชนีลดลงอย่างเป็นนัยสำคัญ (จากร้อยละ 77.76 เป็นร้อยละ 70.57) และการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจมีค่าดัชนีลดลงเล็กน้อย (จากร้อยละ 81.47 เป็นร้อยละ 80.99) และ**เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม** มีระดับดีขึ้นเล็กน้อย ทรงตัวอยู่ในระดับดี โดยมีค่าดัชนีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 80.61 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 81.46 ในปี 2561 โดยเป็นการปรับตัวดีขึ้นในทั้ง 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การมีหลักประกันคุณภาพชีวิตและงานที่ดี (จากร้อยละ 93.55 เป็นร้อยละ 94.81) และเศรษฐกิจเข้มแข็ง (จากร้อยละ 77.35 เป็นร้อยละ 78.76) โดยความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจทรงตัว (คงที่ที่ร้อยละ 72.38)

อย่างไรก็ตาม **การสร้างสังคมมีความเป็นประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล** อยู่ในระดับที่ยังต้องเร่งปรับปรุงถึงแม้จะมีคะแนนดีขึ้น โดยมีค่าดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 61.89 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 68.46 ในปี 2561 โดยองค์ประกอบย่อยประชาธิปไตยที่มีคุณภาพและองค์ประกอบย่อยนิติธรรมและธรรมาภิบาลมีทิศทางที่ดีขึ้น (จากร้อยละ 61.89 เป็นร้อยละ 68.46) ขณะที่องค์ประกอบย่อยการป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมืองมีทิศทางที่ลดลง (จากร้อยละ 71.19 เป็นร้อยละ 67.52)[3]

ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

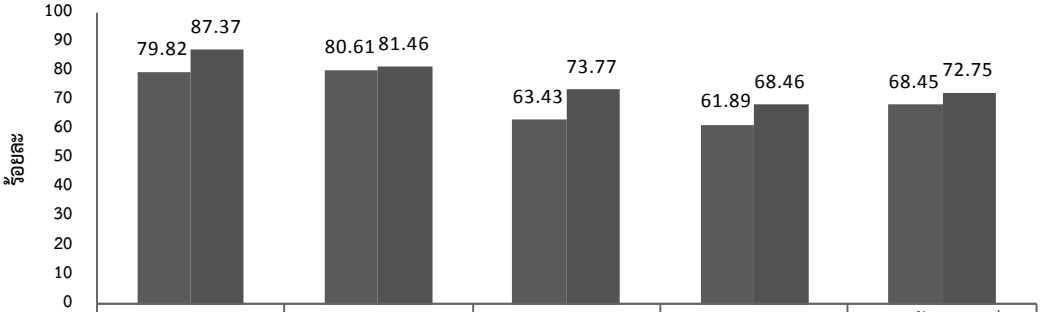

	การมีสุขภาวะ	เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล	สังคมประชาธิปไตยที่มีหลักธรรมาภิบาล	การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
2560	79.82	80.61	63.43	61.89	68.45
2561	87.37	81.46	73.77	68.46	72.75

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดังนั้น เพื่อให้ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทยได้รับการพัฒนาดีขึ้น ในระยะต่อไปจึงควรเร่งให้ความสำคัญกับการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การยกระดับการคุ้มครองสิทธิและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ การเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และการป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมือง

2. ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้

ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้เป็นการสะท้อนการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศในเวทีโลก ที่ต้องนำไปสู่การกระจายความเจริญไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยในส่วน**ขีดความสามารถในการแข่งขัน** ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต นโยบายและกฎระเบียบ รวมทั้งความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของประเทศ ที่เอื้อต่อการเพิ่มผลิตภาพให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศ พบว่า **ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันดีขึ้น โดยพิจารณาจากผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index) จัดทำโดย World Economic Forum (WEF)** พบว่า ปี 2562 อันดับของประเทศไทยลดลง 2 อันดับ (จากอันดับที่ 38 เป็นอันดับที่ 40 จากทั้งหมด 141 ประเทศ) แม้ว่าจะมีคะแนนดีขึ้น 0.6 คะแนน (จาก 67.5 คะแนน เป็น 68.1 คะแนน) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้าในภาพรวมดีขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงในรอบปีที่ผ่านมายังไม่ชัดเจนและรวดเร็วมากพอที่จะก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

[3]หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 - 100 ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9
ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.9 ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9
ระดับเร่งแก้ไข = ร้อยละ 59.9

ประเทศ	2561		ประเทศ	2562		อันดับในปี 2562 เมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาค
	อันดับ	คะแนน		อันดับ	คะแนน	
สิงคโปร์	2	83.5	สิงคโปร์	1	84.4	1
มาเลเซีย	25	74.4	มาเลเซีย	27	74.6	2
ไทย	38	67.5	ไทย	40	68.1	3
อินโดนีเซีย	45	65.9	อินโดนีเซีย	50	64.6	4
ฟิลิปปินส์	56	62.1	ฟิลิปปินส์	64	61.9	5
บรูไน	62	61.4	บรูไน	56	62.8	6
เวียดนาม	77	58.1	เวียดนาม	67	61.5	7
กัมพูชา	110	50.2	กัมพูชา	106	52.1	8
ลาว	112	49.3	ลาว	113	50.1	9
เมียนมาร์	N/A	N/A	เมียนมาร์	N/A	N/A	N/A

ที่มา: World Economic Forum (WEF)

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ หากเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยยังมีอันดับคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 3 คงที่จากปี 2561 รองจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่ประเทศไทยมีการพัฒนาดีขึ้น ได้แก่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ (ICT adoption) และด้านความโปร่งใสของงบประมาณ (Budget Transparency) ขณะที่ด้านที่ต้องเร่งพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมคือความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation capability) ซึ่งเป็นด้านที่ประเทศไทยอยู่ห่างจากบรรทัดฐานโลก (Frontier) มากที่สุด โดยได้คะแนน 43.9 จาก 100 คะแนน และเมื่อพิจารณา**ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ IMD** พบว่า ปี 2562 ประเทศไทยมีอันดับดีขึ้น 5 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 25 (จากอันดับที่ 30 ในปี 2561) แม้ว่าคะแนนรวมลดลงเป็น 77.233 คะแนน จาก 79.450 คะแนน ในปี 2561 และเป็นอันดับ 3 ในอาเซียน รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย เช่นเดียวกันกับผลการจัดอันดับของ WEF โดยด้านที่ต้องเร่งพัฒนาในระยะต่อไปคือ ด้านประสิทธิภาพของภาคเอกชน (Business Efficiency) มีอันดับลดลง 2 อันดับ อันเป็นผลจากการที่ปัจจัยย่อยด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพตลาดแรงงาน การบริหารจัดการ และทัศนคติและค่านิยมมีอันดับลดลง

ความสามารถในการแข่งขันของไทย (IMD)	อันดับ ปี 2561	อันดับ ปี 2562	การเปลี่ยนแปลงของอันดับ
อันดับรวมของประเทศไทย(จาก 63 ประเทศ)	**30**	**25**	↑
1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance)	10	8	↑
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)	22	20	↑
3. ประสิทธิภาพของภาคเอกชน (Business Efficiency)	25	27	↓
4. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	48	45	↑

ที่มา: International Institute for Management Development (IMD)

ในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product : GDP)[4] คำนวณและประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ปี 2562 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศที่ 10,926,912 ล้านบาท หรือเทียบเท่ากับอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 2.4 จากปี 2561 ลดลงจากการเติบโตที่ร้อยละ 4.2 ของปี 2561 จากปี 2560 โดยคาดว่าเกิดจากการปรับตัวลดลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ โดยมีมูลค่าเท่ากับ 7.7 ล้านล้านบาท ลดลงจาก 8.0 ล้านล้านบาท จากปี 2561 หรือเทียบเท่าอัตราการขยายตัวลดลงที่ร้อยละ 2.6 ทั้งนี้ ในช่วงปี 2563 เศรษฐกิจและการค้าโลกคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามการลดลงของแรงกดดันจากมาตรการกีดกันการค้าและความเสี่ยงจากการแยกตัวของสหราชอาณาจักรแบบไร้ข้อตกลง ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อการส่งออกสินค้าและบริการของประเทศ การขยายตัวในเกณฑ์ที่น่าพอใจของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน และการลงทุนภาคเอกชนและภาครัฐ และมาตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยังควรให้ความสำคัญกับการมีมาตรการรองรับผลกระทบการปรับตัวลดลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ และภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่อาจมีการหยุดชะงักหรือชะลอตัวซึ่งเป็นผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19

ในส่วนของ**การกระจายรายได้** (Income Distribution) ซึ่งสะท้อนการแบ่งปันส่วนผลผลิตมวลรวมของประเทศ (GDP) ในหมู่ประชากรของประเทศนั้น พบว่า **ในห้วงปีแรกของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเทศไทยมีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น** โดยพิจารณาจาก**รายได้ประชาชาติต่อคน**[5] พบว่า ปี 2562 รายได้ประชาชาติต่อคนของประเทศไทยอยู่ที่ 236,815 บาท/คน/ปี เปรียบเทียบกับที่ 225,095 บาท/คน/ปีในปี 2561 หรือเทียบเท่ากับ

ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว (GPP per Capita) ณ ปี 2560

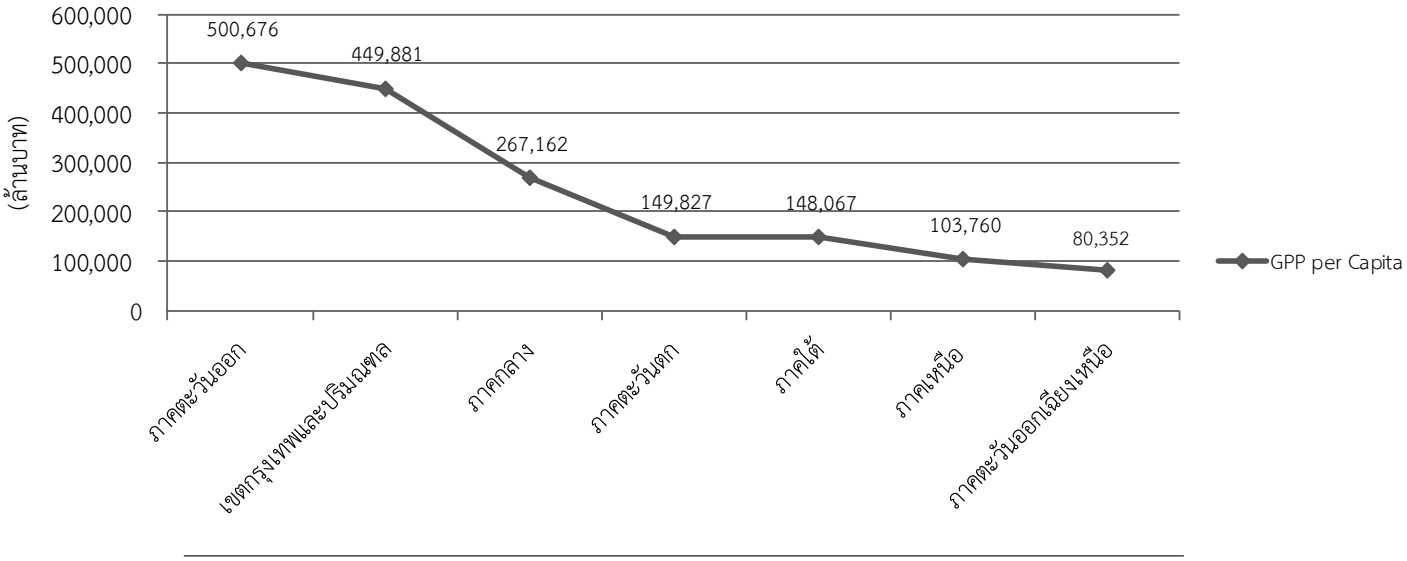

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

[4]ข้อมูลจากกองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
[5]ข้อมูลจากกองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.21 และหากสะท้อนจากผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวเฉลี่ยของประเทศ (Gross Regional Product per Capital : GRP/Capita) คำนวณและประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ พบว่า ปี 2560 ภาคตะวันออกเป็นภาคที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ โดยมีการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคที่ร้อยละ 6.3 และมีค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวสูงสุดที่ 500,676 บาทต่อคนต่อปี ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงจากปี 2559 โดยในปี 2560 มีการชะลอตัวลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคจากร้อยละ 3.0 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 2.5 ในปี 2560 และมีค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวต่ำสุดเท่ากับ 80,352 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาคตะวันออกมีค่าเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวสูงมากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 6.2 เท่า (ภาคที่มีการพัฒนารองจากภาคตะวันออก คือ เขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคใต้ และภาคเหนือ) และหากพิจารณาในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดระยองมีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวสูงสุดที่ 1,095,667 บาทต่อคนต่อปี สูงกว่าจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวต่ำที่สุด ซึ่งคือจังหวัดหนองบัวลำภูที่ 53,416 บาทต่อคนต่อปี มากถึง 20.5 เท่า ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ระยอง ชลบุรี กรุงเทพมหานคร ปราจีนบุรี และพระนครศรีอยุธยา ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวอยู่ใน 5 ลำดับต่ำสุด คือ หนองบัวลำภู ยโสธร กาฬสินธุ์ นราธิวาส และชัยภูมิ ตามลำดับ ซึ่งมีข้อสังเกตว่ายังมีความจำเป็นในการเร่งขยายการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้มีความครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

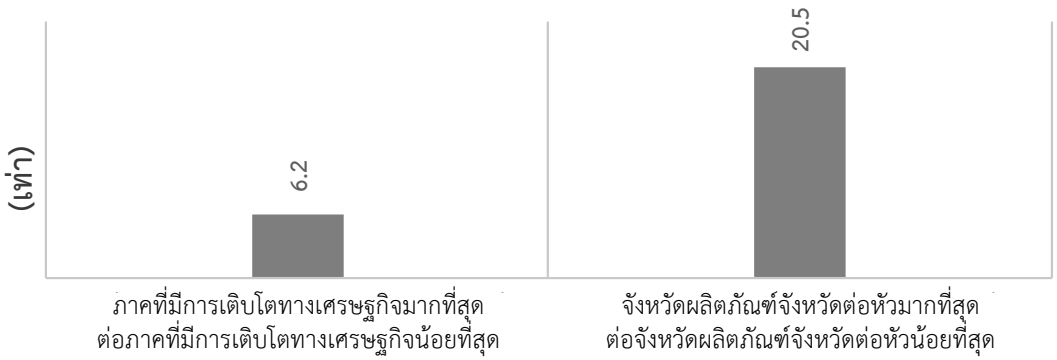

3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

การประเมินผลประเด็นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศมุ่งเน้นการสะท้อนผลการพัฒนาที่ส่งผลให้คนไทยในทุกมิติและในทุกช่วงวัยเป็นคนดี เก่ง มีสมรรถนะและคุณภาพพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในห้วงปีแรกของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติค่อนข้างคงที่ โดยปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย โดยพิจารณาจากดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) พัฒนาโดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ซึ่งเป็นดัชนีทางสถิติแบบองค์รวมที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคาดหมายคงชีพ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อหัว พบว่า ปี 2562 ประเทศไทยมีค่าดัชนีเท่ากับ 0.765 เพิ่มขึ้นจาก 0.762 ในปี 2561 และได้รับการจัดลำดับอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ในระดับ “สูง” โดยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดในโลกในการจัดอันดับ HDI ในช่วงปี 2556-2561 ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 77 ในการจัดอันดับโลก (จาก 189 ประเทศ) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่ไม่เท่าเทียม (Inequality-adjusted Human Development Index : IHDI) พัฒนาโดย UNDP พบว่าถึงแม้ค่าดัชนี IHDI ของประเทศไทยในปี 2562 มีการปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย โดยมีค่าดัชนีเท่ากับ 0.635 จาก 0.636 ในปี 2561 แต่ค่าดัชนี IHDI ยังคงมีค่าที่ต่ำกว่าดัชนี HDI อย่างเป็นนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

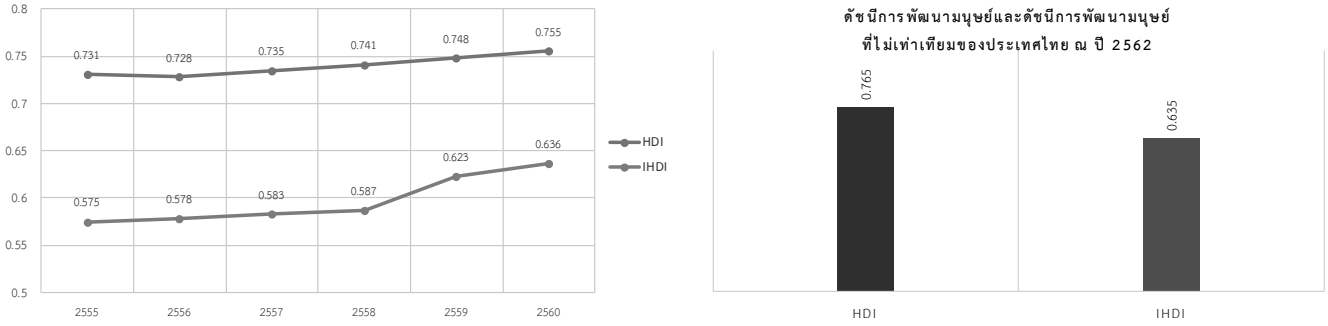

ที่มา: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP)

ของประเทศยังคงมีความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้ ผลการประเมินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดย HDI และ IHDI ของ UNDP ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่ประเมินโดยดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) ซึ่งคำนวณและประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเป็นการวัดผลลัพธ์ของการพัฒนาคนระดับจังหวัดของประเทศไทยใน 8 ดัชนีย่อย ได้แก่ (1) ด้านสุขภาพ (2) ด้านการศึกษา (3) ด้านชีวิตการงาน (4) ด้านรายได้ (5) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (6) ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน (7) ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และ (8) ด้านการมีส่วนร่วม โดยจากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคนประจำปี 2562 พบว่า การพัฒนาคนในภาพรวมของคนไทยค่อนข้างคงที่ โดยมีค่าดัชนี HAI เท่ากับ 0.6219 ใกล้เคียงกับปี 2558 โดยดัชนีย่อยที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น ได้แก่ ด้านการศึกษา มีดัชนีเพิ่มขึ้นเป็น 0.4743 เพิ่มขึ้น 0.0057 คะแนน จากปี 2558 เนื่องจากนักเรียนอยู่ในระบบการศึกษายาวนานขึ้น สะท้อนจากอัตราการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เพิ่มขึ้น ด้านชีวิตการงาน มีค่าดัชนีเพิ่มขึ้นเป็น 0.7237 โดยเพิ่มขึ้นจาก 0.7054 คะแนนในปี 2558 คาดว่าเป็นผลมาจากการเร่งขยายความครอบคลุมการมีหลักประกันสังคมทั้งในกลุ่มแรงงานในระบบและนอกระบบ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.8595 เพิ่มขึ้น 0.8328 คะแนนในปี 2558 คาดว่าเป็นผลจากการลดลงของประชากรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้ง และการลดลงของสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้านพลังงาน และด้านคมนาคมและการสื่อสาร มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.6774 เพิ่มขึ้นจาก 0.5707 คะแนนในปี 2558 เป็นผลจากการขยายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ทำให้มีการเข้าถึงโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตได้ทั่วถึงมากขึ้น ขณะที่ด้านที่มีความก้าวหน้าลดลงและต้องให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านการมีส่วนร่วม

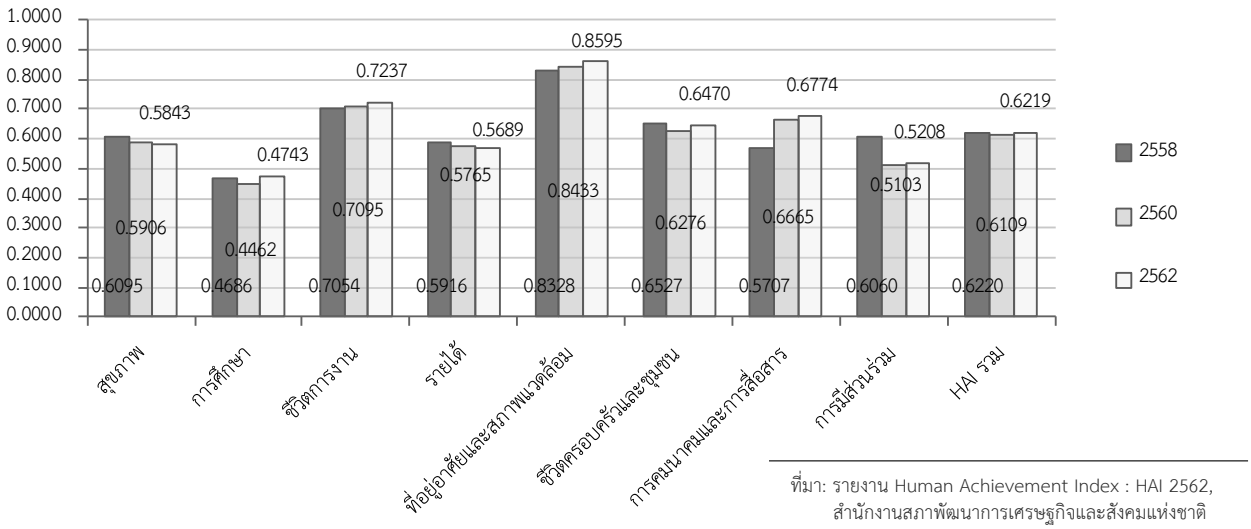

ที่มา: รายงาน Human Achievement Index : HAI 2562,
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาในลักษณะของการเติบโตแบบทั่วถึง โดยไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการพัฒนาที่สะท้อนความเท่าเทียมและเสมอภาคของสังคม **โดยความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคมของประเทศในห้วงปีแรกของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย** สะท้อนได้จากการพิจารณา**ตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางสังคม** (Social Progress Index : SPI) พัฒนาและจัดทำโดยองค์กร Social Progress Imperative ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนความก้าวหน้าการพัฒนาด้านสังคมโดยตรง โดยเป็นการพิจารณาที่เป็นอิสระจากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจไม่ได้ก่อให้เกิดความก้าวหน้าเชิงสังคมเสมอไป ซึ่งบ่อยครั้งความก้าวหน้าเชิงสังคมก็เป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ โดยปี 2562 ประเทศมีค่าดัชนี SPI เท่ากับ 67.47 ปรับลดลงจาก 68.51 ในปี 2560 ซึ่งสูงกว่าค่าดัชนี SPI เฉลี่ยของโลกที่ 64.47 แต่ยังน้อยกว่าบางประเทศในภูมิภาค อาทิ สิงคโปร์ (83.23) มาเลเซีย (74.17) โดยมิติการพัฒนาที่ต้องเร่งให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่ มิติด้านโอกาสที่มีค่าดัชนีเพียง 47.69 ซึ่งน้อยกว่าหลายประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสิทธิส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม **หากพิจารณาจากข้อมูลที่จัดทำโดยองค์กรในประเทศในส่วนของค่าสัมประสิทธิ์จินีด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค** พบว่า **มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง** โดยในปี 2561 ค่าสัมประสิทธิ์จินีของรายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคเท่ากับ 0.362 ลดลงจาก 0.364 ในปี 2560 ซึ่งการปรับตัวดีขึ้นดังกล่าว**สอดคล้องกับการลดลงของช่องว่างของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคระหว่างกลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีรายจ่ายน้อยที่สุด (Decile ที่ 1) และกลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีรายจ่ายมากที่สุด (Decile ที่ 10)** โดยในปี 2561 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของกลุ่มประชากร Decile ที่ 1 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 3.02 ของรายจ่ายทั้งหมด เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.90 ของกลุ่มประชากร Decile ที่ 10 ส่งผลให้สัดส่วนรายจ่ายของกลุ่ม Decile ที่ 10 ต่อ Decile ที่ 1 คิดเป็น 9.23 เท่า ปรับดีขึ้นจาก 9.32 เท่าในปี 2560 ในส่วนของ**ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายได้** พบว่า ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย จาก 0.45 ในปี 2560 เป็น 0.43 ในปี 2562

นอกจากนี้ หากพิจารณาประเมินผลการพัฒนาที่สะท้อนความเท่าเทียมและเสมอภาคของสังคมจากดัชนีความยากจนหลายมิติ (Multidimensional Poverty Index : MPI) คำนวณจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ซึ่งประเมินความยากจนใน 5 มิติ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ และด้านรายได้ และสามารถระบุตัวบุคคลและครัวเรือนที่ตกเกณฑ์การประเมินได้ พบว่า ความยากจนหลายมิติปรับตัวดีขึ้นในปี 2562 จากปี 2561 โดยมีดัชนีความยากจนหลายมิติลดลงประมาณร้อยละ 30 โดยมีจำนวนคนจนที่สามารถระบุตัวบุคคลจากระบบลดลงจาก 1,336,145 คนในปี 2561 เป็น 983,316 คนในปี 2562 ขณะที่สัดส่วนจำนวนคนจนที่สามารถระบุตัวบุคคลจากระบบต่อจำนวนคนทั้งหมดในระบบลดลงจากร้อยละ 3.65 เหลือร้อยละ 2.67 สะท้อนให้เห็นถึงการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพกลุ่มคนเป้าหมายให้พ้นจากความยากจนที่สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละมิติของความยากจนได้อย่างมีความเสมอภาคมากขึ้นบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นการพัฒนาที่เน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนากับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในภาคการผลิตของประเทศ จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้มีคุณภาพสูงและสามารถรองรับภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินการพัฒนาที่สามารถสะท้อนผ่านความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติได้ ซึ่งจากการพิจารณาดัชนีการชี้วัดการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance Index : EPI) พัฒนาและจัดทำโดยศูนย์นโยบายด้านกฎหมายและสิ่งแวดล้อมแห่งมหาวิทยาลัยเยล ศูนย์เครือข่ายวิทยาศาสตร์โลกนานาชาติแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ร่วมกับ WEF โดย EPI มีแนวคิดคล้ายคลึงกับดัชนีชี้วัดผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติ โดยเป็นการนำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งหมดของประเทศหนึ่ง ๆ มาจัดกลุ่มเป็น 25 กลุ่มและแปลงให้เป็นระบบเมตริก เช่น การประมง การปล่อยก๊าซคาร์บอน ฝุ่นขนาดเล็ก PM2.5 คุณภาพของป่าไม้และน้ำ การคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น และประเมินใน 2 มิติ ได้แก่ คุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) และคุณภาพระบบนิเวศ (Ecosystem Vitality) **โดยในปี 2561 ประเทศไทยมีค่าดัชนีเท่ากับ 49.88** (คุณภาพสิ่งแวดล้อม 46.21 และคุณภาพระบบนิเวศ 52.33) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งโลกที่ 46.16 แต่ยังเป็นค่าดัชนีที่ต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาค อาทิ สิงคโปร์ (64.23) บรูไน (63.57) มาเลเซีย (59.22) โดยในระยะต่อไปประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้ง 2 มิติหลักของ EPI

The Global Green Economy Index

ที่มา: องค์กรที่ปรึกษาเชิงกลยุทธ์ Dual Citizen LLC

ที่มีค่าดัชนีค่อนข้างน้อยทั้งคู่ ทั้งนี้ หากพิจารณาโดยใช้ดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจสีเขียว (The Global Green Economy Index :GGEI) จัดทำโดยองค์กรที่ปรึกษาเชิงกลยุทธ์ Dual Citizen LLC ซึ่งสะท้อนการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการประเมินใน 2 ส่วน ได้แก่ การวัดผลการดำเนินงาน (Performance) ตามดัชนีชี้วัดใน 4 มิติ ดังภาพ และการสำรวจความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม (Perception) ซึ่งดัชนี GGEI จะสามารถเปรียบเทียบสถานการณ์การพัฒนาของประเทศในแต่ละช่วงเวลาได้ เนื่องจากมีระเบียบวิธีวิจัยคงที่

โดยปี 2561 มีค่าดัชนีเท่ากับ 55.51 ปรับเพิ่มดีขึ้นจาก 49.89 ในปี 2559 ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 2 ในภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ที่มีค่าดัชนีเท่ากับ 61.54 ซึ่งคาดว่าการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศในการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ทั้งการเพิ่มพื้นที่สีเขียว การส่งเสริมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ รวมทั้งการจัดการมลพิษทั้งทางน้ำ อากาศ และขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ส่งผลต่อการปรับเลื่อนอันดับดีขึ้น

6. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ซึ่งการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ภาคเอกชนมีความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะที่การเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรจะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยหลักที่สำคัญที่จะช่วยบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ ซึ่งการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ สามารถสะท้อนได้จาก**ดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Index : WGI)** ที่จัดทำโดยธนาคารโลก โดยทำการประเมินใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability) ความมีเสรีภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/การก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism) ความมีประสิทธิผลของภาครัฐ (Government Effectiveness) คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality) หลักนิติธรรม (Rule of Law) การควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ (Control of Corruption) ซึ่งประเทศไทยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในปี 2561 เท่ากับ 43.64 ปรับลดลงเล็กน้อยจากปี 2560 ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 43.97 โดยคาดว่าเป็นผลมาจากมิติการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบมีคะแนนลดลงโดยปี 2560 มีคะแนน 42.79 และปี 2561 มีคะแนน 40.78 และมิติการมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชนและภาระรับผิดชอบที่มีคะแนนปรับลดลงจาก 21.18 คะแนน เป็น 20.20 คะแนน ซึ่งหากเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่า ประเทศไทยยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าหลายประเทศ อาทิ สิงคโปร์ (89.35) บรูไน (72.15) และมาเลเซีย (64.90) และหากพิจารณาข้อมูลปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน สถาบัน **International Institute for Management Development หรือ IMD** ร่วมด้วย พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 20 ในปี 2562 ดีขึ้น 2 อันดับเมื่อเทียบจากปีก่อนหน้า ซึ่งคาดว่าอาจเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีอันดับคะแนนดีขึ้น จากการพัฒนากฎระเบียบและปรับปรุงกระบวนงาน ส่งเสริมการใช้ดิจิทัลในการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจได้อย่างคล่องตัวทันสมัย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่หากพิจารณาอุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย สะท้อนได้

ดัชนีธรรมาภิบาลโลก	Thailand	
	ปี 2560	ปี 2561
เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability)	21.18	20.20
ความมีเสรีภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/การก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/Terriorism)	18.57	19.52
ความมีประสิทธิผลของภาครัฐ (Government Effectiveness)	66.83	66.83
คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality)	59.62	59.62
หลักนิติธรรม (Rule of Law)	54.81	54.81
การควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ (Control Of Corruption)	42.79	40.78
คะแนนเฉลี่ยทั้ง 6 มิติ	43.97	43.64

ที่มา: World Bank

จากการจัดอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business) จัดทำโดยธนาคารโลก พบว่า ปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 27 (ทั้งหมด 190 ประเทศ) ปรับลดลง 1 อันดับจากอันดับที่ 26 ในปี 2561 (ทั้งหมด 190 ประเทศ) แต่มีคะแนน 78.45 คะแนน เพิ่มขึ้นจาก 77.39 คะแนน ซึ่งองค์ประกอบด้านการขอใช้ไฟฟ้าเป็นด้านที่ได้รับคะแนนเพิ่มมากที่สุด (จาก 90.99 คะแนน เป็น 98.57 คะแนน) ขณะที่ด้านการอนุญาตก่อสร้างได้รับการปรับลดคะแนนมากที่สุด (จาก 74.58 คะแนน เป็น 71.86 คะแนน) และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า สิงคโปร์มีอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจสูงสุด (อันดับ 2) รองลงมาคือ มาเลเซีย (อันดับที่ 15) ไทย (อันดับที่ 27) บรูไน (อันดับที่ 55) เวียดนาม (อันดับที่ 69) อินโดนีเซีย (อันดับที่ 73) ฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 124) กัมพูชา (อันดับที่ 138) ลาว (อันดับที่ 154) และเมียนมาร์ (อันดับที่ 171)

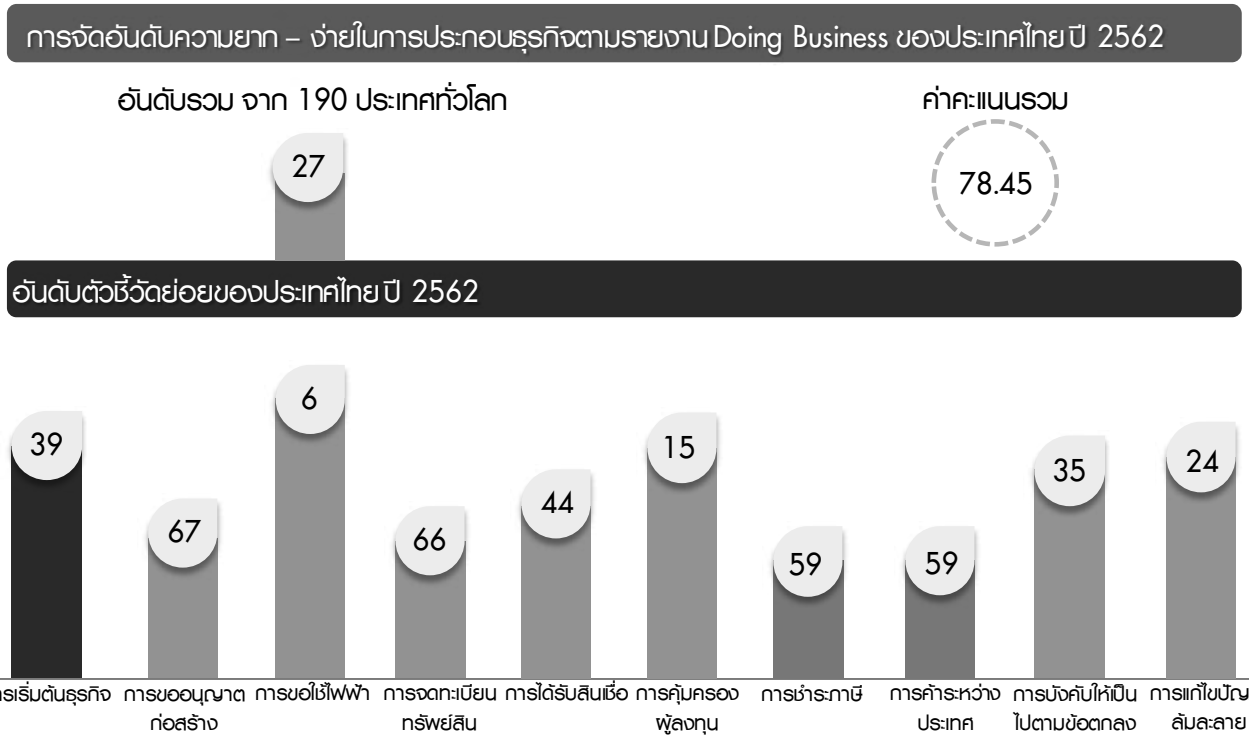

ที่มา: International Institute for Management Development (IMD)

สรุปผลการประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ

จากการประเมินผลการพัฒนาการบรรลุเป้าหมายระดับภาพรวมใน 6 มิติข้างต้น พบว่า ในช่วงระหว่างปี 2561-2562 **คนไทยและสังคมไทยมีแนวโน้มที่มีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้น** โดยคาดว่าการมีสุขภาวะที่ดีโดยรวมของบุคคล ครอบครัว และชุมชน การมีสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล และการสร้างสังคมมีความเป็นประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล เป็นปัจจัยเกื้อหนุนหลักของแนวโน้มที่ดีขึ้นดังกล่าว รวมทั้ง**ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น** ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะมีการชะลอตัวเล็กน้อยจากช่วงก่อนหน้า โดยที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาการสร้างนวัตกรรม (Innovation capability) และเพิ่มประสิทธิภาพของภาคเอกชน ขณะที่**การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศมีการพัฒนาปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย** โดยได้รับการจัดลำดับการพัฒนามนุษย์ให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ในระดับ “สูง” **แต่ยังมีคงมีปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ** และในส่วนของความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางสังคม พบว่า ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรลดลง และจำนวนประชากรที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติ (ด้านการศึกษา

ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการเข้าถึงบริการรัฐ และด้านรายได้) ที่ลดลง **คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศปรับปรุงดีขึ้น มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก** สะท้อนการพัฒนาประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และ**ภาครัฐมีแนวโน้มในการบริหารจัดการอุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น** แต่ยังคงมีความท้าทายในประเด็นของการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ จำแนกเป็นรายยุทธศาสตร์ชาติ

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

“ประเทศมีสภาวะแวดล้อมที่มั่นคงและปลอดภัยในทุกระดับและทุกมิติ ประชาชนไทยมีความสุข เป็นพันธมิตรทุกประเทศทั่วโลก”

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัยและมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนา 5 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (2) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (3) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (4) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (5) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง พิจารณาจากรายงาน World Happiness Report 2019 ซึ่งเป็นการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดี มีความสุขของประชากรในประเทศต่าง ๆ จำนวน 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านรายได้จากค่าเฉลี่ยรายได้ต่อหัวประชากร ด้านสุขภาวะจากอายุคาดเฉลี่ยของประชากร และสำหรับด้านการช่วยเหลือกันทางสังคม ด้านเสรีภาพในการใช้ชีวิต ด้านความเอื้ออาทรในสังคม และด้านมุมมองต่อการทุจริตของภาครัฐ ใช้การวัดผลจากการสำรวจด้วยคำถาม (Gallop World Poll) โดยพบว่า ปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 52 (จากทั้งหมด 156 ประเทศ) อยู่ที่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 65 (ประเทศกลุ่มบน) ซึ่งดีกว่าประเทศส่วนใหญ่ของโลก เพิ่มขึ้นจากอันดับที่ 46 (จากทั้งหมด 156 ประเทศ) ในปี 2561 และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน พบว่า ประเทศไทยพัฒนาดีขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาค โดยปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 2 รองจากสิงคโปร์ (อันดับที่ 34) ปรับเพิ่มขึ้นจากอันดับที่ 3 ในปี 2561

	ภาพรวม	รายได้ต่อหัว	การได้รับสวัสดิการและการสนับสนุนจากภาครัฐ	การมีอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาวะที่ดี	การมีสิทธิเสรีภาพ	ความเอื้ออาทรต่อกัน	การอยู่ในสังคมที่ปลอดการทุจริต
2561	6.072	1.016	1.417	0.707	0.637	0.364	0.029
2562	6.008	1.05	1.409	0.828	0.557	0.359	0.028
การปรับเปลี่ยนของค่าคะแนน	-0.064	0.034	-0.008	0.121	-0.08	-0.005	-0.001

ที่มา: World Happiness Report 2019

รองจากสิงคโปร์ (อันดับที่ 34) และมาเลเซีย (อันดับที่ 35) ทั้งนี้ หากพิจารณารายละเอียดรายปัจจัย พบว่า ด้านความเอื้ออาทร ด้านเสรีภาพในการใช้ชีวิต และด้านมุมมองต่อการทุจริตของภาครัฐเป็นด้านที่ประเทศไทยมีคะแนนน้อยที่สุดในปี 2562 รวมทั้งเป็นด้านที่มีค่าคะแนนปรับลดลงจากปีก่อนหน้า ถึงแม้จะเป็นด้านที่ประเทศไทยมีอันดับค่อนข้างดีก็ตาม โดยด้านความเอื้ออาทรอยู่ในอันดับที่ 10 และด้านเสรีภาพในการใช้ชีวิตอยู่ในอันดับที่ 18

สำหรับด้านความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ พิจารณาสะท้อน**ผลการพัฒนาจากรายงาน Global Peace Index 2019** ซึ่งเป็นการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อสงบสุขของประเทศต่าง ๆ จากปัจจัยหลัก 3 ประการ ประกอบด้วย ปัจจัยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในและระหว่างประเทศ โดยพิจารณาจากจำนวนครั้ง ระยะเวลา ความรุนแรงและผู้ได้รับผลกระทบ ปัจจัยความปลอดภัยและมั่นคงในสังคม โดยพิจารณาจากจำนวนอาชญากรรม จำนวนผู้อพยพโยกย้ายถิ่นฐานต่อประชากร จำนวนนักโทษต่อประชากร จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านความมั่นคงหรือตำรวจต่อประชากร และปัจจัยการขยายอิทธิพลทางทหาร โดยพิจารณาจากงบประมาณทางทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ จำนวนบุคลากรติดอาวุธต่อประชากร จำนวนการนำเข้าหรือส่งออกอาวุธ ศักยภาพอาวุธหลัก พบว่า ปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 116 (จากทั้งหมด 163 ประเทศ) ตกลงจากอันดับที่ 113 ในปี 2561 โดยเป็นลำดับที่ 7 ในกลุ่มประเทศ ASEAN รองจากสิงคโปร์ (อันดับ 7) มาเลเซีย (อันดับ 16) อินโดนีเซีย (อันดับ 41) ลาว (อันดับ 45) เวียดนาม (อันดับ 57) กัมพูชา (อันดับ 89) แสดงให้เห็นว่าความสงบสุขซึ่งสะท้อนความมั่นคงของประเทศในมิติต่าง ๆ ของประเทศไทยอยู่ที่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 30 หรือต่ำกว่าประเทศส่วนใหญ่ของโลก นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะปัจจัยการขยายอิทธิพลทางทหาร พบว่า ไทยได้คะแนน 1.553 หรือเป็นอันดับที่ 28 จาก 163 ประเทศ ซึ่งอยู่ในเปอร์เซ็นไทล์ที่ 83 หรือดีกว่าประเทศส่วนใหญ่ของโลก และเป็นลำดับที่ 3 ในกลุ่มประเทศ ASEAN รองจากมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมทางด้านการทหารของประเทศ

ทั้งนี้ ในด้านความมั่นคง พบว่า ถึงแม้ประชาชนไทยจะมีความอยู่ดีและมีความสุขมากกว่าประเทศส่วนใหญ่ของโลก รวมทั้งประเทศมีศักยภาพและความพร้อมทางด้านการทหาร โดยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในประเทศกลุ่มบน รวมทั้งมีการพัฒนาดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่จะสามารถช่วยเพิ่มความอยู่ดีมีสุขของประชาชนไทย และความมั่นคงในมิติอื่น ๆ ในระยะต่อไป ทั้งในส่วนของการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีความเอื้ออาทรระหว่างคนในสังคม การทำให้ประชาชนมีเสรีภาพในการใช้ชีวิต และการแก้ไขปัญหาทุจริตของภาครัฐ

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

“ทุกภาคการผลิตสร้างมูลค่า ประชาชนอยู่ดีกินดี มีโครงสร้างพื้นฐานมาตรฐานสากล พัฒนาคนรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการ”

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดรับกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ การให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนา 2 เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย (1) ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และ (2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในส่วนของการเติบโตทางเศรษฐกิจ สะท้อนได้จากรายได้ประชาชาติที่เพิ่มสูงขึ้นจาก 14,792,702 ล้านบาท ในปี 2561 เป็น 15,573,706 ล้านบาทในปี 2562 หรือขยายตัวร้อยละ 5.28 ในขณะที่การกระจายรายได้สะท้อนจากการกระจายตัวของการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งพบว่าในปี 2560 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวอยู่ที่ 449,881 บาท/ปี เป็นรองภาคตะวันออกเป็นภาคที่มีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวสูงที่สุดคือ 500,676 บาท/ปี ในปี 2560 โดยสูงกว่าภาคที่มีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวต่ำที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ 80,352 บาท/ปี หรือคิดเป็น 6.2 เท่า อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่มีอัตราการขยายตัวที่ลดลงจากร้อยละ 4.2 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 2.4 ในปี 2562

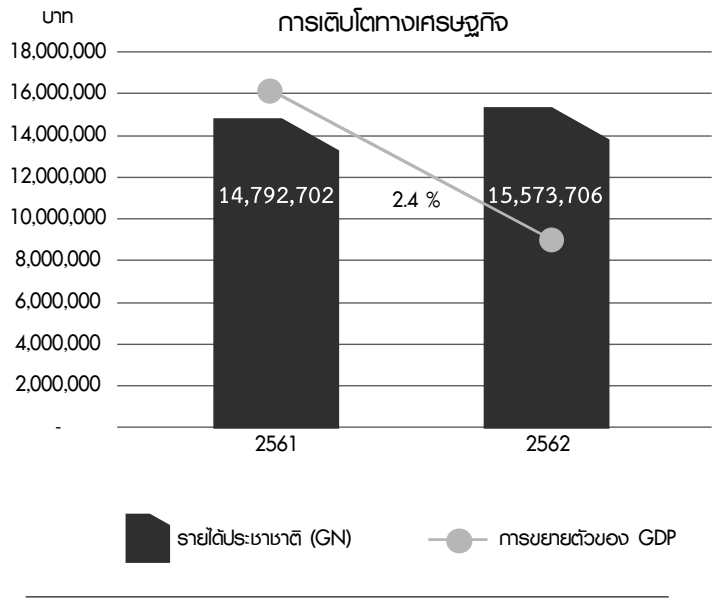

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาค	GRP per Capita (บาท/ปี)		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	2559	2560	2559	2560
ตะวันออกเฉียงเหนือ	77,049	80,352	5.8	4.3
เหนือ	99,391	103,760	3.8	4.4
ใต้	141,805	148,067	8.8	4.4
ตะวันออก	457,728	500,676	6.8	8.9
ตะวันตก	144,985	149,827	5.1	3.3
กลาง	259,414	267,162	0.4	3.0
กทม. และปริมณฑล	428,137	449,881	4.4	5.1
เฉลี่ยทั้งประเทศ	**215,767**	**228,398**	**5.6**	**5.9**

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในส่วนของผลิตภาพการผลิตของไทย ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงปี 2560 - 2561 ประเทศไทยมีผลิตภาพรวมของประเทศลดลงจาก 2.78 เป็น 1.76 โดยมีเพียงภาคเกษตรกรรมที่มีผลิตภาพการผลิตดีขึ้นจาก 1.70 เป็น 2.25 ในขณะที่ผลิตภาพการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและบริการลดลง ในขณะที่เมื่อพิจารณาผลิตภาพแรงงาน พบว่า เพิ่มขึ้นจาก 273,594 บาท/คน/ปี ในปี 2560 เป็น 281,893 บาท/คน/ปี แต่เป็นการขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวลงจากร้อยละ 4.71 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 3.03 ในปี 2561

ตารางแสดงผลิตภาพการผลิตและผลิตภาพแรงงานไทย

	2558	2559	2560	2561
ผลิตภาพการผลิตรวม	**2.11**	**1.98**	**2.78**	**1.76**
● ภาคเกษตรกรรม	-6.10	-3.46	1.70	2.25
● ภาคอุตสาหกรรม	1.19	-0.39	0.47	-0.17
● ภาคบริการและอื่นๆ	3.49	3.28	4.23	3.26
ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี)	**250,457**	**261,269**	**273,594**	**281,893**
อัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ)	3.30	4.31	4.71	3.03

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในส่วนของการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา ประเทศไทยมีสัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม GDP เพิ่มขึ้น ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาร้อยละ 1 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีอยู่เพียงร้อยละ 0.78 โดยในปี 2560 ภาคเอกชนมีสัดส่วนลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อการลงทุนของภาครัฐในอัตรา 80:20

สัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาของภาครัฐต่อเอกชน

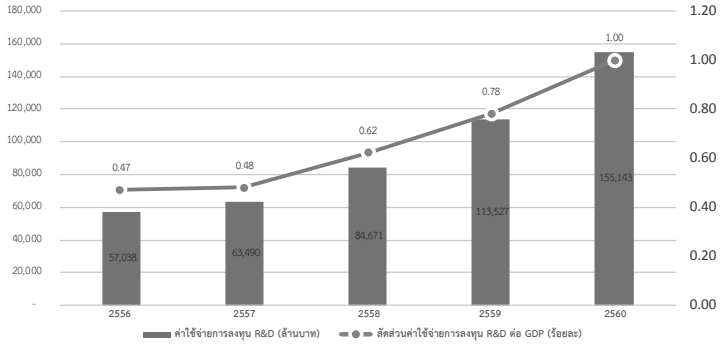

สัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาของภาครัฐต่อ

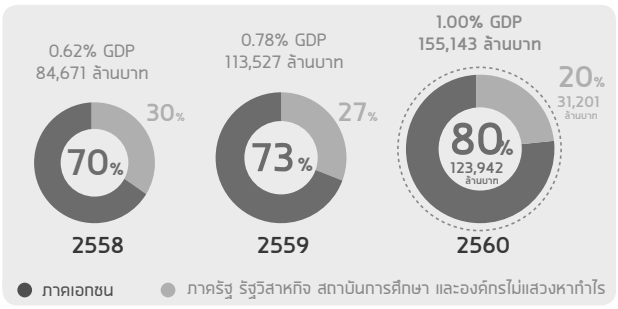

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.)

ในส่วนของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประเมินได้จากอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยซึ่งเป็นผลการจัดอันดับจากสถาบันการจัดอันดับที่มีความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับ พบว่าหากพิจารณาในส่วนของการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่จัดโดย WEF ประเทศไทยมีอันดับต่ำลงจากอันดับที่ 38 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 40 ในปี 2562 และอยู่ในลำดับที่ 3 ของภูมิภาคอาเซียนคงที่จากปี 2561 ขณะที่ IMD จัดอันดับให้ประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นจาก 30 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 25 ในปี 2562 และหากพิจารณาจากอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลกประเทศไทยมีอันดับลดลงจากอันดับที่ 26 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 27 ในปี 2562 สะท้อนให้เห็นถึงความเร่งด่วนของประเทศในการพัฒนาต่าง ๆ ให้ประเทศสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในบริบทโลก เพื่อให้ประเทศไทยยังคงขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพรวมการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันจากสถาบัน IMD และ WEF รวมทั้งธนาคารโลก

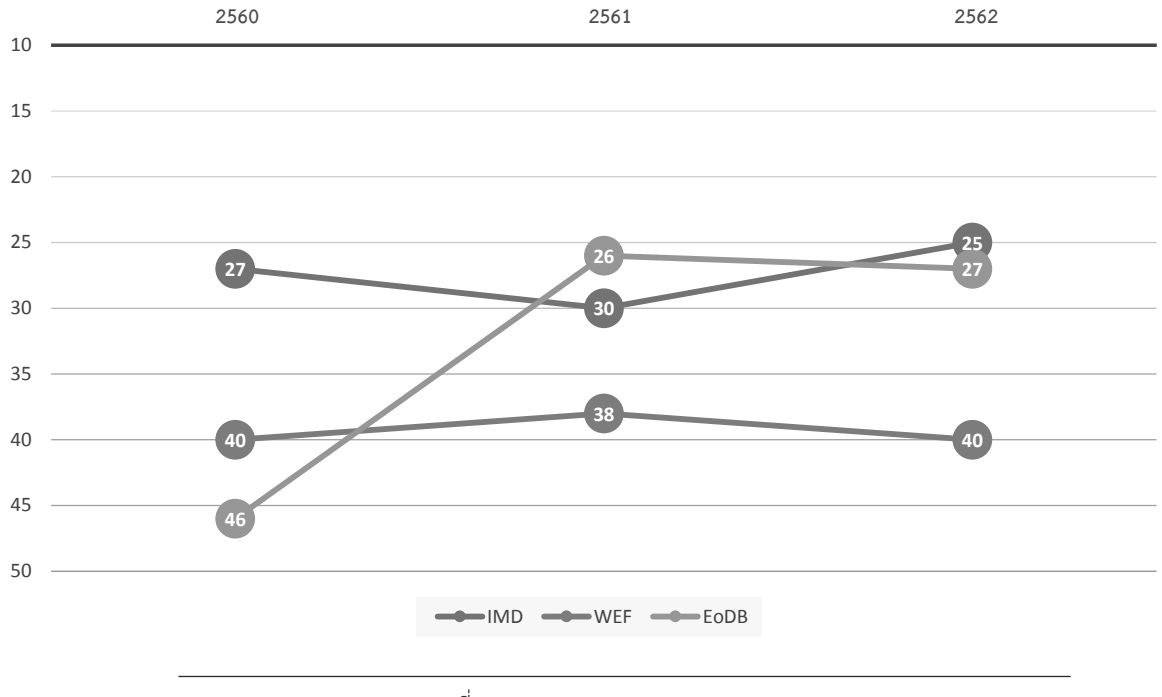

ที่มา: IMD WEF และ WolrdBank

ทั้งนี้ ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน พบว่า ในช่วงปี 2561-2562 เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตที่ชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม เป็นการเติบโตที่มีกระจายตัวไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้น โดยภาคเกษตรกรรมมีประสิทธิภาพการผลิตที่ดีขึ้น ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีประสิทธิภาพการผลิตลดลง ดังนั้นประเทศไทยยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ “คนไทยมีการพัฒนาการสมวัย ใฝ่เรียนรู้ มีคุณธรรม พร้อมดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21”

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนา 2 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และ (2) สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย ซึ่งสะท้อนได้จากดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) ซึ่งเป็นดัชนีทางสถิติแบบองค์รวมที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคาดหมายคงชีพ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อหัว พบว่า ปี 2562 ประเทศไทยมีค่าดัชนีเท่ากับ 0.765 เพิ่มขึ้นจาก 0.762 ในปี 2561 และได้รับการจัดลำดับอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ในระดับ “สูง” โดยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดในโลกในการจัดอันดับ HDI ในช่วงปี 2556-2561

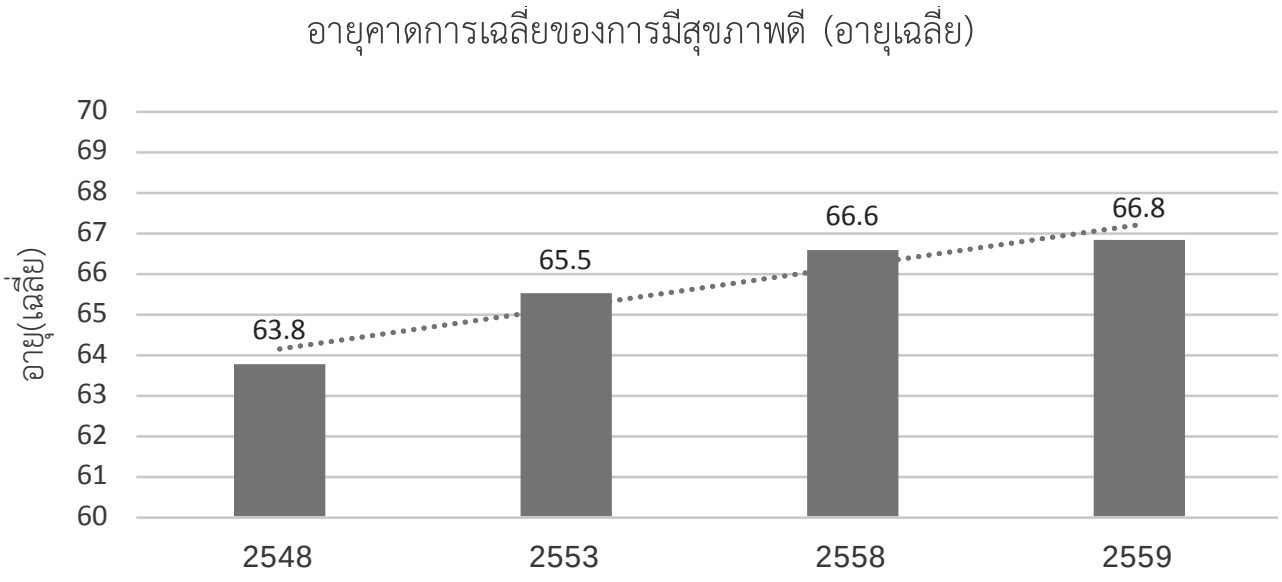

ที่มา: องค์การอนามัยโลก

ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 77 ในการจัดอันดับโลก (จาก 189 ประเทศ) และหากประเมินจาก**อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชากร** จากฐานข้อมูล Healthy life expectancy (HALE) จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) พบว่า อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชากรประเทศไทยที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มเป็น 66.8 ปีในปี 2559 จาก 66.6 ปีในปี 2558 ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พิจารณาการประเมินของ**โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA)** ของประเทศไทยในปี 2561 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน คณิตศาสตร์ 419 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน ขณะที่ประเทศในกลุ่ม OECD มีคะแนนเฉลี่ยที่ 487 488 และ 489 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับ PISA 2558 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนด้านการอ่านลดลง 16 คะแนน ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเพิ่มขึ้น 3 คะแนน และ 4 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยในปี 2561 อยู่ที่ 412 คะแนน ลดลงจากคะแนนเฉลี่ยในปี 2558 ทั้งสิ้น 3 คะแนน ในส่วนของการพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย ประเมินจาก**ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนของดัชนีความก้าวหน้าของคน** พบว่า ปี 2562 ครอบครัวและสังคมไทยได้รับผลกระทบจากของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิถีการดำเนินชีวิตที่คนมีการย้ายถิ่นในการทำงาน การอยู่เป็นโสดหรือหย่าร้างมากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของครัวเรือนเดี่ยว ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของครอบครัวที่เป็นหน่วยผลิตและบ่มเพาะคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ รวมถึงการดูแลบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีค่าดัชนีเท่ากับ 0.6470 ลดลง 0.0057 คะแนน จากปี 2558 เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวเป็นร้อยละ 6.52 จากร้อยละ 6.03 ในปี 2558 รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยว (หย่า/หม้าย) เป็นร้อยละ 23.50 จากร้อยละ 23.02 และการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และการประทุษร้ายต่อทรัพย์ที่เพิ่มเป็น 105.46 รายต่อประชากรแสนคน จาก 101.35 รายต่อประชากรแสนคน

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ พบว่า คนไทยมีคุณภาพชีวิตสุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีความก้าวหน้าการพัฒนาที่มากที่สุดในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตาม คนไทยยังคงมีความท้าทายในประเด็นของความพร้อมและมีสมรรถนะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของสังคมและครอบครัวไทยมีบทบาทในการเอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตได้น้อยลงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในช่วงที่ผ่านมา

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

“สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาคในทุกมิติ ทุกภาคีมีส่วนร่วมในการพัฒนา มุ่งหน้ากระจายความเจริญ”

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม กระจายความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนา 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ (2) กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และ (3) เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม พิจารณาจาก*ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร* สะท้อนจาก**ความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรร้อยละ 10 ที่รวยที่สุดต่อประชากรร้อยละ 10 ที่จนที่สุด** พบว่า ปี 2562[7] กลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีรายได้สูงสุดมีรายได้มากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีรายได้น้อยสุด 19.82 เท่า เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 19.29 เท่าในปี 2560 ขณะที่*การเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร* สามารถสะท้อนผลการพัฒนา**ได้จากข้อมูลการเข้าถึงบริการภาครัฐในมิติต่าง ๆ** สรุปได้ ดังนี้ **มิติด้านการศึกษา** หากพิจารณา**การเข้าถึงการศึกษาจำแนกเป็นรายพื้นที่** สะท้อนจากอัตราการเข้าเรียนสุทธิตามภูมิภาค พบว่า ในช่วงชั้นเรียนในระดับพื้นฐาน ได้แก่ อนุบาล และประถมศึกษา มีอัตราการเข้าเรียนที่ไม่แตกต่างกันมาก แต่เริ่มมีความแตกต่างในระดับชั้นตั้งแต่มัธยมศึกษาเป็นต้นไป โดยพบว่าอัตราการเข้าเรียนสุทธิของภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะต่ำกว่าภูมิภาคอื่นอย่างชัดเจน สะท้อนการหลุดออกจากระบบการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาที่มากกว่าภูมิภาคอื่น ขณะที่กรุงเทพฯ มีสัดส่วนการเข้าเรียนสูงกว่าภาคอื่น ๆ ในทุกระดับของการศึกษา และหากพิจารณา**การเข้าถึงการศึกษาจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ** พบว่า มีความแตกต่างชัดเจนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวมการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ) โดยในปี 2561 กลุ่มเด็กที่มีฐานะดีที่สุด (Decile ที่ 10) มีอัตราการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 80.3 สูงกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด (Decile ที่ 1) ประมาณสองเท่า ขณะที่ระดับปริญญาตรีมีอัตราการเข้าเรียนของกลุ่มประชากรกลุ่มรายได้ Decile ที่ 10 กับกลุ่ม Decile ที่ 1 มีความแตกต่างกันเพียง 15 เท่า ลดลงจากปีก่อนที่ 17 เท่า **มิติด้านสาธารณสุข** ในปี 2561 พบว่า ประชาชนเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพอยู่ที่ร้อยละ 99.94 โดยเป็นผู้เข้าถึงสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ร้อยละ 72.16 ผู้เข้าถึงสิทธิประกันสังคมร้อยละ 18.47 ผู้เข้าถึงสิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/

[7] ทั้งนี้ มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านรายได้ของรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่มีการจัดเก็บเฉพาะปีคู่ และเผยแพร่ในกลางปีต่อไปหลังมีการจัดเก็บ ข้อมูลความแตกต่างรายได้ของกลุ่มประชากรซึ่งเป็นการประมวลจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนกลางปี 2562 และจะมีการทบทวนในรายงานฉบับหน้า

ข้าราชการการเมืองร้อยละ 7.63 ผู้เข้าถึงสิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่นอยู่ที่ร้อยละ 0.94 และสิทธิอื่น ๆ ที่ร้อยละ 0.74 อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ที่ยังไม่ลงทะเบียนสถานะสิทธิจำนวน 39,351 คน หรือร้อยละ 0.06 ชี้ให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างครอบคลุม และส่วนมากอยู่ภายใต้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล **เบี้ยผู้สูงอายุ** ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 8.41 ล้านคน ในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากจำนวน 8.15 ล้านคน ในปี 2560 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่มีระดับสถานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำที่สุดได้รับเบี้ยยังชีพคิดเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดที่ร้อยละ 91.72 ขณะที่ ผู้สูงอายุที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสูงสุดได้รับเบี้ยยังชีพคิดเป็นร้อยละ 50.33 จะเห็นได้ว่าสวัสดิการด้านเบี้ยยังชีพนั้น ผู้ที่ได้รับประโยชน์คือผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง **มิติโครงสร้างพื้นฐาน** เมื่อพิจารณาการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ พบว่า จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยยังมีความแตกต่างในการเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ระหว่างครัวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำสุดกับครัวเรือนที่สถานะทางเศรษฐกิจสูงสุด

ตารางแสดงร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงบริการพื้นฐาน จำแนกกลุ่มครัวเรือนตามระดับรายจ่าย และเขตปกครอง ปี 2561 (บริการพื้นฐาน : ไฟฟ้าภายในบ้าน น้ำประปาภายในบ้าน โทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต)

กลุ่มครัวเรือนตามระดับรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนของครัวเรือน	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงบริการพื้นฐาน (%)								
	ไฟฟ้าภายในบ้าน			น้ำประปาภายในบ้าน			โทรศัพท์พื้นฐาน		
	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
10% ที่1 จนสุด	99.35	99.01	99.11	94.77	85.84	88.50	0.38	0.27	0.30
10% ที่2	99.91	99.47	99.62	94.30	90.14	91.58	1.01	0.60	0.74
10% ที่3	99.99	99.76	99.85	96.49	92.27	93.93	2.15	0.71	1.27
10% ที่4	99.99	99.70	99.82	97.02	92.73	94.55	3.19	0.77	1.80
10% ที่5	99.97	100.00	99.99	98.14	93.07	95.42	3.48	1.13	2.22
10% ที่6	100.00	99.83	99.92	97.15	94.28	95.83	4.81	0.88	3.00
10% ที่7	100.00	99.92	99.97	98.13	94.59	96.69	7.62	2.77	5.65
10% ที่8	99.98	99.94	99.97	98.91	95.36	97.74	8.02	3.42	6.51
10% ที่9	99.96	100.00	99.97	98.73	97.92	97.74	12.32	4.59	10.34
10% ที่10 รวยสุด	100.00	99.95	99.99	98.73	97.76	98.51	21.71	7.10	18.40
รวม	**99.96**	**99.73**	**99.86**	**97.87**	**92.75**	**95.59**	**9.35**	**1.87**	**6.02**

กลุ่มครัวเรือนตามระดับรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนของครัวเรือน	ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงบริการพื้นฐาน (%)								
	โทรศัพท์เคลื่อนที่			คอมพิวเตอร์			อินเทอร์เน็ต		
	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	เทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
10% ที่1 จนสุด	91.25	90.96	91.05	2.32	1.78	1.94	1.22	0.79	0.92
10% ที่2	94.76	92.60	93.35	5.07	2.96	3.69	3.50	1.13	1.95
10% ที่3	94.89	94.42	94.60	7.23	4.95	5.84	4.18	2.41	3.10
10% ที่4	95.25	95.04	95.13	9.03	7.68	8.25	6.37	4.48	5.28
10% ที่5	96.34	94.40	95.30	12.72	10.04	11.28	9.34	6.72	7.93
10% ที่6	97.32	95.76	96.60	17.65	11.89	15.00	14.57	9.30	12.15
10% ที่7	97.59	96.55	97.17	22.18	18.34	20.62	18.95	14.11	16.98
10% ที่8	98.70	98.33	98.58	25.21	21.52	24.00	22.19	16.35	20.27
10% ที่9	99.17	98.96	99.12	33.64	27.49	32.06	30.14	21.43	27.91
10% ที่10 รวยสุด	99.48	99.27	99.43	51.31	40.72	48.91	46.17	34.33	43.49
รวม	**97.54**	**95.22**	**96.51**	**25.54**	**12.77**	**19.86**	**22.15**	**9.41**	**16.48**

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

นอกจากนี้ ในส่วนของ*ความก้าวหน้าการพัฒนาคน* หากพิจารณา**ดัชนีความก้าวหน้าของคนในระดับภาคและระดับจังหวัด** ซึ่งสะท้อนการเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่ พบว่า ปี 2562 ภาคกลางมีความก้าวหน้าการพัฒนาคนมากที่สุด ค่าดัชนี HAI = 0.6499 โดยมีการพัฒนาคนมากกว่าภาคอื่น ๆ ใน 3 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ และด้านการคมนาคมและการสื่อสาร แต่ในด้านการมีส่วนร่วมมีการพัฒนาน้อยกว่าทุกภาค ส่วนภาคที่มีการพัฒนาคนรองลงมาคือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ 11 จังหวัด ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ซึ่งภาคใต้ 3 จังหวัดชายแดนเป็นภาคที่มีการพัฒนาคนน้อยที่สุด ค่าดัชนี HAI = 0.5142 โดยมีความก้าวหน้าการพัฒนาคนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านชีวิตการงาน และด้านรายได้ นอกจากนี้ ยังพบว่าภาคตะวันออกมีความก้าวหน้าด้านคมนาคมและการสื่อสารและด้านชีวิตการงานสูงที่สุด ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความก้าวหน้าด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมและด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนสูงกว่าภาคอื่น และภาคเหนือมีความก้าวหน้าด้านการมีส่วนร่วมสูงกว่าภาคอื่น

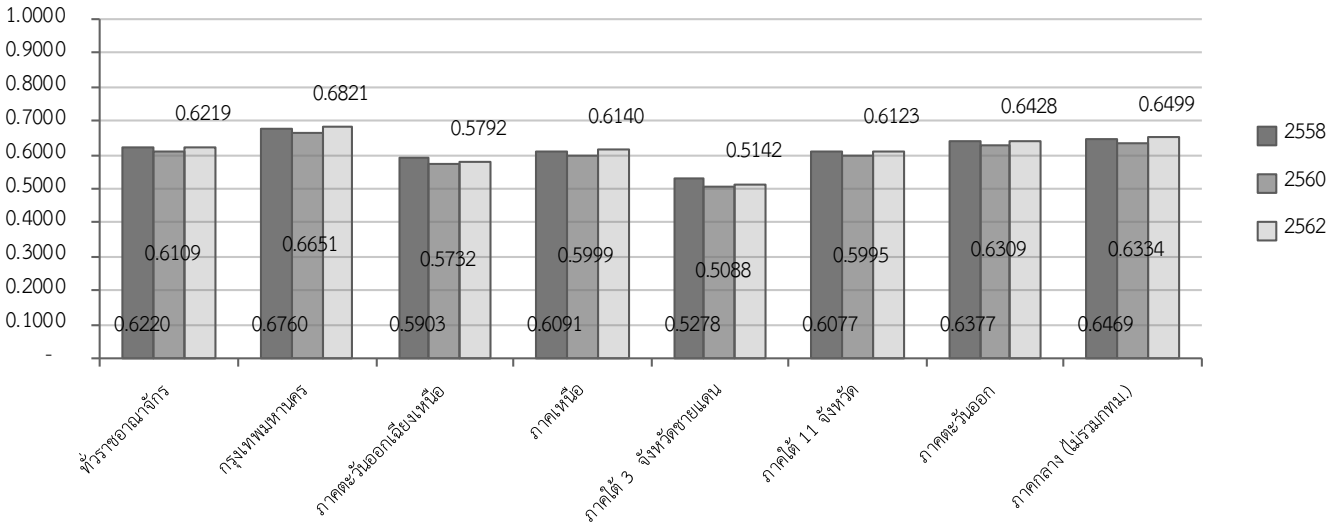

ที่มา: รายงาน Human Achievement Index : HAI 2562,
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และในส่วนของคุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุ พิจารณาโดยใช้ข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติ ประมวลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) พบว่า ปี 2562 มีสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีปัญหาความยากจนหลายมิติ จำนวน 691,213 คน หรือ เทียบเท่าร้อยละ 9.5 ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด ลดลงจากปี 2561 ที่จำนวน 876,193 คน หรือ เทียบเท่าร้อยละ 12.87 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุได้รับการดูแลดีขึ้น มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เข้าถึงบริการรัฐได้มากขึ้น และรายได้เฉลี่ยเพียงพอต่อการดำรงชีพมากขึ้น

ทั้งนี้ ในด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม พบว่า สังคมไทยยังมีความท้าทายในการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มประชากรในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐต่าง ๆ นอกจากนี้ การพัฒนาคนยังมีความแตกต่างระหว่างพื้นที่ โดยภาคกลางยังคงเป็นพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในการพัฒนามากที่สุด และภาคใต้ 3 จังหวัดชายแดนเป็นภาคที่มีการพัฒนาน้อยที่สุด ขณะที่ชุมชนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมคุณภาพมากขึ้น

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม “การผลิตและบริโภคที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างสมดุลให้เกิดการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน”

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนา 4 เป้าหมายหลักประกอบด้วย (1) อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล (2) ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ (3) ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ และ (4) ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรการสิ่งแวดล้อม *ในส่วนของพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม* พิจารณาจากข้อมูล**สัดส่วนพื้นที่สีเขียวของประเทศ**ของกรมป่าไม้ พบว่า พื้นที่สีเขียวโดยเฉพาะพื้นที่ป่าธรรมชาติมีการเพิ่มจำนวนขึ้น โดยในปี 2561 มีพื้นที่ป่าธรรมชาติ 102.49 ล้านไร่ (ร้อยละ 31.68 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ) เพิ่มขึ้นจาก 102.16 ล้านไร่ ในปี 2560 *ในส่วนของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมที่ได้รับการฟื้นฟู* ประเมินจากสถานการณ์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ พบว่า **แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ** เมื่อพิจารณาจากจำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ซึ่งจะได้รับกาอนุรักษ์และฟื้นฟูให้มีระบบนิเวศที่ดี มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 48 แห่งในปี 2552 เป็น 95 แห่งในปี 2558 **ขณะที่แหล่งน้ำผิวดิน น้ำบาดาล และน้ำทะเลชายฝั่ง** เมื่อพิจารณาจากข้อมูลคุณภาพน้ำ สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำที่มีแนวโน้มในทิศทางที่ดีขึ้น โดยในปี 2561 คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ร้อยละ 91 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83 ในปี 2560 คุณภาพน้ำบาดาลโดยทั่วไปยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้บริโภคได้ ขณะที่คุณภาพน้ำ

ที่มา: กรมป่าไม้

ทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีมากร้อยละ 94 ปรับลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 96 ในปี 2560 ในส่วนของการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สะท้อนได้จากองค์ประกอบย่อยเศรษฐกิจสีเขียวของ**ดัชนีสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข พบว่า ปี 2561 มีค่าดัชนีร้อยละ 71.64 เพิ่มจากร้อยละ 54.44 ในปี 2560 โดยสาเหตุที่ทำให้ค่าดัชนีเพิ่มขึ้นอย่างเป็นนัยสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเพิ่มจากร้อยละ 33.33 ต่อพื้นที่การเกษตรทั้งหมดเป็นร้อยละ 92.97

เศรษฐกิจสีเขียว

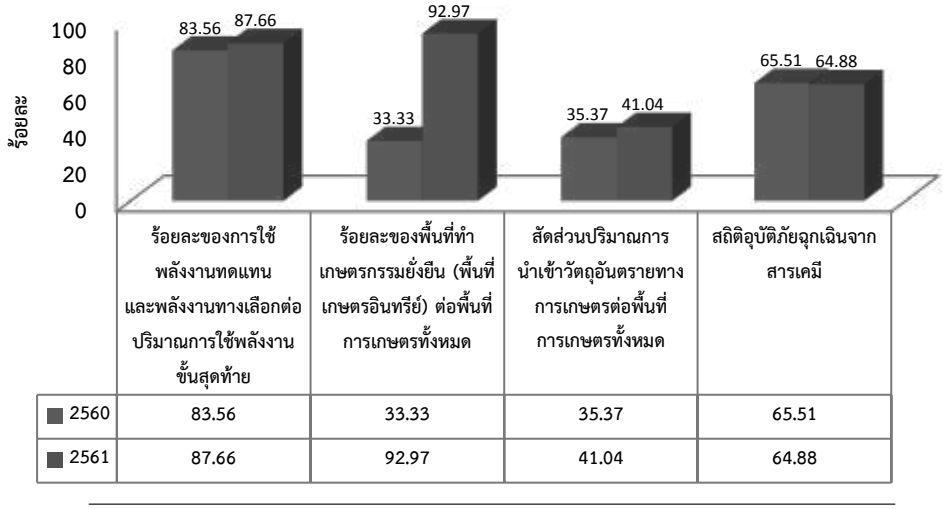

	ร้อยละของการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	ร้อยละของพื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน (พื้นที่เกษตรอินทรีย์) ต่อพื้นที่การเกษตรทั้งหมด	สัดส่วนปริมาณการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตรต่อพื้นที่การเกษตรทั้งหมด	สถิติอุบัติภัยฉุกเฉินจากสารเคมี
2560	83.56	33.33	35.37	65.51
2561	87.66	92.97	41.04	64.88

ที่มา: รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ,
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และหากพิจารณาร่วมกับสถานการณ์เชิงคุณภาพในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในส่วนของคุณภาพอากาศประเมินจาก**ข้อมูลปริมาณฝุ่นละออง** สำหรับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน มีค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศค่อนข้างคงที่ที่ 42.0 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร ในปี 2561 เปรียบเทียบกับ 41.0 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตรในปี 2560 ซึ่งยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน มีค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่ 22.0 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร เป็น 24.0 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร ในปี 2561 ซึ่งยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน **คุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตหมอกควัน**มีแนวโน้มดีขึ้น สถานการณ์หมอกควัน 9 จังหวัดภาคเหนือ สาเหตุหลักเกิดจากการเผาในที่โล่งและไฟไหม้ป่า สถานการณ์มีแนวโน้มดีขึ้นตั้งแต่ปี 2559 โดยในปี 2561 จำนวนวันที่ฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานลดลงจากปี 2559 และปี 2560 จาก 61 วัน และ 38 วัน เป็น 34 วัน (ลดลงร้อยละ 44 และ 11 ตามลำดับ) และ**หากพิจารณาจากสถานการณ์ขยะ** ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการขยะประเภทต่าง ๆ ของประเทศจากการขยายตัวของชุมชนเมือง การอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยในปี 2561 มีแนวโน้มดีขึ้นถึงแม้ว่าปริมาณขยะมูลฝอยจะเพิ่มขึ้น โดยขยะมูลฝอยชุมชนได้ถูกคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับไปใช้ประโยชน์ 9.58 ล้านตัน (ร้อยละ 34) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 13 ส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิลและทำปุ๋ยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยชุมชนอีกจำนวน 10.88 ล้านตัน (ร้อยละ 39) ถูกกำจัดอย่างถูกต้อง ขณะที่ปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลงและเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง โดยปี 2561 ปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการทั้งหมด 22.02 ล้านตัน ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 33 (ปี 2560 มีปริมาณกากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการทั้งหมด 32.95 ล้านตัน) สำหรับกากอุตสาหกรรมอันตรายมีปริมาณ 1.2 ล้านตัน ในแต่ละภูมิภาคของประเทศมีการกระจายตัวของโรงงานบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรม โดยศักยภาพการบำบัดกำจัดมีมากสุดอยู่ที่ภาคตะวันออก รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคเหนือ

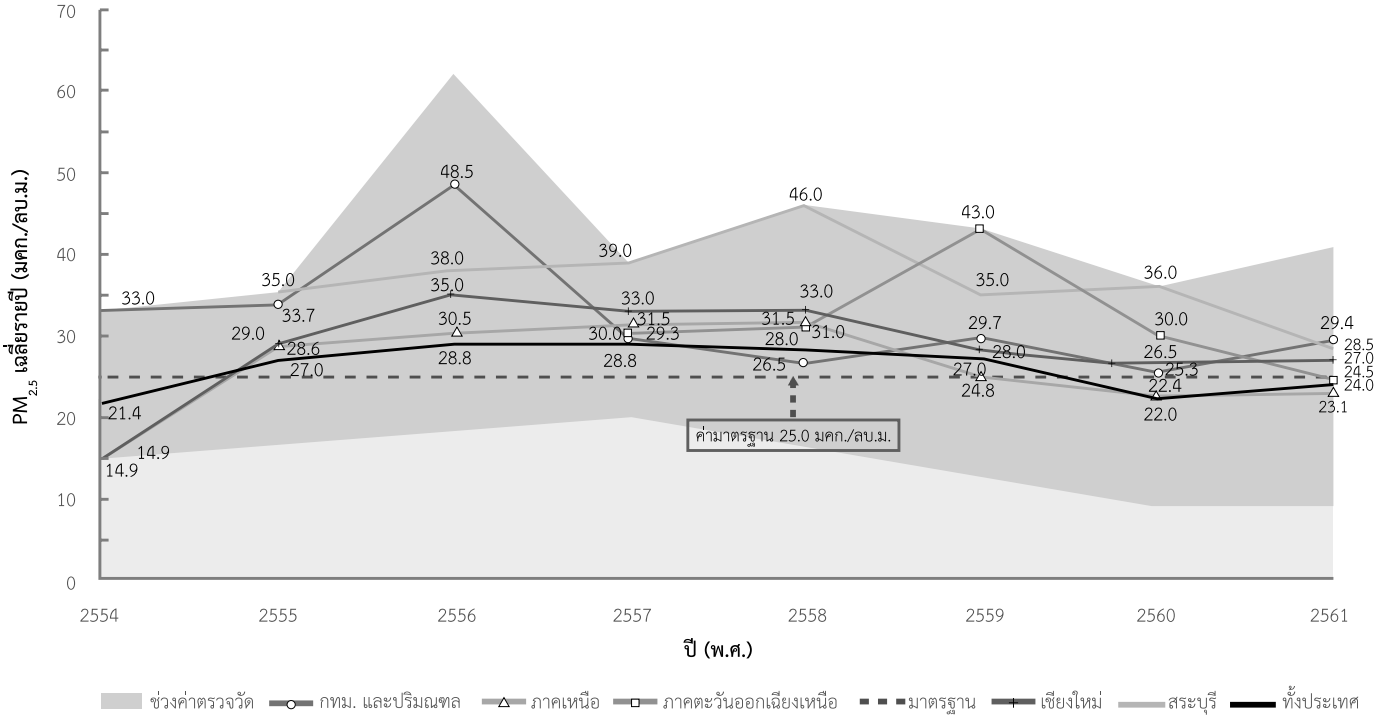

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ (2562)

และในส่วนของปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) จากการใช้พลังงานของประเทศในช่วงที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่หลังภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจาก 145.5 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ ในปี 2541 เป็น 260.3 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี โดยในปี 2561 มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 ส่งผลให้การปล่อย CO_2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 การปล่อยก๊าซ CO_2 จากการใช้พลังงานแยกรายภาคเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 ซึ่งเป็น การเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซ CO_2 ในเกือบทุกภาคเศรษฐกิจ โดยภาคการผลิตไฟฟ้ามีสัดส่วนการปล่อยก๊าซ CO_2 สูงสุด ร้อยละ 36.2 ของการปล่อยก๊าซ CO_2 ทั้งหมด มีการปล่อยก๊าซ CO_2 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.7 คาดว่าส่วนหนึ่งมาจากปี 2561 มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าลดลงร้อยละ 1.7 ขณะที่ภาคการขนส่งและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนการปล่อยก๊าซ CO_2 คือ ร้อยละ 26.1 และร้อยละ 31.3 ตามลำดับ และมีการปล่อยก๊าซ CO_2 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.0 และร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ในด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้รับการอนุรักษ์ รักษา และฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในส่วนของป่าไม้ แม่น้ำลำคลอง ทะเล การบริหารจัดการมลภาวะและขยะของประเทศ นอกจากนี้ มีการใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลมากขึ้น

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ "ภาครัฐโปร่งใส ทันสมัย ใส่ใจให้บริการ ปฏิบัติงานเทียบเท่ามาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม"

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐให้มีมาตรฐาน ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความทันสมัย ผ่านการมีหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงสร้างและภารกิจที่เหมาะสม บุคลากรมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทและร่วมดำเนินการบริการสาธารณะ ระบบงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการทุจริตประพฤติมิชอบตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความยุติธรรมเป็นไปตามหลักนิติธรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยจะส่งผลให้เกิดกลไกที่สนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ชาติในด้านอื่น ๆ ให้สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนา 4 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส (2) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ (4) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ผลการพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ พิจารณาจากมิติด้านต่าง ๆ ของดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Index : WGI) โดยในส่วนของระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ และประสิทธิภาพการบริการของภาครัฐ พิจารณาจากมิติด้านความมีประสิทธิผลของภาครัฐ พบว่า ค่าดัชนีของไทยระหว่างปี 2560 - 2561 มีค่าคงที่ที่ 66.83 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนพบว่า ประเทศไทยมีค่าคะแนนเป็นลำดับที่ 4 รองจากประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ในส่วนของระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ พิจารณาจาก **มิติด้านการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ** พบว่า ในปี 2561 ประเทศไทยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 40.87 ลดลดจากปี 2561 ที่มีค่าคะแนน 42.79 โดยเมื่อเปรียบเทียบในระดับภูมิภาค ประเทศอยู่เป็นอันดับที่ 5 รองลงมาจากสิงคโปร์ (99.04) บรูไน (79.81) มาเลเซีย (63.94) และอินโดนีเซีย (46.15) ตามลำดับ

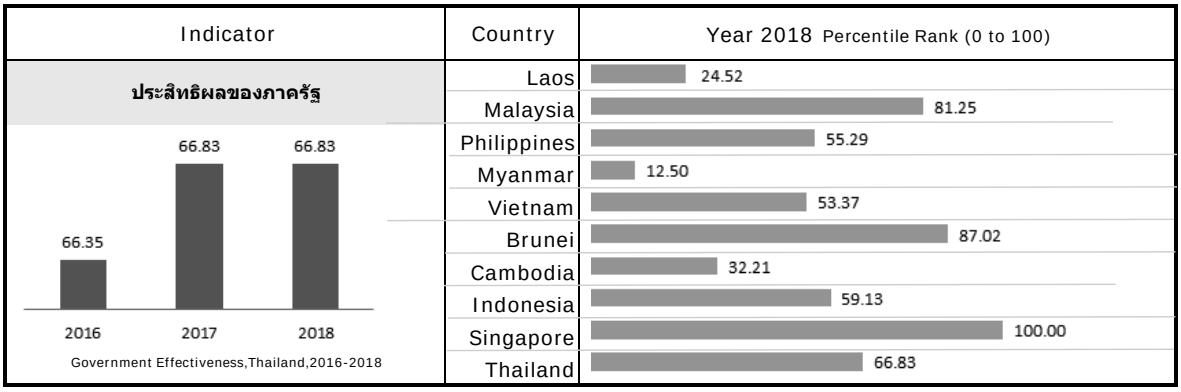

ที่มา: The Worldwide Governance Indicators (WGI), 2019 Update :World Bank Policy Research

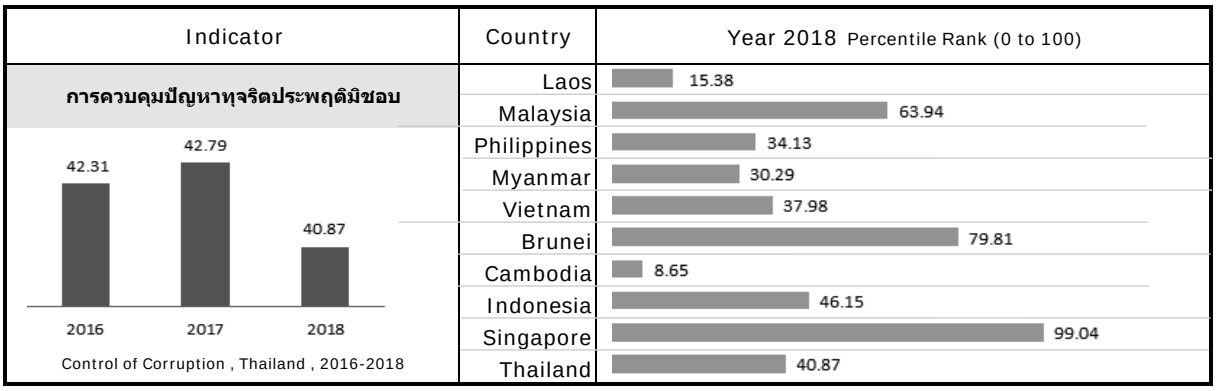

ที่มา: The Worldwide Governance Indicators (WGI),
2019 Update :World Bank Policy Research

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้ใช้อำนาจเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่ภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในรูปแบบของการทุจริตประพฤติชอบเพียงเล็กน้อยหรือขนาดใหญ่ รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยกลุ่มผู้มีอำนาจที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่งผลให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง และในส่วนของความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม พิจารณาจาก**มิติของคุณภาพของกฎระเบียบ** พบว่า ปี 2561 มีค่าคะแนนที่คงที่จากปีก่อน โดยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 59.62 และหากประเมินจาก**มิติด้านหลักนิติธรรม** พบว่า มีค่าคะแนนคงที่เช่นกันระหว่างปี 2560 - 2561 เท่ากับ 54.81 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีมิตินิติธรรม และมิติคุณภาพของมาตรการควบคุมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน จะเห็นว่าประเทศ 3 ลำดับแรกมีคะแนนทั้ง 2 มิติค่อนข้างสูง อันได้แก่ สิงคโปร์ได้ 97.12 และ 99.52 คะแนน บรูไนได้ 75 และ 74.52 คะแนน มาเลเซียได้ 74.52 และ 74.04 คะแนน

Year 2018 Percentile Rank (0 to 100)			Indicator , Thailand , 2016-2018
Country	Rule of Law	Regulatory Quality	
① Singapore	97.12	99.52	
② Brunei	75.00	74.52	
③ Malaysia	74.52	74.04	
❹ Thailand	54.81	59.62	
Vietnam	54.33	36.54	
Indonesia	42.79	50.96	
Philippines	34.13	56.73	
Laos	18.75	20.67	
Myanmar	15.38	22.60	
Cambodia	11.06	32.69	

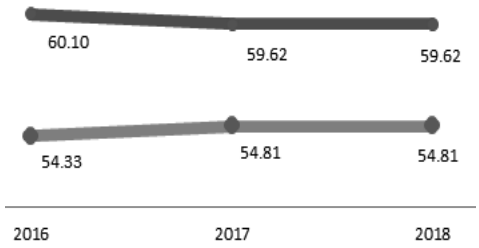

ที่มา: The Worldwide Governance Indicators (WGI),
2019 Update :World Bank Policy Research

ทั้งนี้ ในส่วนของด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า ประสิทธิภาพภาครัฐในการตอบสนองความต้องการของประชาชนมีการพัฒนาคงที่ จึงจำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญกับการปรับกระบวนงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมในระยะต่อไป รวมทั้งการพัฒนาภาครัฐให้มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชน

ส่วนที่ 2
ผลการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากจะประเมินผลสถานการณ์การบรรลุผลสัมฤทธิ์ (Achievement) การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระดับเป้าหมายภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติและระดับเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านแล้ว ยังจำเป็นต้องประเมินผลผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การแปลงเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติในมิติต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 2 ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 โดยจะเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่การปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ต่อไป โดยการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทฯ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

แผนแม่บทฯ ที่ได้รับการประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 มีจำนวนรวม 23 ฉบับ ประกอบด้วย (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ มีองค์ประกอบ 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) บทสรุปผู้บริหาร (2) ความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทฯ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง (3) สาระสำคัญของแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับประเด็น เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนแม่บทย่อย และแนวทางการพัฒนา

ทั้งนี้ เป้าหมายทั้งระดับประเด็นแผนแม่บทและระดับแผนแม่บทย่อยมี**การกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามที่กำหนดแบ่งเป็น 4 ห้วงการพัฒนา ห้วงละ 5 ปี โดยแผนแม่บทฯ มีแผนแม่บทย่อยรวมทั้งหมด 85 แผน เป้าหมายระดับประเด็นรวม 37 เป้าหมาย และเป้าหมายแผนย่อยรวม 140 เป้าหมาย**

ตัวอย่างเป้าหมายหรือหมุดหลักกิโลเมตรที่เราจะต้องเดินทางไปให้ถึงในแต่ละช่วง 5 ปี

ส่วนที่ 2
ผลการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

หลักการการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการดำเนินการโดยประยุกต์หลักการของความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship : XYZ) ระหว่าง**โครงการ/การดำเนินงาน (X) ของหน่วยงานของรัฐ ในการมีส่วนสนับสนุนการบรรลุผลลัพธ์ขั้นต้น (เป้าหมายระดับประเด็น : Y2) ผลลัพธ์ขั้นกลาง (เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย : Y1) และผลลัพธ์ระยะยาว (เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ : Z)** และนำไปสู่ข้อเสนอแนะทางนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เหมาะสมต่อไป

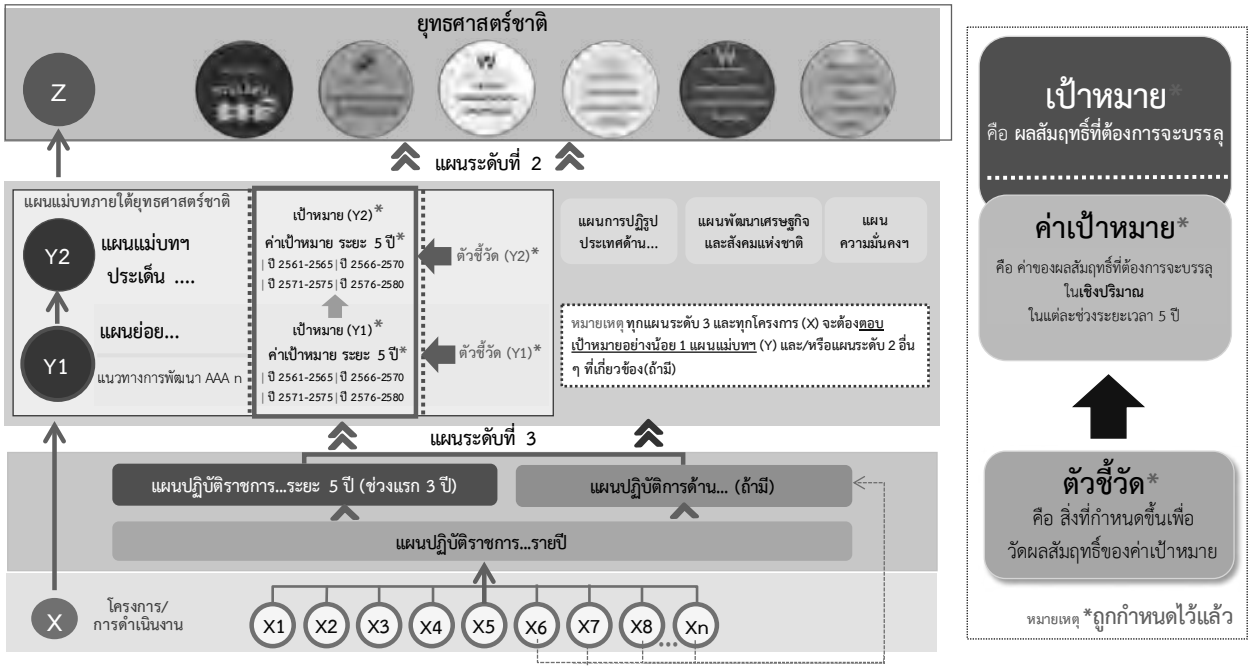

การประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ใช้ข้อมูลการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) และระบบรายงานผลการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (eMENSCR Dashboard) ซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำนักงานฯ ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นกลไกหลักสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นภาระมากเกินสมควร โดยระบบ eMENSCR จะมีข้อมูลโครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่นำเข้าระบบโดยผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารหน่วยงานทุก 3 เดือน โดยเป็นข้อมูลความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ขณะที่ระบบ eMENSCR Dashboard จะมีข้อมูลสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายที่มีการแสดงสีสถานการณ์ความเสี่ยงการบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นระบบ รวมทั้งข้อมูลโครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ที่สนับสนุนการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ทั้งในระดับประเด็น และแผนแม่บทย่อย

การประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ มีกระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

1. **ระดับประเด็นแผนแม่บทฯ**

   1.1 **การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย** เพื่อวิเคราะห์และประมวลผลสถานะของการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายประเด็นแผนแม่บทฯ รวมทั้งความเสี่ยง/ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในห้วง 5 ปีแรกของการพัฒนาในปี 2565 โดยจะมีการแสดงสีสถานะการพัฒนาเพื่อการบรรลุเป้าหมายกำกับ ซึ่งในการประเมินสถานการณ์จะพิจารณาจากข้อมูลตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนแม่บทฯ หรือข้อมูลตัวชี้วัดเทียบเคียง ขึ้นอยู่กับความพร้อมของข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

   - **กรณีตัวชี้วัดเป็นสัดส่วน/ร้อยละ/ค่าตัวเลขเชิงเดี่ยว อาทิ วงเงิน จำนวน** วิเคราะห์หาการเปลี่ยนแปลงระหว่างข้อมูลปี 2562 (หรือปีล่าสุดที่มีข้อมูล) กับปี 2561 (หรือปีก่อนหน้าปีล่าสุด) เพื่อนำไปสู่การประมวลสถานการณ์การพัฒนา
   - **กรณีที่ตัวชี้วัดเป็นดัชนีรวม** นอกจากจะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงค่าคะแนนและอันดับของดัชนีรวมระหว่างปี 2562 (หรือปีล่าสุดที่มีข้อมูล) กับปี 2561 (หรือปีก่อนหน้าปีล่าสุด) จำเป็นต้องวิเคราะห์และประเมินองค์ประกอบ/ปัจจัยย่อยของดัชนีเพิ่มเติม เพื่อประมวลหาประเด็นการพัฒนาและ/หรือปัจจัยต่าง ๆ ในรายละเอียดที่ส่งผลต่อการปรับลด/เพิ่มของอันดับและค่าคะแนนของดัชนีรวม และนำไปสู่ข้อสังเกตของประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญในระยะต่อไป เพื่อที่จะสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดในปี 2565

- **กรณีที่ตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดระดับสากล** วิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงกับต่างประเทศเพิ่มเติม ทั้งในส่วนของการจัดอันดับและค่าคะแนนของตัวชี้วัด โดยในส่วนของอันดับจะเป็นการสะท้อนให้เห็นสถานะการพัฒนาของประเทศไทยในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขณะที่ในส่วนของคะแนนจะเป็นการสะท้อนความก้าวหน้าการพัฒนาของประเทศไทย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมาตรฐานการพัฒนาของประเทศไทยเทียบเคียงกับนานาประเทศ นำไปสู่ข้อเสนอการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับการพัฒนาของประเทศให้ได้ตามมาตรฐานสากล
- **กรณีที่ตัวชี้วัดที่กำหนดไม่มีข้อมูล** ให้ดำเนินการวิเคราะห์หาตัวชี้วัดหรือข้อมูลเชิงสถิติอื่น ๆ ที่สามารถสะท้อนสถานการณ์ของเป้าหมายได้ใกล้เคียงที่สุด ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดเทียบเคียง (Proxy) สำหรับเป้าหมายนั้น ๆ โดยต้องดำเนินการหาค่าฐาน (Baseline) ในปี 2560 หรือปีล่าสุดที่มีข้อมูลก่อนที่จะมียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการกำหนดค่าเป้าหมายที่เหมาะสมในห้วง 5 ปีแรก

1.2 **ประเด็นท้าทายในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายประเด็นแผนแม่บทฯ** ประมวลผลประเด็นท้าทายที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเพื่อให้สามารถนำไปสู่การบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยสังเคราะห์จากข้อมูลการวิเคราะห์การประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ ร่วมกับประเด็นท้าทายของการดำเนินงานในระดับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย

2. **ระดับแผนแม่บทย่อย**

2.1 **ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยและเป้าหมายประเด็นแผนแม่บทฯ** แสดงความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายแผนแม่บทย่อยในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายประเด็นแผนแม่บทฯ รวมทั้งปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 **สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย** ประเมินผลโดยใช้หลักการเดียวกันกับประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

2.3 **การดำเนินการที่ผ่านมา** วิเคราะห์และประมวลผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่คาดว่ามีส่วนในการขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทย่อยได้อย่างเป็นนัยสำคัญ โดยต้องเป็นการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.4 **ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย** ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจเป็นปัญหาอุปสรรคเชิงกระบวนการ กฎระเบียบ ศักยภาพและความพร้อมบุคลากร และ/หรือความไม่ครอบคลุมของการดำเนินงานตามปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.5 **ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย** ข้อเสนอการดำเนินการในเชิงปฏิบัติที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

สรุปผลการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

จากการประเมินสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ประจำปีงบประมาณ 2562 ผ่านข้อมูลการดำเนินงาน/โครงการที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นการดำเนินการของปีงบประมาณ 2562 ที่ถูกนำเข้าในระบบ eMENSCR สิ้นสุด ณ เดือนธันวาคม 2562 ตามมติคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คราวประชุมครั้งที่ 2/2562 วันที่ 28 ตุลาคม 2562 รวมทั้งสิ้น 24,872 โครงการ พบว่า ส่วนมากมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดในปี 2565 แต่คาดว่าจะสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ (สีส้ม และ สีเหลือง) โดยมีแผนแม่บทฯ ที่มี**สีแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย สีส้มจำนวน 14 ประเด็น (ร้อยละ 33.3) และสีเหลือง จำนวน 7 ประเด็น (ร้อยละ 41.7)** และ**เป็นแผนแม่บทฯ ที่มีการพัฒนาต่ำกว่าเป้าหมายในระดับวิกฤตโดยมีสีแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมายเป็นสีแดง รวม 2 ประเด็น (ร้อยละ 16.7)** ได้แก่ แผนแม่บทฯ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนแม่บทฯ ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งจำเป็นต้องเร่งดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 2
ผลการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

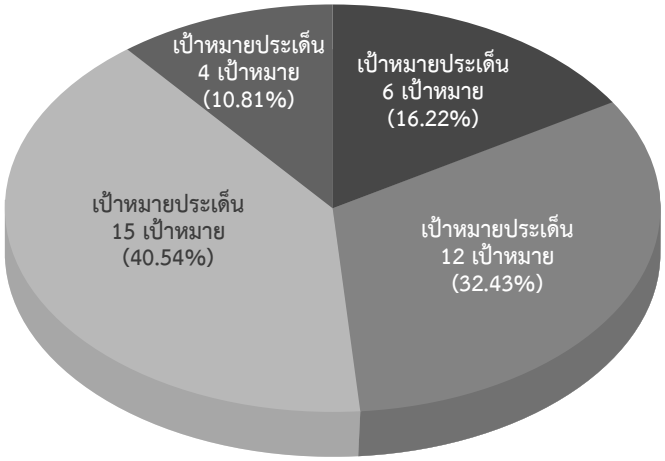

หากพิจารณาในส่วนของการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น รวม 37 เป้าหมาย พบว่า **มีเป้าหมายระดับประเด็นที่บรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในปี 2565 แล้ว (สีแสดงสถานะ สีเขียว) จำนวน 4 เป้าหมาย** โดยเป็นเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ประเด็น (3) การเกษตร เป้าหมายผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น แผนแม่บทฯ ประเด็น (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล เป้าหมายความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น แผนแม่บทฯ ประเด็น (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป้าหมายการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดได้รับการยกระดับ และแผนแม่บทฯ ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน เป้าหมายสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน ขณะที่อีก 27 เป้าหมายระดับประเด็นเป็นเป้าหมายที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย แต่คาดว่าจะสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม จำแนกเป็น**เป้าหมายที่มีสีแสดงสถานะสีเหลือง จำนวน 15 เป้าหมาย** และ **สีส้ม จำนวน 12 เป้าหมาย** และเป็น**เป้าประเด็นที่มีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤต โดยมีสีแสดงสถานะเป็นสีแดง จำนวน 6 เป้าหมาย** โดยเป็นเป้าประเด็นของแผนแม่บทฯ ประเด็น (1) ความมั่นคง ประเด็น (3) การเกษตร ประเด็น (5) การท่องเที่ยว ประเด็น (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

สถานะเป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท

ประเด็นที่					
1.	สีส้ม	010001	010002		
2.	สีเหลือง			020001	
3.	สีส้ม	030001			030002
4.	สีส้ม		040001	040002	
5.	สีส้ม	050002	050001	050003	
6.	สีส้ม	060003	060002 060001		
7.	สีส้ม				070001
8.	สีส้ม			080001	
9.	สีส้ม		090001		090002
10.	สีเหลือง			100001	
11.	สีเหลือง			110001	
12.	สีแดง	120001		120002	
13.	สีเหลือง			130001	
14.	สีเหลือง			140001	
15.	สีเหลือง		150001		
16.	สีส้ม			160001	
17.	สีเหลือง			170001	
18.	สีเหลือง				180001
19.	สีส้ม		190003 190001	190002	
20.	สีส้ม		200002	200001	
21.	สีแดง	210001			
22.	สีส้ม		220001 220002		
23.	สีเหลือง			230001 230002	
รวม		6	12	15	4

และหากพิจารณาเป็นรายเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย รวม 140 เป้าหมาย พบว่า **มีเป้าหมายที่บรรลุตามที่กำหนดในปี 2565 แล้ว (สีเขียว) จำนวน 19 เป้าหมาย (ร้อยละ 13.6 ของเป้าหมายทั้งหมด)** โดยส่วนมากยังเป็นเป้าหมายที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย แต่คาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ในปี 2565 จำนวน 90 เป้าหมาย ประกอบด้วย **เป้าหมายที่มีสถานการณ์บรรลุเป้าหมายเป็นสีเหลือง จำนวน 49 เป้าหมาย (ร้อยละ 35)** และ **สีส้ม จำนวน 41 เป้าหมาย (ร้อยละ 29.3)** และยังเป็น **เป้าหมายที่มีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าตามที่กำหนด รวม 31 เป้าหมายเทียบเท่าร้อยละ 22.1** ของจำนวนเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยทั้งหมด ซึ่งจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

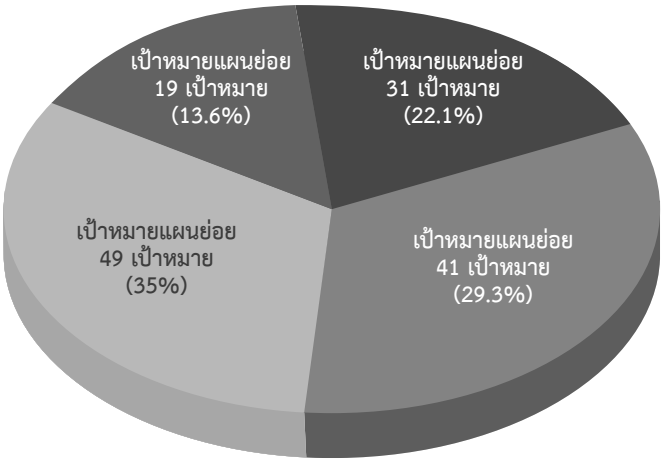

สถานะเป้าหมายแผนแม่บทย่อยฯ

ประเด็นที่				
1. สีส้ม		010101 010003 010201 010202	010102 010301 010302 010401 010402 010501	
2. สีเหลือง		020202 020401	020201 020301 020501	
3. สีส้ม	030201 030301 030501 030502 030601	030401	030101 030202 030602	030302
4. สีส้ม		040101 040201 040501 040502 040602	040301 040401	040302 040402 040601
5. สีส้ม	050402 050601	050101 050102 050103 050201 050401 050602 050603	050301 050302 050501	050202 050303
6. สีส้ม		060101 060201 060202		
7. สีส้ม	070101 070103 070104 070105	070102	070203 070301	070201 070202 070204
8. สีส้ม	080101 080201 080301	080102 080401	080202 080302	080303
9. สีส้ม	090202	090203 090201 090301 090302	090101	090102 090303
10. สีเหลือง			100101 100301	100201
11. สีเหลือง	110501	110101 110301 110402		110201 110401
12. สีแดง	120101 10201			
13. สีเหลือง	130201 130501	130101 130401	130301	
14. สีเหลือง		140101 140201	140301	
15. สีเหลือง			150101 150201	150202
16. สีส้ม	160101 160202		160201	
17. สีเหลือง			170101 170201	
18. สีเหลือง			180101 180102 180201 180401 180402 180403 180501	180301
19. สีส้ม	190102	190301	190101 190103 190201 190202 190203	
20. สีส้ม	200101 200201 200401 200501	200301		200302
21. สีแดง	210101 210201	210102		
22. สีส้ม	220102	220201	220101 220103	
23. สีเหลือง	230401	230101	230102 230201 230301 230501	230502
รวม	31	41	49	19

โดยมีผลการประเมินผลสถานการณ์การพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 23 ประเด็น ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 01

ความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
ความมั่นคง

"ประเทศชาติมีความมั่นคงปลอดภัย มีความสงบเรียบร้อย
มีความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติภายใต้
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
บนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรม การเคารพความหลากหลาย
และหลักธรรมาภิบาล มีความพร้อมเผชิญเหตุ และรับมือกับภัยคุกคาม
ด้านความมั่นคงในทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง
เป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข
ส่งเสริมการบริหารและการพัฒนาประเทศในทุกด้านต่อไป"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (1) ความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญในการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยอย่างแท้จริง เพื่อไม่ให้ปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาประเทศ และเอื้อต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้ขับเคลื่อนไปตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดได้ ภายใต้หลักความมั่นคงแบบองค์รวม โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น และ (2) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

010001

(1) ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีสันติภาพโลก จัดทำโดยสถาบันเพื่อเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ ในปี 2561 - 2562 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 113 และ 116 ตามลำดับ ห่างจากเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 (1 ใน 75 ของโลก) เช่นเดียวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่มีทั้งแนวโน้มที่ดีขึ้นและลดลง โดยพิจารณาจากปัจจัยบ่งชี้เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 23 ข้อ จัดเป็นกลุ่มปัจจัยบ่งชี้หลัก 3 กลุ่ม ได้แก่ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในและนอกประเทศ (อาทิ จำนวน ระยะเวลา และผู้เสียชีวิตในความขัดแย้งภายในประเทศ ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน) ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม (อาทิ จำนวนอาชญากรรมและเหตุความรุนแรง จำนวนผู้อพยพโยกย้ายถิ่นฐาน เสถียรภาพทางการเมือง) และการขยายอิทธิพลทางทหาร (อาทิ การเข้าถึงอาวุธเล็กและอาวุธเบา) โดยที่กลุ่มปัจจัยบ่งชี้หลัก 2 กลุ่มแรก ประเทศไทยมีคะแนนอยู่ในกลุ่ม 53 ประเทศสุดท้าย จาก 163 ประเทศทั่วโลก จึงควรเน้นการดำเนินการในทิศทางที่ก่อให้เกิดสันติภาพเชิงบวก จากรากฐานของการมีทัศนคติ สถาบัน และโครงสร้างที่ส่งเสริมสังคมสันติสุขได้อย่างยั่งยืน

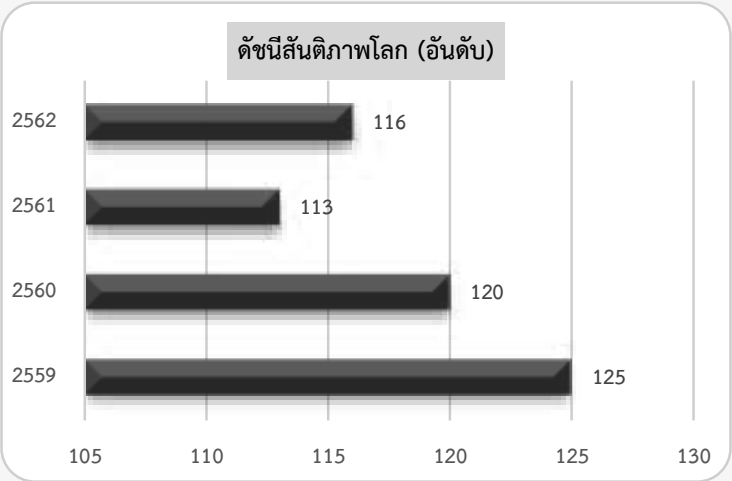

010002

(2) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น พิจารณาจากดัชนีชี้วัดความสุขของประชากรไทย จากรายงานความสุขโลก จัดทำโดยโครงการเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งในปี 2561 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 52 จาก 156 ประเทศทั่วโลกที่มีการสำรวจ ห่างจากเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 (1 ใน 35 ของโลก) ขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 34 และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 80 ทั้งนี้ จากปัจจัยหลักทั้ง 6 ด้านสำคัญ ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ ได้รับสวัสดิการและการสนับสนุนจากภาครัฐที่ดี มีการบริการด้านสาธารณสุขและการส่งเสริมให้ประชาชนมีอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาวะที่ดี ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ มีความเอื้ออาทรต่อกัน และอยู่ในสังคมที่ไม่มีการทุจริต พบว่าในปี 2562 ประเทศไทยมีค่าคะแนนที่ค่อนข้างต่ำใน 3 ด้านสุดท้าย และเป็นค่าคะแนนที่ลดลงโดยเปรียบเทียบจากปี 2561 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยควรเร่งดำเนินการในด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีความเอื้ออาทรต่อกัน และอยู่ในสังคมที่ไม่มีการทุจริต ซึ่งจะส่งผลให้สามารถบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นตามที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ

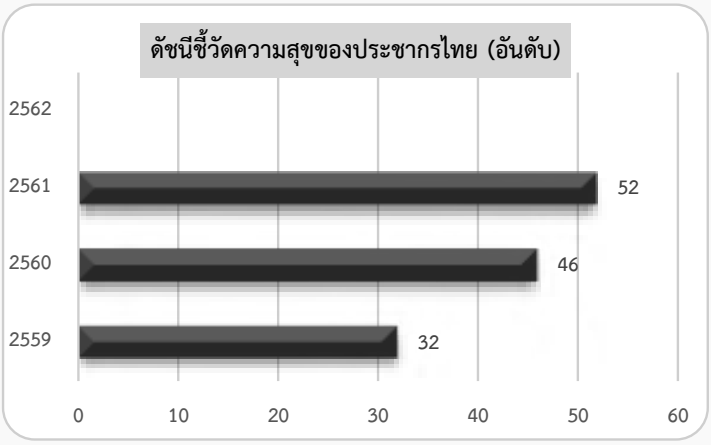

นอกจากนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ โดยสรุปภาพรวม ได้แก่ (1) สถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีหลากหลายมิติ รูปแบบ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง ฉับพลัน และเป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละบริบทของพื้นที่ เป็นความท้าทายต่อการบูรณาการการทำงานอย่างประสานสอดคล้องของหน่วยงานภาครัฐจากระดับนโยบายสู่การดำเนินการในระดับพื้นที่ ศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในประเทศทั้งระบบ รวมถึงการหาจุดร่วมของผลประโยชน์ มุมมอง และความเข้าใจบนฐานความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคและประเทศที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงร่วมกัน รวมถึงการพิจารณาการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศและการอนุวัติกฎหมายภายในประเทศที่จำเป็นให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้วย (2) ความสมดุลของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะกับความมั่นคงปลอดภัยหรือความเป็นส่วนตัวของบุคคล บทบาทของทุกภาคส่วนในการเป็นภาคีการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงได้ในระยะยาว โดยมีพื้นฐานจากความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในประเทศบนหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล และ (3) ความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติบนฐานความหลากหลาย และความเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้งจากพื้นฐานความแตกต่างนั้น โดยไม่ใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชัง ที่อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังได้

ความมั่นคง

แผนแม่บทฯ ประเด็น ความมั่นคง ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อยที่สนับสนุนการดำเนินการระหว่างกัน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การรักษาความสงบภายในประเทศ* โดยมีแนวคิดการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงของมนุษย์ การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ และการพัฒนาการเมืองให้มีเสถียรภาพและธรรมาภิบาล *(2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง* เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการพัฒนาประเทศ โดยมีแนวทางการพัฒนาในส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศตามประเด็นปัญหาความมั่นคง 15 ประเด็น อาทิ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ผู้หลบหนีเข้าเมือง การก่อการร้าย สาธารณภัย ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ และส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ 5 แนวทาง อาทิ การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางบก ทางทะเล และทางอากาศ *(3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ* ยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ โดยเน้นระบบข่าวกรอง ระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารวิกฤติการณ์ การผนึกกำลังทรัพยากรและความพร้อมของกองทัพ พร้อมรับมือกับภัยคุกคามในทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง *(4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ* โดยการรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และการร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ และ *(5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม* โดยการบูรณาการกลไกการบริหารจัดการความมั่นคง การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง ตลอดจนการบูรณาการการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็น ความมั่นคง ไปพร้อมกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

010101 010102 010103 010201 010202

010301 010302 010401 010402 010501

แผนแม่บทย่อย การรักษาความสงบภายในประเทศ

เป้าหมาย

010101 ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

โดยที่การบังคับใช้กฎหมาย การมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ ความเป็นพลเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเป็นภาคีการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมถึงเอื้ออำนวยบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัย เสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

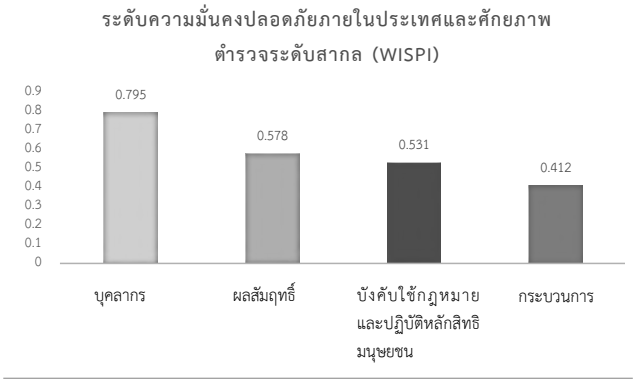

ที่มา: สมาคมตำรวจศึกษาสากล (IPSA)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศและศักยภาพตำรวจระดับสากล (WISPI) ดีขึ้น ซึ่งจากการประเมินล่าสุด ณ ปี 2559 (อันดับที่ 69 จาก 127 ประเทศ) ประเทศไทยได้คะแนนรวม ทั้งหมด 0.564 คะแนน ห่างจากประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีคะแนนรวมอยู่ในอันดับที่ 1 (0.898 คะแนน) โดยปัจจัย 4 ด้านหลัก ที่ประเทศไทยมีคะแนนสูงสุด คือ ด้านบุคลากร (0.795) รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ (0.578) การบังคับใช้กฎหมายและปฏิบัติหลักสิทธิมนุษยชน (0.531) และกระบวนการ (0.412) ตามลำดับ สะท้อนว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการที่สอดคล้องกับทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเร่งดำเนินการในประเด็นความโปร่งใส/การทุจริตในการให้บริการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญภายใต้ตัวชี้วัดหลักด้านกระบวนการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (1 ใน 55 ของโลก) ได้

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงและภาคีการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2562 ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการลดจำนวนคดีอาญา ซึ่งได้มีการดำเนินการตามภารกิจปกติโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควบคู่กับการพัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอาชญากรรม อาทิ การกำหนดมาตรการควบคุมแหล่งซ่องสุมของผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย แหล่งอบายมุขหรือสถานบริการที่จะเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม โครงการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังอาชญากรรมภาคประชาชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาความมั่นคง รวมทั้งได้มีการเตรียมการดำเนินงานในระยะต่อไป อาทิ การมุ่งจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพิกัดและรายละเอียดของอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกัน ได้มีการแก้ไขปัญหาการจราจรและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน อาทิ แผนอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยรองรับการเดินทางของประชาชนช่วงเทศกาลสำคัญ นอกจากนี้ ได้มีการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยและวัฒนธรรมการเคารพกฎหมาย ผ่านโครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองและการรณรงค์ความเป็นพลเมืองร่วมด้วย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าการดำเนินการที่ผ่านมาได้เน้นความสำคัญกับการสร้างสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมของพลเมือง และการที่หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการการป้องกันอาชญากรรม ความปลอดภัยในที่สาธารณะและบนท้องถนน อย่างไรก็ดี องค์ประกอบสำคัญของการบรรลุเป้าหมายตามการประเมินของสมาคมตำรวจศึกษาสากล ซึ่งได้แก่ การรักษาความปลอดภัยและการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ ยังคงมีข้อท้าทายด้านความสมดุลของทั้งสององค์ประกอบ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นส่วนตัวของประชาชน รวมถึงประเด็นความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายในประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นที่กำหนดไว้ในปี 2565 หน่วยงานด้านความมั่นคงมีความจำเป็นต้องเสริมสร้างกลไกที่จะสามารถป้องกันสาเหตุและแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นได้ อาทิ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ครอบคลุมทุกพื้นที่มากขึ้น เป็นต้น และการปิดช่องโหว่ที่จะเป็นการเอื้อต่อการประพฤติมิชอบต่าง ๆ ในกระบวนการรักษาความปลอดภัย ส่งเสริมความเสมอภาคและความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม โดยควรคำนึงถึงประเด็นความสมดุลระหว่างความมั่นคงสาธารณะกับความมั่นคงส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ อาทิ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก อาทิ การป้องกันปัญหาความรุนแรงในสังคมด้วยการสร้างการตระหนักรู้แก่สื่อมวลชนและประชาชนถึงผลกระทบของการนำเสนอภาพเหตุการณ์ความรุนแรงที่อาจส่งผลต่อการลอกเลียนแบบในอนาคต ควบคู่กับการส่งเสริมความเป็นพลเมือง ให้ประชาชนรู้สิทธิของตนและข้อกฎหมายที่สำคัญ ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีบนฐานคิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตลอดจนควรพัฒนาแนวทางประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีของประชาชนต่อหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันมากขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในระยะยาว

แผนแม่บทย่อย การรักษาความสงบภายในประเทศ

เป้าหมาย

010102 คนไทยจงรักภักดี ซื่อสัตย์ พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ สถาบันศาสนา เป็นที่เคารพยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยสูงขึ้น

มุ่งเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาผ่านกลไกต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว และเป็นการเสริมสร้างให้ประเทศชาติมีความมั่นคงปลอดภัยในทุกมิติและทุกระดับ ประชาชนอยู่ในสังคมที่เข้มแข็ง อยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

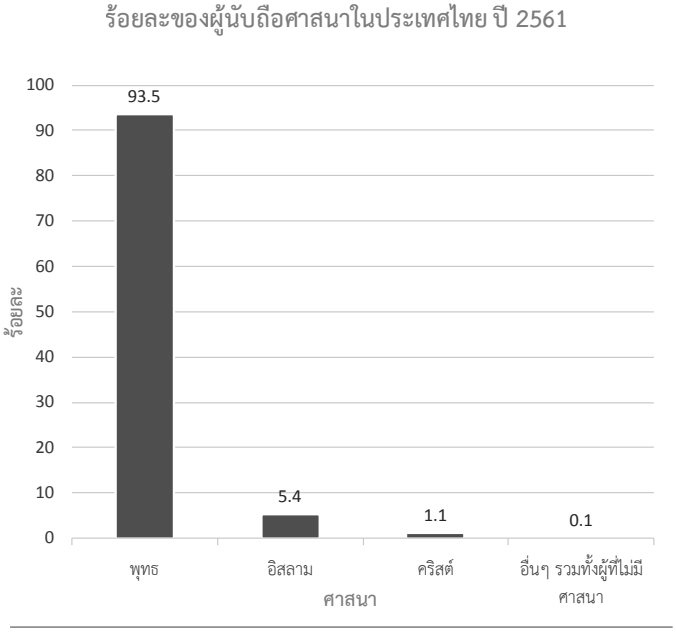

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มีการประเมินระดับความเข้าใจของทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และการประเมินการดำเนินการตามแผนการอุปถัมภ์คุ้มครองศาสนาต่าง ๆ ภายใต้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 49/2559 ที่เน้นประเด็นการเผยแพร่ และการปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาอย่างถูกต้อง รวมถึงการอุปถัมภ์ทุกศาสนาไปพร้อมกัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างถูกต้องมาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายให้สถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 - 2562 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทย่อยที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรุงรัตนโกสินทร์และพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทย ประจำปี 2562 การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การจัดกิจกรรมเพื่อถวายพระเกียรติและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การดำเนินการตามแผนการอุปถัมภ์คุ้มครองศาสนาต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมการเรียนรู้ศาสนพิธีและวันสำคัญทางศาสนา การสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการทางศาสนาอิสลาม การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักการของศาสนาและความเข้าใจระหว่างศาสนา รวมถึงการส่งเสริมให้ศาสนิกชนมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ

จำนวนวัดทั่วประเทศ

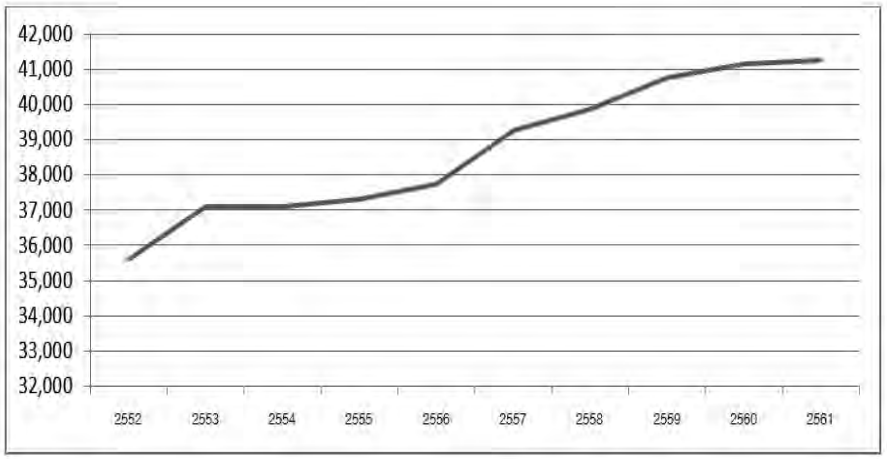

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันยังมีการนำสถาบันหลักและการบิดเบือนหลักคำสอนทางศาสนามาก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ดังนั้น การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของชาติดังกล่าว ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว และส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง จึงมีความจำเป็นต้องสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญและหลักคำสอนที่ถูกต้อง โดยต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการเพื่อสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันศาสนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา เป็นต้น รวมถึงควรปฏิรูปและแก้ไขปัญหาด้านกลไก/ระเบียบ/ข้อปฏิบัติ/ศาสนพิธีของสถาบันศาสนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในโลกยุคดิจิทัล ควบคู่กับการส่งเสริมความรู้ในหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่ถูกต้อง ให้ศาสนิกชนทุกศาสนามีความเข้าใจระหว่างกัน มีความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม และสามารถอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมได้

แผนแม่บทย่อย การรักษาความสงบภายในประเทศ

เป้าหมาย

010103 การเมืองมีเสถียรภาพและธรรมาธิบาลสูงขึ้น

โดยการมีสถาบัน/วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทั้งระบบรัฐสภา ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ระบบราชการ กระบวนการกำหนดนโยบายและการมีส่วนรวมของพรรคการเมืองและภาคประชาสังคม การยับยั้งการทุจริตประพฤติมิชอบ การมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนการมีค่านิยมเคารพความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อเสริมสร้างให้การเมืองมีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาลสูงขึ้นได้ ส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ ประชาชนอยู่ในสังคมที่เข้มแข็งอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

โดยประสิทธิผลของรัฐบาลจากการประเมินของธนาคารโลก ณ ปี 2561 (ร้อยละ 66.83) สะท้อนว่าประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องจากปี 2559 (ร้อยละ 66.35) แต่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ และมีความผันผวน จึงมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70) โดยประสิทธิผลของรัฐบาลเป็นการประเมินจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อาทิ คุณภาพของการให้บริการสาธารณะ คุณภาพของการกำหนดนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงความเป็นอิสระจากการเมือง

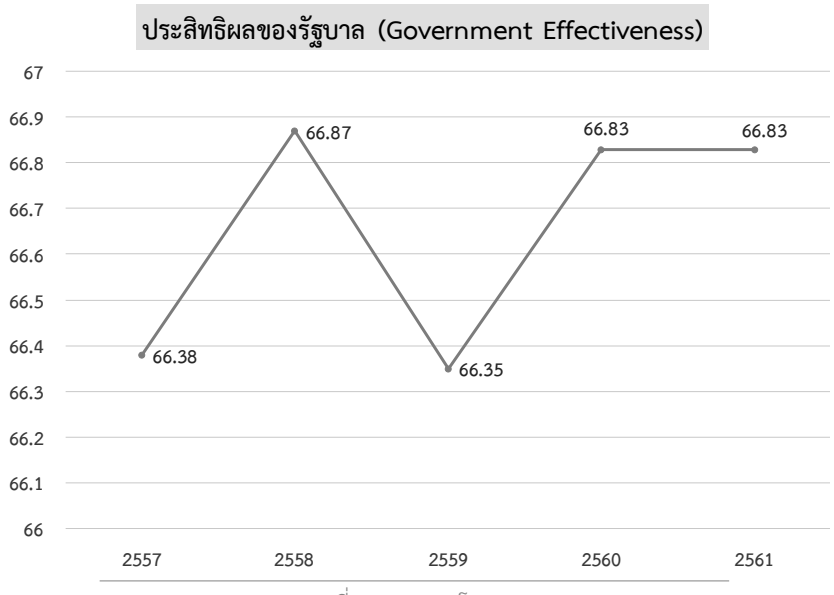

ที่มา: ธนาคารโลก

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงและภาคีการพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2562 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเมืองที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล การส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ การจัดทำบทเรียนจากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายผ่านกระบวนการนโยบายแบบมีส่วนร่วม และการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของรัฐสภา พร้อมกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ โดยสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐ และช่วยให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อาทิ การสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและธรรมาภิบาลทางการเมืองให้สูงขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติให้อยู่ร่วมกันได้โดยสันติบนความเห็นต่างทางความคิดและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับปัจเจกบุคคล ร่วมกับการส่งเสริมให้สถาบันทางการเมืองและการเลือกตั้ง/พรรคการเมือง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส นักการเมืองมีความรู้ความสามารถ พร้อมเป็นผู้แทนเพื่อประชาชน ล้วนเป็นประเด็นที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายการมีสถาบัน/วัฒนธรรมทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ ธรรมาภิบาล และนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 หน่วยงานภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ประชาชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร) ควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เสริมสร้างหลักคิดการเมืองและประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน หรือผลักดันและผนวกเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่มีอยู่เดิม เป็นการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมการยอมรับความหลากหลายทางความคิด ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ และความเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้งบนพื้นฐานความแตกต่างนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจประเด็นการเมืองและการปกครอง รวมถึงการมีจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งอย่างโปร่งใสทุกขั้นตอน และกำหนดบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับงานทางการเมืองอย่างจริงจัง ทั้งนี้ควรดำเนินการควบคู่กับการพัฒนากลไกการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย การยับยั้งการฉ้อราษฎร์บังหลวง การจัดการความขัดแย้งอย่างบูรณาการ การดำเนินงานตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เช่น การรับฟังความเห็นของประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา/การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดจนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพและความสามารถของบุคลากรภาครัฐ คุณภาพการกำหนดนโยบายและการให้บริการภาครัฐ รวมถึงการขับเคลื่อนและถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง

แผนแม่บทย่อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

เป้าหมาย

010201 ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ อาทิ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ผู้หลบหนีเข้าเมือง อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งการเฝ้าระวังและป้องกันประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมีปัจจัยร่วมที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประกอบด้วย ระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยง ได้รับการป้องกันและแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมถึงเอื้ออำนวยบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัย เสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

เส้นทางหลักของการลักลอบขนคนเข้าเมือง จากประเทศรอบบ้านเข้ามายังประเทศไทย

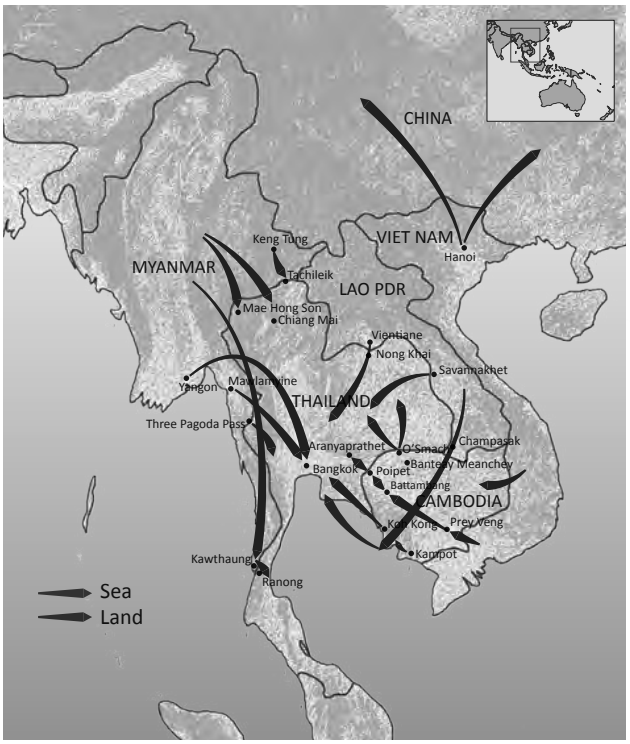

ที่มา: รายงานองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: พัฒนาการ การเติบโต และผลกระทบ ประจำปี 2562 (สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ดำเนินการตามแผนบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแผนที่มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน แม้ว่าการดำเนินการในปี 2561 ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้บางส่วน แต่สามารถดำเนินการได้ใกล้เคียงกับเป้าหมาย เช่น หมู่บ้านชุมชนที่มีปัญหายาเสพติดลดลงร้อยละ 16.21 จากเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 20 เป็นต้น ขณะที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และผู้หลบหนีเข้าเมือง ได้ดำเนินการแก้ไขกลไก เสริมสร้างความร่วมมือ

010201

TIER PLACEMENTS

TIER 1 | TIER 2 | TIER 2 WATCH LIST | TIER 3

ที่มา: รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2562 (กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ)

ของเครือข่าย และบริหารจัดการแรงงานกลุ่มเปราะบางอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ในปี 2562 รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกาได้จัดให้ไทยอยู่ในระดับ 2 (Tier 2) ต่อเนื่องจากปี 2561 จากเดิมที่ถูกจัดอยู่ในระดับ 3 (Tier 3) ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุดมาตั้งแต่ปี 2557 โดยระดับของ Tier สะท้อนถึงระดับความแข็งขันของรัฐบาลในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน Trafficking Victims Protection's Act (TVPA) สำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ ได้มีการบูรณาการการปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดการฝึกการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ และการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปัจจัยร่วมที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยเฉพาะประเด็นการบังคับใช้กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ดีขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 50)

010201

การดำเนินการที่ผ่านมา ในปี 2561 - 2562 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการที่สำคัญในประเด็นความมั่นคงเฉพาะด้านอย่างหลากหลาย เช่น แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยมุ่งสร้างภูมิคุ้มกัน เฝ้าระวัง และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด ปราบปราม และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อกดดันและยุติบทบาทแหล่งผลิตภายนอกประเทศ รวมทั้งบำบัดรักษาผู้ใช้ผู้เสพ และผู้ติดยาเสพติด โครงการสนับสนุนการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมั่นคงปลอดภัย โครงการบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ โครงการสร้างเครือข่ายบรูณาการความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาชนต่อการสร้างสรรค์สร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมในโลกดิจิทัล การปรับปรุง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดน การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการการยกระดับมาตรการรับมือภัยก่อการร้ายต่อพื้นที่เสี่ยงในเขตเมือง โครงการเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติด้านการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการนำเทคโนโลยีบรอดแบนด์ไร้สายมาใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมเพื่อภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่มีสภาพปัญหาที่มีระดับความซับซ้อนและความรุนแรง เป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละบริบทพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการบูรณาการนโยบายและการดำเนินการในภาพรวมของทุกหน่วยงาน ทุกพื้นที่ และทุกมิติที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานได้อย่างประสานสอดคล้องและเหมาะสมกับประเด็น/พื้นที่อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการประสานการปฏิบัติในระดับนโยบายและการดำเนินการในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคง ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยควรมีกลไกการส่งต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐในแต่ละประเด็นปัญหาความมั่นคง การทบทวนกฎหมายให้ครอบคลุมกับปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านความมั่นคง การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การจัดทำทะเบียนคนต่างด้าวที่ยื่นขอใบอนุญาตที่ทำงานอย่างถูกกฎหมาย การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศรอบบ้านให้ดีขึ้นผ่านกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับความมั่นคงของโครงสร้างพื้นฐาน โดยการกำหนดกลยุทธ์ในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญยิ่งจากภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การโจมตีต่อระบบสาธารณูปโภค ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จ/ความรุนแรง ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นต้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบันได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

แผนแม่บทย่อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

เป้าหมาย

ภาคใต้มีความสงบสุข ร่มเย็น 010202

มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมให้หมดไปและเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการให้ประชาชนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง พร้อมกับการพัฒนาให้หน่วยงานภาครัฐมีข่าวกรองและฐานข้อมูลที่สนับสนุนการตัดสินใจและการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการบูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคีเครือข่าย ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อทำให้ภาคใต้มีความสงบสุข ร่มเย็น และเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น ประชาชนอยู่ในสังคมที่เข้มแข็ง อยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยมีปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ จำนวนงบประมาณด้านความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ลดลง โดยปี 2562 (ลดลงร้อยละ 9.6) ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ลดลงร้อยละ 10 ต่อปี) สถิติจำนวนเหตุรุนแรง/สูญเสีย ณ ปี 2562 (ลดลงร้อยละ 8.09 จากปี 2561) ยังคงห่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ค่อนข้างมาก (ลดลงร้อยละ 20 ต่อปี) ปริมาณการเข้า-ออกของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ณ ปี 2561 (982,170 คน) เพิ่มขึ้นจากปี 2560 (825,481 คน) คิดเป็นร้อยละ 19 ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ค่อนข้างมาก (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี) ในขณะที่มูลค่าการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ณ ปี 2561 (205.2 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นจากปี 2560 (187.2 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 9.6 ถึงแม้ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี) แต่มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายในปีต่อไป หากมีการบูรณาการการทำงานจากหลายภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงหากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ เอื้ออำนวยต่อการลงทุนในพื้นที่มากขึ้น

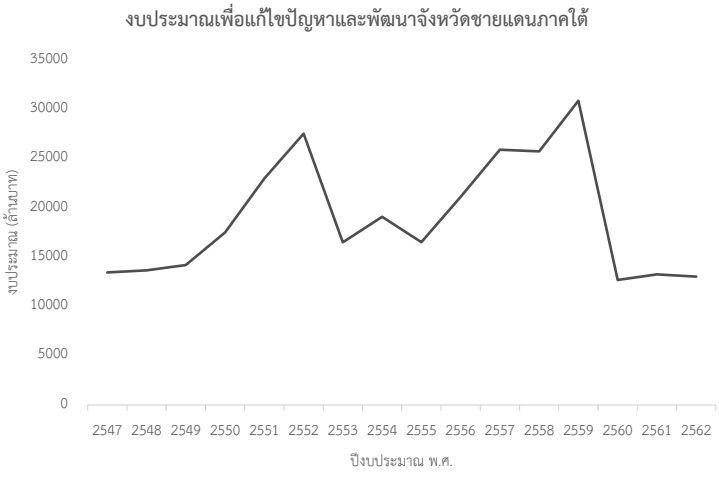

ที่มา: สำนักงบประมาณ

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง ได้บูรณาการการทำงานร่วมกันตามแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ เช่น ด้านความมั่นคง มุ่งเตรียมความพร้อมและดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ 8 เมืองหลัก (เมืองปัตตานี ยะลา นราธิวาส สุไหงโก-ลก ตากใบ เบตง หนองจิก หาดใหญ่) ด้านการพัฒนา ที่มุ่งให้ประชาชนในพื้นที่พึ่งพาตนเองได้ด้วยหลักประชารัฐ และด้านการสร้างความเข้าใจ ที่มุ่งให้ทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งต่างประเทศสนับสนุนแนวทางของภาครัฐ เสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ควบคู่กับการเดินหน้ากระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขอย่างต่อเนื่อง และอำนวยความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

010202

ประเด็นข้อท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะมีการดำเนินการด้านความมั่นคง ด้านการพัฒนา และด้านการสร้างความเข้าใจมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขที่ผ่านมายังคงประสบข้อท้าทาย ได้แก่ การเจรจาประสานให้ผู้แทนกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐที่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง เข้ามาร่วมกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข โดยที่กลุ่มดังกล่าวเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข และส่งเสริมให้ภาคใต้มีความสงบสุขและร่มเย็นอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 หน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ การเพิ่มประสิทธิภาพการข่าวกรอง และการดำเนินการบนหลักธรรมาภิบาล ความยุติธรรม รวมถึงการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งต่อไป เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี เอื้อต่อการพัฒนากลไก/ช่องทางพูดคุยเจรจาของทุกฝ่ายที่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง พร้อมกับการรับการสนับสนุนจากทุกภาคีที่เกี่ยวข้องด้วย

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

เป้าหมาย

หน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ มีความทันสมัยและปฏิบัติได้จริง

010301

ที่มา: “ข่าวกรองจากแหล่งเปิด” จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 64 โครงการความมั่นคงศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

มุ่งยกระดับขีดความสามารถให้ผลผลิตการประมวลการข่าวเป็นรากฐานสำคัญนำไปใช้ประโยชน์ในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรับมือกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ดำเนินการพร้อมกับการพัฒนาแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ ในการเผชิญเหตุการณ์ความเสี่ยงและในภาวะที่ไม่ปกติ มีการบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในทุกระดับ ผ่านกลไกการบริหารวิกฤติการณ์ และเชื่อมโยงกับการแจ้งเตือน และกระจายข่าวสารสำคัญแก่ประชาชน โดยที่ความพร้อมรับมือภัยคุกคามจากการที่ข่าวกรองมีความถูกต้อง ทันเวลา ประชาคมข่าวกรองที่บูรณาการและความพร้อมรับมือภัยคุกคามจากการมีระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ เป็นองค์ประกอบสองส่วนสำคัญในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งจะส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมถึงเอื้ออำนวยบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัย เสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

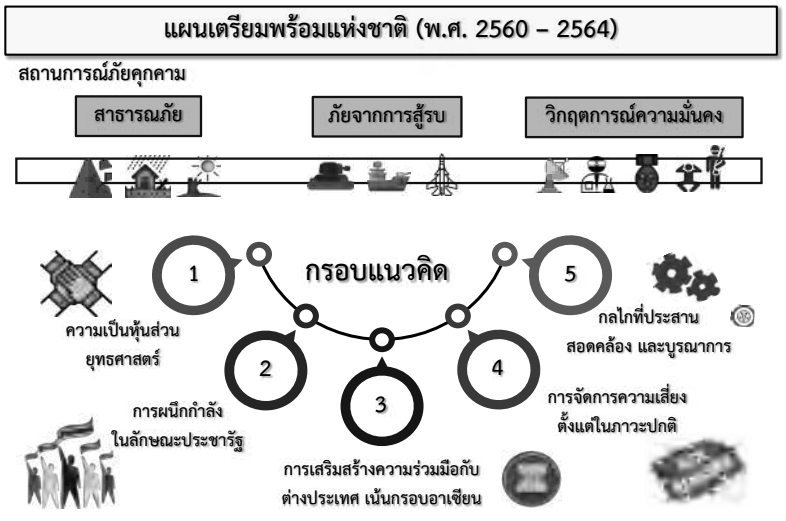

ที่มา: แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

010301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรอง ในปี 2561 – 2562 ประเทศไทยมีการปรับปรุงและออกกฎหมาย รวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานที่มีแบบแผนรองรับ มีการศึกษาระดับความสำเร็จของการใช้งานข่าวกรอง การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายข่าวกรอง และการนำผลประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคงไปใช้ประโยชน์ โดยการประเมินผลลัพธ์ทางตรงและทางอ้อม จะนำมาสู่การพัฒนากลยุทธ์ และวิธีการดำเนินงานในรายละเอียดที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งหน่วยงานด้านการข่าวและประชาคมข่าวกรองได้ดำเนินงานอย่างครอบคลุม และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับการดำเนินงานตามแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้บูรณาการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในการจัดการฝึกร่วมกัน เพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคง รวมทั้งภัยพิบัติและสาธารณภัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อม และการบริหารวิกฤตการณ์ จึงคาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 ได้สำเร็จ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในปี 2561 – 2562 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงได้ดำเนินการที่สำคัญ เช่น การตราพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติการข่าวกรองของเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเอื้อให้มีการดำเนินการที่สำคัญและเป็นไปตามข้อบัญญัติทางกฎหมาย อาทิ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การพัฒนาเครื่องมือและการใช้เทคนิค/เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบูรณาการข้อมูลด้านการข่าว ผ่านการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของการข่าวกรอง การจัดตั้งศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติในส่วนกลางและภูมิภาค การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และการสร้างเครือข่าย/

การฝึก IDMEx 19 กรณีภัยจากสึนามิ

ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ประชาคมข่าวกรองกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมกับการดำเนินการตามภารกิจปกติ เช่น การประมวลข่าวกรองตามวงรอบ รายงานเฉพาะกรณีในประเด็นเร่งด่วน และการรายงานสถานการณ์ต่างประเทศรายวันบนหน้าเว็บไซต์ เป็นข้อมูลเปิดที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ขณะเดียวกัน ประเทศไทยได้ดำเนินการตามแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแผนป้องกันประเทศ ที่ผนึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้บูรณาการการปฏิบัติ และร่วมการฝึกการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติประจำปี 2561 และประจำปี 2562 ประกอบด้วย การซ้อมแผนบนโต๊ะและการฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ตามโจทย์ภัยคุกคามที่สำคัญในขณะนั้น อาทิ การผนวกรวมประเด็นภัยคุกคามจากนิวเคลียร์และรังสีและภัยคุกคามจากการก่อการร้าย รวมถึงการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ได้มีการส่งเสริมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีความเชื่อมโยงทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อการแจ้งเตือนและเฝ้าระวังภัยความมั่นคง ประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉินด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างความพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม โดยการพัฒนางานด้านการข่าวกรองและการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกองคาพยพด้านการข่าว กองทัพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรหลักของประเทศในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนแม่บทย่อยดังกล่าว มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญอย่างรอบด้านในการซ้อมและปฏิบัติการร่วม มีผลผลิตจากการประมวลข่าวกรองที่ถูกต้องและทันเวลา มาพัฒนาเป็นโจทย์ฝึกซ้อมร่วมที่ทันสมัย และสอดคล้องกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในปัจจุบัน พร้อมเผชิญและรับมือกับเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยเฉพาะการมีระบบการกระจายข่าวสารแก่ประชาชนที่ใช้งานได้จริงในภาวะที่ไม่ปกติ รวมถึงการมีเทคโนโลยีที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานและมีประสิทธิภาพสูง เพื่อสนับสนุนการมีระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติที่เข้มแข็งด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การมุ่งเน้นประสิทธิภาพของหน่วยงานด้านการข่าวและมีระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติที่ปฏิบัติได้จริง ควรมีโครงการพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากรตามหลักการการข่าวกรอง ครอบคลุมทุกพื้นที่/มิติ และวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับความซับซ้อนของข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงในปัจจุบัน โดยจะต้องเป็นข่าวกรองที่สามารถประมาณการณ์/คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ การประเมินความเสี่ยง การจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่มเป้าหมายและประเด็นที่ควรเร่งให้ความสำคัญ โดยอาจพัฒนาเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการข่าวกรองเชิงรุก การข่าวกรองที่มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์/อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ และอนาคตศึกษา ควบคู่กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย การมีกลไก/ช่องทางเพื่อส่งต่อ/บูรณาการผลผลิตการประมวลข่าวกรอง ใช้ประกอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ เช่น การมีมาตรการ/กรอบความร่วมมือในสาขาด้านความมั่นคงต่าง ๆ การนำข้อมูลมาพัฒนาโจทย์ฝึกซ้อมร่วมระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมให้มีกลไก/ช่องทางแจ้งเตือนเหตุสำคัญและการรับมือแก่ประชาชน ตลอดจนกิจกรรมการสร้างความเข้าใจและการตระหนักรู้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมข่าวกรอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ปฏิบัติการด้านการข่าวและแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติมีความเข้มแข็งพร้อมรับมือกับภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

เป้าหมาย

010302 กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมสูงขึ้นที่จะเผชิญภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง

มุ่งจัดทำแผนพัฒนาและผนึกกำลังทรัพยากรและขีดความสามารถของกองทัพที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม ชัดเจน สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง โดยการเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อการป้องปราม แก้ไข และยุติความขัดแย้งด้วยการปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก การพัฒนาปฏิบัติการไซเบอร์เพื่อความมั่นคง การส่งเสริมการวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และมาตรฐานทางทหาร การพัฒนาระบบระดมสรรพกำลัง ระบบกำลังสำรอง และระบบทหารกองประจำการอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งการเตรียมความพร้อมด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในกองทัพให้มีความพร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยและบูรณภาพแห่งอาณาเขตไทย เป็นส่วนสำคัญในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมถึงเอื้ออำนวยบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัย เสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

การจัดอันดับความแข็งแกร่งด้านการทหาร ปี 2563 (Military Strength Ranking 2020)

ที่มา: Global Firepower

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะระดับความสำเร็จในการเตรียมระบบกำลังสำรองและระบบระดมสรรพกำลังรองรับภัยคุกคามทางทหาร ซึ่งในปี 2561 - 2562 กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง มีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง โดยอันดับความแข็งแกร่งด้านการทหาร จาก 138 ประเทศที่มีการสำรวจของ Global Firepower ซึ่งวิเคราะห์จากปัจจัย 50 ปัจจัย และจัดกลุ่มสำคัญ อาทิ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ กองกำลังทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (ความพร้อมและความสามารถในการรบเมื่อต้องทำสงครามตามแบบทั้งภาคพื้นดิน ทางทะเล และทางอากาศ) ความสามารถการส่งกำลังบำรุง และงบประมาณกลาโหม ปี 2561 – 2563 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 27 อันดับที่ 26 และอันดับที่ 23 ตามลำดับ แสดงถึงระดับความพร้อมของกองทัพ

010302

ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสะท้อนว่าการเตรียมความพร้อมของกองทัพได้ดำเนินมาในทิศทางที่สอดคล้องกับนานาประเทศด้วย จึงมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายระดับความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่กำหนดไว้ในปี 2565 ได้สำเร็จ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในปี 2561 - 2562 มีการดำเนินการของกองทัพ อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาและผนึกกำลังทรัพยากรและขีดความสามารถของกองทัพ ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคง ภาคเอกชน และภาคประชาชน การจัดการฝึกร่วมกองทัพไทยเพื่อทดสอบแผนป้องกันประเทศตามนโยบาย ภารกิจสำคัญและภัยคุกคาม แล้วนำปัญหาหรือข้อขัดข้องที่พบจากการฝึกมาปรับปรุงแผนป้องกันประเทศ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ระเบียบปฏิบัติประจำ รวมถึงการปรับปรุงแผนพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพไทยเพื่อให้ตอบสนองต่อภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ขณะที่มีการดำเนินการของหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความพร้อมตามเป้าหมายดังกล่าว อาทิ การก่อตั้งศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์สำนักข่าวกรองแห่งชาติ การเชื่อมโยงประชาคมข่าวกรอง และโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีหลากหลายมิติ รูปแบบ และเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรงและฉับพลัน เป็นความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมหลายด้าน และส่งผลให้กองทัพมีภารกิจการดำเนินการที่หลากหลาย ทั้งด้านการทหาร การเตรียมพร้อมร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนงานด้านการพัฒนา

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ด้วยสถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกดังกล่าว กองทัพควรให้ความสำคัญกับการยกระดับ/เพิ่มขีดความสามารถโดยเฉพาะบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญรอบด้านแผนปฏิบัติการที่ตอบโจทย์สถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วทันการณ์ โดยให้มีความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกร่วมกันอย่างสม่ำเสมอตลอดจนอาจมีการประเมินประสิทธิภาพของยุทโธปกรณ์ต่อสถานการณ์ดังกล่าว และความจำเป็นในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่ เพื่อทดแทนยุทโธปกรณ์ที่มีอายุการใช้งานยาวนานหรือไม่สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ ซึ่งมีความจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นและรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนด้วย

แผนแม่บทย่อย การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ

เป้าหมาย

010401 ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น

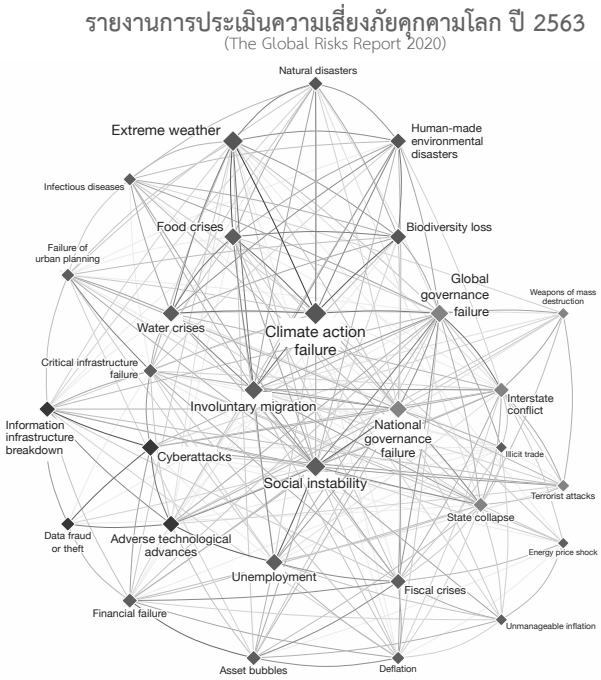

ที่มา: สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum)

ที่มา: กรอบความริเริ่มเพื่อความมั่นคงจากการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงในการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายสูง (PSI) กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ (U.S. Department of State)

เสริมสร้างขีดความสามารถของไทยผ่านการบูรณาการประสานความร่วมมือในสาขาความมั่นคงเฉพาะด้าน โดยเฉพาะภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นชายแดนและที่มีลักษณะข้ามชาติ อาทิ อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย และการแพร่ขยายของแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศผ่านกรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี อนุภูมิภาคและภูมิภาค กับประเทศเพื่อนบ้าน นานาชาติและองค์การระหว่างประเทศบนฐานของความสัมพันธ์อันดี เพื่อให้สามารถป้องกันและรับมือกับภัยความมั่นคงได้ทุกรูปแบบและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค โดยที่พื้นฐานความพร้อมของต่างประเทศที่จะร่วมมือกับไทยและความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญของการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมทั้งการที่ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น จะเอื้ออำนวยบรรยากาศของความมั่นคงปลอดภัย ให้ประชาชนอยู่ในสังคมที่เข้มแข็ง อยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในทุกมิติกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ดีขึ้นจากเดิม ในปี 2561 – 2562 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมีการดำเนินงานผ่านกรอบความร่วมมือในสาขาความมั่นคงที่มีรูปแบบของความร่วมมือ วัตถุประสงค์ สารัตถะ คู่เจรจา และภาคีที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย ท่ามกลางสถานการณ์ภัยความมั่นคงปัจจุบันที่ซับซ้อน เชื่อมโยง และจำเป็นต้องพึ่งพากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น โดยมีความต่อเนื่องของจำนวนการเข้าเยี่ยมคารวะเพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ การประชุมที่มีความสำคัญที่ไทยเป็นเจ้าภาพ โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และที่ไทยเข้าร่วมการประชุมตามกรอบความร่วมมือในทุกระดับ สะท้อนว่ามีแนวโน้มความร่วมมือด้านความมั่นคงในระดับภูมิภาคและนานาชาติ และการรักษาดุลยภาพของความสัมพันธ์ไปในทิศทางที่ดี จึงคาดการณ์ได้ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 ได้สำเร็จ

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ความไว้วางใจระหว่างกัน และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของไทยให้สามารถรับมือกับความท้าทายและภัยคุกคามจากภายนอกได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวกรอง และหารือข้อราชการผ่านกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงเฉพาะด้านกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ ในชั้นผู้นำระดับสูงและระดับคณะทำงาน อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่เป็นการประสานความร่วมมือที่ต่อเนื่องและที่ริเริ่มใหม่ เช่น การสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานรัฐในทิศทางการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ การประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยการหารือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับรัสเซีย ครั้งที่ 4 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงและวิชาการในพื้นที่ฮาวาย การประสานความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชายแดนกับจีน และการเตรียมการเพื่อหารือข้อราชการด้านความมั่นคงกับสหภาพยุโรป โดยไทยยังได้รับการเข้าเยี่ยมคารวะของผู้แทนส่วนราชการและการเยือนของผู้นำระดับสูงจากต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการเยือนของผู้นำจากต่างประเทศเพื่อกระชับความสัมพันธ์ความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ เช่น การเยือนของผู้นำจากสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ทั้งยังมีการกระชับความร่วมมือกับชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่องด้วย อาทิ การประชุมคณะกรรมการเพื่อติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงบริเวณพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน การเปิดจุดผ่านแดนถาวรในจังหวัดชายแดน การกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง รวมถึงการใช้แนวทางทางการทูตสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ ไทยได้เน้นความสำคัญของการดำเนินการตามกรอบความร่วมมือ/พันธกรณีระหว่างประเทศด้านความมั่นคงที่จะต้องมีการทบทวนกฎหมายและการจัดทำมาตรการ/การประสานแนวทางการดำเนินการระหว่างหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดประชุมเพื่อเตรียมการและกำหนดท่าทีต่อประเด็นสนธิสัญญาว่าด้วยการค้าอาวุธ การจัดประชุมกรอบความริเริ่มเพื่อความมั่นคงจากการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงในการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายสูง

010401

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายสำคัญในการบูรณาการประสานความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ คือการตัดสินใจที่จะดำเนินงาน ปรับปรุง หรือทบทวนกรอบความร่วมมือระหว่างกัน รวมทั้งความพร้อมของฝ่ายไทยและหุ้นส่วน คู่เจรจา หรือภาคีภายใต้สนธิสัญญาและพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ จึงจะสามารถกำหนดกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทสถานการณ์ภายในประเทศและระหว่างประเทศในขณะนั้นได้ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานผ่านช่องทางการทูต (อาทิ การเจรจาทางการทูต การทูตเชิงมนุษยธรรม การทูตเชิงพัฒนา) ที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้ไทยมีขีดความสามารถพร้อมรับมือภัยคุกคามจากภายนอก ควรให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนการข่าวกับต่างประเทศ และช่องทาง/กลไกการนำประมวลข่าวกรองไปสู่การปฏิบัติ เพื่อช่วยให้หน่วยงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศมีข้อมูลและเครื่องมือในการวางแผนกำหนดท่าที/ยุทธศาสตร์/รูปแบบของความร่วมมือที่สอดคล้อง ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ทางการเมือง ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันมากที่สุด โดยควรมีการเร่งรัดการดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงในระยะที่ 1 (พ.ศ. 2561 - 2565) ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินงานสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ต่อไป

แผนแม่บทย่อย การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ

เป้าหมาย

ประเทศไทยมีบทบาทเพิ่มขึ้น ในการกำหนดทิศทางและส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งเป็นประเทศแนวหน้าในภูมิภาคอาเซียน

010402

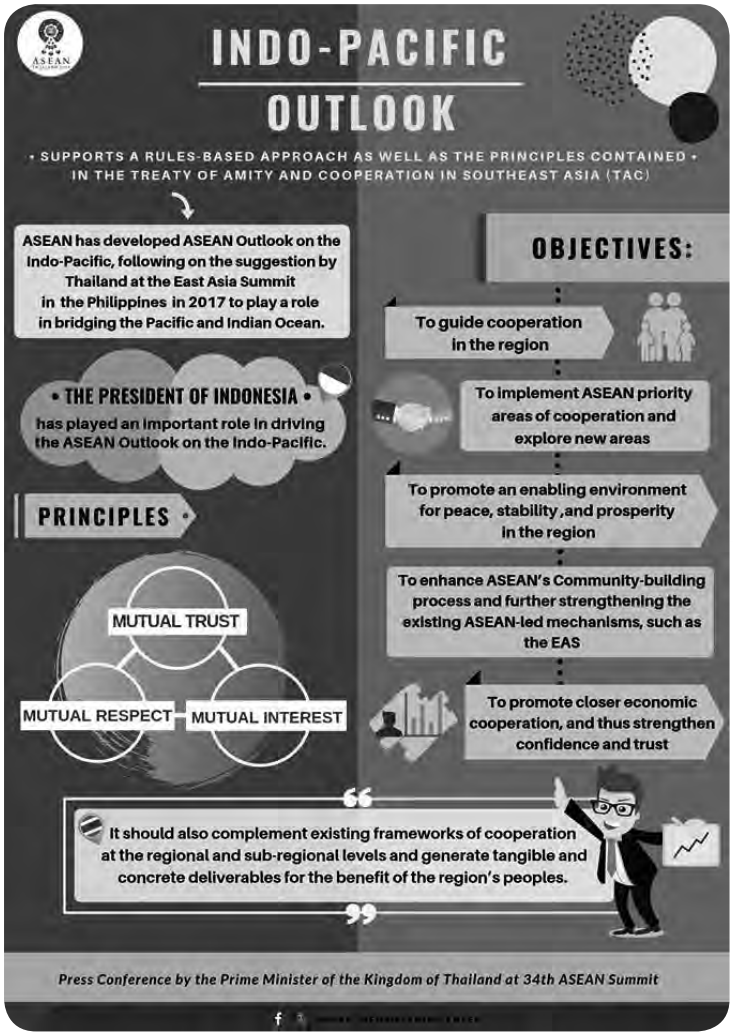

ที่มา: สมาคมอาเซียน ประเทศไทย

มุ่งดำเนินการเชิงรุกในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในภูมิภาค พร้อมกับการลดความเสี่ยงหรือป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในอนาคตได้ โดยการรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่าง ๆ ความสมดุลของการดำเนินการทางการทูตและความร่วมมือในสาขาด้านความมั่นคง ภายใต้กรอบความร่วมมือพหุภาคีและในภูมิภาค ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อยอด/พัฒนาให้ไทยมีบทบาทแนวหน้าในภูมิภาค ในการกำหนดทิศทางด้านความมั่นคงต่อไป ทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด พร้อมส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างสังคมที่ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

010402

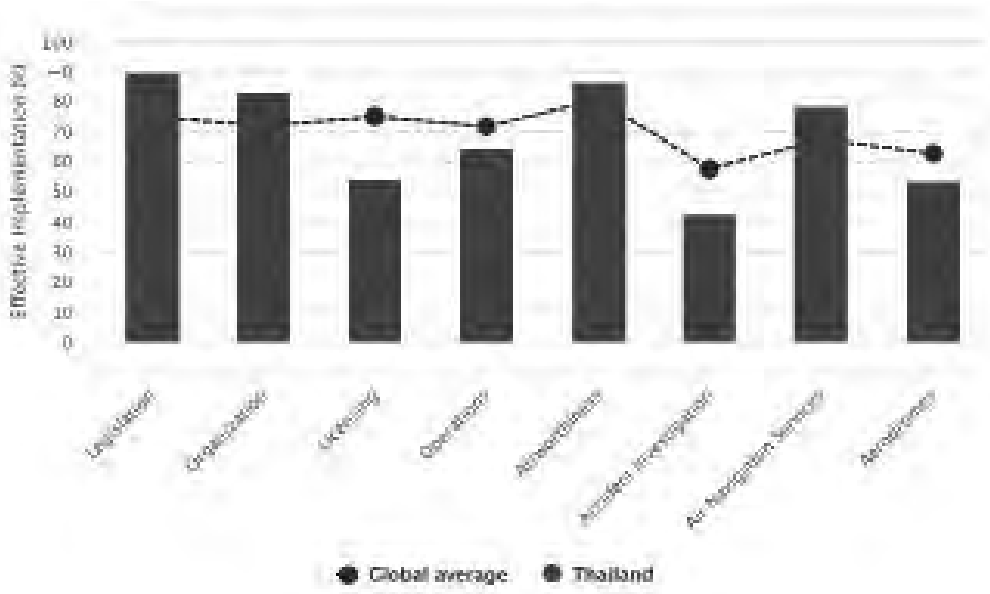

ที่มา: องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO's Universal Safety Oversight Audit Programme 2019)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับความสำเร็จของบทบาทไทยในการกำหนดทิศทางและส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชีย ในปี 2561 - 2562 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการยึดหลักความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างจริงจัง โดยการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อผลักดันมาตรการที่ส่งผลต่อความมั่นคงและเสถียรภาพในภูมิภาค ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในรูปแบบความต่อเนื่องของจำนวนการเป็นประธานจัดการประชุม และการเข้าร่วมการประชุมที่สำคัญกับหุ้นส่วนและคู่เจรจาที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ จำนวนเอกสารผลลัพธ์ของความตกลง/ข้อริเริ่มที่ไทยผลักดันในที่ประชุม รวมถึงจำนวนการลงนาม/การเข้าร่วมเป็นภาคีสนธิสัญญา/พันธกรณีระหว่างประเทศ พร้อมการดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่เป็นบรรทัดฐานระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล แสดงถึงความเป็นประเทศแนวหน้าของไทยในการร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับนานาชาติ และการให้ความช่วยเหลือกับประเทศรอบบ้านผ่านกรอบความร่วมมือในภูมิภาค เป็นความสำเร็จทางการทูตในการแก้ไขปัญหาเชิงรุก สะท้อนถึงความพร้อมที่จะแสดงบทบาทนำ เพื่อส่งเสริมเสถียรภาพและการกำหนดทิศทางในภูมิภาคในทิศทางที่ดี จึงคาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 ได้สำเร็จ

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดท่าทีต่อประเทศมหาอำนาจ การผลักดันข้อเสนอด้านความมั่นคงเฉพาะด้าน และการเสนอให้มีความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนในภูมิภาค ผ่านกรอบความร่วมมืออาเซียนเป็นหลัก ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญด้านสถานการณ์การเมืองมีเสถียรภาพและความสัมพันธ์เชิงบวกกับต่างประเทศ เพื่อเพิ่มบทบาทของไทยในภูมิภาค โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น การยกระดับเป็นประธานการประชุมอาเซียนในปี 2562 เป็นผลให้มีการเสนอให้มีการรับรองเอกสารมุมมองของอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก ที่กำหนดท่าทีต่อประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุลในช่วงที่มีการแข่งขันระหว่างประเทศมหาอำนาจภายในภูมิภาคอย่างเข้มข้น และการจัดตั้งศูนย์อาเซียนจำนวน 7 ศูนย์ในประเทศไทย นอกจากนี้ ได้มีการเร่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลของประชาคมโลก อาทิ ความก้าวหน้าในการแก้ไขประเด็นการค้ามนุษย์ และการปรับปรุงมาตรฐานการบริหารความปลอดภัยด้านการบินให้สอดคล้องกับองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ รวมถึงความพยายามในการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายสำคัญ คือ จุดร่วมของผลประโยชน์ มุมมอง และความเข้าใจของประเทศในภูมิภาคที่มีต่อปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงตลอดจนความสัมพันธ์และกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคที่มีอยู่เดิม ที่อาจส่งผลต่อการผลักดันข้อริเริ่มหรือกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาร่วมกันในภูมิภาคต่อไป รวมถึงประเด็นด้านการสืบสวนและแนวทางการดำเนินคดีทางอาญาตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านความมั่นคง ยังเป็นข้อห่วงกังวลในการบริหารจัดการปัญหา/เหตุการณ์ให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เมื่อประเมินความท้าทายแล้ว พบว่า ควรกำหนดกลไก/ช่องทางการบูรณาการการทำงานอย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงานของรัฐด้านความมั่นคง ด้านการระหว่างประเทศ และด้านการพัฒนา เพื่อร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาอย่างรอบด้านข้ามสาขา และจัดลำดับประเด็นความมั่นคงที่ประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเห็นว่ามีความสำคัญ หรือเป็นภัยคุกคามร่วมกันในเชิงพื้นที่ (ชายแดนทางบก ทางทะเล และทางอากาศ) และในเชิงสารัตถะ (อาทิ การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ความมั่นคงปลอดภัยทางทะเล การป้องกันการแพร่ขยายของแนวคิดสุดโต่งที่นิยมใช้ความรุนแรง) ที่ควรมีการชี้ประเด็นปัญหา เร่งดำเนินการเสนอแนะ โดยใช้โอกาสผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิม การพัฒนาสู่กรอบความร่วมมือใหม่ หรือมาตรการระหว่างประเทศสมาชิกภายในภูมิภาคร่วมกันต่อไป โดยเฉพาะเป็นการกำหนดท่าทีให้ไทยแสดงบทบาทนำในการชี้ประเด็นปัญหาพร้อมข้อเสนอแนะได้ขณะเดียวกัน ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมที่ไทยจะใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ หรืออนุวัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงบริบทความมั่นคงและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยด้วย

แผนแม่บทย่อย การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

เป้าหมาย

010501 กลไกการบริหารจัดการความมั่นคงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

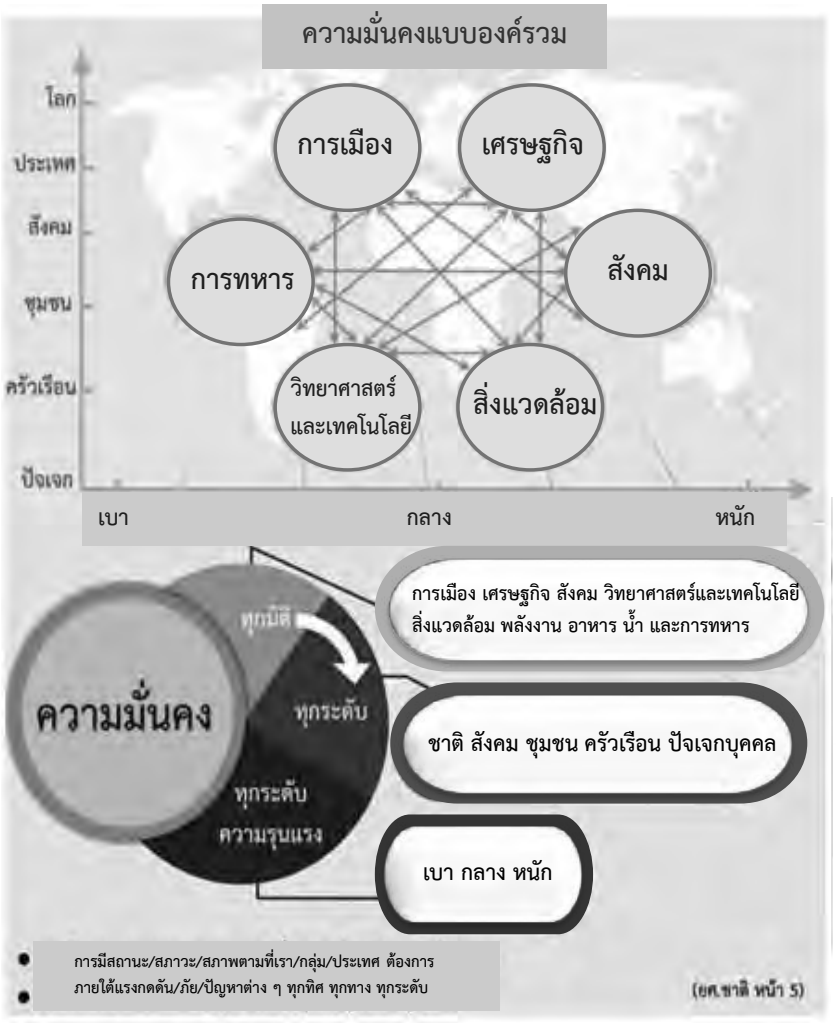

ที่มา: คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป็นการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม มุ่งส่งเสริมให้หน่วยงานหลักด้านความมั่นคง (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล) มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยการปรับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ ระบบการบริหารจัดการ กฎหมายและศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การกำหนดกลไกและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงให้มีเอกภาพ ทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ รวมถึงการบูรณาการการบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคง โดยเฉพาะการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงอย่างเชื่อมโยง ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สำคัญให้กลไกการบริหารจัดการความมั่นคงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ เอื้ออำนวยบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัย ให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

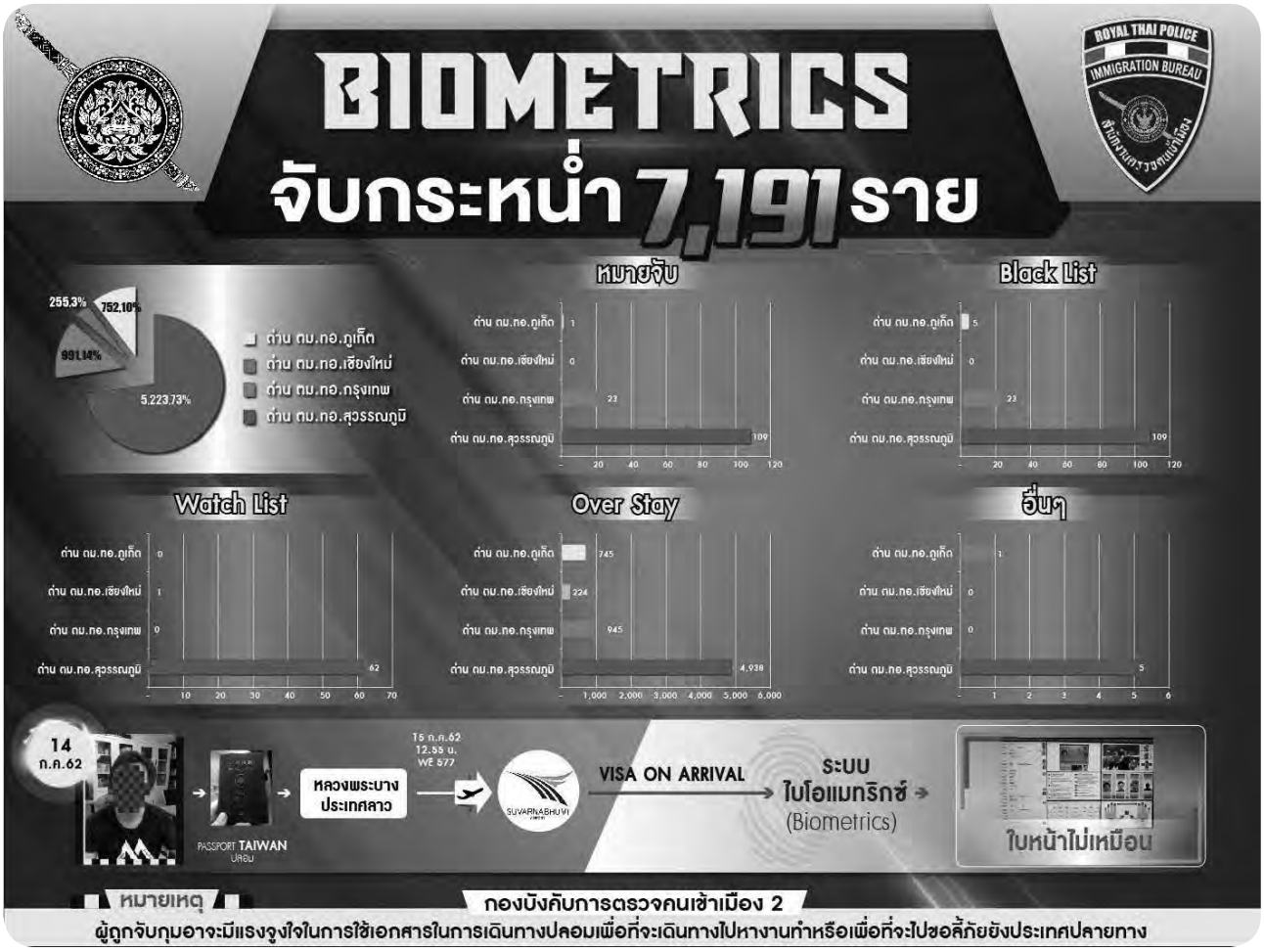

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรกฎาคม 2562)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการจัดการความมั่นคง ส่วนการบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคงระหว่างหน่วยงาน มีการประเมินระดับความสำเร็จของการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลและการพัฒนาระบบข้อมูล โดยในปี 2561 – 2562 หน่วยงานด้านความมั่นคงได้ให้ความสำคัญและอยู่ระหว่างการเร่งดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความมั่นคงที่เชื่อมโยงและมีเอกภาพ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการความมั่นคงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวิเคราะห์แบบแผน แนวโน้มของพฤติการณ์และสกัดกั้นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ เป็นต้น สำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนความมั่นคง มีความพยายามผลักดันและประเมินระดับความสำเร็จในการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน การอำนวยการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ประเด็น ความมั่นคง และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พร้อมกับการกำกับ ติดตาม รายงานผล และการประเมินผลการดำเนินงานด้วย ซึ่งมีแนวโน้มการดำเนินงานในทิศทางที่ดีและมีประสิทธิภาพ จึงคาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 ได้สำเร็จ

010501

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงได้ดำเนินการตามแผนแม่บทฯ ในการบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยด้านความพร้อมและความเชื่อมโยงของระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การผลักดันการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความมั่นคงระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายและปฏิบัติการ ความก้าวหน้าของการบูรณาการข้อมูลการตรวจลงตราแบบอิเล็กทรอนิกส์กับข้อมูลระบบสารสนเทศตรวจคนเข้าเมือง สู่การพัฒนาการใช้ระบบ Biometrics ที่สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเฝ้าระวัง สกัดกั้นบุคคลต้องห้ามและบุคคลเฝ้าระวัง ตามจุดตรวจด่านบก ด่านน้ำ และด่านอากาศยานได้ นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน อาทิ การพัฒนาโปรแกรมการตรวจรูปภาพสำหรับพิสูจน์หลักฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองพิสูจน์หลักฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สามารถตรวจสอบคดีตามกระบวนการทางกฎหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับการบูรณาการกลไกการบริหารจัดการและการยกระดับกลไกหน่วยงานด้านความมั่นคง ได้มีการเตรียมการจัดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และอัตรากำลังของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร การเตรียมการจัดโครงสร้างของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตาม พ.ร.บ. การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 การเตรียมการประกาศคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงการเตรียมการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตาม (ร่าง) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2563 ต่อไป

ประเด็นความท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ส่วนงานการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความมั่นคงมีข้อห่วงกังวลในด้านการบริหารจัดการข้อมูล โดยเฉพาะความละเอียดอ่อนของประเด็น และการเปิดเผยข้อมูลที่มีชั้นความลับ หรือข้อมูลเชิงเทคนิคที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการหารือ พิจารณาและกำหนดส่วนงานที่สามารถเข้าถึงข้อมูลในแต่ละระดับชั้นความลับให้เป็นไปอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดแนวทางการพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่ออำนวยการดำเนินงานด้านความมั่นคงเฉพาะด้านที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรส่งเสริมโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงที่อยู่ระหว่างการดำเนินการให้มีความต่อเนื่องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความมั่นคงเฉพาะด้าน อาทิ ฐานข้อมูลอาชญากรรมฐานข้อมูลด้านการข่าว ฐานข้อมูลเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ฐานข้อมูลความมั่นคงจังหวัดชายแดนใต้ ที่สอดรับและเชื่อมโยงกับชุดข้อมูลที่สำคัญขององค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศและสหประชาชาติ โดยคำนึงถึงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลด้านความมั่นคง คู่ขนานกับการแลกเปลี่ยนและขอรับการสนับสนุนข้อมูลผ่านช่องทางความร่วมมือกับต่างประเทศ ตลอดจนควรส่งเสริมให้มีการสำรวจส่วนงานความมั่นคงที่ต้องบริหารจัดการกับข้อมูลจำนวนมาก และมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลไกที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันท่วงที เพื่อพัฒนาเป็นโครงการที่สำคัญในปีต่อไป เช่น โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการด้านความมั่นคง โดยเฉพาะการประเมินผลให้เชื่อมโยงกับระบบ eMENSCR และพัฒนาเครื่องมือการคำนวณ/การประเมินระดับความเสี่ยงของภัยคุกคาม เป็นต้น โดยยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการด้านความมั่นคง ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 02

การต่างประเทศ

"พัฒนาต่อยอดการต่างประเทศเพื่อให้ไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว
มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (02) การต่างประเทศ มุ่งเน้นให้ไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้ไทยมีความพร้อมและบทบาทเชิงรุกอย่างสร้างสรรค์เพื่อเป็นผู้เล่นสำคัญในเวทีโลก และมีความร่วมมือกับนานาชาติในลักษณะที่จะเกื้อหนุนต่อความก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านของไทย อาทิ ความมั่นคง เศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาคมโลก โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นคือ **การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

020001

การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก เมื่อพิจารณาเทียบเคียงจากระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในปี 2561 มีจำนวนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย 426,749.64 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.77 จาก 279,335.13 ล้านบาท ในปี 2560 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีองค์ประกอบหลายมิติที่สร้างความเชื่อมั่นให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุน

จำนวนเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยรายปี (หน่วย: บาท)

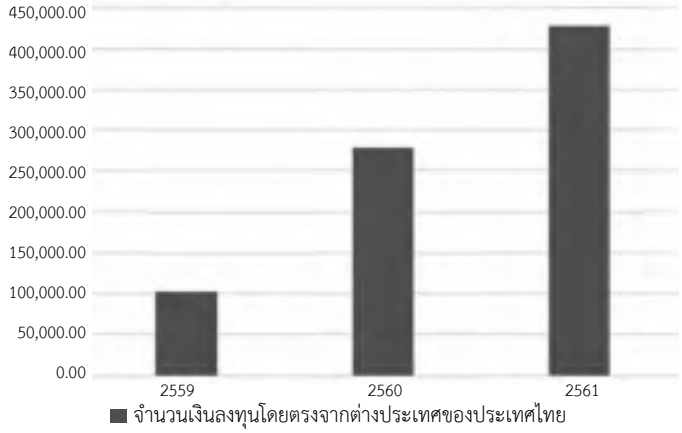

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

อันเป็นผลมาจากการต่างประเทศไทยมีเอกภาพ จากการทำงานของทีมประเทศไทย ซึ่งเกิดจากการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการในหลายมิติเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยืนหยัดของไทยในเวทีโลก ประกอบด้วย *มิติด้านความมั่นคง* ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง แผนย่อยที่ 4 ด้านการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ

มิติด้านความมั่งคั่ง ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการทูตระดับภูมิภาคเชิงรุกและทั่วถึง เป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้งกลุ่มภูมิภาคที่เป็นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ อาทิ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ กรอบความร่วมมือเอเชีย กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง เพื่อมุ่งผลประโยชน์แห่งชาติด้านเศรษฐกิจในทุกมิติ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีนโยบายที่มีความสอดคล้องและและสนับสนุนข้อริเริ่มเส้นทางสายไหมและเส้นทางสายไหมทางทะเลศตวรรษที่ 21 ในระดับประเทศ ได้แก่ การส่งเสริมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกและระเบียงเศรษฐกิจอื่น ๆ ในอนุภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายระเบียงเศรษฐกิจจีน-คาบสมุทรอินโดจีน

ภาพรวมความร่วมมือในอนุภูมิภาคและภูมิภาค

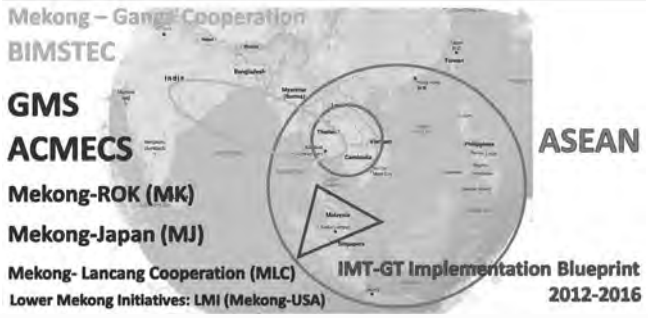

020001

ที่มา: Sustainable Development Solutions Network: SDSN

มิติด้านความยั่งยืน รายงาน Sustainable Development Report 2019 ซึ่งจัดทำโดยเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Solutions Network: SDSN) และมูลนิธิแบร์เทลส์มันน์ ได้รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs ของแต่ละประเทศ ในปี 2562 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศทั่วโลก ปรับตัวดีขึ้น 19 อันดับจากอันดับที่ 59 ในปี 2561 จาก 156 ประเทศ

มิติการมีมาตรฐานสากล ประเทศไทยได้ดำเนินการผ่านกระบวนการต่างประเทศและการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ซึ่งทำให้ประเทศไทยมีมาตรฐานสากล หรือผ่านมาตรฐานสากลในปีที่ผ่านมา อาทิ การต่อต้านการค้ามนุษย์ไทยได้รับการปรับอันดับดีขึ้นจาก Tier 3 เป็น Tier 2 Watch List ในปี 2559 และเป็น Tier 2 ในปี 2561 ต่อเนื่องถึงปี 2562 องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศปลดสถานะธงแดงให้ไทยผ่านมาตรฐานการบินเต็มรูปแบบ สหภาพยุโรปปลดสถานะใบเหลืองของภาคประมงไทยต่อความก้าวหน้าของการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ของไทย สะท้อนให้เห็นถึงการไม่ละทิ้งและความพยายามในการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยให้กับนานาประเทศ

สถานะการค้ามนุษย์ของไทยตามรายงาน TIP Report

ที่มา: TIP Report

และ*มิติการมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก* ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งจากประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2563 – 2565 ซึ่งเป็น 1 ใน 6 คณะมนตรีหลักของสหประชาชาติที่มีภารกิจหลักในการเสนอและทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกมิติ ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2562 – 2566 รวมถึงได้รับเลือกตั้งซ้ำให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ วาระปี 2563 - 2564 เป็นสมัยที่ 8 สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นจากนานาประเทศที่มีต่อประเทศไทย

นอกจากนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ใน 6 มิติ ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐและความซ้ำซ้อนกันของภารกิจเป็นความท้าทายในมิติความมีเอกภาพ ระดับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น ภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก สถานการณ์ความไม่สงบในภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงโรคอุบัติใหม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในมิติความมั่งคั่ง สังคมยังขาดตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน มองเป็นเรื่องไกลตัว ยังขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว และนิยามตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ไม่ตรงกันระหว่างระดับชาติและระดับสากล ล้วนส่งผลต่อการดำเนินการในมิติความยั่งยืน ระดับความแตกต่างของมาตรฐานสากลและมาตรฐานภายในประเทศที่ยังไม่สอดคล้องกัน การขาดการบูรณาการและความเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ตลอดจนการขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ยังเป็นความท้าทายในมิติการมีมาตรฐานสากล การส่งเสริมให้คนไทยมีความสามารถและศักยภาพเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศและองค์กรความรู้ของไทยเป็นที่ชื่นชมในเวทีโลก ยังคงเป็นความท้าทายในมิติการมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกและมิติความมั่นคง ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง แผนย่อยที่ 4 ด้านการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (02) การต่างประเทศ ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค รวมทั้งการร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐ และที่มิใช่ภาครัฐ *(2) ความร่วมมือเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของนวัตกรรม มุ่งกระจายความเจริญ เพิ่มโอกาสและลดอุปสรรคทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงเน้นการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกับนานาประเทศ *(3) การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติ เน้นผลักดันให้มีการจัดทำ ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และมีความเป็นมาตรฐานสากลในทุกภาคส่วน *(4) การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นสร้างเกียรติภูมิและอำนาจต่อรอง เสริมสร้างการใช้อำนาจแบบนุ่มนวลอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี ยกระดับการส่งเสริมเอกลักษณ์ของไทย รักษาสถานะหนึ่งในศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของโลก และส่งเสริมการเป็นจุดหมายของการจัดประชุม/กิจกรรมระหว่างประเทศในภูมิภาค รวมถึงเน้นส่งเสริมศักยภาพและเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่คนไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ *(5) การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นส่งเสริมการบริหารจัดการและดำเนินงานด้านการต่างประเทศของส่วนราชการไทยอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการและมีธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาทั้งในประเทศและในต่างประเทศ

020201 020202 020301 020401 020501

แผนแม่บทย่อย ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

020201

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า การลงทุน และความเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมดีขึ้น

มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ การท่องเที่ยว และการศึกษา รวมทั้งเป็นคลัสเตอร์ด้านการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และเศรษฐกิจชีวภาพที่สำคัญของภูมิภาค และสนับสนุนให้บริษัท/องค์กรระหว่างประเทศจัดตั้งสำนักงานใหญ่ระดับภูมิภาคในไทย ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จะส่งผลให้การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า การลงทุน และความเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมดีขึ้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การมีความสัมพันธ์กับประเทศคู่ค้าที่ดี ความพร้อมของต่างประเทศที่จะร่วมมือกับไทย การลดระดับการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ความเชื่อมั่นของต่างประเทศที่มีต่อมาตรฐานสินค้าและบริการของไทย ความมีเสถียรภาพทางการเมือง และการเป็นระบบเศรษฐกิจนวัตกรรมที่มีความพร้อมด้านแรงงานฝีมือและการวิจัยและพัฒนา

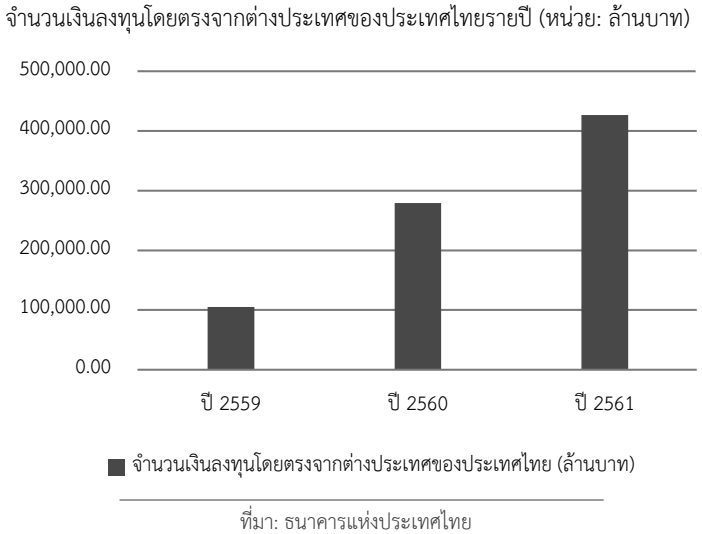

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศ ความเชื่อมโยงและนวัตกรรมในกรอบทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี พบว่าไทยมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนของภูมิภาคเอเชีย ซึ่งสามารถสะท้อนผลจากรายงานที่เกี่ยวเนื่อง ได้แก่ ระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นจาก 279,335.13 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 426,749.64 ล้านบาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.77 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) โดยในปี 2561 มีโครงการต่างชาติที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร 14 โครงการ มูลค่าเงินลงทุน 3,587 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2560 ที่มี 7 โครงการ มูลค่าเงินลงทุน 2,200 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.05 ในขณะที่มีโครงการต่างชาติยื่นขอรับการสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปี 2561 จำนวน 10 โครงการ มูลค่าเงินลงทุน 14,081 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ที่มีจำนวน

15 โครงการ มูลค่าเงินลงทุน 17,983 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 21.70 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2562) นอกจากนั้น ดัชนีนวัตกรรมโลก หรือ Global Innovation Index (GII) สะท้อนให้เห็นถึงระดับการพัฒนานวัตกรรมของไทยที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่อยู่ในอันดับที่ 51 ในปี 2560 เป็นอันดับที่ 44 และ 43 ในปี 2561 และ 2562 ตามลำดับ (Cornell University, INSEAD, and WIPO, 2019) โดยตัวชี้วัดย่อยด้านศักยภาพทางธุรกิจปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 62 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 60 ในปี 2562 สะท้อนถึงความพร้อมในการประกอบกิจการของภาคเอกชน **อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดย่อยด้านศักยภาพการตลาดปรับตัวแย่ลงจากอันดับที่ 28 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 32 ในปี 2562** เนื่องจากการแข่งขันทางการค้าของประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยที่จะต้องเร่งดำเนินมาตรการเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในสภาวะการแข่งขันที่เข้มข้นในปัจจุบัน

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 – 2562 รัฐบาลได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ผ่านแผนงาน/โครงการต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมตลาดเชิงรุกเพื่อเพิ่มโอกาสด้านการค้า การลงทุน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และการขยายเวลาเปิดทำการด่านศุลกากรสะเดา-บูกิตกายูฮิตัม เป็น 24 ชั่วโมง ซึ่งทำให้ปริมาณการค้าการลงทุนบริเวณชายแดนของทั้งไทยและมาเลเซียเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ได้มีการส่งเสริมความร่วมมือในกรอบภูมิภาคและอนุภูมิภาค เช่น ระดับภูมิภาค ได้แก่ กรอบความร่วมมืออาเซียน ที่ไทยเป็นประธานในปี 2562 และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และระดับอนุภูมิภาค ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา – แม่โขง ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมความพร้อมของต่างประเทศให้เข้ามาร่วมมือกับประเทศไทย อาทิ การขยายเครือข่ายกับภาคเอกชนต่างประเทศเพื่อเชิญชวนนักลงทุนต่างชาติมาลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve Industries) ของไทย โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งมีการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจนวัตกรรม ด้วยการพัฒนาพื้นที่เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation: EECi) และเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อดึงดูดผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาลงทุนในไทย รวมทั้งมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่าง ๆ ด้วยการให้แรงจูงใจทางภาษี อาทิ การนำรายจ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาไปลดหย่อนภาษีนิติบุคคลหรือภาษีเงินได้ และที่ไม่ใช่ภาษี อาทิ การผลิตแรงงานทักษะสูงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เน้นอุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้ไทยเป็นประเทศแห่งนวัตกรรม ที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการโดยเฉพาะชาวต่างชาติ เข้ามาลงทุนในไทยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและยกระดับสินค้าตามมาตรฐานสากล ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจนวัตกรรม ในอีกทางหนึ่ง สอดคล้องรับกับการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับประเทศคู่ค้าที่ดี ความเชื่อมั่นของต่างประเทศที่มีต่อมาตรฐานสินค้าและบริการของไทย ความมีเสถียรภาพทางการเมือง และไทยมีระบบเศรษฐกิจนวัตกรรมที่มีความพร้อมด้านแรงงานฝีมือและการวิจัยและพัฒนา

020201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนของภูมิภาคนั้น มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ระดับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนที่ได้ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ทำให้ระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยอาจเติบโตในอัตราที่ลดลง นอกจากนั้น ภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก อันเป็นผลมาจากสงครามการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา สถานการณ์ความไม่สงบในอิหร่านและรัฐปาเลสไตน์ และโรคอุบัติใหม่ยังส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยวและบริการที่หดตัวลงอย่างเห็นได้ชัด นับเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การที่จะสร้างให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนในด้านการให้บริการสุขภาพ การท่องเที่ยว และการศึกษาของภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งการเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ระดับภูมิภาคของบริษัท/องค์กรระหว่างประเทศนั้น นอกจากจะขึ้นกับระดับศักยภาพภายในประเทศแล้ว ยังขึ้นกับสถานการณ์และศักยภาพทางการแข่งขันของประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้ หากต้องการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หน่วยงานรัฐและภาคส่วนอื่น ๆ จะต้องดำเนินการเชิงรุกเพื่อสร้างเศรษฐกิจนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง เนื่องจากนวัตกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะดึงดูดผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาลงทุนในไทย อันจะก่อให้เกิดการถ่ายทอดและต่อยอดการใช้เทคโนโลยี ในการพัฒนาประเทศและสร้างรายได้ให้กับประชาชนไทยอย่างทั่วถึง รวมทั้งจะต้องยกระดับศักยภาพและมาตรฐานสากลของธุรกิจบริการที่ไทยต้องการเป็นศูนย์กลางอย่างเร่งด่วน ทั้งธุรกิจบริการทางการแพทย์/สาธารณสุข โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร สปา โรงเรียน สถานศึกษา และมหาวิทยาลัย

แผนแม่บทย่อย ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

เป้าหมาย 020202

ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

มุ่งเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกับนานาประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี สร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้ ความพร้อมของต่างประเทศที่จะร่วมมือกันดำเนินการ ความตระหนักของทุกภาคส่วน และการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาระดับความสำเร็จของบทบาทไทยในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ รายงาน Sustainable Development Report 2019 ซึ่งจัดทำโดยเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมูลนิธิแบร์เทลส์มันน์ ได้รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs ของแต่ละประเทศ โดยใช้ตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้ง 17 เป้าหมายหลัก ซึ่งในปี 2562 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศทั่วโลก ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 59 ในปี 2561 หรือดีขึ้น 19 อันดับ นอกจากนั้น ยังได้วัดความก้าวหน้าการดำเนินงานของแต่ละประเทศด้วยดัชนีคะแนนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งในปี 2562 ประเทศไทยมี 73.0 คะแนน ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มี 69.2 คะแนน สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการขับเคลื่อน SDGs อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีประเด็นที่มีความท้าทายที่ควรให้ความสำคัญและดำเนินการเร่งด่วน ได้แก่ เป้าหมายหลักที่ 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายหลักที่ 10 การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ เป้าหมายหลักที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายหลักที่ 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล

สถานะการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2562

ที่มา: Sustainable Development Solutions Network: SDSN

020202

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 – 2562 คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุ SDGs ภายในปี 2573 โดยการประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างความตระหนักรู้ (2) การบูรณาการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 (3) กลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยคณะอนุกรรมการ 4 คณะ (4) การจัดทำโครงการด้วยหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (5) การสร้างเครือข่ายกับภาคีการพัฒนา และ (6) การติดตามผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ทั้งนี้ เพื่อสร้างหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับภาคีต่างประเทศ ไทยได้บริจาคให้กับกองทุนพัฒนาเอเชีย จำนวน 33,972,000 บาท และบริจาคเงินให้สมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ ภายใต้ธนาคารโลก จำนวน 33,000,000 บาท ในปี 2562 นอกจากนั้น ไทยในฐานะประธานอาเซียนในปี 2562 ได้ดำเนินการภายใต้ธีม ร่วมมือร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน โดยได้จัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการศึกษาและการหารือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร และเป็นเวทีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ซึ่งสามารถสนับสนุนความร่วมมือใต้-ใต้ และการประสานงานระหว่างประเทศอาเซียนในอนาคต รวมทั้งจัดการประชุมคณะทำงานร่วมระหว่างภาคประชาสังคมและภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมทั้งสนับสนุนการปฏิรูประบบงานด้านการพัฒนาของสหประชาชาติ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สอดคล้องและเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างไทยกับต่างประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุ SDGs มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การที่คนกลุ่มใหญ่ในสังคมยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นของ SDGs โดยมองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นเป็นเรื่องไกลตัว หรือเป็นเรื่องของหน่วยงานรัฐแต่เพียงเท่านั้น การขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมองว่าเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานเจ้าภาพในแต่ละเป้าหมายหลักเท่านั้น ไม่สนับสนุนการขับเคลื่อนตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน รวมถึงนิยามตัวชี้วัด SDGs ที่ยังไม่ตรงกันระหว่างระดับชาติและระดับสากล ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการเก็บข้อมูลและการรายงานสถิติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานรัฐและภาคีเครือข่ายควรดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยทั้ง 6 ขั้นตอน โดยควรเร่งสร้างความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นกับคนทั้งประเทศ พิจารณาจัดทำสื่อสาธารณะเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งสื่อรูปแบบเดิมและสื่อรูปแบบใหม่ที่สร้างสรรค์และเข้าใจได้ รวมทั้งยังควรเชื่อมโยงโครงการที่ดำเนินการเพื่อตอบโจทย์ SDGs และตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติเข้าด้วยกัน ใช้ระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นหลักในการติดตามความก้าวหน้าการบรรลุ SDGs ซึ่งจะช่วยทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลควรพิจารณาการจัดตั้งรางวัล Thailand SDGs Award เพื่อมอบรางวัลให้กับบุคคล/กลุ่มบุคคล องค์การต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนที่มีผลงานโดดเด่นด้านการส่งเสริมการบรรลุ SDGs เช่นเดียวกับที่ญี่ปุ่นมีรางวัล Japan SDGs Award ตั้งแต่ปี 2560

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

ประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น 020301

เนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดและการแข่งขันที่สูงมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้การพัฒนาอย่างเป็นเอกเทศจากกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างสากลเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ซึ่งประเทศไทยจะต้องปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานและพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้จะส่งผลให้การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้ การบรรลุเป้าหมายประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องดำเนินการบูรณาการระหว่างส่วนราชการในการอนุวัติพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย/มาตรฐานสากลที่สำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศ ความตระหนักและศักยภาพของส่วนราชการไทยและกฎระเบียบภายในที่ชัดเจนสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ/มาตรฐานสากล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาระดับความร่วมมือกับต่างประเทศในการปรับปรุง/พัฒนามาตรฐานภายในประเทศ และอันดับ/คะแนนของไทยในดัชนีสากลในประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติ ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลที่สำคัญในหลายด้าน อาทิ ในด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ ไทยได้รับการปรับอันดับดีขึ้นจาก Tier 3 เป็น Tier 2 Watch List ในปี 2559 และเป็น Tier 2 ในปี 2561 ต่อเนื่องถึงปี 2562 ซึ่งเป็นอันดับที่ดีที่สุดในรอบ 9 ปีที่ผ่านมา ตามรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา ในด้านการบินระหว่างประเทศ ไทยได้รับการปลดธงแดงจากองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เมื่อเดือนตุลาคม 2560 ทำให้ลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจการบินระหว่างประเทศ และในด้านการประมง ไทยได้รับการปลดสถานะใบเหลืองของภาคการประมงไทยจากสหภาพยุโรป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม ซึ่งได้มีการพัฒนาผ่านกลไกการแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ได้รับสถานะใบเหลืองเมื่อปี 2558 ซึ่งการปลดสถานะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาภาคการประมงของไทยอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามยังมีบางประเด็นที่ไทยต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ อาทิ การทบทวนนโยบายและมาตรการในการกำกับตรวจสอบเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

สถานะการค้ามนุษย์ของไทยตามรายงาน TIP Report

ที่มา: TIP Report

020301

การดำเนินงานที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 ส่วนมากเป็นการดำเนินโครงการที่ส่งเสริมองค์ความรู้ พัฒนาบุคลากร และทบทวนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะกระบวนการด้านการเงิน การทุจริตคอรัปชั่น การศึกษา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในการดำเนินงานที่หลากหลาย เสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการจัดทำและปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบภายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยและมีความเป็นมาตรฐานสากล อาทิ โครงการปฏิรูปกฎหมายและบูรณาการแนวปฏิบัติที่ดีในการตรากฎหมาย ภายใต้แผนงาน Country Programme ที่รัฐบาลดำเนินการร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ อนึ่ง ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียนปี 2562 ไทยได้ผลักดันการเสนอเอกสารผลลัพธ์ของอาเซียนจำนวนมากที่สอดคล้องกับหลักสากลที่ส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ เอกสารมุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก เพื่อส่งเสริมความเป็นแกนกลางของอาเซียนและรักษาบทบาทนำอาเซียนในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งเอกสารได้บรรจุแนวคิด 3 M ที่ไทยเสนอด้วย ได้แก่ ความไว้เนื้อเชื่อใจ (Mutual Trust) การเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้ผู้นำอาเซียนรับรองปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในอาเซียน รวมทั้งได้มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนในมิติต่าง ๆ ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ประเทศไทย 7 ศูนย์ และได้ริเริ่มเครือข่ายอาเซียนเพื่อต่อต้านการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม นอกจากนี้ ในปี 2562 ในกรอบสหประชาชาติ ไทยเป็นผู้ประสานการเจรจาในการให้ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติรับรองปฏิญญาทางการเมืองของการประชุมระดับสูงว่าด้วยหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยฉันทามติ

020301
020301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ยังมีข้อจำกัดในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ระดับความแตกต่างของมาตรฐานสากลและมาตรฐานภายในประเทศที่ยังไม่สอดคล้องกัน การขาดการบูรณาการและความเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ตลอดจนการขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เนื่องจากอาจทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานรัฐและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคการประมงที่จะต้องเร่งสร้างความเข้าใจและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับชาวประมงพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย อาจใช้สถานะของประเทศในประเด็นการค้ามนุษย์ การบินระหว่างประเทศ การควบคุมการประมงผิดกฎหมาย และการฟอกเงิน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและพันธกรณีสากล โดยกำหนดเป้าหมายให้สถานะของประเทศในอนาคตอยู่ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าสถานะปัจจุบันหรือจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ให้กับส่วนราชการและภาคส่วนอื่น ๆ ในลำดับแรก รวมทั้งจะต้องเสริมสร้างขีดความสามารถและศักยภาพในการดำเนินการในทุกด้านเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบพันธกรณี และมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนไทยมีคุณภาพชีวิตและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ดีขึ้น ทำให้ชาวต่างชาติมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกิจและลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ไทยไม่สูญเสียตลาดและโอกาสทางเศรษฐกิจในต่างประเทศ อาทิ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎหมายเร่งดำเนินการยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นและปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบังคับใช้ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ต้องสร้างความเข้าใจกับภาคเอกชนและภาคประชาชนให้เห็นถึงความจำเป็นของการบังคับใช้ดังกล่าวด้วย

แผนแม่บทย่อย การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก

เป้าหมาย

020401 ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น

มุ่งส่งเสริมสถานะ อำนาจแบบนุ่มนวล และขีดความสามารถของไทย ผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ และการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบด้วย คนไทยมีความสามารถและศักยภาพเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ องค์ความรู้ของไทยเป็นที่ชื่นชมในเวทีโลก การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความนิยมไทยในต่างประเทศ/บทบาทของไทยบนเวทีระหว่างประเทศ และการบูรณาการร่วมกับภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมสถานะและศักยภาพของคนไทยในต่างประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาระดับความสำเร็จของไทยในการสร้างความเข้าใจ/การยอมรับภาพลักษณ์ และความนิยมไทยในสากลด้วยอำนาจแบบนุ่มนวล ระดับความสำเร็จของไทยในเวทีระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศอย่างกว้างขวาง โดยในปี 2562 ไทยได้รับเลือกตั้งจากประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2563 – 2565 ซึ่งเป็น 1 ใน 6 คณะมนตรีหลักของสหประชาชาติที่มีภารกิจหลักในการเสนอและทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ภายในปี 2573 นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการมรดกโลกขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2562 – 2566 โดยได้รับคะแนนเสียง 156 เสียง จากจำนวนประเทศที่ลงคะแนนเสียงทั้งหมด 170 ประเทศ ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นจากนานาประเทศที่มีต่อประเทศไทย

020401

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเพื่อส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก ในช่วงปี 2561 – 2562 ดำเนินการจัดโครงการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและวิชาการ อาทิ เทศกาลภาพยนตร์ไทย งานแสดงดนตรีไทย งานประชาสัมพันธ์อาหารไทย กิจกรรมมวยไทย ดำเนินกิจกรรมการทูตพุทธภาคี/การภูมิภาค ในการแสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ อาทิ การเป็นประธานอาเซียนและบทบาทไทยในสหประชาชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานภูมิภาคขององค์การระหว่างประเทศ และการประชุมระหว่างประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน สอดคล้องกับนโยบายที่จะส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการของภูมิภาค เพื่อเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การตราพระราชบัญญัติเอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2561 ซึ่งจะผลักดันสถานะและภาพลักษณ์ของไทยในฐานะเจนีวาแห่งเอเชียในการเป็นแหล่งบ่มเพาะองค์ความรู้และแนวปฏิบัติสากลของภูมิภาค ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงในการยกระดับศักยภาพของบุคลากรไทย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในช่วงปีที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดการทูตวัฒนธรรม และกิจกรรมการทูตพหุภาคี/การภูมิภาค ซึ่งทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของนานาประเทศ และมีบทบาทในประชาคมโลกมากขึ้น ทว่าไทยยังคงมีข้อจำกัดในการเป็นที่ยอมรับในบางมิติที่ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถแข่งขันกับภาคีอื่น ๆ ซึ่งทำให้โอกาสในการเข้าร่วมมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเป็นไปได้ไม่ง่ายนัก อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดบางเรื่อง อาทิ ความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศพันธมิตรในการพัฒนา ความสามารถในการดำเนินการตามมาตรฐานสากล และประเด็นความน่าเชื่อถือของไทยอันเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีความท้าทายในการส่งเสริม

ให้คนไทยมีความสามารถและศักยภาพเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ และองค์ความรู้ของไทยเป็นที่ชื่นชมในเวทีโลก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สำหรับการดำเนินการส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก ไทยมีความจำเป็นที่จะต้องยกระดับการส่งเสริมเอกลักษณ์ให้นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เน้นการดำเนินนโยบายที่เป็นการส่งเสริมสถานะของไทยในเวทีโลก พร้อมไปกับการสร้างขีดความสามารถให้ทุกภาคส่วนของไทยในการเสริมสร้างสถานะของประเทศให้มีเกียรติภูมิบนเวทีโลกและมีอำนาจในการต่อรองกับนานาประเทศเพื่อปกป้อง รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์แห่งชาติในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพิ่มความนิยมไทยผ่านการใช้อำนาจแบบนุ่มนวล อาจมีการผลักดันประเด็นที่ไทยมีศักยภาพและต้องการส่งเสริมผ่านเวทีหารือระหว่างประเทศเพื่อยกระดับบทบาทของไทยในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการริเริ่มให้เกิดการแลกเปลี่ยนและนำไปสู่การพัฒนาด้านวิชาการและศักยภาพของบุคลากร นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงการรักษามาตรฐานสากลในด้านต่าง ๆ และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศและเพิ่มโอกาสการมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ รวมไปถึงการเสริมสร้างเครือข่ายของคนไทย/ชุมชนไทยในต่างประเทศ

แผนแม่บทย่อย การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ

เป้าหมาย

020501

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างมีเอกภาพ และไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติมากขึ้น

โดยจะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ บนเงื่อนไขเวลาและทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการดำเนินการข้างต้นจะส่งผลให้การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ โดยเป้าหมายต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการระหว่างส่วนราชการไทยและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนา/เชื่อมโยงฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ และการอำนวยความสะดวกในการจัดบริการของภาครัฐ/ให้ความช่วยเหลือกับคนไทยในต่างประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาระดับความร่วมมือระหว่างส่วนราชการไทยเพื่อพัฒนา/ขับเคลื่อนการต่างประเทศในทุกมิติ ระดับความสำเร็จในการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และระดับการพัฒนางานบริการด้านการต่างประเทศและด้านการกงสุล พบว่า ประเทศไทยได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างเป็นเอกภาพ โดยใช้กลไกทีมประเทศไทย ที่บูรณาการร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่ไปประจำการในต่างประเทศ เชื่อมโยงกับส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดบริการของภาครัฐให้กับคนไทยในต่างแดน และให้ความช่วยเหลือสำหรับผู้ตกทุกข์ได้ยาก โดยในช่วงปี 2562 ทีมประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือคนไทยในหลายสถานการณ์ อาทิ สถานการณ์ความรุนแรงในลิเบีย นอกจากนั้น ยังได้มีการให้บริการผ่านระบบกงสุลออนไลน์ หรือ e-Consular เพื่อประชาชน ซึ่งได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการเปิดใช้งานระบบการเก็บสถิติงานกงสุล เพื่อสร้างฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาการให้บริการต่อไป แต่ยังขาดการเสริมสร้างเครือข่ายบุคคลและองค์กรที่เป็นมิตรกับประเทศไทยในต่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 เน้นการพัฒนาการดำเนินงานอย่างมีบูรณาการและเอกภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานและความตระหนักรู้เกี่ยวกับงานด้านต่างประเทศของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน ผ่านการจัดทำโครงการต่าง ๆ ภายใต้กลไกการทูตเพื่อประชาชนและการทูตสาธารณะ อาทิ การบูรณาการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน ความร่วมมือระหว่างประเทศทางด้านวิชาการ และการจัดงานเทศกาลไทยในต่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมระหว่างประเทศ โครงการที่ดำเนินการแล้วอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ โครงการบูรณาการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคัดกรองคนต่างด้าว ผ่านการเชื่อมโยง

020501

ข้อมูลระหว่างกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกด้านการตรวจลงตราและตรวจคนเข้าเมืองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชาวต่างชาติ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากบริบทโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้ในปัจจุบันการดำเนินงานในรูปแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองและรับมือกับเหตุการณ์และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ เนื่องจากการดำเนินงานเพื่อให้มีเอกภาพและบูรณาการเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ได้วางไว้นั้นไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใดเพียงหน่วยงานเดียว ดังนั้นจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งยังพบข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานรัฐและความซ้ำซ้อนกันของภารกิจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรพัฒนาการเตรียมการตั้งรับกับภัยคุกคามและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายใต้บริบทโลกในปัจจุบันให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ผ่านการลดทอนขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น เนื่องจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีขอบเขตที่กว้างขวาง เชื่อมโยง ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภัยจากการก่อการร้าย การค้ามนุษย์ หรือภัยคุกคามด้านสุขภาพและภัยพิบัติ รวมถึงพิจารณาสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อน พัฒนา และแก้ไขปัญหาทางด้านการต่างประเทศร่วมกัน ซึ่งกระบวนการการมีส่วนร่วมควรมีหลายระดับ ตั้งแต่การเสนอความคิดเห็น การร่วมดำเนินการ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงาน โดยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานนั้นควรกำหนดเป้าหมายร่วมกันใหม่เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการทำงานร่วมกันมากกว่าที่จะใช้บทบาทหรืออำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ทั้งนี้ ควรสนับสนุนความร่วมมือกันในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ ด้านการค้าการลงทุน ด้านวิชาการ และด้านวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มการเข้าถึงของประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านอื่น ๆ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจต่อไป อาทิ มุ่งขยายกรอบการดำเนินงานภายใต้นโยบายการทูตเพื่อประชาชนทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ พร้อมนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและการบริการด้านต่าง ๆ รวมทั้งการทำงานอย่างไร้รอยต่อของทุกภาคส่วน โดยมีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ 99 แห่งทั่วโลก ทำหน้าที่เป็นศูนย์ดำรงธรรมในต่างประเทศ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 03

การเกษตร

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

"วางรากฐานเกษตรไทย
เพื่อการเติบโตก้าวไกล
อย่างยั่งยืน"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (3) การเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภาคเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการยกระดับผลิตภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตรซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น และ (2) ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

030001

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรในประเทศปี 2562 มีมูลค่ารวม 673,220 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2561 ที่มีมูลค่ารวม 672,388 ล้านบาท หรือมีการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.1 จากปี 2561 เนื่องจากความผันผวนของสภาพภูมิอากาศยังคงเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อผลผลิตทางการเกษตรของไทย โดยเฉพาะปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัย ทั้งนี้ หากพิจารณาอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เฉลี่ยปี 2560-2562 จะขยายตัวร้อยละ 2.8 ซึ่งถือว่ายังห่างจากการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ที่อัตราร้อยละ 3.8 ในปี 2565 ซึ่งหากมีการผลักดันนโยบายสำคัญ ๆ เพื่อพัฒนาภาคเกษตร โดยเน้นการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นเกษตรกรมืออาชีพที่มีศักยภาพในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดโดยใช้หลักการตลาดนำการผลิตควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพมาตรฐานมากขึ้น คาดว่าจะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้

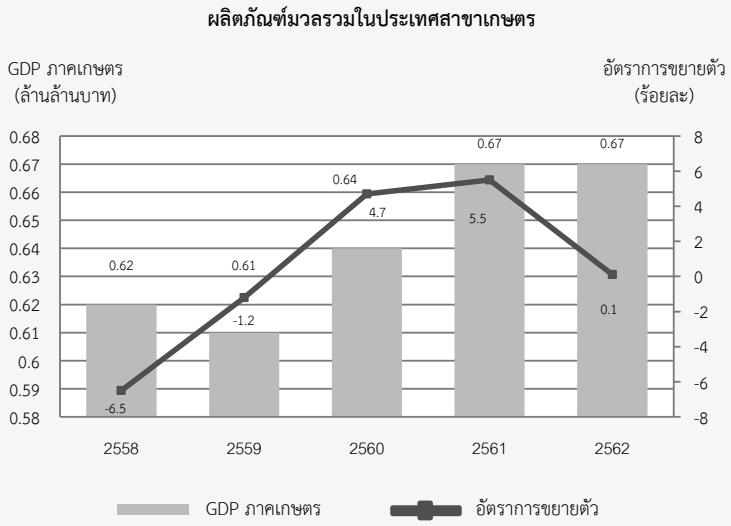

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

030002

ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร พบว่ามีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.7 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 2.25 ในปี 2561 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อผลผลิตทางการเกษตร ประกอบกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเฉลี่ยร้อยละ 1.2 ในปี 2565 ถือว่า ณ ปี 2561 สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้แล้ว อย่างไรก็ดี ประเทศไทยที่ต้องรักษาระดับผลิตภาพของภาคเกษตรไว้ให้ได้ตลอดช่วงระยะเวลานี้ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำที่เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ และการพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่ดีเหมาะกับสภาพภูมิอากาศควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งการควบคุมการผลิตและการเข้าถึงตลาดที่สำคัญ พร้อมทั้งมีการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อรักษาระดับความสำเร็จไว้ต่อเนื่อง

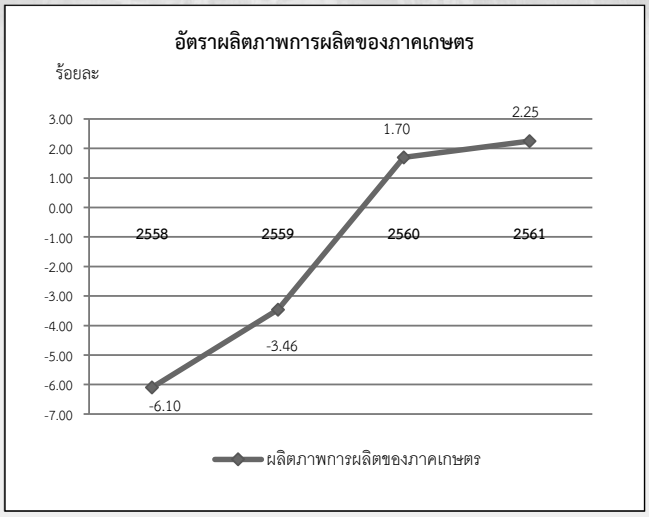

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ประเด็นการเกษตรยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ (1) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนภาคเกษตรกรรมยังมีน้อย จึงต้องเร่งผลักดันการถ่ายทอดงานวิจัยสู่การปฏิบัติจริงแก่ภาคเกษตร เพื่อนำไปต่อยอดสู่การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรในเชิงพาณิชย์ และทำให้สินค้าเกษตรได้รับการพัฒนาครบวงจร (2) เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิตได้ เนื่องจากการจัดหาเทคโนโลยีมีค่าใช้จ่ายที่สูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน รวมทั้งเกษตรกรขาดความมั่นใจและไม่เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากเทคโนโลยี จึงไม่จูงใจให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรหันมาลงทุนและใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิต (3) หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลทางด้านการเกษตร ผลักดันให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตของตนให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ให้ความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้กลายเป็นสถาบันเกษตรกรที่มีความเข็มแข็ง รวมทั้งส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกรเพื่อรองรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

แผนแม่บทฯ ประเด็น การเกษตร ประกอบด้วย 6 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น* ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขึ้นทะเบียนและคุ้มครองสิทธิ์ให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ สร้างความแตกต่าง ความโดดเด่น และสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น *(2) เกษตรปลอดภัย* พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบรับรองความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ รวมถึงการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับวิถีชาวบ้านเพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล *(3) เกษตรชีวภาพ* สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเพื่อการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสม และส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวเนื่องกับชีวภาพ *(4) เกษตรแปรรูป* สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ตลอดจนให้ความสำคัญกับตราสินค้าและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ *(5) เกษตรอัจฉริยะ* ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ และ *(6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร* ให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรทางการเกษตร และพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรและระบบติดตามเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตรให้ทันสถานการณ์ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และส่งเสริมการขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ

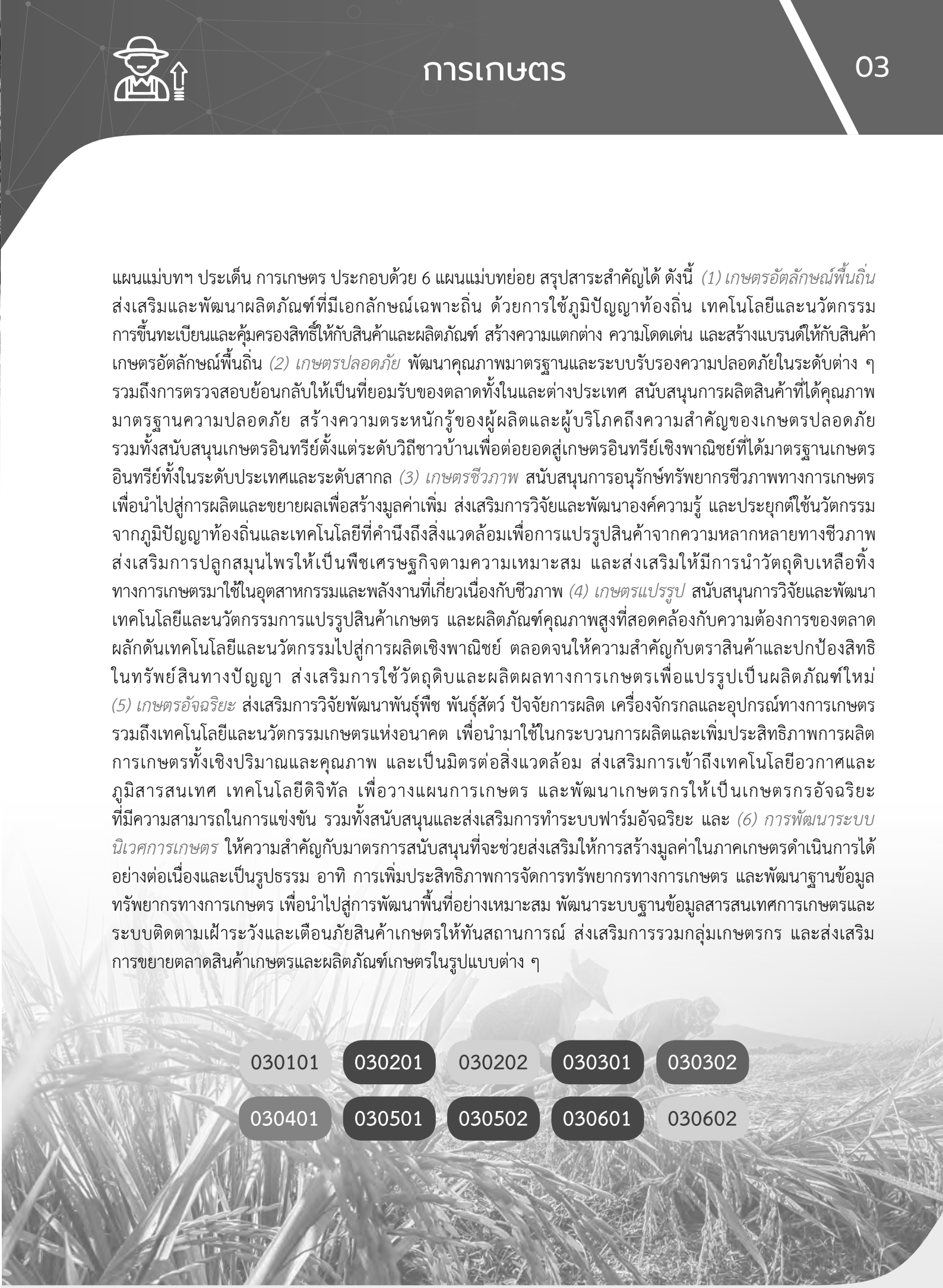

030101 030201 030202 030301 030302
030401 030501 030502 030601 030602

แผนแม่บทย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมาย

030101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ซึ่งเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ อาทิ ผลไม้เมืองร้อน ข้าวหอมมะลิ และกล้วยไม้ รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยการพัฒนาอัตลักษณ์พื้นถิ่นและความโดดเด่นของสินค้าในพื้นที่ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานของสินค้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

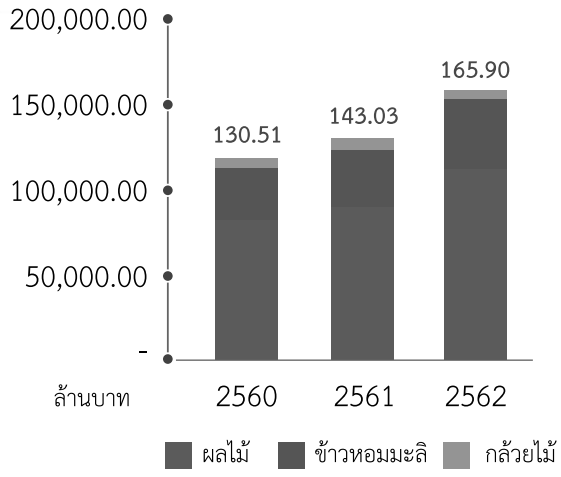

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมศุลกากร

มูลค่าการจัดจำหน่ายสินค้า GI ที่ขึ้นทะเบียน

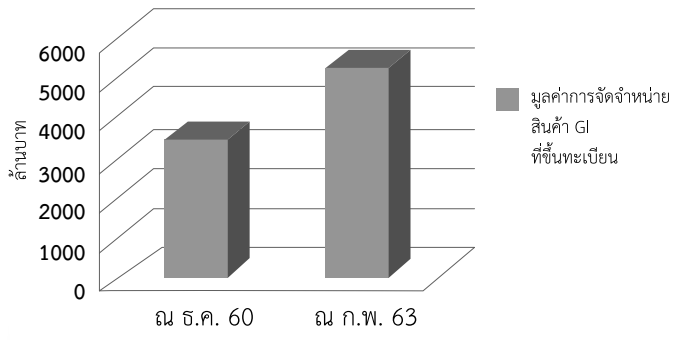

ที่มา: กรมทรัพย์สินทางปัญญา

030101

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ซึ่งพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกของผลไม้เมืองร้อน ข้าวหอมมะลิ และกล้วยไม้ ในช่วงปี 2560 - 2561 มีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.79 ต่อปี มูลค่าการจัดจำหน่ายสินค้า GI ที่ขึ้นทะเบียนที่จัดจำหน่ายภายในประเทศจากงานที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาจัดขึ้น ณ ธันวาคม 2560 มีมูลค่ารวม 3,500 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 5,300 ล้านบาท ณ กุมภาพันธ์ 2563 แสดงให้เห็นว่ามูลค่ากลุ่มสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีแนวโน้มการขยายตัวในทิศทางที่ดี อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการใช้ติดตามความก้าวหน้าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่ครอบคลุมและสะท้อนมูลค่าของผลิตภัณฑ์อย่างแท้จริง

การดำเนินการที่ผ่านมา ในปี 2561-2562 ส่วนใหญ่ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายผ่านโครงการส่งเสริมด้านการผลิตและพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ โดยเน้นสินค้าที่มีศักยภาพและมีความโดดเด่นในแต่ละพื้นที่เพื่อการสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น โดยควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านการตลาด และการผลักดันให้มีการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้าผ่านโครงการส่งเสริมและคุ้มครองสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI) โครงการส่งเสริมสินค้า GI อัตลักษณ์สินค้าพื้นถิ่นเพิ่มมูลค่าสู่สากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามในระยะต่อไปควรมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและมีมูลค่าเพิ่มโดยอาศัยนวัตกรรม รวมทั้งมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อทำให้การพัฒนาสินค้าเกษตรต่าง ๆ ครบวงจรทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในความสำคัญของการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ตลาดที่เข้ามารองรับผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ยังมีปริมาณน้อย และขาดการวิจัยและพัฒนาสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อนำไปต่อยอดสู่การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในเชิงพาณิชย์ ทำให้สินค้าเกษตรไม่ได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสร้างมูลค่าจากเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตามเป้าหมาย จำเป็นต้องเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในความสำคัญของการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ การสร้างตลาดใหม่ โดยควรประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันตลอดห่วงโซ่ กำหนดเป้าหมายในเชิงพื้นที่และผลิตภัณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาตั้งแต่วัตถุดิบ การพัฒนาคุณภาพสินค้า การวิจัยพัฒนาและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการตลาดได้อย่างเป็นระบบ โดยต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในประเภทอื่น ๆ โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยสู่ตลาดยุคใหม่ โครงการส่งเสริมสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) อัตลักษณ์สินค้าพื้นถิ่นเพิ่มมูลค่าสู่สากล นอกจากนี้ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการวิจัยพัฒนาร่วมสนับสนุนกิจกรรมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

เป้าหมาย

030201 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

การพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นการยกระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรไทยเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตรของไทย การผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดซึ่งจะมีผลต่อการขยายตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยจะเป็นส่วนสนับสนุนให้ผลผลิตมวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีประเด็นการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญ ประกอบด้วย การส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าปลอดภัย/สินค้าอินทรีย์ การวิจัยพัฒนา การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรอง การส่งเสริมการขายและการตลาด และการพัฒนาฐานข้อมูลผู้ผลิต/ผู้แปรรูป/ผู้ขายสินค้าปลอดภัย/สินค้าอินทรีย์

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาถึงพื้นที่ทำการเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรอง GAP พืช (ไม่รวมพื้นที่ปลูกข้าว) ณ ตุลาคม 2561 รวมทั้งสิ้น 1.02 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด (ไม่รวมการตรวจรับรองจากภาคเอกชน) ขณะที่พื้นที่ตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ณ กรกฎาคม 2562 มีทั้งสิ้น 531,620.67 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.35 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (ไม่รวมการตรวจรับรองจากภาคเอกชน) จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานยังน้อย ซึ่งจะส่งผลต่อสินค้าเกษตรปลอดภัยให้มีมูลค่าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ภาครัฐและเอกชนต้องสร้างความร่วมมือในการสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรทั้งการเชื่อมโยงตลาดความสนใจของเกษตรกรและกลไกการตรวจรับรองซึ่งหน่วยตรวจรับรองยังมีจำนวนน้อย ทำให้ปัจจุบันมีพื้นที่ทำการเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรอง GAP น้อย

พื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไทยที่ผ่านมา การตรวจรับรอง GAP ณ ตุลาคม 2561

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

พื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไทยที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ณ กรกฎาคม 2562

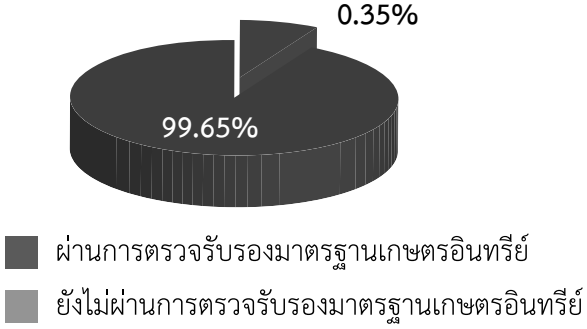

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

030201

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปี 2561-2562 จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ผ่านโครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP/อินทรีย์ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยผลผลิตสินค้าเกษตรให้เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการลดต้นทุนการผลิตของภาคเกษตร และทำให้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศบริเวณแปลงเกษตรดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบรับรองมาตรฐาน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เกษตรกรขาดแรงจูงใจด้านราคาและการตลาดในการปรับเปลี่ยนการผลิตของตนให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ขณะที่ผู้บริโภคยังขาดความตระหนักในการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ประกอบกับค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานทั้งจากภาครัฐและเอกชนเป็นภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกร ซึ่งไม่จูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิต นอกจากนี้ โครงการที่มารองรับปัจจัยสู่ความสำเร็จการส่งเสริมสินค้าปลอดภัย ยังคงเจาะกลุ่มสินค้าเป็นรายจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ โดยขาดโครงการที่ขับเคลื่อนในภาพรวม และขาดการเชื่อมโยงของหน่วยงานที่มารับช่วงต่อของสินค้าในด้านการจัดการตลาด ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับระบบการผลิตให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรปลอดภัยในระยะต่อไป ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการผลิตตามหลักการปฏิบัติทางเกษตรที่ดี (GAP) รวมถึงมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะทำให้การผลิตมีประสิทธิผล รวมถึงการสร้างความตระหนักแก่ผู้บริโภคเพื่อขยายตลาด โดยให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรปลอดภัย (GAP Zoning) ด้วย Agri-Map และโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงกลไกการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน โดยให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองสินค้าเกษตรตามหลักมาตรฐาน GAP โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สู่ระดับสากล ทั้งนี้ ควรส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดการกระจายหน่วยตรวจรับรองที่ได้คุณภาพบริการกับเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาถึงรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเกษตรกรในการลดภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรอง ขณะเดียวกันจะมีผลผลิตที่ผ่านการตรวจรับรองสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และควรมีการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสินค้าเกษตรปลอดภัยตลอดห่วงโซ่การผลิตเพื่อเป็นแหล่งในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างครบวงจร

แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

เป้าหมาย

030202 ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

เป็นการประเมินความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยและคุณประโยชน์ด้านโภชนาการของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งเกิดจากการยกระดับความสามารถในการผลิตให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ทั้งสินค้าเกษตรหรืออาหารสด ผลิตภัณฑ์อาหารบรรจุเสร็จหรือสินค้าเกษตรที่ผ่านการแปรรูป และอาหารปรุงสำเร็จหรืออาหารพร้อมบริโภค โดยพิจารณาในมิติทั้งปัจจัยความถี่ในการเลือกซื้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อและปัจจัยจากแหล่งผลิตหรือหน่วยควบคุมคุณภาพ การบรรลุเป้าหมายที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น มีปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยให้เข้าสู่ระบบการรับรองคุณภาพมาตรฐาน ควบคู่กับการวิจัยพัฒนาด้านโภชนาการอาหาร เพื่อการผลิตสินค้าและอาหารเพื่อสุขภาวะของชุมชน

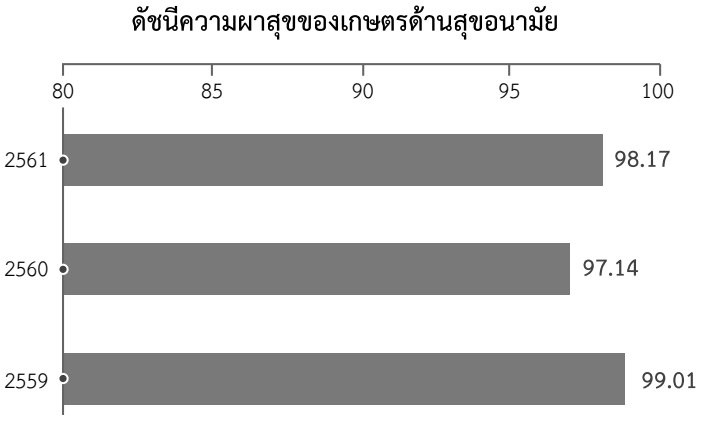

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ณ ปี 2561 ดัชนีความผาสุขของเกษตรกรด้านสุขอนามัยอยู่ในระดับ 98.17 โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 97.14 เนื่องจากเป็นการแสดงถึงครัวเรือนเกษตรกรที่ได้เลือกบริโภคอาหารที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน จากการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ปลอดภัย และนโยบายความปลอดภัยด้านอาหารและผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น สินค้าเกษตรปลอดสารพิษ สินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในตลาด รวมทั้งมีการให้ความรู้และรณรงค์ให้ประชาชนบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ถูกต้องตามหลักโภชนาการ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองยังคงต้องพัฒนาและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อจัดการกับปัญหาการปนเปื้อนและสารเคมีตกค้างในผลผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561-2562 ให้ความสำคัญกับกระบวนการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรผ่านโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ซึ่งทำให้สถานประกอบการสินค้าปศุสัตว์ได้รับการตรวจประเมินและอยู่ในระดับมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งยังมีการผลักดันสินค้าเกษตรอื่น ๆ ให้ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเน้นการลดใช้สารเคมีในภาคเกษตรเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากมุ่งเน้นที่การตรวจรับรองโดยปกติจะมีการตรวจรับรองเพียงปีละครั้ง ทั้งนี้หากมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อผลผลิตของตนเอง จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยเป็นที่ยอมรับอย่างแท้จริง นอกจากนี้ มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตอาหารเพื่อสุขภาวะของชุมชน ในปี 2562 ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในด้านการวิจัยและพัฒนาด้านโภชนาการอาหาร อย่างไรก็ตามในระยะต่อไป หน่วยงานของรัฐควรมีการส่งเสริมและผลักดันให้มีการวิจัยและพัฒนาด้านโภชนาการอาหารให้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการสร้างความตระหนักถึงสุขอนามัย ความสะอาดและการปนเปื้อน คุณประโยชน์ของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อใช้ในการนำไปส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในวงกว้างต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย รวมทั้งจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อผลผลิตของเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ซึ่งแม้ว่าเกษตรกรจะผ่านการตรวจรับรองในแต่ละปี แต่การดำเนินการผลิตระหว่างปีเกษตรกรต้องมีความรับผิดชอบและคำนึงถึงหลักการความปลอดภัยที่ต้องรักษาไว้ตามมาตรฐาน ซึ่งนอกจากจะเป็นการรักษามาตรฐานแล้ว ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ชื่อเสียงของตัวเกษตรกรที่ผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพ และในส่วนของการวิจัยและพัฒนาด้านโภชนาการอาหาร ยังคงประสบปัญหาเนื่องจากผลงานวิจัยส่วนใหญ่มักสิ้นสุดกระบวนการภายในห้องทดลอง ซึ่งยังขาดกระบวนการถ่ายทอดและนำมาใช้งานจริงในภาคเกษตร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยให้ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้นในระยะต่อไป ควรเสริมสร้างทักษะและทัศนคติของเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน ทั้งกลุ่มที่สามารถเข้าสู่ระบบการตรวจรับรอง และกลุ่มที่ไม่เข้าสู่ระบบการตรวจรับรอง (แต่มีความปลอดภัย) รวมทั้งความสามารถในการศึกษาวิจัยพัฒนาต่อยอดกระบวนการผลิตด้วยตนเอง เพื่อให้การผลิตสินค้าเกษตรมีความปลอดภัยน่าเชื่อถือ โดยให้ความสำคัญกับโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้บริโภคในการเลือกบริโภคอาหารปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมการผลิตอาหารเพื่อสุขภาวะของชุมชน

แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

เป้าหมาย

030301 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

เป็นการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยวิธีการทางชีวภาพ รวมถึงการอนุรักษ์และรักษาความสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรเพื่อความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์ การดำเนินการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร การอนุรักษ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร การพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ (ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และจุลินทรีย์) การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์และแปรรูปสมุนไพร การวิเคราะห์ข้อมูลพืชสมุนไพรและกำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การแปรรูปขั้นสูง การส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเป้าหมาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพระดับชุมชน การยกระดับการแปรรูปสมุนไพรจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐาน การส่งเสริมการตลาดเกษตรชีวภาพและตลาดสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมและผลักดันการใช้สมุนไพร/เวชภัณฑ์ที่สกัดจากสารธรรมชาติในการรักษาโรคและสร้างเสริมสุขภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกเครื่องเทศและสมุนไพร ในปี 2561 มีการขยายตัวถึงร้อยละ 5.66 เมื่อเทียบกับปี 2560 แต่ในปี 2562 มูลค่าการส่งออกฯ ลดลงถึงร้อยละ 11.91 จึงทำให้อัตราการขยายตัวเฉลี่ย ปี 2560-2562 ลดลงร้อยละ 3.12 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากวัตถุดิบที่ได้จากแหล่งธรรมชาติ ซึ่งสมุนไพรหลายรายการตามตำรับยาแผนโบราณต้องเก็บจากป่าธรรมชาติ ประกอบกับข้อจำกัดในการจัดการที่ดินและการปลูกหรือขยายพันธุ์ทดแทนทำให้สมุนไพรธรรมชาติมีปริมาณน้อยลง รวมถึงความไม่แน่นอนของตลาดต่างประเทศ

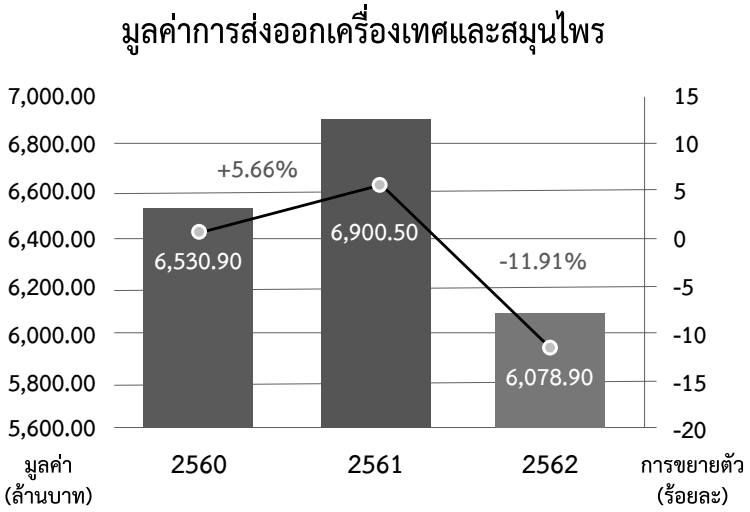

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมศุลกากร

เมื่อพิจารณาค่าเป้าหมายสินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี จึงมีความท้าทายในการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ/สมุนไพรที่ได้มาตรฐานคุณภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

030301

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ปี 2561-2562 มีความหลากหลายตามขอบเขตภารกิจ โดยขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมด้านการพัฒนาฐานทรัพยากรการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (พืช ประมง ปศุสัตว์) การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาด้านการตลาดเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพร และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและแหล่งผลิตรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งมีผลต่อการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรชีวภาพให้ขยายตัวได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญตั้งแต่การศึกษาถึงความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เกษตรกรมีข้อมูลและองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ/สมุนไพร และข้อมูลด้านตลาดไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการผลิตและสร้างรายได้ การนำผลงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ/สมุนไพร มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นยังมีปริมาณน้อย ทำให้การใช้สมุนไพรและเวชภัณฑ์ที่สกัดจากสารธรรมชาติในการรักษาโรคและสร้างเสริมสุขภาพขาดความน่าเชื่อถือ รวมถึงความรู้ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพขาดเอกภาพและความเชื่อมโยงกันตลอดห่วงโซ่การผลิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรชีวภาพในระยะต่อไปควรประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกันของการพัฒนาร่วมกัน โดยต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ผ่านการดำเนินโครงการความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์ การอนุรักษ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร ผ่านโครงการอนุรักษ์คุ้มครองสมุนไพรพื้นที่ถิ่นกำเนิดของสมุนไพรและใช้ประโยชน์ความหลากหลายของทรัพยากรพันธุกรรม ส่งเสริมการตลาดเกษตรชีวภาพและตลาดสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ โดยโครงการขับเคลื่อนสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายใต้ พรบ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ

แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

เป้าหมาย

030302 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

เป็นการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรและวิสาหกิจในการนำความหลากหลายทางชีวภาพมาสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับชุมชน/ท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบด้วย การส่งเสริมวิสาหกิจเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นและกำหนดมาตรการจูงใจในการจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรชีวภาพของชุมชน

แผนภูมิแสดงจำนวนตำบลและวิสาหกิจในแต่ละปี

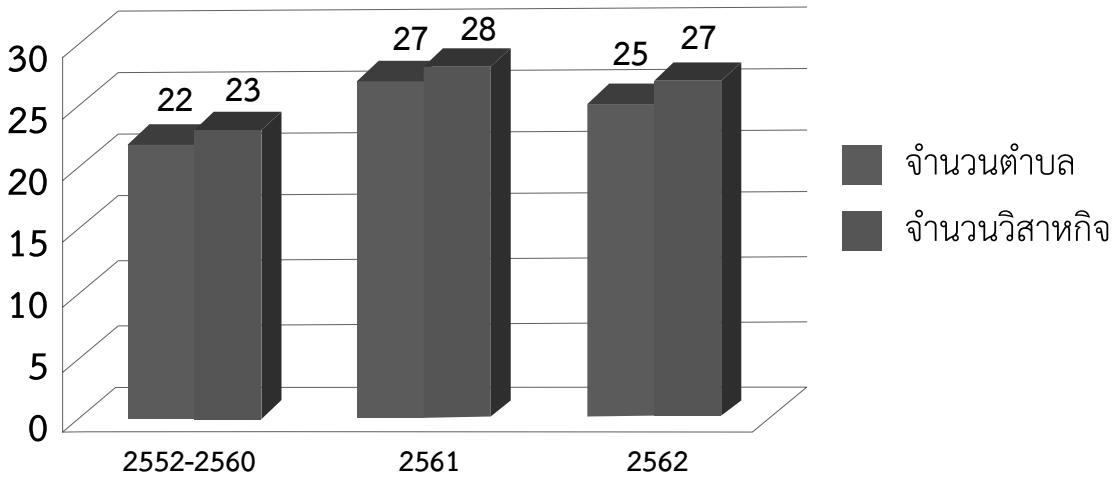

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น พบว่า ในปี 2561 มีการส่งเสริมกลุ่มกิจการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้ 28 วิสาหกิจ ใน 27 ตำบล และในปี 2562 มีการส่งเสริมได้ 27 วิสาหกิจ ใน 25 ตำบล รวมทั้งสิ้น 55 วิสาหกิจ ใน 52 ตำบล ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น เพื่อส่งผลต่อเป้าหมายการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าชีวภาพให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนและภาคธุรกิจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ ผ่านโครงการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนจากฐานชีวภาพ และโครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการให้คำปรึกษาและคำแนะนำรวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้วิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีการจัดทำโครงการเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และการเงินเพื่อการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการจูงใจในการจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรชีวภาพของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายมากขึ้น นอกจากนี้ ในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการตลาดและการท่องเที่ยวควรสนับสนุนการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เข้าถึงตลาดในระดับต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะมีการจัดตั้งวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นแล้ว แต่วิสาหกิจการเกษตรส่วนใหญ่ยังคงต้องการคำแนะนำในหลายส่วน ทั้งองค์ความรู้จากความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์และฟื้นฟูควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งข้อจำกัดและทักษะในการบริหารจัดการวิสาหกิจการเกษตรในรูปแบบธุรกิจ และการตลาดที่เข้ามารองรับผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพยังมีปริมาณน้อย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตั้งขึ้น ควรจะต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟู และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนจากฐานชีวภาพ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ และโครงการเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และการเงินเพื่อการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นมาตรการจูงใจในการจัดตั้งวิสาหกิจการเกษตรชีวภาพของชุมชนให้เพิ่มขึ้น รวมถึงต้องผลักดันให้มีการดำเนินโครงการในลักษณะให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรในรูปแบบธุรกิจ และการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพด้านการตลาด เพื่อให้วิสาหกิจสามารถดำเนินของธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูป

เป้าหมาย

030401 สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

มีปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน พัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีการแปรรูปและผลิตภัณฑ์สู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปขั้นสูง และเพิ่มช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนในการบรรลุเป้าหมายทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มมากขึ้น

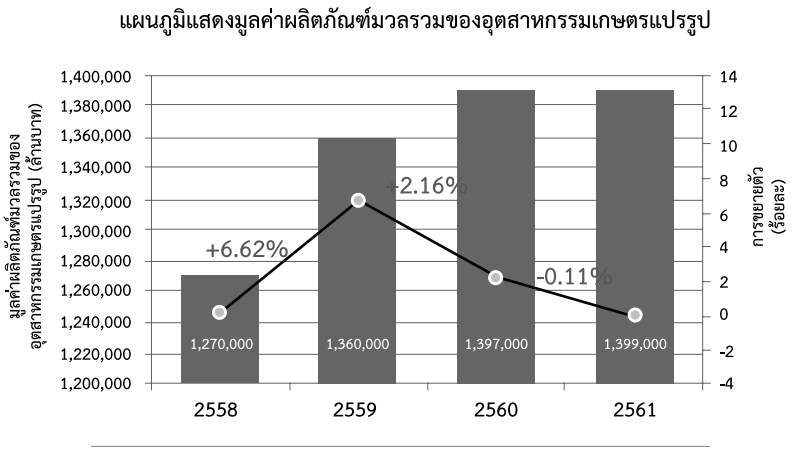

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ซึ่งพิจารณากลุ่มที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เครื่องหนังและผลิตภัณฑ์ ยางและผลิตภัณฑ์ ซึ่งในปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปรวม 1.397 ล้านล้านบาท ลดลงเล็กน้อยจาก 1.397 ล้านล้านบาท ในปี 2560 หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ลดลง ร้อยละ 0.11 ส่วนใหญ่เกิดจากการลดลงของผลิตภัณฑ์ยางพาราและยาสูบ ซึ่งตลาดมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เมื่อเทียบกับเป้าหมายการขยายตัวของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเฉลี่ยที่ร้อยละ 3 จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการที่จะบรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับผลกระทบด้านราคาและตลาด รวมถึงการพัฒนาต่อยอดการแปรรูปไปสู่สินค้าขั้นสูงที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นต่อไป

030401

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานจะเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร ผ่านโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตร การส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และการเสริมสร้างศักยภาพสินค้าเกษตรนวัตกรรมไทยเพื่อการต่อยอดเชิงพาณิชย์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงมีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ผ่านโครงการเชื่อมโยงตลาดผ่านเครือข่ายสหกรณ์ การจัดแสดงสินค้าและเชื่อมโยงการกระจายสินค้าเกษตร การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการตลาดสินค้าเกษตร การพัฒนาและส่งเสริมศูนย์จำหน่ายสินค้าเกษตร และการตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพดิจิทัล ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเป้าหมาย และการเพิ่มช่องทางการตลาด

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบเดิม และไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปรรูปสินค้าเกษตรได้ ประกอบกับค่าใช้จ่ายในการจัดหาเทคโนโลยีการแปรรูปค่อนข้างสูง ซึ่งเกษตรกรยังไม่เห็นถึงความคุ้มค่าในการลงทุน จึงไม่จูงใจให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรลงทุนผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป นอกจากนี้ โครงการที่มารองรับปัจจัยการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นสูง และส่งเสริมสถาบันเกษตรกรในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรยังคงมีน้อยและเป็นเฉพาะกลุ่มสินค้า ตลอดจนยังขาดโครงการที่ขับเคลื่อนในภาพรวม และขาดการเชื่อมโยงของหน่วยงานที่มารับช่วงต่อในด้านการแปรรูปสินค้าไปเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสูงที่มีมูลค่า รวมถึงปัจจัยการต่อยอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์สู่การผลิตเชิงพาณิชย์ มีการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยที่มีศักยภาพและการผลักดันผลงานวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปี 2564

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรแปรรูปในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงเทคโนโลยีในการแปรรูปสินค้าเกษตร การรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์เพื่อลดต้นทุนค่าเครื่องจักรกลการเกษตร การพัฒนาสินค้าที่มีศักยภาพเข้าสู่ระบบการผลิตในกลุ่มเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง พร้อมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ เพื่อให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรนำมาใช้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นสูงมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มช่องทางตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

ที่มา: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

แผนแม่บทย่อย เกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย

030501 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

เฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี ซึ่งเกิดจากการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณ ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรให้เพิ่มขึ้น โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในฟาร์ม ส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอัจริยะและการขยายตลาดสินค้าเกษตรอัจฉริยะ รวมถึงการสนับสนุนการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ

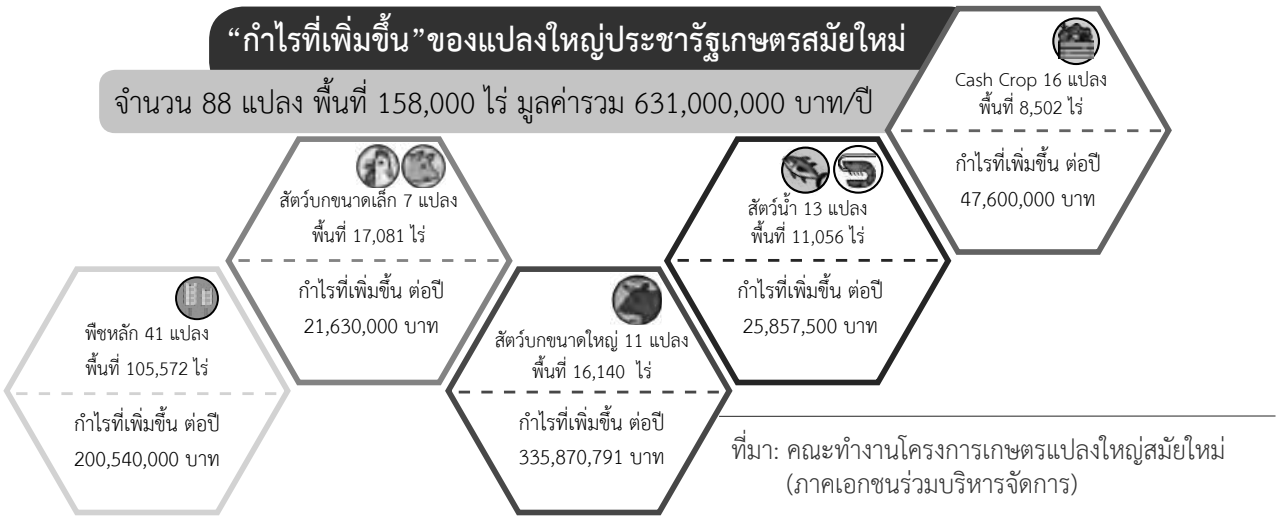

ที่มา: คณะทำงานโครงการเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ (ภาคเอกชนร่วมบริหารจัดการ)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากผลกำไรจากการดำเนินงานส่งเสริมผลผลิตโครงการเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ (ภาคเอกชนร่วมบริหารจัดการ) ซึ่งในปี 2561 ผลกำไรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นจากเดิมจำนวน 631.50 ล้านบาท ที่ดำเนินการใน 38 จังหวัด จำนวน 88 แปลงใหญ่ พื้นที่ 159,114 ไร่ ซึ่งเป็นการเพาะปลูกพืชหลัก (ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย) สัตว์เล็ก (ไก่ สุกร) สัตว์ใหญ่ (วัว) สัตว์น้ำ (กุ้ง ปลา) และพืชสร้างรายได้เร็ว (ผัก ผลไม้ สมุนไพร หม่อนไหม ถั่วเหลือง) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการทำเกษตรกรรมในโครงการเป็นอย่างมาก ข้อมูลดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้ทิศทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ชัดเจนจากการทำเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ หากมีการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศก็ยกจะสามารถยกระดับการพัฒนาภาคเกษตรของไทย รวมทั้งจะเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้แม้ว่าจะเป็นความท้าทายอย่างสูง ดังนั้น ในการเร่งสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการในลักษณะความร่วมมือและประสานการจัดทำข้อมูลมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะดังกล่าวเพื่อใช้ในการติดตามการดำเนินงานที่ชัดเจนและครอบคลุมต่อไป รวมทั้งยังต้องเร่งส่งเสริมการขยายผลการทำเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ด้วย

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ที่ผ่านมาได้ดำเนินการในลักษณะของการพัฒนาระบบการผลิตโดยนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีมาปรับใช้ โดยขับเคลื่อนผ่านโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และการพัฒนาเครือข่ายองค์กรเกษตรกร Smart Farmer และ Young Smart Farmer ซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินงานพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมายสินค้าโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ผ่านโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวเพิ่มมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motorpool) และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ ซึ่งการดำเนินงานจะมีผลต่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรอัจฉริยะทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้กับสินค้าเกษตร อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปควรวิจัยพัฒนาและการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ของเกษตรกรควบคู่ไปกับการขยายผลไปสู่สินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและการเข้าถึงของเกษตรกรยังมีค่าใช้จ่ายสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนในแปลงที่มีขนาดเล็ก รวมทั้งความไม่มั่นใจและไม่เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากเทคโนโลยีของเกษตรกรรายย่อย ถึงแม้ว่าจะเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนและมีค่าใช้จ่ายไม่สูง นอกจากนี้ การรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการแปลงร่วมกันขนาดใหญ่ยังมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ที่ทำให้ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีร่วมกันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การส่งเสริมสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ควรสนับสนุนบทบาทของสถาบันการศึกษาและอาชีวะในการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับพื้นที่ทั้งในมิติปริมาณและคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรที่สามารถเข้าถึงได้ รวมทั้งการจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่เพื่อเป็นตัวอย่างในการเลือกใช้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้ใช้กลไกการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร โครงการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเกษตรกรยุค THAILAND 4.0 และโครงการเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตรอัจฉริยะ เพื่อส่งเสริมการขยายตลาดสินค้าเกษตรอัจฉริยะและรองรับผลผลิตเกษตรอัจฉริยะจากเกษตรกร

แผนแม่บทย่อย เกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย

030502 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

เฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและผลผลิตทางการเกษตรในเชิงปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการผลิต เพื่อทดแทนการผลิตแบบดั้งเดิม และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ ซึ่งการขับเคลื่อนภาคเกษตรกรให้เข้าสู่ระบบฟาร์มอัจฉริยะมากขึ้นนั้น มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยการวิจัยและพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในฟาร์มโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ การส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอัจฉริยะ และการสนับสนุนการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา: คณะทำงานโครงการเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ (ภาคเอกชนร่วมบริหารจัดการ)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากผลกำไรต่อไร่จากการส่งเสริมโครงการเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ (ภาคเอกชนร่วมบริหารจัดการ) ใน 5 กลุ่มสินค้า ได้แก่ พืชหลัก (ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย) สัตว์บกเล็ก สัตว์บกใหญ่ และพืชสร้างรายได้เร็ว ซึ่งในปี 2561 พบว่า สินค้าเกษตรแต่ละชนิดมีกำไรต่อไร่เพิ่มขึ้น อาทิ ข้าว กำไรเพิ่มขึ้น 691 บาท มันสำปะหลัง กำไรเพิ่มขึ้น 2,180 บาท อ้อย กำไรเพิ่มขึ้น 4,281 บาท สัตว์บกเล็ก กำไรเพิ่มขึ้น 1,266 บาท สัตว์บกใหญ่ กำไรเพิ่มขึ้น 12,269 บาท และสัตว์น้ำ กำไรเพิ่มขึ้น 176,444 บาท จะเห็นได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เป็นรูปแบบการดำเนินงานนำร่องเพียง จำนวน 88 แปลง พื้นที่ 158,000 ไร่ ซึ่งต้องเร่งขยายผลในวงกว้างเพื่อให้เกิดผลในการเพิ่มผลผลิตและกำไรต่อไร่ให้กับเกษตรกร

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายผ่านโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาระบบการทำการเกษตรอัจฉริยะในการผลิตพืชเศรษฐกิจโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) การบริหารจัดการแปลงเรียนรู้และประมวลผลข้อมูลแบบอัจฉริยะ (Smart Data management) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการผลิตพืชของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการวิจัยพัฒนากระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในฟาร์ม อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐควรมีการส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอัจฉริยะให้มากขึ้น เพื่อเป็นการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การทำฟาร์มอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตนั้น แม้ว่าบางโครงการจะมีเอกชนเข้าร่วมบริหารจัดการ แต่มีเงื่อนไขในการบริหารจัดการที่ต้องมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์การเกษตร/วิสาหกิจชุมชน และการสร้างผู้นำที่เป็น smart farmer มาทำหน้าที่ผู้จัดการแปลง ทำให้เกษตรกรรายย่อยที่ยังไม่สามารถรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์การเกษตร/วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ รวมถึงผู้นำเกษตรกรที่เป็น smart farmer ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีข้อกำจัดของพื้นที่การเพาะปลูกในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ และขาดการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอัจฉริยะและแหล่งเงินทุนที่จะมาช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มอัจฉริยะที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสนับสนุนการทำฟาร์มอัจฉริยะ โดยควรให้ความสำคัญกับโครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โครงการสร้างเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการที่เป็น smart farmer และโครงการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเกษตรกรยุคใหม่ รวมถึงโครงการเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตรอัจฉริยะเพื่อให้เกษตรกรมีตลาดรองรับในการจำหน่ายสินค้า

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมาย

030601 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสะท้อนถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการผลิต การบริหารจัดการพื้นที่ และการส่งเสริมการผลิตอย่างคุ้มค่า การดำเนินการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น โดยมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญ ประกอบด้วย การพัฒนาฐานทรัพยากรการผลิต (แหล่งน้ำและที่ดิน) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร การสนับสนุนให้เกษตรกรบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การส่งเสริมการร่วมกลุ่มและการทำเกษตรแปลงใหญ่ การพัฒนาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน การวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตการแปรรูป การบริหารจัดการผลผลิตตลอดโซ่ และการพัฒนาโลจิสติกส์การเกษตรเพื่อลดการสูญเสียระหว่างการเก็บรักษาและการขนส่ง

สรุปผลการดำเนินงานแปลงใหญ่ ข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม 2563

ลำดับ	แปลงใหญ่ปี	แปลง	เกษตร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1	ปี 2559	592	80,216	1,386,511.66
2	ปี 2560	1,771	116,399	2,018,097.65
3	ปี 2561	1,634	85,464	1,348,722.21
4	ปี 2562	1,586	73,043	1,114,630.75
รวม		5,583	355,122	5,867,962.27

แปลงใหญ่ปี	ผลลัพธ์การดำเนินงานแปลงใหญ่ (ล้านบาท)		
	ลดต้นทุนการผลิต	เพิ่มผลผลิต	รวมมูลค่า
การประเมินปี 2560	4,747.04	6,438.80	11,185.83
การประเมินปี 2561	6,836.87	15,241.62	22,078.49

การเชื่อมโยงการตลาดของเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2559-2561

ตลาด	แปลง	มูลค่าซื้อขาย (บาท)
ตลาดข้อตกลง	1,408	14,711,472,323
ตลาดอื่น ๆ	3,175	30,461,358,198
รวม	4,583	45,172,830,521

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตจากการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2561 พบว่า มูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 97.38 เมื่อเทียบกับปี 2560 หรือมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 11,185.83 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 22,078.49 ล้านบาท ในปี 2561 นอกจากนี้ยังมีการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร รวม 142,850 ราย เพิ่มขึ้นจาก 102,443 รายในปี 2560 และสามารถเชื่อมโยงการตลาดของสมาชิก ปี 2559-2561 รวมทั้งสิ้น 45,172.83 ล้านบาท ซึ่งผลการประเมินสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางที่เพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิตในกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ยังคงเป็นความท้าทายสำหรับประเทศไทย เนื่องจากสัดส่วนที่ดำเนินการยังคงเป็นสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรทั้งหมดกว่า 150 ล้านไร่ ซึ่งคงต้องเร่งขยายและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

030601

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพต่อหน่วยผ่านโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดร่วมกัน โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงมีการเชื่อมโยงการตลาดกับผู้รับซื้อ ผู้รวบรวมผลผลิต โรงงานแปรรูป ตลาด Online และ Modern Trade ซึ่งช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรและเพิ่มอำนาจต่อรองได้ นอกจากนี้ มีนโยบายการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อบริหารเชิงรุก (Agri-map) โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปเป็นการเกษตรชนิดอื่น ๆ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาอ้อย เกษตรผสมผสานและปศุสัตว์ เป็นต้น การประกันภัยพืชผล รวมถึงการจัดทำโครงการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการเกษตรแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการเกษตรและศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรมาใช้ในการวางแผนการผลิตและการตลาด ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงตลาดที่รองรับผลผลิตจากการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เกษตรกรส่วนใหญ่เผชิญกับความเสี่ยงจากภัยแล้ง/น้ำท่วม และปัญหาที่ดินทำกินที่มีผลต่อการลงทุนและพัฒนาระบบการผลิตในพื้นที่ รวมทั้งยังขาดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนการผลิตโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด อีกทั้งขาดการบริหารจัดการผลผลิตก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว รวมถึงการบริหารด้านการตลาดที่ดี ทำให้เกษตรกรต้องรับความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการในระยะต่อไป ควรเร่งขยายพื้นที่ชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงแหล่งน้ำในไร่นา ควบคู่กับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การสนับสนุนการจัดหาที่ดินทำกินผ่านกลไกต่าง ๆ ที่มีอยู่ อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เป็นต้น ตลอดจนสนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในระดับพื้นที่ในการวิจัยความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตได้เป็นรูปธรรม

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมาย

030602 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ซึ่งเป็นการยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง และเป็นกลไกในการดูแลเกษตรกรให้ได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนต่อการบรรลุเป้าหมายผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ การจัดการองค์กร และการบริหารงาน รวมถึงความสามารถในการให้บริการแก่สมาชิก

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากการประเมินศักยภาพสหกรณ์ ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 พบว่า สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับชั้น 1 และชั้น 2 มีจำนวน 6,394 แห่งคิดเป็นร้อยละ 94.04 ของจำนวนสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนาในส่วนของสหกรณ์ระดับชั้น 3 และผลักดันการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ใหม่เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งไปสู่ระดับ 1 และ 2 ต่อไป ในขณะที่การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จำนวน 62,334 แห่ง ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในระดับดี 19,223 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 30.57 ของวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพ ซึ่งดำเนินการได้เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเปรียบเทียบจากจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนทั้งหมด 85,669 แห่ง พบว่า สัดส่วนของวิสาหกิจชุมชน

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่อยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 22.43 เท่านั้น ซึ่งยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นยังจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนทั้งในส่วนที่มีผลการประเมินศักยภาพในระดับปานกลางและระดับปรับปรุงให้อยู่ในระดับดี รวมทั้งสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งให้เข้าสู่ระบบการประเมินศักยภาพต่อไป

การดำเนินการที่ผ่านมา ปี 2561-2562 หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรผ่านการสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิก การพัฒนาความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญแบบครบวงจร การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม องค์ความรู้ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนา Smart Production (High quality, Safety and Competitive) ออกสู่ตลาด รวมทั้งการดำเนินโครงการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ในปี 2561-2562 โดยผลักดันให้เกษตรกรจดทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ และผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงการให้บริการและการให้ความช่วยเหลือได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการกำหนดนโยบายและมาตรการในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยแก้ปัญหาให้เกษตรกรได้อย่างตรงจุด สอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทำให้สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน) ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านการวางแผนการผลิต การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า และการจัดการด้านการตลาด รวมถึงการสร้างความร่วมมือจากสมาชิก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวเนื่องกับความสามารถของกรรมการบริหารที่จะสะท้อนถึงความเข้มแข็งของกลุ่ม นอกจากนี้ข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกรยังไม่เป็นข้อมูล ณ ปัจจุบัน และยังขาดเสถียรภาพ และขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการฐานข้อมูลทะเบียนกับหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกในการประกอบอาชีพ (การผลิต การแปรรูป และการตลาด) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและระบบธรรมาภิบาล การกำกับดูแลและตรวจสอบ มาตรการสนับสนุนด้านการเงินและเทคโนโลยีดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมพัฒนาและการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร โครงการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจสินค้าเกษตรในสหกรณ์และกลุ่มสหกรณ์ และโครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลในสหกรณ์

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 04

อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

"พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ
ไปสู่อุตสาหกรรมอนาคต ขับเคลื่อนให้เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
และเป็นผู้นำของอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพ
ในระดับภูมิภาคและระดับโลก"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไปสู่อุตสาหกรรมอนาคต โดยในระยะแรกจะเน้นการสร้างรากฐานของอุตสาหกรรมและบริการ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมและบริการทั้งด้านบุคลากร การสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และในระยะต่อไปจะเป็นการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตเติบโตเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจไทย สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น 2 เป้าหมาย ได้แก่ **(1) การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ** และ **(2) ผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น** ทั้งนี้ แผนแม่บทฯ ประเด็นดังกล่าวสนับสนุนการบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

040001

1) การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ โดยพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ในปี 2562 พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมขยายตัวลดลงเมื่อเทียบกับปี 2561 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจ และความไม่แน่นอนของมาตรการกีดกันทางการค้า ในส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาบริการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.98 เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีส่วนในการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคเอกชน และผลจากวันหยุดยาวในช่วงเทศกาล อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ยังห่างจากการบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ที่อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 4.6 และอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาบริการ ร้อยละ 5.4 ในปี 2565

อัตราการขยายตัว GDP ภาคอุตสาหกรรมและบริการ

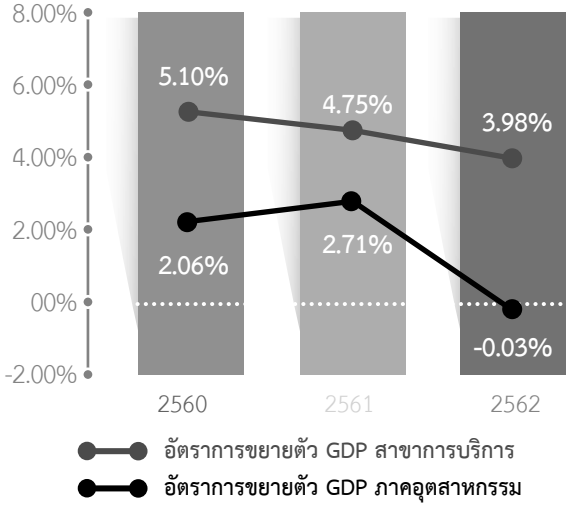

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

040002

(2) ผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น โดยพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในปี 2561 พบว่า ผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ 0.17 เนื่องจากบทบาทการลงทุนโดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ นวัตกรรมในการใช้ปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิตและรวมถึงคุณภาพวัตถุดิบต่อการขยายตัวของ GDP มีน้อยลง ซึ่งยังห่างจากการบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (ผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 2.2) แต่ผลิตภาพการผลิตของภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.26 เนื่องจากแรงงานในภาคบริการมีการพัฒนาทักษะที่สูงขึ้นด้วยการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ เช่น ธุรกิจสปา ไกด์ เป็นต้น และมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับการค้าอย่างแพร่หลาย อาทิ การค้าในรูปแบบ E-commerce ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (ผลิตภาพการผลิตของภาคบริการขยายตัวร้อยละ 2.7) ในปี 2565

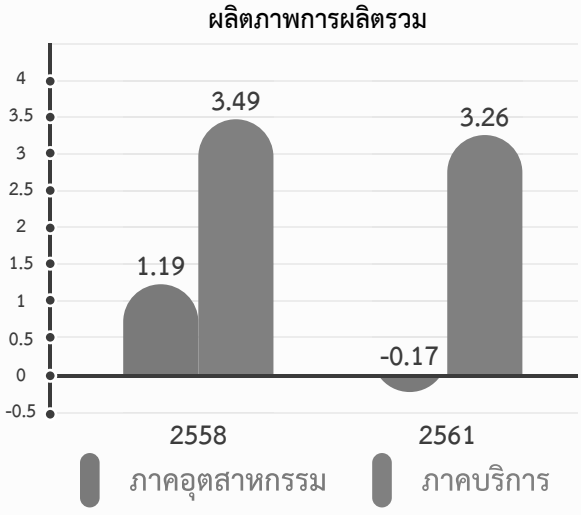

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ (1) การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่สนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม อาทิ สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีและความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (2) การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (3) การเตรียมความพร้อมแรงงานในทุกระดับเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและบริการ (4) การยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้เป็นผู้ผลิตในระดับ Tier ที่สูงขึ้น (5) การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเชิงพาณิชย์เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ (6) สร้างฐานข้อมูลภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้สำหรับการคาดการณ์ในอนาคต และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้เข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์

อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

แผนแม่บทฯ ประเด็น อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประกอบด้วย 6 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ **(1) อุตสาหกรรมชีวภาพ** เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า พร้อมทั้งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนา การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย **(2) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร** เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์แบบบูรณาการและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ให้มีความทันสมัยและมีมูลค่าเพิ่มสูง สามารถขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและบริการสุขภาพ **(3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์** เน้นการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมทางอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพให้อุตสาหกรรมและบริการเพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ผลิต พร้อมทั้งสร้างโอกาสและขยายช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ **(4) อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม** เน้นการสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสายการบิน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางอากาศยานของภูมิภาคในระยะยาว **(5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ** การพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมผู้ประกอบการและพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและคลัสเตอร์อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ **(6) การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต** เน้นการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่า สนับสนุนให้มีการวางแนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเชื่อมโยงภาคการศึกษากับภาคอุตสาหกรรมและบริการให้ตอบสนองความต้องการของแต่ละสาขาของอุตสาหกรรมและบริการ และกำหนดให้มีการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานของทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ

040101 040201 040301 040302 040401 040402
040501 040502 040601 040602

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมชีวภาพ

เป้าหมาย

040101 อุตสาหกรรมชีวภาพมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

อุตสาหกรรมชีวภาพเป็นการต่อยอดวัตถุดิบภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่เป็นฐานหลักของประเทศด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ สู่อุตสาหกรรมชีวภาพที่มีมูลค่าสูง อันจะส่งผลต่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพ ยกระดับมาตรฐานและคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ และพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมชีวภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาด้วยอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากการคาดการณ์ของกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่าอุตสาหกรรมชีวภาพในตลาดโลกจะเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 13.8 ต่อปี (ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2568) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเคมีชีวภาพ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16 ต่อปี กลุ่มพลาสติกชีวภาพมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.8 ต่อปี และกลุ่มชีวเภสัชภัณฑ์มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.6 ต่อปี ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต โดยมีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพและปิโตรเคมีซึ่งมีมูลค่าการลงทุน 39.05 พันล้านบาท 221.9 พันล้านบาท และ 103.58 พันล้านบาท ในปี 2560 – 2562 ตามลำดับ จากแนวโน้มความต้องการลงทุนในอุตสาหกรรมชีวภาพในประเทศไทยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย แต่ยังคงมีความท้าทายค่อนข้างสูงที่จะต้องมีการพัฒนาและยกระดับปัจจัยสนับสนุนอีกมากเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2562

การอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพและปิโตรเคมี

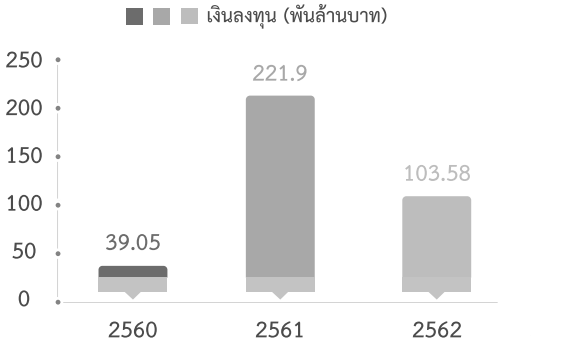

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การเติบโตของอุตสาหกรรมชีวภาพในตลาดโลก

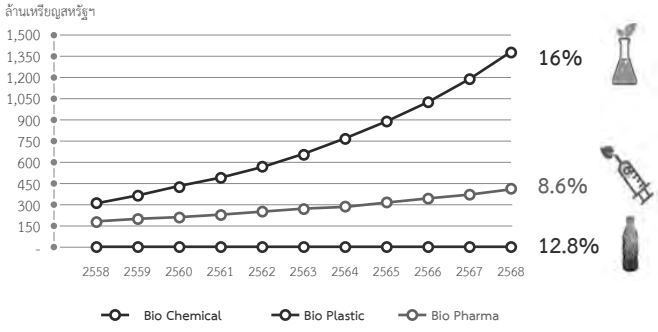

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรม

040101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การจัดทำมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย ปี พ.ศ. 2561 - 2570 โดยเริ่มมีการลงทุนตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพแล้วในหลายพื้นที่ เช่น โครงการไบโอ ฮับ เอเชีย จังหวัดฉะเชิงเทรา โครงการไบโอคอมเพล็กซ์ จังหวัดลพบุรี และโครงการไบโอคอมเพล็กซ์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการเสริมสร้างความรู้และพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากร นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อรองรับการพัฒนาการผลิตอุตสาหกรรมชีวภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมชีวภาพ นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพแล้ว 6 มาตรฐาน อยู่ระหว่างการประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชีวภาพแล้ว จำนวน 13 เรื่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ และยกระดับมาตรฐานและคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย อุตสาหกรรมชีวภาพในด้านเกษตรยังคงมีข้อจำกัดด้านกฎหมายในส่วนของการนำวัตถุดิบมาใช้ในการผลิต นอกจากนี้ ยังต้องเร่งพัฒนาผลิตภาพการผลิตและขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ และผลักดันมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าในอุตสาหกรรมชีวภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประเด็นเร่งด่วนที่ต้องผลักดัน คือ การเร่งรัดผลักดันกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ โดยต้องให้ความสำคัญกับโครงการเพิ่มจำนวนและความหลากหลายของผู้ประกอบการ และการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งการผลิตและพัฒนาทักษะบุคลากรให้มีความพร้อมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมชีวภาพที่หลากหลาย พร้อมเร่งส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั่วทั้งระบบอุตสาหกรรมชีวภาพ

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร

เป้าหมาย

040201 อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

โดยอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจรเป็นการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่ต่อยอดจากธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในทางการแพทย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติ อันจะส่งผลต่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และการให้บริการเทียบเท่าระดับสากล และส่งเสริมการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากข้อมูลการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการแพทย์ พบว่า ในปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีการอนุมัติการลงทุนที่มีมูลค่าการลงทุน 7.13 พันล้านบาท ในปี 2561 มีมูลค่าการลงทุน 15.97 พันล้านบาท และในปี 2562 มีมูลค่ากรลงทุน 13.49 พันล้านบาท จากสถานการณ์ดังกล่าว มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ขยายตัวร้อยละ 5) เนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือแพทย์ในประเทศได้รับการส่งเสริมการลงทุนอย่างต่อเนื่อง และมีปัจจัยสนับสนุนจากความได้เปรียบด้านคุณภาพการบริการ และมาตรฐานการรักษาซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเฉพาะนโยบายสนับสนุนของภาครัฐระยะยาวที่สนับสนุนการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Thailand Medical Hub) ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2559 – 2568) ที่มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพ และพัฒนาด้านมาตรฐานและบริการทางการแพทย์

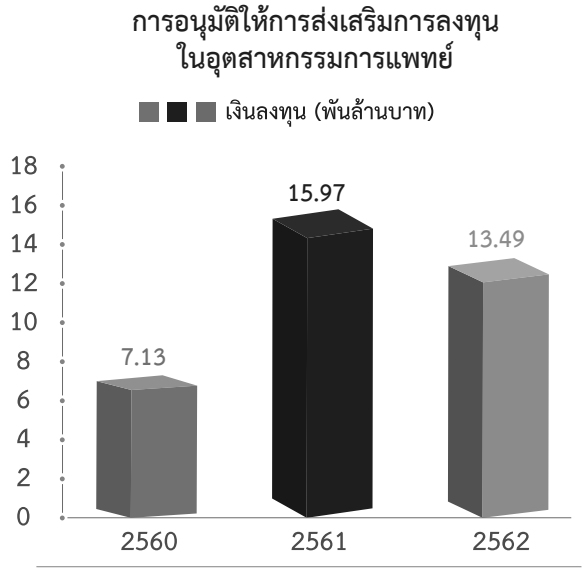

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การดำเนินโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ และพัฒนาเครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งมีส่วนที่สนับสนุนให้สามารถขยับสู่เป้าหมายผ่านปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และการให้บริการเทียบเท่าระดับสากล

040201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการทดสอบมาตรฐานก่อนนำไปใช้งานจริง ซึ่งปัจจุบันมีศูนย์ทดสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์อยู่จำนวนน้อย ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้การรับรองผลิตภัณฑ์ อีกทั้งผลิตภัณฑ์บางส่วนยังต้องส่งไปทดสอบที่ต่างประเทศซึ่งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยคนไทยเองยังไม่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับได้อย่างเท่าที่ควรทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประเด็นเร่งด่วนที่ควรผลักดัน คือ เพิ่มจำนวนศูนย์ทดสอบและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับทดสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เพียงพอกับความต้องการ และยกระดับมาตรฐานและความน่าเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์และการบริการทางการแพทย์ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งหน่วยงานควรจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเร่งด่วนดังกล่าว โดยให้คำนึงถึงการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งเน้นการสร้างการรับรู้และยอมรับให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสถานรักษาพยาบาลที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของคนไทย เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์แบบครบวงจร อันจะนำไปสู่การขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

เป้าหมาย

040301 อุตสาหกรรมและบริการ เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

โดยอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพให้อุตสาหกรรมและบริการ ยกระดับขีดความสามารถของผู้ผลิต และสร้างโอกาสและขยายช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะนำไปสู่การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย ความพร้อมด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขยายอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ในภาคอุตสาหกรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากข้อมูลการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ และอุตสาหกรรมดิจิทัล พบว่า ในปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ และอุตสาหกรรมดิจิทัล มีมูลค่าการลงทุน 5.39 พันล้านบาท ในปี 2561 มีมูลค่าการลงทุน 8.4 พันล้านบาท และในปี 2562 มีมูลค่าการลงทุน 8.62 พันล้านบาท จากสถานการณ์ดังกล่าวมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ขยายตัวร้อยละ 5) เนื่องจากมีมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศ และมีการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีกด้วย

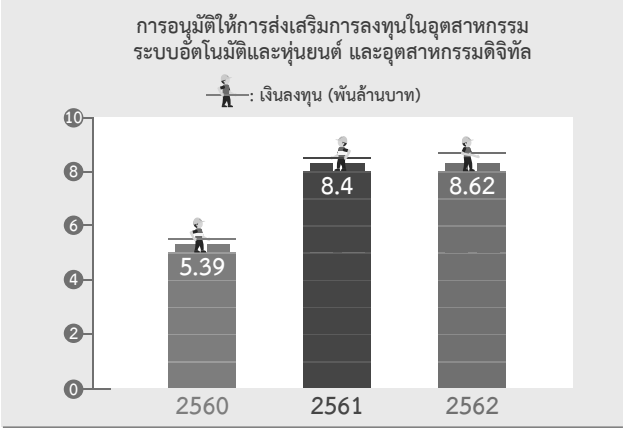

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม โดยอาศัยการเปลี่ยนผ่านผลิตภัณฑ์แบบเดิมไปสู่ผลิตภัณฑ์อันเกิดจากนวัตกรรม ซึ่งหน่วยงานได้ดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการมุ่งสู่อุตสาหกรรม 4.0 และมีความต้องการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตด้วยการใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ นอกจากนี้ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้มีเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลที่เป็นพื้นที่การลงทุนด้านอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลของภูมิภาค และการสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลเชิงพาณิชย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลไทย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

ในภาคอุตสาหกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีกิจกรรมการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศสู่การเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียน เพื่อเพิ่มศักยภาพไทยให้เป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารสำหรับกลุ่มประเทศอาเซียนตอนบน (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขยายอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ อีกทั้งได้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาทักษะและการเป็นพลเมืองดิจิทัล เพื่อพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของชุมชน อันจะเป็นการช่วยสร้างและยกระดับธุรกิจนวัตกรรมในเชิงสังคมอย่างเป็นรูปธรรม จะเห็นได้ว่าการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านความพร้อมของบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ฉะนั้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมและบริการ เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์อย่างรอบด้านในทุกมิติ จึงควรเร่งรัดการผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมดิจิทัลดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้และประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีและลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย แนวโน้มในปัจจุบันทุกภาคส่วนเกิดการตื่นตัวและนำเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศกันอย่างแพร่หลาย อันส่งผลให้เกิดการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ในภาพรวมเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงควรเร่งดำเนินการทางด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมในการรองรับกับการขยายตัวดังกล่าว และเน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ในภาคอุตสาหกรรม เพื่อการยกระดับผลิตภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต พร้อมทั้งควรเร่งดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมสำหรับอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ โดยให้ความสำคัญทั้งด้านทักษะและปริมาณแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

เป้าหมาย

040302 ความสามารถในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยดีขึ้น

โดยเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เพื่อเพิ่มผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการต่าง ๆ พร้อมทั้งแก้ปัญหาและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันจะนำไปสู่การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย ความพร้อมด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขยายอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ในภาคอุตสาหกรรม

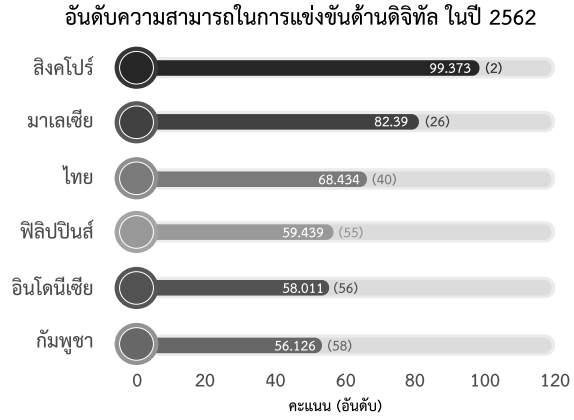

ที่มา: IMD WORLD DIGITAL COMPETITIVENESS RANKING

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากอันดับของ Digital Evolution Index ของไทย โดยการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ IMD ในปี 2562 พบว่า อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทยอยู่ในอันดับที่ 40 ซึ่งตกลงจากเดิมที่อยู่ในอันดับที่ 39 จาก 63 ประเทศ ในปี 2561 โดยจะเห็นได้ว่าอันดับของประเทศไทยเมื่อปี 2562 บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยให้ไทยเป็น 1 ใน 40 ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ภายในปี 2565

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการบริหารจัดการในภาครัฐในหลายหน่วยงาน และในส่วนของภาคเอกชนมีความตื่นตัวและมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเห็นได้จากการที่รัฐบาลไทยกับอาลีบาบา กรุ๊ปโฮลดิ้ง จำกัด ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจภายใต้กรอบความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้ากับตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศจีน ซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหวังของรัฐบาลในการผลักดันนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล และนวัตกรรมตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์มาใช้ และในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการขยายอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ นอกจากนี้ กระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินการให้มีศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีชั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยยังคงมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย อาทิ กฎหมายความเป็นส่วนตัวที่สามารถเป็นเกราะป้องกันทั้งปัจเจกบุคคลและองค์กร กฎหมายภาษีที่ยังไม่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ยังไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลการบริหารจัดการสิทธิต่าง ๆ อีกทั้งในส่วนของการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประเด็นสำคัญคือการปรับเปลี่ยนกฎหมาย เพื่อเร่งให้เกิดการนำระบบดิจิทัลมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน การส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลควรมีการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในอุตสาหกรรมดิจิทัล โดยต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วน รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับภาคประชาชนด้วย เพื่อเพิ่มทักษะด้านดิจิทัลให้กับประชาชนเกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อีกทั้งควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ในภาคอุตสาหกรรมควบคู่กันไปด้วย

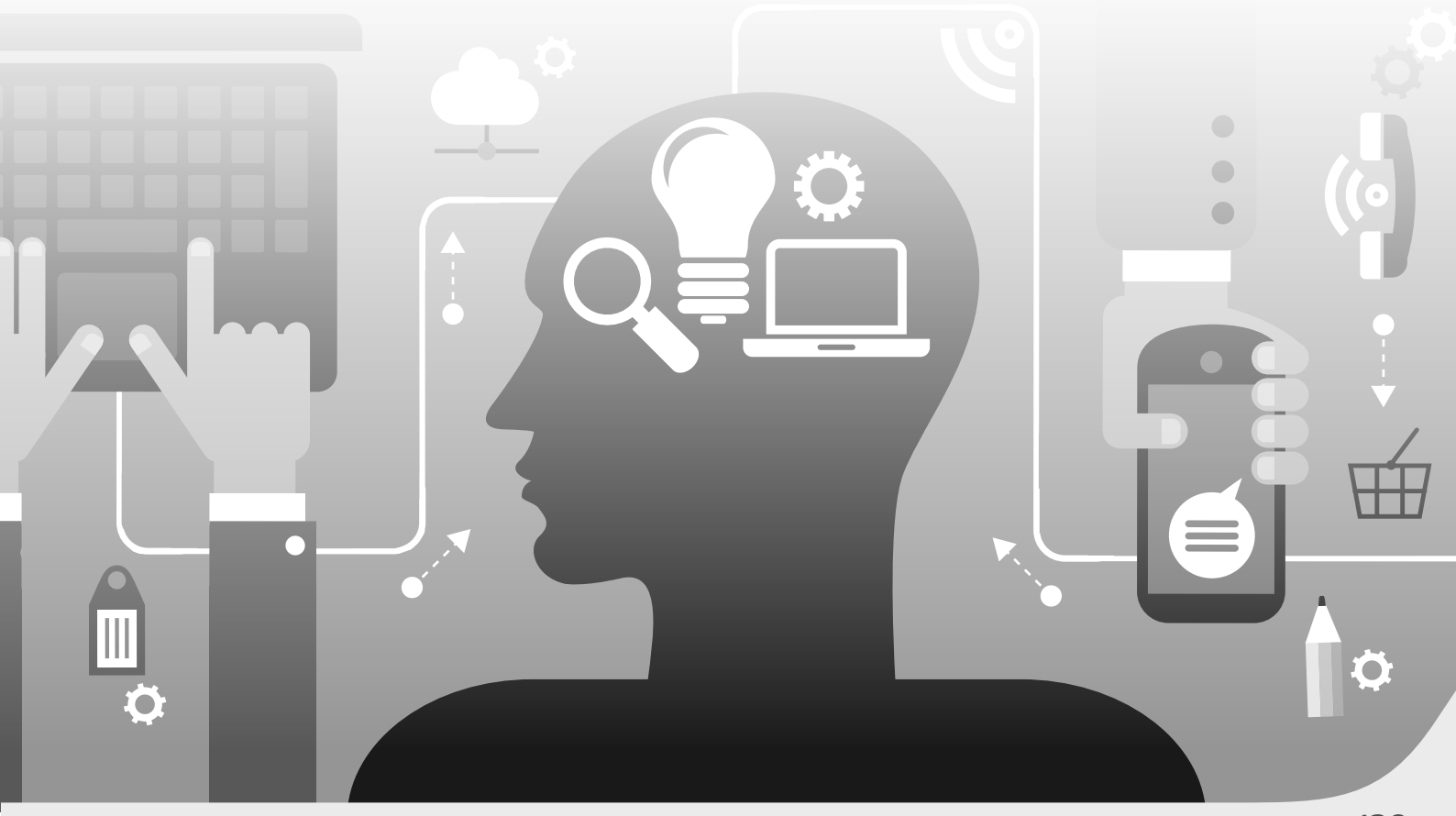

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม

เป้าหมาย

040401 ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในภูมิภาคโดยเฉพาะอากาศยานรุ่นใหม่

โดยเป้าหมายดังกล่าวจะเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินในประเทศให้ก้าวไปสู่ระดับโลก และส่งผลดีต่อแผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล อันจะเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนากำลังคนให้รองรับการเป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในภูมิภาค

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากส่วนแบ่งการตลาดของจำนวนอากาศยานที่เข้าซ่อมในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ซึ่งสามารถเทียบเคียงจากข้อมูลรายงานที่เกี่ยวข้อง โดย Aviation Week MRO Database คาดการณ์ว่า ในปี 2560 มูลค่าการซ่อมบำรุงอากาศยานในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกรวมสูงถึง 13,896 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ขณะที่ประเทศไทยมีมูลค่าการซ่อมบำรุงอากาศยานเพียง 974 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.8 จากมูลค่าการซ่อมบำรุงในภูมิภาค จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงอากาศยานของไทยมีส่วนแบ่งตลาดที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้ ธุรกิจการซ่อมบำรุงอากาศยานในประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 40 ของการซ่อมบำรุงทั้งหมด เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานที่ท่าอากาศยานอู่ตะเภาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2022 จะทำให้มูลค่าการซ่อมบำรุงอากาศยานภายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 19.02 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในปี 2035 จะมีมูลค่าการซ่อมบำรุงอากาศยานเพิ่มขึ้นเป็น 1,181 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือมีอัตราการเติบโตของเฉลี่ยร้อยละ 11.8 ต่อปี สูงกว่าการเติบโตแบบปกติซึ่งเท่ากับร้อยละ 5.13 ต่อปี (ที่มา:กองเศรษฐกิจการบิน ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรมการบิน)

เปรียบเทียบมูลค่าของการซ่อมบำรุงอากาศยาน

Year	Thailand MRO Market (USD Millions)	Thailand Insourced MRO (40%) (USD Millions)	Projected Revenue of U-Tapao MRO (USD Millions)
2017	974.14	389.66	0
2018	929.81	371.93	0
2019	989.32	395.73	0
2020	1,051.65	420.66	0
2021	1,117.90	447.16	0
2022	1,188.33	475.33	19.02
2025	1,427.37	570.95	75.60
2030	1,937.33	774.93	103.27
2035	2,629.48	1,051.79	130.14

ที่มา: Aviation Week Database, Frost & Sullivan

การดำเนินการที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการบินและอากาศยานเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่รัฐบาลต้องการผลักดัน มีนโยบายสนับสนุน คือ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานอู่ตะเภา ในเขตพื้นที่ EEC เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการบินของประเทศในอนาคต ซึ่งขณะนี้โครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างการดำเนินการ จึงมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 คือส่วนแบ่งการตลาดของจำนวนอากาศยานที่เข้าซ่อมในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก เฉลี่ยร้อยละ 1 โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในด้านโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับอุตสาหกรรมอากาศยาน ที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในภูมิภาค

040401

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีอัตราการเติบโตที่ขยายตัวสูง อันเนื่องจากความต้องการเดินทางทางอากาศที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ขณะเดียวกันการให้บริการซ่อมอากาศยานของไทยยังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นหน่วยซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องบินของสายการบินเท่านั้น ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการส่งอากาศยานไปซ่อมบำรุงยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการผลิตและพัฒนาบุคลากรก็เป็นองค์ประกอบสำคัญในการรองรับขยายการลงทุนอุตสาหกรรมอากาศยานในอนาคตที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เร่งดำเนินการจัดตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานแห่งใหม่ ณ ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ซึ่งเป็นโครงการในรายการโครงการลงทุนของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อเป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงรักษาอากาศยานที่สำคัญในภูมิภาค โดยต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของแรงงานทั้งด้านทักษะและจำนวนแรงงาน รวมถึงความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนแรงงานและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการขยายการลงทุนอุตสาหกรรมอากาศยานในอนาคต หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการเร่งรัดออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนที่อาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีเมื่อจบการศึกษา

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม

เป้าหมาย

040402 ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานสูงขึ้น (Tier)

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (New S-Curve) ในการก้าวสู่ยุคของการผลิตด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง โดยการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอากาศยาน และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม และกำหนดมาตรการสนับสนุนการลงทุนที่สามารถจูงใจให้ผู้ผลิตต่างประเทศย้ายฐานการผลิตเข้ามาภายในประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการทดสอบและระบบการรับรองมาตรฐาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิตและบุคลากร และการพัฒนากำลังคนให้รองรับการเป็นศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในภูมิภาค

ที่มา: สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานระดับ Tier 2 Tier 3 และ Tier 4 ซึ่งสามารถเทียบเคียงข้อมูลได้จากรายงานที่เกี่ยวข้อง คือ สถานการณ์การเติบโตของกลุ่มอุตสาหกรรมสายการบินในประเทศไทย พบว่า ในปี 2561 มีจำนวนผู้ถือใบอนุญาตประกอบกิจการการค้าขายในการเดินอากาศและให้บริการอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 40 ราย และจากสถิติของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีอากาศยานที่ให้บริการจำนวน 708 ลำ ซึ่งสะท้อนถึงจำนวนเครื่องบินหมุนเวียนในธุรกิจขนส่งทางอากาศที่มีอยู่ในประเทศไทย ในขณะที่อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอากาศยานของไทย ในช่วงปี 2535 – 2561 พบว่า มีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอากาศยานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มีจำนวนรวมทั้งหมด 27 ราย นอกจากนี้ ในปี 2561 ยังได้มีการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มูลค่าเงินลงทุน 21,287 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาซึ่งมีมูลค่าการลงทุน 25,042 ล้านบาท โดยมีกิจการที่ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการในการลงทุนมากที่สุด คือ กิจการผลิตลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนสำคัญ และชิ้นส่วนอากาศยานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทิศทางการเติบโตของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอากาศยานของไทยในระยะต่อไป อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากขอบเขตของผู้ประกอบการระดับ Tier 4 ในประเทศไทยซึ่งครอบคลุมการผลิตและให้บริการทางด้านวิศวกรรมการผลิตวัสดุสำหรับอากาศยาน เช่น วัสดุคอมโพสิตประเภทคาร์บอนไฟเบอร์ และวัสดุยางล้อ เป็นการผลิตที่ไม่แตกต่างจากการผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์ซึ่งไทยมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ระบุให้มีผู้ผลิตอุตสาหกรรมอากาศยานระดับ Tier 4 ภายในปี 2565 จึงถือได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายแล้ว

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการบินในฐานะที่เป็นหนึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (New S-curve) ทั้งยังมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยมีการขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานและการซ่อมบำรุงอากาศยาน ประกอบด้วย การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย คือ การออกพระราชบัญญัติเดินอากาศ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 พ.ศ. 2562) โดยมีสาระสำคัญเพื่อยกเว้นเรื่องสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติที่ประกอบกิจการผลิตอากาศยาน ส่วนประกอบสำคัญอากาศยาน และซ่อมบำรุงอากาศยาน ให้สามารถถือหุ้นได้มากกว่าร้อยละ 49 และยกเว้นคุณสมบัติและลักษณะของผู้ขอรับใบอนุญาตและใบรับรองดังกล่าว รวมทั้งมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ของกิจการพิเศษเมืองการบินภาคตะวันออก (Eastern Airport City : EEC - A) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานที่สำคัญของโลก ซึ่งมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวจะเป็นส่วนสนับสนุนที่ช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมการผลิตอากาศยานได้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย จากสถานการณ์ภาพรวมของอุตสาหกรรมการบินของประเทศที่เติบโตจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปริมาณเที่ยวบิน การขนส่ง อันส่งผลดีและประโยชน์ต่อโอกาสทางธุรกิจของผู้ผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน แต่ในขณะเดียวกันผู้ผลิตในระดับ Tier 1 และ Tier 2 ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงและการลงทุนที่สูงมาก สำหรับประเทศไทยนั้นมีศักยภาพในการผลิตชิ้นส่วนในระดับ Tier 3 เช่น ชุดฐานล้อ ล้อและชุดเบรค และระดับ Tier 4 เช่น การผลิตวัสดุคอมโพสิต ยางเครื่องบินคาร์บอนไฟเบอร์ แต่ยังมีผู้ประกอบการอยู่จำนวนน้อย จึงต้องมีการนำเข้าชิ้นส่วนจากต่างประเทศเป็นหลัก ส่งผลทำให้เกิดต้นทุนที่สูงของภาคเอกชน อีกทั้งยังมีการสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี การวิจัย ทักษะแรงงาน และขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอากาศยานไม่มากเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอากาศยาน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการบินของประเทศให้ประเทศเป็นฐานการผลิตที่สำคัญ และทำให้มีบริษัทต่างชาติเข้ามาลงทุน ภาครัฐควรมีมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดทำหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการทดสอบและระบบการรับรองมาตรฐานให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด รวมทั้งส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอากาศยาน ยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และพัฒนาทักษะบุคลากรให้มีทักษะขั้นสูง เพื่อเป็นการยกระดับขีดความสามารถให้กับผู้ประกอบการเป็นผู้ผลิตในระดับ Tier ที่สูงขึ้น และจากการที่ประเทศไทยมีฐานการผลิตอุตสาหกรรมยานยนต์อยู่แล้วจึงควรจะใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านประสบการณ์และความชำนาญในกระบวนการวิศวกรรมเครื่องยนต์ และความชำนาญของแรงงาน เพื่อเสริมสร้างให้ประเทศไทยกลายเป็นฐานของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอากาศยานที่เข้มแข็ง

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

เป้าหมาย

040501 อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

การพัฒนาและต่อยอดอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพต่อระบบเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก ผ่านเครือข่ายและคลัสเตอร์อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ ในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการผลิตและส่งออก เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศและนำไปสู่ประเทศที่สามารถผลิตเพื่อการส่งออก อันจะเป็นส่วนสนับสนุนผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ การวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์ด้านอุตสาหกรรมความมั่นคงและการต่อยอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับตลาดของไทยและภูมิภาค

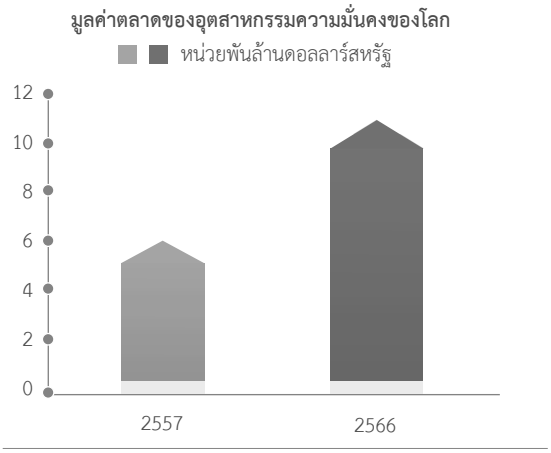

ที่มา: Global Market Insights, inc.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้จากข้อมูลมูลค่าตลาดของอุตสาหกรรมความมั่นคงของโลก พบว่า มูลค่าตลาดของอุตสาหกรรมความมั่นคงของโลกมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6.1 หรือมีมูลค่ารวมสูงถึง 10.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ คำนวณจากปี 2559 ถึง ปี 2566 โดยในปี 2557 มีมูลค่ารวม 6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลประกอบจากการที่รัฐบาลได้มีการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความมั่นคงของกองทัพและระบบการป้องกันให้มีความพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการป้องกันประเทศที่มีการวิจัยและพัฒนาไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีสองทางเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมความมั่นคงเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีโอกาสและศักยภาพการต่อยอดในการสร้างและพัฒนาให้สามารถตอบสนองตรงตามความต้องการของกองทัพและส่งผลก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศในภูมิภาคอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมด้านความมั่นคง จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการขยายตัวของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศที่มีความท้าทายเป็นอย่างมาก

040501

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ รัฐบาลได้กำหนดให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายลำดับที่ 11 ซึ่งให้การส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ซื้อ และส่งเสริมความความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการผลิต อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เรื่อง การให้การส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่มีการวิจัยและพัฒนาไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีสองทาง และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงของประเทศและการประยุกต์เชิงพาณิชย์ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์ในอุตสาหกรรมความมั่นคงและการต่อยอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับตลาดของไทยและภูมิภาค

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศให้มีความเข้มแข็งนั้น ต้องอาศัยนโยบายที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมภาคการผลิตของอุตสาหกรรมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีให้แก่ผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้ประกอบการยังคงต้องมีการปรับตัวไปสู่การเน้นนวัตกรรม โดยการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต และเพิ่มผลิตภาพให้สูงขึ้น รวมไปถึงการสร้างคุณค่าและต่อยอดเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามยังคงอยู่ภายใต้การกำกับและดูแลของคณะกรรมการควบคุมยุทธภัณฑ์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อาจทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินการของภาคเอกชนในเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการประกอบธุรกิจในห่วงโซ่อุปทานเท่าที่ควร ทำให้นักลงทุนขาดแรงจูงใจในการเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสนับสนุนอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศให้มีการขยายตัว ต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยดำเนินโครงการสำคัญ อาทิ โครงการการสร้างระบบนิเวศที่มีคุณภาพด้านศูนย์ทดสอบและระบบการรับรอง โครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนให้สามารถผลิตยุทโธปกรณ์พื้นฐานตามความต้องการของกระทรวงกลาโหม เพื่อขยายตลาดสินค้าไทยและส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดไปสู่เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ในระยะต่อไป ทั้งนี้เพื่อตอบสนองเป้าหมายในการเป็นประเทศที่สามารถยกระดับเป็นผู้ผลิตยุทโธปกรณ์และระบบป้องกันประเทศ และส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านการป้องกันประเทศ

แผนแม่บทย่อย อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

เป้าหมาย

040502 การส่งออกของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศเพิ่มขึ้น

โดยมุ่งเน้นการต่อยอดอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ อุตสาหกรรมที่ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ อุตสาหกรรมด้านพลังงานที่มีมูลค่าเพิ่ม และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การผลิตยุทโธปกรณ์และยุทธภัณฑ์ทางการทหาร อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนา การสร้างมาตรฐานสินค้าส่งออกของผู้ประกอบการไทย การต่อยอดจากอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในปัจจุบัน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากผู้ประกอบการไทยที่มีความสามารถในการพัฒนาและส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมความมั่นคง อาทิ บริษัท ชัยเสรีเม็ททอล แอนด์รับเบอร์ จำกัด มีสินค้าส่งออก อาทิ ตีนตะขาบรถถัง ล้อรถถัง ชิ้นส่วนยางติดเหล็ก ข้อต่อสายพาน ล้อกดสายพาน ยานยนต์หุ้มเกราะล้อยาง ซึ่งสามารถส่งออกสินค้าให้กับ 37 ประเทศทั่วโลก โดยบริษัทฯ มีผลประกอบการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากในปี 2558 มีรายได้ 344.77 ล้านบาท กำไรสุทธิ 25.78 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็นรายได้ 1,068.66 ล้านบาท กำไรสุทธิ 90.29 ล้านบาท ในปี 2560 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความเป็นไปได้ในการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่ภาครัฐควรเร่งส่งเสริมในอนาคต จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการส่งออกของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศที่มีความท้าทายเป็นอย่างมาก

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ได้ดำเนินการให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตยุทโธปกรณ์เพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้จัดทำระบบสารสนเทศอัจฉริยะที่ใช้ในการเชื่อมโยงและตรวจสอบข้อมูลอัตลักษณ์ เพื่อรับมือภัยจากความไม่สงบและอาชญากรรม กระทรวงพลังงาน ได้จัดทำโครงการการพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 เพื่อยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชนและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีให้กับประเทศ โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และการต่อยอดจากอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในปัจจุบันยังเป็นเพียงอุตสาหกรรมเพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศเสียส่วนใหญ่ และมีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมความมั่นคงอยู่จำนวนน้อย อีกทั้งภาครัฐยังให้ความสำคัญในการส่งเสริมการส่งออกอุตสาหกรรมความมั่นคงไม่มากเท่าที่ควร อันจะส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การส่งเสริมการส่งออกอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ ควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ พร้อมทั้งผลักดันและส่งเสริมการส่งออกอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศด้วยการยกระดับมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมความมั่นคงของไทยให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล และสนับสนุนให้อุตสาหกรรมมีศักยภาพ อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อต่อยอดการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมความมั่นคงและขยายตลาดสู่ต่างประเทศ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐควรดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น การผลักดันโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยที่มีศักยภาพเพื่อต่อยอดการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมความมั่นคง โครงการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบพื้นฐานของระบบยานไร้คนขับ เพื่อให้การวิจัยและพัฒนาการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดการพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานในภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมพลังงานให้มีมูลค่าเพิ่ม อีกทั้งควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของอุตสาหกรรมมั่นคงของประเทศไทย

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

เป้าหมาย

040601 แรงงานไทยมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยการพัฒนาทักษะหรือเพิ่มศักยภาพความสามารถในการทำงานของแรงงานให้สูงขึ้น เช่น การฝึกอบรมแรงงานทั้งก่อนหรือขณะปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ และส่งเสริมให้แรงงานได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น อันจะส่งผลให้ผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ ยกระดับผลิตภาพสถานประกอบการและการพัฒนาแรงงานภาคอุตสาหกรรม

ความสามารถด้านประสิทธิภาพแรงงาน (Labour Market) ของไทย

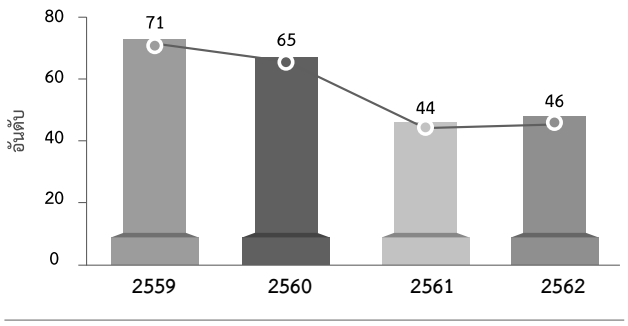

ที่มา: The World Economic Forum

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านประสิทธิภาพแรงงานของ WEF พบว่าในปี 2560 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 65 จากการจัดอันดับทั้งหมด 141 ประเทศ ซึ่งดีขึ้นกว่าปี 2559 ที่อยู่ในอันดับที่ 71 และในปี 2561 อยู่ในอันดับที่ 44 ซึ่งขยับขึ้นมา 21 อันดับจากปี 2560 และในปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 ซึ่งลดลงจากปีก่อน 2 อันดับ โดยจะเห็นได้ว่าอันดับความสามารถด้านประสิทธิภาพแรงงานของประเทศไทยในปี 2562 บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยให้ไทยอยู่ในอันดับที่ 60 ภายในปี 2565

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารโดยมุ่งเน้นการยกระดับฝีมือแรงงานในการปรับตัวเพื่อรองรับกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล ตลอดจนพัฒนาผู้ประกอบการบุคลากร และแรงงานในอุตสาหกรรมให้มีความรู้และทักษะในการทำงานที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม และยกระดับแรงงานให้มีทักษะที่หลากหลายรองรับการปรับเปลี่ยนธุรกิจสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 นอกจากนี้ ในการตอบสนองต่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งกระทบต่อกำลังแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ได้มีมาตรการภาษีในการสนับสนุนให้สถานประกอบการมีความสมัครใจจ้างและแรงงานสูงอายุมีความสมัครใจที่จะทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งการดำเนินการข้างต้นมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการยกระดับผลิตภาพสถานประกอบการและการพัฒนาแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สภาพปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยยังมีลักษณะที่ใช้แรงงานเข้มข้น มีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อนและผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก โดยผลิตภาพของอุตสาหกรรมการผลิตจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะแรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งจากข้อมูลกรมการจัดหางานพบว่า มีกำลังแรงงานในกลุ่มผู้สูงอายุในอัตราที่สูงอันเป็นสาเหตุทำให้มีกำลังแรงงานไม่เพียงพอกับความต้องการ อีกทั้งยังเกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการและการผลิตกำลังคนที่มีทักษะความรู้ไม่ตรงกับความต้องการการใช้แรงงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรมีมาตรการในการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐในการฝึกอบรมทักษะแรงงาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูงอย่างต่อเนื่อง และผลักดันให้มีมาตรการสนับสนุนหรือดึงดูดการสร้างความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะแรงงานมีอยู่เดิมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแรงงานใหม่ให้มีทักษะรอบด้านมีความสามารถที่หลากหลาย และพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางเพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยเชื่อมโยงทักษะด้านเทคนิคในการทำงานที่เน้นการคิดในเชิงนวัตกรรม และความคิดในเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ เข้ากับระบบการศึกษาของประเทศ อีกทั้งควรกำหนดมาตรการสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงาน ทั้งการพัฒนาทักษะเดิมให้ทันองค์ความรู้ใหม่ ตลอดจนสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับทักษะที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการสนับสนุนการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต หรือทักษะเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อยกระดับทักษะแรงงานให้พร้อมรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตด้วย

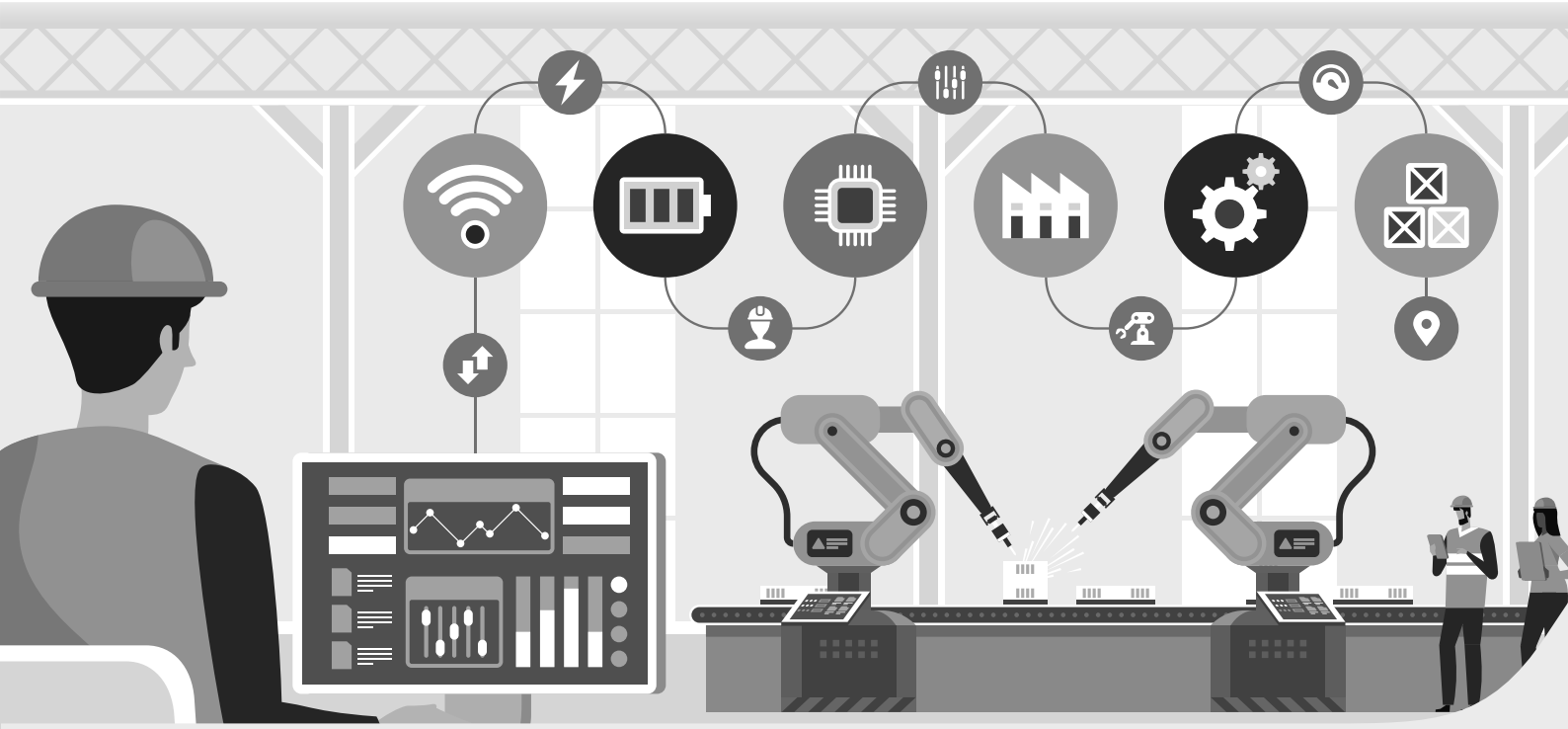

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

เป้าหมาย

040602 ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านความพร้อมในอนาคตดีขึ้น

ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านความพร้อมในอนาคตเป็นความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการดิจิทัลเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต และกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถตอบสนองต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะส่งผลต่อผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ การพัฒนาฐานข้อมูล และองค์ความรู้เพื่อใช้คาดการณ์สำหรับอุตสาหกรรมอนาคต

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากดัชนี World Digital Competitiveness Ranking ของ IMD พบว่า ในปี 2562 ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 40 จากทั้งหมด 63 ประเทศทั่วโลก และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต พบว่า ในปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 50 ลดลง 1 อันดับจากปี 2561 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2561 ปัจจัยย่อยด้านความคล่องตัวทางธุรกิจและด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่างมีอันดับขีดความสามารถดีขึ้น 4 อันดับ ทำให้ขยับขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 30 และ 51 ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยย่อยด้านทัศนคติต่อการปรับตัวทางดิจิทัล มีอันดับลดลงถึง 3 อันดับ มาอยู่ที่อันดับที่ 58 ในปี 2562 จากสถานการณ์ของประเทศไทยดังกล่าวยังเป็นความท้าทายอย่างมากในการที่จะบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่อันดับที่ 45 ในปี 2565

อับดับความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในปี 2562

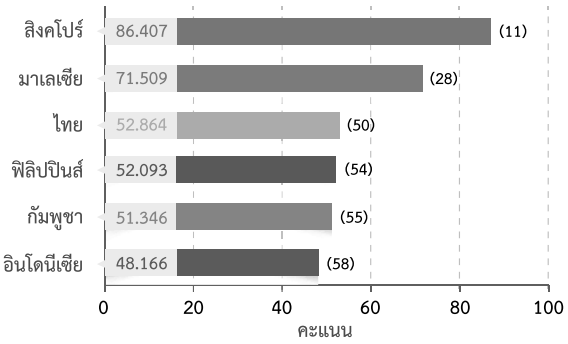

ที่มา: International Institute for Management Development (IMD)

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการส่งเสริมระบบนิเวศด้านดิจิทัลให้แก่ผู้ประกอบการให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับกับสถานการณ์ในอนาคต อาทิ การพัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ ในรูปแบบฐานข้อมูลเชิงลึกเฉพาะทางที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ เพื่อกำหนดมาตรการหรือนโยบายได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง เช่น การจัดทำฐานข้อมูลดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม รายงานสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจมหภาคของภาคการผลิต การจัดทำฐานข้อมูลอุตสาหกรรมรายสาขา ข้อมูลนำเข้า – ส่งออก และจำนวนผู้ประกอบการ เป็นต้น รวมทั้งยังมีการให้บริการการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะเห็นได้ว่าการดำเนินการเป็นการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตโดยนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านการพัฒนาฐานข้อมูล และองค์ความรู้ เพื่อใช้คาดการณ์สำหรับอุตสาหกรรมอนาคต

040602

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่ารัฐบาลได้กำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แต่การพัฒนาในแต่ละอุตสาหกรรมต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้องและครบถ้วนอย่างรอบด้าน ซึ่งพบว่ายังขาดฐานข้อมูลภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้สำหรับการคาดการณ์ในอนาคต และมีหลายหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกัน อีกทั้งยังมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้เข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินการทางธุรกิจไม่มากเท่าที่ควร และหลายภาคส่วนยังมีการสื่อสารไม่มากพอในการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในการปรับตัวให้มีความพร้อมและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในการนำเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศอยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านจากระบบเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องเร่งผลักดันให้มีแพลตฟอร์มข้อมูลกลางที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล รวมทั้งการวิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจ การจัดทำดัชนีชี้วัดต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการนำไปพัฒนาภาคอุตสาหกรรมได้อย่างบูรณาการต่อไปในอนาคต ลดการจัดเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกัน และเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน อันจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านความพร้อมในอนาคตของประเทศไทยให้ดีขึ้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรเร่งสร้างแพลตฟอร์มฐานข้อมูลกลาง และองค์ความรู้เชิงลึกให้ครอบคลุมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญ เพื่อให้สามารถสะท้อนสภาวะอุตสาหกรรมของไทยได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ ควรเร่งผลักดันให้มีการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการปรับทัศนคติของบุคลากรในทุกภาคส่วนให้เกิดความตระหนักต่อการปรับตัว และส่งเสริมการเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงานใหม่ ๆ ให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างบูรณาการ เพื่อให้การทำงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 05

การท่องเที่ยว

"ท่องเที่ยวไทย
ก้าวไกลระดับโลก"

แผนแม่บทประเด็น (05) การท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ และยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองรองเพิ่มขึ้น และความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

05001

ในการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนแม่บทประเด็นข้างต้น สามารถสะท้อนได้จาก**สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น** โดยในช่วงปี 2560 – 2562 มีสัดส่วนอยู่ร้อยละ 17.99 18.13 และ 17.96 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มคงที่ แม้ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ในช่วงปี 2562 ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบทั้งจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศ และเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งกระทบต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวและส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยไม่โตตามที่คาดการณ์ ดังนั้นในการบรรลุเป้าหมายสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22 ในปี 2565 จึงเป็นประเด็นท้าทายสำหรับประเทศไทยที่ต้องรับมือจากความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะการมีมาตรการรองรับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคอุบัติใหม่ เป็นต้น

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ สศช.

050002

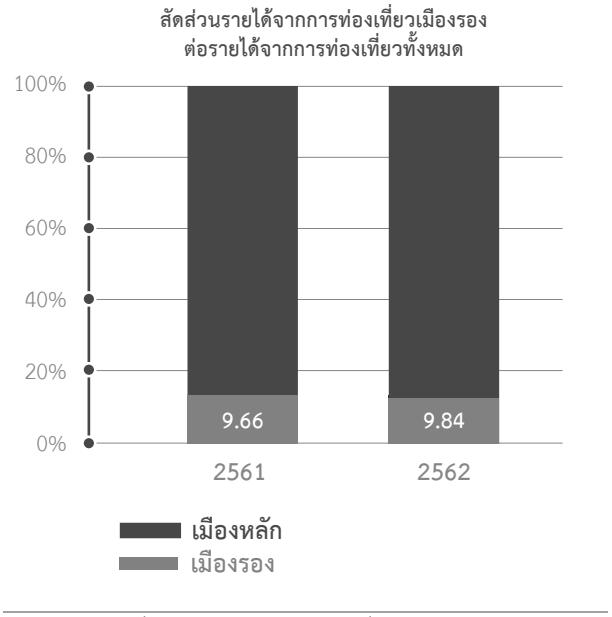

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวในเมืองรองต่อรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมดเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีรายได้ของเมืองรองอยู่ที่ร้อยละ 9.84 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.66 ในปี 2561 ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างสูงในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่สัดส่วนร้อยละ 20 ภายในปี 2565 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการตลาดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักให้ท่องเที่ยวในเมืองรอง ดังนั้น ในระยะต่อไป ประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาคผ่านการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดภายในกรอบระยะเวลา

050003

ความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยดีขึ้น ในปี 2562 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Index: TTCI) โดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) เป็นอันดับที่ 31 จาก 140 ประเทศ ดีขึ้น 3 อันดับ จากปี 2560 คงที่ในอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย แม้ว่าจะมีความใกล้เคียงกับค่าเป้าหมายที่กำหนดให้ประเทศไทยมีอันดับที่ 30 ภายในปี 2565 แต่ประเทศไทยยังมีความท้าทายในหลายด้านที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้บรรลุค่าเป้าหมาย ได้แก่ ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางบกและทางทะเล

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศในอาเซียน ปี 2562

ประเทศ	ปี 2562		ปี 2560	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
สิงคโปร์	17	4.8	13	4.85
มาเลเซีย	29	4.5	26	4.50
ไทย	**31**	**4.5**	**34**	**4.38**
อินโดนีเซีย	40	4.3	42	4.16
เวียดนาม	63	3.9	67	3.78
บรูไน	72	3.8	N/A	N/A
ฟิลิปปินส์	75	3.8	79	3.6
สปป.ลาว	97	3.4	94	3.4
กัมพูชา	98	3.4	101	3.32

ที่มา: TTCI

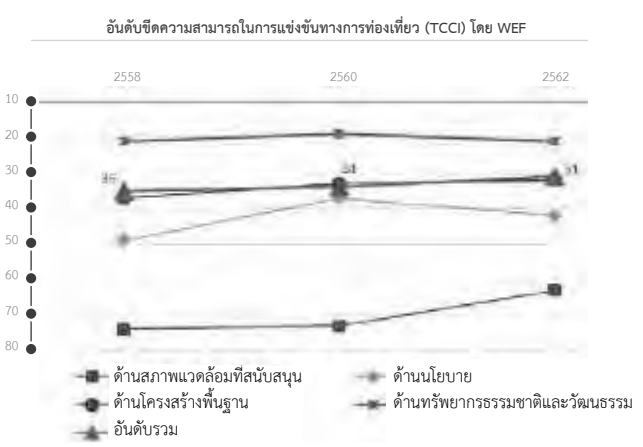

นอกจากนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย อาทิ (1) การเตรียมพร้อมต่อสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่กระทบต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว (2) การสร้างความเชื่อมั่นด้านมาตรฐานด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว (3) การส่งเสริมการตลาดเชิงรุกที่สอดคล้องกับศักยภาพทางการท่องเที่ยวของไทย (4) การยกระดับทักษะและมาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และ (5) การจัดทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (05) การท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ ***(1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม*** มุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผนวกกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว ***(2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ*** ส่งเสริมให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ครอบคลุมการจัดประชุมและนิทรรศการ การจัดงานแสดงสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัล การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการพักผ่อนระหว่างหรือหลังการประกอบธุรกิจหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการดึงดูดกลุ่มนักเดินทางเพื่อธุรกิจและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้การจัดงานธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการสร้างเวทีเจรจาการค้าและการลงทุนของธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ***(3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย*** พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว เน้นสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล ร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาต่อยอดกับความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง ***(4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ*** ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวไทย เป็นแหล่งสร้างรายได้ใหม่ให้กับประเทศ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบคลุมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง และการท่องเที่ยวในลุ่มน้ำสำคัญ โดยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐาน สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงบริบทของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่ ***(5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค*** ยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียน โดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แผนการลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำ และอากาศ และกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในประเทศ อนุภูมิภาค และอาเซียน บนฐานอัตลักษณ์เดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน และ ***(6) พัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว*** พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวไทย

050101 050102 050103 050201 050202 050301 050302
050303 050401 050402 050501 050601 050602 050603

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

เป้าหมาย

050101 รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมในประเทศเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาขึ้นโดยเริ่มจากชุมชนในแต่ละท้องถิ่นที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถเป็นทางเลือกใหม่ทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่มที่สนใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นโอกาสสำคัญในการสร้างรายได้ เพื่อนำไปสู่การสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่เมืองรอง ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาสินค้าแหล่งท่องเที่ยว และบริการเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว การต่อยอดพัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การบริหารจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ และการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพดำเนินงานของภาครัฐเพื่อรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันบนแพลตฟอร์มดิจิทัล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการเก็บข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมโดยตรง แต่สามารถพิจารณาจากรายงานรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ใน 7 จังหวัด ได้แก่ ตราด ชลบุรี สุโขทัย กำแพงเพชร เลย น่าน และสุพรรณบุรี ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนที่สะท้อนถึงการผสมผสานวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าตั้งแต่เดือนตุลาคม 2561 ถึงกันยายน ปี 2562 รายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 22 ชุมชน นั้นมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 20.13 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 อย่างไรก็ตาม ข้อมูลรายได้ดังกล่าวแสดงถึงทิศทางการเติบโตของการท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม แต่เมื่อพิจารณาค่าเป้าหมายที่กำหนดให้รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี ยังคงเป็นประเด็นท้าทายในระดับสูงของประเทศไทยที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

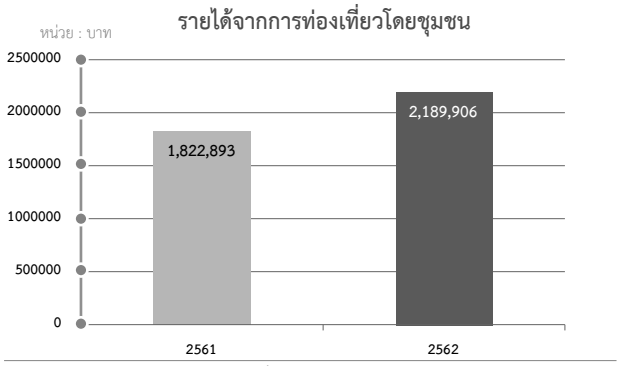

ที่มา: อพท.

การดำเนินการที่ผ่าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านพัฒนาสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เช่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กระทรวงอุตสาหกรรม และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ดำเนินการเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการให้กับชุมชนที่มีความพร้อมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาสินค้าและบริการ OTOP เพื่อให้ได้มาตรฐานและได้รับการยอมรับในระดับสากล ในส่วนของการตลาด ในปี 2562 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีจุดเน้นการส่งเสริมเมืองรองและชุมชนที่ต้องการท่องเที่ยวเป็นกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำ และมีการสื่อสารตลาดในประเทศที่

กระตุ้นให้คนไทยสนใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สัมผัสวิถีชีวิตแบบลึกซึ้งเข้าถึงผ่านโครงการ Amazing ไทยเท่ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะที่ผ่านมา แม้จะมีการพัฒนาสินค้าและบริการ รวมถึงส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมยังเป็นรูปแบบใหม่ที่ไม่มีความชัดเจน และการสนับสนุนส่งเสริมยังต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การพัฒนาสินค้าและบริการของแต่ละหน่วยงานยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการส่งเสริมการตลาด แม้ว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ แต่ที่ผ่านมามุ่งเน้นการส่งเสริมการตลาดภายในประเทศเป็นหลัก และอีกประเด็นสำคัญ คือ ไม่มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม รวมถึงการไม่มีเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการจัดทำมาตรการในการส่งเสริมที่ชัดเจนและเหมาะสม ในขณะที่ปัญหาด้านศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนยังคงเป็นความท้าทายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย จากปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่เมืองรอง พบว่า ประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งพัฒนา คือ การบริหารจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ทุกภาคส่วนสามารถนำมาใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ซึ่งจะทำให้พื้นที่สามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวได้แบบยั่งยืน ทั้งนี้ การดำเนินงานควรมีพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สามารถเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่น ๆ โดยการระบุพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา จากการพิจารณาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์ของจังหวัด มีการกำหนดพื้นที่พัฒนาจำนวน 20 จังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ ในส่วนของการทำตลาด ควรให้ความสำคัญกับการทำตลาดในต่างประเทศที่มีความสนใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดยควรดำเนินโครงการ Amazing ไทยเท่ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญสำหรับตลาดในประเทศอย่างต่อเนื่อง

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

เป้าหมาย

050102 เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่เมืองรองได้มากขึ้นแล้ว ยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายควรให้ความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พัฒนาเมืองและชุมชนตามเกณฑ์รับรองมาตรฐานสากล และส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดที่ได้รับการประกาศเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก

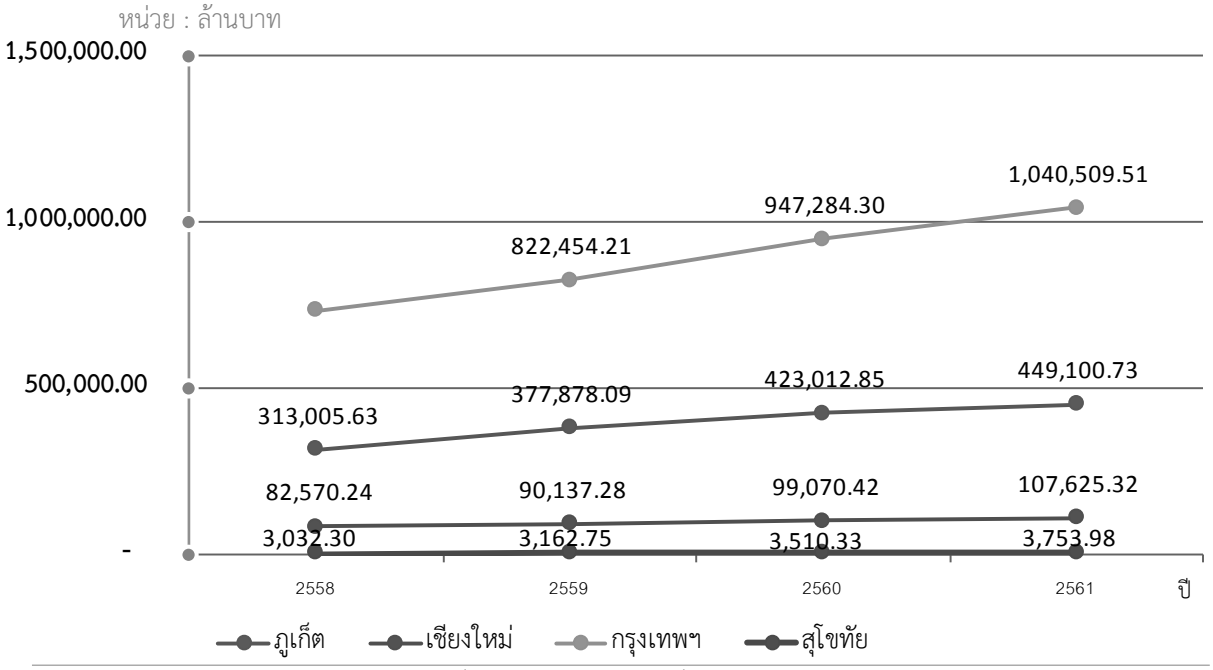

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันจังหวัดในประเทศไทยที่ได้รับการประกาศเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ขององค์กรยูเนสโกมีจำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ภูเก็ตในฐานะเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารในปี 2558 เชียงใหม่ในฐานะเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมพื้นบ้านในปี 2560 กรุงเทพมหานครในฐานะเมืองสร้างสรรค์ด้านการออกแบบในปี 2562 และสุโขทัยในฐานะเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมพื้นบ้านในปี 2562 การเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกนั้นจะได้รับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนถ่ายทอดประสบการณ์องค์ความรู้และกิจกรรม และสร้างรูปแบบใหม่ของความร่วมมือในระดับโลก

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากสถิติรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดที่ได้รับประกาศเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกนั้น พบว่า ภูเก็ตและเชียงใหม่ที่ได้รับการประกาศเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ก่อนที่แผนแม่บทฯ บังคับใช้ มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อีกทั้งในห้วงเวลาของการเตรียมความพร้อมเมืองสุโขทัยและกรุงเทพมหานคร รายได้จากการท่องเที่ยวของทั้ง 2 เมืองมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าการเป็นเมืองสร้างสรรค์ส่งผลกระทบเชิงบวกให้กับรายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากนับจากการผลักดันผ่านแผนแม่บทฯ ประเทศไทยมีเมืองสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเพียง 2 แห่ง (สุโขทัยและกรุงเทพฯ) ซึ่งห่างจากเป้าหมายที่กำหนดให้ประเทศไทยต้องมีเมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมจำนวน 5 เมือง ภายในปี 2565 ค่อนข้างมาก จึงยังคงเป็นประเด็นที่ท้าทายสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาเมืองรอง และผลักดันให้ได้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ขององค์การยูเนสโก

การดำเนินการที่ผ่านมา หลายหน่วยงานเริ่มตื่นตัวกับการค้นหาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเมืองและดึงดูดนักท่องเที่ยว ในส่วนของการพัฒนาที่จะนำไปสู่การเข้าเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้ประสานกับยูเนสโกเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมนำร่องในหลายพื้นที่ เช่น ย่านเก่าใน กทม. เมืองเก่าน่าน เมืองโบราณอู่ทอง และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ สุโขทัย และ กทม. ได้รับการประกาศเข้าเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน (Crafts and Folk Art) และเมืองสร้างสรรค์ด้านการออกแบบ (City of Design) ตามลำดับ ส่วนเมืองน่าน และสุพรรณบุรี (เมืองโบราณอู่ทอง) อยู่ในระหว่างการพัฒนาและเสนอเข้าเป็นเมืองสร้างสรรค์ขององค์กรยูเนสโกในรอบต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเมืองที่จะพัฒนาเป็นเมืองสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่ใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้แต่ละหน่วยงานมีพื้นที่เป้าหมายที่แตกต่างกัน และดำเนินการโดยไม่มีการบูรณาการร่วมกัน ทำให้งบประมาณที่ลงไปเพื่อพัฒนาไม่มีทิศทางที่ชัดเจน และไม่ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพเพิ่มจากเมืองน่านและสุพรรณบุรี นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดที่ได้รับการประกาศเป็นสมาชิกเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกแล้ว พบว่า แม้รายได้จากการท่องเที่ยวจะขยายตัว แต่ไม่ได้ขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวในภาพรวมของการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าการใช้ประโยชน์ของการเป็นเมืองสร้างสรรค์ยังไม่เต็มที่ อาจไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ การท่องเที่ยวด้านการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อเพิ่มเมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยเร่งบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดค้นหาทุนทางวัฒนธรรมให้มีกิจกรรมที่หลากหลายและมีความสร้างสรรค์ รวมทั้งพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเกิดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ นอกจากนี้ เมืองสร้างสรรค์ที่ได้รับการประกาศแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมระดับเมืองหรือจังหวัดที่หลากหลายเพื่อสะท้อนเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ของเมืองอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการตลาดเชิงรุกในพื้นที่เมืองสร้างสรรค์ เช่น โครงการ Thailand creative city branding ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

เป้าหมาย

050103 สินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น

สินค้าและบริการเป็นปัจจัยหนึ่งในการจับจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยว สินค้าและบริการที่มีเอกลักษณ์เชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่แปลกใหม่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองรองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญในประเด็น ด้านการตระหนักรู้ถึงประโยชน์และความสำคัญของการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา สินค้าที่มีอัตลักษณ์และมีคุณภาพขั้นต่ำตามมาตรฐานที่กำหนด สินค้าแหล่งท่องเที่ยว บริการเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่า

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ที่ผ่านมาประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าและบริการจากอัตลักษณ์ท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แม้ว่าปัจจุบันจะยังไม่มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาในหมวดสินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมโดยตรง ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากรายงานการเพิ่มขึ้นของสินค้าที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของประเทศไทยที่ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17 ต่อปี) โดยเฉพาะในปี 2561 จำนวนสินค้า GI ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนขยายตัวอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 20 จากปี 2560 ซึ่งสะท้อนให้เห็นทิศทางที่เพิ่มขึ้นของสินค้าที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าหน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยว ด้านการวิจัย และสถาบันการศึกษาหลายแห่งดำเนินโครงการพัฒนาสินค้าและบริการให้กับชุมชนที่มีทรัพยากรที่สามารถต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และสร้างสรรค์ได้ ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนถึงแนวทางในการยื่นขอจดสิทธิบัตรที่ถูกต้องตามหลักการ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้ด้านการขอจดทะเบียน GI อีกทั้งพัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงานในการตรวจสอบและจดสิทธิบัตรด้วยการเพิ่มและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบสินค้าและบริการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จำนวนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

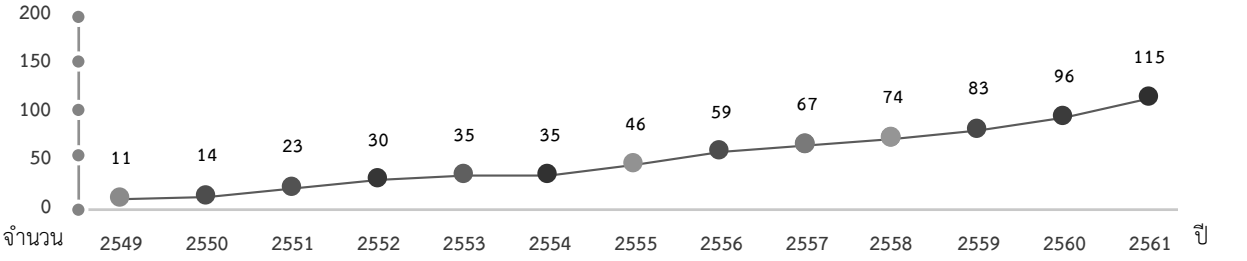

ที่มา: กรมทรัพย์สินทางปัญญา

050103

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ปัจจุบันจะมีการพัฒนาสินค้าที่มีอัตลักษณ์และบริการจากทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนมีมาตรการส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีช่องทางในการรับจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับสินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมโดยตรง ทั้งนี้ เนื่องจากคำจำกัดความของสินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยตรง นอกจากนี้ การยื่นขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญามีระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างนาน เฉลี่ยประมาณ 3-5 ปี

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย ประการสำคัญคือ การเร่งจัดทำคำจำกัดความกลางที่ใช้ร่วมกับทุกหน่วยงาน และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสินค้าเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมให้ไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาสินค้าและบริการจากทุนทางวัฒนธรรม รวมทั้งเร่งรัดกระบวนการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยให้ความสำคัญกับโครงการสร้างสรรค์ผลงานจากทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเพื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว และโครงการพัฒนาความรู้ทรัพย์สินทางปัญญาสู่การต่อยอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้มีสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และสามารถตอบโจทย์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดยตรง

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

เป้าหมาย

050201 รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจเพิ่มขึ้น

ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีการใช้จ่ายสูง สามารถสร้างรายได้ทางตรงในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และรายได้ทางอ้อมให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายควรดำเนินการในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุน ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และการส่งเสริมการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจพบว่ามีการขยายตัวจาก 176,068 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 212,924 ล้านบาท ในปี 2561 หรือขยายตัวร้อยละ 20.9 และในปี 2562 ลดลงเป็น 202,362 ล้านบาท หรือหดตัวร้อยละ 5.0 ซึ่งลดลงทั้งในส่วนของรายได้จากต่างประเทศและภายในประเทศ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากการสิ้นสุดของมาตรการส่งเสริมการจัดประชุมสัมมนาในจังหวัดรองในปี 2561 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการขยายตัวโดยรวมในช่วงปี 2560 – 2562 ที่ร้อยละ 15.9 พบว่าการจะบรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่การขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ในช่วงปี 2561-2565 นั้น ยังคงมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้สูง แต่ยังคงมีความท้าทายที่จะต้องรักษาอัตราการขยายตัวไว้ภายใต้สภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

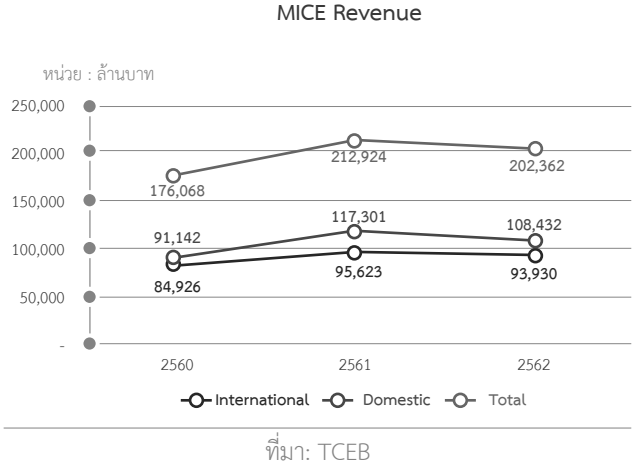

ที่มา: TCEB

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าในช่วงปี 2560 – 2562 การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจมีการเติบโตโดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญมาจากการทำตลาดที่มีศักยภาพทั้งในและต่างประเทศ ที่สามารถดึงดูดการประชุมนานาชาติ และงานแสดงสินค้าขนาดใหญ่มายังประเทศไทย โดยมีหน่วยงานขับเคลื่อนหลักคือสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ ที่มีบทบาทในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ นอกจากนี้ มาตรการระยะสั้นของภาครัฐในช่วงปีงบประมาณ 2561 ที่กำหนดให้นิติบุคคลสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการจัดอบรมสัมมนาในจังหวัดรองสามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ร้อยละ 100 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ แต่ในช่วงปี 2562 ที่เป็นช่วงการเลือกตั้งและยังไม่มีการตั้งรัฐบาลจึงทำให้ไม่มีการออกมาตรการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจทำให้ส่งผลต่อการลดลงของรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ในขณะที่ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ใน MICE City หลักของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น และภูเก็ต

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าโดยรวมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงเป็นการกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลักที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในขณะที่มาตรการส่งเสริมของภาครัฐที่ผ่านมายังคงเป็นมาตรการระยะสั้นและกระตุ้นการประชุมสัมมนาภายในประเทศเท่านั้น อีกทั้งในสภาวะทางเศรษฐกิจปัจจุบันและผลกระทบจากโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคอุบัติใหม่ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายด้านการสร้างรายได้ของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ รวมถึงการกระจายตัวไปยังภูมิภาคอื่น ควรให้ความสำคัญกับการทำตลาดเชิงรุกเพื่อเข้าถึงตลาดกลุ่มเป้าหมาย สร้างโอกาสทางการขยายพื้นที่ในการจัดงาน รวมทั้งสนับสนุนการกระจายพื้นที่การจัดงานไปยังส่วนภูมิภาคอื่น ให้ครอบคลุมทุกประเภทของกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยเร่งการดำเนินโครงการการส่งเสริมการจัดประชุมและการท่องเที่ยวเป็นรางวัล และการจัดแสดงสินค้าและนิทรรศการนานาชาติในประเทศไทย นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีการออกมาตรการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่อาจลดลง อีกทั้งในส่วนของปัจจัยด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการรองรับการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ เช่น สถานที่จัดประชุม ศูนย์แสดงสินค้า และบริการขนส่งเพื่อการเข้าถึงพื้นที่งาน ควรเร่งรัดให้เกิดการลงทุนในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น เขตพื้นที่พัฒนาโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

เป้าหมาย

050202 การเป็นจุดหมายปลายทางในการจัดการประชุมนานาชาติของไทย

ทำให้มีนักท่องเที่ยวคุณภาพจำนวนมากเดินทางมายังประเทศไทย เป็นโอกาสในการสร้างรายได้ทางตรงให้แก่การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และสามารถกระจายรายได้ไปยังภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง นับเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านรายได้มีประเด็นการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ การกำหนดนโยบายด้านการประชุมนานาชาติเป็นวาระแห่งชาติ ความพร้อมของข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวกับการประชุมนานาชาติของไทย การมีแผนบูรณาการเพื่อกำหนดเป้าหมายในภาพรวมของประเทศที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการจูงใจและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับการจัดประชุมนานาชาติ และการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ/ระดับโลก ความเข้มแข็งและความพร้อมของสมาคมเจ้าภาพในประเทศไทยและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากการจัดอันดับของสมาคมศูนย์ประชุมนานาชาติ (International Congress and Convention Association หรือ ICCA) พบว่า ในปี 2560 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 ของโลก และอันดับที่ 6 ของเอเชีย ในการเป็นจุดหมายในการจัดประชุมนานาชาติ และขยับขึ้นเป็นอันดับที่ 21 ของโลก และอันดับที่ 5 ในปี 2561 ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมของไทยในการถูกคัดเลือกเป็นสถานที่จัดงานประชุมนานาชาติ เมื่อพิจารณาจากค่าเป้าหมายในปี 2565 พบว่า ณ ปี 2561 ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นจุดหมายในการจัดประชุมนานาชาติได้แล้ว นอกจากนี้ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Index: TTCI) โดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ปี 2562 อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจของประเทศไทยมีอันดับดีขึ้น จากอันดับที่ 37 ในปี 2560 เป็นอันดับที่ 34 ในปี 2562 โดยพิจารณาจากจำนวนการจัดประชุมนานาชาติ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 24 ของโลก และอันดับที่ 3 ของภูมิภาคเอเชีย เป็นรองประเทศญี่ปุ่น และประเทศจีน

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2560 – 2562 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับเป็นจุดหมายในการจัดประชุมนานาชาติจากองค์กรระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวในลำดับที่สูงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจใน 4 เมืองหลัก (MICE CITY) คือ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น เชียงใหม่ และภูเก็ต ทั้งด้านศูนย์ประชุม ที่พัก ความสะดวกในการเดินทาง และความหลากหลายของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งการทำตลาดที่มีศักยภาพในต่างประเทศสามารถดึงดูดการประชุมนานาชาติ และงานแสดงสินค้าขนาดใหญ่มายังประเทศไทย อีกทั้งการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve ซึ่งประกอบด้วย 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต ทำให้ประเทศไทยเป็นที่สนใจสำหรับการจัดงานประชุม งานแสดงสินค้าในอุตสาหกรรมดังกล่าว เช่น ในปี 2561 มีการจัดงานในอุตสาหกรรม 5 กลุ่มหลักของไทย คือ กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโยโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะและหุ่นยนต์ กลุ่มดิจิทัล และกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ กว่า 200 งาน นอกจากนี้ ความพร้อมของข้อมูลเชิงลึก

ได้มีการดำเนินโครงการจัดเก็บข้อมูลด้านไมซ์ของภาค (MICE Intelligence) เพื่อจัดเก็บข้อมูลสถิติและการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนหรือเสนอแนะนโยบายในการพัฒนาธุรกิจนี้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นจุดหมายของการประชุมนานาชาติในปี 2561 แล้ว แต่การรักษาและเพิ่มอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากการเดินทางมายังประเทศไทยของนักท่องเที่ยวคุณภาพเหล่านี้ส่งผลต่อการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ และยังส่งผลต่อการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศไทยที่จัดโดยสภาการท่องเที่ยวโลกด้วย อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ในการบรรลุเป้าหมายนั้น ประเทศไทยยังสามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกมิติของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ เพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในด้านการอำนวยความสะดวก กฎระเบียบ และมาตรการจูงใจ นอกจากนี้ ในการสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาระดับโลก ยังคงต้องให้ความสำคัญกับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น

อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ปี 2562

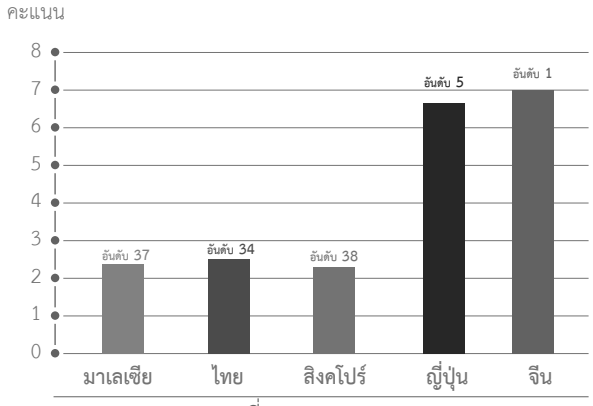

ที่มา: TTCI

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายของการประชุมนานาชาติ โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการทำตลาดเชิงรุกอย่างต่อเนื่องเพื่อเข้าถึงตลาดกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และนำเสนอจุดขายด้านนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อดึงดูดความสนใจในการจัดงานประชุมและแสดงสินค้านานาชาติในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนการกระจายพื้นที่การจัดงานไปยังส่วนภูมิภาคอื่นให้ครอบคลุมทุกประเภทของกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยเร่งการดำเนินโครงการการส่งเสริมการจัดประชุมและการท่องเที่ยวเป็นรางวัล และการจัดแสดงสินค้าและนิทรรศการนานาชาติในประเทศไทย นอกจากนี้ ควรสนับสนุนโครงการการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสัมมนาด้านกีฬาระดับโลก เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักและได้รับความไว้วางใจในวงการกีฬานานาชาติด้วย

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย

เป้าหมาย

050301 รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น

ประเทศไทยมีศักยภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน แพทย์แผนไทย รวมถึงความงาม ประกอบกับปัจจุบันกระแสการใส่ใจในสุขภาพและความงาม และการเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้มีนักท่องเที่ยวซึ่งมีอำนาจในการซื้อสูงเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมายรายได้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้น จึงต้องอาศัยความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย การพัฒนาสถานประกอบการให้มีศักยภาพและมาตรฐาน และการตลาดที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากการจัดอันดับโดย Global Wellness Institute ประจำปี 2561 ซึ่งเป็นสถาบันที่จัดทำรายงานข้อมูลและจัดอันดับรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness tourism) เป็นประจำทุก 2 ปี พบว่า ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในปี 2560 จำนวน 12,000 ล้านบาท ซึ่งเติบโตเฉลี่ยจากปี 2554 ร้อยละ 13 ต่อปี ทั้งนี้ หากประเทศไทยสามารถรักษาอัตราการเติบโตในระดับนี้อย่างต่อเนื่อง จะมีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี ในช่วงปี 2561 – 2565

รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย

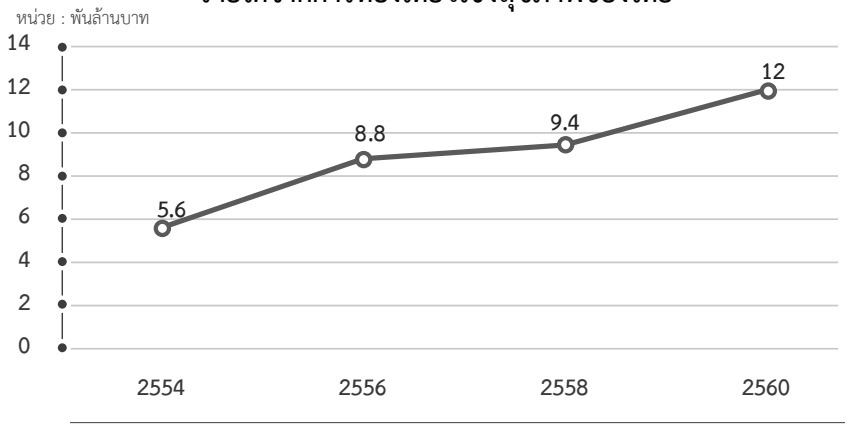

ที่มา: Global Wellness Institute

การดำเนินการที่ผ่านมา ในการสร้างความเชื่อมั่นในบริการทางการแพทย์ ความงาม และแพทย์แผนไทย โดยเฉพาะแพทย์แผนไทย ประเทศไทยได้ผลักดันการนวดไทยจนได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมโลกจากองค์การยูเนสโก ในปี 2562 ในขณะเดียวกันกรมพัฒนาบริการสุขภาพได้สนับสนุนผู้ประกอบการในเรื่องมาตรฐานและการขึ้นทะเบียนสถานประกอบการทั้งในส่วนของการนวดเพื่อสุขภาพ และนวดเพื่อเสริมความงาม ซึ่งสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการทั้งคนไทยและนักท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมการตลาดที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการดำเนินโครงการด้านการตลาดที่สำคัญ เช่น โครงการ Amazing Health and Wellness in Thailand ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

050301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันแม้ว่าทุกหน่วยงานให้ความสนใจและตื่นตัวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น แต่การพัฒนาและควบคุมสถานประกอบการด้านสุขภาพให้ได้มาตรฐานนั้น ยังมีความท้าทายจากประเภทและพื้นที่ของสถานประกอบการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบแตกต่างกัน จึงทำให้การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ในปัจจุบันจึงมีสถานประกอบการด้านสุขภาพจำนวนมากที่ไม่ได้รับการตรวจสอบมาตรฐาน ซึ่งส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวด้านสุขภาพและอนามัยของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพคือ ปัญหาด้านสุขอนามัยและโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคอุบัติใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นท้าทายต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วย

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทยจะมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่จากภาวะเศรษฐกิจโลกและสถานการณ์อื่น ๆ ที่กระทบต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมสุขภาพอย่างรวดเร็วของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประเทศไทยยังต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาสถานประกอบการด้านสุขภาพให้มีคุณภาพและมาตรฐานด้วยการแบ่งขอบเขตการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนและควบคุมมาตรฐานอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ ต้องทำการตลาดที่ตรงกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาและขยายส่วนแบ่งการตลาด ทั้งนี้ต้องเร่งผลักดันโครงการพัฒนาเมืองสุขภาพต้นแบบให้สัมฤทธิ์ผลในเชิงประจักษ์เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับพื้นที่อื่นต่อไป อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับมาตรการสาธารณสุขที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาสุขอนามัย และโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคอุบัติใหม่ได้อย่างมีศักยภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางมายังประเทศไทยด้วย

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย

เป้าหมาย

050302 อันดับรายได้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย

ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งมีจุดแข็งในการบริการทางการแพทย์ อย่างไรก็ดี จากกระแสการใส่ใจในสุขภาพและความงาม และการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่จะทำให้มีนักท่องเที่ยวซึ่งมีอำนาจในการซื้อสูงเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองรองที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสุขภาพ ซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยมีปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย การพัฒนาสถานประกอบการให้มีศักยภาพและมีมาตรฐาน และการตลาดที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายธุรกิจสุขภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากการจัดอันดับโดย Global Wellness Institute ประจำปี 2561 ประเทศไทยมีอันดับรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่ในอันดับที่ 13 ของโลก ซึ่งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมักเดินทางมาเพื่อรักษาโรคเฉพาะทาง และบริการด้านศัลยกรรมความงาม เนื่องจากเทคโนโลยีด้านการแพทย์ของไทยค่อนข้างทันสมัย และค่าใช้จ่ายต่ำกว่าประเทศอื่น แต่เมื่อพิจารณาอันดับรายได้ของประเทศไทยในช่วงปี 2557-2561 ยังอยู่ในระดับคงที่ในอันดับที่ 13 มาโดยตลอด ดังนั้น เป้าหมายที่อันดับ 12 ของโลก จึงมีแนวโน้มที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายได้ไม่ยากนัก โดยยังต้องพยายามรักษาและพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่อไป

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า มีการเตรียมความพร้อมด้านบริการทางการแพทย์ และส่งเสริมการตลาดที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการดำเนินโครงการด้านการตลาดที่สำคัญ เช่น โครงการ Amazing Health and Wellness in Thailand ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นอกจากนี้ ยังมีการให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการดูแลรักษาสุขภาพ และโครงการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านสุขภาพ และภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

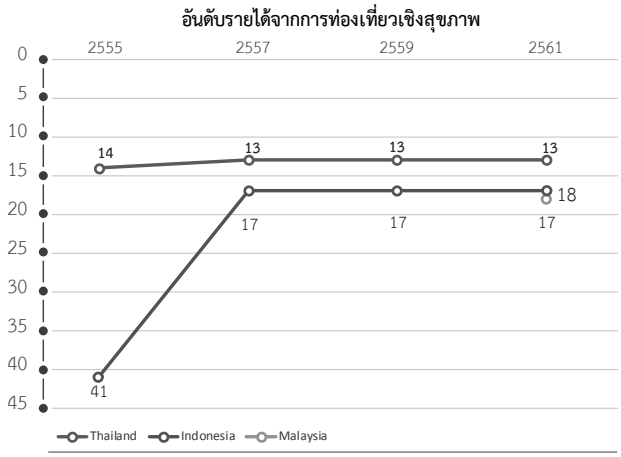

ที่มา: Global Wellness Institute

050302

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าประเทศไทยจะมีชื่อเสียงด้านการบริการทางการแพทย์ โดยเฉพาะในกลุ่มลูกค้าต่างชาติที่มีกำลังซื้อสูง อย่างไรก็ดี ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยด้านสุขภาพและสุขอนามัย พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 88 ในปี 2562 ซึ่งดีขึ้นจากอันดับที่ 90 ในปี 2560 สะท้อนถึงระบบสาธารณสุขในประเทศไทยยังไม่ดีพอ อาจกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเทศไทยต้องเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวต่อระบบการแพทย์และสาธารณสุขของไทย โดยเร่งพัฒนาบริการทางการแพทย์และอนามัยสำหรับคนในประเทศ มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพของแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ผ่านการส่งเสริมและสร้างบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพมากขึ้น เช่น โครงการ Travel Medicine Excellent Center และการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบใหม่ ที่กระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย

050303 เป้าหมาย

สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการทางการแพทย์ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

คุณภาพและมาตรฐานของสถานประกอบการ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย โดยการเพิ่มจำนวนสถานประกอบการที่มีคุณภาพ จะทำให้มีโอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองรองที่มีทรัพยากรบุคคลและสิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญในประเด็นการพัฒนาการยกระดับสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ได้มาตรฐาน และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการแพทย์

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันยังไม่มีการเก็บข้อมูลสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการทางการแพทย์ที่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลของกรมส่งเสริมบริการสุขภาพ ที่ได้เก็บข้อมูลจำสถานประกอบการสปา นวดเพื่อสุขภาพ และความงาม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ซึ่งในปีงบประมาณ 2562 มีจำนวนสถานประกอบการที่ได้รับมาตรฐานจำนวน 3,312 แห่ง ขยายตัวร้อยละ 37 ต่อปี ทั้งนี้ หากมีการเชื่อมโยงสถานประกอบการเหล่านี้กับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้มีการขยายตัวของจำนวนสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการทางการแพทย์ร้อยละ 5 ต่อปี

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการด้านสุขภาพ เช่น พ.ร.บ. สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด อีกทั้งกรมสนับสนุนบริการสุขภาพซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านการรับรองมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ได้ดำเนินการสร้างความรู้ให้กับผู้ประกอบการเพื่อสุขภาพ และเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานให้กับสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยบูรณาการและให้อำนาจกับท้องถิ่นในการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

จำนวนสถานประกอบการเพื่อสุขภาพและผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ที่ได้รับมาตรฐานจากกรมส่งเสริมบริการด้านสุขภาพ

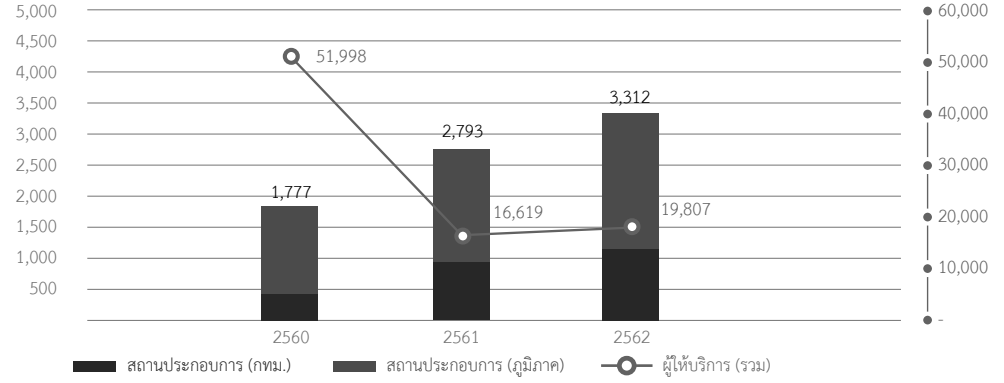

ที่มา: กรมส่งเสริมบริการสุขภาพ

050303

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสถานประกอบการด้านสุขภาพ ได้กำหนดให้หน่วยงานหลักมีอำนาจในการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสถานประกอบการด้านสุขภาพ และสามารถเอาผิดกับสถานประกอบได้ ซึ่งเป็นไปตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการดำเนินคดีต้องใช้เวลาถึง 120 วัน ส่งผลให้สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่เห็นความจำเป็นของการขอรับมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่ไม่มีใบรับรองที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยเฉพาะผู้ให้บริการด้านสปา การนวด และความงาม

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย แม้การดำเนินงานที่ผ่านมา จะมีจำนวนสถานประกอบการและผู้ให้บริการที่ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก แต่ยังมีสถานประกอบการและผู้ให้บริการด้านสุขภาพที่ยังไม่ได้รับมาตรฐานด้วยเช่นกัน จึงควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจสอบมาตรฐานให้รวดเร็วขึ้น และบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริโภคเห็นความสำคัญของการใช้บริการกับผู้ให้บริการและสถานประกอบการที่ได้รับมาตรฐาน เพื่อจูงใจและสร้างความตระหนักให้กับผู้ประกอบการเห็นถึงความจำเป็นในการได้รับมาตรฐาน นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรและสถานประกอบการแก่ผู้ประกอบการที่ต้องการรับรองมาตรฐานเพื่อให้สามารถรักษาระดับมาตรฐาน และควรมีการกำกับติดตามสถานประกอบการที่ได้รับมาตรฐานแล้วอย่างต่อเนื่อง

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ

เป้าหมาย

050401 รายได้จากการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำเพิ่มขึ้น

เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวทางน้ำ และมีท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยวทั้งแม่น้ำและทะเลจำนวนมาก จึงควรใช้โอกาสจากกระแสการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำที่กำลังเติบโต ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ เพื่อเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับประเทศไทย ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำมีมูลค่าการจับจ่ายใช้สอยสูง แต่ความนิยมยังอยู่ในวงจำกัด ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย การสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยนั้น ควรให้ความสำคัญในประเด็นด้านความปลอดภัย พัฒนาความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ การพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ และการตลาดที่เข้ากับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้มีการเก็บข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำโดยตรง แต่สถานการณ์การเติบโตของการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำในภาพรวมมีการเติบโตในทางบวก แม้ในปี 2562 จะหดตัวเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลกระทบด้านความเชื่อมั่นจากสถานการณ์เรือล่มที่ภูเก็ต ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากข้อมูลจำนวนวันของการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำที่เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี อีกทั้งมีจำนวนเรือสำราญที่เข้าจอดในท่าเรือของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี ซึ่งเป็นสัญญาณในทางบวกต่อการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำของไทย อย่างไรก็ดี ข้อมูลดังกล่าวแม้ว่าจะสะท้อนให้เห็นโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำของไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในกลุ่มนี้ต่อไป แต่ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ยังเป็นเพียงปัจจัยในส่วนน้อย ซึ่งหากจะพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทางน้ำของไทยในภาพรวม ยังคงมีปัจจัยสำคัญด้านความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการตลาดอีกมากที่ต้องเร่งดำเนินการ

จำนวนเรือและวันท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสำราญทางเรือในไทย

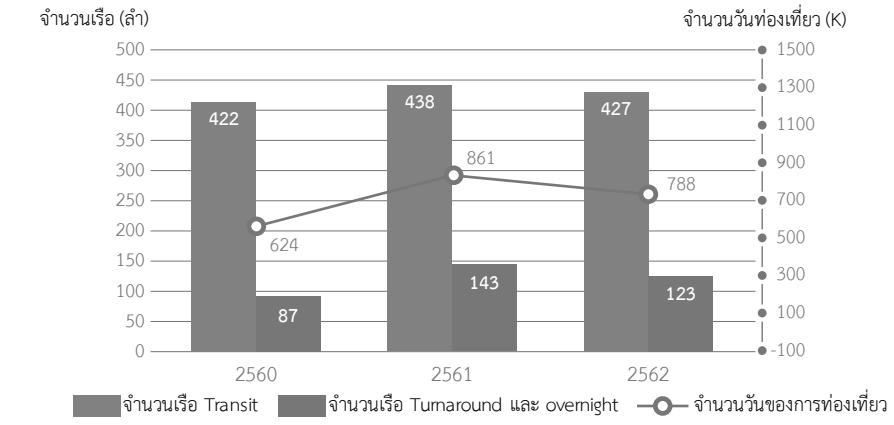

ที่มา: Cruise Lines International Association (CLIA)

050401

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำแผนที่นำทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเรือสำราญระยะ 10 ปี ภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570 ซึ่งในระยะที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงท่าเรือท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ การขยายตลาดด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและสายการเดินเรือสำราญให้เข้ามาในประเทศไทยเพิ่มเติม การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยง และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เช่น พิธีการตรวจคนเข้าเมืองของผู้โดยสารและลูกเรือ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย นักท่องเที่ยวสำราญทางน้ำส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย อีกทั้งความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดึงดูดความสนใจ แต่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำของประเทศไทยยังถูกจำกัดด้วยคุณภาพและจำนวนท่าเรือท่องเที่ยวที่มีความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการรองรับเรือสำราญขนาดใหญ่ไม่เพียงพอ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวสำราญทางน้ำที่เดินทางมายังประเทศไทยยังมีจำนวนน้อย ซึ่งมีผลต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชนที่จะลงทุนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง ให้มีศักยภาพดึงดูดนักท่องเที่ยวมูลค่าสูง รวมไปถึงการลงทุนระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงตามแผนที่นำทางไว้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ประเทศไทยต้องสร้างความเชื่อมั่นต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำราญทางน้ำให้กับนักลงทุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวก และธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการทำการตลาดเชิงรุกที่เหมาะสม ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีโครงการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มนิยมความหรูหรา สำหรับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะท่าเรือขนาดใหญ่ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนท่าเรือขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ต้องเร่งพัฒนาปัจจัยสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น โครงการการตรวจคนเข้าเมืองที่รวดเร็ว และส่งเสริมการลงทุนในการขนส่งเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับมาตรการสาธารณสุขที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาสุขอนามัย และโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคอุบัติใหม่ได้อย่างมีศักยภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางมายังประเทศไทยด้วย

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ

เป้าหมาย

050402 การขยายตัวของท่าเรือท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกหนึ่งที่สามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญให้กับประเทศไทย ปัจจุบันแม้ว่าประเทศไทยจะมีท่าเรือจำนวนมากทั้งทางทะเลและแม่น้ำ เพื่อการขนส่งผู้โดยสาร สินค้า และบริการ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวทางน้ำที่หลากหลายในปัจจุบัน ทำให้ประเทศไทยยังคงต้องพัฒนาและเตรียมพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของจำนวนท่าเรือท่องเที่ยวในประเทศไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางน้ำที่จะขยายตัว เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายด้านความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ โดยควรให้ความสำคัญในประเด็นด้านการสำรวจและการตลาด การสร้างท่าเรือที่มีศักยภาพ การพัฒนาปรับปรุงท่าเรือ และการตลาดที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศไทยมีท่าเรือที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยวทั้งหมด 34 แห่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาปรับปรุงให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จำนวน 5 แห่ง แบ่งเป็นท่าเรือบริเวณชายฝั่งอันดามัน 2 แห่ง และชายฝั่งทะเลตะวันออก 3 แห่ง ทั้งนี้ ในระยะที่ผ่านมาไม่ได้มีการสร้างท่าเรือแห่งใหม่ แต่เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างท่าเรือขนาดใหญ่ในแหล่งใหม่ ๆ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อศึกษาและได้รับการรับรองจากทุกหน่วยงานเกี่ยวข้องก่อน เพื่อสร้างเป็นท่าเรือขนาดใหญ่แห่งใหม่ จึงเป็นไปได้ยากที่จะดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาของแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2561 – 2565) และบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

บริเวณ	จำนวนท่าเรือท่องเที่ยวและอเนกประสงค์	ท่าเรือที่อยู่ระหว่างการพัฒนาปรับปรุง
ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย	5	-
ชายฝั่งทะเลอันดามัน	23	2 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าเทียบเรือปากคลองจิหลาด และ 2) ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต
ชายฝั่งทะเลตะวันออก	6	3 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ เกาะสมุย 2) ท่าเทียบเรือท้องศาลา เกาะพะงัน และ 3) ท่าเทียบเรือหาดริ้น เกาะพะงัน

ที่มา: กรมเจ้าท่า

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท่าเรือสำราญ (ท่าเรือหลัก ท่าแวะพัก ท่าเรือเล็กรองรับจุดทอดสมอ และท่าเรือเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยว) และสิ่งอำนวยความสะดวกหลังท่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570 ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาความเหมาะสมและสำรวจออกแบบท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ และท่าเรือยอช์ท เพื่อเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือสำราญ และท่าเรือบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี และบริเวณอ่าวไทยตอนบน โดยที่ผ่านมาได้ร่วมกับกรมเจ้าท่า ศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างท่าเรือขนาดใหญ่เพื่อการท่องเที่ยวในแหล่งใหม่ ๆ ตามยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการก่อสร้างปรับปรุงที่เมื่อดำเนินการปรับปรุงแล้วเสร็จจะสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้ 2 เท่า เป็นต้น

050402

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การขยายตัวของท่าเรือการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำแห่งใหม่เป็นประเด็นที่ค่อนข้างท้าทายสำหรับประเทศไทย เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญของไทยส่วนใหญ่ อยู่ในพื้นที่ที่น้ำไม่ลึกจึงไม่เพียงพอที่จะสร้างท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ หรือ Cruise ทำให้การศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ของการก่อสร้าง และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) ค่อนข้างยากและใช้เวลานาน นอกจากนี้ ท่าเรือเดิมที่มีอยู่ไม่สามารถบริหารจัดการเชื่อมโยงกับแหล่งซื้อสินค้าและการท่องเที่ยว ส่งผลให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวรูปแบบนี้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากการสร้างท่าเรือใหม่ต้องใช้ระยะเวลานาน อาจทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จในช่วงแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2561-2565) อีกทั้งปัจจุบันประเทศไทยมีท่าเรือเป็นจำนวนมาก จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุง และขยายท่าเรือที่มีอยู่เพื่อให้สามารถรองรับเรือสำราญได้ ในขณะเดียวกันอาจพิจารณาสร้างจุดเชื่อมต่อระหว่างเรือสำราญกับท่าเรือขนาดเล็ก โดยควรเร่งรัดการดำเนินโครงการปรับปรุงท่าเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยว และโครงการสำรวจออกแบบเพื่อก่อสร้างจุดทอดสมอเรือสำราญ (Cruise) และท่าเทียบเรือเล็ก (Landing Pier) บริเวณอ่าวไทยและชายฝั่งอันดามันของกรมเจ้าท่า เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำให้แก่ประเทศไทยด้วย

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

เป้าหมาย

050501 ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย

ประเทศไทยมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งที่อยู่กลางของภูมิภาคอาเซียน ถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญต่อการค้าขายและการเดินทางท่องเที่ยว อีกทั้งความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่งที่ครบถ้วนทั้งทางบก น้ำ และอากาศ ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภูมิภาคจึงถือได้ว่าประเทศไทยมีความพร้อมโดยเฉพาะการเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว และยังเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่เมืองรองที่อยู่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวในเมืองรอง ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงภูมิภาค ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกผ่านแดน ความร่วมมือด้านการตลาด การส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง และการผ่อนปรนกฎระเบียบในภูมิภาคอาเซียน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การเดินทางผ่านแดนของนักท่องเที่ยวเข้าประเทศไทยผ่านจุดผ่านแดนทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ในช่วงปี 2561 -2562 พบว่า นักท่องเที่ยวอาเซียน และนอกอาเซียนเดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 และ 6.6 ตามลำดับ และหากพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังประเทศไทยทางด่านชายแดนทางบก และทางน้ำ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่ามีอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญคือ ร้อยละ 10 และ ร้อยละ 60 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพ และการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดน รวมถึงการยกเว้นการขอวีซ่าในการเข้าออกประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ดังนั้น จากปัจจัยดังกล่าวจึงมีความเป็นได้สูงที่ประเทศไทยจะสามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางผ่านแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยใช้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค เช่น คณะทำงานด้านการท่องเที่ยวอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ที่ประกอบไปด้วยประเทศไทย กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และจีน และคณะทำงานโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงและสอดรับกับการส่งเสริมการตลาดและเส้นทางท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง อีกทั้งปรับปรุงระเบียบการเดินทางระหว่างประเทศให้สะดวก และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน เป็นต้น

050501

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายสำคัญของการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค คือ ข้อมูลทางสถิตินักท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่สมบูรณ์ครบถ้วน อันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งมีกิจกรรมเชื่อมโยง และการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับภูมิภาคในส่วนของประเทศไทยใช้เวลานานในการดำเนินการเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อนบ้านเป็นการลงทุนจากต่างประเทศ อาทิ ประเทศจีน ที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างรวดเร็ว ซึ่งการดำเนินการล่าช้าดังกล่าวอาจส่งผลให้ประเทศไทยเสียโอกาสที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในภูมิภาค โดยเร่งบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาวิธีเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยอาจขอความร่วมมือจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ให้เก็บข้อมูลการเข้าออกประเทศในอาเซียนก่อนจะมาประเทศไทยและหลังจากออกจากประเทศไทย เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยว และการตลาดท่องเที่ยวเชื่อมโยง นอกจากนี้ ควรเร่งให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงโครงข่ายถนนสายหลัก และอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งเพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงที่ประเทศไทยดำเนินการแล้ว ควรมีโครงการด้านการตลาดเชิงรุกที่เหมาะสม เช่น โครงการปั่นข้ามโขง 2 สะพาน เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน (ไทย - ลาว) เพื่อให้สะพานดังกล่าวและเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว เป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาโดยทางรถไฟ จีน-สปป.ลาว ให้เข้ามาเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำโขงของไทย เป็นต้น

จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยผ่านจุดผ่านแดน ปี 2561-2562

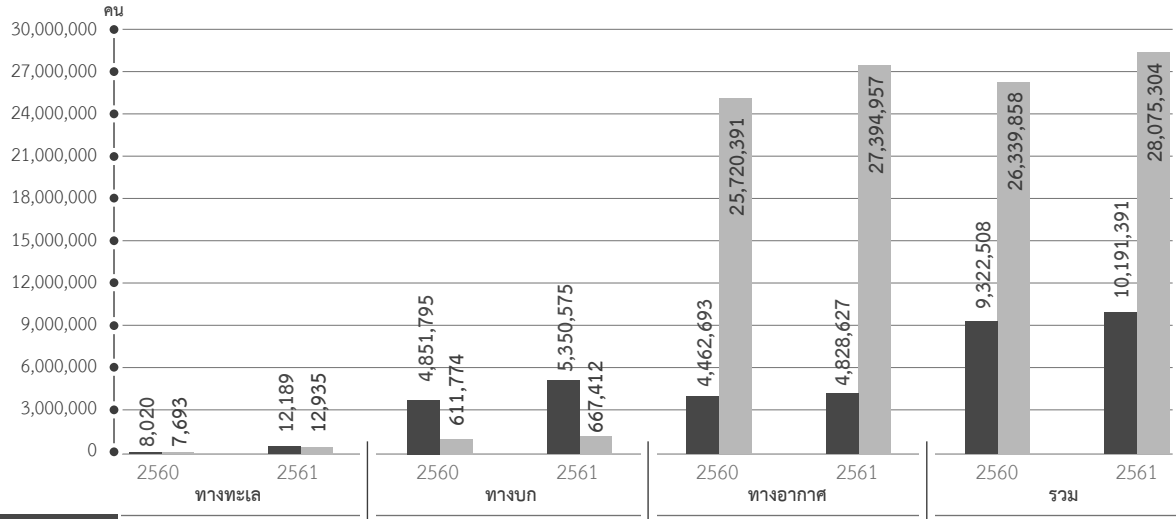

	ทางทะเล		ทางบก		ทางอากาศ		รวม	
	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561
Asean tounrists	8,020	12,189	4,851,795	5,350,575	4,462,693	4,828,627	9,322,508	10,191,391
Non Asean tounrists	7,693	12,935	611,774	667,412	25,720,391	27,394,957	26,339,858	28,075,304

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

เป้าหมาย

050601 นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ ทั้งในแง่ของคุณภาพของสินค้าและบริการที่มีมาตรฐานและปลอดภัย ตลอดจนการมีกฎหมายและการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายควรให้ความสำคัญในด้านมาตรการด้านความปลอดภัย การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และความน่าเชื่อถือของการบริการ

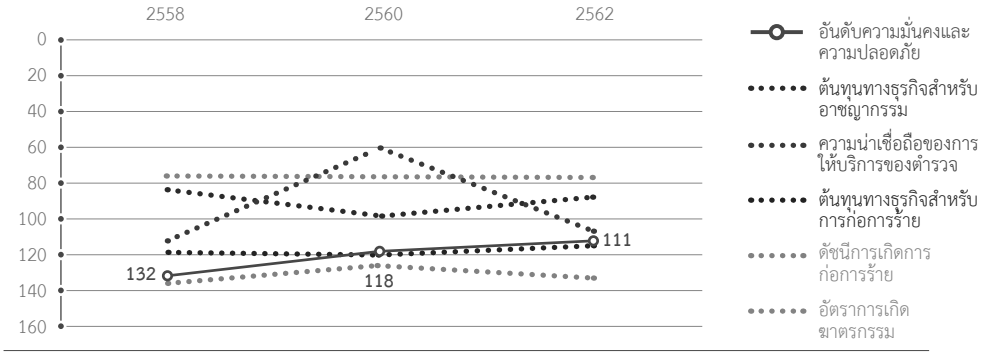

ที่มา : TTCI

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (TTCI) ในปี 2562 ด้านความมั่นคงปลอดภัย ประเทศไทยได้อันดับที่ 111 ปรับตัวดีขึ้น 7 อันดับ จากปี 2560 ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอันดับที่ 70 ค่อนข้างมาก แม้จะปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปรับตัวค่อนข้างช้า เนื่องจากตัวชี้วัดภายในส่วนใหญ่นั้นเป็นจุดอ่อนและไม่ได้มีการปรับตัวอย่างก้าวกระโดด

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ดำเนินการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการให้บริการของตำรวจท่องเที่ยว โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์บริการรับแจ้งเหตุนักท่องเที่ยว และกำหนดให้แต่ละแหล่งท่องเที่ยวหลักมีตำรวจท่องเที่ยวที่มีสัญชาติเดียวกับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้น เพื่อให้การบริการสะดวกยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจยังไม่เพียงพอต่อการยกอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านนี้ เนื่องจากอันดับดังกล่าวรวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในภาพรวมของทั้งประเทศด้วย ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศได้ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างสำนึกด้านความปลอดภัย โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม ชุมชน องค์กรภาครัฐเอกชน และประชาชนในพื้นที่

050601

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่ากรมการท่องเที่ยวจะกำหนดและควบคุมมาตรฐานความปลอดภัยของธุรกิจการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง แต่รูปแบบธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถกำหนดและควบคุมมาตรฐานสำหรับธุรกิจใหม่ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพพอ รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานยังไม่ครอบคลุมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ขณะเดียวกันยังคงมีธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น บริษัทนำเที่ยวที่หลอกลวงนักท่องเที่ยว และที่พักที่ไม่ได้จดทะเบียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย จากความท้าทายในประเด็นด้านมาตรฐานและคุณภาพของธุรกิจท่องเที่ยว ประเทศไทยควรเร่งสร้างความน่าเชื่อถือในธุรกิจท่องเที่ยว ผ่านการเร่งรัดดำเนินโครงการส่งเสริมการประเมินและรับรองมาตรฐานธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ในส่วนของมาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวและการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวในกรณีเกิดเหตุร้าย โดยเร่งผลักดันโครงการอำนวยการแก้ไขปัญหานักท่องเที่ยวถูกหลอกลวงและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเชื่อมั่นกับการช่วยเหลือของภาครัฐ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และเตือนภัยด้านการท่องเที่ยว อย่างไรก็ดี หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

เป้าหมาย

050602 โครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวมีคุณภาพและมาตรฐานดีขึ้น

การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของหลายประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการแข่งขันทั้งในระดับประเทศ และภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการแข่งขันทางด้านราคาไม่สามารถเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้อีกต่อไป การพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวและบริการ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการเดินทางมายังจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานยังเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร้รอยต่อ และการส่งเสริมการลงทุน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (TTCI) ในปี 2562 ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางบกและทางทะเลของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 72 ซึ่งเป็นการคงอยู่ในอันดับเดิมนับตั้งแต่ปี 2560 และในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางอากาศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 17 ซึ่งปรับตัวดีขึ้น 3 อันดับ จากปี 2560 ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนไทยยังคงอยู่ต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย เมื่อพิจารณาค่าเป้าหมายด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางบกและทางทะเลที่กำหนดไว้ที่อันดับ 50 ในปี 2565 ยังคงเป็นความท้าทายอย่างมากของประเทศไทยที่จะบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาร่วมกับกระทรวงคมนาคม เตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งภายในและระหว่างประเทศ ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางอากาศได้มีการเพิ่มเที่ยวบินภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งขยายขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของสนามบินหลักและรองอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวเมืองรองที่กำลังขยายตัว ในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ ประเทศไทยมีท่าเรือท่องเที่ยวทั้งบริเวณแม่น้ำและทะเลจำนวนมากที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวทางน้ำ และในส่วนโครงสร้างพื้นฐานทางบก ประเทศไทยมีโครงข่ายถนนที่ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ รวมถึงมีจุดเชื่อมโยงกับเครือข่ายถนนของประเทศเพื่อนบ้าน โดยที่ผ่านมากระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการตามภารกิจเพื่อพัฒนาโครงข่ายถนน ราง และน้ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย

อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (TTCI) ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม โดย WEF

โครงสร้างพื้นฐาน	ปี 2558			ปี 2560			ปี 2562		
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย
โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมทางอากาศ	17	6	21	20	6	21	22	7	25
โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางบกและทางทะเล	71	2	35	72	2	34	72	2	27

ที่มา: TTCI

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมค่อนข้างดีในเมืองท่องเที่ยวสำคัญ มีสนามบินที่กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ มีถนนที่สามารถเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างจังหวัดต่าง ๆ แต่คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะประเด็นความสะอาด และความปลอดภัย รวมถึงการคมนาคมที่สามารถเข้าถึงและเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวแบบไร้รอยต่อ นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำในส่วนของท่าเรือขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานยังคงเป็นข้อจำกัดของประเทศไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ที่ประเทศไทยให้การสนับสนุน

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย จากอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพประเด็นที่ยังเป็นจุดอ่อน คือ โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมทางบกและทางทะเล โดยเฉพาะประเด็นด้านคุณภาพที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของโครงการต่าง ๆ เช่น กรมทางหลวงชนบทควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของถนนและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลภาคใต้ และกรมเจ้าท่าควรยกระดับคุณภาพของท่าและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในท่าเทียบเรือเฟอร์รี่เกาะสมุยที่อยู่ระหว่างปรับปรุง เป็นต้น นอกจากนี้ จากแนวโน้มการท่องเที่ยวแบบอิสระที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเองพึ่งพาการขนส่งสาธารณะกำลังขยายตัว จึงควรเร่งส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทั้งทางบกและทางทะเล โดยคำนึงถึงความครอบคลุมทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางรองที่จะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยยิ่งขึ้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

เป้าหมาย

050603 การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและชุมชน ซึ่งนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อแนวโน้มการท่องเที่ยวใหม่แนวอนุรักษ์ที่กำลังเติบโต ยังเป็นการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้อย่างยั่งยืน ส่งผลต่ออันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายควรดำเนินการสร้างความตระหนักต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดย WEF ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 130 ลดลง 8 อันดับจากปี 2560 และเป็นอันดับที่ 7 ของอาเซียน ซึ่งห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในอันดับที่ 110 ถึง 20 อันดับ อีกทั้งยังมีปัจจัยที่ส่งผลในเชิงลบ และมีตัวชี้วัดที่ควบคุมยาก เช่น ค่าความเข้มข้นของ PM 2.5 ซึ่งถือเป็นความท้าทายในการบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า ประเด็นความยั่งยืนเป็นประเด็นที่ทุกหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเพิ่มสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวหลักและนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ให้เป็นที่รู้จัก ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลัก อีกทั้งรณรงค์สร้างวัฒนธรรมทางการท่องเที่ยวแบบใหม่สู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะเน้นนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม เพื่อสร้างการมีจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการมากขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัญหาความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาหลักสำหรับการท่องเที่ยวของไทย ที่ไม่สามารถจัดการระบบจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพได้ แม้จะมีกฎหมายเพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวหลักที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินความสามารถในการรองรับ นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์ให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวรอง เพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว แต่แหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาใหม่ยังไม่เป็นที่รู้จักต่อนักท่องเที่ยวมากนัก และความพร้อมทั้งในด้านของโครงสร้างพื้นฐาน และบุคลากรการท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถถ่ายเทนักท่องเที่ยวออกจากแหล่งท่องเที่ยวหลักได้เท่าที่ควร

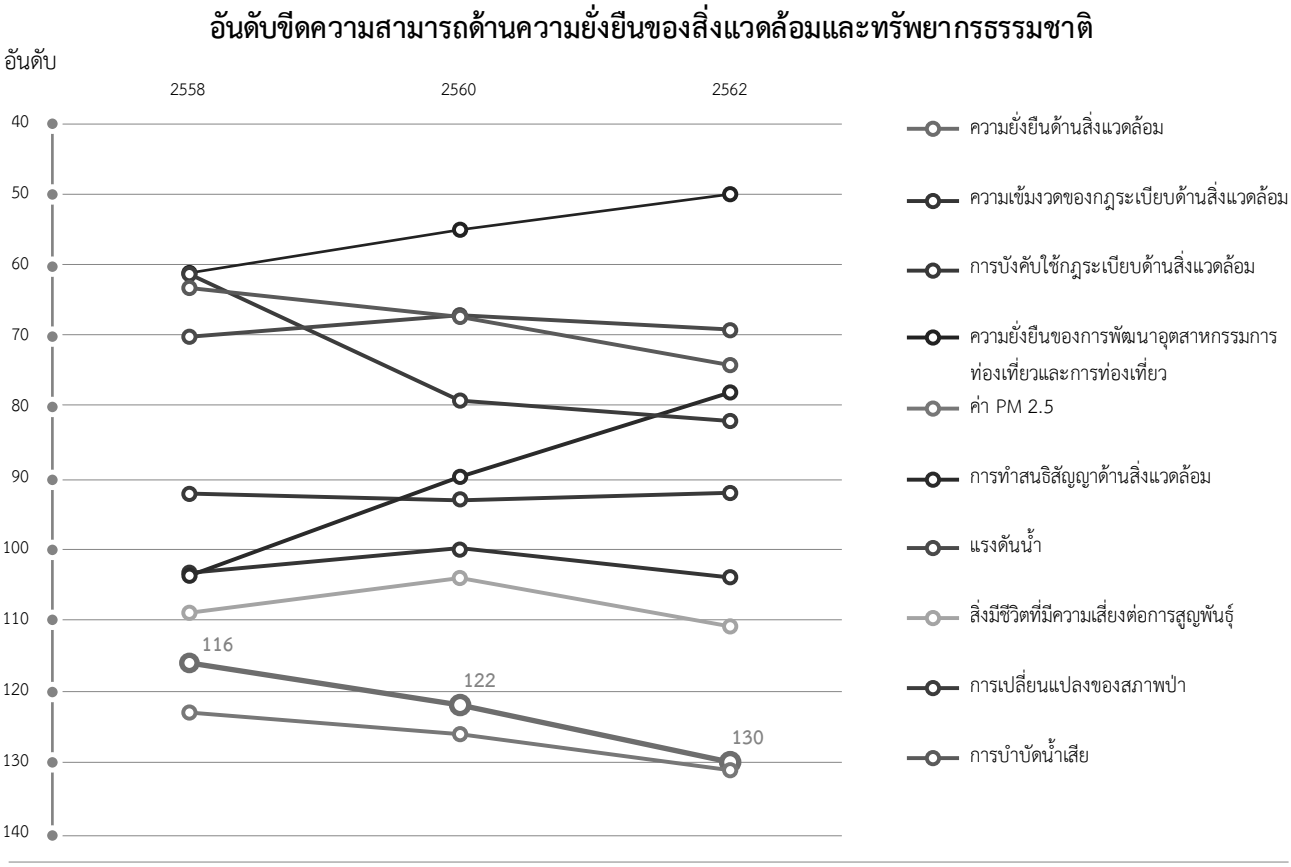

ที่มา: TTCI

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการสื่อสารสร้างกระแสท่องเที่ยวและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพัฒนาระบบการจัดการที่ยั่งยืน และเพิ่มมาตรการการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้โครงการกระจายพื้นที่และช่วงเวลาท่องเที่ยวของ ททท. ประสบผลสำเร็จอันจะนำไปสู่การลดลงของการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมให้แหล่งท่องเที่ยวรองมีความดึงดูดและมีความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 06

พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

"พัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน พร้อมระบบการจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกพื้นที่"

พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ในทุกภาคของประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นแหล่งจ้างงานและที่อยู่อาศัย เพื่อกระจายความเจริญในทุกภูมิภาคของประเทศอย่างมีระบบการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ โดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศเพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (2) ประเทศไทยมีพื้นที่มีแผนผังภูมินิเวศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี** และ **(3) ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง** ทั้งนี้ แผนแม่บทประเด็นดังกล่าวสนับสนุนการบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

060001

(1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากมูลค่าการลงทุนในเมืองในพื้นที่เป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25 ในช่วง 5 ปี (2561 – 2565) หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 ต่อปี โดยพิจารณาเทียบเคียงจากมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย พบว่ามีมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ทุกจังหวัดพื้นที่เป้าหมาย โดยมี 7 จังหวัดพื้นที่เป้าหมายที่มีมูลค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 5.8 ต่อปี) ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร ระยอง ภูเก็ต สงขลา เชียงใหม่ และขอนแก่น ขณะที่ 6 จังหวัดพื้นที่เป้าหมายที่มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลขยายตัวน้อยกว่าค่าเฉลี่ยต่อปี ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี

060002

(2) ประเทศไทยมีพื้นที่มีแผนผังภูมินิเวศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี พิจารณาจากแผนผังภูมินิเวศระดับภาคจำนวน 1 ภาค ภายในปี 2565 พบว่าปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ ตามเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน การกำหนดสัดส่วนของพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง ที่เหมาะสมกับพื้นที่ตามการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศและการพัฒนา โดยในปี 2563 อยู่ระหว่างจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือ

060003

(3) ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง พิจารณาจากสัดส่วน GPP per capita ของจังหวัดร้อยละ 20 ที่รวยที่สุด ต่อ GPP per capita ของจังหวัดร้อยละ 20 ที่จนที่สุด พบว่า ในปี 2560 สัดส่วน GPP per capita ของจังหวัดร้อยละ 20 ที่รวยที่สุด (จำนวน 15 จังหวัด ได้แก่ ระยอง ชลบุรี กรุงเทพฯ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร ภูเก็ต สมุทรปราการ สระบุรี นครปฐม พังงา ปทุมธานี จันทบุรี และกระบี่) กับสัดส่วน GPP per capita ของจังหวัดร้อยละ 20 ที่จนที่สุด (จำนวน 15 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี สกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ แพร่ สุรินทร์ แม่ฮ่องสอน อำนาจเจริญ ชัยภูมิ นราธิวาส กาฬสินธุ์ ยโสธร หนองบัวลำภู) อยู่ที่ 6.65 เท่าซึ่งเพิ่มมากขึ้นจากเมื่อปี 2559 ที่ 6.40 เท่า แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จากข้อมูลสถานการณ์เป้าหมายระดับประเด็นทั้ง 3 เป้าหมายดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีความท้าทายอย่างมากในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บท

ประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บท คือ การประสานโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริหารจัดการเมืองระหว่างหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของเมืองในพื้นที่เป้าหมาย การจัดทำแผนผังภูมินิเวศ และการสร้างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการพื้นที่เมือง

แผนแม่บทฯ ประเด็น พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ* มุ่งพัฒนาและผลักดันการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในทุกกลุ่มพื้นที่ โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการเมืองในทุกมิติให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งมีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง การรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตลอดจนส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน *(2) การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนภูมินิเวศอย่างยั่งยืน* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ได้ทุกหน่วยงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่อนุรักษ์ การจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ การให้ความรู้ ประสาน และบูรณาการทุกภาคส่วนในการเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้เรื่องการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างสมดุล ตลอดจนพัฒนาและส่งเสริมกลไกการให้บริการของระบบนิเวศ และการสงวนรักษาอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

060101 060201 060202

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

เป้าหมาย

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

060101

ประชากรไทยมีแนวโน้มอาศัยในพื้นที่เมืองมากขึ้น โดยปี 2563 ประชากรไทยร้อยละ 57.2 อาศัยอยู่ในเมือง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 74.3 ในปี 2583 (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล) แนวโน้มดังกล่าวส่งผลให้มีความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมของเมืองให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีคุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับภูมิสังคม แผนแม่บทย่อยการพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ จึงมุ่งการพัฒนาเมืองน่าอยู่ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ลักษณ์ท้องถิ่นและศักยภาพของเมืองในทุกภาคของประเทศ ซึ่งกำหนดเมืองในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ภายในปี 2565 จำนวน 6 เมือง ได้แก่ กรุงเทพและปริมณฑล เชียงใหม่ ขอนแก่น เมืองในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) สงขลา และภูเก็ต ทั้งนี้ การจะพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะในจังหวัดพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งจะได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิตินั้น ควรพิจารณาที่จะให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริหารจัดการเมืองให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพและการสนับสนุนกิจกรรมสร้างรายได้ให้กับประชาชนที่เหมาะสมกับเมืองในพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้เกิดการบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ พิจารณาจากเมืองที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็น “เมืองอัจฉริยะ” ตามนิยามในประกาศคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ครั้งที่ 1/2561 หมายความว่า เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง

060101

ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขอย่างยั่งยืนในกรุงเทพและภูเก็ต เป็น 2 ใน 26 เมืองอัจฉริยะนำร่องของ ASEAN Smart City Network รวมถึงพื้นที่เป้าหมายมีการยื่นข้อเสนอโครงการที่ขอรับการประกาศเขตเมืองอัจฉริยะในปี 2562 ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะจังหวัดนนทบุรี) เชียงใหม่ (โครงการเมืองอัจฉริยะ Chiangmai Life เทศบาลนครเชียงใหม่) ขอนแก่น (โครงการขอนแก่นสมาร์ทซิตี้) ภูเก็ต (โครงการภูเก็ตเมืองอัจฉริยะในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต) สงขลา (โครงการหาดใหญ่เมืองอัจฉริยะสีเขียว 2567)

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองในมิติต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาทิ โครงการด้านผังเมือง โครงการพัฒนาพื้นที่ตามผังเมืองด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่อยู่อาศัย อาทิ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ รวมถึงการขับเคลื่อนโครงการเมืองอัจฉริยะประเทศไทย อาทิ โครงการสนับสนุนการประชุมเครือข่ายเมืองอัจฉริยะอาเซียน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เมืองในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ มีความท้าทายที่สำคัญ อาทิ การมีส่วนร่วมในการวางแผนของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนการบริหารจัดการเมือง รวมทั้งการกำหนดมาตรการส่งเสริมกิจกรรมสร้างรายได้ให้กับประชาชนที่เหมาะสมกับพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรพัฒนาด้านข้อมูล เนื่องจากปัจจุบันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เมืองส่วนใหญ่เป็นข้อมูลระดับจังหวัด จึงควรส่งเสริมให้มีการเก็บข้อมูลระดับพื้นที่เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่เป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเมืองอัจฉริยะประเทศไทยและโครงการที่เกี่ยวข้อง อาทิ โครงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับเมืองในพื้นที่เป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ (เศรษฐกิจ ขนส่ง พลังงาน ประชาชน การใช้ชีวิต ระบบบริหารจัดการ และสิ่งแวดล้อม) และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการโครงการเตรียมความพร้อมการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายเป็นเมืองระดับกลาง ระยะ 2566 – 2570 จำนวน 7 เมือง ได้แก่ เชียงราย กาญจนบุรี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก นครราชสีมา หนองคาย และมุกดาหาร ต่อไป เพื่อให้เมืองในพื้นที่เป้าหมายได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และได้มาตรฐาน 060201

การเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของชุมชน และความหนาแน่นของเมือง ส่งผลให้มีปริมาณขยะ น้ำเสีย และมลพิษในพื้นที่เมืองเพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมและได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น สร้างศูนย์กลางและกระจายความเจริญด้านเศรษฐกิจและสังคม สร้างแผนผังภูมินิเวศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี และลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ ทั้งนี้ การบรรลุเป้าหมายเมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และได้มาตรฐานนั้นจะต้องอาศัยศักยภาพในการจัดการของเสียและมลพิษในเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่เมือง

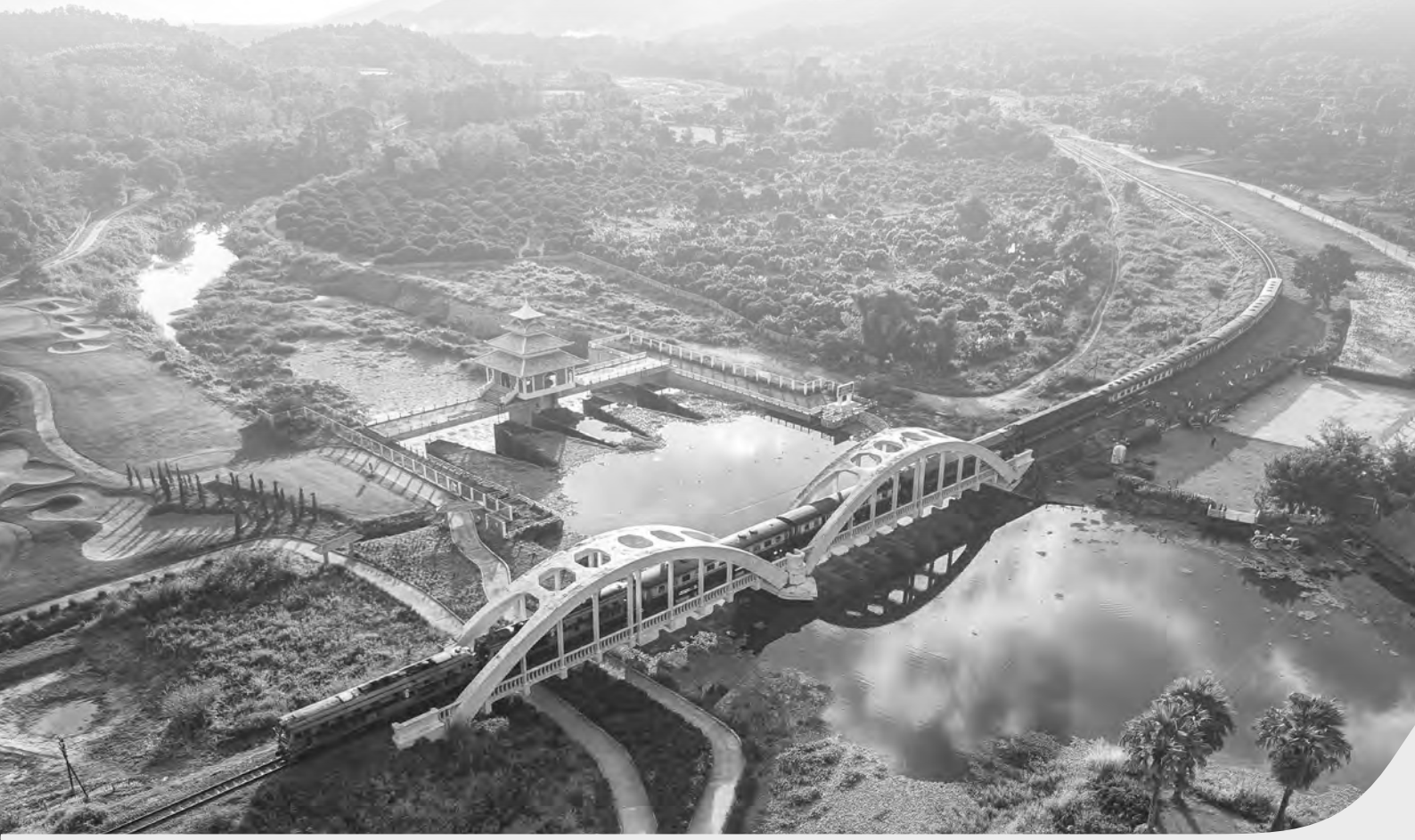

060201

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาเทียบเคียงจากข้อมูลที่เกี่ยวเนื่อง ได้แก่ **(1) จำนวนเมืองคุณภาพสิ่งแวดล้อมยั่งยืน** โดยในปี 2562 มีเทศบาลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศ จำนวน 55 แห่ง แบ่งออกเป็น เทศบาลนคร 5 แห่ง เทศบาลเมือง 16 แห่ง และเทศบาลตำบล 86 แห่ง และมีเทศบาลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับพื้นที่ จำนวน 107 แห่ง แบ่งออกเป็นเทศบาลนคร 6 แห่ง เทศบาลเมือง 12 แห่ง และเทศบาลตำบล 37 แห่ง โดยมีเทศบาลที่ผ่านเกณฑ์ดีเยี่ยม 52 แห่ง ดีมาก 40 แห่ง และดี 15 แห่ง **(2) ปริมาณขยะในเขตเทศบาลในพื้นที่เป้าหมาย** มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในบางพื้นที่ ปี 2561 เชียงใหม่ มีปริมาณขยะ 1,252 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 12) ขอนแก่น มีปริมาณขยะ 992 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2) และสงขลา มีปริมาณขยะ 1,133 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2) ขณะที่เมื่อเทียบกับปริมาณขยะในเขตเทศบาลทั่วประเทศปี 2561 ซึ่งมีปริมาณทั้งสิ้น 44,030 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 12 อย่างไรก็ดี พบว่าพื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการจัดการขยะสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ **(3) ปริมาณน้ำเสียต่อน้ำเสียที่บำบัดได้ในพื้นที่เป้าหมาย** จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี และสงขลา สามารถบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ อปท. ของตนเองได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำเสียที่สามารถบำบัดได้สูงกว่าปริมาณน้ำเสียจริง ในทางกลับกัน เชียงใหม่ ภูเก็ต มีปริมาณน้ำเสียมากกว่าปริมาณน้ำเสียที่สามารถบำบัดได้เล็กน้อยแต่ขอนแก่น นครปฐม และสมุทรสาคร มีปริมาณน้ำเสียมากกว่าปริมาณน้ำเสียที่สามารถบำบัดได้อย่างมากและ **(4) ร้อยละของจำนวนวันที่พบสารมลพิษอากาศเกินค่ามาตรฐานปี 2561** พบว่า พื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่มีจำนวนวันที่พบสารมลพิษในอากาศเกินค่ามาตรฐาน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (มากกว่าร้อยละ 20) นนทบุรี (ร้อยละ 6 – 10) สมุทรปราการ (ร้อยละ 11 – 20) สมุทรสาคร (ร้อยละ 11 – 20) ปทุมธานี (ร้อยละ 1 – 5) เชียงใหม่ (ร้อยละ 11 – 20) - ขอนแก่น (ร้อยละ 11 – 20) และสงขลา (มากกว่าร้อยละ 20) ขณะที่มีเพียงจังหวัดภูเก็ตที่สารมลพิษในอากาศไม่เกินค่ามาตรฐาน จากข้อมูลสถานการณ์เทียบเคียงข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความท้าทายอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

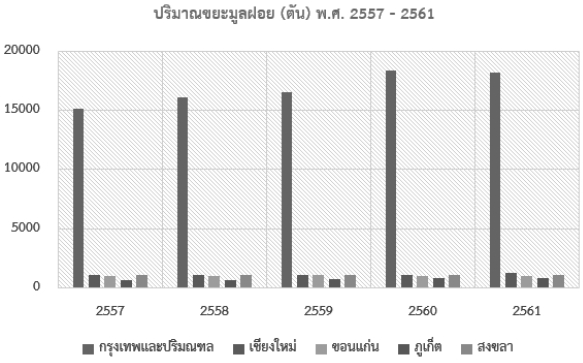

060201

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐขับเคลื่อนเป้าหมาย โดยมีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ อาทิ โครงการพัฒนาและยกระดับเมืองอุตสาหกรรมตามตัวชี้วัดการเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศระดับที่ 2 – 3 โครงการยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมถึงมุ่งเป้าในการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่สีเขียว อาทิ โครงการสิ่งแวดล้อมชุมชนและเพิ่มพื้นที่สีเขียว และโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวคิดต้นแบบเมืองนิเวศ (เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนที่ยั่งยืนในด้านข้อมูล มีการดำเนินงานการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียและมลพิษในพื้นที่อุตสาหกรรม อาทิ โครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน และโครงการยกระดับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม และได้มาตรฐาน การให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม รับรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการและการบริหารพื้นที่เมืองเพื่อจัดการของเสียและมลพิษในพื้นที่เมือง ล้วนเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีระบบจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐในระดับนโยบายควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสีย ส่งเสริมการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว และการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ อปท. ควรสร้างการตระหนักรู้ของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อการมีส่วนร่วมในการลด คัดแยกและจัดการขยะและของเสียตั้งแต่ต้นทาง โดยดำเนินโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการส่งเสริมให้เทศบาลเข้าร่วมโครงการเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเพื่อให้การติดตามประเมินผลศักยภาพในการจัดการของเสียและมลพิษในพื้นที่เมืองสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

060202 ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม

การใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทย มีแนวโน้มในการใช้พื้นที่ป่ามาพัฒนาเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงพื้นที่เพื่อเกษตรกรรมมากขึ้น พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.8 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 6 ต่อพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ ในปี 2561 หรือมีอัตราเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 27 พื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55.2 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 57.4 ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 แทนที่พื้นที่ป่าไม้ที่ลดลงจากร้อยละ 37.4 ในปี 2551 เหลือร้อยละ 33.6 ในปี 2561 หรือลดลงร้อยละ 9 (ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน วิเคราะห์โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาที่คำนึงถึงพื้นฐานของพื้นที่ในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน อาทิ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้นทุนทางธรรมชาติ เงื่อนไขทางสังคม อาชีพ และการดำเนินชีวิตของชุมชน และวัฒนธรรม เพื่อให้แผนผังภูมินิเวศเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยคำนึงถึงศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่

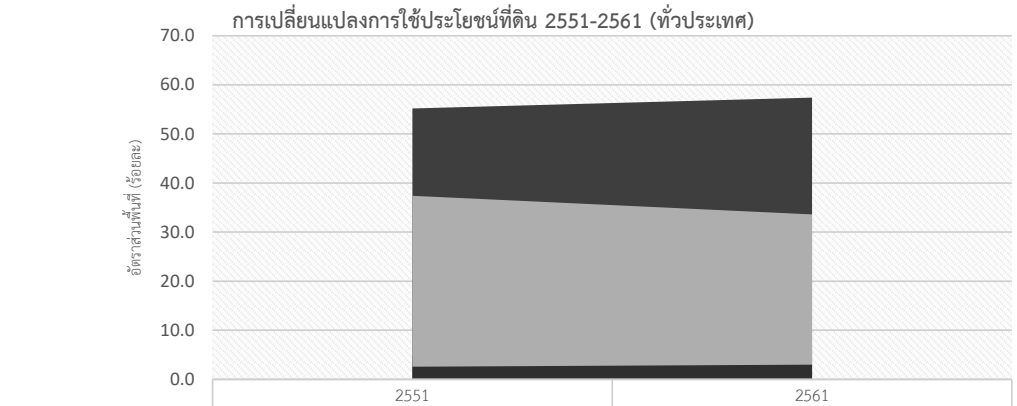

	2551	2561
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4.8	6.0
พื้นที่เกษตรกรรม	55.2	57.4
พื้นที่ป่าไม้	37.4	33.6
พื้นที่น้ำ	2.6	3.0

060202

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากการดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศอย่างน้อย 3 จังหวัดของ 1 ภาค สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) อยู่ระหว่างการเริ่มดำเนินงานโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ โดยจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ ตามเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน โดยมีสัดส่วนของพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง ที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยปี 2563 จัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 1 ผัง ตามความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศ

การดำเนินการที่ผ่านมา นอกจากโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศดำเนินงานโดย สผ.แล้ว สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) ได้มีการดำเนินงานโครงการแผนผังภูมินิเวศช่วยเมืองเปลี่ยนเพื่อเมืองน่าอยู่สู่โลกยั่งยืนมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเทศบาล ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และพัฒนาผังภูมินิเวศระยะแรก (2562 - 2563) เน้นอบรมวิธีการจัดทำแผนผังภูมินิเวศให้กับเทศบาลจำนวน 40 แห่ง และจะมีการจัดทำแผนผังภูมินิเวศในระดับเทศบาลในระยะต่อไป (2563 - 2565)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากแผนผังภูมินิเวศเป็นเครื่องมือในการวางแผนที่มีการจัดทำเป็นครั้งแรก ความท้าทายที่สำคัญคือ การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ต่อ กระบวนการวางแผนการสร้างความสมดุลการบูรณาการร่วมกันระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาสู่ความยั่งยืนในทุกมิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม-วัฒนธรรม และมิติสิ่งแวดล้อม บนรากฐานของระบบนิเวศและการมีส่วนร่วมของทุกภาคี

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการตามผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน หน่วยงานภาครัฐ อาทิ สผ. ส.ท.ท. ควรสร้างการรับรู้ และความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศเพื่อจัดทำแผนผังภูมินิเวศให้ได้อย่างน้อย 1 ภาค ตามเป้าหมายภายในปี 2565 รวมถึงโครงการที่สนับสนุนเกิดความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม อาทิ โครงการผลักดันการจัดทำผังชุมชนเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวในเมือง โครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า : เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 07

โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

"โครงสร้างพื้นฐานที่พัฒนา ต่อยอดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
กระตุ้นให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการ
ที่ลดต้นทุนการผลิตและบริการที่แข่งขันได้ในระดับสากล"

แผนแม่บทฯ ประเด็น (07) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ พลังงาน ดิจิทัล เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนทำให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศที่ครอบคลุมพื้นที่ รวมถึงสามารถรองรับความต้องการของประชาชนในระดับครัวเรือน โดยมีเป้าหมายประเด็น คือ **ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่ดีขึ้น** ทั้งนี้ แผนแม่บทประเด็นดังกล่าวสนับสนุนการบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้าให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน เพื่อรองรับและสนับสนุนการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านต่าง ๆ

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

070001

ในการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนแม่บทประเด็นข้างต้น ได้กำหนดตัวชี้วัด คือ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นอันดับที่ 45 ในปี 2565 ปัจจุบัน ปี 2562 มีผลเป็นอันดับที่ 45 แม้ว่าเป้าหมายของแผนแม่บทจะบรรลุแล้ว แต่ยังคงมีองค์ประกอบหลายด้านที่เป็นความท้าทาย ที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับให้สามารถบรรลุเป้าหมายในระดับแผนย่อย ทั้งด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ด้านพลังงาน และด้านดิจิทัล ที่จะส่งผลต่อความสามารถการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวม

INFRASTRUCTURE

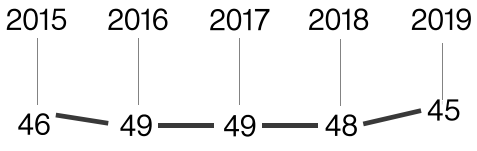

IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2019

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายข้างต้น ยังมีประเด็นท้าทายซึ่งในระยะต่อไปยังมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาอับดับความสามารถในการแข่งขัน เกิดการพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาค ยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิต และบริการ ลดต้นทุนการผลิตและบริการที่แข่งขันได้ในระดับสากล สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอย่างเป็นระบบ รวมถึงช่วยสร้างบรรยากาศทางเศรษฐกิจของประเทศที่เหมาะแก่การค้า การลงทุน ตลอดจนสามารถรองรับการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและปรับตัวได้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต

แผนแม่บทฯ ประเด็น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ประกอบด้วย 3 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ **(1) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์** ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบขนส่งทางรางให้เป็นโครงข่ายหลักในการขนส่งของประเทศและรองรับการเชื่อมโยงกับการขนส่งรูปแบบอื่นๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและศูนย์บริการโลจิสติกส์ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการและการบริหารจัดการระบบโลจิสติส์ที่มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการพัฒนายกระดับศักยภาพของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ของประเทศ เพื่อให้สามารถสนับสนุนการขนส่งสินค้าต่อเนื่องหลายรูปแบบอย่างไร้รอยต่อและสอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ เกษตรกรรม ท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศในระดับที่แข่งขันได้ พัฒนาให้เกิดการใช้พลังงานในภาคขนส่งที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้งเมืองหลักในภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการกระจายความเจริญและการสร้างศูนย์เศรษฐกิจใหม่ พร้อมทั้งพัฒนาการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการพัฒนาและบูรณาการระบบฐานข้อมูลการเดินทางและขนส่งทุกรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การควบคุมสั่งการและบริหารจัดการจราจรอัจฉริยะทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ตลอดจนการปฏิรูปองค์กรปรับโครงสร้าง

การกำกับดูแล และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้มีมาตรฐานในระดับสากล (2) **โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน** โดยจัดหาพลังงานและระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานให้มีความมั่นคง ทันสมัย รองรับความต้องการใช้พลังงานของประเทศ และมีการกระจายชนิดของเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีปัจจัยแวดล้อม และสร้างแรงจูงใจ เพื่อสนับสนุนการจัดหาแหล่งพลังงานใหม่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริหารจัดการพลังงานอัจฉริยะ เพื่อนำไปสู่การผลิตและการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ มีเสถียรภาพ และทันกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านพลังงานในอนาคต รวมทั้งเพื่อรองรับการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนในสัดส่วนที่สูงขึ้นตามศักยภาพของแหล่งเชื้อเพลิงในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาระบบกำกับดูแลด้านพลังงานให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการนำเทคโนโลยีและการพัฒนาธุรกิจพลังงานรูปแบบใหม่ พร้อมทั้งปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงและสามารถจูงใจให้มีการใช้พลังงานในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อลดผลกระทบต่อการบริหารจัดการพลังงานของประเทศ และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (3) **โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล** พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและระหว่างประเทศให้สามารถบริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ สอดรับกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านดิจิทัล สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจของประเทศและการเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียนในอนาคต สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านดิจิทัลร่วมกัน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบนิเวศ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีศักยภาพและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตสำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนกำหนดมาตรการแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคล จัดให้มีมาตรการเฝ้าระวังและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องตามมาตรฐานสากล เพื่อรองรับการเติบโตของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต

070101 070102 070103 070104 070105
070201 070202 070203 070204 070301

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070101

ต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลง

น้อยกว่าร้อยละ 12 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) เป็นต้นทุนที่เกิดจากการใช้บริการของผู้ประกอบการในกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านโลจิสติกส์ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนการขนส่งสินค้า ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง และต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งการลดต้นทุนโลจิสติกส์จะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่ส่งต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น โดยต้องให้ความสำคัญด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน และการบูรณาการการบริหารจัดการการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2560 ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลงจากร้อยละ 13.8 ต่อ GDP ในปี 2559 ประกอบด้วย ต้นทุนค่าขนส่งร้อยละ 7.4 ต่อ GDP ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังร้อยละ 5.0 ต่อ GDP และต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์ร้อยละ 1.2 ต่อ GDP และมีแนวโน้มลดลงในปี 2561 เหลือร้อยละ 13.4 ต่อ GDP จากแนวโน้มการลดลงของต้นทุนโลจิสติกส์ในระยะที่ผ่านมา 4 ปี เฉลี่ยร้อยละ 0.2 ต่อปี ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ต้องลดลงให้ได้น้อยกว่าร้อยละ 12 ในปี 2565 จึงเป็นประเด็นท้าทายอย่างสูงที่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีความร่วมมือในการพัฒนาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์เพื่อลดความเสี่ยงการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามกำหนดไว้

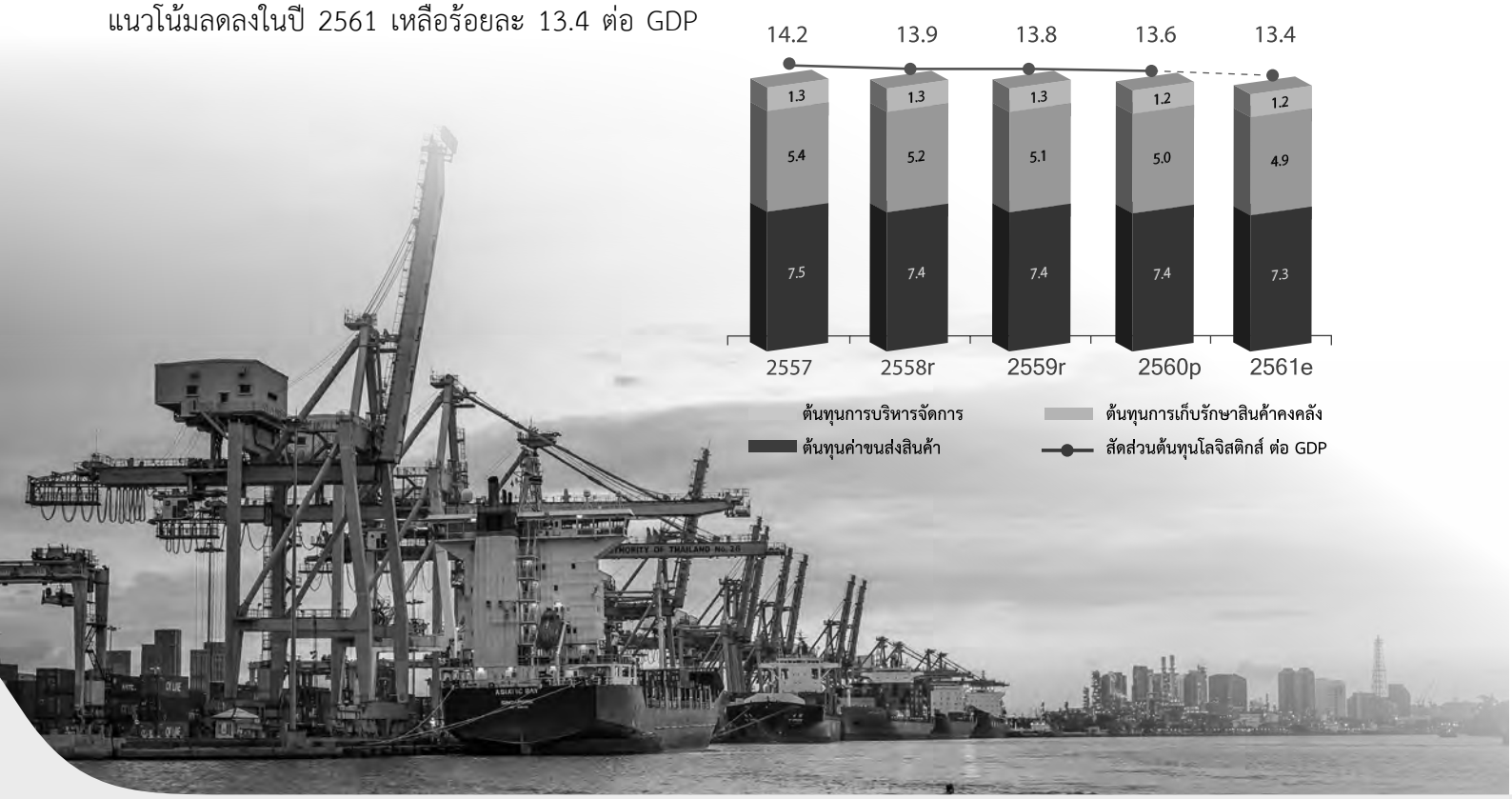

070101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายผ่านโครงการปรับปรุงและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งทั้งในระบบราง ถนน น้ำ และอากาศ โดยเน้นการพัฒนาระบบรางที่จะเป็นโครงข่ายการขนส่งหลักของประเทศในการลดต้นทุนการขนส่ง อย่างไรก็ตามการดำเนินการโครงการขนาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะยาวซึ่งจะสะท้อนผลการดำเนินการในระยะถัดไป ทั้งนี้ผลการดำเนินงานในช่วงปี 2561 - 2562 เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นหลัก โดยการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปควรต้องมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและการบูรณาการการบริหารจัดการการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานควบคู่ไปด้วย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ยังมีข้อจำกัดในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การนำโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะระบบรางมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งมาสู่รูปแบบที่ประหยัดพลังงาน ข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำแผนงาน/โครงการ และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ การจัดทำมาตรการสนับสนุนทางการเงินให้กับผู้ประกอบการ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการพัฒนาบุคคลากร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาร่วมกันทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนเนื่องจากต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP เป็นการมองภาพรวมของการพัฒนา โดยภาครัฐควรเร่งรัดและผลักดันการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบในการเชื่อมโยงเส้นทางการขนส่งจากแหล่งแหล่งผลิตสู่มือผู้บริโภคหรือประตูการค้า เช่น ศูนย์กระจายสินค้า สถานีบรรจุและคัดแยกสินค้า การจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนของระบบราง การพัฒนาท่าเรือบก การพัฒนากิจกรรมพื้นที่หลังท่า รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการกิจกรรมหน้าท่า การใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงของท่าอากาศยานในภูมิภาค และการกำหนดมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070102 ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศของประเทศไทยดีขึ้น

โดยมีอันดับหรือคะแนนดีขึ้น (Logistics Performance Index : LPI) อยู่ใน 25 อันดับแรก หรือคะแนนไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนน ซึ่งศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ จะแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย LPI มีเกณฑ์ประกอบด้วย ด้านพิธีการศุลกากร ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะผู้ให้บริการโลจิสติกส์ทั้งภาครัฐและธุรกิจ ด้านการเตรียมการขนส่งระหว่างประเทศ ด้านความตรงต่อเวลาของการบริการ และด้านระบบติดตามและตรวจสอบสินค้า ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสิ่งที่ควรให้ความสำคัญกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน และการบูรณาการการบริหารจัดการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

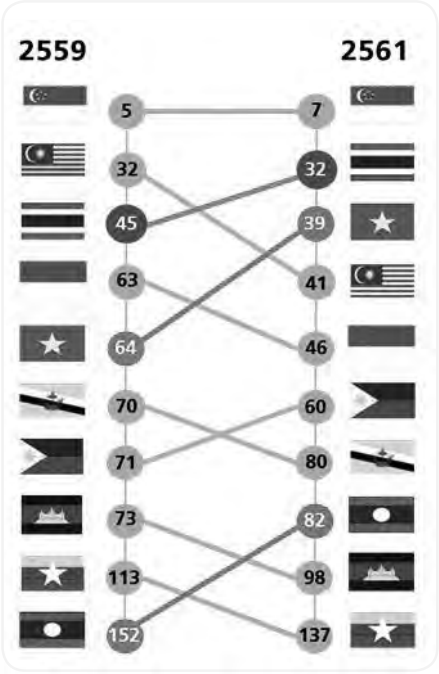

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2561 LPI ของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 32 จาก 160 ประเทศทั่วโลก ปรับตัวสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากอันดับที่ 45 ในปี 2559 (มีการประเมินผลทุก ๆ 2 ปี) นับเป็นอันดับที่ดีที่สุดในรอบทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีคะแนนอยู่ที่ 3.41 คะแนน อย่างไรก็ตาม การประเมิน LPI เป็นการวัดผลโดยวิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามความพึงพอใจของประเทศคู่ค้าเป็นหลัก ผลคะแนนจึงขึ้นอยู่กับมุมมองความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ประเมินซึ่งผันผวนตามความน่าเชื่อถือในการดำเนินธุรกิจในประเทศ **จึงอาจเป็นประเด็นที่ท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปี 2565 ที่ตั้งไว้ที่อยู่ใน 25 อันดับแรก หรือคะแนนไม่ต่ำกว่า 3.50** โดยเกณฑ์การชี้วัดด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นเกณฑ์ชี้วัดด้านที่มีการปรับตัวดีขึ้นน้อยที่สุดจึงควรมีการเร่งรัดการพัฒนาให้แล้วเสร็จและเกิดการใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในทุกรูปแบบของการขนส่งซึ่งต้องใช้เวลาดำเนินการระยะยาวจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ ในขณะเดียวกันได้มีการพัฒนาระบบ National Single Window (NSW) และ Asean Single Window (ASW) ให้สมบูรณ์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงการนำเข้า – ส่งออกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นหลัก และการบูรณาการการบริหารจัดการการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

070102

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงานในการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเฉพาะในการสนับสนุนการปรับลดขั้นตอนการดำเนินงานการนำเข้า – ส่งออก รวมถึงข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ซึ่งระบบ NSW ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า – ส่งออก ยังคงต้องเพิ่มความสามารถในการเชื่อมต่อกับระบบกลางเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งแบบ G2G และ G2B ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพและการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ของประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งการสร้างความน่าเชื่อถือต่อระบบโลจิสติกส์ประเทศไทย โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยในระดับนานาชาติเพื่อนำเสนอผลการพัฒนาที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแก้ไขอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศด้วยการมุ่งเน้นการเจรจาความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศในเชิงรุก พร้อมทั้งเร่งรัดการพัฒนาระบบ NSW ให้สมบูรณ์ ครอบคลุมการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งแบบ G2G G2B และการพัฒนาระบบชำระเงินแบบ e-Payment และขยายการเชื่อมโยงระบบไปสู่ระบบ Port Community System ที่ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือกรุงเทพฯ และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมทั้งเร่งรัดการปรับลดขั้นตอนกระบวนการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า - ส่งออก เพื่อลดต้นทุน ระยะเวลาให้แก่ผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางราง โครงข่ายถนน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยพิจารณาความเชื่อมโยงของโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070103 การขนส่งสินค้าทางรางเพิ่มขึ้น

โดยกำหนดสัดส่วนปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางต่อปริมาณการขนส่งสินค้าทั้งหมด เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ภายในปี 2565 ซึ่งการลดต้นทุนการขนส่งจะสนับสนุนให้ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น โดยการลดสัดส่วนต้นทุนการขนส่งสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ รวมทั้ง เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดผลกระทบทางอากาศที่เกิดขึ้นในภาคขนส่ง โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาโครงข่ายรถไฟทางคู่ในเส้นทางที่ไม่สามารถรองรับความต้องการเดินรถ การจัดหารถจักรและล้อเลื่อน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาบุคลากรและขีดความสามารถในการบริหารจัดการระบบรางที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการให้บริการ (Public Private Partnership; PPP)

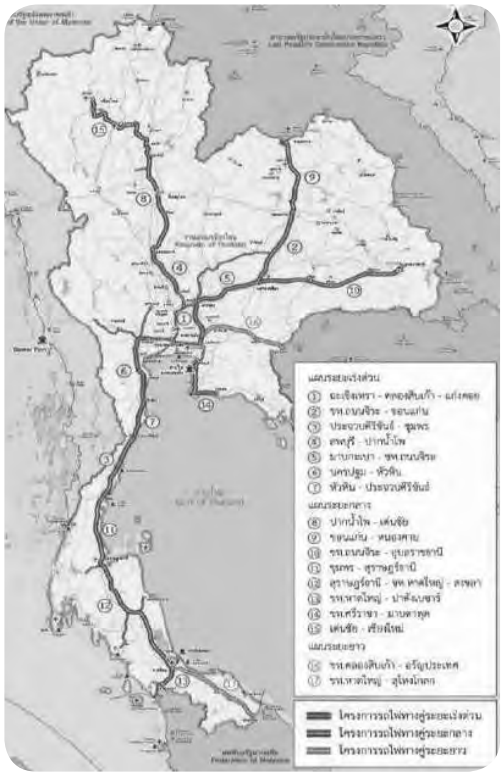

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยสัดส่วนการขนส่งสินค้าทางรางต่อปริมาณการขนส่งสินค้าทั้งหมดภายในประเทศ ณ ปี 2561 เป็นร้อยละ 1.43 ทำให้เป็นประเด็นที่มีความท้าทายสูง เนื่องจากยังคงห่างจากค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามในปี 2565 เป็นร้อยละ 4 จากที่ผ่านมาปริมาณการขนส่งสินค้าทางรางมีแนวโน้มคงที่ ซึ่งเป็นผลมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟทางคู่จำนวน 7 เส้นทาง ทำให้ยังไม่สามารถควบคุมระดับการให้บริการโดยเฉพาะด้านความตรงต่อเวลา อีกทั้งยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการขนส่งของผู้ประกอบการได้ ประกอบกับ รฟท. ยังมีปัญหาความขาดแคลนรถจักรและล้อเลื่อน และยังไม่สามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด โดยเฉพาะด้านราคา เพื่อให้สามารถแข่งขันกับการขนส่งรูปแบบอื่น ๆ ทำให้ยังไม่สามารถจูงใจให้ผู้ประกอบการหันมาขนส่งสินค้าทางรางเพิ่มขึ้นได้

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐให้ความสำคัญกับการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบราง โดยเน้นการพัฒนาโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่และทางสายใหม่ รวม 9 เส้นทาง เพื่อแก้ปัญหาความจุทางและขยายความครอบคลุมโครงข่ายระบบราง ซึ่งคาดว่าจะทยอยแล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป นอกจากนี้รัฐบาลยังสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกรมการขนส่งทางราง เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการระบบขนส่งทางราง ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. .... อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อย่างไรก็ดี กรมการขนส่งทางรางอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมในการออกประกาศและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล มาตรฐานและความปลอดภัย การประกอบกิจการขนส่งทางราง และการวิจัยและพัฒนา เพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

070103

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าปัจจุบันการก่อสร้างรถไฟทางคู่และทางสายใหม่รวมจำนวน 9 เส้นทาง แต่มีแนวโน้มที่จะแล้วเสร็จล่าช้ากว่าแผนประมาณ 1-2 ปี โดยคาดว่าจะเริ่มทยอยแล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไป อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน รฟท. อยู่ระหว่างการเสนอแผนจัดหารถจักรและล้อเลื่อนให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาซึ่งคาดว่าจะสามารถทยอยรับมอบรถจักรและล้อเลื่อนตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไปเช่นกัน นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องเร่งให้ร่างพระราชบัญญัติ การขนส่งทางราง พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้โดยเร็ว เพื่อให้กรมการขนส่งทางรางสามารถกำหนดมาตรฐานและความปลอดภัย สำหรับการประกอบกิจการขนส่งทางราง เพื่อเพิ่มโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งสินค้าทางรางในระยะต่อไปจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการจัดหารถจักรและล้อเลื่อนควบคู่กับการเร่งดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการของ รฟท. โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดโดยเฉพาะการกำหนดราคา และการปรับตารางเดินรถโดยสารและสินค้าให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้โดยสารและผู้ประกอบการ รวมถึงการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการย่านกองเก็บสินค้าในเส้นทางรถไฟทางคู่ที่อยู่ระหว่างก่อสร้างในปัจจุบัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งสินค้าจากถนนสู่ราง นอกจากนี้ ในระยะต่อไป ควรเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการให้บริการในกิจการระบบขนส่งทางราง เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางรางที่ภาครัฐลงทุนไปแล้วได้อย่างคุ้มค่าและสนับสนุนให้เกิดการขนส่งสินค้าทางรางมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ภาครัฐจำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. .... เพื่อให้มีผลบังคับโดยเร็ว

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070104 การเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองเพิ่มขึ้น

โดยมีสัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงในเมืองหลักในภูมิภาคโดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และ ปริมณฑลไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ในเมืองหลักในภูมิภาค ซึ่งการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่ดีขึ้น ส่งผลต่ออันดับความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศตามมาด้วย ทั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อบรรเทาปัญหาจราจรติดขัดในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงเมืองหลักในภูมิภาค เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การบรรลุเป้าหมายจึงต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่เหมาะสมกับความต้องการเดินทาง การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการเชื่อมต่อการเดินทาง และการบริหารจัดการการให้บริการขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยสัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล/ในเขตเมืองหลักในภูมิภาค ณ ปี 2560 (ร้อยละ 20/n.a.) โดยการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประกอบด้วย รถโดยสารสาธารณะประมาณร้อยละ 15 รถไฟฟ้าประมาณร้อยละ 4 และรถตู้ร่วมบริการประมาณร้อยละ 1 ซึ่งในปี 2561 ปริมาณผู้โดยสารในระบบขนส่งสาธารณะมีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 0.15 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะไม่สามารถรักษาระดับการให้บริการทั้งในส่วนคุณภาพในการให้บริการจากสภาพจราจรที่ติดขัด และสภาพรถโดยสารที่ทรุดโทรมตามอายุการใช้งาน ทำให้แม้ว่าปริมาณผู้โดยสารรถไฟฟ้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.95 แต่เนื่องจากโครงข่ายรถไฟฟ้าจำนวน 10 เส้นทางส่วนใหญ่ยังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ทำให้ยังมีโครงข่ายที่ไม่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้คาดว่าอาจจะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ร้อยละ 30) สำหรับปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองหลักในภูมิภาคนั้น ปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มให้ความสำคัญในการเร่งปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันและจัดทำแผนการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในอนาคต ให้สามารถรองรับความต้องการเดินทางในพื้นที่อาทิ การพัฒนาระบบรถโดยสารสาธารณะในจังหวัดขอนแก่น จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้คาดว่าปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองหลักในภูมิภาคจะเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ดี ปัจจุบันยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งสาธารณะทางรางในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งคาดว่าจะทยอยแล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2564 การจัดหารถโดยสารใหม่ทดแทนรถโดยสารที่ให้บริการในปัจจุบันขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) และการพัฒนาระบบเชื่อมต่อเพื่อสนับสนุนการเดินทางต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multi-modal Transport) อาทิ การพัฒนาท่าเรือพระนั่งเกล้าเพื่อรองรับผู้โดยสารของโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่ - บางซื่อ การพัฒนาระบบตั๋วร่วม ซึ่งคาดว่าการดำเนินการดังกล่าวจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนหันมาเดินทางในระบบขนส่งสาธารณะเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะจะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างโครงข่ายรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล 10 เส้นทางภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งมวลสายหลักและสายรองในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (M-MAP) ในช่วงปี 2572 แต่เนื่องจากการก่อสร้างรถไฟฟ้าส่วนใหญ่ดำเนินการบนเขตทางถนน ซึ่งแม้ว่าหน่วยงานรับผิดชอบจะให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการก่อสร้างแล้ว แต่ยังทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดบนโครงข่ายถนนทั้งในพื้นที่มีการก่อสร้างและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบขนส่งกึ่งสาธารณะได้อย่างสะดวกบนค่าใช้จ่ายที่ยอมรับได้ ทำให้สัดส่วนการเดินทางในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลอยู่ สำหรับการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมืองหลักในภูมิภาค ปัจจุบันการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะในเมืองหลักในภูมิภาคส่วนใหญ่เป็นการให้บริการด้วยระบบรถโดยสารสาธารณะ (รถสองแถว) ที่ไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานและระดับการให้บริการที่เข้มงวด อาทิ การกำหนดจุดจอด ความถี่ในการให้บริการ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมใช้บริการดังกล่าว ประกอบกับประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นิยมเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่ำ ส่งผลให้การเดินทางในเขตเมืองหลักส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งกำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสารร่วมที่เหมาะสมและไม่เป็นภาระทางการเงินของภาครัฐ สำหรับการเพิ่มสัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมืองหลักในภูมิภาค เนื่องจากส่วนใหญ่ยังอยู่ระหว่างการศึกษาความเหมาะสมของแผนการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะและโครงการนำร่อง ซึ่งคาดว่าจะสามารถเริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรมได้ตั้งแต่ปี 2567 อย่างไรก็ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีระดับการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการเดินทางในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเพิ่มสัดส่วนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง ภาครัฐควรเร่งก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะระบบรอง ทั้งในส่วนการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและการปรับเส้นทางเดินรถของรถโดยสารสาธารณะ รวมถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ทางเท้าพร้อมไฟส่องสว่าง จุดจอดจักรยาน เพื่อให้สามารถรองรับการเดินทางต่อเนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะหลักในพื้นที่ไปสู่ต้นทาง/ปลายทางได้อย่างไร้รอยต่อ นอกจากนี้ ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดการใช้รถจักรยานยนต์ในเขตเมืองที่เหมาะสม และเร่งพัฒนาแอปพลิเคชั่นที่ครอบคลุมการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนสามารถวางแผนการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะได้อย่างแม่นยำ

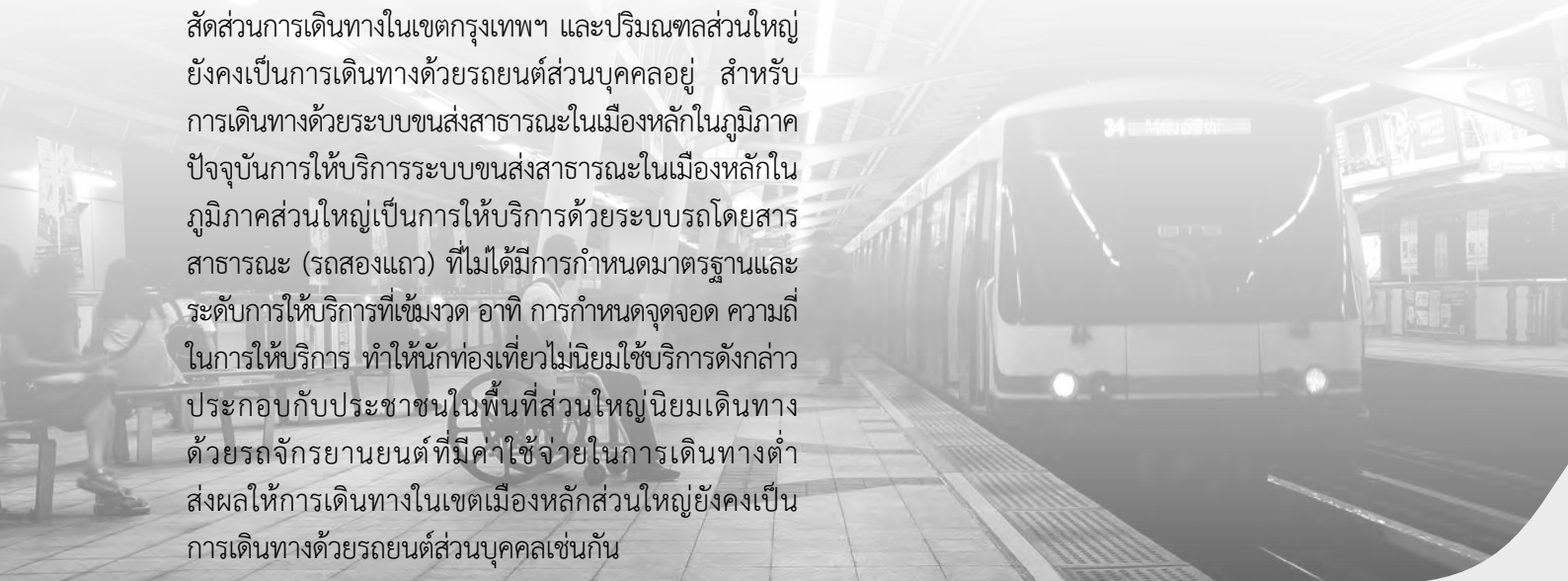

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

เป้าหมาย

070105 ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง

โดยอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน มีเป้าหมายการลดลงของอัตราผู้เสียชีวิตเป็น 12 คนต่อประชากร 1 แสนคน ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายตามปฏิญญาบราซิเลียที่กำหนดให้ทุกประเทศลดอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนประมาณร้อยละ 50 ภายในปี 2563 โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การบริหารจัดการวิศวกรรมจราจร และวินัยของผู้ใช้รถใช้ถนน ทั้งนี้ การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวยังสะท้อนถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่ดีขึ้นอีกด้วย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ณ ปี 2561 (30.9 คนต่อประชากร 1 แสนคน) ซึ่งลดลงจากปี 2560 ที่มีอัตราผู้เสียชีวิตประมาณ 33.4 คนต่อประชากร 1 แสนคน โดยคาดว่าอาจจะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (12 คนต่อประชากร 1 แสนคน) ทั้งนี้ จากการพิจารณาข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลและช่วงปีใหม่ (ปี 2559 - ปี 2562) ของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) พบว่าสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนส่วนใหญ่เกิดจากมีระดับแอลกอฮอล์เกินกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 41.47) ซึ่งจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด รองลงมาคือ การขับรถเร็วเกินกำหนด (ร้อยละ 28.17) และมีบางส่วนที่เกิดจากปัญหากายภาพของโครงสร้างพื้นฐานทางถนน (ร้อยละ 7.57) โดยมีพฤติกรรมหลักที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต คือ การไม่สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ 53.32)

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงและจุดอันตรายทางถนน และการจัดหาอุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามพฤติกรรมการขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่งทางรางเพื่อลดการพึ่งพาการเดินทางและขนส่งสินค้าทางถนน ในขณะที่จากกรณีศึกษาในต่างประเทศ พบว่าการขับเคลื่อนการลดอัตราผู้เสียชีวิตทางถนนที่ประสบผลสำเร็จส่วนใหญ่เป็นผลจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และวินัยของผู้ใช้รถใช้ถนนให้ตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากอุบัติเหตุทางถนนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการปลูกฝังวินัยจราจรให้กับเยาวชน และบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด

070105

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันการขับเคลื่อนความปลอดภัยถือเป็นวาระแห่งชาติ และได้มีการจัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2561 - 2564 ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 แล้ว แต่เนื่องจากการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการป้องกันและปราบปรามเพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งที่ผ่านมาแม้ว่าภาคเอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าวและลดข้อจำกัดทางงบประมาณของภาครัฐในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการเดินทางและขนส่งสินค้าของประเทศในขณะนี้ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งทางถนนเป็นหลัก นอกจากนี้ สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนส่วนใหญ่เป็นผลจากพฤติกรรมส่วนบุคคล อาทิ การดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ หรือการไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้ขับขี่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การลดอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในระยะต่อไป ภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บทความปลอดภัย พ.ศ. 2561 – 2564 ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในส่วนของการกำหนดแนวทางการบูรณาการการทำงานและงบประมาณร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดทั้งในส่วนบุคลากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรเร่งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางถนนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และปลูกฝังจิตสำนักในการขับขี่และการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัดให้กับเยาวชน เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนในสังคมไทย โดยอาจเร่งดำเนินการปรับปรุง

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

เป้าหมาย

070201 การใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าลดลง

โดยมีสัดส่วนของการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า ไม่เกินร้อยละ 60 ของแหล่งเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าในภาพรวมของประเทศ สนับสนุนให้ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น จากโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตพลังงานไฟฟ้าที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพึ่งพาแหล่งเชื้อเพลิงจากก๊าซธรรมชาติในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง (ประมาณร้อยละ 65) ซึ่งการพึ่งพาแหล่งเชื้อเพลิงจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งมากเกินไป ทำให้เกิดความเสี่ยงและความไม่มั่นคงต่อการให้บริการด้านพลังงานของประเทศ จึงต้องสร้างความสมดุลด้วยการกระจายประเภทเชื้อเพลิง เพื่อลดความเสี่ยงและเสริมระบบไฟฟ้าของประเทศให้มีความมั่นคง โดยมีปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การเพิ่มสัดส่วนของแหล่งเชื้อเพลิงประเภทอื่น โดยการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน อาทิ แสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ขยะ และการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน

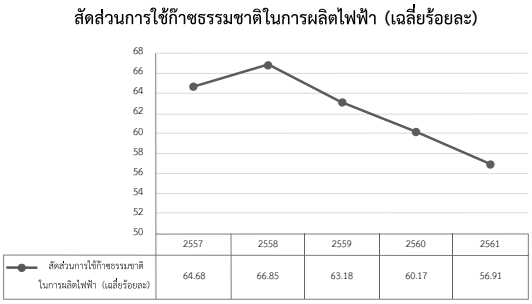

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากการประเมินสถานการณ์การใช้ก๊าซในการผลิตไฟฟ้า พบว่า มีสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลงลงจากร้อยละ 65 เป็นร้อยละ 56.91 ในปี 2561 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้มีสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าไม่เกินร้อยละ 60 ในปี 2565 แล้ว อย่างไรก็ดี ในระยะต่อไปยังมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติให้คงที่อย่างต่อเนื่องหรือไม่เพิ่มขึ้นไปจากสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ยังคงมีสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติเฉลี่ยเป็นไปตามกรอบเป้าหมาย ในปี 2565

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐได้มีการดำเนินโครงการเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงประเภทอื่น ๆ นอกจากก๊าซธรรมชาติ เช่น โครงการเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนที่เป็นพลังงานสะอาด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทดแทนการใช้ก๊าซธรรมชาติ และโครงการบูรณาการงานด้านถ่านหิน โดยส่งเสริมให้เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานถ่านหินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานของประเทศในอนาคต และมาตรการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน โดยการกำหนดราคารับซื้อไฟฟ้าที่จูงใจให้มีการปรับเปลี่ยนมาผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมากขึ้น เป็นต้น ทำให้สามารถลดสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าได้ตามเป้าหมาย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าขณะนี้สัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าจะลดได้ตามเป้าหมาย แต่มีแนวโน้มว่าในระยะต่อไปอาจมีการนำก๊าซธรรมชาติกลับมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นได้ เนื่องจากความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับประเทศไทยสามารถผลิตก๊าซธรรมชาติใช้เองได้บางส่วน รวมทั้งปัจจุบันมีการซื้อขายก๊าซธรรมชาติในตลาดโลกได้อย่างเสรี และภาครัฐมีนโยบายเปิดเสรีด้านพลังงาน โดยส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในตลาดก๊าซธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้สามารถจัดหาได้ในปริมาณที่มากขึ้น และจะส่งผลให้โรงไฟฟ้าที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงจะเป็นโรงไฟฟ้าที่มีความเชื่อถือได้สูงด้วยต้นทุนการผลิตที่แข่งขันได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการต่อต้านจากประชาชนในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากแหล่งเชื้อเพลิงอื่น อาทิ ถ่านหิน และขยะ ซึ่งจะส่งผลให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นได้

070201

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาที่ให้กระจายประเภทเชื้อเพลิงเพื่อให้ระบบไฟฟ้ามีความมั่นคงยังเป็นแนวทางที่สำคัญ ภาครัฐจึงต้องพิจารณาสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในภาพรวมของประเทศด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่อาจมีผลกระทบด้านพลังงานในอนาคต อาทิ กรณีเกิดวิกฤตพลังงาน และการเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศที่มีการส่งออกก๊าซธรรมชาติ นอกจากนั้นการพัฒนาด้านพลังงานทดแทนยังคงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นพลังงานที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยควรต้องเร่งศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาเทคโนโลยีด้านพลังงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน เนื่องจากเป็นส่วนประกอบหลักที่ทำให้เกิดเสถียรภาพในการบริหารจัดการการผลิตและการใช้พลังงานจากพลังงานทดแทน และหากประเทศไทยสามารถดำเนินการผลิตได้เองจะทำให้มีต้นทุนถูกลงและกระตุ้นให้เกิดการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น และจัดทำแนวทาง มาตรการ ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาโรงไฟฟ้าจากแหล่งเชื้อเพลิงอื่น เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชน

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

เป้าหมาย

070202 การใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตได้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น

โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า ความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพ เป็นร้อยละ 15 - 18 ของพลังงานขั้นสุดท้าย โดยคำนึงถึงต้นทุนค่าพลังงานที่เหมาะสม ให้มีการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งเพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ที่เกิดจากการสันดาปเชื้อเพลิงฟอสซิล และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของการเกิดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยมีปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน และการจัดทำกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้และผลิตพลังงานทดแทนมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.94 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 15.48 ในปี 2561 ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้ระดับหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ดี ยังจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้มีการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อพลังงานขั้นสุดท้ายเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มสัดส่วนดังกล่าวได้ถึงร้อยละ 18 ตามเป้าหมายสูงสุดของแผนเมื่อสิ้นสุดแผนในระยะ 5 ปี

สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตได้ภายในประเทศในการผลิตไฟฟ้า ความร้อน และเชื้อเพลิงชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละของพลังงานขั้นสุดท้าย)

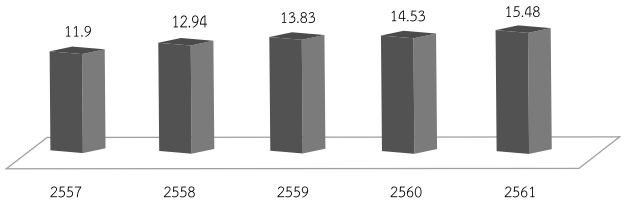

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนในประเทศเพิ่มขึ้น เช่น การติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ขนาด 20 กิโลวัตต์ สำหรับใช้งานในสถานีตำรวจ 540 แห่ง เพื่อช่วยผลิตไฟฟ้ารองรับความต้องการใช้งานของสถานีตำรวจทั่วประเทศ ช่วยเพิ่มสัดส่วนการใช้ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และโครงการเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานที่ส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนที่เป็นพลังงานสะอาดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทดแทนการใช้พลังงานฟอสซิลในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ได้กำหนดส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทนในรูปแบบ Adder และต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบ Feed-in Tariff (FiT) รวมทั้งในปี 2560 ภาครัฐได้เปิดประมูลเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก ภายใต้โครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในแบบ SPP Hybrid Firm สำหรับด้านเชื้อเพลิงชีวภาพภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการใช้น้ำมันไบโอดีเซลเพิ่มมากขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B20 ในภาคขนส่งผ่านมาตรการจูงใจด้านราคา ซึ่งนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่ภาครัฐดำเนินการล้วนส่งผลทำให้สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตได้ภายในประเทศเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

070202

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าขณะนี้สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตภายในประเทศจะเพิ่มขึ้นได้ตามเป้าหมาย แต่ยังพบปัญหาบางประการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาทิ ขั้นตอนในการขอใบอนุญาตผลิตไฟฟ้าที่ต้องผ่านหลายหน่วยงาน การพัฒนาไฟฟ้าพลังงานทดแทนระดับชุมชนส่วนใหญ่จะประสบปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งเงินลงทุนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตลอดอายุของโรงไฟฟ้า รวมถึงข้อจำกัดด้านเสถียรภาพของไฟฟ้าพลังงานทดแทน สำหรับด้านการส่งเสริมให้เกิดการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพที่ต้องใช้วัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และปาล์ม ในบางช่วงเวลาอาจทำให้พืชอาหารขาดแคลน เนื่องจากพืชเหล่านี้เป็นทั้งวัตถุดิบด้านอาหาร และวัตถุดิบสำหรับเชื้อเพลิงชีวภาพ นอกจากนี้การส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพในช่วงแรกจะประสบกับปัญหาความเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์น้ำมันชีวภาพจะสามารถใช้กับรถยนต์ทุกรุ่นหรือไม่ ทำให้การส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพดำเนินการได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งให้เกิดการบริการเบ็ดเสร็จจุดเดียว ในการขออนุญาตผลิตไฟฟ้า โดยคำนึงถึงมาตรฐานและความปลอดภัยของระบบไฟฟ้า รวมถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนรูปแบบใหม่เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน อาทิ การร่วมทุนระหว่างชุมชน รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน หรือสนับสนุนให้ชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สามารถระดมทุนและดำเนินโครงการได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ในการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอุปทานวัตถุดิบทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อให้เกิดการต่อยอดในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งควรประสานกับบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ในการรับรองการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวาง และผลักดันนโยบายการลดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อกำหนดทิศทางการวางแผนการผลิตในอุตสาหกรรมรถยนต์ในอนาคต

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

เป้าหมาย

070203 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้น

โดยลดค่าความเข้มข้นการใช้พลังงาน (Energy Intensity: EI) ไม่เกิน 7.4 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศ เพราะหากประเทศสามารถลด EI ได้ แสดงว่าประชาชนในประเทศมีการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพดีขึ้น และมีการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่ามากขึ้น จากการใช้พลังงานน้อยลงในการผลิตสินค้าและบริการ โดยประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่ดีขึ้นจะส่งผลให้ภาครัฐตัดสินใจลงทุนจัดหาพลังงานลดลง เป็นการประหยัดทรัพยากรเพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ มีปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่สำคัญ คือ การดำเนินโครงการที่เกี่ยวเนื่องกับการลดการใช้พลังงาน อาทิ การใช้พลังงานในภาคขนส่ง กฎระเบียบรองรับต่อการปฏิบัติตามแผนอนุรักษ์พลังงาน และการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่ออนุรักษ์พลังงาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ณ ปี 2561 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศ มีค่าความเข้มข้น 7.85 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2560 – 2561 ที่มีการใช้พลังงาน 7.89 – 8.21 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท จากสถานการณ์แนวโน้มดังกล่าว จึงสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมาย ในปี 2565 ที่กำหนดไว้ว่าควรมีการใช้พลังงานประมาณ 7.4 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาทได้ อย่างไรก็ดี การจะดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมาย มีเงื่อนไขสำคัญว่าการอนุรักษ์พลังงานภาคขนส่งในช่วงเวลาดังกล่าวต้องได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย

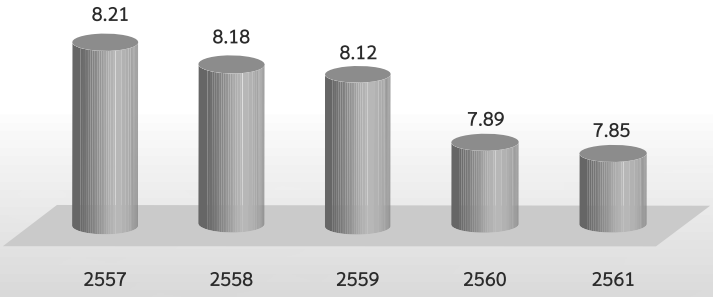

070203

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐมีการดำเนินงานในปี 2561 - 2562 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานทั้งในภาคอุตสาหกรรม อาทิ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำในภาคอุตสาหกรรม โครงการวิศวกรรมเชิงลึกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม และการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ภาคการขนส่ง ซึ่งเป็นภาคที่มีสัดส่วนการใช้พลังงานมากที่สุด ประมาณร้อยละ 40 อาทิ มาตรการส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งสาธารณะและระบบราง โดยการลงทุนโครงการต่างๆ เพื่อขยายการให้บริการให้ครอบคลุมในหลายพื้นที่ อาทิ โครงการรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โครงการรถไฟทางคู่ และโครงการรถไฟความเร็วสูง การปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการผลิตและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มปิโตรเลียมที่ปัจจุบันมีการปรับโครงสร้างราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) และราคาน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นไปตามกลไกตลาด การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงาน ในปี 2561 กระทรวงพลังงานได้เริ่มบังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือขนาดของอาคารและหลักเกณฑ์วิธีการในการออกแบบอาคารเพื่ออนุรักษ์พลังงาน (BEC) กับอาคารที่จะก่อสร้างใหม่หรือดัดแปลงอย่างจริงจัง รวมทั้งได้กำหนดมาตรการบังคับใช้เกณฑ์มาตรฐานอนุรักษ์พลังงานสำหรับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายพลังงาน (EERS)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากพลังงานของประเทศประมาณร้อยละ 40 ถูกใช้เพื่อกิจกรรมภาคการขนส่ง ทำให้ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศขึ้นอยู่กับการอนุรักษ์พลังงานในภาคการขนส่งเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางที่ยังคงมีการดำเนินการล่าช้ากว่าเป้าหมาย เนื่องจากต้องมีการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน แต่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศภายในปี 2565

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันโครงการที่จะช่วยเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางให้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและปฏิบัติตามแผนการอนุรักษ์พลังงานที่จะนำไปสู่การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีประหยัดพลังงานอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ผลการวิจัย รวมถึงการสาธิตเทคโนโลยีการอนุรักษ์พลังงานอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้ประกอบการในการนำเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงานมาประยุกต์ใช้

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน

เป้าหมาย

070204 การปรับปรุงและพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศให้มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีระบบโครงข่ายสมาร์ทกริด

มีเป้าหมายคือ จำนวนแผนงาน และ/หรือโครงการที่กำลังพัฒนา/โครงการนำร่อง/โครงการที่มีการใช้งานที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพระบบไฟฟ้า อย่างน้อย 8 โครงการ ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านพลังงานมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตค่อนข้างมาก ซึ่งกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่สามารถแข่งขันได้ ทั้งการผลิตและการใช้พลังงาน ทำให้รูปแบบการใช้พลังงานต่างไปจากอดีตที่ประชาชนเป็นได้เพียงผู้ใช้ไฟฟ้า (Consumer) เท่านั้น แต่ขณะนี้ผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถที่จะผลิตไฟฟ้าใช้เองได้ (Prosumer) ส่งผลให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นที่จะต้องกำหนดทิศทาง นโยบาย และวางแผนการลงทุนพัฒนาระบบไฟฟ้าแบบสมาร์ทกริดของประเทศรองรับกับสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการผลิตและการใช้พลังงานไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ นโยบายที่ส่งเสริมระบบโครงข่ายสมาร์ทกริด และการพัฒนาเทคโนโลยีโครงข่ายสมาร์ทกริด

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

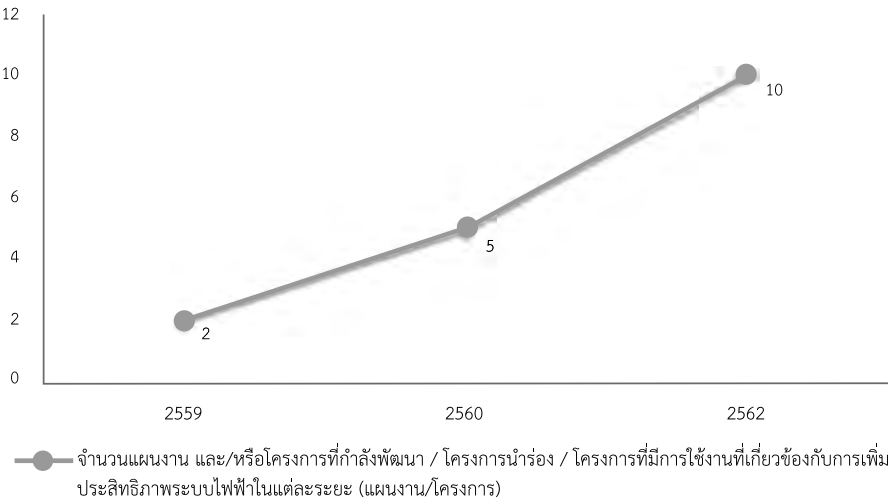

ที่ผ่านมามีการดำเนินโครงการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพระบบไฟฟ้าด้วยเทคโนโลยีระบบโครงข่ายสมาร์ทกริดเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด จากเพียง 2 โครงการในปี 2559 เป็น 10 โครงการในปี 2562 ซึ่งบรรลุเป้าหมายของปี 2565 ที่ตั้งไว้จำนวน 8 โครงการแล้ว โดยเป็นการดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสมาร์ทกริดของประเทศไทยในระยะสั้น (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งเป็นระยะของการพัฒนาโครงการนำร่องเพื่อทดสอบความเหมาะสมทางเทคนิคและความคุ้มค่าของการลงทุนในแต่ละเทคโนโลยี อาทิ การพัฒนาระบบไมโครกริด (Micro grid) และระบบกักเก็บพลังงาน (Energy Storage System: ESS) ที่ได้ดำเนินโครงการนำร่องในพื้นที่ อ.เบตง จ.ยะลา และ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน โดยผลการดำเนินโครงการจะทำให้ทราบถึงวิธีการทำงานของระบบไมโครกริด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของระบบ ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์และต่อยอดพัฒนาระบบไมโครกริดในพื้นที่ที่เหมาะสมทั่วประเทศต่อไป

070204

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐได้ริเริ่มโครงการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพระบบไฟฟ้าด้วยเทคโนโลยีระบบโครงข่ายสมาร์ทกริดเพิ่มขึ้นจำนวน 8 โครงการ (เพิ่มขึ้นจาก 2 โครงการในปี 2559 เป็น 10 โครงการในปี 2562) เช่น โครงการนำร่องการตอบสนองด้านโหลดในพื้นที่เมืองพัทยา จ.ชลบุรี การพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบสำหรับการตอบสนองด้านโหลดและการจัดการพลังงานบนสมาร์ทกริด โครงการศึกษาการพยากรณ์การผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าแบบไมโครกริดที่ อ.เบตง จ.ยะลา และการพัฒนารูปแบบธุรกิจระบบไมโครกริด และความเป็นไปได้ในการร่วมทุนภาครัฐ/ภาคเอกชน เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายการปรับปรุงและพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศให้มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีระบบโครงข่ายสมาร์ทกริด ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ แล้ว แต่ยังคงต้องให้ความสำคัญในการกำกับให้โครงการแล้วเสร็จตามแผนจะเป็นประเด็นที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญ ประกอบกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมพลังงานมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถผลิตไฟฟ้าใช้ได้เอง ส่งผลให้โครงการที่ถูกพัฒนาแล้วเสร็จในบางพื้นที่ไม่ถูกใช้งานอย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเคร่งครัดในการกำกับและเร่งรัดให้การดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบไฟฟ้าแล้วเสร็จให้ได้ตามแผน และควรพิจารณาการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานระบบไฟฟ้า โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการลงทุนเพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าอย่างเพียงพอ และการลงทุนเพื่อรองรับเทคโนโลยีโครงข่ายสมาร์ทกริดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้ระบบไฟฟ้ามีประสิทธิภาพและรองรับการพัฒนาระบบพลังงานไฟฟ้าในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

แผนแม่บทย่อย โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

เป้าหมาย

070301 ประชาชนมีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น

โดยมีอัตราส่วนของครัวเรือนที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 70 ส่งผลต่อการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ สามารถครอบคลุมตั้งแต่การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต 2G ถึงเทคโนโลยีบรอดแบนด์ ทั้งในรูปแบบประจำที่และเคลื่อนที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐ ลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากการมีช่องทางการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ โครงข่ายที่ได้มาตรฐานครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศและระหว่างประเทศ และทักษะและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการติดต่อสื่อสารการค้าและพาณิชย์ และการบริการจากภาครัฐและเอกชน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ณ ปี 2557 มีครัวเรือนที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 35 ของจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ (20.56 ล้านครัวเรือน) และปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 67.7 ของจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ (21.42 ล้านครัวเรือน) ในปี 2561 ทำให้มีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุเป้าหมายในปี 2565 ที่ร้อยละ 70 ของครัวเรือนทั้งประเทศ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ ที่รวบรวมโดย WEF Global Competitiveness Report ที่มีการวัด Internet users % of adult population โดยวัดจากร้อยละของประชาชนที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต พบว่าประเทศไทยมีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.5 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 56.8 ในปี 2561 อย่างไรก็ตาม ในระดับอาเซียนประเทศไทยยังเป็นรองประเทศบรูไน (ร้อยละ 94.6) สิงค์โปร์ (ร้อยละ 88.2) มาเลเซีย (ร้อยละ 81.2) และเวียดนาม (ร้อยละ 70.3) ตามลำดับ

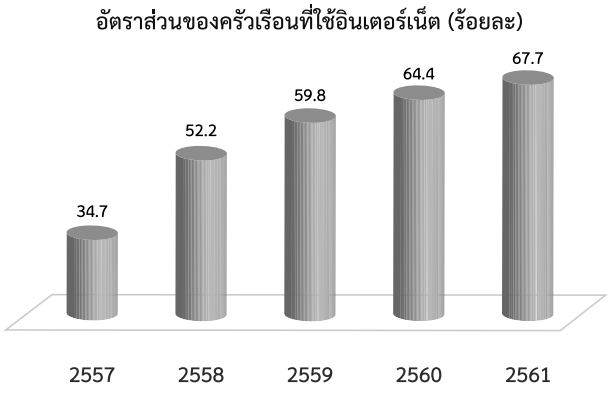

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาโครงข่ายบรอดแบนด์ความเร็วสูงทั้งระบบสายและไร้สายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยการให้บริการในระบบสาย ปัจจุบันกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (โครงการเน็ตประชารัฐ และโครงการการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม) โดยได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงปี 2559 คงเหลือต้องเร่งดำเนินการในพื้นที่ชายขอบรวมประมาณ 19,652 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 26 ของหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในช่วงปี 2564 สำหรับการให้บริการระบบไร้สาย สำนักงาน กสทช. ได้จัดประมูลคลื่นความถี่ เพื่อรองรับเทคโนโลยี 5G โดยมีผู้ประกอบการจำนวน 5 รายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประมูล การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการจัดสรรเพื่อขยายขอบเขตการให้บริการ รวมถึงรองรับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มมากขึ้น

070301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของประชาชนมีประเด็นสำคัญ อาทิ ประชาชนจำนวนมากยังใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อกิจกรรมส่วนบุคคล ผ่านแอพพลิเคชั่น Social Network เป็นหลัก ประกอบกับการขยายโครงข่ายยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการเน็ตประชารัฐ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น การหารายได้ ได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงต้องเร่งขยายความครอบคลุมของโครงข่ายการให้บริการในพื้นที่ชายขอบ การพัฒนาระดับมาตรฐานและอัตราค่าบริการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียม รวมทั้งส่งเสริมทักษะและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดจากโครงข่ายที่ได้ลงทุนพัฒนาแล้ว เพื่อให้มีศักยภาพในการรองรับความต้องการใช้งานบรอดแบนด์ได้เทียบเท่ากับประเทศในภูมิภาค

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนมีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้นในระยะต่อไป นอกจากการเร่งพัฒนาโครงข่ายอินเตอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมตามกำหนดแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมประชาชนให้มีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยี (Digital Literacy) โดยต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการที่จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการใช้งานจากอินเทอร์เน็ตทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 08

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

"พัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น
"ผู้ประกอบการยุคใหม่"
ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์
จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ในการขับเคลื่อนธุรกิจ"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (08) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

080001

ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ในการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนแม่บทฯ ต้องพิจารณาจาก **สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)** ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้น สำหรับภาพรวมการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ในช่วงปี 2560 - 2562 มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 43.6 ซึ่งห่างจากค่าเป้าหมายตามแผนที่กำหนดให้บรรลุภายในปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 1.4 จากสถานการณ์และทิศทางการขยายตัวดังกล่าวจึงมีความเป็นไปได้ที่จะการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 45 ในปี 2565 แต่อย่างไรก็ดี ยังมีองค์ประกอบอีกหลายด้านของ SME ที่ต้องได้รับการพัฒนาและยกระดับเพื่อเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

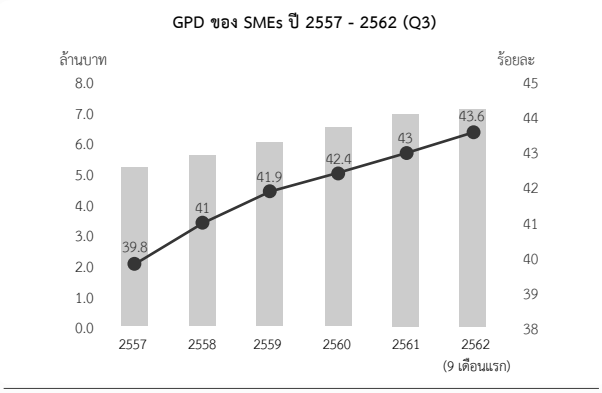

ที่มา: สสว.

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการแก้ไขนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับใหม่ ซึ่งจะครอบคลุมผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อให้สะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงของวิสาหกิจของประเทศได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ทำให้เมื่อมีการประกาศใช้นิยามดังกล่าวอย่างเป็นทางการจะส่งผลให้ผู้ประกอบการขนาดย่อยมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่หนึ่ง สูงกว่าผู้ประกอบการขยาดย่อมและขนาดกลาง และยังส่งผลให้วิสาหกิจขนาดกลางปรับตัวขึ้นไปเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ส่งผลต่อโครงสร้างของ SME อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลควรเร่งผลักดันการพัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับผ่านการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมการจัดทำโครงการส่งเสริมวิสาหกิจในทุกระดับของภาครัฐให้มีศักยภาพมากขึ้น

เพื่อพัฒนาให้เกิดผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ที่สามารถขยายบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจและสามารถดำเนินธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้นอย่างยั่งยืน

แผนแม่บทฯ ประเด็น ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ประกอบด้วย 4 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ 1) **การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ** โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงานโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และพัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ 2) **การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน** จัดหาแหล่งเงินทุนและพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง พัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ พัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต และระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม 3) **การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด** โดยสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และตราสินค้าที่เด่นชัด ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำที่คำนึงถึงความต้องการของตลาดโดยเฉพาะตลาดที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มากขึ้น มีแผนกลยุทธ์การเข้าถึงตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าและบริการของไทย ตลอดจนสร้างและพัฒนาตลาดในประเทศสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งตลาดสินค้าสำหรับกลุ่มเฉพาะ 4) **การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่** พัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ สถิติ ผลการวิจัยและพัฒนา ทรัพย์สินทางปัญญา การตลาดและนวัตกรรมให้เป็นระบบที่เป็นปัจจุบัน บูรณาการและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจ รวมถึงสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกัน ยกระดับบริการและโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและการพัฒนานวัตกรรมและประยุกต์ใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

080101 080102 080201 080202
080301 080302 080303 080401

แผนแม่บทย่อย การสร้างความเข้มแข็ง ผู้ประกอบการอัจฉริยะ

เป้าหมาย

การขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

080101

สะท้อนความต้องการเป็นผู้ประกอบการและความพร้อมในการก่อตั้งธุรกิจของบุคคลทั่วไปที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐและศูนย์บ่มเพาะต่าง ๆ โดยการส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการได้รับการสนับสนุนเพียงพอพร้อมสู่การประกอบธุรกิจจริง และสามารถบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ และรู้จักใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจมากยิ่งขึ้น โดยเพื่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการบ่มเพาะผู้ประกอบการ การเตรียมความพร้อมในการประกอบธุรกิจของเยาวชน และการสร้างตลาดสำหรับวิสาหกิจเริ่มต้น

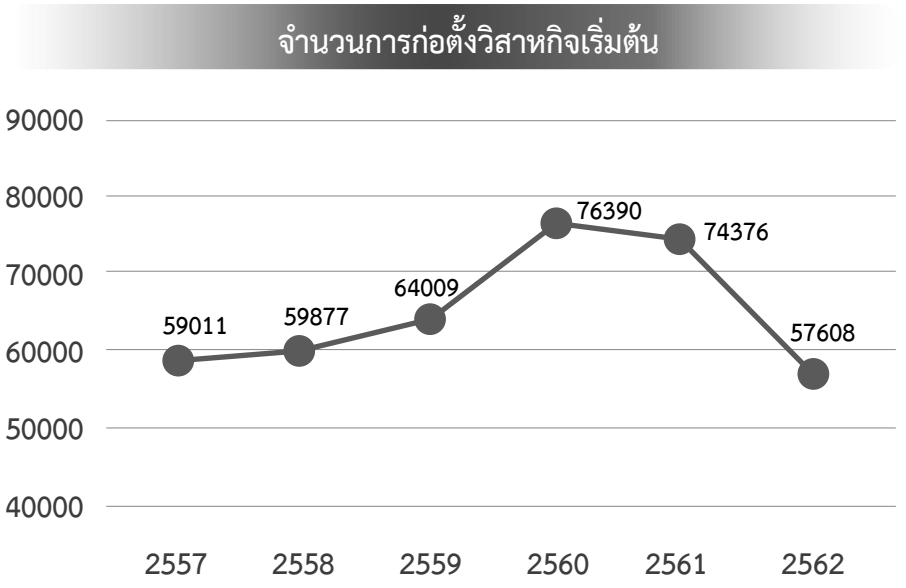

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2562 เป็น ต.ค. 61 – ก.ย. 62

ที่มา: สสว.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวจำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้น พบว่ามีการลดลงจาก 76,390 ราย ในปี 2560 เป็น 74,376 ราย ในปี 2561 หรือหดตัวลงคิดเป็นร้อยละ 2.64 และในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2562 มีการก่อตั้งวิสาหกิจรวมทั้งสิ้น 57,608 รายซึ่งมากขึ้นกว่าปี 2561 ในช่วงเวลาเดียวกัน 1,337 ราย ดังนั้นจึงคาดการณ์ได้ว่าจำนวนการก่อตั้งธุรกิจเริ่มต้นอาจขยายตัวขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน อย่างไรก็ตาม ในการบรรลุเป้าหมายการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10 ในช่วงปี 2561-2565 ที่ตั้งไว้ยังคงมีความท้าทายอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการก่อตั้งธุรกิจใหม่จากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาและยกระดับปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการก่อตั้งธุรกิจและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการก่อตั้งธุรกิจ

080101

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า อัตราการขยายตัวของจำนวนการก่อตั้งธุรกิจที่สูงขึ้นในปี 2559 และ 2560 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความสำเร็จของการดำเนินมาตรการส่งเสริม SME ในลักษณะบูรณาการทำให้มีทิศทางการส่งเสริมที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพมากขึ้น โดยที่ผ่านมาภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ได้รับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการสร้างสรรค์ยุคใหม่รวมทั้งสิ้น 38,999 ราย และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้นและผู้ประกอบการรายใหม่ หรือศูนย์บ่มเพาะได้รับการพัฒนาทั้งสิ้น 178 แห่งทั่วประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าภาครัฐจะให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการก่อตั้งธุรกิจใหม่เพิ่มมากขึ้น แต่จำนวนการจัดตั้งกิจการของ SME ยังคงทรงตัว สะท้อนให้เห็นว่าการสนับสนุนด้วยความรู้พื้นฐานการบริหารจัดการธุรกิจและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในธุรกิจ ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยอื่นที่สำคัญต่อการเริ่มต้นธุรกิจ อาทิ แหล่งเงินทุน ตลาด และการสนับสนุนเชิงลึกจากสถาบันเฉพาะทางตามกิจการเป้าหมาย นอกจากนี้ ภาครัฐยังขาดการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาแล้วให้เข้าถึงการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการที่เข้มข้นยิ่งขึ้นหรือความรู้เฉพาะทาง รวมทั้งส่งต่อกลุ่มเป้าหมายไปยังการสนับสนุนในปัจจัยอื่นที่จำเป็นต่อการก่อตั้งธุรกิจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการขยายตัวของจำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้นเพิ่มขึ้น ควรให้ความสำคัญกับส่งเสริมการเข้าถึงปัจจัยอื่นที่สำคัญต่อการเริ่มต้นธุรกิจ อาทิ การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับผู้ต้องการก่อตั้งธุรกิจ การสร้างตลาดรองรับสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบ่มเพาะผู้ประกอบการผ่านการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะและสถาบันเฉพาะทางให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจและเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ที่หลากหลาย รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการส่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาแล้วให้เข้าถึงปัจจัยพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการก่อตั้งธุรกิจ เพื่อให้สามารถเริ่มต้นธุรกิจได้จริงและบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

แผนแม่บทย่อย การสร้างความเข้มแข็ง ผู้ประกอบการอัจฉริยะ

เป้าหมาย

ความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลดีขึ้น 080102

โดยการจัดอันดับดังกล่าวจัดทำขึ้นโดย IMD เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวมเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ด้านดิจิทัลและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การสร้างปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี และความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในอนาคต ซึ่งการรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจและความพร้อมในการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในอนาคตจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการอัจฉริยะที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้มากยิ่งขึ้น โดยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักในการใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยี การถ่ายทอดเทคโนโลยีการประยุกต์ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้กับ SME และการประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการประกอบธุรกิจของ SME

อันดับชีดความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี

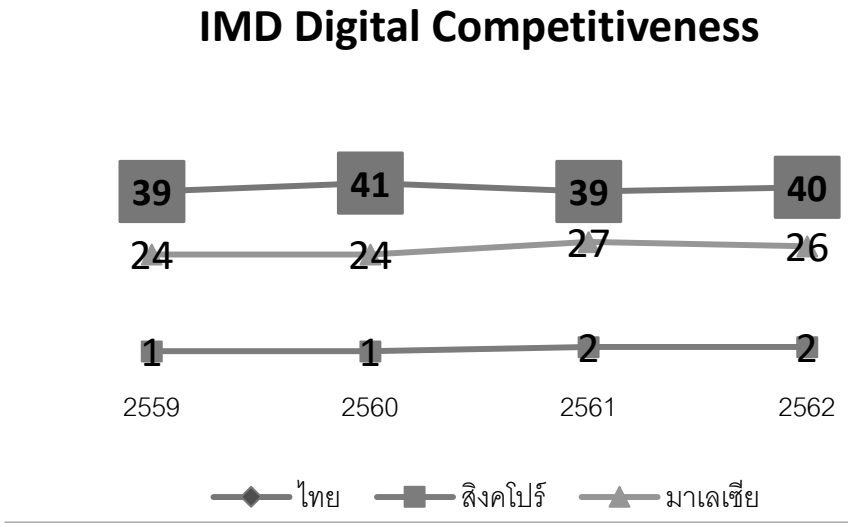

ที่มา: IMD

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีของไทย พบว่า ในปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 40 จากทั้งหมด 63 ประเทศ ลดลงจากปีก่อน 1 อันดับ เนื่องจากอันดับย่อยด้านความพร้อมในอนาคต ลดลง 1 อันดับ อยู่ที่อันดับที่ 50 ในส่วนของอันดับย่อยด้านความรู้ด้านดิจิทัลและด้านเทคโนโลยี ดีขึ้นจากปีก่อน 1 อันดับ อยู่ที่อันดับ 43 และ 27 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนไทยยังคงเป็นรองมาเลเซีย และสิงคโปร์ เมื่อพิจารณาเป้าหมายที่กำหนดให้ไทยอยู่ใน 36 อันดับแรก ยังคงเป็นความท้าทายสำหรับประเทศไทยที่ต้องเร่งพัฒนาและยกระดับประเด็นที่เป็นข้อจำกัด เช่น ทัศนคติต่อการปรับตัวทางดิจิทัล และการสร้างองค์ความรู้ผ่านระบบการศึกษาและฝึกอบรม เป็นต้น

080102

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าประเด็นด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมเป็นประเด็นที่ภาครัฐให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ โดยผลักดันผ่านนโยบาย Thailand 4.0 อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนให้ช่วยสนับสนุนเทคโนโลยีและดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง ที่ผ่านมาโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ SME ได้มุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการทุกระดับ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และยกระดับคุณภาพมาตรฐานสู่ระดับสากล โดยได้มีการดำเนินโครงการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านรูปแบบธุรกิจ โครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย และโครงการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันเฉพาะทาง และมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผู้ประกอบการยังไม่ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจมากนัก และการยกระดับธุรกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมและ R&D มักใช้เงินทุนที่ค่อนข้างสูง ในด้านแรงงานยังไม่ให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถด้วยความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในวงกว้าง นอกจากนี้ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบไปด้วยปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมหลากหลายมิติ ทั้งการศึกษา การบังคับใช้กฎหมาย ความพร้อมของภาคเอกชน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ซึ่งบางปัจจัยใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการ ดังนั้น จำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนในการผลักดันให้อันดับดีขึ้น พร้อมทั้งคงอันดับในด้านที่ไทยมีขีดความสามารถสูงไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดีขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักแก่ผู้ประกอบการ และแรงงานในวิสาหกิจให้เกิดการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น เช่น ประชาสัมพันธ์วิสาหกิจต้นแบบที่ผ่านการยกระดับด้วยเทคโนโลยีจากโครงการผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านรูปแบบธุรกิจ เป็นต้น รวมทั้งควรสนับสนุนให้ SME ลงทุนในนวัตกรรมและการวิจัยและพัฒนามากขึ้นเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ นอกจากนี้ ภาครัฐควรพัฒนาปัจจัยแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาศักยภาพศูนย์บ่มเพาะและที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาธุรกิจ และการออกมาตรการเชื่อมโยงภาคเอกชนรายใหญ่กับ SME เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

แผนแม่บทย่อย การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน

เป้าหมาย

สินเชื่อธุรกิจรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่เฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น 080201

โดยมุ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SME) รวมทั้งความยากง่ายในการเข้าถึงบริการทางการเงินจากสถาบันทางการเงินของไทย เนื่องจากแหล่งเงินทุนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต่อความอยู่รอดและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ โดยในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อ และการประเมินความสามารถที่แท้จริงของ SMEs

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย สินเชื่อธุรกิจรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ สามารถพิจารณาได้จากข้อมูลอัตราการขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจพบว่า ในปี 2559 - 2561 สินเชื่อธุรกิจ SME ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.8 2.0 และ 4.3 ตามลำดับ แต่เริ่มหดตัวในปี 2562 โดยมีอัตราการหดตัวคิดเป็นร้อยละ 2.1 ซึ่งอาจสะท้อนถึงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินของ SME ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าไม่มีการจำแนกข้อมูลของการให้สินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการใหม่ และผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบ แต่ทิศทางที่ลดลงของสินเชื่อ SME ในภาพรวม มีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายอัตราการขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ที่ร้อยละ 10 ในปี 2565 ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายอย่างสูงของไทยในการดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสินเชื่อของ SME รายใหม่

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลและกลุ่มผู้บริการทางการเงินได้ดำเนินมาตรการการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่กลุ่มผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs) อย่างต่อเนื่องในหลายกลุ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อกระตุ้นการเสริมสภาพคล่องให้ธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจ

อัตราการเติบโตของสินเชื่อธุรกิจแยกตามขนาดธุรกิจ

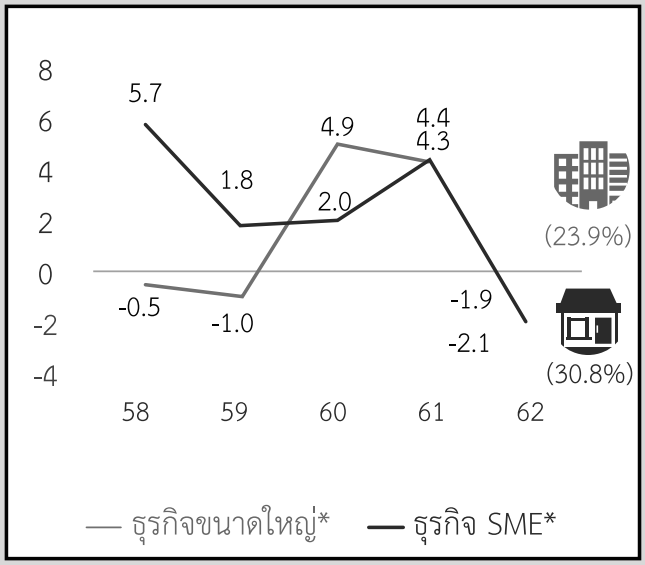

สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่และสินเชื่อ SME หดตัว
ทั้งนี้ สินเชื่อธุรกิจขนาดเล็กขยายตัวในภาคการค้าปลีก ค้าส่ง อาหารและเครื่องดื่ม

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

080201

ขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ให้เดินหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ สินเชื่อเพื่อธุรกิจ SMEs ในรูปแบบของวงเงินกู้ระยะยาว และ วงเงินกู้เบิกเกินบัญชี โครงการค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการระดับต่าง ๆ โดยบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม โครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะต่าง ๆ และโครงการค้ำประกันสินเชื่อรายย่อยสร้างอาชีพ มาตรการสินเชื่อพิเศษต่าง ๆ เช่น สินเชื่อเศรษฐกิจฐานราก รวมถึงการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการเป้าหมายในการเพิ่มองค์ความรู้ในการทำธุรกิจ อาทิ การอบรมการจัดทำบัญชีและความรู้ในการทำแผนธุรกิจพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนขอสินเชื่อ และการวางแผนการบริหารเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมด้านการบริหารจัดการรวมทั้งการเงินและบัญชีเพื่อยกระดับความเป็นมืออาชีพให้กับผู้ประกอบการและกลุ่มวิสาหกิจ และการให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนธุรกิจ นอกจากนี้รัฐบาลได้ดำเนินการเร่งรัดการออกกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ทุกภาคส่วนจะเร่งรัดการดำเนินการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเติบโตในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ หากแต่การดำเนินการโครงการของภาครัฐยังคงให้ความช่วยเหลือได้อย่างจำกัดจึงยังมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อม ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ด้วยหลักเกณฑ์การประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต และการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันจึงส่งผลให้การเพิ่มขึ้นของการอนุมัติสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการยุคใหม่เป็นไปได้ยาก แม้จะมีการผ่อนปรนกฎระเบียบต่าง ๆ แก่ธนาคารพาณิชย์จากธนาคารแห่งประเทศไทยให้พิจารณาหลักประกันอื่นทดแทนได้ ในส่วนของการพัฒนาการให้ความรู้ในเชิงพื้นฐานหรือความรู้เบื้องต้นนั้นยังคงต้องมุ่งเน้นการขยายการให้องค์ความรู้ผ่านรูปแบบการใช้สื่อออนไลน์ให้มากขึ้นตลอดจนการปรับปรุงกิจกรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน/นักลงทุน ของกลุ่มผู้ประกอบการยุคใหม่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายในการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ให้เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้นผ่านการเตรียมความพร้อมทางความรู้พื้นฐาน การจัดการบัญชี และการใช้ประโยชน์จากกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ การเร่งผลักดันให้มีการประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้ประกอบการยุคใหม่ด้วยการประเมินโดยใช้เทคโนโลยีทางการเงินในรูปแบบดิจิทัลเข้ามาร่วมติดตามและประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต พัฒนาระบบการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ ตลอดจนผ่อนคลายข้อจำกัดและลดกระบวนการที่ยุ่งยากในการเข้าถึงบริการทางการเงินและสนับสนุนการใช้ข้อมูลทางเลือก อาทิข้อมูลการใช้จ่าย และการจัดอันดับร้านค้าเป็นส่วนสนับสนุนและพัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต

แผนแม่บทย่อย การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน

เป้าหมาย

มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น

080202

เงินทุนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการดำเนินกิจการและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดและการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการยุคใหม่ซึ่งต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น ไม่เพียงแต่กับคู่แข่งขันภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคู่แข่งขันภายนอกอีกด้วย ดังนั้นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นนวัตกรรมรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งพัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจในการขอสินเชื่อของผู้ประกอบการ การประเมินความสามารถที่แท้จริงของ SMEs และการพัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต

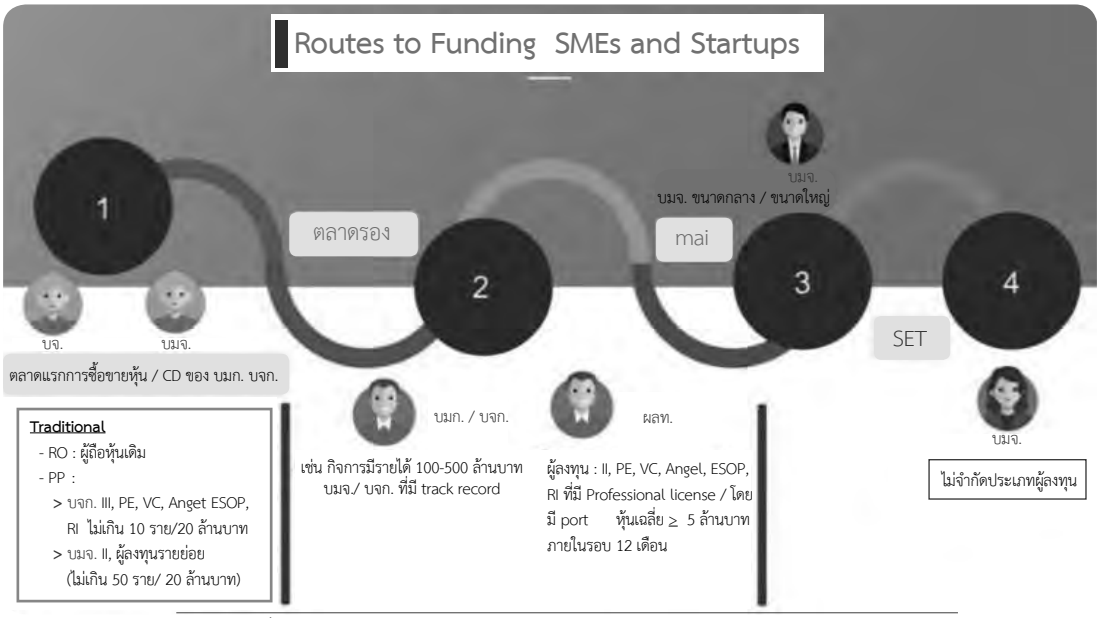

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย สำหรับเป้าหมายดังกล่าว ที่ได้กำหนดตัวชี้วัดคือ อัตรามูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งนี้หากเทียบเคียงข้อมูลจากการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (mai) พบว่าในปี 2562 มีบริษัทจำกัด (บจ.) เข้าร่วมการระดมทุนในตลาด mai จำนวน 161 บริษัท มีการระดมทุนผ่านการเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไป (IPO) มูลค่ารวมกว่า 56,162 ล้านบาท และการใช้เครื่องมือทางการเงิน

080202

เพื่อส่งเสริมการระดมทุนกว่า 74,204 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมการร่วมลงทุน (venture capital) และการให้บริการ Crowdfunding ในประเทศไทยซึ่งขยายตัวตามการเติบโตของกระแสการริเริ่มดำเนินธุรกิจของกลุ่ม **Startup** จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การระดมทุนผ่านตลาดทุนมีทิศทางขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และส่งสัญญาณที่ดีต่อการเปิดโอกาสให้กิจการผู้ประกอบการยุคใหม่รวมทั้งผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอื่น ๆ หรือ ไม่สามารถเข้าระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีโอกาสในการระดมผ่านตลาดทุนและเข้าถึงบริการทางการเงินต่าง ๆ มากขึ้น

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินมาตรการการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs อย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาตลาดทุนไทย ฉบับที่ 3 และ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) อยู่ระหว่างการออกหลักเกณฑ์เพื่อรองรับการระดมทุนในวงกว้าง (Crowdfunding) ของ SMEs ในขณะเดียวกันหลายภาคส่วนเร่งดำเนินนโยบายส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน ผ่านกลไก Regulatory Sandbox โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้ผู้บริการทางการเงินนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการและการให้บริการ ซึ่งทำให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนโยบายการส่งเสริมสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) หรือโทเคนดิจิทัล (Digital Token) ของ กลต. และธนาคารแห่งประเทศไทย ผ่านการออกประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลหรือโทเคนดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการกระตุ้นการลงทุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่กลุ่มผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ทุกภาคส่วนจะเร่งรัดการดำเนินการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเติบโตในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs) แต่การระดมทุนในตลาดทุนยังคงมีหลักเกณฑ์พื้นฐาน อาทิ หลักเกณฑ์ว่าด้วยคุณสมบัติของบริษัทที่จะเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ mai ต้องมีทุนชำระแล้วขั้นต่ำของหลักทรัพย์ในตลาด 40 ล้านบาท ซึ่งอาจยังเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs) ซึ่งอยู่ในขั้นเริ่มต้น

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เร่งรัดสนับสนุนการนำเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ มาใช้อำนวยความสะดวกและพัฒนาการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายในการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการที่ดีขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวก อาทิ National Crowdfunding Funding Platform การสนับสนุนการขยายตัวของมูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs) โดยลดหลักเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสมหรือขั้นตอนที่ซับซ้อนสำหรับผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (SMEs) ในการเข้าร่วมการระดมในตลาดทุน mai นอกจากนี้ควรเร่งรัดดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุนผ่านตลาดทุนให้แก่ผู้ประกอบการยุคใหม่ตลอดจนนักลงทุนและประชาชน รวมทั้งควรเร่งรัดการพัฒนาระบบติดตามและประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต รวมถึงระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ ตลอดจนลดกระบวนการที่ยุ่งยากในการเข้าถึงบริการทางการเงิน

แผนแม่บทย่อย การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมาย

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเพิ่มขึ้น 080301

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ ซึ่งการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีโอกาสเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะส่งผลให้มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น ซึ่งมูลค่าดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดหนึ่งซึ่งสะท้อนการขับเคลื่อนเป้าหมายมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมของประเทศให้เพิ่มขึ้น โดยในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการสนับสนุนตลาดและปัจจัยแวดล้อมด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

หน่วย : ล้านบาท

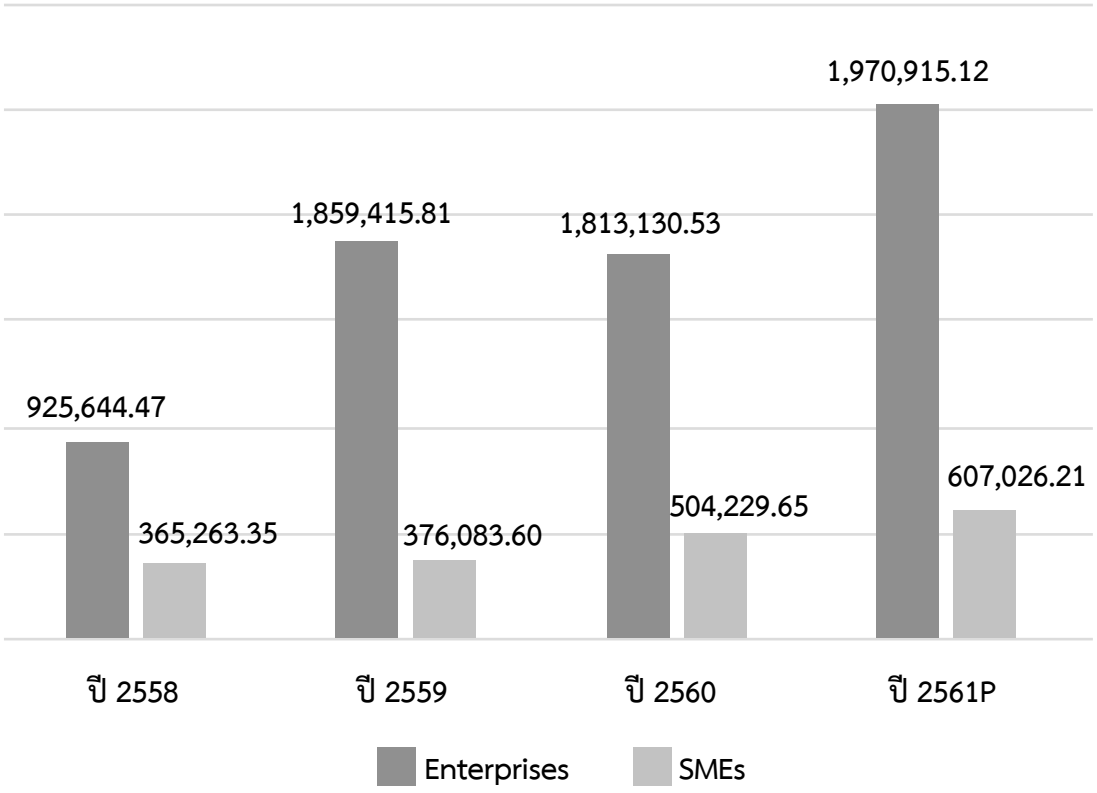

ที่มา: Value of e-Commerce Survey 2561, ETDA

080301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณามูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ พบว่ามีการขยายตัวจาก 2,762,503 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 3,150,233 ล้านบาท ในปี 2561 หรือคิดเป็นร้อยละ 14 โดยเมื่อพิจารณามูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามขนาดของธุรกิจพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการขยายตัวอยู่ที่ ร้อยละ 20 เติบโตจาก 504,230 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 607,026 ล้านบาท ในปี 2561 ซึ่งยังห่างจากการบรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่การขยายตัวเพิ่มขึ้น 1 เท่า ในช่วงปี 2561-2565 จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้มข้นเพื่อเพิ่มโอกาสให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าที่ผ่านมาภายใต้แผนบูรณาการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2561 มีโครงการส่งเสริมการเข้าถึงตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โครงการยกระดับผู้ประกอบการ SMEs สู่ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Smart Enterprise) ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับ SMEs ของกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งส่งผลให้เกิดผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กว่า 54,403 ราย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศยังขาดประเด็นขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ ขาดแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจน แพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีหลายหน่วยงานดำเนินการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทำให้ขาดเอกภาพ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังขาดความรู้ในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและขาดความเข้าใจและกลยุทธ์ในการใช้แพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในฐานะช่องทางการตลาด รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายด้านมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเพิ่มขึ้น รวมถึงผลักดันให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้ประโยชน์จากช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ควรให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการจัดทำแผนปฏิบัติการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อบังคับใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ภาครัฐและเอกชนควรบูรณาการกันในการสร้างแพลตฟอร์มที่เป็นเอกภาพ และเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งขยายโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตของผู้ประกอบการ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ตลาดที่มีศักยภาพ

แผนแม่บทย่อย การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมาย

ความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยดีขึ้น 080302

สภาวะทางเศรษฐกิจ ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศของสถาบัน IMD โดยปัจจัยย่อยด้านการค้าระหว่างประเทศถือเป็นปัจจัยย่อยที่สำคัญในการสะท้อนความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของประเทศทั้งในด้านดุลบัญชีเดินสะพัด การนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการและอัตราแลกเปลี่ยนโดยหากพัฒนาให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างความเจริญเติบโตของธุรกิจให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่มีศักยภาพสูงและสามารถส่งออกสินค้าและบริการสู่ตลาดโลกได้ย่อมส่งผลในเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านค้าระหว่างประเทศ โดยในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของต่างประเทศ

อันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน
ด้านการค้าระหว่างประเทศ

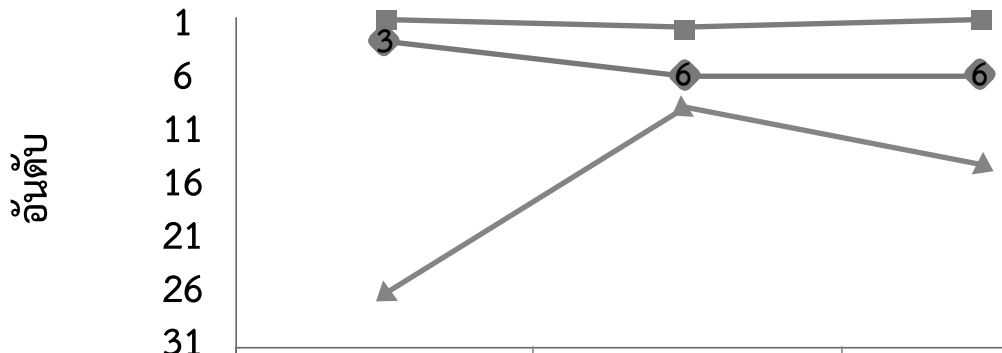

	2017	2018	2019
ไทย	3	6	6
สิงคโปร์	1	2	1
มาเลเซีย	26	9	14

ที่มา: IMD

080302

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศในกลุ่มอาเซียนในปี 2562 พบว่าไทยอยู่ในอันดับที่ 6 ซึ่งสูงกว่ามาเลเซียในอันดับที่ 14 แต่ยังคงต่ำกว่าสิงคโปร์ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 1 และในช่วงปี 2560 - 2562 ไทยอยู่ในอันดับที่ 3 6 และ 6 ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเป้าหมายที่กำหนดให้ต้องมีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศอยู่ในอันดับ 1 ใน 5 ในปี 2565 ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้สูงที่ไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าที่ผ่านมาภายใต้แผนบูรณาการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2561 การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันระดับสากล อาทิ โครงการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สู่ตลาดสากล ซึ่งช่วยส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นพร้อมแข่งขันกับสากล รวมทั้งภาครัฐยังมีการบูรณาการการขับเคลื่อนตัวชี้วัดอันดับความสามารถในการแข่งขันอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้เกิดเจ้าภาพและผู้ขับเคลื่อนตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ชัดเจน ทำให้สามารถรักษาอันดับให้คงที่และเพิ่มโอกาสในการบรรลุตามค่าเป้าหมายได้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การขับเคลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยประกอบด้วยปัจจัยหลายด้านทั้งภาวะเศรษฐกิจโลก เสถียรภาพของสภาวะเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศซึ่งเป็นปัจจัยที่ยากจะควบคุม อีกทั้งผู้ประกอบการยังขาดการเตรียมความพร้อมและไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงมากเท่าที่ควร รวมถึงการบูรณาการการขับเคลื่อนตัวชี้วัดระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามสถานการณ์และบริบทโลกที่เปลี่ยนไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายด้านอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศดีขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานที่เข้มข้นมากขึ้นในการขับเคลื่อนตัวชี้วัดและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค รวมทั้งควรส่งเสริมและให้องค์ความรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยงแก่ผู้ประกอบการเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศและใช้ประโยชน์จากกรอบเสรีทางการค้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ภาครัฐควรอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจแก่ผู้ประกอบการโดยการลดอุปสรรคทั้งในด้านภาษีและกฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดโลกอันจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศในภาพรวม

แผนแม่บทย่อย การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมาย

การขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น 080303

การส่งออกถือเป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศมาโดยตลอด โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการผลักดันภาพรวมการส่งออกของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความพร้อมและสามารถเข้าถึงตลาดใหม่ที่มีศักยภาพย่อมสะท้อนถึงเป้าหมายของแผนแม่บททั้งในระดับแผนหลักและแผนย่อย ซึ่งมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างและขยายช่องทางการตลาดต่างประเทศและการเพิ่มความสามารถด้านการส่งออกของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สัดส่วนการส่งออกของ SME ต่อการส่งออกรวมทั้งประเทศ

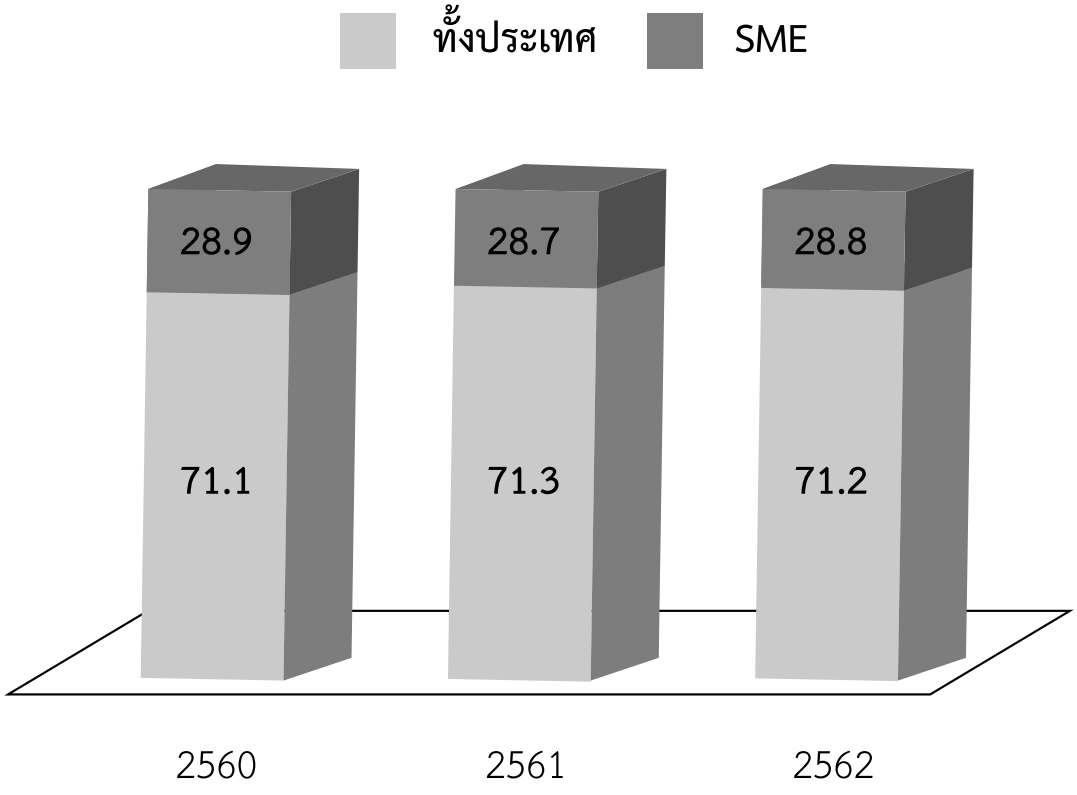

ที่มา: สสว.

080303

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกรวมทั้งประเทศ ในช่วง 2560 - 2561 รวมถึงช่วง 9 เดือนแรกของปี 2562 พบว่าสามารถรักษาสัดส่วนประมาณร้อยละ 28.8 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนของการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกรวมทั้งประเทศที่ร้อยละ 25 ซึ่งถือว่าบรรลุเป้าหมายแล้ว

การดำเนินการที่ผ่านมา ที่ผ่านมาการสนับสนุนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมาโดยตลอด โดยภายใต้แผนบูรณาการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2561 มีโครงการส่งเสริมการส่งออกสินค้าและบริการสู่ตลาดต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพ เช่น โครงการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs สู่ตลาดสากล และโครงการยกระดับผู้ประกอบการ SMEs สู่ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Smart Enterprise) ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพได้รับการส่งเสริมการขยายธุรกิจไปลงทุนในต่างประเทศ จำนวน 170 ราย และการเจรจาจับคู่ธุรกิจ 2,780 ราย จึงทำให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างน่าพอใจ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าสัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการส่งออกรวมของประเทศจะอยู่ในระดับที่ดีตามค่าเป้าหมาย แต่ด้วยสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวบวกกับค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นอีกทั้งตลาดส่งออกที่สำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างกลุ่มประเทศอาเซียนยังไม่มีแนวโน้มที่จะฟื้นตัวส่งผลกระทบต่อรายได้และศักยภาพในการแข่งขันของผู้ส่งออกอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะผู้ประกอบการในธุรกิจส่งออกสินค้าที่สำคัญหลายรายการ ทั้งในส่วนของสินค้าเกษตรและสินค้าวัตถุดิบในอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นนั้น ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการรับมือกับความเสี่ยงของสภาวะเศรษฐกิจโลกด้วยการให้ความรู้และเสนอช่องทางในการบริหารความเสี่ยงทางการค้าแก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งเร่งรัดการดำเนินโครงการพัฒนาช่องทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเตรียมความพร้อมและให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการตั้งแต่ต้นทางจนถึงการเกิดมูลค่าทางการค้า ควบคู่กับการขับเคลื่อนการให้ความรู้เรื่องโอกาสและสิทธิประโยชน์จากกรอบการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์และขยายโอกาสทางการตลาดไปสู่ตลาดที่มีศักยภาพอื่นได้

แผนแม่บทย่อย การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

เป้าหมาย

อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น

080401

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากนโยบายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญในการสนับสนุนผู้ประกอบการ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐแก่ SMEs ที่มีคุณภาพ การเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการเป็นหน่วยให้บริการ SMEs และการบูรณาการข้อมูลและการส่งเสริม SMEs ของภาครัฐ

อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการ

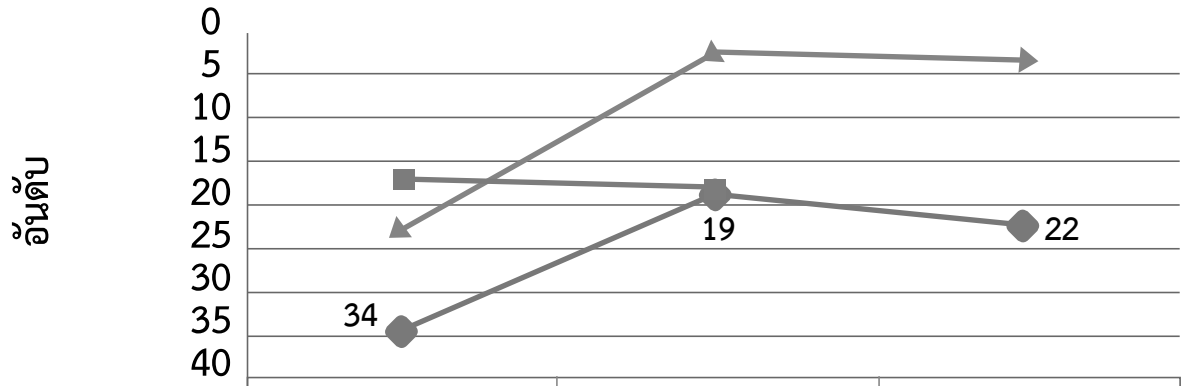

	2559	2560	2561
ไทย	34	19	22
มาเลเซีย	17	18	
อินโดนีเซีย	22	2	2

ที่มา: Global Entrepreneurship Index

080401

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาอันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายในช่วงปี 2559 ถึง 2561 พบว่าประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญคือจาก 34 เป็น 19 ซึ่งเป็นผลจากการที่ภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนา SMEs และมีมาตรการส่งเสริมออกมาในหลายรูปแบบ ต่อมาในปี 2561 มีอันดับลดลงไปที่ 22 ซึ่งอาจเป็นผลจากนโยบายการส่งเสริม SMEs ที่อาจไม่ตรงกับความต้องการ รวมทั้งขนาดและรูปแบบการทำธุรกิจของ SMEs ที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs ของไทย ยังถือว่าเป็นรองมาเลเซีย และอินโดนีเซียมาโดยตลอด อย่างไรก็ดี ในการบรรลุเป้าหมายที่อันดับ 15 ภายในปี 2565 ยังเป็นความท้าทายสำหรับการดำเนินนโยบายส่งเสริม SMEs ของไทยเป็นอย่างมาก

การดำเนินการที่ผ่านมา ที่ผ่านมาภาครัฐให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่องผ่านแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนบูรณาการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2561 มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการจากภาครัฐ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาฐานข้อมูลและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริม SMEs ซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระยะยาวอันจะส่งผลดีต่ออันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายของประเทศให้สามารถตอบตามค่าเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทได้

080401

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าในปี 2560 ประเทศไทยจะมีอันดับที่ดีขึ้น แต่เนื่องด้วยจำนวนของประเทศที่ถูกจัดอันดับเปลี่ยนไปจากเดิมในปี 2559 รวมกับสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ในปี 2561 อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายมีอันดับต่ำลงและจำเป็นต้องปรับปรุงเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ การจัดอันดับดังกล่าวได้ใช้แบบสำรวจผู้เชี่ยวชาญเป็นหนึ่งในเครื่องมือชี้วัด ทำให้ภาครัฐจำเป็นที่จะต้องนำเสนอนโยบายและมาตรการที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการยุคใหม่ที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิม ๆ เพื่อให้สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้เป็นที่ประจักษ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายอันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายเพิ่มมากยิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสร้างมาตรฐานการให้บริการของภาครัฐแก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความพร้อมและความเข้าใจต่อบริบททางธุรกิจที่เปลี่ยนไปอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเปิดโอกาสให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการเป็นหน่วยให้บริการ SMEs ให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้ประกอบการที่เพิ่มมากขึ้น โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารกับผู้ประกอบการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในนโยบายส่งเสริม SMEs เพื่อประสิทธิภาพของนโยบายและมาตรการส่งเสริมที่เพิ่มมากขึ้นและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของภาครัฐในสายตาของผู้ประกอบการอันจะนำมาซึ่งการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อผู้ประกอบการอย่างยั่งยืนต่อไป

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 09

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

"เชื่อมโลก เชื่อมไทย
ยกระดับความสามารถในการแข่งขัน
เพิ่มการลงทุนจากในและต่างประเทศ
กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ
และสังคม เพื่อการเติบโตที่ยั่งยืน"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์ในการผลักดันและส่งเสริมให้เกิดการลงทุน การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตสินค้าและบริการ พร้อมทั้งให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าทางภูมิภาค พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่โดยต่อยอดการพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศไทยเพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมถึงการให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เช่น การประกอบอุตสาหกรรม การพาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนทั้งในประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น 2 เป้าหมาย ได้แก่ **(1) การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น และ (2) การลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดได้รับการยกระดับ**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

090001

(1) การเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้น พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Provincial Product : GPP) ของพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศทั้งหมด พบว่า ในปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (ณ ปีปัจจุบัน) เท่ากับ 2,085,429 ล้านบาท หรือเทียบเท่าการเติบโตร้อยละ 2.72 จากปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดในช่วง 5 ปีก่อนหน้า (2556 - 2560) ที่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.35 แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการบรรลุค่าเป้าหมายในปี 2565 ที่เฉลี่ยร้อยละ 5 เนื่องจากในระยะต่อไปคาดว่าจะยังมีการขยายตัวการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐทั้งในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ที่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นโครงการ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

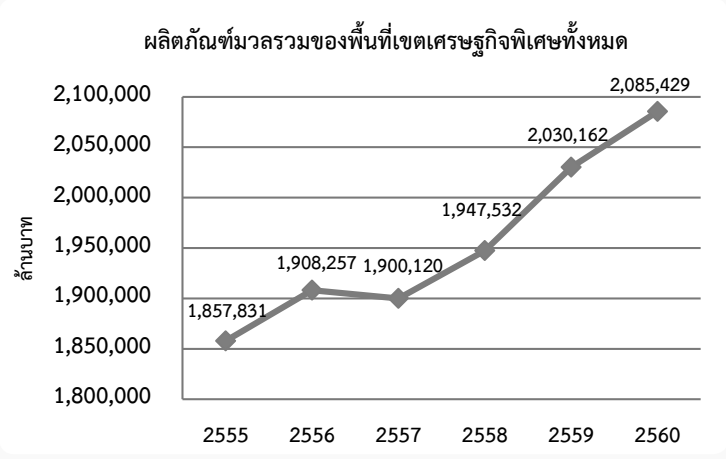

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

090002

(2) การลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดได้รับการยกระดับ ซึ่งมีตัวชี้วัดคือ มูลค่าการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด โดยในช่วงปี 2561-2562 มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 920 โครงการ วงเงินลงทุน 613,245 ล้านบาท **เพิ่มขึ้น** จากปี 2560 ที่มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 331 โครงการ เงินลงทุน 326,728 ล้านบาท ซึ่งได้บรรลุค่าเป้าหมายในช่วง 5 ปีแรก ที่กำหนดไว้ที่ 600,000 ล้านบาท โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญจากการลงทุนของภาครัฐด้านการพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อการรองรับการลงทุน และการอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนที่จะเข้ามาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

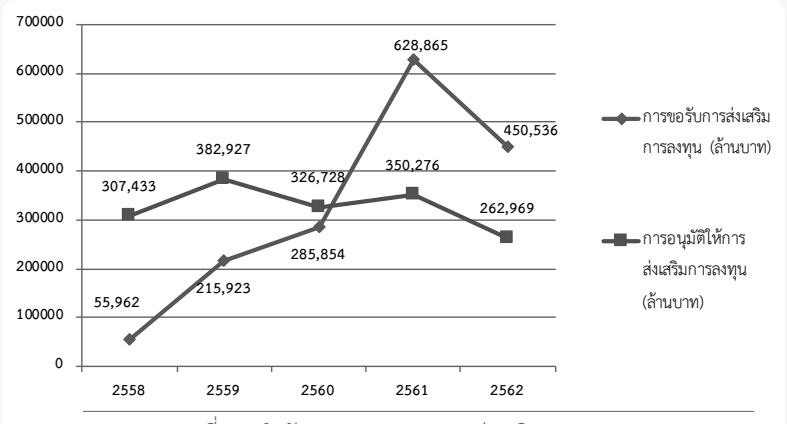

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการ อาทิ (1) การจัดตั้งกลไกการบริหารการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆให้มีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (2) การกำหนดนโยบายหรือการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการลงทุนจะต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ (3) การเร่งรัดการลงทุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่นั้น ๆ ให้แล้วเสร็จ (4) การพัฒนายกระดับทักษะบุคลากรและแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และ (5) การจัดทำแผนการพัฒนาการรองรับการขยายตัวของพื้นที่เขตเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เมืองอย่างยั่งยืน

เขตเศรษฐกิจพิเศษ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 3 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก* เป็นการวางจุดยืนของประเทศไทยสำหรับการพัฒนาในระยะยาวตอบสนองต่อความท้าทายภายในประเทศและระดับโลก วัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ ผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ระดับประเทศพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศไทยในฐานะประตูการค้าและการลงทุนของภูมิภาคเอเชีย *(2) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้* วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และทางออกทางทะเลของภาคใต้ตอนบน โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม และความได้เปรียบทางกายภาพและที่ตั้งของพื้นที่ รวมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ *(3) การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน* วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคโดยใช้โอกาสศักยภาพพื้นที่ของชายแดนไทย ซึ่งเป็นช่องทางการค้าที่สำคัญในการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและเสริมสร้างความมั่นคงพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

090101 090102 090201 090202
090203 090301 090302 090303

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เป้าหมาย

090101 การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เพื่อยกระดับพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้กลายเป็นจุดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในระดับโลก รองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมคลัสเตอร์ และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ซึ่งจะเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอีก 20 ปีข้างหน้า นำไปสู่การสร้างการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดให้เพิ่มขึ้นและการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการยกระดับ ซึ่งการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายควรดำเนินการในด้านความพร้อมของปัจจัยการผลิตและปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาและวิจัยอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว หรือทรัพยากรอื่น ๆ นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดึงดูดและสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุน ที่สามารถกระตุ้นและดึงดูดการลงทุนได้จากนักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และการจ้างงานในพื้นที่ จะช่วยส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นนัยสำคัญ

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

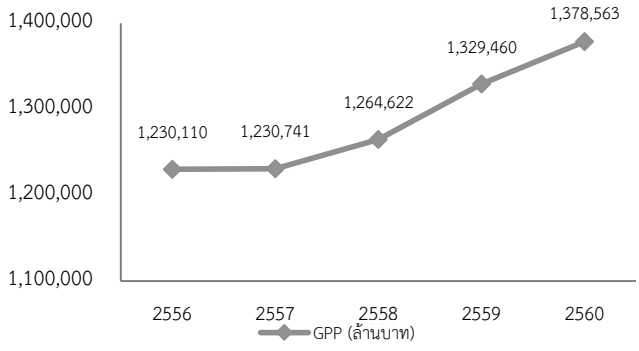

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พบว่า ในปี 2560 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมูลค่า 1,378,563 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 3.69 จากปีก่อนหน้า เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายในปี 2565 ที่ร้อยละ 6.3 และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (2556 – 2560) ที่ร้อยละ 2.75 คาดว่าเป็นผลมาจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินโครงการซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน

090101

การดำเนินการที่ผ่านมา การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มีกลไกและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นผู้รับผิดชอบขับเคลื่อนการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งในช่วงปี 2561 ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โครงการเชื่อมโยงการเดินทางของผู้โดยสารสนามบินหลัก (ดอนเมือง สุวรรณภูมิ อู่ตะเภา) โดยรถไฟความเร็วสูงแบบไร้รอยต่อ โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก และท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ทั้งนี้ยังได้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่พัฒนา อาทิ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) และเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ รวมถึงโครงการการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (OSS) เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมในการรองรับการลงทุน ในส่วนของการเตรียมความพร้อมด้านแรงงาน ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยดำเนินโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่และอาชีวะพันธุ์ใหม่ ระยะเวลา 5 ปี (2561-2565) รองรับ 12 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งแรงงานในระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และแรงงานจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รวมถึงการจัดศูนย์ความร่วมมือ EEC Automation Park โดยเป็นความร่วมมือและการสนับสนุนระหว่างสถาบันภาครัฐและภาคเอกชน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกในช่วงที่ผ่านมายังไม่ขยายตัวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากโครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยเฉพาะโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่ยังอยู่ในช่วงของการดำเนินงาน ซึ่งจะปรากฏผลในระยะต่อไป รวมทั้งยังขาดแคลนแรงงานทักษะสูงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต นอกจากนี้ประชาชนบางส่วนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่เพียงพอ และได้รับผลกระทบจากการพัฒนา อาทิ ปัญหามลพิษทางอากาศ และปัญหาการจราจร เป็นต้น ซึ่งจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้รับรู้ประเด็นการพัฒนาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยภาครัฐจะต้องเร่งการดำเนินการการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ให้แล้วเสร็จตามแผน และกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ และพัฒนาทักษะแรงงานให้ตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และจะก่อให้เกิดการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามภาครัฐจะต้องจัดทำแผนงานรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาน้อยที่สุด ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นหน่วยงานรับผิดชอบจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ที่รัฐบาลต้องการให้เกิดการลงทุน พร้อมทั้งยังต้องเร่งพัฒนาบุคลากรและแรงงานให้สามารถรองรับและส่งเสริมตลาดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ให้ได้เพิ่มมากขึ้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เป้าหมาย

090102 การลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบของประเทศในพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศพัฒนาแล้วในปี 2580 โดยการปรับโครงสร้างการผลิต การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เพื่อยกระดับการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมขั้นสูงของประเทศ สอดรับกับบริบทโลกยุคใหม่ พัฒนาพื้นที่ให้เป็นอัจฉริยะน่าอยู่ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและให้ความสำคัญกับการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการยกระดับการพัฒนาแบบก้าวกระโดดและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น นอกจากนั้นแล้วยังเป็นอีกหนึ่งกลไกในการสนับสนุนการขยายของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดและการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดได้รับการยกระดับ ซึ่งความพร้อมของปัจจัยการผลิตและปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุนการลงทุน และนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ดึงดูดและสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะช่วยส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ พร้อมกับมูลค่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้อย่างเป็นนัยสำคัญ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา) ในช่วงปี 2561-2562 มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 840 โครงการ เงินลงทุน 597,574 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 300 โครงการ เงินลงทุน 312,574 ล้านบาท ซึ่งปัจจุบันได้บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่มูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก วงเงิน 500,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐให้ความสำคัญในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ครอบคลุมและได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย และมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่ดึงดูดนักลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศ

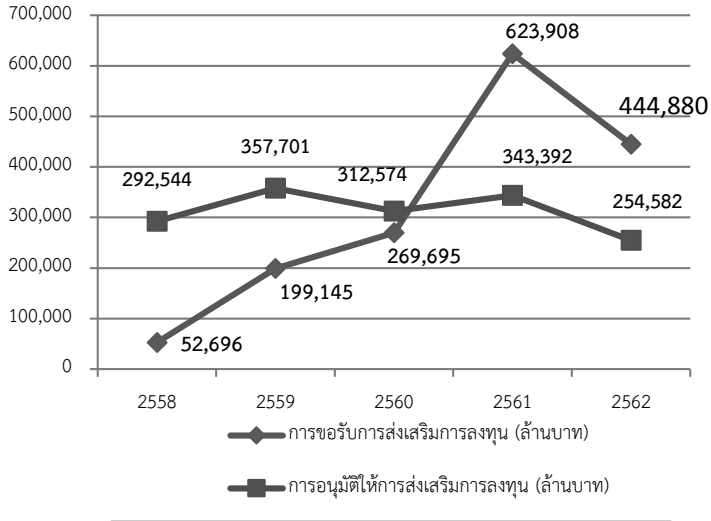

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้จัดทำมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยการปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษ อาทิ การเพิ่มกิจการเป้าหมายและสิทธิภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยการเพิ่มประเภทของกิจการเป้าหมายให้ครอบคลุมและกว้างขึ้น เพื่อดึงดูดนักลงทุน อาทิ (1) กิจการในกลุ่มที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5-8 ปีตามสิทธิพื้นฐานเกือบทุกประเภท หรือยกเว้นกิจการบางกลุ่ม เช่น กิจการที่ไม่ได้จัดตั้งสถานประกอบการชัดเจน กิจการที่มีเงื่อนไขบังคับเรื่องที่ตั้ง สถานประกอบการซึ่งไม่อยู่ในพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้น และ (2) กิจการในกลุ่มการพัฒนาเทคโนโลยีเป้าหมาย ได้แก่ ไบโอเทคนาโนเทค วัสดุขั้นสูง และดิจิทัล และกลุ่มที่สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีเป้าหมาย อาทิ กิจการออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยและพัฒนา และการบริการทดสอบทางวิทยาศาสตร์ ทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนายกระดับทักษะบุคลากรในความรู้ทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมด้วย การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้ส่วนบุคคลกับอุตสาหกรรมที่มีการมีการพัฒนาบุคลากรไทยในด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามรูปแบบที่กำหนด เช่น โครงการ Work-integrated Learning (WiL) สหกิจศึกษาและทวิภาคี เป็นต้น

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น มูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ผลกระทบจากการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้ประชาชนบางส่วนในพื้นที่เคลื่อนย้ายแรงงาน ดังนั้นภาครัฐจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเร่งจัดทำแผนงานหรือมาตรการเพื่อรองรับผลกระทบเชิงลบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย การขาดแคลนน้ำ และผลกระทบทั้งทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาขยะ ปัญหาความแออัดในการรับบริการสาธารณะ และปัญหาสภาพแวดล้อมเมืองที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะสูงที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมอัจฉริยะและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ถือเป็นอีกปัจจัยสำคัญของขับเคลื่อนในช่วยให้การขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้นประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่กำหนดไว้ ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องให้การสนับสนุนการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย การพัฒนาศูนย์กลางทางการเงิน การวางแผนการขยายตัวของเมือง รวมทั้งการพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อให้พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีความพร้อมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขั้นสูงของประเทศ รวมทั้งเร่งรัดการดำเนินโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณไปแล้ว นอกจากนี้ภาครัฐต้องกำหนดมาตรการและสิทธิประโยชน์ในการลงทุนให้มีความชัดเจน เหมาะสม และต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมนวัตกรรมสูง อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่ทุกกลุ่มให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน และวางแผนเพื่อรองรับผลกระทบเชิงลบที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้การพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

เป้าหมาย

090201 การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และทางออกทางทะเลของภาคใต้ตอนบน (จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช) โดยใช้ศักยภาพของที่ตั้งฐานทรัพยากรและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่อยอดการพัฒนายกระดับการผลิตและแปรรูปสินค้าจากวัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อให้เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้เป็นต้นแบบของพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และศูนย์กลางการพัฒนาที่สำคัญของภาค เกิดการเชื่อมโยงการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างฝั่งตะวันออกและตะวันตก และเชื่อมโยงไปยังกลุ่มประเทศ BIMSTEC และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งจะนำไปสู่การทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการขับเคลื่อนการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดให้เพิ่มขึ้นและยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด ซึ่งการที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้นบรรลุจะได้จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อสนับสนุนการลงทุน การขนส่งและโลจิสติกส์ นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่สนับสนุนและมีทิศทางชัดเจน การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าการเกษตรและการท่องเที่ยว ความพร้อมของปัจจัยการผลิตและปัจจัยแวดล้อมที่สนับสนุน และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน

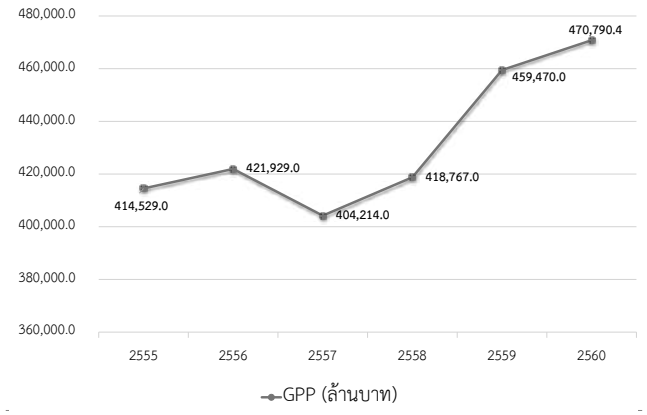

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของพื้นที่ กำหนดเป้าหมายอัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP ณ ปีปัจจุบัน) มูลค่า 470,790 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.46 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (2556 – 2560) ร้อยละ 3.11 แต่ยังคงห่างจากค่าเป้าหมาย เนื่องจากแผนพัฒนาเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้เริ่มดำเนินโครงการในปี 2562 เป็นช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงานโครงการ ประกอบกับหลายโครงการเป็นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้นภาครัฐจึงต้องเร่งรัดการดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จตามแผน

การดำเนินการที่ผ่านมา การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ ยังไม่ปรากฏผลสำเร็จของการดำเนินโครงการมากนัก เนื่องจากได้รับความเห็นชอบจากมติ ครม. เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562 การดำเนินงานส่วนใหญ่จึงอยู่ระหว่างการเริ่มต้น โดยเฉพาะโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาสู่ประตูการค้าฝั่งตะวันตก (Western Gateway) และการพัฒนาประตูสู่การท่องเที่ยวอ่าวไทยและอันดามัน (Royal Coast and Andaman Route) อาทิ การพัฒนาท่าเรือระนอง การก่อสร้างขยายถนนทางหลวง 4 ช่องจราจร โครงการรถไฟทางคู่ช่วงชุมพร – สุราษฎร์ธานี และการพัฒนาท่าอากาศยานระนอง เป็นต้น ในขณะที่โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรมูลค่าสูง (Bio-Based & Processed Agricultural Product) บางส่วนอยู่ระหว่างการศึกษาความเหมาะสมและขอรับการจัดสรรงบประมาณในปี 2563 ทั้งนี้หากโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จจะทำให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจในพื้นที่เพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้เริ่มดำเนินงานในปี 2562 ทำให้ภาคีการพัฒนาหลายภาคส่วนยังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ จึงไม่ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาเท่าที่ควร รวมทั้งขาดกลไกการบริหารการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ชัดเจน นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่สนับสนุนและเอื้อต่อการลงทุน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน และการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าจากการเกษตรและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นส่วนในการสนับสนุนการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ นอกจากนี้แผนงานโครงการส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานหลักของพื้นที่ ได้แก่ ถนน รถไฟ สนามบิน และท่าเรือ ที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งในช่วงแรกยังไม่สะท้อนผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ควรเร่งดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนและกำกับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเร่งดำเนินงานโครงการสำคัญภายใต้แผนงานให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด อาทิ โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ช่วงชุมพร – ระนอง โครงการก่อสร้างถนน Royal Coast ช่วงชุมพร – ระนอง โครงการสำรวจและออกแบบก่อสร้างท่าเรือสำราญ Thailand Riviera จ.ชุมพร โครงการพัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมการตลาดของท่าเรือระนอง ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการพัฒนาด้านการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว (Royal Coast & Andaman Route) ในพื้นที่ชุมพร – ระนอง และโครงการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการแปรรูปอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง (Bio-Base and Produced Agricultural Product) เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และเพิ่มมูลค่าจากอุตสาหกรรมเกษตรสำคัญของพื้นที่ (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ซึ่งเป็นโครงสร้างการผลิตหลักที่เป็นแหล่งรายได้สำคัญให้กับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

เป้าหมาย

090202 การลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้เพิ่มขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และทางออกทางทะเลของภาคใต้ตอนบน โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม และความได้เปรียบทางกายภาพและที่ตั้งของพื้นที่ การลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้เพิ่มขึ้นนั้นถือเป็นการดำเนินงานที่สนับสนุนการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด ทั้งยังช่วยยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดอีกด้วย ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยควรพิจารณาให้ความสำคัญในการดำเนินการ การมีกลไกการบริหารจัดการการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสม นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่เอื้อสิทธิประโยชน์และมีทิศทางชัดเจน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

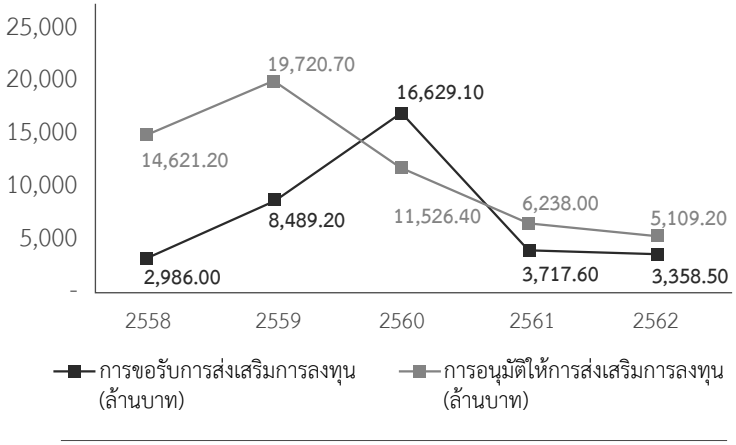

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช) ระหว่างปี 2561 – 2562 มีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 56 โครงการ เงินลงทุน 11,347.20 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ซึ่งมีการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนรวม 16 โครงการ เงินลงทุน 11,526.40 ล้านบาท สะท้อนว่ายังห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (มูลค่าการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ ระหว่างปี 2561–2565 จำนวน 100,000 ล้านบาท) จึงจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งมีนโยบายหรือมาตรการเพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในพื้นที่

การดำเนินการที่ผ่านมา เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืนยังเป็นนโยบายใหม่ของรัฐบาล โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562 ดังนั้นการดำเนินการของภาครัฐในช่วงในช่วงที่ผ่านมาจึงเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการลงทุนในพื้นที่ ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าเรือระนอง โครงการก่อสร้างขยายถนน 4 ช่องจราจรทางหลวงตอนระนอง – พังงา โครงการรถไฟทางคู่ช่วงชุมพร – สุราษฎร์ธานี โครงการก่อสร้างถนน Royal Coast ช่วงชุมพร – ระนอง (ต่อจากช่วงสมุทรสงคราม – เพชรบุรี – ประจวบคีรีขันธ์) และโครงการจัดตั้ง SECr ศูนย์ความเชี่ยวชาญการวิจัยเชิงพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการลงทุน อย่างไรก็ตาม กรณีโครงการลงทุนขนาดใหญ่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและจะปรากฏผลการดำเนินการในช่วงต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืนยังเป็นนโยบายใหม่ที่เริ่มดำเนินการในปี 2562 โครงการส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จและยังไม่ปรากฏผลในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังขาดกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ชัดเจน ประกอบกับส่วนราชการและประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้ขาดความพร้อมในการดำเนินการและเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาดังกล่าวไม่มากนัก อีกทั้งมาตรการส่งเสริมการลงทุนยังขาดความชัดเจนและไม่ได้มีมาตรการจูงใจและสิทธิพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่ทั่วไป ไม่สามารถจูงใจให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ รวมถึงการประยุกต์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นบ้านในการต่อยอดการเพื่อก่อให้เกิดการลงทุน ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับกลไกการบริหารจัดการ มาตรการส่งเสริมการลงทุนและการสร้างศักยภาพของพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จเพื่อผลักดันให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องเร่งรัดการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนานโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและกำกับให้ส่วนราชการดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาดังกล่าว รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่มีความชัดเจนและเหมาะสมเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ ตลอดจนเร่งรัดและติดตามการดำเนินโครงการสำคัญที่ได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าเรือระนอง โครงการก่อสร้างถนน Royal Coast ช่วงชุมพร – ระนอง และโครงการรถไฟทางคู่ช่วงชุมพร – สุราษฎร์ธานี รวมถึงผลักดันโครงการสำคัญที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานระนอง และโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ ดังนั้นเมื่อมีกลไกบริหารจัดการรองรับ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐานและเพียงพอ และมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมจะทำให้ภาคเอกชนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนมากขึ้นและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

เป้าหมาย

090203 เมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่

การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และทางออกทางทะเลของภาคใต้ตอนบน โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม และความได้เปรียบทางกายภาพและที่ตั้งของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม นอกจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแล้ว เป้าหมายอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาร่วมกันและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นให้มีการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางความเจริญของแต่ละเมือง สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งอนุรักษ์ จัดระบบ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองให้เพียงพอต่อจำนวนประชากร โดยการพัฒนาเมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่นั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดทั้งยังเป็นผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้ การจะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาเมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรม จะต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดและบังคับใช้ผังเมือง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของเมืองเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มีการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวเขต รวมทั้งมีการกำหนดประเด็นการพัฒนาเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดชุมพรและระนอง ดังนี้ จังหวัดชุมพร กำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การสร้างความรู้ในการดูแลสุขภาพ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุล และการใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จังหวัดระนอง กำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่ ได้แก่ การพัฒนาเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาด้านการจัดการ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จในเรื่องการมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดและบังคับใช้ผังเมือง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในปี 2565 (พื้นที่เป้าหมายได้แก่จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง)

จังหวัด	การประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัด	การกำหนดประเด็นเมืองน่าอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัด
จังหวัดระนอง	✓	✓
จังหวัดชุมพร	✓	✓

หมายเหตุ: ประมวลจากการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐมีการบูรณาการงบประมาณเพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ในจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนอง ทั้งงบประมาณของกระทรวง/กรม และงบประมาณของจังหวัด โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาศูนย์บริการทางการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้ การขยายพื้นที่จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การขยายเขตไฟฟ้า การพัฒนาระบบสารสนเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ นอกจากนี้ได้มีความร่วมมือกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JICA) ในการเพิ่มศักยภาพการจัดทำแผนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในพื้นที่จังหวัดชุมพรและระนอง ซึ่งการดำเนินการข้างต้นเป็นไปตามปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานราชการทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่จะดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาเมืองไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ แต่การพัฒนาดังกล่าวจะสำเร็จตามเป้าหมายได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันยังเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ จึงมีท้องถิ่นร่วมดำเนินโครงการไม่มากนัก นอกจากนี้เนื่องจากยังเป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ โครงการส่วนมากจึงเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานประเภทถนน การขยายเขตไฟฟ้าและประปา แต่ยังมีโครงการประเภทการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างความปลอดภัยในชุมชน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และการพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นต้องพัฒนาในประเด็นดังกล่าวต่อไปเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคใต้และขยายตัวของเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จในการผลักดันไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาเมืองน่าอยู่ในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดความยั่งยืนควรให้ความสำคัญกับสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาเมืองน่าอยู่ สำหรับภาคเอกชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ต้องมีการบังคับใช้ผังเมืองรวมของจังหวัดและสนับสนุนให้จัดทำผังเมืองระดับย่อย ได้แก่ ผังเมืองรวมเมือง ผังเมืองรวมชุมชน และผังเมืองเฉพาะที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ศูนย์กลางของจังหวัดเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีระบบและสามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ รวมทั้งสนับสนุนให้มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เช่น การกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย และการจัดการมลพิษ ดังนั้นเมื่อมีการบังคับใช้ผังเมือง การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยในพื้นที่จะส่งผลให้เมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ได้รับการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

เป้าหมาย

090301 การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้น

ปี 2558 ประเทศไทยได้ประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกและระยะสอง รวม 10 จังหวัด

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนใน 10 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ได้แก่ ตาก สระแก้ว มุกดาหาร ตราด สงขลา หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี นราธิวาส และเชียงราย เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน จัดระเบียบความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศักยภาพของพื้นที่และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการบรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการให้บริการเพื่อรองรับกิจกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การส่งเสริมการลงทุนและมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการ รวมถึงการยกระดับคุณภาพฝีมือแรงงานและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งการที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดให้เติบโตและยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพื่อมุ่งสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การจัดทำข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในปัจจุบันมีเพียงการจัดทำข้อมูลในระดับประเทศ รายภาค และในระดับย่อยที่สุดคือรายจังหวัด ซึ่งขอบเขตพื้นที่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนครอบคลุมระดับตำบล ทำให้การประเมินผลการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนยังไม่สามารถประเมินจากอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ได้โดยตรง อย่างไรก็ดี ในปี 2562 การพัฒนาโครงการสำคัญในพื้นที่ได้เริ่มแล้วเสร็จอาทิ ทางหลวงหมายเลข 12 ตาก-แม่สอด สะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 ด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ และนิคมอุตสาหกรรมสระแก้วซึ่งเปิดรับการลงทุนได้แล้ว นอกจากนี้ มีเอกชนลงทุนในพื้นที่พัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีและนครพนมแล้ว (ในช่วงปี 2561-2562) ตลอดจนมีการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) และนิติบุคคลจัดตั้งใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้มูลค่าการลงทุนรวมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 17,000 ล้านบาทในปี 2560 เป็น 24,000 ล้านบาท ในปี 2562 นอกจากนี้ โครงการโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่และนิคมอุตสาหกรรมสงขลาจะทยอยแล้วเสร็จในช่วงปี 2563-2565 ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนบรรลุผลตามเป้าหมายได้

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561-2562 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งด้านคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ นิคมอุตสาหกรรม และด้านสาธารณสุข เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการลงทุน รวมทั้งยังได้ให้สิทธิประโยชน์การลงทุนเพื่อจูงใจภาคเอกชน และการจัดฝึกอบรมยกระดับฝีมือแรงงานเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้จัดหาที่ดินราชพัสดุและบริหารจัดการให้เอกชนหรือการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เช่าลงทุน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง เพิ่มศักยภาพการส่งออก เพิ่มการจ้างงานและช่วยกระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ผ่านมาถือเป็นช่วงพัฒนาโครงการ โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมของพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน เนื่องจากต้องสำรวจ จัดหาที่ดิน ออกแบบ และก่อสร้าง และบางโครงการต้องทำความตกลงและหารือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่การได้มาซึ่งที่ดินราชพัสดุเพื่อนำร่องให้เอกชนหรือ กนอ. เช่าในบางพื้นที่ต้องใช้เวลาในการเจรจากับราษฎรในพื้นที่ ทั้งนี้ ภาครัฐจำเป็นต้องมีการดำเนินการกำหนดนโยบายและสิทธิพิเศษต่าง ๆ และการยกระดับคุณภาพฝีมือแรงงานให้เหมาะสมกับความต้องการของนักลงทุนเพื่อให้เกิดการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไปควรเร่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและด่านศุลกากร การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบสาธารณูปโภค (ระบบไฟฟ้าและประปา) รวมทั้งการเร่งรัดจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้แล้วเสร็จตามแผน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการลงทุนและกำหนดมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการให้สอดคล้องกับประเภทกิจการ รวมทั้งการดำเนินงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร แรงงาน และผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

เป้าหมาย

090302 การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้น

โดยมูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ที่เพิ่มขึ้นนั้นจะส่งผลดีต่อการยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด รวมถึงก่อให้เกิดการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดอีกด้วย ซึ่งมูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ประกอบด้วย การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) การลงทุนของเอกชนเพื่อพัฒนาที่ราชพัสดุ การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจใหม่ และการขอใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้มาตรการส่งเสริมการลงทุนของกรมศุลกากร ซึ่งภาครัฐจำเป็นจะต้องให้การสนับสนุนเพื่อจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนเพื่อผลักดันให้การลงทุนดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนความพร้อมของพื้นที่สำหรับอุตสาหกรรม เช่น การจัดหาพื้นที่สำหรับนำร่องการลงทุน ความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ เป็นต้น การบริหารจัดการแรงงาน ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่พิเศษทั้งในเรื่องกฎระเบียบและมาตรการส่งเสริมการลงทุน

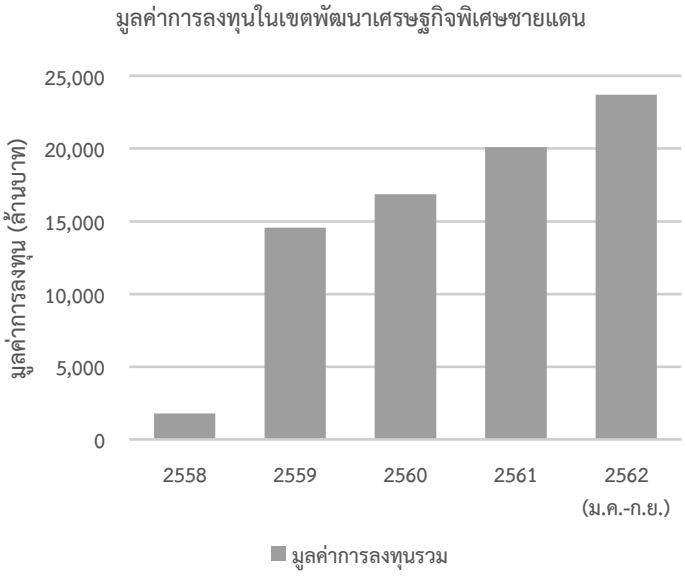

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย โครงการพัฒนาสำคัญเริ่มแล้วเสร็จในปี 2562 และจะทยอยแล้วเสร็จในช่วงปี 2563-2565 อย่างไรก็ดี แม้ว่าโครงการสำคัญเพิ่งเริ่มแล้วเสร็จ ในช่วงปี 2561-2562 มูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2560 รวมประมาณ 6,829 ล้านบาท โดยเป็นการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก สกท. 2,055 ล้านบาท โครงการลงทุนของเอกชนในพื้นที่พัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีและนครพนม 2,105 ล้านบาท การจัดตั้งธุรกิจใหม่ 2,669 ล้านบาท ซึ่งมูลค่าการลงทุนดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอยู่ในช่วงของการพัฒนาเพื่อให้พื้นที่มีความพร้อมสำหรับการลงทุน โดยในช่วงปี 2561-2562 รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร การบริหารจัดการแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง การจัดหาพื้นที่พัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการลงทุน การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนของภาคเอกชน รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในระดับสูงสุดสำหรับกิจการเป้าหมาย 13 กลุ่ม การจัดตั้งและเปิดให้บริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (OSS) และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะอนุกรรมการ 6 ชุด ภายใต้ กนพ. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะที่ผ่านมาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนขับเคลื่อนโดย กนพ. ซึ่งแต่งตั้งโดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 และมีคณะอนุกรรมการ 6 ชุด ภายใต้ กนพ.ขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละด้าน อย่างไรก็ดี กนพ. ได้ถูกยกเลิกโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 ทำให้การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนขาดกลไกขับเคลื่อนนับแต่นั้นเป็นต้นมา นอกจากนี้ การจัดหาที่ดินราชพัสดุเพื่อนำร่องการลงทุนในบางพื้นที่ยังมีปัญหาราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้เอกชนและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ยังไม่สามารถเข้าใช้ที่ดินราชพัสดุดังกล่าวเพื่อพัฒนาโครงการลงทุนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนบรรลุตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ควรเร่งจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมีกลไกการบริหารจัดการที่ชัดเจน คล่องตัว สามารถผลักดันการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องของการกำหนดมาตรการการส่งเสริมการลงทุน และการบริหารจัดการแรงงาน สำหรับการแก้ไขปัญหาราษฎรที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการตามกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อให้พื้นที่มีความพร้อมรองรับการลงทุน

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

เป้าหมาย

090303 เมืองในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่มากขึ้น

สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศ และจะสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่เขตเศรษฐกิจทั้งหมดและยกระดับการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด โดยเน้นการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐานที่สามารถส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้ โดยในช่วงปีที่ 1-5 เน้นการพัฒนาเมืองในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสู่ความสำเร็จนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดและบังคับใช้ผังเมือง ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ณ ปี 2562 มีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 ค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการสนับสนุนให้เป็นเมืองน่าอยู่ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองทั้งถนน ระบบไฟฟ้าและประปา ระบบกำจัดขยะ และการให้บริการสุขภาพ รวมทั้งการจัดทำผังเมืองรวม นอกจากนี้ ยังมีการนำแนวคิดและเกณฑ์การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนไปใช้เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองไปสู่เป้าหมายและยกระดับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน จึงทำให้เทศบาลเมืองสะเดาได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประเภทเทศบาลเมือง ในการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนประจำปี 2562 โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561-2562 เป็นการพัฒนาถนนทางหลวงและทางหลวงชนบท อาคารสาธารณสุขการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อโรคอุบัติใหม่และภัยสุขภาพ การจัดทำผังเมืองรวม การบริหารจัดการขยะและน้ำเสีย การจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน และปรับปรุงขยายการประปา รวมทั้งก่อสร้างสถานีไฟฟ้า ตลอดจนการสนับสนุนการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อื่น ๆ อาทิ ก่อสร้างถนนในชุมชน ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จการเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

090303

ภาพท่องเที่ยว : เทศบาลเมืองสะเดา

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการพัฒนาเมืองสะเดาให้เป็นเมืองน่าอยู่ จึงจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาเมืองทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การให้บริการด้านสุขภาพ และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นและคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การวางและจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (สะเดา และปาดังเบซาร์) มีกระบวนการในการดำเนินการเพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานโดยปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนรวบรวมตรวจสอบพื้นที่คำร้องและเตรียมจัดประชุมที่ปรึกษาผังเมืองรวมฯ (ขั้นตอนที่ 7/18)

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาเมืองสะเดาซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาให้เป็นเมืองน่าอยู่ควรเร่งรัดขับเคลื่อนโครงการสำคัญให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองที่สะท้อนความต้องการของพื้นที่ โดยควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคตและยกระดับรายได้ของประชาชนในพื้นที่ พัฒนาระบบสาธารณสุข บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และเพิ่มประสิทธิภาพงานบริการเพื่อเสริมความมั่นคง นอกจากนี้ ยังควรเร่งรัดการจัดทำผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (สะเดา และปาดังเบซาร์) ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 10

การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม

"พัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัย
ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ
ด้วยการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม
ที่พึงประสงค์"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ให้กับคนไทยในทุกช่วงวัย ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยมุ่งเน้นการสร้างความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ และความตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นสถาบันหลักที่เป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่มีอัตลักษณ์และความโดดเด่นจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก ทั้งในด้านความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีไมตรี ความเป็นมิตร โดยมุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา สื่อ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรมจริยธรรม ในลักษณะที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต โดยแผนแม่บทประเด็นนี้ มีเป้าหมายระดับประเด็นที่กำหนดให้ **คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความรัก และภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

100001

คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความรัก และภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น ซึ่งพิจารณาโดยดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ การเป็นอยู่อย่างพอเพียง การกระทำอย่างรับผิดชอบ ความเป็นธรรมทางสังคม) ในมิติของความซื่อสัตย์สุจริตหากพิจารณาจากดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index – CPI) พบว่าในปี 2562 ประเทศไทยได้รับคะแนนเท่ากันกับปี 2561 ที่ 36 คะแนน แต่ถูกจัดอันดับลดลงจากอันดับที่ 99 เป็น อันดับที่ 101 ส่วนในด้านความสุขของคนไทย เมื่อพิจารณาจากรายงานความสุขโลก ปี 2562 (World Happiness Report 2019) พบว่าประเทศไทยได้รับคะแนนที่ 6.008 คะแนน ซึ่งลดลงจากปี 2560 และ 2561 ที่ 6.424 และ 6.072 ตามลำดับ ส่วนในมิติของการมีจิตสาธารณะหากพิจารณาจากการจัดกิจกรรมจิตอาสาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 – ตุลาคม 2562 กระทรวงมหาดไทยรายงานว่ามีการจัดกิจกรรมจิตอาสาทั่วประเทศกว่า 37,574 ครั้ง และมีจิตอาสาที่เข้าร่วมทั้งหมดกว่า 5,634,689 คน ดังนั้นในภาพรวมของการขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าว ในมิติของการส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะถือว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่วนในมิติของความซื่อสัตย์สุจริตและการดำเนินนโยบายเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสุขนับว่ายังเป็นประเด็นที่มีความท้าทาย

ที่มา: สรุปข้อมูลจาก Transparency International

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายประเด็นข้างต้นเป็นสิ่งที่มีความท้าทาย เนื่องจากการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ยากต่อการควบคุมและเฝ้าระวังการบริโภคสื่อที่สร้างค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ไม่สร้างสรรค์ จึงต้องอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนในสังคมนอกเหนือจากหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียว

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ได้กำหนดแผนย่อยไว้ 3 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ *(1) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี* โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว การจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษา และการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน *(2) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ* เสริมสร้างและพัฒนากลไกเพื่อให้ภาคธุรกิจส่งเสริมสนับสนุนและสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี รวมถึงมาตรการของภาครัฐเพื่อให้ภาคธุรกิจร่วมรับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี *(3) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม* โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาท สิทธิ และหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติงานบนเสรีภาพของสื่อควบคู่ไปกับจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาระบบโครงสร้างเครือข่ายด้านข้อมูลเพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง มีคุณภาพ และเชื่อถือได้

100101 100201 100301

แผนแม่บทย่อย การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี

เป้าหมาย 100101

คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุล ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

ในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นต้องสร้างความสมดุลทั้งด้านสติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็กเพื่อให้ง่ายต่อการหล่อหลอมให้เป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสาธารณะและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยใช้กลไกทางสังคม อาทิ ครอบครัว โรงเรียน วัด ชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม จะต้องส่งเสริมให้ครอบครัวมีความอบอุ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษาที่สอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนา การสร้างกติกาในการอยู่ร่วมกันของชุมชน และการพัฒนาผู้นำชุมชนและบุคคลให้เป็นต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยสะท้อนจากประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป มีกิจกรรมการปฏิบัติตนสะท้อนคุณธรรมจริยธรรม ณ ปี 2561 โดยการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ที่ระดับร้อยละ 56.5 การตอบแทนผู้มีพระคุณอยู่ที่ระดับร้อยละ 83.2 ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 จากปี 2560 (ร้อยละ 54.1 และ 82.8 ตามลำดับ) ในระดับเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม ยังมีตัวชี้วัดเรื่องการยกโทษและให้อภัยอย่างจริงใจที่มีการปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากข้อมูลปีฐาน (ร้อยละ 71.3) อยู่ที่ระดับร้อยละ 65.7

กิจกรรมการปฏิบัติตน	ความถี่ของการปฏิบัติตน				ไม่ทำ	ไม่มีโอกาสทำ
	ทุกครั้ง	ส่วนใหญ่	บางครั้ง	น้อยครั้ง		
ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความ	28.9	27.6	35.8	6.3	0.7	0.6
ช่วยเหลือแม้ไม่ใช่ญาติ ตอบแทนผู้มีพระคุณ หรือช่วยเหลือเรา	44.6	38.6	14.1	1.6	0.2	0.8
ยอมรับผิดและขอโทษในความผิดที่ทำหรือมี	23.8	46.0	26.1	2.7	0.5	0.9
ส่วนรับผิดชอบ ยกโทษและให้อภัยอย่างจริงใจ	19.1	46.6	30.1	3.0	0.5	0.7
แซงคิว	0.3	0.4	30.1	12.0	80.3	2.6
ทิ้งขยะในที่สาธารณะ	0.9	2.1	8.1	22.5	64.9	1.5

ที่มา: การสำรวจภาวะทางสังคม วัฒนธรรมและสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2561

100101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าว โดยในช่วงปี 2561 – 2562 ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการผ่านสถานศึกษาในช่วงวัยเรียนเป็นหลัก อาทิ ด้านการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมบทบาทผู้นำและจิตอาสา ซึ่งนับว่าเป็นการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา กติกาในการอยู่ร่วมกันของชุมชน การพัฒนาผู้นำชุมชนและบุคคลให้เป็นต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมนั้น เป็นประเด็นที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการบ่มเพาะตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก รวมทั้งการมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพล อาทิ เทคโนโลยีและสื่อที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ความรักสนุกและรักสบาย ขาดความอดทน ขาดวินัย และวัตถุนิยม ตลอดจนค่านิยมในการยอมรับคนที่มีฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม โดยการปลูกฝังและปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีนั้นต้องอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนในสังคมนอกเหนือจากหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ดี การดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังคงเป็นภาครัฐเป็นหลักในการดำเนินการและการดำเนินการยังคงมีลักษณะการดำเนินงานที่แยกส่วนกันตามกลุ่มเป้าหมายที่ตนรับผิดชอบเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมในระยะต่อไป ควรมีการดำเนินการในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินการสอดแทรกผ่านช่องทางที่เข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากและมีเนื้อหาที่หลากหลายและเหมาะกับกลุ่มคนในแต่ละช่วงวัย อาทิ การสอดแทรกผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ และเร่งขับเคลื่อนการดำเนินโครงการการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว สร้างเสริมความรู้และทัศนคติของพ่อแม่ในการปลูกฝังส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรม และคุณธรรมที่พึงประสงค์ การเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกในการส่งเสริมครอบครัวคุณธรรมที่เป็นการบูรณาการการมีส่วนร่วม การเพิ่มบทบาทและการเพิ่มศักยภาพของทุกภาคส่วน อาทิ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและความเป็นธรรม โครงการส่งเสริมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา สร้างคนดีสังคมดี และการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน อาทิ โครงการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวร โครงการประชารัฐร่วมพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการพัฒนาผู้นำชุมชนและบุคคลให้เป็นต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้คนไทยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และมีพื้นที่หรือเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการส่งเสริมคุณธรรม และกิจกรรมจิตอาสาและการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมสู่มาตรฐาน และโครงการสร้างคนดีสู่สังคม นอกจากนี้ ควรเร่งพัฒนาความรู้นวัตกรรมด้านคุณธรรม โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ อาทิ โครงการพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมด้านคุณธรรม

แผนแม่บทย่อย การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ

เป้าหมาย

ภาคธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการลงทุนเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น 100201

ในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจให้มีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ คำนึงถึงการเติบโตที่เป็นมิตรกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยการสร้างมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาด้านสังคมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งการกำหนดมาตรการเพื่อให้ภาคธุรกิจร่วมรับผิดชอบในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยสะท้อนจากจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมาก จากปี 2561 จำนวน 15 แห่ง เป็น 125 แห่ง ซึ่งเป็นผลจากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีการจูงใจให้เกิดการจดทะเบียนบริษัทและทำให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 ที่จำนวน 50 แห่งแล้ว

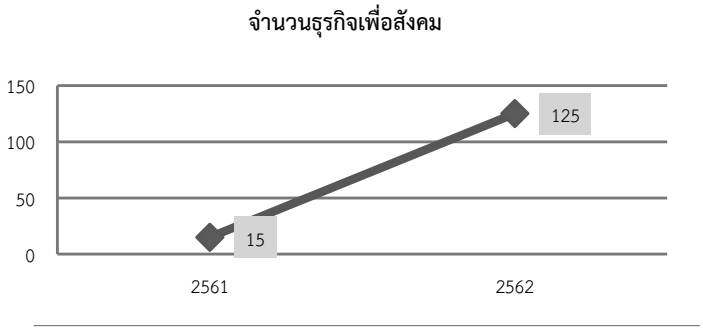

ที่มา: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

100201

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าว โดยในช่วงปี 2561 – 2562 ได้มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ มีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 และได้ขับเคลื่อนการทำงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีจำนวนวิสาหกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นจำนวนมาก และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ได้ส่งเสริมศักยภาพธุรกิจเพื่อสังคมผ่านโครงการ SET Social Impact Gym โดยได้พัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมแล้วจำนวน 32 รายและส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลที่ดีผ่านโครงการประเมินความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการสร้างการรับรู้กับองค์กรภาคธุรกิจ การส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจเพื่อสังคม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าการดำเนินการที่ผ่านมาทำให้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนธุรกิจเพื่อสังคมเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลจากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ที่มีการจูงใจให้เกิดการจดทะเบียนบริษัท และทำให้สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว แต่อย่างไรก็ตามภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังคงต้องมีการดำเนินการเพื่อสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปควรเร่งดำเนินโครงการในการติดตามประเมินผลธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมทั้งในเรื่องของความยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจและการประกอบธุรกิจที่ส่งเสริมการลงทุนเพื่อสังคมอย่างแท้จริง ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการ SET Social Impact Gym การส่งเสริมการรับรู้และสนับสนุนทางการเงินเพิ่มมากขึ้น อาทิ โครงการสร้างการรับรู้แก่องค์กรภาคธุรกิจและกลุ่มสตาร์ทอัพเพื่อสังคม โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนทางการเงินและการลงทุน (SE Bank) เสริมสร้างและพัฒนากลไก เพื่อให้ภาคธุรกิจส่งเสริมสนับสนุนและสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี โดยการสร้างมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาด้านสังคมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาข้อเสนอมาตรการทางภาษีที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่วิสาหกิจเพื่อสังคม และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อจับคู่ธุรกิจกับความต้องการของสังคม การส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และคำนึงถึงการเติบโตที่เป็นมิตรกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการประเมินความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล

แผนแม่บทย่อย การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม

เป้าหมาย

สื่อในสังคมไทยมีความเข้มแข็ง สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชนในสังคม ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ปลอดภัย และสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

100301

สื่อและสื่อสารมวลชนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยต้องส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด การจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์/สื่อคุณภาพ ส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติงานบนเสรีภาพควบคู่กับจรรยาบรรณของสื่อและมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการพัฒนาช่องทางเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

100301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนโดยระดับความสำเร็จของการสร้างการรับรู้ ความตระหนัก และการใช้สื่ออย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย หากเทียบเคียงจากข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสื่อสารสนเทศ ณ ปี 2562 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.1 ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 ในระดับเป็นไปได้มาก โดยยังคงต้องเร่งพัฒนาการใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม ส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านสื่อสารมวลชนให้มีคุณภาพ และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันความรู้ในการเลือกรับปรับใช้สื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อและสื่อออนไลน์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 – 2562 ได้มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดกลไกและกระบวนการคัดกรอง เฝ้าระวัง และการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาช่องทางเพื่อสื่อสารกับสังคมให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาสื่อและนิเวศสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษาภาครัฐ โดยได้มีการดำเนินการสร้างความรู้เท่าทันสื่อแก่ประชาชนทั่วไป เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านช่องทางการสื่อสารของรัฐ การจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างการรับรู้เท่าทันสื่อ และการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าการดำเนินงานโดยภาคส่วนต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะสามารถขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ยากต่อการควบคุมและเฝ้าระวังการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสม ไม่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคมในระยะต่อไป ควรเร่งดำเนินโครงการที่สำคัญในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาช่องทางเพื่อสื่อสารกับสังคม ให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้เฝ้าระวัง และการรู้เท่าทันสื่อ และพัฒนาระบบเฝ้าระวังสื่อไม่ปลอดภัยโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่มีสื่ออยู่จำนวนมาก โดยให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะการประเมินข้อมูลให้กับประชาชน การเร่งเผยแพร่แหล่งข้อมูลกลางของภาครัฐที่เข้าถึงได้ง่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนทั่วไปทราบข้อเท็จจริงและใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ รวมถึงพัฒนากระบวนการตรวจสอบและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อสารมวลชนให้มีคุณภาพ มีจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากสื่อในปัจจุบันมักจะมีการแข่งขันกันที่ความรวดเร็วในการนำเสนอจนอาจทำให้ละเลยความรับผิดชอบต่อสังคม

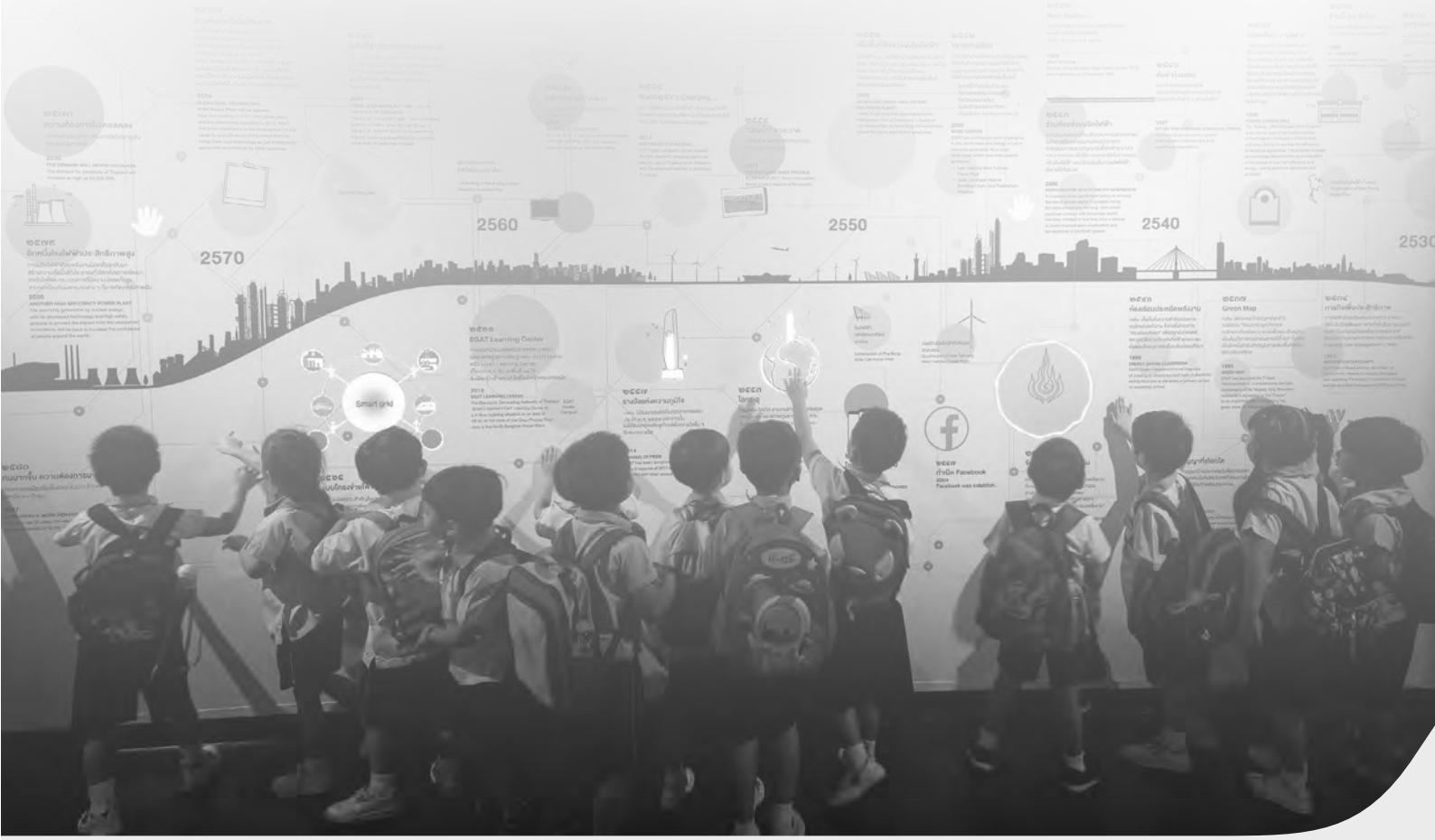

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 11

การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

"พัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์
ในทุกมิติและในทุกช่วงชีวิต
ให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนไทยตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยรุ่น วัยเรียน วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ ให้คนไทยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้เป็นคนดีมีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

110001

คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาดัชนีการพัฒนามนุษย์ พบว่า ในปี 2561 ประเทศไทยได้ 0.765 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ระดับสูง โดยคะแนนได้เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่ได้รับ 0.755 คะแนน และเมื่อพิจารณาแนวโน้มคะแนนของดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศตั้งแต่ปี 2557 พบว่าคะแนนของประเทศไทยมีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสที่จะบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (0.79 คะแนน) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น พบว่า ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 77 ของโลก และสำหรับกลุ่มประเทศในอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 4 โดยเป็นรองสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย

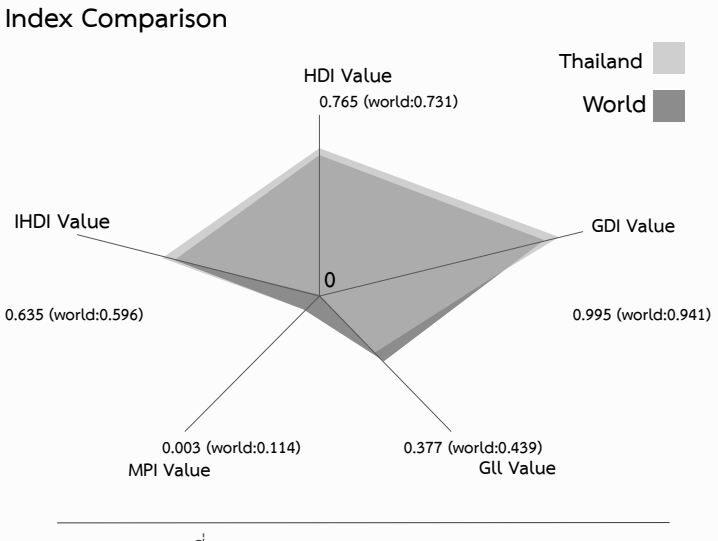

ที่มา: Human Development Report 2019,
UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME

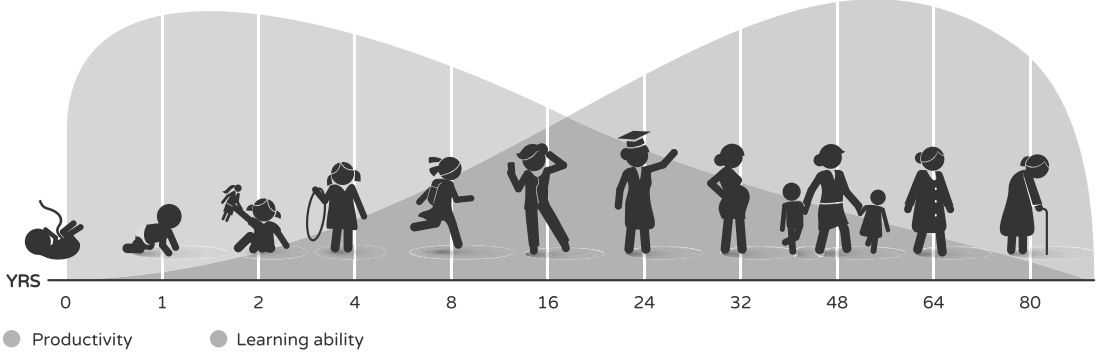

แม้ว่าคะแนนดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมเพิ่มขึ้น แต่คะแนนด้านความไม่เท่าเทียมกันกลับมีคะแนนลดลง ซึ่งนับเป็นประเด็นท้าทายสำคัญอย่างหนึ่งที่จะลดทอนโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเท่าเทียมในทุกช่วงวัย ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข และการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น นอกจากนี้ การดำเนินการในหลายส่วน อาทิ การเสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง การยกระดับสถานศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเสริมสร้างทักษะทั้งวัยรุ่น วัยเรียน แรงงาน และผู้สูงอายุ ยังคงมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดได้

แผนแม่บทฯ ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมองค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชน ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ *(2) การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย* มีแนวทางในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมทั้งสุขภาวะ เจตคติความรู้และทักษะให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาวะที่ดีและสมวัย พร้อมทั้งมีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีสมวัยทุกด้าน *(3) การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น* มีแนวทางในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ การวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงานในทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา *(4) การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน* มีแนวทางในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนสนับสนุนสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ การเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์และทักษะความรู้ทางการเงิน นอกจากนี้ยังส่งเสริมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคนไทยและต่างชาติให้เข้ามาทำงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ *(5) การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ* มีแนวทางในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมและระบบสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ

110101 110201 110301 110401 110402 110501

แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมาย

ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น

110101

มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบและกลไกรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกในครอบครัวและชุมชน การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำครอบครัว และการมีเวลาให้ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในดัชนีย่อยของดัชนีความก้าวหน้าของคน โดยสถานการณ์ ในปี 2562 ดัชนีด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน อยู่ที่ 0.6470 เพิ่มขึ้นจาก 0.6276 ในปี 2560 ถึงแม้จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ยังคงน้อยลงเมื่อเทียบกับปี 2558 อย่างไรก็ตาม ควรเร่งการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ผ่านการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน เนื่องจากดัชนีดังกล่าวยังคงมีแนวโน้มผันผวน โดยเฉพาะสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ยังคงอยู่ในระดับที่สูง

ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

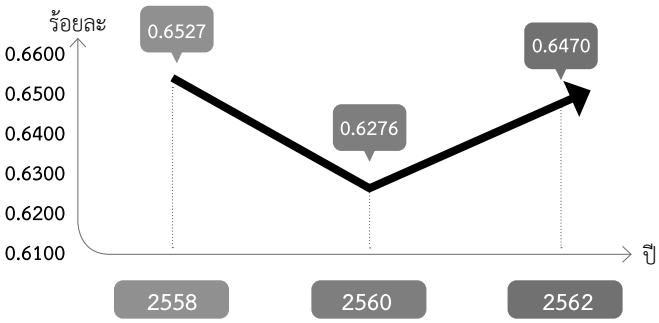

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 - 2562 หน่วยงานของรัฐได้ขับเคลื่อนเป้าหมายโดยดำเนินการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ในหลายด้าน อาทิ ด้านการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัวชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้านการเสริมสร้างสัมพันธภาพของคนในครอบครัวและลดความรุนแรงในครอบครัว ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมุ่งเน้นการสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ให้ผู้นำเป็นแบบอย่างและส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาร่วมกัน

110101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งยังคงมีขอบเขตและจำนวนโครงการที่จำกัดเมื่อเทียบกับครอบครัวและชุมชนทั้งหมด และการดำเนินการส่วนใหญ่ยังคงเป็นโครงการที่เน้นการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวจำเป็นต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนไทยตลอดช่วงชีวิต เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง อันจะนำไปสู่การเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งและเน้นการดำเนินโครงการในลักษณะการส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสม อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับทุกช่วงวัยแบบบูรณาการ โครงการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง อาทิ โครงการบริหารและพัฒนากำลังคนของประเทศด้านครอบครัว โครงการพัฒนาระบบบูรณาการเพื่อครอบครัวไทยไร้ความรุนแรง โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ครอบครัวชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โครงการส่งเสริมสัมพันธภาพของครอบครัว และพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ อาทิ โครงการคลังข้อมูลสารสนเทศด้านครอบครัวแห่งชาติ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

เป้าหมาย

เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น

110201

มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน โดยความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานของพ่อแม่ทั้งก่อนและหลังการมีบุตร สถานพัฒนาสำหรับเด็กเล็กที่มีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน การเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐสำหรับเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัยอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ด้วยดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัยไว้ โดยปี 2562 เด็กมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 92.99 ซึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 (ร้อยละ 80) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานการณ์จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ร้อยละการพัฒนาเด็กสมวัยในปี 2562 กลับลดลงจากปี 2561 ที่ร้อยละ 93.47 ซึ่งการลดลงดังกล่าวอาจไม่ใช่การลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่เป็นสถานการณ์ที่ควรได้รับความสำคัญในการติดตามและประเมินต่อไป

ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 มีพัฒนาการสมวัย

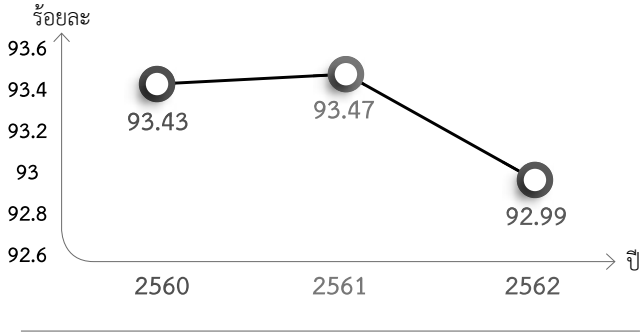

ที่มา: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 - 2562 โดยดำเนินโครงการในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานของพ่อแม่ทั้งก่อนและหลังการมีบุตร อาทิ โครงการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ โครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ ด้านการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ และโครงการส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพ โดยสนับสนุนสวัสดิการภาครัฐสำหรับเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัยอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง อาทิ โครงการสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรก เพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ อาทิ โครงการเด็กไทยคุณภาพ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตปฐมวัย

110201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การติดตามพัฒนาการของเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐสามารถจัดสรรบริการสาธารณะและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับเด็กและครอบครัวอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการเรียนรู้ นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษาปฐมวัย ควบคู่กับการยกระดับบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ จริยธรรม ยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้เด็กได้เติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมกับการเติบโต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปควรมุ่งพัฒนาระบบติดตามการดูแลพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย รวมถึงการยกระดับโรงเรียนพ่อแม่ (Parenting Schools) ให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น มีระบบฝึกอบรมและระบบโค้ช/ระบบพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพสำหรับครูและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย พัฒนาศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็กที่มีคุณภาพ นำเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ อาทิ การเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนหรือประชาสังคมที่มีศักยภาพดำเนินการยกระดับศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและการระดมทุนจากภาคประชาสังคม

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น

เป้าหมาย

วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผล ตลอดชีวิตดีขึ้น

110301

การพัฒนาทักษะที่สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ การใช้เทคโนโลยี และทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในการบ่มเพาะการเป็นนักคิด นักนวัตกร และการผู้ประกอบการใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตและพลเมืองสร้างสรรค์เหมาะสมกับการทำงานในศตวรรษที่ 21 ระบบการเรียนการสอนและหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการเรียนการสอนมีคุณภาพ ปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการระบบการศึกษาที่กำหนดบทบาทภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ด้วยคะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) ไว้ โดยในปี 2562 อยู่ที่ 62.3 คะแนน ปรับตัวลดลงจาก 63.0 คะแนน ในปี 2561 โดยเป็นผลจากการลดลงของคะแนนในด้านทักษะของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย และทักษะด้านดิจิทัลของประชากรเป็นหลัก ซึ่งยังคงห่างไกลจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20) ขณะที่อันดับของประเทศไทยในด้านทักษะอยู่ที่อันดับ 73 จาก 141 ประเทศทั่วโลก จากเดิมอันดับที่ 66 จาก 140 ประเทศทั่วโลกในปี 2561

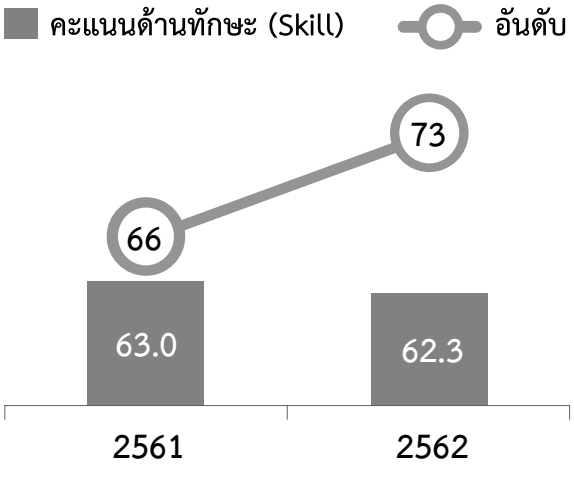

ที่มา: The Global Competitiveness Report 2019, World Economic Forum (WEF)

110301

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561 – 2562 หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีทักษะชีวิตและพลเมืองสร้างสรรค์เหมาะสมกับการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมทั้งการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน โดยเป็นการดำเนินการในส่วนที่มีกลุ่มเป้าหมายระดับประเทศ เช่น โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอง โครงการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านการพัฒนานักคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น และเป้าหมายระดับพื้นที่/จังหวัด เช่น โครงการพัฒนานักศึกษาตามการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (จังหวัดเพชรบูรณ์) โครงการเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน (จังหวัดกาฬสินธุ์) โครงการเสริมสร้างค่านิยมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (จังหวัดลพบุรี) โครงการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน) โครงการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย (จังหวัดอุบลราชธานี) โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และการเพิ่มทักษะชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงโครงการสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อระหว่างระบบสาธารณสุขกับสถานศึกษา ยังมีการดำเนินการไม่มากนัก นอกจากนี้ ระบบการเรียนการสอนและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานยังเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของวัยเรียนและวัยรุ่นส่งผลให้การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะอาจยังไม่สะท้อนออกมาอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งรัดการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น โดยเฉพาะการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการระบบการศึกษาที่กำหนดบทบาทภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ภาษา การใช้เทคโนโลยี และควรให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกสอดรับกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และความต้องการของประเทศไทยต่อไป

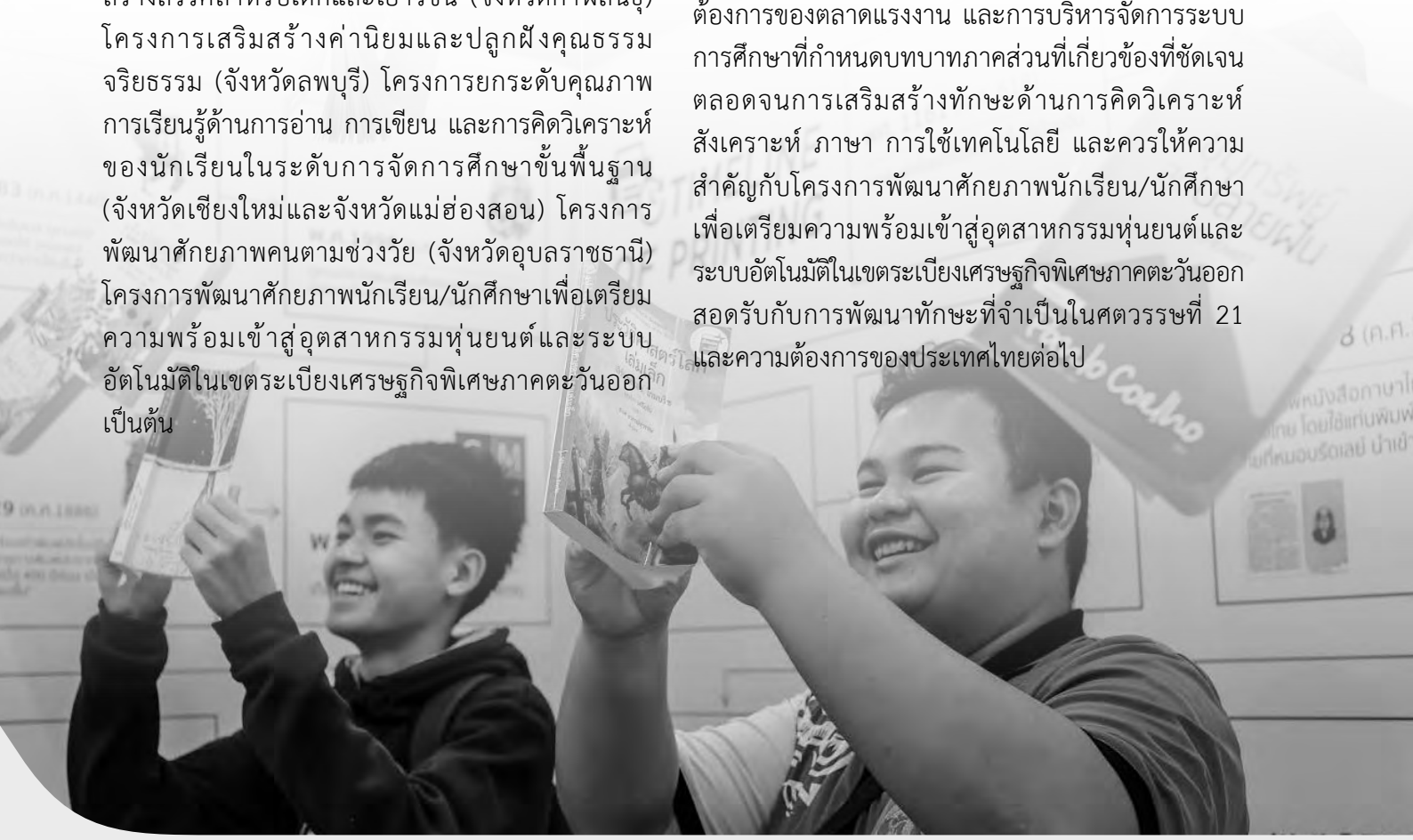

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมาย

แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

110401

มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์และความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการเงินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันของตนเองและครอบครัว โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และแรงงานได้รับการแนะแนวอาชีพและการส่งเสริมการมีงานทำทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ด้วยผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) โดยวัดจากสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อผู้มีงานทำ พบว่า ในปี 2562 ผลิตภาพแรงงานมีมูลค่า 290,506 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 จากปี 2561 โดยในปี 2561 ผลิตภาพแรงงานมีมูลค่า 281,893 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งการเติบโตของผลิตภาพแรงงานสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5) ทั้งนี้ กลุ่มแรงงานที่มีผลิตภาพแรงงานต่ำที่สุด ได้แก่ แรงงานในภาคเกษตรกรรม ขณะที่แรงงานในภาคบริการมีผลิตภาพแรงงานสูงที่สุด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะแรงงานในภาคเกษตรกรรมมีทักษะต่ำ โดยแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

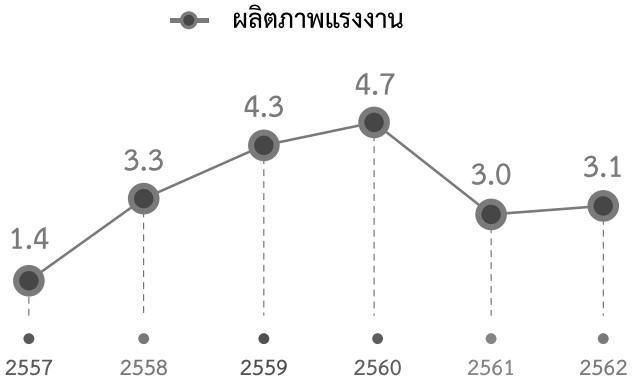

ที่มา: สำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 – 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

110401

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 ด้วยมาตรการยกระดับแรงงานไทยให้ได้มาตรฐานฝีมือแรงงานรองรับการแข่งขัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการฝึกอบรมทักษะให้แก่แรงงานทั้งกลุ่มแรงงานทั่วไปและกลุ่มเฉพาะ การส่งเสริมการรักษาและขยายตลาดแรงงานไทยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในลักษณะการแนะแนวอาชีพและการส่งเสริมการมีงานทำทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น โครงการพัฒนาทักษะฝีมือและยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบแบบบูรณาการ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน โครงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สังคมและมีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โครงการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน และโครงการส่งเสริมการรักษาและขยายตลาดแรงงานไทยในต่างประเทศ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาทักษะแรงงานในระบบ ขณะที่โครงการพัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรมอันเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีผลิตภาพแรงงานต่ำที่สุดมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นได้อย่างไม่เต็มที่ ทั้งนี้ นอกจากการอบรมทักษะแรงงานเพื่อให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นแล้ว จะต้องเชื่อมโยงกับผลิตภาพในด้านเทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ เพื่อให้แรงงานมีรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น รวมทั้งองค์ความรู้และระบบเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความต้องการแรงงาน และทักษะที่เป็นที่ต้องการในอนาคตยังมีข้อจำกัด ทำให้แรงงานไม่สามารถระบุทักษะที่ตนเองต้องการฝึกอบรมได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรดำเนินการจัดทำสถานการณ์ความต้องการแรงงานในอนาคตและทักษะที่ต้องการให้เป็นระบบ และเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน เพื่อให้แรงงานสามารถพัฒนาทักษะแรงงานให้ได้อย่างตรงจุด อีกทั้งควรเน้นการพัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีผลิตภาพแรงงานต่ำสุด ควบคู่ไปกับการยกระดับผลิตภาพแรงงานด้านอื่น เช่น ที่ดิน และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับโครงการยกระดับเพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือและสมรรถนะแรงงาน โครงการฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ รวมทั้งในมิติการส่งเสริมการมีงานทำทั้งในประเทศและต่างประเทศตามโครงการเตรียมความพร้อมแก่กำลังแรงงาน โครงการวันมหกรรมอาชีพ เป็นต้น

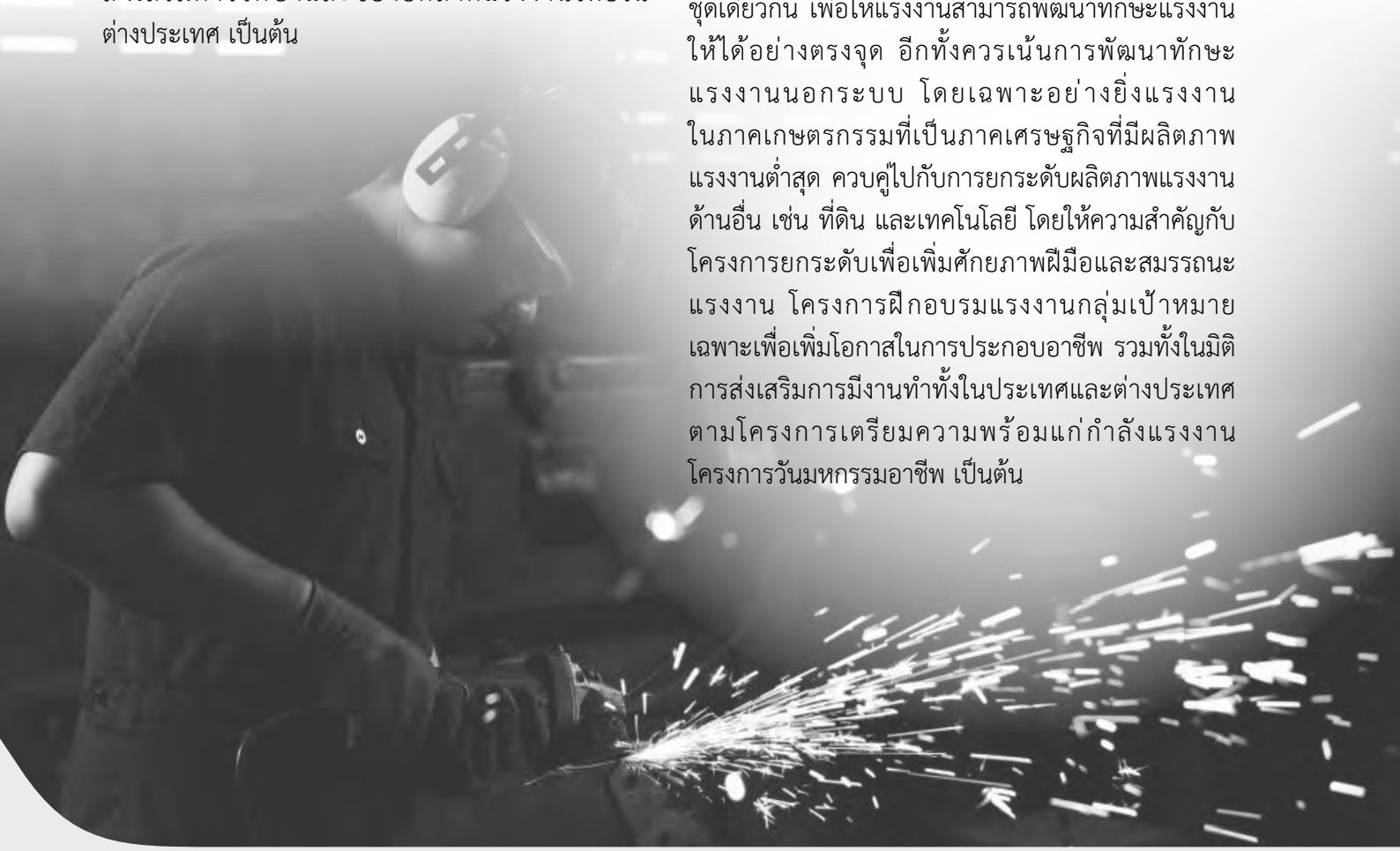

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมาย

มีคนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

110402

เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษทั้งคนไทยหรือคนต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทย ให้สามารถแสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินมาตรการภาครัฐที่ดึงดูดแรงงานหรือผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตทำงานสามารถเข้ามาถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับคนไทยได้

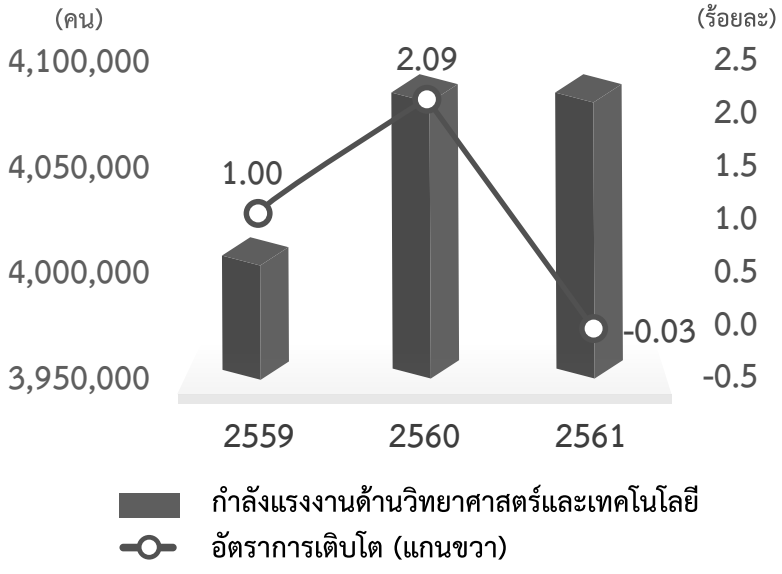

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ด้วยสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาสตร์และเทคโนโลยีไว้ โดยในปี 2561 พบว่า มีกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งสิ้น 4,091,397 คน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.03 โดยในปี 2560 มีกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวน 4,092,734 คน ซึ่งยังห่างกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10)

110402

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 – 2562 หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ อาทิ โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ เพื่อขยายฐานการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ โดยใช้หลักสูตรการเรียนการสอนพิเศษแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป รวมทั้งได้รับการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ทัศนศึกษา ฝึกงานกับนักวิจัยทำโครงงานวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 220 โรงเรียน โครงการศูนย์โรงเรียนขยายผล มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน.) โดยการนำกระบวนการพัฒนานักเรียนไทยให้ประสบผลสำเร็จในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการมาขยายผลให้กับครู เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้ได้ระดับมาตรฐานสากล

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย กำลังแรงงานในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่สามารถปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นได้เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย เนื่องจากโครงการที่ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคน ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต้องใช้เวลาในการสะท้อนผลลัพธ์ ดังนั้นในช่วงระยะสั้น จึงอาจไม่ส่งผลต่อข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินสถานการณ์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนมากนัก รวมถึงโครงการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ทั้งงบประมาณและความต่อเนื่องในการดำเนินหากต้องการมุ่งเน้นขยายผลให้เกิดความครอบคลุมและผลสัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย โครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นการพัฒนาศักยภาพของกำลังแรงงานในอนาคต จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานในการติดตามผล อย่างไรก็ตาม ในระยะสั้น ควรมีมาตรการหรือกลไกในการดึงดูดแรงงานหรือผู้เชี่ยวชาญทั้งในประเทศและจากต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงและมีทักษะที่สอดรับกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ขณะเดียวกันภาครัฐควรปรับปรุงกฎระเบียบในการรับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการนำเข้าความรู้และเทคโนโลยีมาเผยแพร่ให้กับแรงงานไทยได้ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ของผู้มีความสามารถพิเศษ อาทิ โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

แผนแม่บทย่อย การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

เป้าหมาย

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

110501

เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงวัยกลายเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ และให้มีการทำงานหลังเกษียณผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ ทั้งนี้ ปัจจัยหลักในการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัย ความมั่นคงทางรายได้ และการเปิดโอกาสจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการให้ผู้สูงวัยเข้ามามีส่วนร่วม

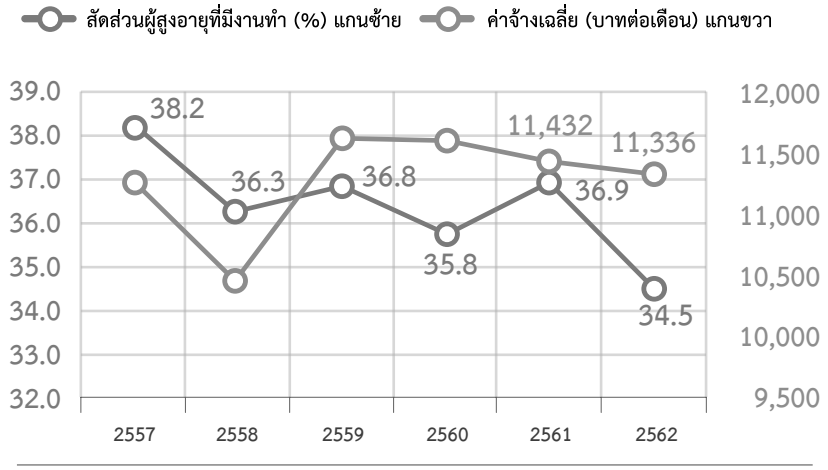

ที่มา: สำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 – 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาสถานการณ์จากร้อยละผู้อายุที่มีศักยภาพมีงานทำ ในปี 2562 พบว่า ร้อยละผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีงานทำ และรายได้เหมาะสมปรับตัวลดลงจากปีก่อน โดยสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีงานทำต่อจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดอยู่ที่ร้อยละ 34.5 ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 36.9 ในปี 2561 ซึ่งเป็นผลของการลดลงทั้งการทำงานในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม เช่นเดียวกับค่าจ้างเฉลี่ยของผู้สูงอายุในปี 2562 อยู่ที่ 11,336 บาทต่อเดือน ลดลงจาก 11,432 บาทต่อเดือน ในปี 2561 ตามค่าจ้างเฉลี่ยที่ปรับตัวลดลงในกลุ่มภาคการผลิต และภาคการค้าและบริการเป็นหลัก ขณะที่ค่าจ้างของผู้สูงอายุในกลุ่มภาคเกษตรปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งจากประเด็นสถานการณ์ผู้สูงอายุข้างต้นถือว่าค่อนข้างห่างจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในปี 2565) ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องเตรียมพร้อมในการออกแบบระบบและเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพสามารถพึ่งพาตัวเองและร่วมเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

110501

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินโครงการเพื่อให้สอดรับกับแนวทางการพัฒนาในการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงวัยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัยและสร้างความมั่นคงทางรายได้ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ เช่น โครงการฝึกอบรมแรงงานผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพแรงงาน สร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้มั่นคง โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่ตลาดแรงงาน โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพแรงงาน สร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นต้น รวมถึงการสร้างมาตรการจูงใจทางการเงินเพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพของกลุ่มผู้สูงวัยที่มีศักยภาพ อาทิ การให้บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพรายบุคคลและรายกลุ่มของกองทุนผู้สูงอายุ ส่วนการดำเนินโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงการดำเนินงานที่สนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงวัย และจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงวัย อาทิ โครงการพัฒนาระบบกลไกการคุ้มครองทางสังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยีการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย โครงการเครือข่ายชุมชนต้นแบบในการดูแลผู้สูงอายุ และการพัฒนาระบบดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยอย่างยั่งยืน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ในด้านการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงวัยโดยส่วนใหญ่การดำเนินโครงการยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้สูงวัย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโครงการยังคงมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้สูงวัยทั้งหมด รวมถึงการรับรู้และเข้าถึงการดำเนินโครงการต่าง ๆ ยังพบปัญหาเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์โครงการให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ขณะที่มาตรการให้ผู้สูงวัยเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพได้อย่างสะดวกมากขึ้น บางส่วนกลับมีการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น นำไปให้ลูกหลานนำไปใช้ดำรงชีวิต เป็นต้น ส่งผลให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นและเกิดการเพิกเฉยในการชำระหนี้ ขณะที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้สูงวัยมากนัก โดยส่วนหนึ่งสืบเนื่องจากการขยายผลของโครงการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยยังไม่ครอบคลุมทั้งประเทศทำให้ความตระหนักรู้และการเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้สูงวัยยังไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งรัดการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้สูงวัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้สูงวัยที่มีศักยภาพได้มีงานทำตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างเหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่ค่อนข้างมีจำนวนกลุ่มเป้าหมายโครงการน้อย เช่น การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพแรงงาน สร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้มั่นคง โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัยสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น รวมทั้งการให้ความสำคัญกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนการออมแห่งชาติทั้งในมิติของคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ ความรู้ความเข้าใจผลิตภัณฑ์ของโครงการ และการสร้างแรงจูงใจเข้าร่วมโครงการ โครงการเครือข่ายชุมชนต้นแบบในการดูแลผู้สูงวัย เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินการและสร้างต้นแบบในการบริหารจัดการการดูแลผู้สูงวัยที่จะสามารถนำไปสู่ขยายผลไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โครงการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุให้ครอบคลุมทั้งประเทศให้มากขึ้น และขยายผลการนำหลักสูตรดังกล่าวให้แก่ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 12

การพัฒนาการเรียนรู้

"ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้
สำหรับศตวรรษที่ 21 เพิ่มประสิทธิภาพ
การศึกษาทุกระดับ พัฒนาระบบการเรียนรู้
ตลอดช่วงชีวิต ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ
ตามพหุปัญญาที่หลากหลาย"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (12) การพัฒนาการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงการรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นแนวหน้าเพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศ โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ (2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

120001

คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาจากการประเมินของโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของประเทศไทยในปี 2561 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่าน 393 คะแนน คณิตศาสตร์ 419 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน ขณะที่ประเทศในกลุ่ม OECD มีคะแนนเฉลี่ยที่ 487 489 และ 489 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับ PISA ในปี 2558 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนด้านการอ่านลดลง 16 คะแนน ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเพิ่มขึ้น 3 คะแนน และ 4 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยในปี 2561 อยู่ที่ 412 คะแนน ลดลงจากคะแนนเฉลี่ยในปี 2558 ทั้งสิ้น 3 คะแนน ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 อยู่ถึง 58 คะแนน (คะแนนเฉลี่ย 470 คะแนน) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาร่วมกับอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษา ประเมินโดย International Institute for Management Development (IMD) ในปี 2562 พบว่า ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 56 คงที่จากปี 2561 ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (อันดับที่ 45) เมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียนพบว่า ประเทศไทยยังคงเป็นรองสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ทั้งนี้ หากพิจารณาตั้งแต่ปี 2558 จะพบว่าอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 48 ในปี 2559 อยู่อันดับที่ 52 และ ปี 2560 อยู่อันดับที่ 54

ที่มา: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

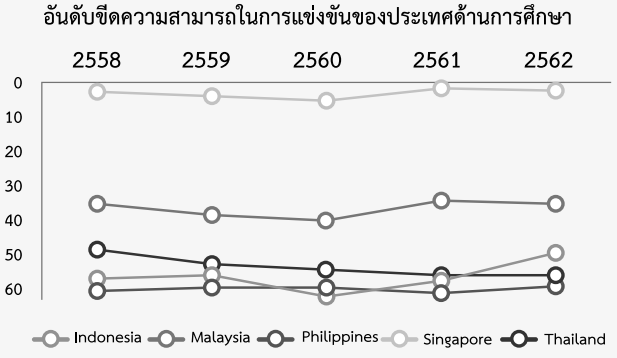

ที่มา: International Institute for Management Development (IMD)

120002

คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น พิจารณาการประเมินของ Global Talent Competitiveness Index (GTCI) จัดทำโดย INSEAD สถาบันสอนธุรกิจชั้นนำของฝรั่งเศส พบว่า ปี 2563 ประเทศไทยได้ 41.3 คะแนน ปรับตัวดีขึ้นจากปี 2561 ที่ 39.96 อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันค่อนข้างห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (50.1 คะแนน) และเมื่อพิจารณาร่วมกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยจัดอยู่อันดับ 6 ซึ่งห่างจากสิงคโปร์ (78.48 คะแนน) ที่เป็นอันดับ 1 ในอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญ

Thailand
Country profile by pillar:

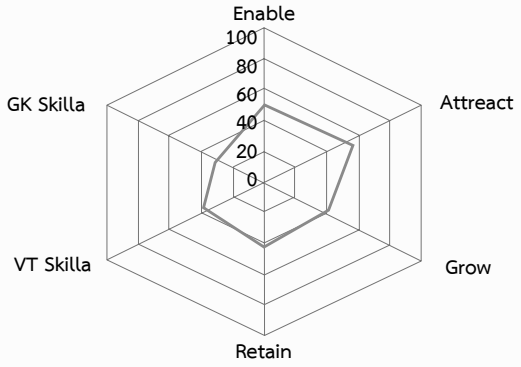

ที่มา: รายงาน Global Talent Competitiveness Index 2563

นอกจากนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ การเสริมสร้างทักษะความรู้ ความสามารถและศักยภาพพื้นฐาน การนำไปประยุกต์ใช้ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการการศึกษาของประเทศ และการพัฒนาทักษะที่เป็นที่ต้องการในระดับสากล อาทิ ทักษะด้านดิจิทัล เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคดิจิทัล

แผนแม่บทฯ ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท มุ่งพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ *(2) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย* มีแนวทางในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา และเน้นการสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงานและระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

120101 120201

แผนแม่บทย่อย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมาย

คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

120101

มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับระบบการศึกษาการเรียนรู้ให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนทั้งในมิติระบบบริหารจัดการ ผู้สอน รวมทั้งการขยายโอกาสให้ครอบคลุมทั้งประเทศและคนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ การสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งในระบบและนอกระบบ และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ โดย 1) สัดส่วนครูที่ผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ 2) อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน และ 3) อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการประเมินสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ และอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน อยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลอย่างละเอียด ทั้งนี้ สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายสามารถพิจารณาได้จากข้อมูลอัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ในปี 2558 โดยอยู่ที่ร้อยละ 32.8 ซึ่งยังห่างไกลกับค่าเป้าหมายในปี 2565 ที่กำหนดให้อัตราความแตกต่างของคะแนน PISA ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนลดลง ร้อยละ 20 อยู่มาก ขณะเดียวกันสถานการณ์ของอัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปี 2561 อยู่ร้อยละ 68.6 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.2 ในปี 2560 ซึ่งยังคงห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปี 2565 (ร้อยละ 80) ในภาพรวมสถานการณ์ปัจจุบันยังคงมีความท้าทายสูงต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565

อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

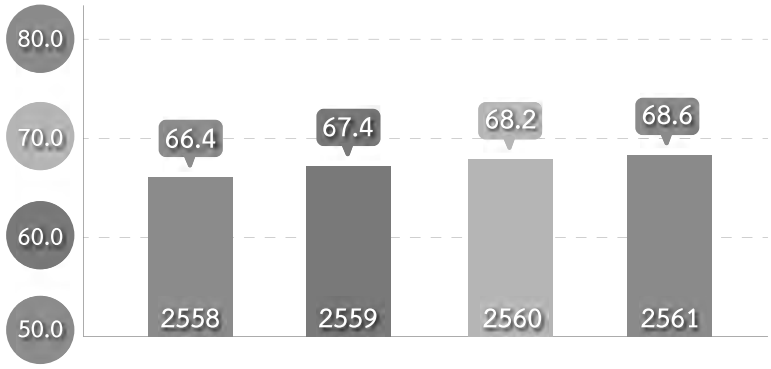

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน
สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

120101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินโครงการที่มุ่งยกระดับและพัฒนาระบบการเรียนรู้ การสอน หลักสูตร และสื่อที่มีคุณภาพสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ช่วยเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนให้รองรับความเปลี่ยนแปลงของบริบทอย่างเหมาะสม อาทิ โครงการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) โครงการยกระดับคุณภาพผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมิน PISA 2021 รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและครอบคลุม เช่น โครงการดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) โครงการโรงเรียนประชารัฐ และโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ระดับตำบล เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ยังคงขาดข้อมูลในมิติที่สามารถสะท้อนคุณภาพของผู้สอน โดยเฉพาะสัดส่วนครูผ่านการทดสอบสมรรถนะรายสาขาในระดับสูงตามมาตรฐานนานาชาติ ซึ่งจะช่วยให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะที่ในด้านคุณภาพการศึกษาจะเห็นได้ว่าภาพรวมคะแนน PISA ปรับตัวลดลงตามคะแนนด้านการอ่าน ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวม และความแตกต่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนด้านการเข้าเรียนของระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแสดงให้เห็นปัญหาเด็กตกหล่นที่เผชิญปัญหาต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่การเรียนในระบบได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากคุณภาพของผู้สอนมีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกระบวนการศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง และการปรับเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นส่วนสำคัญในการร่วมผลักดันกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเร่งรัดกระบวนการจัดทำข้อมูลที่สามารถสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน รวมถึงการจัดให้มีการทดสอบครูผู้สอนโดยเฉพาะครูฝึกสอนให้มีความสามารถตามวิชาเอกที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ การส่งเสริมพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สอดรับกับทักษะที่จำเป็นในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์ที่มีระดับลดลง ตลอดจนการติดตามปัญหาเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษาผ่านกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อช่วยในการขยายโอกาสให้แก่เด็กในทุกกลุ่มได้อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการประเมินคุณภาพที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนแม่บทย่อย การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมาย

120201

ประเทศไทยมีระบบข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการส่งต่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น

มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนให้เกิดอาชีพบนฐานพหุปัญญาอย่างมั่นคงและครอบคลุม เพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาตามศักยภาพความถนัดและความสามารถของพหุปัญญา โดยควรให้ความสำคัญกับระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา การสร้างการรับรู้ตามพหุปัญญา รูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบพหุปัญญา และแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบพหุปัญญา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้กำหนดการประเมินสถานการณ์ด้วยสัดส่วนสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างสมดุลทุกด้านและมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล และสัดส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการส่งต่อและพัฒนาตามศักยภาพ/พหุปัญญา ทั้งนี้ เป้าหมายดังกล่าวสามารถเทียบเคียงจากข้อมูลการดำเนินการในทางปฏิบัติของประเทศไทย ซึ่งมีโรงเรียนและสถานศึกษาหลายประเภทที่ส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลาย โดยในปี 2560 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 57,238 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไป โรงเรียนเน้นวิทยาศาสตร์ โรงเรียนกีฬา และโรงเรียนเน้นนาฏศิลป์ ซึ่งกลุ่มโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนกีฬา หรือโรงเรียนเน้นนาฏศิลป์ได้มีบทบาทในการช่วยสนับสนุนความสำคัญและตระหนักถึงความแตกต่างของความหลากหลายในพหุปัญญาของเด็กไทย นอกจากนี้ โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ยังมีแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายและครอบคลุมความสามารถในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีความสามารถพิเศษในแต่ละประเภทสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

จำนวนโรงเรียนจำแนกตามประเภท

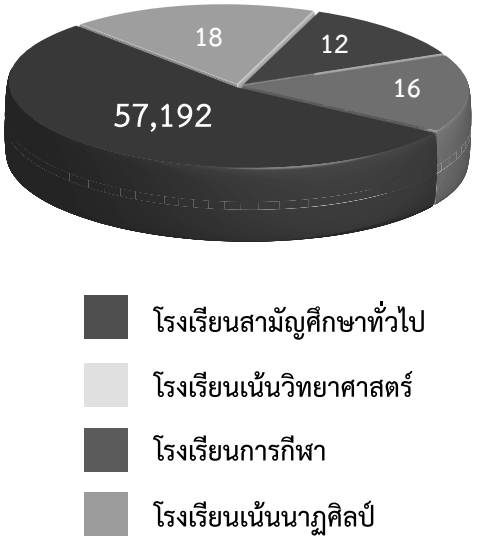

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559-2560, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

120201

การดำเนินการที่ผ่านมา ในปี 2561 – 2562 หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบของทุกหน่วยงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้สามารถรองรับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนกันได้ ประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลทะเบียนประวัตินักเรียน นักศึกษา โรงเรียนเอกชน 2) ฐานข้อมูลทะเบียนประวัติผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ฐานข้อมูลทะเบียนประวัติข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และบุคลากร และ 4) ฐานข้อมูลกลางทะเบียนโรงเรียน และบูรณาการระบบฐานข้อมูลทะเบียนโรงเรียน ทะเบียนประวัติผู้เรียน ครู บุคลากรของโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนเป้าหมายต่อไป นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานที่สอดรับกับแนวทางการพัฒนาที่เน้นส่งเสริมการสร้างการรับรู้ รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนพหุปัญญา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียน เช่น โครงการห้องเรียนกีฬา โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการสนับสนุนและส่งเสริมเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา ดนตรี และศิลปะ เป็นต้น โดยเป็นส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาความสามารถพิเศษภายใต้ระบบสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งการดำเนินโครงการในมิติของการพัฒนาและยกระดับผู้สอนให้สามารถช่วยผลักดันให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เหมาะสม และมีบทบาทเด่นในระดับนานาชาติ เช่น โครงการด้านการพัฒนาครูและนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โครงการพัฒนาทักษะดนตรีไทยเพื่อเพิ่มศักยภาพครูดนตรีไทย ตลอดจนโครงการบูรณาการการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินโครงการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพหุปัญญาแต่ละประเภท แต่ยังคงจำกัดอยู่ในพหุปัญญาแบบเดิม อาทิ วิทยาศาสตร์ กีฬา ซึ่งอาจไม่เพียงพอในการสนองต่อทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการดำเนินงานภาครัฐยังขาดการพัฒนาระบบข้อมูลเฉพาะเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา ตลอดจนระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพื่อสร้างแรงจูงให้กับผู้มีความสามารถพิเศษในแต่ละด้านในการพัฒนาตนเอง และกระบวนการมุ่งเน้นการสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน รวมทั้งการขยายขอบเขตการดำเนินการโครงการและหลักสูตรต่าง ๆ ตามพหุปัญญาให้มากขึ้น และพัฒนาข้อมูลที่สามารถสะท้อนและชี้ให้เห็นสถานการณ์ของพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการภาครัฐควรเร่งรัดการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา เพื่อเป็นข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดนโยบาย มาตรการ และโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ความสำคัญกับการจัดทำและประมวลผลข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อช่วยให้สามารถติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายเป็นไปอย่างเหมาะสม รวมถึงการเพิ่มจำนวนหรือขยายขอบเขตการดำเนินโครงการในมิติเชิงพหุปัญญาประเภทอื่น ๆ เนื่องจากหลักสูตรหรือสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญเพียงกลุ่มที่มีทักษะทางด้านกีฬา ดนตรี ตรรกะและคณิตศาสตร์ เป็นต้น

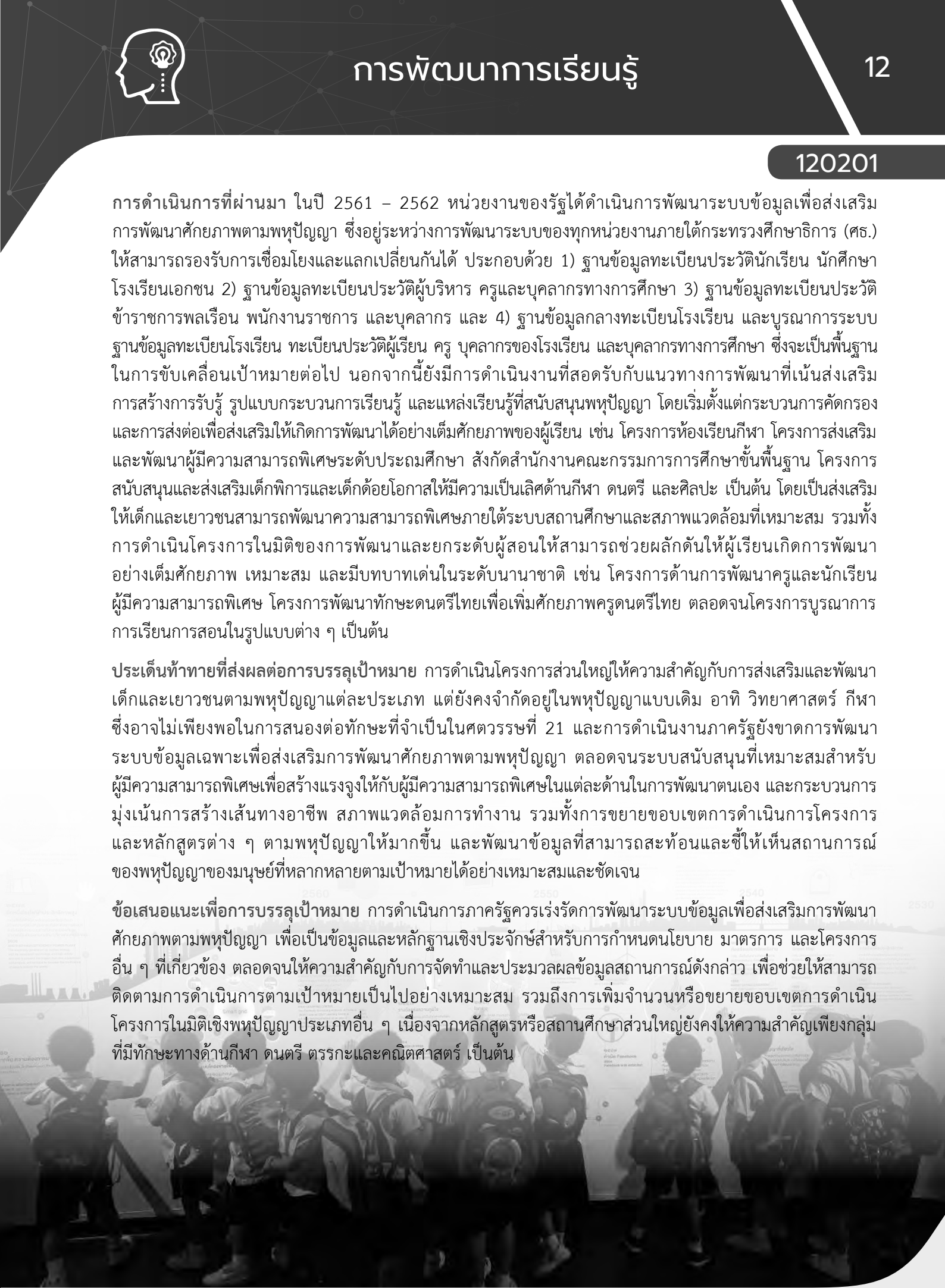

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 13

การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

"ส่งเสริมการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดี และมีทักษะสุขภาวะที่เหมาะสม"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ อันจะนำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาวะให้มีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย ส่งผลให้เกิดการกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาและสร้างระบบรับมือ ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นที่กำหนดให้**คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

130001

เมื่อพิจารณาจากอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีจากฐานข้อมูล Healthy life expectancy (HALE) ซึ่งจัดทำโดยองค์การอนามัยโลก พบว่าในปี 2558 และ ปี 2559 มีอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีอยู่ที่ 66.6 ปี และ 66.8 ปี ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชากรประเทศไทยที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะสามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ไม่น้อยกว่า 68 ปี) ได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

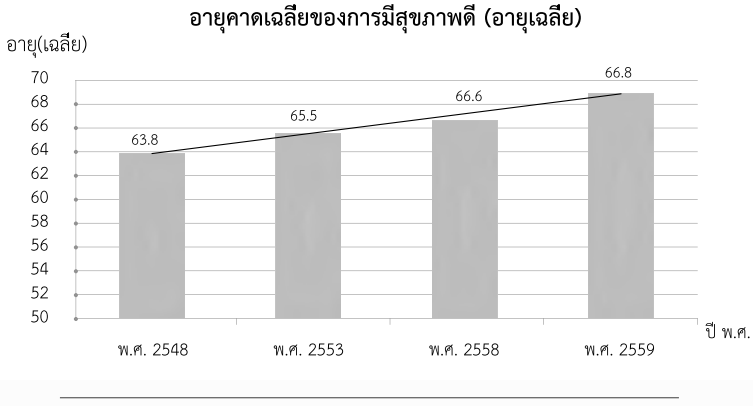

ที่มา: World Health Organization (WHO)

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายข้างต้นยังมีประเด็นท้าทายที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข อาทิ การบูรณาการระบบฐานข้อมูลบริการสาธารณสุขระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลในบางหน่วยงาน ส่งผลให้ข้อมูลกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเท่าที่ควร รวมทั้งการให้ประชาชนยอมรับและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐาน เนื่องจากปัจจุบันประชาชนบางกลุ่มยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีสุขภาวะที่ดีเท่าที่ควร จึงควรสร้างการตระหนักรู้ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลตัวเองในเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

แผนแม่บทฯ ประเด็น (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (1) การสร้างความรู้ด้านสุขภาวะและการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ พัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งเฝ้าระวังและจัดการกับความรู้ด้านสุขภาวะที่ไม่เหมาะสม อันก่อให้เกิดทักษะทางปัญญาและสังคมที่เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของประชาชน (2) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ รวมทั้งใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชนได้ครอบคลุมและทั่วถึง (3) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย สนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการบริการทางการแพทย์และสุขภาพแบบครบวงจรและทันสมัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้บริการระบบเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (4) การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีการกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ด้วยการพัฒนาสถานพยาบาลให้เพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการขยายการให้บริการ รวมทั้งยกระดับคุณภาพการให้บริการตามมาตรฐานสากลทั่วทุกพื้นที่ (5) การพัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้มีการเตรียมการเฝ้าระวังและสร้างความพร้อมรับมือเพื่อยับยั้งป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ รวมทั้งจัดเตรียมยาวัคซีนเพื่อแก้ไขและรักษาผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อเหล่านี้

130101 130201 130301 130401 130501

แผนแม่บทย่อย การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะและการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ

เป้าหมาย

ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะ สามารถดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้ เกิดเป็นสังคมบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีสูงขึ้น

130101

การพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งเฝ้าระวังและจัดการกับความรู้ด้านสุขภาวะที่ไม่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะตนเองของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย สื่อที่ถูกต้องเข้าถึงได้นำไปใช้จัดการสุขภาพตนเองอย่างเหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาคีเครือข่ายชุมชนมีความรู้และสามารถจัดการปัญหาด้านสุขภาวะในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง และกำหนดมาตรการส่งเสริมและควบคุมปัจจัยเสี่ยงของสุขภาวะ

คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพ
จำแนกตามเขตสุขภาพและภาพรวมของประเทศไทย

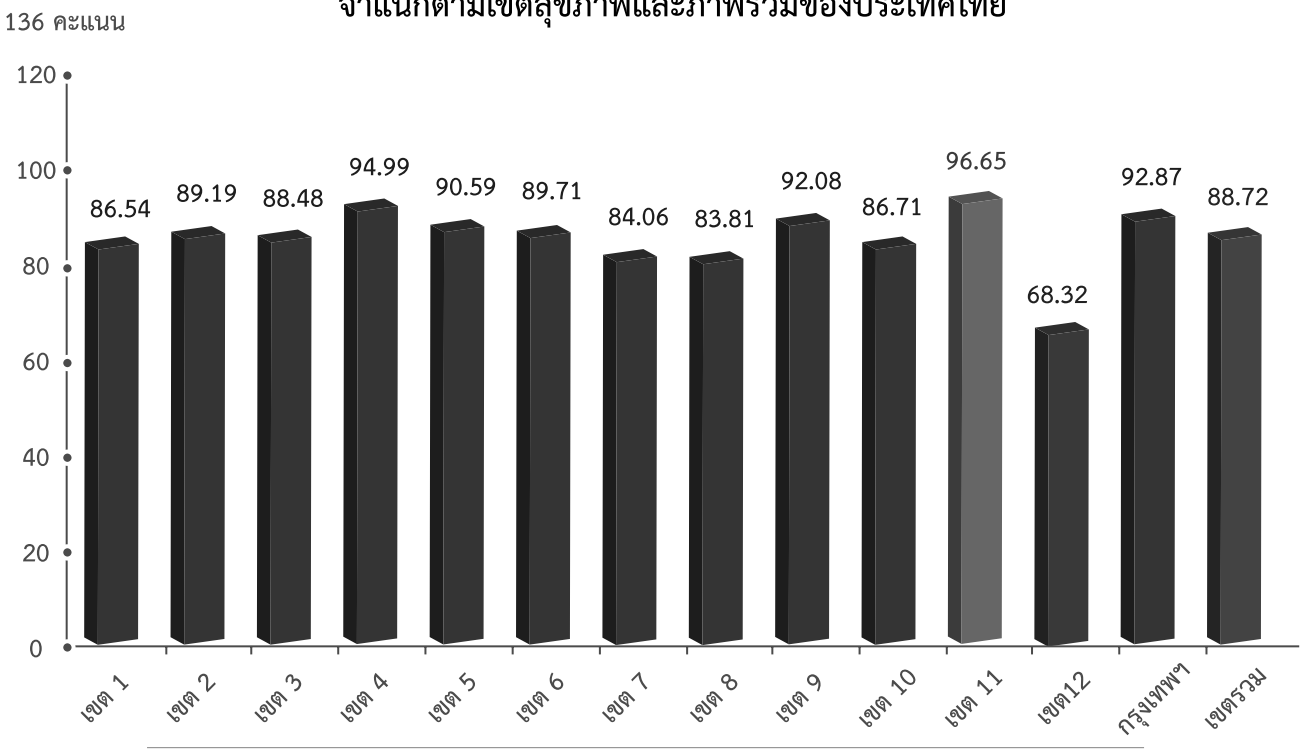

ที่มา: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

130101

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากอัตราความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชากร เทียบเคียงได้จากข้อมูลของกรมอนามัย ณ ปี 2562 ซึ่งได้มีการสำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนไทย อายุ 15 ปี ขึ้นไป ในมิติของระบบสุขภาพ 4 มิติ ได้แก่ การบริการสุขภาพ การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และผลิตภัณฑ์ยาและสุขภาพ ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การเข้าใจ การทบทวนซักถาม และการตัดสินใจในเรื่องการดูแลสุขภาพและใช้บริการสุขภาพ พบว่าคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพของคนไทยอยู่ที่ 88.72 คะแนน จากคะแนนเต็ม 136 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 65 ของคะแนนเต็ม ซึ่งมีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ แม้ผลที่ได้จากการสำรวจฯ อาจจะยังไม่แสดงให้เห็นเป็นอัตราความรอบรู้ด้านสุขภาวะของประชากร แต่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมของประเทศได้

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 ภาครัฐมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาวะผ่านรูปแบบต่าง ๆ อาทิ รูปแบบของวีดิทัศน์ รูปแบบเอกสาร รูปแบบสื่อบุคคลและเครือข่าย รูปแบบการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ เช่น สูงเนินสุขภาวะโมเดลสู่การเป็นต้นแบบการพัฒนาสุขภาวะอย่างยั่งยืน โดยการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยสื่อที่ถูกต้องเข้าถึงได้นำไปใช้จัดการสุขภาพตนเองอย่างเหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นหลัก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา แม้จะมีการสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาวะอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันประชาชนส่วนหนึ่งยังมีความรอบรู้เกี่ยวกับสุขภาวะที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการสร้างการตระหนักรู้ยังไม่เหมาะสมและครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ ประชาชนไม่ให้ความสำคัญ และภาคีเครือข่ายไม่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ความรอบรู้ด้านสุขภาวะเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากจะส่งผลลัพธ์ต่อด้านสุขภาพ กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะจะทำให้มีศักยภาพในการดูแลตนเองได้ และยังช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกต้องให้กับบุคคลใกล้ชิด ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อีกด้วย หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดและดำเนินการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาวะ เพื่อให้สามารถเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลด้านสุขภาพในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สร้างสรรค์รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการตระหนักรู้ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่ม และมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างทั่วถึง รวมทั้งสร้างเครือข่ายสุขภาพให้เข้มแข็ง โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะการจัดการสุขภาวะของภาคีเครือข่ายชุมชน โครงการนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาวะ และโครงการสื่อสร้างสรรค์ รอบรู้เรื่องสุขภาวะ ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายให้บรรลุตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนแม่บทย่อย การใช้ชุมชนเป็นฐานรากในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

เป้าหมาย

จำนวนชุมชนสุขภาพดีเพิ่มขึ้น 130201

การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน เป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีของประชาชนในชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนเพื่อสร้างชุมชนสุขภาพดี และให้การใช้บริการทางการแพทย์ในการเข้ารับรักษาโรคหรือภาวะที่หากได้รับการดูแลรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่เหมาะสมแล้วไม่จำเป็นที่จะต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลนั้นลดลง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจำนวนชุมชนสุขภาพดี ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการยกระดับสุขภาวะของชุมชน และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนในการสร้างระบบอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมชุมชนจากภาคส่วนต่าง ๆ และการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงในชุมชน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากอัตราการนอนโรงพยาบาลโดยไม่จำเป็นด้วยภาวะที่ควรควบคุมด้วยบริการผู้ป่วยนอกลดลง เทียบเคียงจากการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ในช่วงปี 2561 – 2562 ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับการให้บริการสาธารณสุขเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมชุมชนที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยในระยะแรกได้มีการดำเนินโครงการ คลินิกหมอครอบครัว เพื่อนำร่องการให้บริการสาธารณสุขระดับชุมชน โดยให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงการให้บริการสาธารณสุขเบื้องต้น และเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพด้วยตนเองขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานและความดัน รวมทั้งสิ้น 50 แห่ง ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยในระยะต่อไปรัฐบาลได้มีแผนขยายการดำเนินโครงการคลินิกหมอครอบครัวดังกล่าวให้ครอบคลุมทั้งสถานพยาบาลระดับชุมชนและสถานพยาบาลขนาดใหญ่อย่างทั่วถึง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้อัตราการนอนโรงพยาบาลโดยไม่จำเป็นด้วยภาวะที่ควรควบคุมด้วยบริการผู้ป่วยนอกบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 ภาครัฐมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเพื่อยกระดับสุขภาวะของสังคม และการสร้างการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพของคนในสังคม โดยเน้นชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี ผ่านการดำเนินโครงการคลินิกหมอครอบครัว ซึ่งคลินิกหมอครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์ในระบบลงทะเบียน จำนวน 1,180 ทีม ครอบคลุมประชากร 12,793,734 คน (ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) คิดเป็นร้อยละ 18.16 ของเป้าหมาย 6,500 ทีม ภายในปี 2570 และมีการก่อสร้างศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง จำนวน 14 แห่ง รวมทั้ง การผลิตและพัฒนาศักยภาพบุคลากร อาทิ การผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว โดยผ่านการอบรมระหว่างการทำงาน/ประจำการ/หลักสูตรระยะสั้นแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว/การต่ออายุราชการ รวม 502 คน และอบรมหลักสูตรคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

130201

ทั้งพยาบาลวิชาชีพ ทันตแพทย์ กายภาพบำบัด ทันตาภิบาล เภสัชกร และสหวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น 1,533 คน เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ครอบครัวและผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีคุณภาพ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ด้านสุขภาพระหว่างบุคลากรทางการแพทย์และคนในชุมชน รวมทั้งการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินโครงการดังกล่าวได้มีการเก็บประวัติผู้เข้าร่วมโครงการ ประเมินอาการ และวางแผนการรักษาให้กับผู้ป่วยเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้ป่วยที่อยู่ในชุมชนสามารถดูแลตัวเองได้ในเบื้องต้นและลดการพึ่งพิงการใช้บริการจากสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน รวมทั้งยังเป็นการจัดทำฐานข้อมูลสาธารณสุขชุมชนสำหรับติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อสร้างชุมชนสุขภาพดีให้เกิดผลสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีในระยะที่ผ่านมานั้นพบว่า บุคลากรการแพทย์ยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการกับผู้ที่เข้ามารับบริการทางสาธารณสุขด้วยภาวะที่ควรควบคุมบริการผู้ป่วยนอกและในระดับชุมชน รวมทั้งยังไม่มีระบบฐานข้อมูลที่จัดเก็บแฟ้มประวัติของผู้ที่เข้ามารับบริการทางสาธารณสุขโดยเฉพาะในโรคเบาหวานและความดันเพื่อที่จะนำมาใช้สำหรับติดตามและประเมินอาการ รวมทั้งวางแผนการรักษาและการดูแลสุขภาพส่วนบุคคลได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีรายได้แตกต่างกันยังเป็นส่วนสำคัญที่อาจทำให้เกิดความแตกต่างในการเข้าถึงการให้บริการทางสาธารณสุข ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดที่อาจทำให้การจัดเก็บข้อมูลสำหรับประเมินเพื่อชี้ให้เห็นว่ามีการเพิ่มขึ้นของจำนวนชุมชนสุขภาพดีเกิดความคลาดเคลื่อนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปภาครัฐควรให้ความสำคัญจัดทำระบบ Personal Health Records และ Health Information Exchange ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลสำหรับเป็นฐานข้อมูลในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ และให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงการให้บริการทางสาธารณสุขรวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้นกับบุคลากรทางการแพทย์ได้โดยตรง ซึ่งจะทำให้ดำเนินงานสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีในระดับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชนผ่านการจัดการความรู้ด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างสุขภาวะที่ดีร่วมกัน และเข้ามาเป็นแนวร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

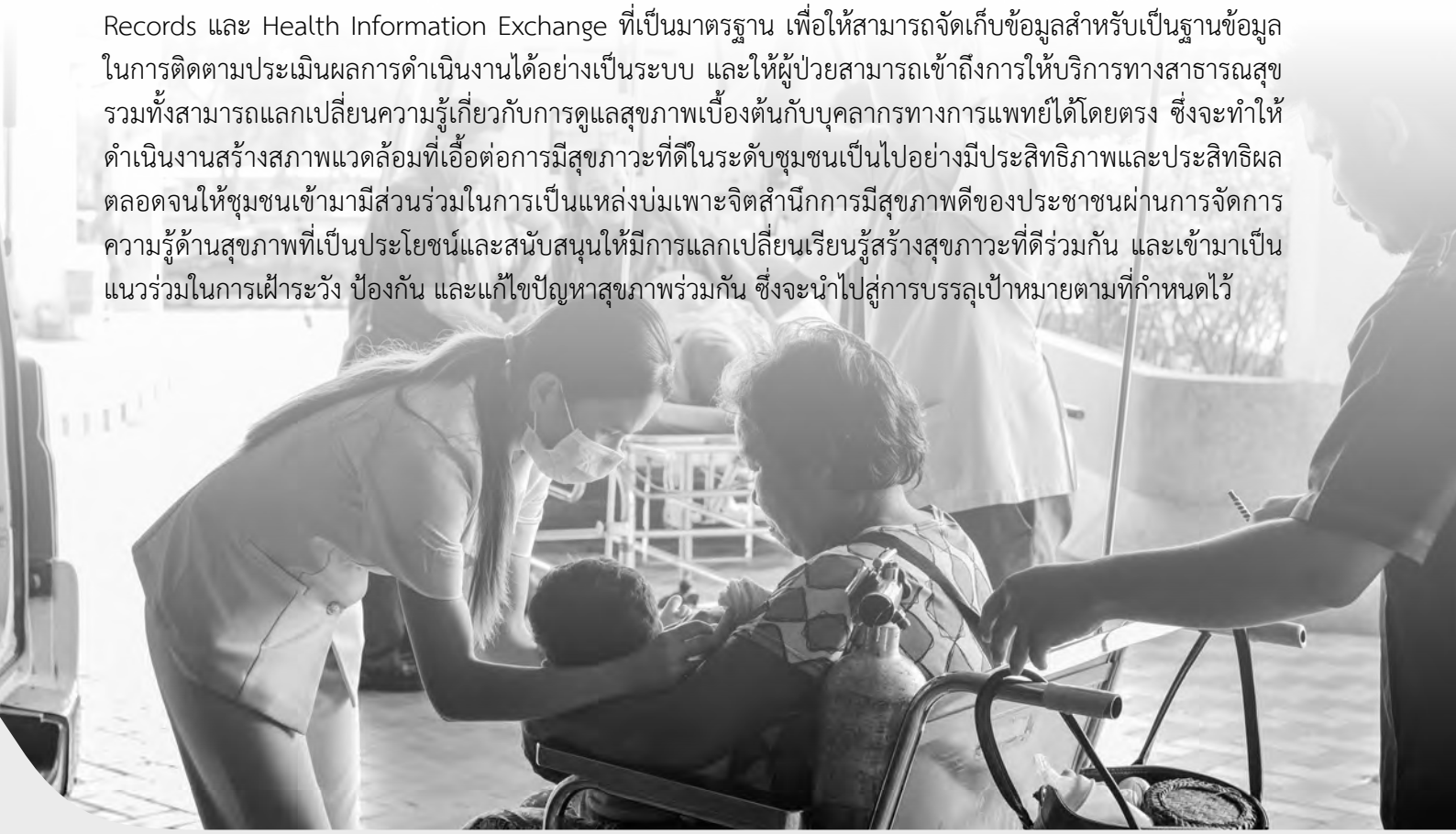

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี

เป้าหมาย

มีระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่ประชาชนทุกระดับเข้าถึงได้ดีขึ้น 130301

นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน บุคลากรทางการแพทย์เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละพื้นที่ และสถานบริการทางการแพทย์ทุกพื้นที่ได้รับการรับรองคุณภาพของโรงพยาบาล จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดัชนีประสิทธิภาพระบบบริการสุขภาพ

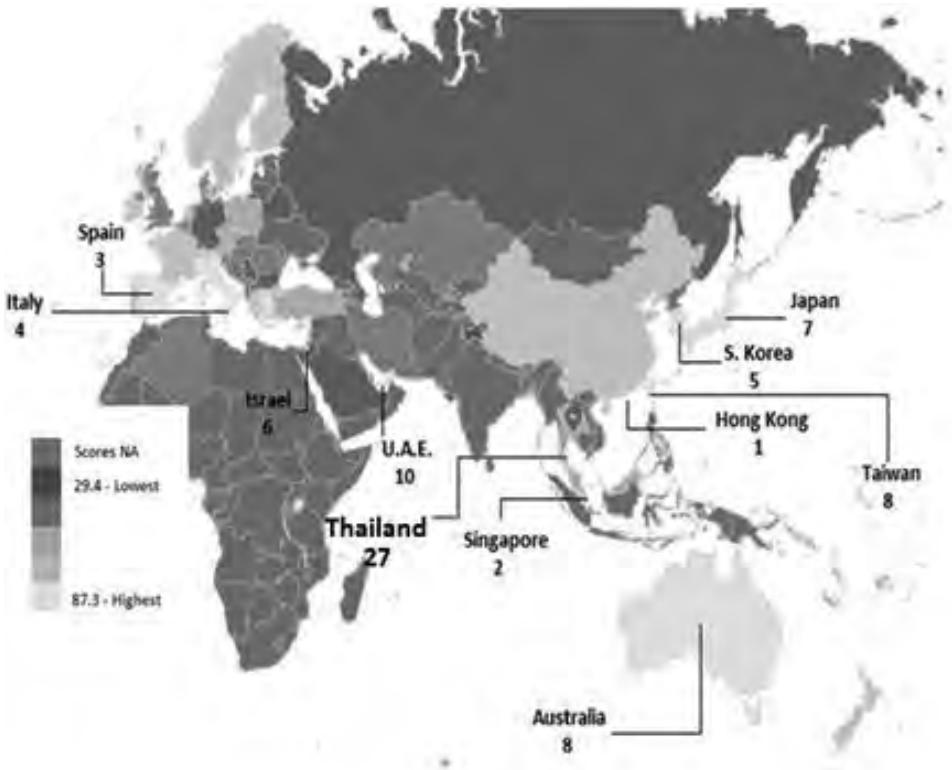

ที่มา: สำนักข่าวบลูมเบิร์ก

130301

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากการจัดอันดับประสิทธิภาพระบบบริการสุขภาพ ซึ่งเป็นการจัดอันดับประเทศที่มีความคุ้มค่าด้านระบบดูแลสุขภาพ โดยคำนวณเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายกับอายุขัยโดยเฉลี่ยของคนในประเทศ ซึ่งในปี 2561 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 27 จาก 56 ประเทศ ปรับอันดับดีขึ้นอย่างก้าวกระโดด จากอันดับที่ 41 ในปี 2560 โดยอันดับดีขึ้นมากถึง 14 อันดับ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพต่อประชากร 1 คน ลดลงอยู่ที่ประมาณ 7,086 บาท ขณะที่อายุคาดเฉลี่ยยังคงอยู่ที่ 75 ปี เท่าเดิม ทั้งนี้ หากจัดอันดับภายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 9 ตามหลังฮ่องกง สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ไต้หวัน นิวซีแลนด์ และจีน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (อันดับที่ 1 ใน 25) ได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 ภาครัฐมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข อาทิ การพัฒนาคุณภาพและเพิ่มศักยภาพการบริการโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เช่น ระบบคิวออนไลน์ ระบบเวชระเบียนสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ส่วนบุคคล และระบบส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต เป็นต้น และการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการบริการสาธารณสุข เช่น การผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และการจัดหาและจัดสรรเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการสาธารณสุขให้ทันสมัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน โดยการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพและยั่งยืนเป็นหลัก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้จะมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการ อาทิ การบูรณาการระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ทันสมัยมีจำนวนไม่เพียงพอ และการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาระบบสาธารณสุขให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงได้อย่างมีคุณภาพและปลอดภัย หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดและดำเนินการให้เกิดการบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม การกระจายเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้ครอบคลุม และพัฒนาระบบดูแลสุขภาพทางไกล รวมทั้งผลักดันให้สถานพยาบาลได้รับการรับรองระบบคุณภาพของสถานพยาบาล โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการเสริมสร้างมาตรฐานระบบบริการสุขภาพอย่างยั่งยืน โครงการส่งเสริมการประเมินมาตรฐานระบบบริการสุขภาพ โครงการ Smart Health Smart Care และโครงการระบบสุขภาพทางไกล เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการยกระดับระบบสาธารณสุขให้ได้มาตรฐานที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

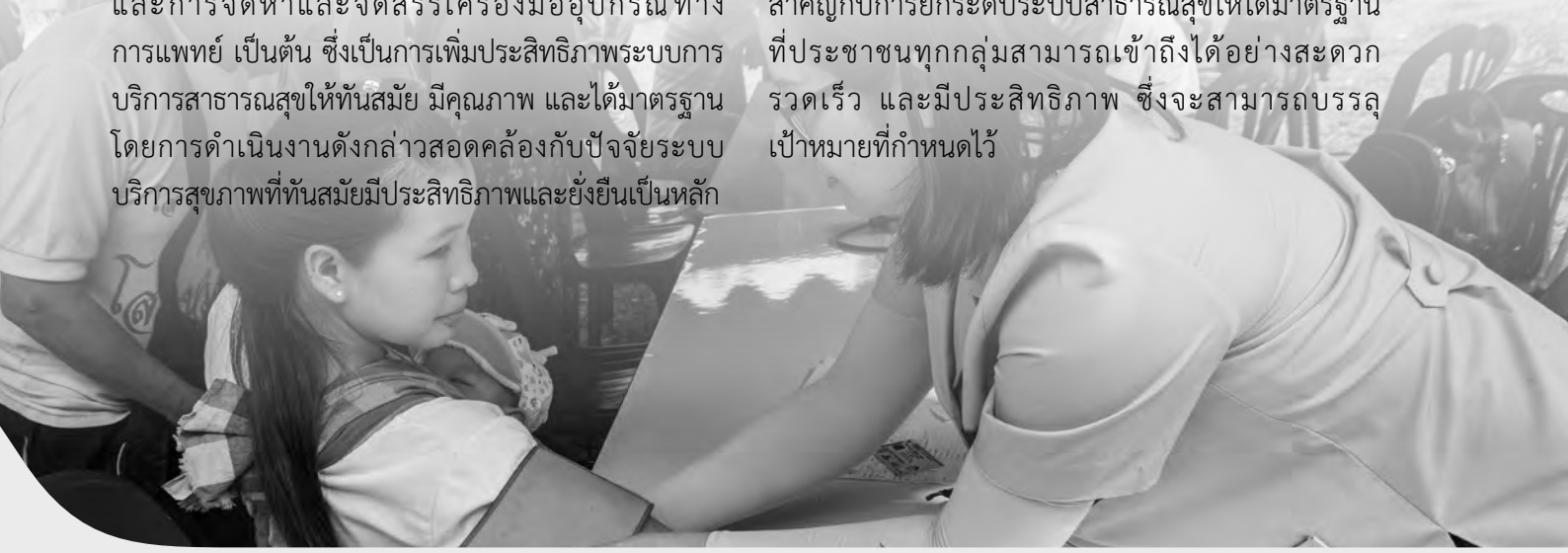

แผนแม่บทย่อย การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

เป้าหมาย

การเข้าถึงบริการสาธารณสุขมีความเหลื่อมล้ำลดลง 130401

การบริหารจัดการระบบการผลิตและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพให้เพียงพอและสามารถให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบและคุณภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบการบริการปฐมภูมิให้สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีกลไกการส่งเสริมการเข้าถึงบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่เหมาะสมและได้มาตรฐานในแต่ละพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนด และผลิต พัฒนา บริหารจัดการบุคลากรด้านสุขภาพระดับปฐมภูมิและศักยภาพของเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดัชนีความก้าวหน้าของการพัฒนาคนด้านสุขภาพ

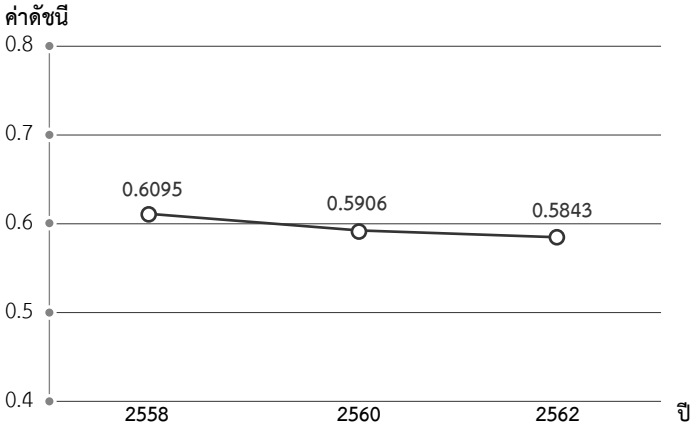

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ดัชนีความก้าวหน้าของการพัฒนาคนด้านสุขภาพ ณ ปี 2562 มีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.5843 ซึ่งปรับลดลงเล็กน้อยจากปี 2560 ที่มีค่าดัชนีอยู่ที่ 0.5906 โดยเมื่อพิจารณาจะเห็นว่าอาจมีแนวโน้มเสี่ยงต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 0.67 ในปี 2565 จึงจำเป็นที่ภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ต้องเร่งดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงการบริการที่มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน อาทิ การเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงต่อความต้องการในพื้นที่ ทั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการแพทยสภา ณ เดือนธันวาคม 2562 พบว่า แพทย์ทั้งหมดมีจำนวน 58,555 คน แบ่งตามพื้นที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 28,678 คน และ 29,877 คน ตามลำดับ โดยจะเห็นได้ว่าแพทย์ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

130401

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 ภาครัฐมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐด้านสุขภาพ อาทิ ด้านเทคโนโลยีการแพทย์สมัยใหม่ ทักษะวิชาชีพเฉพาะทาง และการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยการผลิต พัฒนา และบริหารจัดการบุคลากรด้านสุขภาพระดับปฐมภูมิและศักยภาพของเครือข่ายที่เข้มแข็ง เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการสาธารณสุขเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้จะมีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ โดยเฉพาะการผลิตเพิ่มแพทย์ พยาบาล และสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันปัญหาการขาดแคลนบุคลากรยังคงอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่ต่างจังหวัดและพื้นที่ห่างไกล ส่งผลให้การรับบริการสาธารณสุขเกิดความเหลื่อมล้ำ จึงทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เพื่อลดความเหลื่อมล้ำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ควรเร่งรัดและดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมผลิตและความพร้อมด้านบุคลากรทางการแพทย์ทั้งในเรื่องปริมาณและการกระจายบุคลากรไปยังพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งการเพิ่มแนวทางการบริหารจัดการที่ช่วยดึงดูดให้บุคลากรทางการแพทย์คงอยู่ในระบบมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพบริการ และการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการเข้ารับบริการคุณภาพ โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การพัฒนาบุคลากรระดับปฐมภูมิสู่ความเป็นมืออาชีพ การกำหนดสัดส่วนบรรจุเป็นข้าราชการตามบริบทของพื้นที่ โดยให้สิทธิบรรจุเป็นข้าราชการในพื้นที่ทุรกันดาร การปรับเพิ่มสวัสดิการรักษาพยาบาลของครอบครัว การให้สิทธิการลาศึกษาต่อและการย้ายกลับภูมิลำเนาสำหรับการจ้างงานในรูปแบบอื่นที่สามารถเทียบเคียงกับข้าราชการ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการทำงานใหม่เพื่อลดขั้นตอนการทำงานและลดการสูญเสีย และการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจนการออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่เพื่อประชาชนในพื้นที่ห่างไกล การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายสาธารณสุขเพื่อสังคม และการพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย

ประชาชนมีความรอบรู้สุขภาพ เรื่องโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศมากขึ้น

130501

การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ และความตระหนักรู้ในประชากรทุกกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันโรค และสามารถรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างการตระหนักรู้ให้ประชาชนเข้าใจและพร้อมรับมือ โรงพยาบาล/หน่วยงานของรัฐที่มีการยกระดับและเตรียมพร้อมเชิงรุก เพื่อรับมือกับโรคอุบัติใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับสมรรถนะระบบการป้องกันควบคุมการระบาดของโรคและภัยสุขภาพ

สถานการณ์โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

ปี พ.ศ.	โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
2530	โรคฉี่หนู
2540	โรคไข้กาฬหลังแอ่น
2540	โรคลิชมาเนีย
2540	วัณโรคดื้อยา
2542	ไข้สมองอักเสบนิปาห์
2546	โรคซาร์ส
2547	ไข้หวัดนก
2552	ไข้หวัดใหญ่ 2009
2554	โรคติดเชื้ออีโคไล
2555	โรคไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012
2555	โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (เมอรส์)
2557	โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา
2562	โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019

ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

130501

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากสัดส่วนประชาชนที่มีความรู้สุขภาพ เรื่องโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในการมุ่งสู่สังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมและโรคภัยไข้เจ็บที่กำลังเกิดขึ้นได้อย่างรู้เท่าทัน จึงจำเป็นที่ประชาชนต้องรู้เรื่องโรค เข้าถึงข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องและทันสมัย รู้จักปัจจัยเสี่ยง ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งโรคติดต่อและไม่ติดต่อ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการเกิดและแพร่กระจายของโรค ตลอดจนการป้องกันและดูแลตนเองก่อนการตรวจรักษา ทั้งนี้ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ต้องสร้างความรอบรู้แก่ประชาชน เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาทั่วโลกเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่รุนแรงหลายโรค ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอันเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของประชากร ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ รวมทั้งการปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยหรือสุขลักษณะที่ดี ซึ่งส่งผลกระทบและเป็นภัยคุกคามในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติสุขภาพ

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 ภาครัฐมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เช่น การพัฒนาเครือข่ายเตือนภัยและเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพ และการพัฒนาสมรรถนะระบบการบริหารจัดการให้สามารถเฝ้าระวังและรับมือได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยโรงพยาบาล/หน่วยงานของรัฐที่มีการยกระดับและเตรียมพร้อมเชิงรุก เพื่อรับมือกับโรคอุบัติใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาภาครัฐมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศยังไม่ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย จึงส่งผลให้ประชาชนส่วนหนึ่งมีความรอบรู้เรื่องโรคดังกล่าวไม่เพียงพอและไม่สามารถป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างความรอบรู้เรื่องโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ หน่วยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดและดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมในการรับมือ ป้องกันและดูแลตนเองได้อย่างเท่าทัน นอกจากนี้ ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐเองจะต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ระบบบริหารจัดการ เครื่องมือ และกลไกในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ รวมทั้งพัฒนาการตอบโต้การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำในภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีมาตรการการยกระดับสมรรถนะระบบการป้องกันควบคุมการระบาดของโรคและภัยสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและทันถ่วงที โดยมีโครงการสำคัญ อาทิ โครงการรู้เท่าทันโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเพื่อสร้างสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ และโครงการพัฒนานวัตกรรมป้องกันโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่จะสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 14

ศักยภาพการกีฬา

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

"มุ่งส่งเสริมการใช้กิจกรรมกีฬาและนันทนาการในการเสริมสร้างสุขภาวะ
ของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพ รวมทั้งการใช้กีฬา
และนันทนาการในการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ
หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี ตลอดจนการพัฒนาทักษะด้านกีฬา
สู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพ"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (14) ศักยภาพการกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการใช้กิจกรรมกีฬาและนันทนาการบนฐานของวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและนันทนาการในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคี โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬาและมีวินัย เคารพกฎกติกามากขึ้น ด้วยกีฬา**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

140001

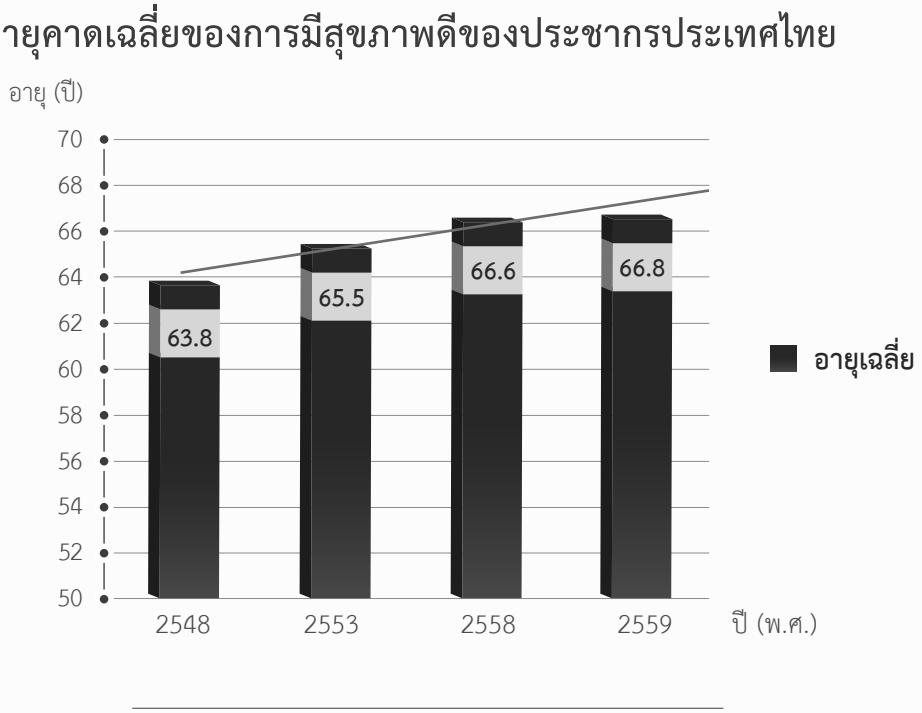

ที่มา: องค์การอนามัยโลก (World Health Organization)

คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬา และมีวินัย เคารพกฎกติกามากขึ้น ด้วยกีฬา เมื่อพิจารณาจากอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จากฐานข้อมูล Healthy life expectancy (HALE) จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO)) พบว่าอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชากรประเทศไทยมีค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในปี 2558 ที่ 66.6 ปี เพิ่มเป็น 66.8 ปี ในปี 2559 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชากรประเทศไทยที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะบรรลุค่าเป้าหมายที่อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีที่ 68 ปี ภายในปี 2565 ได้สำเร็จ

ทั้งนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ (1) การสร้างแรงจูงใจในการปรับพฤติกรรมการใช้เวลาของประชาชนเพื่อการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ (2) การคัดเลือกพัฒนา สร้างโอกาสการเข้าร่วมแข่งขัน และการสร้างเส้นทางอาชีพให้กับนักกีฬาไทย และ (3) การสร้างความยอมรับในมาตรฐานคุณภาพ ความยุติธรรม และความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางด้านการกีฬาและนันทนาการ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (14) ศักยภาพการกีฬา ประกอบด้วย 3 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิตและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ* ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และการนันทนาการตามความถนัดหรือความสนใจ ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรมของความเป็นนักกีฬา มีระเบียบวินัย และสร้างสุขภาวะที่ดีแก่ประชาชน *(2) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ* มุ่งเฟ้นหา สร้างและพัฒนานักกีฬาของชาติ เพื่อความเป็นเลิศทางกีฬาและต่อยอดความสำเร็จสู่การประกอบอาชีพกีฬาที่มั่นคงและนันทนาการเชิงพาณิชย์ในระดับสากล *(3) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ* มุ่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ อาทิ ครูผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ผู้บริหารการกีฬา และอาสาสมัครกีฬา อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนากีฬาและนันทนาการ โดยมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย ดังนี้

140101 140201 140301

แผนแม่บทย่อย การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิตและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

เป้าหมาย

คนไทยออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการอย่างสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น 140101

มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้อง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและนันทนาการ รวมถึงการจัดกิจกรรมออกกำลังกาย กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมนันทนาการที่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรมความเป็นนักกีฬา ความมีวินัย และทำให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี โดยการจะบรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยได้นั้น ต้องให้ความสำคัญกับค่านิยมในการรักการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและนันทนาการ และกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เล่นกีฬาและนันทนาการ

ที่มา: กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

140101

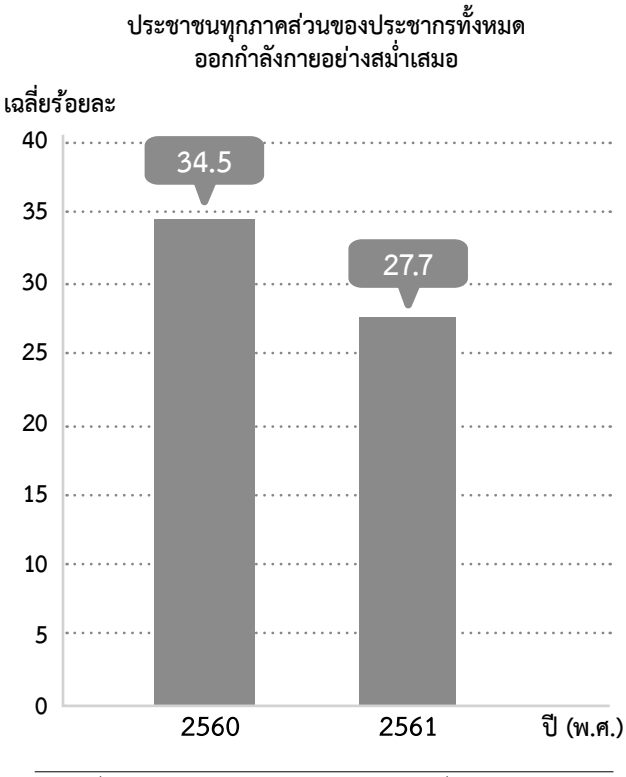

ที่มา: กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยได้กำหนดการประเมินสถานการณ์จากจำนวนประชาชนทุกภาคส่วนของประชากรทั้งหมดออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจากข้อมูลด้านการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา จัดทำโดยกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าอัตราส่วนประชาชนที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอมีค่าลดลงจากร้อยละ 34.5 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 27.7 ในปี 2561 ประกอบกับรายงานพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประเทศไทยปี 2561 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)) พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึง 3 ชั่วโมง 30 นาทีต่อวัน จึงอาจส่งผลให้มีข้อจำกัดในการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย และแสดงให้เห็นถึงความท้าทายอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายที่ร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมดภายในปี 2565 ได้

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสถาบันการศึกษา ได้ดำเนินการโครงการในลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) ลักษณะการให้ความรู้ในการเล่นกีฬาที่ถูกต้องแก่ประชาชน อาทิ โครงการ Exercise Class (2) ลักษณะการสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางกีฬา อาทิ โครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชน โครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวคิดวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อการพัฒนาสุขภาวะที่ยั่งยืน และ (3) ลักษณะการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเล่นกีฬาในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา อาทิ การฝึกอบรม และการทดสอบสมรรถนะทางกีฬา ซึ่งจะนำไปสู่การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาอย่างถูกต้อง ปลอดภัยและการใช้เวลาของประชาชนในการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอผ่านการจัดกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ

140101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายที่สำคัญในการทำให้คนไทยออกกำลังกาย เล่นกีฬาและนันทนาการอย่างสม่ำเสมอ คือ การสร้างแรงจูงใจในการปรับพฤติกรรมการใช้เวลาของประชาชน เพื่อการออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการ ตลอดจนการสร้างค่านิยมและการสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการที่เหมาะสมกับประชาชนในทุกระดับและทุกช่วงวัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรร่วมกันส่งเสริมให้ประชาชนมีความต้องการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย และนันทนาการอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเล่นกีฬาในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นกีฬาในระดับท้องถิ่น กีฬานักเรียนนักศึกษา ตลอดจนกีฬาพื้นบ้าน โดยดำเนินโครงการสำคัญ เช่น การนำบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมเป็นแบบอย่างในการออกกำลังกาย การนำนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบและแรงจูงใจในการเล่นกีฬาในพื้นที่บ้านเกิด การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลวัดผลการออกกำลังกายเพื่อแลกสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมค่านิยมในการรักการออกกำลังกายและกีฬาขั้นพื้นฐาน ให้กลายเป็นกิจกรรมในวิถีชีวิตตามเป้าหมายต่อไป

แผนแม่บทย่อย การส่งเสริมการกีฬา เพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ

เป้าหมาย

140201 นักกีฬาไทยประสบความสำเร็จในการแข่งขันระดับนานาชาติ

มุ่งเน้นการพัฒนานักกีฬาไทยให้เป็นที่ยอมรับในการแข่งขันระดับสากล เพื่อพัฒนานักกีฬาไทยสู่กีฬาอาชีพในระดับสากล ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างรายได้ให้กับนักกีฬาและผู้เกี่ยวข้องแล้ว การพัฒนาดังกล่าวจะมีส่วนช่วยสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในการมีน้ำใจนักกีฬา สร้างความนิยมในการเล่นกีฬาและช่วยสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งช่วยสร้างชื่อเสียง ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการคัดเลือก พัฒนา สร้างโอกาสการเข้าร่วมแข่งขัน และการสร้างเส้นทางอาชีพให้กับนักกีฬาไทย

ผลการแข่งขันในมหกรรมกีฬา ASIAN GAME ปี 2561

อันดับ	ประเทศ	เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง
1	China (CHN)	132	92	65
2	Japan (JPN)	75	56	74
3	South Korea (KOR)	49	58	70
4	Indonesia (INA)	31	24	43
5	Uzbekistan (UZB)	20	24	25
6	Iran (IRI)	20	20	22
7	Chinese Taipei (TPE)	17	19	31
8	India (IND)	16	23	31
9	Kazakhstan (KAZ)	15	17	44
10	North Korea (PRK)	12	12	13
11	Thailand (THA)	11	16	46

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากอันดับการแข่งขันกีฬาในมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติ (ระดับเอเชีย) ของนักกีฬาไทย ซึ่งผลอันดับการแข่งขันในมหกรรมกีฬา Asian Game ปี 2557 (ค.ศ. 2014) ไทยอยู่ที่อันดับ 6 ทั้งนี้ ในปี 2561 (ค.ศ. 2018) ผลการแข่งขันของไทยลดต่ำลงโดยอยู่ในอันดับที่ 11 แสดงให้เห็นถึงความท้าทายอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายในปี 2565 ซึ่งกำหนดไว้ที่อันดับ 7 ของการแข่งขัน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์การกีฬาในการเตรียมนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ 32 โครงการเตรียมและส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ โครงการการพัฒนาส่งเสริมการบริการด้านกีฬาเวชศาสตร์ รวมถึงโครงการนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางกีฬา (ช้างเผือก) ของสถาบันการศึกษา นอกจากนั้น สมาคมกีฬาอาชีพต่าง ๆ ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากีฬาอาชีพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและก้าวสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพเพื่อเป็นตัวแทนในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ ตลอดจนการกีฬาแห่งประเทศไทยและภาคส่วนต่าง ๆ ได้ผลักดันให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันโมโต จีพี ในปี 2561-2562 ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดเป็นการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว และนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาระดับโลก

140201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายสำคัญ คือ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ทางการกีฬาของประเทศไทยให้มีความก้าวหน้าเพื่อประยุกต์ใช้เป็นฐานการพัฒนานักกีฬา และพัฒนาการแข่งขันกีฬาอาชีพประเภทต่าง ๆ ในระดับประเทศ เพื่อสร้างเส้นทางอาชีพนักกีฬาที่สามารถพึ่งพาตนเองและเลี้ยงชีพได้จริง รวมทั้งการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการดึงดูดผู้ที่มีความสามารถทางด้านกีฬาเข้าสู่ระบบการคัดเลือกและพัฒนา และการส่งเข้าร่วมแข่งขันเป็นตัวแทนประเทศในระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรยกระดับการพัฒนาและการนำวิทยาศาสตร์ทางการกีฬามาใช้เพื่อพัฒนาการกีฬาในทุกระดับและทุกภาคส่วน นอกจากนั้นควรร่วมมือกับสมาคมกีฬาต่าง ๆ และหน่วยงานทุกภาคส่วนในการพัฒนานักกีฬาและส่งเสริมให้กีฬาเป็นอาชีพที่พึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้การพัฒนานักกีฬาให้ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาตินั้น นอกจากการสรรหานักกีฬาที่มีความสามารถเฉพาะตัว และการสนับสนุนการเข้าแข่งขันในระดับต่าง ๆ แล้ว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการกีฬา ควรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสมาคมการกีฬาที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ เช่น การจัดตั้งการแข่งขันกีฬาอาชีพในประเภทที่ประชาชนสนใจในระดับประเทศ การจัดกิจกรรมกีฬาหรือการแข่งขันระดับนานาชาติควบคู่กับการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว การขยายผลการพัฒนาเมืองด้านการกีฬา และการอาศัยสื่อบันเทิงต่าง ๆ อาทิ การ์ตูนภาพยนตร์ ในการกระตุ้นเยาวชนให้พัฒนาตนเองสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพ เช่น กัปตันฟุตบอลซึบาซะ บาสเก็ตบอลแสลมดังก์ ภาพยนตร์ “สตรีเหล็ก” “โปรเมย์ อัจฉริยะต้องสร้าง” เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ

เป้าหมาย

140301 บุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการมีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น

มุ่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ อาทิ ครูผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ผู้บริหารการกีฬา และอาสาสมัครกีฬา อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างถูกต้อง และมีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนากีฬาและนันทนาการ นำไปสู่การเล่นกีฬาอย่างถูกต้องและปลอดภัยในหมู่ประชาชน รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาของวิทยาศาสตร์การกีฬาซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ในการออกกำลังกายและการสร้างสุขภาพที่ดี โดยการจัดมาตรฐานและกำกับคุณภาพบุคลากร ตลอดจนการพัฒนาระบบข้อมูลบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

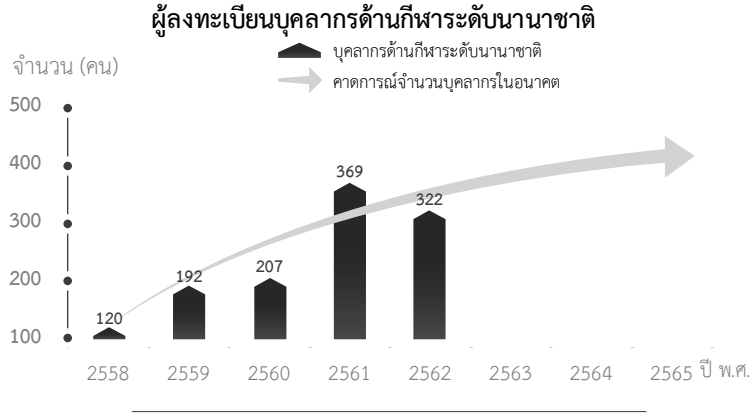

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยได้กำหนดการประเมินสถานการณ์จากการมีบุคลากรด้านการกีฬา นันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬาทั่วประเทศที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนได้จากข้อมูลประกอบที่เกี่ยวเนื่อง คือ ข้อมูลทะเบียนบุคลากรทางการกีฬาของชาติ ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยพบว่ามีจำนวนบุคลากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 120 คน ในปี 2558 เป็น 322 คน ในปี 2562 และคาดการณ์ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 400 คนภายในปี 2565 ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มการสามารถบรรลุเป้าหมายภายในปี 2565 ที่กำหนดให้มีบุคลากรดังกล่าวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยที่ร้อยละ 5 ได้ ประกอบกับที่ผ่านมาบุคลากรด้านการกีฬาของไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาระดับชาติอยู่บ่อยครั้ง เช่น ในปี 2562 ที่ผ่านมาผู้ตัดสินฟุตบอลชาวไทยได้รับโอกาสทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินในการแข่งขันฟุตบอลในระดับทวีปเอเชียในรายการ AFC Champions League ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบุคลากรด้านการกีฬาของไทยที่มีความเป็นมาตรฐานสากลมากขึ้น

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ และการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินโครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถและเพิ่มจำนวนของบุคลากรการกีฬาที่มีคุณภาพในลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) การกำหนดมาตรฐานและเสริมสร้างคุณภาพของบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ อาทิ โครงการบริหารจัดการระบบมาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬาและผู้ตัดสินกีฬา โครงการส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬาและผู้ตัดสินกีฬา และโครงการส่งเสริมอาสาสมัครกีฬาและผู้นำการออกกำลังกาย ซึ่งมุ่งเน้นการจัดทำมาตรฐานกลางผู้ฝึกสอนกีฬาและผู้ตัดสินกีฬา และ (2) การจัดทำสื่อสาระองค์ความรู้และหลักสูตรอบรมในการพัฒนาบุคลากร และอาสาสมัครกีฬาให้มีความสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าว

140301

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย คือ การยกระดับมาตรฐานและกำกับคุณภาพบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการให้ครอบคลุมทุกประเภทกีฬาและนันทนาการ เพื่อให้ผู้เล่นกีฬาและนันทนาการประเภทต่าง ๆ ยอมรับในมาตรฐานคุณภาพ ความยุติธรรม และความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางด้านการกีฬาและนันทนาการของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาควรร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ในการกำหนดมาตรฐานและกำกับคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรม ให้มีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ตลอดจนการอบรมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ของบุคลากรกีฬาและนันทนาการให้ตอบสนองต่อมาตรฐานดังกล่าว และมีความครอบคลุมบุคลากรการกีฬาในทุกพื้นที่ โดยดำเนินโครงการ อาทิ การประกวดหรือจัดอันดับบุคลากรทางด้านการกีฬาและนันทนาการของประเทศ การลงโทษบุคลากรทางด้านการกีฬาและนันทนาการที่ประพฤติตนหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15

พลังทางสังคม

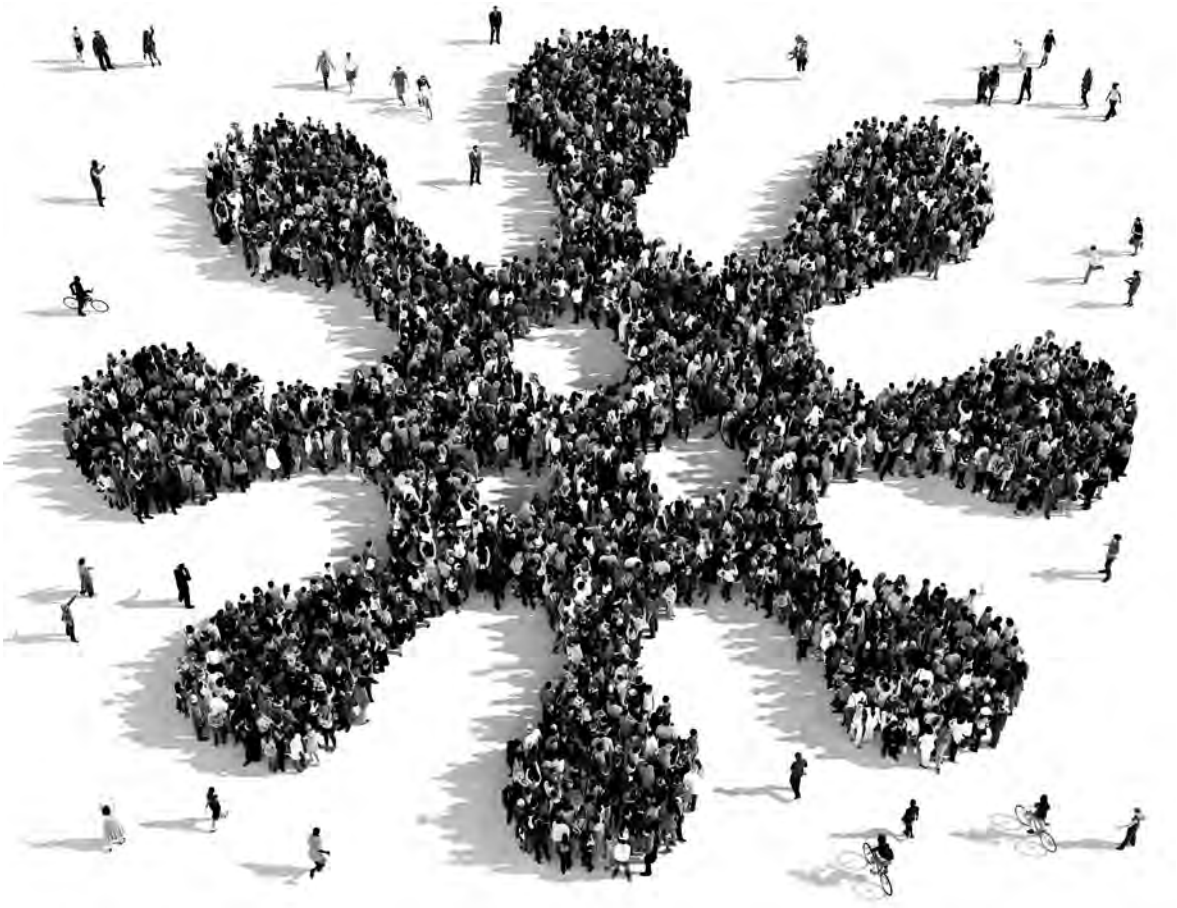

"การดึงพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับของสังคม
ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น
และกลุ่มทางเศรษฐกิจสังคม มาเป็นพลังสังคม
ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม
และประเทศให้เกิดความแข็งแกร่งและยั่งยืน"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (15) พลังทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างพลังทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการดึงศักยภาพและพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มทางเศรษฐกิจสังคม เข้ามาเป็นแรงขับเคลื่อน และสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยในทุกระดับอย่างเข้มแข็ง เพื่อร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับพื้นที่บนฐานความรู้และความเข้าใจในบริบทและสภาพปัญหาเชิงลึกที่แท้จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดพลังทางสังคมที่เข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นและสามารถร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นที่กำหนดให้**ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

150001

เมื่อพิจารณาจากมิติด้านโอกาสของดัชนีชี้วัดความก้าวหน้าทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย สิทธิส่วนบุคคล อิสรภาพและการมีทางเลือก การเปิดรับความแตกต่าง และการเข้าถึงการศึกษาขั้นสูง จัดทำโดย Social Progress Imperative พบว่า ปี 2561 และปี 2562 มีค่าคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 45.91 และ 47.69 ตามลำดับ โดยปรับเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.87 หากมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง คาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายในปี 2565 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10) ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ องค์ประกอบของดัชนีชี้วัดความก้าวหน้าทางสังคมด้านโอกาสประเด็นการเข้าถึงการศึกษาขั้นสูง การเปิดรับ ความแตกต่าง และสิทธิส่วนบุคคล ยังมีค่าคะแนนที่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ซึ่งหากเร่งพัฒนาในประเด็นดังกล่าว คาดว่าจะสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้

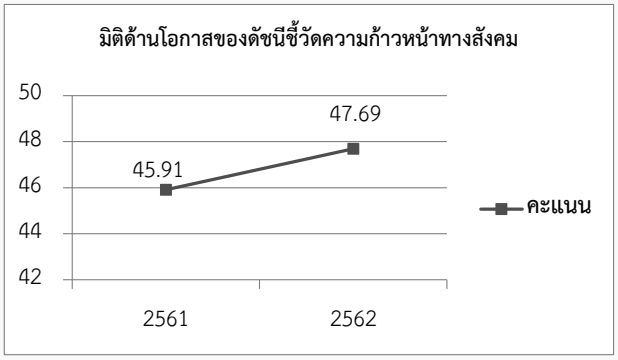

ที่มา: Social Progress Imperative

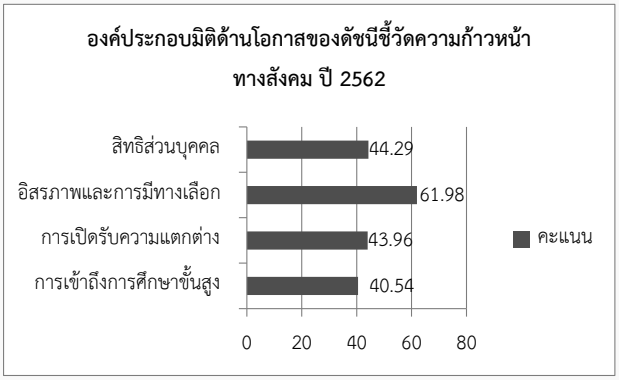

ที่มา: Social Progress Imperative ปี 2562

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายข้างต้น ยังมีประเด็นท้าทายที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข อาทิ การส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีกลไกในการพัฒนาทักษะและการสื่อสารสำหรับการสร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการขยายผลการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) มาใช้ในการชี้เป้าระบุปัญหาระดับบุคคลและครัวเรือนที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาภาวะตกหล่นในระดับพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพและดึงพลังของประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ของชุมชนได้ด้วยตนเอง รวมทั้งปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน กฎระเบียบและข้อบังคับของภาครัฐให้เอื้อต่อการขยายการจัดสวัสดิการทางสังคมที่ครอบคลุมความจำเป็นขั้นพื้นฐานและเหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิ วัยแรงงาน ผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมในการสร้างภูมิคุ้มกันก่อนยามสูงอายุ และมีมาตรการในการรองรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมและมีคุณภาพ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (15) พลังทางสังคม ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การเสริมสร้างทุนทางสังคม* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการเปิดโอกาสให้เกิดการรวมตัวของประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยในทุกระดับ และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเป็นพลังสำคัญในการจัดการกับปัญหาและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งพาตนเอง และการจัดการตนเองที่ครอบคลุมทุกมิติตั้งแต่ เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การนำรากฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ในเรื่องการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การให้ การแบ่งปันที่ได้รับการยกย่องและยอมรับจากทั่วโลกมาต่อยอดการเสริมสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการให้และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างและพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มและคุณค่าใหม่ร่วมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน และ *(2) การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนยามสูงอายุในทุกมิติ ตั้งแต่สุขภาพ เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ประชากรเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้ง สามารถช่วยเหลือชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติของสังคมที่มีต่อการปฏิบัติกับผู้สูงอายุ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาททางสังคมเพิ่มมากยิ่งขึ้น

150101 150201 150202

แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

เป้าหมาย

ภาคีการพัฒนามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง 150101

ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ นอกเหนือจากภาครัฐจะเป็นพลังสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทการพัฒนาปัจจุบันและอนาคตที่คาดว่าจะมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งภาคีการพัฒนาต่าง ๆ อาจมีข้อมูลเชิงพื้นที่ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทการพัฒนาเชิงลึกมากกว่าภาครัฐ รวมทั้งมีการนำทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ การเพิ่มโอกาสให้ภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศเพิ่มขึ้น โดยต้องมีกลไกการขับเคลื่อนผ่านผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3 วัยที่เข้มแข็งและเข้าใจบริบทการพัฒนาของพื้นที่ และการมีกลไกที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคม เพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาด้วยดัชนีชี้วัดทุนทางสังคม เทียบเคียงจากดัชนีความก้าวหน้าของคนในมิติการมีส่วนร่วมทางสังคม พบว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน การมีจิตอาสาร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีจำนวนองค์กรชุมชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 จากปี 2560 ขณะที่หากสะท้อนจากการส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลที่เป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการรวมกลุ่มของคนในชุมชน/ตำบลเพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีพัฒนาต่าง ๆ พบว่า ปัจจุบันมีจำนวนมากถึง 7,666 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98 ของจำนวนตำบล/เทศบาล/เขตทั่วประเทศ (7,825 แห่ง) ในขณะที่ภาคเอกชนมีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นธุรกิจที่มีความยั่งยืนได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกของดัชนีความยั่งยืน (Dow Jones Sustainability Indexes - DJSI) ในปี 2562 จำนวน 20 บริษัท สูงที่สุดในอาเซียนต่อเนื่อง

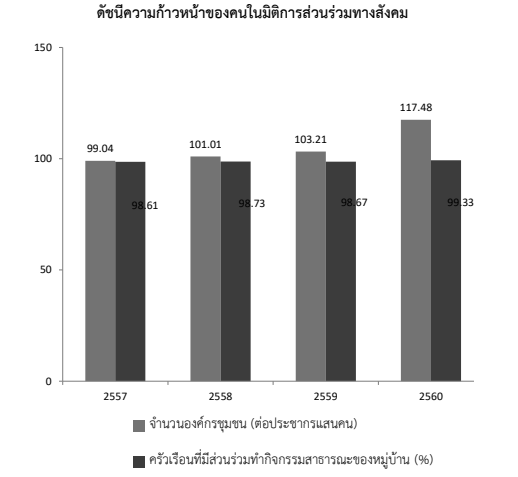

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เป็นปีที่ 6 สะท้อนให้เห็นถึงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมของตนเองเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด

150101

การดำเนินการที่ผ่านมา ช่วงปี 2561-2562 **ภาครัฐ**ได้มีการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการพึ่งตนเองและการจัดการตนเองผ่านโครงการพัฒนาตำบลเข้มแข็งที่ส่งเสริมให้**ภาคประชาชน**ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลครบทุกมิติ โดยมีสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเวทีกลางในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพเพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตนเอง อาทิ การทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน การจัดการขยะและดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้ชุมชนน่าอยู่ รวมทั้งได้มีการส่งเสริมการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การสร้างรายได้ที่มั่นคงแก่ครัวเรือน การส่งเสริมบทบาทของ**ภาคเอกชน**ในการพัฒนาชุมชนและสังคม อาทิ หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยผลักดันโครงการ 1 ไร่ 1 แสน ที่ใช้ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพการทำการเกษตร และโครงการ 1 หอการค้าฯ ดูแลอย่างน้อย 1 สหกรณ์การเกษตร มีสหกรณ์เข้าร่วมโครงการ 157 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 76 จังหวัด ซึ่งช่วยยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการให้กับสหกรณ์การเกษตรมีความทันสมัย ลดต้นทุนค่าใช้จ่าย สร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับสหกรณ์และเกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง รวมทั้ง ภาควิชาการได้ดำเนินการสนับสนุนให้สถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้ชุมชนมีนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา สามารถพัฒนาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชนเพิ่มมากขึ้นได้ และทำให้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ได้มากขึ้น

150101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย พบว่า ชุมชนท้องถิ่นยังขาดกลไกการเชื่อมประสานเชิงกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ (Community Facilitator) ในการพัฒนาทักษะและสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจกับคนในชุมชนและกลุ่มเป้าหมายในการใช้ข้อมูล/ความรู้/นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพในการจัดการปัญหาด้วยตนเองบนฐานความต้องการของชุมชนไม่สามารถลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องได้ อีกทั้งขั้นตอนกระบวนการทำงานและกฎระเบียบของภาครัฐอาจยังมีข้อจำกัดในการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการระยะต่อไป ภาครัฐควรกระตุ้นและส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาศักยภาพชุมชนและสังคมให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัล (อสด.) เป็นลำดับแรก เพื่อพัฒนา อสด. ให้เป็นตัวกลางในการพัฒนาทักษะเชิงลึกให้กับคนในชุมชนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ สามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้และบริการของภาครัฐในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตได้ อาทิ การพัฒนาเกษตรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การเสริมศักยภาพเชิงพาณิชย์ในการนำสินค้าและบริการของชุมชนมาทำการซื้อขายบนร้านค้าออนไลน์หรือพัฒนาระบบการชำระเงินออนไลน์ โดยการเปิดโอกาสให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ/มาตรฐานสินค้าและการให้บริการ เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับโครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการบริการด้านสวัสดิการทางสังคมให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง โดยพัฒนาศักยภาพ อพม. และบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายภาคประชาสังคมในการพัฒนาและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3 วัย ที่มีความเข้าใจบริบทการพัฒนาของพื้นที่ ให้เป็นผู้นำทั้งความคิดและปัญญา สามารถนำความรู้และนวัตกรรมมาพัฒนาแก้ไขปัญหาของพื้นที่ นอกจากนี้ ควรพิจารณาปรับปรุงกระบวนการทำงานและกฎระเบียบของภาครัฐที่เป็นอุปสรรค เพื่อเพิ่มโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนแม่บทย่อย การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก

เป้าหมาย

150201

ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุ เพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

การเตรียมความพร้อมของประชากรไทยโดยเฉพาะวัยแรงงานให้มีสุขภาวะที่ดี มีความพร้อมทางการเงิน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในสังคม เพื่อให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวสามารถพึ่งตนเอง และเป็นผู้สูงอายุที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งเป็นพลังในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพตนเอง ครอบครัว และสังคมให้นานที่สุด ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชากรไทยสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้มากเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีปัจจัยการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของการเข้าสู่สังคมสูงวัย และการสร้างภูมิคุ้มกันทุกมิติให้กับประชากรไทยก่อนอายุ 60 ปี ประกอบด้วยด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อให้ประชากรไทยเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากสัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปีที่มีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในช่วงอายุ 25-59 ปี พบว่า ปี 2559 ประชากรอายุ 25 – 59 ปี เพียงครึ่งหนึ่ง หรือ ร้อยละ 51.9 มีการเตรียมความพร้อมก่อนยามสูงอายุ ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (ร้อยละ 60) ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับตามกฎหมาย การเตรียมความพร้อมด้านการทำงานให้ชุมชนหรือเป็นอาสาสมัคร และการเตรียมเรื่องการทำศพสำหรับตนเอง ยังมีสัดส่วนที่น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งหากเร่งดำเนินการพัฒนาในประเด็นดังกล่าว คาดว่าจะสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ

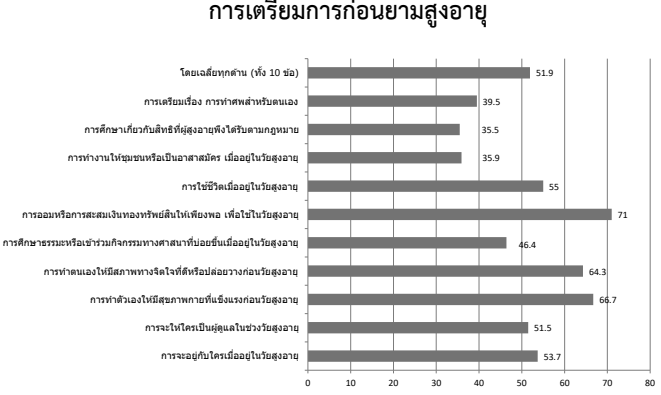

ที่มา: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุในช่วงปี 2561 – 2562 ส่วนใหญ่คือการจัดทำแนวทางและคู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนยามสูงอายุเพื่อสร้างความรอบรู้ให้คนรุ่นใหม่เตรียมความพร้อมในทุกมิติ มีความรู้ความเข้าใจมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง อาทิ การเตรียมสุขภาพกายและจิตใจ การวางแผนทางการเงินล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมสูงวัย รวมทั้งการจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับวัยแรงงานเพื่อให้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ

150201

โดยเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยการสร้างการตระหนักรู้ในการเข้าสู่สังคมสูงวัย และการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชากรไทยก่อนอายุ 60 ปี

ประเด็นท้าทายเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการข้างต้นยังขาดความครอบคลุมประชากรวัยแรงงานทั้งหมด โดยแรงงานที่เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงานที่ทำงานอยู่ในระบบ ขณะที่แรงงานนอกระบบ หรือกลุ่มวัยแรงงานที่ยากจนอาจไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ อาทิ การเข้าถึงข้อมูลการดำเนินการของภาครัฐ ด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และความเสี่ยงที่จะตกงาน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมก่อนยามสูงอายุ และความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมประชากรก่อนวัยสูงอายุ และโครงการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพของประชากร อายุ 25 – 59 ปี เพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะเร่งผลักดันมาตรการส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของวัยแรงงานในกลุ่มเปราะบาง โดยอาศัยกลไกในระดับพื้นที่เพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักรู้ในการเข้าสู่สังคมสูงวัยให้กับวัยแรงงานในพื้นที่ของตน ส่งเสริมให้เกิดเป็นกลไกเครือข่ายสร้างความมั่นคงทางสังคม ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมสูงวัย นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับชุมชน โดยการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะในระดับปฐมภูมิเพื่อคนทุกวัย และสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มในระดับชุมชน หรือธนาคารประชาชนในระดับชุมชน เป็นหลักประกันทางสังคมให้กับประชาชนรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัย

แผนแม่บทย่อย การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก

เป้าหมาย

150202 ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างต่อเนื่อง

ด้วยแนวโน้มของการมีอายุยืนขึ้นของประชากรไทย การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในทุกด้าน ให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดี สามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้ จะทำให้ผู้สูงอายุยังคงดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมีคุณค่าและเป็นพลังร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมประเทศได้ต่อเนื่องอย่างเป็นนัยสำคัญ จึงต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ การจ้างงานที่เหมาะสม และการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อรองรับผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งจากข้อมูลในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) พบว่า ในปี 2562 ผู้สูงอายุที่ยากจนหลายมิติมีจำนวนทั้งสิ้น 6.9 แสนคน (ร้อยละ 9.5 ของผู้สูงอายุยากจนทั้งหมดในระบบ) ปรับลดลงจากปี 2561 ที่ 8.8 แสนคน (ร้อยละ 12 ของผู้สูงอายุยากจนทั้งหมดในระบบ) หรือลดลงเทียบเท่าร้อยละ 21.1 ซึ่งส่งผลให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนด (ร้อยละ 10) สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

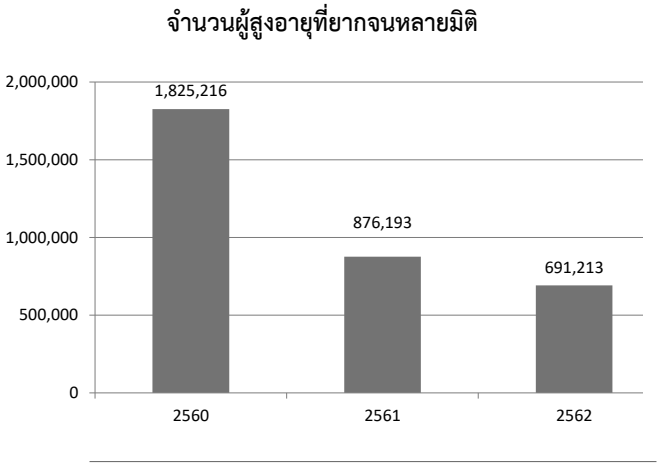

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี 2561 – 2562 มีการดำเนินการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพ สร้างและขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ รวมทั้งการอบรมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจด้านการดูแลสุขภาวะของตนเอง สำหรับการสร้างเครือข่ายในการช่วยเหลือ เฝ้าระวัง และการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ มีการดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมในการดูแลผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีโครงการ “ธนาคารเวลา” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ให้ทุกคนได้เข้ามาแบ่งปันเวลาให้กับการดูแลผู้สูงอายุ ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับปรุงอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อคนทั้งมวล

150202

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการในด้านโครงการที่สร้างสภาพแวดล้อม และระบบการดูแลและคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุยังคงมีความท้าทายเรื่องความครอบคลุมของพื้นที่ดำเนินงาน โดยโครงการในปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ในบางพื้นที่ อาทิ อาคารสถานที่และพื้นที่สาธารณะของราชการสำหรับด้านการจ้างงานที่เหมาะสม พบว่า ยังมีความท้าทายในส่วนของการกำหนดตำแหน่งงานและค่าตอบแทนของผู้สูงอายุที่เหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานทักษะต่ำ ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากยังต้องทำงานอยู่นอกระบบ ทำให้ไม่มีหลักประกันรองรับและไม่มีรายได้ที่แน่นอน ขณะที่การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและคนในชุมชนในการจัดระบบการดูแลและคุ้มครองทางสังคมยังมีค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการระยะต่อไปจึงควรเร่งขยายขอบเขตการดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุและอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของคนทุกเพศทุกวัยที่อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างครอบคลุมและครบวงจร ควรผลักดันให้เกิดการจ้างงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เลี้ยงตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากนี้ ควรนำข้อมูลในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) มาใช้ในการชี้เป้าระดับบุคคลและครัวเรือน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาภาวะตกหล่นในระดับพื้นที่ โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่อย่างแท้จริงในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดสวัสดิการทางสังคมและมาตรการทางสังคมต่าง ๆ บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ของชุมชนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในระดับบุคคลและครัวเรือนได้ อาทิ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การจัดระบบดูแลและคุ้มครองทางสังคม ที่เหมาะสมและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 16

เศรษฐกิจฐานราก

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

"เศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน
สามารถพึ่งพาตนเอง ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึง
และเป็นธรรม ยกระดับมาตรฐานการครองชีพ
และความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น"

แผนแม่บทฯ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม มีการไหลเวียนของระบบเศรษฐกิจระหว่างกันเป็นระบบ และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและการกระจายรายได้ สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคในระดับชุมชน โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

160001

เมื่อพิจารณาจากดัชนีการพัฒนาอย่างทั่วถึง (Inclusive Development Index: IDI) ซึ่งใช้วัดศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของประชากรในมิติต่าง ๆ มากกว่าการอ้างอิงเพียงรายได้ต่อหัว (GDP per capita) เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบกระจายความมั่งคั่ง นำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่สุด จัดทำโดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) โดยข้อมูลจากรายงานดัชนีการพัฒนาอย่างทั่วถึง ประจำปี 2561 พบว่า ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงอยู่อันดับที่ 17 จาก 74 ประเทศ (ประเทศกำลังพัฒนา) และอยู่อันดับที่ 2 ของภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นรองประเทศมาเลเซีย โดยประเทศไทยได้คะแนนการพัฒนาอย่างทั่วถึง เท่ากับ 4.24 (จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน) ปรับลงมาจากข้อมูลที่ปรากฏในรายงานฯ ฉบับก่อนหน้า (4.42) ทำให้มีความท้าทายในการบรรลุเป้าหมายในปี 2565 (4.30) อย่างไรก็ดี ค่าคะแนนของประเทศไทยยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนา (3.76) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี สะท้อนให้เห็นว่าภาพรวมการพัฒนาที่กระจายความมั่งคั่งของประเทศไทยอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาจากตัววัดผลรวมหลัก ซึ่ง WEF ได้ใช้รหัสสีในการจำแนกกลุ่มเป็น 5 กลุ่มสะท้อนให้เห็นว่า

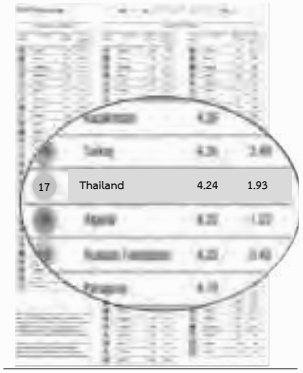

ที่มา: World Economic Forum

ดัชนีการพัฒนาอย่างทั่วถึง (Inclusive Development Index)			
ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดผลรวมหลัก	ปี 2560	ปี 2561
1. การเติบโตและการพัฒนา (Growth and Development)	รายได้ประชากรต่อหัว (ดอลลาร์สหรัฐ)	5,755.00	5,901.00
	ผลิตภาพแรงงาน (ดอลลาร์สหรัฐ)	23,853.00	27,101.00
	อายุคาดเฉลี่ยที่มีวามสุขภาพดี (ปี)	66.80	66.80
	การจ้างงาน (ร้อยละ)	71.50	70.80
2. ด้านความทั่วถึง (Inclusion)	การกระจายรายได้	0.37	0.44
	อัตราความยากจน (ร้อยละ)	0.90	1.10
	การกระจายความมั่งคั่ง	0.86	0.85
	ค่ากลางของรายได้ครัวเรือน (ดอลลาร์สหรัฐ)	11.20	11.20
3. ด้านความเสมอภาคของคนแต่ละรุ่น (Intergeneration Equity)	การออมสุทธิ (ร้อยละ)	12.90	15.10
	ดัชนีการเกิดคาร์บอน (กิโลกรัม ต่อดอลลาร์สหรัฐของ GDP)	163.10	163.10
	หนี้สาธารณะ (ร้อยละ)	43.10	42.20
	อัตราการพึ่งพิง	39.20	40.10

Rank

Bottom 20% Top 20%

ที่มา: World Economic Forum

ประเทศไทยควรต้องเร่งให้ความสำคัญกับ (1) การกระจายความมั่งคั่ง ที่ยังคงมีค่าความเหลื่อมล้ำสูงมากทั้งสองปี (กลุ่ม Bottom 20%) (2) การเกิดคาร์บอน (กลุ่ม Bottom 40%) (3) ผลิตภาพแรงงาน ถึงแม้มูลค่าผลิตภาพแรงงาน จะเพิ่มขึ้นจากฉบับก่อนหน้า แต่ยังถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Bottom 40% และ (4) หนี้สาธารณะ (กลุ่ม Bottom 40%) ในขณะที่ประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญคือ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ที่สะท้อนจากคะแนนความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นจากรายงานฯ ฉบับปีก่อนหน้าทำให้เปลี่ยนจากกลุ่ม Top 20% ลงมาสู่กลุ่ม Bottom 40% ซึ่งมีทิศทางสอดคล้องกันกับข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของประเทศ

การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายข้างต้นยังมีประเด็นจำเป็นต้องเร่งแก้ไข อาทิ การส่งเสริมให้มีการสร้างองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการรายได้และหนี้สินของตนเองให้กับประชากรกลุ่มรายได้น้อย การส่งเสริมการสร้างคุณค่า ความหลากหลาย และอัตลักษณ์ให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ การส่งเสริมช่องทางแหล่งทุนในระบบให้มีความครอบคลุม รวมถึงการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชากรกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากสามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับศักยภาพการพัฒนาประเทศที่สามารถกระจายประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

แผนแม่บทฯ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ความรู้และวินัยทางการเงิน และการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร แรงงานทั่วไป และกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคง เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และมีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินอย่างยั่งยืน จนนำไปสู่การออมเพื่อเป็นทุนและหลักประกันในการลงทุนได้ต่อไป และ *(2) การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการรวมกลุ่มในรูปแบบที่มีโครงสร้างการกระจายรายได้ ทั้งวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และวิสาหกิจเพื่อสังคม พัฒนาช่องทางตลาดและเครือข่าย เพื่อให้เกิดการจัดการกลไกการตลาดครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนากลไกการดูดซับมูลค่าทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้กลับสู่ชุมชน การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น อาทิ ส่งเสริมให้มีนวัตกรรมทางการเงิน เพื่อสนับสนุนแหล่งทุนให้กับเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนากลไกการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะให้สามารถนำมาหมุนเวียนสร้างประโยชน์ให้ผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย ดังนี้

160101 160201 160202

แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

เป้าหมาย

ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น 160101

ประชาชนในระดับฐานรากส่วนมากเป็นคนที่มีรายได้น้อย และเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับดักความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจะเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประชากรรายได้น้อย มีอาชีพ และมีรายได้ เพิ่มศักยภาพให้สามารถพึ่งตนเองได้ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการทั้งรายใหม่และรายเดิม การเข้าถึงทรัพยากรที่เหมาะสม และการสร้างความรู้พื้นฐานในการจัดการหนี้สินและการเงินจะเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด (Bottom 40) ซึ่งข้อมูลล่าสุดในปี 2560 พบว่า รายได้ของประชากร bottom 40 เพิ่มขึ้นจาก 3,353 บาท/คน/เดือน ในปี 2558 เป็น 3,408 บาท/คน/เดือน ในปี 2560 เทียบเท่าการเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.8 ต่อปี ทำให้มีความท้าทายในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 (เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี) ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะร้อยละ 48.6 ของประชากรในกลุ่ม bottom 40 เป็นผู้ไม่มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ (Economically Inactive) ขณะที่อีกกว่าร้อยละ 34.8 เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระโดยไม่มีลูกจ้างและช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานทักษะต่ำ มีระดับการศึกษาขั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ทำให้มีความท้าทายในการมีรายได้เพิ่มขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้มีแนวโน้มที่เสี่ยงต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

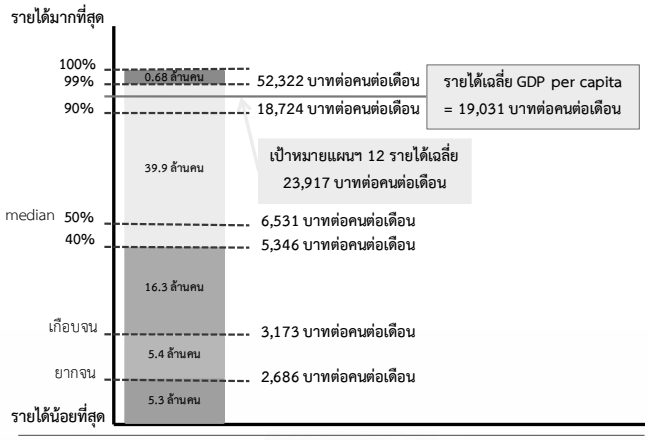

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

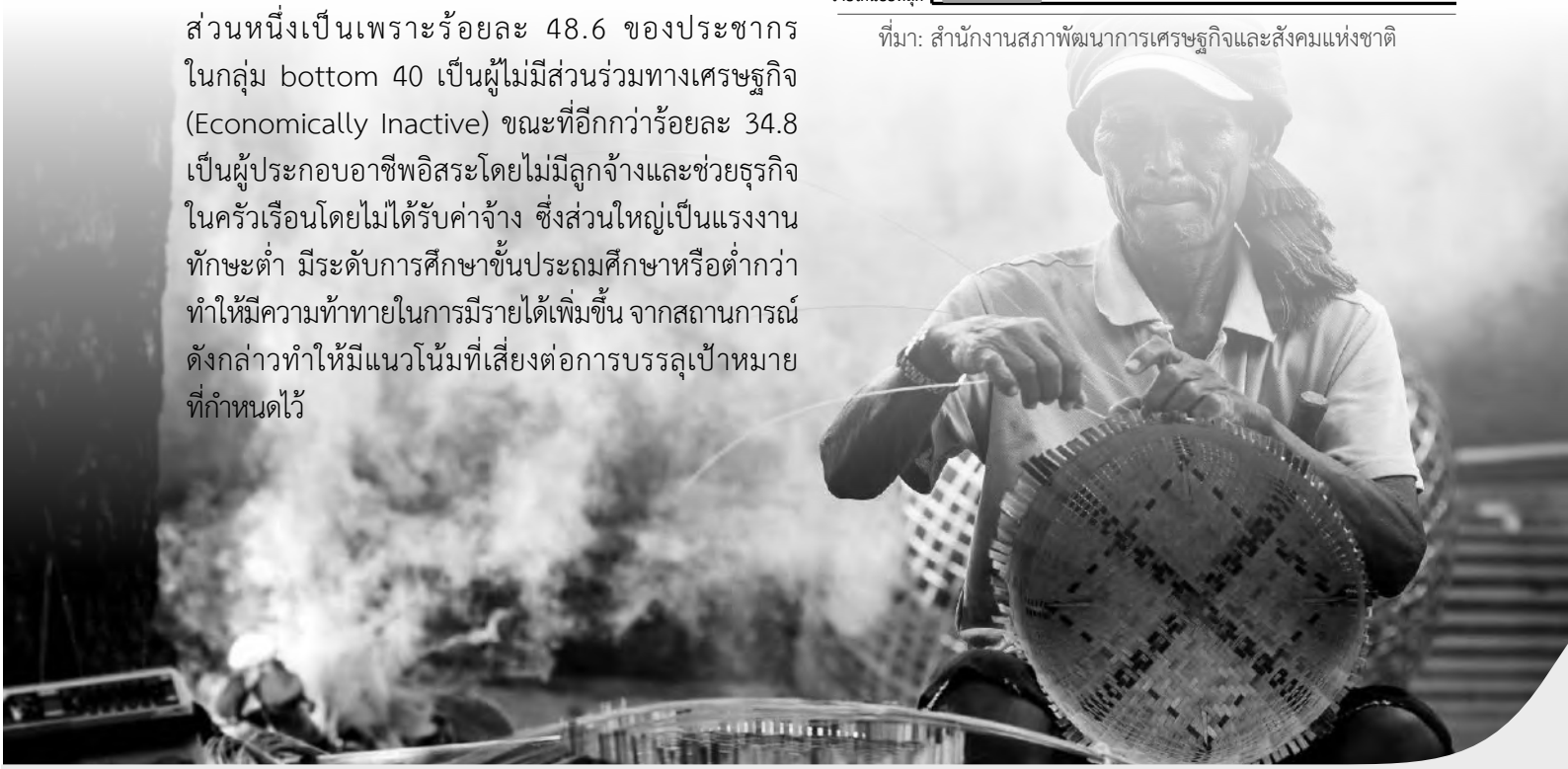

160101

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานรัฐได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ได้ด้วยตนเอง อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เสริมสร้างความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer การอบรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ การอบรมการจัดทำการทำแผนธุรกิจ เป็นต้น โดยเป็นการสร้างเสริมองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญ ขณะเดียวกันยังมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทางการเงินของครัวเรือน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการทั้งรายใหม่และรายเดิม และการสร้างความรู้พื้นฐานในการจัดการหนี้สินและการเงินเป็นหลัก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประชากรที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยเริ่มต้น ประกอบกับการขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบริหารจัดการรายได้และหนี้สินทั้งของตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ ยังอาจมีความซ้ำซ้อนและกระจุกตัวของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาทักษะให้กับผู้ประกอบการในบางพื้นที่ เนื้อหาหลักสูตรการอบรมในภาพรวมอาจยังไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือบริบทการพัฒนาเฉพาะของพื้นที่ รวมถึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ค้ารายย่อย/ค้าปลีกให้ไม่เสียเปรียบผู้ค้ารายใหญ่ และก่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมมากขึ้น

160101

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากในระยะต่อไป ควรสนับสนุนให้มีมาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ไม่มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจเข้ามามีบทบาทในการทำงานให้มากขึ้น ครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งนี้ ในระยะแรกควรมุ่งเน้นโครงการด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และโครงการฝึกอบรมการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ควรเร่งดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้พื้นฐานเรื่องการบริหารจัดการรายได้และหนี้ และการดำเนินงานต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการเข้าถึงทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งเป็นอีกปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาทักษะที่สอดรับกับอุปสงค์ของสินค้าและบริการ ศักยภาพ และทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สินค้าที่ผลิตออกมาได้รับการยอมรับและสามารถสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการทบทวนการบังคับใช้กฎหมายให้มีความรัดกุม โดยเฉพาะกฎหมาย/กฎระเบียบที่เอื้อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้ค้ารายย่อยมีโอกาสในการแข่งขันในตลาดมากยิ่งขึ้น

แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อม และกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย

160201 ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานราก มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากเป็นกลุ่มประชากรในสังคมที่สำคัญที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาในลักษณะรูปแบบระบบเศรษฐกิจแนวราบที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการสร้างสภาพแวดล้อมให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีรายได้เพิ่มขึ้น จะช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ในสู่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนซึ่งรวมถึงผู้มีรายได้น้อยสามารถก่อร่างสร้างตัวและพึ่งตนเอง และมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้ การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม ช่องทางการตลาดที่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภค และทรัพยากรที่สามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง โดยเฉพาะแหล่งเงินทุนและที่ดิน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากอัตราการเติบโตของมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานรากของมูลค่าสินค้า OTOP ในปี 2561 พบว่า ยังมีมูลค่าเติบโตน้อยกว่าที่เป้าหมายกำหนดในปี 2565 (ร้อยละ 30 ต่อปี) โดยในปี 2561 การจำหน่ายสินค้า OTOP มีมูลค่า 202,146 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 24.4 อย่างไรก็ตาม คาดว่าจะสามารถบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

อัตราการเติบโตของมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานรากของมูลค่าสินค้า OTOP

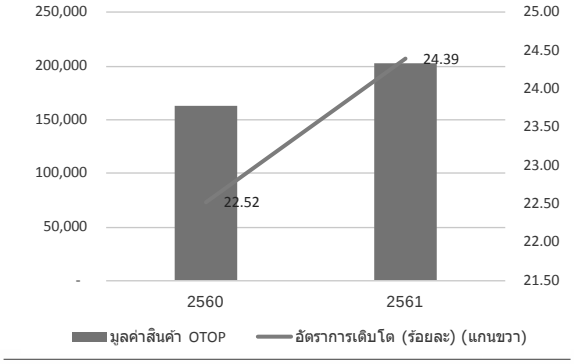

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย โดยที่ผ่านมาเน้นการดำเนินการที่ยกระดับศักยภาพการผลิตสินค้าชุมชน รวมทั้งการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การสนับสนุนแหล่งทุนให้กับเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะในภาคเกษตร รวมทั้งการพัฒนากลไกการใช้ที่ดินสาธารณะ เช่น การช่วยเหลือด้านหนี้สินและสินเชื่อ การช่วยเหลือด้านที่ดินทำกิน การพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน การพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

160201

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สินค้าที่ผลิตจากเศรษฐกิจระดับฐานรากยังมีความท้าทายในส่วนของการสร้างความหลากหลาย คุณค่า และอัตลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งช่องทางการค้าที่ต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย โดยเฉพาะการขยายผลไปยังกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีนิยมช่องทางรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มผู้บริโภคต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การยกระดับเศรษฐกิจระดับฐานรากในระยะต่อไป จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อปรับแนวคิดให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่า คุณค่า และอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ได้เพิ่มมากขึ้น ปรับผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย เน้นการแปรรูปสินค้าให้มากกว่าการจำหน่ายสินค้าขั้นปฐม โดยสร้างลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่ให้เกิดความแตกต่าง รวมถึงการส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าในรูปแบบอื่นที่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในอนาคต อาทิ ช่องทางการขายออนไลน์

แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อม และกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมาย

160202 กลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สินได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด (Bottom 40) ของประเทศไทยเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับดักความยากจนและความเหลื่อมล้ำหากไม่ได้รับการช่วยเหลือการพัฒนาที่จริงจัง ซึ่งการที่ประชากรกลุ่มดังกล่าวสามารถบริหารจัดการหนี้ทั้งในและนอกระบบได้ดีขึ้น จะส่งผลให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวสามารถบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำไปสู่การมีรายได้เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งการมีปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและประชาชนกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งครอบคลุมถึงแหล่งทุนของรัฐ และแหล่งทุนที่จัดตั้งโดยองค์กรชุมชน และปัจจัยการผลิตที่เป็นทางการ เช่น ที่ดิน และแหล่งเงินทุนของสถานบันการเงินภายใต้การกำกับของรัฐ ความรู้พื้นฐานด้านบริหารจัดการหนี้สินและการเงินที่เข้าถึงได้ และกลไกการสร้างอาชีพ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ พบว่า ในปี 2560 (ข้อมูลล่าสุด) ภาพรวมสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 61.45 ขณะที่สัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด หรือกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเท่ากับร้อยละ 85.15 และสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ของคนจนคือร้อยละ 84.48 ข้อมูลข้างต้นสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 55 ซึ่งสะท้อนว่ากลุ่มประชากรรายได้น้อยยังมีข้อจำกัดด้านความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพที่ดี มีแนวโน้มที่เสี่ยงต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

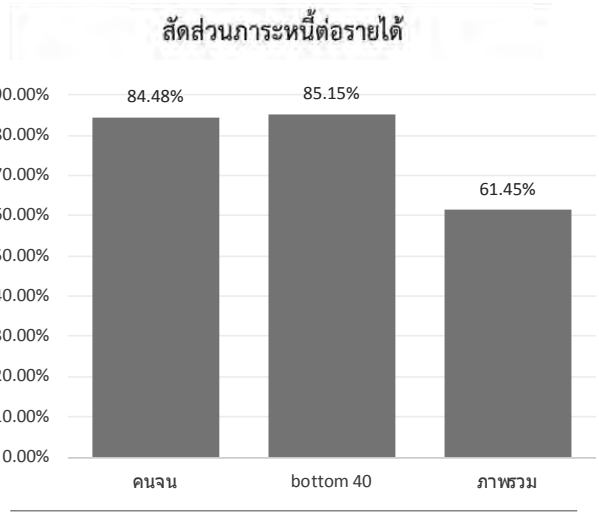

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานรัฐได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้ประชากรกลุ่มที่มีรายน้อยมีความสามารถในการบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น เป็นการดำเนินงานใน 2 ส่วนหลัก คือ การแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน โดยเฉพาะในครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบ และการสร้างกลไกให้ครัวเรือนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบได้ โดยการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ เช่น สินเชื่อรายย่อยเพื่อใช้จ่ายฉุกเฉิน การไกล่เกลี่ยประนอมหนี้โดยตั้งคนกลางเจราจาประนอมหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้นอกระบบ ฟื้นฟูศักยภาพการหารายได้ให้ลูกหนี้นอกระบบ คลินิกแก้หนี้ และโครงการบริหารจัดการการเงินชุมชน (กรมพัฒนาชุมชน) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน

160202

ในชุมชนมีวินัยทางการเงิน สามารถบริหารหนี้ของตนเองได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเข้าถึงปัจจัยการผลิต และการให้ความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการหนี้สินและการเงิน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผู้มีหนี้นอกระบบอาจมีข้อจำกัดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐในการแก้ปัญหาหนี้ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในรูปแบบที่เหมาะสมกับการเข้าถึงของกลุ่มประชากรดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ประกอบกับการกระจายของแหล่งเงินกู้ในระบบยังไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการปัญหาหนี้สินต้องใช้เวลานาน และต้องมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ดี ในด้านการส่งเสริมกลไกการสร้างอาชีพ เพื่อให้ครัวเรือนมีการสร้างรายได้เพิ่มขึ้นนั้น การดำเนินการจะสอดคล้องกับการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนแม่บทย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ ภายใต้แผนแม่บทเศรษฐกิจฐานราก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย มาตรการในการกระจายแหล่งเงินกู้ในระบบให้ทั่วถึง อาทิ ส่งเสริมโครงการ pico-finance เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบที่มีดอกเบี้ยต่ำ การให้ความรู้และสร้างทักษะในการจัดการการเงินครัวเรือน อาทิ การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน การจัดประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแหล่งเงินให้กู้ยืมในระบบสำหรับผู้เป็นหนี้นอกระบบ การดำเนินการมาตรการที่เน้นการยกระดับรายได้ให้กับผู้มีรายได้น้อย อาทิ การพัฒนาทักษะด้านการเงิน ทักษะองค์ความรู้การประกอบอาชีพและการตลาด รวมทั้งควรขยายผลโครงการบริหารจัดการการเงินชุมชน (กรมพัฒนาชุมชน) ซึ่งเป็นโครงการที่ช่วยให้ชุมชนมีการจัดการด้านการเงิน และแหล่งทุนในชุมชนของตนเองอีกด้วย

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 17

ความเสมอภาค และหลักประกันทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

"สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ
ในทุกมิติของประชากร ทุกช่วงวัย
ทุกเพศสภาพ และทุกกลุ่ม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศสภาพ และทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง การปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ รวมทั้งการป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคที่คาดว่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างต่าง ๆ ทั้งจากในและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการกำจัดวงจรความเหลื่อมล้ำและความยากจนที่จะถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

170001

คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากสัดส่วนประชากรไทยทั้งหมดที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองทางสังคมอย่างน้อย 9 กรณี ได้แก่ (1) เจ็บป่วย (2) คลอดบุตร (3) ตาย (4) ทุพพลภาพ/พิการ (5) เงินช่วยเหลือครอบครัวหรือบุตร (6) ชราภาพ (7) ว่างงาน (8) ผู้อยู่ในอุปการะ และ (9) การบาดเจ็บจากการทำงาน ซึ่งเทียบเคียงจากข้อมูลหลักประกันสุขภาพ พบว่า ในปี 2561 มีจำนวนประชากรไทยได้รับหลักประกันสุขภาพคิดเป็นสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 99.94 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายในปี 2565 (ร้อยละ 70) และเมื่อเทียบเคียงข้อมูลการคุ้มครองอื่น ๆ ประกอบ พบว่า กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ มีสัดส่วนการได้รับการคุ้มครองมากกว่าค่าเป้าหมาย ในขณะที่กลุ่มแรงงานยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ในปี 2561 มีจำนวนเด็กยากจนที่ได้รับเงินอุดหนุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.5 ของจำนวนเด็กยากจนทั้งหมด และมีสัดส่วนผู้พิการที่ได้รับเบี้ยผู้พิการร้อยละ 75.6 ของผู้พิการทั้งหมด ในปี 2562 มีผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 81.7 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด สำหรับกลุ่มแรงงานนั้น ระหว่างปี 2561 – 2562 พบว่า แรงงานไทยยังเป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่ได้รับความคุ้มครองทางสังคมค่อนข้างมาก ซึ่งมีจำนวนมากกว่าแรงงานในระบบ นอกจากนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานนอกระบบที่เข้าถึงระบบประกันสังคม พบว่า แม้ว่าการเข้าถึงประกันสังคมของแรงงานนอกระบบจะเพิ่มขึ้น แต่แรงงานนอกระบบที่เข้าถึงระบบประกันสังคมยังมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับแรงงานนอกระบบทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการเร่งพัฒนาระบบและรูปแบบการคุ้มครองทางสังคมที่สามารถขยายการคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบได้อย่างครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ

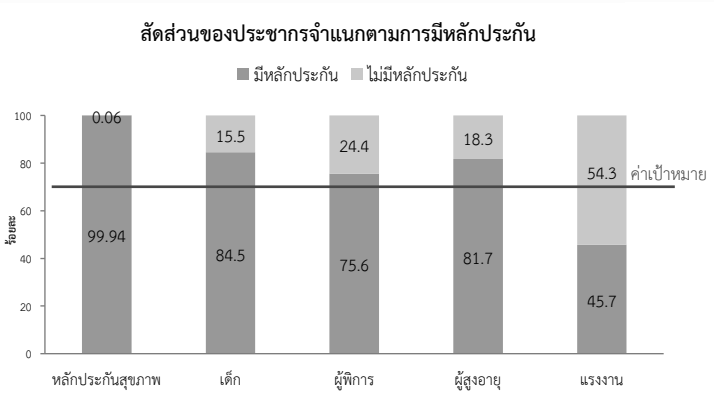

ข้อมูล หลักประกันสังคม เด็ก และผู้พิการ ปี 2561
และ ข้อมูลผู้สูงอายุและแรงงานนอกระบบ ปี 2562

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรมกิจการเด็กและเยาวชน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายประเด็นข้างต้นยังมีประเด็นท้าทายที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข อาทิ การสร้างการตระหนักรู้ถึงความจำเป็นและความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคมในการเป็นเครื่องมือบริหารการจัดการความเสี่ยงที่จะสามารถช่วยคุ้มครองให้สามารถรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดประเภทต่าง ๆ ได้ และช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงิน การบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สามารถระบุตัวบุคคลที่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การช่วยเหลือต่าง ๆ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสมอภาค โดยอาจพิจารณาเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่าง ๆ เข้ากับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ที่เป็นระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของประเทศในปัจจุบันที่สามารถระบุปัญหาการพัฒนาได้ลึกถึงระดับบุคคลและครัวเรือน ซึ่งจะทำให้การแก้ปัญหาเป็นการดำเนินการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชากรแต่ละกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น บรรเทาปัญหา “ภาวะตกหล่น” ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาระบบและรูปแบบการคุ้มครองทางสังคมที่สามารถขยายการคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบได้อย่างครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามบริบทการพัฒนาของประเทศ

แผนแม่บทฯ ประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการขยายความคุ้มครองทางสังคมขั้นต่ำให้คนไทยทุกคนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างระบบคุ้มครองและป้องกันแบบถ้วนหน้า และพัฒนาระบบหลักประกันทางสังคมด้านสุขภาพและเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งการคุ้มครองแรงงานไทยให้มีสวัสดิภาพในการทำงาน โดยยกระดับกลไกการดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้ใช้แรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่า และคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับสินค้าและบริการที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและลดความเสียเปรียบของผู้บริโภค และ *(2) มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการพัฒนามาตรการและพัฒนากลไกสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของรัฐในการแก้ปัญหาให้ตรงจุดและตรงกับกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริงและเหมาะสม ส่งเสริมและจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมให้ประชากรกลุ่มต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงบริการของรัฐและโอกาสทางสังคมได้อย่างเท่าเทียม รวมทั้งส่งเสริมการจัดสวัสดิการที่ทุกภาคส่วนร่วมกันรับผิดชอบ ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการพัฒนาและนำระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดสวัสดิการและสร้างหลักประกันทางสังคม เพื่อนำไปสู่การยกระดับการคุ้มครองทางสังคมและหลักประกันทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ

170101 170201

แผนแม่บทย่อย การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐาน และหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

เป้าหมาย

คนไทยทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครอง และมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

170101

กลุ่มคนด้อยโอกาสและกลุ่มคนเปราะบางเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเผชิญกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และอาจเป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงโอกาสในมิติต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการทำให้คนกลุ่มดังกล่าวได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้นจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งผลให้คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น โดยการเข้าถึงหลักประกันทางสังคมที่เหมาะสม และการมีหลักประกันที่ครอบคลุม หลากหลาย และมีคุณภาพ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากสัดส่วนประชากรกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองทางสังคมอย่างน้อย 9 กรณี ได้แก่ (1) เจ็บป่วย (2) คลอดบุตร (3) ตาย (4) ทุพพลภาพ/พิการ (5) เงินช่วยเหลือครอบครัวหรือบุตร (6) ชราภาพ (7) ว่างงาน (8) ผู้อยู่ในอุปการะ และ (9) การบาดเจ็บจากการทำงาน ซึ่งเทียบเคียงจากข้อมูลการคุ้มครองต่าง ๆ พบว่า กลุ่มเด็กและผู้สูงอายุมีสัดส่วนผู้ที่ได้รับการคุ้มครองมากกว่าค่าเป้าหมาย (ร้อยละ 80) โดยในปี 2561 จำนวนเด็กยากจนที่ได้รับเงินอุดหนุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.5 ของจำนวนเด็กยากจนทั้งหมด ในปี 2562 ผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 81.7 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ขณะที่กลุ่มผู้พิการมีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุค่าเป้าหมาย โดยในปี 2561 มีสัดส่วนผู้พิการที่ได้รับเบี้ยร้อยละ 75.6 และสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ พบว่า ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย แม้ว่าผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และ 40 จะมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 20.7 จากจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด

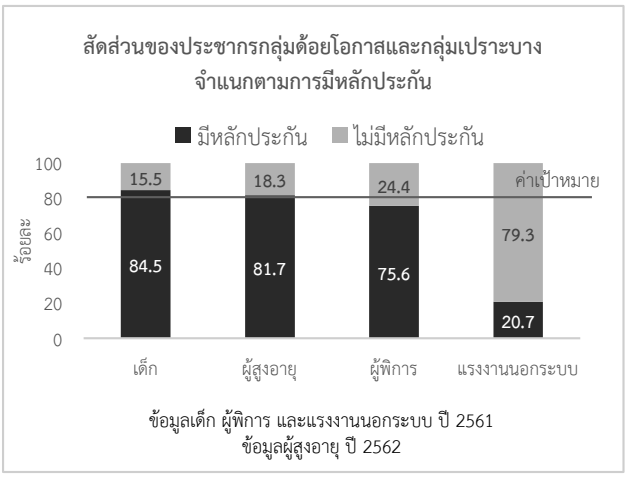

ที่มา: กรมกิจการเด็กและเยาวชน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, สำนักงานประกันสังคม และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

170101

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในช่วงปี 2561-2562 ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินโครงการต่อเนื่องตามภารกิจประจำ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโครงการ เช่น การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลการดำเนินโครงการ รวมถึงการดำเนินงานใหม่ ๆ เพื่อขยายความครอบคลุมของหลักประกัน เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยการเข้าถึงหลักประกันทางสังคม อย่างไรก็ตาม การดำเนินการที่ผ่านมายังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบเท่าที่ควร โดยสัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่ได้รับหลักประกันทางสังคมยังคงอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการเร่งทำให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันสังคมผ่านการดำเนินงานเชิงรุกที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการพัฒนาระบบการรับจ่ายเงินเพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงบริการ พร้อมทั้งนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการ อย่างไรก็ตาม แรงงานนอกระบบจำนวนมากเป็นแรงงานในภาคเกษตรที่มีอายุเฉลี่ยสูง การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการให้บริการอาจไม่ใช่รูปแบบที่เหมาะสมในการผลักดันแรงงานนอกระบบให้เข้าสู่ระบบหลักประกันสังคม นอกจากนี้ แรงงานนอกระบบยังขาดความตระหนักรู้ในความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคมเพื่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต ในขณะที่สิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบภายใต้ระบบประกันสังคมเองยังมีข้อจำกัด รวมทั้งระบบประกันสังคมยังอาจมีรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับความท้าทายด้านภาวะเศรษฐกิจถดถอยของโลก ที่สามารถส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมและนำไปสู่การลดการจ้างงาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและรูปแบบการคุ้มครองทางสังคมที่สามารถขยายการคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบได้อย่างครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ

170101

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานเพื่อให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางมีความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมนั้น ในลำดับแรกควรมุ่งเน้นที่กลุ่มแรงงานนอกระบบโดยให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการงานประกันสังคมแบบเบ็ดเสร็จแก่ประชาชนในพื้นที่ และการสร้างความตระหนักรู้ถึงความจำเป็นและความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคม และในลำดับต่อไปควรพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการจ่ายเงินสมทบให้เหมาะสมกับรูปแบบรายได้ของแรงงานนอกระบบซึ่งมีความไม่แน่นอนในแต่ละเดือน รวมถึงนำข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ไปใช้ประกอบการประเมินผลจากการดำเนินโครงการ เช่น การให้เงินอุดหนุนกับเด็กแรกเกิดส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กหรือไม่ และการให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถลดความยากจนในผู้สูงอายุอย่างไร เพื่อนำไปสู่การพัฒนา/ปรับปรุงหลักประกันทางสังคมบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มีความครอบคลุม หลากหลาย และมีคุณภาพ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการสร้างความคุ้มครองทางสังคมและความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนแม่บทย่อย มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

เป้าหมาย

170201 มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

กลุ่มประชากรที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษส่วนมากเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงและมีความท้าทายในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การมีการดำเนินการต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องตามความต้องการได้อย่างแท้จริงจะช่วยเพิ่มความครอบคลุมของการคุ้มครองและการมีหลักประกันทางสังคมของคนไทยมากยิ่งขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย และระบบฐานข้อมูลที่สามารถชี้ตัวเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นนัยสำคัญ

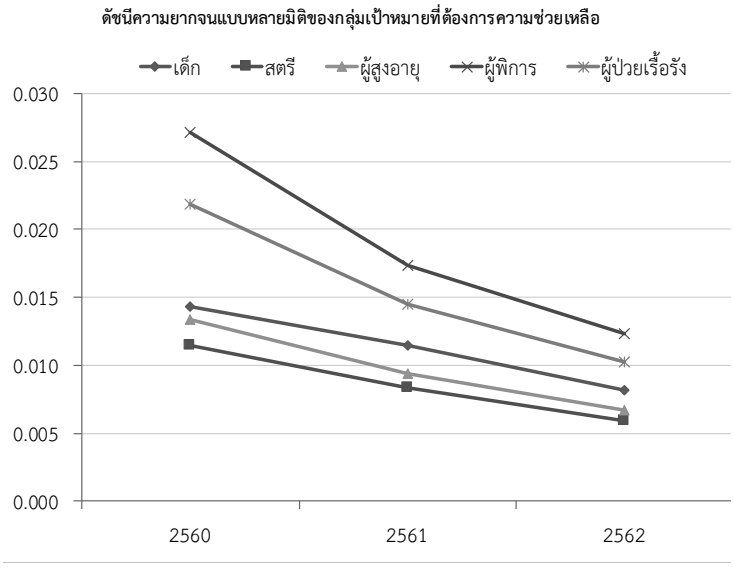

ที่มา: Thai People Map and Analytics Platform (TPMAP)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีความยากจนแบบหลากหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ ประกอบด้วย เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเรื้อรัง โดยเทียบเคียงจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) พบว่า ดัชนีความยากจนหลายมิติในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 ค่าดัชนีความยากจนหลายมิติของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเรื้อรัง มีค่าเท่ากับ 0.008 / 0.006 / 0.007 / 0.012 และ 0.010 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมคาดว่าจะเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดให้ลดลงร้อยละ 10 ในปี 2565

170201

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในช่วงปี 2561-2562 มีตัวอย่างการดำเนินการที่สำคัญ คือ การนำข้อมูลที่สามารถชี้เป้ากลุ่มประชากรเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือจากระบบ TPMAP ไปเป็นข้อมูลตั้งต้นในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ส่งผลให้การช่วยเหลือเป็นการดำเนินการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แท้จริง โดยเป็นการผ่านกลไกระดับจังหวัดเป็นหลัก เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดฯ เป็นประธานดำเนินงานร่วมกับภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ลงสำรวจพื้นที่ครัวเรือนเป้าหมาย และนำไปสู่การบูรณาการการให้การช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมายจากภาคีการพัฒนาต่าง ๆ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย กลไกในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เป็นการดำเนินการในมิติที่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ประกอบกับยังมีความท้าทายในการระบุตัวตนและแหล่งที่อยู่ของประชากรกลุ่มเป้าหมายบางส่วนเนื่องจากไม่มีข้อมูลการสำรวจอื่น ๆ นอกเหนือจากของระบบราชการ ทำให้ยังมีข้อจำกัดในส่วนของ “ภาวะตกหล่น” ที่ยังไม่ครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการดำเนินงานในระดับพื้นที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกในการสร้างการบูรณาการกันทั้งในเรื่องของการดำเนินงานช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย และการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นจากภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีกลไกการช่วยเหลือและพัฒนาแบบมุ่งเป้าที่สามารถระบุความต้องการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง นำไปสู่การดำเนินงานการพัฒนาบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้เพิ่มขึ้น บรรเทาปัญหา “ภาวะตกหล่น” ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งควรมีมาตรการในการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐทั้งในส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้แก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตรงตามความต้องการของคนในพื้นที่

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 18

การเติบโตอย่างยั่งยืน

"อนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง อย่างมีส่วนร่วม
เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ และการเติบโตอย่างยั่งยืน"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟู และสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพให้มีระบบนิเวศที่สมดุล สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั้งในเขตเมืองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคไปสู่ความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ทั้งการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการมลพิษทั้งระบบ ตลอดจนการพัฒนาและดำเนินการโครงการที่ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศให้พัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างมีคุณภาพ ตามแนวทางการเติบโตอย่างยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

180001

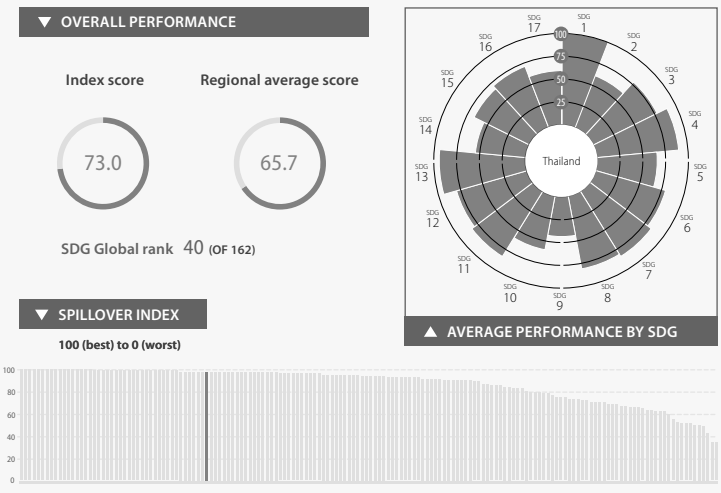

ที่มา: Sustainable Development Solutions Network (SDSN)

ตามแผนแม่บทประเด็นข้างต้น ภายใต้เป้าหมาย **สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน** เมื่อพิจารณาจากการจัดอันดับของ Sustainable Development Report ในปี 2562 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศทั่วโลก ซึ่งบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้อยู่ในระดับต่ำกว่า 50 ประเทศแรกของโลกภายในปี 2565 แล้ว สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาตามมิติ 5P ของสหประชาชาติ ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้คน (People) ความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Prosperity) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพ (Peace) และหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ของประเทศไทยให้มีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน และเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ในระยะยาวต่อไป

Country Profile
THAILAND

30	Italy	75.8
31	Chile	75.6
32	Lithuania	75.1
33	Costa Rica	75.0
34	Luxembourg	74.8
35	United States	74.5
36	Bulgaria	74.5
37	Moldova	74.4
38	Australia	73.9
39	China	73.2
40	Thailand	73.0
41	Ukraine	72.8

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อรักษาระดับของค่าเป้าหมายไว้ไม่ให้ตกลงจากเดิม ได้แก่ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี กลไกเครื่องมือที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการยกระดับกระบวนทัศน์โดยการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสังคม รวมทั้งการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แผนแม่บทฯ ประเด็น การเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง การรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน *(2) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการปรับปรุงฟื้นฟูและสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ ตลอดจนการพัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่ความสมดุลของฐานทรัพยากรและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ *(3) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนมุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชน *(4) การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและจัดการสารเคมีในภาคการเกษตรทั้งระบบ* ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกำหนดแนวทางเพื่อจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลให้มีคุณภาพที่เหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ และการจัดการคุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน รวมทั้งการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายและกากอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ตลอดจนการจัดการสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และ *(5) การยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือ กลไก และระบบยุติธรรม ระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม และการจัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ตลอดจนพัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

180101 180102 180201 180301 180401 180402 180403 180501

แผนแม่บทย่อย การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

เป้าหมาย

การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น 180101

การเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว เป็นการให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการลดความขัดแย้งระหว่างสัตว์ป่ากับชุมชน ประกอบกับการพัฒนาและส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเมืองอุตสาหกรรม ตามแนวทางอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนขับเคลื่อนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น จึงต้องอาศัยการส่งเสริม การพัฒนาระบบการผลิตและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

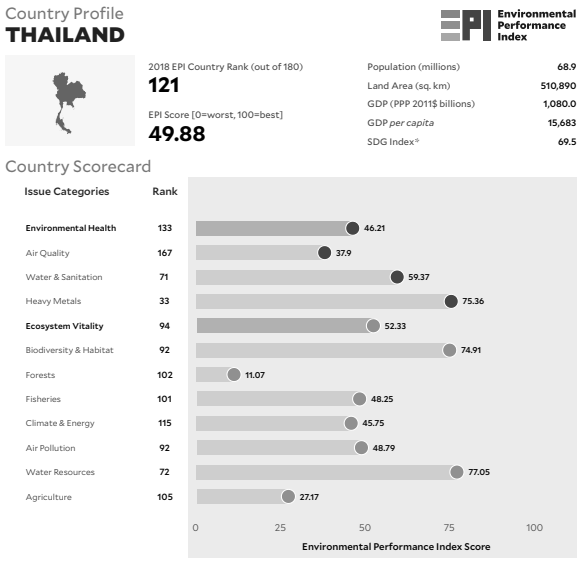

ที่มา: Yale Center for Environmental Law and Policy

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม (คะแนน) จัดทำขึ้นโดย Yale Center for Environmental Law and Policy ซึ่งเป็นการประเมินสมรรถนะของสิ่งแวดล้อมผ่านดัชนีย่อย 10 ค่า ครอบคลุมประเด็นคุณภาพสิ่งแวดล้อม และประเด็นคุณภาพระบบนิเวศ โดยปี 2561 ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ย 49.88 คะแนน อยู่ในลำดับที่ 121 จากทั้งหมด 180 ประเทศ โดยจำแนกเป็นคะแนนด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม 46.21 คะแนน เพิ่มขึ้นจากคะแนนฐาน 40.73 คะแนน และมีคะแนนคุณภาพระบบนิเวศ 52.33 คะแนน ลดลงจากคะแนนฐาน 52.36 คะแนนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการบรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่ 50 คะแนน ภายในปี 2565 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูล Sustainable Development Report 2019 เป้าหมายที่ 12 ความรับผิดชอบต่อการผลิตและการบริโภค พบว่าประเทศไทยมีคะแนนอยู่ที่ 79.5 จากเต็ม 100 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับประเทศใน ASEAN แล้ว ประเทศไทยอยู่ในช่วงค่าคะแนนใกล้เคียงกับกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีค่าคะแนนสูงกว่า มาเลเซีย (77.1) และสิงคโปร์ (35) แต่ต่ำกว่าเวียดนาม (87.1) และกัมพูชา (97.1)

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน อาทิ การส่งเสริมภาคการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร เช่น ชุมชนบ้านหินลาดใน จังหวัดเชียงราย ที่ดำรงชีวิตแบบวิถีพอเพียง เลือกบริโภคในสิ่งที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง เป็นต้น รวมทั้งภาคการท่องเที่ยว และมีการส่งเสริมการบริโภคโดยการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว เช่น มาตรการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากสีเขียว เป็นต้น ตลอดจนการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างยั่งยืน โดยโครงการในช่วงปี 2561-2562 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มศักยภาพการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้ประโยชน์จากกากของเสีย อาทิ โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์กากของเสีย และโครงการส่งเสริมพัฒนาสถานประกอบการสีเขียว

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย นอกจากการส่งเสริมการพัฒนาระบบการผลิตและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตามที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมทั้งการกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐาน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านประมง ด้านป่าไม้ และด้านมลภาวะทางอากาศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อร่วมกันให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการเสริมสร้างสังคมคาร์บอนต่ำผ่านการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน โดยหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดมาตรการการบังคับใช้กฎหมาย และการใช้กลไกเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และสังคม เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม โดยเฉพาะในด้านประมง ด้านป่าไม้ และด้านมลภาวะทางอากาศ อาทิ การอุดหนุนผู้ทำประมงที่ใช้เครื่องมือประมงที่ถูกกฎหมาย การจัดการพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้อย่างเป็นระบบ และการให้สิทธิประโยชน์กับโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทย่อย การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน บนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

เป้าหมาย

พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น 180102

การเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว เป็นการให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง อนุรักษ์ และลดการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และมุ่งเน้นการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการหยุดยั้งการทำลายพื้นที่ป่า ตลอดจนพัฒนาองค์กรของรัฐและทุกภาคส่วนอย่างมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน เพื่อตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวัง และส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายพื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น ได้แก่ การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่ป่า

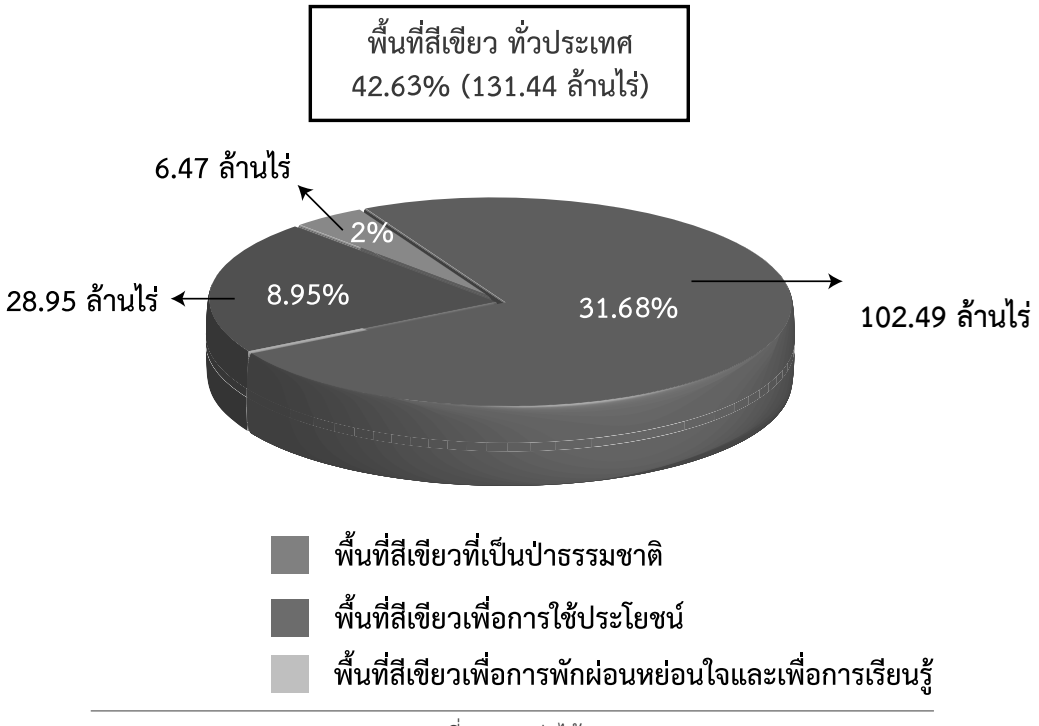

ที่มา: กรมป่าไม้

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจาก สัดส่วนพื้นที่สีเขียวทุกประเภท ได้แก่ พื้นที่ป่าธรรมชาติ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ พื้นที่สีเขียวในเมืองและชนบท รวมทั้งป่าในเมืองและชุมชนเพื่อการเรียนรู้พักผ่อนหย่อนใจ (ร้อยละของพื้นที่ทั้งประเทศ) โดยข้อมูลจากกรมป่าไม้ ปี 2561 พบว่า มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวซึ่งเป็นป่าธรรมชาติ 102.49 ล้านไร่ (ร้อยละ 31.68) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ 28.95 ล้านไร่ (ร้อยละ 8.95) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท 6.47 ล้านไร่ (ร้อยละ 2) รวมทั้งสิ้น 131.44 ล้านไร่ (ร้อยละ 42.63) จากข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่สีเขียวโดยเฉพาะพื้นที่ป่าธรรมชาติมีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจมีแนวโน้มการเพิ่มจำนวนขึ้นเช่นกัน

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180102

การดำเนินการที่ผ่านมา รัฐบาลได้มีนโยบายที่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์เพิ่มเติม และมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2562) รวมทั้งความเข้มงวดในการป้องกันปราบปรามการบุกรุกทำลายป่าไม้อย่างต่อเนื่อง และภาคประชาสังคมต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าให้มีความยั่งยืน ทำให้ทรัพยากรป่าไม้ได้รับการดูแลรักษาและมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งโครงการในช่วงปี 2561 - 2562 ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามแนวธรรมชาติ อาทิ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริหารจัดการที่ดิน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาแนวเขตพื้นที่สีเขียว อาทิ โครงการยกระดับการรังวัดที่ดินด้วยระบบดาวเทียม (RTK GNSS Network)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มขึ้นของประชากรและความต้องการใช้ที่ดินเพื่อเป็นปัจจัยในการผลิต อาทิ การทำเกษตรกรรม การทำอุตสาหกรรม และเขตชุมชน ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ทำให้มีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศ การสร้างความชัดเจนของการแบ่งเขตที่ดิน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ป่าและพื้นที่สีเขียวให้คงสภาพสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มพื้นที่สีเขียวทุกประเภทจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ต้องเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ป่าไม้และพื้นที่สีเขียวในชุมชน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินโครงการ กำหนดมาตรการหรือกลไกทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน อาทิ โครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของทั้งประเทศ โครงการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ การขยายผลมาตรการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเพื่อเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง รวมถึงการปลูกไม้แนวตั้ง มาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้และส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

แผนแม่บทย่อย การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน บนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

เป้าหมาย

ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น 180201

การเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล เป็นการให้ความสำคัญกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด มุ่งเน้นการบริหารจัดการระบบนิเวศทางทะเลและสัตว์ทะเล เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงทรัพยากรทางทะเลทั้งระบบ ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำและดูแลผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การทำประมงอย่างถูกกฎหมาย การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงระบบนิเวศทางทะเล และการเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์นาวี ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล จึงต้องอาศัยการบริหารจัดการระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพครบวงจร อาทิ การท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ที่มา: Ocean Health Index

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index: OHI) จัดทำโดย Global OHI team ซึ่งประเมินจากความสามารถของมหาสมุทรที่ให้ประโยชน์สำคัญแก่มนุษย์ทั้งหมด 10 ด้าน ที่ครอบคลุมมิติด้านระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และสังคม โดยในปี 2562 ประเทศไทยได้คะแนน 66 คะแนน อยู่ลำดับที่ 130 จากทั้งหมด 221 ประเทศทั่วโลก โดยลดลงจากค่าคะแนน ณ ปี 2561 ซึ่งได้คะแนน 68 คะแนน อยู่ลำดับที่ 108 จากทั้งหมด 221 ประเทศทั่วโลก โดยด้านที่ประเทศไทยได้คะแนนลดน้อยลง ได้แก่ ศักยภาพด้านอาหารจากการทำประมงและเพาะเลี้ยงทางทะเล และศักยภาพของผลิตภัณฑ์ธรรมชาติที่ได้จากมหาสมุทร ซึ่งคาดการณ์จะบรรลุเป้าหมาย 70 คะแนน ได้ตามที่กำหนดในปี 2565 ทั้งนี้ค่าคะแนนดัชนีคุณภาพมหาสมุทรเป็นการประเมินข้อมูลในเบื้องต้นโดยองค์กรต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำลังศึกษาและจัดทำการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทย (OHI) เพื่อให้มีข้อมูลตามบริบทของประเทศประกอบการประเมินสถานการณ์ของเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และคาดการณ์จะบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 ที่ 70 คะแนนได้ต่อไป

180201

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 – 2562 หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมเจ้าท่า และสถาบันการศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง การจัดการคุณภาพน้ำและขยะทะเลอย่างต่อเนื่องโดยมีการดำเนินงานผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โครงการบริหารจัดการขยะทะเล ตลอดจนการดำเนินงานผ่านการออกมาตรการควบคุม มาตรการทางกฎหมาย และการรณรงค์ต่าง ๆ อาทิ การจัดทำพระราชบัญญัติเรือไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเรือประมง และการจัดทำพระราชบัญญัติรักษาผลประโยชน์ทางทะเล พ.ศ. 2562

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย คือ การเสื่อมโทรมลงทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลชายฝั่ง อาทิ ปะการัง หญ้าทะเล และสัตว์ทะเลหายาก เนื่องมาจากการใช้ประโยชน์จากทะเลที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้นตามการเติบโตของประชากรและความเจริญทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว การขาดข้อมูลทางวิชาการ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะประเด็นต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง นอกจากนี้ ความท้าทายด้านการวางแผนการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างเป็นระบบและการบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลเพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งจัดทำแผนปฏิบัติการทางทะเล อาทิ แผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย และดำเนินการให้ครอบคลุมประเด็นระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง อีกทั้งการใช้ประโยชน์จากทะเลโดยเฉพาะเพื่อการท่องเที่ยว และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับขีดความสามารถในการรองรับในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรพิจารณาปรับปรุง ผลักดันกฎหมาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควรเร่งส่งเสริมสนับสนุนการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และสังคม ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อนำไปสู่ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลต่อไป

แผนแม่บทย่อย การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน บนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง 180301

การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ เป็นการให้ความสำคัญกับการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศในระยะยาวที่สอดคล้องกับการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และพัฒนาการบริหารจัดการพิบัติภัยทั้งระบบ โดยคำนึงถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาวเป็นสำคัญ ตลอดจนการส่งเสริมแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาต่าง ๆ ทั้งพลังงานและขนส่ง กระบวนการอุตสาหกรรม และการจัดการของเสีย ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง จึงต้องอาศัยการมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการก๊าซเรือนกระจก การมีฐานข้อมูลในการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

ที่มา: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมในสาขาพลังงานและขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรม และการใช้ผลิตภัณฑ์ และสาขาการจัดการของเสีย โดยข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประเทศไทยสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างต่อเนื่องจากผลการดำเนินงานในปี 2556 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงเพียงร้อยละ 4 ต่อมาสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 14 (คิดเป็นปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดได้คือ 51.72 MtCo2eq) ในปี 2560 แสดงให้เห็นว่าสามารถบรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 12 ได้แล้ว

180301

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดทำแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี 2564 - 2573 ใน 3 สาขาหลัก ได้แก่ สาขาพลังงานและการขนส่ง สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และสาขาการจัดการของเสีย ซึ่งโครงการในช่วงปี 2561 - 2562 เป็นการดำเนินงานที่เน้นการจัดทำร่างกฎหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับแรกของไทย และการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ การปรับปรุงกลไกทางการเงินของประเทศ อาทิ การเสริมสร้างบทบาทของกองทุนสิ่งแวดล้อมในการสนับสนุนทางการเงินแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดทำโครงการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการส่งเสริมภาคการผลิตที่คำนึงถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ โครงการส่งเสริมการผลิตที่ลดอัตราการเกิดก๊าซเรือนกระจกโดยการขอรับรองฉลากคาร์บอน โดยการดำเนินงานในระยะต่อไปควรมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างบรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่กำหนดไว้แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อการรักษาสถานภาพเป้าหมายให้คงไว้และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญกับประเด็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนมุ่งเน้นการหานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ลดลงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อรักษาสถานภาพค่าเป้าหมายให้คงไว้และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาจึงจำเป็นต้องดำเนินโครงการหรือมาตรการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมวิจัยและการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสถานการณ์ก๊าซเรือนกระจก โครงการส่งเสริมการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้น และมาตรการการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางและการขนส่ง รวมทั้งการขยายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไปยังสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขาที่ดำเนินการอยู่แล้ว

แผนแม่บทย่อย การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เป้าหมาย

คุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ 180401

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการจัดการมลพิษที่เป็นแหล่งกำเนิด ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหรือควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเชิงพื้นที่ และกำหนดแนวทางที่สอดรับกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการป้องกันผลกระทบโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อลดและควบคุมมลพิษทางน้ำตามหลักการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทาง โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ได้แก่ การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการมลพิษทางน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกลไกและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ด้านการจัดการมลพิษทางน้ำ และการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำอย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากคุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำทะเล และแหล่งน้ำใต้ดิน อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมกับประเภทของการใช้ประโยชน์ (ร้อยละของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด) ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่สามารถแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ แต่สามารถสรุปสถานการณ์โดยสะท้อนได้จากข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ในปี 2561 พบว่า อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ร้อยละ 91 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83 ในปี 2560 และอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ 9 ลดลงจากร้อยละ 17 ในปี 2560 โดยไม่มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมากหรือเสื่อมโทรมมาก และจากข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำบาดาล ในปี 2561 โดยทั่วไปยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้บริโภคได้ แต่บางพื้นที่มีปริมาณธาตุเหล็กและแมงกานีส ในปริมาณสูง และมีการปนเปื้อนสารมลพิษที่ยังมีการติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบาดาล และจากข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ในปี 2561 คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีมาก ร้อยละ 94 ลดลงจาก ร้อยละ 96 ในปี 2560 โดยมีแหล่งน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

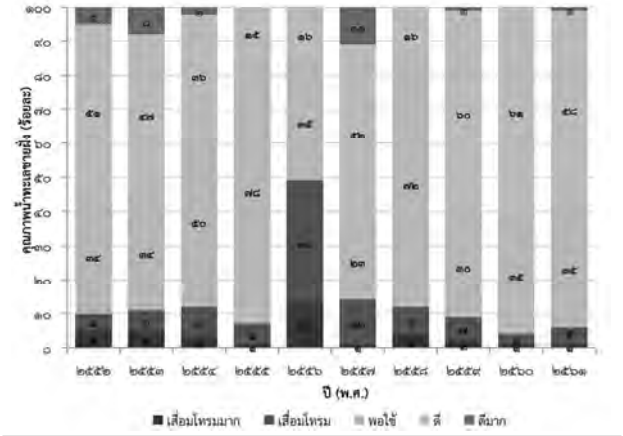

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

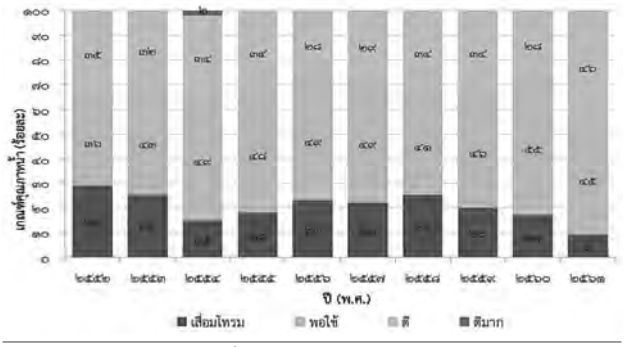

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180401

การดำเนินการที่ผ่านมา รัฐบาลได้ดำเนินการจัดทำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ โดยทุกหน่วยงานสามารถบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ในช่วงปี 2561 - 2562 โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการจัดการปัญหาน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ และระบบบำบัดน้ำเสีย โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง อาทิ โครงการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำและน้ำเสีย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การขยายตัวอย่างไร้ทิศทางของชุมชนเมือง และภาคการผลิตโดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้การรวบรวมน้ำเสียไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และต้นทุนในการจัดการน้ำเสียสูงกว่าที่จำเป็น ดังนั้น ความท้าทายที่สำคัญคือการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียให้สอดคล้องกัน รวมทั้งการสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้น้ำถึงภาระความรับผิดชอบในการจัดการน้ำเสีย บนหลักการผู้สร้างมลพิษเป็นผู้จ่าย

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้คุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเร่งดูแลควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดในพื้นที่ชุมชนและอุตสาหกรรม อาทิ การติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือนหรือร้านค้าในชุมชน โดยให้มีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียก่อนระบายสู่แหล่งน้ำอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมุ่งเน้นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหามลพิษทางน้ำ โดยการเผยแพร่รายงานคุณภาพน้ำแบบออนไลน์ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการต่าง ๆ หรือประชาชนทั่วไปได้ทราบ รวมทั้งต้องส่งเสริมการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อบังคับใช้ในการจัดการน้ำเสียให้เป็นรูปธรรม อาทิ การผนวกรวมค่าจัดการน้ำเสียกับค่าน้ำประปา

แผนแม่บทย่อย การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เป้าหมาย

คุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนอยู่ระดับมาตรฐานของประเทศไทย

180402

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการจัดการมลพิษที่เป็นแหล่งกำเนิด ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหรือควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเชิงพื้นที่ และกำหนดมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษทางอากาศในรูปของปริมาณรวม ตลอดจนกำหนดมาตรการควบคุมปริมาณการจราจรหรือยานพาหนะในพื้นที่เพื่อติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ของตนเอง โดยการมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการมลพิษทางอากาศ เสียง และการสั่นสะเทือนอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกลไกและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ด้านการจัดการมลพิษ และการร่วมรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากคุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเทศไทย (ร้อยละของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด) ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่สามารถแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ อย่างไรก็ตาม มีข้อมูลการรายงานที่สะท้อนสถานการณ์ ได้แก่ ข้อมูลปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เฉลี่ยรายปีและค่าเฉลี่ยรายพื้นที่ ในปี 2561 พบว่า คุณภาพอากาศ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน มีค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศค่อนข้างคงที่ จาก 41.0 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) ในปี 2560 เป็น 42.0 มคก./ลบ.ม. ในปี 2561 และยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน มีค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่ค่าเฉลี่ย 22.0 มคก./ลบ.ม. เป็น 24.0 มคก./ลบ.ม. ในปี 2561 แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน สำหรับสถานการณ์หมอกควันและจุดความร้อนสะสม ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ พบว่า จำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน ในปี 2561 เท่ากับ 34 วัน ลดลงจากปี 2560 ที่เท่ากับ 38 วัน หรือร้อยละ 11 สำหรับข้อมูลระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในปี 2561 ค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมง เท่ากับ 69.9 เดซิเบลเอ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (มาตรฐานระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมง กำหนดไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ) ซึ่งปี 2560 เท่ากับ 67.4 เดซิเบลเอ จะเห็นว่าระดับเสียงเพิ่มขึ้นจากปี 2560 อยู่ถึง 2.5 เดซิเบลเอ แต่ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ภายในปี 2565 ได้

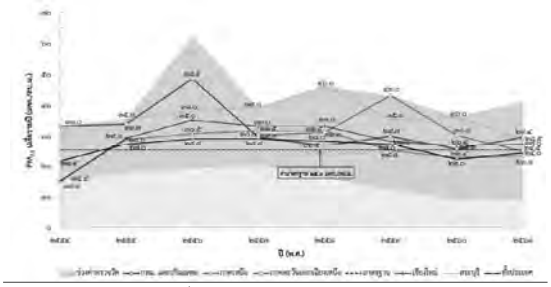

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

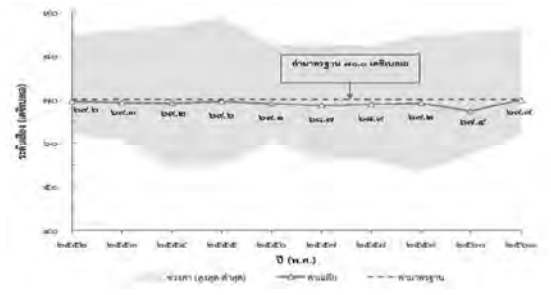

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

180402

การดำเนินการที่ผ่านมา รัฐบาลได้ประกาศให้มีการแก้ไขปัญหามลภาวะด้านฝุ่นละอองเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดทำแผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพอากาศของประเทศระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) อีกทั้งมีการใช้มาตรการเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตตามแนวทางเชิงพื้นที่ ซึ่งทำให้คุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนในพื้นที่ตรวจวัด มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสากล ยกเว้นค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ที่มีค่าเกินมาตรฐานในเมืองใหญ่และเขตอุตสาหกรรม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากสภาพปัญหามลพิษทางอากาศ เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เห็นชัดเจนทั้งในเขตชุมชนขนาดใหญ่ และพื้นที่พัฒนาที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของกิจกรรมอุตสาหกรรม การคมนาคม การจราจร และการก่อสร้าง ทำให้เกิดปัญหาการปล่อยฝุ่นละอองออกสู่อากาศ รวมถึงปัญหาการเผาในพื้นที่โล่งแจ้งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดปัญหามลภาวะทางอากาศ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ (1) ความเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ (2) การขาดความเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ และ (3) การศึกษาวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อลดมลพิษทางอากาศ อาทิ รถสามล้อไฟฟ้า รถเมล์ไฟฟ้า รถจักรยานยนต์ไฟฟ้า ยังไม่สามารถพัฒนาในเชิงพาณิชย์ได้

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวทางการพัฒนาจึงควรเร่งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่ต้นทางของระบบ อาทิ ผู้ผลิตต้องมีความรับผิดชอบต่อมลพิษที่จะเกิดขึ้นตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย และควรพัฒนาการนำมาตรการทางภาษีมาใช้ควบคุมดูแลสภาพเครื่องยนต์ของพาหนะ โดยการเก็บภาษีรถยนต์ที่มีเครื่องยนต์สภาพเก่าและมีการเผาไหม้เชื้อเพลิงไม่สมบูรณ์อย่างเข้มงวด รวมถึงมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยี โดยการนำพลังงานทดแทน หรือพลังงานสะอาดมาใช้ อาทิ การส่งเสริมการใช้รถพลังงานไฟฟ้า ตลอดจนเร่งดำเนินการให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาและกลวิธีในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

แผนแม่บทย่อย การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เป้าหมาย

การจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตร และการอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

180403

การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการจัดการมลพิษที่เป็นแหล่งกำเนิด ให้ความสำคัญกับการป้องกันและลดมลพิษจากขยะและของเสียอันตราย รวมทั้งการบริหารจัดการควบคุมมลพิษจากการบำบัดกำจัดขยะ และของเสียอันตราย ด้วยการปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ พร้อมทั้งให้มีระบบการอนุญาตการระบายมลพิษและกำหนดมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ตลอดจนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหาในภาพรวมของประเทศบนฐานของความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตรและการอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงต้องอาศัยการมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อของเสียอันตรายสารเคมีในภาคการเกษตรและการอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกลไกและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ด้านการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อของเสียอันตรายสารเคมีในภาคการเกษตรและการอุตสาหกรรม และการร่วมรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหามลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะ (คะแนน) ซึ่งจากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศของกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2561 พบว่า มีปริมาณขยะประมาณ 27.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 จากปี 2560 ที่มีปริมาณ 27.37 ล้านตัน เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองและการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง 10.88 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 38.85 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด ลดลงร้อยละ 7.19 จากปี 2560 ที่มีปริมาณ 11.69 ล้านตัน ส่วนที่เหลือเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดอย่างไม่ถูกต้องประมาณ 7.32 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 26.21 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09 จาก 2560 ที่มีปริมาณ 7.17 ล้านตัน สำหรับของเสียอันตราย ในปี 2561 มีจำนวน 1.893 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 27.91 จากปี 2560ที่มีจำนวน 2.626 ล้านตัน แบ่งเป็นของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม จำนวน 1.2 ล้านตัน ของเสียอันตรายจากชุมชน จำนวน 0.638 ล้านตัน และมูลฝอยติดเชื้อ 0.055 ล้านตัน โดยปี 2561 มีค่าดัชนีประสิทธิภาพการจัดการขยะอยู่ที่ 0.64 ซึ่งยังต่ำกว่าคะแนนเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยที่กำหนด แต่มีความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดในปี 2565 (0.74)

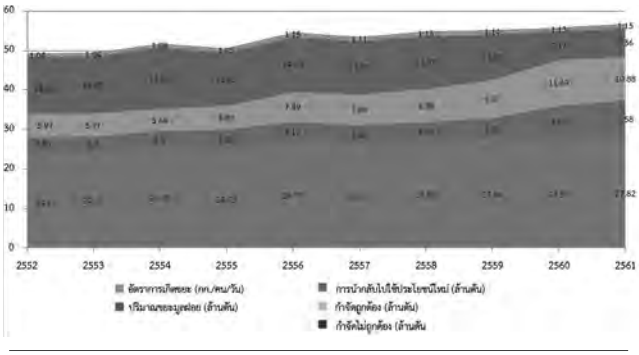

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

180403

การดำเนินการที่ผ่านมา รัฐบาลได้ส่งเสริมนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมาอย่างต่อเนื่อง โดยถือว่าการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านมลพิษและของเสียอันตรายระยะ 20 ปี (2561 - 2580) โดยการใช้หลัก 3R และแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมทั้งหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนแผนดังกล่าว ซึ่งโครงการในช่วงปี 2561 - 2562 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการจัดการขยะ อาทิ โครงการพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่จากวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว โดยเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด 3R และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพโรงงานคัดแยกและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์และอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ผลการดำเนินงานยังพบประเด็นท้าทาย คือ เนื่องด้วยปริมาณขยะที่มีจำนวนมากเกินความสามารถในการจัดการ ส่งผลให้รูปแบบและวิธีการในการจัดการขยะไม่เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากลเท่าที่ควร อาทิ การกำจัดขยะไม่ถูกวิธี การขาดการคัดแยกขยะ จึงควรให้ความสำคัญต่อมาตรการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะทั้งระบบให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวทางการพัฒนาจึงควรเร่งให้ความสำคัญกับการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด โดยการรณรงค์และสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยยึดหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะตามมา ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และกลไกเครื่องมือด้านการจัดการมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตราย สารเคมีในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

แผนแม่บทย่อย การยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

เป้าหมาย

คนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี 180501

การยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศเป็นบริบทที่สำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อาทิ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการ ดังนั้น การดำเนินงานในอนาคตจึงต้องมีกลไกสำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดพื้นที่ของการทดลองเชิงนวัตกรรม นโยบาย และกฎหมาย ที่ตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพบนหลักของการมีส่วนร่วม โดยการยอมรับและปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม และมาตรการจูงใจเพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตารางแสดงจำนวนอาสาสมัครด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งที่มา ทสม.	จำนวน ทสม. ก่อนปี 2557 - 2562
เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)	222,892
เครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)	433
เครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีภัยพิบัติ (ทธ.)	1,157
เครือข่ายและกลุ่มผู้ใช้น้ำ (ทน.)	3,122
กลุ่มเกษตรผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่ประสบภัยแล้ง (ทบ.)	187
เครือข่ายป่าไม้ (เครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า, เครือข่ายป่าชุมชน, เครือข่ายไฟป่า)	962
เครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป./อส.)	4,151
รวม	**232,904**

ที่มา: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การเติบโตอย่างยั่งยืน

180501

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากดัชนีการตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจุบัน ยังไม่มีข้อมูลที่สามารถแสดงถึงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ ทั้งนี้ สามารถเทียบเคียงข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นความตระหนักรู้ของภาคประชาชน จาก (1) จำนวนอาสาสมัครด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลโดย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 มีจำนวน 232,904 คน จากทุกเครือข่ายของหน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (2) การให้ความสนใจของภาคประชาชนและภาคเอกชน ปรากฏผ่านความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการจิตอาสาพระราชทาน 904 วปร. รวมถึงภาคเอกชนได้มีการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบอาสาสมัครปลูกป่า กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่และชายหาดสาธารณะ กิจกรรมการเก็บขยะต่าง ๆ ฯลฯ

การดำเนินการที่ผ่านมา ในช่วงปี 2561 - 2562 หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่วนใหญ่ในการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานของรัฐ ประชาชน อาทิ โครงการการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการค่ายเยาวชนรักษ์พงไพร โครงการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

180501

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการสร้างกลไกเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงยังคงมีประเด็นท้าทายที่สำคัญคือมาตรการจูงใจ และการสร้างความยอมรับของประชาชนในการปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หน่วยงานภาครัฐด้านสิ่งแวดล้อมควรร่วมกับภาคเอกชนและประชาสังคมในการดำเนินโครงการหรือมาตรการที่สำคัญ อาทิ มาตรการทางภาษีส่งเสริมให้ผู้ประกอบการโรงงานร่วมกับชุมชนดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โครงการจับคู่บริษัทไทยกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่และประชาสังคมร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน โครงการบุคคลต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อม โครงการสำนึกอนุรักษ์ชุมชนบ้านเกิด โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โครงการลด ละ เลิกสร้างขยะด้วยตัวเรา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 19

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

"การพัฒนาการจัดการเชิงลุ่มน้ำ
เพื่อความมั่นคงด้านน้ำเพื่อปรับสมดุล
ด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสมดุลการบริหารจัดการน้ำ ในการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมทั้งการพัฒนาการจัดการลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศโดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น (2) ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ และ (3) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

190001

(1) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น พิจารณาจากการจัดอันดับดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ซึ่งในปี 2559 จากการวัดระดับความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ มีเกณฑ์การวัดระดับจาก 1 ถึง 5 โดยประเทศไทยอยู่ในระดับที่ 2 เป็นระดับที่มีการดำเนินการด้านความมั่นคงบางส่วน จากข้อมูลพบว่าคงที่จากรอบสำรวจก่อนหน้าในปี 2556 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากคะแนน พบว่าคะแนนเพิ่มขึ้นจาก 47.9 คะแนน เป็น 54.4 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีความมั่นคงด้านน้ำเพิ่มขึ้น และมีโอกาสบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 60 คะแนน ในปี 2565

190002

(2) ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ พิจารณาจากผลิตภาพการใช้น้ำ โดยเทียบเคียงจากรายงานแนวคิดความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ–ประเทศไทยกับนานาชาติ 2559 โดยคณะวิศวกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าผลิตภาพจากการใช้น้ำของประเทศไทยต่อน้ำ 1 ลบ.ม ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับ 3.59 ดอลล่าร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 6 เป็นรองเพียง 5 ประเทศ (1) สิงคโปร์ (2) บรูไน (3) มาเลเซีย (4) อินโดนีเซีย (5) ฟิลิปปินส์ และจัดอยู่ในลำดับที่ 132 ในระดับโลก

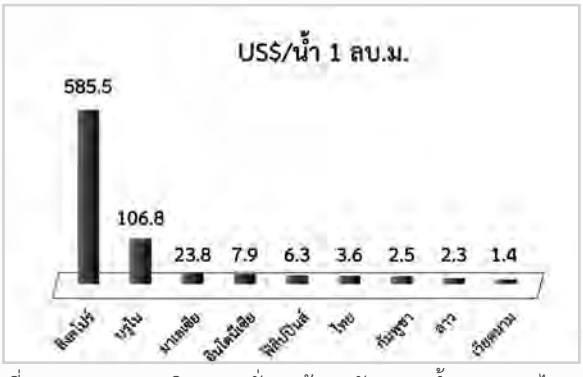

ที่มา: รายงานแนวคิดความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ–ประเทศไทยกับนานาชาติ 2559

190003

(3) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี พิจารณาจากดัชนีสัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกล้ำผิดกฎหมาย โดยสามารถเทียบเคียงสถานการณ์จากข้อมูลจำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ซึ่งจะได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้มีระบบนิเวศที่ดี โดยในปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 48 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 95 แห่ง ในปี 2558 สะท้อนให้เห็นว่ามีแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดีเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ของเป้าหมายระดับประเด็น ทั้ง 3 เป้าหมายแล้วแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความท้าทายอย่างมากเพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับประเด็นตามที่กำหนดไว้

ความท้าทายที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (1) การรับมือต่อความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้นในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและบริการ อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (2) การฟื้นฟูทรัพยากรแหล่งน้ำที่ถูกทำลายจากพลวัตการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมและบริการ และ (3) การรวบรวมและจัดการข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ อาทิ ปริมาณการใช้น้ำในภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม สภาพภูมิอากาศล่วงหน้า รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แผนแม่บทฯ ประเด็น การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ประกอบด้วย 3 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการน้ำและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านต่าง ๆ ผ่านการพัฒนาความสามารถของทรัพยากรมนุษย์และองค์กรผู้ใช้น้ำ และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในระบบบริหารจัดการ *(2) การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการจัดหาและใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า ลดการสูญเสียและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำผ่านระบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ (เกษตรกรรม อุตสาหกรรม) และสังคมในอนาคต และ *(3) การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ โดยการพิสูจน์แนวเขตแม่น้ำลำคลอง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานรายเป้าหมายของแต่ละแผนแม่บทย่อย ดังนี้

190101 190102 190103 190201 190202 190203 190301

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมาย

ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค เพิ่มขึ้นจากระดับ 3 ให้เป็นระดับ 4

090101

ความเพียงพอและคุณภาพของน้ำอุปโภคบริโภคมีส่วนสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นส่วนสนับสนุนเป้าหมายด้านความมั่นคงทางด้านน้ำของประเทศ ปัจจัยสำเร็จที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประกอบด้วย การจัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทั่วถึงทุกครัวเรือน การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและการใช้น้ำ และการเพิ่มศักยภาพในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคและการผลิต

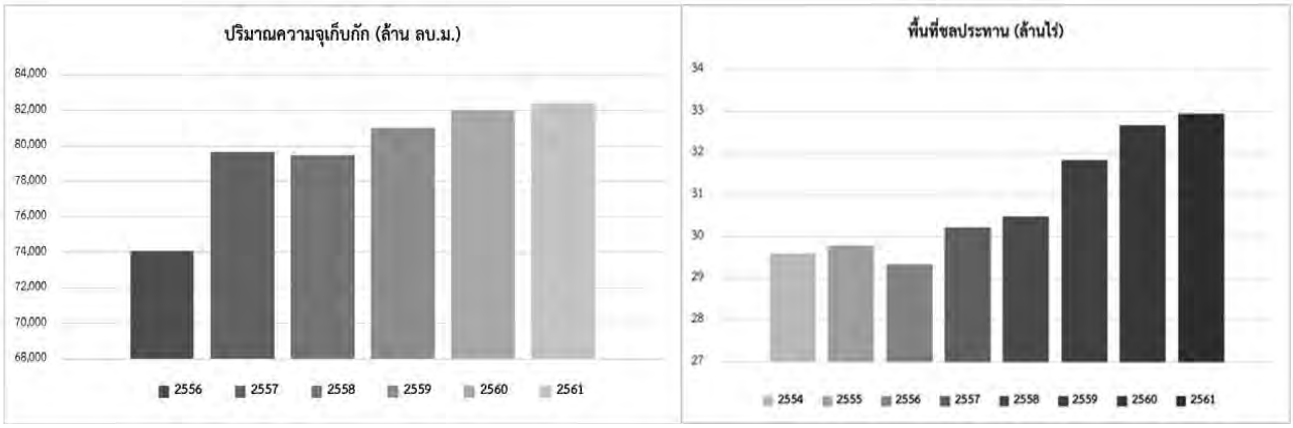

ที่มา: Sustainable Development Report 2019

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค พบว่าเป้าหมายดังกล่าวสามารถสะท้อนจากข้อมูลสัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงบริการน้ำดื่ม และสัดส่วนของน้ำเสียที่ได้รับการบำบัด จาก Sustainable Development Report 2019 ซึ่งจัดทำโดย Sustainable Development Solutions Network (SDSN) และ Bertelsmann Stiftung พบว่าประเทศไทยมีประชากรร้อยละ 98.2 ที่เข้าถึงบริการน้ำดื่ม นับเป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ (ร้อยละ 100) บรูไน (ร้อยละ 99.5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไทยมีความก้าวหน้าในการจัดหาน้ำสะอาดค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ในด้านการใช้และการอนุรักษ์น้ำยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร แสดงจากข้อมูลสัดส่วนของน้ำเสียที่ได้รับการบำบัด ซึ่งมีเพียงร้อยละ 12.1 ของปริมาณน้ำเสียรวม ดังนั้นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคจึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาระบบการจัดการน้ำเสียจากชุมชนซึ่งเป็นน้ำเสียส่วนใหญ่ของประเทศ

190101

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย (มท.) เป็นผู้รับผิดชอบหลักการพัฒนาระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการบำบัดน้ำเสียชุมชน โดยได้ดำเนินการพัฒนาระบบประปาและบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 ได้ดำเนินการก่อสร้างระบบ ประกอบด้วย ระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 1,197 แห่ง และการขยายเขตการให้บริการน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและการประปานครหลวงให้มีครัวเรือนได้รับบริการน้ำประปาเพิ่มขึ้น 26,000 ครัวเรือน นอกจากนี้ ได้มีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเพิ่มเติมจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลกมลา และเทศบาลตำบลฉลอง จังหวัดภูเก็ต เทศบาลตำบลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม และเทศบาลนครจังหวัดระยอง ซึ่งรวมทั้งหมดเป็น 105 แห่ง นอกจากนี้ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี พ.ศ. 2561–2580 กำหนดเป้าหมายให้มีการสร้างระบบประปาให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้านจำนวนมากกว่า 5,000 หมู่บ้าน รวมทั้งการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเพิ่มเติมจำนวน 100 แห่ง ภายในปี 2565

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การลงทุนพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนให้มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมความสามารถองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการบริหารจัดการและการจัดเก็บรายได้สำหรับระบบประปาหมู่บ้านและระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้างแล้วเสร็จเพื่อให้มีการดูแลบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย มท. โดย อปท. ควรพิจารณาดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการลงทุนและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียร่วมกันระหว่าง อปท. รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชน มาตรการกำหนดอัตราค่าบริการจัดการน้ำเสียที่สอดคล้องกับต้นทุนการบริหารจัดการและได้รับการยอมรับจากประชาชนบนหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อให้การดำเนินงานมีความยั่งยืน นอกจากนี้ มท. ควรเร่งรัดการจัดทำและปรับปรุงข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง อาทิ จำนวนครัวเรือนเข้าถึงระบบประปา และจำนวนครัวเรือนเข้าถึงระบบสุขาภิบาล เพื่อให้สามารถแสดงระดับการมั่นคงด้านน้ำการอุปโภคบริโภคของประเทศได้อย่างชัดเจน

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมาย

ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น 190102

ภัยพิบัติทางน้ำมีแนวโน้มเพิ่มความรุนแรงและความถี่มากยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบการจัดการภัยพิบัติทางน้ำ เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มความสามารถในการรับมือและฟื้นตัวจากภัยพิบัติ ซึ่งมีปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การลดความเสี่ยงภัยแล้งในพื้นที่เกษตรน้ำฝน การบรรเทาอุทกภัยเชิงพื้นที่สำคัญอย่างเป็นระบบ และการจัดทำแผนการปรับตัวและเผชิญเหตุในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากเพื่อลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

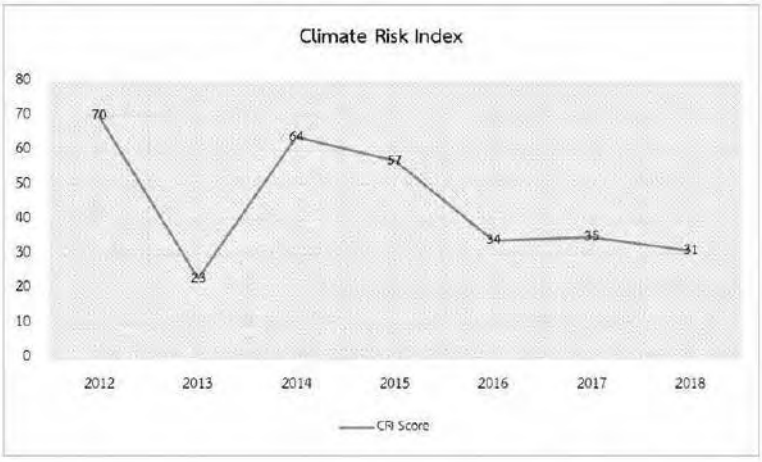

ที่มา: Global Climate Risk Index

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากดัชนีการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำ (ระดับ) พบเป้าหมายดังกล่าวสามารถสะท้อนจากข้อมูลประกอบอื่น ได้แก่ (1) รายงาน Asian Water Development Outlook 2016 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) ประเทศไทยมีดัชนีการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำปี 2559 ในระดับ 2 จาก 5 ระดับ เป็นระดับที่มีการเริ่มดำเนินการด้านความมั่นคงบางส่วน และอยู่ในลำดับที่ 19 จาก 48 ประเทศ โดยดัชนีที่ประเทศไทยได้คะแนนน้อยที่สุด คือ การรับมือกับภัยแล้ง ซึ่งอยู่ที่ 2.1 คะแนน จาก 5 คะแนน แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความสามารถในการจัดการต่อภัยแล้งค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้สำหรับการเปลี่ยนแปลงหลังจากปี 2559 สามารถสะท้อนได้จาก (2) ข้อมูลคะแนน Climate Risk Index ที่จัดทำโดย Germanwatch ซึ่งเป็นการประเมินระดับของผลกระทบทั้งในแง่จำนวนผู้เสียชีวิตและความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ประเทศต่าง ๆ ได้รับจากภัยพิบัติที่เกิดจากสภาพอากาศ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคะแนนของประเทศไทย ในช่วงปี 2559-2561 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย โดยคะแนนลดลงจาก 34 ในปี 2559 เป็น 31 ในปี 2561 ซึ่งหมายความว่าผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากภัยพิบัติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และ (3) ข้อมูลสัดส่วนประชากรที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสภาพอากาศ ในรายงาน Sustainable Development Report 2019 ซึ่งจัดทำโดย Sustainable Development Solutions Network (SDSN) และ Bertelsmann Stiftung ระบุว่ามีประชากรไทยจำนวน 929 คนต่อ 100,000 คน ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสภาพอากาศ โดยเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ไทยมีจำนวนผู้ได้รับผลกระทบอยู่ในกลุ่มเดียวกับประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และเมียนมาร์ ที่ประมาณ 1,000-1,200 คนต่อ 100,000 คน จากข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่อาจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

190102

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้ดำเนินการพัฒนาการกักเก็บระบบชลประทานและการระบายน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 ได้เริ่มดำเนินโครงการสำคัญ ดังนี้ (1) โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ซึ่งเป็นการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและก่อสร้างระบบระบายน้ำ เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำผิวดิน เป็นต้น รวมถึงโครงข่ายเชื่อมโยงแม่น้ำลำคลอง โดยมีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มขึ้น 320,000 ไร่ (2) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยการปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำจำนวน 18 แห่ง พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบ 9,238 ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ทั้งหมด 2,742 ครัวเรือน และ (3) โครงการจัดทำคลังข้อมูลและโครงข่ายข้อมูลทรัพยากรน้ำระดับประเทศ เพื่อบูรณาการข้อมูลที่สำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำและการเตือนภัย เช่น ข้อมูลองค์กรผู้ใช้น้ำ ข้อมูลปริมาณการใช้น้ำ และข้อมูลแหล่งน้ำ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้ระดับความรุนแรงและความถี่ของการเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศแบบเฉียบพลันเพิ่มสูงขึ้น และคาดการณ์ได้ยาก ซึ่งจะทำให้ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมและภัยแล้งมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจก็มีส่วนเพิ่มระดับความเสี่ยงต่อภัยพิบัติด้วย อาทิ การก่อสร้างที่กีดขวางทางน้ำ การบุกรุกแหล่งน้ำธรรมชาติ การถมคูคลอง และการตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย นอกจากมาตรการด้านสิ่งก่อสร้างที่หน่วยงานต่าง ๆ กำลังดำเนินการเพื่อลดความรุนแรงของการเกิดน้ำท่วมและภัยแล้งแล้วนั้น การพัฒนาความสามารถของประเทศไทยในการรับมือกับภัยพิบัติทางน้ำในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับ (1) การบูรณาการมาตรการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างอาคารในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม การออกแบบก่อสร้างเส้นทางการคมนาคมขนส่งไม่ให้กีดขวางเส้นทางการไหลของน้ำ โครงการส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดทำฝายชะลอน้ำและอนุรักษ์ต้นน้ำ เป็นต้น (2) การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือแนวทางการประกอบอาชีพเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ เช่น การพัฒนาพันธุ์พืชให้สามารถต้านทานสภาพแล้งและน้ำท่วมได้ การวางแผนปลูกพืชและตารางการปลูกให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และ (3) การเตรียมพร้อมรับมือจากเหตุการณ์ภัยพิบัติในทุกภาคส่วน เช่น การเพิ่มความสามารถในการพยากรณ์สภาพภูมิอากาศล่วงหน้าเพื่อการแจ้งเตือนภัยให้ดีขึ้น การจัดทำแผนเผชิญเหตุระดับองค์กรหรือชุมชน การวางแผนการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถกลับมาดำเนินกิจการได้อย่างรวดเร็วหลังจากเกิดภัยพิบัติ และการพัฒนาเพิ่มช่องทางรับส่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อการแจ้งเตือนภัย เป็นต้น

แผนแม่บทย่อย ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น

เป้าหมาย

ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน 64 คะแนน ให้เป็น 80 คะแนน

190103

น้ำจืดเป็นทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละพื้นที่จึงต้องบริหารจัดการในเชิงลุ่มน้ำอย่างมีธรรมาภิบาลเพื่อนำไปสู่ความมั่นคงและการเพิ่มผลิตภาพของการใช้น้ำทั้งระบบ โดยองค์ประกอบของธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในการบริหารจัดการน้ำ การมีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรน้ำที่โปร่งใสและได้รับการยอมรับ การบริหารจัดการน้ำที่คำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้น้ำและการรักษาระบบนิเวศลุ่มน้ำ รวมถึงการมีระบบการติดตามผลการดำเนินนโยบายหรือโครงการด้านน้ำอย่างมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำประกอบด้วย การมีระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่ทันสมัย ถูกต้อง บูรณาการเป็นมาตรฐานเดียวกัน และการพัฒนากฎหมายกฎระเบียบที่ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม การพัฒนาความสามารถรับมือของชุมชน

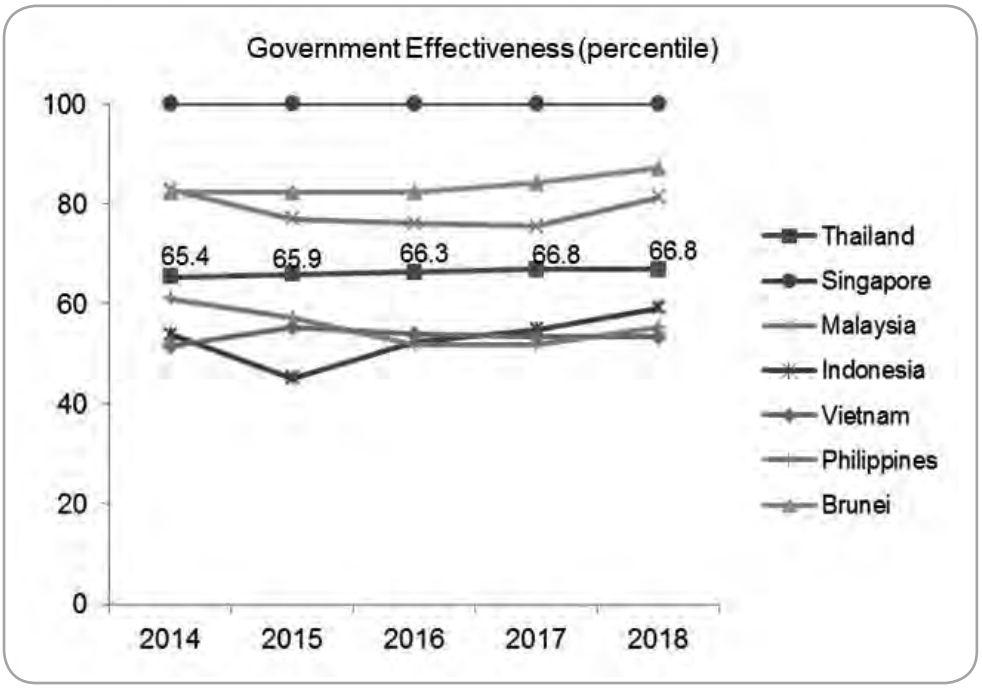

ที่มา: Asian Water Development Outlook 2016

190103

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ (ระดับ) สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลระดับประสิทธิภาพของภาครัฐของแต่ละประเทศ จากรายงาน Asian Water Development Outlook 2016 โดยธนาคารพัฒนาเอเชียที่แสดงให้เห็นว่า ประเทศที่มีระดับประสิทธิภาพของภาครัฐที่สูง มีแนวโน้มที่จะมีระดับความมั่นคงของน้ำที่สูงตามไปด้วย โดยในปี 2561 ประเทศไทยมีคะแนนระดับประสิทธิภาพของภาครัฐอยู่ในเปอร์เซ็นไทล์ที่ 66.8 เพิ่มขึ้นจาก 65.4 ในปี 2557 ทั้งนี้ในปี 2561 ประเทศในอาเซียนที่มีอันดับดีกว่าประเทศไทยมี 3 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ (100) บรูไน (87.0) และมาเลเซีย (81.3) จากสถานการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีขึ้นและความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561-2562 ประกอบด้วย (1) การประกาศใช้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรรการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และสิทธิในน้ำ รวมทั้งจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างกฎหมายลำดับรอง 11 ฉบับ ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งจะช่วยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง โดยกฎหมายลำดับรองทั้ง 11 ฉบับ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคัดเลือกองค์กรด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงและการดำเนินการในภาวะน้ำแล้งหรือภาวะน้ำท่วม ที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดค่าทดแทนการใช้น้ำ หรือค่าชดเชยความเสียหายต่อทรัพย์สิน จากการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม (2) การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ และเป็นแผนที่นำทางให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ (3) การจัดทำบัญชีแหล่งน้ำของประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายที่สำคัญ คือ การรวบรวมและจัดการข้อมูลที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลความต้องการใช้น้ำในแต่ละช่วงเวลาที่มีความทันสมัย และการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านน้ำทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบเพื่อการใช้งานที่รวดเร็วขึ้น เป็นต้น รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายด้านน้ำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการออกกฎหมายรองที่สำคัญ อาทิ กฎหมายด้านการชลประทาน อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตใช้น้ำ การจัดเก็บค่าน้ำ และการจัดสรรน้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรเร่งรัดการจัดทำฐานข้อมูลในระดับลุ่มน้ำที่ครอบคลุมข้อมูลพื้นฐานด้านน้ำและการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำที่เชื่อมโยงกับการจัดการน้ำระดับชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานในระดับลุ่มน้ำและมีการจัดการน้ำระดับชุมชนที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ควรเร่งปรับปรุงกฎหมายด้านน้ำที่ล้าสมัย และเร่งประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใช้น้ำ กฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บค่าน้ำ และกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรน้ำ เพื่อให้มีกฎหมายด้านน้ำที่ส่งเสริมการใช้น้ำอย่างประหยัด การใช้น้ำซ้ำ การใช้น้ำบำบัดแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทย่อย การเพิ่มผลิตภาพของการน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

เป้าหมาย

ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น 190201

แนวโน้มการขยายตัวและความหนาแน่นเพิ่มขึ้นของเมืองส่งผลต่อความมั่นคงของน้ำ โดยความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองหมายรวมถึง ความครอบคลุมของระบบประปาในเขตเมือง การมีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียในเขตเมือง และความสามารถของเมืองในการรับมือกับน้ำท่วม เพื่อให้บรรลุการเพิ่มผลิตภาพจึงต้องอาศัยการขยายเขตพื้นที่การให้บริการประปาในเขตเมือง การขยายความครอบคลุมและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียในเมือง ระบบการใช้น้ำบำบัดแล้ว การพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบพักน้ำ และระบบระบายน้ำเพื่อลดความรุนแรงจากน้ำท่วม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลรายงานที่เกี่ยวเนื่อง ได้แก่ รายงาน Asian Water Development Outlook 2016 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย พบว่าประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองในปี 2559 อยู่ที่ระดับ 1 จาก 5 ระดับ ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่กำหนดไว้ที่ระดับ 1.5 โดยดัชนีที่ประเทศไทยได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ความสามารถของเมืองในการรับมือกับน้ำท่วม ซึ่งได้คะแนน 1 จากคะแนนเต็ม 5 ในขณะที่ดัชนีการให้บริการระบบประปาในเขตเมือง ประเทศไทยได้คะแนน 3 จากคะแนนเต็ม 5 นอกจากนี้ Sustainable Development Report 2019 ซึ่งจัดทำโดย Sustainable Development Solutions Network (SDSN) และ Bertelsmann Stiftung ระบุว่าประชากรในเขตเมืองของประเทศไทยที่เข้าถึงบริการน้ำประปาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83.9 ซึ่งเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ (ร้อยละ 100) บรูไน (ร้อยละ 99.6) และมาเลเซีย (ร้อยละ 98.5) สำหรับระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในปี 2562 ประเทศไทยมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง และชะลอโครงการออกไป รวมถึงที่ยังไม่ได้มีการรับมอบ จำนวนทั้งหมด 105 แห่ง ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 4 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สัดส่วนของประชากรที่เข้าถึงบริการน้ำดื่ม		
1	Singapore	100
2	Brunei	99
3	Malaysia	99
4	Thailand	84
5	Vietnam	78
6	Laos	73
7	Cambodia	72
8	Philippines	59
9	Myanmar	52
10	Indonesia	25

ที่มา: Asian Water Development Outlook 2016

190201

รูปแบบพิเศษทั่วประเทศ นอกจากนี้ จำนวนพื้นที่ชุมชนที่มีระบบป้องกันน้ำท่วมเพิ่มขึ้นจาก 77 ชุมชน ในพื้นที่ 32 จังหวัด ในปี 2559 เป็น 157 ชุมชนในพื้นที่ 53 จังหวัด ในปี 2562

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการขยายเขตพื้นที่จ่ายน้ำ และการพัฒนาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนระบบป้องกันน้ำท่วม โดยในช่วงปี 2562 ได้เริ่มก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายพื้นที่การให้บริการน้ำประปา โดยการวางท่อประปาขยายเขตพื้นที่ให้บริการ ความยาวท่อรวม 100 กิโลเมตร ซึ่งจะครอบคลุมผู้ใช้น้ำรายใหม่จำนวน 0.26 ล้านราย รวมถึงการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองหลายพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ระบบระบายน้ำหลักเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองชุมพร ระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองชัยภูมิ และระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนสุไหงโกลก เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การอพยพประชากรจากชนบทสู่เมือง ทำให้เมืองมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นความท้าทายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้ทันกับการเติบโตของเมือง ทั้งการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเติมและการขยายระบบประปาเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการเพื่อรองรับปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ รวมทั้งการควบคุมไม่ให้มีการบุกรุกแหล่งน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กีดขวางทางไหลของน้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง นอกจากการพัฒนาระบบน้ำดิบ น้ำประปา การระบายน้ำ และการจัดการน้ำเสียแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการขยายตัวของเมือง ทั้งที่อยู่อาศัย พื้นที่ธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับผังเมือง ผังน้ำ ไม่กีดขวางทางน้ำธรรมชาติ และสอดรับกับการพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำดิบ ประปา การระบายน้ำเสีย พักน้ำ รวมถึงการปรับปรุงอัตราค่าใช้น้ำประปาและค่าบริการบำบัดน้ำเสียให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เพื่อให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และลดปริมาณการใช้น้ำและการเกิดปริมาณน้ำเสียที่ไม่จำเป็น และการหาแหล่งเงินลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ

แผนแม่บทย่อยใน การใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำระดับความมั่นคง / ผลิตภาพจากการใช้น้ำ

เป้าหมาย

ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 190202

กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของไทยจำเป็นต้องใช้น้ำในการดำเนินการ อาทิ ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ การมีปริมาณน้ำที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการผลิต และการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีปัจจัยหลักสู่การบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อให้เพียงพอต่อการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำด้วยการนำเทคโนโลยีที่ประหยัดน้ำมาใช้ในภาคการผลิต และการใช้มาตรการเพื่อจัดการความต้องการใช้น้ำ

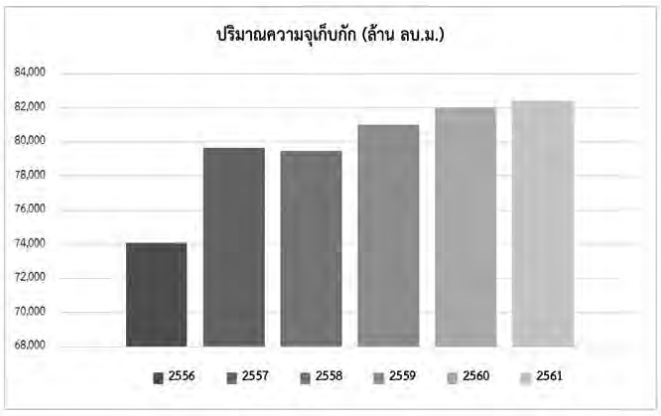

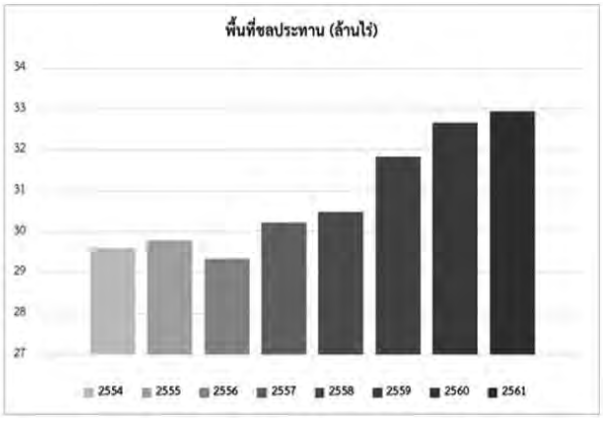

ที่มา: กรมชลประทาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถเทียบเคียงข้อมูลจากรายงาน Asian Water Development Outlook 2016 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย ประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในปี 2559 อยู่ในระดับที่ 4 (15.7 คะแนน) โดยอยู่ในลำดับที่ 3 จาก 48 ประเทศ เป็นรองเพียงสิงคโปร์ และออสเตรเลีย สำหรับในช่วงปี 2559 ถึง 2561 ประเทศไทยมีแนวโน้มของแหล่งน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณความจุกักเก็บน้ำชลประทานทั้งประเทศเพิ่มขึ้น 1,414 ล้าน ลบ.ม. จาก 80,998 ล้าน ลบ.ม.ในปี 2559 เป็น 82,412 ล้าน ลบ.ม.ในปี 2561 และพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศเพิ่มขึ้นจากเดิม 31.8 ล้านไร่ เป็น 32.9 ล้านไร่ แสดงแนวโน้มการบรรลุเป้าหมายความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

190202

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561-2562 ส่วนมากเป็นการดำเนินการก่อสร้างเพื่อเพิ่มแหล่งน้ำต้นทุน ประกอบด้วย การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำชลประทานและระบบส่งน้ำ เช่น โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยชื่นพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดน่าน และโครงการระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยวังกวางโตน จังหวัดเลย เป็นต้น รวมถึงการปรับปรุงฟื้นฟูพัฒนาแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน และรักษาสมดุลระบบนิเวศและพื้นที่ชุ่มน้ำ จำนวน 810 แห่ง และการขุดเจาะบ่อบาดาลจำนวน 31,222 บ่อ ซึ่งช่วยให้มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 858 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ 1.6 ล้านไร่

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายสำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือของผู้ใช้น้ำในการจัดการด้านอุปสงค์การใช้น้ำ และการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่แห่งใหม่ เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมมักตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม การสร้างการยอมรับในพื้นที่ และกระบวนการก่อสร้างที่รัดกุม นอกจากนี้ การพัฒนาแหล่งน้ำทางเลือก อาทิ บ่อบาดาลขนาดใหญ่ ยังขาดข้อมูลการสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการขุดเจาะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับผู้ใช้น้ำในการดำเนินโครงการและมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการด้านอุปสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เช่น การนำน้ำเสียที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ การพัฒนานวัตกรรมขั้นสูงเพื่อผลิตเครื่องสุขภัณฑ์ประหยัดน้ำ การรณรงค์เรื่องประหยัดน้ำ เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการใช้น้ำของประเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผล และการสนับสนุนให้เกษตรกร ซึ่งภาคเกษตรเป็นภาคที่ใช้น้ำจำนวนมาก ปรับเปลี่ยนเพาะปลูกไปปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและมีมูลค่าเพิ่มสูง ปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการเพาะปลูก เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรศึกษาทางเลือกในการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนที่มีศักยภาพ อาทิ การกักเก็บน้ำใต้ดิน การเติมน้ำใต้ดิน การผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ

แผนแม่บทย่อยใน การใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำระดับความมั่นคง / ผลิตภาพจากการใช้น้ำ

เป้าหมาย

ผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น 190203

ผลิตภาพจากการใช้น้ำ หมายถึง มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการใช้น้ำหนึ่งหน่วย ซึ่งผลิตภาพจากการใช้น้ำจะเพิ่มขึ้นได้ด้วยการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการเพิ่มมูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการใช้น้ำ โดยปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การจัดการด้านความต้องการเพื่อลดการใช้น้ำที่ไม่จำเป็น การลดการสูญเสียน้ำในระบบส่งน้ำ และการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่

ผลิตภาพจากการใช้น้ำของไทย (WP)
และผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per capita)

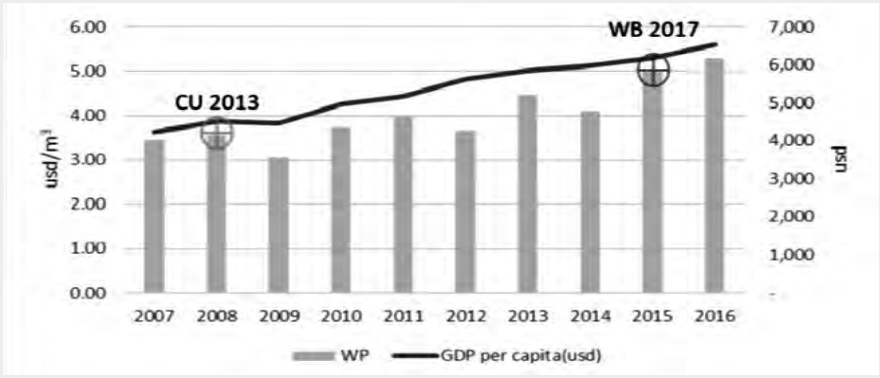

ผลิตภาพจากการใช้น้ำรายภาคการผลิต

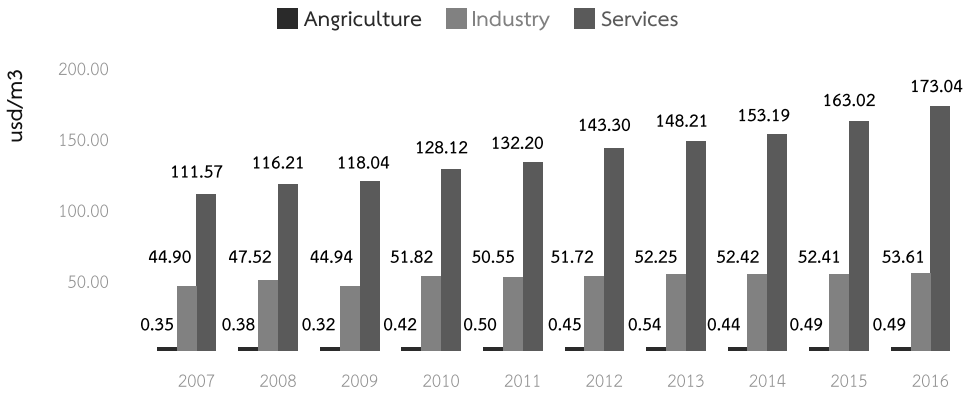

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

190203

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากดัชนีผลิตภาพจากการใช้น้ำ (บาท/ลูกบาศก์เมตร) สามารถสะท้อนผลจากรายงานการศึกษาโครงการวิเคราะห์สถานะของความมั่นคงด้านน้ำผลิตภาพจากน้ำ และภัยพิบัติเพื่อใช้ในการจัดทำแผนแม่บทโดยเฉพาะด้านน้ำ จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พบว่าผลิตภาพด้านน้ำของประเทศไทยในปี 2559 อยู่ที่ 5.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งอยู่ที่ 4.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. ทั้งนี้ ภาคการผลิตที่มีผลิตภาพในการใช้น้ำสูงที่สุด คือ ภาคบริการ รองลงมาคือ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ตามลำดับ โดยในปี 2559 ภาคบริการมีผลิตภาพจากการใช้น้ำเท่ากับ 173 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรมีผลิตภาพจากการใช้น้ำเท่ากับ 54 และ 0.5 ดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ภาคบริการยังมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการใช้น้ำสูงที่สุด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 31 ในช่วงปี 2554-2559 ในขณะที่ผลิตภาพการใช้น้ำในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 6 ส่วนผลิตภาพการใช้น้ำในภาคการเกษตรลดลงเล็กน้อยในช่วงเดียวกัน ข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลิตภาพการใช้น้ำมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561-2562 มีทั้งการดำเนินงานที่อาจช่วยเพิ่มผลิตภาพจากการใช้น้ำในภาคการเกษตร และการลดปริมาณการสูญเสียน้ำในระบบประปา โดยการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ ซึ่งมีระบบการควบคุมการให้น้ำอัจฉริยะรวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพื่อเป็นต้นแบบให้เกษตรกรได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก ซึ่งในปี 2561 ได้สนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวซึ่งใช้น้ำมาก ไปทำประมง ปศุสัตว์ ปลูกพืชเศรษฐกิจ และเกษตรผสมผสาน ซึ่งใช้น้ำน้อยกว่า เป็นพื้นที่มากกว่า 257,000 ไร่ การส่งเสริมการปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง ซึ่งสามารถลดปริมาณการใช้น้ำได้ถึงร้อยละ 30-50 เมื่อเทียบกับการปลูกข้าวแบบปกติ และการปรับปรุงท่อจ่ายน้ำและท่อบริการที่ชำรุดของการประปาส่วนภูมิภาค ความยาวประมาณ 1,200 กิโลเมตร เพื่อลดอัตราน้ำสูญเสียจากร้อยละ 30 ให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 20

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น คือ การสร้างความร่วมมือของผู้ใช้น้ำในการจัดการด้านอุปสงค์การใช้น้ำ ศักยภาพของการรวบรวมและบำบัดน้ำเสียที่มีจำกัดยังส่งผลให้การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าในการเพิ่มผลิตภาพจากการใช้น้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อเพิ่มผลิตภาพจากน้ำในระยะต่อไปควรเร่งรัดการขยายและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อนำน้ำกลับในใช้ประโยชน์ รวมทั้งควรสนับสนุนให้มีแสดงข้อมูล Water footprint ของสินค้าและบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงปริมาณการใช้น้ำที่แฝงอยู่ในการผลิตสินค้าและบริการชนิดนั้น ๆ ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้ผลิตเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีที่ช่วยประหยัดน้ำมาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น นอกจากนี้ ควรเร่งรัดการจัดทำฐานข้อมูลปริมาณการใช้น้ำที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผล

แผนแม่บทย่อย การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

เป้าหมาย

190301 **แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน**

มุ่งเน้นการพิสูจน์แนวเขตลำน้ำสาธารณะ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ซึ่งปัจจัยหลักที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การจัดการและแก้ไขปัญหาการรุกล้ำแนวเขตแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำในทุกมิติ เช่น ด้านการระบายน้ำ ความสามารถในการเก็บกักน้ำ และคุณภาพน้ำ เป็นต้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากดัชนีสัดส่วนของพื้นที่ลำคลอง พื้นที่ลำน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ ที่ได้รับการฟื้นฟู (ร้อยละของพื้นที่เป้าหมาย) ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินการไว้ จึงได้เทียบเคียงจากการดำเนินงานตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 32/2560 เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ซึ่งเปิดโอกาสให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำน้ำซึ่งสร้างก่อนที่ พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2560 บังคับใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตแต่ปลูกสร้างไม่เป็นไปตามที่แจ้งต่อกรมเจ้าท่า ปรากฏว่ามีสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับการแจ้งจำนวนทั้งสิ้น 86,906 หลัง ซึ่งกรมเจ้าท่าได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ขึ้นทะเบียนจำนวน 59,132 รายการ ไม่อนุญาต จำนวน 7,892 รายการ ที่เหลือเป็นสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของกรมเจ้าท่า โดยกรมเจ้าท่าได้แจ้งหน่วยงานที่เป็นเจ้าของพื้นที่ให้เข้าไปดำเนินการแล้วจำนวน 19,882 รายการ สำหรับสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ได้รับอนุญาตจำนวน 7,892 รายการ มีรายการที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคำอุทธรณ์และอยู่ในขั้นตอนการฟ้องคดีปกครองจำนวน 4,794 รายการ และรายการที่ผู้แจ้งต้องดำเนินการรื้อถอนจำนวน 3,098 รายการ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความท้าทายอย่างมากในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี

ผลการพิจารณาสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับการแจ้งตามคำสั่ง คสช. ที่ 32/2560	จำนวน	การดำเนินการของกรมเจ้าท่า	
อนุญาต	59,132	ออกใบอนุญาตและขึ้นทะเบียน	
ไม่อนุญาต	7,892	ออกคำสั่งทางปกครองให้เจ้าของดำเนินการรื้อถอนทั้งหมด	
		อุทธรณ์คำสั่ง 4,794	ไม่อุทธรณ์ 3,098
ไม่ได้อยู่ในอำนาจของกรมเจ้าท่า	19,882	แจ้งหน่วยงานที่เป็นเจ้าของพื้นที่ให้เข้าไปดำเนินการแล้ว	
รวม	86,906		

ที่มา: กรมเจ้าท่า

การดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561–2562 หน่วยงานได้ดำเนินการ เช่น การฟื้นฟูลำน้ำโดยการขุดลอกเพื่อรักษาสภาพลำน้ำตามธรรมชาติ และเพิ่มพื้นที่หน้าตัดในการระบายน้ำธรรมชาติ และการพัฒนาชุมชนริมลำน้ำเพื่อแก้ปัญหาการก่อสร้างที่อยู่อาศัยรุกล้ำลำน้ำ รวมทั้งการสำรวจสิ่งล่วงล้ำลำน้ำทั่วประเทศ ดังนี้ (1) การขุดลอกแม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน แม่น้ำชี แม่น้ำมูล แม่น้ำเลย แม่น้ำสงคราม แม่น้ำท่าจีน และทะเลสาบสงขลา รวมระยะทางประมาณ 130 กิโลเมตร (2) การพัฒนาชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร โดยการก่อสร้างที่อยู่ใหม่ที่มั่นคงและถูกกฎหมายให้กับชุมชน และ (3) การสำรวจเพื่อจัดทำแผนที่และรายละเอียดของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำครอบคลุมแม่น้ำสายต่าง ๆ และชายฝั่งทะเลเป็นระยะทางรวม 4,748 กิโลเมตร (4) การดำเนินการปรับปรุงทัศนียภาพริมคลองเปรมประชากร คลองลาดพร้าว และคลองโอ่งอ่าง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติให้มีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี มีความท้าทายที่สำคัญ คือ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด การตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งน้ำ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่ริมน้ำและการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ รวมทั้งการสร้างการตระหนักรู้ต่อการอนุรักษ์ บำรุงรักษาระบบนิเวศ และสุนทรียภาพทางธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนควรร่วมกันดำเนินโครงการและมาตรการที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น โครงการจัดระเบียบพื้นที่ริมน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะและการท่องเที่ยว โครงการฟื้นฟูลำน้ำโดยให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผน มาตรการยกเว้นโทษผู้บุกรุกลำน้ำเพื่อจัดระเบียบ เป็นต้น

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็น 20
การบริการประชาชน
และประสิทธิภาพภาครัฐ
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การปรับสมดุลและ
พัฒนา
ระบบการบริหาร
จัดการภาครัฐ
“ภาครัฐของประชาชน
เพื่อประชาชนและ
ประโยชน์ส่วนรวม”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐและการให้บริการประชาชน ปรับสมดุลระบบบริหารจัดการภาครัฐ และพัฒนาระบบบุคลากรอันเป็นพื้นฐานสนับสนุนการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่สำคัญ ภายใต้หลักการ “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ได้อย่างตรงจุด รวดเร็ว โปร่งใส มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่าสากล ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกมิติ ตั้งแต่เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) บริการของภาครัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และ (2) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

200001

(1) บริการของภาครัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ ประเมินจากระดับความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐในปี 2561 พบว่า ความพึงพอใจในการให้บริการอยู่ที่ระดับร้อยละ 84 ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 (ร้อยละ 85) จำแนกเป็นความพึงพอใจในด้านกระบวนการขั้นตอนร้อยละ 85 สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการของภาครัฐในการพัฒนาช่องทางการรับบริการให้มีความสะดวก มีรูปแบบที่หลากหลาย มีความโปร่งใส และมีระยะเวลาในการดำเนินการที่เหมาะสมที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ที่ร้อยละ 84.8 สะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจที่ประชาชนมีต่อการรับบริการที่เป็นประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการประชาชนได้อย่างมืออาชีพ และปฏิบัติตนด้วยจิตวิญญาณในการบริการต่อประชาชน

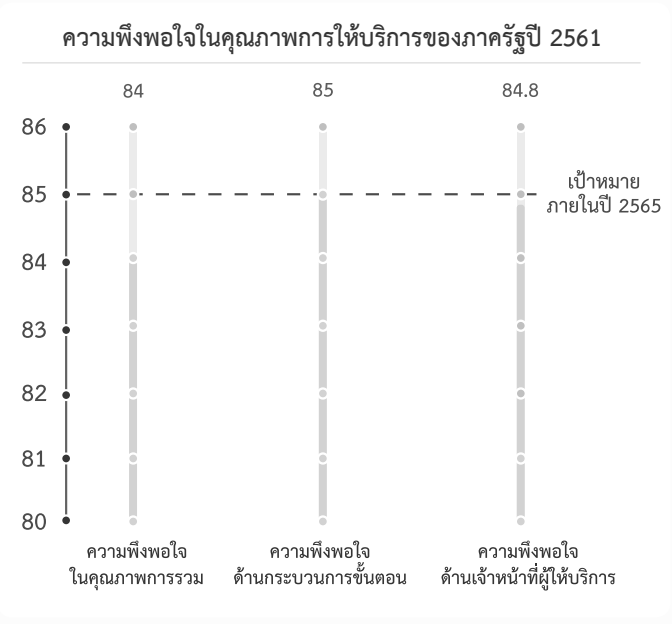

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

200002

(2) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ประเมินโดยดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กรสหประชาชาติซึ่งจัดทำทุก ๆ 2 ปี ทั้งนี้ จากการพิจารณาการจัดอันดับรัฐบาลดิจิทัลโดยองค์กรสหประชาชาติ พบว่าปี 2561 ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ 73 ปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับจากปี 2559 จาก 193 ประเทศทั่วโลก โดยมีประเทศเดนมาร์ก ประเทศเป็นอันดับ 1 มีค่าคะแนนเท่ากับ 0.9 และประเทศจอร์เจียเป็นประเทศอันดับที่ 60 (ค่าเป้าหมายที่ประเทศไทยต้องบรรลุภายในปี 2565) มีค่าคะแนนเท่ากับ 0.68 คะแนน โดยประเทศไทยมีค่าคะแนนเท่ากับ 0.65 เพิ่มขึ้นจาก 0.55 คะแนนในปี 2559 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของโลกที่ 0.54 คะแนน จำแนกเป็นค่าคะแนนในแต่ละองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านการให้บริการออนไลน์ที่ 0.63 คะแนน ปรับดีขึ้นจาก 0.55 ในปี 2559 ด้านโครงสร้างคมนาคมที่ 0.53 คะแนนเพิ่มขึ้นจาก 0.41 คะแนนในปี 2559 และด้านทุนมนุษย์ที่ 0.79 คะแนนเพิ่มขึ้นจาก 0.68 คะแนนในปี 2559 ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบในระดับภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 โดยมีประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศอันดับ 1 (อันดับที่ 7 ของโลก และมีค่าคะแนนเท่ากับ 0.88) สะท้อนให้เห็นความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาการให้บริการออนไลน์ในระยะต่อไป เพื่อส่งเสริมการบริการประชาชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการหรือธุรกรรมออนไลน์ได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการประเมินให้ดีขึ้นจากที่ผ่านมาให้อยู่ใน 60 อันดับแรกได้อย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายประเด็นทั้ง 2 เป้าหมายข้างต้นยังมีประเด็นท้าทายที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข อาทิ ข้อกฎหมายหรือกฎระเบียบที่อาจยังไม่เอื้อต่อการดำเนินการของภาครัฐที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในกระบวนการนโยบายสาธารณะตลอดจนการจัดสรรบริการสาธารณะได้สอดคล้องกับความต้องการของทุกภาคส่วน และการสร้างการตระหนักรู้ให้กับบุคลากรภาครัฐในหลาย ๆ ระดับให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

แผนแม่บทฯ ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การพัฒนาบริการประชาชน* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการพัฒนารูปแบบการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ โดยการเชื่อมโยงการบริการต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลให้ผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และโปร่งใส รวมทั้งเน้นการปรับวิธีการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล *(2) การบริหารจัดการการเงินการคลัง* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการรักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ตลอดจนการพัฒนาระบบงบประมาณ การเงิน การคลัง และระบบภาษีที่ตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้การขับเคลื่อนของหน่วยงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน *(3) การปรับสมดุลภาครัฐ* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ได้อย่างแท้จริง *(4) การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นให้ภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีความทันสมัย เปิดกว้าง และมีขีดสมรรถนะสูง ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ รวมทั้งปรับเปลี่ยนโครงสร้างและออกแบบระบบบริหารงานให้มีความยืนหยุ่นคล่องตัว กระชับ และทันสมัย สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียวกัน และ *(5) การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ* มีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการปรับปรุงกลไกการบริหารงานบุคคลให้มีมาตรฐาน เป็นไปตามระบบคุณธรรม ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นมืออาชีพและสมรรถนะสูง

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาบริการประชาชน

เป้าหมาย

200101 งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น

การที่ภาครัฐจะสามารถตอบสนองความต้องการและให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน สนับสนุนการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนงานบริการภาครัฐให้เป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริการภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ และการดำเนินงานภาครัฐมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยต้องเน้นดำเนินการสนับสนุนความพร้อมด้านเทคโนโลยีของภาครัฐที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐแบบดิจิทัลได้อย่างเต็มรูปแบบ ปรับโครงสร้างการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันบนแพลตฟอร์มดิจิทัล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าวประเมินโดยสัดส่วนความสำเร็จของกระบวนงานที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัล ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลการสำรวจหน่วยงานภาครัฐที่มีการปรับกระบวนงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ณ ปี 2562 พบว่า มีความท้าทายในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายตามที่กำหนดในปี 2565 โดยมีกระบวนงานบริการประชาชนของภาครัฐที่ได้รับการปรับให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทั้งหมด 238 กระบวนงานจาก 2,180 กระบวนงาน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11 ห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดถึงเกือบร้อยละ 90 ซึ่งส่วนมากเป็นการดำเนินงานในลักษณะของการออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจและการบริการประชาชน

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงปี 2561 – 2562 ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศและวิธีการดำเนินงานเพื่อรองรับเอกสารราชการในรูปแบบดิจิทัลหรือเพื่อการยกเลิกเอกสารราชการที่ไม่จำเป็น การพัฒนาแอพพลิเคชั่น (Application) และช่องทางดิจิทัลเพื่อการอำนวยความสะดวกประชาชนและภาคเอกชนในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ อาทิ แอพพลิเคชั่น 1212 OCC เพื่อเป็นช่องในการแจ้งและติดตามเรื่องร้องเรียน แอพพลิเคชั่น RDU รู้เรื่องยาเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลยาอย่างปลอดภัย การชำระภาษีรถยนต์ประจำปี การขอใช้น้ำประปา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการออกหนังสือรับรอง ใบอนุญาต และเอกสารต่าง ๆ แบบเบ็ดเสร็จผ่านแพลตฟอร์มกลางในรูปแบบดิจิทัล อาทิ การขึ้นทะเบียนนายจ้าง การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว การออกใบอนุญาตขายสุรา การออกใบอนุญาตขายยาสูบ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาบริการประชาชนด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ผ่านมามีความท้าทายและข้อจำกัดด้านข้อกฎหมายที่อาจขาดความยืดหยุ่นและไม่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ อาทิ การยืนยันตัวตนของผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตต่าง ๆ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการจัดทำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ของโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของประเทศที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีความครอบคลุมเกือบทั่วทุกพื้นที่ ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสาธารณะในรูปแบบดิจิทัลของประชาชน ประกอบกับคุณภาพความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลยังเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบายและการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างและขยายความครอบคลุมของช่องทางการมีส่วนร่วมให้ประชาชนสามารถเสนอแนะความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อบริการสาธารณะ เพื่อให้ภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยพัฒนาการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของหน่วยงานของรัฐให้ประชาชนสามารถเสนอและสะท้อนความคิดเห็นและความคาดหวังต่อบริการสาธารณะได้ รวมทั้งเร่งปรับข้อกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับระบบสารบรรณของส่วนราชการและเอกสารราชการให้เอื้อต่อการประยุกต์ใช้ดิจิทัล นอกจากนี้ ควรปรับปรุงวิธีการและกระบวนการจัดเก็บข้อมูล การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ภาครัฐมีข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ทันสมัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเร่งรัดการเตรียมความพร้อมองค์กรให้สามารถปรับวิธีการทำงานให้เข้ากับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างไร้รอยต่อ อาทิ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 นอกจากนี้ ควรปรับปรุงวิธีการและกระบวนการจัดเก็บข้อมูล การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ภาครัฐมีข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ทันสมัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเร่งรัดการเตรียมความพร้อมองค์กรให้สามารถปรับวิธีการทำงานให้เข้ากับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างไร้รอยต่อ

แผนแม่บทย่อย การบริหารจัดการการเงินการคลัง

เป้าหมาย

200201 หน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดกรอบการพัฒนาประเทศที่มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายที่ต้องบรรลุที่ชัดเจน การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นการดำเนินงานเพื่อประชาชนและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างแท้จริง อยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการการเงินการคลังระดับมหภาคที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลให้การบริการและการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐมีประสิทธิภาพ คุณภาพ น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งการมีระบบฐานข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และการจัดสรรงบประมาณตามกรอบการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สัดส่วนโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานของภาครัฐที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ พิจารณาจากร้อยละของโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสะท้อนจากการเทียบเคียงข้อมูลร้อยละของโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ที่สะท้อนจากข้อมูลจำนวนโครงการที่หน่วยงานของรัฐนำเข้าระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) โดยในปี 2562 หน่วยงานระดับกระทรวงทุกกระทรวงรายงานการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมด ประมาณ 40,000 โครงการ โดยสัดส่วนโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คิดเป็นร้อยละ 8 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ร้อยละ 16 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 42 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ร้อยละ 8 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 12 และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ร้อยละ 14 นอกจากนี้ การบริหารจัดการการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพ สะท้อนผ่านสัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้าง พบว่า ปี 2561 มีสัดส่วนปรับเพิ่มเล็กน้อยเป็น ร้อยละ 41.82 ของ GDP จากร้อยละ 41.23 ในปี 2560 แต่ยังคงเป็นไปตามเป้าหมายที่ไม่เกิน ร้อยละ 60

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้นำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน/โครงการที่เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560 – 2562 ขณะเดียวกัน ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อกำกับการบริหารการเงินการคลังของภาครัฐที่ต้องคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ มีการพัฒนาระบบ eMENSCR เพื่อเป็นกลไกหลักในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานของรัฐที่ง่ายต่อการเข้าถึง ไม่เป็นภาระกับหน่วยงาน สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และประมวลผลการจัดทำนโยบายบนหลักฐานเชิงประจักษ์ได้อย่างครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย หลายหน่วยงานของรัฐยังมีข้อจำกัดในการแปลงเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งเป้าหมายและแนวทางของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องไปสู่การจัดทำโครงการ/การดำเนินงานภายใต้หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ) ส่งผลต่อความสามารถในวิเคราะห์การมีส่วนสนับสนุนของโครงการในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการบูรณาการเฝ้าระวังและติดตามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานของรัฐทุกระดับโดยเฉพาะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในระดับ (1) ประเด็นแผนแม่บทฯ (2) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ และ (3) เป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ ต้องเร่งดำเนินการให้เกิดการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านโครงการ/การดำเนินการ อย่างบูรณาการตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) และควรเร่งให้เกิดการเชื่อมโยงระบบการจัดสรรงบประมาณเข้ากับระบบ eMENSCR ให้สามารถติดตามและเร่งรัดการเบิกจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณได้ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ รวมทั้งควรพัฒนาช่องทางให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและระเบียบวิธีการรูปแบบใหม่ ๆ ของการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลของโครงการ/การดำเนินการที่สามารถสะท้อนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์ชาติที่มีความคุ้มค่าการใช้งบประมาณได้อย่างแท้จริง และควรพัฒนาระบบการเตือนภัยทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังโดยการบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดทำนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังภายใต้บริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บูรณาการหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการคลังให้เป็นกลไกในการติดตามและรักษาเสถียรภาพ ตลอดจนตรวจสอบการแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

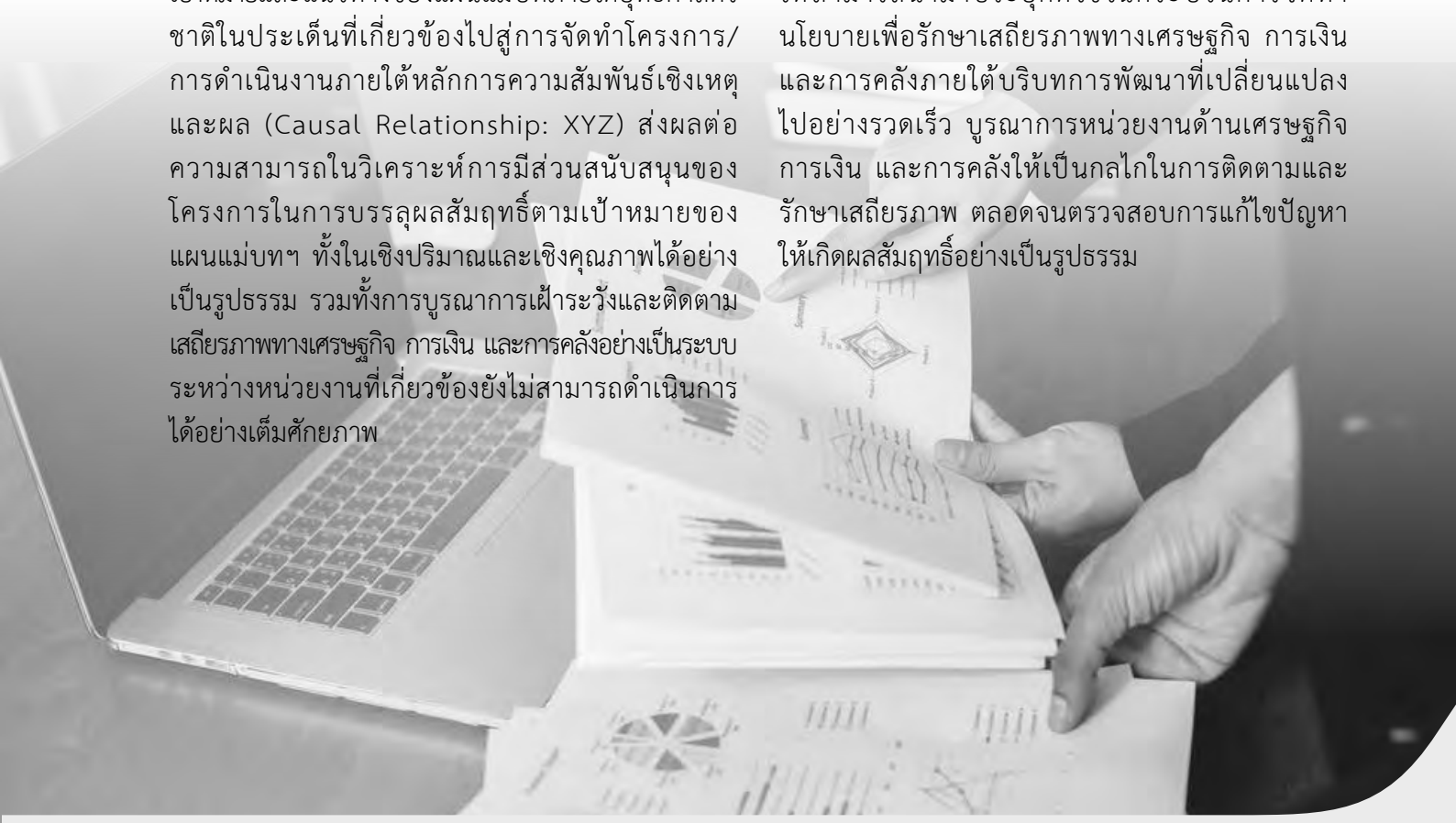

แผนแม่บทย่อย การปรับสมดุลภาครัฐ

เป้าหมาย

200301 เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม

ภาคีการพัฒนาและภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมมีข้อมูลและความเข้าใจในบริบทการพัฒนาระดับพื้นที่ การที่ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะจะทำให้การบริการสาธารณะมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ ได้อย่างแท้จริง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ และระดับการบริการของภาครัฐให้กับประชาชนในภาพรวม โดยความเข้มแข็งและความพร้อมของเครือข่ายของภาคีต่าง ๆ ความชัดเจนในบทบาทของภาคีการพัฒนา กลไกและหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการทบทวนบทบาทภารกิจของภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม จะปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ทุกภาคมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรบริการสาธารณะเพิ่มขึ้น

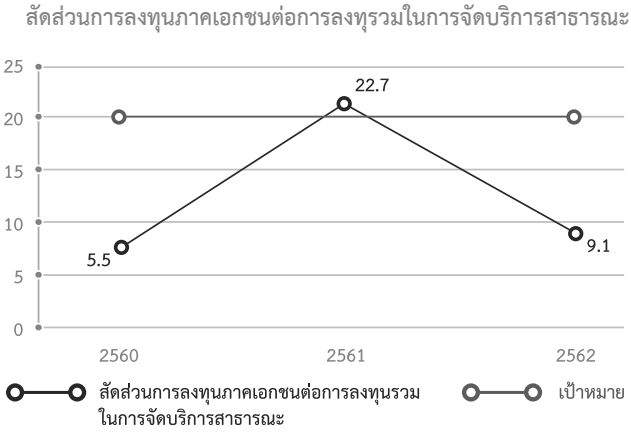

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดข้างต้นประเมินจากระดับความสำเร็จในการเปิดให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการบริการสาธารณะ โดยพิจารณาเทียบเคียงจากข้อมูลการลงทุนในบริการสาธารณะที่ภาคเอกชนร่วมลงทุนกับภาครัฐ พบว่า ในปี 2560 มีสัดส่วนการลงทุนของภาคเอกชนต่อการลงทุนรวมในการจัดบริการสาธารณะอยู่ที่ร้อยละ 5.5 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.7 ในปี 2561 และอยู่ที่ร้อยละ 9.1 ในปี 2562 โดยเฉลี่ยทั้ง 3 ปี อยู่ที่ร้อยละ 12.5 โดยโครงการลงทุนที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมส่วนมากอยู่ในรูปแบบโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดโอกาสของภาครัฐในการให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะของประเทศ

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2561 – 2562 ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินของหน่วยงานส่วนกลางที่เป็นการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก อาทิ โครงการส่วนต่อขยายรถไฟฟ้า โครงการพัฒนาทางหลวงตามพื้นที่ต่าง ๆ และโครงการพัฒนาศูนย์การขนส่ง ซึ่งครอบคลุมกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมด้วย อาทิ การรับฟังความคิดเห็นก่อนการจัดทำและประกอบการดำเนินโครงการเพื่อนำไปประกอบการออกแบบและพัฒนาโครงการให้มีความสอดคล้องของประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ นอกจากการดำเนินงานในลักษณะการร่วมลงทุนกับภาครัฐดังกล่าว ยังมีการดำเนินการอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่กำหนด อาทิ การจัดบริการสาธารณะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การจัดบริการด้านสาธารณสุขของภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ภาคส่วนต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและบทบาทของตนเองในการจัดให้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเข้าร่วมการจัดบริการ กิจกรรม หรือการร่วมลงทุนกับภาครัฐ รวมทั้งกลไก วิธีการ และกระบวนการดำเนินการที่ค่อนข้างซับซ้อนของภาครัฐ ทำให้การดำเนินการพัฒนาเกิดความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ อาทิ กระบวนการสำรวจและประกวดราคา การจัดสรรกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ การดำเนินจัดหาบริการสาธารณะในรูปแบบการร่วมลงทุนของภาคเอกชนที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการในระบบคมนาคมขนส่งเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรเร่งดำเนินการกำหนดความชัดเจนในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคส่วนอื่น ๆ และเพิ่มรูปแบบ ช่องทาง และวิธีการการมีส่วนร่วมในการจัดสรรบริการสาธารณะ รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมการขยายขอบเขตการดำเนินการให้ครอบคลุมการบริการสาธารณะในมิติอื่น ๆ ตามความต้องการและบริบทการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ โดยอาจจัดเวทีหรือแพลตฟอร์มกลางในรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่พื้นที่เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้มแข็งให้เครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินการจัดบริการและกิจกรรมสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง อาทิ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อการมีส่วนร่วม โดยการจัดกิจกรรมแฮกกาธอน (Hackathon) ให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเชิงนโยบายในการจัดการและแก้ไขปัญหาได้ตามบริบทและความเหมาะสม ผลักดันรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านอื่น ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการกำหนดหลักสูตรและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านการศึกษาและบริการสาธารณะสุขในพื้นที่

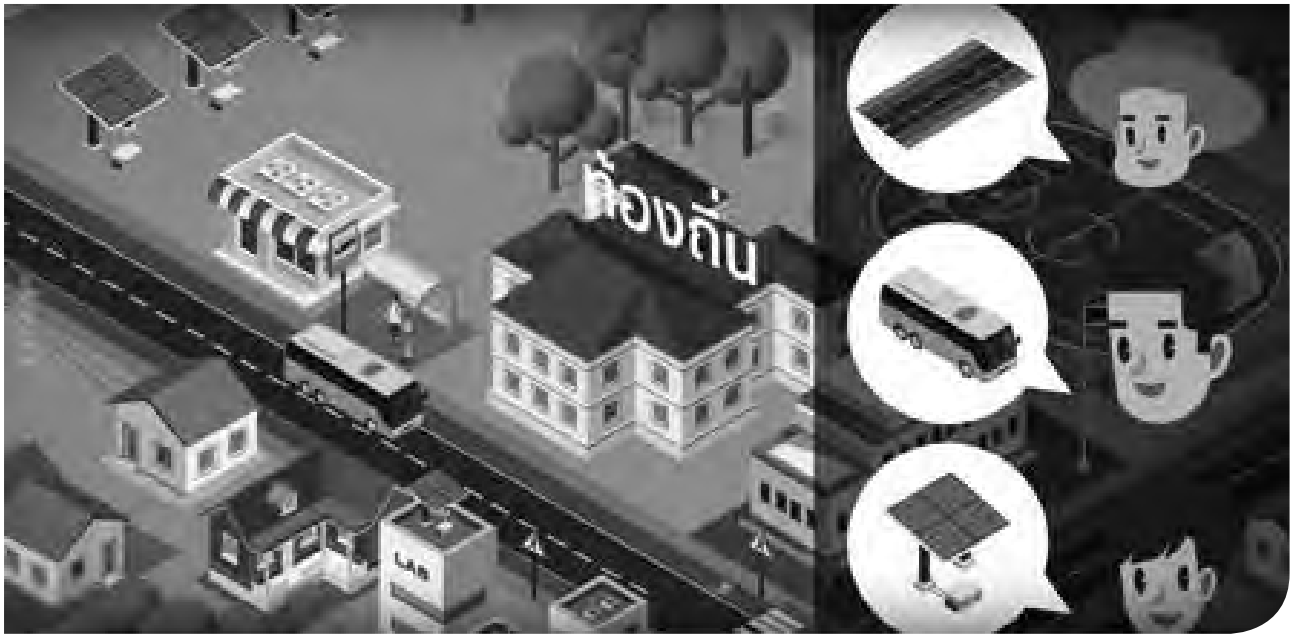

แผนแม่บทย่อย การปรับสมดุลภาครัฐ

เป้าหมาย

200302 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสมรรถนะและสร้างความทันสมัยในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะให้กับประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่และชุมชน หากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล มีมาตรฐานการให้บริการและมีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่มากขึ้น จะทำให้การบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐในภาพรวมมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ซึ่งการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถมีสมรรถนะและความทันสมัยได้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่โปร่งใส ระบบการบริหารงานบุคลากรที่เป็นธรรม ประสิทธิภาพการจัดการระบบการเงินการคลัง และบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ได้อย่างครอบคลุม

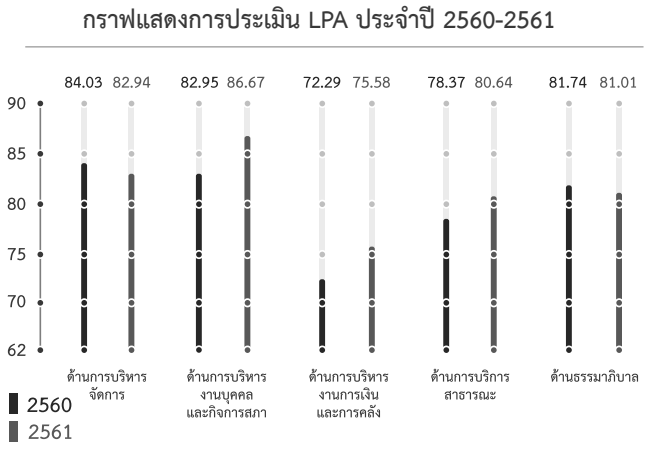

กราฟแสดงการประเมิน LPA ประจำปี 2560-2561

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายข้างต้นประเมินจากค่าคะแนนการประเมินร้อยละของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่นำแผนชุมชนสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเทียบเคียงได้จากการพิจารณาผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำไปใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติราชการและการจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชน พบว่า ปี 2561 มีผลการประเมิน LPA อยู่ที่ร้อยละ 80.70 ดีขึ้นจากปี 2560 (ร้อยละ 79.41) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการประเมินในรายละเอียด พบว่า ในปี 2561 ด้านการบริหารจัดการและ ด้านธรรมาภิบาลได้รับผลการประเมินลดลงจากปีที่แล้วเล็กน้อย โดยด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา (ร้อยละ 85.67) ขณะที่ด้านการบริหารงานการเงินและการคลังได้รับการประเมินน้อยสุด (ร้อยละ 74.58)

การดำเนินการที่ผ่านมา ที่ผ่านมาได้มีการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งหมด 7 ฉบับ มีผลบังคับใช้แล้ว 5 ฉบับ ได้แก่ (1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาลและหน่วยบริการสาธารณสุขขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 (2) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 (3) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 (4) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายจ่ายเกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา และการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561 และ (5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำประกันภัยทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ขณะที่สำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำร่อง เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจและการยกระดับขีดความสามารถของ อปท. ในภารกิจด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใสตรวจสอบได้ด้วยรูปแบบการกำกับดูแลโดยชุมชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัจจัยการบริหารจัดการที่โปร่งใส และประสิทธิภาพการจัดการระบบการเงินการคลังซึ่งส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าผลการประเมิน LPA จะสะท้อนได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นและสามารถจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดได้เกือบทุกแห่งทั่วประเทศ และมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงาน อปท. อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการการเงินการคลังของ อปท. ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากความซับซ้อนของระบบงบประมาณที่ส่งผลต่อการบริหารงานภายใน อปท. ในหลาย ๆ พื้นที่ ทั้งในด้านการจัดสรรบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลส่งผลต่อความสามารถและศักยภาพของ อปท. ในการบริการสาธารณะได้อย่างเต็มศักยภาพครอบคลุมทุกด้านและทุกกลุ่มประชากร และในการตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง อปท. บางพื้นที่ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการและวางแผนการจัดบริการสาธารณะการล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ และยังมีความท้าทายเรื่องการการบูรณาการบริหารงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการสร้างสมรรถนะและสร้างความทันสมัยของ อปท. แต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มสมรรถนะในการดำเนินงานและการสร้างความทันสมัยในการจัดสรรบริการของ อปท. ต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายตั้งแต่ต้นจนจบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งการติดตามตรวจสอบการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งควรมีการปรับแนวทางการบริหารกิจการสาธารณะในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการส่งเสริมการทำงานในลักษณะของเครือข่ายที่เป็นการทำงานร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เนื่องจากเป็นแนวทางการทำงานที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาแนวร่วมที่มีความรู้ความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเพื่อให้การบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการบริหารการเงินการคลังที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ

เป้าหมาย

200401 ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

หน่วยงานของรัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง จะสามารถนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ทำให้การจัดการบริการประชาชนเป็นการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และสอดคล้องความต้องการของประชาชนมากขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐสามารถให้บริการประชาชนได้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ในการพัฒนาขีดสมรรถนะของภาครัฐให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลต้องมีการประยุกต์ใช้นำนวัตกรรมมาในการดำเนินงานของภาครัฐและการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย สมรรถนะของภาครัฐที่เทียบเท่ามาตรฐานสากล พิจารณาจาก (1) ระดับ Digital Maturity Model (Gartner) และ (2) สัดส่วนของหน่วยงานที่บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างสูง ที่สะท้อนจากการเทียบเคียงข้อมูลผลสำรวจระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พบว่า หน่วยงานภาครัฐระดับกรมทั้งหมด 323 หน่วยงานในปี 2562 มีคะแนนภาพรวมเท่ากับ 64.60 คะแนนจาก 100 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 (59.9 คะแนน) โดยมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล มีการดูแลและติดตามการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดยังคงเป็นข้อจำกัดสำคัญของหลายหน่วยงาน นอกจากนี้ ข้อมูลผลการสำรวจระดับความพร้อมและวุฒิภาวะขององค์กรในการพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล พบว่า ระดับวุฒิภาวะ (Maturity) ของรัฐบาลดิจิทัลของหน่วยงานของรัฐของประเทศใน ปี 2562 อยู่ที่ระดับ 1.24 จากทั้งหมด 5 ระดับ ซึ่งน้อยกว่าค่าเป้าหมายในปี 2565 (ระดับ 2) ในระดับเสี่ยง โดยมีสาเหตุคือความพร้อมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการทำงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์แบบในธุรกิจหลัก (Core Business) การกำหนดทิศทางและนโยบายขององค์กร และวิสัยทัศน์ของผู้บริการในการเล็งเห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการดำเนินงาน และคุณภาพของข้อมูลซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญ

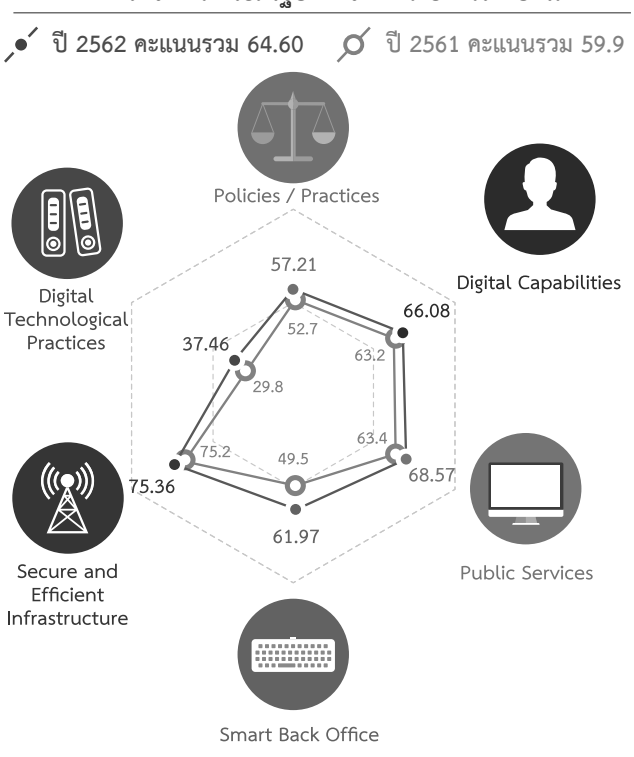

ที่มา: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

ผลการสำรวจระดับความพร้อม และวุฒิภาวะขององค์กรในการพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล

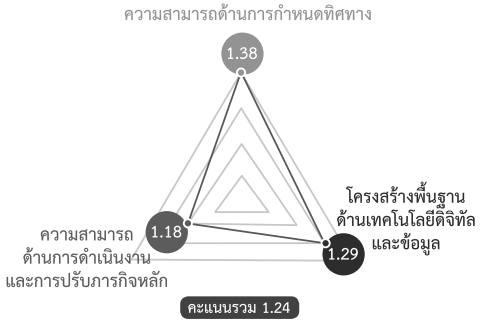

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการภายใต้เป้าหมายที่กำหนด โดยเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการบริหารจัดการภายในองค์กรและการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาและวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหารการจัดเก็บภาษี การป้องกันและปราบปราม และสารสนเทศเพื่อการบริหารงานภายในองค์กร โครงการพัฒนาระบบและบริการภูมิสารสนเทศกลางของประเทศ โดยการรวบรวมและเชื่อมโยงชุดข้อมูลภูมิศาสตร์พื้นฐาน (Fundamental Geographic Data Set หรือ FGDS) (77 จังหวัด) ขณะที่หลายหน่วยงานได้ดำเนินการปรับรูปแบบการให้บริการจากรูปแบบเดิมไปสู่การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบ อาทิ โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบรับงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลการยื่นงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพรองรับจำนวนนิติบุคคลที่ยื่นงบการเงินเพิ่มขึ้น โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบการให้บริการของหน่วยงานของรัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ เพื่อให้การพัฒนาระบบการให้บริการมีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย มีความง่ายในการดำเนินธุรกิจ และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการศึกษาแนวทางการปรับบทบาทและภารกิจของส่วนราชการรูปแบบเฉพาะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและยืดหยุ่นคล่องตัวมากขึ้น รวมถึงศึกษาเพื่อปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐเพื่อให้มีความทันสมัยและครอบคลุมกับทุกหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าหน่วยของรัฐจะให้ความสำคัญกับการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารองค์กรมากขึ้น แต่หลายหน่วยงานในหลายพื้นที่ยังมีข้อจำกัดในด้านความพร้อมในการปรับตัวให้เข้ากับการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎระเบียบข้อบังคับ และโครงสร้างองค์กรที่อาจไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน รวมทั้งทักษะและทัศนคติของบุคลากรภาครัฐทุกระดับยังให้ความสำคัญกับการดำเนินงานและการให้บริการในรูปแบบเดิมที่เน้นเอกสาร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายในปี 2565 ควรนำร่องสร้างองค์กรอัจฉริยะต้นแบบที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนงานภายในหน่วยงานและสามารถเชื่อมโยงการทำงานในรูปแบบดิจิทัลเข้ากับการดำเนินงานภารกิจประจำ และการบริการประชาชนได้อย่างไร้รอยต่อ รวมทั้ง ควรสร้างมาตรฐานกลางเพื่ออำนวยความสะดวกการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน อาทิ การปรับกฎหมายให้สอดคล้องและรองรับการดำเนินงานที่ปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล และต้องเร่งปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การทำงานของบุคลากรภาครัฐในทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงผู้ปฏิบัติให้มีมุมมองและทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ตระหนักถึงความสำคัญของการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อปรับปรุงการทำงาน ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐ (Digital Literacy) ให้สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างรอบรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แผนแม่บทย่อย การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

เป้าหมาย

200501

บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ

เนื่องจากบุคลากรภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการและจัดสรรบริการสาธารณะ รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินงานและพัฒนาให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพและส่งผลให้สามารถจัดสรรบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะต้องสร้างการจ้างงานในภาครัฐที่มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะกับลักษณะของงาน สร้างผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และมุ่งผลสัมฤทธิ์ สร้างและบ่มเพาะวัฒนธรรมและระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรที่ยืดหยุ่น คล่องตัว มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย บุคลากรภาครัฐที่มีคุณสมบัติตามเป้าหมายที่กำหนด พิจารณาจากดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐและสัดส่วนเจ้าหน้าที่ที่กระทำผิดกฎหมายลดลง ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้จากข้อมูลจำนวนคดีในความรับผิดชอบของศาลปกครองที่แสดงให้เห็นถึงการมีมูลความผิดในการดำเนินงานหรือการใช้อำนาจในทางมิชอบของบุคลากรภาครัฐ โดยในปีงบประมาณ 2560 พบว่า ศาลปกครองมีคดีรับเข้าทั้งหมด 7,272 คดี แบ่งเป็นคดีฟ้องตรงในศาลปกครองสูงสุด 312 คดี และคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น 6,960 คดี ในขณะที่ปีงบประมาณ 2561 ศาลปกครองมีคดีรับเข้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 7,983 คดี โดยเพิ่มขึ้นถึง 684 คดี หรือประมาณร้อยละ 9.7 โดยแบ่งเป็นคดีฟ้องตรงศาลปกครองสูงสุด 341 คดี และคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น 7,642 คดี แสดงให้เห็นถึงความท้าทายในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2560 - 2561 ส่วนมากเป็นการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านภาษาและการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐให้สามารถปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาปัจจุบันและแนวโน้มการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเป็นภารกิจการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบการอบรมและศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างและบ่มเพาะวัฒนธรรม

จำนวนคดีในความรับผิดชอบของศาลปกครอง ปี 2560-2561

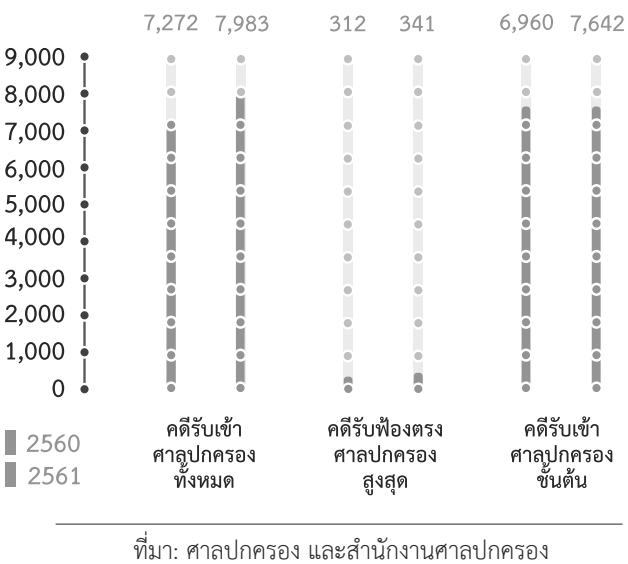

ที่มา: ศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

และระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรที่ยืดหยุ่นและคล่องตัวอันเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ หน่วยงานบางส่วนยังมีข้อจำกัดในการหารูปแบบ กลไก และวิธีการพัฒนา/ปรับกระบวนทัศน์ที่เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละช่วงวัยในการปลูกฝังค่านิยมการทำงานเพื่อประชาชนให้เกิดขึ้นกับทุกคน อีกทั้งความซับซ้อนและความรัดกุมของกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของบุคลากรภาครัฐที่มีจำนวนมาก ส่งผลต่อการทำความเข้าใจและการตีความเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนและปราศจากดุลยพินิจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาบุคลากรภาครัฐในระยะต่อไปควรมีรูปแบบและวิธีการที่เจาะจงและเหมาะสมกับความต้องการเชิงฐานสมรรถนะของบุคลากรแต่ละช่วงวัยและอายุราชการ รวมทั้งต้องสร้างความเชื่อในคุณค่าของคนของบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นธรรม และปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภายใต้ระเบียบและข้อกฎหมายที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน และดำเนินการให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักถึงบทบาทในการเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยจัดสรรบริการสาธารณะและอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ผ่านการนำนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมและจัดการองค์ความรู้และทักษะอย่างเป็นระบบสำหรับการเตรียมความพร้อมผู้นำและผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ เพิ่มความโปร่งใส ลดการใช้ดุลพินิจในการบริหารงานบุคคล

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 21

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

"ภาครัฐโปร่งใส
สังคมไทยปลอดการทุจริตและการประพฤติมิชอบ"

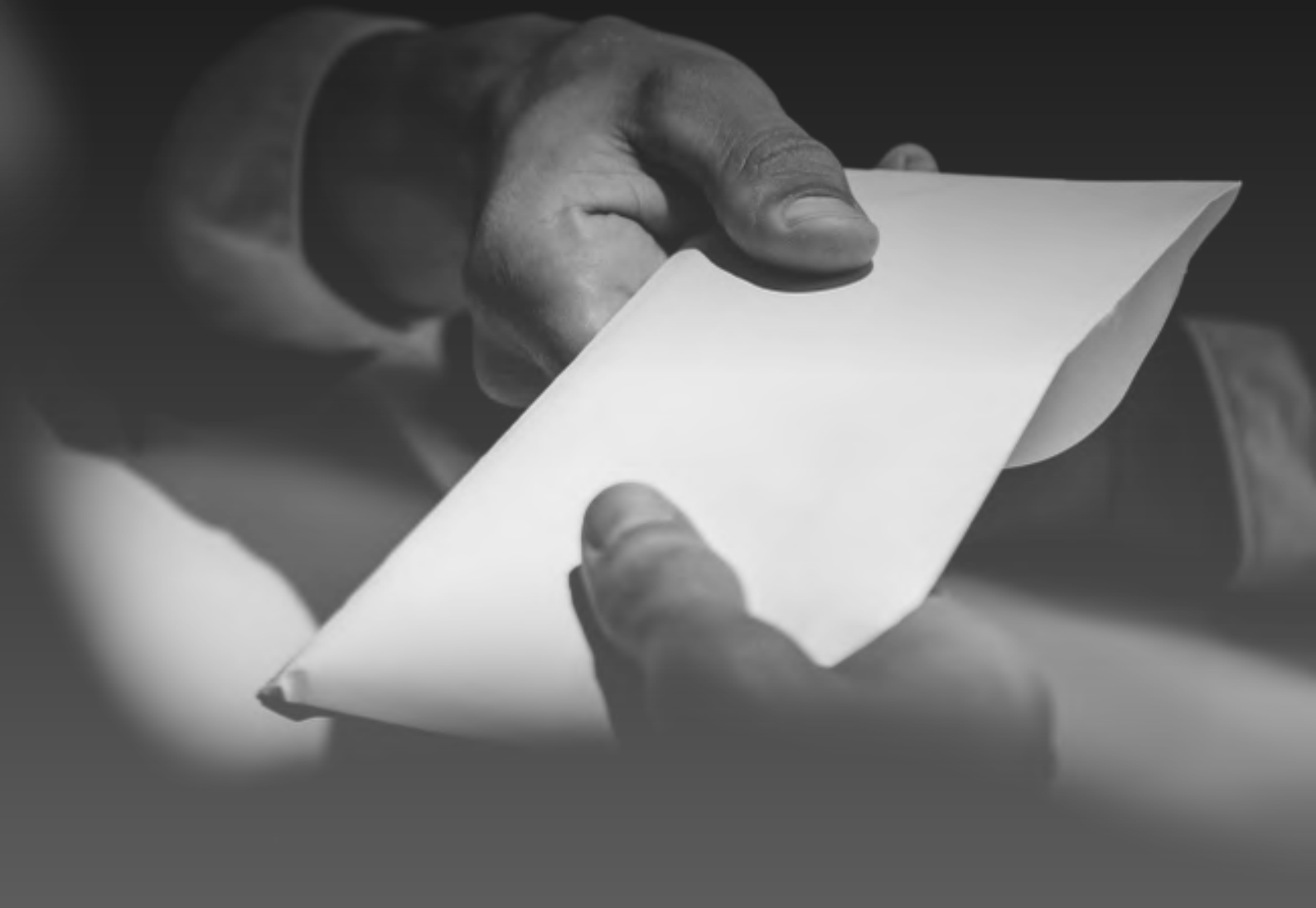

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ มีวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น และสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัว ละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

210001

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยพิจารณาดัชนีการรับรู้การทุจริตหรือดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย ซึ่งจัดอันดับโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ประเทศไทยมีคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในปี 2562 อยู่ที่ 36 คะแนน คงที่เท่ากับในปี 2561 ทั้งนี้ในการจัดอันดับปรับลดลงจากอันดับที่ 99 เป็นอันดับที่ 101 จากทั้งหมด 180 ประเทศ และในกลุ่มประเทศอาเซียนไทยได้อันดับลดลงจากอันดับที่ 5 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 6 ในปี 2562 ข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันในประเทศที่ยังไม่ลดลง ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ที่อันดับที่ 1 ใน 54 หรือได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50 คะแนนไว้ภายในปี 2565

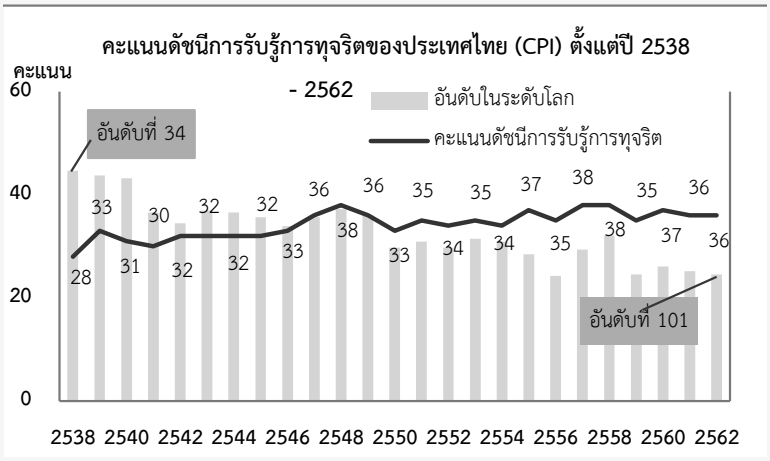

ที่มา: สรุปข้อมูลจาก Transparency International

ทั้งนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ (1) การส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย นักการเมือง หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน ให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตแก่เยาวชน สนับสนุนภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ (2) การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐและการยื่นบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ (3) การพัฒนากลไกเฉพาะในการพิจารณาคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบ และปรับปรุงกฎหมายและกำหนดพันธกรณีที่ต้องดำเนินการระหว่างกันกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง

แผนแม่บทฯ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ* โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังและหล่อหลอมจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรภาคบังคับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาและสร้างวัฒนธรรมพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตตลอดจนการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของประชาชนทั่วไป ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานของกลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยกระดับจริยธรรมของนักการเมือง รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี *(2) การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ* โดยเพิ่มประสิทธิภาพของการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในขั้นตอนการสืบสวน ตรวจสอบเบื้องต้น การดำเนินการทางคดี การยึด/อายัดทรัพย์ของผู้กระทำผิด การตัดสินลงโทษของผู้กระทำผิด ทั้งทางวินัยและอาญาด้วยความรวดเร็วและปรับปรุงกฎหมาย ตรากฎหมายเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

210101 210102 210201

แผนแม่บทย่อย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย

ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต 210101

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบมีต้นเหตุของปัญหาเริ่มจากพฤติกรรมของคน ซึ่งการที่คนไทยทุกช่วงวัยมีความตื่นตัวมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่ต่อต้าน และตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตและประพฤติมิชอบ จะทำให้เกิดการหล่อหลอมเป็นวัฒนธรรมทางสังคมที่ดี ส่งผลให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในที่สุด ซึ่งการที่ภาครัฐจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาคนให้มีจริยธรรมและจิตสำนึกและยึดมั่นในคุณธรรม ผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตในเด็กและเยาวชน ประชาชนมีค่านิยมวัฒนธรรมไม่ยอมรับการทุจริต ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศการทำตนเป็นแบบอย่างด้านความซื่อสัตย์สุจริต และการพัฒนาเครือข่ายและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบและเฝ้าระวังการดำเนินงานของภาครัฐให้มีการใช้อำนาจอย่างสุจริตและชอบธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้พิจารณาจาก (1) ร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ITA (2) ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์ และ (3) ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้การประเมินสถานการณ์ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปมีเพียงการสำรวจความคิดเห็นประชาชนแต่ละช่วงวัยในเบื้องต้นเท่านั้น จึงได้เทียบเคียงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายจากผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ 2562 พบว่าภาพรวมของประเทศไทยมีผลการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 66.73 คะแนน ทั้งนี้ มีจำนวนหน่วยงานที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ (ระดับ 85 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน) จำนวน 970 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.7 ของหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด ซึ่งห่างจากเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ที่กำหนดไว้ให้ร้อยละ 80 ของหน่วยงานภาครัฐต้องมีผลการประเมิน ITA ไม่น้อยกว่า 85 คะแนนภายในปี 2565 และหากพิจารณาในรายละเอียดจากองค์ประกอบการประเมินทั้ง 10 ด้าน พบว่าค่าคะแนนของการป้องกันการทุจริตอยู่ในระดับต่ำสุดเพียง 42.32 คะแนน ซึ่งนับเป็นเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานเจ้าภาพต้องสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเห็นความสำคัญและนำข้อมูลไปประกอบการพัฒนาการปฏิบัติงาน และสร้างต้นแบบของการมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

210101

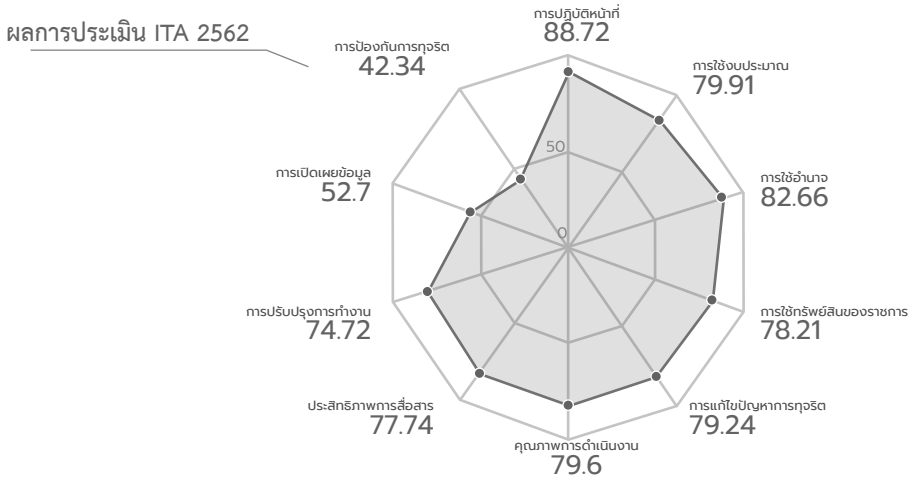

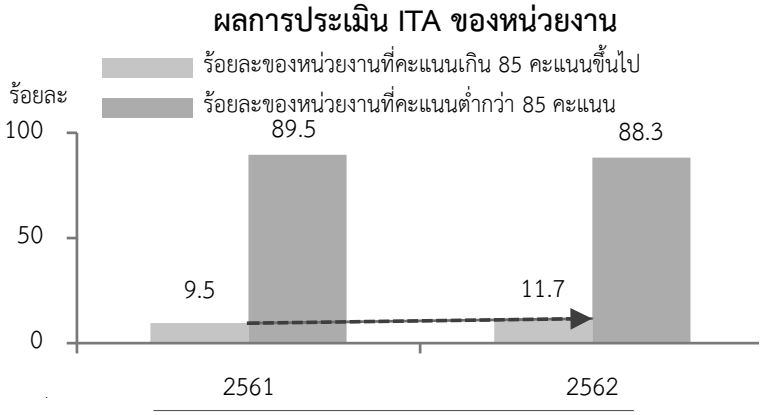

ที่มา: สำนักงาน ป.ป.ช.

การดำเนินงานที่ผ่านมา พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ได้ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ 7 ประการ อันรวมถึงประเด็นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วย นอกจากนี้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561 เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) กำหนดร่วมกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบการประเมินดังกล่าว รวมไปถึงให้หัวหน้าส่วนราชการให้ความสำคัญกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาตนเองด้านคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างเคร่งครัด และให้หน่วยงานกำกับดูแลส่วนราชการพิจารณาผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานไปประกอบการประเมินผล การปฏิบัติราชการของหน่วยงานในขอบเขตความรับผิดชอบ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการในระดับนโยบายที่ช่วยสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐให้มีจิตสำนึกแห่งความสุจริต มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต และเป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนได้อย่างชัดเจน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างวัฒนธรรมให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างวินัยขั้นพื้นฐานและจิตสำนึกที่ดีตั้งแต่ในปฐมวัย รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีของคนและหน่วยงานภาครัฐในสังคม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมที่ดี การแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่ถูกต้องได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานเจ้าภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการดำเนินโครงการปรับฐานความคิดให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดผลในวงกว้าง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการเฝ้าระวังการทุจริตในภาครัฐมากขึ้น ผ่านโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเพื่อต่อต้านการทุจริต อาทิ โครงการจิตพอเพียงต้านทุจริต (STRONG) โครงการหมู่บ้านช่อสะอาด เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาให้ปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต้านทุจริตทั้งในและนอกระบบ เช่น สนับสนุนโครงการพัฒนาและขับเคลื่อนและกำกับติดตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาสู่ระบบการศึกษาทุกระดับ โดยพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความต่อเนื่องครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่เยาวชน รวมถึงปรับแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้มุ่งเน้นให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมการทำงานที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และเกิดการต่อต้านการทุจริตขึ้นในระบบราชการไทย

แผนแม่บทย่อย ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย

210102 คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมไทยยังมีพฤติกรรมทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งหากคดีที่เกี่ยวข้องกับทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง ไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากกระบวนการทางกฎหมายมีความเข้มแข็งมากขึ้น หรือมีการกระทำที่เป็นการทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง จะส่งผลให้ประเทศไทยมีการปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง การมีมาตรการหรือระบบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ การปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถิติผลการดำเนินการด้านปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงาน ป.ป.ช.

ปีงบประมาณ พ.ศ.	แสวงหาข้อเท็จจริงฯ/ตรวจสอบเบื้องต้น				ไต่สวนข้อเท็จจริง			
	ยกมา	รับ	เสร็จ	คงเหลือ	ยกมา	รับ	เสร็จ	คงเหลือ
2557	6,988	3,117	2,483	**7,622**	1,652	507	152	**2,000**
2558	7,622	3,051	1,863	**8,810**	2,000	504	261	**2,243**
2559	8,810	5,382	2,585	**11,607**	2,243	538	363	**2,418**
2560	11,607	4,896	3,933	**12,570**	2,418	841	406	**2,853**
2561	12,570	4,622	3,784	**13,408**	2,853	533	562	**2,824**
2562	13,408	3,285	5,418	**11,275**	2,824	726	422	**3,128**

ที่มา: สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช. (ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ ณ วันที่ 28 มกราคม 2563)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายข้างต้น พิจารณาจาก (1) จำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในภาพรวม (2) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (3) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำผิด และ (4) จำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนจากข้อมูลสถิติการแสวงหาและการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พบว่าจำนวนคดีเรื่องร้องเรียนและกล่าวหาที่รับมาดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น ในปี 2562 มีจำนวนลดลงจากปี 2561 แต่หากพิจารณาแนวโน้มย้อนหลังในช่วงปี 2557 – 2561 แล้ว พบว่ายังมีทิศทางเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเรื่องที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ การจ่ายเงินงบประมาณอย่างมีนัยแอบแฝง เรื่องรับสินบนและเรื่องบุกรุกป่า ตามลำดับ

ดังนั้น จากสถานการณ์ข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในช่วงที่ผ่านมายังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และส่งผลต่อความท้าทายอย่างมากในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้จำนวนคดีลดลงร้อยละ 10 ภายในปี 2565

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการทุจริตให้น้อยลงด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริตและประพฤติมิชอบและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ อีกทั้งมีการจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี ทำให้เกิดการปรับปรุงและปรับใช้กระบวนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะนโยบายและแนวปฏิบัติเชิงป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริตระหว่างองค์กรระหว่างประเทศและระดับประเทศ การสร้างแนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐ โดยปรับแก้กฎ ระเบียบ วิธีการจัดซื้อจัดจ้างให้ทันต่อการทุจริตและสร้างมาตรฐานในการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตในภาคเอกชน (ให้สินบน) ให้มากขึ้น และการพัฒนาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตระหว่างหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศให้มากขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศยังไม่เพียงพอต่อการรับมือกับพลวัตรูปแบบการทุจริต โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายที่มักเกิดจากการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเข้าแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ทำให้ยังไม่สามารถลดจำนวนคดีทุจริตในระดับนโยบายตามเป้าหมายได้อย่างมีเสถียรภาพ นอกจากนี้ในการปรับปรุงประมวลจริยธรรม กฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการสร้างระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง และการบังคับใช้มาตรการและเครื่องมือการป้องกันการทุจริตให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ต้องอาศัยเวลาในการดำเนินการและให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งยังมีความท้าทายของการบูรณาการทำงานร่วมกัน การนำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบระหว่างหน่วยงาน

210102

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปควรมุ่งให้ความสำคัญกับ (1) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต โดยเฉพาะคดีทุจริตที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เช่น โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการประมวลข้อมูลตามกรอบการดำเนินการของภาครัฐ โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียน เป็นต้น (2) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสืบหาและกำกับการเคลื่อนย้ายทุนข้ามแดน เป็นต้น (3) ปรับปรุงกฎระเบียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งสร้างรูปแบบการตรวจสอบบัญชีให้ทันต่อสถานการณ์การทุจริตทุกรูปแบบ เพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วและถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น โครงการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลคดีทุจริตระหว่างหน่วยงานและพัฒนากระบวนการสอบทานความถูกต้องของข้อมูลร่วมกัน โครงการพัฒนากลไกการตรวจสอบหรือติดตามเฝ้าระวังการทุจริตเชิงนโยบายแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในทุกขั้นตอน โครงการที่ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการทุจริตร่วมกับหน่วยงานรัฐ เป็นต้น (4) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐและการยื่นบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เกิดกลไกการตรวจสอบทั้งระบบและสามารถช่วยลดคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบลงได้

แผนแม่บทย่อย การปราบปรามการทุจริต

เป้าหมาย

การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ 210201

กระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการดำเนินคดีและลงโทษได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม นำไปสู่สังคมที่เกรงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ต่อไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นการปรับปรุงกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผ่านการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล การบูรณาการฐานข้อมูลและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าถึงง่ายและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงพัฒนาระบบและกลไกในการสืบสวน ปราบปรามให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้าของหน่วยงานด้านการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีความรวดเร็วและกระชับ เห็นผล การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่อต้านการทุจริตในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริตได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้รอบรู้และเท่าทันพลวัตการทุจริต

210201

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้พิจารณาจากจำนวนคดีที่ต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด และจำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับ โดยสะท้อนผ่านข้อมูลดำเนินคดีที่แล้วเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พบว่าในปี 2562 ได้ดำเนินคดีทุจริตและเรื่องกล่าวหาจำนวน 19,517 คดี โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 5,114 คดี คิดเป็นร้อยละ 26.20 คงค้างจำนวนทั้งสิ้น 14,403 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 73.80 ซึ่งจากสัดส่วนดังกล่าวเมื่อเทียบเคียงกับเป้าหมายในระยะแรก (ภายในปี 2565) ที่กำหนดให้การดำเนินคดีที่จำเป็นต้องขอขยายเวลามีระดับไม่เกินร้อยละ 25 ทำให้เห็นว่าในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาคดียังคงมีความล่าช้าและมีจำนวนคดีคงค้างสะสมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินการปราบปรามการทุจริตตลอดกระบวนการจนถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดอาจยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายในปี 2565 ได้

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ทำให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นสู่ศาลมากขึ้น และได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นไปในลักษณะเชิงรุก โดยได้มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในปี 2559 เพื่อทำหน้าที่ให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การพิจารณาคดีรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้มีการเร่งพิจารณาคดีที่ได้รับโอนมาจากศาลอื่นและเป็นคดีรับใหม่ โดยมีคำพิพากษาแล้วกว่าร้อยละ 65 ของคดีอาญาที่รับพิจารณาทั้งหมด นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานปราบปรามการทุจริตของไทยกับหน่วยงานในต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสืบหาและกำกับการดำเนินคดีทุจริตข้ามแดน ซึ่งเป็นพันธกรณีหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 เพื่อพัฒนากลไกและรูปแบบการป้องกันและต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์การทุจริตทุกรูปแบบ

การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

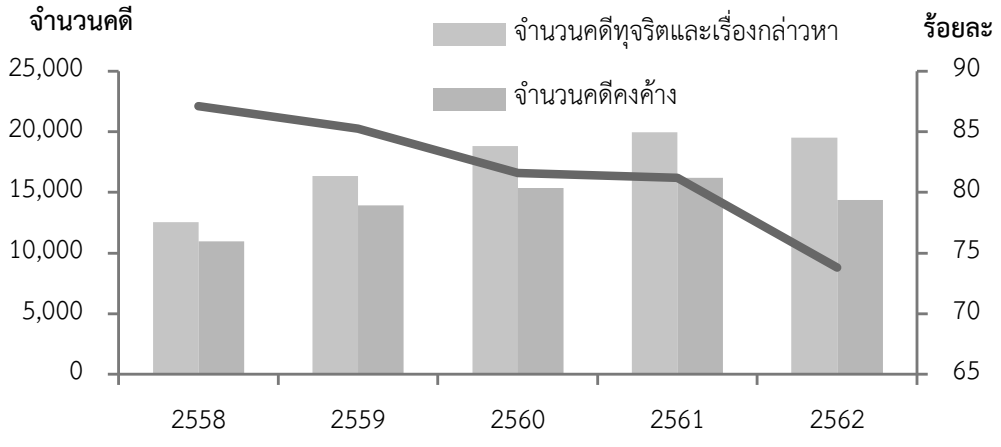

ที่มา: สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย คดีทุจริตที่มีลักษณะพิเศษ หรือเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือมีเรื่องของอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องอาศัยการรับมือกับปัญหาการทุจริต ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านกฎหมายให้มีความรู้ให้เท่าทันต่อรูปแบบและพลวัตการทุจริต ค้นหาทักษะวิธีการสืบสวนและกำกับการดำเนินคดีที่เหมาะสมและเน้นการใช้ไปใช้งานได้จริง

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย ควรเร่งการสร้างความพร้อมของการพัฒนาระบบ ได้แก่ การพัฒนากลไกเฉพาะในการพิจารณาคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบ และปรับปรุงกฎหมายและกำหนดพันธกรณีที่ต้องดำเนินการระหว่างกันกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้การดำเนินการของระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีโครงการกิจกรรม หรือมาตรการในการยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและยึดหลักนิติธรรม นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต โดยเฉพาะคดีทุจริตที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เช่น โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดตามกระบวนการดำเนินการคดีการทุจริตและอายุความของคดี โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการประเมินประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพิจารณาคดีการทุจริตโดยเฉพาะการทุจริตในระดับระหว่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งควรสนับสนุนโครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเรียนรู้วิธีการสืบสวนและการกำกับดำเนินคดีที่ทันสมัยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 22

กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

"มุ่งเน้นกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็น
สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในทุกมิติ
รวมทั้งมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิของมนุษยชน
และปฏิบัติต่อประชาชน ด้วยความเสมอภาค เป็นกลาง
น่าเชื่อถือ โปร่งใส และตรวจสอบได้"

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกสำคัญตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้วยการมุ่งเน้นให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในทุกมิติได้อย่างเป็นปัจจุบัน รวมทั้งมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิของมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค เป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และ (2) การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

220001 220002

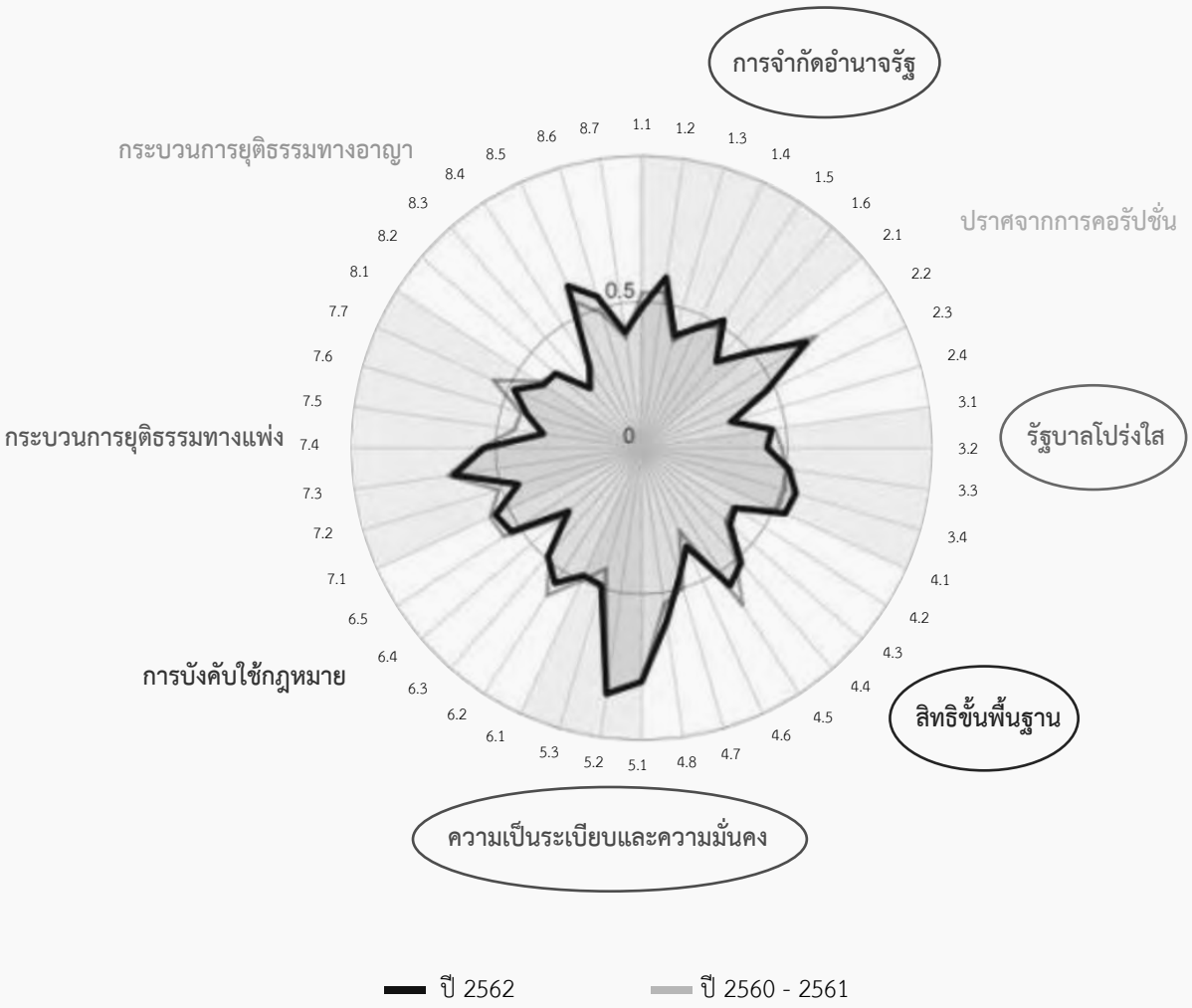

(1) กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และ (2) การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ สะท้อนจากดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ใน 4 ปัจจัย ได้แก่ การจำกัดอำนาจรัฐ รัฐบาลโปร่งใส สิทธิขั้นพื้นฐาน และความเป็นระเบียบและความมั่นคง ทั้งนี้ อ้างอิงจากรายงานตัวชี้วัดดัชนีนิติธรรมประจำปี 2562 ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 ปัจจัยเท่ากับ 0.54 ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากคะแนนเฉลี่ยในปี 2561 ที่ 0.53 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่เป้าหมายกำหนดในปี 2565 (ไม่ต่ำกว่า 0.65) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของทั้ง 4 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยการจำกัดอำนาจรัฐและปัจจัยรัฐบาลโปร่งใสมีค่าคะแนนคงที่อยู่ที่ 0.47 คะแนน และ 0.48 คะแนน ตามลำดับในปี 2561–2562 ขณะที่ปัจจัยสิทธิขั้นพื้นฐานมีคะแนนปรับเพิ่มขึ้นจาก 0.47 คะแนน เป็น 0.48 คะแนน และปัจจัยความเป็นระเบียบและความมั่นคงมีคะแนนปรับเพิ่มขึ้นจาก 0.69 คะแนน เป็น 0.71 คะแนน ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยของทั้ง 4 ปัจจัยในปี 2562 มีค่าต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศในเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก จำนวน 15 ประเทศที่ 0.62 คะแนน โดยประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ ประเทศนิวซีแลนด์ (0.84) และออสเตรเลีย (0.83) และประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือกัมพูชา (0.39) ซึ่งประเทศประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาในทิศทางเดียวกันกับประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนปัจจัยการจำกัดอำนาจรัฐ ปัจจัยรัฐบาลโปร่งใส และปัจจัยสิทธิขั้นพื้นฐานน้อยกว่าปัจจัยความเป็นระเบียบและความมั่นคง

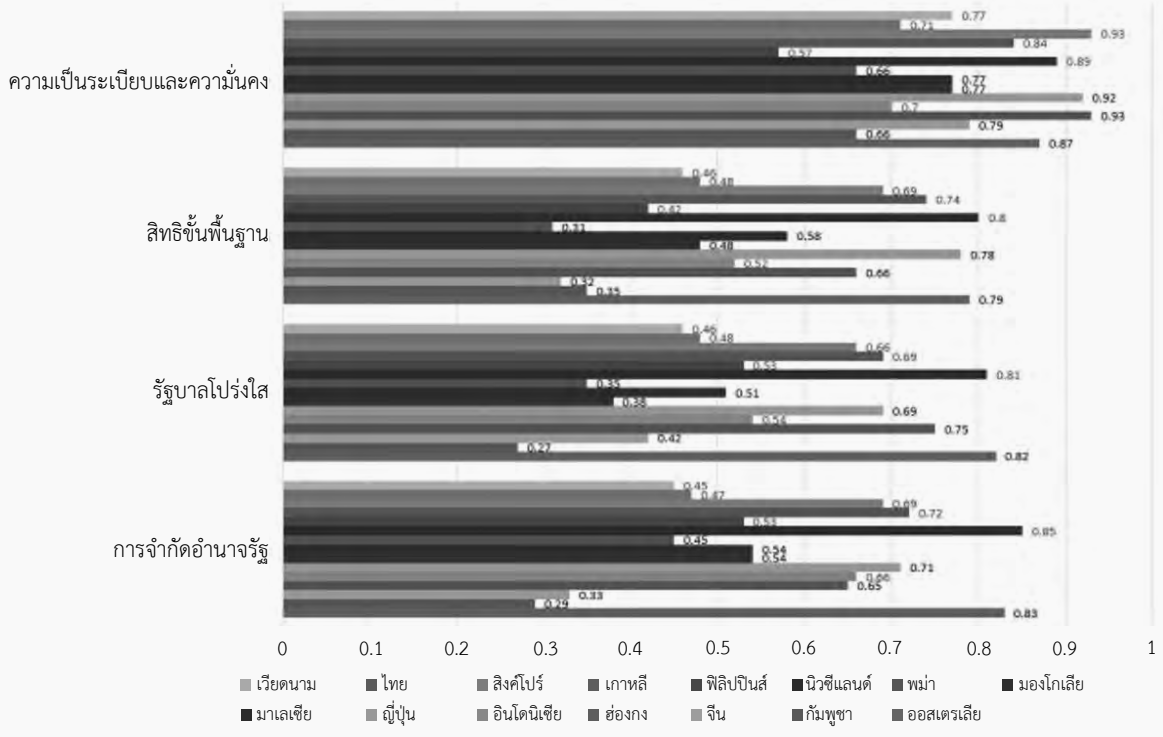

การดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายประเด็นทั้ง 2 เป้าหมายข้างต้นยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งให้ความสำคัญ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การสร้างความตระหนักรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน โดยสร้างกลไกให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีความเข้าใจถึงสิทธิและสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม การติดตามกระบวนการของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการที่ต้องแล้วเสร็จให้ชัดเจน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ทันต่อสถานการณ์และบริบทการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมาย ด้านข้อมูลสถิติ ด้านงานยุติธรรม โดยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันเพื่อให้เกิดการบูรณาการและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยเครื่องมือนวัตกรรมใหม่ ๆ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

แผนแม่บทฯ ประเด็น (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ *(1) การพัฒนากฎหมาย* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการดำเนินการในการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายให้มีเพียงเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับบริบทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ จากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อจะเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ ในการนำไปสู่กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนมีการบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายทุกระดับให้ไม่ขัดกัน มีประสิทธิภาพในการนำกฎหมายไปใช้บังคับ *(2) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม* มีแนวทางในการพัฒนาที่เน้นการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค โปร่งใส ทั่วถึง และเป็นธรรม โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

220101 220102 220103 220201

แผนแม่บทย่อย การพัฒนากฎหมาย

เป้าหมาย

220101

กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง

กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเป็นเครื่องมือจัดระบบความสัมพันธ์และจัดระเบียบในสังคม กฎหมายที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาในทุกมิติของประเทศอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทุกภาคส่วนได้รับการอำนวยความสะดวกและประโยชน์จากการพัฒนาประเทศที่เท่าเทียมและเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยการมีกฎหมายที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการมีกฎหมายที่ไม่ขัดแย้งและไม่ซ้ำซ้อนกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาด้วยสัดส่วนของกฎหมายที่ได้รับการทบทวนแก้ไขปรับปรุงและ/หรือยกเลิกให้มีเนื้อหาที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เทียบเคียงจากการประเมินตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 บัญญัติขึ้นตามนัยมาตรา 77 และมาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พบว่าในปี 2562 มีแนวโน้มที่จะบรรลุตามเป้าหมายได้เร็วกว่าที่กำหนด โดยประเมินจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ที่มีบทบัญญัติให้หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายต้องประเมินความจำเป็น ความล้าสมัยหรือความสอดคล้องกับสภาพสังคมและบริบทการพัฒนาของกฎหมายในส่วนที่รับผิดชอบในการบังคับ โดยจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชน หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่านมามีความสอดคล้องกับทั้ง 2 ปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหลัก โดยมีโครงการที่แล้วเสร็จ ได้แก่ การจัดทำหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (1) ให้หน่วยงานของรัฐแสดงเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายและต้องวิเคราะห์โดยมีข้อมูลและเอกสารหลักฐานประกอบชัดเจนว่าไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ผลกระทบต่องบประมาณ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ เป็นต้น (2) หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้อง และไม่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญฯ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ

เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน (3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้ดำเนินการประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายนั้นในคราวเดียวกัน โดยยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ ลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (4) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องคำนึงถึงความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเทียบกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการตามกฎหมาย และ (5) ให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ หรือเมื่อได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือจากประชาชน และหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ เห็นว่าข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะนั้นมีเหตุผลอันสมควร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 ให้กระทำครั้งแรกไม่ช้ากว่าห้าปีนับแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ส่งผลบังคับให้หน่วยงานราชการที่จะเสนอกฎหมายต้องระบุ (1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ (2) ผู้ทำภารกิจ และ (3) ความจำเป็นในการตรากฎหมาย และโครงการทบทวนการอนุญาตของทางราชการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงตามนโยบาย THAILAND 4.0 ของรัฐบาล โดยการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีพ หรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โครงการร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. .... และการจัดทำร่างอนุบัญญัติหรือแนวทางเพื่อรองรับร่างพระราชบัญญัติ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมข้อกฎหมาย กฎและระเบียบให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ โครงการการพัฒนากระบวนการจัดทำร่างกฎหมาย โครงการพัฒนากฎหมาย เป็นต้น

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

220101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีการทบทวนกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายลำดับรองที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งสร้างความเข้าใจในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการการทบทวนและพัฒนากฎหมายในส่วนที่รับผิดชอบต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเร่งสร้างความตระหนักรู้ให้กับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและทันต่อสภาวการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศ

แผนแม่บทย่อย การพัฒนากฎหมาย

เป้าหมาย

การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมาย มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม

220102

กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเป็นเครื่องมือจัดระบบความสัมพันธ์และจัดระเบียบใช้ในสังคม และเมื่อกฎหมายได้รับการประกาศใช้ก็จะมีผลผูกพันกับทุกภาคส่วนในสังคม การปฏิบัติตามและการบังคับกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ จะทำให้ทุกภาคส่วนได้รับการอำนวยความสะดวกและประโยชน์จากการพัฒนาประเทศที่เท่าเทียมและเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมาย จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาด้วยสัดส่วนนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมาย เทียบเคียงจากมิติด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Regulatory Enforcemen) ของดัชนีนิติธรรม (The Rule of Law Index) จัดทำโดย World Justic Project (WJP) ที่สะท้อนความน่าเชื่อถือว่าการบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปี 2562 ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.48 คะแนน น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยโลกที่ 0.54 คะแนน และอยู่ลำดับที่ 80 จากทั้งหมด 126 ประเทศทั่วโลก และลำดับที่ 4 ของอาเซียน โดยมีค่าคะแนนปรับลดลงเล็กน้อยจากปี 2560-2561 ที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 และอยู่ลำดับที่ 59 จากทั้งหมด 113 ประเทศทั่วโลก

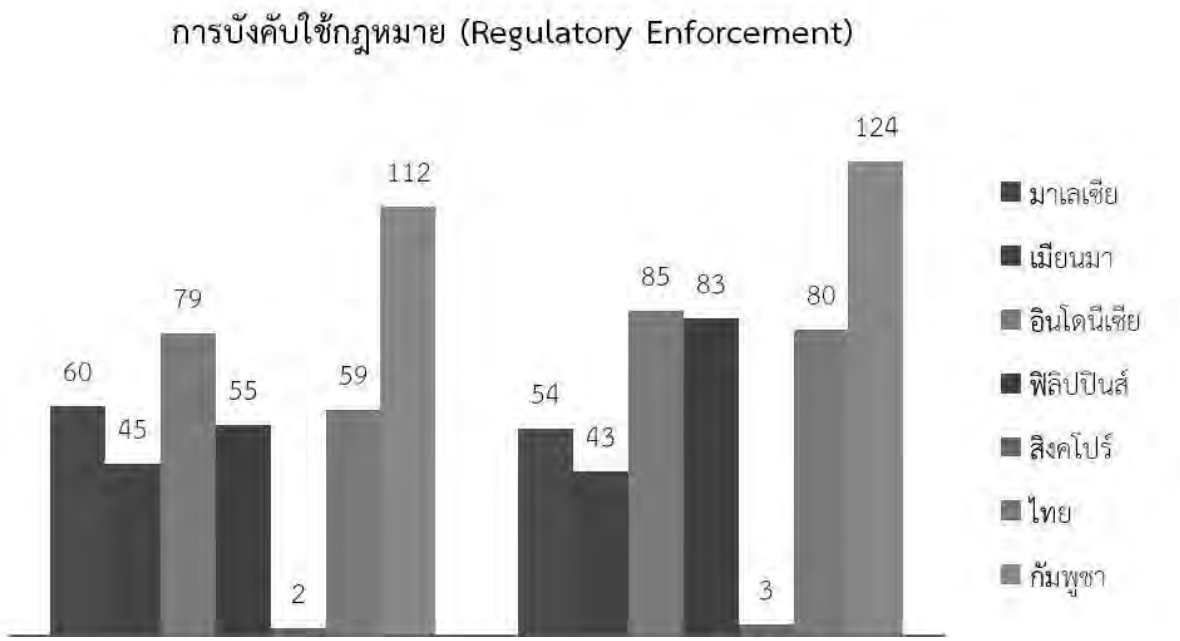

220102

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาระบบกลางและข้อมูลด้านกฎหมายของประเทศให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก อาทิ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... และการพัฒนาระบบกลางด้านกฎหมาย รวมทั้งได้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยในมาตรา 11 ซึ่งกำหนดให้มีการพัฒนาระบบกลางเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวก และมาตรา 24 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านกฎหมาย โดยในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์และสามารถตอบสนองตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหลักของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมาย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ด้วยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ประกอบกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมายซึ่งมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในเดือนธันวาคมปี 2563 ทำให้ยังขาดการบูรณาการของฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการสร้างการตระหนักรู้ให้กับหน่วยงานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ยังขาดการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาพัฒนากระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ในด้านการพัฒนาระบบฐานกลางของข้อมูล และการอำนวยความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าภาครัฐ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรติดตามผลการดำเนินการในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมาย และการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งพิจารณาปรับลดระยะเวลาและขั้นตอนของกระบวนการต่าง ๆ โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจนของหน่วยงานและเร่งจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมเพื่อให้ครอบคลุมการกระทำผิดในทุกรูปแบบรวมถึงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาวการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไป

แผนแม่บทย่อย การพัฒนากฎหมาย

เป้าหมาย

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย 220103

กฎหมายเมื่อได้รับการประกาศใช้จะมีผลผูกพันกับทุกภาคส่วนและประชาชนทุกคนในสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากฎหมายตลอดกระบวนการจะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ทุกภาคส่วนได้รับการอำนวยความสะดวกและประโยชน์จากการพัฒนาประเทศที่เท่าเทียมและเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยการมีหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และกลไก/ช่องทางการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาด้วยจำนวน/ระดับของมาตรการ/กลไกที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการทบทวนความจำเป็น เหมาะสมและผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เทียบเคียงจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2562 พบว่ามีแนวโน้มที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายได้ร้อยละ 100 ซึ่งเร็วกว่าที่กำหนดในปี 2570 เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้ติดตามการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายได้ เริ่มตั้งแต่ในขั้นตอนการประกาศรายชื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์จนถึงการแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

220103

การดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ยกร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (1) ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นแก่ประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน (2) มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ หรือเมื่อได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือจากประชาชน และหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ เห็นว่าข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะนั้นมีเหตุผลอันสมควร โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัตินี้และให้หน่วยงานของรัฐแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในระบบกลาง (3) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) รับผิดชอบในการจัดให้มีการบำรุงรักษาและพัฒนาระบบกลาง หมายความว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชนตามที่ร้องขอเพื่อใช้เป็นช่องทางในการรับข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนว่าสมควรยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใด โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวก แต่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายจัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลดังต่อไปนี้ไว้ในระบบกลาง 1) ตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน 2) คำแปลของกฎหมายเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน 3) คำอธิบายโดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมายในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจได้ และ 4) ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมาย ทั้งนี้ กฎหมายใดไม่มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง ให้เป็นหน้าที่ของ สคก. ที่จะเป็นผู้จัดทำ (ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดต้องกระทำผ่านระบบกลาง ถ้าการจัดทำระบบกลางยังไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าการดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐเป็นการดำเนินการผ่านระบบกลางตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว) พร้อมทั้งได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยกฎกระทรวง 3 ฉบับ และประกาศ 11 ฉบับ และได้ดำเนินการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางเสร็จเรียบร้อยและส่งให้ สพร. ดำเนินการต่อไปแล้ว โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ชัดเจนและที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่รักษาการตามกฎหมายมีภาระหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในกระบวนการตรากฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพิ่มขึ้น ประกอบกับพระราชบัญญัติฯ ไม่มีบทกำหนดโทษในการไม่ดำเนินการตามกฎหมายที่ชัดเจน ดังนั้น จึงอาจมีข้อจำกัดในการทำให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้ การที่ระบบกลางมีกำหนดแล้วเสร็จในช่วงสิ้นปี 2563 ในขณะที่พระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้แล้วอาจทำให้ขาดระบบที่จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปควรเร่งดำเนินการให้ครอบคลุมทุกปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหลัก โดย สคก. และ สพร. ควรเร่งพัฒนาระบบกลางให้แล้วเสร็จ และสามารถดำเนินการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติได้โดยเร็ว รวมทั้งควรเร่งทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจำนวนมากให้เข้าใจและสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับพิจารณากำหนดบทลงโทษในกรณีที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกระบวนการมีส่วนร่วมที่กฎหมายกำหนดให้ชัดเจน นอกจากนั้นควรเร่งสร้างการตระหนักรู้ให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าใจสิทธิตามพระราชบัญญัติอย่างทั่วถึง

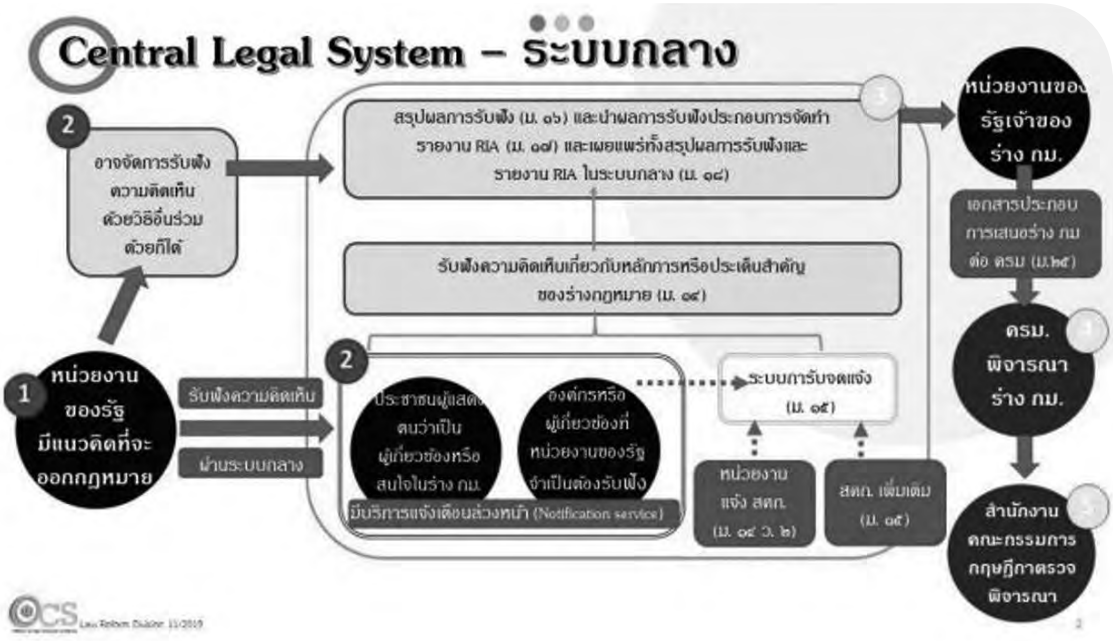

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แผนแม่บทย่อย การพัฒนากระบวนการยุติธรรม

เป้าหมาย

220201 การอำนวยความยุติธรรมมีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทั่วถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ

โดยกระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อใช้ระงับข้อพิพาทหรือยุติความขัดแย้งที่ได้มาตรฐาน กระบวนการและขั้นตอนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่สะดวกรวดเร็ว เจ้าหน้าที่เป็นมืออาชีพมุ่งเน้นการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการเชื่อมโยงการดำเนินงานยุติธรรม จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย โดยพิจารณาจากอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว และประเภทและระดับของมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสามารถเทียบเคียงจากข้อมูลรายงานที่เกี่ยวข้องคือ ดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ 6 การบังคับใช้กฎหมาย (Regulatory Enforcement) ปัจจัยที่ 7 กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (Civil Justice) และปัจจัยที่ 8 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice) ซึ่งหากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของปี 2560 และ 2561

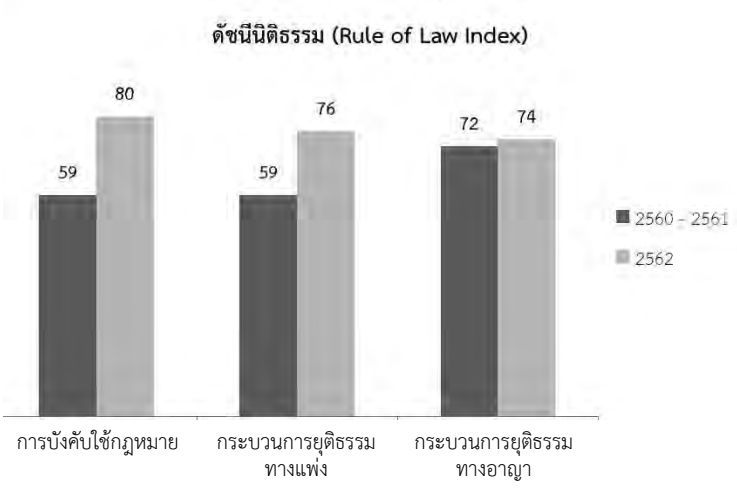

เทียบกับค่าคะแนนของปี 2562 พบว่าประเทศไทยมีค่าคะแนนของทั้ง 3 ปัจจัยใกล้เคียงกับในช่วงปีที่ผ่านมา โดยมีค่าคะแนนของแต่ละปัจจัยเทียบกันระหว่างปี 2560-2561 กับ ปี 2562 เท่ากับ 0.50 กับ 0.48, 0.53 กับ 0.49 และ 0.40 กับ 0.42 ตามลำดับ และเมื่อเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยโลกของทั้ง 3 ปัจจัยที่อยู่ระดับ 0.54, 0.55 และ 0.48 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีค่าคะแนนที่ต่ำกว่าในทุกปัจจัย ในขณะที่การจัดอันดับประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศที่เข้าร่วมการวัดดัชนีจำนวน 113 ประเทศในปี 2560-2561 และ 126 ประเทศในปี 2562 จะเห็นได้ว่าในปี 2562 ได้รับการจัดลำดับที่ลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนในทุกปัจจัย จาก 59 เป็น 80, 59 เป็น 76 และ 72 เป็น 74 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการเร่งดำเนินการที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่งและทางอาญา

การดำเนินการที่ผ่านมา มีการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างและการให้บริการด้านยุติธรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายการทำงานในระดับภูมิภาคและชุมชน โดยได้มีการจัดตั้งกลไกกำกับดูแลใน 18 จังหวัดตามจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการ

ของกลุ่มจังหวัดเพื่อเป็นผู้ดูแลในแต่ละพื้นที่ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงมากขึ้น รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนางานยุติธรรมในด้านฐานข้อมูลและงานนิติวิทยาศาสตร์ การเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การประชาสัมพันธ์และพัฒนาองค์ความรู้ โดยมีการดำเนินสำคัญ อาทิ การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานและงานนิติเวช การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งการจัดทำรายงานข้อเสนอเกี่ยวกับบทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาที่มีโทษจำคุกและปรับและสามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้โดยเปลี่ยนเป็นโทษปรับทางปกครอง และการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยโทษปรับทางปกครอง พ.ศ. .... เพื่อลดจำนวนคดีอาญาในประเทศซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหลัก กระบวนการและขั้นตอนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่สะดวกรวดเร็ว และนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการเชื่อมโยงการดำเนินงานยุติธรรม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานและบางหน่วยงานไม่ได้อยู่ในฝ่ายบริหารหรือเป็นองค์กรอิสระ รวมทั้งการพัฒนาฐานข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาภายในองค์กรซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ ขาดการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศและการประสานวัฒนธรรมองค์กรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งกลไกกำกับดูแลระดับพื้นที่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกจังหวัด ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนหลายพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลกลางร่วมกันให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน ทั้งข้อมูลฐานคดี ข้อมูลด้านกฎหมาย ข้อมูลสถิติงานยุติธรรม เพื่อให้เกิดการบูรณาการและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม เร่งพัฒนากระบวนการและช่องทางในการเข้าถึงบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ และกำหนดกลไกการทำงานให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมและทั่วถึง ควรเน้นการสร้างความร่วมมือในระดับพื้นที่และชุมชนโดยทำงานผ่านเครือข่ายหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมือในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน เร่งผลักดันการกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อใช้แทนการดำเนินคดีอาญา นำมาตรการกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้ในการพิจารณาคดี รวมทั้งปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมมีความสะดวกรวดเร็ว มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 23

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

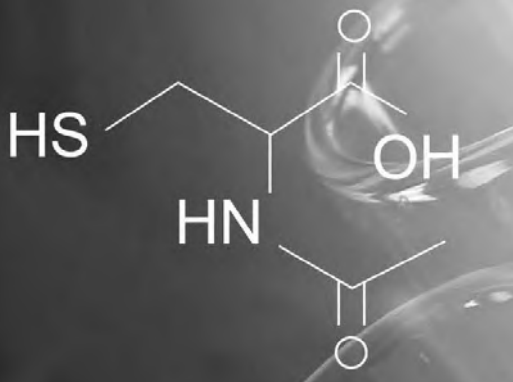

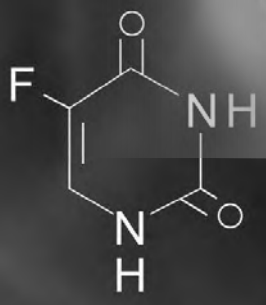

"ขับเคลื่อนประเทศไทย ด้วยการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
สร้างองค์ความรู้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
มุ่งสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน"

แผนแม่บทฯ ประเด็น (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศ รวมทั้งเพิ่มมูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมสามารถตอบโจทย์ความต้องการในการแก้ปัญหาท้าทายเร่งด่วนของประเทศ ยกระดับภาคการผลิตและบริการ ตลอดจนประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งสามารถรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ **(1) ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น และ (2) มูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

230001

(1) ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น กำหนดตัวชี้วัดจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ มีเป้าหมายในการบรรลุที่อันดับ 1 ใน 30 ภายในปี 2565 โดยจากข้อมูลการจัดอันดับดังกล่าวประจำปี 2562 พบว่าอันดับโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอันดับที่ 42 ในปี 2561 ขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 38 ในปี 2562 ซึ่งเป็นอันดับที่ดีที่สุดในรอบ 10 ปี ในส่วนของอันดับโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีของประเทศไทย พบว่ามีการปรับลดลงสองอันดับ จากอันดับที่ 36 ในปี 2561 ลดลงมาที่อันดับ 38 ในปี 2562 อย่างไรก็ตาม แม้อันดับจะมีการปรับลดลง แต่ตัวเลขจากข้อมูลดิบของแต่ละปัจจัยย่อยนั้น มีการปรับตัวดีขึ้นเกือบทุกตัวชี้วัด ซึ่งแสดงแนวโน้มที่ดีขึ้นของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศไทย

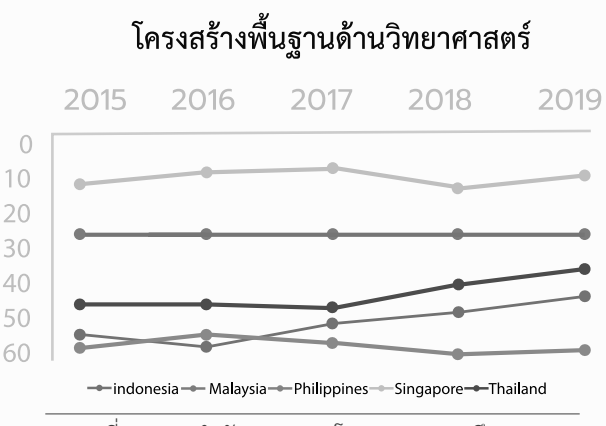

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

230002

(2) มูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น กำหนดตัวชี้วัดจากสัดส่วนมูลค่าการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GERD/GDP) โดยกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) พบว่า ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา (2543 - 2560) ประเทศไทยมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 20 ต่อปี จาก 12,406 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25 ของ GDP ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 123,942 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของ GDP ในปี 2560 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการลงทุน พบว่าการลงทุนจากภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากน้อยกว่าร้อยละ 50 ในช่วงก่อนปี 2554 เป็นร้อยละ 80 ในปี 2560 ทั้งนี้ เมื่อเทียบเคียงกับเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ที่กำหนดว่าประเทศไทยจะต้องมีมูลค่าการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาที่ร้อยละ 1.5 ของ GDP ภายในปี 2565 นั้น เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มในปัจจุบันแล้ว คาดว่าจะสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

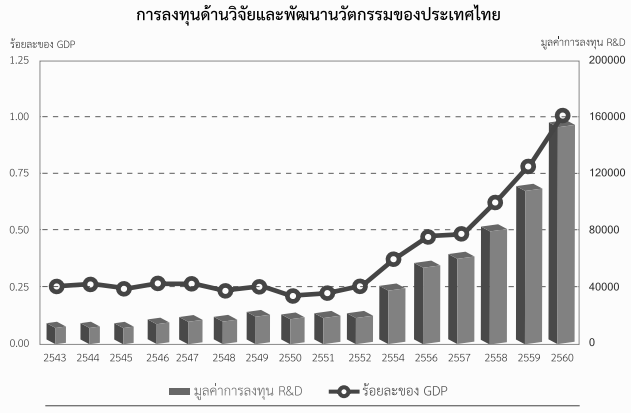

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสถานการณ์ในภาพรวมของการวิจัยและพัฒนาจะอยู่ในระดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีความท้าทายที่สำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) การกำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่มุ่งเป้าแก้ปัญหาในประเด็นที่ท้าทายและเร่งด่วนของประเทศ รวมทั้งสอดรับกับอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ของประเทศ (New S-curve) (2) การยกระดับขีดความสามารถของเทคโนโลยีโดยเฉพาะในเทคโนโลยีฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ นาโนเทคโนโลยี และเทคโนโลยีดิจิทัล ทัดเทียมกับประเทศที่ก้าวหน้าในเอเชีย (3) การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) เพื่อรองรับการวิจัยและพัฒนา อาทิ การพัฒนามาตรการจูงใจผู้ประกอบการ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอและได้มาตรฐานและยกระดับไปสู่โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ขั้นสูง และ (4) การกำหนดมาตรการจูงใจให้ผู้พัฒนานวัตกรรมดำเนินการจดสิทธิบัตรในนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

แผนแม่บทฯ ประเด็น (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วย 5 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ *(1) ด้านเศรษฐกิจ* มีแนวทางในการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และก่อให้เกิดการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการเป้าหมาย ตลอดจนการเพิ่มจำนวนวิสาหกิจที่มีนวัตกรรมในกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจเป้าหมาย *(2) ด้านสังคม* มีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหาสำคัญทางสังคมของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ *(3) ด้านสิ่งแวดล้อม* มีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการต่อยอดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจฐานชีวภาพ การจัดการมลพิษ และพลังงานหมุนเวียน *(4) ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน* มีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่งานวิจัยประยุกต์ รวมทั้งงานวิจัยขั้นแนวหน้าที่สร้างองค์ความรู้ที่เป็นเลิศ และ *(5) ด้านปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม* มีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น บุคลากรด้านการวิจัย ห้องปฏิบัติการ ศูนย์บ่มเพาะ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของประเทศแก่ทุกภาคส่วนให้มีกระบวนการวิจัย วิเคราะห์ วัดผลที่เป็นระบบและได้มาตรฐานสากล ตลอดจนส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นภาคส่วนหลักในการลงทุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

แผนแม่บทย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย

230101

ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการสร้างมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากการวิจัยและนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน

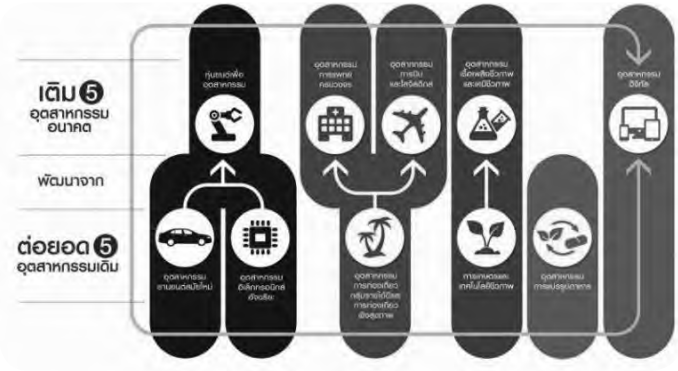

ที่มา: อว.(สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ)

มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและก่อให้เกิดการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการเป้าหมาย ซึ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม รวม 10 ประเภท ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร (2) อุตสาหกรรมอนาคต ประกอบด้วย หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม การแพทย์ครบวงจร การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และดิจิทัล โดยมีปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรวิจัยที่สอดรับกับอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และการควบคุมต้นทุนและลดความเสี่ยงในการลงทุนทำวิจัยและนวัตกรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การสร้างมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นของภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ จากการวิจัยและนวัตกรรม สามารถเทียบเคียงได้จากข้อมูลผลการสำรวจการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน รอบปีสำรวจ 2561 โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) พบว่าการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนมีจำนวนรวมประมาณ 124,000 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนวิจัยในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพเดิม ได้แก่ ยานยนต์ ร้อยละ 15 อาหาร ร้อยละ 13 และปิโตรเลียม ร้อยละ 10 ทั้งนี้ ยังไม่ปรากฏสัดส่วนอย่างมีนัยสำคัญของการลงทุนวิจัยและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคตอื่น ๆ อาทิ การแพทย์ครบวงจร การบินและโลจิสติกส์ และดิจิทัล ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องขยายสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมายอื่น ๆ ที่สอดรับกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศเพิ่มเติม

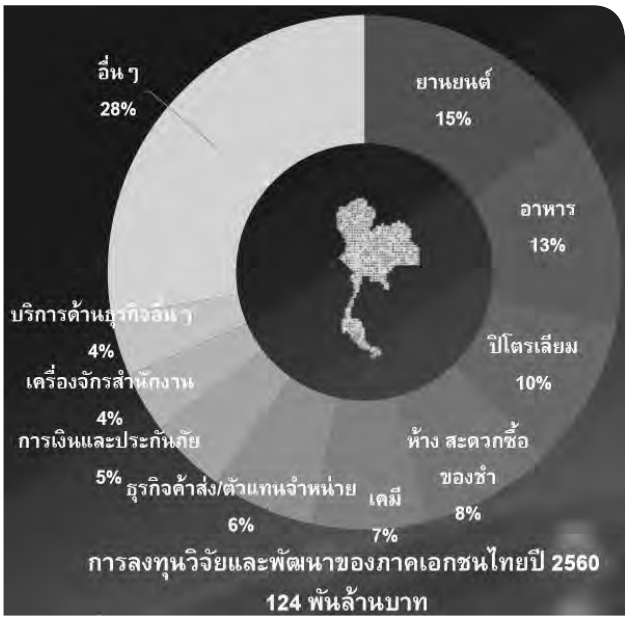

ที่มา: อว. (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

230101

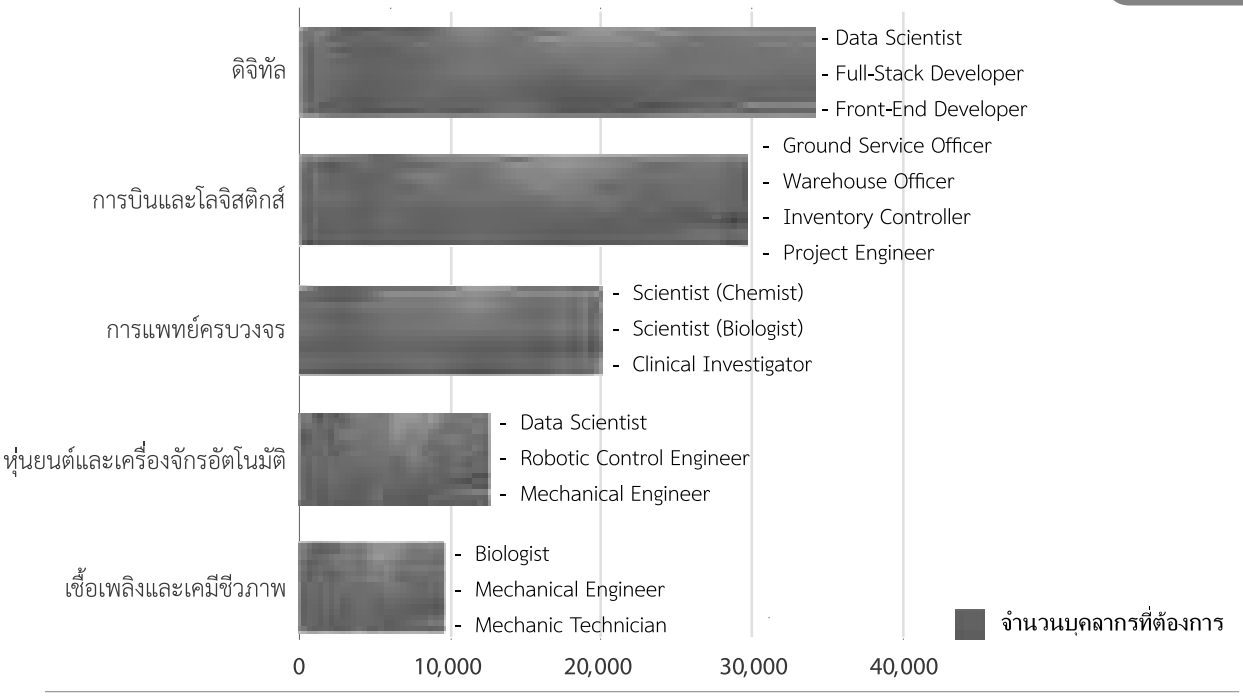

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และกระทรวงพาณิชย์ (พณ.) ได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการเป้าหมาย โดยมีโครงการและมาตรการที่สำคัญ เช่น โครงการวิจัยมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมตลาดรองรับผลงานวิจัยและนวัตกรรมของภาคเอกชน เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอนาคตเป็นอุตสาหกรรมใหม่ซึ่งอาจมีความเสี่ยงในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องศึกษาวิจัยให้รอบด้าน และควรได้รับการสนับสนุนการควบคุมต้นทุนและลดความเสี่ยงในการดำเนินการศึกษา เพื่อให้ภาคเอกชนเกิดการพัฒนาและสะสมองค์ความรู้ของประเทศในการต่อยอดอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของไทย ทั้งนี้ จากโครงการสำรวจความต้องการบุคลากรวิจัยและนวัตกรรมรายอุตสาหกรรม ในปี 2562 โดย สอวช. พบว่าอุตสาหกรรมอนาคตทั้ง 5 ประเภทต้องการบุคลากรมากกว่า 110,000 คน จึงมีความท้าทายที่สำคัญ ในการเตรียมความพร้อมบุคลากรวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการแห่งอนาคตดังกล่าว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ อาทิ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงแรงงาน (รง.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ดศ.) กระทรวงคมนาคม (คค.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) และกระทรวงพลังงาน (พน.) ควรร่วมกับผู้ประกอบการเอกชนไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ดำเนินโครงการสำคัญ เช่น โครงการวิจัยแบบมุ่งเป้า ระหว่างสถาบันการศึกษากับผู้ประกอบการเอกชนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย โครงการสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาธุรกิจในห่วงโซ่อุปทานรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่อุตสาหกรรมอนาคต และโครงการพัฒนาทักษะบุคลากรวิจัยเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เป็นต้น เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ สร้างมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากการวิจัยและนวัตกรรมต่อไป

แผนแม่บทย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย

230102 วิสาหกิจในกลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจที่มีนวัตกรรมเพิ่มขึ้น

มุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนวิสาหกิจที่มีนวัตกรรมในกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจเป้าหมาย ซึ่งวิสาหกิจที่มีนวัตกรรม หมายความรวมถึงวิสาหกิจที่มีการสร้างใหม่หรือปรับปรุงอย่างชัดเจนของผลิตภัณฑ์ (สินค้าหรือบริการ) วิธีทางการตลาด กระบวนการดำเนินธุรกิจ และโครงสร้างองค์กร โดยการพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมของผู้ประกอบการและการส่งเสริมสินค้าและบริการจากการวิสาหกิจที่ใช้นวัตกรรม จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

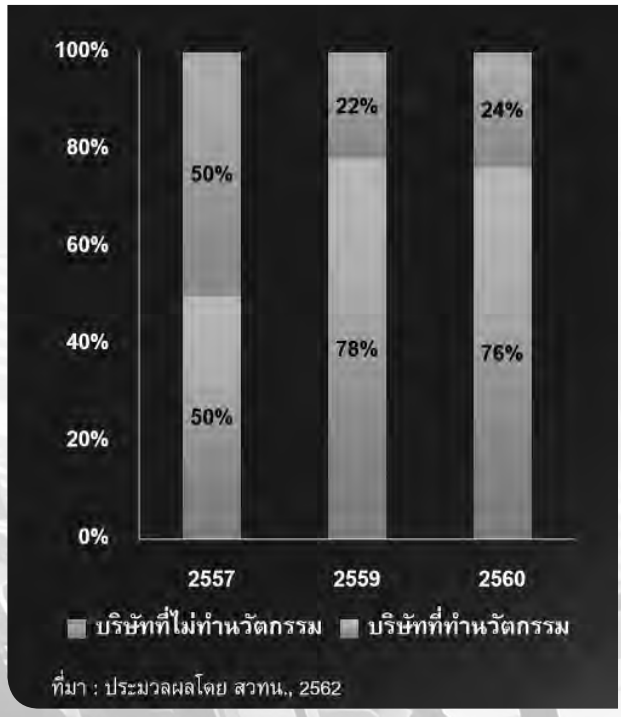

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มขึ้นของจำนวนวิสาหกิจในกลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจที่มีนวัตกรรม สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลผลการสำรวจการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน รอบปีสำรวจ 2561 โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ซึ่งได้สำรวจบริษัทในประเทศไทยที่มีการใช้นวัตกรรมในการดำเนินงาน พบว่าสัดส่วนบริษัทที่ใช้นวัตกรรมปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากในปี 2557 ที่ร้อยละ 50 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 78 ในปี 2559 และลดลงเล็กน้อยในปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 76 ของจำนวนรวมบริษัทในรอบการสำรวจ ทั้งนี้ ในปี 2560 บริษัทไทยได้ทำนวัตกรรมในระดับที่มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการในการใช้นวัตกรรมพัฒนาและต่อยอดการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ จากรายงานผลการสำรวจการวิจัยและพัฒนาและกิจกรรมนวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย ประจำปี 2561 โดย สอวช. พบว่าผู้ประกอบการที่ใช้นวัตกรรมรวม 53,365 กิจการ สามารถสร้างสินค้าใหม่เข้าสู่ตลาดจำนวน 428,340 รายการ บริการใหม่ จำนวน 74,503 รายการ และกระบวนการดำเนินธุรกิจใหม่ จำนวน 44,745 รายการ

230102

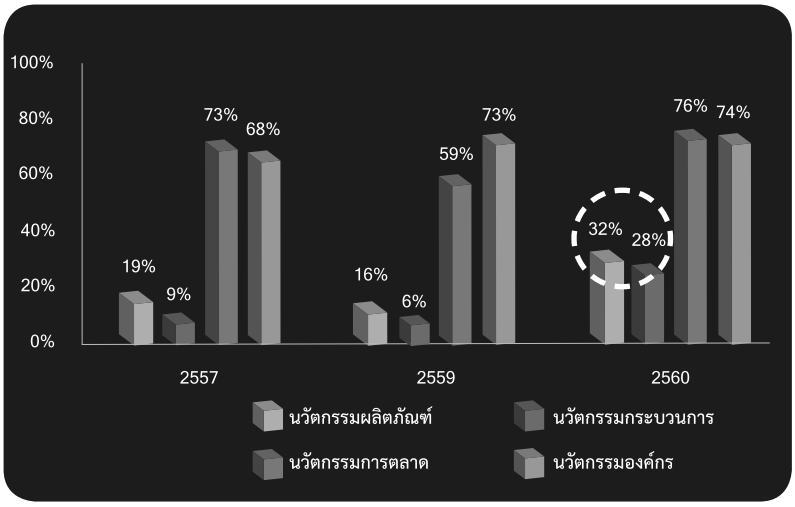

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และกระทรวงพาณิชย์ (พณ.) ได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของบริษัทหรือวิสาหกิจที่ใช้นวัตกรรม อาทิ โครงการศึกษาข้อมูลความต้องการของตลาด (Demand Driven) และพัฒนาต้นแบบการค้าอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการสมัยใหม่ โครงการวิจัยมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมตลาดรองรับผลงานวิจัยและนวัตกรรมของภาคเอกชน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมอวกาศและการบิน โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มบ่มเพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงลึกเพื่อการต่อยอดสู่ภาคอุตสาหกรรม และโครงการต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย จำนวนวิสาหกิจในกลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจที่มีนวัตกรรมในภาพรวมนั้น แม้ว่าจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในระดับที่ดี แต่ยังมีความท้าทายในการยกระดับไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น อาทิ การพัฒนาทักษะความเป็นนวัตกรของผู้ประกอบการ การสร้างตลาดรองรับสินค้าและบริการที่ใช้นวัตกรรม และการสำรวจข้อมูลวิสาหกิจที่มีการใช้นวัตกรรมในกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจเป้าหมาย เพื่อผลักดันผู้ประกอบการธุรกิจในกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจเป้าหมายให้ปรับตัวใช้นวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจ ทั้งในด้านการผลิต การตลาด กระบวนการ และการปรับโครงสร้างองค์กรมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย อว. ควรสำรวจข้อมูลบริษัทหรือวิสาหกิจที่มีการใช้นวัตกรรมในกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจเป้าหมายของประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ดำเนินการยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมในกลุ่มวิสาหกิจเดิมและวิสาหกิจใหม่ในกิจกรรมเป้าหมาย รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการนวัตกรรม อาทิ การประกาศเขตเศรษฐกิจนวัตกรรม สนับสนุนให้เกิดธุรกิจนวัตกรรมในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐควรสร้างตลาดนวัตกรรมรองรับ เพื่อสนับสนุนการใช้สินค้าและบริการจากบริษัทหรือวิสาหกิจไทยที่มีการใช้นวัตกรรม เพื่อขยายตลาดและส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจที่มีการใช้นวัตกรรม โดยเฉพาะวิสาหกิจในกลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจต่อไป

แผนแม่บทย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสังคม

เป้าหมาย

230201

คุณภาพชีวิต ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และความเสมอภาคทางสังคมได้รับการยกระดับเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคม

มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาและแก้ปัญหาสำคัญทางสังคมของประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อสะท้อนปัญหาทางสังคม และการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่นโยบายสาธารณะหรือโครงการที่เป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปัจจุบันนวัตกรรมด้านสังคมได้รับความสนใจจากภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น โดยมีการผสานการดำเนินการด้านธุรกิจกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาสังคมเข้าด้วยกัน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งการยกระดับเพิ่มขึ้นของคุณภาพชีวิต ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และความเสมอภาคทางสังคมจากผลการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม สามารถสะท้อนสถานการณ์ได้จากรายงานประจำปีของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) ที่พบว่ามีผู้ยื่นขอและได้รับการสนับสนุนโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมเพิ่มมากขึ้น จากในปี 2560 ที่มีจำนวน 6 โครงการ วงเงินสนับสนุน 7.574 ล้านบาท และก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุน 22.800 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 39 โครงการ วงเงินสนับสนุน 73.571 ล้านบาท และก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุน 514.875 ล้านบาท ในปี 2561 ทั้งนี้ มีจำนวนโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมมากที่สุดในด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม และด้านความเป็นเมือง ตามลำดับ

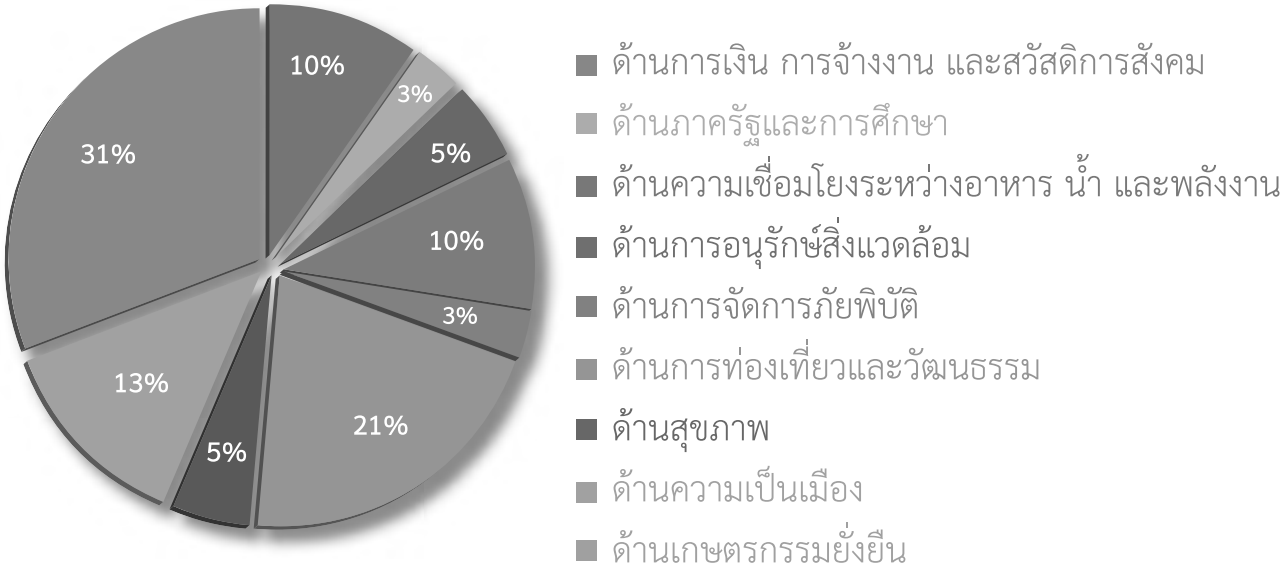

ที่มา: อว.(สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ)

230201

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงแรงงาน (รง.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสถาบันการศึกษา ได้มีการดำเนินนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการแก้ปัญหาในประเด็นสำคัญทางสังคมของประเทศ ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนานวัตกรรมเพื่อบูรณาการการลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับนโยบาย โดยการพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาในเชิงนโยบาย โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเชิงนิเวศตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงบนฐานบนฐานดิจิทัลชุมชน การพัฒนาพัฒนาแบตเตอรี่เพื่อใช้ในการผลิตเครื่องกรองน้ำโดยอาศัยพลังงานจากแสงอาทิตย์สำหรับชุมชน เป็นต้น รวมทั้งโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน พัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว ตามแนวทางเกษตร 4.0

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันประเทศไทยมีวิสาหกิจเพื่อสังคมและผู้สนใจทำงานเพื่อสังคมเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ มีความท้าทายที่สำคัญ คือ การวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อสะท้อนปัญหาทางสังคม อาทิ การมุ่งเป้าปัญหาและความต้องการในระดับปัจเจกบุคคล และการสร้างความเสมอภาคในสังคม นอกจากนี้ การนำผลงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสังคมไปกำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ หรือโครงการที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อนำผลการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสังคม โดยเฉพาะการวิจัยแบบมุ่งเป้าในระดับพื้นที่และระดับปัจเจกบุคคล เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะที่เป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติจริง หรือมาตรการและโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการในระดับพื้นที่และประชาชน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมกันดำเนินโครงการ อาทิ การต่อยอดการวิจัยด้านสังคมเพื่อสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจหรือมูลค่าเชิงพาณิชย์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาคทางสังคมจากการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

แผนแม่บทย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

230301

การประยุกต์ใช้ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้น

มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการต่อยอดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจฐานชีวภาพ การจัดการมลพิษ และพลังงานหมุนเวียน ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การสร้างองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อจัดการกับปัญหาท้าทายเร่งด่วนสำคัญของประเทศในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการเศรษฐกิจสีเขียวในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ ต่อสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งหมด และการจัดทำข้อมูลฐานให้สมบูรณ์ภายในปี 2565 นั้น เมื่อเทียบเคียงจากข้อมูลดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย ปี 2562 โดยกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พบว่า จำนวนสิทธิบัตรด้านที่เกี่ยวข้อง คือ Biotechnology ในช่วงปี 5 ปีล่าสุด (2557-2561) มีจำนวนเพียง 1-2 สิทธิบัตรต่อปีเท่านั้น ทั้งนี้ หากเทียบเคียงจากการพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จากข้อมูลสถิติการพัฒนานวัตกรรม ในสาขาเศรษฐกิจชีวภาพและสาขาเศรษฐกิจการผลิตและการหมุนเวียน โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) ในปี 2562 พบว่า มีผู้ขอรับการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในด้านดังกล่าว จำนวน 127 โครงการ หรือประมาณร้อยละ 53 ของโครงการทั้งหมด โดยเป็นโครงการที่มุ่งส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่าอย่างยั่งยืน

	จำนวนโครงการ		
	Bio-Economy	Circular & Manufacturing Economy	Sharing,Social, & Service Economy
เป้าหมาย	35%	20%	45%
1. นวัตกรรมด้านเศรษฐกิจ/นวัตกรรมมุ่งเป้า	6	12	7
2. นวัตกรรมเชิงสังคม	10	5	24
3. นวัตกรรมแบบเปิด	38	42	44
4. นวัตกรรมเชิงพื้นที่ด้านอาหาร (NTFV)	14	-	-
5. Innovative Startup	-	-	38%
รวม	**68**	**59**	**113**
อัตราส่วน	**28.33%**	**24.70%**	**47.08%**

ที่มา: อว.(สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ)

230301

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) และสถาบันการศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมควบคู่กับการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) อาทิ การจัดการประกวดนวัตกรรมสีเขียวเพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทุกช่วงวัย การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในภาครัฐและสถาบันการศึกษา โครงการวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชท้องถิ่น โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โครงการพัฒนาออกแบบโครงสร้างดินที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันน้ำทะเลรุกล้ำบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล และการดำเนินงานตามกรอบนโยบายการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศไทย เพื่อเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green economy : BCG)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่พบว่ามีสถิติการจดสิทธิบัตร รวมทั้งการขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทยในด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในจำนวนที่น้อยมาก แสดงให้เห็นถึงความท้าทายของไทยจากการมีจำนวนข้อมูลสิทธิบัตรในด้านที่เกี่ยวข้องอย่างจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการประยุกต์ใช้ในการเพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย อว. ควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อเป็นฐานองค์ความรู้ในการต่อยอดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจฐานชีวภาพ การจัดการมลพิษ และพลังงานหมุนเวียน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ผู้พัฒนานวัตกรรมดำเนินการจดสิทธิบัตร รวมทั้งส่งเสริมหรือร่วมลงทุนระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าของสิทธิบัตร ในการประยุกต์ใช้งานวิจัยและนวัตกรรมให้เกิดมูลค่าทางการตลาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ การวิจัยสมุนไพรพื้นถิ่นเพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและความงาม การนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาสร้างมูลค่า เพื่อนำองค์ความรู้ไปต่อยอดสู่การประยุกต์ใช้ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืนต่อไป

แผนแม่บทย่อย การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน

เป้าหมาย

230401

ประเทศไทยมีขีดความสามารถของเทคโนโลยีฐานทั้ง 4 ด้าน ทัดเทียมประเทศที่ก้าวหน้าในเอเชีย

มุ่งเน้นการวิจัยที่สร้างองค์ความรู้พื้นฐานใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่งานวิจัยประยุกต์ รวมทั้งงานวิจัยขั้นแนวหน้าที่สร้างองค์ความรู้ที่เป็นเลิศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางเศรษฐกิจ นวัตกรรมทางสังคม และนวัตกรรมทางสิ่งแวดล้อม ผ่านการสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ นาโนเทคโนโลยี และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีฐานโดยภาครัฐ และการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ผ่านการดูดซับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย จากตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อย ที่กำหนดว่าประเทศไทยมีขีดความสามารถของเทคโนโลยีฐานทั้ง 4 ด้าน ทัดเทียมประเทศที่ก้าวหน้าในเอเชียนั้น ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีการประมวลสถานะความก้าวหน้าทางองค์ความรู้เทคโนโลยีฐานของประเทศเป็นการเฉพาะไว้ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากดุลการชำระเงินทางเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนสถานะของประเทศว่าเป็นผู้รับหรือผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยี ตามรายงานดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย ปี 2562 โดยกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) แล้วพบว่า ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นผู้รับทางเทคโนโลยีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีรายจ่ายทางเทคโนโลยีสูงถึง 440,153 ล้านบาท ขณะที่มีรายรับทางเทคโนโลยี 182,603 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนมากถึง 2 เท่า แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยต้องพึ่งพาองค์ความรู้จากต่างประเทศเป็นหลัก และอาจสะท้อนการขาดการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีของตนเอง และมีโอกาสไม่บรรลุเป้าหมายในการมีขีดความสามารถทางเทคโนโลยีฐานที่ทัดเทียมประเทศที่ก้าวหน้าในเอเชียได้

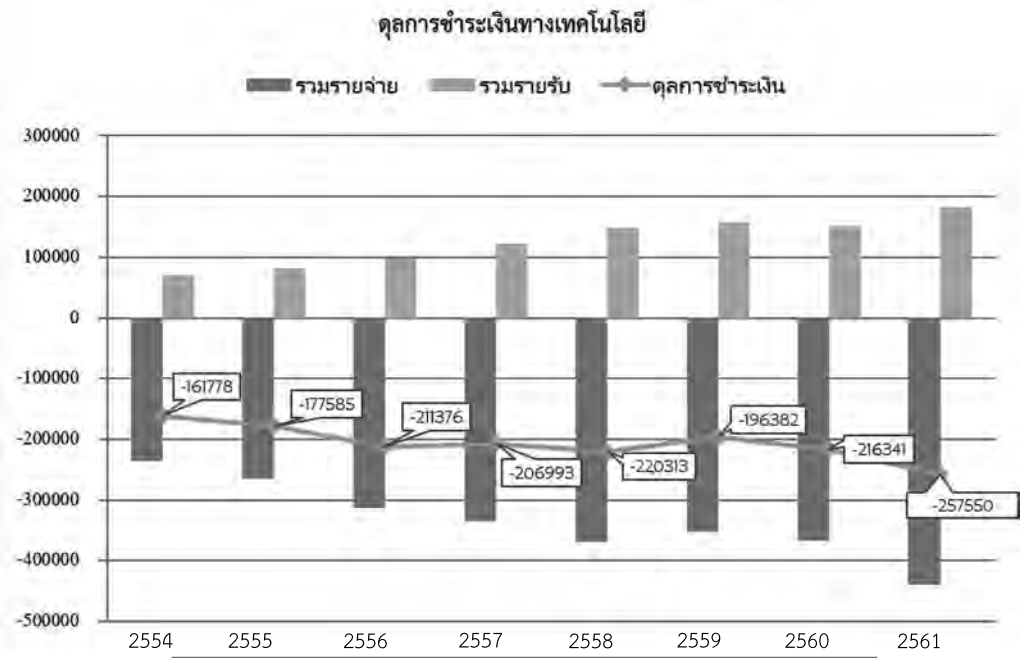

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

230401

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ อว. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้มีการดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Basic research) ที่จะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การต่อยอดให้เกิดงานวิจัยเชิงประยุกต์ในระดับที่สูงขึ้น ผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ เช่น การพัฒนาโฟมยางย่อยสลายได้ทางชีวภาพ การพัฒนาต้นแบบระบบการลดความร้อนรอบอาคารในเขตชุมชนเมือง เป็นต้น โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีฐานที่สำคัญ โดยมุ่งผลงานทางวิชาการทางพันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี เพื่อต่อยอดในเชิงพาณิชย์ โครงการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมด้านพืชและสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ โครงการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลงานวิจัย โครงการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงบูรณาการ และโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานใหม่ต่อยอดไปสู่งานวิจัย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ความท้าทายของประเทศไทยในการก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถของเทคโนโลยีฐานในเอเชีย คือ การสร้างองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีฐานภายในประเทศ และการดูดซับองค์ความรู้จากประเทศที่ขายเทคโนโลยีให้กับไทย โดยต้องเร่งพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและสภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุนต่อการพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐาน เพื่อให้มีความรู้เท่าทันกับประเทศอื่น ๆ ก่อนพัฒนาและต่อยอดกับบริบทของประเทศไทยในสาขาต่าง ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานและสถาบันการศึกษาภาครัฐควรเป็นหลักของผู้พัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีฐานของประเทศ โดยดำเนินการ อาทิ การกำหนดสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานวิจัยให้เป็นหน่วยวิจัยหลักเฉพาะทางในการพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีฐาน การพัฒนากำลังคนด้านการวิจัยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีฐาน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกฎระเบียบที่สนับสนุนการวิจัย นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการดูดซับเทคโนโลยีองค์ความรู้จากประเทศ เพื่อลดการพึ่งพาเทคโนโลยีในระยะยาว และสนับสนุนให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถของเทคโนโลยีโดยเฉพาะในเทคโนโลยีฐานทั้ง 4 ด้าน ทัดเทียมกับประเทศที่ก้าวหน้าในเอเชียต่อไป

แผนแม่บทย่อย ปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

เป้าหมาย

230501 จำนวนโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

มุ่งเป้าพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น บุคลากรด้านการวิจัย ห้องปฏิบัติการ ศูนย์บ่มเพาะ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของประเทศแก่ทุกภาคส่วนให้มีกระบวนการวิจัย วิเคราะห์ วัดผล ที่เป็นระบบและได้มาตรฐานสากล โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ขั้นสูง และการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา: อว.(สำนักงานวิจัยแห่งชาติ)

ที่มา: อว.(สำนักงานวิจัยแห่งชาติ)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มขึ้นของจำนวนโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ สามารถเทียบเคียงจากข้อมูลดัชนีวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยพบว่าประเทศไทยมีจำนวนห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 8,580 แห่ง ในปี 2558 เป็น 8,798 แห่ง ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 2.5 โดยอยู่ในหน่วยงานภาคเอกชนเป็นหลัก จำนวนรวม 3,124 แห่ง (ร้อยละ 35) นอกจากนี้มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่ทำงานวิจัยเต็มเวลา (Full-Time equivalence: FTE) จาก 1.38 คน ต่อประชากร 1,000 คน ในปี 2560 เป็น 1.70 คนต่อประชากร 1,000 คน ในปี 2561 โดยบุคลากรดังกล่าวอยู่ในภาคเอกชน ร้อยละ 63 สถาบันการศึกษา ร้อยละ 23 และหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 12 ตามลำดับ

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ อว. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และสถาบันการศึกษา ได้ดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น อาทิ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแสงซินโครตรอนขั้นสูง โครงการพัฒนานาโนวัสดุอะตอมเชิงแสง โครงการพัฒนาเครื่องเร่งอนุภาคเชิงเส้นสำหรับการเกษตรและอุตสาหกรรม โครงการศึกษาและพัฒนาวิธีการสอบเทียบและนวัตกรรมการวัดด้านแสงและอุณหภูมิ เพื่อสนับสนุนคลัสเตอร์เกษตรและอาหารแปรรูป โครงการจัดตั้งห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และทดสอบผลิตภัณฑ์ โครงการระบบดาวเทียมสำรวจเพื่อการพัฒนา (THEOS-2) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และระบบวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของประเทศ โครงการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือการวิจัยด้านการบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารเทศ โครงการพัฒนากำลังคนและสนับสนุนการใช้ประโยชน์นวัตกรรม เพื่อเป็นการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยเฉพาะในสาขาที่สอดรับกับความต้องการของประเทศ

230501

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจำนวนห้องปฏิบัติการจะมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จากข้อมูลของสำนักบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ ของ อว. พบว่ามีการรับรองตามระบบคุณภาพสากล เพียง 4,381 ห้องปฏิบัติการ (หนึ่งแห่งสามารถได้รับการรับรองมากกว่าหนึ่งระบบคุณภาพ) ดังนั้น ความท้าทายสำคัญ คือ การเร่งพัฒนาระดับมาตรฐานของห้องปฏิบัติการ เพื่อยกระดับคุณภาพ มาตรฐาน และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้งานห้องปฏิบัติการ ผู้ประกอบการ นักลงทุน รวมไปถึงผู้บริโภคหรือผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

จำนวนห้องปฏิบัติการของหน่วยงาน จำแนกตามระบบคุณภาพ

	ไม่มีโปรแกรม	มีแต่ยังไม่ได้รับการรับรอง	กำลังดำเนินการ	ได้รับการรับรองแล้ว
ISO/IEC 17025	2,018	1,481	534	690
ISO 9000 series	1,454	1,760	274	1,291
ISO 14000	2,003	1,697	227	575
ISO 15189	952	1,280	168	113
HACCP	1,829	1,544	579	423
QS 9000	1,433	1,002	19	17
GMP	1,724	1,363	84	414
GLP	16	10	–	6
อาเซียน	21	7	1	13
อื่น ๆ	2,148	1,326	173	839

ที่มา: อว.(สำนักงานวิจัยแห่งชาติ)

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย อว. ควรร่วมกับสถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งส่งเสริมให้ห้องปฏิบัติการ ศูนย์บ่มเพาะต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนตรวจสอบมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้ได้รับการรับรองตามระบบคุณภาพสากลต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อยกระดับมาตรฐานการวิจัยและพัฒนา รวมทั้ง อว. ควรพัฒนาและประชาสัมพันธ์การใช้ระบบฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลได้ เพื่อให้สามารถนำโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการสินค้าที่ผ่านการวิจัยต่าง ๆ ต่อไป

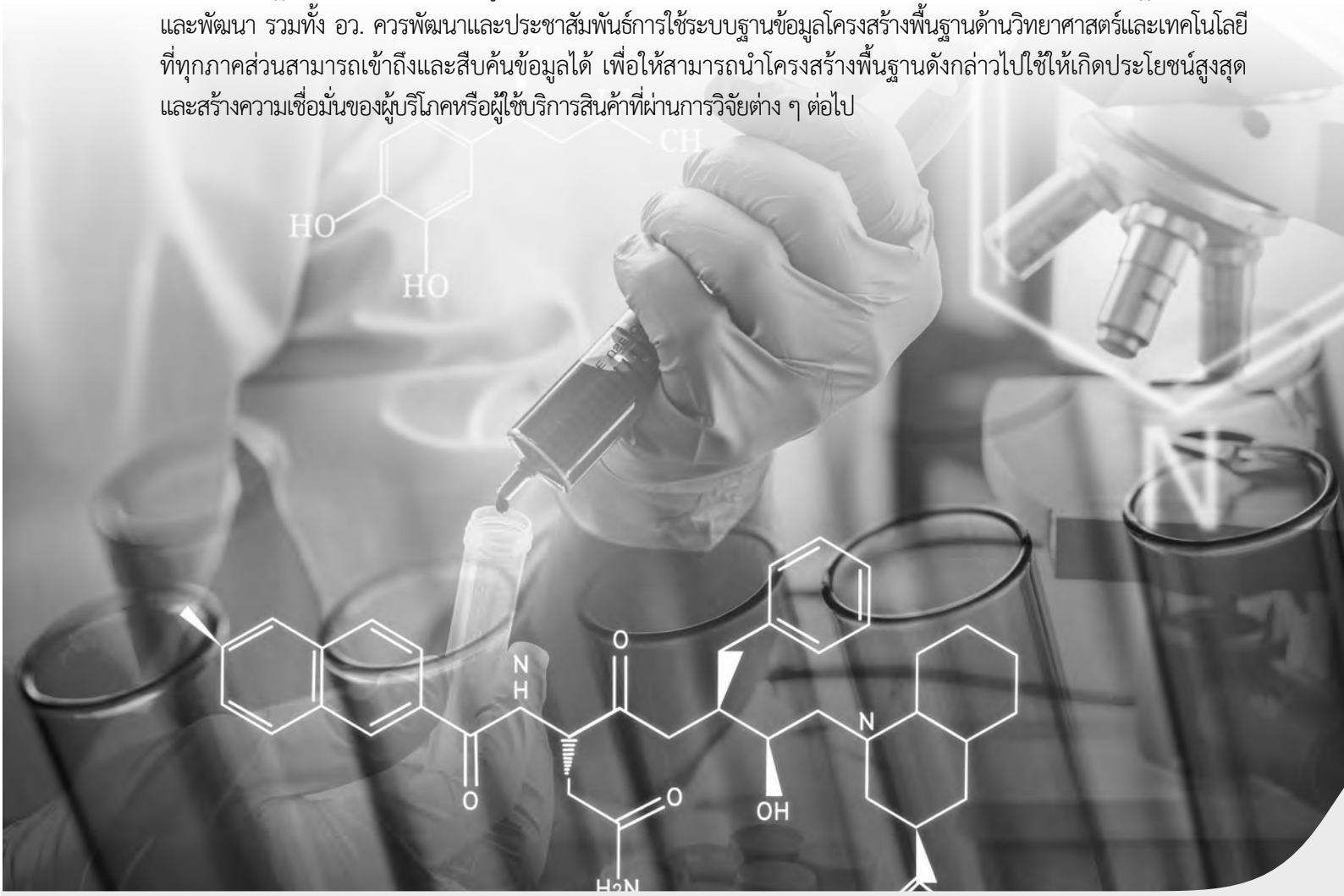

แผนแม่บทย่อย ปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

เป้าหมาย

230502 สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้น

มุ่งเป้าให้ภาคเอกชนเป็นภาคส่วนหลักในการลงทุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การกำหนดมาตรการจูงใจในการลงทุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของภาคเอกชน และการพัฒนาบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่เพียงพอ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐสามารถเทียบเคียงจากรายงานของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยพบว่าประเทศไทยมีสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 70:30 ในปี 2558 เป็น 73:27 ในปี 2559 และ 80:20 ในปี 2560 ตามลำดับ จึงได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว ในการนี้ ภาคเอกชนและภาครัฐควรรักษาระดับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาไว้และมุ่งเป้าการวิจัยและพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศในระยะยาว สำหรับสถานการณ์มาตรการจูงใจจากภาครัฐ จากผลการสำรวจปี 2561 โดย อว. พบว่าภาคเอกชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 54 ไม่ทราบมาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ และประมาณร้อยละ 29 ทราบมาตรการแต่ไม่เข้าร่วมใช้ประโยชน์ ผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนความท้าทายในการพัฒนามาตรการและกระบวนการส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาที่ตอบสนองเป้าหมายและความต้องการร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ อว. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และสถาบันการศึกษา ได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย เช่น การให้สิทธิประโยชน์การลงทุน มาตรการลดหย่อนภาษี 200% การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือเงินให้เปล่าเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี การทำบัญชีสิ่งประดิษฐ์ไทย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศกลางข้อมูลการวิจัยและนวัตกรรมและต่อยอดการใช้ประโยชน์ การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ และการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพนักวิจัยด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร เป็นต้น

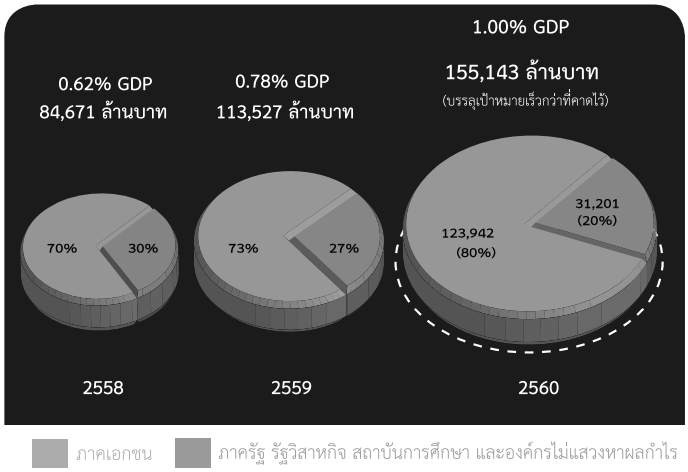

ที่มา: อว.(สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าสัดส่วนการลงทุนของภาคเอกชนจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีความท้าทายเพื่อบรรลุเป้าหมาย อาทิ การพัฒนามาตรการจูงใจที่ตอบเป้าหมายการพัฒนาในอนาคตของประเทศและสามารถดึงดูดให้เอกชนเข้าร่วมใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ระยะเวลาและกระบวนการขอรับการส่งเสริม การผลิตบุคลากรด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ รวมทั้งการลงทุนการวิจัยและพัฒนาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนตลอดจนการดำเนินงานอื่น ๆ ของภาครัฐในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกับภาคเอกชนในการกำหนดมาตรการจูงใจและการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยที่ตอบความต้องการของประเทศ โดยควรมีการดำเนินงาน เช่น การจับคู่สถาบันการศึกษากับผู้ประกอบการเอกชนเพื่อการวิจัยแบบมุ่งเป้า การกำหนดมาตรการจูงใจที่มุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด การลดระยะเวลาและขั้นตอนในการขอรับการส่งเสริม การมุ่งเป้าเรื่องที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศในระยะยาว และส่งเสริมการวิจัยขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ รวมไปถึงการวิจัยขั้นแนวหน้าสำหรับการต่อยอดเชิงพาณิชย์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อรักษาเป้าหมายสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐในระยะยาวต่อไป

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การบรรลุวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ที่ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จะส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศบนหลักของการเติบโตอย่างยั่งยืน มีการกระจายความเจริญสู่ทุกภูมิภาค ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยและทุกมิติให้ได้ตามมาตรฐานสากล อยู่อาศัยในประเทศที่มีความปลอดภัย ปราศจากภัยคุกคามต่าง ๆ ในทุกระดับ ตามเป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ซึ่งการที่ประเทศไทยจะบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมได้นั้น ยุทธศาสตร์ชาติจะต้องมีการถ่ายระดับสู่แผนระดับต่าง ๆ และนำไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติราชการและโครงการที่มุ่งเป้าหมายร่วมกันของทุกหน่วยงาน รวมถึงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในสังคม

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่านโครงการ/การดำเนินงานต่าง ๆ ยังพบปัญหา อุปสรรค และประเด็นท้าทายหลายประการที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของ**การมองเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานในการถ่ายระดับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** ส่งผลให้มีความเสี่ยงในการบรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์เป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนด โดยหน่วยงานได้รายงานปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ผ่านทางระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) สรุปเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญในระดับการขับเคลื่อนโครงการ/การดำเนินงาน ดังนี้

ด้านความชัดเจนของการกำหนดการมีส่วนสนับสนุนของโครงการต่อการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายแผนแม่บทฯ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประเมินผลของโครงการในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม และต่อการวางแผนการบริหารจัดการโครงการในมิติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย อาทิ การจัดสรรบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกการดำเนินงานที่เหมาะสม

การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานรับผิดชอบร่วมและระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ อาจยังมีข้อจำกัดทำให้การตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันยังมีความท้าทายและส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการยอมรับของภาคีพัฒนาในการดำเนินงาน โดยเฉพาะภาคประชาชนในพื้นที่ดำเนินการ

ด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งกฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศที่อาจยังไม่สอดคล้องหรือมีความยืดหยุ่นพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความล่าช้ากว่าแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะระเบียบหรือแนวทางในการจัดทำงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ หรือการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจไม่สอดคล้องกับขอบเขตภารกิจของหน่วยงานบางหน่วยงานส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการยึดระเบียบการปฏิบัติที่อาจล้าสมัย ไม่มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์หรือบริบทจนก่อเป็นอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

ด้านความพร้อมของข้อมูลหรือข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการมีแหล่งข้อมูลหลายแหล่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ยังมีข้อจำกัด ทำให้การดำเนินการอาจยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ส่งผลให้การดำเนินการบ่อยครั้งมีความซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งในเชิงกลุ่มเป้าหมายและการดำเนินงาน หรือไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งบประมาณภาครัฐ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกที่ไม่อาจควบคุมได้ การเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างไม่คาดคิด เช่น ภัยพิบัติและความผันผวนของภูมิอากาศ สภาวะการผันผวนของเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงนโยบายระหว่างประเทศ การเกิดขึ้นของโรคอุบัติใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบให้ต้องมีการชะลอการดำเนินงานหรือทำให้แผนการดำเนินงานมีอุปสรรคก่อให้เกิดความล่าช้า ซึ่งรวมถึง**ความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ/การดำเนินงาน** โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายและทิศทางการดำเนินงานโดยตรง

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานจากการประเมินเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็นพบประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ สรุปได้ดังนี้

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) ความแตกแยกทางความคิดและการเพิ่มขึ้นของความรุนแรงในสังคมและในทางการเมืองทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น (2) การถูกเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เท่าเทียมกัน (3) ความแตกต่างในการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจของประชาชน (4) ความตระหนักรู้และความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตัวเอง และ (5) การเพิ่มขึ้นของภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่สำคัญ อาทิ ยาเสพติดและการค้ามนุษย์ มีส่วนส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีและความเป็นสุขของประชาชนในภาพรวม รวมทั้งการบรรลุเป้าหมายการเป็นสังคมที่สงบสุขของประเทศ

ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) การลดลงของประสิทธิภาพและผลิตภาพในภาคการผลิต ตลาดแรงงาน และการบริหารจัดการ (2) การขาดนวัตกรรมและการวิจัยพัฒนาที่มุ่งเน้นเป้าหมายของประเทศ (3) การแข่งขันและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ (4) โรคอุบัติใหม่และภัยพิบัติทางธรรมชาติ (5) การกระจุกตัวของความเจริญในบางพื้นที่ของประเทศ (6) ภาระหนี้สินส่วนบุคคลและความรู้ทางด้านการวางแผนการเงินของประชาชน เป็นประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม รวมทั้งส่งเสริมการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงและเป็นธรรมของประเทศ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรและปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี (2) การขาดทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 อาทิ ความสามารถในการแก้ปัญหา การปรับตัว การสื่อสาร ดิจิทัล และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (3) ผลิตภาพทางด้านแรงงานที่ลดลง (4) ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ และ (5) จำนวนอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตจากการใช้ถนน มีส่วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงวัย และกลุ่มต่าง ๆ ของประเทศไทย

ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) การเพิ่มขึ้นของช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ (2) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่ท้องถิ่น (3) การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศ (4) ความเข้าใจถึงสิทธิและสามารถในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และ (5) การบูรณาการข้อมูลระบุตัวบุคคลที่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) ความรุนแรงของภัยพิบัติทางธรรมชาติ (2) ความสามารถในการรองรับและปรับตัวของประชาชนและผู้ประกอบการในภาคการผลิต (3) ความสามารถของภาครัฐในการบริหารสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ (4) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และฝุ่นควันมลพิษ และ (5) ความรับผิดชอบของประชาชนและผู้ประกอบการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายให้อนุรักษ์ไว้และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ มีประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) การปรับเปลี่ยนดำเนินการของหน่วยงานโดยมุ่งเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก (2) การขจัดการทุจริตและการประพฤติมิชอบให้หมดสิ้นจากประเทศไทย (3) การปรับปรุงและทบทวนกฎระเบียบทางราชการที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตหรือการประกอบธุรกิจ และ (4) ความพร้อมในการเป็นภาครัฐดิจิทัลและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เป็นประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐ และการให้บริการประชาชนของภาครัฐ

นอกจากนี้ การที่ประเทศไทยจะบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม **ประเทศไทยจำเป็นต้องศึกษา พิจารณา และวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของบริบทโลกที่คาดว่าอาจส่งผลต่อบริบทการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ร่วมด้วย** เพื่อนำไปสู่การเตรียมการรองรับที่เหมาะสมได้อย่างมีศักยภาพ ส่งผลให้การขับเคลื่อนประเทศไปสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในระยะต่อไปเป็นไปได้อย่างมีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ประกอบด้วย

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยกำลังจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยที่สมบูรณ์ คาดว่าจะทำให้ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ตามสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีโอกาสเจ็บป่วยเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุของวัยแรงงานจะลดลงจากอัตราส่วนพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการการเงินการคลังของประเทศที่ต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ สังคมสูงวัยที่มีกำลังแรงงานลดลงยังอาจส่งผลให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติจากประเทศที่ยังไม่เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยมากขึ้น จนนำไปสู่การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและรูปแบบสังคมพหุวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม สภาวการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจต่อยอดไปสู่ธุรกิจ/อุตสาหกรรมใหม่เพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดกลุ่มดังกล่าว อาทิ ธุรกิจบริการสุขภาพ บริการทางการแพทย์ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ ขณะเดียวกัน อาจมีความเป็นไปได้ที่ประเทศที่เข้าสู่สังคมสูงวัยแล้วและกำลังจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยจะปรับเปลี่ยนมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือกับผลกระทบ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการลดลง

ของแรงงานและนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศน้อยกว่าที่ประมาณการไว้ได้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ประชากรรุ่นใหม่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประชากรกลุ่มดังกล่าวมีความแตกต่างจากคนรุ่นก่อนอย่างมีนัยสำคัญทั้งในด้านบุคลิก ลักษณะ ทัศนคติ และความคาดหวัง อาทิ การให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว อิสระและความยืดหยุ่นในการทำงาน รวมถึงมีความเป็นผู้ประกอบการสูง จึงอาจนำไปสู่รูปแบบการทำงาน การใช้ชีวิต และสภาพสังคมรูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคต

แนวโน้มด้านสุขภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การเกิดโรค ทั้งโรคจากวิถีชีวิตยุคใหม่ที่ไม่ติดต่อ อาทิ โรคหัวใจและหลอดเลือด เบาหวาน มะเร็ง ตับแข็ง และปอดอักเสบเรื้อรัง อาจก่อให้เกิดความท้าทายต่อความสามารถทางการเงินของผู้ป่วยและฐานะการเงินการคลังของประเทศในการดูแลกลุ่มประชากรดังกล่าวได้ รวมทั้งโรคระบาดจากโรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่ที่คาดว่าจะยังคงมีแนวโน้มของความถี่และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นที่อาจส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นนัยสำคัญ จากทั้งการที่ภาคการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ และจากการที่ภาคการผลิตของประเทศเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าของสินค้าหลายประเภท 2) ความต้องการบริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพ ภาวะสังคมสูงวัยของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุและการตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพของประชากรในประเทศเพิ่มสูงขึ้น จะนำไปสู่โอกาสทางธุรกิจในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายทั้งจากในและนอกประเทศ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และการเดินทางเพื่อรับบริการทางการแพทย์ในต่างประเทศ และ 3) แนวโน้มในด้านเทคโนโลยีการรักษาพยาบาล ทั้งความก้าวหน้าของการวิจัยในด้านพันธุกรรมศาสตร์ ที่ทำให้เกิดการรักษาพยาบาลที่จำเพาะเจาะจงและพัฒนาสู่บริการขั้นสูงที่สามารถสร้างรายได้และการพัฒนาเทคโนโลยีบริการทางการแพทย์ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและรักษาระยะไกล และการใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสาธารณสุขและการควบคุมโรคระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล คาดว่าจะส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต โดยคาดว่าหากมีการนำมาประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในภาคการผลิตและการบริการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และนำไปสู่รูปแบบงานใหม่ โดยคาดว่าประเทศไทยจะมีการนำเทคโนโลยี 5G มาประยุกต์ใช้เต็มรูปแบบ นำไปสู่การมีเศรษฐกิจแพลตฟอร์มและเศรษฐกิจแบบแบ่งปันเพิ่มขึ้นรวมถึงการใช้ปัญญาประดิษฐ์และระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติมาใช้ในงานที่มีรูปแบบไม่ซับซ้อนแทนที่แรงงานคน โดยจะเริ่มจากกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งล้วนเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทยในปัจจุบันเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลอาจส่งผลกระทบในด้านอื่น ๆ อาทิ การโยกย้ายหรือเลิกจ้างแรงงานที่มีทักษะอยู่ในระดับต่ำ ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะในประชากรเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หากไม่มีการเตรียมความพร้อมรับมืออย่างเหมาะสม

ความผันผวนและแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ภาคการเกษตรคาดว่าจะเป็นภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนและแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงที่สุด ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังอาจทำให้การแพร่ระบาดของโรคมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ทั้งที่เป็นโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคมีผลกระทบต่อสังคมทั้งในมิติของสุขภาพและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นจากอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นจะก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรชายฝั่งอันเนื่องมาจากการกัดเซาะที่รุนแรง อีกทั้งพื้นที่ราบที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลจะถูกน้ำทะเลท่วม ส่งผลต่อความเป็นอยู่และความมั่นคงของถิ่นฐานของประชาชน

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

พลังงานทางเลือกและยานยนต์สมัยใหม่ จากกระแสการตระหนักถึงความสำคัญของการเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับข้อตกลงระหว่างประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้ทุกภาคส่วนของประเทศได้มีการดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น โดยได้มีความพยายามในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นภาคส่วนที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด ซึ่งได้มีการใช้พลังงานทางเลือกในการผลิตไฟฟ้า อาทิ แสงอาทิตย์ น้ำ ลม และความร้อนใต้พิภพและการคิดค้นยานยนต์สมัยใหม่ที่ช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล โดยใช้เชื้อเพลิงสะอาดทดแทน อาทิ พลังงานไฟฟ้าและเชื้อเพลิงไฮโดรเจน ซึ่งการพัฒนานวัตกรรมพลังงานทางเลือกอย่างต่อเนื่องส่งผลให้พลังงานทางเลือกมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจมากขึ้น จึงจะเป็นปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินการปรับโครงสร้างการผลิตไฟฟ้าของประเทศ โดยการลดสัดส่วนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามพันธสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบกับแนวโน้มความต้องการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้นทั่วโลก ประเทศไทยจึงมีโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโลกที่จะเปลี่ยนแปลงไป โดยใช้จุดแข็งในการเป็นฐานการผลิตยานยนต์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ความเป็นเมือง การยกระดับการพัฒนาเมืองเป็นเมืองอัจฉริยะที่มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยในการบริหารจัดการเมืองให้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะเป็นแนวโน้มการพัฒนาเมืองที่คำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของหลายประเทศทั่วโลก โดยมีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและโอกาสทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายของประชากรเข้าสู่เขตเมืองมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ เช่น ระบบขนส่งมวลชน สนามบิน รถไฟฟ้าความเร็วสูง หรือท่าเรือขนส่งสินค้า รวมถึงระบบการศึกษา และระบบประกันสุขภาพ เป็นต้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของเมืองเติบโตเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความเป็นเมืองอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของทรัพยากรและของสิ่งแวดล้อมได้หากไม่มีการบริหารจัดการและการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อาทิ มลพิษ ขยะ และน้ำเสีย ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรที่อาศัยในพื้นที่ได้

แนวโน้มการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความขัดแย้งทั้งในด้านการค้าและความมั่นคงระหว่างประเทศของประเทศขั้วอำนาจต่าง ๆ คาดว่าจะมีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของการดำเนินการด้านการต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ และอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศ เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีขอบเขตแคบลงในมิติของจำนวนสมาชิกและประเด็นความร่วมมือ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง ประกอบกับ ประเทศเพื่อนบ้านมีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในห่วงโซ่คุณค่าของโลก อย่างไรก็ตาม การรวมตัวของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือต่อความท้าทายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มบทบาทหรือสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรองกับประเทศคู่ค้ารายใหญ่หรือประเทศมหาอำนาจในเวทีโลกยังมีข้อจำกัด ในขณะเดียวกัน กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศและการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาคที่ไทยมีส่วนร่วมอยู่ปัจจุบันยังมีประเด็นท้าทายในการผลักดันการแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดนอย่างยั่งยืนและมีเอกภาพ เช่น ปัญหาฝุ่นควัน การอพยพของชนกลุ่มน้อย ขยะพลาสติกในทะเล ความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทรัพยากรทางทะเล และแม่น้ำ ตลอดจนปัญหายาเสพติดข้ามชาติ เป็นต้น

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อประเด็นท้าทาย

จากการประเมินประเด็นท้าทายทั้งในระดับโครงการและระดับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนาประเทศที่สำคัญ สำนักงานฯ จึงมีข้อเสนอเพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์การพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังนี้

การขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) และการบูรณาการกับกระบวนการงบประมาณอย่างเป็นระบบ ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการ**จัดทำโครงการ/การดำเนินงานสำคัญ (X) ที่จะต้องมีการกำหนดการมีส่วนสนับสนุนของโครงการต่อการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายแผนแม่บทฯ ที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ให้สามารถบรรลุได้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละห้วง 5 ปีการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม** นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป (Z) โดยดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาหาโครงการ/การดำเนินงานสำคัญ (X) ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานฯ และหน่วยงานเจ้าภาพแผนแม่บทฯ ทั้ง 3 ระดับ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 โดยแต่ละหน่วยงานของรัฐจะต้องบรรจุโครงการสำคัญที่ได้มีการพิจารณาและวิเคราะห์ร่วมกันในแผนปฏิบัติราชการรายปี และ**ใช้เป็นข้อมูลประกอบกระบวนการงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณที่สอดคล้อง ทันการณ์ และสะท้อนการมองเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานในการถ่ายระดับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป** ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ที่ระบุให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการระยะ 5 ปีที่ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง และ**ในแต่ละปีงบประมาณให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ เพื่อให้สำนักงบประมาณดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละภารกิจตามแผนปฏิบัติราชการดังกล่าวต่อไป** โดยในส่วนของการดำเนินการที่เป็นการดำเนินการเร่งด่วนของแต่ละปีงบประมาณ ให้พิจารณาใช้แผนบูรณาการในการเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญ และกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีความจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน.... เพื่อแปลงยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ ให้ยึดหลักการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 ที่กำหนดให้มีการจัดทำแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน.... เท่าที่จำเป็นหรือที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการจัดทำ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การใช้ระบบ eMENSCR เป็นระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการในทุกระดับอย่างแท้จริง ทั้งในส่วนของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการ แผนปฏิบัติการด้าน.....(ถ้ามี) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การประมวลผลว่าการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติได้ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) ได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่ ทั้งนี้ นอกจากระบบ eMENSCR จะสามารถเป็นเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของแผนได้อย่างเป็นระบบ **ยังจะสามารถเป็นเครื่องมือของหน่วยงานของรัฐประกอบการพิจารณาความก้าวหน้าการดำเนินงานในระดับโครงการได้อีกด้วย** เนื่องจากทุกหน่วยงานของรัฐต้องรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานทุก ๆ ไตรมาสตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562 ซึ่งจะทำให้ **หน่วยงานของรัฐสามารถติดตามและประเมินผลโครงการ/การดำเนินงาน และปรับแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการเร่งพัฒนาความเชื่อมโยงข้อมูลสถิติต่าง ๆ เข้าระบบ eMENSCR ให้เป็นระบบข้อมูลสถิติกลางของประเทศ** สำหรับการบ่งชี้สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เป็นปัจจุบัน โดยควรต้องเป็นข้อมูลที่มาจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ มีการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอ และตามหลักการและวิธีการเก็บข้อมูลสากล เพื่อให้หน่วยงานทั้งในและต่างประเทศสามารถนำข้อมูลไปใช้ประเมินสถานการณ์การพัฒนาได้อย่างถูกต้องต่อไป

การเปิดโอกาสให้ภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องให้ทุกภาคีพัฒนาเห็นเป้าหมายการพัฒนาร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจะเป็นการทำให้เกิดการตระหนักรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการมียุทธศาสตร์ชาติ และพร้อมที่จะเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การพัฒนาสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

การขับเคลื่อนตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ สู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) การที่ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่เสนอโดยสหประชาชาติ ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาในการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ของโลกด้วยเช่นกัน ดังนั้น การดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐจึงควรสอดคล้องและครอบคลุมไปถึงการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ในขณะเดียวกันการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมายหลัก 169 เป้าประสงค์มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และแผนแม่บทฯ ทั้ง 23 ประเด็น โดยมีความสอดคล้องโดยตรงจำนวน 21 ประเด็น

ความสัมพันธ์ระหว่าง**ยุทธศาสตร์ชาติ** กับ **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** (SDGs)

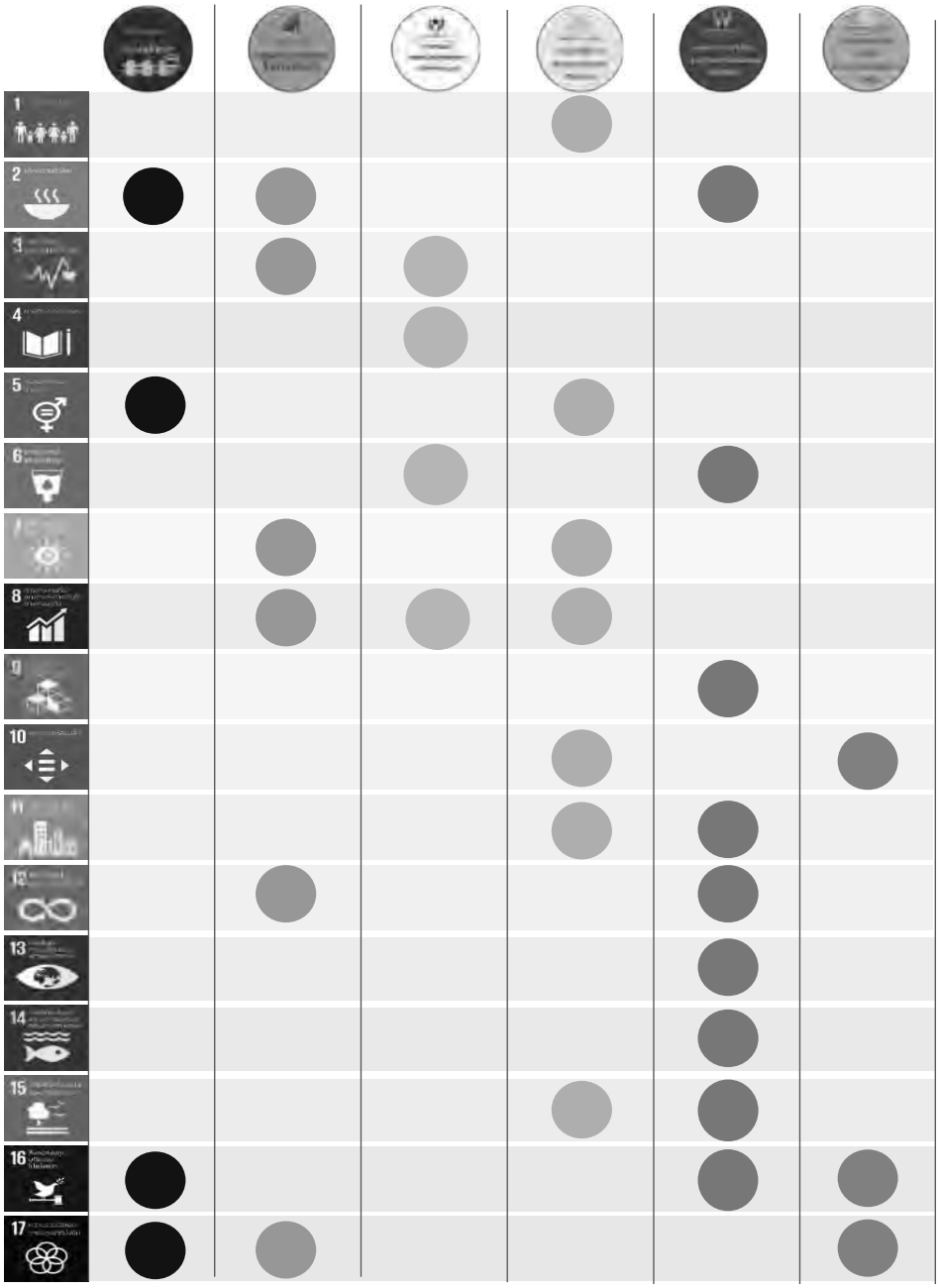

หมายเหตุ: การพิจารณาความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) พิจารณาจากความสัมพันธ์ของเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้เชื่อมโยงกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ นั้นด้วยแล้ว โดยที่การดำเนินการเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายของแผนแม่บทฯ จะสัมพันธ์กับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยในเวลาเดียวกัน

ความสัมพันธ์ระหว่าง**แผนแม่บทฯ** กับ **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)**

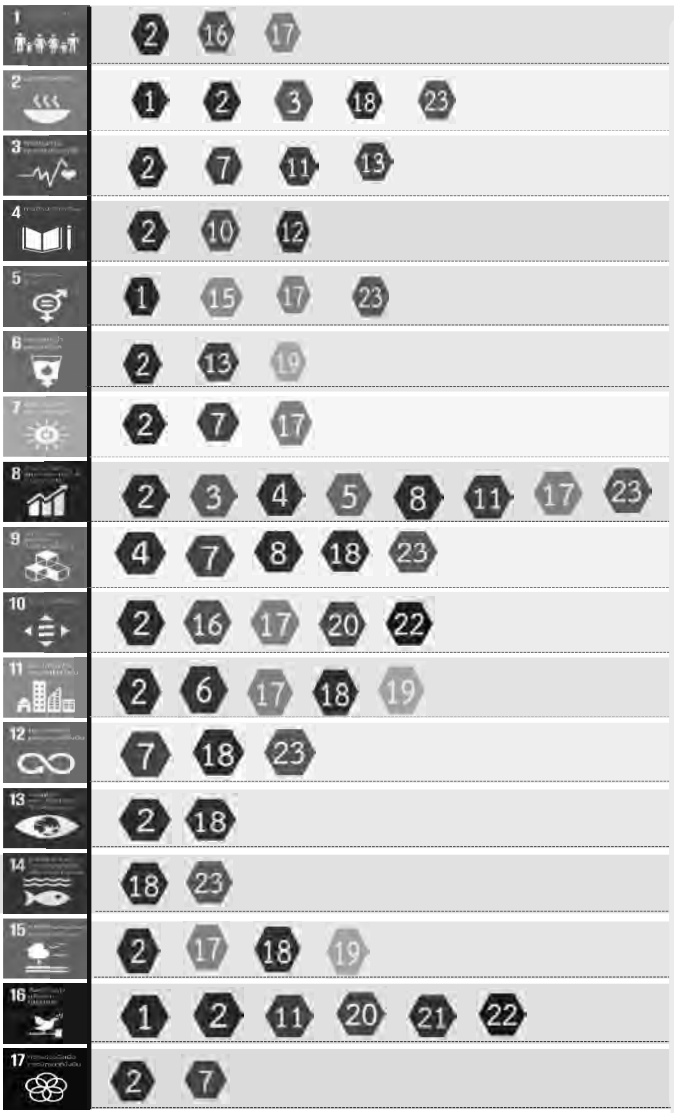

แผนแม่บทฯ

1. **ความมั่นคง**
2. **การต่างประเทศ**
3. **การเกษตร**
4. **อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต**
5. **การท่องเที่ยว**
6. **พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ**
7. **โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล**
8. **ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่**
9. **เขตเศรษฐกิจพิเศษ**
10. **การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม**
11. **การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต**
12. **การพัฒนาการเรียนรู้**
13. **การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี**
14. **ศักยภาพการกีฬา**
15. **พลังทางสังคม**
16. **เศรษฐกิจฐานราก**
17. **ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม**
18. **การเติบโตอย่างยั่งยืน**
19. **การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ**
20. **การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ**
21. **การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ**
22. **กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม**
23. **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม**

หมายเหตุ: การพิจารณาความสอดคล้องของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) พิจารณาจากความสัมพันธ์ในระดับเป้าหมายของแผนแม่บทฯ กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่การดำเนินการเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายของแผนแม่บทฯ จะสัมพันธ์กับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยในเวลาเดียวกัน

โดยการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยจะเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 เพื่อบูรณาการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาของประเทศมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างบูรณาการและเป็นระบบ สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล และทฤษฎีวงจรนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นแก่นสารของกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีข้างหน้า โดยจัดทำโครงการ/การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ซึ่งจะมีการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานตามสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของรัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านระบบ eMENSCR ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐตามยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

สรุปประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ช่วงปี 2561 - 2562 ที่ผ่านมา พบว่า **ยังมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565** โดยในส่วนของเป้าหมายระดับประเด็น มี 33 เป้าหมายระดับประเด็น จากทั้งหมด 37 เป้าหมายที่ยังมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าที่กำหนด โดยเป็นเป้าหมายที่มีสีแสดงสถานะ สีเหลืองจำนวน 15 เป้าหมาย สีส้มจำนวน 12 เป้าหมาย และสีแดงจำนวน 6 เป้าหมาย ในส่วนของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย มี 121 เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย จากทั้งหมด 140 ที่ยังมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าที่กำหนด โดยเป็นเป้าหมายสีเหลือง จำนวน 49 เป้าหมาย สีส้มจำนวน 41 เป้าหมาย และสีแดงจำนวน 31 เป้าหมาย ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์และประมวลหาโครงการ/การดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าวให้บรรลุได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ขณะที่เป้าหมายที่มีสีเขียว ประกอบด้วย เป้าหมายระดับประเด็นจำนวน 4 เป้าหมาย และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย จำนวน 19 เป้าหมาย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สามารถบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาได้ตามที่กำหนด ยังคงจำเป็นต้องมีการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายและป้องกันการเปลี่ยนสีสถานะเป้าหมายจากสีเขียวเป็นสีแดง ส้ม เหลือง โดยข้อค้นพบการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และประเด็นท้าทายระดับโครงการและระดับแผนแม่บทฯ ที่เป็นข้อจำกัดในการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติในรายงานฉบับนี้ จะสามารถเป็นข้อมูลบ่งชี้เบื้องต้นในการพิจารณาและวิเคราะห์ประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งให้ความสำคัญการดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การดำเนินงานในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของทุกหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึงกระบวนการงบประมาณที่สอดคล้องและทันการณ์ โดยมีการมองเป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เป็นเป้าหมายการพัฒนาร่วมกันอย่างบูรณาการ และขับเคลื่อนประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังได้อย่างแท้จริง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562. --กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563.

456 หน้า

ISBN 978-974-9769-51-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2563 จำนวน 3,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100
โทรศัพท์ : 0 2280 4085 ต่อ 6221 – 41
โทรสาร : 0 2290 6384
Email : nscr@nesdc.go.th
Website : http://nscr.nesdc.go.th

พิมพ์ที่ บริษัท ซีดี มีเดีย ไกด์ จำกัด 80/21 หมู่ 5 ซอยทุ่งมังกร 15 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10700

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
โทรศัพท์ 02 280 4085 ต่อ 6221 - 41
โทรสาร 02 280 6384
Email : nscr@nesdc.go.th
Website : nscr.nesdc.go.th

ISBN 978-974-9769-51-5

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๕๖๑๕/๒๕๖๓
วันที่ ๒ เม.ย. ๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๐๕ น.

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๑๑๒/ว ๑๘๓๖

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ วรรคสอง และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบ นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ แล้วเสร็จ และขอจัดส่งรายงานดังกล่าวในรูปแบบออนไลน์ ตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้ ทั้งนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอจัดส่งรายงานดังกล่าว ในลักษณะรูปเล่มให้ในโอกาสต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)
เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฎหมาย
รับที่ ๑๕๙ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ เม.ย. ๖๓ เวลา ๑๔.๐๐

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฎหมาย ๒
รับที่ ๑๑ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ / เม.ย. ๖๓ เวลา ๑๔.๓๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๔๐ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๔.๒๓ น.
ส่งกลุ่มงาน พรม. ๒ ดำเนินการ

กองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๖๒๒๔
โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๕๘

http://nscr.nesdb.go.th/nscr_report/

QR code ดาวน์โหลดรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

รายงานสรุปผลการดำเนินการตาม
แผนการปฏิรูปประเทศ
ประจำปี 2562

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีหลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ และผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้ง กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อเสนอที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศให้ความเห็นชอบ และรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบ

สำนักงานฯ จึงจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2562 ซึ่งเป็นผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน จนถึง ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเผยแพร่ให้ทุกหน่วยงานทั้งในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ และองค์กรอื่น ๆ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจ ทราบถึงผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อช่วยในการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังว่าจะให้บรรลุผลผลสัมฤทธิ์ภายในปี 2565 ต่อไป

005
บทสรุป
สำหรับผู้บริหาร

018
วิธีการอ่าน
รายงาน

024
บทนำ

070
ด้านกฎหมาย

096
ด้านกระบวนการ
ยุติธรรม

118
ด้านเศรษฐกิจ

350
ด้านสังคม

366
ด้านพลังงาน

408
ด้านการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบ

สารบัญ

032 ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

034 ด้านการเมือง

048 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

230 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

310 ด้านสาธารณสุข

334 ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ

424 ด้านการศึกษา

446 ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การปฏิรูป คือ การปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมหรือสมควรกับบริบทและยุคสมัย รวมทั้งเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการปฏิรูปประเทศได้กำหนดเป้าหมายหลัก 3 ประการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้แก่ (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศจำนวน 11 ด้าน เพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ประกอบไปด้วย (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านเศรษฐกิจ (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) ด้านสาธารณสุข (8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (9) ด้านสังคม (10) ด้านพลังงาน และ (11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยในส่วนของด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) และด้านการศึกษา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตามรัฐธรรมนูญฯ โดยมีวาระหนึ่งปีหลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ และสองปีหลังจากคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามลำดับ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้านดังกล่าวได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศขึ้นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 24 ก เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 ส่วนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเสนอ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตามมาตรา 6 และมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินคือการแก้ไขกฎหมายโดยเฉพาะ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2562 ขึ้นตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และตามหลักการการประเมินผลที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดไว้ เพื่อเผยแพร่ให้ทุกหน่วยงานทั้งในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ และองค์กรอื่น ๆ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจ ทราบถึงความก้าวหน้า ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย และข้อเสนอแนะในการดำเนินการต่อไป รวมทั้งเพื่อช่วยในการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังว่าจะให้บรรลุผลผลสัมฤทธิ์ภายในปี 2565 โดยมีสรุปความก้าวหน้าการดำเนินการของ 12 แผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

(1) ด้านการเมือง

เป้าหมาย การธำรงไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีความมั่นคง มีความชอบธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชน สร้างการมีส่วนร่วม รู้จักยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ตลอดจนเกิดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

สถานการณ์ ปัจจุบันความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในประเทศจะมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมและสื่อสังคมออนไลน์อย่างหลากหลายและกว้างขวาง แต่สัดส่วนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งต่อจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังน้อยกว่าประเทศพัฒนาแล้วอยู่มาก และความคิดเห็นทางการเมืองในหลายลักษณะยังคงมีแนวโน้มที่นำไปสู่การแบ่งฝักแบ่งฝ่ายและการยอมรับความเห็นที่แตกต่างยังเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปยังไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจกระบวนการและกลไกในการติดตามตรวจสอบ และถ่วงดุลการดำเนินการของรัฐทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ายังมีความท้าทายอย่างมากในการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 5 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 18 กิจกรรม ทั้งนี้ แผนกำหนดให้ทุกกิจกรรมดำเนินการ ระหว่างปี 2561 - 2565 จึงทำให้ในช่วงปี 2562 กิจกรรมทั้งหมดยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมืองได้กำหนดให้จัดทำกฎหมาย จำนวน 1 ฉบับ คือ กฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

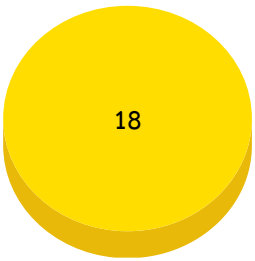

อยู่ระหว่างดำเนินการทั้งหมด

- การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย
- การสร้างกลไกและมาตรการในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม
- การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง

(2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

เป้าหมาย องค์กรภาครัฐเปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกันด้วยระบบดิจิทัล โครงสร้างองค์กรกะทัดรัด ทำงานเพื่อประชาชนโดยยึดการดำเนินงานเชิงพื้นที่เป็นหลัก บริหารและบริการประชาชนให้เป็นดิจิทัล สรรหาและรักษาไว้ซึ่งกำลังคนคุณภาพสูง มีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และภาครัฐมีวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและมีระบบป้องกันการแทรกแซงโดยไม่เป็นธรรมจากผู้มีอิทธิพล

สถานการณ์ ปัจจุบันภาครัฐมีขนาดใหญ่เนื่องจากหน่วยงานของรัฐยังเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำและให้บริการสาธารณะส่งผลทำให้โครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด รวมทั้งจำนวนบุคลากรภาครัฐซึ่งมีความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยังมีไม่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อความเป็นไปในการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

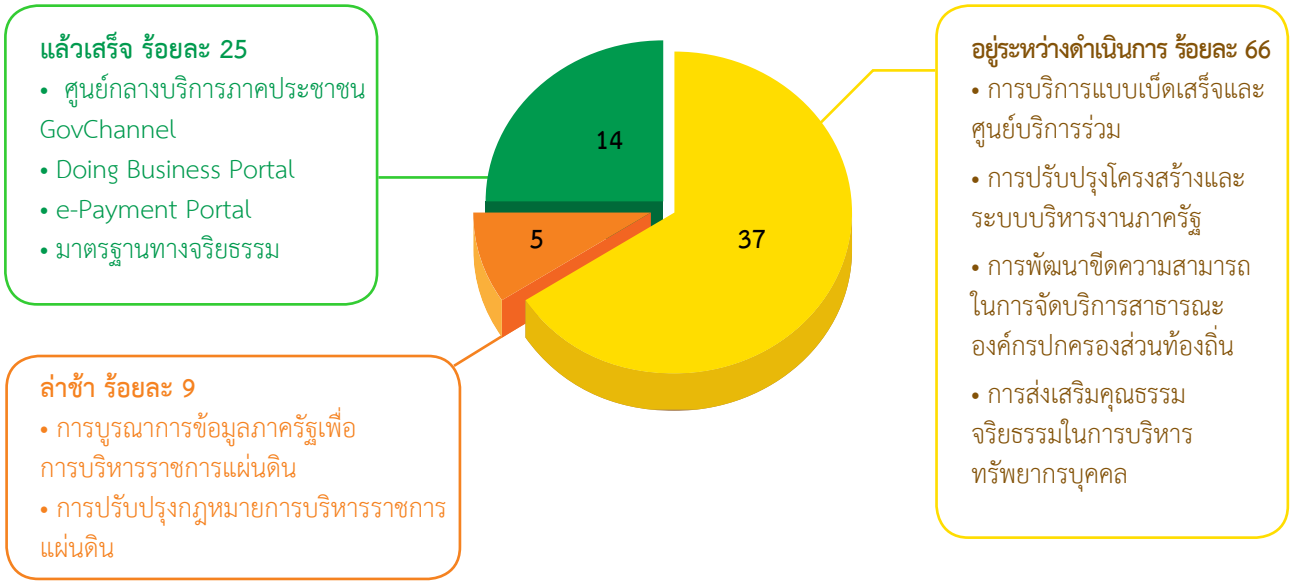

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 6 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 56 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 14 กิจกรรม หรือร้อยละ 25 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 37 กิจกรรม หรือร้อยละ 66 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 5 กิจกรรม หรือร้อยละ 9

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 5 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ คือ กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต

(3) ด้านกฎหมาย

เป้าหมาย การมีกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำกฎหมายอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

สถานการณ์ ปัจจุบันกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดกฎเกณฑ์กติกาในสังคม และการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ ขณะเดียวกันกฎหมายอาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพิ่มขึ้นตามจำนวนกฎหมายที่มากขึ้น ทั้งยังทำให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยยาก สร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนและธุรกิจ ตลอดจนอาจเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 10 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 115 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 12 กิจกรรม หรือร้อยละ 11 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 27 กิจกรรม หรือร้อยละ 23 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 52 กิจกรรม หรือร้อยละ 45 และกิจกรรมที่ต้องปรับปรุง 24 กิจกรรม หรือร้อยละ 21

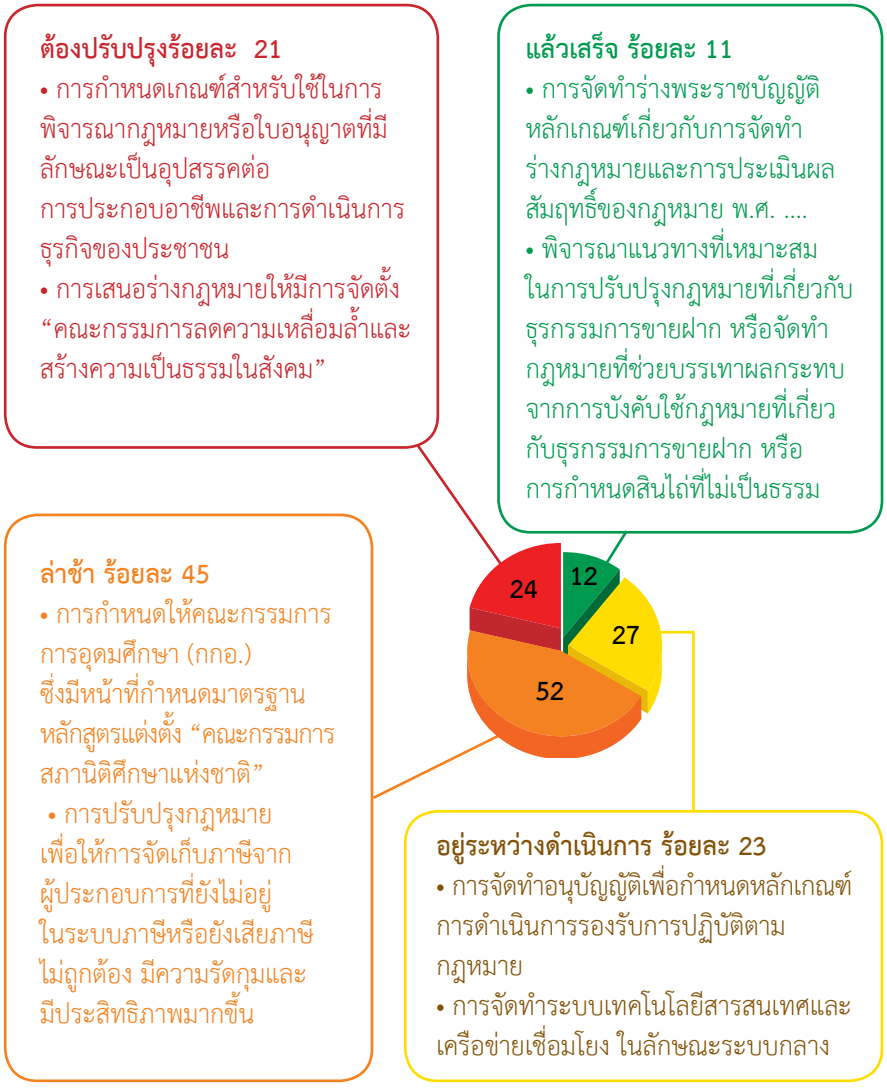

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมายได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 18 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 4 ฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ 14 ฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เป็นต้น

(4) ด้านกระบวนการยุติธรรม

เป้าหมาย ให้การดำเนินงานในทุกขั้นตอนมีระยะเวลาที่ชัดเจน มีกลไกช่วยเหลือประชาชนโดยเสมอภาค มีกลไกบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรมุ่งอำนวยความยุติธรรม

สถานการณ์ ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมของไทยจะผ่านการปฏิรูปด้านโครงสร้าง กระบวนการทำงานและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังคงปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งในแง่ของความล่าช้าในการดำเนินงาน อุปสรรคในการเข้าถึง ความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย และความถูกต้องของการดำเนินงานอยู่เป็นระยะ สะท้อนให้เห็นความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 10 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 38 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 8 กิจกรรม หรือร้อยละ 21 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 28 กิจกรรม หรือร้อยละ 74 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 2 กิจกรรม หรือร้อยละ 5

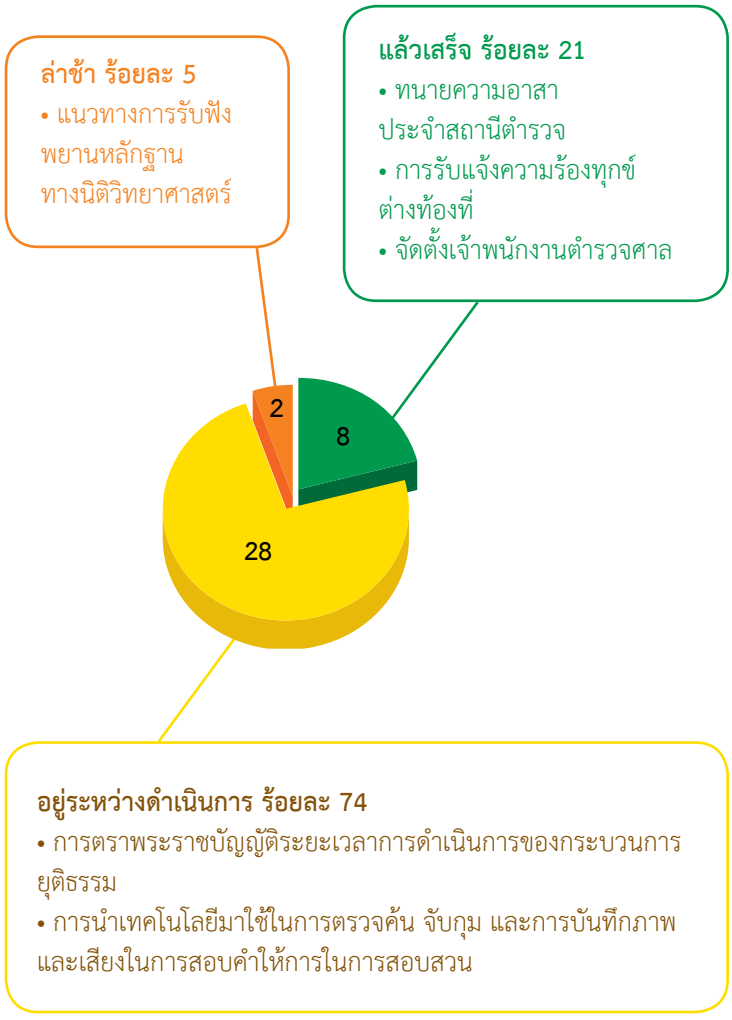

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรมได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 41 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 5 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2562

(5) ด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมาย มุ่งเน้นให้เศรษฐกิจไทย “แข่งขันได้ กระจายประโยชน์สู่ประชาชน เติบโตยั่งยืน” โดยมีผลิตภาพสูงขึ้น มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น รวมทั้งมีการเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน และสถาบันเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงขึ้น

สถานการณ์ ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างหลายเรื่อง อาทิ (1) ศักยภาพการเติบโตที่ลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ (2) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งในด้านความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและรายได้ และโอกาสของคนเมืองกับคนในพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพทั้งการศึกษาและสาธารณสุข (3) ปัญหากลไกและบทบาทภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และ (4) ปัญหากฎหมายและกฎระเบียบที่มีจำนวนมาก ล้าสมัย ขาดการปรับปรุง รวมทั้งมีช่องโหว่จากการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาคอร์รัปชั่นรุนแรงขึ้น หากปัญหาดังกล่าวนี้ไม่ได้รับการแก้ไขจะเหนี่ยวรั้งความก้าวหน้าของประเทศในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ ด้านสังคมและอื่น ๆ

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้แบ่งประเด็นปฏิรูปเป็น 3 ด้าน รวม 55 ประเด็นปฏิรูป 121 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 30 กิจกรรม หรือร้อยละ 25 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 46 กิจกรรม หรือร้อยละ 38 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 35 กิจกรรม หรือร้อยละ 29 และกิจกรรมที่ต้องปรับปรุง 10 กิจกรรม หรือร้อยละ 8

ต้องปรับปรุงร้อยละ 8
- การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของ (บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ) เพื่อดูแลรัฐวิสาหกิจกลุ่มที่มีภารกิจเชิงธุรกิจ
- การจัดตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการกลางเพื่อดูแลยุทธศาสตร์การวิจัยพัฒนาของประเทศ
- จัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั่วประเทศ

แล้วเสร็จ ร้อยละ 25
- จัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตรชาติ ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 10 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย
- การดึงแรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบประกันสังคม
- พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562

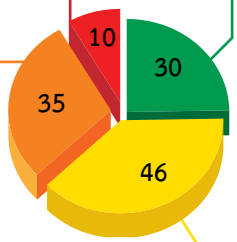

ล่าช้า ร้อยละ 29
- จัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)
- การเพิ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)
- จัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 38
- การจัดทำมาตรการการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ปี พ.ศ. 2562 – 2571
- สนับสนุนและเร่งรัดการตกลงการค้าภายใต้กรอบ RCEP
- จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการฯ และจัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลของประเทศ ระยะ 5 ปี และระยะ 10 ปี
- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 27 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 8 ฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น กฎหมายว่าข้อมูลข่าวสารของราชการ และกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงิน เป็นต้น

(6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษา ฟื้นฟู ทำให้เกิดความยั่งยืน เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก ทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ซึ่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทั้งในเรื่องขยะ น้ำเสีย มลภาวะ รวมถึงความเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรทางบก ทางน้ำ ทางทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพ และความยั่งยืนของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยครั้งเพิ่มขึ้น การขาดความต่อเนื่องของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความล้าสมัยของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เป็นเหตุให้จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อให้เกิดการรักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุล มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 36 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 325 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 53 กิจกรรม หรือร้อยละ 16 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 228 กิจกรรม หรือร้อยละ 70 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 44 กิจกรรม หรือร้อยละ 14

ล่าช้า ร้อยละ 14
- การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายว่าด้วยสิทธิชุมชน กฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

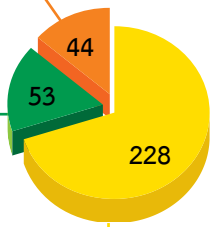

แล้วเสร็จ ร้อยละ 16
- การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)
- พัฒนาระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 70
- การเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั่วประเทศ
- การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- โครงการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลบัญชีก๊าซเรือนกระจก
- การพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 35 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 13 ฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 นอกจากนี้เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ 22 ฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ กฎหมายว่าด้วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางประชารัฐ กฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

(7) ด้านสาธารณสุข

เป้าหมาย ประชาชนทุกภาคส่วนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีส่วนร่วมในการวางระบบในการดูแลสุขภาพ ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ระบบสาธารณสุขที่เป็นเอกภาพและการอภิบาลระบบที่ดี

สถานการณ์ ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยที่สมบูรณ์อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่มีความถี่มากขึ้น ระบบบริการสาธารณสุขจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับจำนวนโครงสร้างประชากรภายในประเทศกับระบบบริการสาธารณสุข พบว่า ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชน รวมทั้งความรอบรู้ด้านสุขภาวะของประชนยังไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาด้านสุขภาวะของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ายังมีความท้าทายอย่างมากในการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 10 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 139 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 3 กิจกรรม หรือร้อยละ 2 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 87 กิจกรรม หรือร้อยละ 63 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 49 กิจกรรม หรือร้อยละ 35

แล้วเสร็จ ร้อยละ 2
- พัฒนารูปแบบบริการปฐมภูมิ (คลินิกหมอครอบครัว)
- การจัดตั้งและดำเนินการคณะกรรมการสารสนเทศสุขภาพแห่งชาติ E-Payment Portal
- ประกาศความรอบรู้ของประชาชนเป็นวาระแห่งชาติ

ล่าช้า ร้อยละ 35
- ทบทวนบทบาทโครงสร้างของหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข
- การจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศสุขภาพแห่งชาติ National Health IT Master Plan
- การพัฒนามาตรฐานรายงานต้นทุนการจัดบริการการทดลองใช้และขยายผลให้ทุกหน่วยบริการทั้งรัฐและเอกชนดำเนินการ

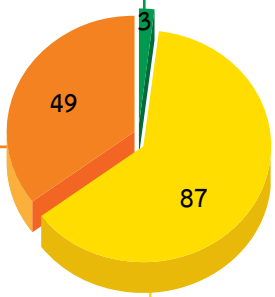

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 63
- การเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน
- พัฒนาโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและในสังกัดอื่น เช่น กรุงเทพฯ เป็นแหล่งผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว
- การปรับระบบบริการสู่ระบบดิจิทัล

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 14 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 1 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระบบบริการปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น กฎหมายว่าด้วยการจัดหลักประกันสุขภาพและแหล่งเงินสำหรับคนต่างชาติ กฎหมายว่าด้วยการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อจัดตั้งกองทุนการแพทย์ฉุกเฉินระดับเขต และกฎหมายว่าด้วยโครงสร้างการบริหารระบบสุขภาพแห่งชาติเพื่อตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ เขตสุขภาพ/คณะกรรมการเขตสุขภาพ เป็นต้น

(8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าหมาย ให้เกิดดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออกและการรับรู้ของประชาชน

สถานการณ์ ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อโดยรวมที่ต้องแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพให้สอดรับกับเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งในแง่ของคุณภาพของเนื้อหาสาระ ต้นทุนและรายได้จากการดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริโภคสื่อกลายเป็นผู้ผลิตสื่อ สืบเนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีข้างต้น ผู้บริโภคสื่อสามารถเป็นทั้งผู้รับและเป็นผู้คิดหรือสื่อสารส่งต่อข้อมูลออกไป การเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในการทำหน้าที่ของสื่อ ในบางกรณีสื่อยังขาดจริยธรรมในการทำหน้าที่ ทำให้มีการเสนอข่าวสารที่อาจไม่เหมาะสมหรืออาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสาธารณชน รวมทั้ง ประเด็นความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน ความสามารถในการแยกแยะคุณภาพของสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เป็นโทษไม่เป็นประโยชน์หรือข่าวลวงของประชาชนไทย

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 6 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 22 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 3 กิจกรรม หรือร้อยละ 14 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 13 กิจกรรม หรือร้อยละ 59 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 3 กิจกรรม หรือร้อยละ 14 และกิจกรรมที่ต้องปรับปรุง 3 กิจกรรม หรือร้อยละ 14

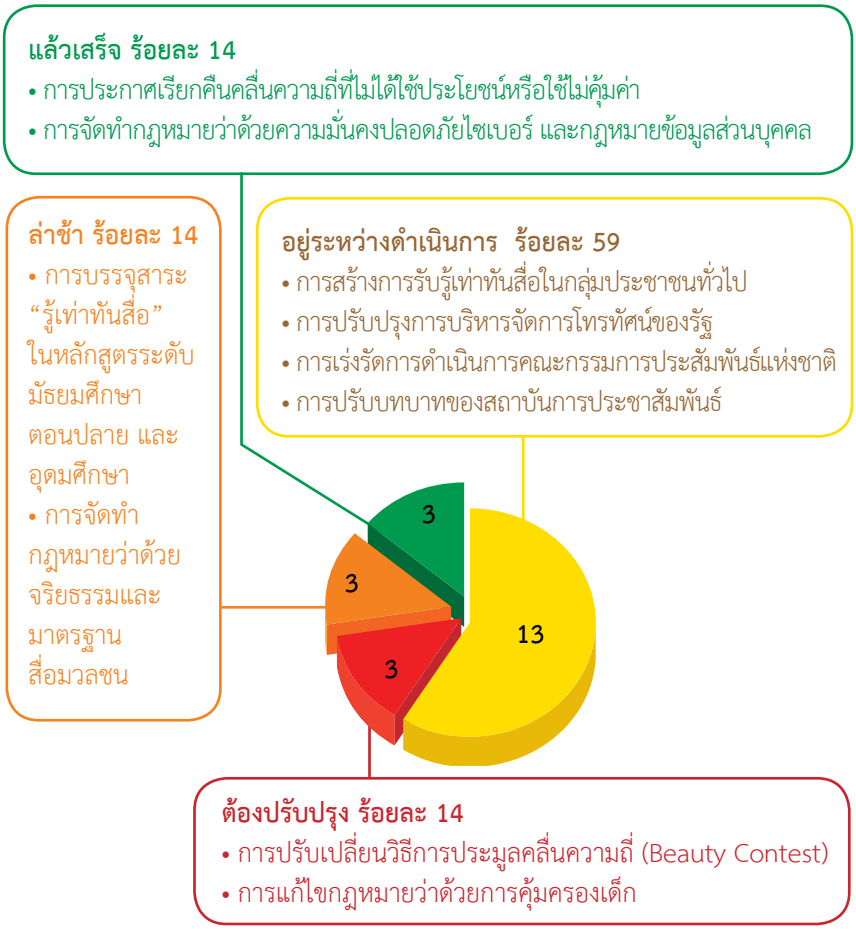

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 7 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ คือ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และกฎหมายว่าด้วยดาวเทียมสื่อสารและการดำเนินกิจการในอวกาศ

(9) ด้านสังคม

เป้าหมาย คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ชุมชน/ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถจัดการกันเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

สถานการณ์ การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาช่วยยกระดับทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้คนหลายกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาและข้อท้าทายต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคตหลายด้าน ที่เป็นประเด็นสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศด้านสังคม อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม ข้อจำกัดในการพัฒนาระดับชุมชน

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 5 ประเด็น และมีจำนวนกิจกรรมย่อยภายใต้แผนฯ รวม 50 กิจกรรมย่อย ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 19 กิจกรรมย่อย หรือร้อยละ 38 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 28 กิจกรรม หรือร้อยละ 56 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 3 กิจกรรม หรือร้อยละ 6

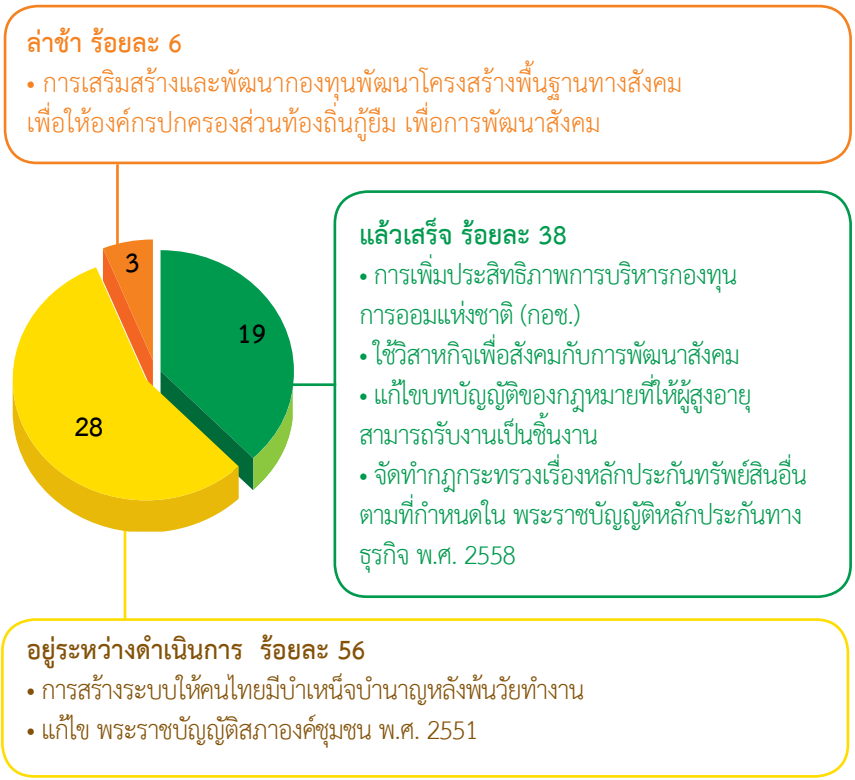

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคมได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 19 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 5 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 กฎกระทรวงกำหนดให้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกัน พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน และพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น กฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญ กฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน และกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 เป็นต้น

(10) ด้านพลังงาน

เป้าหมาย ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงานตามแผนจัดหาพลังงานที่ปรับปรุงใหม่ และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับด้านพลังงาน

สถานการณ์ ปัจจุบันประเทศไทยมีความเสี่ยงด้านสัดส่วนเชื้อเพลิงที่ไม่สมดุล กำลังผลิตสำรองไฟฟ้าไม่เหมาะสม โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอรองรับต่อการผลิตไฟฟ้าใช้เองของผู้ใช้ไฟฟ้า และการวางแผนกระจายแหล่งเชื้อเพลิงตามศักยภาพเชิงพื้นที่มีข้อจำกัด รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงและความมั่นคงด้านพลังงานที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านพลังงานเพื่อให้การทำงานสอดคล้องทั้งด้านนโยบาย การดำเนินงาน การลงทุน และการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนส่วนเกินจนกระทบต่อต้นทุนพลังงานและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 17 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 71 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 20 กิจกรรม หรือร้อยละ 28 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 32 กิจกรรม หรือร้อยละ 45 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 19 กิจกรรม หรือร้อยละ 27

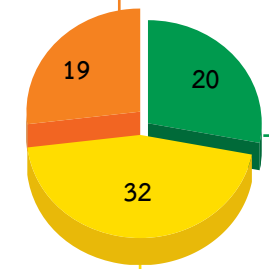

ล่าช้า ร้อยละ 27
- การออกข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน
- การออกออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี
- แผนปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยีระบบไฟฟ้าในอนาคต

แล้วเสร็จ ร้อยละ 28
- การบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงพลังงานและกระทรวงอุตสาหกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานภาคอุตสาหกรรม
- การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (OSS) ลดขั้นตอนการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 45
- การศึกษาปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อรองรับ Prosumer และการคัดเลือกโครงการ Sandbox เพื่อส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทนในชุมชน
- ปรับแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP) และทบทวน แผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan) ให้สอดคล้องกับประมาณการความต้องการใช้น้ำมัน (BAU)

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงานได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 16 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการทั้งหมด อาทิ กฎหมายว่าด้วยการกำหนดพลังงานควบคุม ระเบียบและข้อกำหนดว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานทดแทน กฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. .... กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

(11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย ให้เกิดความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการปลูกและปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายในการแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ และมีการปราบปรามด้วยความรวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นธรรม

สถานการณ์ ปัจจุบันสถานการณ์การทุจริตและประพฤติมิชอบในประเทศไทยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ และแพร่หลายเป็นวงกว้าง ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและเศรษฐกิจทุกประเทศ และในการประชุมสหประชาชาติครั้งที่ 11 ได้กำหนดให้การทุจริตคอร์รัปชันเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ประชาคมโลกต้องให้ความร่วมมือในการปราบปราม โดยมีการประเมินสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในระดับสากล ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการประเมิน คือ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ได้จัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในโลกที่ได้รับการประเมิน 180 ประเทศ จะเห็นว่า ประเทศไทยได้ 36 คะแนน เท่ากับปี 2018 ในขณะที่ทุกประเทศมีการพัฒนา ทำให้ลำดับที่ซึ่งได้รับการประเมินลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในทุกภูมิภาค จึงประเมินได้ว่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยต่ำลงในสายตาของต่างประเทศ และยังห่างไกลจากเป้าหมายการปฏิรูปตามยุทธศาสตร์ชาติที่คาดหวังว่า จะได้มากกว่า 50 คะแนน และได้ลำดับสูงกว่า 54 ในปี 2565 และได้ลำดับสูงกว่า 20 ในปี 2580

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 6 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 143 กิจกรรม ทั้งนี้เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 28 กิจกรรม หรือร้อยละ 20 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 115 กิจกรรม หรือร้อยละ 80

แล้วเสร็จ ร้อยละ 20
- การกำหนดมาตรการกลไกในการให้ความรู้ประชาชน ในการเสริมสมรรถนะในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ
- การมีสถาบันทางวิชาการที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิจัยปัญหาและพัฒนามาตรการที่สำคัญอย่างชัดเจน

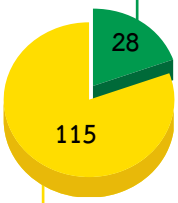

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 80
- การจัดอบรมเครือข่ายแจ้งเบาะแสการทุจริต
- การปรับปรุงการบริหารจัดการการทำงานของรัฐ
- การให้มีมาตรการในการคุ้มครองปกป้องประชาชนจากการถูกกลั่นแกล้ง
- การให้ทุกหน่วยงานของรัฐประกาศนโยบายไม่รับประโยชน์ใด ๆ จากการปฏิบัติหน้าที่

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดให้จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 25 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 2 ฉบับ ได้แก่ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ เช่น กฎหมายให้ประชาชนสามารถได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการยักยอก การเบียดบัง หรือการยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ และกฎหมายการพยายามกระทำความผิด การเตรียมการกระทำความผิดฐานทุจริต (Conspiracy Theory) เป็นความผิดทางอาญา เป็นต้น

(12) ด้านการศึกษา

เป้าหมาย ให้มีการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา

สถานการณ์ ปัจจุบันระบบการศึกษาไทยยังมีความซับซ้อนสูง คุณภาพของการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความเลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง การใช้ทรัพยากรทางการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลและการบริหารจัดการระบบการศึกษาของภาครัฐยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการให้มีประสิทธิผล รวมทั้งระบบการศึกษาของไทยยังเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งยังไม่สอดคล้องและตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศในศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมกำลังเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและอาชีพการงานของประชาชนไทยในอนาคต

ความก้าวหน้าการดำเนินการในภาพรวม แผนฯ ได้กำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 7 เรื่อง และมีจำนวนกิจกรรมภายใต้แผนฯ รวม 131 กิจกรรม ทั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่แล้วเสร็จ 6 กิจกรรม หรือร้อยละ 5 กิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด 99 กิจกรรม หรือร้อยละ 77 และกิจกรรมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด 25 กิจกรรม หรือร้อยละ 19

การจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ปรับปรุงกฎหมาย จำนวน 7 ฉบับ โดยเป็นกฎหมายที่จัดทำแล้วเสร็จ 4 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรม พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ เป็นกฎหมายที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ คือ กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

แล้วเสร็จ ร้อยละ 5
- การจัดทำข้อเสนอว่าด้วยการเพิ่มบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ และกำกับดูแลที่เหมาะสม
- การปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้สอดคล้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- มีการเสริมสร้างสมรรถนะด้านดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ

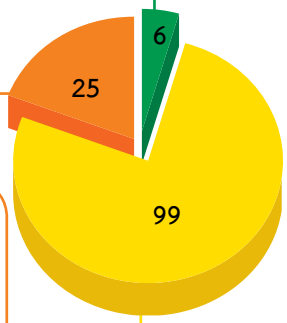

ล่าช้า ร้อยละ 19
- การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ
- จัดทำข้อเสนอว่าด้วยการปฏิรูปการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

อยู่ระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 77
- การจัดทำแก้ไข และปรับปรุงกฎหมาย ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....
- ส่งเสริมนวัตกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ
- จัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Big Data In Education)
- ปรับภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่ออาชีวศึกษา

รายงานฯ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่หนึ่ง** แสดงนิยามและสาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่าง ๆ และผลการดำเนินการตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ **ส่วนที่สอง** แสดงผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูประเทศโดยแยกตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปทั้ง 173 เรื่อง และ**ส่วนที่สาม** แสดงประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป โดยมีวิธีอ่านรายงานในส่วนที่สอง ดังนี้

สัญลักษณ์ประจำแผนการปฏิรูปประเทศ

รหัสแผนการปฏิรูปประเทศ

ชื่อแผนการปฏิรูปประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่แผนการปฏิรูปประเทศมีความสอดคล้อง

วิธีการอ่านรายงาน

ส่วนที่ 2.1 การสรุปผลในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศ

ชื่อแผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

01

รหัสแผน
การปฏิรูปประเทศ

สถานการณ์การพัฒนาทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่ผ่านมามีความท้าทายอย่างสูง ความขัดแย้งทางการเมืองนำไปสู่ความรุนแรงหลายครั้ง ซึ่งเหตุการณ์ลักษณะนี้ได้วนเวียนมาอย่างยาวนานตลอดช่วงเวลาของการเป็นประเทศประชาธิปไตย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในความขัดแย้งจำนวนมาก มีความคิดเห็นทางการเมืองแตกแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายและไม่เป็นมิตรต่อกัน โดยต่างฝ่ายต่างกล่าวอ้างความชอบธรรมในอำนาจที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อทัศนคติ และความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่าง การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นักการเมืองขาดคุณสมบัติและจริยธรรม และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนอย่างแท้จริง เกิดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ พรรคการเมืองถูกครอบงำจากนายทุน ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้นำประเทศไปสู่ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยได้กำหนดเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ดังนี้

(1) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(2) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(3) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(4) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(5) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ส่วนย่อยที่ 1 สาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ
- สถานการณ์และความจำเป็น
- การกำหนดเป้าหมาย
- การกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ส่วนย่อยที่ 2

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ
เพื่อการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของแผนการปฏิรูปประเทศ

ส่วนย่อยที่ 3
สรุปผลการดำเนินงาน
ในแต่ละเรื่องและประเด็นปฏิรูป

รหัสของเรื่องและประเด็นปฏิรูป
พร้อมแถบสีแสดงสถานะความสำเร็จ

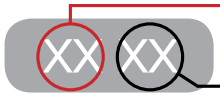

- รหัสแผนการปฏิรูปประเทศ
- รหัสเรื่องและประเด็นปฏิรูป

การแสดงสถานะความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของแต่ละเรื่องและประเด็นปฏิรูป

สีแดง
ประสบอุปสรรคหรือยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

สีส้ม
อยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมแต่มีความล่าช้าหรือความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565

สีเหลือง
อยู่ระหว่างดำเนินการกิจกรรมและสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565

สีเขียว
มีการดำเนินกิจกรรมได้ครบถ้วนตามแผน

รหัสของเรื่องและประเด็นปฏิรูป
พร้อมแถบสีแสดงสถานะความสำเร็จ

ส่วนที่ 2.2 การสรุปผลในระดับเรื่องและประเด็นปฏิรูป

รหัสของเรื่องและประเด็นปฏิรูป พร้อมแถบสีแสดงสถานะความสำเร็จ

XX XX

รหัสแผนการปฏิรูปประเทศ

รหัสเรื่องและประเด็นปฏิรูป

01 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

0103 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ชื่อเรื่องและประเด็นปฏิรูป

การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม

หลังจากปี 2540 การกระจายอำนาจและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นภารกิจสำคัญเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีบทบาทที่เหมาะสม และให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง และส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วมและใช้อำนาจของตนเองในทางตรง เมื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็งจะนำไปสู่การเมืองการปกครองระดับชาติที่มีความเข้มแข็งตามไปด้วย ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์การกระจายอำนาจให้ อปท. โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักเมื่อเทียบกับในช่วงปี 2544 - 2546 ที่รัฐบาลเร่งจัดสรรภาษี เงินอุดหนุน และรายได้อื่น ๆ ให้แก่ อปท. เพื่อให้ครบกำหนดตามเป้าหมาย คือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ที่กำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ นอกจากนี้สถาบันพระปกเกล้าได้รายงานสถานการณ์การกระจายอำนาจ ปี 2561 โดยประเมินการกระจายอำนาจในรูปแบบของความเป็นสถาบันของ อปท. และการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ความเป็นสถาบันของ อปท. อยู่ที่ระดับ 3.28 และการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ที่ระดับ 2.88 ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับสูง แต่จะต้องส่งเสริมการพัฒนาภาคพลเมืองให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

ข้อมูลและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องและประเด็นปฏิรูป

การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน
ให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในเรื่องและประเด็นปฏิรูปในช่วงปี 2561 - 2562

ประเด็นท้าทาย
ที่ส่งผลต่อ
การขับเคลื่อน
ให้บรรลุผลตาม
ที่กำหนดไว้ในเรื่อง
และประเด็นปฏิรูป

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในเรื่อง
และประเด็นปฏิรูป

ส่วนที่ 1 บทนำ

การปฏิรูปประเทศ

การปฏิรูป คือ การปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมหรือสมควรกับบริบทและยุคสมัย รวมทั้งเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการปฏิรูปประเทศได้กำหนดเป้าหมายหลัก 3 ประการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้แก่ (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้ ตามมาตรา 258 ของรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล โดยรายละเอียดของวิธีการ การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอน การวัดผลและระยะเวลา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปีให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกับแผนการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว เพื่อนำประเทศไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้ตามที่กำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรม **ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1** ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับที่ 2 และ 3 ของประเทศให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันอย่างเป็นระบบ โดย**แผนระดับที่ 2** ประกอบด้วย **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ**

แผนการปฏิรูปประเทศ จะเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วนในช่วงห้าปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง เหมาะสม และสมควรกับบริบทประเทศ และพร้อมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเป็นการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง การปรับเปลี่ยนและปลดอุปสรรค “วิธีและกระบวนการ” หรือ “กลไก” หรือ “กฎระเบียบ” ที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สะดวก มีประสิทธิภาพและบรรลุผลอันพึงประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ และสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับ**แผนระดับที่ 3 ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการด้าน... แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี และรายปี** ซึ่งเป็นแผนในเชิงปฏิบัติที่มีการระบุการดำเนินงานที่ความชัดเจนตามภารกิจของหน่วยงานของรัฐ จะเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ

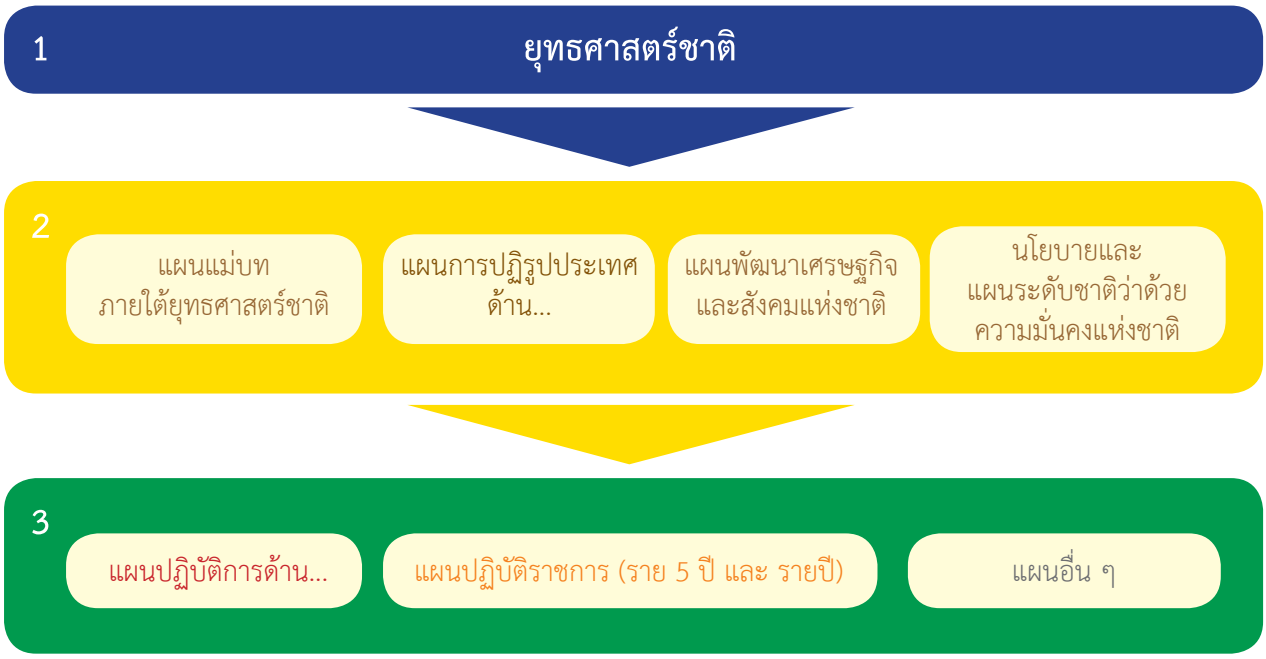

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดผ่านแผนระดับที่ 2 โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นแผนเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 อีก 3 แผน ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในแผนปฏิบัติราชการและ/หรือแผนปฏิบัติการด้าน ที่ต้องมีการระบุการดำเนินงาน/โครงการที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สรุปได้ดังนี้

แผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จำนวน 11 ด้าน เพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ประกอบไปด้วย (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านเศรษฐกิจ (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) ด้านสาธารณสุข (8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (9) ด้านสังคม (10) ด้านพลังงาน และ (11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยในส่วนของด้านการศึกษาและด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตามรัฐธรรมนูญฯ โดยมีวาระหนึ่งปีหลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ และสองปีหลังจากคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามลำดับ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้านดังกล่าวได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศขึ้นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 24 ก เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 ส่วนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเสนอ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตามมาตรา 6 และมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยให้กับทุกหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินคือการแก้ไขกฎหมายโดยเฉพาะ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. ... ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562

แผนการปฏิรูปประเทศมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนในเชิงโครงสร้าง วิธีและกระบวนการ หรือกฎระเบียบที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานของทุกภาคส่วนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลอันพึงประสงค์ตามรัฐธรรมนูญ โดยมีองค์ประกอบของแผน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังให้บรรลุภายในระยะเวลาห้าปี แผนขั้นตอนและวิธีการ กำหนดระยะเวลา หน่วยงานรับผิดชอบ วงเงินที่คาดว่าจะใช้ โดยโครงสร้างของแผนการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านจะแบ่งออกเป็นเรื่องและประเด็นปฏิรูป และกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปดังกล่าว โดยแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน มีสรุปสาระสำคัญของเป้าหมาย ดังนี้

(1) ด้านการเมือง มีเป้าหมายเพื่อการธำรงไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการปกครองที่มีความมั่นคง มีความชอบธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชน สร้างการมีส่วนร่วม รู้จักยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้และพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน และสร้างให้เกิดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

(2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีเป้าหมายเพื่อให้องค์กรภาครัฐเปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกันด้วยระบบดิจิทัล โครงสร้างองค์กรกะทัดรัด ทำงานเพื่อประชาชนโดยยึดการดำเนินงานเชิงพื้นที่เป็นหลัก บริหารจัดการองค์กรและบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัล สรรหาและรักษาไว้ซึ่งกำลังคนคุณภาพสูง มีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน รวมทั้ง ภาครัฐมีวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และมีระบบป้องกันการแทรกแซงโดยไม่เป็นธรรมจากผู้มีอิทธิพล

(3) ด้านกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อให้มีกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำกฎหมายอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

(4) ด้านกระบวนการยุติธรรม มีเป้าหมายให้การดำเนินงานในทุกขั้นตอนมีระยะเวลาที่ชัดเจน มีกลไกช่วยเหลือประชาชนโดยเสมอภาค มีกลไกบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรมุ่งอำนวยความยุติธรรม

(5) ด้านเศรษฐกิจ มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจไทย “แข่งขันได้ กระจายประโยชน์สู่ประชาชน เติบโตยั่งยืน” โดยมีผลิตภาพสูงขึ้น มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น รวมทั้งมีการเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน และสถาบันเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงขึ้น

(6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษา ฟื้นฟู ทำให้เกิดความยั่งยืน เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก ทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(7) ด้านสาธารณสุข มีเป้าหมายให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีส่วนร่วมในการวางระบบในการดูแลสุขภาพ ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ระบบสาธารณสุขที่เป็นเอกภาพและการอภิบาลระบบที่ดี

(8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเป้าหมายให้เกิดดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออกและการรับรู้ของประชาชน

(9) ด้านสังคม มีเป้าหมายให้คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ชุมชน/ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งโดยสามารถจัดการกันเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

(10) ด้านพลังงาน มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงานตามแผนจัดหาพลังงานที่ปรับปรุงใหม่ และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับด้านพลังงาน

(11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้เกิดความโปร่งใสปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการปลูกและปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายในการแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ และมีการปราบปรามด้วยความรวดเร็วเด็ดขาดและเป็นธรรม

(12) ด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้มีการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผน จะต้องมีการแปลงแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ **โดยอาจดำเนินการในลักษณะโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องใช้เงินลงทุนจากแหล่งเงินต่าง ๆ หรืออาจเป็นการกำหนดมาตรการ การปรับปรุงกฎระเบียบ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร การปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งอาจไม่ต้องใช้วงเงินจากแหล่งเงินงบประมาณหรือแหล่งเงินใด**

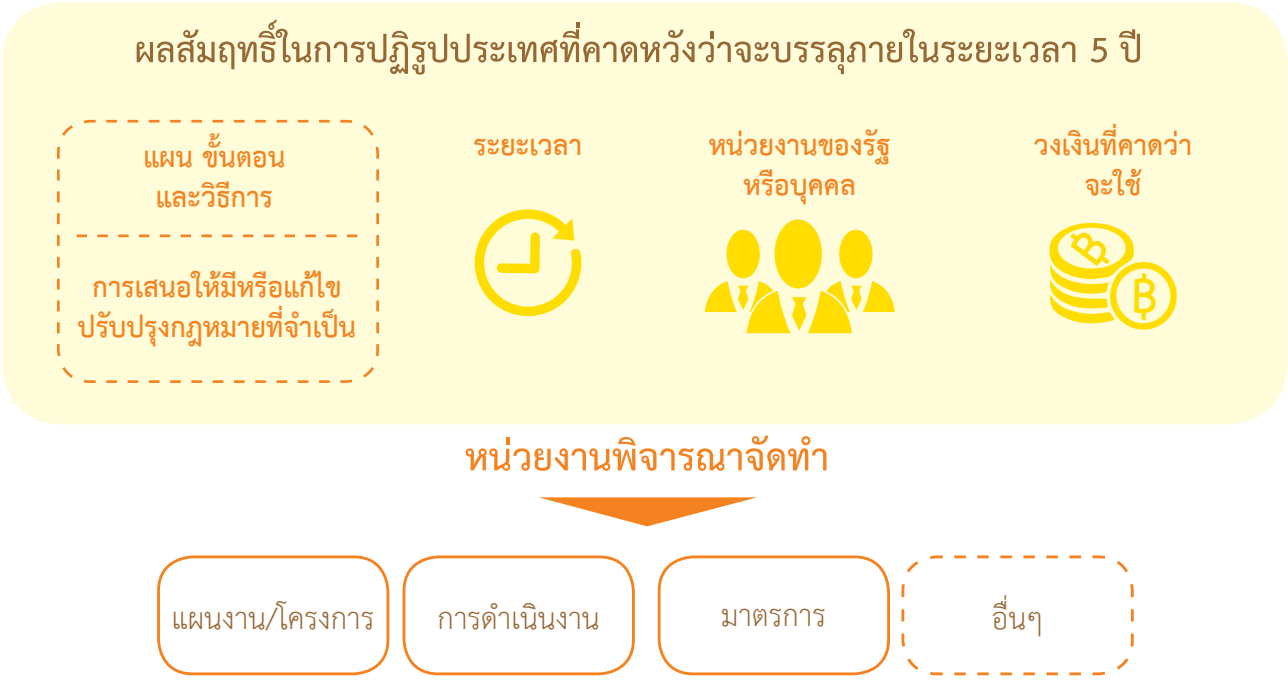

ผลการดำเนินการตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ได้กำหนดให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน ได้ถ่ายทอดเป้าหมายดังกล่าวไปสู่เรื่องและประเด็นการปฏิรูปประเทศภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

เป้าหมายที่หนึ่ง **“ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ”** ได้ดำเนินการผ่านแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามีความก้าวหน้าเป็นลำดับโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชน และภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น การออกพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. 2562 ช่วยส่งเสริมการออมและยกระดับแหล่งเงินทุนในระดับพื้นที่เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตได้ตามกำลังของตนอย่างมีภูมิคุ้มกัน การออกพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อยกระดับการดำเนินการของภาครัฐในด้านการเงินการคลังและวิธีงบประมาณให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพมุ่งผลสัมฤทธิ์และความยั่งยืนทางการเงินและการคลังของประเทศ และสามารถสนับสนุนภาคประชาชนและภาคธุรกิจให้มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างสมดุลเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงและยั่งยืนเป็นต้น

เป้าหมายที่สอง **“สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ”** ได้ดำเนินการผ่านแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามีความก้าวหน้าเป็นลำดับโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชน และภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น การออกพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ส่งผลให้เยาวชนและนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน การออกพระราชบัญญัติระบบบริการปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 เพื่อดำเนินโครงการคลินิกหมอครอบครัว ส่งผลให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและสามารถดูแลสุขภาวะของตนเองได้ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติ การจัดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ การรับแจ้งความเรื่องร้องทุกข์ต่างท้องที่ ทำให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะ สวัสดิการ และการเข้าถึงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคกัน การออกพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผล สัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. .... และการดำเนินการ Doing Business Portal และ Gov Channel เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร ช่วยให้ผู้ประกอบการทั้งภาคเอกชนและภาคการผลิตต่าง ๆ ได้รับความสะดวกในการดำเนินกิจการและสามารถแข่งขันกันภายใต้กฎระเบียบที่ทันสมัย ไม่เป็นอุปสรรค และเท่าเทียมกัน เป็นต้น

เป้าหมายที่สาม **“ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิต**

ที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ได้ดำเนินการผ่านแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามีความก้าวหน้าเป็นลำดับโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชน และภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น การออกพระราชบัญญัติการผังเมืองพ.ศ. 2562 เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาพื้นที่เมืองโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี ได้มาตรฐานสากล และเหมาะสมกับทุกกลุ่มวัย การออกพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 กฎกระทรวงกำหนดให้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกัน พ.ศ. 2561 ทำให้ประชาชนมีทางเลือกในการเพิ่มรายได้จากการทำไม้มีค่าในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของตน และส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศ เป็นต้น

แผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน ประกอบด้วย 173 เรื่องและประเด็นการปฏิรูป และมีกิจกรรมหรือประเด็นย่อยภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศรวม 1,229 กิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศ		ประเด็นการปฏิรูป	กิจกรรม/ประเด็นย่อย
1	การเมือง	5	18
2	บริหารราชการแผ่นดิน	6	56
3	กฎหมาย	10	115
4	กระบวนการยุติธรรม	10	38
5	เศรษฐกิจ	55	121
6	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	36	325
7	สาธารณสุข	10	139
8	สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	6	22
9	สังคม	5	50
10	พลังงาน	17	71
11	ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	6	143
12	การศึกษา	7	131
รวม		173	1,229

ส่วนที่ 2
ผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูลจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) ซึ่งสำนักงานฯ ได้พัฒนาขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสถานะการดำเนินงานของโครงการ กิจกรรม ข้อมูลด้านสถิติ และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่ง ณ เดือนธันวาคม 2562 มีจำนวนการรายงานโครงการหรือกิจกรรม ทั้งสิ้น 24,872 รายการ และเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ รวม 8,829 รายการ สำนักงานฯ ได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวในการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และสถานการณ์ของเรื่องและประเด็นปฏิรูปบนหลักการ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์การบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศไม่ได้กำหนดค่าเป้าหมายหรือตัวชี้วัดในระดับแผนไว้ สำนักงานฯ จึงได้ประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละเรื่องและประเด็นปฏิรูปประเทศภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยแสดงหลักการและเหตุผล และประเด็นสำคัญในการดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวมทั้งเทียบเคียงข้อมูลสถานการณ์จากตัวชี้วัดในระดับประเทศหรือสากลที่เกี่ยวเนื่องกันและประเมินผลสัมฤทธิ์จากสถานะของตัวชี้วัดดังกล่าว นอกจากนี้ ได้พิจารณาผลการดำเนินการของกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูป โดยแสดงผลออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) **สีแดง** หมายถึง ประสบอุปสรรคหรือยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม (2) **สีส้ม** หมายถึง อยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปแต่มีความล่าช้าหรือความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 (3) **สีเหลือง** หมายถึง อยู่ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปและสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2565 และ (4) **สีเขียว** หมายถึง มีการดำเนินกิจกรรมภายใต้เรื่องและประเด็นปฏิรูปได้ครบถ้วนตามแผน

แผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน ประกอบด้วยเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวมทั้งสิ้น 173 เรื่อง โดยมีสรุปผลการประเมินตาม 4 ระดับ ได้แก่ **ระดับสีแดง** จำนวน 26 เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ 15 **ระดับสีส้ม** จำนวน 77 เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ 44 **ระดับสีเหลือง** จำนวน 60 เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ 35 และ**ระดับสีเขียว** จำนวน 10 เรื่องและประเด็นปฏิรูป หรือร้อยละ 6 ดังนี้

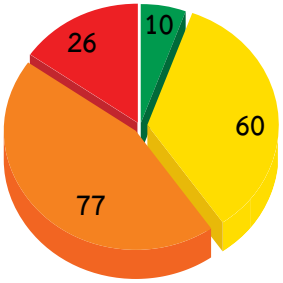

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้าน...	เรื่องและประเด็นปฏิรูป									
01 การเมือง	0101	0102	0103	0104	0105					
02 การบริหารราชการแผ่นดิน	0201	0202	0203	0204	0205	0206				
03 กฎหมาย	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	0308	0309	0310
04 กระบวนการยุติธรรม	0401	0402	0403	0404	0405	0406	0407	0408	0409	0410
05 เศรษฐกิจ	0501	0502	0503	0504	0505	0506	0507	0508	0509	0510
	0511	0512	0513	0514	0515	0516	0517	0518	0519	0520
	0521	0522	0523	0524	0525	0526	0527	0528	0529	0530
	0531	0532	0533	0534	0535	0536	0537	0538	0539	0540
	0541	0542	0543	0544	0545	0546	0547	0548	0549	0550
	0551	0552	0553	0554	0555					
06 สิ่งแวดล้อม	0601	0602	0603	0604	0605	0606	0607	0608	0609	0610
	0611	0612	0613	0614	0615	0616	0617	0618	0619	0620
	0621	0622	0623	0624	0625	0626	0627	0628	0629	0630
	0631	0632	0633	0634	0635	0636				
07 สาธารณสุข	0701	0702	0703	0704	0705	0706	0707	0708	0709	0710
08 สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	0801	0802	0803	0804	0805	0806				
09 สังคม	0901	0902	0903	0904	0905					
10 พลังงาน	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010
	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017			
11 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	1101	1102	1103	1104	1105	1106				
12 การศึกษา	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207			

สำหรับผลการดำเนินการของแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง 12 ด้าน ได้แสดงในรายละเอียดโดยแบ่งตามเรื่องและประเด็นการปฏิรูปภายใต้แต่ละด้าน รวมทั้ง ปัญหาอุปสรรคหรือประเด็นท้าทายที่สำคัญ และข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

01 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง

" ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ยอมรับความเห็นที่แตกต่าง พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรม
โดยเปิดเผยตรวจสอบได้ นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนแก้ไขปัญหา
ความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี "

สถานการณ์การพัฒนาทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่ผ่านมามีความท้าทายอย่างสูง ความขัดแย้งทางการเมืองนำไปสู่ความรุนแรงหลายครั้ง ซึ่งเหตุการณ์ลักษณะนี้ได้วนเวียนมาอย่างยาวนานตลอดช่วงเวลาของการเป็นประเทศประชาธิปไตย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในความขัดแย้งจำนวนมาก มีความคิดเห็นทางการเมืองแตกแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายและไม่เป็นมิตรต่อกัน โดยต่างฝ่ายต่างกล่าวอ้างความชอบธรรมในอำนาจที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อทัศนคติ และความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่าง การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นักการเมืองขาดคุณสมบัติและจริยธรรมและไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนอย่างแท้จริง เกิดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ พรรคการเมืองถูกครอบงำจากนายทุน ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้นำประเทศไปสู่ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยได้กำหนดเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ดังนี้

(1) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(2) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(3) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(4) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(5) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

วัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมและทัศนคติ ปัจจุบันการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนมีอย่างกว้างขวาง ผ่านกิจกรรมและสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นทางการเมืองในหลายลักษณะยังคงมีแนวโน้มที่นำไปสู่การแบ่งฝักแบ่งฝ่ายและการไม่ยอมรับความเห็นที่แตกต่าง ซึ่งมีโอกาสที่จะนำไปสู่ความรุนแรงได้ ทั้งนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างถูกต้องและเหมาะสมให้กับประชาชนเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้แก่ประชาชนในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างค่านิยมและทัศนคติต่อประชาธิปไตยที่ถูกต้องและสร้างสรรค์อันเป็นการสร้างพื้นฐานของประชาธิปไตยให้เข้มแข็งต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย ถึงแม้กระแสความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในประเทศจะมีแนวโน้มสูงขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางหรือกลไกตามกฎหมายยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันผลักดันให้เพิ่มขึ้น อย่างเช่น สัดส่วนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งต่อจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังน้อยกว่าประเทศพัฒนาแล้วอยู่มาก ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นยังมีโอกาสที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่าง ๆ โดยอาจสร้างการตระหนักรู้ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ

กลไกการตรวจสอบและถ่วงดุล ปัจจุบันมีกระบวนการและกลไกในการติดตาม ตรวจสอบ และถ่วงดุลการดำเนินการของรัฐทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ อย่างไรก็ตาม การสร้างความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงกระบวนการและกลไกต่าง ๆ ให้กับประชาชนยังเป็นประเด็นท้าทายที่ภาครัฐต้องให้ความสำคัญ ตลอดจนเพิ่มการพัฒนาการดำเนินการของกระบวนการและกลไกในการติดตาม ตรวจสอบ และถ่วงดุลให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยุติธรรม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างการตระหนักรู้และเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงกระบวนการและกลไกดังกล่าว ตลอดจนเร่งพัฒนามาตรการการบังคับใช้กระบวนการและกลไก เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ และถ่วงดุลมีประสิทธิภาพและยุติธรรม ทั้งนี้ อาจพิจารณานำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูล เสริมสร้างการมีส่วนร่วม การติดตามและการตรวจสอบ ตลอดจนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อการดำเนินการต่าง ๆ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0101

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แก่ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เช่น *โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีร่วมของประชาชน การสร้างพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย* โดยมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมืองที่ดี

0102

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทย

การดำเนินการที่ผ่านมามุ่งเน้นการสร้างความตระหนักรู้ และการพัฒนากลไกหรือมาตรการต่าง ๆ เช่น การดำเนิน *โครงการปลูกฝังจิตสำนึกรักสามัคคีและส่งเสริมความปรองดองของคนในชาติ* เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมให้มีความสามัคคีปรองดอง และการดำเนิน*โครงการฝึกอบรมเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะ* เพื่อเตรียมความพร้อมในการดูแลความสงบเรียบร้อยจากปัญหาการใช้ความรุนแรงด้วยสันติวิธี

0103

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม

ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยได้ดำเนิน*โครงการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA)* เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ศักยภาพ ความพร้อมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของ อปท. เช่น การให้บริการสาธารณะประชาชน ความพร้อมในการรองรับภารกิจถ่ายโอนต่าง ๆ อีกทั้งมีการดำเนินการ*ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตื่นตัวให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น* เพื่อเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยตนเอง

0104

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเพื่อผลักดันการบรรลุเป้าหมายในการให้มีเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม และเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 โดยได้มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับ*การประชาสัมพันธ์ การเตรียมการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้ง ตลอดจนการตรวจสอบหลังการเลือกตั้ง* เพื่อผลักดันให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม

0105

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การสร้างรัฐธรรมาธิปไตย

ที่ผ่านมาได้ดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นการสร้างรัฐธรรมาธิปไตย อาทิ *โครงการผลิตสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ โครงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง* เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรภาครัฐ ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ

0101 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สังคมไทยยังคงประสบปัญหาจากการที่ประชาชนยังมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อและความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่แตกต่างกัน และยังมีประชาชนในหลายกลุ่มเป้าหมายที่ขาดโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้น โดย the Economist Intelligence Units ได้ประเมินวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในปี 2562 พบว่า คะแนนของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยนับตั้งแต่ก่อนมีแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ในปี 2560 (5.0 คะแนน) มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในปี 2562 (6.25 คะแนน) ซึ่งปัจจุบันเป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียนร่วมกับสิงคโปร์และมาเลเซีย พร้อมกันนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนมีแนวโน้มการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้นจากปี 2560 (5.0 คะแนน) ถึงปี 2562 (6.11) ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 3 ของอาเซียนร่วมกับอินโดนีเซียอีกด้วย

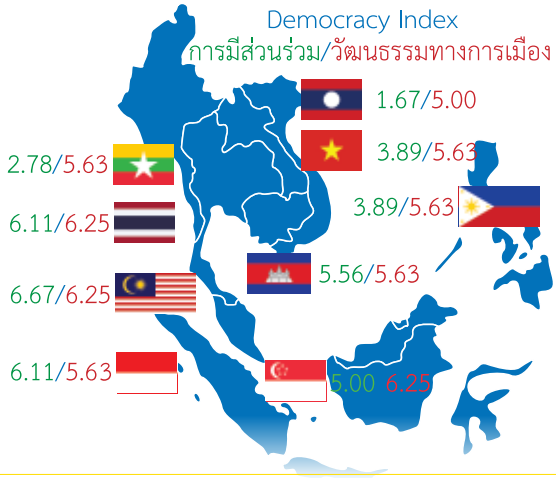

ที่มา: Democracy Index 2562, the Economist Intelligence Units

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีลักษณะการดำเนินงานที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ โดยได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และโครงการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐผ่านกลไกหมู่บ้าน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่ดีและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น

0101

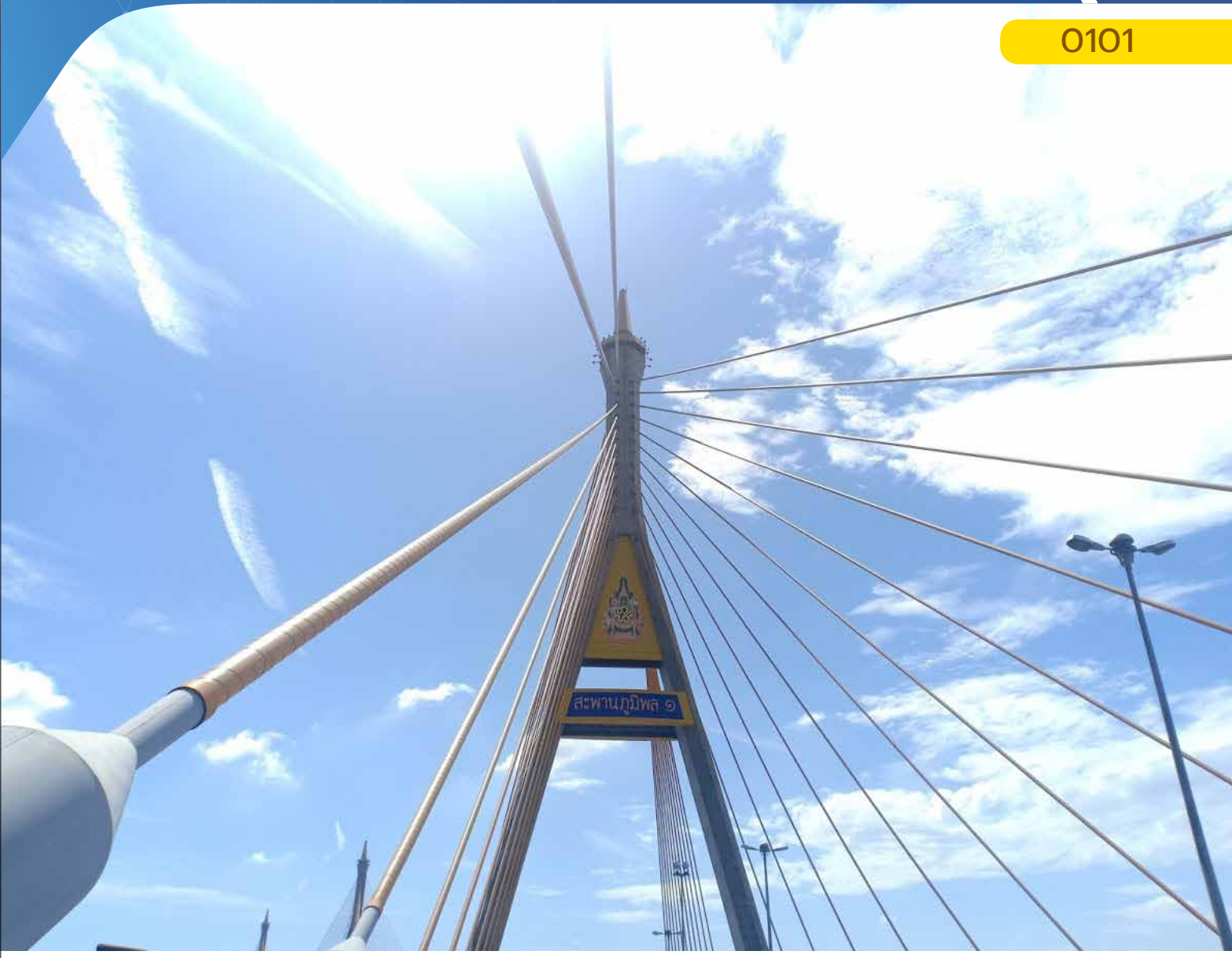

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีทั้งรูปแบบทางตรงและทางอ้อม โดยการดำเนินการที่ผ่านมาเน้นไปที่การสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านการให้ความรู้และการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง ทางอ้อม ดังนั้น ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือการส่งเสริม การเรียนรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยทางตรงควบคู่ไปด้วย โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การรวมกลุ่มในชุมชน และสถาบัน พรรคการเมือง รัฐสภา และหน่วยงานของรัฐ และการใช้สิทธิของตนผ่านการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้รับประสบการณ์และเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองโดยตรง อาทิ โครงการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การจัดให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักรู้ในความสำคัญของกระบวนการการเลือกตั้งท้องถิ่น ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เน้นการปฏิบัติเพิ่มขึ้นผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกระบบ

0102 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทย

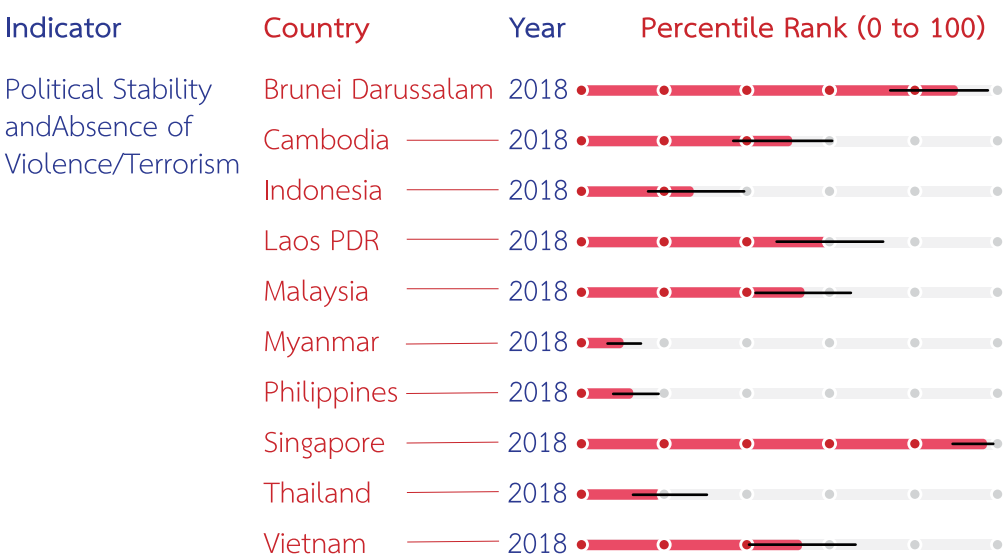

ที่มา: Worldwide Governance Indicators, World Bank Group

สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมายังมีความขัดแย้งทางการเมืองและการใช้ความรุนแรงในหลายครั้ง เกิดความคิดเห็นที่แตกแยก แบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการบั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาและเสถียรภาพการบริหารประเทศ รวมทั้งการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศขาดความต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้รักสามัคคีปรองดอง มีความสมานฉันท์ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ยอมรับและเคารพความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน โดยดัชนีธรรมาภิบาลโลก (World Wide Governance Indicators) จัดทำโดยธนาคารโลก ได้ประเมินเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (Political Stability and Absence of Violence) พบว่าประเทศไทยมีคะแนนที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ตั้งแต่ ปี 2559 (14.29) ถึงปี 2561 (19.52) ทั้งนี้ เสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรงของไทยยังเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนพบว่า ประเทศไทยยังคงอยู่ลำดับที่ 8 ของประเทศในอาเซียน

0102

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทย ได้มุ่งเน้นในการสร้างการตระหนักรู้ การพัฒนากลไกและมาตรการต่าง ๆ โดยได้ดำเนินโครงการปลูกฝังจิตสำนึกรักสามัคคีและส่งเสริมความปรองดองของคนในชาติ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดและการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมให้มีความสามัคคีปรองดอง ให้กับประชาชนเยาวชน และจิตอาสา นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรักษาความสงบด้วยสันติวิธี อาทิ โครงการฝึกอบรมเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ทั้งนี้ ความท้าทายในการบรรลุเป้าหมายของกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทย คือ การปลูกฝังประชาชนให้มีทัศนคติและค่านิยมการเคารพความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง โดยจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยและดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย และการมีกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี โดยมีกระบวนการที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการทั้ง 2 ลักษณะควบคู่กันไป

ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมประชาธิปไตย และการเคารพความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง อาทิ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างทัศนคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ อีกทั้งดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เผยแพร่การอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างทัศนคติและค่านิยมดังกล่าว นอกจากนี้ ควรเร่งดำเนินโครงการสร้างกลไกและมาตรการในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี รวมทั้งขยายช่องทางของกลไกต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว อาทิ รัฐสภา ศาล และองค์กรอิสระ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม ความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

0103 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม

สัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อรัฐบาล

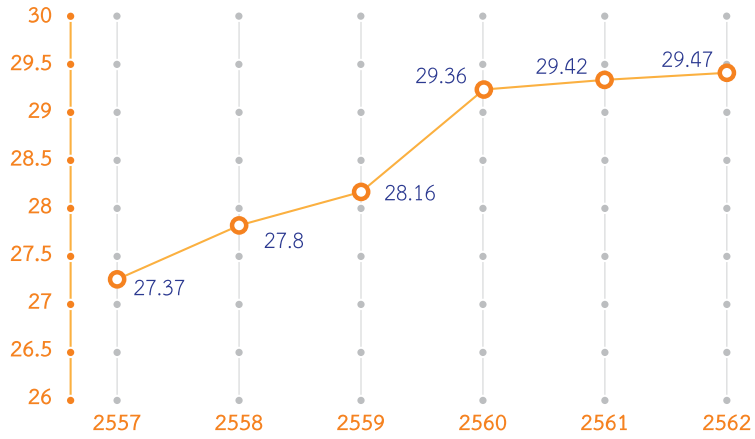

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังจากปี 2540 การกระจายอำนาจและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นภารกิจสำคัญเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีบทบาทที่เหมาะสม และให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง และส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วมและใช้อำนาจของตนเองในทางตรง เมื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็งจะนำไปสู่การเมืองการปกครองระดับชาติที่มีความเข้มแข็งตามไปด้วย ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์การกระจายอำนาจให้ อปท. โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักเมื่อเทียบกับในช่วงปี 2544 - 2546 ที่รัฐบาลเร่งจัดสรรภาษี เงินอุดหนุน และรายได้อื่น ๆ ให้แก่ อปท. เพื่อให้ครบกำหนดตามเป้าหมาย คือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ที่กำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ นอกจากนี้สถาบันพระปกเกล้าได้รายงานสถานการณ์การกระจายอำนาจ ปี 2561 โดยประเมินการกระจายอำนาจในรูปแบบของความเป็นสถาบันของ อปท. และการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ความเป็นสถาบันของ อปท. อยู่ที่ระดับ 3.28 และการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ที่ระดับ 2.88 ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับสูง แต่จะต้องส่งเสริมการพัฒนาภาคพลเมืองให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

รายงานสถานการณ์การกระจายอำนาจ ปี 2562

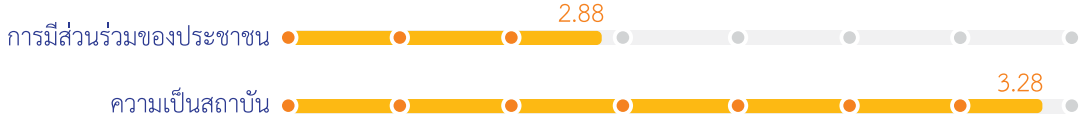

ที่มา: รายงานสถานการณ์การกระจายอำนาจ ปี 2561, สถาบันพระปกเกล้า

การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการเมืองในประเด็นการกระจายอำนาจและการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ อปท. ในปี 2562 ได้มีการดำเนินโครงการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ศักยภาพ ตลอดจนจุดแข็ง จุดอ่อนของ อปท. เพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อปท. ในการปฏิบัติราชการและจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชน และโครงการการประชาสัมพันธ์สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

อย่างไรก็ตามความท้าทายในการขับเคลื่อนประเด็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการถ่ายโอนภารกิจและทรัพยากรเพื่อให้ท้องถิ่นมีงบประมาณในการบริหารจัดการท้องที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง โดยในช่วงที่ผ่านมานโยบายของรัฐเกี่ยวกับการกระจายอำนาจยังคงขาดความต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวาระในการเข้ามาบริหารประเทศของรัฐบาล

ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามเป้าหมายในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ กฎหมาย และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและควรเร่งดำเนินโครงการการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่นที่จะมาถึง

0104 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อการปฏิรูปประเทศ

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน และเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในการเลือกผู้แทนของตนเพื่อไปใช้อำนาจแทนตนในการบริหารบ้านเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้การเลือกตั้งจะสัมฤทธิ์ผลโดยบรรลุเป้าหมายแห่งเจตนารมณ์ของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้นั้น การเลือกตั้งจะต้องดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกตั้งจะต้องไม่กระทำการอันเป็นการละเมิดกฎหมาย ซึ่งที่ผ่านมาการเลือกตั้งของไทยยังเกิดปัญหาในหลายประเด็น เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง การละเมิดกฎหมายเลือกตั้ง และประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยสะท้อนได้จากการประเมินภาพรวมการจัดการเลือกตั้งตั้งแต่ปี 2555 ถึง ปี 2561 โดย Perception of Electoral Integrity Index พบว่าภาพลักษณ์เรื่องการเลือกตั้งของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 51 คะแนน ซึ่งถือเป็นอันดับที่ 6 ในอาเซียน โดยประเทศไทยได้รับคะแนนมากที่สุดจากมิติกฎหมายการเลือกตั้ง ในขณะที่มิติผลลัพธ์หลังการเลือกตั้งได้รับคะแนนน้อยที่สุด ทั้งนี้ ผลการประเมินดังกล่าวได้รายงานสถานการณ์ภายในปี 2561 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่มีการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 นอกจากนี้ สัดส่วนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในปี 2562 ของไทยอยู่ที่ร้อยละ 74.69 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่ประเทศที่ได้รับคะแนนอันดับหนึ่งจาก Perception of Electoral Integrity Index อย่างเดนมาร์กมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 84.60 และประเทศที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับ 1 ในอาเซียนอย่างอินโดนีเซีย อยู่ที่ร้อยละ 81.93 อีกทั้ง การคัดค้านการเลือกตั้งในปี 2562 ของไทยมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 18 จากปี 2554 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประเด็นการเลือกตั้งที่ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาในมิติต่าง ๆ ต่อไป

PEI Index and Subindex Map

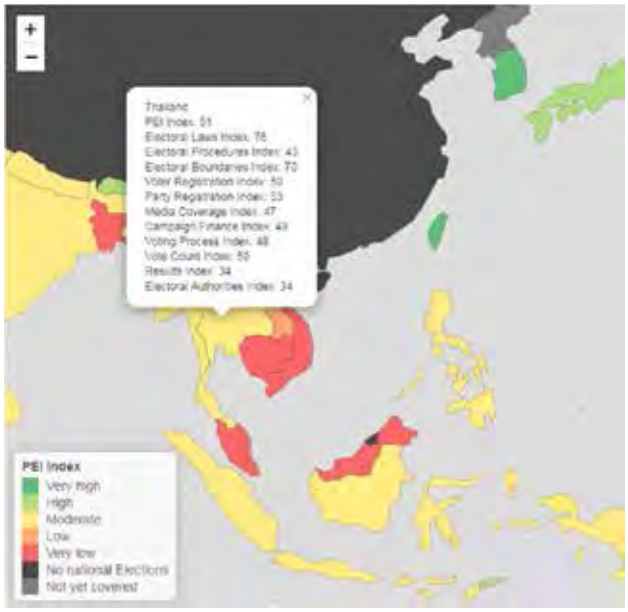

ที่มา: Electoral Integrity Project

ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเพื่อผลักดันการบรรลุเป้าหมายในการให้มีเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม และเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 อาทิ โครงการสร้างพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย และโครงการชี้แจงแนวทางการดำเนินการเลือกตั้ง โดยมีเป้าหมายในการกำหนดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง การสร้างวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินการเลือกตั้ง กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง สื่อมวลชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ได้มีโครงการสำคัญ อาทิ การประชาสัมพันธ์การเตรียมการและการจัดเลือกตั้ง การตรวจสอบการเลือกตั้ง และโครงการอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และส่งเสริมให้กระบวนการเลือกตั้งมีความสุจริตและโปร่งใสยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ได้มีกฎหมายและกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตเที่ยงธรรม และส่งเสริมให้การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต้องเป็นไปอย่างเปิดเผย มีคุณธรรม และเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม เป้าหมายของประเด็นการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนนั้นยังถือเป็นความท้าทายสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งรวมถึงการติดตามและตรวจสอบเพื่อให้การเลือกตั้งมีความโปร่งใสด้วย นอกจากนี้แล้ว เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและกระจายข้อมูลต่าง ๆ สู่ประชาชน ซึ่งนับเป็นความท้าทายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและการนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

ดังนั้น นอกจากหน่วยงานหลักที่มีภารกิจประจำในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในประเด็นดังกล่าวแล้ว ยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนอื่น ๆ ในการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง ตลอดจนควรเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูล เสริมสร้างการมีส่วนร่วม การติดตามและการตรวจสอบการเลือกตั้งและกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่อง

0105 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

การสร้างรัฐธรรมาธิปไตย

รัฐธรรมาธิปไตยมุ่งสร้างรัฐที่มีการยึดถือประโยชน์ของปวงชนและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และยึดถือเหตุผล ความจริง ความถูกต้อง เป็นธรรมในการบริหารจัดการบ้านเมืองของผู้มีอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบุคลากรภาครัฐ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล มีการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวสามารถสะท้อนได้จากการประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย โดยสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งประเมินความเป็นประชาธิปไตยด้วย 7 มิติ ดังนี้ การเคารพสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ การยึดมั่นในหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีทุนทางสังคม การเชื่อมั่นในสถาบันต่าง ๆ การสนับสนุนประชาธิปไตย และการต่อต้านการทุจริต โดยการประเมินในปี 2562 (58.41) ค่าคะแนนน้อยลงกว่าปี 2561 (60.02) ซึ่งถือว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางที่ยังต้องพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และการมีทุนทางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับภาพรวมของการประเมิน Democracy Index 2562 (6.32 คะแนน) โดย the Economist Intelligence Unites ได้จัดอันดับประชาธิปไตยของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 68 ของโลก และเป็นอันดับที่ 4 ในอาเซียน โดยจัดอยู่ในกลุ่มประชาธิปไตยกลุ่มที่ 2 จาก 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้รับการคุ้มครองและมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง แต่ยังคงมีความท้าทายในการพัฒนาประชาธิปไตยอีกหลายมิติ ในการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศเพื่อไปสู่กลุ่มที่ 1 หรือ กลุ่ม “ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” (Full Democracy) อย่างประเทศนอร์เวย์ สวีเดน สหราชอาณาจักร และอื่น ๆ

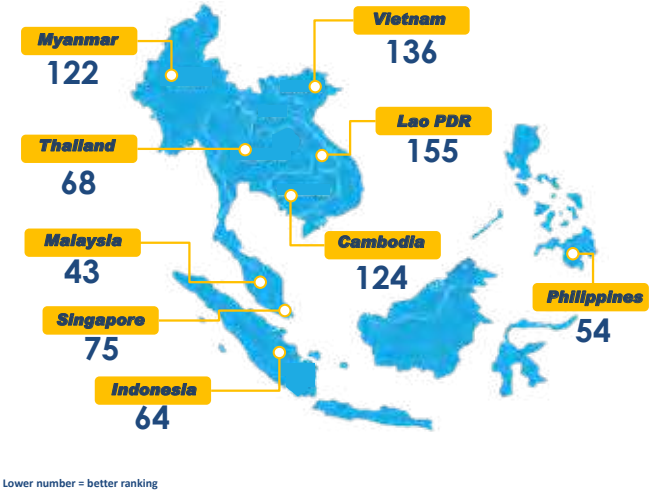

ที่มา: Democracy Index 2562, the Economist Intelligence Units

รายงานการประเมินสถานการณ์
ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย พ.ศ. 2562

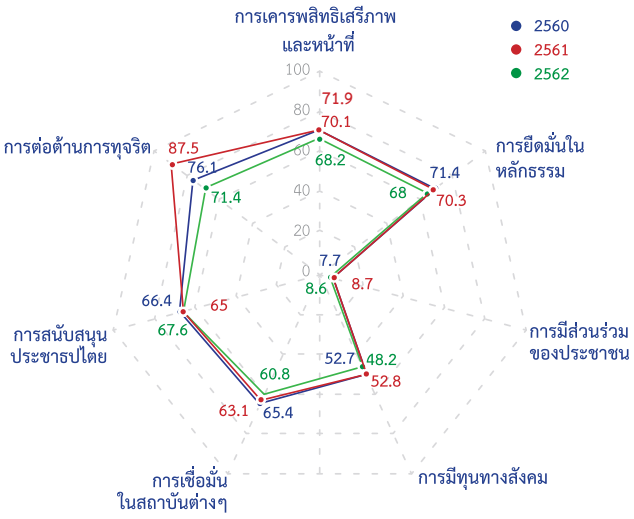

ที่มา: รายงานการประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตย
ของประเทศไทย 2562, สถาบันพระปกเกล้า

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นการสร้างรัฐธรรมาธิปไตย โดยได้ดำเนินโครงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของประชาชน นอกจากนี้ ยังได้มีการผลิตสื่อและกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ เกิดความละอายในการประพฤติมิชอบ และเกิดค่านิยมในการไม่เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่มีความชอบธรรม

ทั้งนี้ การสร้างรัฐธรรมาธิปไตยให้ความสำคัญกับการสร้างคนเก่งและคนดีให้มาบริหารประเทศ พร้อมกับมีการติดตามตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐ โดยความท้าทายการบรรลุเป้าของการสร้างรัฐธรรมาธิปไตยคือ การมีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรภาครัฐ การพัฒนาและการบังคับใช้กลไกหรือมาตรการต่าง ๆ ในการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม ตลอดจนการลงโทษการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรภาครัฐในทางที่ผิด

ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการคัดกรองบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง โดยดำเนินการกำหนดมาตรฐานและคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเคร่งครัดและไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนเร่งพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพกลไกในการติดตาม ตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรภาครัฐอย่างจริงจัง และบังคับใช้อย่างเท่าเทียม

02 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน

" องค์กรภาครัฐเปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกัน กะทัดรัดแต่แข็งแรง บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการทำงานเพื่อประชาชนโดยเชิงพื้นที่เป็นหลัก จัดระบบบริหาร และบริการให้เป็นดิจิทัล จัดระบบบุคลากรให้มีมาตรฐานกลาง มีคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างวัฒนธรรม ต่อต้านการทุจริต "

ภาครัฐของไทยกำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และผันผวนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม การที่ระบบราชการ องค์กร และหน่วยงานภาครัฐจะอยู่รอด เติบโต เป็นเลิศ และยั่งยืนได้นั้น ลำพังแค่เพียงการปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนเล็ก ๆ น้อย ๆ แบบค่อยเป็นค่อยไปและมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่อง ๆ อาจไม่เพียงพอ แต่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปขนานใหญ่ที่เน้นการมองภาพกว้างและมองไกลในทุกมิติ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินไว้อย่างละเอียดและชัดเจนในมาตรา 258 ข. ของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนด “ผลสัมฤทธิ์อันพึงประสงค์” การปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินไว้ 5 เรื่อง ได้แก่ 1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน 2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริการประชาชน 3) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน 4) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์ และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการ และการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา และ 5) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาประเทศจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ พบว่ามีสถานการณ์และแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อระบบราชการและหน่วยงานภาครัฐพบว่ามีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญโดยแบ่งเป็นสถานการณ์และแนวโน้มภายนอก อาทิ *1) ทางด้านเศรษฐกิจ* แนวโน้มเศรษฐกิจโลกยังมีความไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลาส่งผลทำให้ตัวแปรหลักในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีความจำเป็นต้องปฏิรูปสถาบันและโครงสร้างภาครัฐ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง *2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม* ปัจจัยที่ทำให้สภาพสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันเปลี่ยนไปอย่างมาก ประกอบด้วย (2.1) การที่ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท (2.2) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรสูงอายุอย่างรวดเร็ว (2.3) การเคลื่อนย้ายกำลังแรงงานข้ามพรมแดนได้อย่างเสรีมากขึ้น (2.4) ความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม และ *3) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี* ที่ส่งผลต่อความเป็นไปในการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ส่วนสถานการณ์และแนวโน้มภายใน อาทิ *1) สถานการณ์ปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐ* โดยภาครัฐมีขนาดใหญ่เนื่องจากหน่วยงานของรัฐยังเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำและให้บริการสาธารณะ ส่งผลทำให้โครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด รวมทั้งจำนวนบุคลากรภาครัฐซึ่งมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยังมีจำกัดและไม่เพียงพอต่อการยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพการปฏิบัติภารกิจของภาครัฐ และ *2) นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล* ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาโครงสร้างหน่วยงาน ระบบงาน กระบวนการบริการประชาชน และการบริหารงานภายใน งบประมาณ อัตรากำลัง และวัฒนธรรมและค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถือเป็นโอกาสและปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินบรรลุเป้าหมายสำหรับการขับเคลื่อนภารกิจที่มีผลกระทบสูงต่อชีวิตประชาชน

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 6 ประเด็น ได้แก่ ***(1) บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน (2) ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล (3) โครงสร้างภาครัฐกะทัดรัด ปรับตัวได้เร็วและระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง (4) กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และมีสมรรถนะสูงพร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ (5) ระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้าง และรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐ และ (6) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คล่องตัว โปร่งใส และมีกลไกป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน*** โดยแบ่งเป็น 24 กลยุทธ์ และแผนงานทั้งสิ้น 56 แผนงาน มีเป้าหมายรวมของข้อเสนอแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย (1) จัดองค์กรภาครัฐให้เปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกันด้วยระบบดิจิทัล (2) จัดโครงสร้างองค์กรให้เพรียว กะทัดรัด แต่แข็งแรง เพื่อให้สามารถบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการทำงานเพื่อประชาชนโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (3) จัดระบบบริหารและบริการประชาชนให้เป็นดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ทันสมัย ปรับตัวได้รวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม (4) จัดระบบบุคลากรภาครัฐให้มีมาตรฐานกลาง เพื่อสรรหาและรักษาไว้ซึ่งกำลังคนที่มีคุณภาพสูง มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และ (5) สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่นในภาคราชการและภาคสังคม และวางระบบป้องกันการแทรกแซงโดยไม่เป็นธรรมจากผู้มีอำนาจและอิทธิพล

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างพลิกโฉมส่งผลกระทบต่อรูปแบบการทำงานของทุกองค์กร และเป็นโอกาสของภาครัฐในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน เพื่อลดกำลังคนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในหน่วยงานราชการ เป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างมาก จำเป็นต้องมีการเตรียมการในหลายด้าน ทั้งด้านระบบข้อมูล โครงสร้างพื้นฐาน ทักษะของบุคลากร และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ภาครัฐยังต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป ภาครัฐควรมีขนาดที่เล็กลง ดำเนินภารกิจเท่าที่จำเป็น และต้องอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมและบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนให้มากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1) ควรเร่งดำเนินโครงการที่มีความสำคัญและส่งผลบรรลุต่อเป้าหมาย เช่น การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร และการบูรณาการเลขหมายแจ้งเหตุฉุกเฉินให้เหลือเพียงหมายเลขเดียวโดยจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินการที่กำหนด พัฒนาความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนและผู้รับบริการ

2) ควรกำหนดหน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีกลไกการกำกับติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูป

3) แนวทางการปรับปรุงบทบาทภารกิจของส่วนราชการ อาจจะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานรูปแบบอื่นให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรขยายผลการพัฒนา และการรังสรรค์นวัตกรรมการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ (Sandbox) ในกิจกรรมที่ดำเนินการและประสบผลสำเร็จ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐรูปแบบใหม่ต่อไป

4) ควรกำหนดแนวทางในการควบคุมขนาดอัตรากำลังและค่าใช้จ่ายด้านบุคคลที่มีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น การลดภารกิจที่ซ้ำซ้อน การนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดกระบวนงานต่าง ๆ การเกลี่ยอัตรากำลังให้ส่วนราชการที่ขาดแคลน การจ้างงานรูปแบบอื่น และอาจให้มีโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้ส่วนราชการควรมีการปรับปรุงกระบวนงาน การบริหารอัตราว่างและการใช้กำลังคนให้มีประสิทธิภาพก่อนการขอเพิ่มอัตรากำลังตั้งใหม่ หรือทบทวนการเพิ่มหรือยุบตำแหน่งให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น การเข้าสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ/สมรรถนะที่หลากหลายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย

5) ควรเร่งรัดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเข้าสู่ระบบดิจิทัลได้อย่างเต็มรูปแบบ อาทิ การจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น คุณสมบัติและราคาอ้างอิงของผลิตภัณฑ์พื้นฐานไว้เป็นมาตรฐาน การจัดทำระบบการบริหารโครงการก่อสร้างสำหรับติดตาม ควบคุม และดูแลโครงการงานก่อสร้างตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดภาระผูกพันตามสัญญา นอกจากนี้ ควรขยายผลการใช้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์สู่ระดับท้องถิ่นเพื่อให้สามารถใช้ได้ครอบคลุมทั่วประเทศต่อไป

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0201

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน

ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย เพิ่มสมรรถนะของหน่วยงานภาครัฐในการตอบสนองต่อประชาชนในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน โดยบูรณาการเลขหมายแจ้งเหตุฉุกเฉินให้เหลือเพียงหมายเลขเดียว รวมทั้งพัฒนาระบบการแจ้งเตือนและบูรณาการข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน การยกระดับการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งยกระดับการให้บริการประชาชนสู่การบริการที่เร็วขึ้น ง่ายขึ้น และถูกลง นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบงานบริการของภาครัฐ อาทิ การปรับปรุงกระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตจากภาครัฐ การจัดให้มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จผ่านช่องทางดิจิทัลและศูนย์บริการร่วม เช่น ระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร เป็นต้น

0202

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล

ได้มีการดำเนินการโดยพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลดิจิทัล สำหรับรองรับการให้บริการ/การทำงานผ่านระบบดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกันโดยง่าย การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและบริหารราชการ อาทิ พัฒนาระบบงานด้านสนับสนุนงานพื้นฐานภายในหน่วยงาน และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน อาทิ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐ และสนับสนุนการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน ผลการดำเนินการที่ผ่านมาหลายกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลได้มีการพัฒนาและบริการการระบบสารบรรณกลางและระบบสนับสนุนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยในปัจจุบันมีการให้บริการกับ 330 หน่วยงาน และระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง โดยกรมการปกครองที่ให้บริการข้อมูลได้แล้วจำนวน 130 รายการ จากจำนวน 60 หน่วยงาน เป็นต้น

0203

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 โครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง

ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐ โดยให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิรูปองค์กรของตนเองเพื่อทบทวนภารกิจและโครงสร้างหน่วยงาน การศึกษารูปแบบหน่วยงานภาครัฐ หรือการพัฒนาและการรังสรรค์นวัตกรรมการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ (Sandbox) เช่น การแก้ไขพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์พื้นที่จังหวัดน่าน และกลไกการบริหารจัดการ การเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ อาทิ การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการของส่วนราชการในภูมิภาคการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ ปรับจำนวนและขนาดของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้รับบริการ การพัฒนาระบบงบประมาณและการคลังภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การสร้างระบบธรรมาภิบาลที่ยั่งยืนในหน่วยงานภาครัฐ และพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

0204

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูง พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

ได้มีการดำเนินการโดยจัดกำลังคนให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการบริการสาธารณะที่สำคัญ และขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ และบูรณาการข้อมูลกำลังคนภาครัฐทุกประเภทที่ใช้งบประมาณแผ่นดินให้สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันสำหรับการกำหนดนโยบายกำลังคนภาครัฐ ลดขนาดกำลังคนและค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐที่มีผลผูกพันภาระงบประมาณในระยะยาว อาทิ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริการประชาชน และการจ้างงานรูปแบบอื่นซึ่งไม่มีภาระผูกพันด้านงบประมาณในระยะยาวหรือใช้การจ้างเหมาบริการแทนการบรรจุข้าราชการ นอกจากนี้ มีการพัฒนาทักษะและสมรรถนะใหม่เพื่อสร้างความพร้อมเชิงกลยุทธ์ให้กับกำลังคนภาครัฐ อาทิ พัฒนาขีดความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากร เพื่อขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล และประเทศไทย 4.0 รวมทั้งทบทวนการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลกำลังคน (จำนวนสายงาน ตำแหน่งระดับ) และระบบการโยกย้าย แต่งตั้งให้สอดคล้องกับความจำเป็นตามภารกิจและเป็นไปตามระบบคุณธรรม เป็นต้น

0205

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 ระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐ

ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) การดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ โดยการเพิ่มช่องทางและรูปแบบการจ้างงานเพื่อดึงดูดและจูงใจผู้มีความรู้ความสามารถสูงเข้ามาปฏิบัติงานในภาครัฐ เพิ่มประสิทธิผลและความคล่องตัวในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่ภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งพัฒนาระบบการสอบวัดความรู้ความสามารถทั่วไปให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท 2) ส่งเสริม จูงใจ และรักษาผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะไว้ในภาครัฐ อาทิ พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการภาครัฐโดยรวม 3) พัฒนาทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้มีขีดความสามารถและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐ อาทิ พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐยุคใหม่ 4) สร้างผู้นำให้เป็นตัวอย่าง โดยพัฒนาผู้บริหารทุกระดับให้เป็นผู้นำที่เป็นตัวอย่าง 5) ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรบุคคล อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมแห่งชาติ สำหรับบุคลากรภาครัฐทุกประเภทและจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ 6) พัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพและสร้างความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง อาทิ จัดทำแผนพัฒนากำลังคนคุณภาพ ตลอดจนส่งเสริมการหมุนเวียนบุคลากรในแต่ละสายอาชีพข้ามหน่วยงานในภาครัฐเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การทำงานทั้งในด้านกว้างและลึก นอกจากนี้มีบางกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น การจัดทำพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เป็นต้น

0206

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คล่องตัว โปร่งใส และมีกลไกป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน
โดยมีเป้าหมายเพื่อหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผ่านระบบสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นดิจิทัลในทุกขั้นตอน มีการบูรณาการ และเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบอื่น ๆ อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งกำหนดแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างทั้งระบบ มีการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานและผู้ประกอบการการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ตลอดจนยกระดับมาตรฐานวิชาชีพพัสดุสำหรับเจ้าหน้าที่พัสดุ ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของภาคเอกชนและประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ทั้งนี้ มีหลายกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ อาทิ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ระบบการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ และมีหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างกับระบบของกรมบัญชีกลางแล้ว จำนวน 33 หน่วยงาน เป็นต้น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 0201

บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน

ภาครัฐของไทยกำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และผันผวนในทุกมิติ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างฉับพลันที่จะกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง กล่าวคือ จะเป็นแรงกดดันที่สำคัญในภาครัฐต้องปรับโฉมโครงสร้างองค์กร พัฒนาระบบงาน และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้แทนกำลังคนมากขึ้น ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีจะส่งผลทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของประชาชนผู้รับบริการและหน่วยงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จากเดิมที่การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเน้นการยึดกฎระเบียบ งานเอกสารและกระบวนการที่ยืดยาว มีความล่าช้า เจ้าหน้าที่ของรัฐห่างไกลและไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ จะถูกแทนที่ด้วยรูปแบบความสัมพันธ์และการให้บริการที่เน้นความรวดเร็ว เป็นส่วนตัว และผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากประชาชนผู้รับบริการจะมีข้อมูล และใช้ข้อมูลร่วมกับภาครัฐอย่างเปิดเผย รวมทั้งจะมีความคาดหวังให้ภาครัฐและระบบราชการต้องจัดบริการที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดประเด็นการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้บริการภาครัฐมีความสะดวก รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

0201

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในประเด็นการปฏิรูปด้านบริการภาครัฐ ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในมิติต่าง ๆ **ประกอบด้วย เพิ่มสมรรถนะของหน่วยงานภาครัฐในการตอบสนองต่อประชาชนในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน** โดยบูรณาการเลขหมายแจ้งเหตุฉุกเฉินให้เหลือเพียงหมายเลขเดียว รวมทั้งพัฒนาระบบการแจ้งเตือนและบูรณาการข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน **การยกระดับการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาจากหน่วยงานของรัฐ** รวมทั้ง**ยกระดับการให้บริการประชาชนสู่การบริการที่เร็วขึ้น ง่ายขึ้น และถูกลง** โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบงานบริการของภาครัฐ อาทิ การปรับปรุงกระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตจากภาครัฐ การจัดให้มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จผ่านช่องทางดิจิทัลและศูนย์บริการร่วม เช่น ระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร เป็นต้น ซึ่งผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ประเทศไทยสามารถ**ยกระดับอันดับ “Doing Business” หรือรายงานความยากง่ายในการประกอบธุรกิจจากเดิมในปี 2562 อยู่ที่อันดับ 27 ขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 21 ในปี 2563 ปรับดีขึ้น 6 อันดับ จากทั้งหมด 190 ประเทศทั่วโลก**

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการส่วนใหญ่ภายใต้ประเด็นปฏิรูปดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนด้านการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อสนับสนุนงานให้บริการประชาชนซึ่งจะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนที่ค่อนข้างสูง หากได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่ต่อเนื่องหรือล่าช้า ก็จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปภาครัฐควรเร่งดำเนินกิจกรรมที่มีความสำคัญและส่งผลบรรลุต่อเป้าหมาย เช่น การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร และการบูรณาการเลขหมายแจ้งเหตุฉุกเฉินให้เหลือเพียงหมายเลขเดียวโดยจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินการที่กำหนด พัฒนาความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนและผู้รับบริการ

0202 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล

สภาพการณ์และบริบทปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐมีความซับซ้อน ประชาชนคาดหวังที่จะได้รับการบริการจากภาครัฐผ่านช่องทางที่มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การบริหารราชการในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากในการวิเคราะห์ เพื่อใช้ประกอบการการบริหารงานภาครัฐ ดังนั้น จึงได้กำหนดให้การยกระดับระบบข้อมูลภาครัฐให้มีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกันเพื่อก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัลเป็นหนึ่งในประเด็นที่สำคัญภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยปัจจุบัน จากผลการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Development Index : EDGI) ของ United Nations E-Government Survey ปี 2561 ประเทศไทยได้อันดับที่ 73 ดีขึ้นจากเดิม 4 อันดับจากปี 2559 และเป็นอันดับ 4 ในภูมิภาคอาเซียน

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในประเด็นการปฏิรูประบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล ได้มีการดำเนินการ โดย**พัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลดิจิทัล** สำหรับรองรับการให้บริการ/การทำงานผ่านระบบดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกันโดยง่าย **การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและบริหารราชการ** อาทิ พัฒนาระบบงานด้านสนับสนุนงานพื้นฐานภายในหน่วยงาน และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้ รวมทั้ง**บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน** อาทิ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐ และสนับสนุนการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน

0202

ผลการดำเนินการที่ผ่านมาหลายโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลได้มีการพัฒนาและบริการการระบบสารบรรณกลางและระบบสนับสนุนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยในปัจจุบันมีการให้บริการกับ 330 หน่วยงาน และระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนกลาง โดยกรมการปกครองที่ให้บริการข้อมูลได้แล้วจำนวน 130 รายการ จากจำนวน 60 หน่วยงาน

อย่างไรก็ตามในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐ และสนับสนุนการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน รวมทั้งการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในทางปฏิบัติ

ดังนั้น จึงควรกำหนดหน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีกลไกการกำกับติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐและสนับสนุนการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน

0203 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

โครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และผันผวนในทุกมิติ ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับเข้าสู่แนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งเน้นการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และมีความคล่องตัว พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง โดยที่ผ่านมาภาครัฐของประเทศไทยมีขนาดใหญ่ เนื่องจากหน่วยงานของรัฐยังเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำและให้บริการสาธารณะ ส่งผลทำให้โครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด นอกจากนี้ การบริหารจัดการภาครัฐยังมีประสิทธิภาพต่ำ เนื่องจากมีระเบียบและขั้นตอนจำนวนมากและซับซ้อน ขาดความยืดหยุ่น มีความล่าช้า ไม่คล่องตัว แผนการปฏิรูปประเทศจึงกำหนดประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง โดยผลการจัดอันดับขีดความสามารถของประเทศไทย โดยสถาบัน IMD World Competitiveness Center ด้าน Government Efficiency ประเด็นกรอบการบริหารด้านสถาบัน (Institution Framework) ในปี 2562 ประเทศไทยได้อันดับที่ 34 ดีขึ้นจากเดิม 1 อันดับจากปี 2561

อันดับขีดความสามารถของประเทศไทย โดย IMD ด้าน Government Efficiency ประเด็น กรอบการบริหารด้านสถาบัน (Institution Framework)

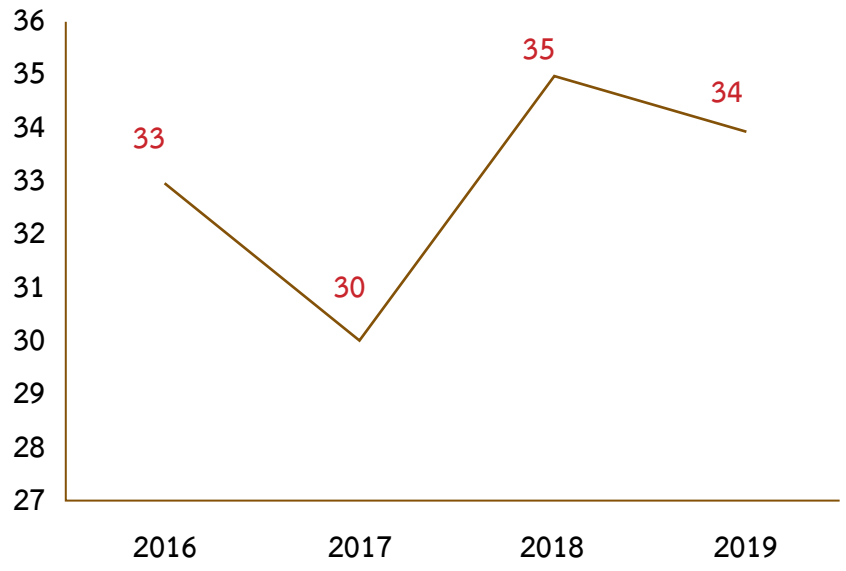

ที่มา : International Institute for Management Development (IMD)

ภายใต้ประเด็นแผนปฏิรูปดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย **การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐ** โดยให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิรูปองค์กรของตนเอง เพื่อทบทวนภารกิจและโครงสร้างหน่วยงาน การศึกษารูปแบบหน่วยงานภาครัฐ หรือการพัฒนาและการรังสรรค์นวัตกรรมการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ (Sandbox) เช่น การแก้ไขพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์พื้นที่จังหวัดน่านและกลไกการบริหารจัดการ **การเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่** อาทิ การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการของส่วนราชการในภูมิภาค **การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** อาทิ ปรับจำนวนและขนาดของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้รับบริการ **การพัฒนาระบบงบประมาณและการคลังภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การสร้างระบบธรรมาภิบาลที่ยั่งยืนในหน่วยงานภาครัฐ** และ**พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป**

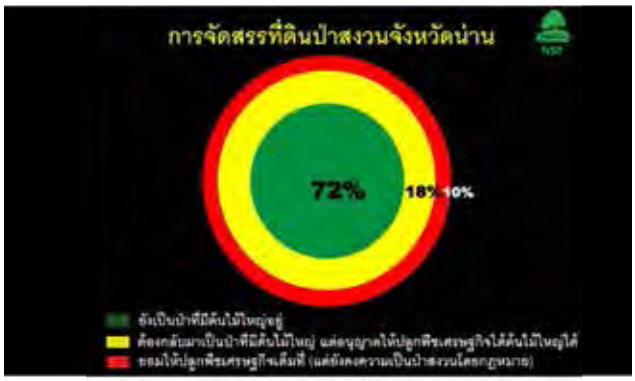

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการภายใต้ประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จึงเป็นการยากที่จะประเมินผลลัพธ์ มีบางกิจกรรมซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว แต่ผลการดำเนินการยังไม่สามารถบรรลุผลตามที่ต้องการได้ อาทิ การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐ ซึ่งกำหนดให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิรูปองค์กรของตนเองเพื่อทบทวนภารกิจและโครงสร้างหน่วยงานของตนว่าภารกิจใดสามารถถ่ายโอนให้ภาคส่วนอื่น ๆ ได้ เพื่อลดขนาดโครงสร้างภาครัฐ แต่ในทางปฏิบัติ เป็นการยากที่ส่วนราชการจะลดขนาดโครงสร้างหรืออัตรากำลังของตนเอง

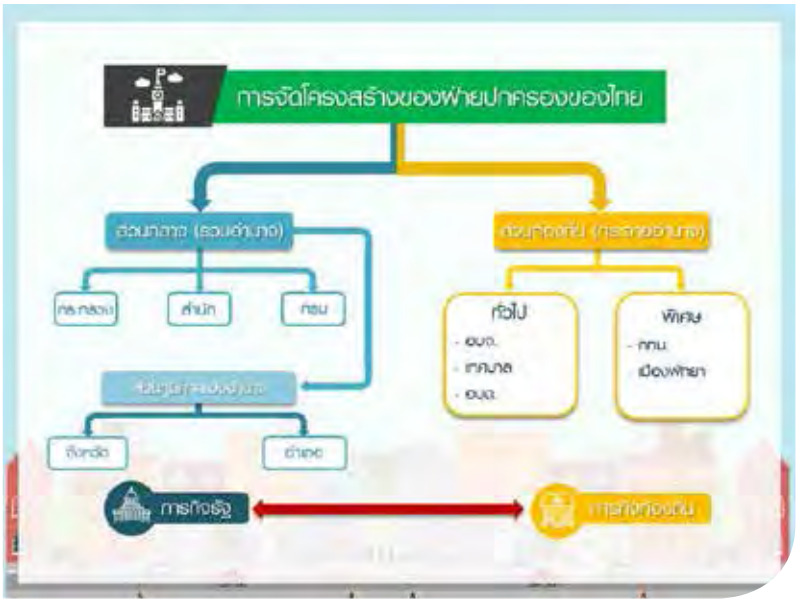

0203

ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงบทบาทภารกิจของส่วนราชการในระยะต่อไปอาจจะต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานรูปแบบอื่นให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรขยายผลการพัฒนาและการรังสรรค์นวัตกรรมการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ (Sandbox) ในกิจกรรมที่ดำเนินการและประสบผลสำเร็จ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐรูปแบบใหม่ต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 0204

กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม และมีสมรรถนะสูง พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

สถานภาพกำลังคนภาครัฐในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการการบริหารและพัฒนากำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2557-2561) คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติอัตราข้าราชการใหม่ให้กับส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังภาครัฐ (คปร.) เห็นชอบจำนวน 39,719 อัตรา เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ จำนวน 28,749 อัตรา และข้าราชการตำรวจ จำนวน 10,970 อัตรา จึงจำเป็นต้องปรับขนาดกำลังคนภาครัฐให้มีความเหมาะสมกับการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของส่วนราชการอย่างจริงจัง และจำเป็นต้องปรับรูปแบบการจ้างงานภาครัฐให้มีความหลากหลาย สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างยืดหยุ่น คล่องตัวเพื่อมิให้เกิดภาระผูกพันค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐในระยะยาว อันจะส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินในมิติการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านความมั่นคงของประเทศ

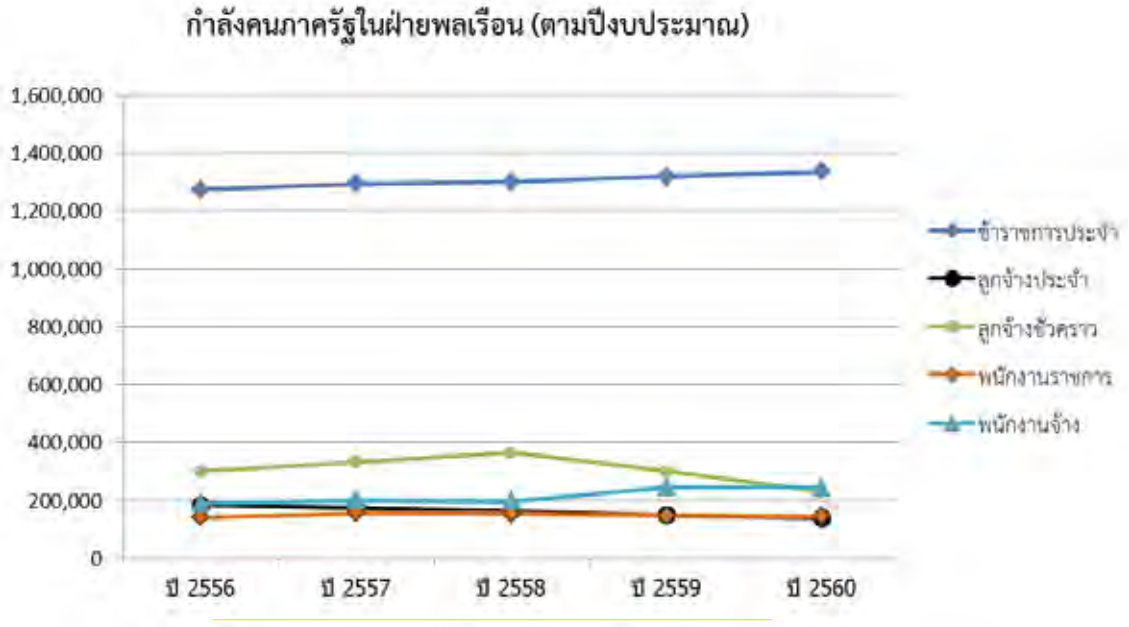

ที่มา : สำนักงาน ก.พ.

0204

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในประเด็นการปฏิรูปกำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูง พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ได้มีการดำเนินการโดย **จัดกำลังคนให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการบริการสาธารณะที่สำคัญ และขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ** เพื่อวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ และบูรณาการข้อมูลกำลังคนภาครัฐทุกประเภทที่ใช้งบประมาณแผ่นดินให้สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันสำหรับการกำหนดนโยบายกำลังคนภาครัฐ **ลดขนาดกำลังคนและค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐที่มีผลผูกพันภาระงบประมาณในระยะยาว** อาทิ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริการประชาชน และการจ้างงานรูปแบบอื่นซึ่งไม่มีภาระผูกพันด้านงบประมาณในระยะยาวหรือใช้การจ้างเหมาบริการแทนการบรรจุข้าราชการ นอกจากนี้ **มีการพัฒนาทักษะและสมรรถนะใหม่เพื่อสร้างความพร้อมเชิงกลยุทธ์ให้กับกำลังคนภาครัฐ** อาทิ พัฒนาขีดความสามารถ ทักษะและสมรรถนะของบุคลากร เพื่อขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัลและประเทศไทย 4.0 รวมทั้ง**ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้กำลังคนในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ** อาทิ พัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การใช้กำลังคนในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ และทบทวนการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลกำลังคน (จำนวนสายงาน ตำแหน่ง ระดับ) และระบบการโยกย้าย แต่งตั้งให้สอดคล้องกับความจำเป็นตามภารกิจและเป็นไปตามระบบคุณธรรม

0204

ผลการดำเนินการที่ผ่านมาหลายโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้นำเสนอมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2562 - 2565) ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2562 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ จากนั้นได้จัดการประชุมชี้แนวทางปฏิบัติให้แก่ส่วนราชการเพื่อดำเนินการและได้จัดทำหนังสือมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2562 - 2565) และแนวทางปฏิบัติเพื่อเผยแพร่ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้มาตรการฯ ดังกล่าวได้กำหนดเป้าหมายสำคัญในปี พ.ศ. 2563 คือ อัตราข้าราชการที่ว่างลงจากการเกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2562 ลดลงร้อยละ 10 จากการจ้างงานรูปแบบอื่น เพื่อทดแทนอัตราข้าราชการที่เกษียณอายุ และมีหลายโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ถึงมาตรการมีความเหมาะสมในหลักการ แต่เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรทำให้ส่วนราชการไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐที่กำหนดได้ รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางในการควบคุมขนาดอัตรากำลังและค่าใช้จ่ายด้านบุคคลที่มีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น การลดภารกิจที่ซ้ำซ้อน การนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดกระบวนงานต่าง ๆ การเกลี่ยอัตรากำลังให้ส่วนราชการที่ขาดแคลน การจ้างงานรูปแบบอื่น และอาจให้มีโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด เป็นต้น นอกจากนี้ส่วนราชการควรมีการปรับปรุงกระบวนงาน การบริหารอัตราว่างและการใช้กำลังคนให้มีประสิทธิภาพก่อนการขอเพิ่มอัตรากำลังตั้งใหม่ หรือทบทวนการเพิ่มหรือยุบตำแหน่งให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น การเข้าสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ/สมรรถนะที่หลากหลายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย

0205 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐ

ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ มีความสนใจที่จะทำงานในภาคราชการน้อยลง เนื่องจากระบบบริหารจัดการภาครัฐไม่สอดคล้องกับวิถีการทำงานของคนรุ่นใหม่ ประกอบกับในปัจจุบันมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ การประกอบอาชีพที่ไม่ประจำ และการประกอบอาชีพชั่วคราวหลายงาน นอกจากนี้ มาตรการที่ใช้ในการรักษาและจูงใจบุคลากรที่มีความสามารถไว้ในภาครัฐยังไม่มีประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่ภาครัฐต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อแย่งชิงผู้มีความรู้ความสามารถในตลาดแรงงาน กำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นคนเก่งและคนดีมีจิตสาธารณะจึงได้กำหนดประเด็นปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลเพื่อให้ภาคราชการสามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐได้

ประเด็นการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย **1) การดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ** โดยการเพิ่มช่องทางและรูปแบบการจ้างงานเพื่อดึงดูดและจูงใจผู้มีความรู้ความสามารถสูงเข้ามาปฏิบัติงานในภาครัฐ เพิ่มประสิทธิผลและความคล่องตัวในการสรรหาและเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่ภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งพัฒนาระบบการสอบวัดความรู้ความสามารถทั่วไปให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท **2) ส่งเสริม จูงใจ และรักษาผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะไว้ในภาครัฐ** อาทิ พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการภาครัฐโดยรวม **3) พัฒนาทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้มีขีดความสามารถและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐ** อาทิ พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐยุคใหม่ **4) สร้างผู้นำให้เป็นตัวอย่าง** โดยพัฒนาผู้บริหารทุกระดับให้เป็นผู้นำที่เป็นตัวอย่าง **5) ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรบุคคล** อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมแห่งชาติ สำหรับบุคลากรภาครัฐทุกประเภท และจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ **6) พัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพและสร้างความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง** อาทิ จัดทำแผนพัฒนากำลังคนคุณภาพ ตลอดจนส่งเสริมการหมุนเวียนบุคลากรในแต่ละสายอาชีพข้ามหน่วยงานในภาครัฐเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การทำงานทั้งในด้านกว้างและลึก ที่ผ่านมามีบางกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เช่น การจัดทำพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 โดยกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการ อาทิ การจัดสอบความรู้ความสามารถทั่วไปด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการพัฒนาระบบการจัดสรรทุนรัฐบาลรูปแบบใหม่

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญควรเร่งดำเนินการผลักดันเพื่อให้สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐได้ อาทิ การพัฒนาบุคลากรทุกระดับและสายอาชีพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดอายุการทำงาน รวมทั้งการพัฒนาค่าตอบแทนและสวัสดิการภาครัฐโดยรวมให้ใกล้เคียงกับอัตราในภาคเอกชนชั้นนำและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเจ้าหน้าที่กลุ่มรัฐต่าง ๆ

ดังนั้น ในระยะต่อไปหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการผลักดันเพื่อให้สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐได้ อาทิ การพัฒนาบุคลากรทุกระดับและสายอาชีพเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดอายุการทำงาน รวมทั้งการพัฒนาค่าตอบแทนและสวัสดิการภาครัฐโดยรวมให้ใกล้เคียงกับอัตราในภาคเอกชนชั้นนำและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเจ้าหน้าที่กลุ่มรัฐต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรพัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพต่าง ๆ และสร้างความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งด้วย

0206 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คล่องตัว โปร่งใส และมีกลไกป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

จากผลการประเมินขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่า พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ได้ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อันดับตกลงมาจากอันดับที่ 99 ในปี 2561 มาอยู่ที่อันดับ 101 และอยู่ในอันดับที่ 6 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีประเทศเวียดนามแซงขึ้นมาอยู่อันดับที่ 5 จากผลดังกล่าว ปรากฏว่าสถานการณ์คอร์รัปชั่นของภาคเอกชนและภาคธุรกิจมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่ในส่วนของภาคราชการยังเป็นปัญหา โดยเฉพาะการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการปฏิบัติราชการ การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ซึ่งทำให้การบริหารจัดการภาครัฐขาดประสิทธิภาพ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้กำหนดประเด็นปฏิรูปด้านการจัดซื้อจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็นปัจจัยการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐที่สำคัญ และส่งผลต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นในภาคราชการ

ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอรัปชั่น (CPI) ย้อนหลังของประเทศไทย

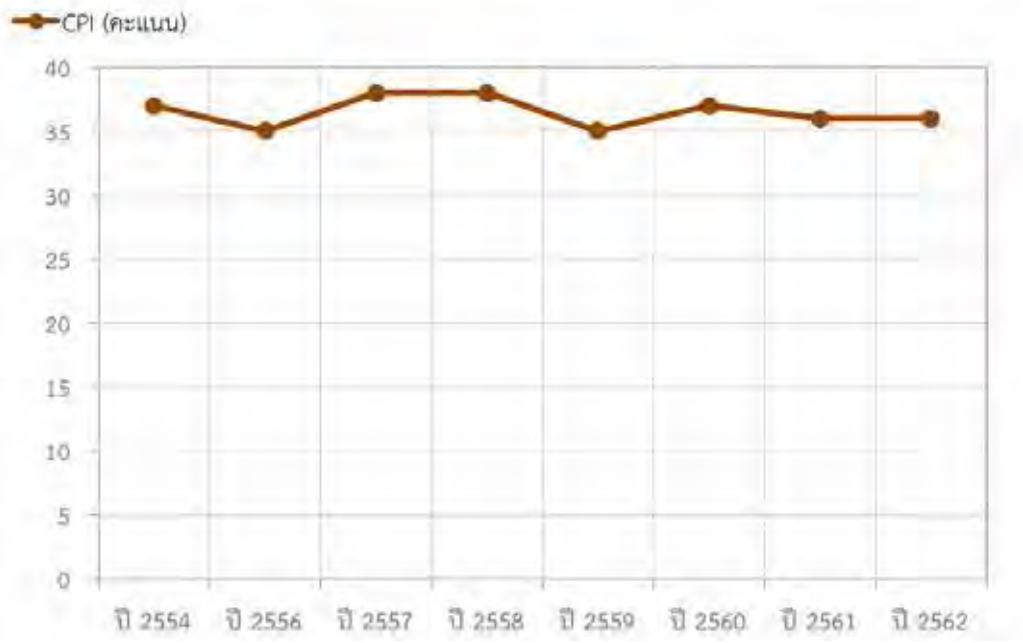

ที่มา : Transparency International

ภายใต้ประเด็นแผนปฏิรูปดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ผ่านระบบสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นดิจิทัลในทุกขั้นตอน มีการบูรณาการ และเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบอื่น ๆ อย่างเต็มรูปแบบ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย **การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น** โดยพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างทั้งระบบ มีการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานและผู้ประกอบการ**การส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้** โดยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพพัสดุสำหรับเจ้าหน้าที่พัสดุ ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของภาคเอกชนและประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ที่ผ่านมามีหลายกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จ อาทิ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ระบบการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ และมีหน่วยงานของรัฐเชื่อมโยงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างกับระบบของกรมบัญชีกลางแล้วจำนวน 33 หน่วยงาน

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด อาทิ การจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การจัดทำระบบการบริหารโครงการก่อสร้างสำหรับติดตาม ควบคุม และดูแลโครงการงานก่อสร้างตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดภาระผูกพันตามสัญญา รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถและคุณภาพการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเข้าสู่ระบบดิจิทัลได้อย่างเต็มรูปแบบ อาทิ การจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น คุณสมบัติและราคาอ้างอิงของผลิตภัณฑ์พื้นฐานไว้เป็นมาตรฐาน การจัดทำระบบการบริหารโครงการก่อสร้างสำหรับติดตาม ควบคุม และดูแลโครงการงานก่อสร้างตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดภาระผูกพันตามสัญญา นอกจากนี้ควรขยายผลการใช้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์สู่ระดับท้องถิ่น เพื่อให้สามารถใช้ได้ครอบคลุมทั่วประเทศต่อไป

03 แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

" ให้มีกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรมเพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างเหมาะสม สามารถเข้าใจและเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย พัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม "

สังคมจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กติกาให้สังคมถือปฏิบัติเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะในนิติรัฐ ซึ่งถือว่ารัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดที่จะกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่ปวงชนหรือผู้แทนปวงชนให้ความเห็นชอบ แต่กฎหมายอาจสร้างปัญหาให้สังคมได้เช่นกัน หากกฎหมายนั้นเป็นกฎหมายที่ไม่เคารพหลักนิติธรรม ไม่มีคุณภาพ หรือมีจำนวนมากเกินไปจนกลายเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามจำนวนกฎหมายที่เพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการสร้างภาระและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังอาจเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น การปฏิรูปกฎหมายจึงมุ่งเน้นให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดีและมีเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศเพื่อให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย และ (4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

เมื่อพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย จึงได้เริ่มดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายขึ้นโดยยึดตามหลักการและวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับกลไกการปฏิรูปกฎหมายที่รัฐบาลได้ดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงการดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ซึ่งในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง และนำประเด็นที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจนเป็นแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 ที่ผ่านมา แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ได้มีการกำหนด 10 เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ อันประกอบด้วย (1) มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน (3) มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม (4) มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (5) พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับเงื่อนเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(6) มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (7) มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมาย กฎ โดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมาย หรือกฎให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก (8) ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี (9) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ และ (10) มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เป้าหมายในการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประกอบด้วย 1) กฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรม 2) กฎหมายเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชนและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ 3) ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างเหมาะสม 4) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และ 5) ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นเป้าหมายสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ซึ่งหากหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัดจะทำให้การตรากฎหมายเป็นไปอย่างรอบคอบโดยมีการพิจารณาถึงความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตรากฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง อันจะส่งผลให้มีกฎหมายที่ดีและมีเพียงเท่าที่จำเป็น ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือสร้างภาระต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนมากจนเกินสมควรเพื่อให้สามารถใช้กลไกทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศตามหลักการทวิยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) การสร้างกลไกการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการวางแนวทางและวิธีการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำหนดแผนงาน โครงการ และการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง พิจารณาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดทำแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

3) **การสร้างกลไกในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการศึกษาวิชากฎหมาย** พิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ และกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชานิติศาสตร์เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมายของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้สามารถใช้กฎหมายในการประกอบวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

4) **การจัดทำระบบกลางที่เป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและเป็นช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน** และการกำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐ และให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0301

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 และมีการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งในส่วนของกฎกระทรวง แนวทาง และคำแนะนำ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดรองรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เกิดความชัดเจน

0302

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

ได้มีการจัดทำโครงการทบทวนการอนุญาตของทางราชการ โดยการศึกษากลไกการอนุญาตของทางราชการที่เป็นการสร้างภาระหรือก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชนเพื่อนำไปสู่การพิจารณาทบทวนกระบวนการอนุญาต หรือเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการอนุญาตของทางราชการ เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็น หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน

0303

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ได้มีการศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่การจัดทำกฎหมายเพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562

0304

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ได้มีการดำเนินการพัฒนากฎหมายสำคัญ อาทิ พระราชบัญญัติยกเว้นเบี้ยปรับเงินเพิ่มภาษีอากรและความรับผิดทางอาญา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

0305

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับเงื่อนเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ได้มีการผลักดันให้เกิดกิจกรรมและโครงการเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการอบรมนักกฎหมายภาครัฐเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย การจัดทำและปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายและการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาปรับปรุงบทบาทการทำหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีการะบบการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการเร่งรัดและติดตามการตรากฎหมายให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

0306

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การจัดทำคู่มือการบริหารจัดการข้อเสนอแนะ ติชม และข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น และจัดทำรายงานสรุปผลการร่างกฎหมายหรือกฎที่มีผลกระทบต่อประชาชน ตลอดจนผลักดันให้เกิดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในการเสนอกฎหมาย

0307

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมาย กฎ โดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมาย หรือกฎ ให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

ได้มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายไว้ในระบบกลาง ทั้งในส่วนของตัวบทกฎหมาย คำแปลของกฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน เพื่อประโยชน์ของประชาชนในการเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวก ตลอดจนการกำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายโดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย เพื่อประโยชน์ให้ประชาชนสามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย

0308

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

อยู่ระหว่างดำเนินการผลักดันการจัดตั้ง “คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ” เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมาย เพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษานิติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งการอบรมผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้มีความรู้ที่ทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

0309

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ

ได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 และประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 รวมทั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เช่น โครงการศูนย์บริการร่วม ณ จุดเดียว (One Stop Service) โครงการพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารูปแบบการให้บริการประชาชนและเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและบริการของหน่วยงานของรัฐได้โดยง่าย

0310

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ได้มีการพิจารณาสำรวจการกำหนดโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ และโทษทางอาญากรณีอื่นซึ่งมิใช่โทษทางอาญาที่มีความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดลหุโทษ เพื่อนำมาพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เป็นโทษหรือมาตรการในลักษณะอื่นให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อหลีกเลี่ยงการกำหนดให้เป็นโทษทางอาญาซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายเพื่อรองรับกลไกในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. .... เพื่อพิจารณากำหนดมาตรการลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันไม่ใช่กรณีร้ายแรงซึ่งไม่สมควรกำหนดให้มีโทษทางอาญา และให้นำวิธีการปรับเป็นพินัยหรือมาตรการลงโทษในลักษณะอื่นมาใช้บังคับแทน

0301 0302 0303 0304 0305
0306 0307 0308 0309 0310

0301 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ที่มา : สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ รวมถึงการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย โดยก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับจะต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวต่อประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน นอกจากนี้ เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วจะต้องจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนการใช้ระบบอนุญาตระบบคณะกรรมการ หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ซึ่งหลักการดังกล่าวถือเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่ดี

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้จึงกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้เกิดความชัดเจน มีการกำหนดวิธีการดำเนินการและผู้รับผิดชอบ รวมทั้งหลักเกณฑ์และกลไกในการรับฟังความคิดเห็น ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศกลางเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางกฎหมายและเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และแสดงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เป็นไปโดยง่าย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มอบหมายผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้มีการประเมินคุณภาพของการดำเนินการ ตลอดจนตรวจสอบและติดตามการดำเนินการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและครบถ้วน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้การดำเนินการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายอย่างเป็นระบบต่อไป

0301

การดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปนี้ในช่วงที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปนี้ได้ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดครบถ้วนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด กล่าวคือ ได้มีการกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นการเฉพาะ และมีการจัดทำพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งได้มีการประกาศใช้เป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2562 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 นับแต่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มีผลใช้บังคับ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ได้มีการเร่งรัดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดรองรับการปฏิบัติตามกฎหมาย ให้เกิดความชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ทั้งในเรื่องการตรวจสอบความจำเป็น การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย การรับฟังความคิดเห็น แนวทางในการวิเคราะห์ผลกระทบกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตลอดจนการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) ในการเสนอกฎหมาย หน่วยงานของรัฐที่จะเสนอร่างกฎหมายจะต้องดำเนินการตรวจสอบความจำเป็น จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และจัดทำเป็นรายงานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายทุกฉบับ (2) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้รักษาการตามกฎหมายต้องกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบและระยะเวลาที่ต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างน้อยจะต้องมีการพิจารณาทบทวนเหตุผลความจำเป็นในการมีกฎหมายนั้น ๆ ความสอดคล้องกับสภาพการณ์และอุปสรรคหรือภาระที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งจะต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมายทั้งในเรื่องของความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ ระบบอนุญาต การใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่และการกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย (3) ในส่วนของการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะต้องกำหนดเวลาสำหรับการจัดทำคำอธิบายและคำแปลของกฎหมาย โดยต้องจัดทำคำอธิบายกฎหมายทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2564 และต้องจัดทำคำแปลของกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2565 และจัดให้มีการเผยแพร่ผ่านระบบกลางหรือระบบสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ตลอดจนกำหนดเวลาเผยแพร่กฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่ข้อมูลกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในระบบสารสนเทศของหน่วยงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2563

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ไว้แล้ว แต่เนื่องจากผู้มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวคือหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งมีความหลากหลายและอาจมีความเข้าใจในรายละเอียดที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดประเด็นท้าทายและจะต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลต่อไปว่าหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะสามารถดำเนินการได้ในแนวทางที่ถูกต้องตรงกันหรือไม่

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปเรื่องนี้ ในระยะต่อไปสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะต้องมีการประชาสัมพันธ์และจัดให้มีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน และติดตามตรวจสอบให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง รวมทั้งประเมินผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการมีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายต่อไป

0302 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

การกำหนดกิจกรรมตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปในเรื่องนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การกำหนดให้มีกลไกในการพิจารณาเพื่อให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ผ่านมาแม้จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายว่ามีความเหมาะสมเป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และแม้จะมีการนำหลักการนี้ไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 แต่ก็เป็นเพียงการดำเนินการในระยะเริ่มต้นซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการอีกระยะหนึ่งจึงจะเห็นผลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางการดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่ง นอกเหนือไปจากกลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายดำเนินการอยู่ โดยกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการมุ่งเน้นการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมทางสังคม หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อให้มีช่องทางในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาเป็นการเฉพาะเรื่องเพื่อให้เกิดผลโดยเร็ว นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” เพื่อเน้นการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่สมควรยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการนำข้อมูลจากเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” เพื่อรับผิดชอบในการมุ่งเน้นการทบทวนกฎหมายหรือการอนุญาตของทางราชการที่เป็นการสร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจ ที่มักจะมีการกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน ฯลฯ ซึ่งเป็นการสร้างภาระและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชนอันส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการศึกษากระบวนการอนุญาตของราชการเพื่อนำไปสู่การพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับในคราวเดียว

หรือ “Regulatory Guillotine” โดยมุ่งเน้นกระบวนการอนุญาตทางราชการที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดตั้ง “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อสนับสนุนการดำเนินการที่กล่าวมาข้างต้น และเพื่อให้สามารถจัดตั้งสำนักงานได้อย่างรวดเร็วและประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ และเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง จึงได้กำหนดให้โอนบุคลากรและทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) มาเป็นของสำนักงานใหม่ที่จะจัดตั้งขึ้น เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทำงานสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอยู่แล้ว

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ในระยะแรก ได้มอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนการดำเนินการในระหว่างที่รอให้มีการตรากฎหมาย เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วน และจัดตั้งสำนักงานที่จะทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนได้จัดให้มีการศึกษาสภาพปัญหาและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หลายฉบับ เช่น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินตกค้างที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเอกชน พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... เป็นต้น ซึ่งได้รับการผลักดันให้ตราขึ้นเป็นกฎหมายแล้วหลายฉบับ โดยได้รับการสนับสนุนการดำเนินการจากสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย นอกจากนี้ ในส่วนของการจัดทำโครงการศึกษาและทบทวนการอนุญาตของราชการก็ได้มีผลความคืบหน้าในการดำเนินการมาเป็นลำดับ โดยในระยะแรกคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน เป็นผู้ดำเนินโครงการทบทวนกระบวนการอนุญาตของทางราชการ โดยจัดทำโครงการศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุมัติ/อนุญาตของราชการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็น หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยการว่าจ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และมีการส่งมอบผลงานตามงวดงานมาเป็นลำดับ

อย่างไรก็ดี การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ได้หยุดชะงักลงเนื่องจากได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2561 เรื่อง กลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีการโอนบุคลากรและทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายไปเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และกำหนดให้สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) รับผิดชอบการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนแทน ซึ่งทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนหยุดชะงักลง และไม่สามารถผลักดันการดำเนินการให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดในประเด็นปฏิรูปนี้ได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปเรื่องนี้ การดำเนินการในระยะต่อไปจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงรายละเอียดของการดำเนินการทั้งในส่วนของกิจกรรมและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยจะต้องมีการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อทบทวนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดให้มีกลไกในการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

0303 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

แม้การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาอาจยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบางกลุ่มให้ดีขึ้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และเผชิญอุปสรรคในการเข้าถึงทรัพยากร บริการสาธารณะ สาธารณูปโภค และสวัสดิการของรัฐ ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมีที่มาจากกลไกการดำเนินการตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น ปัญหาเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอันเป็นที่มาของการนำที่ดินทำกินไปเป็นประกันหนี้โดยการขายฝากจนทำให้เสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อันเป็นที่มาของปัญหาข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาอันเนื่องมาจากการทำสัญญาขายฝากเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของการสำรวจและศึกษาสภาพปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและพิจารณากำหนดกลไกทางกฎหมายหรือแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุงหรือจัดให้มีกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้มีกลไกในการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการศึกษาถึงสภาพปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นอันเป็นที่มาของประเด็นปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม และพิจารณากำหนดให้มีกลไกทางกฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาคทางภาษี การพิจารณาทบทวนมาตรการภาษีหรือการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกอบการและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนกำหนดให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายบางเรื่องเพิ่มเติม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเงินหรือทรัพย์สินตกค้างที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐหรือเอกสาร เพื่อคุ้มครองสิทธิให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิรับประโยชน์ และพิจารณาช่องทางที่เหมาะสมในการนำเงินหรือทรัพย์สินตกค้างดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความเสมอภาคทางสังคม โดยไม่กระทบต่อสิทธิของเจ้าของหรือผู้มีสิทธิรับประโยชน์มากกินสมควร หรือการกำหนดให้พิจารณาจัดทำกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อมุ่งเน้นการสร้างกิจการที่เป็นการสร้างงานให้แก่ชุมชนและกระจายรายได้กลับสู่สังคมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นต้น

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปในช่วงที่ผ่านมา คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนได้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชน

ในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 เป็นต้น และมีกิจกรรมสำคัญที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ จัดทำ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบูรณาการเพื่อพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม พ.ศ. ....” เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการวางแนวทางและวิธีการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำหนดแผนงาน โครงการ และการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม และแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น และจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดทำแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ และมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว นอกจากนั้น หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีผ่านมาตรการการลดอัตราภาษีสรรพสามิต เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การศึกษาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนว่ามีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่ การยกร่างกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ในไทยได้รับความเท่าเทียมในการแข่งขัน การศึกษาแนวทางการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบ และพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและตรวจสอบการจัดเก็บและการขอคืนภาษี การยกร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองทรัพย์สินตกค้างที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเอกชน พ.ศ. .... เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของหรือผู้รับประโยชน์ และกำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งมีความคืบหน้าในการดำเนินการเป็นลำดับ แต่ก็มีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดในแผน

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญ นอกจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อให้มีกลไกในการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมนั้น การดำเนินการตามกฎหมายโดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องสร้างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการมีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปนี้ การดำเนินการในระยะต่อไปจึงควรเร่งรัดการกำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการวางแนวทางและวิธีการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำหนดแผนงาน โครงการ และการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดทำแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายที่สำคัญในการพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม รวมทั้งเร่งรัดการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ดำเนินกิจกรรมที่กำหนดในแผนให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

0304 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. (1) กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัวโดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ แต่โดยที่ในปัจจุบันการดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยังขาดการบูรณาการในเชิงระบบ อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีความซ้ำซ้อน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการกำหนดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากรและการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญของเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งได้กำหนดให้มีกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินความจำเป็นและขั้นตอนการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน ซึ่งมีผลเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการติดตามและผลักดันให้มีการตรากฎหมายที่สำคัญหลายฉบับอันมีผลเป็นการช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เป็นต้น นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

0304

สำหรับกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินจำเป็น รวมถึงขั้นตอนการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน ในระยะแรกได้มีการตั้ง “คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้ดำเนินโครงการทบทวนกระบวนการอนุญาตของทางราชการ โดยจัดทำโครงการศึกษา วิเคราะห์ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุมัติ/อนุญาตของทางราชการเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาลดขั้นตอนการดำเนินการและการอนุญาตที่ไม่จำเป็น หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยการจัดจ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และมีการส่งมอบผลงานตามงวดงานมาตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญเพื่อให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ของประเด็นปฏิรูปนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างภาษีในภาพรวมทั้งระบบและเร่งรัดการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการกำหนดนโยบายด้านภาษีและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร รวมถึงพิจารณากำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและกลุ่มธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างบูรณาการและเป็นระบบ

0305 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. (1) กำหนดให้มีกลไกให้การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามมาตรา 77 โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัวและไม่สร้างภาระแก่ประชาชน ประกอบกับมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควร นอกจากนี้ตามมาตรา 270 ยังได้กำหนดการร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ โดยให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมของรัฐสภาเพื่อให้การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดจึงมุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการกำหนดกลไกการกลั่นกรองร่างกฎหมายก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรี เช่น การกำหนดให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” เพื่อกลั่นกรองร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของกระทรวงให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์โดยรับฟังความคิดเห็นจากรอบด้าน หรือการกำหนดให้มีการจัดทำ “แผนนิติบัญญัติ” ซึ่งเป็นข้อมูลการเสนอร่างกฎหมายประจำปีต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการเสนอและพิจารณาผลักดันร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาต่อไป ซึ่งจะทำให้การเสนอและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายสามารถดำเนินการได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการจัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายและคู่มือการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นคู่มือสำหรับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว และให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอบรมในเรื่องการจัดทำร่างกฎหมายแก่นักกฎหมายภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

0305

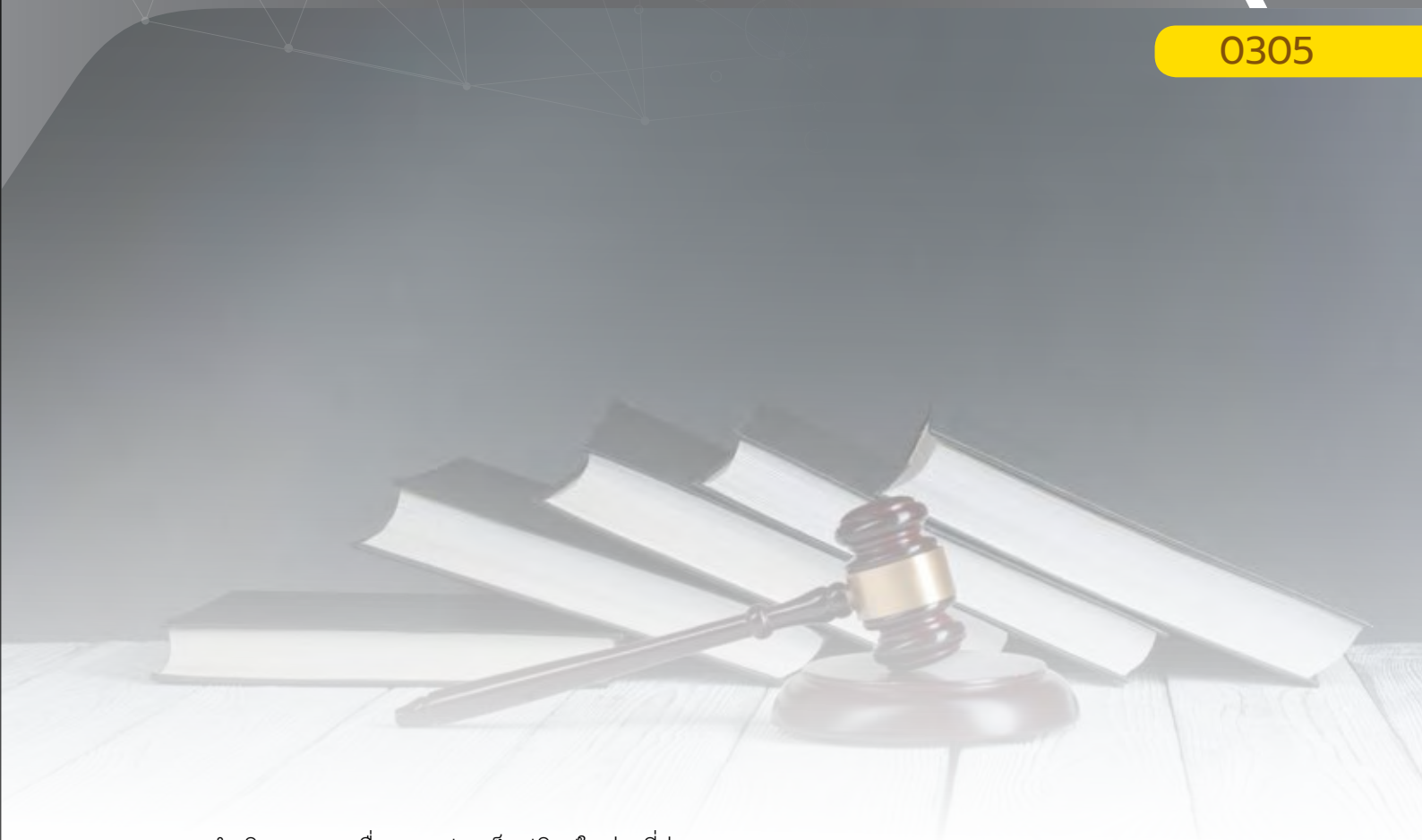

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปในช่วงที่ผ่านมา หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้ดำเนินการตามกิจกรรมและกรอบระยะเวลาที่กำหนดตามแผนจนเกือบครบถ้วนแล้ว ทั้งในเรื่องของการจัดทำและปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายและการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อใช้เป็นคู่มือการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว การพิจารณาปรับปรุงบทบาทการทำหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกาในการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกาและระบบการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาระบบรายงานการติดตามและประเมินผลของยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (eMENSCR) เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ คงเหลือเพียงกิจกรรมสำคัญบางเรื่องที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงหรือติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนต่อไป เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายประจำกระทรวง การจัดทำแผนนิติบัญญัติเพื่อให้มีการจัดลำดับการเสนอร่างกฎหมายซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของประเทศเพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างเป็นระบบหรือการผลักดันให้มีการกำหนดกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปนี้ จึงควรเร่งรัดและติดตามการดำเนินการที่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบยังไม่ได้ดำเนินการหรือยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ต่อไป

0306 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. (4) กำหนดให้ต้องจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้การใช้สิทธิของประชาชนในการเสนอร่างกฎหมายเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยก่อนการตรากฎหมายจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เกิดผลและสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างแท้จริง รวมทั้งให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่างกฎหมาย ตลอดจนกำหนดให้มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปในเรื่องนี้ได้มีการจัดทำและประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อกำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายและมีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อสาธารณะ นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐได้เริ่มจัดให้มีประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนและจัดทำคู่มือการบริหารจัดการข้อเสนอแนะ ติชม และข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น และจัดทำรายงานสรุปผลการร่างกฎหมายหรือกฎที่มีผลกระทบต่อประชาชน รวมทั้งได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งเป็นการปรับปรุงหลักการให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมและการให้การสนับสนุนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของภาคประชาชน ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภาต่อไป นอกจากนี้การให้

ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและการดำเนินการในเรื่องยุติธรรมชุมชนอยู่ระหว่างพิจารณาดำเนินการโดยอาศัยกลไกภายใต้พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างและเสนอร่างกฎหมาย พร้อมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ยังมีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ตลอดจนรูปแบบ วิธีการหรือช่องทางการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนยังไม่กว้างขวางหรือครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีการติดตามการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปนี้ จะได้ดำเนินการเร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศใช้เป็นกฎหมาย เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป รวมทั้งติดตามความคืบหน้าในการกำหนดกลไกเรื่องยุติธรรมชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการพิจารณากำหนดกลไกเพิ่มเติมในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เช่น การพัฒนาให้มีอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่น การอบรมให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ และการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมายแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในเรื่องนี้

0307 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. (3) กำหนดให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย เนื่องจากการที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎหมายต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าประชาชนต้องรู้ว่ามีกฎหมายและเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายว่ามีการกำหนดหน้าที่หรือข้อห้ามไว้อย่างไร หากประชาชนไม่รู้กฎหมายแล้วก็อาจกระทำผิดกฎหมายโดย รู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงเป็นการเปิดช่องให้มีการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคล ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวของรัฐธรรมนูญ การกำหนดกิจกรรมตามประเด็นปฏิรูปในเรื่องนี้จึงกำหนดให้มีการรวบรวมกฎหมายและจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อความสะดวกในการใช้งาน รวมถึงจัดทำคำอธิบายเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย อีกทั้งยังกำหนดให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนและจัดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ

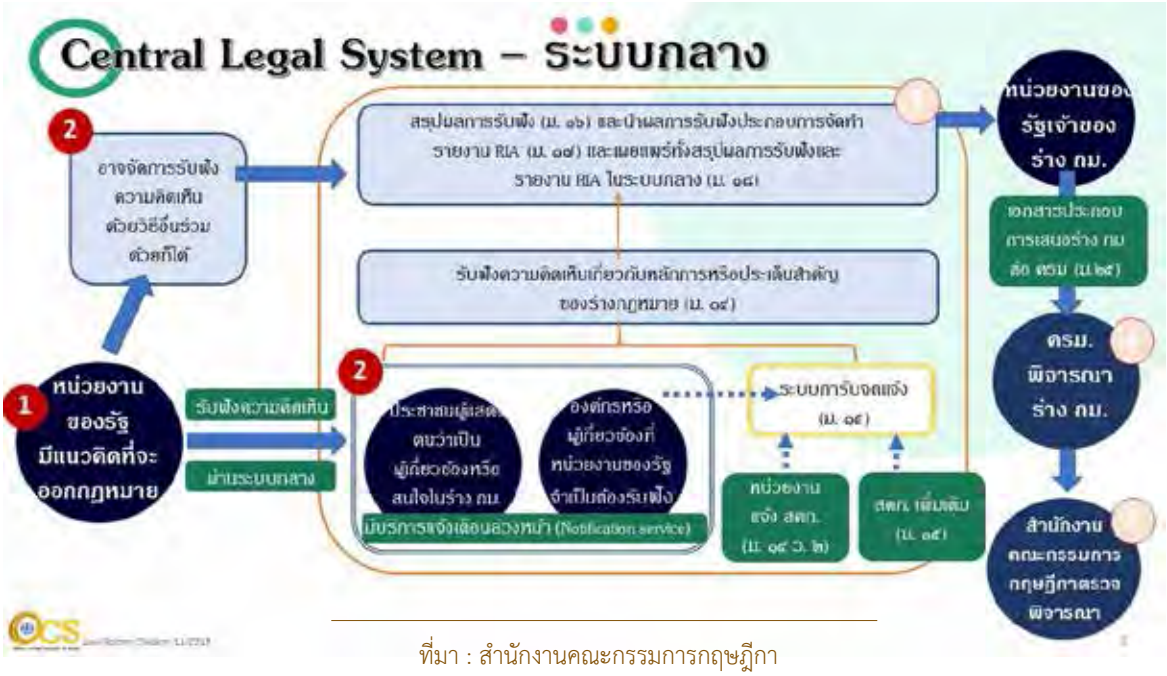

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับการดำเนินการที่ผ่านมา สำหรับการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐหลายแห่งได้มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงานผ่านช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง เช่นเดียวกับการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชน หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายก็ได้มีการดำเนินการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ตอบปัญหาให้แก่ประชาชน รวมถึงจัดการอบรมความรู้เบื้องต้นและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนทั่วไป

สำหรับการจัดทำระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลาง ได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการในระยะต่อไป คือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางดังกล่าว ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเข้าถึงกฎหมายของประชาชนให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการเข้าถึงข้อมูลต้องทำได้โดยง่ายและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและมีการคุ้มครองข้อมูล ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาระบบดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามมีแนวทางตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูล อันได้แก่ ตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ คำแปลของกฎหมายเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คำอธิบายโดยสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย และความมุ่งหมายวัตถุประสงค์และขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมายไว้ในระบบกลาง

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในประเด็นปฏิรูปเรื่องนี้ ควรเร่งรัดการสร้างการรับรู้ความเข้าใจของหน่วยงานที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายในการสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมาย เพื่อให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

0308 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ค. (2) กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย ดังนั้น จึงกำหนดให้มีกลไกในการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเป็นนักกฎหมายที่ดี มีความรอบรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนทางนิติศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรได้ เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้สำหรับการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านกฎหมายและประชาชน

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายระดับประเทศในการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม รวมทั้งพิจารณากำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาสำหรับการศึกษาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.1) เพื่อนำไปใช้เป็นมาตรฐานในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชานิติศาสตร์ เพื่อรองรับการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีความรอบรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี

มีองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและมีความเข้าใจในสภาพสังคม ตลอดจนกำหนดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาอบรมวิชากฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกสาขาสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมายเพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดผลทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

การดำเนินการตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ผ่านมาได้มีการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดในแผน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดตั้ง “คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ” เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมาย เพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษานิติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐาน และการปรับปรุงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาสำหรับการศึกษาวิชานิติศาสตร์โดยจะต้องกำหนดไม่ให้มีการเทียบโอนรายวิชาที่ศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนและมีความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อในวิชานิติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในประเด็นปฏิรูปเรื่องนี้จำเป็นจะต้องมีการเร่งรัดให้กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษา รวมทั้งพิจารณาปรับปรุงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาสำหรับการศึกษาวิชานิติศาสตร์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนโดยเร็ว รวมทั้งติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในเรื่องการกำหนดหลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้มีความทันสมัย และสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ต่อไป

0309 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ข. (1) กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยที่ผ่านมาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากและเป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงเล็งเห็นความจำเป็นต้องพัฒนาระบบดังกล่าวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐหลายแห่งได้จัดให้มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาระบบการให้บริการดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ ข้อมูลดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ขององค์การสหประชาชาติ พบว่าในปี 2561 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 73 จาก 193 ประเทศทั่วโลก มีการปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 77 ในปี 2559 และอยู่อันดับที่ 4 ของประเทศในกลุ่มอาเซียนและข้อมูลจากสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) พบว่ามีจำนวนผู้เข้าใช้งานในระบบศูนย์กลางบริการภาครัฐสำหรับประชาชน ผ่านเว็บไซต์และโทรศัพท์มือถือ ในปี 2562 จำนวน 4,709,219 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากจำนวน 2,209,494 ครั้งในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 53.08

สำหรับการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปในเรื่องนี้ที่ผ่านมา ปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 โดยมีหลักการสำคัญเพื่อยกระดับการบริหารงานในการให้บริการภาครัฐให้อยู่ในระบบดิจิทัล อันจะนำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีระบบการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐให้มีความมั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งประชาชนจะได้รับความสะดวกในการรับบริการที่สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐได้ นอกจากนี้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ยังได้มีการดำเนินกิจกรรมตามประเด็นปฏิรูปที่สำคัญหลายกิจกรรม อาทิ ศูนย์กลางบริการภาครัฐสำหรับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ซึ่งสามารถเข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง รวมทั้งมีการพัฒนาแพลตฟอร์มกลางและเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วจำนวน 2 ชุดข้อมูล ได้แก่ ชุดข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง และชุดข้อมูลนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และมีการพัฒนาระบบบริการสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจในส่วนการขออนุญาตออนไลน์ ตลอดจนมีการพัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ที่สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเกิดการบูรณาการข้อมูลและการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม สะดวก รวดเร็ว และมีความมั่นคงปลอดภัยสูง

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งการบูรณาการระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลและจัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปเรื่องนี้ จึงต้องประสานและติดตามร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อติดตามการดำเนินการหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลดิจิทัล การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ มาตรการป้องกันในการรักษาความมั่นคงความปลอดภัยในการเข้าสู่การบริการดิจิทัล ตลอดจนพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรภาครัฐในการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล เพื่อให้การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

03010 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การกำหนดให้มีการสร้างกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม เป็นหนึ่งในเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักการสำคัญที่นำไปสู่การดำเนินการตามกฎหมาย และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดกลไกต่าง ๆ อาทิ การออกอนุบัญญัติที่ระบุรายละเอียดของการปฏิบัติตามกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ได้อย่างสมบูรณ์ การกำหนดผลบังคับอย่างเคร่งครัดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งการนำอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ยังมีปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการบังคับใช้กฎหมายเป็นอีกช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ อันเป็นผลมาจากการเลือกปฏิบัติและการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตนจากอำนาจหน้าที่นั้นที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้จึงมุ่งเน้นให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดให้มีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีสาระสำคัญบางประการ เช่น การกำหนดให้กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและต้องมีการบังคับใช้ที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะต้องออกกฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วนภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายมีผลใช้บังคับ หรือการกำหนดว่ากรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย ฯลฯ รวมทั้งกำหนดให้มีกลไกให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายหรือกำหนดให้มีการพิจารณาเปลี่ยนการกำหนดโทษทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครองหรือการลงโทษในลักษณะอื่นเพื่อมิให้เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมและป้องกันมิให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่นของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งให้มีกำหนดกลไกสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายประชาชนในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ในกรณีที่พบว่ามีการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่สมควรหรือบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่ถูกต้องหรือมีการเลือกปฏิบัติ โดยกำหนดให้มีการเสนอเรื่องหรือส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบเพื่อดำเนินการต่อไปและจะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมจากการให้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะทำให้กลไกการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

03010

สำหรับการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปในเรื่องนี้ที่ผ่านมา ได้มีการตรวจสอบและติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งมีความคืบหน้าในการดำเนินการเป็นลำดับ โดยมีความล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดในแผน ประกอบกับโดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และได้มีการนำหลักการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับหลักการตามที่ระบุไว้ในร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายไว้แล้ว ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปจึงเป็นการติดตามเร่งรัดการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผน ประกอบกับมีประเด็นพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอาจต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันต่อไป รวมทั้งจะต้องมีการติดตามการดำเนินการในการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ต่อไป

04 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การปรับสมดุลและ
พัฒนา
ระบบการบริหาร
จัดการภาครัฐ

" กระบวนการยุติธรรมของไทยมีประสิทธิภาพ
สามารถอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน
โดยสะดวก รวดเร็วและประหยัด

ตลอดจนช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ
ให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างเหมาะสม

ขณะเดียวกันยังได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผล
ที่ชัดเจนเพื่อกำกับให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์
นำไปสู่สังคมที่มีความสงบสุข เป็นธรรม
และประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย
มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน "

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นกฎเกณฑ์กติกาและผู้รักษากฎเกณฑ์กติกาทุกกลไกของรัฐ ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวกระบวนการยุติธรรมต้องมีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือของประชาชนจึงจะสามารถสร้างความสงบเรียบร้อยและความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างยั่งยืน รัฐจึงจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง ให้มีสมรรถนะเท่าทันความซับซ้อนของสังคมและโลกยุคปัจจุบัน

แม้กระบวนการยุติธรรมของไทยจะผ่านการปฏิรูปด้านโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังคงปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งในแง่ของความล่าช้าในการดำเนินงาน อุปสรรคในการเข้าถึง ความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย และความถูกต้องของการดำเนินงานอยู่เป็นระยะ สะท้อนให้เห็นความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงมีบทบัญญัติรับรองความต่อเนื่องของการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในมาตรา 258 ง ด้านกระบวนการยุติธรรม (1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม (2) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงาน

ที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก (3) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว และ (4) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยเหตุนี้ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมี 10 เรื่องและประเด็นปฏิรูป ประกอบด้วย **1) การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า 2) การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม 3) การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ 4) การปรับกระบวนทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม 5) การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม 6) การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ 7) การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ 8) การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี 9) การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว และ 10) การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ** โดยในแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์รวมของแผนฯ ดังนี้

1) เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2) เพื่อให้ทุกกลุ่มบุคคลมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเสมอภาค และได้รับหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่มีมาตรฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน

3) เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และได้รับการดำเนินการตามมาตรการอื่นแทนการถูกควบคุมตัว จำคุก กักขัง

4) เพื่อให้สังคมมีความปลอดภัยและเป็นธรรม โดยจำเลยได้รับการกำหนดโทษที่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิดและมีการกระทำผิดซ้ำลดลง

5) เพื่อให้ระบบสอบสวนคดีอาญามีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการอย่างเหมาะสมเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน ไม่มีคดีขาดอายุความ และปราศจากการถูกแทรกแซง

6) เพื่อให้ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล เป็นที่น่าเชื่อถือและผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นอิสระ

7) เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความยุติธรรมด้วยความสะดวกและรวดเร็ว โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

8) เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีจำนวนมาก และยังเป็นองค์กรอิสระและหน่วยงานนอกฝ่ายบริหาร ทำให้มีทัศนคติและความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประเด็นปฏิรูปบางประเด็น เช่น การสอบสวนร่วม การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ขาดอายุความ และการปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2) องค์ความรู้ในการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม กิจกรรมบางกิจกรรมยังไม่มีการศึกษาผลกระทบของการดำเนินการในประเทศไทยมาก่อน จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยผลกระทบอย่างรอบด้านก่อนเริ่มดำเนินการ เช่น การนำระบบประเมินความเสี่ยงมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวแทนการใช้หลักทรัพย์ประกัน การนำมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้เพิ่มเติมในการลงโทษทางอาญาเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำเลยได้เหมาะสมกับการกระทำผิดนอกจากการจำคุก การนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดมาใช้บังคับ เป็นต้น

3) พิจารณาใช้กลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากมีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทุกหน่วยงานร่วมเป็นกรรมการ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0401

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายกลางใช้บังคับกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 และได้ประสานเร่งรัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับกิจกรรมนี้

0402

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ได้ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลย เช่น จัดให้มีการจัดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ การปล่อยชั่วคราวในวันหยุด และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบและอำนวยความสะดวกในการประกันตัวซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีนัยสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

0403

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

เพื่อให้กลไกนี้บรรลุผล จำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัย เช่น 1) การนำระบบประเมินความเสี่ยงมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวแทนการใช้หลักประกัน 2) การนำมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้เพิ่มเติมในการลงโทษทางอาญาเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำเลยได้เหมาะสมกับการกระผิดนอกจากการจำคุก และ 3) การนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดมาใช้บังคับทำให้ประชาชนผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดที่ต้องเสียค่าปรับตามฐานะของตนที่มีราคาสูงขึ้นกว่าปัจจุบัน

0404

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปรับกระบวนทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

ได้จัดตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อให้การบังคับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนในการสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

0405

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

เพื่อให้ประเด็นปฏิรูปนี้บรรลุผล ทัศนคติและวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันตลอดจนปัญหาจำนวนบุคลากรที่ต้องเตรียมการรองรับให้เพียงพอถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการ

0406

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

เพื่อให้ประเด็นปฏิรูปนี้บรรลุผล ต้องมีการศึกษาผลกระทบในทุกมิติเพราะหากมีการแยกระยะเวลาที่ชัดเจนอาจทำให้ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมมีความล่าช้ามากยิ่งขึ้น

0407

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

ได้ดำเนินโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนสามารถแจ้งความได้ทุกสถานีตำรวจไม่จำกัดเฉพาะท้องที่ที่เกิดเหตุเท่านั้น ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการใช้บริการเป็นอย่างมาก และสำนักงานอัยการสูงสุดอยู่ระหว่างการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูง เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญในการสอบสวนคดีอาญาประเภทต่าง ๆ สามารถนำทักษะมาใช้ในงานสอบสวนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

0408

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

ปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานกลางในการดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ ทำให้มีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานกลางในการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ และมาตรฐานกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ อันอาจนำไปสู่การจัดตั้งสภาวิชาชีพ เพื่อให้การตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล

0409

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

มีการนำระบบการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) และเปิดบริการให้ประชาชนใช้บริการแล้วในปัจจุบัน

0410

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 อำนวยความสะดวกให้ตั้งคนต่างด้าวทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการและผู้รับมอบอำนาจของคู่พิพาทได้ เพื่อสอดคล้องกับการดำเนินคดีพาณิชย์ระหว่างประเทศ

0401 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

ปัจจุบันหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดระยะเวลาไว้เป็นระเบียบหรือวิธีปฏิบัติภายในหน่วยงานอยู่แล้ว แต่ยังขาดการประกาศให้สาธารณชนรับทราบ เช่น การแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนเมื่อครบกำหนด 30 วัน 60 วัน นับจากวันรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ การเร่งรัดพิจารณาคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ภายใน 6 เดือน และชั้นศาลฎีกาภายใน 1 ปี เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลระยะเวลาต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย โดยการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ยังเป็นกิจกรรมปฏิรูปสำคัญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญอีกด้วย

เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีจำนวนมากและยังเป็นองค์กรอิสระและหน่วยงานนอกฝ่ายบริหาร คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นผู้รับผิดชอบยกร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายกลางใช้บังคับกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 และได้ประสานเร่งรัดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับกิจกรรมนี้

0401

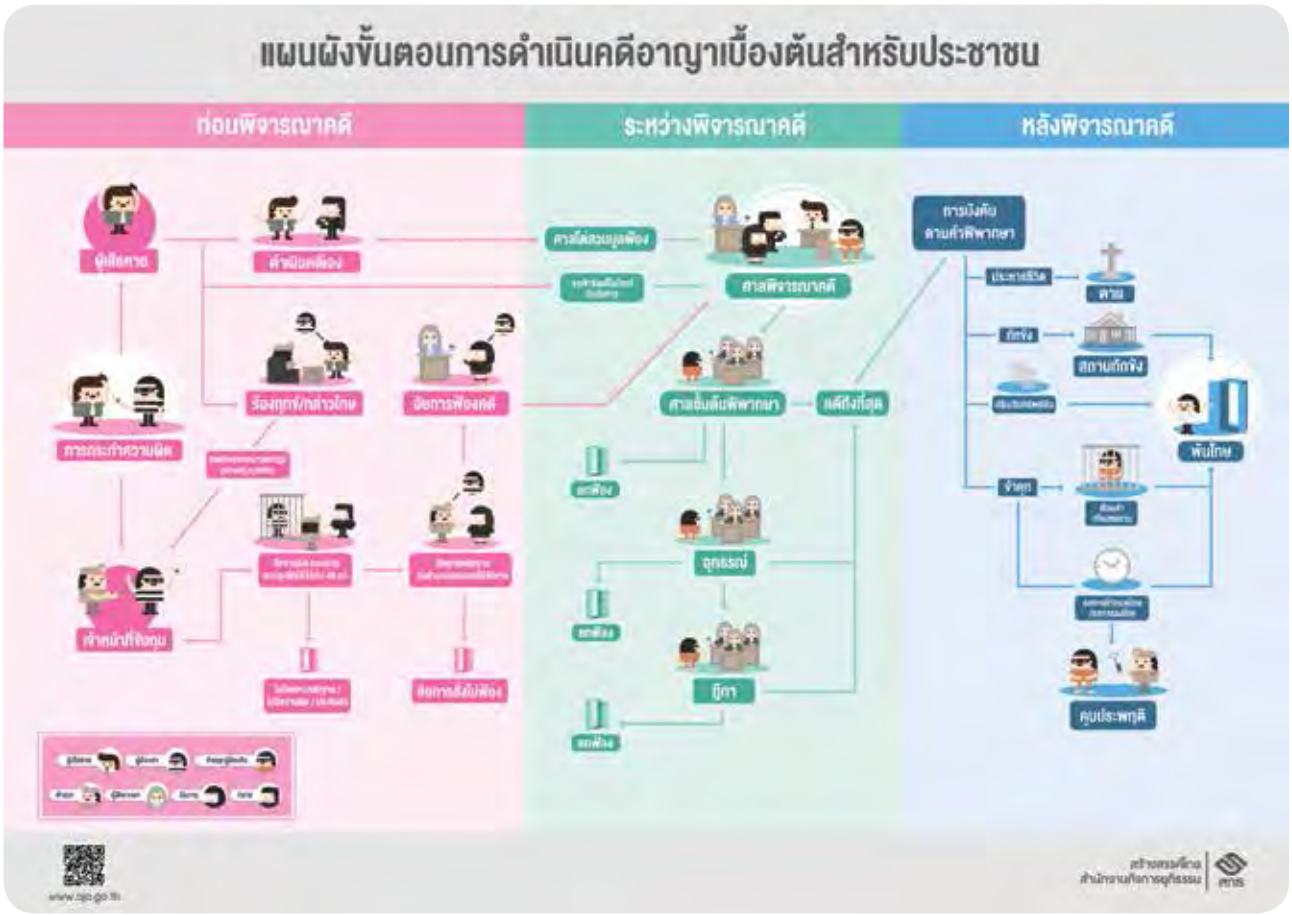

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 ซึ่งปัจจุบันยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ เมื่อกฎหมายยังไม่มีผลบังคับใช้ทำให้ไม่สามารถซักซ้อมหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเร่งรัดการดำเนินการได้ โดยระหว่างการจัดทำกฎหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาเผยแพร่ข้อมูลการกำหนดระยะเวลาภายในหน่วยงานให้ประชาชนทราบในเบื้องต้นได้ ดังนั้นเพื่อให้ การดำเนินการตามประเด็นนี้บรรลุเป้าหมายควรเร่งรัดการตราพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับกิจกรรมนี้ โดยเบื้องต้นควรจัดทำโครงการนำร่องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและติดตามได้โดยสะดวกในชั้นสอบสวนก่อนซึ่งเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามผ่านระบบออนไลน์ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

0402 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีภารกิจประจำในการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในการดำเนินคดี ซึ่งยังต้องมีการพัฒนาความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาระบบการจัดให้มีทนายความช่วยเหลือคดี ปรับปรุงระบบประกันตัว การพัฒนาและส่งเสริมระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน เป็นต้น โดยช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการกิจกรรมที่สำคัญในเรื่องและประเด็นปฏิรูปนี้ เช่น การจัดให้มีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ การปล่อยชั่วคราวในวันหยุด และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดจำนวนคดีที่เข้าสู่ระบบและอำนวยความสะดวกในการประกันตัวซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีนัยสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

ที่มา : สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

0402

อย่างไรก็ตาม ประเด็นปฏิรูปนี้ยังมีกิจกรรมย่อยจำนวนมากที่ต้องดำเนินการเพื่อให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่มีข้อจำกัดเรื่องฐานะทางการเงิน และมีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เช่น ปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อย จัดตั้งระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการยื่นฟ้องคดี และสร้างความรอบรู้และทักษะพื้นฐานด้านความยุติธรรมให้กับประชาชนและชุมชน เป็นต้น

เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย ควรขยายผลกิจกรรมทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ พัฒนาระบบการประเมินความเสี่ยงควบคู่กับการปล่อยชั่วคราว และเพิ่มการอบรมเจ้าหน้าที่ไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ให้มีจำนวนมากยิ่งขึ้น ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา และจำเลยอย่างเหมาะสม มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการจับและขังผู้ต้องหา จำเลยและครอบครัว และปรับปรุงสถานที่ควบคุมและขังผู้ต้องหาระหว่างการพิจารณาอย่างเหมาะสม มีความปลอดภัยและสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมของประเทศมีความรวดเร็วและลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา : สภาทนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

0403 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษในคดีอาญาของประเทศไทย มีโทษอยู่ 5 สถาน คือประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งการลงโทษที่ใช้ในปัจจุบันมักใช้เพียงการจำคุกและการปรับเท่านั้น ในส่วนของโทษปรับแม้จะมีการปรับอัตราโทษในปี 2560 ขึ้น 10 เท่า ในฐานความผิดทั่วไป ๆ 241 ฐานความผิด และ 50 เท่า ในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต 10 มาตรา (พระราชบัญญัติปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่26) พ.ศ. 2560) แต่เป็นการปรับปรุงจากอัตราโทษจากปี 2499 ซึ่งเมื่อเทียบกับอัตราค่าครองชีพในปัจจุบันอาจยังไม่เพียงพอให้ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เข็ดหลาบและไม่กระทำความผิดอีก ทำให้โทษที่ยังมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ในปัจจุบันมีเพียงโทษเดียวคือการจำคุก โดยช่วงที่ผ่านมาได้มีการนำเครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวเพื่อสะดวกในการควบคุมตัวและลดหลักประกัน ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำที่มีในกระบวนการยุติธรรมได้ส่วนหนึ่ง

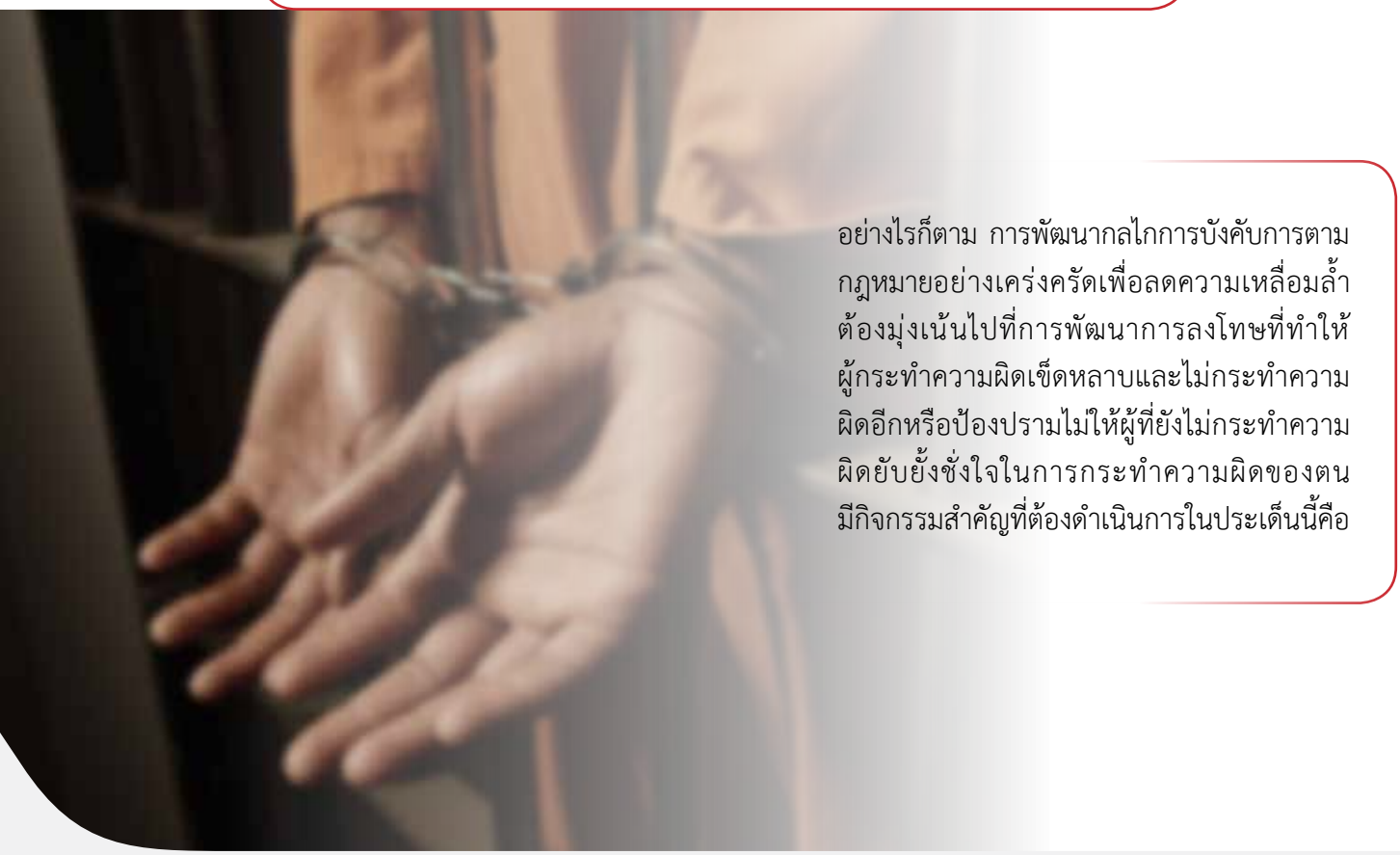

อย่างไรก็ตาม การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบและไม่กระทำความผิดอีกหรือป้องปรามไม่ให้ผู้ที่ยังไม่กระทำความผิดยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดของตน มีกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการในประเด็นนี้คือ

1) การนำระบบประเมินความเสี่ยงมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวแทนการใช้หลักประกัน 2) การนำมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้เพิ่มเติมในการลงโทษทางอาญาเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถลงโทษจำเลยได้เหมาะสมกับการกระผิดนอกจากการจำคุก และ 3) การนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดมาใช้บังคับทำให้ประชาชนผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดที่ต้องเสียค่าปรับตามฐานะของตนที่มีราคาสูงขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมเป็นหัวใจสำคัญของการลดความเหลื่อมล้ำสำหรับการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นปฏิรูปนี้

เพื่อให้การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำบรรลุผล จำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างถี่ถ้วนเพื่อจำกัดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมปฏิรูปที่มีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ อาทิ **การถอดข้อพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของหลักประกันออกจากการพิจารณาหรือพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาหรือจัดทำกฎหมายกลางเพื่อกำหนดโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด และการวางโทษอย่างอื่นโดยไม่ต้องลงโทษจำคุกก่อน** เป็นต้น

0404 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การปรับกระบวนทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน มีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง และมีปัญหาผู้กระทำผิดซ้ำที่ต้องโทษจำคุกใหม่ภายในระยะเวลา 3 ปี มากกว่าร้อยละ 30 ซึ่งข้อมูลผู้ต้องขัง ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 ประเทศไทยมีผู้ต้องขังทั้งหมด 376,166 ราย เป็นผู้ต้องขังความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 297,059 ราย คิดเป็นร้อยละ 79 ของผู้ต้องขังทั้งหมด

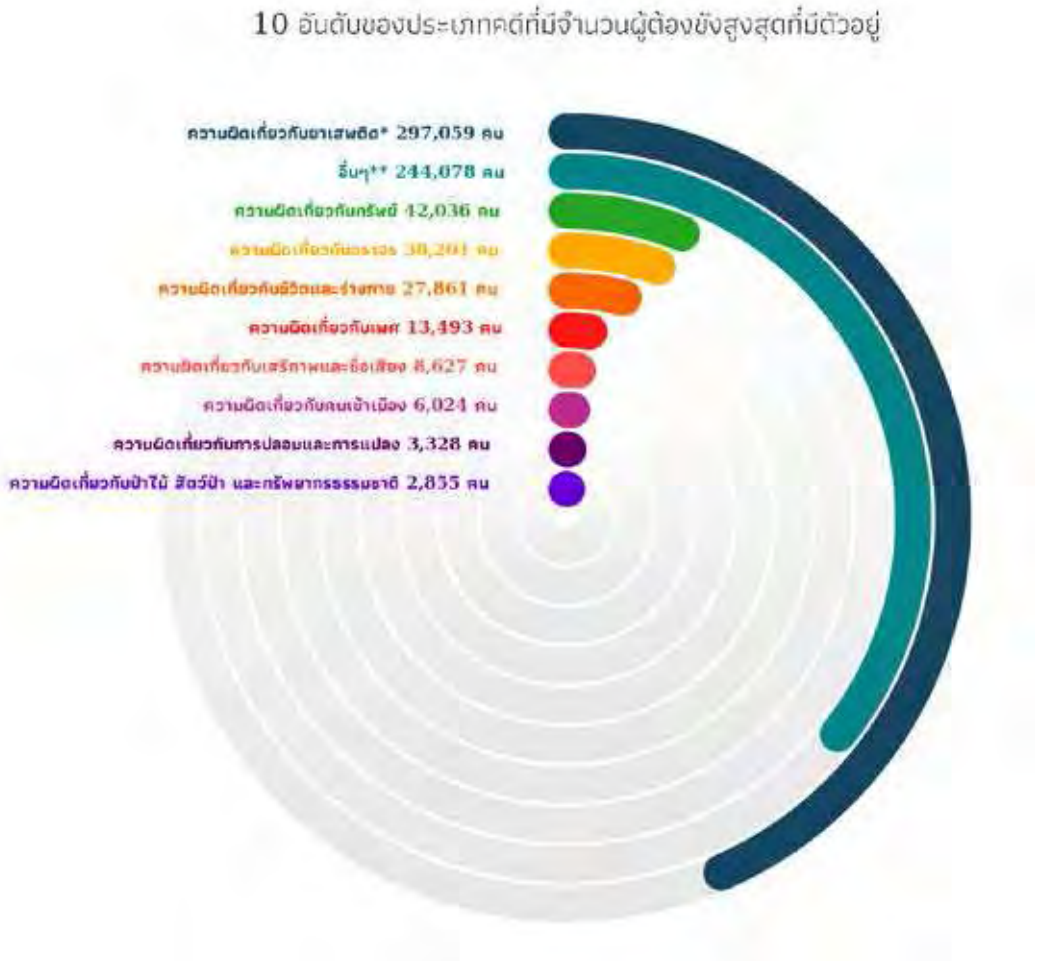

ที่มา : สถิติผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์

0404

โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการเพื่อลดอัตราผู้กระทำผิดซ้ำให้ลดลง สามารถพึ่งพาตนเองได้และกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุข ให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษาต่อการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด และได้จัดตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อให้การบังคับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนในการสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่สำคัญของประเด็นปฏิรูปนี้คือทำอย่างไรให้ผู้กระทำผิดใหม่เข้าสู่เรือนจำน้อยลง อัตราผู้กระทำผิดซ้ำมีจำนวนลดลง อัตราและประเภทของโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและจัดทำแผนงานโครงการเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในประเด็นปฏิรูปนี้

เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดการจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติดให้มีผลบังคับใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ นำหลักเศรษฐศาสตร์ กลไกตลาดและกลไกราคามาประกอบการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มเติม โดยพิจารณานำการลงโทษอย่างอื่นมาใช้บังคับแทนการจำคุก จัดทำสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศในปัจจุบัน

0405 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา เพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระหว่างพนักงานสอบสวนกับ พนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

ปัจจุบันการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ประชาชนฟ้องคดีอาญาเองที่ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้อง จะเริ่มต้นที่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามลำดับ เว้นแต่ในกรณีคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น เช่น คดีที่เด็กเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือพยาน การชันสูตรพลิกศพ การสอบสวนคดีพิเศษ และคดีความผิดนอกราชอาณาจักร เป็นต้น โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานอยู่ระหว่างการเตรียมการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ROYAL THAI POLICE

การกำหนดการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการเป็นเรื่องที่มีการดำเนินการแล้วในบางกรณี แต่หากนำมาใช้กับการสอบสวนคดีอาญาเป็นการทั่วไป นอกจากต้องแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ใช้ในการสอบสวน ทัศนคติและวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ตลอดจนปัญหาจำนวนบุคลากรที่ต้องเตรียมการรองรับให้เพียงพอถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการตามประเด็นปฏิรูปนี้เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดต้องหารือและมีข้อตกลงร่วมกันถึงขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตนเพื่อให้ได้ข้อสรุปก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาร่วมกันต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 0406

การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจน เพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

ปัจจุบันการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีการกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการใช้ร่วมกันไว้ ซึ่งมีข้อตกลงการส่งสำนวนระหว่างพนักงานสอบสวนไปยังพนักงานอัยการไว้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการบัญญัติระยะเวลาแยกกันอย่างชัดเจนไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้ในการปฏิบัติหากมีการส่งสำนวนล่าช้า เมื่อพนักงานอัยการสั่งสอบเพิ่มเติมอาจทำให้หมดระยะเวลาฝากขัง ทำให้ไม่สามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้ หากผู้ต้องหาหลบหนีจะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรในการจับกุม หรือหากพนักงานอัยการตัดสินใจสั่งฟ้องโดยข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อาจทำให้ศาลยกฟ้องทำให้ผู้เสียหายในคดีไม่ได้รับการอำนวยความยุติธรรมโดยสมบูรณ์

การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน ต้องมีการศึกษาผลกระทบในทุกมิติเพราะหากมีการแยกระยะเวลาที่ชัดเจนอาจทำให้ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมมีความล่าช้ามากยิ่งขึ้น

เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดต้องหารือถึงระยะเวลาและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์กับประชาชน ก่อนนำไปสู่การเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

0407 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

การพัฒนาระบบการสอบสวน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบนิติรัฐ โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรมีช่องทางให้ประชาชนผู้เสียหายเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระเกินสมควร โดยช่วงที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดทำโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนสามารถแจ้งความได้ทุกสถานีตำรวจไม่จำกัดเฉพาะท้องที่ที่เกิดเหตุเท่านั้น ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการใช้บริการเป็นอย่างมาก และสำนักงานอัยการสูงสุดอยู่ระหว่างการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูง เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญในการสอบสวนคดีอาญาประเภทต่าง ๆ สามารถนำทักษะมาใช้ในงานสอบสวนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในระดับระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต่างประเทศร้องขอเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีระดับมาตรฐานสากล

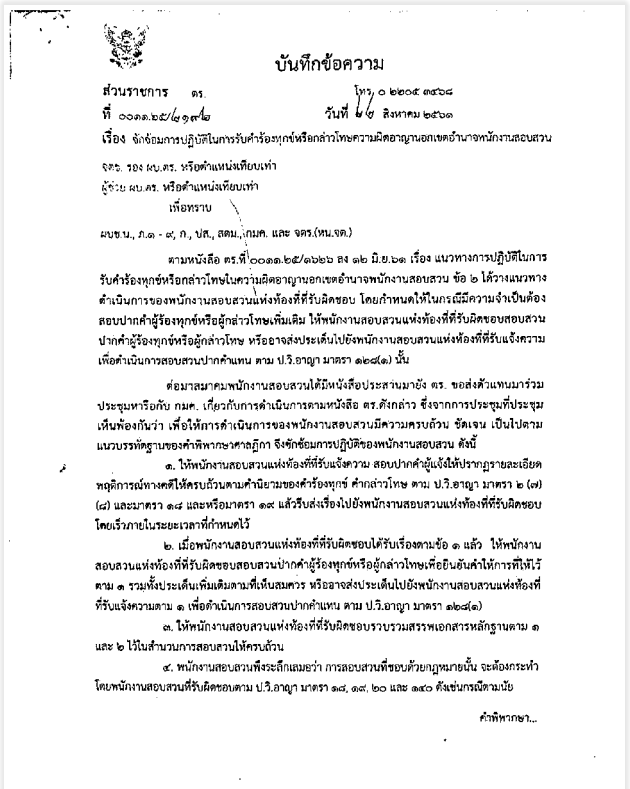

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร. โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๕๖๘
ที่ ๐๐๓๓.๒๕/๔๑๙๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑
เรื่อง จัดอ้อมการปฏิบัติในการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษความผิดอาญานอกเขตอำนาจพนักงานสอบสวน

จตร. รอง ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า
ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า
เรียน ราบ

ผบช.น., ภ.๑ - ๙, ก., ปส., สตม., กมค. และ จตร.(หน.จค.)

ตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๓๓.๒๕/๒๖๒๒ ลง ๑๒ มิ.ย.๖๑ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในความผิดอาญานอกเขตอำนาจพนักงานสอบสวน ข้อ ๒ ได้วางแนวทางดำเนินการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบ โดยกำหนดให้ในกรณีมีความจำเป็นต้องสอบปากคำผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบสอบสวนปากคำผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษ หรืออาจส่งประเด็นไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับแจ้งความเพื่อดำเนินการสอบสวนปากคำแทน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๘(๑) นั้น

ต่อมาสมาคมพนักงานสอบสวนได้มีหนังสือประสานมายัง ตร. ขอส่งตัวแทนมาร่วมประชุมหารือกับ กมค. เกี่ยวกับการดำเนินการตามหนังสือ ตร.ดังกล่าว ซึ่งจากการประชุมที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า เพื่อให้การดำเนินการของพนักงานสอบสวนมีความครบถ้วน ชัดเจน เป็นไปตามแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลฎีกา จึงขอกำชับมาตรปฏิบัติของพนักงานสอบสวน ดังนี้

๑. ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับแจ้งความ สอบปากคำผู้แจ้งให้ปรากฏรายละเอียดพฤติการณ์ทางคดีให้ครบถ้วนตามคำนิยามของคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒ (๗) (๘) และมาตรา ๑๔ และหรือมาตรา ๑๙ แล้วรีบส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบโดยเร็วภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

๒. เมื่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบได้รับเรื่องตามข้อ ๑ แล้ว ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบสอบสวนปากคำผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษเพื่อยืนยันคำให้การที่ให้ไว้ตาม ๑ รวมทั้งประเด็นเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร หรืออาจส่งประเด็นไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับแจ้งความตาม ๑ เพื่อดำเนินการสอบสวนปากคำแทน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๘(๑)

๓. ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบรวบรวมสรรพเอกสารหลักฐานตาม ๑ และ ๒ ไว้ในสำนวนการสอบสวนให้ครบถ้วน

๔. พนักงานสอบสวนพึงระลึกเสมอว่า การสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องกระทำโดยพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓, ๑๗, ๒๐ และ ๑๔๐ ดังเช่นกรณีตามนัย

คำพิพากษา...

เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย ต้องซักซ้อมความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติในโครงการรับแจ้งความทุกท้องที่ให้สามารถบริการประชาชนได้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และเร่งรัดการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนชั้นสูง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในคดีอาญา ทั้งนี้ กิจกรรมรับแจ้งความทุกท้องที่ เป็นหนึ่งในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 0408

การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 ง. (2) กำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยเป็นอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาระบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการสอบสวนในหลายกิจกรรม เช่น การพัฒนาการตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุน การเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจเอกสารและการตรวจสถานที่เกิดเหตุ พัฒนาการตรวจลายนิ้วมือแฝง และการพัฒนาระบบงานบริการนิติเวช เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากและรับผิดชอบภารกิจที่ต่างกัน เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่การตรวจทางชีววิทยา ดีเอ็นเอ และการตรวจเอกสาร (ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน) และตรวจอาวุธปืน สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจทำหน้าที่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตรวจลายนิ้วมือ การหาลายนิ้วมือแฝง การตรวจเอกสาร (ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน) การตรวจอาวุธปืนและกระสุนปืนของกลางการตรวจทางเคมีและฟิสิกส์ สถาบันนิติเวชวิทยาของโรงพยาบาลตำรวจ แผนกนิติเวชของโรงพยาบาลต่าง ๆ ทำหน้าที่การตรวจทางชีววิทยาและดีเอ็นเอ

0408

การตรวจทางนิติเวช ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานกลางในการดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ ทำให้มีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานกลางในการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ และมาตรฐานกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์อันอาจนำไปสู่การจัดตั้งสภาวิชาชีพ เพื่อให้การตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประเด็นนี้บรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบนิติวิทยาศาสตร์ต้องกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา และมีมาตรการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาชีพขาดแคลนในปัจจุบัน มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานที่เพียงพอในการอำนวยความยุติธรรมครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 0409

การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ง. (3) กำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ให้มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานภายใต้กระทรวงยุติธรรม ซึ่งบางหน่วยงานไม่ได้อยู่ในฝ่ายบริหารหรือเป็นองค์กรอิสระ ทำให้มีวัฒนธรรมองค์กรและระบบงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น การกำหนดให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาให้บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติ ค่านิยม และสมรรถนะการบริการประชาชนด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีการประสานความร่วมมือกัน รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาระบบงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิผล จึงเป็นสิ่งที่ควรเร่งรัดดำเนินการในประเด็นปฏิรูปนี้

การดำเนินการในระยะที่ผ่านมา มีการพัฒนาระบบงานในกระบวนการยุติธรรม โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้กับการทำงานภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน เช่น สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการพัฒนาระบบการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) และเปิดบริการให้ประชาชนใช้บริการแล้วในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนาและปรับปรุงระบบงานในกระบวนการยุติธรรม ปัจจุบันเป็นเพียงการดำเนินการภายในหน่วยงานซึ่งยังไม่มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน เพื่อมีเป้าหมายร่วมในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน

0409

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมควรเร่งกำหนดมาตรการขจัดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความยุติธรรม เช่น ระบบอุปถัมภ์ การเลือกปฏิบัติ การใช้ดุลยพินิจที่ไม่เที่ยงธรรม และการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นต้น รวมทั้งเร่งรัดการกำหนดกลไกหรือจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและบุคลากรของหน่วยงานเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรและมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง ตลอดจนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงระบบงานในกระบวนการยุติธรรมให้ครอบคลุมครบทุกกิจกรรม รวมทั้งพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนให้ตอบสนองการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) ได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเร่งจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการตระหนักรับรู้ความเชื่อมั่นและความพึงพอใจในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 0410

การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการลงทุนระหว่างประเทศที่นักธุรกิจต่างชาติใช้ในการตัดสินใจสำหรับการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย เมื่อการดำเนินคดีพาณิชย์มีความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานเทียบเท่ากับนานาอารยประเทศ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิผล และมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลภายในและระหว่างหน่วยงาน ย่อมทำให้นักธุรกิจต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินคดีพาณิชย์ของไทยและตัดสินใจเข้ามาลงทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 อำนวยความสะดวกให้ตั้งคนต่างด้าวทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการและผู้รับมอบอำนาจของคู่พิพาทได้ เพื่อสอดคล้องกับการดำเนินคดีพาณิชย์ระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศยังมีกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการอีกหลายกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินคดีพาณิชย์สอดคล้องกับหลักสากลเพื่อส่งเสริมการค้าและการพาณิชย์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ และพัฒนาสถาบันอนุญาโตตุลาการของไทยให้เป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค

เพื่อให้ประเด็นการปฏิรูปประเทศบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมต้องปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวกับเขตอำนาจศาล (international jurisdiction) เพื่อให้สอดรับกับหลักสากลและรองรับการค้าระหว่างประเทศ ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และพัฒนาระบบการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Arbitration) ตั้งแต่ชั้นยื่นคำเสนอข้อพิพาท การติดตามสถานะของข้อพิพาท การยื่นคำร้องเอกสารต่าง ๆ การสืบพยาน การประชุมหารือ ตลอดจนการทำคำชี้ขาด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่พิพาทสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

05 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

" มีผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศที่สูงขึ้น
มีการเติบโตอย่างครอบคลุมทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน
มุ่งเน้นการใช้ระบบมาตรฐานและนวัตกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจ
ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสถาบันทางสังคมมีสมรรถนะสูงขึ้น "

ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่น่าพอใจช่วยยกระดับประเทศไทยให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง จากที่เคยมีฐานะยากจนแห่งหนึ่งในภูมิภาค แม้การพัฒนาที่ผ่านมาจะช่วยให้ประเทศไทยก้าวหน้าในหลายด้าน แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างหลายเรื่อง อาทิ **(1) ศักยภาพการเติบโตที่ลดลง** ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ การพัฒนาด้านคุณภาพมีน้อยหรือไม่เกิดผลเต็มที่ทั้งในด้านคุณภาพคน กฎระเบียบ โครงสร้างพื้นฐาน และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ขณะเดียวกันความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ต่ำลง ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นในโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและบรรยากาศการดำเนินธุรกิจ ประกอบกับมีประเทศคู่แข่งดึงดูดการลงทุนมากขึ้นด้วย **(2) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ** ทั้งในด้านเศรษฐกิจและรายได้ และโอกาสของคนเมืองกับคนในพื้นที่ห่างไกลหรือคนรวยกับคนจน และด้านความสามารถในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการรายเล็ก-รายใหญ่ ผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่และรายเล็ก ขณะที่โอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพทั้งการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานยังมีความแตกต่างกันมากในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ส่งผลให้ศักยภาพการสร้างอาชีพและรายได้ของคนกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันมาก **(3) ปัญหากลไกและบทบาทภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ** การทำงานของหน่วยงานภาครัฐขาดการบูรณาการ ทำให้นโยบายหลายเรื่อง อาทิ การเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการพัฒนานวัตกรรมการช่วยเหลือคนจน และการพัฒนาและส่งเสริม SMEs มีการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการผ่านหลายหน่วยงาน แต่ประสิทธิผลเชิงนโยบายยังต่ำ และ **(4) ปัญหากฎหมายและกฎระเบียบที่มีจำนวนมาก ล้าสมัย ขาดการปรับปรุง รวมทั้งมีช่องโหว่จากการใช้ดุลยพินิจ** เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาคอร์รัปชั่นรุนแรงขึ้น ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจสูงขึ้น หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขจะเหนี่ยวรั้งความก้าวหน้าของประเทศในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ฯลฯ

บริบทสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และมีความท้าทายใหม่ ๆ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างพลิกโฉมซึ่งจะเปลี่ยนพฤติกรรมของคน และรูปแบบการทำธุรกิจ งานหลายอย่างอาจจะถูกแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โอกาสที่คนที่ใช้ทักษะแบบเดิม ๆ จะตกงานมีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันระบบอัตโนมัติและดิจิทัลสามารถสร้างโอกาสสำหรับงานที่ใช้ทักษะสูงเพิ่มขึ้น ซึ่งการเตรียมคนและรูปแบบทางธุรกิจที่ตอบโจทย์บริบทใหม่ยังเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ๆ การเปลี่ยนแปลงระยะต่อไปเกิดขึ้นในอัตราที่เร็วขึ้นกว่าเดิมเพราะมีการผสมผสานของเทคโนโลยีหลากหลายสาขาเป็นปัจจัยเร่ง ขณะที่บริบทเศรษฐกิจการเมืองโลกซับซ้อนขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้น กติกาและมาตรฐานสากลจะเข้มงวดขึ้น ทั้งทางด้านการค้าการลงทุน สิทธิมนุษยชน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้แรงงานหายากขึ้นและค่าแรงแพงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งเป็นความเสี่ยงต่อภาระงบประมาณและความยั่งยืนทางการคลังของกองทุนด้านประกันสังคม การออม และการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ

ด้วยปัญหาเชิงโครงสร้าง และบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูประเทศด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจไทยต้อง “แข่งขันได้ กระจายประโยชน์สู่ประชาชน เติบโตยั่งยืน” โดยได้แบ่งประเด็นปฏิรูปเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในระยะสั้นเน้นการเพิ่มผลผลิตให้อุตสาหกรรมหลัก ระยะกลางเน้นการรวมกลุ่มในภูมิภาค และระยะยาวเน้นการสร้างระบบนิเวศด้านการวิจัยและนวัตกรรม (2) ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม ในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศ และ (3) การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ การปรับกลไกและบทบาทภาครัฐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจแบ่งออกเป็น 55 ประเด็นปฏิรูป และมีเป้าหมายรวมของการปฏิรูปเศรษฐกิจ ประกอบด้วย (1) มีผลิตภาพสูงขึ้น (2) มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น (3) มีความเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วทุกภาคส่วน (4) มีการเติบโตอย่างยั่งยืน และ (5) สถาบันเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูง

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1. ความเข้าใจในภารกิจของหน่วยงาน ประเด็นการปฏิรูปหลายเรื่องเป็นภารกิจปกติซึ่งหน่วยงานดำเนินการอยู่แล้ว จึงอาจละเลยในเรื่องของระยะเวลาที่ถูกระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจกับหน่วยงานถึงภารกิจในการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

2. การบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนข้อเสนอการปฏิรูป ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในหลายประเด็น ยังมีข้อจำกัดในการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบที่ระบุไว้ในแผน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปฏิรูปบางประเด็นล่าช้า หรือไม่ครบถ้วนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการเสริมสร้างกลไกเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มากยิ่งขึ้น

3. การเร่งรัดการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย การปฏิรูปในหลายประเด็นต้องอาศัยการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อกลไกในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงาน แต่ยังคงมีกฎหมายหลายฉบับที่ยังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการปรับปรุง ดังนั้น เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ควรเร่งรัดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จ

4. ประเด็นปฏิรูปหลายประเด็นได้เริ่มต้นดำเนินการแล้ว ต้องเร่งรัดให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการเพิ่มผลิตภาพในส่วนของอุตสาหกรรมเป้าหมายของไทย ถึงแม้ว่าจะได้การจัดทำนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุนและได้มีการอนุมัติโครงการที่ขอรับการส่งเสริมไปแล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อเร่งรัดให้เกิดการลงทุนจริงในประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนควรมีมาตรการเร่งรัดให้เกิดการลงทุนจริงในพื้นที่โดยเร็ว นอกจากนี้ การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนและกระตุ้นในด้านการผลิต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นด้านการบริโภคเพื่อให้สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

0501 - 0530

หัวข้อที่ 1 การปฏิรูปด้านความสามารถในการแข่งขัน

ด้านการเพิ่มผลิตภาพ ในส่วนของ*อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ* ได้มีการปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพัฒนาพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 และโอนหน่วยงานมาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปีที่มุ่งเน้นดึงดูดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ โดยทำการตลาดเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวตามความสนใจเฉพาะบุคคล และเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวความสนใจพิเศษและใช้จ่ายสูงอย่างต่อเนื่อง ใน*การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย* ได้มีการออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมชีวภาพ ยานยนต์ไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ ดิจิทัล และการแพทย์ครบวงจร โดยให้สิทธิ์ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 3 ปี และในช่วงที่ผ่านมาได้มีนักลงทุนให้ความสนใจและขอรับการส่งเสริมในกิจการที่เกี่ยวข้องในทุกอุตสาหกรรม

ด้านการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานทักษะ เพื่อรองรับการขยายตัวของการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้ดำเนินการทบทวนปรับหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 จำนวน 65 สาขาวิชา และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 จำนวน 92 สาขาวิชา รวมทั้งการยกระดับคุณภาพของหลักสูตรอบรมอาชีวะ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะรวม 36 หลักสูตร นอกจากนี้ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการนำร่องทวิภาคีที่สำคัญ เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ใช้ “สัตหีบโมเดล” ซึ่งเป็นการจับคู่การจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กับภาคอุตสาหกรรมและนักลงทุนแบบรอบด้าน เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาชีพอย่างแท้จริง เบื้องต้นได้ดำเนินการนำร่องโดยวิทยาลัย 12 แห่งในพื้นที่

ด้านการเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ ได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560” เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560 และให้จัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า” ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นนิติบุคคล รวมทั้ง ได้มีการออกระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ เช่น ระเบียบว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปในการพิจารณาออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการกำกับดูการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2561 และระเบียบว่าด้วยการรับเรื่องร้องเรียนและการแสวงหาข้อเท็จจริง พ.ศ. 2562 เป็นต้น

ด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค ในประเด็น*ปฏิรูปคลัสเตอร์และศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย* สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรแล้วเสร็จ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561 และได้บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ขณะเดียวกัน ในส่วนของ*การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ* ได้มีการเร่งรัดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ มีการพัฒนาในทุกหมวดการเดินทาง เช่น การเชื่อมโยงทางถนน 11 โครงข่าย รวมระยะทาง 5,255.38 กม. เพื่อรองรับปริมาณจราจรที่เพิ่มขึ้นและเป็นการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค การเชื่อมโยงทางอากาศโดยพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก ปัจจุบันอยู่ระหว่างกระบวนการจัดหาเอกชนผู้ร่วมลงทุน และการเชื่อมโยงทางราง จำนวน 7 โครงการ ซึ่งจะทยอยเปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป ขณะเดียวกัน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ซึ่งปัจจุบันการทำงานของ ACMECS ได้มีการจัดทำ ACMECS Connectivity Master Plan สำหรับการจัดตั้ง ACMECS Development Fund (เดิม ACMECS Infrastructure Fund) โดยกลไกการบริหารคือกระทรวงการคลังของประเทศสมาชิกทั้ง 5 ประเทศ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงการคลังของไทย ได้มีการจัดทำขอบเขตการบริหารจัดการกองทุนเวียนให้ประเทศสมาชิกพิจารณา และเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการงบประมาณสำหรับสมทบกองทุนให้เงินสมทบ 200 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งจะมีผลบังคับใช้เมื่อทุกประเทศได้ตกลงร่วมกัน

ระบบนิเวศด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ในการปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีการปรับโครงสร้างองค์กร ระเบียบรายได้ระบบงานและ IT ซึ่งได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานแล้ว ทั้งในด้านการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้และการพัฒนาบุคลากรในการให้บริการประชาชน มีผลให้ลดระยะเวลาและขั้นตอนในการจดทะเบียนสิทธิบัตรลดลงคิดเป็นร้อยละ 20

0531 - 0550

หัวข้อที่ 2 การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

ด้านการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล ได้มีการยกระดับเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรปราดเปรื่องและส่งเสริมการทำเกษตรแม่นยำด้วยนวัตกรรมการเกษตรผ่านแอพพลิเคชั่นในโทรศัพท์มือถือ ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พัฒนาระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ด้านการสร้างสมดุลระดับประเทศ ในส่วนของ*การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ* ได้กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่นี้ สอดรับกับการปรับโครงสร้างองค์กรของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้มีภารกิจด้านยุทธศาสตร์การลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม ในส่วน*ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย* ที่ผ่านมาได้ดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยผ่านการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้โดยจัดให้มีการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยผ่านโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐ เพื่อเป็นฐานข้อมูลและทำให้ภาครัฐทราบถึงความต้องการของผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคม และการช่วยเหลือของภาครัฐ และในส่วนของประเด็นปฏิรูปเรื่อง*การบริหารจัดเก็บภาษี* ปัจจุบันกรมสรรพากรได้พัฒนาระบบการหักลดหย่อนภาษีอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริจาคสามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ โดยไม่ต้องนำหลักฐานการบริจาคมาแสดงแก่กรมสรรพากร และเชื่อมโยงกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สามารถจัดส่งเอกสารที่ใช้ประกอบการขอคืนภาษีได้ทางระบบออนไลน์

0551 - 0555

หัวข้อที่ 3 การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ

ปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2562 ซึ่งถือเป็นกฎหมายหลักฉบับแรกของไทยที่ใช้ในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการบริหารรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะมีผลให้เกิดการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก SME สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้จัดทำข้อมูลภารกิจของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำแนกตามมิติการพัฒนาหลักเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 ตามความที่ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของ SME

ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งครอบคลุมภารกิจดังกล่าวแล้ว

0501	0502	0503	0504	0505	0506	0507	0508
0509	0510	0511	0512	0513	0514	0515	0516
0517	0518	0519	0520	0521	0522	0523	0524
0525	0526	0527	0528	0529	0530	0531	0532
0533	0534	0535	0536	0537	0538	0539	0540
0541	0542	0543	0544	0545	0546	0547	0548
0549	0550	0551	0552	0553	0554	0555	

0501 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

แม้การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการของไทยที่ผ่านมามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญให้แก่ประเทศมาเป็นเวลานานนับแต่ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 แต่อย่างไรก็ตาม สภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นภายในภูมิภาค ประกอบกับปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการในส่วนของบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกระจุกตัวของแหล่งท่องเที่ยว และการเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

ด้านการบริหารจัดการ ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งองค์การพัฒนาพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เพื่อให้การบริหารงานและการปฏิบัติภารกิจขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และได้มีการโอนกลับมาสังกัดกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ในขณะที่การวางแผนยุทธศาสตร์ในการดึงดูดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี โดยมีการกำหนดทิศทางให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยม ปรับโครงสร้างตลาดนักท่องเที่ยวสู่กลุ่มตลาดระดับกลาง-บน และเพิ่มรายได้อย่างยั่งยืนจากการเติบโตของค่าใช้จ่ายมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม การจัดทำแพลตฟอร์มฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเก็บข้อมูลที่สำคัญของนักท่องเที่ยว ที่กำหนดให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการร่วมกันจัดทำขึ้นนั้น ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแพลตฟอร์มดังกล่าว อีกทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเริ่มมีการเก็บข้อมูลจากแพลตฟอร์มกลางอย่างสื่อสังคมออนไลน์ และข้อมูลสำคัญบางอย่างจากภาคเอกชน เช่น ข้อมูลการใช้บัตรเครดิตของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันยิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการบริหารราชการด้านการท่องเที่ยว โดยอาจพิจารณาให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาสามารถบริหารจัดการหน่วยงานที่มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ ในด้านการบริการข้อมูลควรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ โดยเฉพาะจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อประกอบการพัฒนาระบบ Big Data ด้านการท่องเที่ยว อันจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ข้อมูลการใช้รถโดยสารสาธารณะ ข้อมูลการเดินทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศของนักท่องเที่ยว ข้อมูลเชิงการเข้าใช้บริการในพื้นต่าง ๆ เพื่อนำไปประมวลและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว การจัดทำมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ และในส่วนของยุทธศาสตร์การดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การจัดทำแผนการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประทศไทยที่ดำเนินการอยู่แล้ว ควรมีการติดตามกระแสและความนิยมต่าง ๆ ที่จะสะท้อนต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถวิเคราะห์และเจาะกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการของประเทศด้วย

0502 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

อุตสาหกรรมการเกษตร

อุตสาหกรรมการเกษตรเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศไทยที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สามารถนำผลผลิตทางการเกษตรไปแปรรูป ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั้งการนำไปจำหน่ายในรูปแบบของสินค้าเกษตร หรือนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูปของอุตสาหกรรมอาหาร เป็นสินค้าอาหารหรือเครื่องดื่ม รวมไปถึงการนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูปของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์อุปโภคชีวภาพ เช่น เครื่องสำอาง เคมีชีวภาพ พลาสติกชีวภาพ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการเกษตรมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพโดยตรง ดังนั้น การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเกษตร จึงมีความสำคัญและส่งผลดีต่อทั้งการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง

แผนภูมิแสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

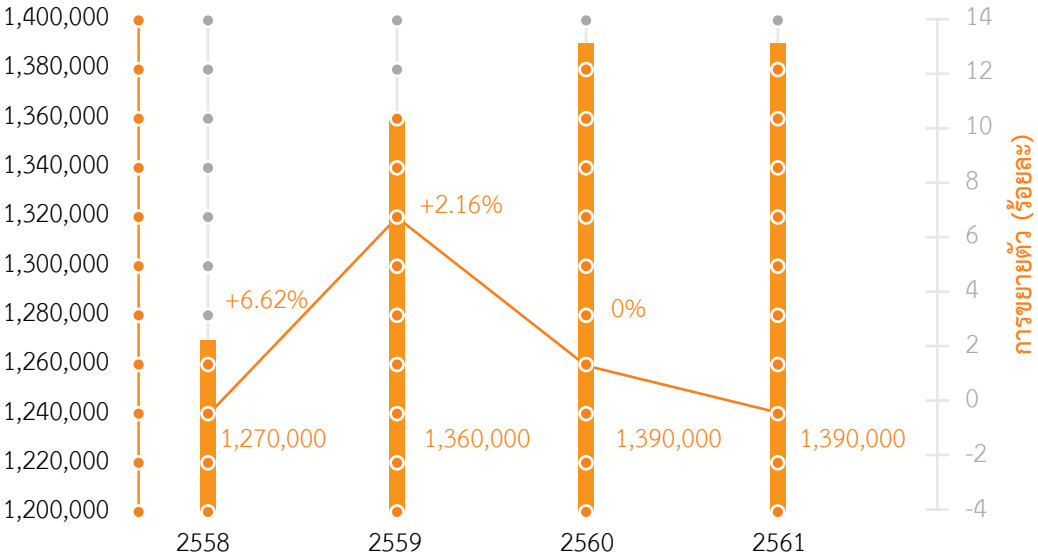

สถานการณ์ของอุตสาหกรรมการเกษตรประเทศไทยในภาพรวม มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (คำนวณจากกลุ่มที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตร ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เครื่องหนังและผลิตภัณฑ์ ยางและผลิตภัณฑ์) ซึ่งในปี 2561 ได้ปรับตัวลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 0.11 จากปี 2560 ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากการลดลงของผลิตภัณฑ์ยางพารา และยาสูบ ซึ่งตลาดมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร คิดเป็นมูลค่ารวม 1.25 ล้านล้านบาท ในปี 2562 ซึ่งลดลงจาก 1.33 ล้านล้านบาทในปี 2561

ทั้งนี้ การให้ความสำคัญตั้งแต่การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตต้นน้ำผ่านโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม หรือ Zoning by Agri-map ผ่านกลไกความร่วมมือระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตอย่างจริงจัง โดยในปี 2561 มีการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ได้ 599,081.8 ไร่ การดำเนินโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกิดการความร่วมมือในการผลิต ซึ่ง ณ ปี 2562 มีการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่รวม 6,535 แปลง เป็นพื้นที่ 6.02 ล้านไร่ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงตลาด (ปี 2559 - 2561) ได้จำนวน 4,583 แปลง คิดเป็นมูลค่าซื้อขายรวม 45,173 ล้านบาท การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร โดยดำเนินโครงการขุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ซึ่งการดำเนินการตั้งแต่ปี 2548 - 2562 มีจำนวนมากกว่า 500,000 บ่อ ความสามารถเก็บกักน้ำได้ 524 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ได้รับประโยชน์มากกว่า 1 ล้านไร่ มีครัวเรือนได้รับประโยชน์มากกว่า 500,000 ครัวเรือน และการพัฒนาฐานข้อมูล Big Data และข้อมูลด้านการตลาดเพื่อการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในส่วนการปฏิรูปบทบาทงานพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตร ขณะนี้กระทรวงอุตสาหกรรมมีการตั้งคณะทำงานส่งเสริมเกษตรอุตสาหกรรม โดยมีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และมีผู้แทนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกรอบแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรอุตสาหกรรม รวมถึงการสนับสนุนและบูรณาการการทำงานร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานขับเคลื่อนในภาพรวมยังมีการเชื่อมโยงในห่วงโซ่การผลิตไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งอาจเกิดจากคณะทำงานฯ ที่มีลักษณะบูรณาการยังอยู่ในระยะแรกภายหลังจากการตั้ง ขณะที่ในส่วนของการผลิตวัตถุดิบยังต้องเผชิญกับปัญหาความผันผวนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตและราคาสินค้า ทั้งจากภัยแล้ง/น้ำท่วม การจัดการที่ดินทำกิน การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม ดังนั้น ในระยะต่อไปคณะทำงานฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพิจารณาทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในกระบวนการตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ (สินค้าเกษตร) การแปรรูปผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่า การบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และระบบโลจิสติกส์ และการจัดการด้านการตลาด

0503 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

อุตสาหกรรมอาหาร

อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมาก และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเกษตรที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจฐานราก โดยในปี 2560 สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ให้กับเศรษฐกิจไทย มูลค่า 883,709 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือร้อยละ 21.1 ของ GDP ภาคอุตสาหกรรมการผลิต มูลค่าการส่งออกอาหาร 1,015,816 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับปี 2559 มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 2.3 อยู่ในอันดับที่ 15 ของโลก มีมูลค่าการลงทุนประมาณ 70,000 ล้านบาท ก่อให้เกิดรายได้ในธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมอาหาร 2.76 ล้านล้านบาท

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมอาหารในปี 2556 - 2562

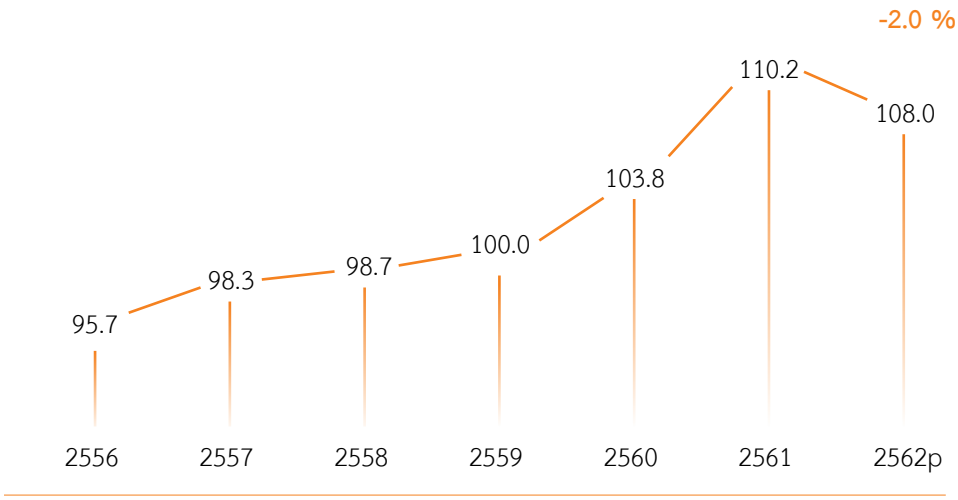

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

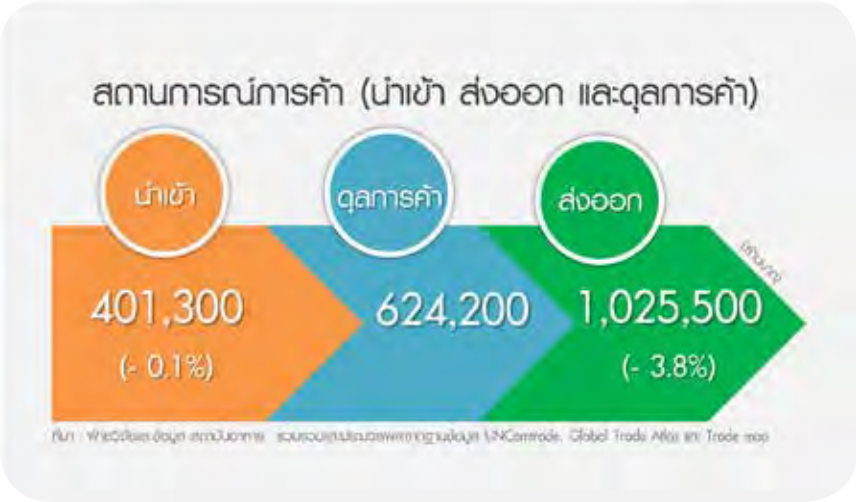

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การผลิตอุตสาหกรรมอาหารไทยปี 2562 มีการปรับตัวลดลงร้อยละ 2.0 ซึ่งเป็นผลมาจากการบริโภคภายในประเทศที่อ่อนตัวลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจในประเทศ และสวนทางกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 2.5 ตามราคาอาหารสด สำหรับการส่งออกสินค้าอาหารไทยปี 2562 มีมูลค่า 1,025,500 ล้านบาท หดตัวลงร้อยละ 3.8 ขณะที่มีการนำเข้ามูลค่า 401,300 ล้านบาท หดตัวลงร้อยละ 0.1 โดยประเทศไทยเกินดุลการค้าอาหารมูลค่า 624,200 ล้านบาท และดุลการค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งสินค้าอาหารส่งออกหลัก 4 รายการมีมูลค่าขยายตัวเพิ่มขึ้น ในขณะที่สินค้าอีก 6 รายการ มีมูลค่าส่งออกลดลง โดยกลุ่มสินค้าอาหาร 4 รายการที่มูลค่าส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ ไก่ (+0.8%) เครื่องปรุงรส (+4.0%) มะพร้าว (+3.8%) และอาหารพร้อมรับประทาน (+4.6%) ส่วนสินค้า 6 รายการที่มีมูลค่าส่งออกลดลง ได้แก่ ข้าว (-22.0%) น้ำตาลทราย (-13.7%) ปลาทูน่ากระป๋อง (-6.0%) แป้งมันสำปะหลัง (-2.8%) กุ้ง (-9.2%) และสับปะรด (-15.7%)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารของไทย ปี 2562-2571 ที่อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าการส่งออกอาหาร รวมทั้งก่อให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารที่ไทยมีศักยภาพในการผลิตจากการเป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรที่หลากหลาย ซึ่งจะเชื่อมโยงกับวัตถุดิบทางการเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมโดยตรง เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้กระจายสู่ท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่ฐานความมั่นคงเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย (1) มาตรการสร้างนักรบอุตสาหกรรมอาหารพันธุ์ใหม่ โดยสร้างผู้ประกอบการอาหารรุ่นใหม่ให้มีนวัตกรรมอาหารที่ใช้ฐานความรู้และทักษะเพื่อให้เป็นพลังขับเคลื่อนหลักในการสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างงานสร้างรายได้ (2) มาตรการสร้างนวัตกรรมอาหารอนาคต โดยยกระดับนวัตกรรมอาหารอนาคตสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ (3) มาตรการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ทั้งในและต่างประเทศผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) (4) มาตรการสร้างปัจจัยพื้นฐานเพื่อเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

0504 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มจากการต่อยอดจากอุตสาหกรรมอื่น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารโดยผ่านกระบวนการแปรรูปที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ หรือเครื่องมือเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพต่าง ๆ เช่น เครื่องสำอาง เคมีชีวภาพ พลาสติกชีวภาพ เป็นต้น ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมชีวภาพในตลาดโลกจะเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 13.8 ต่อปี (ช่วงปี พ.ศ. 2558-2568) โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพมีแนวโน้มการเติบโตรวดเร็วที่สุด ด้วยอัตราการขยายตัว เฉลี่ยร้อยละ 16 ต่อปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มพลาสติกชีวภาพ และกลุ่มชีวเภสัชภัณฑ์ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.8 และ 8.6 ต่อปี ตามลำดับ โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความพร้อมด้านวัตถุดิบชีวภาพที่หลากหลายโดยเฉพาะวัตถุดิบจากสินค้าเกษตร รวมทั้งมีฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพภายในประเทศ เช่น กรดแลคติก พลาสติกชีวภาพ ตลอดจนเป็นผู้นำการผลิตและการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพในอาเซียน จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น Bio Hub of ASEAN ภายในปี 2570 เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้นำอุตสาหกรรมชีวภาพครบวงจร

การดำเนินการตามมาตรการอุตสาหกรรมชีวภาพ

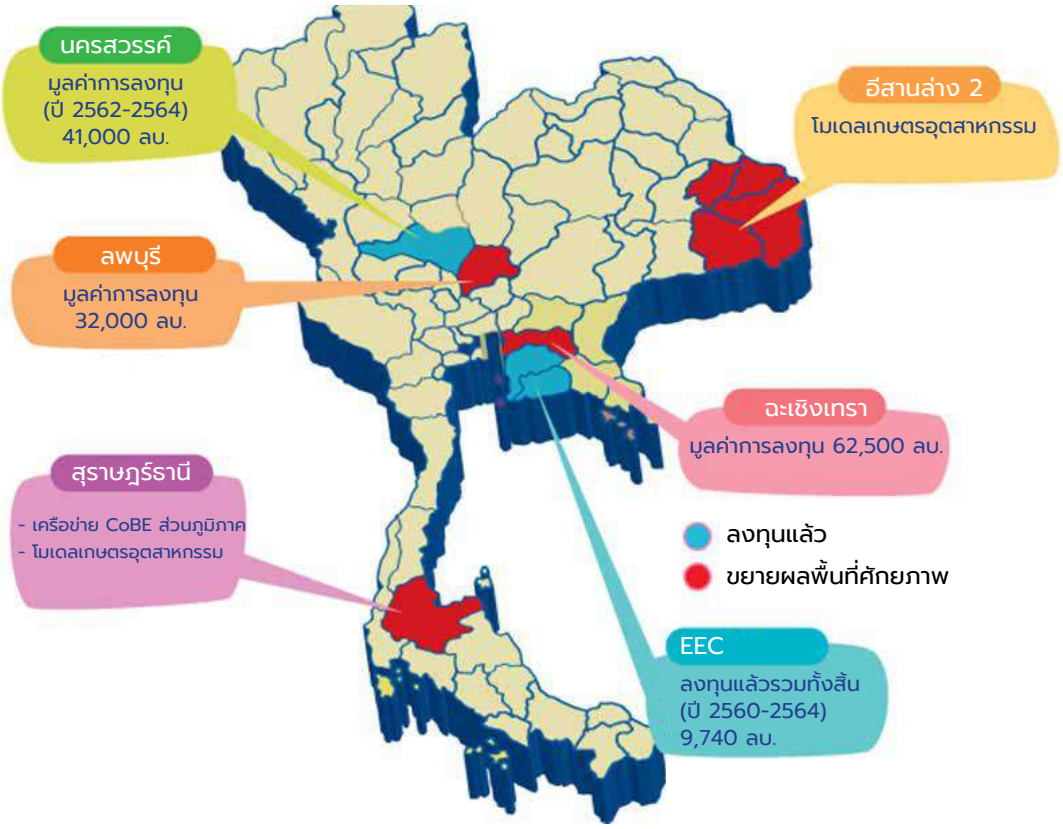

ที่มา : กระทรวงอุตสาหรรม

ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อผลักดันอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย ปี พ.ศ. 2561-2570 โดยใช้กลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership : PPP) และได้มีการดำเนินการตามแผนการลงทุนตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพแล้วในหลายพื้นที่ เช่น การลงทุนในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มูลค่ากว่า 9 พันล้านบาท โดยมีโครงการลงทุนที่สำคัญ เช่น การผลิตน้ำยาล้างไตและการผลิตพลาสติกชีวภาพ เป็นต้น ส่วนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีมูลค่าการลงทุนรวมทั้งสิ้น 51,000 ล้านบาท โดยมีกิจการที่สำคัญคือ ไบโอคอมเพล็กซ์ (Bio Complex) และในเขตพื้นที่ภาคอีสานตอนกลาง คาดว่าภายในปี 2564 จะมีการลงทุน 29,735 ล้านบาท โดยเป็นการผลิตที่มุ่งเน้นการใช้พืชวัตถุดิบที่เป็นเป้าหมายหลัก ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง นอกจากนี้ยังจะมีการขยายผลการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพในเชิงพื้นที่ไปยังภูมิภาคอื่นที่มีความเหมาะสมทั่วประเทศ ตลอดจนมีการดำเนินการเพื่อสร้างการรับรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมด้านการลงทุน การเจรจาและทำข้อตกลงในการลงทุนในเวทีระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของเศรษฐกิจชีวภาพไทย

อย่างไรก็ตาม ในการยกระดับภาคอุตสาหกรรมชีวภาพของไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปรับปรุงทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมชีวภาพของประเทศ รวมทั้งยังคงต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพโดยเน้นการผลิตที่พึ่งพานวัตกรรมและเทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น

ดังนั้น ในส่วนของการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการควรเร่งให้มีการสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างครบวงจร โดยเร่งรัดการจัดตั้งศูนย์ One stop facilitation center เพื่อเป็นศูนย์กลางการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ ตลอดจนส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่อย่างหลากหลายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นการผลิตบนพื้นฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงปัจจัยสนับสนุน โดยควรเร่งผลักดันกฎหมาย และมาตรการที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพโดยเร็ว โดยเฉพาะด้านวัตถุดิบของเกษตรชีวภาพควรเร่งรัดการแก้ไข พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย (ฉบับที่..) พ.ศ....

0505 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

อุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางการผลิตที่สำคัญของการผลิตยานยนต์ในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยไทยมีปริมาณการผลิตรถยนต์ในปี พ.ศ. 2561 เป็นอันดับ 11 ของโลก ท่ามกลางประเทศชั้นนำในการผลิตรถยนต์ 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย และเยอรมนี ด้วยจำนวนการผลิต 2.16 ล้านคัน หรือเพียงร้อยละ 2 ของปริมาณการผลิตรถยนต์นั่งหรือรถยนต์เพื่อการพาณิชย์ทั้งหมดของโลก 95.63 ล้านคัน อย่างไรก็ดี ระยะหลังการผลิตยานยนต์ของไทยเริ่มชะลอตัวลง เนื่องจากการแข่งขันจากผู้ผลิตในภูมิภาคมีเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งประเทศไทยยังต้องการปรับตัวเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยียานยนต์ที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันตลาดโลกกำลังให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนจากการใช้รถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์สันดาป (Internal Combustion Engine : ICE) มาใช้ยานยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle : EV) ประกอบกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกระแสการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทำให้ยานยนต์ไฟฟ้าเป็นทางเลือกหลักของผู้บริโภค และเป็นอุตสาหกรรมที่จะช่วยขับเคลื่อนภาคการผลิตยานยนต์ของไทย เพื่อรักษาฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ

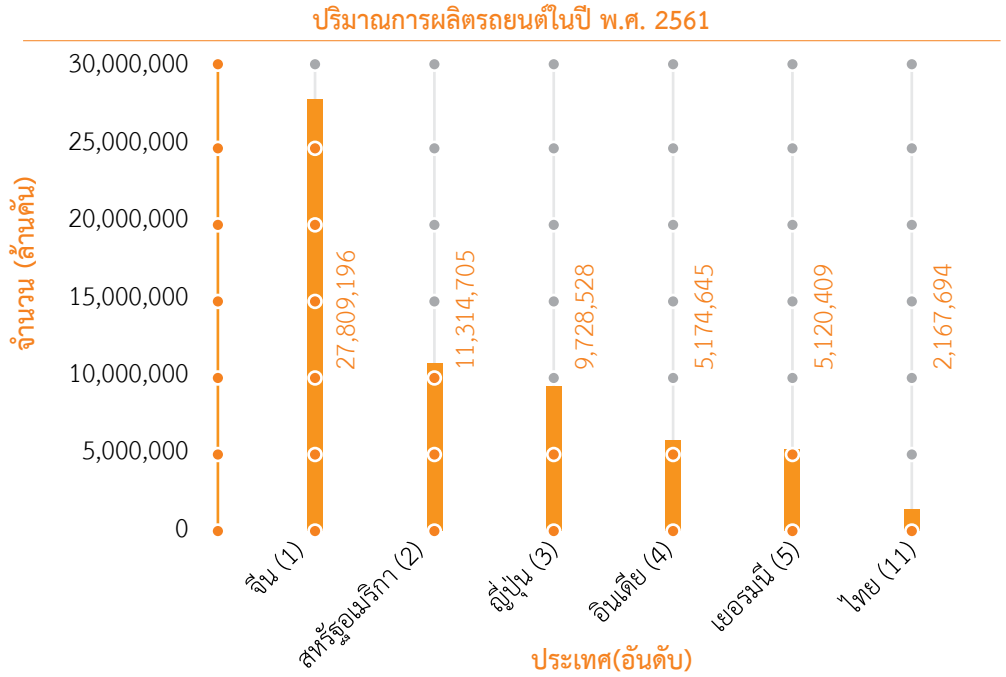

ที่ผ่านมา รัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า โดยในปี 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทยให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ตามมาตรการและแผนงานที่กำหนดไว้ ทั้งการส่งเสริมการลงทุนรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า การสร้างอุปสงค์ การจัดทำมาตรฐานของรถยนต์นั่งไฟฟ้า และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชนและผู้บริโภค โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินโครงการสำคัญ อาทิ การผลักดันโครงการศูนย์ทดสอบยานยนต์และยางล้อแห่งชาติ (Automotive and Tire Testing Research and Innovation Center : ATTRIC) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์และยางล้อไปสู่การเป็น “Super Cluster อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่” รวมทั้งการเตรียมความพร้อมโดยการให้ความสำคัญกับการพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อรองรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมกับหน่วยงานด้านภาษีภายใต้กระทรวงการคลัง ออกนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์อย่างต่อเนื่อง โดยมีมาตรการพิเศษเพื่อกระตุ้นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า สำหรับผู้ประกอบการให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้ การลดหย่อนภาษี รวมทั้งการยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักร และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี 2562 ได้มีการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในแก่กิจการยานยนต์ไฟฟ้าแล้วมูลค่าการลงทุนกว่า 1,300 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายในการกำหนดทิศทางการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าที่ครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การใช้งาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะความพร้อมของสถานีชาร์จรถไฟฟ้าสาธารณะ (Charging Station) ในการรองรับความต้องการใช้งานของยานยนต์ไฟฟ้า ต้นทุนการผลิตยานยนต์ภายในประเทศสูงกว่าราคานำเข้า ขาดมาตรฐานราคาค่าบริการการชาร์จไฟและการปรับปรุงกฎหมายและมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอย่างครบวงจร นอกจากนี้ ความพร้อมด้านวัตถุดิบที่ใช้ผลิตยานยนต์ไฟฟ้าซึ่งจะต่างจากการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ประเทศไทยมีศักยภาพ ทั้งในด้านของผู้ผลิตและทักษะของแรงงานในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องยังคงเป็นประเด็นท้าทายสำหรับประเทศไทยเช่นกัน

ในระยะต่อไป การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในอนาคตของไทย ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเร่งให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยเร่งรัดให้กิจการการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่ได้รับการออกบัตรส่งเสริมแล้วมีการลงทุนโดยเร็ว นอกจากนี้ควรมีการมาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนในด้านวัตถุดิบเมื่อเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ขณะเดียวกันต้องมีการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง อย่างไรก็ดี ในด้านผู้บริโภคควรมีมาตรการสนับสนุนการใช้รถยนต์ไฟฟ้าโดยเฉพาะมาตรการทางภาษีทั้งสำหรับผู้ซื้อและผู้ลงทุนในสถานีชาร์จไฟฟ้า พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการใช้รถยนต์พลังงานไฟฟ้าเพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

0506 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ ซึ่งเน้นการส่งออก แต่ในช่วงตั้งแต่ปี 2556 อุตสาหกรรมมีแนวโน้ม และการส่งออกที่ลดลง และการผลิตที่ลดลงสอดคล้องกับการลงทุนจากต่างประเทศที่ต่ำลงในไทยระหว่างปี 2556 ถึง 2562 โดยมูลค่าการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ในปีที่ผ่านมามีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 24,324 และ 35,598 ล้านดอลลาร์ ตามลำดับ และมีการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 0.0 และ -7.2 ตามลำดับ ซึ่งสัดส่วนมูลค่าการส่งออกต่อการส่งออกทั้งหมดของเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ในปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 9.9 และ 14.5 ตามลำดับ โดยสัดส่วนการส่งออกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงรวมกับการเปลี่ยนแปลงทิศทางของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไปทางเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

มูลค่าการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

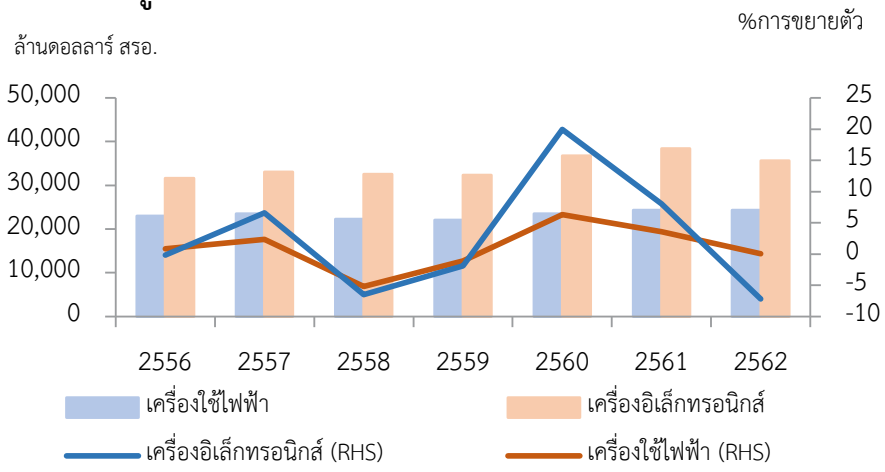

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

มูลค่าการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่อมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

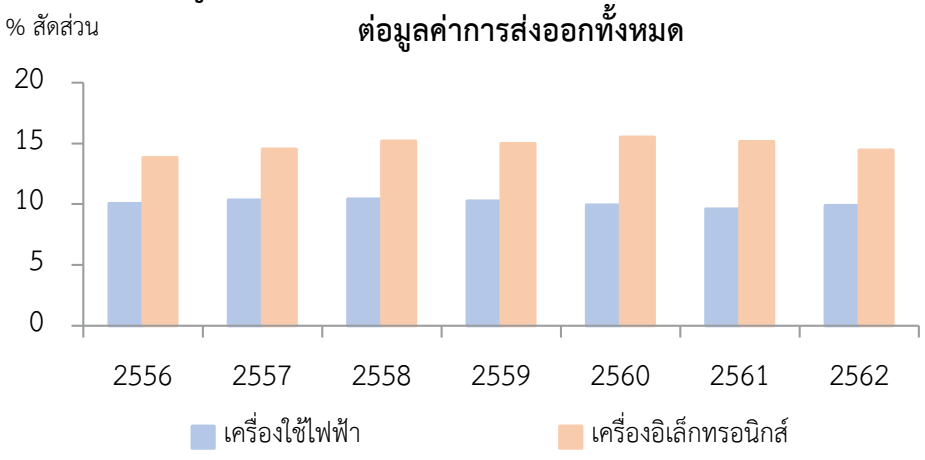

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ดังนั้น เพื่อรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมาย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาคการผลิตของประเทศในระยะต่อไป ภาครัฐจึงมีการกำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะเป็นอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มีศักยภาพในการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันเพื่อส่งออกสู่ตลาดโลก

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ในการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีมาตรการพิเศษเพื่อกระตุ้นการลงทุน ซึ่งอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อประเทศ โดยมีสิทธิและประโยชน์ เพื่อลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม ร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง เพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และส่งเสริมกระบวนการผลิตที่ทันสมัย ทั้งนี้ ในปี 2562 มีโครงการต่างชาติยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 339 โครงการ เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 18.12 เงินลงทุน 83,188.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 165.60 และทุนจดทะเบียนรวม 12,984.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 172.46 แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ และขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศที่เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว ยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญซึ่งควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การออกมาตรการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Matching Investments) หรือมาตรการจูงใจอื่น ๆ ในการยกระดับกระบวนการผลิตผ่านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการผลิตอัตโนมัติ รวมทั้งต้องสร้างความสมดุลระหว่างการยกระดับผลิตภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทยให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันการย้ายฐานการผลิตของภาคอุตสาหกรรมไปต่างประเทศ นอกจากนี้จะต้องมีแผนการรองรับปัญหาการว่างงานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากการใช้แรงงานไปสู่ระบบการผลิตอัตโนมัติที่ใช้แรงงานต่ำอีกด้วย

ดังนั้นการดำเนินการในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันแก้ไขกฎระเบียบข้อจำกัดต่าง ๆ ในการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการนำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่มาทดแทนการผลิตแบบเก่า และร่วมพัฒนาสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะเพื่อสนองต่อความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่ม CLMV รวมถึงการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติในภาคธุรกิจขนส่งเพื่อเข้ามาพัฒนาระบบการขนส่งสินค้าให้มีต้นทุนการขนส่งที่ถูกลงและสามารถเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศเพื่อป้องกันการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่น และควรมีมาตรการรองรับปัญหาการว่างงานจากการเลิกจ้างและมีแผนการพัฒนาแรงงานเป็นแรงงานคุณภาพ มีทักษะการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีการผลิตที่สูงขึ้นได้

0507 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เช่นเดียวกับประเทศในกลุ่มอาเซียนโดยในปี 2559 ซึ่งมีการเติบโตของอุตสาหกรรมดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีมูลค่าถึง 50,000 ล้านเหรียญสหรัฐ และคาดว่าจะขยายตัวถึงกว่า 200,000 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2568 หรือเติบโตในอัตราร้อยละ 17 ต่อปี จึงเป็นโอกาสสำคัญสำหรับประเทศไทยในการเร่งพัฒนาและส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ โดยต้องเร่งพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล จากการกำหนดและปรับปรุงหลักสูตรการอบรมในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และสนับสนุนการจัดตั้งสถานฝึกอบรมด้านดิจิทัล

การออกบัตรส่งเสริมการลงทุน มกราคม - ธันวาคม 2562
เปรียบเทียบกับปี 2560 และปี 2561 (เงินลงทุน)

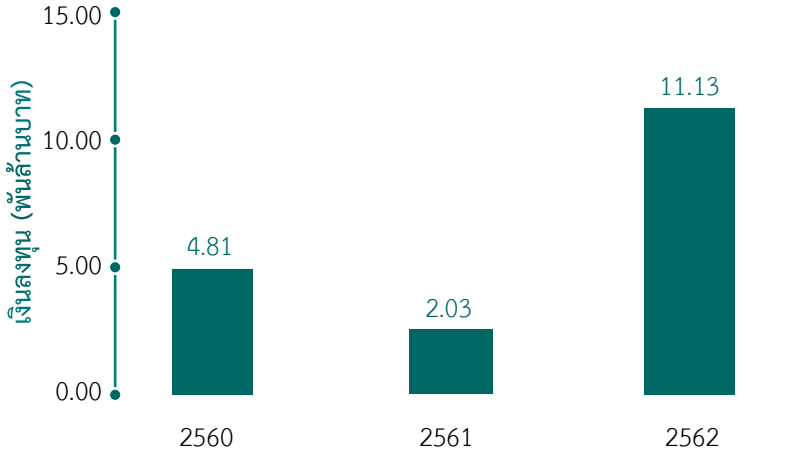

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การออกบัตรส่งเสริมการลงทุน มกราคม - ธันวาคม 2562
เปรียบเทียบกับปี 2560 และปี 2561 (จำนวนโครงการ)

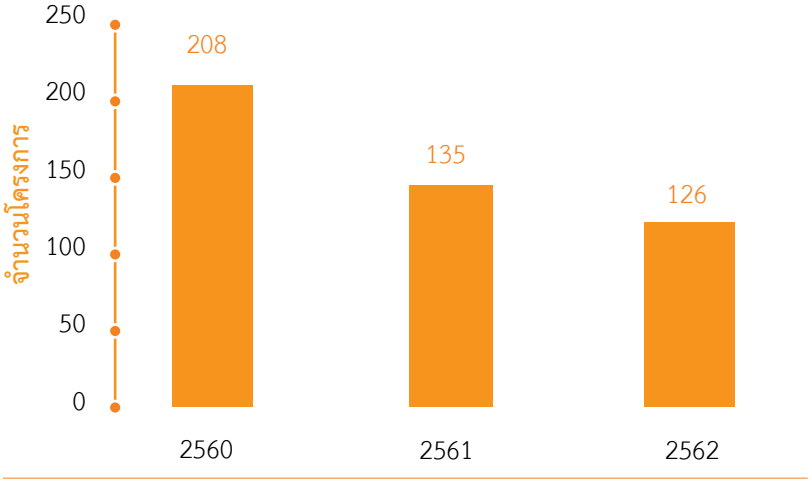

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การดำเนินงานช่วงที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีมาตรการพิเศษเพื่อกระตุ้นการลงทุนในปี 2562 โดยมีสิทธิและประโยชน์เพื่อลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม ร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง ทั้งนี้ มีโครงการที่ได้รับการออกบัตรส่งเสริมการลงทุน ในปี 2562 จำนวนทั้งสิ้น 126 โครงการ คิดเป็นเงินลงทุน 11.13 พันล้านบาท อีกทั้ง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินการพัฒนาศักยภาพและทักษะของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกสู่การเป็น Thailand 4.0 เพื่อสนับสนุนในส่วนของกิจกรรมการกำหนดและปรับปรุงหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมดิจิทัลในระดับอาชีวศึกษา อีกทั้งสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ได้มีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา “สุดยอดนวัตกรรมอาชีวศึกษา” เพื่อเสริมสร้างเยาวชนอาชีวศึกษาให้เป็นนักคิด นักประดิษฐ์ โดยอาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และทักษะวิชาชีพ เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติคิดค้น สร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังได้ร่วมกันจัดทำโครงการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง เพื่อตอบโจทย์สำหรับอุตสาหกรรม NEW Growth Engine ตามนโยบาย Thailand 4.0 และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย

แม้ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินการเพื่อให้บริการด้านดิจิทัลและข้อมูลข่าวสารเชิงเศรษฐกิจและสังคมแก่ชุมชน แต่การดำเนินการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ อีกทั้ง ทักษะดิจิทัลของประชาชนและแรงงานยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการหรือประชาชนทั่วไปที่ต้องการประกอบธุรกิจ E-Commerce ยังคงประสบปัญหาในด้านข้อจำกัดของกฎหมาย กฎระเบียบด้านดิจิทัล และปัญหาการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งปัญหาอุปสรรคดังกล่าวควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว

ทั้งนี้ การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องมีความรู้ความเข้าใจร่วมกันและร่วมกันผลักดันให้เกิดผลที่ชัดเจน และเพื่อให้การดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว จึงต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐในการออกมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการและการสนับสนุนโครงการ และโอกาสผ่านช่องทางโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Goverment) อาทิ การส่งเสริม e-Commerce , e-Documents และ e-Learning ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปควรเร่งผลักดันให้มีมาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในการเริ่มต้นธุรกิจ โดยการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบด้านดิจิทัล การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และควรเร่งผลักดันการเพิ่มมูลค่าสินค้าและธุรกิจบริการด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสู่ช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) โดยส่งเสริมการใช้ e-Commerce ในการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจและเป็นช่องทางทางการตลาด รวมทั้งควรขยายผลหลักสูตรอบรมอุตสาหกรรมดิจิทัลให้ครอบคลุมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

0508 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

อุตสาหกรรมการศึกษา

การพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต ประเทศไทยต้องมีอุตสาหกรรมการศึกษาและระบบการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมจะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะปัจจัยสนับสนุนสำคัญ ดังนั้น ในการปฏิรูปอุตสาหกรรมการศึกษาเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมควรมุ่งเน้นใน 2 ประเด็น คือ การสร้างความต้องการต่ออุตสาหกรรมการศึกษาด้วยการส่งเสริมและพัฒนามาตรการด้านการศึกษาอบรม และการดึงดูดการฝึกอบรมทางด้านอุตสาหกรรมเฉพาะทาง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพในการศึกษาจากการสร้างมาตรการดึงดูดบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น และอำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชนในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา

โดยในปัจจุบันอุตสาหกรรมการศึกษาของไทยยังมีรูปแบบการพัฒนาแบบเดิมซึ่งไม่สอดรับกับบริบทของสังคมและความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังไม่สามารถผลิตบุคลากรที่เป็นที่ต้องการของภาคเอกชน ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านซึ่งภาครัฐได้มีมาตรการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในอุตสาหกรรมการศึกษา เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในประเด็นการพัฒนาบุคลากรแก่ผู้ขอรับการส่งเสริมทั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC และในพื้นที่อื่น โดยกำหนดเป็นหนึ่งในเงื่อนไขการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าโครงการ (Merit based) และมีโครงการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยศูนย์ความเป็นเลิศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Work Integrated Learning (WiL) เป็นการบูรณาการการทำงานในสถานประกอบการเพิ่มเติมในรูปแบบ “โรงเรียนในโรงงาน” หรือ Talent Mobility Program (TM) โครงการที่ช่วยเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของภาครัฐกับภาคอุตสาหกรรม ในการจัดหาบุคลากรเฉพาะด้าน เพื่อเร่งและบ่มเพาะให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้และดึงดูดให้เกิดสถาบันการศึกษาของภาคเอกชนที่มีศักยภาพจากการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศสำหรับการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพและสร้างแรงกดดันให้สถาบันการศึกษาของภาครัฐในการปรับตัว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน และดึงดูดการลงทุนเพื่อก่อตั้งสถานศึกษาเฉพาะทางภายในประเทศเพื่อส่งเสริมให้เกิดสถานศึกษาที่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะสูงและเป็นที่ต้องการของทั้งภาคอุตสาหกรรมและบริการ กระนั้นการสร้างค่านิยมและการสนับสนุนให้เยาวชนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นยังคงต้องพัฒนา รวมถึงการช่วยเหลือให้เยาวชนสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีข้อจำกัด อีกทั้ง สถาบันการศึกษาของรัฐยังคงปรับตัวได้ช้าและไม่สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคม ทำให้อุตสาหกรรมการศึกษาของไทยยังขาดการแข่งขันที่จะส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศในภาพรวม

ดังนั้น การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการขับเคลื่อนการพัฒนาสถาบันการศึกษาของภาครัฐอย่างเข้มข้นผ่านการร่วมมือกับภาคธุรกิจหรือสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน อีกทั้งควรกระจายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้าถึงเยาวชนผ่านการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนเพื่อเพิ่มนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาและเพิ่มความต้องการในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแก่เยาวชน ทั้งนี้ ควรติดตามประเมินผลนโยบายและการพัฒนาระบบการศึกษาของภาครัฐอย่างใกล้ชิด รวมถึงอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้เกิดการสร้างสถานศึกษาเฉพาะด้านและการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนและนักศึกษาให้เป็นแรงงานที่มีทักษะไปควบคู่กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศจากทั้งฝั่งผู้เรียนและสถาบันการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศในระยะยาว

0509 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

อุตสาหกรรมสุขภาพ

การเข้าสู่สังคมสูงวัย และกระแสความใส่ใจในสุขภาพของประชาชนในปัจจุบัน ได้ส่งผลต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมสุขภาพ ซึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมสุขภาพของไทย จำเป็นจะต้องสร้างมาตรฐานและพัฒนาอุตสาหกรรมสุขภาพให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสและการขยายตัวของอุตสาหกรรมสุขภาพ และสร้างความเชื่อมั่นให้นานาประเทศเข้าร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าว รวมทั้งสร้างเอกลักษณ์ในด้านการบริการของประเทศไทยให้สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้เข้ามาใช้บริการสุขภาพมากยิ่งขึ้น

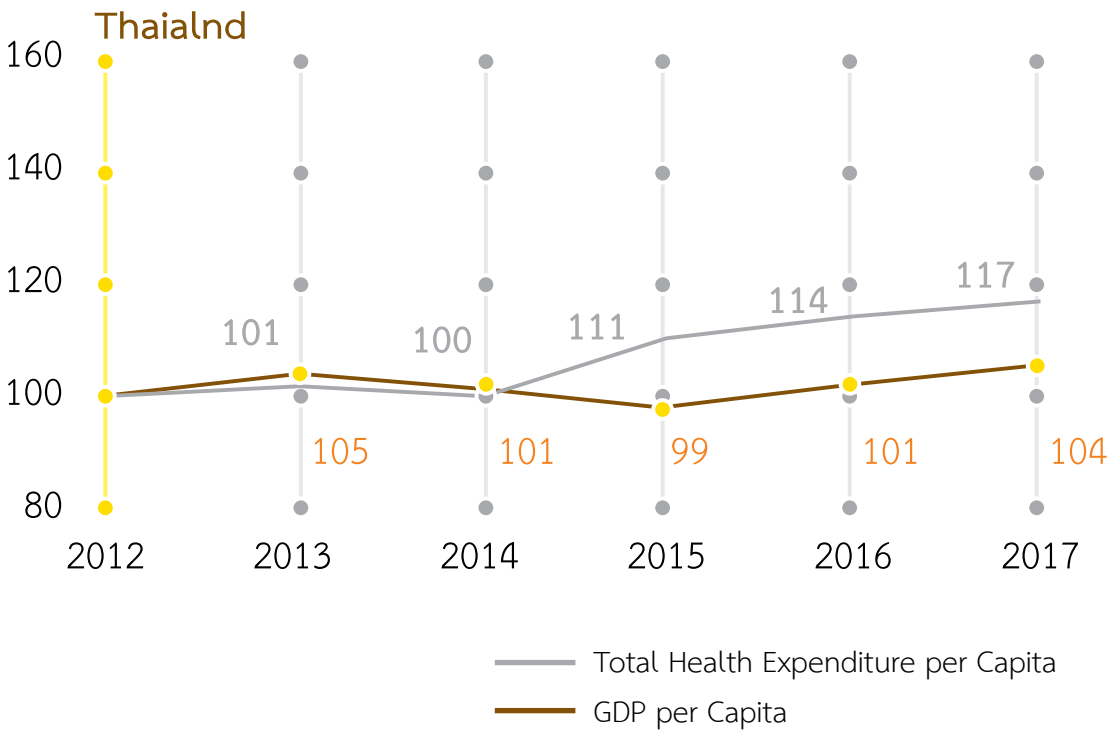

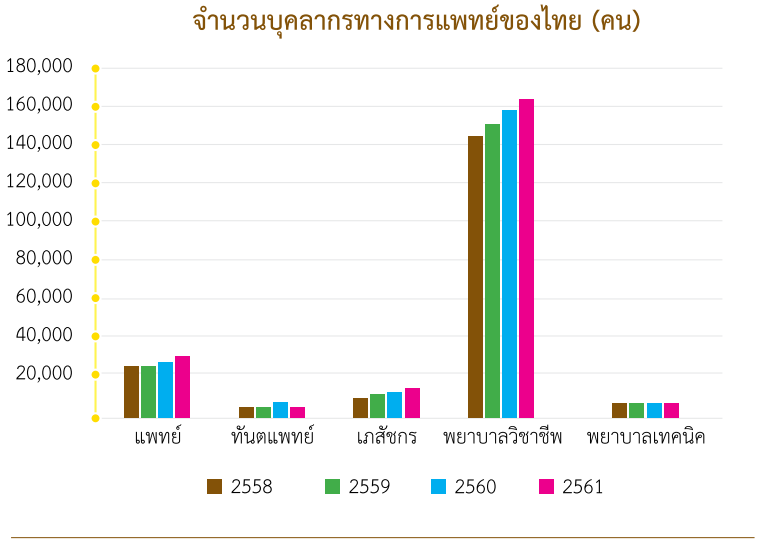

ที่มา: รายงานทรัพยากรสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปอุตสาหกรรมสุขภาพ มีลักษณะการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถของบุคลากรทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งทำให้จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรดีขึ้น นอกจากนี้ ในส่วนของการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมสุขภาพ ภาครัฐมีนโยบายที่สำคัญในการขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Thailand Medical Hub) ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2559 - 2568) ที่มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพ และพัฒนาด้านมาตรฐานบริการทางการแพทย์ ขณะเดียวกันยังได้มีการออกมาตรการส่งเสริมให้คนต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถขยายระยะเวลาพำนักได้ 90 วัน สำหรับผู้ป่วยที่เดินทางมารักษาพยาบาลและผู้ติดตาม ซึ่งถือเป็นการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีการบูรณาการสอดคล้องไปในทิศทางสอดคล้องกันอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนของการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ได้มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของอุตสาหกรรมเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการพัฒนาศักยภาพและผลิตบุคลากรทางการแพทย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยก็ยังประสบปัญหาในเรื่องบุคลากรทางการแพทย์ไหลออกจากระบบ อันเนื่องมาจากปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิต ภาระงานหนักและค่าตอบแทน ในส่วนของการลงทุนพบว่า แม้ว่าในช่วงปี 2562 มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการแพทย์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เช่น ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ ศูนย์กลางทางการแพทย์ และสถานพยาบาล ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมั่นในโอกาสของการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย อย่างไรก็ดี กิจการเหล่านี้ยังไม่เกิดการลงทุนจริงในประเทศ ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมการลงทุนควรมีมาตรการเร่งรัดให้เกิดการลงทุนจริงในพื้นที่โดยเร็ว

ในการดำเนินการระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญต่อการผลิตและรักษาบุคลากรทางการแพทย์ให้อยู่ในระบบเพื่อดึงดูดบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศให้เข้ามาอยู่ในอุตสาหกรรมสุขภาพของประเทศไทย ตลอดจนการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนานาประเทศเพื่อเข้ามาลงทุนอุตสาหกรรมสุขภาพในประเทศไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริการและคุณภาพของอุตสาหกรรมสุขภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมสุขภาพให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ โดยควรเร่งรัดมาตรการกระตุ้นการลงทุน Thailand Plus 2563 ให้แก่กิจการที่ลงทุน 500 ล้านบาท ในปี 2563 หรือไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท ภายในปี 2564 โดยให้การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี

0510 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน)

แรงงานทักษะเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ในปัจจุบันพบว่าประเทศไทยอยู่ในสภาวะขาดแคลนกำลังคนด้านวิชาชีพทั้งจำนวน และคุณภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและประสบการณ์เพียงพอสำหรับการรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะจากนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายของรัฐบาล การปฏิรูปการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนของอาชีวศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์ช่องว่างของแรงงานและระบบอาชีวศึกษา และจัดลำดับความสำคัญของอาชีวศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม

ที่มา : EEC

ในส่วนของการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาได้มีการพัฒนาและทบทวนหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อให้มีผู้เรียนในสายอาชีพมีสมรรถนะตรงตามวิชาชีพและรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบทของตลาดแรงงาน ซึ่งนำหลักสูตรที่ปรับปรุงล่าสุดไปใช้ได้ในปีการศึกษา 2563 สำหรับการดำเนินการที่สำคัญของภาครัฐเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญ คือ การเตรียมแรงงานในพื้นที่อุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเริ่มจากการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในแต่ละภูมิภาคให้มีคุณภาพมาตรฐานรองรับความต้องการกำลังคนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยมีการดำเนินงานตั้งแต่การวิเคราะห์และวางแผนความต้องการกำลังคน การส่งเสริมการสร้างสมรรถนะและทักษะ การสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ การส่งเสริมการมีงานโดยมีการจับคู่ผู้สำเร็จการศึกษาให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน การวิจัยและพัฒนาในพื้นที่เพื่อพัฒนากำลังคน และการสร้างการรับรู้และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกำลังคน โดยมีพื้นที่นำร่องที่สำคัญคือ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการนำร่องทวิภาคีที่สำคัญ เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ใช้ “สัตหีบโมเดล” ซึ่งเป็นการจับคู่การจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาในพื้นที่ EEC กับภาคอุตสาหกรรมและนักลงทุนแบบรอบด้าน เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาชีพอย่างแท้จริง เบื้องต้นได้ดำเนินการนำร่องโดยวิทยาลัย 12 แห่งในพื้นที่

0510

อย่างไรก็ดี อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาระบบอาชีวศึกษาของไทย คือ ทัศนคติและค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีต่อภาพลักษณ์และการศึกษาวิชาชีพทำให้สัดส่วนระหว่างผู้เรียนสายสามัญและสายอาชีพยังไม่สอดคล้องกับความต้องการด้านกำลังคนของประเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งเมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านรายได้และความเจริญก้าวหน้าในอาชีพยังไม่มีความชัดเจนยังคงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนในระดับมัธยม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการวางแผนการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้เพียงพอและรองรับกับความต้องการภาคการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคต

เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบอาชีวศึกษา ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาต่อในสายวิชาชีพ และการหาตลาดแรงงานเพื่อรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสายวิชาชีพ การจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการแรงงาน และกำลังแรงงาน โดยควรมีการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาอยู่เสมอเพื่อผลิตบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและรองรับกับภาคอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเร่งขับเคลื่อนผ่านโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาไทยของประเทศไทย โครงการการผลิตและพัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และโครงการสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาสายอาชีพโดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของงานในสายอาชีพต่อการพัฒนาประเทศ โอกาสในการสร้างรายได้ และความก้าวหน้าในสายอาชีพ และควรพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนตัดสินใจเข้าสู่การเรียนในระบบอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

0511 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อุดมศึกษา (สนับสนุน)

ในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนากำลังแรงงานขั้นสูงในระดับอุดมศึกษาให้มีความรู้และทักษะระดับสูงตอบสนองความต้องการในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกรรมเป็นเลิศ โดยเฉพาะกำลังแรงงานในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของเศรษฐกิจไทย

สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

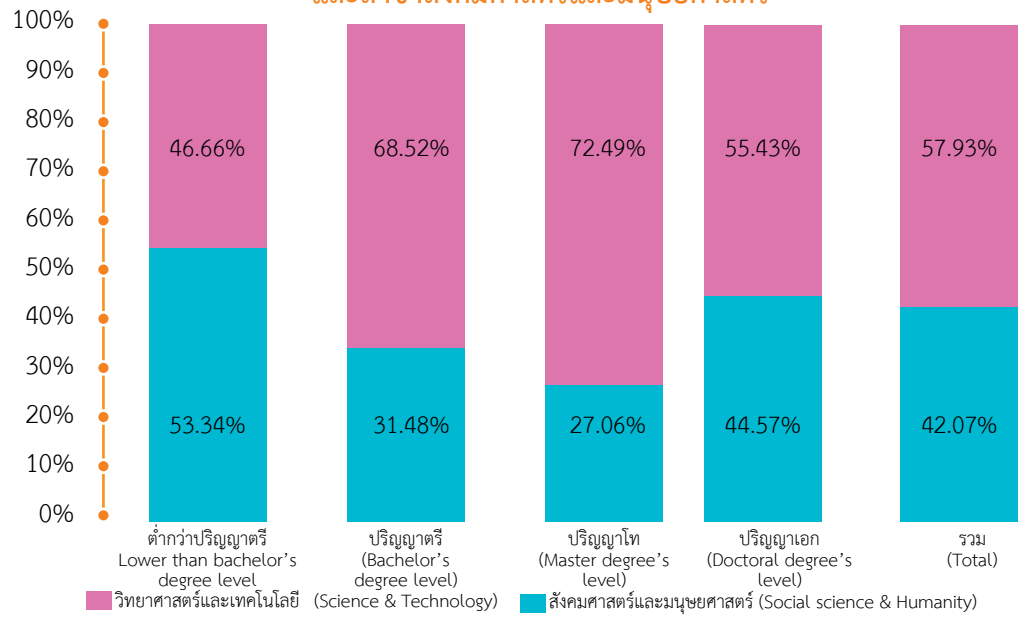

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การผลิตกำลังแรงงานขั้นสูงในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในการขับเคลื่อนไปสู่อุตสาหกรรมขั้นสูง โดยปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นความต้องการภาคอุตสาหกรรม ยังมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จำนวนมาก (ประมาณร้อยละ 30 ต่อร้อยละ 70) ดังนั้น จึงควรมีการปฏิรูประบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตในสาขาและทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เพื่อลดช่องว่างระหว่างทักษะที่เป็นที่ต้องการของภาคอุตสาหกรรมกับแนวทางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงานของสถาบันอุดมศึกษา

0511

ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวได้มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิ ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ กระทรวงแรงงาน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อให้มีการปรับหลักสูตรการศึกษาให้สอดรับกับแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนรูปแบบสหกิจ นอกจากนี้ได้มีการวางแผนและพัฒนาสมรรถนะแรงงานให้มีทักษะรอบด้าน เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบันและอนาคต อย่างไรก็ตาม การขยายผลดังกล่าวยังมีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง อาทิ ข้อจำกัดในการเพิ่มบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากความพร้อมของจำนวนอาจารย์ผู้สอนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่รองรับ รวมทั้งข้อจำกัดจากโครงสร้างประชากรที่จำนวนวัยเรียนมีแนวโน้มลดลง

ดังนั้น การดำเนินมาตรการในการวางแผนการผลิต และเพิ่มกำลังแรงงานสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม กระทรวงการอุดมศึกษาฯ จึงควรมีแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นในภาพรวม การบูรณาการการทำงานร่วมกันของแต่ละสถาบัน การคำนึงถึงศักยภาพจุดเด่นของแต่ละมหาวิทยาลัย และการผลิตที่ตอบสนองรายพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานต่อไปได้อย่างชัดเจน อาทิ มุ่งเน้นในการสร้างองค์ความรู้และงานวิจัยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่ตอบโจทย์พื้นที่ และมุ่งเน้นในด้านการบริการทางสังคม และควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนที่ตอบสนองทักษะในศตวรรษที่ 21 การจัดการพัฒนาระบบการผลิตที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถรู้ตัวเองและพัฒนาศักยภาพได้ตามความถนัดอย่างแท้จริง มีระบบการเรียนที่ยืดหยุ่นโดยไม่ยึดติดกับการเรียนเฉพาะในคณะ/สาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและทรัพยากรและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบสามารถกลับมาเรียนได้ใหม่เมื่อพร้อม อาทิ การพัฒนาระบบเทียบโอนหน่วยกิต รวมถึงการส่งเสริมการผลิต ดึงดูดและพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้น อาทิ การสอบวัดความรู้วิชาเอกของนักศึกษาครูก่อนทำการฝึกสอน การกำหนดมาตรการดึงดูดอาจารย์หรือนักวิจัยชั้นนำจากต่างประเทศให้เข้ามาสอนและทำการวิจัยในประเทศ และควรมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยกรมนุษย์และแรงงานในทุกช่วงวัยและทุกระดับ อาทิ การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น เพื่อยกระดับผลิตภาพแรงงาน แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและภาคการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

0512 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12

การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี - โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สนับสนุน)

ทุกภาคส่วนได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจการมากขึ้น โดยเฉพาะในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งหนึ่งในแนวทาง คือ การส่งเสริมให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประกอบกับปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมเพื่อรองรับต่อการเพิ่มประสิทธิภาพเทคโนโลยีให้สามารถรองรับความต้องการใช้งานที่เพิ่มมากขึ้น และสามารถรองรับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทันต่อสถานการณ์

ปัจจุบันกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (โครงการเน็ตประชารัฐ) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดำเนินโครงการการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการพัฒนาความเชื่อมโยงเครือข่ายโทรคมนาคมของประเทศรูปแบบประจำที่ให้มีความครอบคลุมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างรายได้ รวมทั้งดำเนินการเรียกคืนคลื่นของสำนักงาน กสทช. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำคลื่นที่ยังไม่ได้ใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพมาดำเนินการเปิดประมูล เพื่อให้ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำคลื่นดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในรูปแบบโทรทัศน์และโทรคมนาคม เช่น การเรียกคืนคลื่นความถี่ย่าน 700 MHz จากโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมาเปิดประมูลใหม่เพื่อให้ใช้ในการพัฒนาการสื่อสารโทรคมนาคมระบบ 5G เป็นต้น

อย่างไรก็ดี จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคมที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ ณ ระดับความเร็ว 30 Mbps และ 10 Mbps เพื่อการรับ (Download) และส่ง (Upload) ซึ่งรองรับต่อการใช้งานทั่วไปได้เท่านั้น ในขณะที่แนวโน้มในการประกอบธุรกิจมีความต้องการใช้เทคโนโลยีด้านโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพสูงทั้งในด้านคุณภาพและความสะดวกต่อการใช้ ดังนั้นระบบที่ใช้อยู่อาจยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานที่เหมาะสมในการใช้งานระดับอุตสาหกรรมและธุรกิจสมัยใหม่ได้

การดำเนินการในระยะต่อไป ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีให้ทันต่อความต้องการใช้บริการ โดยเฉพาะการเร่งนำคลื่นความถี่ที่ได้จากการเรียกคืนมาใช้พัฒนาการสื่อสารโทรคมนาคมระบบ 5G

0513 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13

การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี - Big data (สนับสนุน)

การทำธุรกิจของภาคเอกชนจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากข้อมูลจำนวนมาก เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนทางธุรกิจ ซึ่งจำเป็นต้องมีการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) รองรับ โดยนอกจากข้อมูลส่วนหนึ่งที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องพัฒนาขึ้นมาสำหรับใช้เฉพาะธุรกิจของตนเองแล้ว ยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล Big data จากหน่วยงานภาครัฐเพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจในการวางแผนเชิงธุรกิจด้วย โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) อย่างไรก็ดี การใช้ข้อมูลจำนวนมากจะไปเกี่ยวข้องกับสิทธิในการเปิดเผยข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลของส่วนงานต่าง ๆ จึงจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีเพื่อรองรับต่อการจัดทำ Big data สำหรับให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ ในขณะเดียวกันต้องสร้างระบบในการกำกับดูแลและบริหารจัดการข้อมูลในภาพรวมด้วย เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะมีการนำข้อมูล Big data ไปใช้ในทางที่ถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อทั้งการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน และประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

ปัจจุบัน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดทำกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (Government Big Data Analytics Framework) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับให้บริการแก่บุคคลทั่วไป และใช้ในการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการประมวลผลภาครัฐ การพัฒนาระบบรายการข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) รวมทั้งได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองข้อมูลและคณะทำงานเพื่อช่วยกลั่นกรองข้อมูลที่ควรเปิดเผย ตลอดจนมีการพัฒนาระบบนำร่องการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในหลายสาขา อาทิ การแพทย์ การสาธารณสุข และการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการนำ Big data ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และภาคส่วนต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การนำ Big data ของภาครัฐไปใช้นั้นยังขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากภาครัฐยังไม่มีแพลตฟอร์มกลางเพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลได้โดยสะดวก และยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลโดยการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการเข้าสืบค้นข้อมูล ประกอบกับมีข้อมูลที่มีความสำคัญเป็นจำนวนมาก และยังมีปัญหาในการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน และยังไม่มีมาตรฐานในการจัดเก็บ ทำให้เกิดความสับสนในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

ดังนั้น หากจะให้มีการนำ Big data ไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นต้องเร่งจัดทำฐานข้อมูลกลางของภาครัฐที่เป็นระบบและมีการเชื่อมโยงบนมาตรฐานเดียวกันให้สำเร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ความต้องการใช้งานของทุกภาคส่วน และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในการจัดทำฐานข้อมูลกลาง Big data ดังกล่าว ต้องคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็วต่อการเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ควบคู่ไปกับความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ข้อมูลด้วย

0514 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14

การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้า และตลาดเสรี (สนับสนุน)

การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจต้องดำเนินไปภายใต้กรอบความยั่งยืน จึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลควบคุมด้านการแข่งขันทางการค้าและการเปิดตลาดเสรีให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภคและผู้รับบริการ แม้ว่าจะมีการแก้ไขกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าตั้งแต่ปี 2560 การดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวถือเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมสาธารณสุข

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า 2560 ได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อาทิ การออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางการค้าก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดระเบียบหรือประกาศที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว กำกับดูแลการประกอบธุรกิจและกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีการแข่งขันทางการค้า โดยในปี 2561 คณะกรรมการฯ ได้ผลักดันกฎกระทรวง 2 ฉบับ ได้แก่ (1) การกำหนดค่าธรรมเนียมการขออนุญาตรวมธุรกิจ การขอวินิจฉัยเป็นการล่วงหน้า และการคัดหรือรับรองสำเนาคำสั่งหรือคำวินิจฉัย พ.ศ. 2561 และ (2) การคัดเลือกกรรมการการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2561 รวมทั้งได้ผลักดันระเบียบ 4 ฉบับ อาทิ การมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทน พ.ศ. 2561 และได้ผลักดันประกาศที่เกี่ยวข้อง 13 ฉบับ อาทิ ประกาศคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าเรื่องหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. 2561 นอกจากนี้สำนักงานฯ ได้พัฒนากลไกและเครื่องมือในการกับดูแลการแข่งขันทางการค้าให้เป็นมาตรฐานสากล โดยได้ลงพื้นที่ตรวจสอบการกระทำผิดที่เข้าข่ายตาม พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้าฯ ในพื้นที่ต่าง ๆ อาทิ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบุรีรัมย์ และท้ายที่สุด ในส่วนของการเตรียมความพร้อมตลาดเสรี ประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Trade in Service Agreement: ATISA) ในช่วงการประชุม AEM Retreat ครั้งที่ 25 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2562 ที่ผ่านมา โดยความตกลงดังกล่าวจะถูกนำมาใช้แทนกรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียนฉบับปัจจุบัน (ASEAN Framework Agreement on Service: AFAS) ที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2538

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้าฯ ที่ผ่านมา ทำให้ สำนักงานฯ ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ และความสามารถมาปฏิบัติงานให้ได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานฯ ต้องประยุกต์ใช้นวัตกรรมการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานได้ตามค่านิยมขององค์กร อีกทั้ง การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานฯ ต้องคำนึงถึงการสร้างความเป็นธรรมและการอำนวยความสะดวกในการแข่งขันทางการค้าให้ประชาชนได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม

0515 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15

คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์

การแข่งขันทางธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในบริบทด้านการค้าระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การเติบโตทางเศรษฐกิจและความสามารถทางการแข่งขันของกลุ่มเศรษฐกิจหรือตลาดเกิดใหม่ในภูมิภาคหลายแห่งเป็นความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทย การเร่งรัดพัฒนาและยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของภาคธุรกิจไทยเป็นสิ่งที่ประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกันการเร่งรัดส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องต่อนักลงทุนในต่างประเทศเพื่อดึงดูดการขยายการลงทุนในประเทศไทยเป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทิศทางนโยบายการพัฒนาตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้เน้นย้ำการส่งเสริมการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนและการประชาสัมพันธ์ด้านการลงทุนโดยถือเป็นวาระสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ

ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) และแผนการปฏิรูปประเทศ ไทยได้จัดตั้งคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ต่อนักลงทุนต่างชาติ โดยภารกิจดังกล่าวเป็นการดำเนินงานภายใต้การนำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยมีการจัดกิจกรรมพบนักลงทุนในกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการลงทุนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ EEC ภาคธุรกิจในกลุ่มเป้าหมาย โดยความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวสะท้อนผ่านการขยายตัวของมูลค่าการลงทุนจากต่างชาติอย่างต่อเนื่อง การลงทุนโดยตรงต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ที่มีมูลค่าสูงถึง 13,205.11 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2561 จากเดิมที่มีมูลค่า 8,228.15 ล้านเหรียญสหรัฐ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงกระจุกตัวในกลุ่มเป้าหมายเดิม ซึ่งแม้จะทำให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนแต่ในอนาคตที่มีการแข่งขันที่สูงขึ้น มาตรการเดิมอาจไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้การเร่งรัดการพัฒนาด้านการส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่เป็นเป้าหมายของไทยทั้งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกและเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ เติบโตได้ล่าช้าไม่ตรงตามเป้าหมาย

ในระยะเร่งด่วนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ควรพิจารณาการขยายกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ไปสู่กลุ่มนักลงทุนใหม่ ๆ และยกระดับการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลายและการดำเนินการเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยอาจพิจารณาจัดตั้งคณะทำงานประเทศไทยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยพิจารณาความร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีศักยภาพเพื่อการดำเนินการให้เกิดรูปธรรมโดยเร็วเพื่อส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามต่อไป

0516 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16

การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกัน SME ก็เป็นกลุ่มธุรกิจที่ต้องการความช่วยเหลือจากนโยบายภาครัฐเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจและจัดตั้งหน่วยงานกลางในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น จะมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเป็นเอกภาพและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางขนาดของธุรกิจ

ในช่วงที่ผ่านมาสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการตามแผนปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง เช่น การออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2562 ซึ่งเป็นการกำหนดนิยามใหม่แก่ SME โดยให้อ้างอิงจากรายได้เป็นหลัก เพื่อสามารถกำหนดมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับ SME แต่ละขนาด โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2563 ในส่วนของการกำหนดนโยบายรองรับ SME สสว. ได้จัดทำนโยบายและกำหนดมาตรการส่งเสริม SME ที่สอดคล้องกับ 9 อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศครบถ้วนแล้ว ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์/เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการศึกษา และอุตสาหกรรมสุขภาพ รวมถึงได้มีการแก้กฎหมายพระราชบัญญัติโรงงานฉบับใหม่และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2562 เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ SME ในการดำเนินกิจการโรงงานการดำเนินการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนตามแผนปฏิรูปอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะสามารถส่งเสริมและเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจให้แก่ SME ได้ตามเป้าหมาย

* กรณีที่จำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดหนึ่ง แต่มีรายได้เข้าลักษณะวิสาหกิจอีกขนาดหนึ่ง ให้ถือรายได้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ที่มา : มติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามประเด็นปฏิรูป เช่น การออกมาตรการส่งเสริม SME และการขับเคลื่อนการส่งเสริมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและเพิ่มมาตรการให้สอดคล้องกับบริบทของธุรกิจที่เปลี่ยนไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สสว. ควรดำเนินกิจกรรมให้ครบถ้วนและต่อเนื่องตามแผนการปฏิรูป โดยขับเคลื่อนการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปรับการทำงานให้สอดคล้องกับนิยามใหม่ของ SME รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริม SME ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานปฏิบัติในการขับเคลื่อนที่เป็นเอกภาพและสอดคล้องกับแผนในแต่ละระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างยั่งยืนในประเทศ

0517 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17

การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความอยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)

การจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจของธนาคารโลกเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ ในการลงทุนระหว่างประเทศที่นักธุรกิจต่างชาติใช้ในการตัดสินใจเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย เป็นกฎเกณฑ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการเริ่มต้นการประกอบธุรกิจเพื่อเป็นปัจจัยการสนับสนุนร่วมของหลายอุตสาหกรรม รวมทั้งเป็นปัจจัยที่กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนการเริ่มต้นธุรกิจในการขอใบอนุญาตก่อสร้าง การปกป้องผู้ลงทุน และการบังคับใช้สัญญา

ในช่วงที่ผ่านมาจากการรายงานผลการจัดอันดับความยาก – ง่าย ในการประกอบธุรกิจของธนาคารโลก Doing Business 2020 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจเป็นอันดับที่ 21 จาก 190 ประเทศทั่วโลก ดีขึ้นจากอันดับที่ 27 ในปีที่แล้ว และจัดเป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ขณะที่ค่าคะแนนความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business Score : EODB Score) รวมทุกด้านเท่ากับ 80.10 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนที่ได้คะแนนเท่ากับ 78.45 คะแนน และได้รับคะแนนดีขึ้นในเกือบทุกด้าน

ปัจจุบันได้มีการจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนการเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจที่สำคัญ คือ “โครงการทบทวนใบอนุญาตของทางราชการ” เพื่อทบทวน ยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุญาต โดยมีการตั้ง “คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ดำเนินโครงการทบทวนใบอนุญาตของทางราชการ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งจัดทำโครงการศึกษา วิเคราะห์ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนงานที่เกี่ยวกับการอนุมัติ/อนุญาตเพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการและการขออนุญาตที่ไม่จำเป็น หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ รวมถึงการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยการจัดจ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลการยกระดับผลการจัดอันดับความยาก – ง่าย ในปี 2021 ต่อไป

ทั้งนี้ จากผลการจัดอันดับความยาก – ง่าย ในการประกอบธุรกิจ (EoDB) 10 ด้าน พบว่าประเทศไทยยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งปรับปรุงใน 4 ด้าน ได้แก่ **การเริ่มต้นธุรกิจ** ในเรื่องของระยะเวลาในการจองชื่อนิติบุคคล online **การคุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อย** ซึ่งพบว่ากฎหมายเกี่ยวกับบริษัทมหาชนของไทยยังไม่คุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อยได้อย่างครอบคลุม **ด้านการค้าระหว่างประเทศ** ที่ภาคเอกชนยังคงมีการใช้ระบบ e-payment เพียงร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ประกอบการ โดยส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้เข้ามาใช้เป็นธุรกิจ SME และ**การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง** ซึ่งศาลยุติธรรมอยู่ระหว่างการเผยแพร่การใช้บริการระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับศาล (Court automation) และระบบการยื่นฟ้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ให้กับสภาทนายความได้รับทราบอย่างทั่วถึง

ในการนี้ เพื่อดำเนินการในการปรับปรุงที่ยังเป็นประเด็นท้าทายสำหรับประเทศไทย กรมพัฒนาธุรกิจการค้าควรเร่งดำเนินการปรับลดระยะเวลาจองชื่อนิติบุคคล online ให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน ขณะเดียวกันควรเร่งปรับปรุงกฎหมายบริษัทมหาชนเพื่อเพิ่มความคุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อยมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะสิทธิของผู้ถือหุ้นเสียงข้างน้อยกรณีเสียงข้างมากก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ในส่วนของการใช้ระบบ e-Payment ภาครัฐต้องเร่ง ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการ SME ในการใช้ระบบ e-Payment ในการทำธุรกรรมพร้อมทั้งการใช้บริการระบบ อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับศาล ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบายการเป็น Digital Government ของไทย นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ควรเร่งดำเนินการในกิจกรรมที่จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ เช่น การใช้ระบบ National Single Window (NSW) อย่างเต็มรูปแบบกับทุกหน่วยงานและสำหรับสินค้าทุกประเภท การพัฒนาระบบทะเบียนแบบบูรณาการสำหรับการจดทะเบียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจใหม่และพัฒนาธุรกิจที่กำลังเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์การจดทะเบียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี เพื่อเป็นศูนย์เก็บรักษาข้อมูลทะเบียนธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกรอบกฎหมายให้สนับสนุนการคุ้มครองผู้ลงทุนเสียงข้างน้อยเพิ่มขึ้น ปรับปรุงความโปร่งใสทางการค้า โดยการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องระบบคลังข้อมูลทางการค้าของไทย รวมถึงพัฒนากระบวนการนิติบัญญัติที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งยกเลิกหรือทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจัง เพื่อให้การประกอบการธุรกิจสามารถขยายการผลิตและสร้างนวัตกรรมใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมต่อไป

0518 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 18

Regional Integration Committee : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค

ประเทศไทยมีส่วนร่วมในประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค เช่น GMS, IMT-GT, ACMECS, BIMSTEC, ASEAN ตลอดจนความร่วมมือระดับเวทีโลก เพื่อประสานความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง รวมถึงความร่วมมือในประเด็นที่หลากหลาย เพื่อเตรียมพร้อมรับความท้าทายที่เกิดขึ้นตามกระแสโลก ซึ่งกรอบความร่วมมือแต่ละระดับล้วนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบตามภารกิจที่แตกต่างกัน เป็นไปตามประเด็นที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน อย่างไรก็ดี ความซับซ้อนของประเด็นความร่วมมือ และความซ้ำซ้อนของกรอบต่าง ๆ ส่งผลให้การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังไม่สามารถเชื่อมโยงได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ด้วยเหตุนี้ แนวทางการเชื่อมโยงในประเด็นการขับเคลื่อน จึงควรมีหน่วยงานกลางหรือคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนด้านการบูรณาการความร่วมมือให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนของประเด็นความร่วมมือ ให้สามารถดำเนินการเชื่อมโยงประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ขึ้นมา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเพื่อหารือแนวทางการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีในกรอบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจำนวนมาก รวมทั้งการเจรจา FTA กับคู่เจรจา การเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก รวมถึงท่าทีในการเจรจาการค้ากับประเทศต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการ กนศ. ที่มาจากหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ

ที่ผ่านมามีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวผ่านคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (กพบ.) เพื่อให้เกิดการกำหนดตำแหน่งเชิงกลยุทธ์และท่าทีของประเทศไทย ให้เกิดการขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างสอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกันในทุกกรอบความร่วมมือแต่ในปีที่ผ่านมายังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (กพบ.) อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มในภูมิภาคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมประเด็นความร่วมมือที่หลากหลาย จึงควรเร่งรัดการจัดตั้ง Regional Integration Committee หรือคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักเพื่อผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นกลไกที่สามารถบูรณาการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและท่าทีของประเทศไทยต่อประเด็นในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ประเทศได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเป็นภาคีในแต่ละกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

0519 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 19

Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ด้วยภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของภูมิภาค ซึ่งมีศักยภาพในด้านการผลิต ทรัพยากร และกำลังคน โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมการเกษตร และด้านยานยนต์ ที่มีความพร้อมในการเชื่อมโยงและส่งเสริมการกระจายตัวของห่วงโซ่การผลิตร่วมกับกลุ่ม CLMV จึงมีความเหมาะสมในการวางเป้าหมายให้เกิดการผลิตระดับภูมิภาคหรือ Regional Supply Chain ที่เข้มแข็ง โดยส่งเสริมพื้นที่จังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนา อาทิ ขอนแก่นและนครสวรรค์ ที่สามารถผลักดันให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ ตลอดจนพื้นที่อื่น ๆ ที่มีจุดเด่นที่สามารถผลักดันให้เป็นศูนย์กลางในด้านต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวสาธารณสุข และการศึกษา เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาในภาคบริการควบคู่กัน

ที่มา : ประชาชาติธุรกิจรวบรวม

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไทย คือการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC ตลอดจนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่บางส่วนของ 10 จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา เชียงราย หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี และนราธิวาส ซึ่งให้ความสำคัญกับพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อยกระดับให้พื้นที่ดังกล่าวมีการเติบโต สร้างโอกาสและรายได้ให้ประชาชนในภูมิภาค ซึ่งขณะนี้มีการดำเนินการไปแล้วในหลายพื้นที่

ทั้งนี้ มาตรการเร่งด่วนที่ควรจัดทำให้พื้นที่เขตเศรษฐกิจคือการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการให้สิทธิประโยชน์ที่หลากหลายครอบคลุมความต้องการของนักลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในท้องถิ่น ให้สามารถเข้าถึงการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเชื่อมโยงการสร้างมูลค่าในพื้นที่ด้วย

ด้วยเหตุนี้ การเริ่มต้นในระยะแรกอยู่ที่การให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งในระยะต่อไป ควรเน้นการเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยลดอุปสรรคทางด้านกฎระเบียบและการเคลื่อนย้ายแรงงาน ให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการเป็นคลัสเตอร์และศูนย์กลางภาคบริการต่าง ๆ ที่มีศักยภาพ เช่น การเชื่อมโยงเมืองท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมเมืองการศึกษาให้ดึงดูดประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ซึ่งการผลักดันการพัฒนาในส่วนของภาคบริการให้ขยายตัวพร้อม ๆ กับภาคอุตสาหกรรมควบคู่กัน จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเจริญเติบโตภายใน ซึ่งในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การยกระดับการผลิตภายในภูมิภาคให้สูงขึ้น สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรตลอดทั้งภูมิภาค

0520 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 20

พัฒนาเมืองหลัก / เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค

การขยายตัวของประชากรและการเพิ่มขึ้นของความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่เมืองเป็นสาเหตุสำคัญที่ภาครัฐและทุกภาคส่วนจำเป็นที่จะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนการพัฒนาเมืองรองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต รวมทั้งการขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมสู่พื้นที่เมืองอื่น ๆ ทั้งนี้ การพัฒนาเมืองคือหนึ่งในประเด็นการพัฒนาที่ได้รับความสนใจในทุกระดับ ประเด็นว่าด้วยเรื่องเมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืนถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาสำคัญภายใต้วาระการพัฒนาสากลอย่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สำหรับประเทศไทยประเด็นว่าด้วยการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางของภูมิภาค เป็นหนึ่งในประเด็นการปฏิรูปที่มีลำดับความสำคัญสูง ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคผ่านนโยบายการเร่งรัดการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางของภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ตลอดจนเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันและเสริมสร้างการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่

ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินการเพื่อการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางของภูมิภาคในขั้นต้น โดยภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) ประเทศไทยได้ระบุพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค ตามพื้นที่คลัสเตอร์และเส้นทางการคมนาคม (Clusters/Hubs/Transport nodes) ประกอบด้วย 6 เมืองหลัก ได้แก่ กรุงเทพและปริมณฑล เชียงใหม่ ขอนแก่น เมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สงขลา และภูเก็ต ซึ่งการพัฒนาเมืองในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่รองรับในการขับเคลื่อนอย่างชัดเจนกว่าพื้นที่อื่น

ทั้งนี้ ภายใต้แผนการปฏิรูปได้กำหนดให้มีการจัดตั้งอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองหลักและเมืองศูนย์กลางของภูมิภาคร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนและจัดตั้งคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 21 0521

Regional Headquarters/ ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/ Treasury Centers

การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะส่งเสริมความแข็งแกร่งของรากฐานอุตสาหกรรมเป้าหมายและภาคการผลิตที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันและระบบการเงิน กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พบว่าไทยมีศักยภาพเพียงพอที่จะผลักดันให้เป็นศูนย์กลางในการทำธุรกิจในภูมิภาค โดยอาจส่งเสริมในรูปแบบมาตรการดึงดูด Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือ EEC ให้เกิดโครงข่ายเชื่อมโยงจากเมืองศูนย์กลาง ไปสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษในภูมิภาค กล่าวคือ ถ่ายทอดองค์ความรู้จากศูนย์วิจัยและพัฒนาในระดับนานาชาติในส่วนกลาง ต่อยอดไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคได้

ในปัจจุบัน สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการพัฒนาเมือง ซึ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนและดึงดูด Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers ให้เลือกประเทศไทยเป็นที่ตั้ง

แม้ว่าการดำเนินการจัดทำมาตรการดังกล่าวเป็นส่วนส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองศูนย์กลางที่สำคัญ แต่รูปแบบศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศ ได้มีการพัฒนาแล้วในหลายพื้นที่ เช่น วังจันทร์วัลเลย์ จังหวัดระยอง อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจนภารกิจของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เป็นก้าวแรกของการวางรากฐานไปสู่การดึงดูดบรรษัทข้ามชาติ ศูนย์วิจัยนานาชาติให้เลือกประเทศไทยในการลงทุนมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ในระหว่างการวางแผนงานเพื่อจัดทำมาตรการดึงดูด Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers ประเทศไทยควรสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมภายในประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐและเอกชนบูรณาการร่วมกัน ทั้งในแง่ขององค์ความรู้ที่สามารถต่อยอดแก่ภาคการผลิตภายในประเทศ และในส่วนของบุคลากร กฎระเบียบ โครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเน้นย้ำเป็นจุดแข็งของประเทศไทยที่มีศักยภาพดึงดูดการลงทุนต่างชาติได้โดยตนเอง

0522 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 22

Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า

ประเด็นด้านการค้าระหว่างประเทศในระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่เพิ่มขึ้น เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้าซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจในประเทศไทยหลายประการ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวใช้เวลายาวนานในการดำเนินการเจรจาให้บรรลุผล ด้วยเหตุนี้ การใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศจะเป็นส่วนสำคัญในการลดอุปสรรคทางการค้าร่วมกับประเทศภาคีอื่น ๆ อาทิ การลดขั้นตอนทางการค้าระหว่างประเทศในภาคีสมาชิก การอำนวยความสะดวกในพื้นที่การค้าชายแดน ตลอดจนพัฒนาห่วงโซ่การผลิตซึ่งเป็นไปเพื่อปลดล็อคให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นภูมิภาคอย่างแท้จริง

การดำเนินการที่ผ่านมาเพื่อลดอุปสรรคทางการค้า ได้มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนเพื่อลดขั้นตอนที่อาจเป็นอุปสรรคทางการค้าโดยให้ไทยจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ มีการบริหารจัดการสาธารณสุขและความมั่นคง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร ขณะที่ในด้านการเจรจาการค้าระหว่างประเทศมีการดำเนินการพัฒนาระบบคลังข้อมูลการค้าของอาเซียน (ASEAN Trade Repository - ATR) เพื่อรวบรวมมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช พร้อมทั้งเพิ่มช่องทางให้ผู้ประกอบการสามารถสอบถามและร้องเรียนปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับกฎระเบียบการค้าของรัฐอีกทางหนึ่ง

สำหรับประเด็นการขจัดอุปสรรคทางการค้ามีความละเอียดอ่อน และมีความเกี่ยวข้องกับความตกลงระหว่างประเทศในหลายระดับ ส่งผลให้การดำเนินการในระยะที่ผ่านมาเน้นไปที่มาตรการในประเทศเพื่อส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการค้า ขณะที่การค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะการค้าชายแดน จำเป็นต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงให้ทันท่วงที

ในระยะต่อไป การเจรจาการค้าระหว่างประเทศจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและผู้ประกอบการไทยเป็นสำคัญ รวมถึงคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังผลการเจรจาและการเตรียมมาตรการรองรับ ทั้งนี้ ควรเน้นย้ำความสำคัญของการประสานผลประโยชน์ร่วมกันของภาคีสมาชิกภายใต้กรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองที่เพิ่มขึ้นและความเป็นเอกภาพของการบูรณาการในระดับภูมิภาค

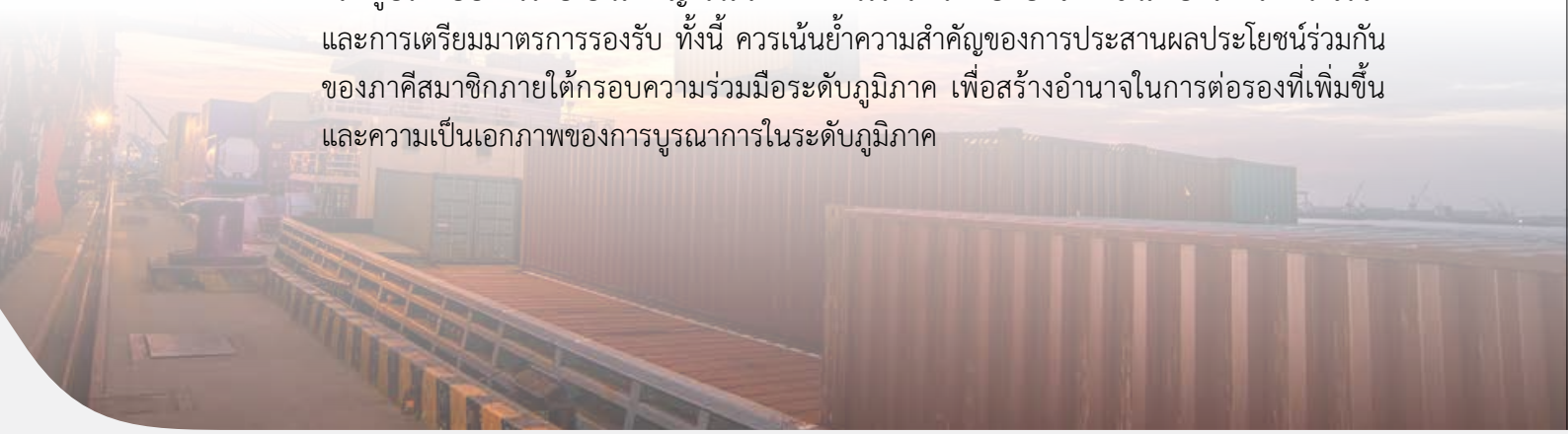

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 23 0523

ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน

การสนับสนุนประเด็นอุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกเหนือจากนโยบายพัฒนาเขตพื้นที่ การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและขจัดอุปสรรคด้านการค้าแล้ว กำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต จำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะสูง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ การเคลื่อนย้ายกำลังคนโดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสนับสนุนสำคัญเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ความท้าทายของการเคลื่อนย้ายกำลังคน จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ รวมถึงเป็นไปตามกฎหมายแรงงานสากล ขณะเดียวกันการอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดน จะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีเทคโนโลยีไบโอเมทริกส์เพื่อคัดกรองที่ได้มาตรฐาน และนอกเหนือจากประเด็นเรื่องแรงงาน การยกระดับมาตรฐานการตรวจคนเข้าเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ ยังส่งผลเชิงบวกต่อประเด็นด้านการท่องเที่ยว การใช้บริการทางการแพทย์ และด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากภาพลักษณ์ที่มีต่อความเชื่อมั่นของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ประเด็นการเคลื่อนย้ายกำลังคน โดยเฉพาะระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีความแตกต่างในรายละเอียดขึ้นอยู่กับความตกลงของแต่ละประเทศ ส่งผลให้การดำเนินการเพื่อลดอุปสรรคของการเคลื่อนย้ายแรงงานยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญในมิติของการท่องเที่ยว และการบริการทางการแพทย์ของไทย ที่มีการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตรา การขยายเวลาพำนักในประเทศให้แก่บางประเทศ หรือแม้แต่การยกเว้นในด่านพรมแดนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกันเพิ่มขึ้น

ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดชายแดน อาจมีการพึ่งพิงกำลังคนในประเทศเป็นหลัก แต่ในระยะต่อไปหากมีการขยายกำลังการผลิตที่มากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านจะเป็นความท้าทายสำคัญของการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษและในการเติบโตของภูมิภาคได้

ดังนั้น การยกระดับมาตรฐานการผ่านแดน จึงเป็นสิ่งที่ควรเร่งรัดให้ครอบคลุมทั้งประเด็นเรื่องการคัดกรองโรค อาชญากรรม และแรงงานต่างด้าว โดยปรับปรุงเครื่องมือให้มีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความมั่นคงกับสากล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของประเทศในประเด็นความมั่นคง และความปลอดภัยของทรัพย์สิน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภาคการผลิตของประเทศให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

0524 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 24

เร่งรัดการเจรจากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศในโลก ปัจจุบันเป็นความท้าทายที่มีนัยสำคัญสำหรับประเทศไทยอย่างสูง แม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะยังคงเป็นมหาอำนาจของโลกและของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แต่ก็ต้องเผชิญกับความท้าทายจากการก้าวขึ้นมามีบทบาทของจีน ซึ่งได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทเชิงรุก และกำลังมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของโลกมากขึ้น ขณะเดียวกันประเทศอื่น ๆ อาทิ อินเดีย ออสเตรเลีย และรัสเซีย ก็จะพยายามขยายบทบาทและเพิ่มอิทธิพลเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเช่นกัน นอกจากนี้ การรวมกลุ่มของประเทศต่าง ๆ ทั้งกลุ่มที่เป็นองค์การระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาค รวมถึงกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ก็มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและเสถียรภาพระหว่างประเทศที่หากสามารถรวมตัวและมีความเป็นปึกแผ่นก็มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นขั้วอำนาจที่สำคัญในภูมิภาคที่ถ่วงดุลอำนาจประเทศมหาอำนาจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เพราะเป็นที่ตั้งของประเทศมหาอำนาจที่มีพลังอำนาจและบทบาทด้านความมั่นคงหลายประเทศ เป็นภูมิภาคที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานทางเศรษฐกิจของโลก เป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลที่สำคัญของโลก รวมถึงมีกลุ่มประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และมีลักษณะเป็นตลาดเกิดใหม่ ขณะเดียวกันภูมิภาคนี้ยังมีจุดล่อแหลมต่อเสถียรภาพของภูมิภาค ซึ่งรวมถึงความขัดแย้งด้านอธิปไตยและประวัติศาสตร์ เช่น ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ทะเลจีนตะวันออก และคาบสมุทรเกาหลี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ภูมิภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งในสมการของการดำเนินความสัมพันธ์ภาพใหญ่ระหว่างประเทศมหาอำนาจที่มีผลประโยชน์ในระดับโลก ดังนั้นการเร่งรัดการเจรจาความร่วมมือและการเจรจาทางการค้ากับประเทศกลุ่มเป้าหมายภายใต้กรอบเจรจาใหม่ ๆ จึงเป็นวาระการพัฒนาที่สำคัญของประเทศไทยอย่างเร่งด่วนเช่นกัน

ในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยได้ยกระดับบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศในหลายมิติเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันและความเชื่อมั่นของประเทศไทยในเวทีโลก โดยปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเจรจาความร่วมมือทางการค้าและความร่วมมือเพื่อการพัฒนากับประเทศหรือกลุ่มประเทศคู่เจรจาใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดการเจรจาทางการค้ากับพันธมิตรการค้าระดับทวิภาคีในตลาดเกิดใหม่ การสนับสนุนและเร่งรัดการเจรจาความตกลงการค้าภายใต้กรอบ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ซึ่งเป็นความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค ที่เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง ASEAN 10 ประเทศ กับคู่ภาคีที่มีอยู่ 6 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ที่ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการมีบทบาทนำโดยการเร่งรัดให้เกิดการลงนามขั้นต้นในความตกลง RCEP ในโอกาสเดียวกันกับการเป็นประธานอาเซียนของไทยในรอบปี 2562 ซึ่งคาดว่าความตกลงดังกล่าวจะได้รับการลงนามและให้สัตยาบันจากประเทศคู่เจรจาอย่างครบถ้วนภายในปี 2563 ในโอกาสการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ณ ประเทศเวียดนาม โดยคาดว่าความตกลงดังกล่าวจะส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการค้าใหม่ ๆ แก่สินค้าและบริการที่ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน และกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางการค้าสู่ตลาดใหม่ ๆ ต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีความก้าวหน้าในการเร่งรัดการเจรจาความตกลงทางการค้าเพิ่มเติมภายใต้กรอบข้อตกลงความครอบคลุมและความก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนทางการค้าภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific-Partnership: CPTPP) โดยประเทศไทยอยู่ระหว่างการขออนุมัติหลักการในการเข้าร่วมการเจรจาความตกลงทางการค้า CPTPP ซึ่งคาดว่าความตกลงดังกล่าวจะช่วยขยายโอกาสทางการค้าให้กับไทยและส่งเสริมบทบาทนำของไทยในภูมิภาคต่อไป

อย่างไรก็ตาม การเร่งรัดการเจรจาทางการค้ายังคงต้องเผชิญความท้าทายทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความผันผวนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของข้อกำหนดและกฎระเบียบทางการค้า รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ในยุคปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้การทำเจรจาความตกลงทางการค้ากับคู่เจรจาเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในกลุ่มเป้าหมายและเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในภาพรวมมีความล่าช้ากว่าเป้าหมาย

ในการนี้เพื่อให้การดำเนินการด้านการเจรจาทางการค้าและการพัฒนากับกลุ่มประเทศต่าง ๆ บรรลุผลตามแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เห็นควรให้มีการจัดตั้งกลไกการติดตามการเจรจาเพื่อให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงานและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานโยบายเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลจากการบังคับใช้ความตกลงต่าง ๆ

0525 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 25

ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศ

บริบททางการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นโยบายทางการค้าและการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างในโลกปัจจุบันเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศในการขยายตัวทางการค้าและการลงทุน รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการเปิดโอกาสทางธุรกิจในพื้นที่ตลาดใหม่จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในกลุ่ม CLMV และตลาดเกิดใหม่ โดยการส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทยเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาที่ประเทศไทยความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อว่านักลงทุนและผู้ประกอบการไทยจำนวนมากมีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีการค้าโลก ทั้งนี้ การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของกลุ่มผู้ประกอบการไทยนั้นมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลตอบแทนจากเงินทุนและทักษะองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพและความสามารถที่โดดเด่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการไทยในการสนับสนุนบทบาทของไทยสู่การเป็นชาติการค้า ยุทธศาสตร์เชิงรุกว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศจึงเป็นนโยบายสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการผลักดันอย่างเร่งด่วน

ปัจจุบันประเทศไทยมีการดำเนินการมาตรการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนของภูมิภาคเอเชีย เห็นได้จากระดับการลงทุนโดยตรงของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ ที่มีมูลค่าสูงถึง 3,126,144 ล้านบาท ในปี 2561 โดยมีสัดส่วนการลงทุนในประเทศกลุ่มอาเซียนสูงถึง 931,427.11 ล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) โดยการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทยยังคงมีสัญญาณการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ความแข็งค่าของค่าเงินบาทในปัจจุบันเป็นหนึ่งในปัจจัยส่งเสริมสำคัญให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในต่างแดน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการดำเนินนโยบายต่อเนื่องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการไทยที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้ประกอบการไทย และให้ความรู้ความเข้าใจด้านการลงทุนในต่างประเทศแก่นักลงทุน เจ้าของธุรกิจ ทายาทธุรกิจ และผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรในการบริการงานในต่างประเทศ โดยผ่านการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการลงทุนที่ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ (Thailand Oversea Investment Centre: TOI) รวมทั้งมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในการส่งเสริมและดูแลผู้ประกอบการและนักลงทุนไทยในต่างประเทศผ่าโครงการการทูตเพื่อประชาชน

อย่างไรก็ดี การดำเนินการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทยนั้นยังคงเผชิญความท้าทายจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ตลอดจนการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นท่ามกลางบรรยากาศการค้าและการลงทุนเสรีที่เปิดกว้าง รวมถึงความท้าทายที่เกิดจากการเกิดขึ้นของรูปแบบการประกอบธุรกิจใหม่ ๆ ที่นำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยสำคัญจนเกิดเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อการประกอบกิจการหรือลงทุนในธุรกิจใหม่ ๆ ในต่างประเทศ

การบรรลุเป้าหมายว่าด้วยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศนั้น ควรดำเนินการในสามมาตรการสำคัญดังนี้ (1) การส่งเสริมมาตรการเชิงรุกโดยใช้กลไกที่มีอยู่เดิมในการสนับสนุนและเร่งรัดให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศทั้งการจัดทัพแนะนำนักลงทุนเพื่อเปิดตลาดการลงทุนใหม่ และการบูรณาการการทำงานของทีมประเทศไทยในต่างประเทศให้เข้าถึงกลุ่มผู้ประกอบการและนักลงทุนไทยรายใหม่ ๆ (2) การดำเนินการเชิงรับผ่านการยกระดับศูนย์ข้อมูลดารลงทุนของสำนักงานส่งเสริมการลงทุนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นให้องค์ความรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิศาสตร์โลกเพื่อที่จะพร้อมรับมือและเป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุนให้แก่นักลงทุนและผู้ประกอบการไทยที่ประสบปัญหาได้ต่อไป และ (3) การเร่งรัดการจัดตั้งอนุกรรมการด้านการร่วมกลุ่มในภูมิภาคเพื่อทำหน้าที่ร่วมกำหนดทิศทางและมาตรการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศให้เป็นไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

0526 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 26

Connectivity : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสู่พื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงที่จะช่วยยกระดับการพัฒนาของพื้นที่ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของผู้คนให้มีความเป็นอยู่และการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น อย่างไรก็ดี ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันการเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศและเชื่อมโยงสู่ภายนอกถือเป็นวาระการพัฒนาที่มีความสำคัญยิ่ง นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงของไทยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศรองรับความต้องการของประชาชนทั้งในระดับครัวเรือน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว รวมทั้งมุ่งให้เกิดการเชื่อมโยงตลาดและห่วงโซ่การผลิต

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เร่งรัดการดำเนินการในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการลงทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ ตลอดจนการบูรณาการนโยบายการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงโครงการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อาทิ การจัดลำดับความสำคัญโครงการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแนวระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงพื้นที่อุตสาหกรรมเป้าหมายต่าง ๆ โดยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีการจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแผนการพัฒนาการขนส่งที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาการเชื่อมโยงทั้งทางถนน ทางอากาศ ทางราง และทางน้ำ ในขณะเดียวกันประเทศไทยได้ดำเนินการเร่งรัดการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอย่างต่อเนื่องตามแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของกระทรวงคมนาคม โดยในรอบปี 2561 และ 2562 มีความก้าวหน้าการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ (1) การเร่งรัดการโครงการเชื่อมโยงทางถนนเพื่อรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น เชื่อมโยงระหว่างเมืองสำคัญและเมืองหลักในภูมิภาค และแหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวน 11 โครงการ จำนวนระยะทางรวมกว่า 5,255 กิโลเมตร (2) การพัฒนาการเชื่อมโยงทางอากาศ เร่งรัดการก่อสร้างสนามบินเบตง ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการเตรียมการเปิดให้บริการในปี 2563 การพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก ซึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการจัดหาผู้ลงทุน โดยมุ่งให้เกิดการสร้างงานและพัฒนาแรงงานฝีมือในอุตสาหกรรมเป้าหมายตลอดจนสนับสนุนความสามารถทางการแข่งขันของไทยและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตของไทยกับภูมิภาค (3) การพัฒนาการเชื่อมโยงทางราง โครงการพัฒนาการเชื่อมโยงทางรางอย่างเต็มรูปแบบอยู่ระหว่างการดำเนินการ อาทิ รถไฟรางคู่ระยะที่ 1 จำนวน 7 โครงการ โครงการรถไฟความเร็วสูงจำนวน 2 โครงการ และโครงการพัฒนารถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน โดยในภาพรวมคาดว่าโครงการพัฒนาระบบรางทั้งหมดจะเปิดให้บริการได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2569 (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ มีการเร่งรัดการยกระดับมาตรฐานการให้บริการ รวมทั้งการเร่งรัดการพัฒนาท่าเรือสำคัญ ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของการขนส่งและการค้า อาทิ โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 ซึ่งอยู่ระหว่างการคัดเลือกเอกชนร่วมลงทุนและสรรหาผู้รับจ้าง

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ตามเป้าหมาย โดยยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งภายในและภายนอกที่สำคัญในรอบปีนี้คือความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางการค้าการเปลี่ยนแปลงของการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการเร่งรัดการพัฒนาโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม

แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศ ที่สำคัญคือการเร่งรัดการจัดตั้งกลไกการติดตามและเร่งรัดการดำเนินโครงการพัฒนาที่เชื่อมโยงกัน โดยอาจพิจารณาดำเนินการร่วมกันกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค เพื่อให้โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงของไทยนั้นดำเนินการไปอย่างมีเอกภาพและสอดรับกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค

0527 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 27

Connectivity : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค

บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เข้มข้นและการแข่งขันทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในทุกมิติคือหนึ่งในวาระสำคัญของประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเร่งรัดการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคให้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ไร้รอยต่อ คือหนึ่งในพันธกิจสำคัญ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญยิ่งสำหรับประเทศไทยในการมุ่งดึงศักยภาพของพื้นที่ต่าง ๆ และใช้ประโยชน์จากการมีที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ที่ดีในภูมิภาคตลอดจนการเสริมศักยภาพของประเทศให้ก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียเข้าใกล้เป้าหมายได้เต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ดำเนินการเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคผ่านการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี อาทิ การเร่งรัดการขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือเพื่อการเชื่อมโยงทางกายภาพระหว่างประเทศทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคตามแผนแม่บทการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ Master Plan on ASEAN Connectivity, ACMECS Master Plan, GMS Strategic Framework และ IMT-GT Implementation Blueprint และ โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีลำดับความสำคัญสูงภายใต้แผนงาน IMT-GT (Physical Connectivity Projects: PCPs) นอกจากนี้ ประเทศไทยอยู่ระหว่างเร่งรัดการดำเนินการภายใต้การขับเคลื่อนความร่วมมือที่สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อาทิ การผลักดันให้เกิดการจัดตั้งสำนักเลขาธิการ ACMECS การเร่งหารือเพื่อผลักดันให้เกิดการจัดตั้งกองทุนระหว่างประเทศ ACMECS Development Fund การเร่งรัดผลักดันการเชื่อมโยงบริเวณชายแดนรอบประเทศอย่างไร้รอยต่อและอำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายคน สินค้าและบริการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อาทิ การเร่งรัดการเจรจาว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน การเร่งรัดการพัฒนาบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ณ ด่านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา การเร่งรัดการพัฒนาบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ ณ ด่านศุลกากรแม่สอด และการพัฒนาบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ณ ด่านศุลกากร จังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้ ความพยายามในการเร่งรัดการผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาคเหล่านี้ ก่อให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของมูลค่าการการค้าชายแดนระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านเฉลี่ยร้อยละ 3.3 คิดเป็นมูลค่าการค้าสูงถึง 1.5 ล้านบาทในปี 2561 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาคหลายโครงการมีการทับซ้อนกันในหลายพื้นที่ ตลอดจนขาดความเชื่อมโยงในรายละเอียดโดยเฉพาะในมิติเชิงเวลาและบริบทการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาที่เกี่ยวเนื่องในพื้นที่ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาคหลายโครงการมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ การเจรจาภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศมักมีข้อจำกัดที่หลากหลายและเป็นไปตามความพร้อมและสมัครใจของประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาการเชื่อมโยงทางรางภายใต้ Master Plan on ASEAN Connectivity และการพัฒนาระบบการขนส่งข้ามแดนอย่างไร้รอยต่อ ซึ่งการเชื่อมโยงเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศต่าง ๆ ต้องเร่งรัดการดำเนินการภายในให้แล้วเสร็จและมีความพร้อมในการเชื่อมโยงที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และที่สำคัญยิ่งคือการดำเนินการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่บนพื้นฐานระยะเวลาการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น การจัดลำดับความสำคัญโดยผ่านกลไกการพิจารณาระดับสูงหรือหน่วยงานกลาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การดำเนินการในประเด็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศในภาพรวมได้อย่างถูกบริบทและถูกเวลา

ในระยะต่อไป ต้องเร่งจัดตั้งกลไกกลางเพื่อพิจารณาสถานภาพรวมของการขับเคลื่อนการพัฒนาในประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยอาจพิจารณาจัดตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ร่วมกำหนดทิศทางและจัดลำดับความสำคัญในการเร่งรัดการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนโยบายการพัฒนาระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศอย่างเป็นระบบ

0528 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 28

การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา

ประเทศไทยจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาเพื่อทำหน้าที่วางแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ และการดูแลขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ผ่านโครงสร้างการวิจัยพัฒนาต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการเพิ่มคุณภาพและปริมาณของการวิจัยและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต รวมถึงหน้าที่ในการดูแลการจัดสรรงบประมาณการวิจัยและพัฒนาของประเทศที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างมั่นคง สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ ศูนย์การวิจัยและพัฒนากลางควรจัดทำประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาการวิจัยตามแผนยุทธศาสตร์ เช่น เรื่องกฎหมาย เรื่องทักษะ เรื่องมาตรการจูงใจ และมีหน้าที่ทำงานร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เพื่ออำนวยต่อการวิจัยและพัฒนา

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) หน่วยงานในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ถูกกำหนดให้ดำเนินการด้านจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศ โดยมีสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณประจำปีด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมทั้งเสนอระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามกรอบวงเงินดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มของการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในช่วงเวลาดังกล่าว เทียบเป็นสัดส่วนกับ GDP ของประเทศแล้ว (GERD/GDP) พบว่า สัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมีสัดส่วน GERD/GDP คิดเป็นร้อยละ 1.0 ในปี 2560 และมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนด้าน R&D จากภาคเอกชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 80 ซึ่งนับเป็นสัญญาณที่ดีว่าภาคเอกชนเล็งเห็นประโยชน์ด้านการวิจัยและพัฒนามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีแนวโน้มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นใกล้เคียงเป้าหมายในสิ้นปี 2564 ที่ร้อยละ 1.5 ของ GDP ซึ่งที่ผ่านมาส่งผลต่อการจัดอันดับความสามารถด้านนวัตกรรมของประเทศไทยขยับจากอันดับที่ 44 ในปี 2561 ขึ้นมาเป็นอันดับที่ 43 ในปี 2562 จากทั้งหมด 129 ประเทศ จัดโดย องค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก

ทั้งนี้ ในปี 2561 ประเทศไทยมีจำนวนบุคลากรด้าน R&D แบบเทียบเท่าทำงานเต็มเวลา (Full Time Equivalent: FTE) เพียง 2.09 คนต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศไต้หวัน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งอยู่ที่ระดับ 7-10 คนต่อประชากร 1,000 คน และส่วนใหญ่อยู่ในภาคเอกชน ขณะที่จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย ในปีการศึกษา 2560 มีจำนวน 222,130 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.0 ของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด ซึ่งยังขาดการจัดเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา เพื่อสะท้อนการเติบโตของเส้นทางการประกอบอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตลาดแรงงานภายในประเทศ โดยปัจจุบันแรงงานเหล่านั้นมีแนวโน้มประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ตรงตามองค์ความรู้ที่มีอยู่ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะการเสียโอกาสในการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นจำนวนมาก รวมถึงการเสียโอกาสในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ของประเทศ

เป้าหมายการเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนา (GERD/GDP) เป็นร้อยละ 2 ของ GDP ภายในปี 2565 อยู่ระหว่างการขับเคลื่อนโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ และการเพิ่มจำนวนและคุณภาพของนักวิจัยในอุตสาหกรรมหลัก ผ่านหลักสูตรงานวิจัยร่วมระหว่างผู้วิจัยและภาคเอกชน และพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการพัฒนาและใช้กำลังคนคุณภาพตรงตามความต้องการของประเทศ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการโดย อว. และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ สถาบันการศึกษาและเอกชน ประกอบกับภาครัฐควรมีการกระตุ้นการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนภารกิจด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้เป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเพิ่มสัดส่วนการลงทุนภาครัฐจากปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 20 เพิ่มเป็น ร้อยละ 30 ภายในปี 2565 โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักของประเทศ รวมถึงจัดสรรกองทุนเพื่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและเปิดกว้างสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของแนวโน้มตลาดใหม่อย่างต่อเนื่อง

0529 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 29

การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา

สิทธิบัตรถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่เป็นธรรม ซึ่งจะสามารถสะท้อนระดับการพัฒนาประเทศได้จากการยื่นจดทะเบียนหรือการได้รับการจดสิทธิบัตรทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศของคนไทยที่มีสัญชาติไทย ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีแผนงานโครงการที่จะเพิ่มความสามารถและสมรรถนะของหน่วยงานเพื่อให้สามารถให้บริการการจดสิทธิบัตรได้รวดเร็วขึ้น รวมถึงเร่งดำเนินการอนุมัติใบสมัครสิทธิบัตรคงค้างโดยเร็ว เพิ่มศักยภาพให้มีความสามารถเท่าเทียมมาตรฐานนานาชาติในเชิงการลดระยะเวลาที่ใช้ในการอนุมัติสิทธิบัตรและเผยแพร่สถิติดำเนินการในลักษณะเดียวกับที่องค์กรในต่างประเทศดำเนินการอยู่

สถิติการยื่นขอสิทธิบัตรและการจดทะเบียนสิทธิบัตร

หน่วย : รายการ

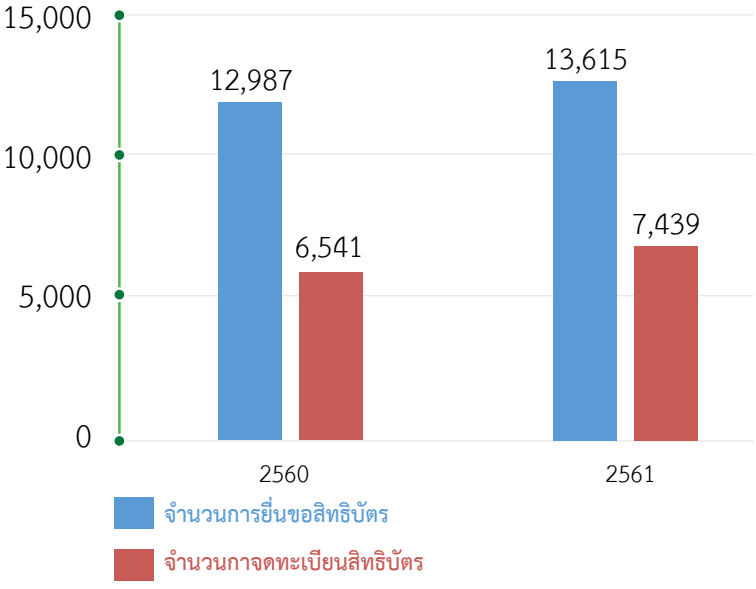

ที่มา: กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ในปี 2561 ประเทศไทยมีคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรจำนวน 13,615 รายการ เพิ่มจาก 12,987 รายการในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 ขณะที่การได้รับสิทธิบัตร ในปี 2561 มีจำนวน 7,439 รายการเพิ่มจาก 6,541 รายการ ในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 แม้ว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาจะสามารถเร่งพิจารณาอนุมัติสิทธิบัตรได้มากขึ้นในแต่ละปี หากแต่ยังมีคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรคงค้างที่จะต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จอีกจำนวนหนึ่ง ดังนั้น การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในเรื่องจำนวนบุคลากร และการพัฒนาระบบงานและการเพิ่มขีดความสามารถทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการประมวลผลและให้บริการแก่ภาคประชาชน รวมถึงผู้ประกอบการ จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการโดยเร็ว

0529

ที่มา : เว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทั้งนี้ ปัญหาและความท้าทายสำคัญของการจดทะเบียนสิทธิบัตร ได้แก่ ขั้นตอนที่ซับซ้อนและต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบ ขณะที่บุคลากรของกรมทรัพย์สินทางปัญญามีจำนวนจำกัด อีกทั้งยังต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมบุคลากรใหม่ประมาณ 2 ปี เพื่อให้สามารถให้บริการตรวจสอบและจดสิทธิบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องรักษาบุคลากรให้คงอยู่ในระบบ

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงต้องเร่งปรับโครงสร้างกรมทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งในขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาสิทธิบัตร และให้ความสำคัญต่อการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับรัฐบาลดิจิทัลและอำนวยความสะดวกในการให้บริการของภาครัฐด้านการจดทะเบียนสิทธิบัตรให้รวดเร็วมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบยื่นคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) เพื่อรองรับการยื่นคำขอโดยไม่ใช้สำเนาเอกสารราชการ (e-Smart Card) และระบบการรับชำระเงินค่าธรรมเนียมด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เป็นต้น รวมถึงกำหนดระเบียบรายได้และค่าตอบแทนที่สามารถดึงดูดให้ผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรเดิมที่มีคุณภาพและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านกับผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรใหม่ทำงานอยู่ในหน่วยงานเดิมได้อย่างมั่นคง อีกทั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบราชการอย่างต่อเนื่อง

0530 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 30

การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ

การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้ระบบนิเวศของธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจได้อย่างมั่นคงในระยะต่อไป ขณะที่บริษัทสตาร์ทอัพในประเทศไทยยังไม่สามารถเติบโตได้เท่าที่ควรและไม่ได้รับการร่วมทุนจากบริษัทร่วมทุนต่างประเทศ ส่วนหนึ่งมาจากการที่ความรู้และทักษะของทีมงานยังไม่เพียงพอที่จะเสนอแผนที่มีศักยภาพในการเติบโตหรือดำเนินธุรกิจตามแผนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับบริษัทร่วมทุนได้ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ และสเกลอัพจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เป็นการสร้างความพร้อมให้แก่ธุรกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ด้านนวัตกรรมในเชิงลึก ขณะเดียวกันผู้ประกอบการสตาร์ทอัพในช่วงเริ่มต้นนั้น มักมีข้อจำกัดด้านแหล่งเงินทุน รัฐบาลจึงควรจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลยุทธศาสตร์สตาร์ทอัพ และสเกลอัพของชาติโดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่จัดทำการประเมินช่องว่างทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของสตาร์ทอัพและสเกล การสนับสนุนทั้งด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่การเงิน เช่น การบ่มเพาะโครงการให้ทุน และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมต่าง ๆ รวมถึงประสานงานกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันนโยบายต่างๆ และสนับสนุนการเติบโตของระบบนิเวศสตาร์ทอัพและสเกลอัพอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service: OSS) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ startup ทั้งในและต่างประเทศ และทำหน้าที่ติดต่อประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่ธุรกิจ Startup ขณะเดียวกันได้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น หรือกองทุน Startup เพื่อสนับสนุนด้านการเงินให้แก่ผู้ประกอบการเริ่มต้นธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้น พ.ศ. .... อยู่ระหว่างการปรับแก้เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาวิสาหกิจเริ่มต้น และ Startup ภายในประเทศ

นอกจากนั้น การสร้างโอกาสการเติบโตทางธุรกิจของ Startup ยังเผชิญกับความท้าทายในการขยายสู่ตลาดจริงที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น ซึ่งรัฐบาลควรเร่งผลักดัน Regulatory Sandbox เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามาทำการทดลองตรวจสอบ แนะนำว่าเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาออกมานั้นสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง มีความปลอดภัย และเป็นไปตามข้อบังคับทางกฎหมาย ซึ่งจะสามารถสนับสนุนการทดลองใช้นวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การเปิดตลาดใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วต่อไป

0531 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 31

การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ

โครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ และหลักคิดเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางในการส่งเสริมรากฐานแห่งความรู้ในการประกอบอาชีพให้เกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืนด้วยตนเองตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องขยายผลโครงการในพระราชดำริ และหลักคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การน้อมนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้มีการน้อมนำโครงการในพระราชดำริมาขยายผลสู่เกษตรกร/ชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโครงการในพระราชดำริตั้งแต่ปี 2495-2560 ไปแล้ว จำนวน 4,741 โครงการ / กิจกรรม

โครงการพัฒนา	เหนือ	กลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	ไม่ระบุพื้นที่ฯ	รวม
- ด้านแหล่งน้ำ	1,289	515	877	654	1	3,336
- ด้านการเกษตร	43	40	28	28	0	139
- ด้านสิ่งแวดล้อม	69	42	40	36	1	188
- ด้านส่งเสริมอาชีพ	91	29	131	94	1	346
- ด้านสาธารณสุข	16	16	7	8	11	58
- ด้านคมนาคม/สื่อสาร	24	22	16	22	0	84
- ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	199	79	57	63	4	402
โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ/รวมอื่น ๆ	107	55	50	35	10	257
รวม	1,838	798	1,206	940	28	4,810

ที่มา สำนักงาน กปร. ณ มิถุนายน 2562

และในปี 2562 ได้มีการขยายผล การดำเนินงานโครงการในพระราชดำริเพิ่มขึ้นจากปี 2560 อีก 69 โครงการ ส่งผลให้โครงการในพระราชดำริรวมทั้งสิ้น 4,810 โครงการ /กิจกรรม (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2562) สำหรับหลักคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ในปี 2559 ได้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลในทุกตำบล จำนวน 7,424 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ของประชาชน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่งผลให้ในปี 2560-2562 มีพื้นที่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่รวมทั้งสิ้น 1,392,527 ไร่

แม้ว่าจะมีการน้อมนำโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ และหลักคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้ในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคงได้เท่าที่ควร เห็นได้จากมีการเรียกร้องให้ภาครัฐช่วยเหลือเยียวยาในช่วงที่ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำที่เกิดขึ้นเป็นประจำเมื่อถึงฤดูการเก็บเกี่ยว จึงเป็นไปได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดหรืออุปสรรค อาทิ ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ เงินทุนและหนี้สิน และปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามโครงการในพระราชดำริและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้เท่าที่ควร

ดังนั้น ภาครัฐควรสร้างความเข้าใจในหลักการของการดำเนินโครงการในพระราชดำริและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในรูปแบบที่เกษตรกรเข้าถึงง่ายและทำได้จริง ต้องมีการติดตาม กำกับและดูแลเกษตรกรที่เข้าร่วมดำเนินโครงการฯ อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร เมื่อเกษตรกรมีความมั่นใจและเห็นถึงประโยชน์ในการดำเนินโครงการฯ ก็จะสามารถปรับเปลี่ยนมาเข้าร่วมโครงการด้วยความเต็มใจมากขึ้น ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

0532 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 32

การสร้างและใช้ Big data ภาคเกษตร

ปัจจุบันประเทศไทยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคเกษตรมากมาย แต่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ และไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลของภาคการเกษตรไทย และสร้างฐานข้อมูล Big data ที่เป็นข้อมูลตั้งแต่ระบบการผลิตไปจนถึงการตลาด และส่งเสริมให้เกิดการใช้ข้อมูลเพื่อการทำการเกษตรกรรมและนโยบายเกษตร ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายจัดทำ Big Data มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 โดยจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรกลาง (Farmer ONE) และในปี 2562 ได้พัฒนาต่อยอดสู่โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรแห่งชาติ เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลด้านการเกษตรจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้มีการลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรแห่งชาติกับหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 9 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อร่วมกันยกระดับการพัฒนาและปฏิรูปภาคการเกษตรให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยข้อมูลที่ครบถ้วน รวดเร็ว แม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านนโยบาย การพยากรณ์ และการเตือนภัยด้านการเกษตร อีกทั้งทุกภาคส่วนยังสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ซึ่งก่อให้ให้เกิดการต่อยอดธุรกิจและบริการใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP)

Big Data กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การขับเคลื่อนในระยะแรก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผลักดันฐานข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ 5 ชนิด คือ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และยางพารา รวมทั้งฐานข้อมูลเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตร และจะขยายเพิ่มอีก 8 สินค้า ให้ครบ 13 สินค้า ภายในปี 2563 รวมทั้งขยายฐานข้อมูลด้านปศุสัตว์และประมงต่อไป ซึ่งสามารถเข้าสืบค้นข้อมูลได้ผ่าน http://agri-bigdata.org และระยะถัดไป จะเร่งดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลทั้ง 10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ด้านการตลาด ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรที่สำคัญ ด้านการเงินของเกษตรกร และด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดทำแผนที่เกษตรเพื่อบริหารเชิงรุก (Agri-map) เพื่อให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลเชิงสารสนเทศด้านการเกษตรในการบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่าน http://agri-maponline.moac.go.th/ และจัดทำ Mobile application โดยใช้ชื่อว่า “เกษตรดิจิทัล” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตรให้ทุกภาคส่วนเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย สำหรับนโยบายเกษตรที่มีการนำ Agri-map มาใช้ดำเนินการ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวเป็นไปเป็นการเกษตรชนิดอื่น ๆ และโครงการส่งเสริมระบบเกษตรแปลงใหญ่ เป็นต้น

แม้ว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะมีการพัฒนา platform และ Mobile application เกี่ยวกับข้อมูลด้านการเกษตร แต่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ และผู้ใช้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่ามี platform และ Mobile application ดังกล่าวแล้ว จึงควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุม การนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการการเพาะปลูก และผลผลิตด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต

0533 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 33

การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร

น้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการทำเกษตรกรรม การพัฒนาทรัพยากรน้ำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงน้ำได้ทุกพื้นที่และสอดคล้องตามฤดูกาล จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ จากข้อมูลสารสนเทศโครงการชลประทาน ในปี 2561 ระบุว่าการพื้นที่ประเทศไทย 320.70 ล้านไร่ มีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทาน 60.30 ล้านไร่ และมีพื้นที่ชลประทานที่พัฒนาแล้ว (ผ่านโครงการชลประทานขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก) เพียง 33.53 ล้านไร่ เมื่อเทียบกับข้อมูลปี 2560 ซึ่งมีพื้นที่ชลประทาน 32.79 ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นมาเพียง 763,340 ไร่ เท่านั้น ซึ่งยังเหลือพื้นที่ชลประทานที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอีก 55.61 ดังนั้นเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตรจึงมีความจำเป็นและควรเร่งดำเนินการอย่างยิ่ง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีแผนงานการพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร โดยบูรณาการทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทาน ทั้งนี้ ปัญหาภัยแล้งมีผลโดยตรงต่อเกษตรกรและผลผลิตการเกษตร ซึ่งหนึ่งในมาตรการความช่วยเหลือคือการดำเนินโครงการขุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร หรือ “บ่อจิ๋ว” ที่ดำเนินการโดยกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง โดยมีการดำเนินการตั้งแต่ปี 2548 - 2562 มีจำนวนมากกว่า 500,000 บ่อ ความสามารถเก็บกักน้ำได้ 524 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ได้รับประโยชน์มากกว่า 1 ล้านไร่ มีครัวเรือนได้รับประโยชน์มากกว่า 500,000 ครัวเรือน ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวช่วยบรรเทาปัญหาภัยแล้งให้กับเกษตรกร ทำให้สร้างรายได้ และเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกรมากขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2563 มีเป้าหมายในการขุดสระน้ำในไร่นาเพิ่มขึ้นอีก 40,000 บ่อทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีแผนแม่บทที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ที่กำหนดเป้าหมายด้วยกัน 7 ด้าน ได้แก่ การจัดการความต้องการ 182 ล้าน ลบ.ม./ปี การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ 6,356 ล้าน ลบ.ม. การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน 13,860 ล้าน ลบ.ม. การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ 13,439 ล้าน ลบ.ม. (พื้นที่ส่งน้ำ 18 ล้านไร่) การพัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ 2,596 ล้าน ลบ.ม. การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต1,242 แปลง (6,210 ไร่) และการเพิ่มน้ำต้นทุนจากฝนหลวง

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตรนั้น ยังประสบปัญหา คือ ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ที่ไม่อำนวยการสร้างพัฒนาแหล่งน้ำและพื้นที่ชลประทาน รวมทั้งการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการประชาพิจารณ์จากประชาชนในพื้นที่ที่อาจเกิดความขัดแย้งในการลงทุนก่อสร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่

อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาระบบชลประทาน ควบคู่กับการเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาในการกักเก็บน้ำในไร่นาขนาดเล็กจากต้นแบบที่สามารถปฏิบัติได้จริง รวมทั้ง เร่งรัดการจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูลเรื่องการใช้น้ำภาคเกษตร และข้อมูลด้านการชลประทาน เพื่อช่วยในการวางนโยบายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการติดตาม ประเมินและคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์อุทกภัย และภัยแล้งที่ทวีความรุนแรงขึ้นในทุกปี และควรสร้างฐานความรู้ ฐานงานวิจัย ความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการประยุกต์ใช้ข้อมูล ซึ่งจะนำมาสู่การสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาคเกษตรของประเทศได้ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

0534 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 34

ส่งเสริม Smart farmer และ Precision farming

การแข่งขันในสินค้าเกษตรในปัจจุบันมีแนวโน้มทวีความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากหลายประเทศที่เป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรต่างพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต เพื่อสร้างความมั่นคงอาหารที่แต่ละประเทศพยายามลดการพึ่งพาจากต่างประเทศหากเกิดวิกฤตขาดแคลนอาหาร ขณะเดียวกันมีผลผลิตส่งออกเพื่อสร้างรายได้ และตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารยังคงมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการเติบโตของประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น นอกจากเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ดังนั้น จึงทำให้แต่ละประเทศต้องมีการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยประเด็นปฏิรูปที่สำคัญคือ การยกระดับเกษตรกรให้เข้าสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องด้วยนวัตกรรมการเกษตรผ่าน Mobile Application รวมทั้งสามารถใช้นวัตกรรมและ Mobile Applications ในการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อปรับระบบการผลิตไปสู่เกษตรแม่นยำ (Precision farming) มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ปี 2557 - 2560
- เข้าร่วมโครงการ จำนวน 9,249 ราย
- ผ่านประเมิน จำนวน 7,598 ราย
- ผ่านประเมิน จำนวน 1,651 ราย

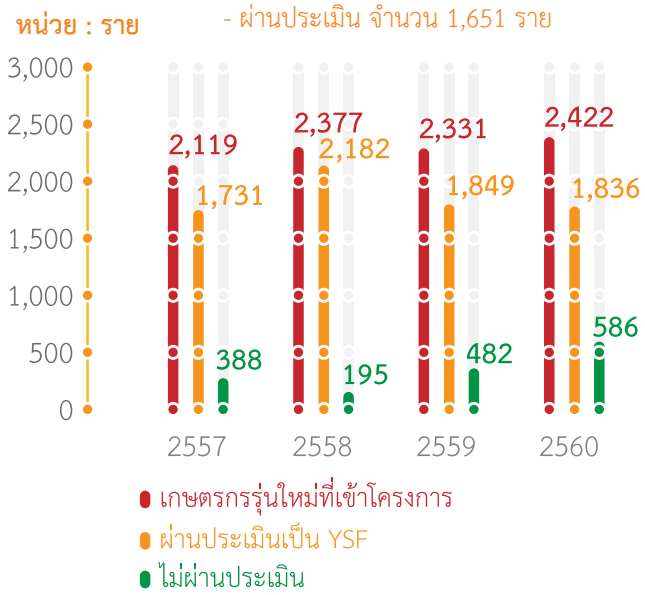

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การดำเนินงานในปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ร่วมพัฒนาระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online) เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงได้ผ่านระบบออนไลน์ นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังได้ดำเนินนโยบายด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer โดยจัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา 4 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) Smart Thinking เกี่ยวกับความคิดซึ่งเกษตรกรจะต้องเก่ง ดี และแข็งแรง (2) Smart Farm พัฒนาระบบการผลิต (3) Digital Market ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการตลาด และ (4) Excellent Network/Group การสร้างเครือข่าย โดยมีกระบวนการพัฒนาตั้งแต่การทำให้เกษตรกรทราบถึงคุณสมบัติที่ตนเองขาด และได้รับการพัฒนาศักยภาพตามรายบุคคล เริ่มต้นจากเกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer สู่เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer และได้รับการ

ผลักดันจนสามารถกลายเป็นเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบได้ในที่สุด ในปี 2562 มีเกษตรกรได้รับการประเมินศักยภาพเป็น Smart Farmer จำนวน 16,519 ราย มีการพัฒนาเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer สู่การเป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 3,850 ราย และมีเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบระดับเขต ที่เป็นต้นแบบให้เพื่อนเกษตรกรทั้งหมด 385 ราย จากผลการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้เกิด การรวมกลุ่มเกษตรกร เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง เกิดแหล่งเรียนรู้และช่วยพัฒนาเกษตรกรรายอื่น ๆ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

แม้ว่ามีการดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงประสบปัญหาคนรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งในด้านองค์ความรู้และแหล่งสินเชื่อ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการดำเนินโครงการ Young Smart Farmer เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนเกษตรกรสูงวัย รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม จากการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีแนวโน้มผู้เข้าร่วมโครงการ Young Smart Farmer เพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2562 มีเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการจำนวน 2,886 ราย

ในระยะถัดไป ควรสนับสนุนโครงการ Smart Farmer / Young Smart Farmer ให้มากขึ้น โดยเป็นลักษณะเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และให้คำแนะนำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตวกรรม และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความเข้มแข็ง ให้เข้ามาร่วมพัฒนาภาคเกษตรและนำไปสู่การจัดการแปลงเกษตรแบบแม่นยำ นอกจากนี้ควรมีการบูรณาการ กิจกรรม/โครงการ ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก โดยยึดคนพื้นที่ สินค้าเป็นหลักและส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เสริมสร้างการเรียนรู้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกรวดเร็ว และควรมีการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูล Smart Farmer เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานของเกษตรกรให้สะดวกมากยิ่งขึ้น

0535 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 35

การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา

การทำเกษตรของเกษตรกรเป็นอาชีพที่ต้องแบกรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก อาทิ ภัยพิบัติและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว ทำให้ประสบปัญหาผลผลิตเสียหายและขาดทุนจากการลงทุน ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติให้กับเกษตรกรและแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางการปฏิรูประบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญาทั้งในระดับเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน จึงเป็นกลไกที่เข้ามาช่วยสร้างหลักประกันและบรรเทาผลกระทบจากการลงทุน ทำให้ภาระหนี้สินลดลง และมีเงินทุนเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกในรอบต่อไป

รัฐบาลได้นำกลไกระบบประกันภัยพืชผลมาใช้กับสินค้าเกษตรตั้งแต่ปี 2559 โดยเริ่มที่สินค้าข้าว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการระบาดของศัตรูพืชเป็นประจำ โดยในปีแรกเกษตรกรยังไม่สนใจเข้าร่วมโครงการ ต่อมาในปี 2561 มีเกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมากขึ้น ให้มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 93.34 ของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด (30 ล้านไร่) ส่งผลให้ในปีเดียวกันได้ขยายผลการทำประกันภัยมายังสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และดำเนินโครงการประกันภัยข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้งและตามมาด้วยน้ำท่วม ส่งผลให้มีพื้นที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติจำนวน 3.73 ล้านไร่ จากพื้นที่เป้าหมาย 30 ล้านไร่ และจ่ายค่าสินไหมทดแทนไปแล้วกว่า 3,700 ล้านบาท เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการทำประกันภัยจำนวนกว่า 300,000 ราย คิดเป็นสัดส่วนค่าสินไหมทดแทนหรือเบี้ยประกันภัยที่รัฐบาลอุดหนุน (1,740 ล้านบาท) หรือประมาณร้อยละ 200 สำหรับระบบเกษตรพันธสัญญา ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ซึ่งมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา เป็นกลไกกำกับดูแลและคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต และขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม

0535

การจัดทำระบบประกันภัยพืชผลที่ภาครัฐดำเนินการยังคงเป็นการสนับสนุนงบประมาณ (อุดหนุนเบี้ยประกัน) เพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ซึ่งยังไม่ได้เกิดจากความสมัครใจของเกษตรกรเองทั้งหมด เนื่องจากเกษตรกรมีความกังวลเรื่องการจ่ายเบี้ยประกันภัยที่มีราคาแพง รวมทั้งยังไม่มั่นใจต่อระบบประกันภัยพืชผลว่าจะสามารถลดภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรและมีเงินทุนเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกในรอบต่อไปหากเกิดภัยพิบัติ ซึ่งส่งผลขนาดผู้เอาประกันที่น้อย และมีผลต่อค่าเบี้ยและการขยายผลไปสู่สินค้าเกษตรชนิดอื่นได้ สำหรับการทำเกษตรพันธสัญญา มีข้อจำกัดที่เกิดจากความสมัครใจและไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการที่รับซื้อสินค้าที่จะตกลงซื้อขายร่วมกัน เนื่องจากมีข้อผูกพันทางสัญญา จึงทำให้ระบบเกษตรพันธสัญญาได้รับความสนใจค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะมีกลไกในคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต และขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรมแล้ว

การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผล ภาครัฐควรสร้างความเข้าใจและเพิ่มมาตรการจูงใจให้เกษตรกรมีความมั่นใจต่อระบบการประกันภัยพืชผล เพื่อให้เกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทประกันภัยสามารถคิดค่าเบี้ยประกันภัยได้ในราคาถูกและจ่ายค่าสินไหมทดแทนได้มากขึ้น รวมถึงสามารถขยายผลไปยังสินค้าเกษตรอื่น ๆ ต่อไปได้ และการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนรับรู้และรับทราบถึงการใช้ประโยชน์พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 ที่เป็นตัวช่วยในการคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาให้เกิดความเป็นธรรม

0536 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 36

การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร

องค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพภาคเกษตรและเกษตรกร ตั้งแต่การเพาะปลูก การแปรรูป และการตลาด ซึ่งที่ผ่านมาการประยุกต์ใช้งานวิจัยและพัฒนาของไทยค่อนข้างน้อยและนำมาใช้ให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ต่ำกว่าที่ควร ภายใต้แผนการปฏิรูปฯ จึงให้ความสำคัญกับการสร้างกลไกพัฒนานวัตกรรมในระดับพื้นที่ โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมการทำการวิจัยและพัฒนาที่ใช้ได้จริงและตรงกับความต้องการของชุมชน และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชนได้

ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้เป็นแหล่งบริการเกษตรกรที่รวบรวมองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และพัฒนาต่อยอดการผลิตไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม โดยบูรณาการร่วมกันใน 6 ภาคี คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกร ภาควิชาการ และภาคเอกชน ร่วมกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการคัดเลือกในพื้นที่ และมีรูปแบบโครงสร้าง 1 จังหวัด 1 ศูนย์

ในปี 2563 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการจัดตั้งศูนย์ AIC ให้แล้วเสร็จ จำนวน 77 ศูนย์ ภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดทั้ง 77 จังหวัด และให้มีศูนย์แห่งความเป็นเลิศ เป็นศูนย์เครือข่ายศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรมภายในจังหวัด ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร และศูนย์วิจัย ทดลอง ทดสอบด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร สำหรับรูปแบบแนวทางการขับเคลื่อนของศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรม จะเน้นการส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยจะใช้ฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน รวบรวมเกษตรกรต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรปราดเปรื่องรุ่นเยาว์ และเน้นการจัดการในพื้นที่แปลงใหญ่ ตลอดจนเสริมสร้างองค์ความรู้ทั้งด้านการค้าอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างเรื่องราว และพัฒนารูปลักษณ์บรรจุภัณฑ์ รวมถึงมาตรการและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรไทยมีองค์ความรู้และมีเครือข่ายที่ดี ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวยังอยู่ในระยะเริ่มต้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

การจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นเพียงการเชื่อมโยงชุมชนและเกษตรกรกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ร่วมกันพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตรและถ่ายทอดงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมไปสู่ชุมชนให้สามารถนำไปใช้เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน ซึ่งควรสร้างผู้นำชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรปราดเปรื่องรุ่นเยาว์ ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมในด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และร่วมกันผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรไปสู่การบริหารจัดการเชิงพาณิชย์ให้สามารถเกิดผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

0537 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 37

การส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

บริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในในปัจจุบัน ส่งผลให้ทิศทางของการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่มีการใช้เครื่องมืออัตโนมัติและดิจิทัลมีแนวโน้มชัดเจนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความต้องการทักษะและอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ความต้องการแรงงานที่มีทักษะเฉพาะในหลากหลายสาขาอาชีพ อาทิ จากการประมาณการของสำนักงาน EEC พบความต้องการในกลุ่มอาชีพ System Integrator ในปี 2562 – 2565 ประมาณ 4,500 คน ขณะที่ยังไม่มีหลักสูตรสอนด้านดังกล่าวโดยตรง รวมถึงประมาณการความต้องการกำลังคนที่เกี่ยวเนื่องกับสาขาอาชีพด้านซอฟแวร์ ประมาณ 43,000 คน และกลุ่มงานในสาขาการแปรรูปอาหารอีกประมาณ 45,000 คน และปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการถึงร้อยละ 38.8 นอกจากมิติความต้องการที่จำแนกตามอาชีพแล้ว หากพิจารณาถึงคุณลักษณะของแรงงานไทย จะพบว่า มีสัดส่วนการใช้แรงงานฝีมือเพียงร้อยละ 14.4 แต่มีการใช้แรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมการผลิตสูงถึงร้อยละ 83.5 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างของทักษะ ทั้งของแรงงานไร้ฝีมือที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนายจ้างและทักษะของผู้ประกอบการในการบริหารจัดการแรงงานทักษะฝีมือต่ำ โดยช่องว่างดังกล่าวล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบการทดแทนแรงงานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม พบว่า จากรายงานของ OECD (2018) ประเมินว่าในอีก 15 ปีข้างหน้า ร้อยละ 14 ของแรงงานมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยี และอีกร้อยละ 30 ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทักษะที่ใช้ในการทำงาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีทักษะที่สูงขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานที่มีความหลากหลาย ตลอดจนเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้

ปัจจุบันกระทรวงแรงงานร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการนำเสนอ รวบรวม วางแผน และกำหนดวิธีการหรือเงื่อนไขในการจัดสรรทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นการบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว สำหรับแรงงานที่ต้องการเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาทักษะ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแรงงานที่มีข้อจำกัดด้านเงินทุน เพื่อให้มีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น และลดอุปสรรคทั้งในแง่ของแหล่งเงินทุน การขาดรายได้ในขณะฝึกฝนพัฒนาฝีมือ หรือการกีดกันจากนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐยังไม่เข้มแข็งพอสำหรับการสร้างโอกาสให้แก่แรงงานทักษะเฉพาะ โดยเฉพาะในยุคที่มีการทดแทนแรงงานด้วยเทคโนโลยี ดิจิทัล และเครื่องจักรกลสมัยใหม่ ทั้งนี้ ควรสร้างภาคีความร่วมมือจากภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ทราบจำนวนแรงงานที่กำลังจบการศึกษาและทักษะที่จะต้องพัฒนาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยเร็ว รวมทั้งการพัฒนาแรงงานเดิมให้มีทักษะที่หลากหลาย นำไปสู่การผลิตบุคลากรที่มีทักษะเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

0537

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของแรงงานเพื่อพัฒนาทักษะยังคงมีข้อจำกัด ประกอบกับทัศนคติส่วนใหญ่ของแรงงานไทยที่มองว่าการพัฒนาทักษะไม่ใช่เรื่องจำเป็น รวมทั้งโครงสร้างทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะ ตลอดจนความไม่เชื่อมโยงกันของแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

ดังนั้น นอกเหนือจากการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ควรมีมาตรอื่น ๆ เพื่อจูงใจและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ระบุถึงความต้องการแรงงาน (จำนวนและคุณลักษณะ) ในแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อให้การอบรมและพัฒนามีความเฉพาะเจาะจงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง บูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิด (MOOCs) ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัยต่าง ๆ (นอกจากหลักสูตรพื้นฐานในระดับมหาวิทยาลัย) การพัฒนา Platform การฝึกอบรมคุณภาพสูงจากภาครัฐที่ไม่มีค่าใช้จ่ายหรือค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก ที่สามารถรองรับความต้องการของผู้ที่ต้องการยกระดับทักษะได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมกับการพัฒนาทักษะการทำงานตอบโจทย์ศตวรรษที่ 21 และอุตสาหกรรมเป้าหมาย นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพแรงงานในที่สุด รวมทั้งส่งเสริมมาตรการจูงใจ เพื่อเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน อาทิ การศึกษาหารูปแบบสิทธิประโยชน์สำหรับนายจ้างและลูกจ้างในการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง การประยุกต์ใช้รูปแบบโมเดลของประเทศสิงคโปร์ ในการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้คนเกิดการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดทำระบบเทียบโอนประสบการณ์ โดยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนที่ชัดเจน และให้แรงงานสามารถสะสมความรู้ การฝึกอบรม และประสบการณ์เพื่อใช้ในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปได้ รวมทั้งพัฒนาระบบการพัฒนากำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ปัญหา การสร้างและพัฒนานวัตกรรมได้

0538 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 38

การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร

บริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในในปัจจุบัน ส่งผลให้ทิศทางของการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่มีการใช้เครื่องมืออัตโนมัติและดิจิทัลสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความต้องการแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้านเป็นที่ต้องการมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาฝีมือแรงงานยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานทักษะทางเทคนิคเฉพาะของแต่ละอุตสาหกรรม หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษา จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงความต้องการของตลาดและแนวทางการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อให้สามารถพัฒนาฝีมือแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจุบันกระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2,645.77 ล้านบาท เพื่อดำเนินการพัฒนาแรงงานคุณภาพ (Super Worker)) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร ตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นไป โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้กำหนดแผนงาน/โครงการหลักที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับ Thailand 4.0 เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงานรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูง ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การยกระดับแรงงานไทยให้ได้มาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการแข่งขัน การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีชั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมและบริการ การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน สู่ SME 4.0 รวมถึงพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อรองรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต และการประกันคุณภาพการฝึกอบรมฝีมือแรงงานในรายอุตสาหกรรมเป้าหมาย

นอกจากนั้น ยังได้กำหนดแผนงาน/โครงการสนับสนุนด้าน Training Platform สานพลังประชารัฐพัฒนาศักยภาพแรงงาน การพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ เพื่อรองรับธุรกิจขนส่งและการค้าระหว่างประเทศ การวิจัย ศึกษาการฝึกอบรมฝีมือแรงงานกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงานใน 5 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S - Curve) การศึกษารูปแบบการฝึกอบรมฝีมือแรงงานกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงานใน 5 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S - Curve) รวมถึงศึกษารูปแบบ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและบริการในอนาคต ขณะเดียวกันการจัดตั้งกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นอีกกลไกสำคัญในการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ

0538

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานรับผิดชอบควรสนับสนุนการสร้างความเชื่อมโยงและต่อยอดการพัฒนาฝีมือแรงงานผ่านการพัฒนาแพลตฟอร์มฝึกอบรมคุณภาพสูงจากรัฐที่ไม่มีค่าใช้จ่ายหรือค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก ที่สามารถรองรับความต้องการของผู้ที่ต้องการยกระดับทักษะได้ทั่วถึง ครอบคลุมกับการพัฒนาทักษะการทำงานตอบโจทย์และอุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกการจัดให้มี Matching Platform เพื่อสนับสนุนการจัดหาแรงงานและสร้างฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ความต้องการแรงงานในตลาด ร่วมกับภาคเอกชนและอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างใกล้ชิด รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรระดับอุดมศึกษาร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในตลาดโดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต โดยส่งเสริมบทบาทของสมาคมอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมเป็นกลไกหลักในการกำหนดกรอบและวางแผนพัฒนาทักษะเฉพาะในแต่ละอุตสาหกรรม และให้ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการฝึกอบรมคุณภาพสูงและวางระบบพื้นฐานอื่น ๆ เพื่อเชื่อมแพลตฟอร์มรัฐและเอกชนเข้าด้วยกัน รวมถึงการพัฒนาสิทธิประโยชน์ด้านการส่งเสริมการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการนอกเหนือจากการให้สิทธิประโยชน์แก่แรงงานเพื่อจูงใจการส่งแรงงานไปพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

0539 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 39

การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน

บริการการเงินในระดับชุมชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินชุมชน สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สหกรณ์ กองทุนสวัสดิการชุมชน ฯลฯ ยังไม่สามารถทำให้ชุมชนเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนได้ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ การขาดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม ขาดแม่ข่ายในการสร้างศักยภาพในการพัฒนามาตรฐาน และยกระดับการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ ขาดกฎหมายเพื่อรองรับการเป็นนิติบุคคลขององค์กรการเงินระดับฐานรากบางส่วน รวมทั้ง ขาดการรองรับการรวมกลุ่มข้ามชุมชน ที่มีข้อจำกัดการเชื่อมโยงระหว่างกัน การกู้ยืมข้ามกลุ่มยังมีความเสี่ยงสูง การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางการเงินและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องยกระดับการบริหารจัดการของสถาบันการเงินชุมชนเข้าสู่โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน ผ่านการสนับสนุนโดยธนาคารผู้ประสานงาน สร้างการบริหารจัดการทุนชุมชน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้น มีแหล่งทุนในการประกอบการ เป็นการสนับสนุนการจัดสวัสดิการโดยชุมชน นำไปสู่การสร้างวิสาหกิจชุมชนในระยะต่อไปได้

พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ.2562 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2562 ซึ่งจะนำไปสู่การจัดตั้งโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน โดยจะต้องทำการปรับกรอบระยะเวลาดำเนินการให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยศึกษาสถิติที่เกี่ยวข้องกับความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ โอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะ และรายได้ต่อครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ย้อนหลัง 10 ปี และลงพื้นที่สังเกตการเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการแก้ปัญหาของรัฐบาล ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ประเมินความต้องการของชุมชน (Community Needs Assessment) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนในการพัฒนา และมองไปถึงอนาคตระยะกลางและระยะยาว เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมต่อไป รวมทั้ง พัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยสนับสนุนงบประมาณในการจัดสวัสดิการชุมชนให้ครอบคลุมสมาชิกทุกช่วงวัย และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงิน โดย ณ สิ้นเดือนกันยายน 2562 ได้เปิดให้บริการธนาคารชุมชน 477 แห่ง มีการทำธุรกรรม จำนวน 55,917 รายการ ประชาชนในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงิน 1,144,800 ราย จำนวนบริการธนาคารชุมชนใช้ระบบงาน GSB Corporate Internet Banking (CoIB) กับ Mobile Banking (MyMo) จำนวน 246 แห่ง และยังไม่ใช้ระบบใด ๆ จำนวน 231 แห่ง

0539

ที่มา : กระทรวงการคลัง

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันธนาคารออมสินอยู่ระหว่างตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการเป็นตัวแทนการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งอาจมีผลกระทบกับองค์กรการเงินชุมชน/สถาบันการเงินชุมชนในปัจจุบัน ซึ่งให้บริการการทำธุรกรรมทางการเงินที่เป็นไปตามบริบทของแต่ละชุมชน ทำให้องค์กรการเงินชุมชน/สถาบันการเงินชุมชน อาจไม่สามารถเข้าร่วมการเป็นตัวแทนการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคาร อีกทั้งบริการธนาคารชุมชนบางแห่งตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินและเคาน์เตอร์เซอร์วิส จากปัจจัยดังกล่าวทำให้มีปริมาณการทำรายการน้อย ขณะเดียวกันการสนับสนุนงบประมาณสวัสดิการชุมชน (matching fund) ช่วงที่ผ่านมา ยังไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมสมาชิกทั้งหมด นอกจากนี้ ประชาชนในระดับพื้นที่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลและแนวคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำซึ่งส่งผลต่อการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ เพื่อผลักดันให้สถาบันการเงินชุมชนเข้าร่วมการเป็นตัวแทนให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคาร ซึ่งเป็นการยกระดับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนเข้าสู่โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชนได้ ควรจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินการดังกล่าว ตลอดจนการขยายการสนับสนุนงบประมาณสวัสดิการชุมชน (matching fund) ออกไปให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบการสร้างการบริหารจัดการทุนในชุมชนได้ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการอบรมหรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดเพื่อให้ประชาชนเข้าใจความเหลื่อมล้ำและรับรู้สิทธิที่พึงได้ของตนด้วย ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริงและยั่งยืน

0540 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 40

การพัฒนาธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนเป็นหัวใจในการสร้างงาน สร้างรายได้ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน แม้ประเทศไทยจะมีธุรกิจชุมชนหลายรูปแบบ ทั้งวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ แต่ยังคงประสบปัญหาในการพัฒนาต่อยอด เนื่องจากขาดกลไกการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านนโยบายจากภาครัฐในปัจจุบันยังขาดความต่อเนื่องและขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานมุ่งเน้นดูแลเฉพาะกลุ่มธุรกิจชุมชนในเครือข่ายที่รับผิดชอบ รวมทั้งธุรกิจชุมชนที่ดำเนินการโดยสมาชิกในชุมชนยังต้องการการสนับสนุนทางด้านองค์ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการและช่องทางการตลาด เพื่อให้สมาชิกอยู่รอดและสามารถขยายกิจการได้ จึงมีความจำเป็นในการปฏิรูปเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมจากฐานรากควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายระดับมหภาค อันจะนำไปสู่การเติบโตอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานของส่วนราชการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปดังกล่าว โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ได้ด้วยตนเอง อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน การอบรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ การอบรมการทำแผนธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทางการค้าในรูปแบบคลัสเตอร์รายพื้นที่และกลุ่มผลิตภัณฑ์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประกอบธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการส่งต่อเทคโนโลยีและกลุ่มลูกค้าระหว่างกันเป็นการขยายตลาดให้กว้างขึ้น ทำให้ที่ผ่านมาธุรกิจชุมชนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างเช่นอัตราการเติบโตของมูลค่าสินค้า OTOP ในปี 2561 ที่เติบโตขึ้นร้อยละ 24.4

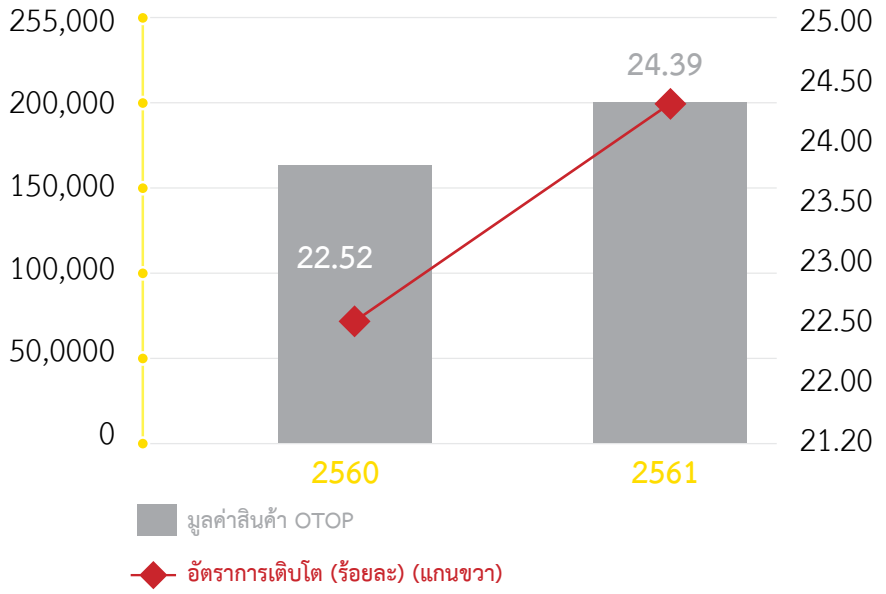

0540

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันนั้น ยังมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่ดำเนินการอยู่แล้ว และการดำเนินการอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจชุมชนสามารถพัฒนาสินค้าและบริการ รวมทั้งเพิ่มช่องทางการขายสินค้าให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการในลักษณะบูรณาการ เพื่อจัดทำโครงการฝึกอบรม และโครงการพัฒนาทักษะที่สอดรับกับอุปสงค์ของสินค้าและบริการ ศักยภาพ และทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตของแต่ละพื้นที่ ใช้การตลาดนำการผลิต และผลิตสินค้าตามความต้องการของตลาด สร้างอัตลักษณ์ประจำถิ่นเจาะกลุ่มลูกค้าเพื่อให้สินค้าได้รับการยอมรับและสามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นการพัฒนาช่องทางการตลาดและรูปแบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อให้ธุรกิจที่อยู่ในชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการตลาดออนไลน์ถือเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ และทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน สอดรับกับกระแสบริโภคนิยมที่คนรุ่นใหม่ที่ใช้ช่องทางออนไลน์ในการซื้อสินค้า โดยเฉพาะการทำการประชาสัมพันธ์และการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงตัวผู้บริโภคได้ใกล้ชิดมากขึ้น เช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ ฯลฯ

0541 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 41

การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)

ปีที่ผ่านมา พบว่าภาครัฐมีงบประมาณไม่เพียงพอในการลงทุนพัฒนาชุมชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึงทั้งประเทศ นอกจากนี้ การจัดสรรงบประมาณยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และไม่สอดคล้องกับความต้องการในระดับพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ข้อมูลจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พบว่ามีชุมชนที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหาแต่ต้องการเงินทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ในหลายด้าน ซึ่งไม่สามารถใช้งบท้องถิ่นได้เพียงอย่างเดียว การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF) จึงเป็นการนำเครื่องมือในการลงทุนทางสังคมรูปแบบใหม่มาใช้แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำภายในประเทศอย่างบูรณาการและยั่งยืน พัฒนาเครือข่ายผู้นำชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีศักยภาพทั่วประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักธุรกิจ นักวิชาการ นักการเมือง สนับสนุนและให้คำแนะนำเพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ทำให้เกิดเครือข่ายชุมชนขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก คู่ขนานไปกับการดำเนินนโยบายระดับมหภาคของรัฐ เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางสังคมและการพัฒนาพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนสร้างระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐาน และตลาดการลงทุนทางสังคมในประเทศไทยเพื่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างบูรณาการและยั่งยืน ซึ่งจะสามารถลดภาระทางด้านงบประมาณของรัฐและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้

ที่ผ่านมาหลังจากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ได้กำหนดมาตรการในการสนับสนุนวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ได้รับการจดทะเบียน จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร สิทธิประโยชน์ด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่น รวมทั้งบุคคลที่สนับสนุนกิจการของวิสาหกิจเพื่อสังคมจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรเช่นกัน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมและกลุ่มกิจการเพื่อสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจุบันกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการสรรหาผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

อย่างไรก็ตาม การบรรลุเป้าหมายของประเด็นในการจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากการพัฒนาในระดับชุมชนยังเป็นการพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำที่สำคัญยังคงมีปัญหาด้านงบประมาณ ดังนั้น การวิเคราะห์หาแนวทางการลงทุนเพื่อสังคมในรูปแบบอื่นเพื่อให้ยังคงสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำให้ได้อย่างยั่งยืนจึงเป็นประเด็นท้าทายสำคัญ

ดังนั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ควรมีการสนับสนุนให้เกิดการสร้างนวัตกรรมทางสังคมและการพัฒนาพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบใหม่ ๆ อาทิ การร่วมมือกับภาคเอกชนที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาทางสังคม การร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์ในการส่งเสริมการระดมทุนรูปแบบใหม่ ๆ ผ่านตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อเน้นผลลัพธ์เพื่อสังคม อาทิ โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนทางการเงินและการลงทุน (SE Bank) มาตรการจูงใจในการลงทุนผ่านกองทุน SIF และสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ นอกเหนือจากการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร รวมถึงการเป็นหน่วยงานกลางในการจัดสรรเงินบริจาคที่กระจุกตัวไปกระจายและพัฒนาสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้ ในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นควรเร่งดำเนินการผลักดันการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้ พ.ร.บ. วิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 อาทิ ร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ พ.ศ. .... ร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนและเงินเพิ่มของวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... เพื่อให้วิสาหกิจเพื่อสังคมได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมโดยรวมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

0542 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 42

การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ

ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้เป็นปัญหาสำคัญที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาโดยตลอด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งกลไกการจัดการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำมีหลากหลายและกระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก ทำให้การกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาไม่มีเอกภาพ จึงจำเป็นต้องจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ เพื่อเป็นกลไกการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ ทั้งในด้านนโยบาย งบประมาณ และแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะส่งผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างทั้งในระดับประเทศ หน่วยงาน และพื้นที่ รวมถึงสร้างกลไกความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน วิชาการ และประชาสังคม และท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลากหลายมิติ

ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. .... เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำให้เกิดประสิทธิภาพ และยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561 และให้ส่งร่างระเบียบฯ ดังกล่าว ให้คณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา โดยมีมติให้ปรับชื่อร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เป็น “ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบูรณาการเพื่อพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม พ.ศ. ....” กำหนดให้มีกลไกการขับเคลื่อนงานในรูปแบบคณะกรรมการที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานกรรมการ กรรมการประกอบด้วยรัฐมนตรี ภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดให้ สศช. ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการแทนการจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ ซึ่งคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการวางแนวทางการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและประสานการดำเนินงานตามภารกิจ แผนงานหรือโครงการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม อีกทั้งเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ และมาตรการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนของสำนักเลขาคณะรัฐมนตรี (สลค.) ส่งร่างระเบียบฯ ฉบับปรับปรุงให้ สศช. ยืนยัน เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ สศช. ได้ประสานงานอย่างต่อเนื่องกับ สลค. เพื่อติดตามความก้าวหน้า และระหว่างที่ร่างระเบียบฯ ยังไม่มีผลบังคับใช้ สศช. ได้ดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องไปพลางก่อนภายใต้ความรับผิดชอบของกองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม สศช.

0542

อย่างไรก็ตาม เมื่อ สศช. เสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาลงนามและประกาศใช้แล้วนั้น สศช. ควรเร่งผลักดันให้เกิดการบูรณาการเพื่อพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม โดยนำระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า TPMAP :Thai People Map and Analytics Platform ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่หลายมิติ อาทิ มิติรายได้ มิติการศึกษา มิติการเข้าถึงบริการสาธารณะ มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ/ความเร่งด่วนของปัญหา รวมทั้งสามารถระบุพื้นที่เป้าหมายและตัวกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นคนยากจนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ อันจะเป็นผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำสามารถดำเนินมาตรการและนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดยิ่งขึ้น

0543 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 43

การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคม

ในประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีการสร้างหลักประกันทางสังคมอย่างเพียงพอให้กับประชาชนผ่านระบบประกันสังคมหรือรัฐสวัสดิการ แต่สำหรับกรณีของประเทศไทย ถึงแม้ว่าโครงการประกันสังคมจะได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว จำนวนผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบประกันสังคมยังเป็นคนส่วนน้อย เนื่องจากโครงสร้างของตลาดแรงงานของประเทศไทยที่มีแรงงานนอกระบบจำนวนมาก โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม รวมถึงแนวโน้มของคนรุ่นใหม่ที่มีทัศนคตินิยมการทำงานอิสระ

โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้ที่มีงานทำทั้งหมดประมาณ 38.3 ล้านคน โดยเป็นแรงงานนอกระบบ 21.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.3 ซึ่งคนกลุ่มนี้เป็นผู้ทำงานที่ไม่มีหลักประกันสังคมใด ๆ อย่างไรก็ตาม สำนักงานประกันสังคมมีมาตรการในการส่งเสริมให้กลุ่มแรงงานนอกระบบมีหลักประกัน โดยการขอรับสิทธิเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40 ซึ่งเป็นการประกันตนในรูปแบบภาคสมัครใจ โดย ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ทั้งหมด 1.6 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 5.6 ขณะที่จำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มีทั้งหมด 1.6 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ร้อยละ 14.4 โดยที่ผ่านมา สำนักงานประกันสังคมได้มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบเข้ามาเป็นสมาชิกผู้ประกันตนในกองทุนประกันสังคม อาทิ การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการประกันสังคม การเพิ่มสิทธิประโยชน์และเพิ่มทางเลือกการจ่ายเงินสมทบใหม่ รวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่แรงงานนอกระบบ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40 จะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้ประกันตนดังกล่าวต่อจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด คิดเป็นเพียงร้อยละ 20.7 ทั้งนี้ เนื่องจากแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม และอยู่ในพื้นที่ชนบททำให้ขาดการเข้าถึงระบบประกันสังคม แม้ว่าจะมีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการ แต่การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการให้บริการอาจไม่ใช่รูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ แรงงานนอกระบบยังขาดความตระหนักรู้ในความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคมเพื่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต ในขณะที่สิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบภายใต้ระบบประกันสังคมเองยังคงไม่สามารถจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบได้มากเท่าที่ควร

ดังนั้น การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักและการรับรู้ถึงความสำคัญของการมีหลักประกัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ที่สามารถจูงใจแรงงานนอกระบบได้มากยิ่งขึ้น เช่น การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ผู้ประกันตนสามารถตัดสินใจในการเลือกแผนการลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนตามความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละคน เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มช่องทางในการจ่ายเงินสมทบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในเขตชนบท อาทิ การออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการงานประกันสังคมแบบเบ็ดเสร็จแก่ประชาชนในพื้นที่

0544 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 44

การประสานโครงการสวัสดิการในปัจจุบัน

ที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดสวัสดิการสังคมและกำหนดให้มีมาตรการทางสังคมซึ่งจากข้อมูลความยากจนและเหลื่อมล้ำ ปี 2561 พบว่า จำนวนคนจนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 5.3 ล้านคนในปี 2560 เป็นประมาณ 6.7 ล้านคน ในปี 2561 หรือมีสัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.87 ของประชากรทั้งประเทศเป็นร้อยละ 9.85 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจำนวนคนจนมีจำนวนลดลงอย่างมากจากร้อยละ 65.17 ในปี 2531 เหลือเพียงร้อยละ 9.60 ในปี 2561 ในขณะที่ความเหลื่อมล้ำทางสังคมยังลดลงไม่มากนักแต่เมื่อพิจารณาเพียงรายมิติความเหลื่อมล้ำด้านสวัสดิการมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐานในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่ยากจน และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจัดสวัสดิการและมาตรการทางสังคมขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนยังคงมีความทับซ้อน และไม่ครอบคลุมและทั่วถึงอย่างแท้จริง จึงจำเป็นและควรเร่งดำเนินการประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมอย่างยิ่ง

การจัดสรรสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคม

ประชากรที่ได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

	2557	2558	2559	2560	2561
ผู้สูงอายุยากจนที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้พิการ	1,485,170	977,257	1,362,882	1,216,114	1,397,147
ผู้สูงอายุยากจนทั้งหมด	1,643,560	1,086,012	1,489,429	1,325,303	1,540,844
สัดส่วน (%)	**90.4**	**90.0**	**91.5**	**91.8**	**90.7**

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประชากรที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการ (หน่วย:คน)

	2557	2558	2559	2560	2561
ผู้พิการที่ยากจนที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้พิการ	247,672	180,922	249,988	234,096	304,743
ผู้พิการที่ยากจนทั้งหมด	370,897	262,409	366,486	317,036	402,624
สัดส่วน (%)	**66.8**	**68.9**	**68.2**	**73.8**	**75.7**

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สัดส่วนประชากรที่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

	การได้รับบัตรสวัสดิการคิดเป็นสัดส่วนต่อผู้ที่ได้รับทั้งหมด (%)	สัดส่วนผู้ที่ได้รับบัตรสวัสดิการต่อประชากรในแต่ละกลุ่ม (%)
คนไม่จนที่ได้รับ	84.47	13.55
คนจนที่ได้รับ	15.53	22.80
รวม	**100.00**	**14.46**

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2562

การดำเนินงานในปัจจุบัน หน่วยงานรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดให้มีสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมที่มีความครอบคลุมและสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของแต่ละกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยมีการจัดสวัสดิการสังคมตามองค์ประกอบ 4 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) การบริการสังคม 2) การช่วยเหลือทางสังคม 3) การประกันสังคม และ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ทั่วถึง และเป็นธรรมตั้งแต่ช่วงวัยเด็กแรกเกิด/ปฐมวัย วัยเรียน วัยแรงงาน วัยสูงอายุ และการจัดสวัสดิการสำหรับกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้มีความพิการ ผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่ยากจน และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันมีรวมกันมากกว่า 40 โครงการ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือพี่น้องประชาชนคนไทย ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต

นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการพัฒนางานสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันระบบสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคม รวมทั้งกำหนดให้มีกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกัน

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการประสานการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมของภาครัฐให้บรรลุเป้าหมาย การเกิดการบูรณาการจัดสรรสวัสดิการของหน่วยงานรัฐได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ยังมีข้อจำกัดในประเด็น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยงานและการบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการนำมาใช้ประกอบการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคม จึงส่งผลให้สวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมบางประเภททับซ้อน ขาดประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุม และไม่เป็นธรรม อาทิ มีผู้สมควรจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐแต่ไม่ได้รับ และมีผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ความช่วยเหลือหรือได้รับความช่วยเหลือจากโครงการลักษณะเดียวกันแล้วแต่ยังคงได้รับสวัสดิการเพิ่มอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการสังคมกำลังเผชิญกับความท้าทายในประเด็นการเข้าสู่สังคมสูงวัย จึงต้องมีมาตรการและการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับประชากรที่จะส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการทางสังคมที่หลากหลายและเพิ่มขึ้นได้อย่างทันถ่วงที

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสวัสดิการของรัฐทุกหน่วยงาน ควรเร่งดำเนินการบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานมีความเชื่อมโยงกัน สามารถตรวจสอบย้อนกลับกันได้ พร้อมกับการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อใช้เป็นข้อมูลบนหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับประกอบการบริหารราชการต่อไป โดยอาจใช้แพลตฟอร์มของหน่วยงานเป็นถังข้อมูลกลาง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ต่อไป เพื่อให้หน่วยงานสามารถจัดสรรสวัสดิการและมาตรการทางสังคมต่าง ๆ ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม ตลอดจนติดตามความคืบหน้าของการจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและเกิดความคุ้มค่ากับงบประมาณด้วย

0545 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 45

ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax: NIT)

ในอดีตที่ผ่านมาภาครัฐได้ดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ปัญหาความยากจน แต่ยังมีประเด็นท้าทายในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อยได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการดำเนินมาตรการ ทำให้เกิดภาวะตกหล่น และภาวะรั่วไหล ดังนั้น การดำเนินนโยบายเพื่อเป้าหมายในการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ควรดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการทางด้านรายจ่าย โดยการพิจารณานำหลักการหรือรูปแบบของ NIT หรือเครดิตภาษีการทำงาน มาใช้ดำเนินมาตรการจะช่วยวางระบบฐานข้อมูลและพัฒนากลไกในการนำผู้ที่อยู่นอกระบบภาษีเข้าสู่ระบบภาษี รวมทั้งภาครัฐสามารถนำฐานข้อมูลคนจนที่ได้จาก NIT ไปปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณทางด้านสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในกรณีของประเทศไทยได้มีการเริ่มต้นประยุกต์ใช้แนวคิด NIT โดยจัดให้มีการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยผ่านโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการของรัฐ เพื่อเป็นฐานข้อมูลและทำให้ภาครัฐทราบถึงความต้องการของผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคม และการช่วยเหลือของภาครัฐ ซึ่งนอกจากภาครัฐจะสามารถนำฐานข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการดำเนินมาตรการสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ของประชาชนลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพิ่มความมั่นคงในชีวิต และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ผ่านมาตรการทางการเงินการคลังที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้นแล้ว ภาครัฐยังสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการออกมาตรการทางการคลังใหม่ ๆ รวมถึงสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐที่สามารถนำข้อมูลจากโครงการลงทะเบียนฯ ดังกล่าวไปวิเคราะห์ในเชิงลึก เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการออกมาตรการทางการเงินที่เหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบสถานะผู้ลงทะเบียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินมาตรการเพื่อให้สามารถปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และนำไปสู่การใช้ NIT เต็มรูปแบบต่อไป

กรมบัญชีกลางจัดทำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ไทยนิยม ยั่งยืน)

กรมบัญชีกลางจัดทำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สำหรับผู้มีสิทธิที่ลงทะเบียนรอบเพิ่มเติมโครงการไทยนิยม ยั่งยืน คาดว่าพร้อมแจกบัตรได้ต้นเดือนกรกฎาคม 2562 ผู้มีสิทธิที่ยังไม่ได้รับบัตรสวัสดิการฯ ให้รีบติดต่อทีมไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อตรวจสอบข้อมูลของตนเองให้ถูกต้องก่อนหมดสิทธิ

กรมบัญชีกลางได้ผลิตบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ภายใต้โครงการไทยนิยม ยั่งยืน ในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง หรือผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนได้ในปี 2560 มีผู้มีสิทธิที่ผ่านคุณสมบัติ จำนวนทั้งสิ้น 3,140,409 ราย ซึ่งได้ผลิตบัตรสวัสดิการฯ แล้ว จำนวน 3,121,307 ราย และได้แจกบัตรสวัสดิการฯ ให้แก่ผู้มีสิทธิซึ่งได้นำไปใช้จ่ายแล้ว จำนวน 3,046,447 ใบ คิดเป็นร้อยละ 97 ต่อบัตรที่ผลิต (ข้อมูล ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2562) ทั้งนี้ หากผู้มีสิทธิท่านใดที่ยังไม่ได้รับบัตรสวัสดิการฯ สามารถนำบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงไปแสดงตน เพื่อรับบัตรได้ที่สำนักงานคลังจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ตามที่อยู่ปัจจุบันที่ได้ลงทะเบียนไว้ โดยจะขอให้ลงลายมือชื่อเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการรับบัตรสวัสดิการฯ ซึ่งผู้มีสิทธิสามารถรับได้ตั้งแต่บัดนี้ จนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2562 หากไม่มารับภายในวันดังกล่าวจะถือว่าสละสิทธิ์ หลังจากที่ผู้มีสิทธิที่มารับบัตรฯ เรียบร้อยแล้ว จะเริ่มใช้สิทธิได้หลังจากรับบัตรไปแล้ว 2 วัน เนื่องจากต้องดำเนินการเปิดสิทธิของบัตร (Activate) เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิแอบอ้างนำเงินในบัตรไปใช้

ในการจัดทำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ สำหรับผู้ที่มาลงทะเบียนในรอบดังกล่าว ซึ่งเหลืออยู่ประมาณ 19,000 ราย โดยคาดว่าจะดำเนินการผลิตแล้วเสร็จและแจกบัตรฯ ได้ภายในต้นเดือนกรกฎาคม 2562 นี้ ประมาณ 12,000 ราย ส่วนที่เหลือยังไม่สามารถผลิตบัตรฯ ได้เนื่องจากผู้มีสิทธิบางรายมีข้อมูลไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีรูปภาพ เพราะยังไม่ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบสมาร์ทการ์ด หรือกรณีข้อมูลที่ลงทะเบียนไว้ไม่ตรงกับข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ ดังนั้น ขอให้ผู้มีสิทธิบางรายที่ไม่แน่ใจว่าข้อมูลของตนถูกต้องหรือไม่ ไปติดต่อกับทีมไทยนิยม ยั่งยืน เพื่อดำเนินการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ซึ่งหากพ้นกำหนดระยะเวลาที่ดำเนินการผลิตบัตรในครั้งนี้ อาจทำให้หมดสิทธิในการรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

หากผู้มีสิทธิท่านใดที่ยังไม่ได้รับบัตรสวัสดิการฯ สามารถนำบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงไปแสดงตน เพื่อรับบัตรได้ที่สำนักงานคลังจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ตามที่อยู่ปัจจุบันที่ได้ลงทะเบียนไว้

วิสัยทัศน์กระทรวงการคลัง
"เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน"
โดย กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

0546 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 46

เงินบำนาญ

จากสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยประเด็นปัญหาที่มีความท้าทาย คือ กลุ่มผู้ที่มีความเปราะบางและมีความเสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจากรายงานสถานการณ์ความยากจนและเหลื่อมล้ำปี 2561 ชี้ให้เห็นว่ามีผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 10.7 ที่มีปัญหาความยากจน ประกอบกับสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.3 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 10.8 ในปี 2560 ด้วยเหตุนี้ จึงต้องเร่งหามาตรการมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยหนึ่งในมาตรการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง คือ การปรับปรุงระบบหลักประกันทางสังคมเพื่อสร้างความยั่งยืนทางการคลังและเป็นการเตรียมการเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย

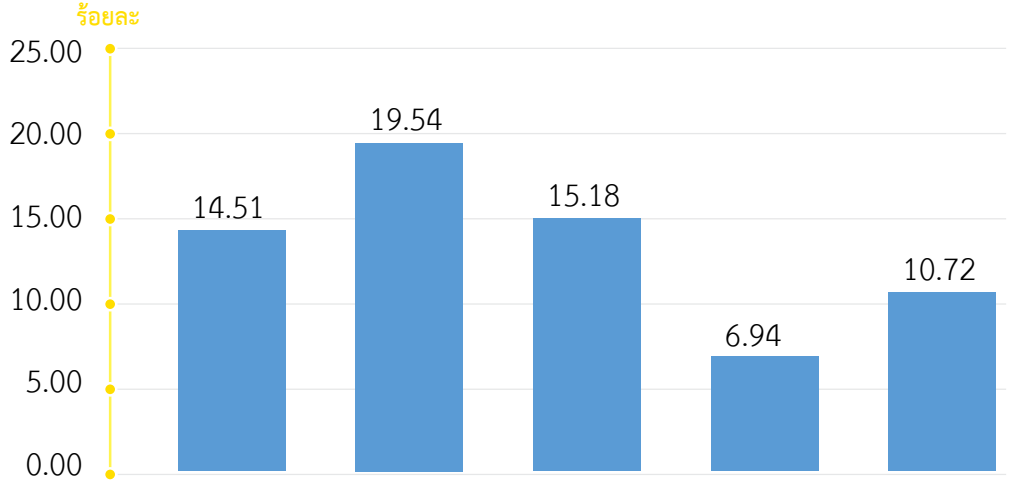

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ในห้วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานโดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าว อาทิ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้มีการพัฒนารูปแบบการตลาดและผลิตภัณฑ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่งผลให้ปัจจุบันมีสมาชิกในกองทุนเพิ่มขึ้นจากปี 2561 กว่า 1,604,837 คน นอกจากนี้ สำนักงานประกันสังคม ได้มีการผลักดันการปฏิรูประบบบำนาญชราภาพ เพื่อสร้างเสถียรภาพของกองทุนประกันสังคมให้สามารถรองรับสังคมสูงวัยในอนาคตเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ในส่วนของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ขณะนี้อยู่ระหว่างผลักดันกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับได้แก่ (1) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. .... เพื่อสนับสนุนให้เกิดการจัดทำนโยบายของระบบบำเหน็จบำนาญในภาพรวมของประเทศให้มีความสอดคล้องกัน รวมถึงพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญให้ครอบคลุมผู้พ้นวัยทำงานทั้งหมดให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีความเป็นธรรม เกิดความมั่นคงและยั่งยืน และ (2) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อให้แรงงานในระบบ ได้แก่ ลูกจ้างเอกชน ลูกจ้างชั่วคราว ส่วนราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการออมเพื่อการเกษียณอายุเพิ่มขึ้นและเพียงพอในการดำรงชีพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจะช่วยส่งเสริมให้คนไทยมีหลักประกันทางสังคมที่ดีขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย

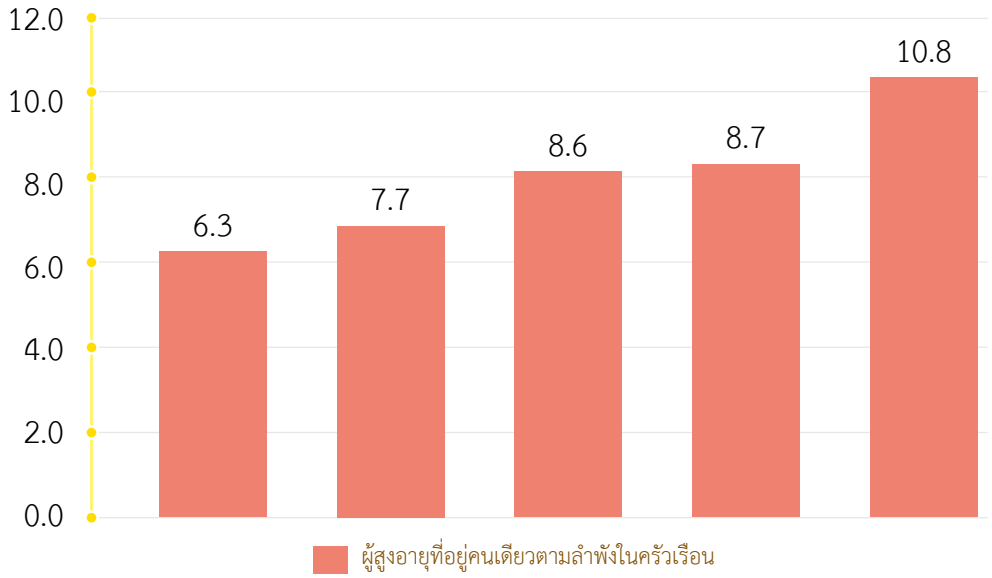

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว ยังต้องอาศัยการผลักดันโดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการเร่งรัดกฎหมายและกลไกที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปควรเร่งผลัดดันในประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิ (1) สร้างการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดการออมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ไม่มีสวัสดิการรองรับ (2) เร่งผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดกลไกหนุนเสริมการสร้างหลักประกันทางสังคมที่ยั่งยืน (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวควรมีการบูรณาการข้อมูลกัน เพื่อให้การดำเนินมาตรการต่าง ๆ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

0547 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 47

การบริหารจัดเก็บภาษี

การจัดเก็บภาษี เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารประเทศ ที่ผ่านมารายได้จากภาษีที่รัฐจัดเก็บได้ในแต่ละปีขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย คือ สภาพเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ และการบริหารจัดเก็บภาษี ทั้งนี้ การบริหารจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ และทำให้รัฐมีรายได้ที่มั่นคงนั้น มีความสำคัญมาก เช่น การบริหารจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีได้เป็นระบบ มีความโปร่งใส และลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษี ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบบริหารจัดเก็บภาษี โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษี การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษี การลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษี และบูรณาการการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานจัดเก็บภาษีต่าง ๆ โดยรูปแบบองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ (Semi – autonomous Revenue Agency: SARA) ซึ่งจะเป็นทางเลือกในการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาษีของไทยได้

ปัจจุบันในส่วนของแนวคิดการจัดตั้งองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ หรือ SARA ได้มีการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) เป็นผู้รับผิดชอบในการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยเพื่อเป็นกลไกที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดเก็บภาษีในอนาคต ในขณะที่กระทรวงการคลังได้มีการดำเนินการที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี โดยนำระบบ e – Donation เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริจาคสามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ โดยไม่ต้องนำหลักฐานการบริจาคมาแสดงแก่กรมสรรพากร และการเชื่อมโยงกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่าง ๆ ผ่านระบบ Open API เพื่อลดภาระในการจัดเก็บเอกสารและการนำส่งเอกสารของผู้เสียภาษีให้กับกรมสรรพากร อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบข้อมูลภาษี กรมสรรพากรได้มีการจัดทำระบบประมวลข้อมูลผลการจัดเก็บภาษีอากรเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ จัดทำข้อมูลสถิติผลการจัดเก็บภาษีอากรทุกประเภทภาษี แยกเป็นรายปีงบประมาณ รายไตรมาส รายเดือน รายหน่วยจัดเก็บ รายประเภทภาษี เป็นรายไตรมาส ผ่านระบบ IT Center ของกระทรวงการคลัง

ทั้งนี้ ยังมีความท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูป เนื่องจากการนำรูปแบบหน่วยงานจัดเก็บภาษี SARA มาใช้ ต้องมีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเพื่อทำหน้าที่หลักในการจัดเก็บภาษี ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานจัดเก็บภาษีและอาจก่อให้เกิดภาระด้านงบประมาณของภาครัฐ ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรการบริการจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2562 - 2565) ที่มุ่งเน้นการลดภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรของภาครัฐและการบริหารอัตรากำลังที่มีอยู่เดิมให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการในระยะต่อไปกระทรวงการคลัง ควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่องในรูปแบบการเสียภาษีที่เหมาะสมและสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน รวมทั้งเร่งดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลภาษีเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดเก็บภาษีและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้การจัดเก็บภาษีมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

0548 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 48

ระบบภาษี

ภาษี เป็นมาตรการทางการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ ที่ผ่านมาโครงสร้างระบบภาษีของไทยยังไม่สอดคล้องต่อระบบของสังคม โดยยังไม่เอื้อให้เกิดการกระจายรายได้ ซึ่งโครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของไทยยังพึ่งพิงจากฐานการบริโภคหรือฐานภาษีทางอ้อมเป็นหลัก และโครงสร้างอัตราภาษียังเอื้อประโยชน์ให้กับผู้เสียภาษีจากฐานรายได้ โดยเฉพาะจากทรัพย์สินและความมั่งคั่ง ผลประโยชน์จากทรัพย์สินและผลตอบแทนจากเงินทุนมีภาระภาษีในสัดส่วนที่ต่ำ ขณะที่รายได้จากค่าตอบแทนแรงงานมีระบบภาษีควบคุมเข้มงวดและชัดเจน แต่อัตราภาษีขั้นสูงได้มีการปรับลดลงและมีสิทธิยกเว้นการลดหย่อนภาษีค่อนข้างมาก ทำให้ยิ่งซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้

การดำเนินการเพื่อใช้ภาษีเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐได้มีการศึกษาวิเคราะห์และทบทวนภาษีต่าง ๆ เช่น กรมสรรพากรได้มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเริ่มมีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป เพื่อช่วยให้ผู้มีเงินได้ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนที่เพิ่มขึ้น ช่วยให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีในแต่ละเดือนลดลง ส่งผลให้มีเงินได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และสำหรับภาษีฐานทรัพย์สินได้มีผลบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2562 โดยการจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป เป็นต้น รวมถึงได้มีการศึกษาการจัดเก็บภาษีแบบใหม่ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้ระบบภาษีมีความครอบคลุมทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐมีการทบทวนและมีการบังคับใช้ภาษีในหลายรูปแบบทั้งภาษีฐานรายได้และภาษีฐานทรัพย์สิน แต่ความพยายามใช้ภาษีเพื่อเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำโดยหาแนวทางให้ผู้มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในการจ่ายภาษีเพิ่มนั้น ยังอยู่ในขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อรายได้เกิดขึ้นตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่ยังไม่ได้นำมารวมเป็นฐานการเสียภาษี ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการเก็บภาษีรูปแบบใหม่ ๆ ให้มีครอบคลุมบนพื้นฐานของความเป็นธรรม

0548

การดำเนินงานที่จะบรรลุเป้าหมายของประเด็นปฏิรูปนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งศึกษาแนวทางการวิเคราะห์และทบทวนระบบของภาษีตามบริบทของสังคมไทย โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมของระบบภาษี และการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปตามพลวัตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ นอกจากนี้ควรมีการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเก็บภาษีที่เกิดจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและธุรกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ ในปัจจุบันตามบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นรายได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีเช่นกัน

0549 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 49

การสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน

ข้อมูลการครอบครองที่ดินของภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยของมูลนิธิสถาบันที่ดินแห่งประเทศไทยพบว่าที่ดินจำนวน 321 ล้านไร่ แบ่งเป็นที่ดินของรัฐ 183 ล้านไร่ ของเนื้อที่ทั้งหมด ส่วนที่เหลือ 138 ล้านไร่ เป็นที่ดินของเอกชน ที่ผ่านมากรมที่ดินออกเอกสารสิทธิ์ไปแล้วทั้งสิ้น 31.4 ล้านโฉนด โดยเอกสารสิทธิกว่าร้อยละ 90 กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มบุคคลและนิติบุคคลในสัดส่วนร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งที่ดินเหล่านี้ถูกปล่อยทิ้งร้างไว้โดยไม่ทำประโยชน์มีมากถึง 48 ล้านไร่ ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นที่ดินที่ถูกกว้านซื้อเพื่อเก็งกำไรโดยไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์จริง ซึ่งตรงกันข้ามกับการถือครองที่ดินของเกษตรกร หรือผู้มีรายได้น้อยในภูมิภาคต่าง ๆ โดยพบว่าปัจจุบันเกษตรกรรายย่อยไม่มีที่ดินเป็นของตัวเองไม่น้อยกว่า 811,892 ครอบครัว และในส่วนที่ต้องเช่าที่ดินเพื่อทำกินมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1.5 ล้านครอบครัว รวมทั้งข้อมูลการสูญเสียที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อยจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การถูกไล่รื้อ ฟ้องร้องจากเจ้าของที่ดิน โดยเฉพาะประเด็นความเหลื่อมล้ำทางที่ดินนำมาซึ่งความสูญเสียที่อยู่อาศัยที่ดินทำกิน ส่งผลให้ที่ดินตกไปอยู่กับกลุ่มนายทุน เกิดปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดิน จึงทำให้ผู้ขาดแคลนที่ดินทำกินส่วนหนึ่งอพยพเข้ามาทำงานภายในเมือง ก่อให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่พักอาศัยในเขตเมืองตามมา ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้กลไกเศรษฐกิจในรูปแบบธนาคารที่ดินเพื่อสร้างความมั่นคงด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับเกษตรกรและกลุ่มผู้มีรายได้น้อยลดการอพยพเข้ามาทำงานในเขตเมือง ขณะเดียวกันโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยก็จะเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเขตเมือง

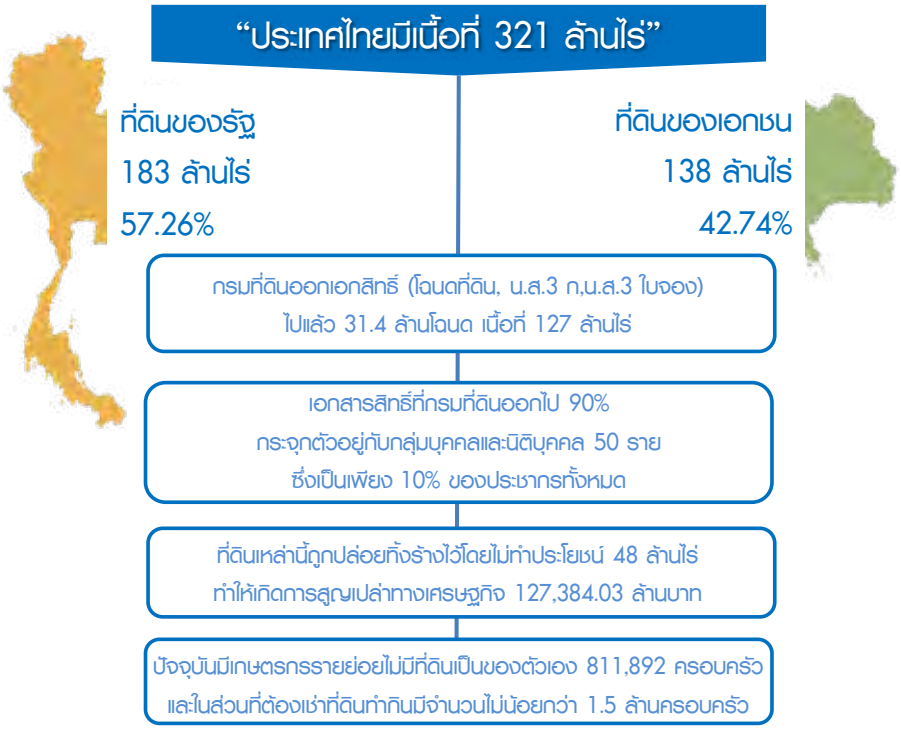

รัฐบาลมีนโยบายจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรตั้งแต่ปี 2547 ภายหลังได้มีการเปลี่ยนชื่อโครงการเป็นโครงการเคหะชุมชน มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการคลัง เป็นผู้จัดทำโครงการ เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย นับตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการบ้านเอื้ออาทรมาจนถึงปัจจุบัน ได้อนุมัติสินเชื่อให้แก่ผู้ได้รับสิทธิไปแล้วกว่า 213,696 ราย ต่อมาเพื่อลดปัญหาการถือครองที่ดินว่างเปล่าได้มีการออก **พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562** ประกาศและมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 แบ่งเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย พื้นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย พื้นที่อื่น ๆ และพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเมื่อไม่มีการใช้ประโยชน์เป็นทุก 3 ปี จะมีการคิดอัตราภาษีเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกิน รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2562 และเพื่อช่วยเหลือผู้ขายฝากที่ดิน นอกจากนี้ กระทรวงการคลัง ได้มีการเสนอ **(ร่าง) พระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ....** ปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาทางกฎหมาย ซึ่งทำให้การดำเนินการเพื่อการสร้างความมั่นคงทางที่ดินให้แก่เกษตรกรยังไม่คืบหน้ามากนัก อย่างไรก็ดี กระทรวงการคลังได้สนับสนุนภารกิจของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและบริหารจัดการที่ดิน รวมทั้งเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อให้เกษตรกรได้มีสิทธิในที่ดินและได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมั่นคงในรูปของธนาคาร ให้การกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ทั้งนี้ ยังมีความท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูป นอกจากการจัดสรรที่ดินให้กับผู้ที่จำเป็นอย่างเท่าเทียมกันแล้ว ประเด็นสำคัญ คือ การสร้างอาชีพที่มั่นคงและเพียงพอกับการดำรงชีพควบคู่ไปกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและชุมชนที่ปลอดภัยเข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและเกิดความยั่งยืนต่อการจัดสรรทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดต่อไป

ในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกลไกการดำเนินของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ในการช่วยเหลือเกษตรกร เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการกู้ยืมให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อคงสิทธิในที่ดินทำกินและที่พักอาศัย เช่น การไถ่ถอนจำนอง การไถ่ทรัพย์จากการขายฝาก รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างอาชีพและสวัสดิการขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ ควรเร่งสนับสนุนการขยายตัวของโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้ที่มีรายได้น้อยให้ครอบคลุมทั่วประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย และยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ด้อยโอกาสให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

0550 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 50

การสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา แม้จะประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้ามาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำและความยากจนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและอาจส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศในระยะยาว ดังนั้น การที่จะช่วยเหลือคนเหล่านั้นให้พ้นจากความยากจน เพื่อนำประเทศสู่ความเจริญและมั่งคั่งได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำผ่านกลไกประชารัฐ โดยการสร้างแพลตฟอร์มระดับประเทศเพื่อเป็นตัวกลางในการเชื่อมเอกชนที่ต้องการดำเนินโครงการ CSR กับธุรกิจชุมชน สามารถเป็นกลไกสำคัญในการจับคู่ รวมทั้งสร้างรายได้และองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำได้

โดยที่ผ่านมา ภาครัฐได้ส่งเสริมและดึงบทบาทของภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำผ่านการขับเคลื่อนโครงการสานพลังประชารัฐ ที่เป็นการร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมขับเคลื่อนการเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง โดยมีบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประเทศไทย จำกัด ซึ่งเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจับคู่เชื่อมโยงการทำงานกับภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน ให้คำแนะนำชุมชน และรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง อาทิ การส่งเสริมการเข้าถึงปัจจัยการผลิตและแหล่งทุน การสนับสนุนองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูปและต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีความโดดเด่นและสะท้อนเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาระบบความเชื่อมโยงแอปพลิเคชันกับภาคเอกชนในรูปแบบประชารัฐ พัฒนาฐานข้อมูลเกษตรกรกลาง โดยนำเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้ติดตั้งระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และระบบฐานข้อมูล Big Data โดยบูรณาการข้อมูลภาคเกษตรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำฐานข้อมูลที่สำคัญในรูปแบบดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนและชุมชนมีข้อมูลและมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาตัวเองต่อไปได้

ในขณะที่ภาคเอกชนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทยชมรม CSR Club และสถาบันไทยพัฒน์ ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจที่สนใจทั่วไปตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม การอาสาช่วยเหลือชุมชน การบริจาคเพื่อการกุศล การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น โดยเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานซึ่งครอบคลุมทั้งการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม (ESG) ในรูปแบบของการจัดทำรายงานความยั่งยืน ปัจจุบันมีองค์กรที่ได้จัดทำรายงานความยั่งยืน ในปัจจุบันกว่า 100 แห่ง นอกจากนี้ ได้ก่อตั้งเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนแห่งประเทศไทย (Thailand Responsible Business Network: TRBN) เป็นพื้นที่กลางส่งเสริมทำธุรกิจอย่างรับผิดชอบที่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อเป็นเครือข่ายของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ร่วมมือแลกเปลี่ยนต่อยอด และบูรณาการกับภาคส่วนอื่นในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ธุรกิจในการผนวกเป้าหมายความยั่งยืนกับการประกอบการ และสนับสนุนความร่วมมือในวงกว้างเพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสร้างผลกระทบเชิงบวกระดับประเทศได้

อย่างไรก็ตาม ยังต้องเร่งขยายและบูรณาการการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคชุมชนให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตลอดห่วงโซ่การพัฒนาตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด และกลุ่มผู้เปราะบาง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและการขยายโอกาสการพัฒนาผู้ประกอบการ SME และกิจการเพื่อสังคม (SE) ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยมีภาคเอกชนผ่านกลไกบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประเทศไทย จำกัด และเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนแห่งประเทศไทยร่วมเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาอันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดรายได้ที่มั่นคง แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมทั้งสร้างเสริมศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนและลดความเหลื่อมล้ำได้

0551 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 51

ปฏิรูปสถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ

การปรับเปลี่ยนระบบ กระบวนการ และกลไกในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รวมถึงการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและความเชื่อมั่นขององค์กร นอกจากนี้ การปฏิรูประบบเทคโนโลยีและระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ยังเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบนำมาซึ่งความสะดวกรวดเร็วในการนำข้อมูลไปใช้

การปฏิรูปสถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ระหว่างการดำเนินการในการหาแนวทางร่วมกันในการปรับปรุงบทบาทของสถาบันทางเศรษฐกิจให้มีความสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการปฏิรูปศักยภาพขององค์กรที่มุ่งเน้นการปฏิรูประบบการคัดสรรผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการยุทธศาสตร์และแผนด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ทั้งนี้ กระบวนการปรับปรุงบทบาทของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจยังมีประเด็นที่ต้องหารือเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน จำเป็นต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นทุกภาคส่วนที่อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการในระยะต่อไป อย่างไรก็ดี การประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน เป็นอีกหนึ่งกลไกขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อรองรับการวางแผนพัฒนาภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อไป

การปฏิรูประบบคัดสรรผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานด้านการบริหารจัดการยุทธศาสตร์จำเป็นต้องออกแบบแนวทางให้ชัดเจนโดยเร็ว เพื่อให้สามารถขยายผลได้อย่างต่อเนื่องและในวงกว้าง รวมทั้งเร่งดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติที่สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการตลอดวงจร P-D-C-A เพื่อสร้างกลไกให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งผ่านการปฏิรูปกฎหมายที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาระบบติดตามประเมินผลและการบูรณาการระบบการรายงานประเมินผล เพื่อให้หน่วยงานรับผลการประเมินไปปรับปรุงยุทธศาสตร์หรือแผนงานให้มีความเหมาะสมต่อไป

0552 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 52

การปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ)

ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นและมีลักษณะการประกอบกิจการซับซ้อนมากขึ้น ขณะที่การขับเคลื่อนการบริหารรัฐวิสาหกิจขาดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ส่งผลต่อการขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ ขณะที่กฎหมายและกฎระเบียบที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดเป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจในประเทศและผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก จึงจำเป็นต้องมีกลไกสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้มีความเข้มแข็งและสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และโปร่งใส ดังนั้น การผลักดันให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .... จึงเป็นการสร้างประโยชน์เพื่อให้การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจเป็นไปในเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ซึ่งถือเป็นกฎหมายหลักฉบับแรกของไทยที่ใช้ในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการบริหารรัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของ (บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ) เพื่อดูแลรัฐวิสาหกิจกลุ่มที่มีภารกิจเชิงธุรกิจ นั้น การพิจารณาของกรรมาธิการวิสามัญในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มีการยกเว้นประเด็นเรื่องการจัดตั้ง “บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ” เนื่องจากมีข้อขัดแย้งจากภาคส่วนที่เป็นสหภาพแรงงาน สนช. จึงเห็นควรให้ตัดประเด็นนี้ออกไปเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งจะมีผลให้เกิดการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ทั้งนี้ ภายหลังการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ภายใต้ พ.ร.บ. ดังกล่าว ที่มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ควรปรับปรุงภารกิจและกำหนดกรอบนโยบายการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2562 ด้วย

ดังนั้น คนร. ควรเร่งดำเนินการจัดทำแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ โดยกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางในการพัฒนารัฐวิสาหกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันจะต้องคำนึงถึงภารกิจของรัฐวิสาหกิจในบริบทที่เปลี่ยนแปลง และบทบาทหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจที่มีต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาและทิศทางการลงทุนของรัฐวิสาหกิจโดยเร็วต่อไป นอกจากนี้ ในประเด็นการจัดตั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่จะมีส่วนช่วยให้เกิดรูปแบบการบริหารงานและกำกับการดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจกลุ่มที่มีภารกิจเชิงธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่ง สคร. อาจพิจารณาความเป็นไปได้ในการผลักดันประเด็นปฏิรูปด้านนี้ในระยะต่อไป

0553 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 53

การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standard) และ นวัตกรรม (Innovation)

เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จำเป็นต้องมีการบูรณาการการทำงานด้านการเพิ่มผลิตภาพ และการมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศให้ครบวงจร ในรูปแบบหน่วยงานกลางที่ไม่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงใด ๆ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากแนวทางดังกล่าว จึงได้มีการเสนอให้รวมหน่วยงานจากกระทรวงต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรม ที่ในปัจจุบันสังกัดอยู่ในหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ ภายใต้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์บริการ ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มารวมอยู่ในหน่วยงานกลางโดยใช้ชื่อว่า สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยการจัดตั้งหน่วยงานใหม่เป็นการดำเนินการภายใต้แนวทางการควบรวมหน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้วโดยไม่ใช่การตั้งหน่วยงานใหม่พร้อมอัตรากำลังคนใหม่ ทั้งนี้ การตั้งหน่วยงานกลางดังกล่าวควรดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ให้เป็น พระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. .... ควบคู่ไปด้วย

ในช่วงที่ผ่านมากระบวนการสร้างความเข้าใจและการหารือร่วมระหว่างหน่วยงานที่จะควบรวมกันยังไม่มีความคืบหน้านัก โดยเฉพาะประเด็นการเสนอพระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพการมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการยกร่าง พ.ร.บ. ขณะที่แนวทางการควบรวมเพื่อตั้งหน่วยงานใหม่ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานแต่ละแห่งต่างมีภารกิจที่แยกจากกันมาโดยตลอด การควบรวมหน่วยงานจึงเป็นกระบวนการที่จะต้องหารือร่วมกันอย่างละเอียด โดยเฉพาะประเด็นความพร้อมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติสำหรับการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ จึงทำให้ประเด็นปฏิรูปนี้มีความล่าช้า

ดังนั้น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านกลไกการยกระดับการตรวจรับรองและการพัฒนาระบบการมาตรฐาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบครบวงจร จำเป็นจะต้องมีการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะหน่วยงานที่จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินการภายใต้ประเด็นปฏิรูปนี้ พร้อมทั้งขยายระยะเวลาในการผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ออกไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้สามารถดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

0554 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 54

การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดเล็ก SME

ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐได้พัฒนากลไกสนับสนุนและส่งเสริมแก่ผู้ประกอบการ SME ทั้งในด้านการอุดหนุนเงิน มาตรการทางภาษี การเข้าถึงตลาดภาครัฐ และการให้คำปรึกษา แต่การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำตามภารกิจของหน่วยงานยังไม่มีการบูรณการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ขณะที่ผู้ประกอบการที่ขอรับการส่งเสริมมีจำนวนน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงมาตรการการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ของภาครัฐ รวมถึงมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมยังขาดการบูรณาการอย่างเป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงส่งต่อการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนของวงจรธุรกิจ ตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจ การพัฒนาผู้ประกอบการ การตลาด และการได้รับเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้ผู้ประกอบการขาดการสนับสนุนที่จะยกระดับความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้อย่างแท้จริง และหากพิจารณาการจัดสรรงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SME ในปี 2561 จำนวน 3,810 ล้านบาท โดยร้อยละ 62 จัดสรรให้แก่โครงการสำหรับผู้ประกอบการใหม่และผู้ประกอบธุรกิจ SME ทั่วไป โดยไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบนิเวศเพื่อผู้ประกอบการ SME ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณเพียงร้อยละ 11

ปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การจัดตั้งศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-stop Service Center : OSS) ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษากับ SME และติดต่อประสานงานระหว่าง SME กับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ทั่วประเทศ และมีจำนวนผู้ประกอบการเข้ารับบริการให้คำปรึกษาทางธุรกิจแล้ว 180,130 ราย และได้จัดงาน SME ONE FEST ที่สร้างโอกาสทางการตลาดให้แก่ผู้ประกอบการทั้งรายเดิมและรายใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าการซื้อขายล่วงหน้าภายใน 1 ปี จำนวน 900 ล้านบาท การเจรจาจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ มาตรการเพิ่มขีดความสามารถและส่งเสริมความรู้ให้กับ SME ในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยให้ SME สามารถปรับตัวและรับมือกับสภาวะแวดล้อมที่มีความผันผวนสูงขึ้นได้ในระยะยาว การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา เป็นต้น

นอกจากนั้น ในปี 2562 สสว. ได้จัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อดำเนินโครงการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน เพื่อขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมาย วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ตามกรอบการประเมินความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) รวมถึงลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในสาขาธุรกิจบริการ ทั้งนี้ ในระยะต่อไป สสว. ควรมีการศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ตลอดจนผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. .... เพื่อให้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณเป็นของผู้ประกอบการที่สามารถนำไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น

0555 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 55

ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่มีบทบาทขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ ยังประสบปัญหาและข้อจำกัดหลายด้าน ทำให้การติดตามประเมินผลมีความซ้ำซ้อนและเป็นภาระแก่หน่วยงาน ทั้งในระดับกระทรวงและพื้นที่ที่ต้องจัดทำรายงานหลายฉบับเพื่อส่งให้หน่วยกลาง ประกอบกับขาดระบบการติดตามประเมินผลก่อนดำเนินการ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับแผนงานโครงการ เนื่องจากหน่วยงานประเมินผลในประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ทำให้ขาดการถ่ายทอดเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางของยุทธศาสตร์ประเทศสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการ ของหน่วยปฏิบัติขณะที่การประเมินผลขณะดำเนินงานไม่สามารถสะท้อนกลับไปที่หน่วยงานปฏิบัติให้มีการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งผลการติดตามประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานแล้วไม่สามารถสะท้อนกลับไปที่หน่วยงานปฏิบัติและหน่วยงานจัดทำได้ จึงทำให้รูปแบบการติดตามประเมินผลการพัฒนาไม่สามารถนำมากำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเช่นในปัจจุบันได้

ทั้งนี้ ปัจจุบันพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 โดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการได้มีการจัดตั้งสถาบันนโยบายสาธารณะเพื่อการพัฒนา เพื่อทำหน้าที่ดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพของ สศช. ในรูปแบบสถาบันภายใต้มูลนิธิพระยาสุริยานุวัตรแล้ว โดยมีแผนงาน/โครงการที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น แผนงานการสร้างฐานสำหรับการวิเคราะห์วิจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมเชิงลึก โครงการพัฒนาเครื่องมือและระบบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบายทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โครงการออกแบบนโยบายพัฒนาสาขาการผลิตและบริการที่จะเป็นเครื่องจักรการเติบโตทางเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ เป็นต้น อีกทั้ง สศช. อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบการติดตามและประเมินผลของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ (eMENSCR) โดยพัฒนาร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เพื่อวางระบบในการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถเชื่อมโยงแผนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการทั้งในระดับกระทรวงภาคและจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อย่างไรก็ตาม การจัดทำพระราชบัญญัติสำนักงานขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ ซึ่งเป็นการจัดตั้งหน่วยงานใหม่อาจไม่สอดคล้องกับมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. 2562 - 2565) ที่มุ่งเน้นลดภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรของภาครัฐและการบริหารอัตรากำลังที่มีอยู่เดิมให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขัดกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2562 เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ และอาจมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ดังนั้น อาจพิจารณากลไกหรือเครื่องมือในการติดตามประเมินผลที่มีอยู่ในปัจจุบัน ที่สามารถพัฒนาต่อยอดและขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้ในระยะยาว

06 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

" ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษา ฟื้นฟู ทำให้เกิดความยั่งยืน เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก ทรัพยากรทางน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม "

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ดังปรากฏผลการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ทำให้รายได้ต่อหัวของคนไทยเพิ่มสูงขึ้นกว่า 10 เท่า การเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นจำนวนรวมกว่า 66 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2562 ขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในเรื่องขยะ น้ำเสีย มลภาวะ รวมถึงความเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรทั้งทางบก ทางน้ำ และทางทะเล ซึ่งส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพชีวิต และความยั่งยืนของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยครั้งเพิ่มขึ้น การขาดความต่อเนื่องของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความล้าสมัยของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เป็นเหตุให้จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อให้เกิดการรักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุล มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดประเด็นปฏิรูป 6 เรื่องหลัก ได้แก่ **(1) ทรัพยากรทางบก (2) ทรัพยากรน้ำ (3) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (4) ความหลากหลายทางชีวภาพ (5) สิ่งแวดล้อม และ (6) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ซึ่งมีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวนรวม 36 ประเด็น โดยมีเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้ (1) ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืนเป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (2) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ (3) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ และ (4) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกโดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) ทรัพยากรทางบก แม้ว่าการดำเนินงานเพื่อปฏิรูปทรัพยากรทางบกของหน่วยงานภาครัฐจะมีความก้าวหน้าในหลายมิติ แต่เนื่องจากการดำเนินงานมีความเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ กฎหมายการผังเมือง กฎหมายชลประทาน และกฎหมายการแบ่งเขตการปกครอง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันหลายภาคส่วนในการผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ รวมถึงขีดความสามารถในการบริหารจัดการของหน่วยงานเพื่อสร้างจุดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางบก ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างกลไกทางการคลังที่ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำผลตอบแทนที่พึงเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพจากป่าไม้ ทรัพยากรแร่ และต้นทุนในการฟื้นฟูทรัพยากรดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิมเข้ามาผนวกรวมไว้ในการพิจารณาความคุ้มค่าในการลงทุนของแผนงานโครงการขนาดใหญ่ รวมทั้งต้องช่วยกันรณรงค์ฝึกอบรม และสร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป รู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยกันอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

2) ทรัพยากรน้ำ การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เป็นประเด็นที่สำคัญ ซึ่งต้องอาศัยความพร้อมและความร่วมมือจากประชาชน รวมถึงขีดความสามารถเชิงเทคนิคและศักยภาพในการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งบริหารจัดการน้ำ ซึ่งในกระบวนการดำเนินงาน อาทิ การบริหารเชิงพื้นที่ และระบบเส้นทางน้ำ ต้องมีการกำหนดลำดับศักดิ์ของพื้นที่ลุ่มน้ำให้ครอบคลุม ชัดเจน มุ่งเน้นการสำรวจพื้นที่เพื่อจัดลำดับความสำคัญความเสื่อมสภาพของเส้นน้ำ โดยใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป ต้องตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรและเชิงเทคนิค เทคโนโลยีสารสนเทศ การวางแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์น้ำในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การดำเนินงานในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยยังมีความทับซ้อนระหว่างกิจกรรมการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ ทั้งในเชิงภารกิจที่แต่ละหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบและในเชิงพื้นที่ จำเป็นต้องปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรต่าง ๆ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เพื่อจัดสมดุลระหว่างการสร้างรายได้กับการอนุรักษ์ และในส่วนของภาคประชาชนยังต้องเสริมทัศนคติที่ดีและความเข้าใจในเรื่องการจัดการขยะและน้ำเสียที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป ควรให้การคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน ควรนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะตามมา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มาตรฐานสากลอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ความหลากหลายทางชีวภาพ การดำเนินการอนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานและสถาบันการศึกษา เพื่อให้มีข้อมูลจำเพาะและครบถ้วนมีประสิทธิภาพ โดยมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเข้าถึงฐานข้อมูลแก่ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการจัดทำแผนการวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้สามารถมีงานวิจัยที่ตรงต่อความต้องการของประเทศ รวมไปถึงการสร้างแรงจูงใจเพื่อสร้างบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมุ่งเน้นกระบวนการวางแผนเพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านดังกล่าวเข้ามาปฏิบัติงาน ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ต้องอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม และเป็นธรรมแก่ชุมชนผู้เป็นเจ้าของและดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้ดำรงอยู่ ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดกฎหมาย นโยบาย มาตรการ ข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการในการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ และกำหนดจัดตั้งองค์กรกลางหรือหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน มีศักยภาพที่จะประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน รวมถึงประชาชนระดับพื้นที่ได้ ให้ความสำคัญกับการวิจัยในด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเด็นที่มีความครอบคลุมทุกมิติมากขึ้น รวมถึงพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีข้อมูลที่ครบถ้วน โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลที่มีความจำเพาะหรือข้อมูลเชิงพื้นที่ให้ครบถ้วน

5) สิ่งแวดล้อม การจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง เกิดจากสาเหตุในหลายมิติ ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา องค์ความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในระดับปัจเจกบุคคล คือ จิตสำนึกความรับผิดชอบในส่วนรวมของประชาชนและผู้ประกอบการ รวมถึงต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหามลพิษ ตลอดจนการบูรณาการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป ต้องเน้นการจัดการแบบพุ่งเป้า โดยภาครัฐต้องมีนโยบายจูงใจผู้ประกอบการในการใช้ประโยชน์นวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและดำเนินกิจการธุรกิจสีเขียว มีการยกระดับการแก้ไขปัญหาด้านมลพิษให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนและต้องมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปรับปรุงบทลงโทษสำหรับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6) ระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐ เช่น ระบบรายงาน EIA/EHIA ยังไม่ได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากทุกฝ่ายมากเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาโครงสร้างเชิงระบบ รวมถึงยังมีข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง อีกทั้งการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ยังต้องเร่งดำเนินการในปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น (1) ความต้องการผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (2) การตระหนักถึงความสำคัญและความเป็นจำเป็นในการจัดทำรายงานฯ (3) องค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เป็นระบบ และ (4) กลไกเชิงสถาบันที่รองรับการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น และในส่วนของการปฏิรูปกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคตยังคงต้องเผชิญกับความซับซ้อนของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระแสการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะส่งผลทำให้ต้องมีดำเนินการปรับปรุงกฎหมายอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความทันสมัยรองรับโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากกระแสการพัฒนาใหม่ ๆ อย่างเท่าทัน ซึ่งในการดำเนินงานระยะต่อไป ควรมีการดำเนินการดังนี้ (1) เร่งรัดการแก้ไขปัญหาในด้านการเข้าถึงเอกสารรายงาน EIA/EHIA ของภาคประชาชนที่ส่งผลต่อความเชื่อถือ ความไว้วางใจต่อกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และมีกฎหมายรองรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม (2) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เป็นมิตรกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยควรมีมาตรการในการจูงใจให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตจากแบบเดิมสู่วิถีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (3) ศึกษาและจัดทำมาตรการหรือกฎหมายในการรองรับการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บและการคำนวณการแบ่งส่วนความรับผิดชอบที่เกิดจากมลพิษและความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจน เพื่อให้ภาครัฐสามารถใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม และ (4) พัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ให้มีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการแบ่งสรรให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเสมอภาค โดยไม่ถูกกีดกัน มีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และมีสิทธิที่จะใช้สิทธิทางศาล เพื่อระงับข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม

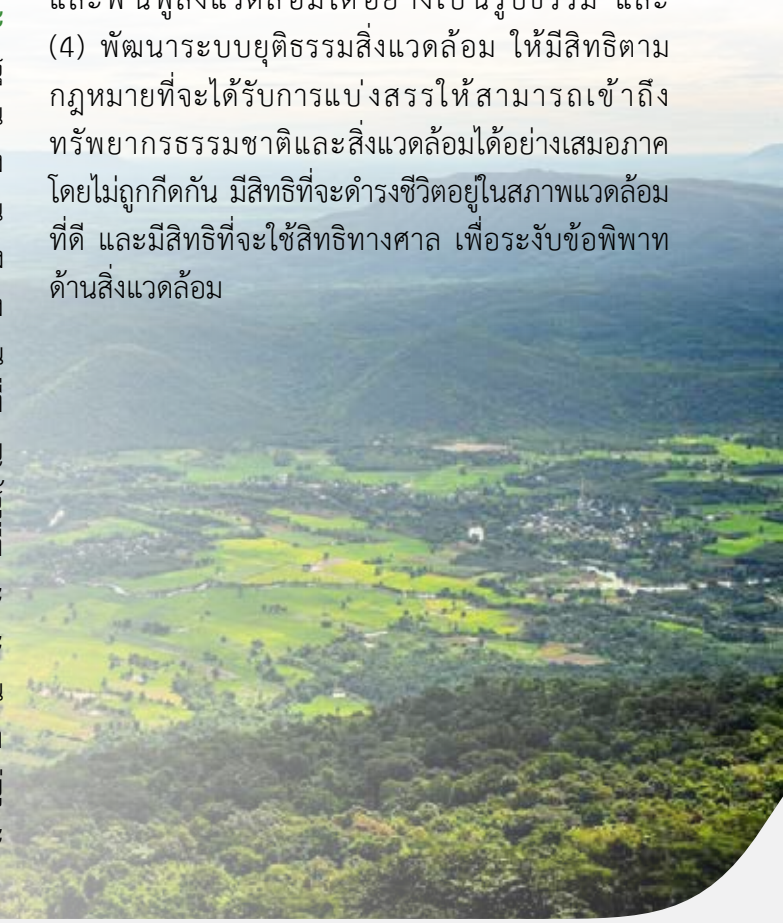

สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตามประเด็นปฏิรูป 6 เรื่องหลัก ดังนี้

0601

ทรัพยากรทางบก ประกอบด้วย ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน และทรัพยากรแร่ **มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 1 เรื่อง** ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า* ดำเนินการเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ โดยการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม การปลูกป่าเศรษฐกิจและป่าชุมชน การจัดทำแผนอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์ จำนวน 13 ชนิด และจัดทำและลดความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า รวมทั้งแก้ไขปัญหาชุมชนในพื้นที่ป่าด้วยการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ร่วมกับการพัฒนาขยายผลระบบการลาดตระเวนเชิงคุณภาพครอบคลุมพื้นที่ป่าทั่วประเทศ *(2) ทรัพยากรดิน* ได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเพื่อรองรับเกษตร 4.0 และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาดินเพื่อเตรียมการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และ *(3) ทรัพยากรแร่* ได้ดำเนินการกำหนดเขตแหล่งแร่เศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการแร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ และรายงานการเผยแพร่ฉบับสมบูรณ์แร่ 4 ชนิด ได้แก่ แร่ควอตซ์ แร่โพแทช แร่ทองคำ และหินอุตสาหกรรม

0602-0606

ทรัพยากรน้ำ มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำ* ได้ดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 *(2) การบริหารเชิงพื้นที่* ดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูบึงหนองไทรและหนองตะไก้ จ.นครราชสีมา แล้วเสร็จและดำเนินการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนสำหรับการบริโภคและระบบประปาหมู่บ้าน รวมถึงดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล ได้มีการปรับเปลี่ยนระบบการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยจัดสรรเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน *(3) ระบบเส้นทางน้ำ* ได้ดำเนินโครงการศึกษาและพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน มุ่งเน้นการจัดทำแผนที่ทางอุทกศาสตร์ และจัดทำแผนที่ผังกรอบความคิดในแต่ละลุ่มน้ำสาขาทั้ง 254 สาขา *(4) ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ* ดำเนินการพัฒนาชุมชนแม่ข่ายด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ และดำเนินการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนแม่ข่ายและชุมชนเครือข่าย และ *(5) ความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ* ดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีด้านข้อมูล ระบบสารสนเทศ และผลักดันให้เกิดเทคโนโลยีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ พร้อมยกระดับองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

0607-0619

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 13 เรื่อง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด* อยู่ระหว่างดำเนินการพิจารณา (ร่าง) แผนที่เขตจังหวัดทางทะเลรายจังหวัด *(2) การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล* ดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) *(3) การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง* ได้ดำเนินงาน อาทิ การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่งตามแผนการดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ระดับต้นน้ำจนถึงระดับปลายน้ำ จัดกิจกรรมกำจัดขยะบกสู่ทะเลในพื้นที่ 23 จังหวัดชายทะเล พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะพลาสติกและขยะอาหารแบบบูรณาการ รวมถึงได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจในการกำจัดขยะทะเลโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และกิจกรรมลด แลก ถุงพลาสติกร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่ริมฝั่งทะเล *(4) การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล* ได้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อจชล.) *(5) การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง* ได้จัดทำแผนงานสนับสนุนการเฝ้าระวังและฝึกซ้อมขจัดคราบน้ำมันในพื้นที่เสี่ยงทางทะเลด้วยเรือขจัดคราบน้ำมัน และการทำบันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องของผลิตภัณฑ์น้ำมัน รวมถึงได้จัดทำแอปพลิเคชั่น WPWatch เพื่อใช้ในการแจ้งปัญหาน้ำเสีย คราบน้ำมัน หรือแหล่งน้ำเปลี่ยนสี และ HW network เพื่อใช้ในการแจ้งเหตุปัญหาการลักลอบทิ้งขยะและของเสียอันตราย *(6) การบริหารจัดการการประมงทะเล* ได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประมงทะเล อาทิ กฎหมายการประกอบอู่เรือ กฎหมายเพื่อบริหารจัดการกำกับกองเรือประมง และได้มีการจัดทำแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทยฉบับใหม่ ตลอดจนได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการตรวจตราและเฝ้าระวังการประมงผิดกฎหมาย เช่น การพัฒนาระบบตรวจเรืออัจฉริยะ การพัฒนาปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตให้ทำการงานในเรือประมง และการตรวจแรงงานในเรือประมงโดยใช้เทคโนโลยี Face Scan System on Mobile เป็นต้น *(7) การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล* ได้ดำเนินโครงการนำร่องการใช้ขาแท่นหลุมผลิตปิโตรเลียมไปจัดวางเป็นปะการังเทียม โดยได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา *(8) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง* ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล ได้ดำเนินการหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแนวเขตทะเลและชายฝั่ง รวมถึงเขตแดนทางบกทางทะเลที่เชื่อมต่อกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปในมิติของกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในการควบคุมดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ *(9) การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน* ได้มีการดำเนินโครงการจัดทำและวางปะการังเทียม และจัดทำโครงการบริหารจัดการและซ่อมแซมทุ่น แสดงแนวเขต รวมถึงได้ดำเนินโครงการปลูกปะการังในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเลอย่างต่อเนื่อง *(10) การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง* ได้ดำเนินโครงการเขื่อนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและแผงกันคลื่น นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการเชิงกฎหมายในการบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่งอย่างเป็นระบบในรูปแบบระบบหาด *(11) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล* ได้มีการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระดับกลุ่มประเทศอาเซียน ในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางทะเล อาทิ การลงนามในปฏิญญากรุงเทพว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน การจัดทำบันทึกความเข้าใจแผนการขจัดคราบน้ำมันรั่วไหลของกลุ่มประเทศอาเซียน และจัดทำโครงการจัดทำแนวทางการใช้สารเคมีขจัดคราบน้ำมันในอนุภูมิภาคอ่าวไทย *(12) การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล* ได้ดำเนินโครงการประกาศพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งใน 20 พื้นที่เป้าหมาย และ *(13) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982* ได้มีการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. .... เพื่อการควบคุมการทิ้งสิ่งปฏิกูล น้ำมัน และสารเคมีออกไปถึงเขตสิทธิอธิปไตย

0620-0625

ความหลากหลายทางชีวภาพ มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 6 เรื่อง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่* ได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... และได้มีการปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ พ.ศ. 2561 - 2580 *(2) ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ* ได้ดำเนินการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านการเกษตร มุ่งเน้นการให้ทุนการวิจัยในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการจัดทำแผนการวิจัย รวมถึงพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพที่เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาของโลกและระดับประเทศในด้านการวิจัยและนวัตกรรม *(3) ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม* ได้มีการปรับปรุงระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยให้รองรับการแสดงผลชนิดพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ สถานภาพการคุกคาม สถานภาพการคุ้มครองตามกฎหมาย และมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถประมวลผลในจุดเดียว มีแพลตฟอร์มแบบเปิดภายใต้ชื่อ Thai Biodiversity Database Platform *(4) ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงเครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน* ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. .... และได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น *(5) ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ* ดำเนินกิจกรรมการจัดสรรทุนเล่าเรียนสาขาอนุกรมวิธานและสาขาที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของหน่วยงานทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา และ *(6) ปฏิรูประบบกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน* ได้ดำเนินกิจกรรม อาทิ กิจกรรมผลักดันให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และกิจกรรมสร้างกลไกผลักดันวิถีการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

0626-0628

สิ่งแวดล้อม มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 3 เรื่อง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ* ได้ดำเนินโครงการแก้ปัญหาการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการเสริมสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อม การแก้ไขกฎกระทรวงและมาตรฐานสำหรับบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเรื่องสุขาภิบาลและระบบบำบัดน้ำเสีย โครงการจัดทำมาตรการควบคุมการระบายสารอินทรีย์ระเหยจากโรงงาน โครงการยกระดับผู้ประกอบการของเสีย โครงการเพิ่มประสิทธิภาพโรงงานคัดแยกและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โครงการสร้างวินัยและการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การออกมาตรการดีเดย์งดให้ถุงพลาสติก มาตรการส่งเสริมการใช้ถุงพลาสติกรีไซเคิล และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสถานประกอบการเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว *(2) ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ* ได้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานที่จะเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับมลพิษ และได้จัดทำทำเนียบการปล่อยมลพิษ รวมถึงโครงการส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน โครงการปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม และ *(3) ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ* ได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... และดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลบัญชีก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย รวมถึงการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ มาตรการ นโยบาย และกลไกในการบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการสร้างแรงจูงใจภาคเอกชนในการร่วมเป็นผู้ประกอบการสีเขียวเพื่อควบคุมการปล่อยมลพิษ

0629 - 0636

ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป จำนวน 8 เรื่อง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้ *(1) ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ* ดำเนินโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในจังหวัด และมีแผนพัฒนาศูนย์ข้อมูลรายงานฯ เชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลรายงานฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป *(2) ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน* ได้มีการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การทดลองนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ผ่านการทำโครงการนำร่อง และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง *(3) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ* อยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) หลักเกณฑ์การประกาศและยกเลิกพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ และมีการกำหนดมาตรการและแผนงานควบคุม ลด และขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหามลพิษ และพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษ *(4) ปฏิรูปการผังเมือง* ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และดำเนินโครงการผลักดันการจัดทำผังชุมชนเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวในเมืองอุตสาหกรรมยั่งยืน ในด้านการวางผังเมืองระดับชุมชนและผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น และได้ดำเนินโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมือง/ชุมชนระดับอำเภอ นอกจากนี้ อยู่ระหว่างการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติการนำมาตรการโอนสิทธิการพัฒนามาใช้บังคับในผังเมืองรวม *(5) ปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม* มีการศึกษาแนวทางการปฏิรูปกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นอิสระ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินโครงการปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตทำการประมงอิเล็กทรอนิกส์เพื่อช่วยในการควบคุมสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำผ่านการคำนวณจำนวนผู้ทำประมง *(6) ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ* โดยปรับบทบาทหน้าที่และเสริมศักยภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริหารจัดการและระบบสนับสนุนการทำงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม *(7) ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม* ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมด้านการปฏิรูประบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม อาทิ ระบบสอบสวนทางสิ่งแวดล้อม ระบบการบังคับโทษทางอาญาและการคุมประพฤติทางสิ่งแวดล้อม ระบบการบังคับคดีทางสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนสารบัญญัติ และ *(8) ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและปฏิรูปประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รองรับกับการอนุวัติตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก โดยมีกฎหมายที่ประกาศใช้ในช่วงที่ผ่านมา จำนวน 13 ฉบับ

0601 0602 0603 0604 0605 0606
0607 0608 0609 0610 0611 0612
0613 0614 0615 0616 0617 0618
0619 0620 0621 0622 0623 0624
0625 0626 0627 0628 0629 0630
0631 0632 0633 0634 0635 0636

0601 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

ทรัพยากรทางบก

ทรัพยากรทางบก ประกอบด้วย ป่าไม้และสัตว์ป่า ดิน และแร่ เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมาทรัพยากรเหล่านี้ ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างสิ้นเปลือง ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและลดลง จนไม่อาจสามารถฟื้นคืนสู่สภาพเดิมได้ ประกอบกับนโยบายและแผนในการคุ้มครองรักษาฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางบกให้ยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัยของประชาชน ยังต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกัน ซึ่งจะเห็นว่ามีการลดลงอย่างต่อเนื่องของพื้นที่ป่าไม้จากร้อยละ 43.21 ของพื้นที่ประเทศในปี 2516 เหลือร้อยละ 31.68 ในปี 2562 ในทำนองเดียวกัน ทรัพยากรดิน พบว่ามีการใช้ที่ดินไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 60 ล้านไร่ ทำให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ เช่น ดินเค็ม ดินเสื่อมสภาพ น้ำท่วมขัง เป็นต้น เช่นเดียวกันกับทรัพยากรแร่ ที่มีการนำมาใช้เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นปริมาณและมูลค่ามหาศาล โดยขาดการควบคุม กำกับดูแลด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยรอบพื้นที่ ส่งผลให้เกิดข้อพิพาทระหว่างกลุ่มผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง และเป็นประสบการณ์ที่สร้างเรื่องราวและบทเรียนเชิงลบจากพื้นที่หนึ่งสู่พื้นที่หนึ่ง ทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ในประเทศอยู่ในภาวะวิกฤต ผู้ได้รับสัมปทานไม่สามารถดำเนินการสำรวจและสร้างกระบวนการในการทำความเข้าใจกับชุมชน ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดทัศนคติเชิงลบต่อต้านการทำเหมืองแร่ได้ ส่งผลให้มีข้อจำกัดอย่างมากในการนำแร่ขึ้นมาใช้ประโยชน์

แผนที่สภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 - 2561

ที่มา : กรมป่าไม้

ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางบกดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกลไกการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐ และแก้ไขหรือพัฒนากฎหมาย เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น สนับสนุนและเอื้อต่อการบริการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดทำพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เพื่อหยุดยั้งความเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และดำเนินการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ โดยการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม การปลูกป่าเศรษฐกิจและป่าชุมชน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองที่ดิน ด้วยการจัดที่ดินทำกิน

ให้ชุมชน ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว จำนวน 40,380 ราย 50,281 แปลง ร่วมกับการพัฒนาขยายผลระบบการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ จำนวน 1,044 ชุด ครอบคลุมพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ และดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด จำนวน 121 ราย คิดเป็นมูลค่า 4.7 ล้านบาท และในส่วนของสัตว์ป่า ได้ดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์ จำนวน 13 ชนิด ได้แก่ กวางผา นกแต้วแล้วท้องดำ ควายป่า สมเสร็จ เก้งหม้อ พะยูน เสือโคร่ง วัวแดง ไก่ฟ้าหางลาย ขวาง จระเข้น้ำจืด เนื้อทราย ละอง-ละมั่ง และนกยูงไทย การดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล การบริการประชาชนด้านสัตว์ป่า เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการสืบค้นข้อมูลด้านสัตว์ป่าแก่ประชาชน และการวางแผนลดความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าและสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ ในหลายพื้นที่ สำหรับการดำเนินการปฏิรูปทรัพยากรดิน ได้ดำเนินการจัดทำแผนการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระดับตำบล โดยในปี 2562 ได้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเพื่อรองรับเกษตร 4.0 จำนวน 74 ตำบล และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาดินเพื่อเตรียมการทำเกษตรอินทรีย์ 39,342.26 ไร่ ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน จำนวน 810,482.50 ไร่ นอกจากนี้การดำเนินงานเพื่อปฏิรูปทรัพยากรแร่ ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดพื้นที่ศักยภาพแร่ พร้อมกับการพัฒนาเครื่องมือในการกำกับดูแล การเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชนในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำแร่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคใต้ และจัดทำแนวทางการบริหารจัดการและรายงานการเผยแพร่ฉบับสมบูรณ์แร่ 4 ชนิด ได้แก่ แร่ควอตซ์ แร่โพแทช แร่ทองคำ และหินอุตสาหกรรม รวมทั้งมีการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน้าพระลาน จ.สระบุรี เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและชุมชนโดยรอบ

ทั้งนี้ ยังมีความท้าทายที่สำคัญปรากฏในภาคการเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนการใช้ทรัพยากรที่ดินมากที่สุด โดยพบว่าการบริหารจัดการเชิงรุกเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเพาะปลูกพืชให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ยังดำเนินการได้ในขอบเขตที่จำกัด เนื่องจากการดำเนินงานมีความเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับ อาทิ กฎหมายการผังเมือง กฎหมายชลประทาน และกฎหมายการแบ่งเขตการปกครอง นอกจากนี้ ในส่วนการพัฒนาแผนงานโครงการที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางบก มีความท้าทายที่สำคัญ คือ การได้รับความเห็นพ้องจากประชาชนในพื้นที่

ดังนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางบกของประเทศ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้ต่อเกษตรกรในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ อาทิ การขยายผลการรับรู้ต่อโครงการแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map Online) นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อสร้างกลไกทางการคลังเพื่อนำผลตอบแทนที่พึงเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพจากป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรแร่ และต้นทุนในการฟื้นฟูทรัพยากรดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เข้ามาผนวกรวมไว้ในการพิจารณาความคุ้มค่าในการลงทุนของแผนงานโครงการขนาดใหญ่ที่ทำให้เกิดการสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดังกล่าว รวมทั้ง กำหนดให้นำผลตอบแทนที่จัดเก็บได้นั้นไปดำเนินการชดเชยผู้ได้รับผลกระทบ และฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมให้สามารถฟื้นตัว เพื่อสร้างการยอมรับกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และทำให้มีทรัพยากรทางบกที่สมบูรณ์สามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้ต่อไป

0602 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำ

ประเทศไทยมีปริมาณฝนตกและปริมาณน้ำท่าต่อปีเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ประกอบกับต้นทุนที่กักเก็บได้ในแต่ละปีมีความผันผวนตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้ปริมาณน้ำไหลลงเขื่อนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของประเทศมีความแปรปรวนสูงตามไปด้วย โดยพบว่าเขื่อนขนาดใหญ่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างสมดุลระหว่างน้ำต้นทุนและความต้องการใช้น้ำได้ จึงจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูและสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (แก้มลิง) และดำเนินการขุดลอกคลอง บึงในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถช่วยกักเก็บน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ดี พบว่าการพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการดำเนินโครงการสำคัญระดับประเทศในระยะที่ผ่านมา มีความล่าช้าไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผน เนื่องจากข้อจำกัดในการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งในมิติของภารกิจและกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานถือปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนงานโครงการด้านน้ำทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในพื้นที่ โดยการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบที่มีจำนวนถึง 38 ฉบับ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการด้านน้ำ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม การขอใช้พื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนการจัดทำงบประมาณด้านน้ำดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

การดำเนินงานสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของประเด็นการบริหารแผนงานโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำ ได้แก่ การจัดทำพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2561 โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นเป็นกฎหมายหลักด้านน้ำของประเทศที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทานน้ำทั้งระบบ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งในและนอกระบบชลประทานอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการด้านการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับเพื่อให้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการพัฒนาโครงการที่สำคัญมีความก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2561 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วในปี 2562 ที่ผ่านมา เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเด็นท้าทายที่สำคัญซึ่งจะส่งผลให้การบริหารแผนงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีความยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ทุกลุ่มน้ำทั่วประเทศ ในรูปแบบของคณะกรรมการลุ่มน้ำที่จะต้องเป็นกลไกผลักดันแผนงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบนพื้นฐานของการมีความเข้าใจบริบทของพื้นที่และคำนึงถึงการอนุรักษ์ รักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคส่วนในพื้นที่ลุ่มน้ำที่รับผิดชอบอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศไปสู่การสงวนรักษาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่ จะต้องให้ความสำคัญกับการกลั่นกรอง คัดเลือกองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับลุ่มน้ำที่มีความรู้ความเข้าใจทรัพยากรน้ำในพื้นที่ทั้งระบบลุ่มน้ำ และพิจารณาวางแผนการพัฒนาโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำบนกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนามีความครอบคลุมมิติการพัฒนาทุกด้านอย่างยั่งยืน

0603 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การบริหารแผนโครงการที่สำคัญ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรน้ำ

การกำหนดทิศทางการพัฒนาและบริหารทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ในปัจจุบัน พบว่ายังขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เป็นผลให้ขาดความเชื่อมโยงและมีการดำเนินงานที่ทับซ้อนกันของหน่วยงานในระดับพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เช่น การบุกรุกลำน้ำ เส้นทางระบายน้ำตามธรรมชาติถูกกีดขวางจากสิ่งปลูกสร้าง การเสียสมดุลระหว่างการใช้น้ำผิวดินและใต้ดิน และการขาดความรู้ความเข้าใจในการนำน้ำขึ้นมาใช้อย่างถูกวิธี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังส่งผลให้การดำเนินงานด้านการชลประทานเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น ระบบส่งน้ำ บ่อบาดาล และระบบประปาบาดาล ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงครอบคลุม จึงจำเป็นต้องดำเนินการโอนภารกิจของหน่วยงานกลางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลและบำรุงรักษา ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้เกิดความชัดเจนของการแบ่งเขตบริหารจัดการและกำหนดผู้รับผิดชอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ เกิดความชัดเจนด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดรูปที่ดินที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

ที่ผ่านมากระบวนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานร่วมกันและการถ่ายโอนภารกิจความรับผิดชอบงานชลประทานขนาดเล็ก และการบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดินและสมดุลการใช้น้ำผิวดินและใต้ดิน เพื่อผลักดันให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับขอบเขต/ขนาดความรับผิดชอบของท้องถิ่นในการดูแลบำรุงรักษางานชลประทานขนาดเล็กตามขีดความสามารถด้านกำลังคนและองค์ความรู้ของบุคลากรที่มีอยู่ โดยมีการดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูบึงหนองไทรและหนองตะไก้ จ.นครราชสีมา แล้วเสร็จ และส่งมอบให้ท้องถิ่นดูแลรักษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรและอุปโภคบริโภคต่อไป ซึ่งมีผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการจำนวน 735 ครัวเรือน พื้นที่เกษตรได้รับประโยชน์ 500 ไร่ ปริมาณความจุเก็บกัก 495,200 ลบ.ม. สำหรับการดำเนินงานด้านการถ่ายโอนภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นอยู่ระหว่างการแก้ไขปัญหาในการถ่ายโอนภารกิจให้เป็นไปตามสภาพข้อเท็จจริง และเน้นในส่วน

ของการเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขณะที่การปรับสมดุลการใช้น้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน อยู่ในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลเชิงลุ่มน้ำและพื้นที่แบบบูรณาการ โดยมีแผนงานโครงการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ ปัจจุบันสามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนสำหรับการบริโภคได้ 21.98 ลบ.ม./ปี ประชาชนได้รับประโยชน์ 90,800 ครัวเรือน ในขณะที่การเพิ่มน้ำต้นทุนให้กับระบบประปาหมู่บ้าน สามารถดำเนินงานเพิ่มน้ำต้นทุนได้ 1,854 แห่ง ในปี 2562 ประชาชนได้รับประโยชน์ 268,100 ครัวเรือน ในส่วนของการบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล ได้มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับพื้นที่ (13 ทุ่ง) โดยจัดสรรเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 1.421 ล้านไร่ เมล็ดพันธุ์จำนวน 7,075 ตัน และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่พื้นที่ลุ่มต่ำ ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากการประมงระหว่างช่วงเวลารับน้ำในรอบปี โดยปี 2562 ได้ดำเนินกิจกรรมปล่อยปลาและพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานจำนวน 8,292 บ่อ

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ คือ ความพร้อมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงขีดความสามารถเชิงเทคนิคและศักยภาพในการบริหารจัดการแผนงาน โครงการที่จะถูกถ่ายโอนลงมายังพื้นที่รับผิดชอบของบุคลากรในแต่ละพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น การบริหารเชิงพื้นที่ในระยะต่อไปต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในพื้นที่ และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับขนาดความรับผิดชอบ เพื่อให้ภารกิจและโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากหน่วยงานส่วนกลางได้รับการบำรุงรักษา ดูแล และใช้ประโยชน์ร่วมกันในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางต้องถ่ายทอดองค์ความรู้ทางเทคนิคและวิธีการดำเนินการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อยกระดับความสามารถในการพึ่งพาตนเองและบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในระยะยาวต่อไป

0604 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

ระบบเส้นทางน้ำ

ที่มา : สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

ระบบเส้นทางน้ำ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในแง่ของการกระจายน้ำซึ่งเป็นต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภค โดยเฉพาะสำหรับการเกษตรกรรม การระบายน้ำและการป้องกันการเกิดน้ำท่วมและอุทกภัย การเป็นเส้นทางคมนาคมเพื่อการสัญจรทางน้ำ และยังเป็นแหล่งผลิตพลังงานทดแทน ในอดีตประเทศไทยมีระบบเส้นทางน้ำต่อเนื่องตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงแหล่งรับน้ำ แต่เนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ การเกิดพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกมากขึ้น ทำให้มีตะกอนไหลจากพื้นที่ลุ่มน้ำมาตามเส้นทางน้ำมากขึ้นเป็นเหตุทำให้เส้นทางน้ำตื้นเขิน อีกทั้งมีการบุกรุกพื้นที่เส้นทางน้ำตลอดจนการพัฒนาโครงการหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อเส้นทางน้ำ ทำให้ระบบเส้นทางน้ำเสื่อมสภาพ ทรุดโทรมและขีดความสามารถของทางน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนทำให้เส้นทางน้ำบางแห่งไม่มีน้ำในช่วงฤดูแล้ง ขณะที่เส้นทางน้ำบางแห่งมีน้ำล้นตลิ่ง จนเกิดปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในช่วงฤดูฝนเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางสัญจรไปมาระหว่างพื้นที่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มของความถี่และทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการปรับปรุงการจัดการระบบเส้นทางน้ำเพื่อจัดลำดับความสำคัญของเส้นทางน้ำและกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานในการดูแลรักษาที่มีความเหมาะสมต่อไป

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการวางแผนออกแบบทางน้ำและระบบแผนที่เส้นทางน้ำ ผังระบบระบายน้ำควบคู่กับผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการกำหนดเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบขนาดองค์ประกอบของระบบเส้นทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยได้ดำเนินโครงการศึกษาและพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน มุ่งเน้นการจัดทำแผนที่ทางอุทกศาสตร์ และจัดทำแผนที่ผังกรอบความคิดในแต่ละลุ่มน้ำสาขาทั้ง 254 สาขา ให้สามารถเห็นถึงกรอบความคิดในการพัฒนาและการบริหารจัดการของแม่น้ำ ลำห้วย คลอง หนอง บึง แหล่งน้ำธรรมชาติ และเพื่อให้การจัดระบบเส้นทางน้ำตามธรรมชาติมีความเหมาะสม ชัดเจน มีการกำหนดลำดับศักดิ์ และขนาดของทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งคำนึงถึงมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างที่อาจส่งผลกระทบต่อเส้นทางน้ำ ทำให้ระบบเส้นทางน้ำเสื่อมโทรมได้

ทั้งนี้ ความท้าทายในการดำเนินงาน เพื่อสร้างให้ระบบเส้นทางน้ำมีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ คือ ความครอบคลุมของการศึกษาและบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดลำดับศักย์ของพื้นที่ลุ่มน้ำ และการเสื่อมสภาพของระบบเส้นทางน้ำจากการพัฒนาในด้านอื่น ๆ อาทิ การคมนาคม การทำพื้นที่การเกษตร การตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นสาเหตุของการชะล้างหน้าดิน และเป็นตะกอนทับถมแหล่งน้ำและทางน้ำ ส่งผลให้ธรรมชาติแปรปรวน เกิดภาวะไม่สมดุล ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ และเกิดผลเป็นรูปธรรม ปัจจุบันจึงมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเส้นทางน้ำ ได้แก่ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ได้นิยามเรื่องผังน้ำและเส้นทางน้ำไว้ชัดเจน อีกทั้งกำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจัดทำและประกาศใช้ผังน้ำในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และการดูแลรักษาเส้นทางน้ำไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำ หรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 103 ยังระบุไว้อีกว่าในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดทำผังน้ำและรายการประกอบผังน้ำเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อพิจารณาภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อให้ระบบเส้นทางน้ำมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับพื้นที่เข้ามาร่วมศึกษาและวางแผนการดำเนินการร่วมกันเพื่อสำรวจพื้นที่เส้นทางน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำตามลุ่มน้ำที่สำคัญ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบและดำเนินโครงการพัฒนาที่ไม่ส่งผลกระทบกับระบบเส้นทางน้ำ เพื่อให้มีความยั่งยืนของระบบเส้นทางน้ำและส่งเสริมให้เกิดการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

0605 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ

ปัจจุบันการบริหารจัดการน้ำในบางพื้นที่ประสบผลสำเร็จ ขณะที่ในหลายพื้นที่ยังขาดความสมดุล ไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างต้นทุนน้ำที่มีอยู่และปริมาณน้ำที่ถูกใช้ไป ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งซ้ำซากในทุก ๆ ปี จึงจำเป็นต้องดำเนินการขยายผลด้านการบริหารจัดการน้ำและดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืนที่ประสบผลสำเร็จ โดยให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือบริหารจัดการข้อมูลเพื่อไปสู่แผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วน ซึ่งหากสามารถดำเนินการปฏิรูปได้สำเร็จจะส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการน้ำทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ มีการใช้ประโยชน์จากผิวน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในทุกพื้นที่ เกิดการขยายผลจากต้นแบบความสำเร็จสู่การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

ที่มา : สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

การพัฒนาชุมชนแม่ข่ายด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ ได้มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2552 ปัจจุบันมีชุมชนแม่ข่ายทั้งสิ้น 15 ชุมชน ที่สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน เกิดตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนับสนุนการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ชุมชนแม่ข่ายและชุมชนเครือข่าย นำไปสู่การบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำและการเกษตรได้ด้วยตนเอง ทั้งในสภาวะปกติ สภาวะวิกฤต และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานโครงการนับตั้งแต่ ปี 2555 ถึงปี 2561 สามารถขยายผลสู่ 1,573 หมู่บ้าน เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ 19 แห่ง เกิดตัวอย่างดำเนินงานทฤษฎีใหม่ 243 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 2,429 ไร่ โดยในปี 2562 สสน. มีแผนการดำเนินงานที่จะขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่เป้าหมายอีก 10 ชุมชนสำหรับการดำเนินงานด้านการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างน้ำขนาดเล็กเพื่อพัฒนาระบบโซล่าเซลล์สูบน้ำแบบติดตั้งลอยน้ำ จะเป็นการถอดบทเรียนการดำเนินงานจากชุมชนดงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี และชุมชนหนองโน อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ ซึ่งประสบความสำเร็จในการลดค่าใช้จ่ายจากการสูบน้ำเพื่อนำมาขยายผลต่อไป

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา มักดำเนินการด้วยความเร่งรีบเพื่อสนองตอบนโยบายและปัญหาเฉพาะหน้าเป็นหลัก จึงอาจทำให้การวิเคราะห์จัดการปัญหาต่าง ๆ ขาดความสมบูรณ์ไม่ครบถ้วนทุกมิติ ดังนั้น ความท้าทายที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ สภาพภูมิสังคม และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในเรื่องของสิทธิชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือ และลดความขัดแย้งจากชุมชน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายสามารถขยายผลแบบอย่างความสำเร็จได้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องส่งเสริมให้ชุมชนเป็นภาคส่วนหลักในการกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ตนเอง โดยอาศัยองค์ความรู้จากหน่วยงานสนับสนุน เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของชุมชน การวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนโดยใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อขยายผลแบบอย่างความสำเร็จให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ในการคิด ตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของชุมชนเองบนหลักฐานข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์

0606 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

ความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

ต้นทุนน้ำหรือปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละพื้นที่ประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา มีความแปรปรวนทั้งในเชิงปริมาณและความถี่ ส่งผลให้การคาดการณ์ปริมาณน้ำเพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและบริหารจัดการน้ำมีความซับซ้อนทั้งในเชิงพื้นที่และเวลา จึงจำเป็นต้องมีการสร้างองค์ความรู้และบ่มเพาะบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านผังเมือง นักเศรษฐศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ เป็นต้น เพื่อติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลได้ทันต่อสถานการณ์ทั้งในเชิงภาพรวมของประเทศและในระดับพื้นที่ย่อย ในลักษณะของศูนย์ปฏิบัติการ นอกจากนี้ การบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานเพื่อบริหารข้อมูลอย่างเหมาะสม ทำให้ข้อมูลมีการกระจัดกระจายซ้ำซ้อน จึงจำเป็นต้องปฏิรูปความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำด้วยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัด เพื่อประสานและรวบรวมข้อมูลให้เท่าทันต่อสถานการณ์น้ำในอนาคต

การดำเนินการที่ผ่านมา หลายหน่วยงานได้พัฒนาระบบสารสนเทศสมัยใหม่ เพื่อบริหารจัดการน้ำ อาทิ กรมชลประทาน พัฒนาระบบปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ กรมทรัพยากรน้ำ พัฒนาระบบศูนย์ป้องกันวิกฤตน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาระบบศูนย์นาคราช กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ฯลฯ สำหรับติดตามรวบรวมข้อมูลสภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในแม่น้ำ วิเคราะห์และบริหารจัดการตามภารกิจของหน่วยงาน แต่ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ประกอบกับปริมาณข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำปัจจุบันมีปริมาณมากขึ้นและยังไม่ถูกนำมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการอย่างจริงจัง การผลักดันให้เกิดการใช้และเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการน้ำให้ทันต่อสถานการณ์ ดังนั้น การนำเทคโนโลยี Cloud เข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล นำเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ รวมถึงการคาดการณ์ในระยะยาวพร้อมกับยกระดับองค์ความรู้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นแนวทางการบริหารจัดการน้ำในอนาคต จึงเกิดความร่วมมือระหว่างสำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.) ในการบูรณาการข้อมูลน้ำและภูมิอากาศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบ “คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ” เพื่อเป็นการนำร่องโดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานระดับท้องถิ่นในการเตรียมการและร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัดเพื่อประสานและรวบรวมข้อมูลให้เท่าทันต่อสถานการณ์น้ำในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด นอกเหนือจากความพร้อมของอุปกรณ์และเครือข่ายในการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีประสิทธิภาพแล้ว บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้ดูแลบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูล จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ ทั้งในมิติด้านอุปสงค์และอุปทานน้ำ รวมถึงระเบียบวิธีในการรายงานข้อมูลเข้าสู่ระบบของ สสน. นอกจากนี้ การที่พื้นที่จะสามารถฉายภาพการพัฒนาน้ำทั้งระบบในพื้นที่ได้จะต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลของพื้นที่ในระบบชลประทานและข้อมูลนอกระบบชลประทาน

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางควรร่วมกันเตรียมความพร้อมบุคลากรในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีขีดความสามารถและความพร้อมในเชิงเทคนิคและการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับเครือข่ายการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับพื้นที่/จังหวัด และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัดให้สามารถส่งมอบข้อมูลด้านน้ำในขอบเขตความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จึงเป็นประเด็นที่ต้องเตรียมพร้อมรองรับการปฏิรูปในประเด็นดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

0607 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

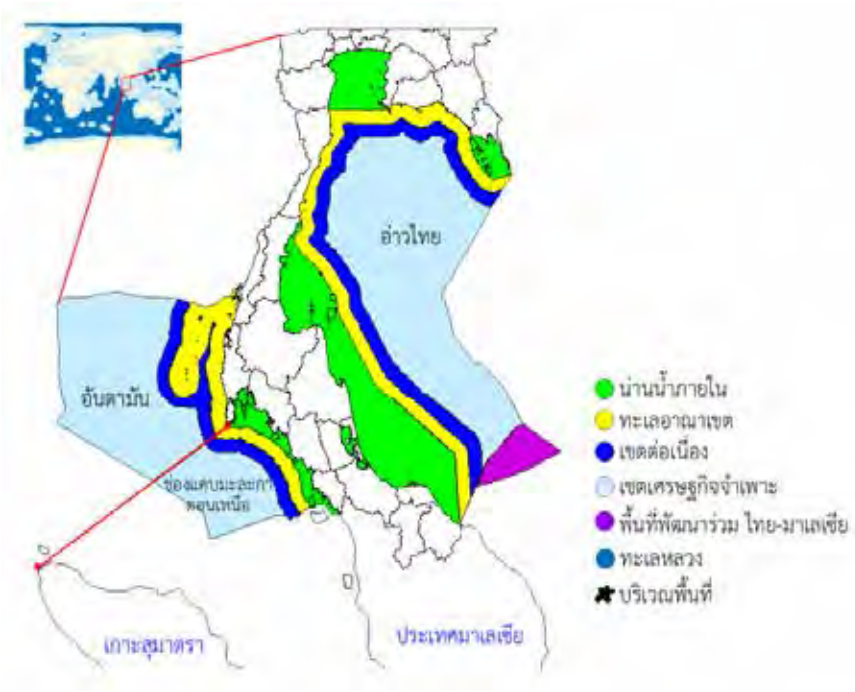

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ประเทศไทยมีผืนแผ่นดินประมาณ 500,000 ตารางกิโลเมตร มีผืนน้ำประมาณ 300,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีสภาพเป็นทั้งน่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยข้อมูลปี 2561 ประเทศไทยมีความยาวชายฝั่งทะเลประมาณ 3,151 กิโลเมตร และมีจังหวัดที่มีขอบเขตติดทะเล 23 จังหวัด แบ่งเป็นทะเลฝั่งตะวันตก ได้แก่ ทะเลอันดามัน รวมไปถึงช่องแคบมะละกา 6 จังหวัด และทะเลฝั่งตะวันออก ได้แก่ ทะเลฝั่งอ่าวไทย 17 จังหวัด แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีแผนที่การใช้ประโยชน์ทางทะเลของชาติ ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมองเห็นภาพรวมของทะเลไทยไม่ชัดเจน ดังนั้น การจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ทางทะเล และการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลของไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการจัดทำแผนที่ภาพรวมของประเทศและแผนที่เฉพาะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในภารกิจที่รับผิดชอบต่อไป และเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยการสร้างความสมดุลของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ให้เป็นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีอยู่อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ผลักดันการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลของประเทศให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยอยู่ในระหว่างดำเนินงานพิจารณา (ร่าง) แผนที่เขตจังหวัดทางทะเลรายจังหวัด ทั้งนี้ ยังมี 4 คู่จังหวัดที่อยู่ระหว่างการตกลงเรื่องเขตจังหวัดทางทะเลที่เป็นประโยชน์ร่วมกันโดยหากการดำเนินงานบรรลุผลจนกระทั่งได้ข้อยุติของทุกคู่จังหวัดแล้ว จะสามารถนำเขตแผนที่เขตทางทะเลรายจังหวัดไปบรรจุไว้ในบัญชีแนบท้ายกฎหมายเพื่อดำเนินการประกาศใช้ต่อไป

ทั้งนี้ แม้ว่าจะมีการผลักดันการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลของประเทศให้มีมาตรฐานเดียวกันแล้ว แต่จังหวัดยังคงสามารถกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลได้หลายประเภทตามเป้าประสงค์ของแต่ละพื้นที่ ดังนั้น ประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การกำหนดกิจกรรมการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ให้มีความชัดเจน เพื่อลดความทับซ้อนและความสับสนของหน่วยงานปฏิบัติและผู้ใช้ประโยชน์จากทะเล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัดที่ชัดเจนต่อไป

ดังนั้น ในการดำเนินงานในระยะต่อไป หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนที่เขตจังหวัดทางทะเลรายจังหวัดให้แล้วเสร็จ และกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ที่ชัดเจน และเห็นชอบร่วมกัน เพื่อเป็นมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้คงความสมบูรณ์มากขึ้น ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน

0608 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กร ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความเกี่ยวข้องกับภาคส่วนราชการในระดับนโยบายและหน่วยดำเนินการระดับปฏิบัติเป็นจำนวนมาก อาทิ กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กองบังคับการตำรวจน้ำ โดยพบว่าแต่ละหน่วยงานต่างมีกฎหมายเพื่อควบคุม กำกับและสอดส่องการดำเนินงานให้เป็นไปตามบทบาทภารกิจของตนเอง จึงส่งผลให้การดำเนินงานเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ขาดเอกภาพและไม่สามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เกิดหน่วยงานทั้งระดับนโยบาย หน่วยปฏิบัติ หน่วยงานจัดการความรู้ที่มีการบูรณาการการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรทางราชการทั้งองค์วัตถุและองค์บุคคลที่คุ้มค่าบนพื้นฐานของฐานความรู้และวิทยาการที่ได้รับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้ตราพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 โดยประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 และมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับใช้ในเขตทางทะเลของประเทศไทย พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติงานและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ ซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามกฎหมายข้างต้น

ความท้าทายของการดำเนินงานด้านการปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภายหลังจากพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้ใช้เป็นกฎหมายหลักด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล คือ การเร่งสร้างการรับรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคเอกชนและภาคประชาชนเกี่ยวกับสาระสำคัญของตัวบทและมาตรการภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้ภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ทางทะเลได้อย่างสอดคล้องกับหลักการของกฎหมาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฯ ยังจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำอนุบัญญัติเพื่อให้การขับเคลื่อนการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีความพร้อมในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล ตลอดจนอำนวยการและประสานงานในการจัดการกับภัยคุกคามและปัญหาความมั่นคงทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น ศรชล. ในฐานะหน่วยงานหลักตามกฎหมายดังกล่าวควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งผลักดันการปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบรายละเอียดของกฎหมาย พร้อมทั้งดำเนินการควบคุมกำกับและติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถบรรลุผลที่ต้องการ ยิ่งไปกว่านั้นการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของประเทศและโลกที่มีความซับซ้อนตลอดจนผลกระทบต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ยังเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : กองประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ

0609 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

ข้อมูลปริมาณขยะในประเทศไทย (ปีงบประมาณ 2560)
โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

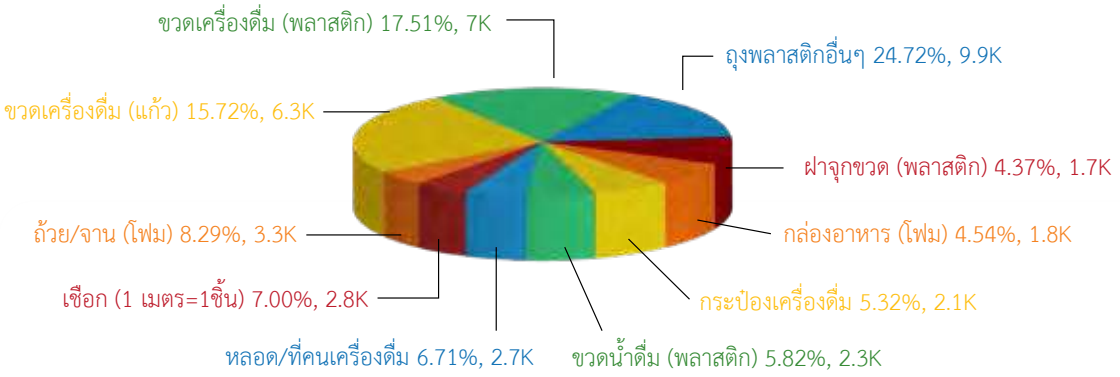

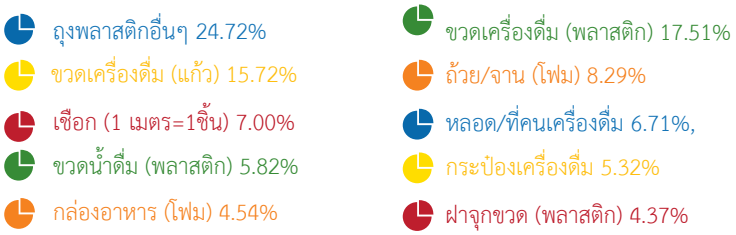

ขยะมูลฝอยในทะเลและชายฝั่งได้สร้างปัญหาให้แก่ประเทศไทยเป็นวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล สัตว์ทะเล การประมง และการท่องเที่ยว รวมถึงทำให้คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง โดยข้อมูลปี 2557 ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยรวม 26.77 ล้านตันต่อปี โดยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องเพียง 7.2 ล้านตัน หรือร้อยละ 27 และเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ที่ 5.1 ล้านตัน หรือร้อยละ 19 คงเหลือขยะมูลฝอยที่ไม่ได้นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง และที่ตกค้างอยู่ในพื้นที่ จำนวน 6.9 ล้านตัน และ 7.6 ล้านตัน ตามลำดับ โดยขยะมูลฝอยดังกล่าวส่วนหนึ่งจะถูกปล่อยลงแหล่งน้ำและลงสู่ท้องทะเล โดยในปี 2560 มีปริมาณขยะมูลฝอยในจังหวัดชายทะเล 23 จังหวัด รวม 11.47 ล้านตัน ซึ่งจากปริมาณขยะดังกล่าว สามารถจำแนกชนิดของขยะทะเลที่พบมากที่สุดในประเทศไทย 10 อันดับ ดังนี้ ถุงพลาสติกร้อยละ 24.72 ขวดเครื่องดื่ม (พลาสติก) ร้อยละ 17.51 ขวดเครื่องดื่ม (แก้ว) ร้อยละ 15.72 ถ้วย/จาน (โฟม) ร้อยละ 8.29 เชือก ร้อยละ 7.00 หลอด/ที่คนเครื่องดื่ม ร้อยละ 6.71 ขวดน้ำดื่ม (พลาสติก) ร้อยละ 5.82 กระป๋องเครื่องดื่ม ร้อยละ 5.32 กล่องอาหาร (โฟม) ร้อยละ 4.54 และฝาจุกขวด (พลาสติก) ร้อยละ 4.37 จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่า ประเทศไทยยังขาดการจัดการขยะอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการปฏิรูปด้านการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่งอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะในทะเลและชายฝั่ง อาทิ การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่งตามแผนการดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอย ตั้งแต่ระดับต้นน้ำจนถึงระดับปลายน้ำ จัดกิจกรรมกำจัดขยะบกสู่ทะเลในพื้นที่ 23 จังหวัดชายทะเล พร้อมทั้งมีการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะพลาสติกและขยะอาหารแบบบูรณาการ รวมถึงได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจในการกำจัดขยะทะเลโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และกิจกรรมลด แลก ถุงพลาสติกร่วมกับผู้ประกอบการในพื้นที่ริมฝั่งทะเล จำนวน 46 แห่ง ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ พร้อมไปกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างการตระหนักรู้ด้านการจัดการขยะที่ต้นทางและการลดใช้ถุงพลาสติกให้แก่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ชุมชนในพื้นที่ และภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาแนวทางในการจัดเก็บขยะเพื่อลดขยะที่มีแนวโน้มจะลงสู่ทะเลอย่างทั่วถึง

ความท้าทายที่สำคัญ คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ได้ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องและตกค้างอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ขาดจิตสำนึกต่อพื้นที่สาธารณะ การใช้ถุงพลาสติกที่ย่อยสลายได้ยาก ขาดแรงจูงใจในการจัดการขยะและการแยกขยะ การไม่เห็นประโยชน์อย่างคุ้มค่าในการที่จะนำของกลับมาใช้ใหม่ และขาดมาตรการทางกฎหมายที่จะลดการใช้ขยะอย่างจริงจัง เป็นต้น

การดำเนินงานเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายด้านการบริหารจัดการขยะทะเล จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการขยะที่ต้นทางในระดับครัวเรือนมากกว่าการดำเนินงานที่ปลายทางด้วยการตามเก็บขยะในทะเลและชายฝั่ง โดยภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือกันในการสนับสนุนโครงการหรือมาตรการที่สำคัญ เช่น การสร้างจิตสำนึกการลดขยะ การใช้ซ้ำ และการคัดแยกขยะที่ต้นทาง โครงการลงทุนสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการขยะอย่างถูกวิธี การสนับสนุนนวัตกรรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะน้อยที่สุด การออกแบบบรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้จริงโดยไม่มีส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต และการเพิ่มภาษีต่อการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว เป็นต้น

0610 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

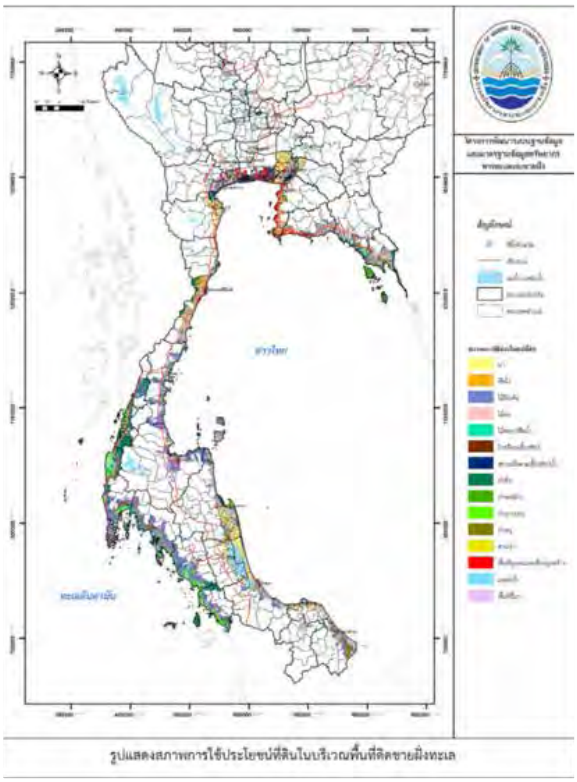

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ปัจจุบันการใช้ประโยชน์ทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีหลายกิจกรรม อาทิ การค้าและการขนส่งทางทะเล (พาณิชยนาวี) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมีชีวิตและไม่มีชีวิตจากทะเล การท่องเที่ยวทางทะเล อุตสาหกรรมชายฝั่ง และมีแนวโน้มว่าจะมีการใช้ประโยชน์ทางทะเลเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ในขณะที่สถานภาพของทะเลไทยเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุหลักมาจากการขาดความตระหนักรู้ในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบกับขาดการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลทั้งที่เป็นระบบฐานข้อมูล เรื่องราวที่ควรทราบเกี่ยวกับทะเล และวิธีการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ที่ถูกต้อง จึงส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง นำไปสู่ความไม่เข้าใจ การเพิกเฉยและละเลย ในการมีส่วนร่วมของการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาที่ถูกต้อง อีกทั้ง การบริหารจัดการหรือการบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ต้องพิจารณาจากฐานความรู้ งานวิชาการและงานวิจัยที่ถูกต้อง จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลให้เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาคส่วนในการนำไปใช้ต่อยอดการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดตั้งองค์กรจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อจชล.) เพื่อรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สถานภาพของการใช้ประโยชน์ทางทะเลของประเทศ กิจกรรมการใช้ทะเลที่ถูกต้อง รวมถึงดำเนินการด้านการสร้างความตระหนักรู้และสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการรักษาผลประโยชน์ทางทะเล อีกทั้ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังได้ดำเนินโครงการเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางทะเลให้แก่ทุกภาคส่วน โดยปี 2562 ได้จัดงานวิชาการวิทยาศาสตร์ทางทะเลกว่า 6 ครั้ง และดำเนินการรับสมัครอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลเป็นจำนวนกว่า 50,000 คน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในระดับพื้นที่และเพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การปกป้องดูแลทรัพยากรทางทะเลอย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ดี การบริหารจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล มีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในพื้นที่ อาทิ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมเจ้าท่า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ความท้าทายที่สำคัญ คือ การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ทางทะเลของ อจชล. เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อยอดในการจัดทำแผนงาน โครงการด้านการพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ให้มีการเชื่อมต่อ/ส่งมอบข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และร่วมบูรณาการการจัดเก็บสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ทางทะเลร่วมกับหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลหลักทางทะเลแต่ละด้าน เพื่อร่วมกันสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางทะเลที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลมีประสิทธิภาพ ควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะ อจชล. และองค์กรในระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของทรัพยากรทางทะเลให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดกิจกรรมรณรงค์หรือการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ เพื่อให้การเชื่อมโยงข้อมูลมีความครอบคลุมทรัพยากรทางทะเลทุกมิติอย่างรอบด้าน และร่วมเป็นพลังในการขับเคลื่อนที่สำคัญในการสงวน รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรให้มีความยั่งยืนต่อไป

0611 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11

การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

ปัญหาเรื่องมลพิษในทะเลและชายฝั่งยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุหลักจากภาคครัวเรือนที่มีที่พักอาศัยอยู่ติดทะเล ภาคการท่องเที่ยวในทะเลที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และภาคอุตสาหกรรมติดพื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมหนัก โดยที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่มีระบบการบริหารจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ปัญหาน้ำเสียที่พบว่า โดยในปี 2560 ประเทศไทยสามารถบำบัดน้ำเสียในบริเวณชายฝั่งและเกาะได้เพียงร้อยละ 15 หรือปัญหาการรั่วไหลของสารเคมีและคราบน้ำมันจากทั้งโรงงานอุตสาหกรรมหรือเรือสินค้าขนาดใหญ่ที่ยังไม่มีเครื่องมือในการเฝ้าระวังหรือแจ้งเตือนได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้สามารถมีระบบบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ในการติดตามความเสียหายของทรัพยากรทางทะเลอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 17 (สถานการณ์ฉุกเฉิน) กรณีน้ำมันรั่วไหล/ปรากฏการณ์น้ำเปลี่ยนสีอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดทำแผนงานสนับสนุนการเฝ้าระวังและฝึกซ้อมขจัดคราบน้ำมันในพื้นที่เสี่ยงทางทะเลด้วยเรือขจัดคราบน้ำมัน และแผนงานติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ประกอบการที่ได้รับใบรับรองเป็นผู้ให้บริการจัดเก็บและบำบัดของเสียจากเรือ รวมถึงติดตามตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง โดยในปี 2562 ได้ดำเนินการทั้งในฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน รวม 168 สถานี และได้จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องมลพิษในทะเลและชายฝั่งให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ชายทะเลและประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ในการป้องกันการก่อให้เกิดมลพิษในทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนมีการทำบันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องของผลิตภัณฑ์น้ำมันอีกด้วย รวมทั้งได้มีแอปพลิเคชั่น WPWatch สำหรับการแจ้งเตือนปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม รวมถึงใช้ในการแจ้งปัญหาน้ำเสีย คราบน้ำมัน หรือแหล่งน้ำเปลี่ยนสี และแอปพลิเคชั่น HW network เพื่อใช้ในการแจ้งเหตุปัญหาการลักลอบทิ้งขยะและของเสียอันตราย

ปัญหามลพิษทางน้ำในทะเลมีสาเหตุมาจากการขาดการบำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องของผู้ใช้น้ำกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ดังนั้น ความท้าทายสำคัญ คือ การสร้างความตระหนักถึงการบริหารจัดการน้ำทั้งทางบกและทะเลอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นทาง บนหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายการบริหารจัดการน้ำเสียอย่างเข้มงวด เพื่อควบคุมปริมาณและคุณภาพน้ำทิ้งให้เหมาะสมก่อนลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะและท้องทะเลต่อไป

การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่งในระยะต่อไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหามลพิษทั้งระบบตั้งแต่ต้นทาง ทั้งในเรื่องของขยะ น้ำเสีย และมลพิษต่าง ๆ รวมถึงควรสร้างการตระหนักรู้แก่ประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและควรนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะตามมา

0612 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12

การบริหารจัดการการประมงทะเล

ปริมาณการจับสัตว์น้ำเปรียบเทียบปี 2560 และ 2561

หน่วย : ตัน

เดือน	2560			2561		
	รวม	พาณิชย์	พื้นบ้าน	รวม	พาณิชย์	พื้นบ้าน
รวม	1,295,009	1,170,355	124,654	1,509,031	1,368,994	140,037
มกราคม	81,428	74,132	7,296	114,881	105,760	9,121
กุมภาพันธ์	100,067	92,847	7,220	100,635	91,111	9,524
มีนาคม	109,808	102,325	7,483	127,498	118,242	9,256
เมษายน	104,477	97,671	6,806	117,558	108,249	9,309
พฤษภาคม	122,640	112,802	9,838	155,356	144,747	10,609
มิถุนายน	117,662	107,526	10,136	113,252	103,636	9,616
กรกฎาคม	117,849	105,671	12,178	117,577	109,909	7,668
สิงหาคม	111,554	99,351	12,203	119,753	112,575	7,178
กันยายน	116,988	102,954	14,034	124,108	119,954	4,154
ตุลาคม	124,226	108,964	15,262	166,997	146,344	20,653
พฤศจิกายน	104,230	89,552	14,678	135,767	112,685	23,082
ธันวาคม	84,080	76,560	7,520	115,650	95,782	19,868

จากตาราง

1. ปี 2561 เรือประมงพาณิชย์จับสัตว์น้ำได้มากกว่าปี 2560 จำนวน 198,639 ตัน
2. ปี 2561 เรือประมงพื้นบ้านจับสัตว์น้ำได้มากกว่าปี 2560 จำนวน 15,383 ตัน
3. ปี 2561 เรือประมงทั้งสองกลุ่มจับสัตว์น้ำได้มากกว่าปี 2560 จำนวน 214,022 ตัน

ที่มา : กรมประมง

การประมงทะเลของไทยสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไม่น้อยกว่า 1 แสนล้านบาทต่อปี และสามารถสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนชาวไทยทั้งที่เป็นประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ และอาชีพที่เกี่ยวเนื่องจากการประมง อาทิ อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมต่อเรือ อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมอาหารสัตว์น้ำ รวมถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ แต่สถานการณ์ประมงไทยในปัจจุบัน พบว่า เกิดสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลงเนื่องจากถูกจับมาใช้ประโยชน์มากและเร็วเกินไป จากสถิติปริมาณการจับสัตว์น้ำ พบว่า ในปี 2560 เรือประมงพาณิชย์และพื้นบ้านสามารถจับสัตว์น้ำได้รวม 1,295,009 ตัน ขณะที่ในปี 2561 จับสัตว์น้ำได้รวม 1,509,031 ตัน โดยเรือประมงทั้ง 2 กลุ่ม สามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น จำนวน 214,022 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.5 จากปี 2560 แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรสัตว์น้ำถูกนำขึ้นมาใช้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งจำนวนเรือประมงที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร การรุกล้ำพื้นที่ และการทำประมงเกินสภาวะของทรัพยากรที่กำลังถดถอย ประกอบกับสหภาพยุโรปได้ตั้งกติกาว่าด้วย Illegal Unreported and Unregulated Fishing หรือ IUU-Fishing จึงส่งผลให้ภาครัฐต้องกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการด้านการประมงของไทยให้สอดคล้องกับ IUU-Fishing เพื่อป้องกันยับยั้ง และขจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย แต่ในทางกลับกันก็ยังมีปัญหาของการประมงทะเลไทยอีกเป็นจำนวนมากที่รอการแก้ไขในเรื่องของการบริหารจัดการอย่างมีระบบที่จะช่วยให้ทรัพยากรสัตว์น้ำฟื้นตัวได้ จึงจำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน

ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อบริหารจัดการประมงทะเล ได้แก่ การดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประมงทะเล อาทิ กฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบอู่เรือ กฎหมายเพื่อบริหารจัดการกำกับกองเรือประมง เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน พร้อมทั้งจดทะเบียนเรือประมง เขตการทำการประมงพาณิชย์ และแก้ไขปัญหาเรือปั่นไฟ เรืออวนลาก เรืออวนรุนที่ผิดกฎหมาย และได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ในการตรวจตราเฝ้าระวังและคุ้มครองพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง พร้อมทั้งปราบปรามการประมงผิดกฎหมาย ในพื้นที่ 23 จังหวัดชายฝั่งทะเลอย่างต่อเนื่อง จำนวน 94 ครั้ง และเพื่อเพิ่มความเข้มข้นในการกำกับดูแลการประมงทะเลให้ถูกต้อง ได้มีการจัดทำแผนบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทยฉบับใหม่ โดยปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งในมิติของพื้นที่และฤดูกาล ทั้งนี้ อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาทางกฎหมาย และได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการตรวจตราและเฝ้าระวังการประมงผิดกฎหมาย อาทิ การพัฒนาระบบตรวจเรืออัจฉริยะ การพัฒนาและปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตให้ทำการงานในเรือประมง ตามมาตรา 258 และการตรวจแรงงานในเรือประมงโดยใช้เทคโนโลยี Face Scan System on Mobile เป็นต้น

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาในด้านการบริหารจัดการประมงทะเล ยังมีปัญหาหลายประการที่ต้องพิจารณาในหลายมิติ โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบทำประมงผิดกฎหมาย ที่แม้ว่าจะมีการกำหนดพันธกรณีตามอนุสัญญาระหว่างประเทศแล้วก็ตาม แต่การกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย ยังขาดความชัดเจน รวมถึงการกำหนดกรอบกฎหมายในการกำหนดมาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงไม่เพียงพอที่จะป้องกัน ระงับ และยับยั้งการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหากภาครัฐไม่มีนโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาโดยด่วน อาจส่งผลกระทบขั้นรุนแรงต่อไปได้

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการประมงทะเลต้องอาศัยการร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินงาน มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายพระราชกำหนดการประมงที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับกฎระเบียบระหว่างประเทศ ตลอดจนสำรวจกองเรือประมงและทบทวนการอนุญาตทำการประมงทั้งระบบ รวมถึงเริ่มจัดทำและใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติ แผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย และมาตรการอื่น ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการการประมงทางทะเลให้เกิดความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

0613 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13

การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

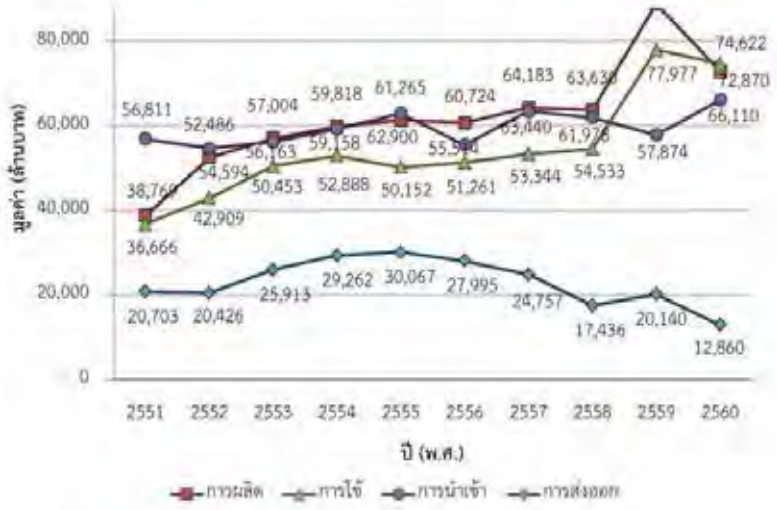

ที่มา : กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (2561)

ทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลถือเป็นทรัพยากรทางทะเลที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า และเพื่อการส่งออก รวมทั้งสินแร่ที่อาจจะค้นพบเพิ่มมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งสินแร่ส่วนใหญ่อยู่ในที่ราบและชายฝั่งทะเล จึงมีปัญหาเรื่องที่ตั้งของชุมชน แหล่งท่องเที่ยว ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลและอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งแหล่งพลังงานในทะเลทั้งที่เป็นแท่นขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมีไม่น้อยกว่า 400 แท่น ในอ่าวไทย ถือเป็นแหล่งผลประโยชน์ของประเทศชาติที่จะต้องกำกับดูแลและบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ และเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในเรื่องผลประโยชน์ของประเทศและชุมชน ความยั่งยืนของทรัพยากรและสุขภาวะชุมชน จึงจำเป็นจะต้องดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลอย่างเร่งด่วน

โดยในช่วงปี 2561-2562 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการนำร่องการใช้ขาแท่นหลุมผลิตปิโตรเลียม จำนวน 8 ขาแท่น ไปจัดวางเป็นปะการังเทียม ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล บริเวณเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี และเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำปะการังเทียมจากขาแท่นหลุมผลิตปิโตรเลียมที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในกิจการปิโตรเลียมในบริเวณพื้นที่อ่าวไทย โดยได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2562 และได้พิจารณาพิกัดการจัดวางและระดับความลึกที่ปลอดภัยในการเดินเรือแล้ว

ความท้าทายของการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล พบว่า มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในทะเลเพื่อควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์จากทะเลหลายหน่วย เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมประมง กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมศิลปากร กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และอีกหลายหน่วยงานที่จะมีบทบาททางทะเลในอนาคต โดยพบว่าหน่วยงานเหล่านี้ รวมถึงหน่วยงานในท้องถิ่น ซึ่งต้องประสานงานหรือบูรณาการในการปฏิบัติงานเพื่อลดความซ้ำซ้อน นอกจากนั้นการปฏิบัติงานของหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากชุมชนในพื้นที่เพื่อลดผลกระทบของผู้มีส่วนได้เสียจากการดำเนินงาน

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลเป็นไปตามเป้าหมายจึงจำเป็นต้องดำเนินการทบทวนและรวบรวมข้อมูลสถานภาพปัจจุบันและระบุจุดตำแหน่งพื้นที่ของทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลเพื่อนำไปใช้ประกอบการร่วมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การหารืออยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงทางวิชาการสามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้ ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาแนวทางการบริหารจัดการด้านการนำสินแร่และพลังงานที่มีอยู่นั้นขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าและสร้างประโยชน์ให้แก่ภาคีที่เกี่ยวข้องได้อย่างยั่งยืนเป็นธรรมต่อไป

0614 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14

การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)

การวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning : MSP) ถือเป็นบริบทหนึ่งของการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในยุคใหม่ที่มีแนวทางการจัดการแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าทรัพยากรและพื้นที่ทางทะเลจะมีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และถูกใช้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งแนวเขตทางทะเลที่มีการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลจะช่วยให้ประเทศและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลประกอบการบริหารจัดการหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน

การดำเนินงานที่ผ่านมา เนื่องจากการบริหารจัดการแนวเขตทะเลและชายฝั่ง มีขอบเขตและภารกิจการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจขอบเขตในเชิงกายภาพของพื้นที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน เพื่อสร้างความเข้าใจให้อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลชุดเดียวกัน ส่งผลให้กระบวนการดำเนินงานในระยะแรกต้องเกี่ยวข้องกับการหารือร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแนวเขตทะเลและชายฝั่ง รวมถึงเขตแดนทางบกทางทะเลที่เชื่อมต่อกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปทั้งในมิติของกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในการควบคุมดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงและสังเคราะห์ประเด็นที่ต้องการจะดำเนินการปรับเปลี่ยนซึ่งจะทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลเกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับกฎระเบียบที่จำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ความท้าทายของการดำเนินงานเพื่อบรรลุผลในการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีขอบเขตภารกิจในการดำเนินงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาทิ หน่วยงานที่ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (กรมประมง กรมการท่องเที่ยว กรมธุรกิจพลังงาน และกรมเจ้าท่า) กับหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการสงวนรักษาทรัพยากรฯ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเพื่อเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกันเมื่อคำนึงถึงภาคส่วนทางสังคม ประชาชนและผู้ประกอบการทั้งในพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่เชื่อมต่อกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผู้ที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ที่เป็นบุคคลจากภายนอกแล้ว จะยิ่งทำให้

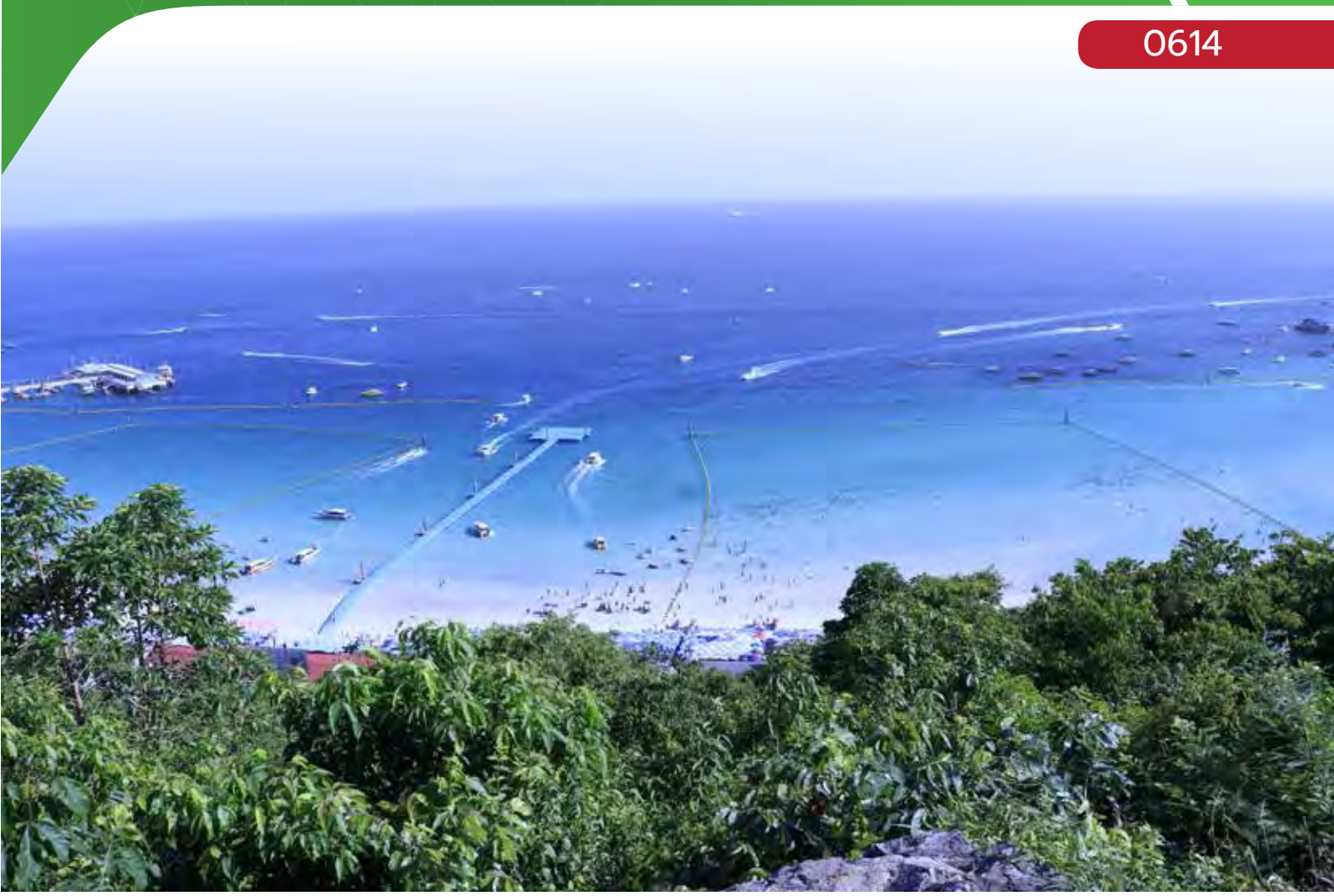

การจัดทำเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจำเป็นต้องมีการหารืออย่างเข้มข้น เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและแสวงหาทางออกร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องปรับบทบาท ขอบเขตการดำเนินงาน รวมทั้งภาคเอกชน/ผู้ประกอบการทั้งภายนอกและภายในพื้นที่เชื่อมต่อทะเลและชายฝั่ง ที่อาจต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้และค่าใช้จ่าย ตลอดจนภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน จะต้องแสดงพลังในการเป็นหนึ่งในผู้ที่เป็นพลังในการร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟูและติดตามการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการดูแล รักษาและมีการวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบด้านเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ทุกขั้นตอน ซึ่งเครื่องมือการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว อาจพิจารณาใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ที่ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานในหลายพื้นที่มาดำเนินการประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมสอดคล้องกันสภาพพื้นที่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานที่จะสร้างประโยชน์ให้กับประเทศมีการขับเคลื่อนที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

0615 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15

การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

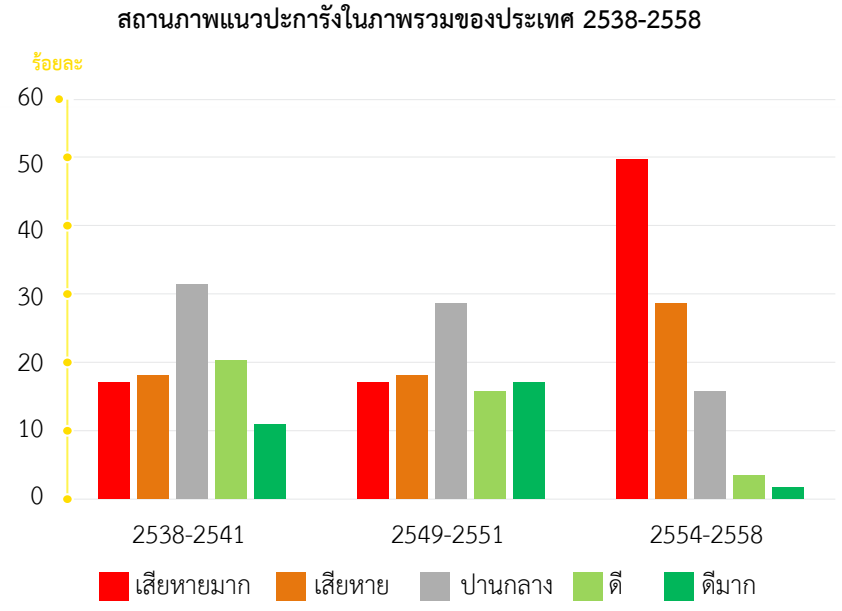

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2560 (ทช.)

แนวปะการังนับเป็นสิ่งสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเลอย่างมาก เนื่องจากปะการังคือเขตพื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน และยังเป็นแนวพื้นที่ท่องเที่ยวหลักทางทะเล ซึ่งสถานการณ์ปะการังในประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่า มีพื้นที่แนวปะการังทั้งหมดทั่วประเทศรวม 148,955 ไร่ โดยจากข้อมูลล่าสุดในปี 2558 พบว่าปะการังมีแนวโน้มเสียหายและคาดว่าจะมีความเสียหายเพิ่มมากขึ้น โดยพบสัดส่วนความเสียหายประมาณร้อยละ 28.3 และเสียหายมากถึงร้อยละ 50 ในขณะที่สัดส่วนสมบูรณ์ดี และสมบูรณ์มากคิดเป็นร้อยละ 3.7 โดยสถานการณ์ปะการังที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบกับสภาวะปะการังฟอกขาวกระจายในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งปะการังฟอกขาวนั้นเป็นอาการบ่งชี้ถึงสภาพของปะการังที่อ่อนแอ ซึ่งเกิดจากอุณหภูมิของน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลงไป และเกิดจากการแปรปรวนของธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการเสียหายของแนวปะการังดังกล่าว พบว่ามีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของนักท่องเที่ยว การขยายตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่ติดทะเล การรุกล้ำพื้นที่ชายฝั่งเพื่อการอยู่อาศัย รวมทั้งการทำการประมงอย่างผิดวิธี ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นในการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน เพื่อรักษา อนุรักษ์แนวปะการัง และทรัพยากรในท้องทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืนต่อไป

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้เล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ปะการัง จึงได้มีการดำเนินโครงการจัดทำและวางปะการังเทียม เพื่อฟื้นฟูแนวปะการังธรรมชาติ โดยมีการหล่อแท่งปะการังแล้วเสร็จ ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1,600 แท่ง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,020 แท่ง จังหวัดชุมพร จำนวน 1,410 แท่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,410 แท่ง จังหวัดตรัง จำนวน 1,350 แท่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,060 แท่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 1,030 แท่ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 1,060 แท่น และจังหวัดพังงา จำนวน 1,338 แท่ง โดยจำนวนดังกล่าวอยู่ระหว่าง

การจัดวางในทะเล และมีการดำเนินโครงการบริหารจัดการและซ่อมแซมทุ่น เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลตามจังหวัดต่าง ๆ อาทิ จังหวัดชุมพร 10 จุด อยู่ระหว่างติดตั้งทุ่นจอดเรือ จังหวัดระยองดำเนินการแล้วเสร็จ 15 จุด จังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินการแล้วเสร็จ 35 จุด จังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินการแล้วเสร็จ 15 จุด จังหวัดระนอง 30 จุด จังหวัดพังงา 45 จุด จังหวัดภูเก็ต 20 จุด พร้อมทั้งอยู่ระหว่างการซ่อมแซมทุ่นแสดงแนวเขตและทุ่นจอดเรือในจังหวัดระยอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดตรัง โดยดำเนินโครงการปลูกปะการังใน 9 จังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเล ดำเนินการแล้วเสร็จในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดตรัง และอยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่จังหวัดตราดและจังหวัดระยอง

ความท้าทายของการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน คือ การกำหนดเขตพื้นที่ปะการังและระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่หรือพักฟื้นที่ชัดเจน การสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ประกอบการที่ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในแนวปะการัง เพื่อให้รู้สึกรักและหวงแหนในแนวปะการัง และสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ดำเนินการทางธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และควรมีการฝึกอบรมหรือให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการหรือผู้นำกลุ่มนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมแนวปะการังอย่างถูกวิธี รวมทั้งควรมีการบริหารจัดการน้ำเสียก่อนการปล่อยลงสู่ทะเล เนื่องจากปะการังมีความบอบบางและไวต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก หากเกิดการเปลี่ยนแปลงของน้ำทะเลทั้งในเชิงคุณภาพหรืออุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลให้ปะการังตายได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ในการรักษาคุณภาพของน้ำทะเลให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้สามารถอนุรักษ์และรักษาแนวปะการังไว้ได้

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืนในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการเร่งดำเนินการจัดทำแผนที่ปะการัง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแนวปะการัง รวมถึงเขตการอนุรักษ์และฟื้นฟู และควรมีมาตรการที่เข้มงวดในการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว รวมทั้งการให้ความรู้ถึงวิธีการที่ถูกต้องในการเข้าชมหรือเข้าใช้ประโยชน์ตามเขตแนวปะการังในจุดต่าง ๆ ตามสภาพความเปราะบาง เพื่อให้แนวปะการังได้มีเวลาในการฟื้นฟูตามธรรมชาติ

0616 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16

การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

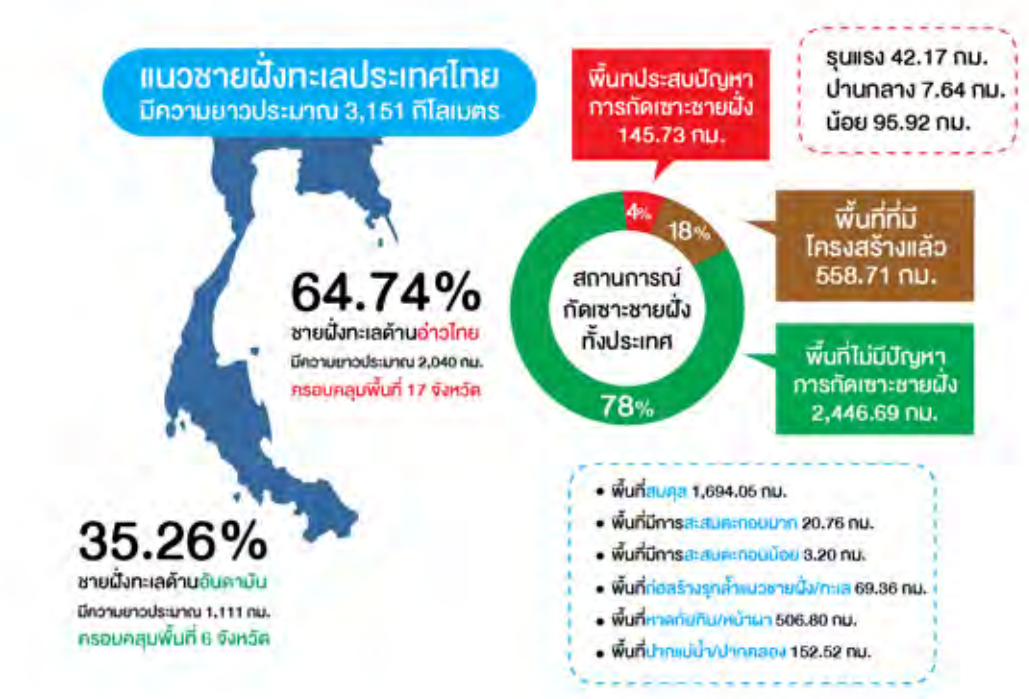

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ในปี 2560 แนวชายฝั่งทะเลของประเทศไทยรวมประมาณ 3,151 กิโลเมตร พบว่ามีแนวชายฝั่งที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งประมาณ 145.73 กิโลเมตร (ร้อยละ 4) ได้รับการแก้ไขไปแล้ว 558.71 กิโลเมตร (ร้อยละ 18) และมีพื้นที่ที่สมดุลหรือยังไม่มีปัญหาการกัดเซาะอีก 2,446.69 กิโลเมตร (ร้อยละ 78) โดยพื้นที่ที่มีการกัดเซาะรุนแรงส่วนใหญ่อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนล่าง สาเหตุหลักมาจากการใช้ที่ดินและโครงสร้างทางวิศวกรรมที่ไม่เหมาะสมกับชายฝั่งทะเล ส่งผลให้เกิดความสูญเสียในทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการ สูญเสียทัศนียภาพส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว อีกทั้ง ยังทำให้เกิดความเสียหายด้านทรัพยากรชายฝั่ง โดยที่ผ่านมาภาครัฐมีความพยายามแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถคลี่คลายได้อย่างลุล่วง และในทางกลับกันในบางพื้นที่ยังเกิดความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการเขื่อนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและแผงกันคลื่นแล้วเสร็จ จำนวน 72 แห่ง และกำลังดำเนินการก่อสร้าง 19 แห่ง รวมทั้งได้ดำเนินการนำแนวทางการจัดทำรายการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นเอกสารสำคัญในการขออนุญาตในพื้นที่คุ้มครอง นอกจากนี้ยังได้ติดตามและศึกษาปัญหาการกัดเซาะในบริเวณต่าง ๆ อาทิ บริเวณหน้ากองเรือยุทธการ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี รวมทั้งได้ดำเนินการป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2562 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับ

ผลกระทบจากปัญหากัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ชายฝั่ง และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงวิเคราะห์และกำหนดมาตรการเชิงกฎหมายในการบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่งอย่างเป็นระบบในรูปแบบระบบหาด โดยอยู่ระหว่างปรับร่างมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเลที่มีการยกเว้นการทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการทำแนวทางการจัดทำรายการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และอยู่ระหว่างปรับปรุงร่างมาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

ความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง คือ การดำเนินการอย่างเป็นระบบเนื่องจากดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างผิดวิธีในจุดใดจุดหนึ่ง อาจส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาการกัดเซาะในจุดอื่น ๆ แทนหรือทวีความรุนแรงขึ้นได้ ดังนั้น ทุกหน่วยงานในระดับพื้นที่จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ และมีกรอบแนวทางการดำเนินการที่ถูกต้อง ได้มาตรฐาน

ดังนั้น ในการดำเนินการในระยะต่อไป หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางควรเร่งจัดทำมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และรับทราบ และเพื่อให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ ได้นำมาตรการหรือแนวทางข้างต้นไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

0617 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17

การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในปัจจุบัน ปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล นับเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคในทวีป และทั่วโลก ทั้งนี้ เพราะปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากประเทศหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศใกล้เคียง รวมถึงภูมิภาคหรือประเทศที่ห่างออกไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในแต่ละภูมิภาคจะต้องบูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีทุกภาคส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลกับประเทศต่าง ๆ อย่างแน่นแฟ้นและต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางบริหารจัดการการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การดำเนินงานที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระดับกลุ่มประเทศอาเซียน ในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล อาทิ การลงนามในปฏิญญากรุงเทพว่าด้วยขยะทะเล การจัดทำบันทึกความเข้าใจแผนการขจัดคราบน้ำมันรั่วไหลของกลุ่มประเทศอาเซียน และการจัดทำโครงการจัดทำแนวทางการใช้สารเคมีขจัดคราบน้ำมันในอนุภูมิภาคอ่าวไทย เป็นการแสดงความต้องการของประเทศไทยที่จะมีบทบาทในการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในภูมิภาค นอกจากนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้มีการจัดประชุมศึกษาแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น การสัมมนาเชิงปฏิบัติการว่าด้วยความร่วมมือระหว่างไทย-จีน ด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลและเทคโนโลยี และประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการวิจัยร่วมไทย-จีน ด้านสภาพภูมิอากาศและระบบนิเวศทางทะเล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในการที่จะเกิดแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างเป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทย เพื่อให้สามารถมีการดำเนินการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศได้อย่างเป็นทางการ

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์และแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้ได้ผลสำเร็จ โดยกำหนดแนวทางหรือขั้นตอนในการดำเนินการที่ชัดเจน และควรมีการสร้างความรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศและภายในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

0618 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 18

การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

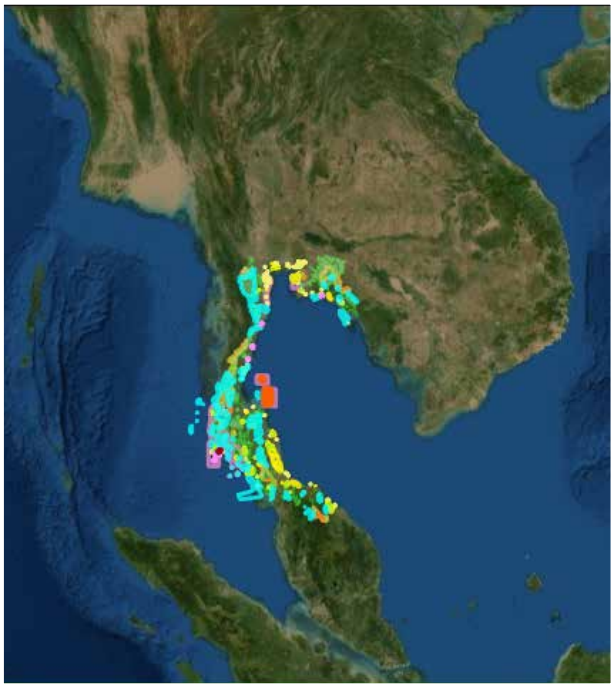

ที่มา : ระบบแผนที่ออนไลน์ (Geographic Information Systems : GIS) ทช.

พื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง (Marine and Coastal Protected Areas) คือ พื้นที่ชายฝั่งและในทะเลที่เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ หรือมีลักษณะสำคัญทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการคุ้มครองคุณค่าของพื้นที่นั้นไว้ด้วยกฎหมายหรือสิ่งอื่นที่สามารถรับรองได้ว่ามีขีดความสามารถเพียงพอในการคุ้มครองพื้นที่ได้ ซึ่งในปัจจุบัน สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources หรือ World Conservative Union : IUCN) ที่เป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก ได้ตั้งเป้าหมายในการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 10 ของพื้นที่ทะเลทั้งประเทศ ซึ่งหากบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพในเขตทะเลของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการประกาศพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยในปี 2562 มีสถานการณ์ดำเนินงานใน 20 พื้นที่เป้าหมาย ดังนี้ (1) หมู่เกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) หมู่เกาะมัน จังหวัดระยอง (3) พื้นที่ชายฝั่ง จังหวัดตรัง (4) หมู่เกาะไข่ จังหวัดพังงา (5) หมู่เกาะราช จังหวัดภูเก็ต (6) อ่าวตราด จังหวัดตราด (7) เกาะหมาก จังหวัดตราด (8) เกาะโลซิน จังหวัดปัตตานี (9) เกาะไข่ จังหวัดชุมพร (10) เกาะเหลื่อม จังหวัดชุมพร (11) เกาะสะเก็ด จังหวัดระยอง (12) เกาะล้าน เกาะครก เกาะสาก จังหวัดชลบุรี (13) แนวปะทะกระแสน้ำไหล่ทวีป (14) อ่าวขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และมี 6 พื้นที่ที่อยู่ระหว่างการจัดทำร่าง โดยอยู่ระหว่างดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประชากร เศรษฐกิจ และรายได้ ได้แก่ (1) กลุ่มเกาะเปริด จังหวัดจันทบุรี (2) กลุ่มเกาะประจวบตอนบน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (3) เกาะหนู เกาะแมว จังหวัดสงขลา (4) กลุ่มเกาะระนอง จังหวัดระนอง (5) เกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ และ (6) กลุ่มเกาะสตูล จังหวัดสตูล

ความท้าทายสำคัญในการจัดทำพื้นที่คุ้มครองทางทะเล คือ การตรวจสอบและเฝ้าระวังผู้ที่จะมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่คุ้มครองด้วย เนื่องจากหากได้มีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแล้ว จะส่งผลให้ความหลากหลายในแต่ละพื้นที่มีมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการบางรายเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนในการรับมือกับการล่วงละเมิดหรือบุกรุกในพื้นที่ดังกล่าว

ในการดำเนินการระยะต่อไป ควรกำหนดให้หน่วยงานที่ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลทุกรูปแบบ มีแผนในการดำเนินงานในพื้นที่ และกำหนดตัวชี้วัดและหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดทำระบบติดตามประเมินผลในพื้นที่คุ้มครองทางทะเลประจำทุกปี และควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ถึงแนวเขตการคุ้มครองล่วงหน้าก่อนการประกาศใช้ เพื่อให้ประชาชนที่ได้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดิม ได้มีเวลาปรับตัวในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ประกอบอาชีพไปสู่พื้นที่อื่น ๆ หรือสามารถปรับเปลี่ยนไปสู่อาชีพอื่นได้

0619 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 19

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982

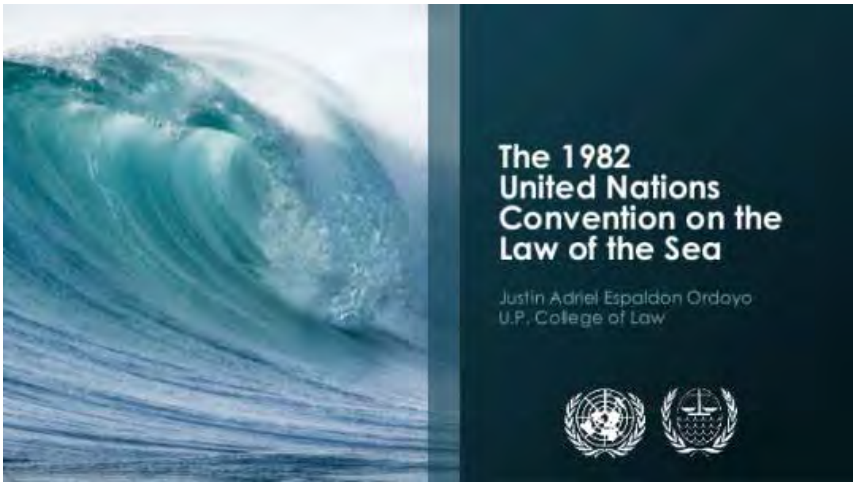

ที่มา : Presentation by Justin Ordoyo, University of the Philippines College of Law

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 เป็นอนุสัญญาเพียงฉบับเดียวแต่รวมหัวข้อของกฎหมายทะเลไว้ทั้งหมด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น 320 ข้อ กับอีก 9 ผนวก ครอบคลุมเรื่องทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่องการเดินเรือ และช่องแคบ รัฐหมู่เกาะ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป ทะเลหลวง การบริหารและอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตในทะเลหลวง รัฐไร้ฝั่งทะเล การแสวงประโยชน์ในพื้นที่ก้นทะเลระหว่างประเทศ การสำรวจทางวิทยาศาสตร์ในทะเล และการระงับกรณีพิพาทระหว่างประเทศเกี่ยวกับทะเล เป็นต้น และการเข้าเป็นภาคีของรัฐ/ประเทศจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติทั้งหมด โดยไม่มีข้อสงวน ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 เป็นผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับการดูและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยได้รับสิทธิและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้ให้ไว้ในอนุสัญญาฯ อนึ่ง พบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับทะเลเป็นจำนวนกว่า 70 ฉบับ จำแนกออกได้เป็น 6 กลุ่ม ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในระดับกระทรวงทั้งสิ้น จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982

การดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นการปรับปรุง ยกเลิก ควบรวมกฎหมายทางทะเลหลายฉบับ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการทบทวนปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางทะเลของประเทศไทยทั้งหมด เพื่อเทียบเคียงและปรับปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลดังกล่าวให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งการดำเนินงาน ณ ปัจจุบันได้มีการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. .... เพื่อการควบคุมการทิ้งสิ่งปฏิกูล น้ำมันและสารเคมี ออกไปถึงเขตสิทธิอธิปไตยแล้ว

ความท้าทายที่สำคัญของการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 คือ การที่ประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีขีดความสามารถในการแสวงประโยชน์ก้นทะเลระหว่างประเทศ ไม่ยอมลงนามเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ โดยให้เหตุผลว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการแสวงประโยชน์ก้นทะเลระหว่างประเทศนั้น ไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการส่งผลให้การดำเนินงานเพื่อพิจารณาแก้ไข/จัดทำข้อตกลงและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์ในพื้นที่ก้นทะเลระหว่างประเทศไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุข้อตกลงร่วมกันได้ และเมื่อพิจารณาในบริบทของประเทศไทย พบว่า ได้รับผลกระทบอย่างมากจากหลักการเขตเศรษฐกิจจำเพาะในเรื่องการประมงเช่นเดียวกัน เนื่องจากหลักการนี้ทำให้พื้นที่ประมงของเรือประมงไทยที่เคยใช้เป็นที่ทำกินในฐานะเป็นทะเลหลวงต้องเปลี่ยนสภาพเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านไปกว่า 300,000 ตารางไมล์ทะเล นอกจากนี้ หลังจากการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ กระบวนการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศของหน่วยงานเจ้าของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ตามที่ได้ระบุไว้ในคำประกาศดังกล่าว เพื่อเป็นการรองรับสิทธิของประเทศไทยที่พึงได้ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ นั้น ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกันของหลายหน่วยงานหลัก/รองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมาย จึงส่งผลให้การดำเนินงานมีข้อจำกัดไม่สามารถผลักดันการแก้ไข ปรับปรุงข้อกฎหมายให้สอดรับกับอนุสัญญาฯ ได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปรับปรุงกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับทะเลซึ่งมีอยู่ประมาณมากกว่า 70 ฉบับ ให้สอดคล้องกับตัวอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยการบูรณาการการแก้ปัญหาทางทะเลตามภารกิจของแต่ละส่วนงานให้มีการมองเห็นปัญหาและเป้าหมายร่วมกันแบบองค์รวมที่มุ่งสู่การรักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของประเทศไทยที่พึงมีจากการให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของโลกในการบริหารจัดการในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับทะเลและมหาสมุทร ครอบคลุมบริเวณทั้งที่อยู่ภายใต้อำนาจแห่งชาติและภายนอก อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล อันได้แก่ ปัญหาการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล ปัญหาความปลอดภัยของเส้นทางเดินเรือ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล และปัญหาภัยธรรมชาติทางทะเล ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

0620 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 20

ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่

จากในอดีตทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมีความอุดมสมบูรณ์ มีจำนวนมากพอต่อการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แต่ปัจจุบันเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นประกอบกับความเจริญรุ่งเรืองทางสังคม จึงทำให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ประโยชน์มากขึ้น รวมถึงการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การบริโภค หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยมากขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่สมดุลขาดการอนุรักษ์ คุ้มครอง ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ประเทศไทยจึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายหลัก นโยบาย และทิศทางของการดำเนินงานที่มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งทบทวน ปรับปรุง พัฒนากฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำกับดูแลและคุ้มครองทรัพยากรที่มีความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการมีบทบาทและส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแล คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ที่จะเป็นการสร้างกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับชาติและพื้นที่อย่างแท้จริง

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... พร้อมจัดรับฟังความเห็นที่มีต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.) ได้มีการปรับปรุง (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ พ.ศ. 2561 - 2580 เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยในส่วนของการดำเนินการปฏิรูปกลไกคณะกรรมการในระดับพื้นที่อยู่ระหว่างจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด เพื่อประสานการดำเนินงานปฏิรูประบบและเครือข่ายของศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ให้เป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนต่อไป

(ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... ถือเป็นความพยายามในการนำหลักการและแนวความคิดสมัยใหม่ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการใช้งานและพัฒนาอย่างยั่งยืนมากำหนดไว้ ซึ่งมีหลักการที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับหลักการ เจตนารมณ์ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม ด้วยวิธีการและมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงานมากขึ้น ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญ คือ การให้ประชาชนและชุมชนในระดับพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ โดยอาจจะเสนอให้มีแต่งตั้งบุคคลในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าเป็นคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการในชุดต่าง ๆ ที่ดำเนินการในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่ ก่อให้เกิดกลไกการทำงานที่เข้าถึงทุกภาคส่วนทุกระดับอย่างแท้จริง

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป ควรเร่งสร้างกลไกของคณะกรรมการในระดับประเทศ ระดับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านความหลากหลายและเกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องมีการกำหนดกฎหมาย นโยบาย มาตรการ ข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการในการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ ความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการดำเนินงานและบริบทของประเทศ ทั้งนี้ การกำหนดจัดตั้งองค์กรกลางหรือหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน มีศักยภาพที่จะประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม ชุมชน รวมถึงประชาชนระดับพื้นที่ จะส่งผลให้มีการขับเคลื่อนกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับชาติและพื้นที่ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสร้างความยั่งยืนในด้านความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

0621 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 21

ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชน และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในระดับประเทศ และระดับชุมชน เพื่อให้ประเทศไทยมีองค์ความรู้และการวิจัยที่สามารถนำไปต่อยอดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้นั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อพัฒนาระบบการวิจัยให้ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยขั้นพื้นฐานและอนุกรมวิธาน นวัตกรรม และการประยุกต์ใช้ในเชิงเศรษฐกิจ และเศรษฐศาสตร์ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการวิจัยและสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และส่งเสริมการปฏิรูปองค์กรวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

การดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ได้สนับสนุนทุนโครงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านการเกษตร จำนวน 12 โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับการสนับสนุนงบประมาณตามแนวทางการปฏิรูปการวิจัยและนวัตกรรมโดยจัดงบประมาณตามวาระการวิจัย ในส่วนของความหลากหลายทางชีวภาพ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยในด้านความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น และมีความต่อเนื่องในการให้ทุนการวิจัยในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดทำแผนการวิจัย รวมถึงพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพที่เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาของโลกและระดับประเทศด้านการวิจัยและนวัตกรรม โดยกำหนดทิศทางการวิจัยและประเด็นหลักที่มีความสำคัญเร่งด่วนในการดำเนินการ ส่งผลต่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน รวมถึงพัฒนากลไกการเชื่อมโยงองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม เพื่อเข้าสู่การกำหนดนโยบายและแผนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของชุมชน และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับคนในชุมชน

การปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพยังประสบความท้าทายในการจัดทำแผนการวิจัย การกำหนดทิศทางการวิจัย และประเด็นที่จะส่งผลต่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบัน เพื่อให้ผลงานวิจัยตรงต่อความต้องการของประเทศ และการดึงดูดหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือผู้มีศักยภาพเข้ามาทำการวิจัย รวมถึงการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีพัฒนาเพื่อต่อยอดการวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิรูป

ข้อเสนอแนะในดำเนินงานในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการวิจัยในด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเด็นที่มีความครอบคลุมทุกมิติมากขึ้น และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ควรสนับสนุนให้มีการนำผลของการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้จริงและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหน่วยงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ต่อไป

0622 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 22

ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

ที่มา : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2562), สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจการเกษตร (2555)

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพในหลายมิติ โดยข้อมูลในปี 2555 มีจุลินทรีย์ไม่น้อยกว่า 200,000 ชนิด พืชมีท่อลำเลียงและพืชไม่มีท่อลำเลียงไม่น้อยกว่า 1,400 ชนิด (คิดเป็นร้อยละ 4 ของพืชที่จำแนกชนิดได้แล้วทั่วโลก สัตว์มีกระดูกสันหลัง ไม่น้อยกว่า 4,000 ชนิด (คิดเป็นร้อยละ 8 ของสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วโลก) สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ไม่น้อยกว่า 80,000 ชนิด (คิดเป็นร้อยละ 6 ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในโลก) ปลาไม่น้อยกว่า 2,000 ชนิด (คิดเป็นร้อยละ 10 ของปลาที่จำแนกแล้วในโลก) ทำให้ต้องมีการปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม โดยมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ และส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งตัวอย่าง เพื่อให้หน่วยงานและชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้ข้อมูลและตัวอย่างความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกันได้และมีการนำข้อมูลดังกล่าวไปสร้างองค์ความรู้เพื่อต่อยอดในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยการปรับปรุงระบบให้รองรับการแสดงผลชนิดพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ สถานภาพการคุกคาม สถานภาพการคุ้มครองตามกฎหมาย งานวิจัย และปรับปรุงระบบให้สามารถจัดเก็บ แลกเปลี่ยน เข้าถึง เชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้มีประสิทธิภาพโดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น และเผยแพร่ข้อมูลเป็นสาธารณะเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้งานและประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถประมวลผลในจุดเดียว ด้วยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลตามมาตรฐานสากล มีแพลตฟอร์มแบบเปิดภายใต้ชื่อ Thai Biodiversity Database Platform เพื่อสร้างความพร้อมในการเชื่อมโยงข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลให้มีข้อมูลหลายมิติ นำไปสู่การใช้ข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการสำรวจและรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวผ่านระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ความท้าทายที่สำคัญในการปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ คือ การพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพในระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ และเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ รวมถึงแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

ดังนั้น การดำเนินในระยะต่อไป ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีข้อมูลที่ครบถ้วน โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลที่มีความจำเพาะหรือข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยดำเนินการ เช่น การทำบัญชีรายการความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งตัวอย่าง การจัดตั้งธนาคารอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม จัดตั้งธนาคารพันธุกรรมสัตว์ และจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาพืชและสัตว์ทะเล เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาทักษะในการเข้าถึงแหล่งฐานข้อมูล และมีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลในฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยหรืออนุรักษ์ คุ้มครอง และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม อีกทั้ง ควรเร่งบูรณาการฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างหน่วยงานให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง เพื่อสร้างเครือข่ายฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพต่อไป

0623 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 23

ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงเครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน

ปัจจุบัน การบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอยู่ภายใต้การดำเนินการของภาครัฐเป็นหลัก และขาดการบูรณาการกันระหว่างฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพน้อยกว่าที่ควร และยากต่อการดำเนินการในระดับนโยบายที่ครอบคลุมระดับประเทศและระดับภูมิภาค จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงเครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน เพื่อให้ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและเกิดการบูรณาการข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในการคุ้มครอง ฟื้นฟู และแบ่งปันผลประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม ครอบคลุมเป็นเครือข่ายระดับประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการบูรณาการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียน และชุมชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรเป็นหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา เป็นพี่เลี้ยงและกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (ระดับจังหวัด) และมุ่งเน้นการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม ให้มีการสำรวจและจดทะเบียนทรัพยากรพันธุ์พืช ทรัพยากรพันธุ์สัตว์ในท้องถิ่น รวมถึง ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงสิทธิ์ในทรัพยากร ยกระดับกลไกและเครือข่ายจากหน่วยงานภาคีภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ขึ้นเป็นเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล พร้อมขยายให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศ ตลอดจนกำหนดพื้นที่ต้นแบบ พื้นที่เป้าหมาย และขยายผลการดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานในการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศ และภูมิภาคต่อไป

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.) ได้มีการดำเนินการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. .... เพื่อกำหนดแนวทางการแบ่งปันการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพท้องถิ่น และได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนภายใต้การสนับสนุนของ สพภ. เป็นต้นแบบด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพควบคู่กับการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน และเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสร้างความมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการข้อมูลระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม นอกจากนี้ สพภ. ได้เก็บรวบรวมและจัดทำบัญชีรายการพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ที่มีแหล่งกำเนิดหรือพบได้ในประเทศ รวมทั้งภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการเป็นฐานข้อมูลและดูแลการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น โดยปัจจุบันมีการจัดเก็บข้อมูลแล้วมากกว่า 11,141 รายการ

ความท้าทายของการดำเนินงานเพื่อยกยกระดับ อพ.สธ. ขึ้นเป็นศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นระดับตำบลที่มีจำนวนมากถึง 7,255 แห่งทั่วประเทศ นั้น นอกเหนือจากประเด็นด้านงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องได้รับการจัดสรรมาเพื่อบริหารจัดการการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเตรียมความพร้อมของบุคลากร และชุมชนประชาชนเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าความสำคัญของทรัพยากรในพื้นที่แล้ว สิ่งที่สำคัญและท้าทายการดำเนินงานอีกด้านหนึ่ง คือ รูปแบบ วิธีในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม และเป็นธรรมแก่ชุมชนผู้เป็นเจ้าของและดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้ดำรงอยู่ เพื่อสร้างความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมให้กับชุมชน ประชาชนเจ้าของทรัพยากรอย่างโปร่งใส

การดำเนินการในระยะต่อไป ควรขยายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นในระดับตำบล ให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศ เพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศ และภูมิภาค พร้อมทั้งบูรณาการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายความร่วมมือ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

0624 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 24

ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งในประเด็นการศึกษา การวิจัยพื้นฐานและเชิงลึก รวมถึง เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เพื่อการพัฒนาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ สังคม สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ทำให้ต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ถูกต้อง การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับด้านความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น นักสรีรวิทยา นักกายวิภาค นักสัณฐานวิทยา นักชีวโมเลกุล นักเกษตร นักเคมีวิเคราะห์ นักกฎหมาย นักอนุกรมวิธานในสาขาที่ขาดแคลน นักอนุกรมวิธานสมทบ นักชีวสารสนเทศ นักวิศวกรรมชีวเวช นักพันธุศาสตร์ นักพันธุวิศวกรรม เป็นต้น ทั้งในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ การจัดทำแผนพัฒนาระบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านอนุกรมวิธานและสาขาที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสถานการณ์และการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และสร้างอัตรากำลัง ตำแหน่งงาน และเส้นทางอาชีพของบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับตำแหน่งงาน สร้างแรงจูงใจให้มีการเข้ามาศึกษาทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ พร้อมสร้างภาวะผู้นำและทักษะองค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้านการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคอาเซียน

ที่มา : โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย

การดำเนินงานที่ผ่านมาส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยการดำเนินกิจกรรมที่เน้นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมการจัดสรรทุนเล่าเรียนสาขาอนุกรมวิธานและสาขาที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของหน่วยงาน และจัดการฝึกอบรมและดูงานด้านอนุกรมวิธานอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมสร้างและพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในเชิงสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา รวมถึงบุคลากรในท้องถิ่นและชุมชน และกิจกรรมสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญให้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์

วิจัยและนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยสู่ความเป็นสังคมบนฐานของความรู้ ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนระบบการวิจัยและพัฒนาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงในสังคมและให้สามารถใช้ความรู้ของโลกได้อย่างชาญฉลาด

การสร้างแรงจูงใจเพื่อสร้างบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากสาขาความหลากหลายทางชีวภาพ สาขาอนุกรมวิธาน และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นสาขาวิชาเฉพาะ จึงควรมุ่งเน้นกระบวนการวางแผนเพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านดังกล่าวเข้ามาปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่มีอยู่เดิม มุ่งให้ความสำคัญในการศึกษาเพิ่มเติม และแสดงให้เห็นเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพของตน ซึ่งหากไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบอาจก่อให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรในสาขาเฉพาะด้าน ดังนั้นการสร้างบุคลากรที่โดดเด่นด้วยคุณภาพด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนางานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของไทย เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และประโยชน์ต่อประเทศอย่างยั่งยืน

การดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อส่งผลสัมฤทธิ์ในประเด็นปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ควรมุ่งเน้นความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพและผลประโยชน์ที่ได้รับ การให้ทุนการศึกษาและรับบรรจุเข้าทำงานแก่ผู้ที่กำลังศึกษา การให้ทุนศึกษาเพิ่มเติมแก่บุคลากร รวมถึงการสนับสนุนการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับตำแหน่งงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านอนุกรมวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ควรจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ในแต่ละชุมชน สำหรับสร้างและพัฒนาปราชญ์ท้องถิ่น ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพผ่านการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

0625 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 25

ปฏิรูประบบกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนกลไกเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนนั้น ประกอบด้วยการดำเนินงานจาก 3 ระดับ ทั้งในระดับนโยบาย ระดับภาคส่วน และระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น โดยแต่ละระดับมีกลไกการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ดังนี้ ในระดับนโยบาย เร่งผลักดันเศรษฐกิจชีวภาพ เป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดทำแผนขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศ ผลักดันการดำเนินงานในทุกภาคส่วนการพัฒนาและการผลิต เร่งรวบรวมข้อมูลและประเมินมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และประมาณการศักยภาพในอนาคต ทั้งกระบวนการ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้ง กำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาแต่ละภาคส่วนให้คำนึงถึงต้นทุนธรรมชาติและความมั่นคงทางชีวภาพเป็นความสำคัญลำดับแรก ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระดับภาคส่วน อาทิ ภาคเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ท่องเที่ยว สาธารณสุข อุตสาหกรรม พลังงาน คมนาคม การศึกษาวิจัย และภาคประชาชน ในการผลักดันกระบวนการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน รวมทั้งใช้กลไกประชารัฐให้มีส่วนร่วมในการกำหนดกระแสการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนให้เป็นกระแสหลักของสังคม ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจให้กับทุกภาคส่วนในการเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น การสร้างศักยภาพในระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ซึ่งการยกระดับกลไกและเครือข่ายจากหน่วยงานภาคีภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ให้มีความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน และปรับรูปแบบและการดำเนินงานให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากความสำคัญของการดำเนินงานทั้ง 3 ระดับข้างต้น จึงนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเพื่อมีกลไก/แนวทางเชื่อมโยงผลประโยชน์ และการใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรมและกว้างขวางต่อไป

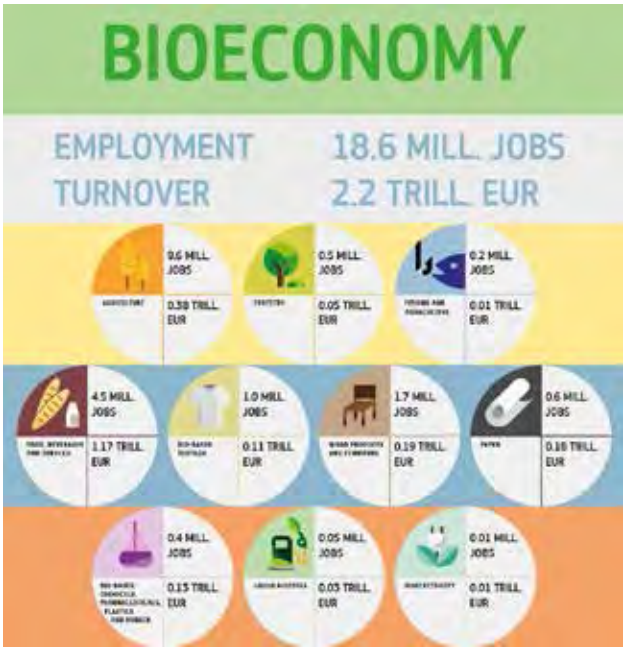

ที่มา : Bioeconomy Report 2016

การดำเนินการที่ผ่านมา ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยดำเนินกิจกรรมที่เน้นกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน อาทิ กิจกรรมผลักดันให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และกิจกรรมสร้างกลไกผลักดันวิถีการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ รวมถึงในเมือง เข้าสู่กระบวนการผลิตและบริโภคในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเกษตร ประมง ท่องเที่ยว โดยกลไกประชารัฐ ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรม ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยมีสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (สพภ.) เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกทั้งยังมีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการกำหนดกลไกและแนวทางการเชื่อมโยงผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพกลับสู่การอนุรักษ์ โดย สพภ. ได้ประกาศใช้ BEDO Concept ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ และหนึ่งในหลักการสำคัญ คือ เมื่อมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ต้องปันรายได้กลับไปอนุรักษ์ ทั้งนี้ สพภ. ใช้เครื่องหมายส่งเสริม Bio Economy Promotion Mark เป็นเครื่องมือสำคัญ

ความท้าทายที่สำคัญ คือ การผลักดันในระดับนโยบายเพื่อให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในทิศทางที่มีความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการสร้างกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันได้และรองรับการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่เชื่อมโยงกันในทุกระดับ

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านระบบกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติโดยยึดหลักการใช้ BEDO Concept ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ และการสร้างกลไกผลักดันวิถีการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ ทั้งระดับนโยบาย ระดับภาคส่วน และระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและกลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน อาทิ การสนับสนุนศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล จะช่วยเป็นการยกระดับกลไกสำคัญและเครือข่ายเชื่อมโยงการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายต่อไป

0626 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 26

เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ

แหล่งที่มาของข้อมูลปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียนของกรมควบคุมมลพิษ ในปี พ.ศ. 2561

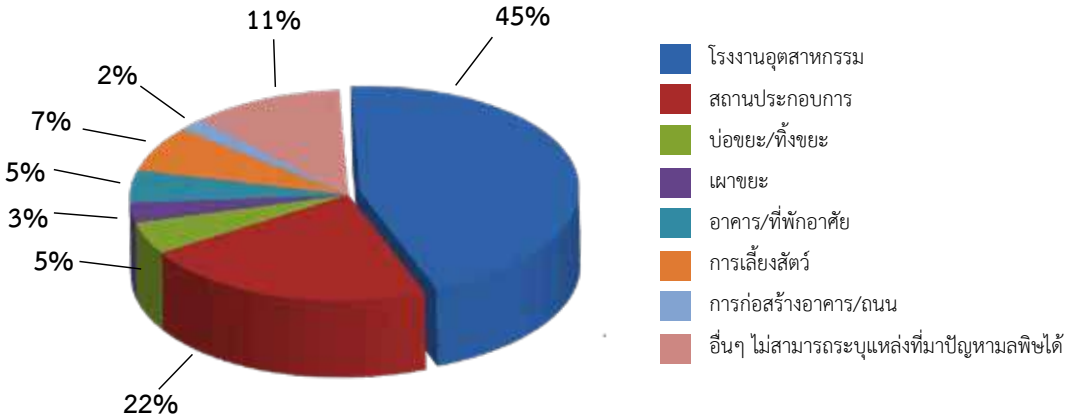

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

ปัญหามลพิษเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันด้านมลพิษของประเทศไทย ในปี 2561 โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า คุณภาพอากาศในพื้นที่ทั่วไป มลพิษหลักที่ยังเป็นปัญหา คือ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ฝุ่นละออง PM10 และก๊าซโอโซน ที่มีแนวโน้มเกินค่ามาตรฐานมากกว่าปีที่ผ่านมา คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ร้อยละ 18 อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยภาคกลางมีแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากกว่าภาคอื่น คุณภาพน้ำทะเล พบว่าบริเวณอ่าวไทยมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก สาเหตุหลักเนื่องมาจากการปล่อยทิ้งน้ำเสียจากบ้านเรือน อุตสาหกรรมการเกษตร และการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่มีระบบจัดการของเสียระบายของเสียลงสู่แม่น้ำสายหลัก รวมทั้งระบบการจัดการน้ำเสียชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ในส่วนของสถานการณ์ขยะมูลฝอย พบว่าในปี 2562 ประเทศไทยมีปริมาณขยะ 28.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3 โดยสาเหตุที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมาจากการขยายตัวของชุมชนเมือง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรแฝงจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยว พฤติกรรมการบริโภคของประชาชน และขาดการคัดแยกขยะและการกำจัดที่ถูกวิธี ทำให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอย รวมไปถึงขยะของเสียอันตราย และขยะพลาสติกในทะเลเพิ่มมากขึ้น โดยข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ ปี 2561 พบว่าแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีการร้องเรียนมากที่สุดคือ โรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคือสถานประกอบการ ซึ่งอยู่ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง เห็นได้ว่าสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ควรได้รับการปฏิรูประบบบริหารจัดการอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ คือการบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและเป็นรูปธรรม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมคาร์บอนต่ำรองรับการพัฒนาประเทศแบบไร้ของเสีย

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาคีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย และสถาบันการศึกษา ได้ดำเนินโครงการเพื่อมุ่งแก้ปัญหา โดยจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด ไม่ว่าจะเป็นมลพิษจากชุมชน มลพิษจากอุตสาหกรรม และมลพิษจากเกษตรกรรม ผ่านแนวทางการสร้างความตระหนักรู้ กระตุ้นให้ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคและผลักดันกฎหมายที่สามารถปลดล็อคการดำเนินงาน ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการในการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการเสริมสร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อม โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การแก้ไขกฎกระทรวงและมาตรฐานสำหรับบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ในเรื่องสุขาภิบาลและระบบบำบัดน้ำเสีย โครงการวิจัยรูปแบบการมีส่วนรวมในการกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม โครงการจัดทำมาตรการควบคุมการระบายสารอินทรีย์ระเหยจากโรงงาน โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์กากของเสีย โครงการยกระดับผู้ประกอบการของเสีย โครงการเพิ่มประสิทธิภาพโรงงานคัดแยกและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โครงการสร้างวินัยและการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การออกมาตรการดีเดย์งดให้ถุงพลาสติก มาตรการส่งเสริมการใช้ถุงพลาสติกรีไซเคิลที่นำไปสู่การใช้ซ้ำ ลดการทิ้ง และสามารถแยกประเภทพลาสติกรีไซเคิลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสถานประกอบการเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว

ความท้าทายในการดำเนินงาน คือ การจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ที่เกิดจากสาเหตุในหลายมิติ ซึ่งอาจไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือใช้เพียงแนวทางใดแนวทางหนึ่งในการจัดการ ต้องอาศัยระยะเวลา องค์ความรู้ ความเข้าใจและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในระดับปัจเจก คือจิตสำนึกความรับผิดชอบในส่วนรวมของผู้ประกอบการและประชาชน

ดังนั้น แนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนอกจากการเร่งออกกฎหมาย หรือปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จ ภาครัฐควรเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเหล่านั้น และควรมีการออกนโยบายเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการลดการใช้สารเคมีอันตรายและมีการนำนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเข้ามาประกอบการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น รวมถึงการเร่งขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในการจัดการสารเคมีและมลพิษ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

0627 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 27

ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ

ปัญหามลพิษของประเทศไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะอยู่ในช่วงระยะเวลาของการพัฒนาประเทศ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยยะสำคัญ เป็นสาเหตุหนึ่งของการก่อมลพิษหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียง และปัญหาการจัดการขยะ ซึ่งเป็นปัญหาที่มาจากหลากหลายแหล่งกำเนิด มีวิธีการบริหารจัดการที่ต่างกัน จากผลการดำเนินงานบริหารจัดการมลพิษของกรมควบคุมมลพิษในช่วงที่ผ่านมา พบว่าสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการแบบแยกส่วน ขาดการบูรณาการ ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาจากกฎระเบียบเชิงโครงสร้างภาครัฐที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนในการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ โดยกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการประสานงานด้านการกำกับดูแลและบริหารจัดการในภาพรวม รวมไปถึงร่วมกำหนดกฎระเบียบ/มาตรการที่จะใช้เป็นกลไกในการบริหารจัดการด้านมลพิษที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โดยการดำเนินงานที่ผ่านมา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานภายใต้สังกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงกระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีบทบาทในการควบคุมการก่อมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูปเพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตามและตรวจสอบมลพิษ อาทิ ศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานที่จะเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมาย จัดทำทำเนียบการปล่อยมลพิษและเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ โครงการส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน โครงการปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม โครงการก่อสร้างอาคารศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยอุตสาหกรรมภาคเหนือ

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายในการดำเนินงาน คือการปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหามลพิษที่อาจต้องใช้ระยะเวลา รวมทั้งความเข้าใจของบุคลากรในหน่วยงานถึงความสำคัญในการปฏิรูป ตลอดจนการประสานความร่วมมือด้วยความเข้าใจในบทบาทของตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐมีการจัดทำข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากทำงานแยกส่วน จึงยากในการบูรณาการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน รวมไปถึงจำนวนบุคลากรของภาครัฐในการกำกับดูแล ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมีจำกัด จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงระบบ และกลไกการติดตาม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกันเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างทันท่วงทีโดยอาจพัฒนาแอปพลิเคชั่นที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือให้ภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการก่อมลพิษ นอกจากนี้ ควรปรับปรุงบทลงโทษสำหรับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมการก่อมลพิษจากแหล่งกำเนิด

0628 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 28

ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

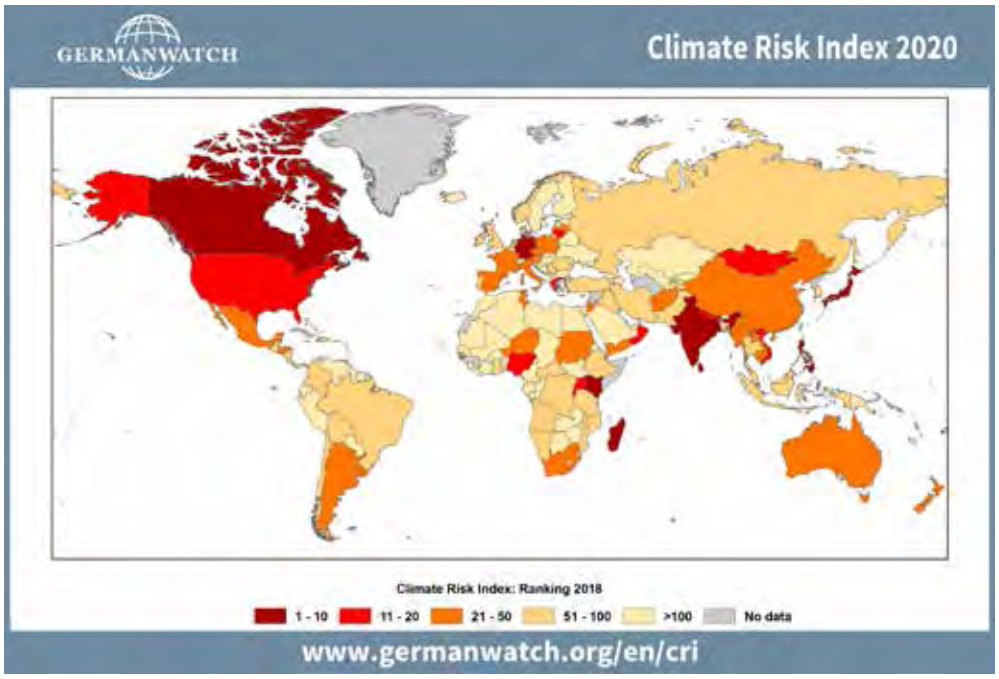

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นประเด็นสำคัญที่ทั่วโลกต่างให้ความสนใจ และศึกษาแนวทางแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า สภาพภูมิอากาศของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้นประมาณ 0.6 องศาเซลเซียสในระยะเวลา 100 ปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบอย่างมากมายต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ซึ่งสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลง มาจากสถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความแปรปรวนและมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก อาทิ อุณหภูมิเฉลี่ยพื้นผิวโลกและในมหาสมุทรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ความเป็นกรดในมหาสมุทร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในฤดูน้ำหลากและน้อยลงในฤดูน้ำแล้ง จำนวนวันที่อากาศร้อนเพิ่มมากขึ้น และอัตราการละลายของธารน้ำแข็งที่ขั้วโลกเหนือที่นับวันจะยิ่งรวดเร็ว โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง และวาตภัย ที่รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น ผลกระทบจากวิกฤตน้ำทะเลขึ้นสูง รวมไปถึงเชื้อโรคที่มาจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ซึ่งในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหลายสาขา ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมในความตกลงปารีส (Paris Agreement) ได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มของประเทศที่มีความเสี่ยงสูงมาก ลำดับที่ 12 ของโลก และเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว และยังคงไม่สามารถหลุดจากอันดับความเสี่ยงสูงในระยะยาวดังกล่าวได้ จึงเป็นสัญญาณที่แสดงถึงความวิกฤตของสถานการณ์ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ และจำเป็นต้องมีการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินนโยบายและกิจกรรมในการผลักดันให้ทุกภาคส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลบัญชีก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย การสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วน การพัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนากฎหมาย ระเบียบ มาตรการ นโยบาย และกลไกในการบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการสร้างแรงจูงใจภาคเอกชนในการร่วมเป็นผู้ประกอบการสีเขียวเพื่อควบคุมการปล่อยมลพิษ

จากการดำเนินการดังกล่าวความท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ ชุมชน ประชาชนที่ดำเนินกิจกรรมและมีวิถีชีวิตอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติที่จะต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อความถี่และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ขณะเดียวกันสาขาการผลิตที่มีบทบาทรับผิดชอบในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะในภาคพลังงานและการขนส่ง รวมถึงภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่มีแนวโน้มในการสร้างมลพิษสูง จะต้องตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นไปในทิศทางที่มุ่งไปสู่การเติบโตที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ และควรมีการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ความรู้ และความเข้าใจของประชาชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแบบอย่างการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่จะช่วยแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านสื่อและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนโครงการสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

0629 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 29

ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)

การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA) ของประเทศไทยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกที่สำคัญในการพิจารณาเห็นชอบของหน่วยงานภาครัฐต่อการอนุมัติโครงการพัฒนาที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อเนื่องถึงสุขภาพของประชาชน มีพัฒนาการมาตามลำดับจากกรอบของพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 ต่อมาได้กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ในมาตรา 67 วรรคสองบัญญัติไว้ว่า การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้เว้นแต่ (1) จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน (2) จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน และ (3) ในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการผนวกการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพ (Health Impact Assessment : HIA) เข้ามารวมในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเดิม ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 จนเกิดเป็นรายงาน EIA (กรณีโครงการพัฒนาระดับปกติ) และ EHIA (Environmental & Health Impact Assessment : EHIA) (กรณีโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อชุมชน) ปัจจุบันมีโครงการหรือกิจการที่ต้องทำรายงาน EIA รวม 35 ประเภท ในขณะที่โครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อชุมชนที่ต้องจัดทำ EHIA รวม 11 ประเภท การจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ได้รับการปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงรากของปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข อาทิ การมุ่งวิเคราะห์เฉพาะโครงการเท่านั้น ขาดการศึกษาในประเด็นศักยภาพของพื้นที่ ปัญหาในด้านการเข้าถึงเอกสารรายงาน EIA และ EHIA ของภาคประชาชน และความล้าสมัยของเนื้อหา บทบัญญัติ การจับปรับ และบทลงโทษของ

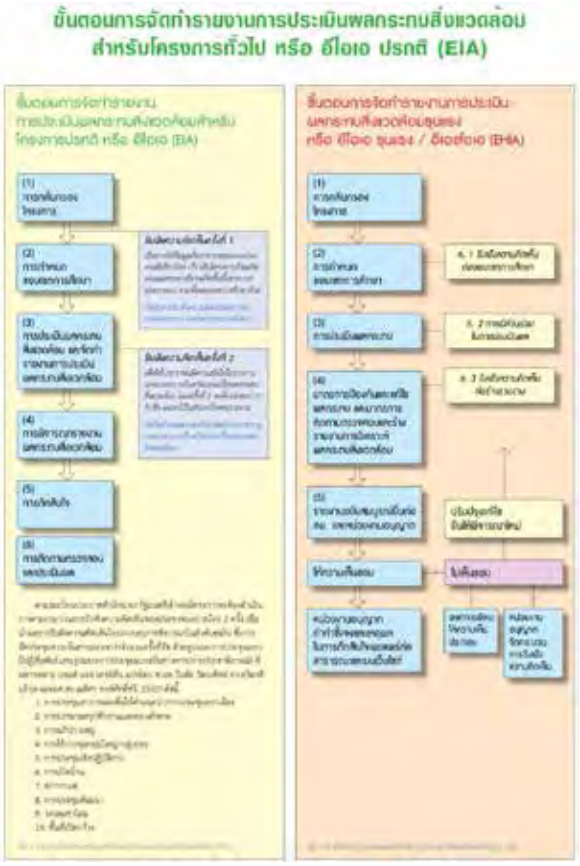

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการปฏิรูป เพื่อพัฒนาและยกระดับให้เป็นที่เชื่อมั่น ยอมรับของทุกฝ่าย ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ที่มีสาเหตุมาจากนโยบาย แผนงาน และโครงการพัฒนา รวมถึงเพิ่มการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทำให้ต้องมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อปรับปรุงข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ 2560 ทั้งนี้ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นการปรับปรุงเนื้อหากฎหมาย เพื่อรองรับการปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 58 และมาตรา 278 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เรียบร้อยแล้ว

โดยผลการดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐ โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้เร่งดำเนินโครงการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการดำเนินการเชิงรุกเพื่อสร้างความตระหนักต่อเจ้าของโครงการ และศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการจัดอบรมผู้ใช้งานระบบให้ครอบคลุมทุกประเภทโครงการ พร้อมติดตามและประเมินผลการใช้งาน ทบทวนประกาศกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการจัดทำ และเสนอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารหรือดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการ (Initial Environmental Examination : IEE)/รายงาน EIA/รายงาน EHIA รายงาน Monitor รวมถึงพัฒนาศูนย์ข้อมูล EIA ของประเทศ โดยปัจจุบัน สผ. อยู่ระหว่างดำเนินโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในจังหวัด เพื่อกระจายภารกิจการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมีแผนพัฒนาศูนย์ข้อมูล EIA เชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูล EIA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ถึงแม้ว่าการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA จะได้รับการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างเชิงระบบมาอย่างต่อเนื่อง และได้ระบุให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนมากขึ้น แต่ระบบ EIA และ EHIA ก็ยังไม่ได้รับความเชื่อมั่น และการยอมรับของทุกฝ่ายมากเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาโครงสร้างเชิงระบบ รวมถึงในการดำเนินงานจริงยังขาดการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย กลายเป็นรูปแบบพิธีกรรมที่จัดเพื่อให้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จากปัญหาด้านความโปร่งใสของการดำเนินการนี้ จึงทำให้ระบบ EIA และ EHIA ขาดความไว้ใจและเชื่อถือจากภาคประชาชน

ทั้งนี้ ในระยะต่อไป ควรเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการรายงาน EIA และ EHIA อย่างจริงจัง อาทิ ปัญหาเชิงหลักการวิเคราะห์โครงการในรายงาน โดยเน้นศึกษาศักยภาพของพื้นที่ การพัฒนาระบบ SEA ให้ครอบคลุมการพัฒนาในระดับนโยบายหรือระดับพื้นที่ เพื่อเอื้อต่อการวางแผนนโยบาย แผนและพัฒนาพื้นที่ระดับต่าง ๆ และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลหลังการวิเคราะห์ รวมถึงต้องเร่งปรับปรุงกฎหมายบทบัญญัติ และความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องของระบบการรายงาน EIA และ EHIA กับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายด้านอุตสาหกรรม กฎหมายด้านการก่อสร้างอาคาร และกฎหมายที่รองรับมาตรการลดผลกระทบด้านสุขภาพ เป็นต้น และควรเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านการเข้าถึงเอกสารรายงาน EIA และ EHIA ของภาคประชาชน ที่ส่งผลต่อความเชื่อถือ ความไว้วางใจต่อกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนรวมอย่างแท้จริง

0630 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 30

ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Strategic Environmental Assessment : SEA)

ขั้นตอนทั่วไปของกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) เป็นกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ประเมินศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อมตั้งแต่การพัฒนานโยบาย แผนงานและโครงการ โดยบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ รอบคอบ โปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน นับเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องมีการเร่งดำเนินการขับเคลื่อนใช้งานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

การดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การทดลองนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปดำเนินการประยุกต์ใช้ในการศึกษาจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ผ่านการทำโครงการนำร่อง (2) สร้างความรู้ความเข้าใจการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านการจัดฝึกอบรมทางวิชาการให้กับผู้ทำการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประชุมสัมมนาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นท้าทายในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อผลักดันมาใช้กับการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงที่ผ่านมา พบว่าประเทศไทยยังขาดปัจจัยสำคัญและจำเป็นที่จะขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ขาดผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านการฝึกอบรม หรือเป็นที่ปรึกษาในโครงการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ (2) การขาดความตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในกระบวนการวางแผนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนงาน/โครงการในระดับต่าง ๆ รวมไปถึงความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (3) ขาดองค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เช่น ผลงานที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในรายสาขา/พื้นที่ เครื่องมือต่าง ๆ พร้อมตัวอย่างในกระบวนการการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นต้น และ (4) ขาดกลไกเชิงสถาบันที่จะมารองรับการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้ในกระบวนการวางแผน เช่น การบังคับใช้ทางกฎหมาย การสร้างแรงจูงใจผ่านระบบงบประมาณของประเทศ เป็นต้น

ในการขับเคลื่อนระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ มาใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพในระยะต่อไป ควรมุ่งจัดทำกลไกเชิงสถาบันเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จำเป็นให้มีความชัดเจน โดยระยะแรกควรเร่งออกระเบียบ/ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเพื่อเป็นกลไกบังคับใช้กฎหมายสำหรับการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และในระยะต่อไปอาจพิจารณาความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะ รวมถึงเร่งพัฒนากระบวนการองค์กร และกลไกการบริหารจัดการให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม

0631 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 31

ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ

ที่มา : วารสารสิ่งแวดล้อม ปีที่ 17 ฉบับที่ 3

ปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศเขตควบคุมมลพิษแล้ว จำนวน 18 พื้นที่ ใน 13 จังหวัด ได้แก่ (1) เมืองพัทยา (2) จังหวัดภูเก็ต (3) อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (4) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (5) หมู่เกาะพีพี (6) จังหวัดสมุทรปราการ (7) จังหวัดปทุมธานี (8) จังหวัดนนทบุรี (9) จังหวัดสมุทรสาคร (10) จังหวัดนครปฐม (11) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (12) อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (13) อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี (14) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (15) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (16) อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (17) บริเวณหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี และ (18) บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง จุดประสงค์เพื่อรักษาสุขภาพของประชาชนและเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยพื้นที่ที่ได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษข้างต้นนั้นล้วนแต่มีกิจกรรมที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการประกอบกิจการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การทำเหมืองโดยมิได้มีการเร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษให้ลดลงและกลับสู่ภาวะปกตินั้น ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ รวมถึงบรรยากาศในการลงทุนทางเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศ ดังนั้น จึงควรมีการเร่งรัดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในเขตควบคุมมลพิษให้ประสบผลสำเร็จ และกำหนดมาตรการที่เหมาะสม ทดแทนเพิ่มเติมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพทัดเทียม มาปรับใช้แทนการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษภายหลังจากมีการแก้ไขปัญหามลพิษสำเร็จแล้ว

โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) หลักเกณฑ์การประกาศและยกเลิกพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ โดยได้เริ่มขับเคลื่อนในบางโครงการแล้ว ได้แก่ การวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอพื้นที่เป้าหมายที่จะยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ การกำหนดมาตรการและแผนงานควบคุมลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหามลพิษในพื้นที่

ที่มีปัญหามลพิษ รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ทั้งนี้ ได้เริ่มดำเนินการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่แล้ว ได้แก่ การร่วมหารือกับหน่วยงานใน 3 พื้นที่ ประกอบด้วย (1) เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (2) จังหวัดระยอง และ (3) อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อร่วมจัดทำข้อเสนอการดำเนินงานในการยกเลิกเขตควบคุมมลพิษ และเสนอต่อคณะอนุกรรมการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานพื้นที่เขตควบคุมมลพิษระดับจังหวัดต่อไป และได้ร่วมจัดประชุมคณะอนุกรรมการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานพื้นที่เขตควบคุมมลพิษระดับจังหวัด 13 จังหวัด เพื่อกำกับและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนและมาตรการลดและขจัดมลพิษของเขตควบคุมมลพิษแต่ละพื้นที่

อย่างไรก็ดี ในการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษและดำเนินมาตรการอื่น ๆ แทนในพื้นที่ อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาของความเข้มข้นในการปฏิบัติตามของผู้ประกอบการในพื้นที่ เนื่องจากข้อกฎหมายหรือข้อบังคับในการดำเนินการในมาตรการใหม่ ๆ นั้น อาจไม่เข้มข้นเท่ากับการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งอาจเป็นช่องว่างให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมได้

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป จึงควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เป็นมิตรกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยควรมีมาตรการในการจูงใจให้ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตจากแบบเดิมสู่วิถีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ มาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่สามารถลดปริมาณมลพิษได้ตามที่กำหนด หรือการนำมาตรการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้ รวมทั้งควรสร้างความตระหนักให้ผู้ประกอบการรับรู้และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับกำหนด เข้าใจและรับรู้ถึงโทษที่จะเกิดขึ้น เพื่อเป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนสู่วิถีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

0632 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 32

ปฏิรูปการผังเมือง

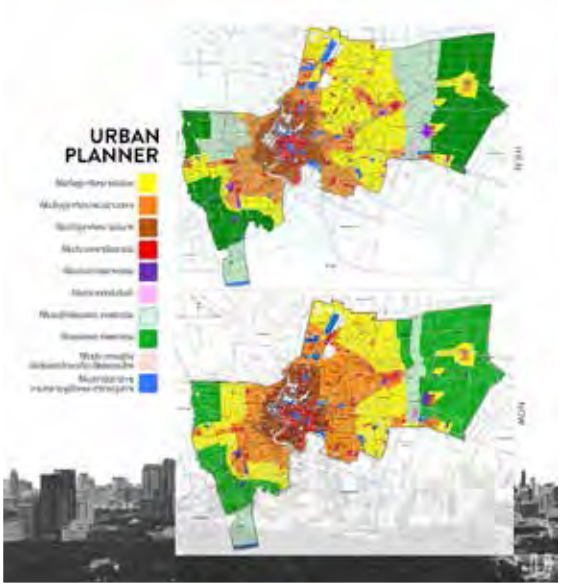

ที่มา : urbmcreature

การวางและจัดทำผังเมืองในปัจจุบัน แม้ว่าจะมุ่งเน้นให้เกิดความสมดุลทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม แต่ในทางปฏิบัติมักไม่สามารถกำกับให้เกิดความสมดุลในการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังที่วางไว้ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของเมืองตลอดจนวิถีชีวิตของประชากรเมือง เนื่องมาจากขาดกลไกการบูรณาการร่วมกันในแต่ละระดับ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศด้วยระบบการผังเมือง จึงจำเป็นต้องมีการวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง เพื่อให้มีการกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชนในการกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสมดุล อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่การวางผังเมืองรวมในปัจจุบันในระดับชุมชนและพื้นที่เฉพาะท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเติบโตของเมือง ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้การเติบโตของเมืองสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง จึงต้องดำเนินการให้เกิดการวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองในระดับท้องถิ่นมีองค์ความรู้ที่สามารถวางและจัดทำเป็นผังเมืองหน่วยย่อยของเมืองและชุมชน ซึ่งจะมีความคล่องตัวและสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ การขยายตัวของเมืองใหญ่ในปัจจุบันทำให้พื้นที่สีเขียวของเมืองลดลง และขาดพื้นที่รองรับน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมเมือง ประกอบกับผู้ลงทุนมีความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ทำให้การกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำดังกล่าวนั้นยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR) โดยนำแนวคิด TDR เพื่อช่วยรักษาพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์และสามารถพัฒนาพื้นที่ที่ต้องการมาประยุกต์ใช้กับการวางและจัดทำผังเมืองรวม ในการควบคุมความหนาแน่นของอาคารในพื้นที่ให้ลดลง เพื่อการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ทางประวัติศาสตร์หรือพื้นที่รองรับน้ำได้

การดำเนินการที่ผ่านมา กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการขับเคลื่อนการวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่นและชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง โดยมีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนร่วมภาคีการพัฒนาระดับภูมิภาค 5 ภาค และการดำเนินโครงการผลักดันการจัดทำผังชุมชนเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวในเมืองอุตสาหกรรมยั่งยืน ทำให้เกิดผังชุมชน จำนวน 6 เมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม เทศบาลเมืองไร่ขิง เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ (จังหวัดนครปฐม) เทศบาลเมืองบ้านฉาง เทศบาลตำบลบ้านฉาง (จังหวัดระยอง) และเทศบาลตำบลหัวสำโรง (จังหวัดฉะเชิงเทรา) ในด้านการวางผังเมืองระดับชุมชนและผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมืองได้ดำเนินโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมือง/ชุมชนระดับอำเภอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นมีความรู้ด้านการผังเมืองและส่งเสริมการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมือง/ชุมชนระดับอำเภอ โดยอยู่ระหว่างดำเนินการร่างผังเมือง จำนวน 67 ผัง นอกจากนี้ ในด้านการปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมืองอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ การนำมาตรการโอนสิทธิการพัฒนามาใช้บังคับในผังเมืองรวม

อย่างไรก็ตาม ในการปฏิรูปการผังเมืองมีความท้าทายสำคัญ คือ การทำความเข้าใจกับประชาชน เนื่องจากผังเมืองเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบโดยตรงอย่างมากต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าในด้านใดจึงมักส่งผลให้เกิดแรงต่อต้านจากความกังวลต่อวิถีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีการวางผังเมืองที่ทุกภาคส่วนยอมรับและมีความสมดุลในทางวิชาการแล้ว หากประชาชนไม่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดหรือละเมิดข้อกำหนดในผังเมือง อาจส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในทางปฏิบัติได้

ดังนั้น การปฏิรูปผังเมืองให้ได้ผลสำเร็จ จึงควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการสร้างความเข้าใจกับประชาชนถึงรายละเอียดในการจัดทำหรือเปลี่ยนแปลงผังเมือง โดยให้ความสำคัญกับความเห็นของประชาชนในท้องที่ และควรมีการติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงมาตรการในการกำกับการใช้ประโยชน์และการลงโทษผู้ละเมิดข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้ที่ดินถูกใช้ประโยชน์อย่างสมดุล และเป็นผลดีต่อชุมชนตามผังเมืองที่มีการจัดวางไว้เบื้องต้น

0633 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 33

ปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมกับการจัดการมลพิษแต่ละประเภท

ประเภทเครื่องมือ	มลพิษทางน้ำ	มลพิษทางอากาศ	ขยะมูลฝอย	ของเสียอันตราย	อื่น ๆ
1. ค่าธรรมเนียมการอนุญาต	√	√	√	√	ทรัพยากรน้ำ
2. ค่าธรรมเนียมการใช้	√	-	√	√	ทรัพยากรแร่ธาตุ/ค่าเข้าอุทยาน
3. ค่าปรับ	√	√	√	√	-
4. ค่าภาษีการปล่อยมลพิษ	√	√	-	-	-
5. การซื้อขายหรือโอนใบอนุญาตการปล่อยมลพิษ	√	√	-	-	คาร์บอนเครดิต
6. ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์	-	-	-	√	-
7. ระบบมัดจำเงินคืน	-	-	√	√	-
8. การใช้อัตราภาษีที่แตกต่างกัน	√	√	√	√	-
9. การวางประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม	-	-	-	√	-
10. มาตรการอุดหนุน	√	√	√	√	-

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

ในปัจจุบัน การเติบโตของภาคส่วนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งมีความต้องการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมหาศาล ทำให้การเกิดมลพิษและความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติบางส่วนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพื่อชดเชยการสูญเสียดังกล่าว ประเทศไทยจึงควรมีการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อมมาสนับสนุนการบริหารจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย และหลักผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้จ่าย ในการเก็บค่าธรรมเนียมที่เกิดจากมลพิษและการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นแหล่งทุนในการสนับสนุนการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการดำเนินการศึกษาแนวทางการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีการศึกษาแนวทางการปฏิรูปกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นอิสระ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย นอกจากนี้ กรมประมงได้มีการดำเนินโครงการปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตทำการประมงอิเล็กทรอนิกส์ (e-License) เพื่อช่วยในการควบคุมสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำผ่านการคำนวณจำนวนผู้ทำประมง โดยได้ดำเนินการออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แล้วจำนวน 10,481 ฉบับ

อย่างไรก็ตาม ประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การจะนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น จำเป็นต้องมีมาตรการหรือกฎหมายมารองรับอย่างถูกต้อง เพื่อให้การเก็บค่าชดเชยจากผู้ก่อมลพิษและผู้ได้ประโยชน์มีผลบังคับใช้ได้อย่างเป็นทางการ อีกทั้งการขาดการแบ่งส่วนความรับผิดชอบที่ชัดเจนทำให้ไม่สามารถคำนวณค่าชดเชยที่ต้องจ่ายได้

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป จึงควรมีการศึกษาและจัดทำมาตรการ การพัฒนากฎหมายในการรองรับการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บและการคำนวณการแบ่งส่วนความรับผิดชอบที่เกิดจากมลพิษและความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจน เพื่อให้ภาครัฐสามารถใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม

0634 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 34

ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ

การปฏิรูปประเทศด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงสัมพันธ์และมีผลเสริมหนุนต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติแต่ละด้าน รวมถึงสิ่งแวดล้อม การที่หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะภาครัฐยังคงมีมุมมองและมุ่งแก้ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบแยกส่วนตามภารกิจของแต่ละส่วนงาน ขาดการมองแบบองค์รวมเพื่อบรรลุจุดหมายร่วมกันในการบริหารจัดการผลประโยชน์ของประเทศทั้งเชิงรับและเชิงรุก โดยเฉพาะภายใต้ภาวะภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะทวีความรุนแรงและซับซ้อนยากแก่การฟื้นฟูแก้ไข การปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ เนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล จะช่วยสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยป้องกันและลดความขัดแย้งระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ

การดำเนินงานภายใต้ประเด็นการปฏิรูป ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการดำเนินแผนงานโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในพื้นที่ให้มีการทำงานที่เชื่อมโยงกันอย่างมีเอกภาพ ด้วยกรอบแนวคิดในการดำเนินงานบนพื้นฐานที่ยึดงานเป็นเป้าหมาย และปรับโครงสร้างองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในทุกระดับให้มีขีดความสามารถที่เหมาะสมในการดำเนินงานให้บรรลุผลร่วมกับการปรับปรุง/สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานอย่างเหมาะสม เป็นระบบ มุ่งเน้นการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนงาน/โครงการเป็นที่ตั้ง โดยจะต้องมีการปรับกระบวนทัศน์ขององค์กรและผู้นำองค์กรให้มีความสามารถในการที่จะเลือกใช้ระบบสนับสนุน/กำหนดการตัดสินใจทางนโยบาย ระบบและกลไกสร้างความเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างผังเมือง ผังการใช้ที่ดิน ผังการพัฒนาลุ่มน้ำ ผังคมนาคม ผังทะเล ฯลฯ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยในเบื้องต้นการดำเนินงานมีเป้าหมายที่จะปรับบทบาทหน้าที่และเสริมศักยภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับภารกิจด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบสนับสนุนการทำงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 30 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อย 2,000 แห่ง

ขอบเขตของการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการในหลายระดับ อาทิ ระดับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่าง ๆ การจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ การประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่ของหลายกรม กระทรวง อีกทั้งยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งในระดับชาติ

ระดับกระทรวง และระดับจังหวัด จึงส่งผลให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ขาดความชัดเจนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจและระบบการประสานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการสร้างความเป็นเอกภาพของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงระบบงบประมาณของกรมและกระทรวงต่าง ๆ ที่จัดทำคำขอในลักษณะแยกส่วนตามภารกิจของตนเอง จึงยิ่งเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้การขับเคลื่อนแผนงานโครงการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนที่ตั้งไว้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับการกระจายภารกิจด้านการดูแลบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการดูแลรักษาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานระดับนโยบายส่วนกลางไปสู่หน่วยงานในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นมากขึ้น เนื่องจากภาคส่วนในระดับภูมิภาค/พื้นที่/ชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระดับพื้นที่ที่จะทำให้การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และเพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ และคนรุ่นต่อไปได้เข้ามาใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายที่เป็นเอกภาพและการปรับปรุงระบบงบประมาณที่เน้นให้ความสำคัญกับการบูรณาการงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ โดยการดำเนินงานทั้งทางด้านแผนงานและแผนเงินที่กล่าวมาจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการปรับปรุงกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีการประกาศใช้มาเป็นเวลานานกว่า 50 ปี ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และระดับความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปร่วมด้วย

0635 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 35

ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

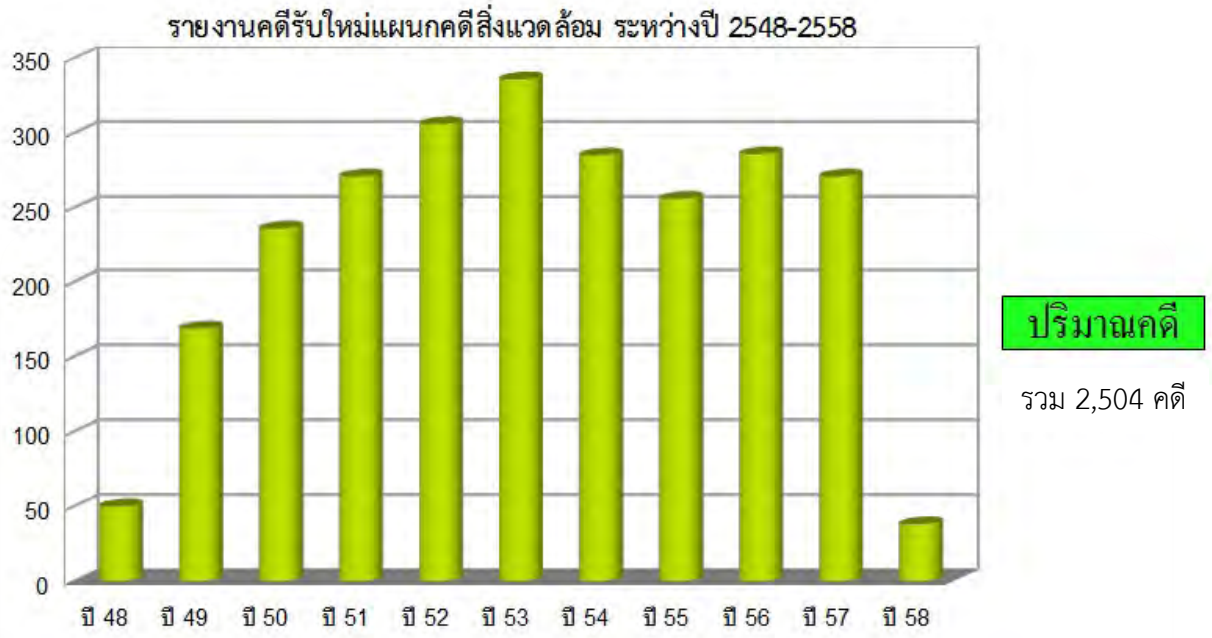

ที่มา : แผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลฎีกา

ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเป็นความพยายามปฏิรูปและพัฒนาระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีและข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม โดยการจัดทำวิธีพิจารณาคดีด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบบังคับคดี การบังคับโทษทางอาญา การเยียวยาความเสียหาย รวมถึงการเลือกใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นทางเลือก สนับสนุนให้มีการคุ้มครองสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้สิทธิทางศาล โดยมีบุคลากรด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ และการจัดตั้งองค์กร/ส่วนงาน เพื่อรับผิดชอบคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการพิเศษ โดยเน้นหลักการการเข้าถึงความยุติธรรมในคดีและข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา มีการดำเนินงานและข้อเสนอจากคณะทำงานร่วมด้านการปฏิรูประบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมทางศาลปกครอง และได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านระบบยุติธรรมทางปกครองสิ่งแวดล้อม (คำสั่งคณะกรรมการบริหารศาลปกครองที่ 7/2563 วันที่ 31 มกราคม 2563) ทั้งนี้ ศาลยุติธรรมได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม (คำสั่งประธานศาลฎีกาที่ 1/2563 วันที่ 13 มกราคม 2563) เรียบร้อยแล้ว

ความท้าทายของการดำเนินงาน เพื่อบรรลุผลในการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ การตระหนักรู้และความเข้าใจตรงกัน ในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมสำหรับประชาชนทุกคน โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถเจ้าหน้าที่รัฐตลอดทั้งกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถดำเนินการทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และสิทธิชุมชนที่เกี่ยวข้องกับรูปคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสถาบัน/องค์กร รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการปฏิรูปด้านระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และควรมีการสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับประเด็นประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสิทธิชุมชน โดยต้องคำนึงถึงมิติสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการแบ่งสรรให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเสมอภาค โดยไม่ถูกกีดกัน มีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และมีสิทธิที่จะใช้สิทธิทางศาล เพื่อระงับข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ควรเน้นการให้ความสำคัญกับประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมต่อรองและตัดสินใจร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เพื่อร่วมพัฒนาระบบ/แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความเข้มแข็งต่อไป

0636 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 36

ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันกระแสความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับระหว่างประเทศ มีผลต่อนโยบายและกฎหมายสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศเป็นอันมาก ทั้งในด้านพันธกรณีที่ประเทศต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามภายใต้อนุสัญญาและความตกลงเรื่องสิ่งแวดล้อมฉบับต่าง ๆ ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และให้เท่าทันรองรับกับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และระดับความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รวมทั้งการพัฒนากฎหมายใหม่เพื่อรองรับสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและปฏิรูปประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รองรับกับการอนุวัติตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก และรองรับการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนด โดยมีกฎหมายที่ประกาศใช้ในช่วงที่ผ่านมา จำนวน 13 ฉบับ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ทำให้ประเทศไทยมีกฎระเบียบที่ชัดเจนทันต่อบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และรองรับการทำงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความท้าทายด้านการปฏิรูปกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ความสลับซับซ้อนของประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระแสการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลทำให้ประเทศไทยต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความทันสมัยและเท่าที่จำเป็น ไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติตามของประชาชน อีกทั้งกฎระเบียบและข้อกฎหมายในหลายด้านจะต้องมีความเจาะจงในบางประเด็นและเปิดกว้างในบางมิติมากขึ้น เพื่อรองรับโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากกระแสการพัฒนาใหม่ ๆ หรือป้องกันความเสี่ยงที่อาจตามมาจากการเปิดรับเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำไปในอนาคตของโลกได้อย่างเท่าทัน อาทิ ดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีชีวภาพและจีโนม

ดังนั้น การปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องการปรับปรุงหรือจัดทำกฎหมายขึ้นมาใหม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวิเคราะห์กฎหมายร่วมกันก่อนพิจารณาการจัดทำกฎหมายขึ้นมาใหม่ เนื่องจากกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีจำนวนมาก เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย อีกทั้งควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีการประกาศใช้แล้ว เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีระบบที่สามารถสืบค้นและเข้าถึงได้ง่าย และควรมีคู่มือสำหรับการนำไปใช้หรือการปฏิบัติตามกฎหมายที่เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง รวมถึงให้มีการจัดลำดับความสำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อสะดวกในการบังคับใช้และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ เกิดความเข้าใจและถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสร้างความจริงใจต่อประชาชน

07 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

" ประชาชนทุกภาคส่วนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ
มีส่วนร่วมในการวางระบบในการดูแลสุขภาพ ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน
ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น และอยู่ในสภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ภายใต้ระบบสาธารณสุขที่เป็นเอกภาพและการอภิบาลระบบที่ดี "

ระบบสาธารณสุขของประเทศในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายทั้งจากสถานการณ์ภายในประเทศ อาทิ หน่วยงานด้านสุขภาพยังขาดการบูรณาการและเอกภาพในการทำงาน ประชาชนไทยมีการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มสูงขึ้น ความแตกต่างของสิทธิประโยชน์ที่ยังก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในบางกลุ่มประชากร และสถานการณ์ภายนอก อาทิ การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์และระดับสุดยอดค่อนข้างเร็ว มีผลต่อความยั่งยืนทางการคลังด้านสุขภาพในอนาคต

จึงได้กำหนดประเด็นปฏิรูปเพื่อเป็นการวางทิศทางการพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศ รับมือกับสถานการณ์ความท้าทายที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการและการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของประเทศ รวมถึงผลกระทบต่อสถานะสุขภาพของประชาชนทั้ง 10 ประเด็น ได้แก่ (1) ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ (2) ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านสุขภาพ (3) กำลังคนสุขภาพ (4) ระบบบริการปฐมภูมิ (5) การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ (6) ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (7) การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (8) ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (9) การคุ้มครองผู้บริโภค (10) ระบบหลักประกันสุขภาพและการป้องกันโรค โดยมีเป้าหมาย (1) ระบบบริการปฐมภูมิมีความครอบคลุม ตอบสนองความจำเป็น และระบบหลักประกันสุขภาพความยั่งยืนพอเพียง มีประสิทธิภาพ สร้างความเป็นธรรม (2) มีข้อมูลสารสนเทศที่ใช้บริหารจัดการการเงินการคลังการบริการในระบบสุขภาพและสาธารณสุข อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการมีสุขภาพ สุขภาวะที่ดี (3) ระบบสุขภาพของประเทศมีเอกภาพ การดำเนินงานด้านสุขภาพของทุกภาคส่วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แต่ละพื้นที่โดยมีระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาในแต่ละพื้นที่ ระบบบริการมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และจัดบริการเป็นเครือข่าย ภายใต้การติดตามกำกับที่มีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล (4) ประชาชนไทยมีสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดีบนหลักการสร้างนำซ่อม และผู้ที่ไม่ใช่ประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างมีคุณภาพ ทั้งการรับบริการและการรับภาระค่าใช้จ่าย

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขมีประเด็นท้าทายที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

1) ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ในการดำเนินการที่ผ่านมายังประสบปัญหาด้านข้อมูลในมิติของความครบถ้วน ถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมประสานงานและบูรณาการข้อมูลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

2) การยอมรับของประชาชน ในการดำเนินการที่ผ่านมาหลายกิจกรรมต้องอาศัยการยอมรับในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งประชาชนบางกลุ่มยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาวะตัวเองมากนักจึงจำเป็นต้องมีการสร้างการตระหนักรู้ และสร้างความเข้าใจ อาทิ การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ความรอบรู้ด้านสุขภาพในเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนเกิดการตระหนักรู้ในการดูแลตัวเองจนพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพร้อมที่จะสามารถดูแลตัวเองได้ในเบื้องต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3) กำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง ในการดำเนินการที่ผ่านมาบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางมีแนวโน้มลดลงเป็นจำนวนมากเนื่องจากภารกิจมีความรับผิดชอบทางการรักษาค่อนข้างสูง ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจลดลงส่งผลให้บุคลากรเหล่านี้หันไปประกอบอาชีพอื่น ๆ และผลกระทบต่อจำนวนบุคลากรในระบบบริการสุขภาพด้านสาธารณสุขลดลง จึงจำเป็นเป็นต้องมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของประชาชนและควรมีมาตรการในการธำรงรักษาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0701

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ

มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ อาทิ นครชัยศรีโมเดล ซึ่งเป็นการรวมเครือข่ายระหว่างโรงพยาบาลในบริเวณใกล้เคียงในอำเภอเพื่อแก้ไขการบริการล่าช้าในพื้นที่ และเป็นการปรับระบบบริการให้เป็นการดำเนินงานแบบไร้รอยต่อภายในอำเภอ สร้างบริการเด่นตามศักยภาพของแต่ละโรงพยาบาลสอดคล้องกับพื้นที่และส่งต่อผู้ป่วยระหว่างกัน ซึ่งส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาความแออัดของโรงพยาบาล ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วมากขึ้น

0702

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านสุขภาพ

มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทางการแพทย์ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น เช่น แอปพลิเคชันสำหรับการนัดหมายและจัดการคิวผู้ป่วย ระบบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์

0703

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 กำลังคนด้านสุขภาพ

มีการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลสุขภาพให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้หน่วยงานสามารถจัดการบริหารกำลังคนสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนการนำระบบไปปฏิบัติ

0704

ประเด็นปฏิรูปที่ 4 ระบบบริการปฐมภูมิ

ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติสำคัญที่กำหนดให้มีคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิทำหน้าที่กำกับดูแลเชิงนโยบายควบคู่กับกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิ และจัดให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในจำนวนที่เหมาะสมในการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ รวมถึงควบคุมคุณภาพของหน่วยบริการและเครือข่ายบริการปฐมภูมิรวมทั้งได้มีการทดลองลงทะเบียนในหน่วยบริการปฐมภูมิหรือคลินิกหมอครอบครัวนำร่อง 50 แห่งทั่วประเทศ มีการจัดทำแอปพลิเคชั่นการดูแลสุขภาพสำหรับประชาชนในเบื้องต้นแล้วเสร็จ ส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่ตอบสนองต่อความจำเป็นทางด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานอย่างครอบคลุมและทั่วถึง

0705

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยเพื่อเศรษฐกิจ

ได้ดำเนินการพัฒนาสารสกัดจากสมุนไพรที่เป็นความต้องการของตลาด เช่น สารสกัดกัญชาและนวัตกรรมจากสารสกัดกัญชา เป็นต้น และพัฒนาระบบบริการแพทย์แผนไทย โดยได้มีการประสานพื้นที่สำหรับการจัดตั้งโรงพยาบาลแพทย์แผนไทย ให้ครอบคลุมในเขตสุขภาพ ตั้งแต่เขตสุขภาพที่ 1-12 ส่งผลให้ประชาชน ได้รับการบริการทางการแพทย์แผนไทยที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ด้วยราคาที่สามารถเข้าถึงได้

0706

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

กระทรวงสาธารณสุขได้มีการสนับสนุนการพัฒนาบริการนอกเวลาสำหรับผู้ป่วยไม่ฉุกเฉินเพื่อลดความแออัดในห้องฉุกเฉินโรงพยาบาล โดยมีการจัดบริการแยกผู้ป่วยไม่ฉุกเฉินออกจากการบริการของห้องฉุกเฉินเริ่มต้นที่โรงพยาบาลศูนย์นำร่อง 21 โรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพ รวมทั้ง มีการให้ความรู้ในการดูแลตนเองและผู้ป่วยเพื่อให้สามารถดูแลตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นในกรณีฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ที่เน้นการบริการผู้ป่วยวิกฤตที่เข้ารับการรักษา ส่งผลให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลือด้านการแพทย์ได้ถูกต้องเหมาะสม และทันท่วงที ทำให้การเสียชีวิต การพิการจากภาวะวิกฤตลดลง

0707

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

ได้มีการดำเนินการพัฒนาห้องปฏิบัติการของประเทศให้เป็นหน่วยงานกลางในการติดตามผลการดำเนินการและการบูรณาการกำหนดมาตรฐานและพัฒนาศักยภาพทางห้องปฏิบัติการของประเทศ และดำเนินการการปรับปรุงโครงสร้างการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โดยได้มีการทบทวนโครงสร้างการบริหาร บุคลากร และภารกิจซึ่งครอบคลุมหน่วยงานทั้งระดับกระทรวง ทบวง กรม ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการการให้บริการสาธารณสุขของแต่ละพื้นที่ ทำให้ทุกหน่วยงานมีการทำงานได้อย่างเป็นบูรณาการและมีเอกภาพในการบริหารระบบสุขภาพมากขึ้น

0708

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

ได้มีการพัฒนาระบบสื่อสารสุขภาพโดยร่วมกับ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นต้น เผยแพร่ข้อมูลสาธารณะสุขภาพ เพื่อสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน ส่งผลให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีความรู้ขั้นพื้นฐานในการดูแลตนเองและมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์มากขึ้น การพัฒนาระบบการสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพภายในโรงเรียนรวมทั้งส่งเสริมให้บรรจุเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพไว้ในหลักสูตรคณะสาธารณสุขในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาวะตนเองได้ในเบื้องต้น และสามารถขยายผลไปยังกลุ่มประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงความรอบรู้ด้านสุขภาพได้

0709

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 คุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

ได้มีการดำเนินการทบทวนกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค การเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการ และการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสาร ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในระเทศและภายนอกประเทศ และจัดระบบเยียวยาผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการบริการสุขภาพให้ได้รับความเป็นธรรม เหมาะสม และท่วงที

0710

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 ระบบหลักประกันสุขภาพ

ได้มีการจัดทำชุดสิทธิประโยชน์หลักพร้อมประมาณค่าใช้จ่ายและแหล่งเงินสำหรับผู้ป่วยใน และประกันสุขภาพเสริมสำหรับประกันสังคม การขยายการคุ้มครองด้านสุขภาพไปยังกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ โดยขยายความครอบคลุมสิทธิประกันสุขภาพสำหรับบุคคลที่มีสถานะและสิทธิ/ คนต่างด้าว และแรงงานต่างด้าวในโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน โรคเอดส์ และวัณโรค ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำและวามไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขลดลง ตลอดจนประชาชนทุกช่วงวัยได้รับบริการทางการแพทย์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

0701 0702 0703 0704 0705
0706 0707 0708 0709 0710

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 0701

ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ

ประเทศไทยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพของประเทศ เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้สามารถสอดคล้องต่อความต้องการของการจัดการปัญหาสุขภาพของแต่ละพื้นที่ แต่การดำเนินดังกล่าวยังมีข้อจำกัดเรื่องการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนยังไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลมากนัก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดนโยบายด้านสุขภาพของประเทศที่เป็นเอกภาพ มีการบูรณาการงานด้านสุขภาพกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการจัดการข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม ในขณะเดียวกันประชาชนได้ประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในแต่ละพื้นที่ภายใต้ทรัพยากรอันจำกัด

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

0701

ในระยะที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก มีความพยายามในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข อาทิ การทดลองรูปแบบใหม่ ๆ ของเครือข่ายสถานบริการสาธารณสุขที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ อาทิ นครชัยศรีโมเดล ลพบุรีโมเดล แต่เนื่องจากกิจกรรมภายใต้ประเด็นปฏิรูประบบบริหารจัดการด้านสุขภาพหลายกิจกรรมมีความครอบคลุมการทำงานด้านสุขภาพทั้งระบบ ทำให้การขับเคลื่อนงานที่ผ่านมายังไม่สัมฤทธิผลมากนัก รวมทั้งกระทรวงสาธารณสุขได้มีการดำเนินการชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศมาตรา 26 และมาตรา 27 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ในประเด็นระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ ที่ สธ 0245/110 ลงวันที่ 5 กันยายน 2562 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีสาระสำคัญ อาทิ กิจกรรมที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข ที่เป็นผู้รับผิดชอบ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ การทบทวน/ยกร่างกฎหมาย (ร่างพระราชบัญญัติโครงสร้างการบริหารระบบสุขภาพแห่งชาติ) และการศึกษารูปแบบเพื่อดำเนินการบริหารจัดการระบบสุขภาพในรูปเขตสุขภาพตั้งแต่เขตสุขภาพที่ 1 – เขตสุขภาพที่ 12

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การบูรณาการของระบบบริการสุขภาพในประเทศไทยที่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการประสานงานในการวางแผน การบริหาร และบูรณาการข้อมูลที่จำเป็นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเกิดความเหลื่อมล้ำของแต่ละพื้นที่ อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการด้านสุขภาพยังไม่ครอบคลุม ไม่มีการบูรณาการร่วมกันเท่าที่ควร

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยควรคำนึงถึงการจัดทำกลไกอภิบาลระบบบริการสุขภาพทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ รวมทั้งมาตรการที่ดำเนินการให้มีความสอดคล้องกันของแต่ละพื้นที่ ทั้งในส่วนของการวางแผนการจัดระบบบริการสุขภาพให้มีความครอบคลุม และให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และหน่วยงานเอกชน ร่วมกันบูรณาการไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข จะดำเนินการหารือร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนประเด็นระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายในประเด็นดังกล่าวต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 0702

ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศด้านสุขภาพ

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสุขภาพเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพของการให้บริการมากขึ้น รวมถึงพัฒนากระบวนการทำงานและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การนำเทคโนโลยีทางการแพทย์มาใช้ในการตรวจสอบข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วย หรือ แอปพลิเคชั่น PCC TEAM หมอครอบครัว ซึ่งในแอปพลิเคชั่นจะประกอบไปด้วยทีมหมอครอบครัว และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลประวัติการติดตามคนป่วยเพื่อการรักษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยในช่วงที่ผ่านมามีการนำร่องในการใช้แอปพลิเคชั่นในประเทศไทยจำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ปทุมธานี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา กาฬสินธุ์ เลย สุรินทร์ อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี และตรัง อย่างไรก็ตามการพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการและบริหารจัดการด้านสุขภาพ ยังมีปัญหาในหลายด้าน อาทิ ขาดการจัดทำมาตรฐานข้อมูล มาตรฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของการใช้ข้อมูลสุขภาพ ทำให้ข้อมูลด้านสุขภาพของประชาชน ยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกสถานบริการสุขภาพ ทั้งของรัฐและเอกชนรวมถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกลคงต้องเดินทางมาเข้ารับการรับการบริการทางด้านสุขภาพ เนื่องจากยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้เท่าที่ควรก่อให้เกิดการแออัดในการรอคอยเพื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพทั่วถึง เป็นธรรม และอำนวยความสะดวกการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ

ที่มา : แอปพลิเคชั่นเครือข่ายสำหรับเจ้าหน้าที่และทีมแพทย์หมอครอบครัว

0702

ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสุขภาพที่สำคัญ อาทิ (1) การยกระดับการบริการด้านสาธารณสุข ได้มีการพัฒนาระบบคิวออนไลน์ ที่มีการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถนำไปติดตั้งได้ในสถานบริการสุขภาพทุกระดับและในสถานพยาบาลทั่วประเทศ ส่งผลให้สามารถลดความแออัดในโรงพยาบาล ลดระยะเวลารอคอยของแต่ละแผนก รวมทั้งสามารถเรียกดูข้อมูลเบื้องต้นของคนไข้ เช่น กรุ๊ปเลือด ข้อมูลการแพ้ยา ซึ่งเอื้ออำนวยต่อแพทย์ผู้ทำการรักษาได้อย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนในการรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) การปรับระบบบริการสู่ระบบดิจิทัล ได้มีการพัฒนาโครงการส่งเสริมการใช้ระบบระเบียนสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ส่วนบุคคลสำหรับประชาชน โดยมีการบันทึกข้อมูลสุขภาพและกิจกรรมแต่ละวันของประชาชนผ่านการกรอกข้อมูลหรือเชื่อมต่อข้อมูลอัตโนมัติผ่านการสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและบริหารจัดการข้อมูลตนเองได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสะดวกต่อการรับคำแนะนำด้านสุขภาพและวินิจฉัยโรคเบื้องต้นผ่านระบบออนไลน์

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ สถานพยาบาลเอกชนหลายแห่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนาคุณภาพบริการโดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในด้านต่าง ๆ อาทิ ระบบบันทึกข้อมูลผู้ป่วยที่แพทย์และพยาบาลสามารถเข้าถึงและอัพเดทข้อมูลการรักษา การให้ยาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ผู้ป่วยเข้าถึงระบบบริการสุขภาพได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถบันทึกและส่งต่อข้อมูลการรักษาได้อย่างมีคุณภาพสามารถดึงข้อมูลจากหลายแหล่งได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ช่วยให้แพทย์มีข้อมูลมากยิ่งขึ้น แต่ข้อมูลเหล่านั้นยังถูกจำกัดการเชื่อมโยงใช้งานเพียงในเฉพาะสาขาหรือในโรงพยาบาลนั้น ๆ เท่านั้น หากมีกรณีฉุกเฉินอาจส่งผลให้การส่งต่อผู้ป่วยหรือการสำรวจข้อมูลของผู้ป่วยอาจเกิดความล่าช้า และไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉินได้ทันที

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อเป้าหมาย ควรมีการเร่งรัดให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างมาตรการที่รองรับการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในทุกระดับให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง รวมทั้ง มีการบูณาการระหว่างโรงพยาบาลให้สามารถนำข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพเชื่อมโยงและใช้งานทางการแพทย์ในทุกโรงพยาบาลทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการนำข้อมูลไปใช้ในการรักษาที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 0703

กำลังคนสุขภาพ

กำลังคนด้านสุขภาพเป็นหัวใจสำคัญของระบบบริการสุขภาพ ที่จะเป็นพลังในการขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชน โดยในการพัฒนากำลังคนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิต การจ้างงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมถึงการรักษากำลังคนไว้ในระบบ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น มีการกระจายกำลังคนด้านสุขภาพไปในพื้นที่ต่าง ๆ แต่ยังมีปัญหาการลาออกและขาดแคลนซ้ำซาก ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำของกำลังคนด้านสุขภาพระหว่างพื้นที่เมืองและชนบทยังขาดแคลนสูง นำไปสู่การให้บริการด้านสุขภาพที่ความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปกำลังคนด้านสุขภพ เพื่อให้มีบุคลากรทางการแพทย์ในสัดส่วนที่เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการในแต่ละพื้นที่

สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์

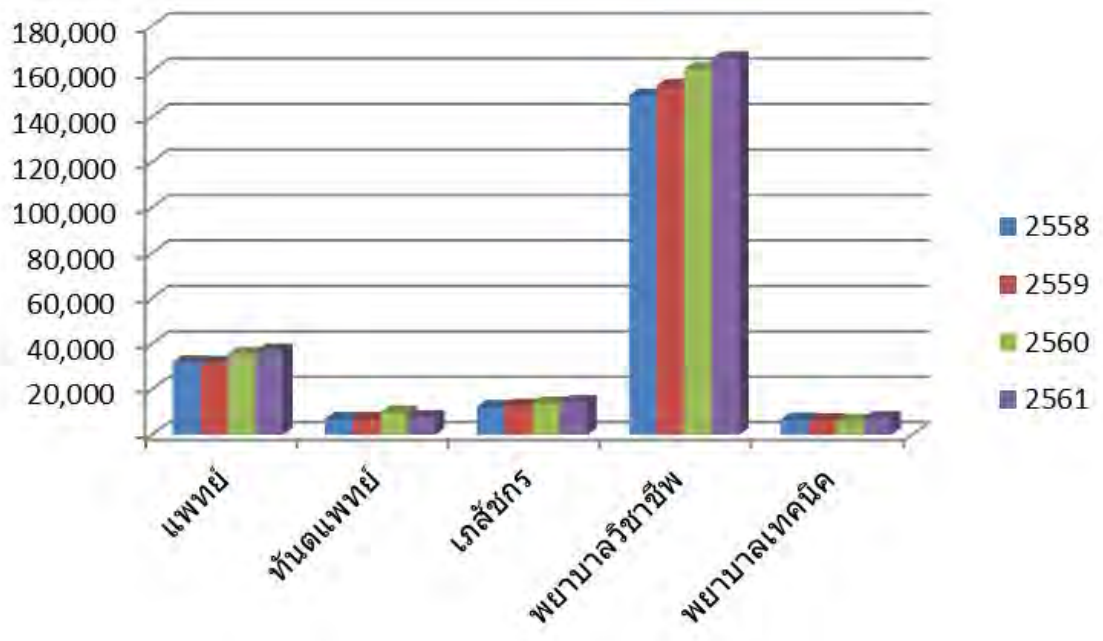

ที่มา : รายงานทรัพยากรสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

0703

ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง กำลังคนสุขภาพที่สำคัญ อาทิ พัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลด้านสุขภาพในระบบดิจิทัล โดยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทดแทนหรือกำลังคนทดแทนเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากกำลังคนวิชาชีพด้านสุขภาพอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดการสูญเสีย รวมทั้งให้มีระบบประเมินผลิตภาพและจัดให้มีระบบการพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การกระจายอำนาจและสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการบุคลากร โดยการพัฒนาแบบจำลองถ่ายโอนอำนาจบริหาร การวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพในเขตสุขภาพนำร่อง เพื่อให้องค์กรและหน่วยงานในระดับต่าง ๆ มีสมรรถนะในการบริหารจัดการและการลงทุนกำลังคนด้านสุขภาพที่เหมาะสม

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายตามประเด็นปฏิรูป คือ ปัญหาการขาดแคลนซ้ำซาก โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทห่างไกล ที่มีการลาออกของบุคลากรทางการแพทย์ค่อนข้างสูง รวมถึงสถานการณ์บริบทที่จะมากระทบต่อสังคมไทยในอนาคต ทำให้ความต้องการบุคลากรทางการแพทย์เฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น อาทิ การเป็นสังคมสูงวัย ที่มีความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพในการดูแลและรักษาโรคที่มีความสัมพันธ์กับการสูงอายุมากขึ้น อาทิ โรคสมองเสื่อม รวมถึงการวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพ ต้องมองให้ครอบคลุมกำลังคนด้านสุขภาพทั้งระบบ ในมิติของอุปสงค์และอุปทาน แต่ปัจจุบันนโยบายการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพยังขาดทิศทางการทำงานที่ชัดเจนในการกระจายบุคลากรไปยังพื้นที่ที่เหมาะสมได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้การวางแผนผลิตกำลังคนที่ตอบสนองกับความต้องการยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศ จึงควรให้ความสำคัญกับการกระจายและรักษากำลังคนด้านสุขภาพ อาทิ การออกมาตรการในการธำรงรักษาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการมีกลไกในการวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพในภาพรวมทั้งระบบ เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางนโยบายการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพ ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 0704

ระบบบริการปฐมภูมิ

ระบบบริการปฐมภูมิเป็นด่านแรกของการให้บริการด้านสุขภาพ ที่เข้าถึงประชาชนมากที่สุด อีกทั้ง เป็นระบบสำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน บนหลักการของสร้างนำซ่อม ซึ่งหากสามารถพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิให้มีมาตรฐาน ตอบสนองกับปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในเบื้องต้นได้ จะลดค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการบริการในโรงพยาบาลได้ ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 258 ช. ด้านอื่น ๆ (5) กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ดังนั้น การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ จึงถูกกำหนดให้เป็นประเด็นปฏิรูปในแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

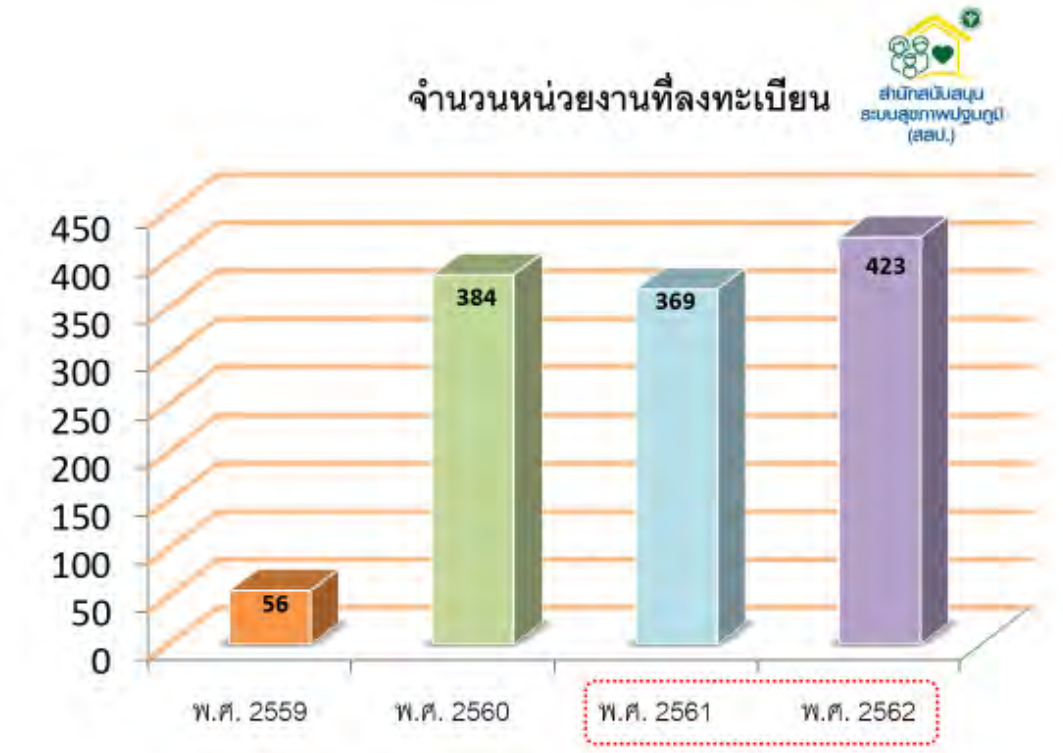

ที่มา : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

0704

ในช่วงที่ผ่านมามีการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบบริการปฐมภูมิ อาทิ การจัดทำพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 ซึ่งครอบคลุมในการมีคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเชิงนโยบายควบคู่กับกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิ และจัดให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในจำนวนที่เหมาะสมในการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์และการควบคุมคุณภาพของหน่วยบริการและเครือข่ายบริการปฐมภูมิ จากข้อมูลหน่วยปฐมภูมิและเครือข่ายปฐมภูมิ พบว่า ปี 2561 มีหน่วยงานที่ลงทะเบียน 369 แห่ง และในปี 2562 มีหน่วยงานที่ลงทะเบียน 423 แห่ง ทั่วประเทศ

ทั้งนี้ แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 แล้วก็ตาม แต่ยังมีความท้าทายในการผลักดันให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติ เกิดผลบังคับใช้ และมีการนำไปสู่การปฏิบัติประกอบกับอัตราส่วนของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อประชากรยังมีไม่เพียงพอ เป็นผลจากความสนใจในการเรียนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่ยังมีน้อย และอัตราผลตอบแทนที่ต่ำกว่าสาขาวิชาชีพอื่น

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศ การพัฒนาและขยายระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของพื้นที่ รวมถึงเร่งผลิตบุคลากรทางด้านแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และจัดให้มีค่าตอบแทนสวัสดิการ มาตรการจูงใจให้แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวคงอยู่ในหน่วยบริการปฐมภูมิ ได้นานที่สุด

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 0705

การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

สมุนไพรไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมของความเป็นไทย ซึ่งสามารถนำมาเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์ได้หลากหลายด้าน อาทิ ใช้เพื่อการประกอบอาหาร ยารักษาโรค ผลิตภัณฑ์ความงาม ซึ่งปัจจุบันความต้องการใช้สมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค จนสามารถสร้างรายได้ทั้งในและต่างประเทศได้อย่างมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูป อุตสาหกรรมผลิตยาแผนไทยที่นิยมใช้ในการรักษาในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการนำสมุนไพรไทยมาประยุกต์ใช้ใช้การรักษาคู่ขนานไปกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เนื่องจากสมุนไพรมีต้นทุนที่ค่อนข้างต่ำ โดยในปัจจุบันแพทย์แผนไทยถูกนำมาใช้ในทางเศรษฐกิจอยู่ 2 ส่วนหลัก ๆ คือ การนวดไทย ที่นำสมุนไพรมาบำบัดการรักษาและนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพในสถานประกอบการต่าง ๆ และสมุนไพรแปรรูป ได้แก่ ยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้ทั้งภาคอุตสาหกรรมและเกษตร เจ้าของภูมิปัญญาสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพ ให้กับประชาชน และในด้านบริการ ยังสามารถช่วยทดแทนการนำเข้ายาจากต่างประเทศได้ ทั้งนี้ จากข้อมูลใน พ.ศ. 2561 – 2562 มีผลิตภัณฑ์จากสารสกัดสมุนไพรที่สามารถส่งออกต่างประเทศถึง 50,000 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์จากสารสกัดสมุนไพรที่สามารถส่งออกต่างประเทศ

ที่มา : กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

0705

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสารสกัดอาทิ จัดทำมาตรฐานสมุนไพรสารสกัด 4 รายการ มาตรฐานน้ำมันหอมระเหย 7 รายการ สารสกัดกัญชาและนวัตกรรมจากสารสกัดจากกัญชา เช่น แผ่นแปะลดปวด ยาเหน็บ (GPO) เป็นต้น การพัฒนาระบบข้อมูลด้านสมุนไพร โดยจัดอบรมเพื่อนำข้อมูลที่รวบรวมจาก รพ. GMP, เจ้าพระยาอภัยภูเบศร และ GPO ประมวลผลให้เป็นฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับสมุนไพรไทย การส่งเสริมตลาดสมุนไพรไทย โดยมีการเสริมการค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรบนดิจิทัล และการเจรจาการค้าทั้งในผู้ประกอบการไทย (68 บริษัท) และผู้นำเข้าจากต่างประเทศ (42 บริษัท)

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ วัตถุดิบสมุนไพรไทยที่จะนำมาใช้ในการผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจุบันเริ่มหายาก และมีราคาแพงขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตหรือเกษตรยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ทำให้วัตถุดิบบางชนิดยังต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อนำมาในการผลิตผลิตภัณฑ์

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศควรส่งเสริมการเพราะปลูกพืชสมุนไพรที่ตรงต่อความต้องการของตลาดและและศึกษานำเอานวัตกรรมมาใช้ในการวิจัยและทดลองประโยชน์ของสมุนไพรที่เป็นความต้องการของตลาดเพื่อหาพืชสมุนไพรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงมารองรับในกรณีที่พืชสมุนไพรชนิดนั้นขาดตลาด

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 0706

การแพทย์ฉุกเฉิน

การเข้าถึงระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้ทันท่วงทีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตของผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น ซึ่งในบางกรณีผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตไม่สามารถเข้าถึงการบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้ เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ของสิทธิ์การรักษา จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยได้รับการคุ้มครองสิทธิ์ในการเข้าถึงบริการระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างปลอดภัยไม่มีเงื่อนไขในการเก็บค่ารักษาพยาบาล จนพ้นสภาวะวิกฤต ทั้งนี้ จากข้อมูลผู้ป่วยที่ขอรับสิทธิ์การเข้ารับการรักษาในกรณีฉุกเฉิน ในปี 2561 โดยสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ พบว่า มีผู้ป่วยจำนวน 41,917ราย ยื่นขอรับการใช้สิทธิ์ตามนโยบายเจ็บป่วยวิกฤตมีสิทธิ์ทุกที่ (Universal Coverage for Emergency Patients : UCEP) และได้รับการอนุมัติให้ใช้สิทธิ์ UCEP แล้ว 29,313 ราย

ผู้ป่วยที่ขอรับการใช้สิทธิ์ (UCEP)

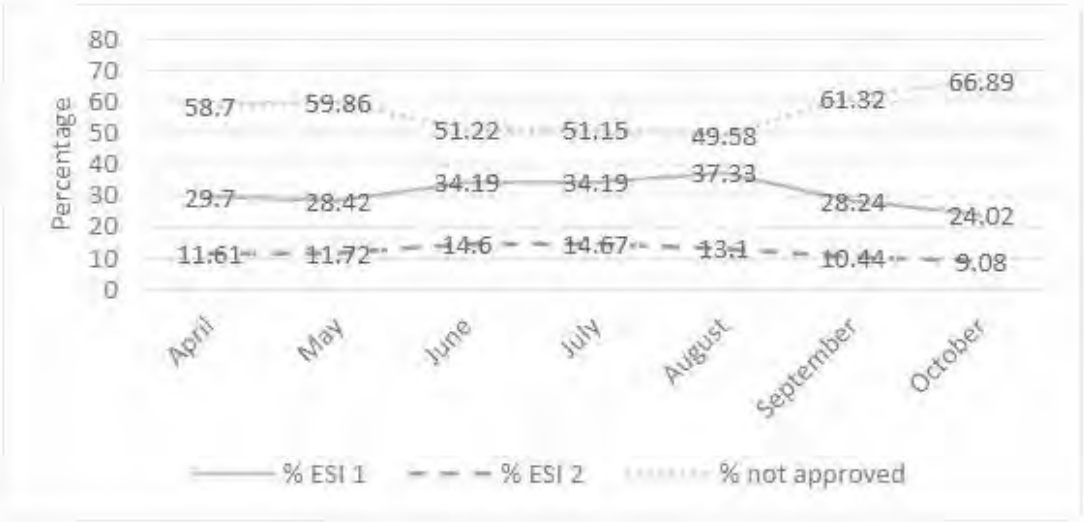

ที่มา : สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

0706

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ในการดูแลตนเองและผู้ป่วยเพื่อให้สามารถดูแลตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นในกรณีฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินมาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการบริการผู้ป่วยวิกฤตที่เข้ารับการรักษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การดูแลทางเดินหายใจ การให้สารน้ำ การห้ามเลือด และการส่งต่อผู้ป่วยในภาวะฉุกเฉิน โดยมีจังหวัดที่มีการเข้ารับการบริการมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พิษณุโลก ชลบุรี สมุทรปราการ และร้อยเอ็ด ส่งผลให้ผู้ป่วยวิกฤตได้รับการบริการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และลดอัตราการตายของผู้ป่วยได้ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติการหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉินโดยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการแพทย์ฉุกเฉินอาจจะยังมีข้อจำกัดและไม่ครอบคลุม ซึ่งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและความแม่นยำของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ทั้งในส่วนของการแจ้งพิกัดตำแหน่งแหล่งเกิดเหตุ การประเมินระยะเวลาเดินทาง การประเมินการช่วยเหลือเบื้องต้น เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปควรให้ความสำคัญกับการสร้างการตระหนักรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับการเจ็บป่วยฉุกเฉิน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินอาทิ การขอรับความช่วยเหลือผ่านหมายเลขเบอร์โทรศัพท์ การขอรับการช่วยเหลือผ่านแอปพลิเคชั่น เช่น Thai EMS1669 หรือผ่านช่องทางอื่น ๆ ที่เหมาะสมในเบื้องต้น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 0707

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคจะนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี ลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่สามารถป้องกันได้ ซึ่งประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีได้อย่างถูกต้อง แต่ในปัจจุบันการเผยแพร่และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดโรคหรือการส่งเสริมโรคต่าง ๆ นั้น ยังขาดรูปแบบการทำงานที่บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง ส่งผลให้ประชาชนเกิดความสับสนในการรับข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค เพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงข่าวสารทั้งการป้องกันโรคหรือการรับข่าวสารที่จำเป็นที่เกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้มีตัวอย่างจากข้อมูล โดย CEOWORLD นิตยสารด้านธุรกิจของสหรัฐอเมริกา ซึ่งระบุว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบสุขภาพดีที่สุดเป็นลำดับที่ 6 ประจำปี 2562 โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุข ประสิทธิภาพของบุคลากร ค่าใช้จ่ายการรักษาในระบบ การเข้าถึงยาที่มีคุณภาพ และความพร้อมของรัฐบาลในการจัดการระบบ

Rank	Country	Health care index (Overall)	Infrastructure	Professionals	Cost	Medicine Availability
1	Taiwan	78.72	87.16	14.23	83.59	82.3
2	South Korea	77.7	79.05	13.06	78.39	78.99
3	Japan	74.11	90.75	30.01	82.59	92.06
4	Austria	71.32	86.18	20.25	72.99	88.23
5	Denmark	70.73	78.77	21.6	74.88	74.18
6	Thailand	67.99	92.58	17.37	96.22	67.51
7	Spain	65.38	77.86	13.24	71.82	55.1
8	France	64.66	86.28	34.25	75.81	83.82
9	Belgium	64.63	72.48	24.51	68.68	64.78
10	Australia	61.73	88.63	14.66	75.61	90.85

ที่มา : CEOWORLD magazine Health Care Index 2019

0707

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเป็นการดำเนินงานในลักษณะของการพัฒนาห้องปฏิบัติการของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการติดตามผลการดำเนินการและการบูรณาการกำหนดมาตรฐานและพัฒนาศักยภาพทางห้องปฏิบัติการของประเทศ และภูมิภาคเอเชียในการตรวจวินิจฉัยโรคติดต่อเฝ้าระวัง โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด โดยเชื่อมโยงเครือข่ายห้องปฏิบัติการภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาให้ทีมเฝ้าระวังข้อมูลการวินิจฉัยโรคต่าง ๆ มีความรู้ที่ถูกต้องและสามารถเก็บและนำส่งตัวอย่างที่มีคุณภาพเพื่อประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและวิธีป้องกันปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยอยู่ระหว่างการพัฒนาและขยายไปสู่โรคไม่ติดต่อ และโรคจากการประกอบอาชีพ เช่น การตรวจควันบุหรี่ เป็นต้น นอกจากนี้ได้ดำเนินการการปรับปรุงโครงสร้างการทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ทั้งโครงสร้างภายในกระทรวงสาธารณสุขที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน โครงสร้างระดับเขต ระดับจังหวัด ทบทวนภารกิจและจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมกับงานยุบรวมหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน อาทิ กรมอนามัย กรมควบคุมโรค สถาบันโรคทรวงอก สถาบันมะเร็งแห่งชาติ สถาบันวัคซีนแห่งชาติ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข และปรับปรุงระบบงบประมาณของการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โดยการจัดสัดส่วนงบประมาณในการดำเนินงานที่เหมาะสม และปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ ขาดกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการเก็บข้อมูลหรือวินิจฉัยโรคในเบื้องต้นนั้นต้องอาศัยการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน เพื่อช่วยในการติดตามประชาชนให้ได้รับความมั่นใจว่าได้รับข่าวสารที่ถูกต้องจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ รวมทั้งหลายประเด็นในการรวบรวมข้อมูลยังขาดหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักในการดูแลข้อมูลและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้บรรลุเป้าหมาย

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อเป้าหมาย ควรเร่งรัดการดำเนินการในการส่งเสริมและการป้องกันโรคร่วมกันเพื่อให้การพัฒนาระบบมีข้อมูลที่บูรณาการมีความครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาปรับปรุงงานในทุกระดับให้ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการจัดการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพ และข้อมูลสนับสนุนอื่น ๆ ต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 0708

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

ในปัจจุบันประชาชนจำนวนมากป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง การขาดความรอบรู้ด้านสุขภาพ ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ขณะเดียวกันภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นภาษาที่ค่อนข้างยากต่อการทำความเข้าใจ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงข้อมูลสุขภาพที่จำเป็น และประมวลข้อมูลสุขภาพเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่า ภาพรวมอยู่ที่ 88.71 คะแนน จากคะแนนเต็ม 136 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

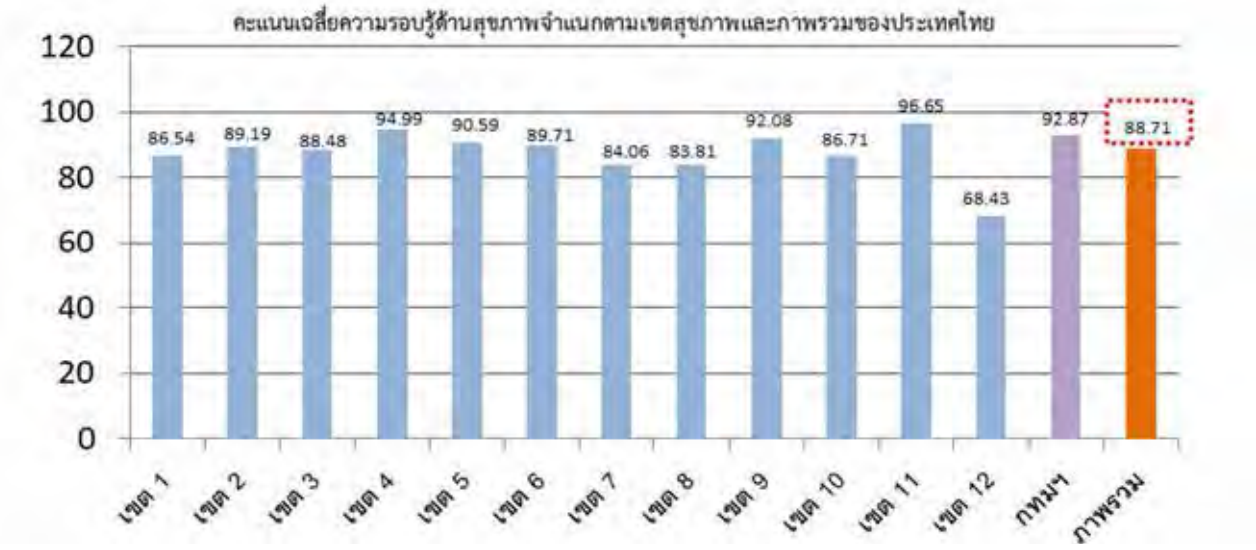

ที่มา : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

0708

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสื่อสารสุขภาพ โดยมีการประสานงานกับสื่อสารมวลชน เช่น บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นต้น ซึ่งมีการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะสุขภาพ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน การพัฒนา**ระบบ**การสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพภายในโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้บรรจุเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพไว้ในหลักสูตรคณะสาธารณสุขในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาวะตนเองได้ในเบื้องต้น และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่สามารถเข้าถึงความรอบรู้ด้านสุขภาพได้ นอกจากนี้ มีการพัฒนากำลังคนด้านการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยจัดหลักสูตรองค์กรความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับผู้บริหาร โดยมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และสร้างวัฒนธรรมในการสื่อสารกับผู้ป่วยและบุคคลรอบข้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการสื่อสารด้วยวาจา และการสื่อสารด้วยสื่อต่างๆ ด้วยภาษาที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจในข้อมูลสุขภาพได้

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่ทำหน้าที่คัดกรองข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้อง และรวดเร็ว และทำหน้าที่ตอบโต้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องได้ทันท่วงที รวมทั้งรูปแบบและการตอบสนองเรื่องข้อมูลข่าวสารและความรอบรู้สุขภาพที่เข้าถึงกลุ่มประชาชนยังไม่เพียงพอ เนื่องจากมีประชาชนบางกลุ่มมีข้อจำกัดเรื่องทักษะการสืบค้นและค้นหาข้อมูล

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อเป้าหมาย โดยการกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้คนในชุมชนมีบทบาทหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มชมรมในชุมชน เนื่องจากผู้ที่มีบทบาทในชุมชนจะสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องไปเผยแพร่ให้กับบุคคลใกล้เคียงในกรณีที่บางกลุ่มที่ยังมีจุดอ่อนทางเทคโนโลยีอยู่ ควบคู่ไปกับหน่วยงานทุกระดับควรพัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและบริการที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอ ประชาสัมพันธ์ช่องทาง อธิบายขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลและบริการ และกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้สุขภาพจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายและมีความน่าเชื่อถือใกล้ชุมชนของตนเอง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 0709

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคกระทรวงสาธารณสุข

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความเสี่ยงสูงในการบริโภคผลิตภัณฑ์และบริการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมทั้งในเรื่องคุณภาพและราคา จำเป็นต้องปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดการจัดระบบการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพที่ครอบคลุมตั้งแต่นโยบายการค้า กฎหมาย ผู้บริโภค ผู้ประกอบวิชาชีพ กระบวนการเยียวยาผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าและงบประมาณสำหรับการจัดทำระบบคุ้มครองผู้บริโภค ไปจนถึงการมีมาตรการในการควบคุมมาตรฐานของสินค้าและบริการที่ถูกต้องและเป็นธรรม รวมทั้งการทำให้ผู้บริโภคมีความรอบรู้เท่าทันสื่อและสิ่งโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ อาทิ อาหารเสริม ยาลดน้ำหนัก เพื่อป้องกันเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและทรัพย์สิน

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ เป็นการดำเนินการทบทวนกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค มีการเฝ้าระวังกำกับและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการ และการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ และจัดระบบเยียวยาผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการบริการด้านสุขภาพ ให้ได้รับความเป็นธรรม เหมาะสม และทันท่วงที และจัดให้มีการส่งเสริมให้ผู้รับบริการด้านสุขภาพรู้เท่าทัน เกี่ยวกับการคุ้มครองการให้บริการ และการเตือนภัยสุขภาพเท่าที่ควรระวัง

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ ผู้บริโภคบางกลุ่มยังขาดข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอในการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการด้านสุขภาพและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการทำงานเชิงรุกในการคุ้มครองผู้บริโภคส่งผลให้เกิดจำนวนผู้ร้องเรียนไม่ได้รับความเป็นธรรมเพิ่มขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูป ควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อเป้าหมาย โดยเร่งรัดระบบการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีมาตรฐานตามสากล รวมทั้งคำนึงถึงการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม และเท่าเทียม นอกจากนี้ ภาครัฐ ภาคเอกชน ควรกระตุ้นให้ผู้ผลิตมีจิตสำนึกที่ดีในการให้คุณภาพการให้บริการ และคุณภาพของงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

0710 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

ระบบหลักประกันสุขภาพ

ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างสูงในการจัดระบบหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุมคนไทยทุกคน แต่ยังมีความแตกต่างของสิทธิประโยชน์ ขณะเดียวกันรายจ่ายของระบบหลักประกันมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยภาระการคลังจากระบบหลักประกันสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มอย่างต่อเนื่อง จาก 204,592 ล้านบาท ใน ปี 2561 เป็น 245,378 ล้านบาท ใน ปี 2565 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างมีคุณภาพ โดยที่ภาครัฐสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายด้านหลักประกันสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

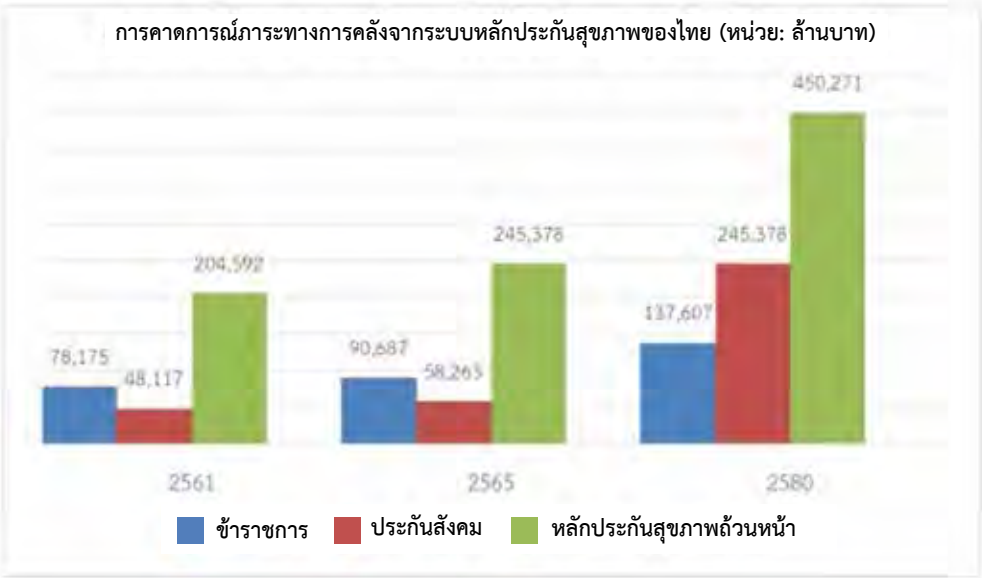

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบหลักประกันสุขภาพ มุ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์หลักและชุดสิทธิประโยชน์เสริมเพื่อให้ผู้ประกันตนทุกคนมีชุดสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมตามความจำเป็น ตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของแต่ละบุคคลได้อย่างตรงจุด โดยในปี 2561 – 2562 มีสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 238 แห่ง แบ่งเป็นสถานพยาบาลของรัฐจำนวน 160 แห่ง และสถานพยาบาลเอกชนจำนวน 78 แห่ง หากสามารถขยายความครอบคลุมได้อย่างทั่วถึงต่อความต้องการจะส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ตรงตามความต้องการของตนเอง และในส่วนของภาครัฐจะสามารถกำหนดกลไกในการจัดการระบบหลักประกันสุขภาพได้อย่างครอบคลุม อันจะนำไปสู่การไม่ก่อให้เกิดภาระของภาครัฐมากจนเกินไป

0710

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพ คือ ความยั่งยืนของงบประมาณด้านสุขภาพ เนื่องด้วยประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยคาดการณ์ว่าในปี 2566 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์หรือมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุจะยิ่งทำให้ความต้องการการบริการด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับ ประชากรไทยยังมีการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อไม่เรื้อรังมากขึ้น ซึ่งเป็นโรคที่มีการใช้บริการด้านสุขภาพและมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่สูงและต่อเนื่อง นำไปสู่การเพิ่มขึ้นของภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแลด้านสุขภาพของประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปจึงควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานพยาบาล การกำหนดชุดสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม ควบคู่กับการศึกษาหาแนวทางเพื่อจัดหาแหล่งเงินอื่นสนับสนุนนอกจากเงินรายได้จากภาครัฐ ตลอดจนเร่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การมีสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดี มีการใช้บริการด้านสุขภาพที่ลดลง ขณะที่ภาครัฐสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายด้านหลักประกันสุขภาพได้อย่างยั่งยืน

08 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

" ดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อบนความรับผิดชอบ
กับการกำกับที่มีความชอบธรรม การดำรงรักษาเสรีภาพ
ในการรับรู้ของประชาชน และการให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม "

การสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญของประเทศในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนทุกระดับในวงกว้าง สร้างบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม ทั้งนี้ ในปัจจุบันสื่อสารมวลชนของประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง โดยมีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ อาทิ *การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร* ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อโดยรวมที่ต้องแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพให้สอดรับกับเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งในแง่ของคุณภาพของเนื้อหาสาระต้นทุน และรายได้จากการดำเนินการ *การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริโภคสื่อกลายเป็นผู้ผลิตสื่อ* สืบเนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีข้างต้น ผู้บริโภคสื่อสามารถเป็นทั้งผู้รับและเป็นผู้คิดหรือสื่อสารส่งต่อข้อมูลออกไป *การเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในการทำหน้าที่ของสื่อ* ในบางกรณีสื่อยังขาดจริยธรรมในการทำหน้าที่ ทำให้มีการเสนอข่าวสารที่อาจไม่เหมาะสมหรืออาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสาธารณชน รวมทั้ง *ประเด็นความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน* ความสามารถในการแยกแยะคุณภาพของสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เป็นโทษ ไม่เป็นประโยชน์ หรือข่าวลวงของประชาชนไทย

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 6 ประเด็น ได้แก่ **(1) การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน (2) แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ (3) การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ (5) การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ และ (6) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ** ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศมีเป้าหมายรวม ซึ่งประกอบด้วย (1) การมุ่งเน้นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และ (2) สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ รวมทั้งการให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม มีความท้าทายที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ **(1) ความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน** เพื่อให้ประชาชนในแต่ละกลุ่มวัยสามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมินข้อมูลข่าวสารได้ทันกับปริมาณและความรวดเร็วที่เพิ่มมากขึ้น **(2) จริยธรรมของสื่อมวลชน** เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนและส่งเสริมให้สื่อมวลชนสร้างสรรค์สาระข่าวสารที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และ **(3) การให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ** เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลที่จำเป็น ถูกต้อง ทันสมัย และทันการณ์ รวมทั้งเพื่อให้สื่อมวลชนมีอิสระในการทำหน้าที่ บนความรับผิดชอบกับการกำกับกันเอง

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0801

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน

มีกิจกรรมหลัก คือ การบรรจุสาระเกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ในหลักสูตรให้กับนักเรียนและนักศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กรมประชาสัมพันธ์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษาภาครัฐ ได้มีการดำเนินการสร้างความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชนทั่วไป

0802

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ

มีกิจกรรมหลัก คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. .... ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนยกร่างและผ่านการตรวจพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา และอยู่ระหว่างการยืนยันร่างกฎหมายและเสนอตามขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อได้จัดทำ “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติวิชาชีพของสื่อมวลชนในการดำเนินงานในสถานการณ์ที่รุนแรงและมีความอ่อนไหวสูง โดยใช้การถอดบทเรียนจากเหตุการณ์การช่วยเหลือกลุ่มนักกีฬาเยาวชนจากถ้ำหลวง อำเภอขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

0803

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มีกิจกรรมหลักในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน ได้แก่ การปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งสำนักงาน กสทช. อยู่ระหว่างการดำเนินการโดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีอยู่จำกัดให้มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการในปัจจุบัน ผ่านการปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 และประกาศสำนักงาน กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการเรียกคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรสื่อของรัฐ โดยพิจารณายกร่างแผนการปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ให้มีการจัดสรรช่วงเวลาให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตรายการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคประชาชน

0804

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์

มีกิจกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบการใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมบุคลากรและพัฒนาอุปกรณ์ให้สามารถปฏิบัติงานในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ได้ อาทิ โครงการศูนย์ข้อมูล Big Data และวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจนการสืบสวน ติดตาม และยืนยันตัวตนผู้กระทำผิดทางอินเตอร์เน็ต รวมทั้ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย เพื่อร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดการข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่มีผลต่อประชาชนในวงกว้าง กระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชน เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและเผยแพร่ต่ออย่างรู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาระบบตรวจสอบข้อมูลและคุ้มครองข้อมูลออนไลน์ของประชาชน ด้วยโครงการบริหารจัดการระบบการลงทะเบียนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยระบบอัตลักษณ์ เป็นระบบสำหรับลงทะเบียนและยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนใช้เลขหมาย เพื่อป้องกันการลักลอบโจรกรรมข้อมูลหรือการนำบัตรประชาชนผู้อื่นไปจดทะเบียนซิมการ์ด และนำไปก่อเหตุในทางที่มิชอบ

0805

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ

มีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การผลักดันกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่ง ดศ. ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้ง 2 ฉบับ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 (2) การบูรณาการเทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนภารกิจบรรเทาสาธารณภัย (National Mobile Broadband Network for Public Protection and Disaster Relief (PPDR)) โดยสำนักงาน กสทช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz แล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สื่อสารของหน่วยงานเพื่อคืนย่านความถี่ดังกล่าวต่อไป และ (3) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (สอทภ.) ได้ยกร่าง พ.ร.บ. กิจการอวกาศ พ.ศ. ... โดยมีสาระสำคัญเพื่อกำกับกิจการอวกาศให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

0806

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

มีกิจกรรมหลักในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ ได้แก่ การเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติและกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานระดับกระทรวงไปสู่หน่วยงานระดับจังหวัดให้มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย การอบรมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการอบรมหลักสูตรการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในยุคดิจิทัล เป็นต้น

0801 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน

การพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ทำให้ในปัจจุบันการรับส่งข้อมูลข่าวสารมีความสะดวกรวดเร็ว มีจำนวนช่องทางที่หลากหลาย และมีปริมาณของข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์และแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบกับประชาชนปรับเพิ่มบทบาทเป็นผู้ผลิตข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และเผยแพร่กระจายสู่สาธารณะได้ ส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบและกำกับดูแลเนื้อหาสาระให้มีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้บริโภคในกลุ่มวัยต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปความรู้เท่าทันสื่อในภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยมีความรู้เท่าทันสื่อสามารถเข้าถึง ประเมิน และสร้างสรรค์เนื้อหาที่เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ ทั้งนี้ จากข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย พ.ศ. 2562 โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ซึ่งดำเนินการตามกรอบการประเมินขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พบว่า กลุ่มสำรวจ 12,374 คน มีคะแนนความสามารถในการค้นหา/ระบุตำแหน่งข้อมูลสูงที่สุดที่ร้อยละ 78.8 ขณะที่มีคะแนนต่ำที่สุดในเรื่องการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ร้อยละ 51.7 แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการตรวจสอบและกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูลและการพิจารณาคุณค่าของเนื้อหาสาระ

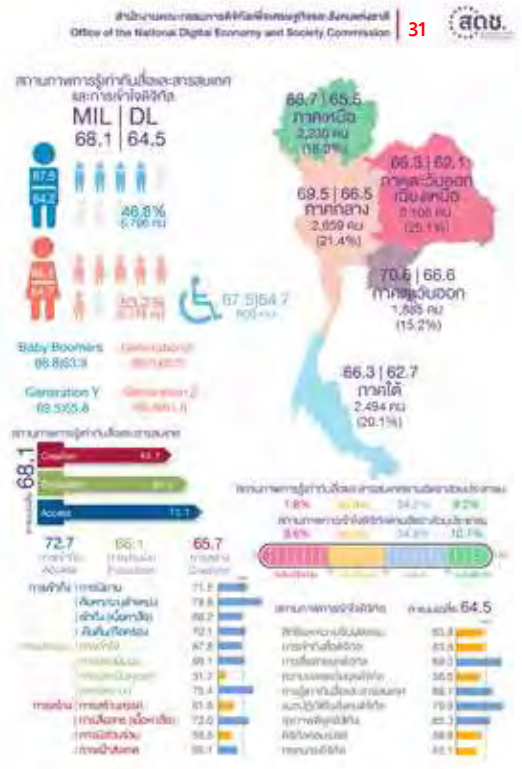

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 จึงได้กำหนดกิจกรรมหลักมุ่งเน้นในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา คือ การบรรจุสาระเกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ในหลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ได้ดำเนินการโดยบรรจุในกรอบสาระการเรียนรู้แกนกลางเพื่อให้โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับประถมและมัธยมศึกษาใช้จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน สำหรับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการโดยออกเป็นประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านดิจิทัลของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษาภาครัฐ ได้มีการดำเนินการสร้างความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชนทั่วไป เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านช่องทางการสื่อสารของรัฐ การจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างการรับรู้เท่าทันสื่อ และการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างทักษะความชำนาญในการสอนด้านความรู้เท่าทันสื่อของบุคลากรครู การติดตามผลการดำเนินงานตามกรอบหลักสูตรรู้เท่าทันสื่อของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการพัฒนาทักษะในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของกลุ่มประชาชนทั่วไป

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญต่อเป้าหมาย โดยสำหรับกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาควรประมวลสาระและทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อกำหนดเป็นวิชาพื้นฐานเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษา รวมทั้ง เร่งพัฒนาทักษะการสอนด้านความรู้เท่าทันสื่อให้กับบุคลากรครูและติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาเพื่อให้การถ่ายทอดหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปควรให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะการประเมินข้อมูล โดยเร่งเผยแพร่แหล่งข้อมูลกลางของภาครัฐที่เข้าถึงได้ง่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนทั่วไปทราบข้อเท็จจริงและใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ

0802 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารและดิจิทัลที่รวดเร็วขึ้น รวมทั้งการขยายช่องทางการสื่อสาร อาทิ การเปิดช่องโทรทัศน์ดิจิทัล การส่งเนื้อหาหรือกระจายข่าวสารผ่านเครือข่ายโทรคมนาคม ทำให้จำนวนผู้ประกอบการด้านสื่อมวลชนวิชาชีพมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเกิดการแข่งขันสูงขึ้นอย่างมากในวงการสื่อมวลชน ผู้ประกอบการสื่อมวลชนจำนวนมากจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ อาทิ การลดต้นทุนดำเนินการ การปรับลดบุคลากร การลดขั้นตอนการตรวจสอบกลั่นกรองแหล่งข้อมูลเพื่อแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอ การผลิตเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นความนิยมหรือเรตติ้งเป็นหลัก นำไปสู่การลดลงของมาตรฐานและคุณภาพเนื้อหาสาระ รวมทั้งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือแหล่งข่าว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพของสื่อ เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติและมาตรฐานที่ควรยึดถือของสื่อมวลชนวิชาชีพบนหลักความรับผิดชอบ และไม่ลิดรอนเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 จึงได้กำหนดกิจกรรมหลัก คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. .... ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ได้ดำเนินการยกร่างและผ่านการตรวจพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาและอยู่ระหว่างการยืนยันร่างกฎหมายและเสนอตามขั้นตอนต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย การกำหนดให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน การกำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อเพื่อทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติวิชาชีพตามมาตรฐานที่เหมาะสม นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว คือ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อได้จัดทำ “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติวิชาชีพของสื่อมวลชนในการดำเนินงานในสถานการณ์ที่รุนแรงและมีความอ่อนไหวสูง โดยใช้การถอดบทเรียนจากเหตุการณ์การช่วยเหลือกลุ่มนักกีฬาเยาวชนจากถ้ำหลวง อำเภอขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ มีความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ อาทิ การผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้ รวมทั้งการสร้างการยอมรับและยึดถือการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวในผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการกำกับกันเองของสื่อมวลชนวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อบนความรับผิดชอบ กับการกำกับที่มีความชอบธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสื่อและสร้างความยอมรับจากประชาชนและสังคม

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป ควรเร่งรัดการจัดทำและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการสร้างการรับรู้ด้วย “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” ต่อกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบการสื่อวิชาชีพและองค์กรสื่อภาครัฐ นอกจากนี้ ควรเตรียมการสนับสนุนให้สื่อมวลชนวิชาชีพรวมกลุ่มและพัฒนากลไกการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนวิชาชีพสามารถยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน และทำหน้าที่เสมือนโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้ ปลูกผังวัฒนธรรมและทัศนคติที่ดี เพื่อช่วยพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาวต่อไป

0803 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตามผลสำรวจคาดการณ์ทิศทางอุตสาหกรรมสื่อและบันเทิงของไทย ของบริษัท PwC Thailand พบว่า สถานการณ์อุตสาหกรรมสื่อและบันเทิงของไทยในปี 2562 จะมียอดรวมการใช้จ่ายประมาณ 4.02 แสนล้านบาท และเติบโตขึ้นเฉลี่ยในช่วงห้าปีข้างหน้าที่ร้อยละ 6.3 โดยอุตสาหกรรมสื่อที่มีการเติบโตสูงสุดคือสื่อสมัยใหม่ อาทิ สื่อออนไลน์ โฆษณาออนไลน์ เคเบิลทีวีแบบสมัครสมาชิก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อของไทยในรูปแบบดั้งเดิม กลับได้รับส่วนแบ่งจากมูลค่าการใช้จ่ายดังกล่าวลดลง ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ โดยเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่างประเทศ และความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งสู่บริการแบบเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าว รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และมาตรการให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

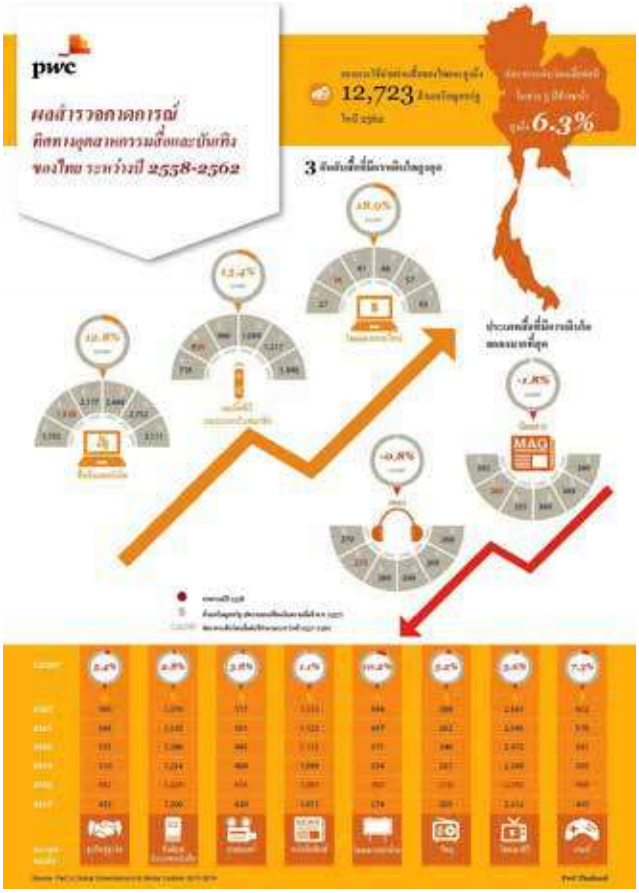

ที่มา : บริษัท PwC ประเทศไทย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ได้กำหนดกิจกรรมหลักในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน ได้แก่ การปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีอยู่จำกัดให้มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการในปัจจุบัน ผ่านการปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 และประกาศ สำนักงาน กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการเรียกคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น รวมทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรสื่อของรัฐ โดยพิจารณายกร่างแผนการปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ให้มีการจัดสรรช่วงเวลาให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตรายการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคประชาชน

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย นอกจากการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และมาตรการของภาครัฐให้ช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยแล้ว ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อของไทยเองต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาช่องทางหรือแพลตฟอร์มในการติดต่อกับผู้รับสาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งสู่บริการแบบเฉพาะบุคคลและลดการพึ่งพาแพลตฟอร์มจากต่างประเทศในระยะยาวต่อไป

ดังนั้น สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาเร่งปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยให้มีความเข้มแข็ง และส่งเสริมให้ได้ผู้ผลิตเนื้อหาและรายการที่มีคุณภาพ รวมทั้งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของเนื้อหาที่เผยแพร่

0804 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์

การพัฒนาอินเตอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลนำไปสู่การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบการติดต่อ สื่อสาร และการส่งผ่านข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและสามารถแพร่กระจายสู่ผู้ใช้งานเป็นวงกว้าง รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเตอร์เน็ตประเทศไทย ปี 2561 เผยแพร่ล่าสุดเมื่อเดือนกรกฎาคม 2561 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า คนไทยใช้อินเตอร์เน็ตเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน นานขึ้นจากปี 2560 ถึง 3 ชั่วโมง 30 นาที โดยในระยะเวลาดังกล่าวเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะการใช้ Facebook, Instagram, Twitter และ Pantip สูงถึง 3 ชม. 30 นาทีต่อวัน หรือประมาณร้อยละ 35 ของการใช้งานอินเตอร์เน็ตต่อวัน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นของต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐของไทยไม่สามารถกำกับดูแลข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวได้โดยตรง จึงอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้ใช้งานและสังคมไทยโดยรวม จากการที่ผู้ไม่ประสงค์ดีใช้พื้นที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนหลอกลวง หรือคุกคามต่อสิทธิส่วนบุคคลได้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการสอดส่องดูแลสื่อออนไลน์เพื่อเฝ้าระวังภัย รวมถึงประสานการร่วมมือกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 ได้กำหนดกิจกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบการใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมบุคลากรและพัฒนาอุปกรณ์ให้สามารถปฏิบัติงานในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ อาทิ โครงการศูนย์ข้อมูล Big Data และวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจนการสืบสวน ติดตามและยืนยันตัวตนผู้กระทำผิดทางอินเตอร์เน็ต รวมทั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานของกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปท.) เพื่อสนับสนุนให้เป็นหน่วยงาน Official Point of Contact และได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย เพื่อร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดการข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชนเป็นวงกว้าง เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและเผยแพร่อย่างรู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้พัฒนาระบบตรวจสอบข้อมูลและคุ้มครองข้อมูลออนไลน์ของประชาชน ด้วยโครงการบริหารจัดการระบบการลงทะเบียนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยระบบอัตลักษณ์ เป็นระบบสำหรับลงทะเบียนและยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนใช้เลขหมาย เพื่อป้องกันการลักลอบโจรกรรมข้อมูลหรือการนำบัตรประชาชนผู้อื่นไปจดทะเบียนซิมการ์ด และนำไปก่อเหตุในทางที่มิชอบ ซึ่งเป็นการปกป้องและรักษาสิทธิผู้ใช้บริการ และสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยของสังคม

ทั้งนี้ มีความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปท.) ให้มีศักยภาพในการเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็น Official Point of Contact ในการประสานกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์และเป็นจุดติดต่อกลางสำหรับประชาชนผู้ใช้งาน และความสามารถของหน่วยงานของรัฐในการขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต่างประเทศในการปิดกั้นข้อมูลที่ละเมิดกฎหมาย หรือกระทบต่อความเชื่อและความมั่นคงของไทย

ดังนั้น ดศ. ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักตามแผนฯ เมื่อจัดตั้งหน่วยงาน Official Point of Contact แล้ว ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ประชาชนผู้ใช้งาน และทุกภาคส่วนรับรู้ เพื่อให้ใช้เป็นช่องทางเฉพาะในการสอดส่องดูแลสื่อออนไลน์และเฝ้าระวังภัย รวมถึงประสานการร่วมมือกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

0805 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ

ปัจจุบันลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบกิจการธุรกิจมีการพึ่งพาเครือข่ายการสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก โดยจากรายงานประจำปี 2562 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แสดงถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องของมูลค่าการค้าออนไลน์ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการสร้างเครือข่ายระบบออนไลน์เพื่อใช้เก็บรักษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในองค์กร ส่งผลให้จำเป็นต้องปรับปรุงกฎและการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์และข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของรัฐและประชาชน นอกจากนี้ ข้อตกลงสากลในการกำหนดคลื่นความถี่เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งข้อกำหนดตามรัฐธรรมนูญในการรักษาไว้ซึ่งสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปกฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทั้งสามประเด็นดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 ได้กำหนดกิจกรรมหลักไว้ 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การผลักดันกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้ง 2 ฉบับ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 (2) การบูรณาการเทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนภารกิจบรรเทาสาธารณภัย (National Mobile Broadband Network for Public Protection and Disaster Relief (PPDR)) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz แล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สื่อสารของหน่วยงานเพื่อคืนย่านความถี่ดังกล่าวต่อไป และ (3) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (สอทภ.) ได้ยกร่าง พ.ร.บ. กิจการอวกาศ พ.ศ. ... โดยมีสาระสำคัญเพื่อกำกับให้กิจการอวกาศมีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมาย

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การสร้างการรับรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ ต่อแนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการเรียกคืนคลื่นความถี่และการเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับใช้งานในโครงข่าย PPDR เนื่องจากคลื่นความถี่ดังกล่าวอยู่ในการใช้งานของหน่วยงานภาครัฐก่อนที่จะมีการประกาศหลักเกณฑ์ ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องใช้งานคลื่นความถี่อย่างต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ในการสื่อสารต้องใช้วงเงินที่มีมูลค่าสูง จึงต้องกำหนดแผนและระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านที่ชัดเจน

ดังนั้น ดศ. ควรเร่งสร้างการรับรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มผู้ใช้บริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ ต่อแนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้ง สำนักงาน กสทช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกับหน่วยงานที่ใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz วางแผนการเปลี่ยนอุปกรณ์และคืนคลื่นความถี่ดังกล่าวเพื่อใช้ในภารกิจบรรเทาสาธารณภัยตามข้อตกลงสากลต่อไป นอกจากนี้ สอทภ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันผลักดันกฎหมายว่าด้วยกิจการอวกาศ ให้มีผลบังคับใช้เพื่อรองรับการดำเนินการด้านกิจการอวกาศและดาวเทียมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญต่อไป

0806 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

การเพิ่มขึ้นของช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน จำนวนข่าวสาร และความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสถานการณ์มาตรฐานและจริยธรรมสื่อวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงอย่างเป็นทางการของประเทศต้องปฏิรูปกลไกและบุคลากรในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะในเชิงรุก อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ และหลากหลายช่องทางเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร และป้องกันไม่ให้เกิดการรับรู้หรือส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอย่างเป็นวงกว้าง จึงมีความท้าทายอย่างยิ่งในการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูประบบบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 ได้กำหนดกิจกรรมหลักในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ ได้แก่ การเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติและกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานระดับกระทรวงไปสู่หน่วยงานระดับจังหวัด ให้มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย การอบรมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการอบรมหลักสูตรการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในยุคดิจิทัล เป็นต้น

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุการปฏิรูป คือ การประสานข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อสารในรูปแบบที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายและทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรเฉพาะทางที่มีทักษะความสามารถในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้และยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนทั้งในและต่างประเทศต่อข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุการปฏิรูปดังกล่าว กรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการประชาสัมพันธ์ภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดต้องร่วมกันบูรณาการข้อมูล ให้ข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเชิงรุก เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารและทราบแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อข่าวลวงให้กับประชาชน โดยควรดำเนินการ อาทิ การบริหารประเด็นข่าวรายวัน/สัปดาห์เพื่อสื่อสารเชิงรุกผ่านช่องทางต่าง ๆ นอกจากนี้ ในกรณีมีข่าวลวงเกิดขึ้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเร่งชี้แจงข้อเท็จจริงผ่านศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการการเฝ้าระวังและจัดการกับข่าวลวงอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ หากเป็นการสร้างข่าวลวงที่มุ่งหวังสร้างความเดือดร้อนให้กับส่วนรวมหรือกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ต้องเร่งติดตามผู้สร้างข่าวลวงดังกล่าวมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อลงโทษและป้องปรามมิให้เกิดเหตุการณ์เลียนแบบในอนาคต

09 แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

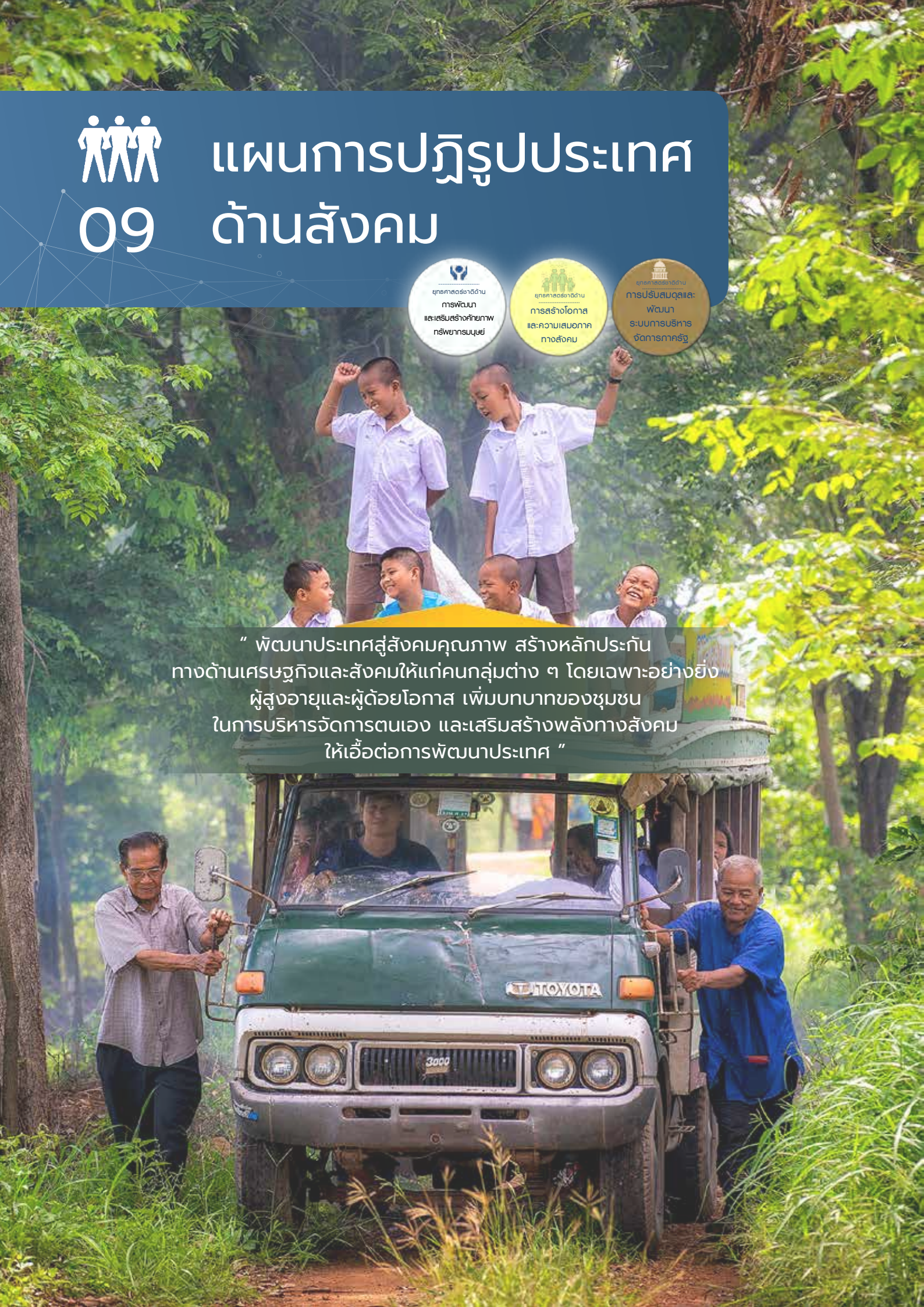

" พัฒนาประเทศสู่สังคมคุณภาพ สร้างหลักประกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส เพิ่มบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการตนเอง และเสริมสร้างพลังทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ "

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ช่วยยกระดับประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้ประชาชนหลายกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สะท้อนได้จากการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น รายได้ต่อหัวที่เพิ่มขึ้น สัดส่วนคนจนที่ลดลง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาประเทศจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศมีความสอดคล้องกับสภาวการณ์ ทั้งนี้หากพิจารณาในมิติทางสังคมพบว่ามีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ โดยแบ่งเป็นสถานการณ์ และแนวโน้มภายนอก อาทิ (1) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวแปรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม (2) กระแสการเติบโตของหุ้นส่วนการพัฒนาทางสังคม โดยเฉพาะวิสาหกิจเพื่อสังคมในการให้บริการสังคมโดยภาคส่วนอื่นที่มิใช่รัฐ เพื่อให้การจัดบริการทางสังคมมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (3) กระแสโลกาภิวัตน์และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายระหว่างกันมากขึ้นทั้งสินค้า บริการ และแรงงาน และจะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น ส่วนสถานการณ์และแนวโน้มภายใน อาทิ (1) สถานการณ์ด้านออม สวัสดิการสังคม และการลงทุนเพื่อสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ทำให้ภาครัฐต้องจัดสวัสดิการต่าง ๆ มากขึ้น ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายตลอดช่วงชีวิตและมีการออมอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุ ขณะที่การลงทุนทางสังคมจากภาคส่วนต่าง ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (2) สถานการณ์ของกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ยังเป็นปัญหามาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกันการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม โดยกลุ่มแรงงานนอกระบบยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็น อีกทั้งกลุ่มคนพิการยังถูกจำกัดในการเข้าสู่ตลาดงานและโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต (3) สถานการณ์ด้านการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม ระบบจัดการข้อมูลทางสังคมของประเทศยังเป็นลักษณะการดำเนินการจากหลายส่วน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำข้อมูลแต่ยังมิได้บูรณาการให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน (4) สถานการณ์ด้านความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาในระดับชุมชนมีการฟื้นฟูมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังมีข้อจำกัดเชิงระบบในหลายส่วนที่ทำให้ชุมชนจำนวนมากยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และมีข้อจำกัดของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และ (5) สถานการณ์การเรียนรู้และการรับรู้ของสังคม ที่ปัจจุบันเด็กไทยมีความเสี่ยงจากภัยออนไลน์และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังภัยจากข่าวปลอม

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ที่ได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ **(1) การปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม (2) กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม (3) การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม (4) ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง และ (5) การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม** โดยมีเป้าหมายรวมตามข้อเสนอแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ประกอบด้วย (1) คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (2) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก (3) ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ (4) ชุมชน/ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถจัดการกันเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ และ (5) คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) ความเข้าใจในข้อเสนอการปฏิรูปของหน่วยงานรับผิดชอบ เนื่องจากข้อเสนอการปฏิรูปบางส่วนมีตัวชี้วัดที่เป็นเชิงคุณภาพส่งผลให้หน่วยงานรับผิดชอบมีความเข้าใจไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของเป้าหมายการปฏิรูป ก่อให้เกิดอุปสรรคของการแปลงแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงต้องมีการสร้างความเข้าใจในข้อเสนอการปฏิรูปให้กับหน่วยงานรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้น

2) การบูรณาการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนข้อเสนอการปฏิรูป ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม มีปัญหาในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบหลักกับหน่วยงานรับผิดชอบร่วมที่กำหนดไว้ในแผนฯ ส่งผลให้การดำเนินงานขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมไม่สามารถประสานต่อเนื่องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการเสริมสร้างกลไกเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมให้ภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคีการพัฒนาอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้มากยิ่งขึ้น

3) การเร่งผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปในระยะต่อไปยังมีความจำเป็นต้องเร่งรัดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนให้การดำเนินการต่าง ๆ สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งควรมีการผลักดันกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในวงกว้าง

4) ความต่อเนื่องเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูป ในกรณีเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานรับผิดชอบ จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับข้อเสนอการปฏิรูป จึงส่งผลให้การผลักดันข้อเสนอการปฏิรูปบางส่วนมีความล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนฯ และขาดความต่อเนื่องของการดำเนินการขับเคลื่อน

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0901

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การออม สวัสดิการสังคม และการลงทุนเพื่อสังคม

จากข้อเสนอปฏิรูป 7 กิจกรรมย่อย ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ (1) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้บรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณที่กำหนดให้มีจำนวนสมาชิก กอช. ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคนภายในปี 2561 โดยที่ปัจจุบัน กอช. มีจำนวนสมาชิกกว่า 2.2 ล้านคน (2) การใช้วิสาหกิจเพื่อสังคมกับการพัฒนาสังคม ได้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 และ (3) การให้วัดช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น โดยที่สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายพัฒนาให้วัดมีส่วนร่วมในกิจกรรมช่วยเหลือทางสังคมด้านสาธารณสงเคราะห์ตามแนวทางของธรรมนูญพระสงฆ์แห่งชาติ

0902

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม

จากข้อเสนอปฏิรูปจำนวน 7 กิจกรรมหลัก 11 กิจกรรมย่อย โดยได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ การแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้ผู้สูงอายุสามารถรับงานเป็นชิ้นงาน โดยกระทรวงแรงงานได้ออกประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง ขอความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2562 เพื่อขอความร่วมมือผู้ประกอบการที่ว่าจ้างผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งมิได้ทำงานประจำหรือทำงานบางช่วงเวลา โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการให้มีการจ่ายค่าตอบแทนอย่างน้อยชั่วโมงละ 45 บาท มีการจ้างงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และระยะเวลาการทำงานไม่เกินวันละ 7 ชั่วโมง

0903

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม

ประกอบด้วยข้อเสนอปฏิรูป 3 กิจกรรมย่อย ซึ่งในห้วงเวลาที่ผ่านมา ได้มีการริเริ่มดำเนินการโดยส่วนราชการต่าง ๆ อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้ดำเนินการรวบรวม จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลทุกมิติที่จัดเก็บโดยหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาในพื้นที่ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการประมวลข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในพื้นที่

0904

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง

จากข้อเสนอประเด็นปฏิรูป 5 กิจกรรมหลัก 18 กิจกรรมย่อย ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อาทิ การผลักดันการออกกฎกระทรวงกำหนดให้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกัน พ.ศ. 2561 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 เพื่อเป็นการรับรองให้ต้นไม้เป็นหลักประกันทางธุรกิจและสนับสนุนการปลูกต้นไม้ยืนต้นมูลค่าสูง การแก้ไขพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2562 การออกพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. 2562 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 และการผลักดันให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนในระดับฐานราก

0905

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม

จากข้อเสนอปฏิรูป 4 กิจกรรมหลัก 11 กิจกรรมย่อย พบว่าได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายแล้ว อาทิ ในกิจกรรมที่ 1 สร้างพลังจิตอาสา ซึ่งประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่ (1) การสนับสนุนโครงการจิตอาสา “เราทำดีด้วยหัวใจ” ที่เป็นการน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สู่การปฏิบัติผ่านการดำเนินโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ซึ่งก่อให้เกิดกระแสสังคมจากทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมจิตอาสาสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 – ตุลาคม 2562 ได้มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา 37,574 ครั้ง มีจิตอาสาเข้าร่วมทั้งหมด 5,634,689 คน และ (2) การสนับสนุนโครงการจิตอาสาประชารัฐเพื่อสังคมสุขภาวะ พบว่า สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินโครงการดังกล่าวแล้ว โดยการจัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนเครือข่าย สำรวจ/จัดทำฐานข้อมูลและแผนการช่วยเหลือประชาชนในภาวะลำบาก และข้อมูลภูมิศาสตร์รับมือภัยธรรมชาติ รวมถึงจัดการความรู้/ถอดบทเรียนการดำเนินงาน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 0901

การปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม

จากสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2566 โดยจะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดและสัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชากรวัยทำงานต้องมีภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุมากขึ้น ประกอบกับข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายตลอดช่วงชีวิตและมีการออมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ภาครัฐที่จะต้องนำมาใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ตลอดจนภาระค่าใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ประเด็นการลงทุนเพื่อสังคมที่ปัจจุบันได้ถูกดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากเป็นกลไกส่งเสริมให้ภาคธุรกิจได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางสังคม ซึ่งถือเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเด็นการปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม ควรได้รับการผลักดัน

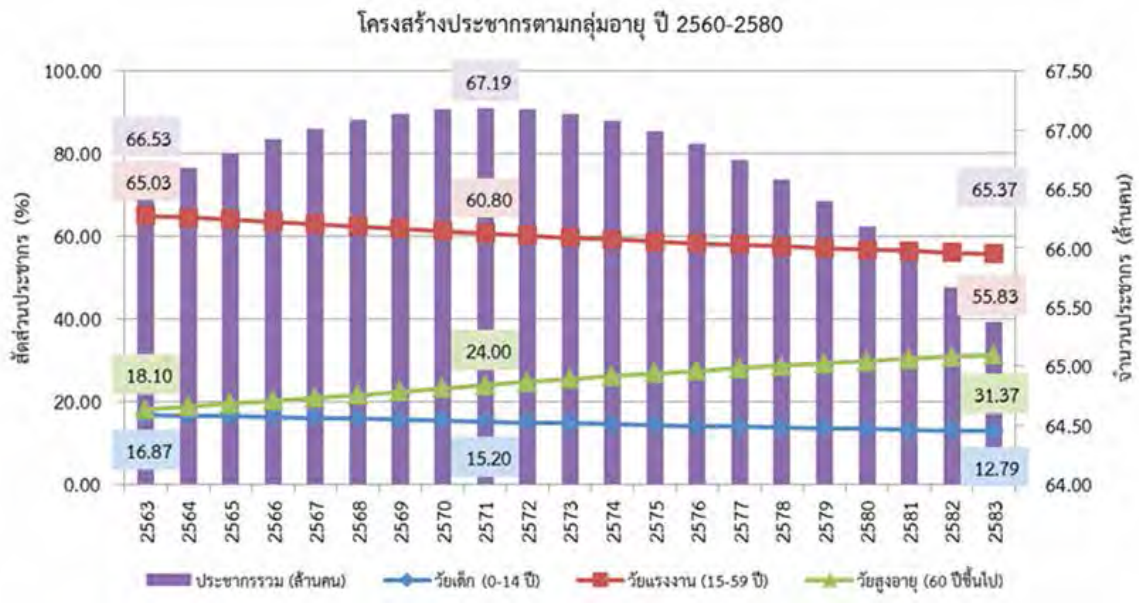

ที่มา: รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง)

0901

ในห้วงเวลาที่ผ่านมาในประเด็นการปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม ได้มีการดำเนินการของส่วนราชการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้มีการพัฒนารูปแบบการตลาดและผลิตภัณฑ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เป็นกลุ่มอาชีพนอกระบบ เช่น เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่งผลให้มีสมาชิกในกองทุน ณ เดือนกันยายน 2562 กว่า 2,215,524 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2561 กว่า 1,604,827 คน หรือคิดเป็น 262.79% ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งเสริมให้คนไทยในอนาคตได้มีหลักประกันทางสังคมที่ดีขึ้น นอกจากนี้ในกิจกรรมการใช้วิสาหกิจเพื่อสังคมกับการพัฒนาสังคม ได้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์หลักในการแก้ไขปัญหาของสังคม เช่น การส่งเสริมการจ้างงานแก่ผู้สูงอายุและคนพิการ นอกจากนี้ในส่วนของกิจกรรมการให้วัดช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้ดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายพัฒนา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้วัดได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการช่วยเหลือด้านสาธารณสงเคราะห์มากยิ่งขึ้นตามแนวทางของธรรมนูญพระสงฆ์แห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การสร้างระบบให้คนไทยมีบำเหน็จบำนาญหลังพ้นวัยทำงาน และการเสริมสร้างและพัฒนากองทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้การส่งเสริมด้านการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม มีความครอบคลุมและครบวงจรมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันให้เกิดการสร้างระบบให้คนไทยมีบำเหน็จบำนาญหลังพ้นวัยทำงาน อาทิ การผลักดันการออกกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญในรูปแบบการออมภาคบังคับ โดยใช้หลักการระดมการออมทั้งผู้รับสวัสดิการสังคม เจ้าของกิจการ (นายจ้าง) และรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงด้านรายได้เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ/หลังพ้นวัยทำงาน รวมถึงการผลักดันการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 อาทิ ร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ พ.ศ. .... ร่างประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนและเงินเพิ่มของวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... เพื่อให้วิสาหกิจเพื่อสังคมได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้พระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 อันจะนำไปสู่การสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมโดยรวม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 0902

กลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม

ปัจจุบันกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม ยังมีข้อจำกัดและความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรค ทั้งการเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุน การบริการสาธารณะ การได้รับการคุ้มครองทางสังคม โอกาสในการประกอบอาชีพ อาทิ กลุ่มคนพิการที่มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดงาน โดยสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่า มีคนพิการในวัยทำงานที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพกว่า 151,702 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.55 ของคนพิการวัยแรงงานที่มีศักยภาพทั้งหมด รวมถึงปัญหาในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะของคนทุกคนที่ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามที่กฎหมายกำหนดอย่างครอบคลุมเพียงพอ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานลดลงเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการทำให้ผู้สูงอายุยังคงเป็นประชากรที่มีพลังและมีคุณค่าในสังคมให้นานที่สุด ทั้งการทำงาน การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งหากมีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาในประเด็นดังกล่าวได้ จะเป็นสร้างแต้มต่อให้กับกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

0902

ที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานตามประเด็นปฏิรูปเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคมในหลายประเด็น อาทิ (1) ปฏิรูประบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวล (Design for All) ที่ยึดหลักการออกแบบสากล (Universal Design) ต่อคนทุกกลุ่มวัย กระทรวงคมนาคมได้มีนโยบายให้ยึดหลักการออกแบบขนส่งสาธารณะให้เอื้อต่อทุกคน (2) ปฏิรูปกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ขับเคลื่อนศูนย์บริการคนพิการทั่วไปทั่วประเทศแล้ว จำนวน 2,273 ศูนย์ (ข้อมูล ณ เดือน ก.ค. 62) และกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้จัดสรรกรอบวงเงินสนับสนุนในปีงบประมาณ 2562 เพื่อดำเนินงานและการจัดบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และเสริมสร้างศักยภาพคนพิการ โดยร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาอาชีพผ่านโครงการ Smile Farm (3) การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุในการทำงาน กระทรวงแรงงานได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำงานที่บ้าน พ.ศ. 2553 ซึ่งครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุให้สามารถรับงานไปทำที่บ้านได้ รวมทั้งได้มีการออกประกาศความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2562 เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถว่าจ้างผู้สูงอายุได้ ซึ่งจะเป็นการเสริมพลังให้ผู้สูงอายุสามารถหารายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในชีวิตต่อไป (4) ปฏิรูประบบการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีพระราชบัญญัติการจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภค พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภค อันจะทำให้คนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น (5) ปฏิรูปการขึ้นทะเบียนกับผู้ไร้สถานะทางทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย ได้ปรับแก้พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2562 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562 เป็นต้นไป โดยกำหนดสิทธิในการยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยของเด็กที่ไร้รากเหง้า ไร้สัญชาติในประเทศไทยให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและหลักสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด อาทิ การปฏิรูประบบขนส่งสาธารณะไม่ให้เป็นอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวล แม้ในปัจจุบันกระทรวงคมนาคมและหน่วยงานต่าง ๆ จะมีนโยบาย/กฎหมายที่ให้การก่อสร้างขนส่งสาธารณะทุกโครงการต้องคำนึงถึงการออกแบบเพื่อคนทุกวัย แต่การดำเนินงานยังเป็นลักษณะแบบแยกส่วนกัน ในส่วนการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ยังมีขั้นตอนการอนุมัติการให้เงินที่ใช้การพิจารณาแบบรายโครงการ ซึ่งทำให้เกิดการนำเงินกองทุน ฯ มาใช้ตามวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาคนพิการเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของผู้สูงอายุในประเทศไทยก็นับว่าเป็นประเด็นที่มีความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เสียเปรียบในสังคมเช่นกัน

ดังนั้น การดำเนินงานในระยะถัดไปเพื่อแก้ไขข้อจำกัดต่างๆ อันเป็นอุปสรรคของกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการดำเนินการ อาทิ (1) เร่งรัดการบูรณาการการจัดสภาพแวดล้อมที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของคนทุกกลุ่มทุกวัย โดยศึกษาความเป็นไปได้ของการบูรณาการกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงได้โดยสะดวกถ้วนหน้า (Accessibility For All Act : AAA) ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) ปรับปรุงรูปแบบการพิจารณาการใช้เงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ (3) เสริมสร้างโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้คนสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีโอกาสอย่างเสมอภาค ในการเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุน บริการสาธารณะของรัฐ และโอกาสในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้ตนเอง และสามารถสร้างผลิตภาพให้แก่สังคมได้

0903 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม

การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคมเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดเก็บ รักษา และพัฒนาข้อมูลสารสนเทศด้านสังคมในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะการจัดให้มีระบบฐานข้อมูลด้านภาษีเพื่อเป็นเครื่องมือในการประกอบการออกแบบนโยบายของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด ประกอบกับในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ด้าน Cloud Computing และ Big Data ที่มีความสามารถในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้กับภาครัฐ ซึ่งทำให้การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบริการทางสังคมสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคทางข้อมูลด้านสังคมในปัจจุบันคือการขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บข้อมูล และขาดการบูรณาการกันระหว่างข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปในประเด็นดังกล่าวเพื่อเป็นการสนับสนุนปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมการสร้างโอกาสที่ทั่วถึงและเป็นธรรมอย่างแท้จริง

ในห้วงเวลาที่ผ่านมาในประเด็นการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสังคม ได้มีการริเริ่มดำเนินการโดยส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้ดำเนินการรวบรวม จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลทุกมิติที่จัดเก็บโดยหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาในพื้นที่ตามนโยบาย one plan one policy ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการประมวลข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในพื้นที่ ในส่วนของการพัฒนาข้อมูลด้านภาษีเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการช่วยเหลือของรัฐ ขณะนี้กรมสรรพากรอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลภาษีหัก ณ ที่จ่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำผู้มีรายได้ทุกคนเข้าระบบภาษีและให้ผู้ที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ทุกคนชำระภาษี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม ระบบจัดการข้อมูลทางสังคมของประเทศไทยยังเป็นลักษณะการดำเนินการจากหลายภาคส่วนโดยที่มิได้บูรณาการข้อมูลบุคคลในมิติต่าง ๆ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการจากโครงการต่างๆ ที่บุคคลนั้นได้รับ ให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน นอกจากนี้ ข้อมูลที่มีการจัดเก็บในปัจจุบันเป็นข้อมูลที่อ้างอิงมาจากความต้องการของภาครัฐเป็นหลัก ไม่ได้อ้างอิงจากความต้องการในการใช้ข้อมูลของประชาชน

ดังนั้น ในระยะถัดไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งให้เกิดการบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศทางสังคมในระดับพื้นที่ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมจัดเก็บ พัฒนา รวมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าว และเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐได้อย่างเป็นระบบ เกิดเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่เปิดเผยข้อมูลได้ ตลอดจนสร้างช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวกต่อทุกส่วนราชการและประชาชนทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และขยายผล เพื่อการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทในเชิงพื้นที่และสนองต่อความต้องการของประชาชนในได้อย่างแท้จริงต่อไป

0904 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

ระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง

ชุมชนถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาประเทศ ทั้งในเรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาชุมชนยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิ การบริหารจัดการทรัพยากร การขาดความต่อเนื่องในการจัดระบบสวัสดิการชุมชน รวมทั้งขาดการบูรณาการในการทำงานของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ที่ผ่านมาชุมชนยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูประบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการดำเนินการใน 2 ส่วน ได้แก่ การปฏิรูปเชิงพื้นที่ ซึ่งต้องอาศัยการทำงานแบบรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์ และ การปฏิรูปเชิงระบบและกลไก โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดหลัก ได้แก่ 1) สิทธิและบทบาทของชุมชน 2) ทรัพยากรและทุนชุมชน 3) สวัสดิการชุมชน และ 4) เศรษฐกิจชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งอันจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

ที่ผ่านมาได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานจนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลายประเด็น โดยในส่วนของการปฏิรูประบบการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งเชิงพื้นที่ ได้มีการจัดตั้ง บริษัทประชารัฐรักสามัคคี ครอบคลุมทุกจังหวัด ซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการบูรณาการในระดับพื้นที่ นอกจากนี้ในส่วนของ การปฏิรูปเชิงระบบและกลไก ได้มีการดำเนินการใน 4 หมวด ได้แก่ (1) สิทธิและบทบาทชุมชน อาทิ การจัดทำกรอบแนวทางร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ตามมาตรา 70 ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (2) ทรัพยากรและทุนชุมชน อาทิ การประกาศใช้กฎกระทรวงกำหนดให้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกัน พ.ศ. 2561 ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 เพื่อเป็นการรับรองให้ต้นไม้เป็นหลักประกันทางธุรกิจและสนับสนุนการปลูกต้นไม้ยืนต้นมูลค่าสูง อีกทั้งมีการตราพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 แล้วเมื่อเมษายน 2562 เพื่อให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้เป็นไปได้โดยสะดวกไม่เกิดภาระแก่ประชาชน ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้และจัดการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ (3) สวัสดิการชุมชน อาทิ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของภาคประชาสังคม (4) เศรษฐกิจชุมชน อาทิ การประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. 2562ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562

อย่างไรก็ดี การขับเคลื่อนในประเด็นระบบสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง ยังมีความจำเป็นต้องเร่งรัดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จต่อไป เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนให้การดำเนินการต่างๆ สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมการบูรณาการการทำงานโดยใช้ชุมชนเป็นฐานอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานให้เกิดประสิทธิภาพ อาทิ 1) การแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนมีบทบาทร่วมที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ 2) การผลักดันการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้ พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 เพื่อขจัดอุปสรรคในการปลูก ตัด เคลื่อนย้าย และขายไม้ยืนต้น รวมทั้งจูงใจให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์ 3) การจัดทำพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐและภาคส่วนอื่นในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

0905 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม

การสร้างสังคมให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น สมาชิกในสังคมต้องรู้จักยอมรับความแตกต่าง มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้สังคมแห่งความสมานฉันท์ ด้วยเหตุนี้แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมจึงได้กำหนดให้มีประเด็นการปฏิรูปการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ การรับรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม เพื่อเป็นกลไกหนุนเสริมในการสร้างให้คนไทยมีความเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม ถึงพร้อมด้วยความพอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา โดยในประเด็นนี้ได้ให้ความสำคัญกับ (1) การสร้างพลังจิตอาสา เพื่อส่งเสริมคนไทยให้มีสำนึกจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม (2) การสร้างพลังแผ่นดิน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครที่มีเอกภาพและความเข้มแข็ง (3) การสร้างพลังสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการขยายพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนในชุมชน และ (4) การสร้างพลังภูมิคุ้มกัน เพื่อให้คนไทยมีความรู้ในการใช้สื่อตลอดจนร่วมกันตรวจสอบและเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสื่อออนไลน์ที่ปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประมาณ 57 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 82 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนไทยมีการใช้โซเชียลมีเดียอย่างแพร่หลาย ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กไทยยังมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัลต่ำโดยร้อยละ 60 มีความเสี่ยงจากภัยออนไลน์ ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทย

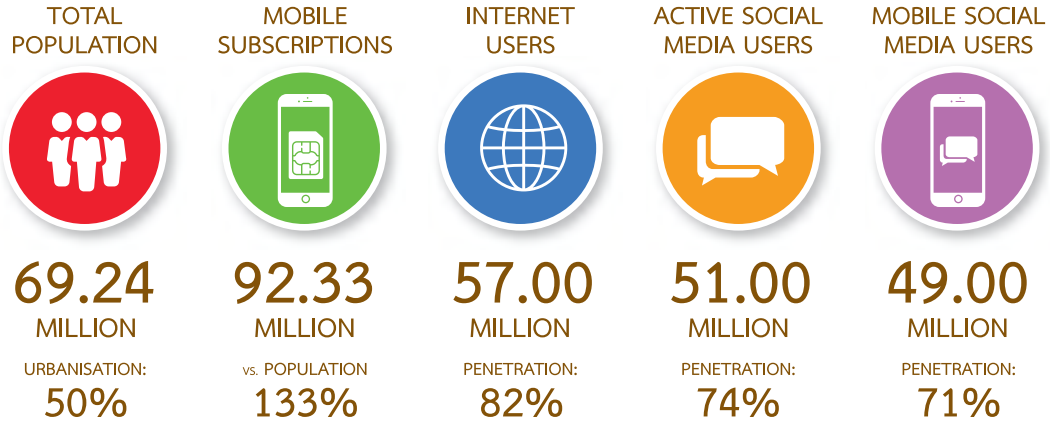

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกรอบแนวคิด 4 พลังหลัก ดังนี้ (1) การสร้างพลังจิตอาสา อาทิ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการสนับสนุนโครงการจิตอาสา “เราทำดีด้วยหัวใจ” ที่เป็นการน้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวสู่การปฏิบัติผ่านการดำเนินโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความดีด้วยหัวใจ” ผ่านการจัดกิจกรรมจิตอาสาจำนวน 37,574 ครั้ง และมีจิตอาสาทั้งสิ้นจำนวน 5,634,689 คน (พฤศจิกายน 2560 – กรกฎาคม 2562) เกิดเป็นกระแสสังคมในการทำกิจกรรมจิตอาสาสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม (2) การสร้างพลังแผ่นดิน อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครและภาคประชาสังคมในระดับชุมชน โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อจัดสวัสดิการระบบฐานข้อมูล และมาตรฐานการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (3) การสร้างพลังสร้างสรรค์ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกจังหวัด (4) พลังภูมิคุ้มกัน อาทิ กรมประชาสัมพันธ์จัดทำเว็บไซต์รู้ทันสื่อ เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชน พร้อมเผยแพร่รายการชัวร์หรือมั่วนิ่มรายการชัวร์ก่อนแชร์และจัดให้มีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์ผ่านกลุ่มไลน์ 20 กระทรวงและกลุ่มไลน์ของคณะทำงานปฏิบัติการข่าวสาร ขณะที่กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้ตั้งศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ริเริ่มโครงการ Citizen Watchdogs เพื่อจัดทำคู่มือ/แนวปฏิบัติในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากสื่อดิจิทัล ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจดิจิทัล (Digital Literacy) และมีภูมิคุ้มกันในการรับรู้ข่าวสาร

อย่างไรก็ตาม การสร้างการมีส่วนร่วมและพลังทางสังคมจำเป็นต้องอาศัยพลังจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ โดยเฉพาะการส่งเสริมภาคประชาชนให้เข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อมีบทบาทในการร่วมตรวจสอบข่าวสาร และเฝ้าระวังสื่อมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การดำเนินการในระยะถัดไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนในประเด็นการเรียนรู้และการรับรู้ทางสังคม และ ในประเด็นการเฝ้าระวังทางสังคม อาทิ การผลักดันการจัดทำมาตรฐานดูแลสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความรู้วิชาการคุณธรรม จริยธรรมและทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชน และเร่งเสริมพลังการเฝ้าระวังทางสังคม ผ่านโครงการ Citizen Watchdogs ซึ่งเป็นการสร้างระบบดิจิทัลเพื่อเฝ้าระวังทางสังคม Digital Community Watch Dog (DCWD) ในชุมชน

10 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน

" ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงาน และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับด้านพลังงาน"

การปฏิรูปประเทศด้านพลังงานในช่วงที่ผ่านมา เป็นไปตามกรอบของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานที่มีพื้นฐานแนวคิดมาจากการทบทวนสถานการณ์แนวโน้มภายนอกและภายในประเทศ โดยนำหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ หลักธรรมาภิบาล หลักความสุจริต และหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ด้วยการใช้ “ความรู้” และ “คุณธรรม” เป็นเครื่องมือนำทางในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานและใช้ประโยชน์จากโอกาส กำหนดแนวทางเพื่อลดอุปสรรค และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ระยะยาวใน 3 มิติ ได้แก่ **(1) การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศจากการจัดหาพลังงาน** เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น **(2) การเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานให้กับประเทศ** โดยส่งเสริมความต่อเนื่องจากการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมของไทย ส่งเสริมการจัดหาพลังงานทดแทน การพัฒนาเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดหาพลังงานให้มีประสิทธิภาพ มีต้นทุนต่ำลง และรองรับการจัดหาพลังงานในอนาคต และ **(3) การบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการ และยกระดับธรรมาภิบาลในธุรกิจพลังงาน** เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการใช้และการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแล การลงทุนและการใช้โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลดข้อขัดแย้งในสังคม

โดยมีเป้าหมายระดับแผน คือ **(1) เสริมสร้างธรรมาภิบาลและยกระดับข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการพลังงาน** แบ่งแยกการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล และการปฏิบัติงาน เพื่อการดูแลผลประโยชน์ให้ชัดเจนเพื่อให้มีการกำกับดูแลมีความเป็นอิสระ โปร่งใส และมีความเป็นมืออาชีพ ให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานและให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล จัดตั้งศูนย์ข้อมูลพลังงานแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยพัฒนาระบบจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อสนับสนุนการวางแผนและเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน **(2) เพิ่มการแข่งขันในกิจการพลังงาน** ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการพลังงานเพื่อเพิ่มการแข่งขัน ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม มีการใช้กลไกตลาดนำเพื่อลดการอุดหนุนและแทรกแซงจากภาครัฐเพื่อให้เกิดการแข่งขันในตลาดพลังงานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และดำเนินการปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง **(3) เสริมสร้างความมั่นคง เป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจการด้านพลังงาน** เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงพลังงานอย่างเพียงพอและทั่วถึง อย่างมีคุณภาพ ในราคาที่เป็นธรรม ส่งเสริมพลังงานทางเลือกระดับชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิต มีการจัดทำแผนเชิงบูรณาการด้านพลังงานรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ มีการบริหารความเสี่ยงกระจายสัดส่วน ประเภท และแหล่งพลังงานอย่างสมดุล และ **(4) การผลิตและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ** เน้นการบริหารจัดการด้านการใช้พลังงาน ปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายพลังงานระบบส่งและระบบจำหน่าย เพื่อรองรับปริมาณพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นในระบบ สนับสนุนการผลิตและใช้นวัตกรรมและรูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการอนุรักษ์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น อาคารเพื่ออนุรักษ์พลังงาน กลไกบริษัทจัดการพลังงาน ยานยนต์ไฟฟ้า และระบบกักเก็บพลังงาน เป็นต้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคพลังงาน รวมทั้งสร้างความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่อง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จึงได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 17 ประเด็น ได้แก่ ***(1) การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน (2) การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (3) ปฏิรูปการสร้าง***

ธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน (4) โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า (5) ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน (6) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า (7) การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ (8) การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 (9) ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล (10) แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า (11) การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี (12) ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี (13) การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม (14) การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน (15) การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ (16) การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย (17) การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

โดยแบ่งเป็นกิจการหลักทั้งสิ้น 71 กิจกรรม มีเป้าหมายตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ในระยะ ปี 2561 – 2562 มุ่งเน้นการปรับปรุงการบริหารจัดการพลังงาน สร้างแผนจัดหาที่ได้รับการยอมรับ ส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และกำหนดทิศทางการพัฒนาและการลงทุนเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (1) ปรับโครงสร้างองค์กร และสร้าง การปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกา ในหน่วยงานพลังงานของประเทศ (2) สร้างศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จโรงไฟฟ้าที่แท้จริงสนับสนุนการลงทุนของประเทศ (3) สร้างศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (4) มีพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าที่ประชาชนเสนอเองเป็นครั้งแรก (5) รัฐบาลปรับแผนการจัดหาพลังงานใหม่ทั้งไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมัน (6) ปรับโครงสร้างบริหารกิจการไฟฟ้า และส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเสรีที่ใช้พลังงานทดแทน (7) ศึกษาโอกาสพัฒนาเป็น Regional LNG Trading Hub (8) ริเริ่มการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศจากปิโตรเคมี (9) จัดตั้งคณะกรรมการระดับประเทศเพื่อกำหนดทิศทางลงทุนและการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า และระบบกักเก็บพลังงานที่ได้รับการยอมรับจากผู้ลงทุน

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปข้ามหน่วยงานขาดประสิทธิภาพ ขณะที่ผู้เกี่ยวข้องในประเด็นปฏิรูปที่ไม่ใช่หน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงขาดความรู้ความเข้าใจ ประกอบกับผู้บริหารในระดับนโยบายไม่มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนจึงส่งผลให้หน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปนั้นโดยตรงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรการดำเนินการจึงไม่สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดกลไกและแนวทางในการบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน อาทิ การถ่ายโอนอำนาจการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติให้ไปขึ้นอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเพียงหน่วยงานเดียว การจัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศ ทั้งการผลิต ระบบส่ง และระบบจำหน่าย เป็นแผนระยะ 5 ปี ร่วมกับระหว่างกระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และ 3 การไฟฟ้า (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค)

2) กระบวนการปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องมีความล่าช้า ส่งผลให้ขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินงานตามแผนงานไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อาทิ กฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. .... ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรีและข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อการใช้บริการ และการปฏิบัติการ นโยบายหรือมาตรการขับเคลื่อนยานยนต์ไฟฟ้า แนวทางปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจนประกอบการจัดจ้างตามหลักการ ESCO

3) ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับนโยบาย โดยเฉพาะจากหน่วยงานที่ไม่ได้รับผิดชอบในประเด็นปฏิรูปดังกล่าวนั้นโดยตรง ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปฯ ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการและก่อให้เกิดความสับสนในการขับเคลื่อนจนกระทบต่อความเชื่อมั่นและความต่อเนื่องของนโยบายด้านพลังงาน

4) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการดำเนินกิจการด้านพลังงาน การตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างรัดกุม สนับสนุนการศึกษาและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี การผลิตพลังงานใหม่ ๆ และมีการตรวจสอบการอุปกรณ์และติดตั้งระบบลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และชุมชนโดยรอบ

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

1001

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน
มีความก้าวหน้าการดำเนินงานที่สอดคล้องตามเป้าหมายการปฏิรูป อาทิ การจัดตั้งกองบริหารสัญญาและสัมปทานปิโตรเลียม ภายใต้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เพื่อแบ่งแยกงานด้านนโยบาย กำกับ และดำเนินงาน ให้มีความชัดเจนและการปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกาในการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อนของบทบาทระหว่างหน่วยงานนโยบาย หน่วยงานกำกับ และหน่วยงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและการกำกับติดตามประเมินผล สำหรับการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

1002

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ
ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนงานภายในสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านพลังงานของประเทศ และการกำหนดเป้าหมายให้เป็นศูนย์ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลที่เกิดจากการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

1003

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน
มีความก้าวหน้าการดำเนินการ อาทิ มีการแต่งตั้งกรรมการสรรหากรรมการภาคประชาสังคมของกระทรวงพลังงานขึ้นมาทำหน้าที่คัดเลือกผู้แทนภาคประชาสังคม เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการและกำหนดกลไกการจัดตั้งโรงไฟฟ้า คณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มติเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียมใหม่ ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (2) อบต. ในจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิตได้รับในอัตราร้อยละ 20 และ (4) อบต. อื่นทั่วประเทศ ไม่ได้รับการจัดสรร รวมทั้ง การปรับปรุง พระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อกำหนดนโยบายสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจกรรม NGOs และปฏิรูปกฎหมายให้มีการกำหนดบทบาท NGOs และประชาชนในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น

1004

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561 - 2580 (PDP2018) แล้ว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามแผนซึ่งสอดคล้องตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

1005

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน มีความก้าวหน้าการดำเนินงาน อาทิ การศึกษาปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง เพื่อความเป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค การจัดทำโครงการทดสอบนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

1006

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า

ตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ให้มีการโดยโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จากกระทรวงมหาดไทยให้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทรวงพลังงานนั้น จากการหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย และ 3 การไฟฟ้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นควรยังคงสังกัดภายใต้หน่วยงานเดิมและร่วมกันจัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศทั้งการผลิตระบบส่ง และระบบจำหน่าย และอยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อปรับปรุงระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับบุคคลที่สามและการส่งเสริมกิจการจำหน่าย

1007

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ

มีการประมูลแหล่งสัมปทานที่กำลังจะหมดอายุ โดยมีผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ คือ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited และ บริษัท MP G2 (Thailand) Limited ในแปลงสำรวจ G1/61 (แหล่งเอราวัณ) และ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited ในแปลงสำรวจ G2/61 (แหล่งบงกช) เรียบร้อยแล้ว ทำให้การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากทั้งสองแหล่งเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทดลองรูปแบบการพัฒนาศูนย์กลางการซื้อขายก๊าซธรรมชาติเหลวผ่านสถานีรับจ่ายก๊าซ LNG ของบริษัท PTT LNG จำกัด ผ่านโครงการทดสอบนวัตกรรมเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน

1008

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8 การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4

เพื่อรักษาฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเตรียมความพร้อมเพื่อมุ่งสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต จึงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 โดยกระทรวงพลังงานได้แต่งตั้งคณะทำงานกำกับการศึกษาและจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษากรอบแผนการพัฒนา ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

1009

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9 ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ชุมชน พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับภาครัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถนำไม้โตเร็วไปเป็นเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลได้ตามกฎหมาย

1010

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10 แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

กระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในการจัดทำแนวทางเพื่อออกกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง ก่อนการนำไปกำจัดโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละประเภทขยะ รวมทั้งมีการศึกษาเทคโนโลยีการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิง เพื่อผลิตไฟฟ้าการศึกษาเทคโนโลยีการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

1011

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11 การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี

โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวจะต้องได้รับความชัดเจนจากนโยบายของรัฐบาล และมีระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี โดยควรยกเว้นนโยบาย Enhanced Single-Buyer (ESB) เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนด้วย

1012

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12 ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี

มีการปรับประมาณการความต้องการใช้เชื้อเพลิง (BAU) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP 2018) และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan 2018) โดยมีการผลักดันส่งเสริมการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 รวมถึงลดการอุดหนุนราคาก๊าซ LPG และก๊าซ NGV ในภาคขนส่ง ให้เป็นไปตามกลไกราคาตลาด

1013

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13 การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม

มีการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ในกลุ่มอุตสาหกรรม อาทิ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ ระบบความร้อน และระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล และจัดทำแนวทางเพื่อผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม โดยการสนับสนุนของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

1014

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14 การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน

กระทรวงพลังงานได้จัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. .... เสนอต่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะนำมาซึ่งการลดการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศ

1015

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15 การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

การกำหนดแนวคิดในการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานโดยใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน เปิดโอกาสให้เอกชนลงทุนติดตั้งอุปกรณ์ในการประหยัดพลังงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐไปก่อน และให้บุคคลที่ 3 เพื่อการประหยัดพลังงานสำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ร่วมกับสมาคมผู้ประกอบการบริษัทจัดการพลังงาน อยู่ระหว่างการจัดทำแนวทางดังกล่าว

1016

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16 การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

การขับเคลื่อนการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

1017

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17 การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

เพื่อช่วยจัดการความแออัดของโครงข่ายไฟฟ้า สร้างความมั่นคง และเสถียรภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน สอดคล้องกับแผนบูรณาการพลังงานระยะยาวของประเทศไทย ในปี 2562 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้เสนอร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เสนอคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการในเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

1001 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

การขับเคลื่อนนโยบายด้านพลังงานมีหลายหน่วยงาน ทำให้การดำเนินการที่ผ่านมาขาดเอกภาพ การปรับปรุงโดยการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการองค์กรด้านพลังงานด้วยการกำหนดกติกา ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านนโยบาย หน่วยงานกำกับ และหน่วยงานปฏิบัติ จะเป็นการสร้างความชัดเจนและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน พร้อมทั้งการปรับกระบวนการอนุมัติ อนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ด้านกิจการไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ จะทำให้สามารถลดระยะเวลา ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และลดต้นทุนที่เกิดจากระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด้านพลังงานของประเทศ และสนับสนุนการให้บริการประชาชน รวมทั้งกระตุ้นการลงทุนด้านพลังงานของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับความก้าวหน้าในการดำเนินการ ขณะนี้กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการไปแล้วใน 2 เรื่อง ได้แก่ (1) จัดตั้งกองบริหารสัญญาและสัมปทานปิโตรเลียม ภายใต้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เพื่อแบ่งแยกงานด้านนโยบาย กำกับ และดำเนินงาน ให้มีความชัดเจน และ (2) สำรวจการทับซ้อนการปฏิบัติงานตามภารกิจและสร้างกติกา ในการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ลดความซ้ำซ้อนของบทบาทระหว่างหน่วยงานนโยบาย หน่วยงานกำกับ และหน่วยงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานและการกำกับติดตามประเมินผล สำหรับการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ได้มีการประสานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำเนินการแล้ว แต่ยังติดในขั้นตอนการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4) ลำดับที่ 88 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

1001

การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จภายใต้ประเด็นการปฏิรูปองค์กรด้านพลังงานมีความท้าทายค่อนข้างสูง เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ และการเห็นชอบร่วมกันระหว่างหน่วยงานเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน และแม้ว่าปัจจุบันกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4) ลำดับที่ 88 เพื่อถ่ายโอนอำนาจการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติให้ไปขึ้นอยู่กับสำนักงาน กกพ. แต่ในส่วนของสำนักงาน กกพ. ก็ต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ของบุคลากร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการกำกับดูแลด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการออกระเบียบว่าด้วยการตรวจประเมินเพื่อออกใบอนุญาตและเตรียมความพร้อมกรณีเกิดอุบัติภัยในกิจการพลังงาน สำหรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่ยังไม่มีการกำหนดขั้นตอนและแนวปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่ชัดเจน จากปัญหาความท้าทายดังกล่าว หากจะให้สามารถบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปองค์กรด้านพลังงาน สำนักงาน กกพ. ต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ และกรมโยธาธิการและการผังเมืองอย่างใกล้ชิด และจัดทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับถ่ายโอนอำนาจการขออนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้เชี่ยวชาญในการทำหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลทั้งการประเมินด้วยตนเอง และจากบุคคลที่สาม รวมทั้งกระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงาน กกพ. ควรมีแนวทางในการบูรณาการทำงานเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการดำเนินกิจการด้านพลังงาน

1002 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ

ที่ผ่านมาประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับข้อมูลด้านพลังงาน จนนำมาสู่ความขัดแย้งในสังคม ประกอบกับการเก็บข้อมูลด้านพลังงานในบางประเด็นขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ข้อมูลการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ข้อมูลการใช้พลังงานของผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ (Thailand Energy Information Center: NEIC) โดยนำบทเรียนที่ดีจาก U.S. Energy Information Administration (EIA) มาประยุกต์ใช้จะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านพลังงานของประเทศ และการกำหนดเป้าหมายให้เป็นศูนย์ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลที่เกิดจากการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เป็นข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลพลังงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนมากขึ้น ตลอดจนการนำข้อมูลด้านพลังงานมาใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายด้านพลังงานของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนงานภายใน สนพ. และขณะนี้อยู่ระหว่างศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งกำหนดทิศทางหรือแผนที่ในการดำเนินงาน การกำหนดขอบเขตการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติที่เหมาะสม ตลอดจนอยู่ระหว่างการประเมินฐานข้อมูลด้านพลังงานในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเชื่อมโยงข้อมูลขนาดใหญ่ หรือเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลด้านพลังงานให้มีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

การพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติมีปัญหาและอุปสรรคที่ท้าทาย ได้แก่ การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงพลังงาน และการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการและผู้บริโภคมาใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายระหว่างหน่วยงานต้องมีการปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติ ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการออกแบบระบบและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านพลังงานระหว่างหน่วยงานจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญแบบสหวิทยาการทั้งในด้านพลังงานและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้น การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติ จะต้องกำหนดให้เป็นประเด็นในเชิงนโยบาย โดย สนพ. ต้องมีการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรวบรวมแนวทางรายละเอียดที่ต้องดำเนินการต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงกฎหมาย ขั้นตอนกระบวนการในการเชื่อมโยงข้อมูลและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน และจัดทำเป็นข้อเสนอของกระทรวงพลังงานเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) และคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไป

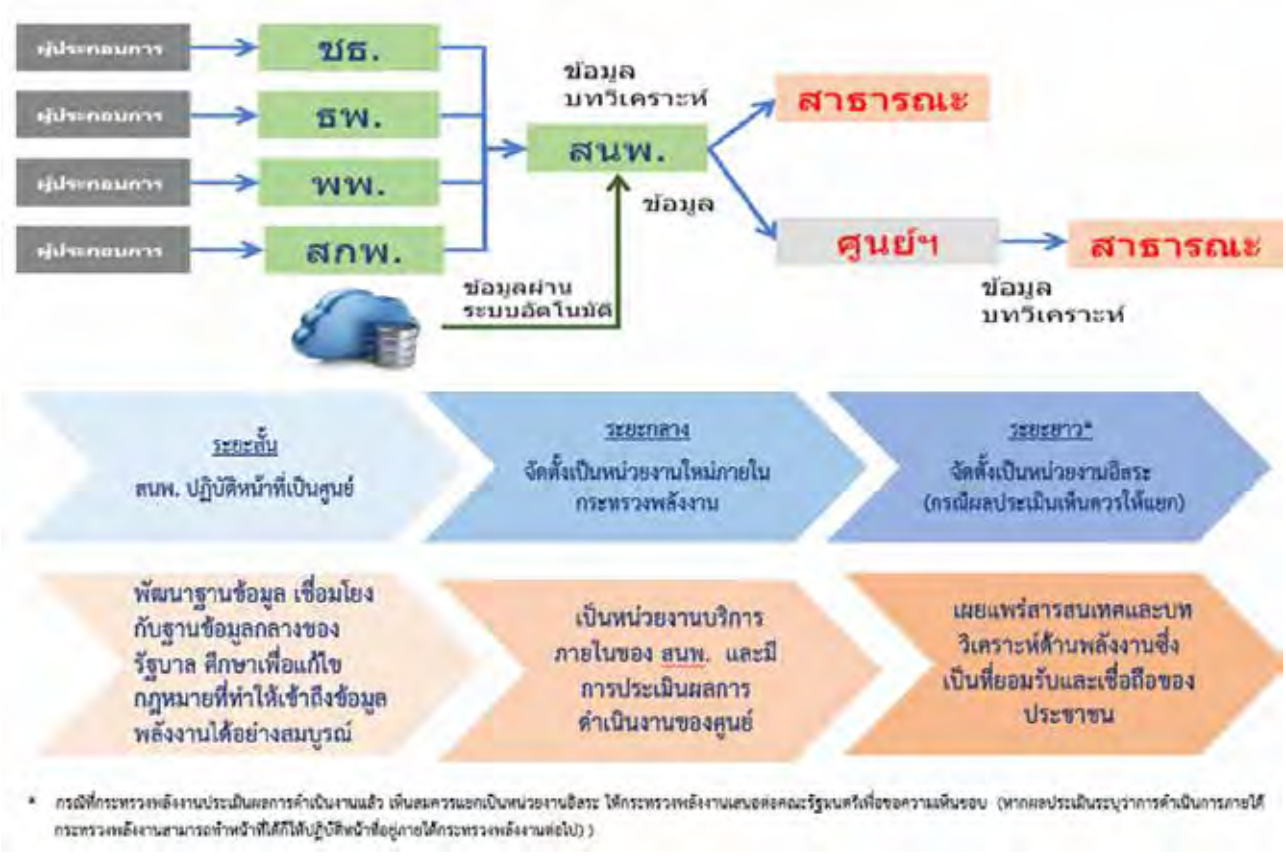

1003 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน

เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล สามารถตรวจสอบการดำเนินการได้ และอุตสาหกรรมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีความโปร่งใส ลดการขัดแย้งในหน้าที่หรือผลประโยชน์จากการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ นอกจากนั้นการกำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาด้านพลังงานของประเทศ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและสร้างการยอมรับของภาคประชาชนสำหรับการดำเนินการเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูป

กระทรวงพลังงานได้กำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการและกำหนดกลไกการจัดตั้งโรงไฟฟ้า โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้เห็นชอบในหลักการให้มีการแต่งตั้งกรรมการสรรหากรรมการภาคประชาสังคมของกระทรวงพลังงานขึ้นมาทำหน้าที่คัดเลือกผู้แทนภาคประชาสังคม เพื่อให้ครอบคลุมผู้แทนทั้งจากภาคการผลิต ผู้แทนในส่วนของผู้บริโภค และผู้แทนจากภาควิชาการแล้ว นอกจากนั้นขณะนี้คณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียมใหม่ ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลที่มีพื้นที่ผลิตได้รับในอัตราร้อยละ 20 (2) อบต. ในจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิต ได้รับในอัตราร้อยละ 20 (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิตได้รับในอัตราร้อยละ 20 และ (4) อบต. อื่นทั่วประเทศ ไม่ได้รับการจัดสรร ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา นอกจากนี้ การส่งเสริมและสร้างระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกองค์กรเพื่อกำหนดนโยบายสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินกิจกรรม NGOs และปฏิรูปกฎหมายให้มีการกำหนดบทบาท NGOs และประชาชนในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น โดยปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กระทรวงพลังงานได้เสนอแนวทางไปยังสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาในการปรับปรุงกฎหมายแล้ว

	อบต./เทศบาลพื้นที่ผลิต	อบต./เทศบาลจังหวัด	อบจ. จังหวัด	อบต.ทั่วประเทศ
ปัจจุบัน	20%	10%	20%	10%
แก้ไข	20%	20%	20%	-
ข้อเสนอปฏิรูป	**30%**	**10%**	**10%**	**10%**

อย่างไรก็ดี จากเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนที่มุ่งเน้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล ลดการขัดแย้งในหน้าที่หรือผลประโยชน์จากการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ มีความเป็นธรรมและสร้างการยอมรับของภาคประชาชน ดังนั้นประเด็นความชัดเจนเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ลดความทับซ้อนในเรื่องผลประโยชน์ และการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นประเด็นที่ท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม เนื่องจากตามมติของคณะอนุกรรมการจัดทำกฎหมายรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีมติเกี่ยวกับสัดส่วนการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม โดยกระทบทำให้ อบต.อื่นทั่วประเทศที่ไม่มีพื้นที่ผลิตไม่ได้รับการจัดสรร อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเพราะแม้ว่าจะไม่ได้เป็นพื้นที่ผลิตแต่อาจได้รับผลกระทบในขั้นตอนการสำรวจและสัดส่วนดังกล่าวไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน จึงเป็นประเด็นปัญหาและความเสี่ยงที่อาจทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนได้

ดังนั้น หากจะให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานประเด็นการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ควรนำประเด็นและรายละเอียดข้อเสนอการดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจของข้าราชการอย่างมีธรรมาภิบาลเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) และคณะรัฐมนตรีเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กำหนดมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงความเป็นไปได้ในการทบทวนข้อเสนอการจัดสรรค่าภาคหลวงแร่และปิโตรเลียมให้ถึงชุมชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมายปิโตรเลียมในการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม

1004 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

โครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า

จากสถานการณ์ที่ประเทศไทยมีความเสี่ยงด้านสัดส่วนเชื้อเพลิงที่ไม่สมดุล กำลังผลิตสำรองไฟฟ้าไม่เหมาะสม โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอรองรับต่อการผลิตไฟฟ้าใช้เองของผู้ใช้ไฟฟ้า และการวางแผนกระจายแหล่งเชื้อเพลิงตามศักยภาพเชิงพื้นที่มีข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ โดยนำผลการศึกษา เช่น สัดส่วนโรงไฟฟ้าฐาน ค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าและศักยภาพแหล่งผลิตไฟฟ้ารายภาค ต้นทุนไฟฟ้ารายภาคที่แท้จริง การจัดหาและสำรองเชื้อเพลิงทั้งระบบ ศักยภาพระบบส่งไฟฟ้าและการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างภาค เป็นต้น มาใช้ในการวางแผนกำหนดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิง และกำลังผลิตสำรองที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงจากการจัดหาเชื้อเพลิง และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561 - 2580 (PDP2018) โดยส่วนหนึ่งของแผน PDP2018 เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานด้วยแล้ว อาทิ การพิจารณาค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้ารายภาคเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนปฏิรูปในด้านอื่น ๆ อาทิ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อยู่ระหว่างการศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยีระบบไฟฟ้าในอนาคต และการไฟฟ้าทั้ง 3 การ ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากำหนดสัดส่วนโรงไฟฟ้าฐานและการเติบโตที่เหมาะสมต่อการรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การจัดทำแผน PDP 2018 มีข้อจำกัดจากการที่นำค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าที่ผลิตเพื่อใช้เองและหรือขาย ตามอัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากค่าประมาณการเท่านั้น ประกอบกับการจัดทำแผน PDP2018 เป็นการดำเนินการไปก่อนที่จะได้ผลการศึกษาตามแผนการปฏิรูปฯ ในหลายประเด็น ทำให้ค่าพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าตามแผน PDP2018 อาจมีความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้ นอกจากนี้การบรรจุโครงการลงทุนโซลาร์ลอยน้ำ ไว้ในแผน PDP2018 รวมทั้งสิ้น 2,725 เมกะวัตต์ วงเงินลงทุนสูงถึงประมาณ 1.37 แสนล้านบาท โดยที่ยังไม่มีการประเมินความคุ้มค่าของโครงการที่ได้มีการดำเนินการนำร่องไปแล้ว ได้แก่ โครงการนำร่องโซลาร์ลอยน้ำในพื้นที่เขื่อนสิรินธร จำนวน 45 เมกะวัตต์ มูลค่า 2.27 พันล้านบาทให้แล้วเสร็จ อาจกระทบต่อการกำหนดสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าในภาพรวม และอาจส่งผลกระทบต่อภาระค่าไฟฟ้าของประชาชน

1004

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปด้านโครงสร้างแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า กระทรวงพลังงานควรมีการทบทวนแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยใหม่ โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการ อาทิ ศักยภาพแหล่งผลิตและต้นทุนไฟฟ้ารายภาคที่แท้จริง การปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัย การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มโรงไฟฟ้าที่ผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เองและหรือขาย และการศึกษาข้อมูลลักษณะการใช้ไฟฟ้าของผู้บริโภค รวมทั้งควรมีการประเมินผลความคุ้มค่า ผลดี ผลเสีย และผลกระทบจากการลงทุน ก่อนใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดประเภทโรงไฟฟ้าไว้ในแผน PDP

1005 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขัน

พฤติกรรมผู้ใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านพลังงานและรูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ในปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ประกอบการและชุมชนสามารถผลิตไฟฟ้าใช้เองได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่าภาครัฐ ทำให้โครงสร้างการผลิตไฟฟ้าแบบระบบรวมศูนย์ และนโยบายผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว อาจไม่เหมาะสมกับประเทศในระยะยาว ภาครัฐจึงควรมีการส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันภายใต้การกำกับให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและคงไว้ซึ่งความมั่นคง โดยสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตและซื้อขายไฟฟ้ากันเองภายในชุมชนและครัวเรือน ซึ่งจะลดภาระงบประมาณมาสนับสนุนเป็นพิเศษ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน พร้อมทั้งควรกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของไทยให้เหมาะสมสอดคล้องกับเทคโนโลยีและรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

กระทรวงพลังงานดำเนินการการศึกษาปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้เอง โดยทบทวนโครงสร้างกิจการไฟฟ้าที่เอื้อให้เกิดการแข่งขันจากการผลิตไฟฟ้าในส่วนของผู้ผลิตไฟฟ้าใช้เอง และการผลิตไฟฟ้าจากระบบรวมศูนย์ให้มีความเป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการพัฒนาตลาดพลังงานในระยะยาว ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) จัดทำโครงการทดสอบนวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน ได้แก่ ระบบการซื้อขายไฟฟ้ากันเองระหว่างประชาชนกับประชาชน หรือระหว่างโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนกับชุมชนโดยรอบ ซึ่งจะทำให้ลดความสูญเสียไฟฟ้าในระบบสายส่ง โดยเทคโนโลยี BlockChain

อย่างไรก็ตาม โครงการ ERC sandbox ยังไม่สามารถดำเนินการทดสอบโดยการซื้อขายจริงได้เนื่องจากต้องขอยกเว้นนโยบายผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว ขณะที่ระบบโครงสร้างพื้นฐานและกฎหมายด้านพลังงานควรได้รับการปรับปรุงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบไฟฟ้าให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และสำนักงาน กกพ. ควรปรับปรุงกฎหมายและระเบียบส่งเสริมกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มการแข่งขันที่สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในชุมชนและครัวเรือนตามศักยภาพของพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขและรูปแบบที่เหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าในระบบที่มากเกินความจำเป็น โดยควรส่งเสริมโรงไฟฟ้าชุมชนแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแบบเสถียร เพื่อช่วยเสริมความมั่นคงให้กับระบบด้วยเทคโนโลยีกักเก็บพลังงาน ปรับโครงสร้างราคาพลังงานให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงและกำหนดหลักเกณฑ์การอุดหนุนเฉพาะกลุ่มเท่าที่จำเป็นอย่างชัดเจนและเหมาะสม ส่งเสริมโครงการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงานไฟฟ้าแห่งชาติและจัดทำแผนที่นำทางดิจิทัลการไฟฟ้าแห่งชาติ พร้อมทั้งเสนอแนะรูปแบบการปรับปรุงโครงสร้างตลาดและกิจการไฟฟ้าทั้งระบบในระยะต่าง ๆ เพื่อรองรับรูปแบบกิจการไฟฟ้าที่จะเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นในการลงทุนและสามารถกำหนดแผนงานที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นขั้นตอนในอนาคต

1006 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกิจการไฟฟ้า

ปัจจุบันการกำกับดูแลของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจด้านไฟฟ้าอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ 2 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพลังงานและกระทรวงมหาดไทย โดยมีอัตราการเข้าถึงไฟฟ้าของประชาชนไทยทั่วประเทศ มากกว่าร้อยละ 99 ขณะที่รูปแบบธุรกิจ และเทคโนโลยีด้านพลังงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง การกำกับดูแลเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงและความมั่นคงด้านพลังงานจึงมีมิติที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านพลังงานเพื่อให้การทำงานสอดคล้องทั้งด้านนโยบาย การดำเนินงาน การลงทุน และการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนส่วนเกินจนกระทบต่อต้นทุนพลังงาน รวมทั้งการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน โดยโอนย้ายการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จากกระทรวงมหาดไทยให้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทรวงพลังงาน ตามข้อเสนอของแผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

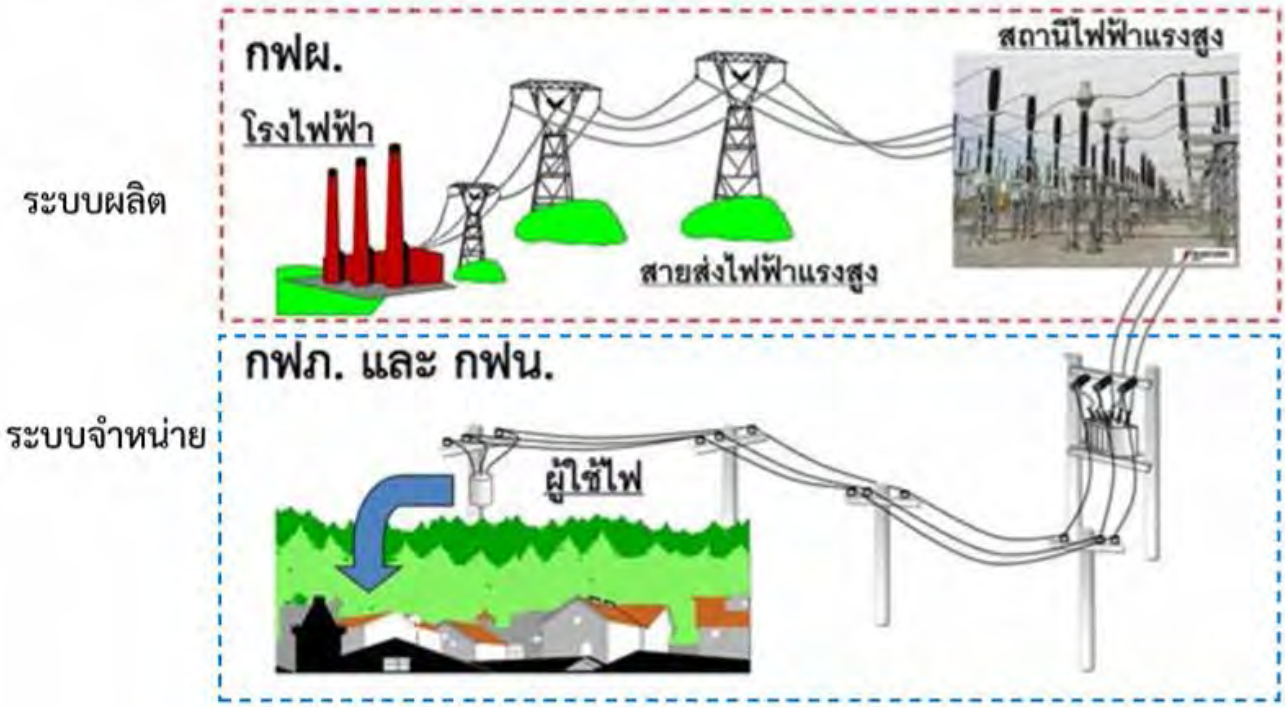

ภาพการส่งไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าถึงผู้ใช้ไฟฟ้า

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

กระทรวงพลังงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและ 3 การไฟฟ้าได้ศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของการโอนย้าย 3 การไฟฟ้า มาอยู่ในสังกัดกระทรวงพลังงาน โดยกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า กฟน. และ กฟภ. ยังมีบทบาทสำคัญเชิงพื้นที่และชุมชนในการช่วย “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” ให้กับประชาชน ในขณะที่การบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ทำหน้าที่พิจารณาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่แล้ว จึงเห็นควรให้ กฟน. และ กฟภ. ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยต่อไป และสำหรับการส่งเสริมให้มีการแข่งขันสำนักงาน กกพ. อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อปรับปรุงระเบียบและกฎเกณฑ์สำหรับบุคคลที่ 3 และการส่งเสริมกิจการจำหน่าย (Retail) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) พิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ตาม การบูรณาการหน่วยงานกิจการไฟฟ้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการไฟฟ้า การลงทุนและการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานทั้งด้านการผลิต ระบบส่ง ระบบจำหน่ายของประเทศให้เกิดประสิทธิภาพยังคงเป็นประเด็นท้าทายของการบริหารกิจการไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

ดังนั้น กระทรวงพลังงานควรร่วมกับกระทรวงมหาดไทย สำนักงาน กกพ. และ 3 การไฟฟ้า จัดทำแผนบูรณาการการลงทุนและการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าของประเทศ ทั้งการผลิต ระบบส่ง และระบบจำหน่าย เป็นแผนระยะ 5 ปี เพื่อเสนอคณะกรรมการ กพช. และคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยหากแผนการลงทุนที่มีวงเงินมากกว่า 1,000 ล้านบาท และไม่อยู่ภายใต้แผนบูรณาการการลงทุนฯ ดังกล่าว จะไม่ได้รับการพิจารณา ขณะที่สำนักงาน กกพ. ควรเร่งรัดจัดทำข้อกำหนดและส่งเสริมการเปิดให้ใช้หรือเชื่อมต่อของระบบส่งและจำหน่ายแก่บุคคลที่ 3 และส่งเสริมกิจการจำหน่าย เพื่อเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และส่งเสริมให้มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นในกิจการไฟฟ้า

1007 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ

ตั้งแต่ปี 2524 ก๊าซธรรมชาติได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน เนื่องจากช่วยให้ต้นทุนผลิตไฟฟ้าถูกลง มีเสถียรภาพ ไม่ผันผวนตามราคาน้ำมันในตลาดโลก และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลอื่น ประกอบกับโครงสร้างตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการค้นพบแหล่งสำรองก๊าซธรรมชาติจากหินดินดาน (Shale Gas) และเทคโนโลยีการจัดเก็บและแปรสภาพก๊าซธรรมชาติให้อยู่ในรูปของเหลวเพื่อประโยชน์ในการขนส่งในระยะทางไกล ส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ ได้แก่ การจัดหาก๊าซธรรมชาติให้มีความต่อเนื่อง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการกำหนดแนวทางการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้า อุตสาหกรรม และการขนส่ง มีความสำคัญต่อความมั่นคงด้านพลังงานและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เดือนธันวาคม 2561 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการจัดหาก๊าซธรรมชาติให้มีความต่อเนื่องและไม่เกิดการหยุดชะงัก โดยการเปิดประมูลแหล่งสัมปทานที่กำลังจะหมดอายุและกำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการผลิตต่อเนื่อง โดยอนุมัติให้ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited และ บริษัท MP G2 (Thailand) Limited เป็นผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ G1/61 (แหล่งเอราวัณ) และ บริษัท PTTEP Energy Development Company Limited เป็นผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตในแปลงสำรวจ G2/61 (แหล่งบงกช) ทำให้การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากทั้งสองแหล่งเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงพลังงานอยู่ระหว่างการเตรียมการเปิดประมูลแหล่งสัมปทานอื่น ๆ ทั้งนี้ กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับก๊าซธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ก๊าซธรรมชาติแทนเชื้อเพลิงอื่นในภาคอุตสาหกรรม และการนำก๊าซธรรมชาติไปใช้ในพื้นที่นอกโครงข่าย พร้อมทั้งดำเนินการทดลองรูปแบบการพัฒนาศูนย์กลางการซื้อขาย

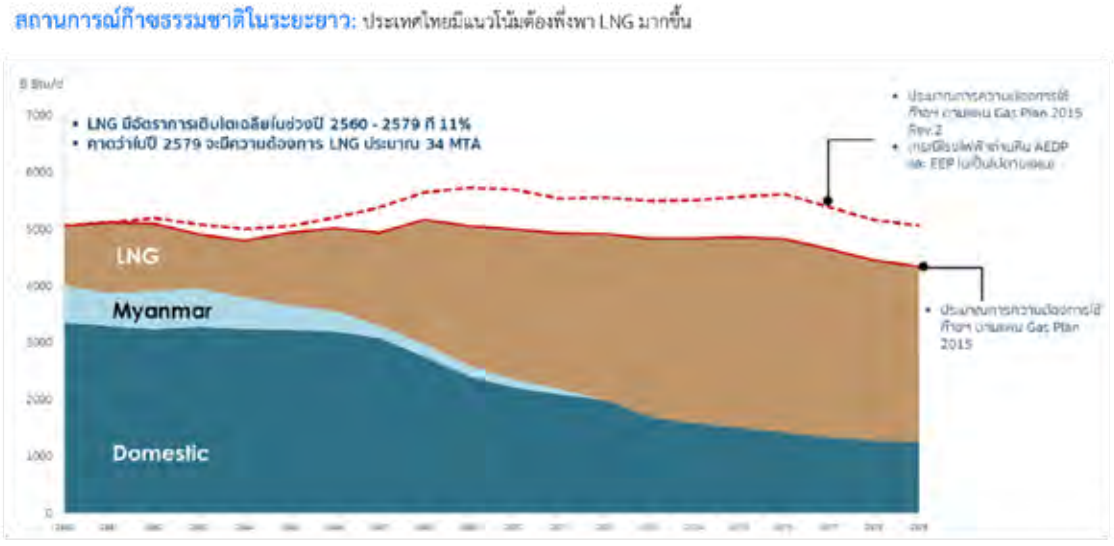

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

ก๊าซธรรมชาติเหลวผ่านสถานีรับจ่ายก๊าซ LNG ของบริษัท PTT LNG จำกัด ผ่านโครงการทดสอบนวัตกรรมเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการด้านพลังงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งออกไปยังตลาด CLMV

ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาและปรับปรุงโครงสร้างตลาดก๊าซธรรมชาติและการกำกับดูแลเพื่อเพิ่มการแข่งขันและประสิทธิภาพในธุรกิจก๊าซธรรมชาติตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยเฉพาะการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการนำเข้าและส่งออก LNG

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ควรร่วมกันบูรณาการการทำงานเพื่อปรับปรุงกฎหมายและกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีและไม่ใช่ภาษีอย่างเหมาะสม และทันต่อสถานการณ์การแข่งขันในภูมิภาค ขณะที่สำนักงาน กกพ. ควรเร่งรัดการทดสอบข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้บริการของสถานี LNG แก่บุคคลที่ 3 และการเชื่อมต่อ เพื่อผลักดันให้เกิดศูนย์กลางการซื้อขายก๊าซธรรมชาติในไทย และส่งผลดีต่อราคาก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นเชื้อเพลิงหลักในการผลิตไฟฟ้าของประเทศให้มีราคาถูกลงตามไปด้วย

1008 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 8

การพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4

ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรปิโตรเลียมก๊าซธรรมชาติที่ผลิตจากอ่าวไทย และนำมาผลิตเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วน สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ เป็นต้น ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างทวีคูณ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของทรัพยากรก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยกำลังลดลง ขณะที่ความต้องการของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงจากปิโตรเคมีเกรดธรรมดาไปสู่ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีเกรดพิเศษหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มากขึ้น มีการใช้วัตถุดิบที่มาจากทั้งก๊าซธรรมชาติและแนฟทาเพื่อมุ่งสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีและพลาสติกที่มีคุณสมบัติพิเศษ ดังนั้น เพื่อรักษาฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเตรียมความพร้อม

เพื่อมุ่งสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต จึงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาปิโตรเคมีระยะที่ 4 ประกอบด้วย การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปพลาสติกและเคมีภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 4 ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และการกำหนดพื้นที่ใหม่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะยาว กระทรวงพลังงานได้แต่งตั้งคณะทำงานกำกับการศึกษาและจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการศึกษากรอบแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 4 ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและการขยายกำลังการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ (1) การขาดผู้ประกอบการแปรรูปพลาสติกที่มีศักยภาพ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องนำเข้าและขาดโอกาสในการผลิตและประกอบผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกที่มีมูลค่าสูง (2) ปัญหาการบริหารจัดการขยะพลาสติก (3) วัตถุดิบจากก๊าซธรรมชาติในประเทศมีแนวโน้มลดลงและส่งผลให้อุตสาหกรรมปลายน้ำต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ (4) พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีข้อจำกัดในการขยายกำลังการผลิตจากข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรน้ำในภาคอุตสาหกรรม (5) ปัญหาด้านผังเมือง และ (6) ข้อจำกัดของการขนส่ง ได้แก่ ปริมาณการจราจรทางถนนมีความหนาแน่นและการเข้าถึงโครงข่ายการขนส่งด้วยระบบราง

ดังนั้น ภาครัฐควรมีการดำเนินการ ได้แก่ (1) การศึกษา สำรวจ และจัดทำข้อเสนอกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมโอลีโอเคมี อุตสาหกรรมยาง และอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ เพื่อรักษาศักยภาพฐานการผลิตปิโตรเคมี ต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (2) กำหนดแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ผังเมือง ระบบสาธารณูปโภค ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะ น้ำเสีย และมลภาวะทางอากาศ) และ (3) เตรียมความพร้อมของระบบนิเวศ เช่น องค์ความรู้และเทคโนโลยี กำลังคน สุขภาพอนามัย เป็นต้น

1009 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 9

ปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล

การส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานทดแทนภายในประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน ช่วยลดการนำเข้าและกระจายแหล่งเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าตามศักยภาพเชิงพื้นที่ของประเทศ โดยนำวัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตรส่วนใหญ่ เช่น แกลบ ฟางข้าว ชานอ้อย กากมันสำปะหลัง และทะลายปาล์ม เป็นต้น มาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงชีวมวล รวมทั้งส่งเสริมให้มีการปลูกไม้โตเร็วเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนเพิ่มขึ้น โดยปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในระดับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการ ลดการต่อต้านการสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างราย ได้แก่ เกษตรกรหรือชุมชนที่มีศักยภาพ และเสริมความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการสนับสนุนให้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มภายใต้ระบบเกษตรพันธสัญญา และสนับสนุนให้เกิดโรงไฟฟ้าชีวมวลในลักษณะซื้อขายไฟฟ้าแบบเสถียร ที่ต้องจ่ายไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนความมั่นคงของระบบพลังงานของประเทศ

ปี 2562 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้บูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไม้โตเร็ว โดยจัดส่งข้อมูลพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการให้ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว ไปยังกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และกรมป่าไม้ ดำเนินการจัดทำมาตรฐานเชื้อเพลิงชีวมวล รวมทั้งร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สนับสนุนการตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ชุมชน พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับภาครัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถนำไม้โตเร็วไปเป็นเชื้อเพลิงสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลได้

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ต่าง ๆ ยังคงประสบปัญหาการจัดหาแหล่งเชื้อเพลิง รวมทั้งการยอมรับและการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากผู้ประกอบการติดตั้งเครื่องจักรเก่าที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือการไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อาทิ การติดตั้งระบบดักฝุ่นแบบไฟฟ้าสถิต

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงมาตรการในการส่งเสริมอย่างเหมาะสม เช่น สนับสนุนให้เกิดโรงไฟฟ้าชีวมวลไม้โตเร็วในรูปแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแบบเสถียร มากกว่าสัญญาประเภทไม่เสถียรการกำหนดพื้นที่แปลงปลูกไม้ชีวมวลเพื่อส่งโรงไฟฟ้าให้ชัดเจน การจัดทำแผนการบริหารเชื้อเพลิง การสนับสนุนโรงไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์หลักในการผลิตไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ใหม่ และมีการตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างรัดกุม เป็นต้น

1010 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 10

10 แนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า

ขยะมูลฝอยเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากสถิติพบว่าคนไทยทิ้งขยะเป็นปริมาณสูงถึงปีละ 26.85 ล้านตัน (หรือเทียบเท่า 73,560 ตัน/วัน) แต่มีเพียงร้อยละ 50 ที่มีการนำไปกำจัดโดยถูกวิธี อีกประมาณร้อยละ 27 ถูกนำไปเทกองทิ้งหรือฝังกลบอย่างไม่ถูกวิธี และประมาณร้อยละ 23 เป็นขยะตกค้างที่ไม่ได้รับการกำจัด ขณะที่หน้าที่ในการจัดเก็บและบริหารจัดการกำจัดขยะเป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการขยะที่ดีพอ จึงต้องมีวิธีการบริหารจัดการขยะได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีหนึ่งที่จะช่วยได้ คือ การส่งเสริมและขจัดอุปสรรคด้วยการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีแนวทางสำคัญที่ควรต้องดำเนินการ ได้แก่ (1) จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มพื้นที่เร่งด่วนที่มีศักยภาพในการนำขยะเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า (2) ปรับปรุงกฎหมายและจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง (3) ส่งเสริมให้เอกชนที่มีประสบการณ์และความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจัดการขยะ (4) เสนอทางเลือกเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดและใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากขยะ (5) สร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนรวมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบผลการดำเนินการ และ (6) ลดขั้นตอนการคัดเลือกเอกชนเพื่อเข้าร่วมลงทุนในโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ

ปัจจุบันกระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในการจัดทำแนวทางเพื่อออกกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง ปลายทาง ก่อนการนำไปกำจัดโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละประเภทขยะ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้ได้ประโยชน์สูงสุดและลดมลพิษให้ได้มากที่สุด รวมทั้งกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ดำเนินการศึกษา

และการประเมินวัฏจักรชีวิตของการผลิตพลังงานจากขยะชุมชนในประเทศไทย รวมถึงการประเมินต้นทุนทางการเงิน เศรษฐศาสตร์ และผลกระทบทางพลังงานและสิ่งแวดล้อมจากการผลิตพลังงานด้วยเทคโนโลยีเตาเผาขยะ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและการดำเนินการในการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในแต่ละขั้นตอนของการผลิตพลังงานจากขยะมูลฝอยชุมชน โดยได้นำส่งข้อมูลผลการศึกษาดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน และเผยแพร่เป็นข้อมูลและองค์ความรู้ให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

อย่างไรก็ตาม การจัดการขยะชุมชนยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานอยู่หลายประการที่สำคัญเช่น ความสามารถในการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการขยะของท้องถิ่น ค่าบริหารจัดการและค่าก่อสร้างระบบกำจัดขยะที่สูง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การกำหนดพื้นที่ศูนย์จัดการขยะ ปัญหาสิทธิในการครอบครองขยะ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนจากการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม และการต่อต้านโรงไฟฟ้าขยะจากชุมชนโดยรอบ เป็นต้น ทำให้การดำเนินการเรื่องดังกล่าวยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก

ดังนั้น หากจะให้การบริหารจัดการขยะด้วยแนวทางส่งเสริมและขจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้าสัมฤทธิผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป รัฐบาลอาจต้องมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการสนับสนุนให้มีความชัดเจนมากขึ้น เช่น ในการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและวัฒนธรรมในการคัดแยกขยะต้นทางต้องมีการดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการรองรับการคัดแยกขยะด้วย เช่น การจัดหาถังขยะให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการทิ้งขยะแต่ละประเภทให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ชุมชน การส่งเสริมการจัดตั้งโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะต้นแบบรายภาคในพื้นที่คลัสเตอร์ที่มีศักยภาพในการจัดเก็บขยะไม่น้อยกว่า 500 ตันต่อวัน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอพื้นที่ การสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในโรงไฟฟ้าชุมชน การกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและเทคโนโลยีที่เหมาะสม อาทิ สนับสนุนโรงไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์หลักในการผลิตไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ใหม่และติดตั้งระบบดักฝุ่นแบบไฟฟ้าสถิต การส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลสภาพอากาศและมลพิษไปยังหน่วยงานที่กำกับดูแลและชุมชนโดยรอบ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลแบบทันปัจจุบัน เป็นต้น

1011 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 11

การส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟอย่างเสรี

ในปี 2561 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานหมุนเวียนทั้งสิ้น 7,669 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.7 และคิดเป็นร้อยละ 9.2 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย เป็นผลมาจากมาตรการและนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นทุกภาคส่วน เพื่อลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลและการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ซึ่งพลังงานแสงอาทิตย์เป็นหนึ่งในพลังงานหมุนเวียนที่ประเทศไทย มีศักยภาพสูงในการผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยการลงทุนติดตั้งโซลาร์รูฟในปัจจุบันมีระยะเวลาคืนทุนไม่เกิน 10 ปี อย่างไรก็ดี กฎหมายและระเบียบในการกำกับดูแลในปัจจุบันยังเป็นปัญหาและอุปสรรคไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถติดตั้งโซลาร์รูฟในวงกว้างและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เป็นภาระเกินจำเป็น รัฐบาลจึงควรกำหนดแนวทางการปฏิรูปเพื่อส่งเสริมการลงทุนโซลาร์รูฟเสรีเพื่อส่งเสริมหน่วยการผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภาคครัวเรือนให้สามารถผลิตไฟฟ้าใช้ได้ เช่น ออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรี ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อ การใช้บริการ และการปฏิบัติการ ระบบโครงข่ายไฟฟ้า รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสมและเป็นธรรม การกำหนดระเบียบและมาตรการการส่งเสริมให้มีการเก็บสะสมพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากโซลาร์รูฟและนำกลับมาใช้ใหม่ พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ เป็นต้น

การดำเนินการส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศจำเป็นต้องได้รับความชัดเจนจากนโยบายของรัฐบาล โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ดำเนินโครงการ Solar to social เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการติดตั้งโซลาร์รูฟ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานได้พิจารณาเห็นชอบหลักการระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมกิจการโซลาร์รูฟเสรีแล้ว

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวนโยบายรัฐบาลจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ได้กำหนดแนวทางสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนตามศักยภาพของแหล่งเชื้อเพลิงในพื้นที่ เปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการผลิตและบริหารจัดการพลังงาน ส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้ารูปแบบใหม่ อาทิ ระบบหักลบหน่วยไฟฟ้าสุทธิ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการกำกับดูแลกิจการด้านพลังงานให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ดังนั้น คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานควรเร่งรัดการพิจารณาและเสนอความเห็นตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ในการดำเนินงานตามแนวนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะการเสนอขอยกเว้นนโยบาย Enhanced Single-Buyer (ESB) และกำหนดมาตรการการส่งเสริมโซลาร์รูฟเสรีภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้าหรือเป็นภาระค่าไฟฟ้าของประชาชนในภาพรวม

1012 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 12

ปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี

ประเทศไทยมีสัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในภาคขนส่งประมาณร้อยละ 40 ของการใช้พลังงานทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในภาคขนส่งเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.4 นอกจากนี้ ที่ผ่านมาภาครัฐได้มีนโยบายส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าด้านพลังงานจากต่างประเทศ และลดความผันผวนของค่าเชื้อเพลิง อีกทั้งยังช่วยสามารถนำผลิตผลทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ (ไบโอดีเซลและเอทานอล) ทดแทนการใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในช่วงที่สถานการณ์น้ำมันมีราคาสูงทำให้ผู้ใช้รถบางส่วนมีการปรับเปลี่ยนชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ในยานพาหนะเป็นก๊าซ Liquefied Petroleum Gas (LPG) และ Natural Gas for Vehicle (NGV)

ชนิดเชื้อเพลิง	ปริมาณการใช้เชื้อเพลิง						ราคาขายปลีกเฉลี่ย	จำนวนรถ*
	ktoe				2562 (ม.ค.-ก.ย.)			
	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.-ก.ย.)	growth (%) YoY	share (%)	2562 (ม.ค.-ก.ย.)	ณ สิ้นเดือน ก.ย. 62
ดีเซล	11,498	13,688	13,889	10,804	4.3	55.2	26.25 บาท/ลิตร	11.22 ล้านคัน
กลุ่มเบนซิน	7,904	8,175	8,444	6,508	3.8	33.2	27.16 บาท/ลิตร	27.71 ล้านคัน
NGV	2,500	2,179	1,980	1,366	-8.6	7.0	15.98 บาท/กก.	0.37 ล้านคัน (85% เป็น NGV+เบนซิน)
LPG	1,711	1,539	1,366	907	-12.2	4.6	21.87 บาท/กก. 11.81 บาท/ลิตร	0.90 ล้านคัน (98% เป็น LPG+เบนซิน)
รวม	23,613	25,582	25,679	19,586	2.3	100		

ที่มา : กระทรวงพลังงาน

ส่งผลให้ปัจจุบันโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งของประเทศมีความหลากหลายของชนิดเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น อาทิ น้ำมันแก๊สโซฮอล์ออคเทน 91 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ออคเทน 95 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 และน้ำมันไบโอดีเซล B7 ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของระบบการขนส่งและระบบจำหน่ายของผู้ประกอบการ และมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายเดินทางไปยังประชาชนต่อไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานในภาคขนส่งระยะ 20 ปี โดยมีปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ คือ การทบทวนข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดทิศทางและนโยบายที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก แผนอนุรักษ์พลังงาน และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้สามารถกำหนดโครงสร้างการใช้เชื้อเพลิงในภาคขนส่งของประเทศในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดแผนดำเนินการและมาตรการลดผลกระทบกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และขนส่ง สามารถวางแผนและบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานที่ชัดเจน

กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการปรับประมาณการความต้องการใช้เชื้อเพลิง (BAU) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และได้ปรับปรุงแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (AEDP 2018) และแผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง (Oil Plan 2018) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการแหล่งวัตถุดิบและการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีการผลักดันส่งเสริมการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 รวมถึงลดการอุดหนุนราคาก๊าซ LPG และ ก๊าซ NGV ในภาคขนส่ง ให้เป็นไปตามความจำเป็นและสะท้อนราคาตลาด

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายยังคงพบปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากผู้ประกอบการโรงกลั่น ผู้ค้าน้ำมันมาตรา 7 ผู้ผลิตเอทานอลและไบโอดีเซล และเกษตรกร ต้องการความเชื่อมั่นและความต่อเนื่องทางนโยบาย รวมทั้งต้องการให้ภาครัฐกำหนดมาตรฐานการผลิตเชื้อเพลิงเหลว B100 ให้มีความชัดเจน เพื่อให้การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล B10 ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของค่ายรถยนต์ยุโรป เนื่องจากน้ำมันไบโอดีเซล B10 ที่ผลิตได้ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับจากค่ายรถยนต์ของประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรตาม แนวโน้มการใช้พลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวจะส่งผลให้ปริมาณความต้องการน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคขนส่งมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ซึ่งผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันภายในประเทศจำเป็นต้องใช้เวลาในการปรับตัวในการหาตลาดส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปโครงสร้างการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ระยะ 20 ปี สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงพลังงานควรมีการหารือร่วมกับผู้ประกอบการโรงกลั่นและผู้ค้าน้ำมัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับลดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงในภาคขนส่งอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามสมดุลการผลิตในภาพรวมของประเทศ สัญญาของคู่ค้า และความสามารถในการบริหารจัดการของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมทั้งผลักดันให้น้ำมันไบโอดีเซล B10 เป็นน้ำมันดีเซลพื้นฐานของประเทศ

1013 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 13

การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าในกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเทศไทยมีการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง โดยสาขาอุตสาหกรรมมีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายสูงรองจากภาคขนส่ง มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่ทั่วประเทศถึงประมาณ 135,000 โรงงาน ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศในภาพรวม รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ในการผลักดันให้เกิดกลไกรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว การนำร่องขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล การยกระดับประสิทธิภาพพลังงานหม้อต้ม การพัฒนาประสิทธิภาพหม้อไอน้ำสำหรับโรงงานขนาดกลางและขนาดย่อม การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม และการจัดทำข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม

กระทรวงพลังงานได้ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนตามแนวทางของแผนปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำ ระบบความร้อน และระบบไอน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล และจัดทำแนวทางเพื่อผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม ภายใต้งบประมาณจากกองทุนอนุรักษ์พลังงาน ทำให้คาดว่าจะทำให้มีการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยประหยัดพลังงาน ลดการใช้เชื้อเพลิง ลดต้นทุนการผลิต ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้สำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอาจยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งไม่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากกังวลว่าเจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะเข้ามาสำรวจตรวจวัดค่ามลพิษ อาทิ ค่าการปลดปล่อยฝุ่นละออง และหากค่าที่ตรวจวัดได้เกินค่ามาตรฐานจะถูกดำเนินการทางกฎหมาย รวมทั้งมีปัญหาด้านบุคลากรของโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรมและการประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงาน

การดำเนินการในระยะต่อไป เน้นการสร้างความเข้าใจกับภาคเอกชนเพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดต่อประเทศชาติ และกำหนดมาตรการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและจูงใจให้ภาคเอกชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากขึ้น

1014 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 14

การใช้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน

ที่ผ่านมาการออกแบบอาคาร หรือการใช้วัสดุอาคาร หรืออุปกรณ์แสงสว่างและอำนวยความสะดวกในอาคาร เจ้าของอาคารอาจยังไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพของการใช้พลังงานในองค์รวม หรืออาจไม่มีความรู้ด้านเทคนิคการออกแบบอาคารเพื่อประหยัดพลังงาน หรืออาจมุ่งเน้นเฉพาะการลดต้นทุนในการก่อสร้างอาคาร ส่งผลให้ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและการบำรุงรักษาสูงมากเกินความจำเป็น หรือมีการสูญเสียพลังงานอย่างมาก จนส่งผลกระทบต่อภาพรวมด้านเศรษฐกิจและปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศโดยการกำหนดข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงาน การสนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำกฎหมายอาคารก่อสร้างใหม่มาเป็นกรอบในการสร้างอาคาร เพื่อให้นำมาซึ่งการลดการใช้พลังงานในภาพรวมของประเทศ

กระทรวงพลังงานได้จัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. .... เสนอต่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561 และได้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาด้วยแล้ว ในขณะเดียวกัน กรมพัฒนาพลังงานทดแทน

และอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ร่วมกับสภาวิศวกร ในการพัฒนาบุคลากรตรวจรับรองแบบอาคารอนุรักษ์พลังงานเพื่อรองรับการดำเนินการตามกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวควบคู่ไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าร่างกฎกระทรวงฯ จะได้รับความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่ยังอยู่ในขั้นตอนการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนที่ใช้บังคับได้ต่อไป รวมทั้งภายหลังการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงฯ พพ. ต้องมีการประสานให้หน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในภายหลัง อาทิ การประสานกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นำกฎกระทรวงฯ มาเป็นส่วนประกอบของการพิจารณาอนุมัติรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการประสานกับคณะกรรมการควบคุมอาคารและกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อขอความเห็นชอบให้นำกฎกระทรวงฯ มาบังคับใช้ด้วย

ทั้งนี้ การที่จะให้ข้อบัญญัติเกณฑ์มาตรฐานอาคารด้านพลังงานสามารถนำมาบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ จำเป็นต้องเร่งกระบวนการตรวจร่างกฎกระทรวงฯ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งเตรียมการอบรมด้านบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะบุคลากรท้องถิ่นทั่วประเทศให้มีความพร้อมต่อการดำเนินภารกิจในการตรวจรับรองแบบอาคารอนุรักษ์พลังงาน

1015 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 15

การใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (ESCO) สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2556 กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการลดการใช้พลังงาน เพื่อประหยัดงบประมาณในส่วนค่าสาธารณูปโภคและนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น รวมถึงกำหนดบทบาทให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้นำด้านประหยัดพลังงานให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการและการใช้นวัตกรรมเพื่อประหยัดและอนุรักษ์พลังงาน จึงต้องมีการกำหนดแนวคิดในการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

โดยใช้มาตรการบริษัทจัดการพลังงาน (Energy Service Company: ESCO) ซึ่งเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาและลงทุนติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร หรือพลังงานหมุนเวียน โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดแนวทางหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการดำเนินการ และการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมเร่งรัดการขับเคลื่อน ESCO ในหน่วยงานภาครัฐ

ขณะนี้ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้ร่วมกับสมาคมผู้ประกอบการบริษัทจัดการพลังงาน (ปัจจุบันมีผู้ประกอบการ ESCO มากกว่า 45 บริษัท) จัดกิจกรรมนำร่องโครงการส่งเสริมและพัฒนาการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งได้จัดทำหลักเกณฑ์เงื่อนไข เพื่อช่วยประกอบการพิจารณาคัดเลือกบริษัทจัดการพลังงาน รวมทั้งได้จัดอบรมชี้แจงให้แก่สถานประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขดังกล่าวเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมไว้แล้ว

อย่างไรก็ตาม แนวคิด ESCO ซึ่งเป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้เอกชนลงทุนติดตั้งอุปกรณ์ในการประหยัดพลังงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐไปก่อน และให้บุคคลที่ 3 เข้ามาประเมินผลจากการประหยัดพลังงานได้จริงก่อนจ่ายเงินชดเชยการลงทุนจากส่วนต่างจากการประหยัดค่าไฟฟ้าให้กับเอกชนในภายหลังนั้น เป็นแนวคิดใหม่ที่ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ชัดเจนซึ่งอาจก่อให้เกิดการตีความได้ในภายหลัง รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อการผูกพันงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ พพ. ควรส่งแนวคิดพร้อมรายละเอียดในการจัดจ้างตามหลักการ ESCO ไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ช่วยวินิจฉัยและให้ความเห็นต่อรัฐบาลในการกำหนดรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติ เช่น การกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดจ้างบริษัท ESCO การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นต้น

1016 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 16

การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย

ปัจจุบันกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกระแสการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงานที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านต้นทุนที่ลดลงและประสิทธิภาพในการจัดเก็บพลังงานที่สูงขึ้น จนทำให้ยานยนต์ไฟฟ้ามีสมรรถนะใกล้เคียงกับยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์สันดาปภายใน ซึ่งประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนที่สำคัญจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรักษาฐานทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าที่ครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การใช้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายและมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอย่างครบวงจร ตามแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อบูรณาการทำงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนยานยนต์ไฟฟ้าและโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งจัดทำมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์อย่างเป็นขั้นตอน

ปี 2560 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทยให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมตามมาตรการและแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น การเปิดให้การส่งเสริมการลงทุนรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า การสร้างอุปสงค์ การจัดทำมาตรฐานของรถยนต์นั่งไฟฟ้า และการสร้างความตระหนักให้กับประชาชนและผู้บริโภค เป็นต้น และในปี 2562 อยู่ระหว่าง

การร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้า จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าตามแผนงานและกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ รวมทั้ง ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นโยบายการพัฒนายานยนต์ไฟฟ้าเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของไทยมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมของสถานีชาร์จรถไฟฟ้าสาธารณะในการรองรับความต้องการใช้งานของยานยนต์ไฟฟ้า ราคาการผลิตยานยนต์ภายในประเทศสูงกว่าราคานำเข้า ขาดมาตรฐานราคาค่าบริการการชาร์จไฟ และระยะเวลาชาร์จไฟที่ยังใช้เวลานาน

ทั้งนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพลังงานควรพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนโยบายยานยนต์ไฟฟ้า ในระยะเริ่มต้น โดยเร่งรัดการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ และรองรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มในการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น

1017 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 17

การส่งเสริมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีทางด้านระบบกักเก็บพลังงาน มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้มีความสามารถในการเก็บประจุไฟฟ้าสูงขึ้นและมีต้นทุนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เกิดการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อช่วยจัดการความแออัดของโครงข่ายไฟฟ้า สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน สอดคล้องกับแผนบูรณาการพลังงานระยะยาวของประเทศไทย และแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะของประเทศไทย นอกจากนี้ยังส่งผลต่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าที่จะช่วยสนับสนุนขับเคลื่อนนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 โดยควรมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมระบบกักเก็บพลังงาน ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติภายใต้คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติเพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมการผลิตระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่ การกำหนดมาตรฐานและมาตรการส่งเสริมการผลิตและการใช้เทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการนำเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงานมาใช้ในระบบโครงข่ายไฟฟ้าของประเทศ

ในปี 2562 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้เสนอร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานตามแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เสนอคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เพื่อจัดทำแผนปรับปรุงระบบส่งและระบบจำหน่ายให้มีความทันสมัย รองรับเทคโนโลยีระบบไฟฟ้าในอนาคต และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าเดิมให้มีประสิทธิภาพการใช้งานให้ดีขึ้น โดยจะมีการกำหนดแผนงานเพื่อติดตั้งระบบควบคุมและบริหารจัดการอัตโนมัติสำหรับแหล่งผลิตไฟฟ้าแบบกระจายตัว และระบบกักเก็บพลังงานไฟฟ้า

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระบบการกักเก็บพลังงาน ยังคงมีข้อจำกัดในการนำเข้าวัตถุดิบลิเทียม เพื่อใช้ในการผลิตอุปกรณ์กักเก็บพลังงานไฟฟ้า และปริมาณความต้องการใช้ในประเทศ ที่ขึ้นอยู่กับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ขณะที่นโยบายการรับซื้อไฟฟ้าหลายประเภทเป็นสัญญาแบบไม่เสถียร และผู้ประกอบการไทยยังขาดองค์ความรู้ในการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน ดังนั้น การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน กระทรวงพลังงานและสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) ควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแผนด้านพลังงาน อาทิ แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า แผนอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนับสนุนการนำระบบกักเก็บพลังงานประเภทแบตเตอรี่มาใช้ในระบบโครงข่ายพลังงาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งโรงไฟฟ้าแบบมีเสถียรภาพและแน่นอน นอกจากนี้ควรส่งเสริมการลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชนและเอกชนกับเอกชนในต่างประเทศเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการลงทุนในแหล่งแร่ลิเทียมที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

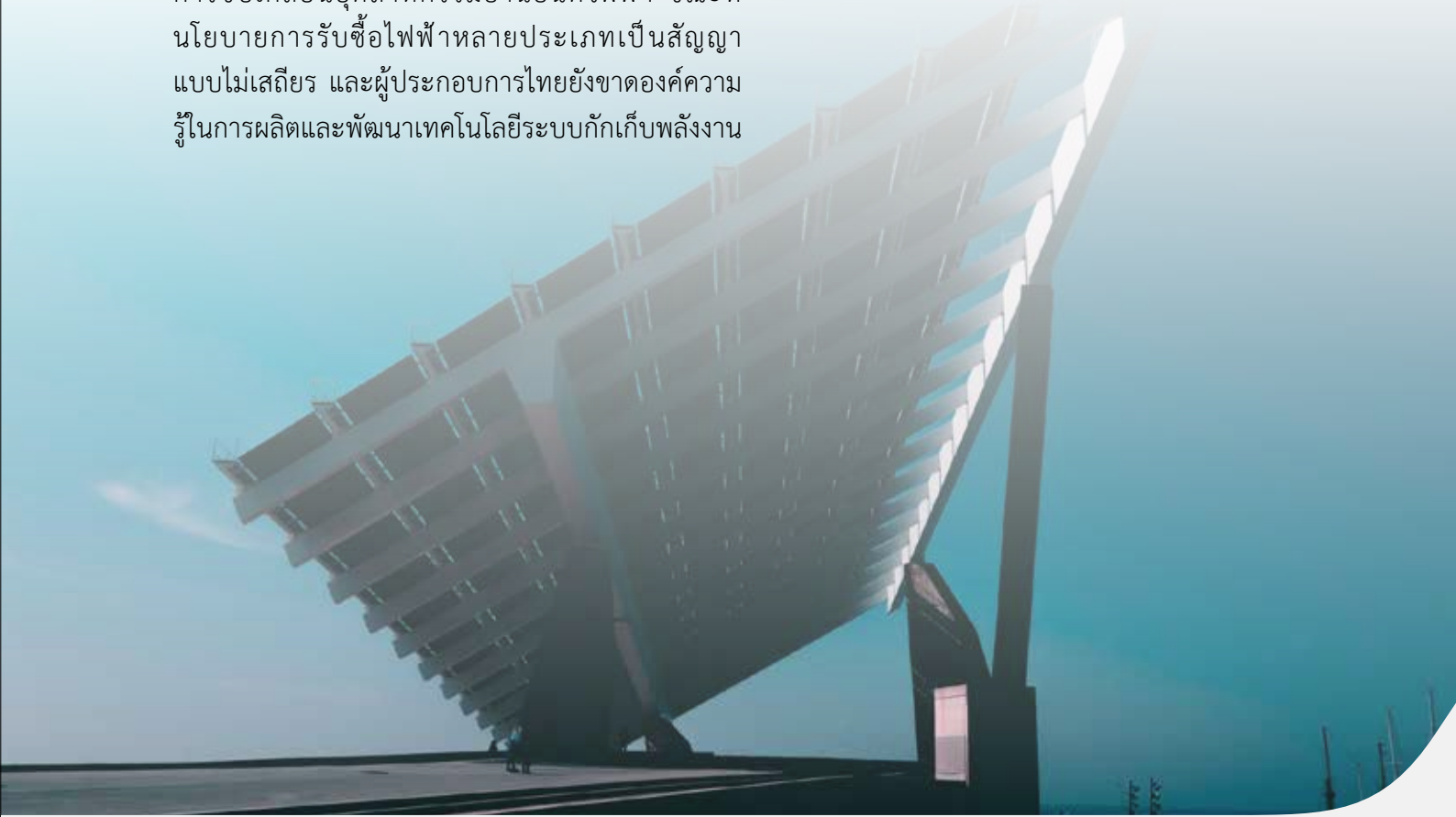

11

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน ความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

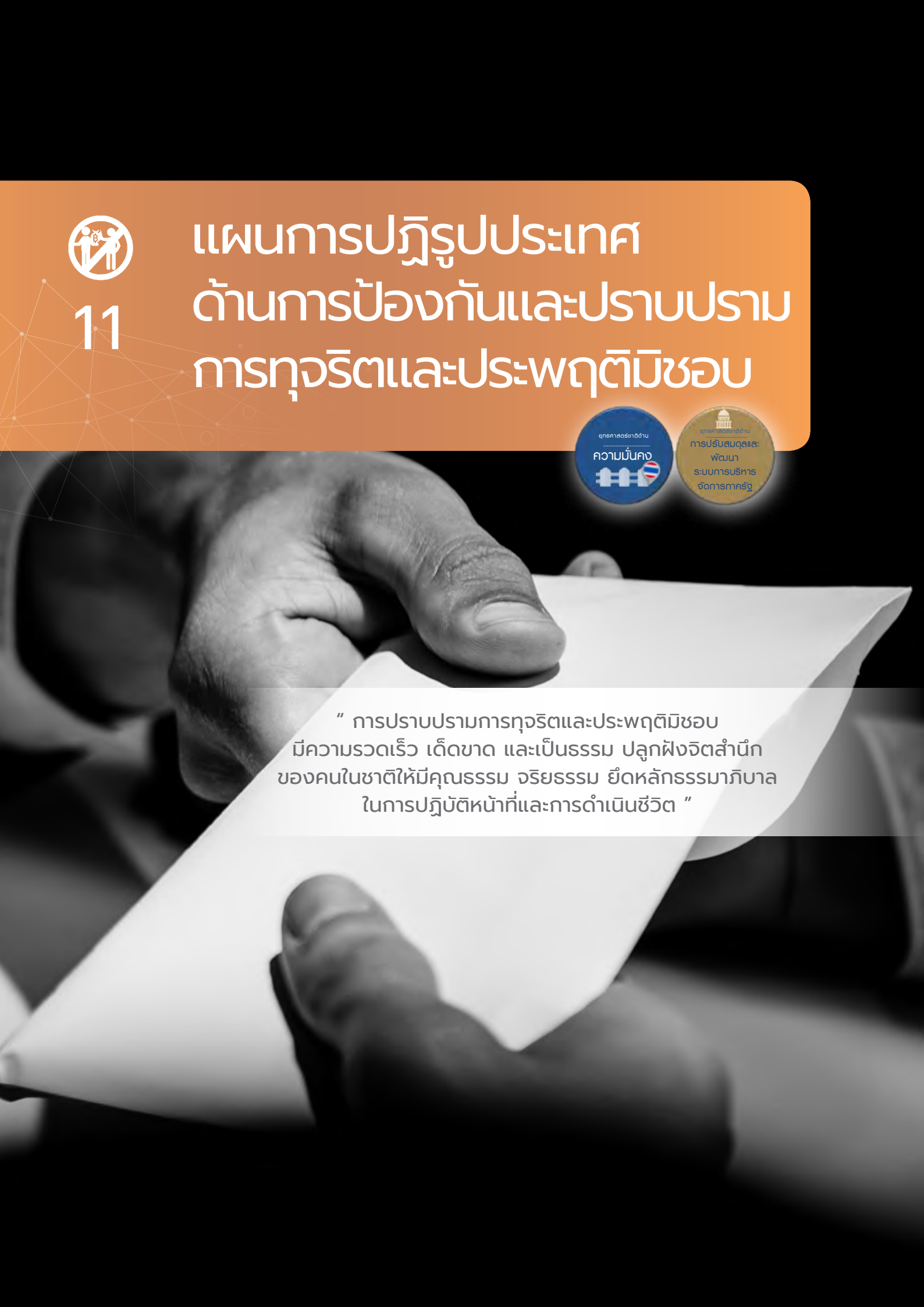

" การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
มีความรวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นธรรม ปลูกฝังจิตสำนึก
ของคนในชาติให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิต "

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นในวงกว้าง ทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณไปเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมที่สูงขึ้น งบประมาณของรัฐบาลที่สามารถนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ กลับถูกเบียดบังและเบียดเบียนจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีรากเหง้าของปัญหาจากคน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้จะมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ แต่ยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง อีกทั้งการทุจริตได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากเดิมที่เน้นการทุจริตทางตรงเปลี่ยนรูปแบบมาสู่การทุจริตเชิงนโยบาย โดยมีการแก้กฎหมาย กฎระเบียบหรือกำหนดนโยบาย เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องมากยิ่งขึ้น การใช้อำนาจเอื้อประโยชน์ การทำลายกลไกการตรวจสอบ เป็นต้น ส่งผลให้การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอ่อนแอและขาดประสิทธิภาพ

การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้มีการดำเนินการในหลายรูปแบบตั้งแต่อดีตผ่านกลไกต่าง ๆ แต่ปัญหาการทุจริตกลับเพิ่มขึ้นและแพร่ขยายเป็นวงกว้าง ส่งผลให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของหน่วยงานปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบด้านต่าง ๆ ในประเด็นที่ว่าไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ หรือสืบสวนไม่ถึงต้นตอของผู้กระทำผิดอย่างแท้จริง สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความเชื่อมั่นของประชาชนในระบบติดตาม ตรวจสอบ และลงโทษของการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทย ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมากและได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหลายส่วน ดังนี้

หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 41 กำหนดให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และ (3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หมวดที่ 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (10) กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ หมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 59 กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก มาตรา 63 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมายบัญญัติ หมวดที่ 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมาตรา 78

กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน ด้วยเหตุนี้ ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมี 6 เรื่องประเด็นปฏิรูปและวัตถุประสงค์รวม ประกอบด้วย

1) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบรวมทั้ง ให้มีกฎหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นพลังในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำความผิด โดยรัฐมีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสด้วย

2) ด้านการป้องปราม (1) ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงสุจริตของบุคลากร ใช้ดุลยพินิจโดยสุจริตภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง

3) ด้านการป้องปราม (2) ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ และสนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ

4) ด้านการปราบปราม (1) ยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

5) ด้านการปราบปราม (2) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ไต่สวน ชี้มูล ฟ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะมีการจัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริตตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม

6) ด้านการบริหารจัดการ ให้มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยปลอดทุจริตตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ในการผลักดันให้ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) อยู่ใน 20 อันดับแรกของโลก เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบบรรลุผล มีความท้าทายที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐจะต้องสนับสนุนและคุ้มครองประชาชนที่ร้องเรียนและแจ้งเบาะแสให้มีความปลอดภัยจากการถูกคุกคาม ข่มขู่ และถูกทำร้าย

(2) การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถร้องเรียนและประเมินความพึงพอใจต่อการทำงานและความโปร่งใสของรัฐ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(3) การเปิดเผยข้อมูลของรัฐ (Open Government Partnership) ส่งเสริมความโปร่งใสของรัฐ ผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มโดยให้ประชาชนสามารถสืบค้นข้อมูลและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้

(4) การยกระดับอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในทุกระดับ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคล่องตัวในการทำงานเพื่อรณรงค์ ปลูกฝัง จริยธรรมในการปฏิบัติงานของภาครัฐ

1101

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การป้องกันและเฝ้าระวัง

การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายที่กำหนดไว้มีลักษณะการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ผ่านจัดการกำหนดมาตรการและกลไกในการให้ความรู้ประชาชน ในการเสริมสมรรถนะในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ และจัดการอบรมเครือข่ายแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ

1102

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การป้องปราม (1)

ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายโดยการมีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง โดยได้ดำเนินโครงการ การปรับปรุงกฎหมายให้คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อองค์กรกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ทุกองค์กร

1103

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การป้องปราม (2)

การดำเนินการที่ผ่านมาได้มีการผลักดันการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ โดยได้ดำเนินการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐอย่างมีประสิทธิผล

1104

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปราบปราม (1)

ที่ผ่านมาได้มีการยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมีมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีกฎหมายว่าด้วยวินัยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรในองค์กรอิสระ รวมถึงองค์กรตุลาการ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

1105

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปราบปราม (2)

การดำเนินการที่ผ่านมามุ่งเน้นให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยดำเนินการพัฒนาระบบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความน่าเชื่อถือเพื่อลดการใช้เงินสด และภาครัฐสามารถควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินตราทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างมีประสิทธิผล

1106

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การบริหารจัดการ

ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายโดยมีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ผ่านการการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรในการปราบปรามการทุจริต

1101 1102 1103 1104 1105 1106

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 1101

การป้องกันและเฝ้าระวัง

จากสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ได้หยั่งรากลึกในสังคมไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ในปี 2562 สถานการณ์การคอร์รัปชันในประเทศไทยจากผลการประเมินขององค์กรโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International TI) ปรากฏว่า ประเทศไทยมีดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index – CPI) อยู่ที่ 36 คะแนน เท่ากับ ปี 2561 อันดับปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 99 เป็นอันดับที่ 101 และในกลุ่มประเทศอาเซียนถูกปรับจากอันดับที่ 5 มาเป็นอันดับที่ 6 ในปี 2561 และปี 2562 ตามลำดับ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาในประเด็นปฏิรูปการป้องกันและเฝ้าระวังได้มีการดำเนินการฝึกอบรมเจ้าพนักงานของรัฐและพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายภาคประชาสังคมและให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกัน เฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสการทุจริต เพื่อให้ภาคประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ รังเกียจการทุจริต มีบทบาทให้ป้องกันและเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การปฏิบัตินโยบายของรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนทุกช่วงวัยให้รังเกียจการทุจริตประพฤติมิชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบรวมถึงการสร้างช่องทางร้องเรียนและแจ้งเบาะแสให้เพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น การดำเนินงานในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันกฎหมายในการรองรับการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดบทบาทของรัฐให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ประชาชนสามารถรวมตัวเพื่อต่อต้านขับไล่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักการเมืองที่กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ และการสร้างทัศนคติความรู้ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เยาวชนในสถานศึกษาทุกระดับและสร้างการตระหนักรู้ให้รังเกียจและตระหนักถึงโทษภัยของการทุจริตคอร์รัปชันต่อประเทศชาติ รวมถึงจัดวางระบบสื่อสาธารณะเพื่อเปิดรับแจ้งเบาะแสจากบุคคลทั่วไป และมีมาตรการคุ้มครอง ปกป้อง และรักษาความลับของผู้แจ้งเบาะแสเพื่อให้ผู้แจ้งเบาะแสมั่นใจในความปลอดภัยของตนและครอบครัว ปราศจากการคุกคามของผู้ทุจริตและผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

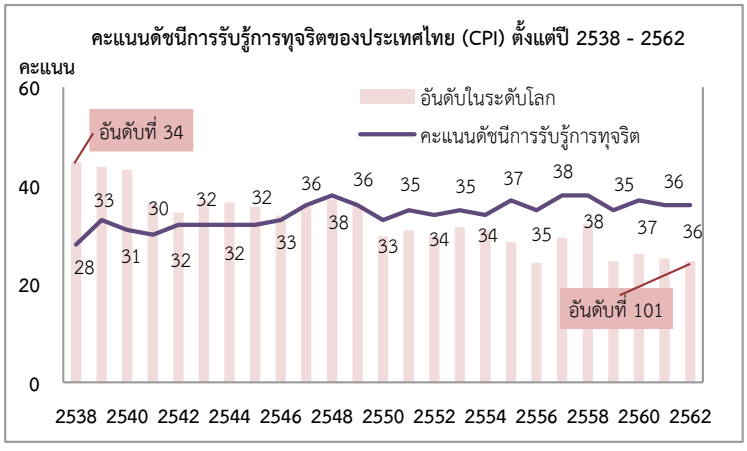

ที่มา : สรุปข้อมูลจาก Transparency International

1102 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

ด้านการป้องปราม (1)

ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยมีแนวโน้มส่งผลกระทบที่รุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น ตามสถานการณ์และบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งจัดว่าเป็นปัญหาการทุจริตในรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างการทุจริตเชิงนโยบาย เช่น การแก้กฎหมาย ระเบียบ หรือกำหนดนโยบายเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง โดยทำลายกลไกกระบวนการตรวจสอบและนโยบายในเวลาเดียวกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ กลไกภาครัฐยังไม่สามารถปฏิบัติงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐมีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเข้มงวด ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเด็นปฏิรูปเพื่อการป้องปรามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ดำเนินการภายใต้กรอบธรรมาภิบาล ควรได้รับการผลักดัน

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเด็นปฏิรูปเพื่อการป้องปรามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ดำเนินการภายใต้กรอบธรรมาภิบาลนั้นมีการดำเนินการของส่วนราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ กิจกรรมการบริหารงานภาครัฐที่ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติประจำตำแหน่ง ซึ่งดำเนินการตามแผนงานประจำ ไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 2562 โดยได้นำเสนอ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล พิจารณาเห็นชอบ และประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2561 โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดจัดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับข้าราชการของ สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ กิจกรรมการปรับปรุงกฎหมายให้คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อองค์กรกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ทุกองค์กร โดยผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จ คือได้มีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. 2562 รวมทั้งกิจกรรมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดให้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี ซึ่งหากไม่ผ่านการประเมินในเกณฑ์ร้อยละ 80 หัวหน้าส่วนราชการอาจได้รับการพิจารณาย้ายออกจากตำแหน่ง โดยผลการดำเนินการที่แล้วเสร็จ คือ สำนักงานปลัด

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน (การประเมิน ITA) ด้วยการจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานในสังกัด เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมิน ทั้งนี้ ผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ 2562 ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ในระดับ 86.74 คะแนน และผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ 2562 ของหน่วยภาครัฐในภาพรวมอยู่ที่ระดับ 66.74

ที่มา: สำนักงาน ป.ป.ช.

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าว มีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การเร่งรัดการดำเนินการตามหลักการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางเดียวกันของภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส ให้อำนาจภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อให้สามารถสืบค้นและนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลไกป้องกัน ตรวจสอบที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการดำเนินงานในระยะต่อไป หน่วยงานภาครัฐควรเร่งผลักดันการเปิดเผยข้อมูลของรัฐ และพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ได้สร้างกลไกการป้องกัน ตรวจสอบ และลงโทษต่อผู้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เป็นธรรม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐมีความถูกต้องโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล

1103 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ด้านการป้องปราม (2)

ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562 ประเทศไทยยังคงเผชิญกับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ การแข่งขันทางการค้าจากการเปิดการค้าเสรี การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีโดยภาคเอกชนและภาครัฐ เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยการเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพให้แก่ประชาชน รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศตามแนวทางการพัฒนาประเทศไทย 4.0 นอกจากนี้ ภาครัฐยังต้องพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารสำหรับประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 59 ที่กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเด็นปฏิรูปเพื่อการป้องปรามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ ควบคู่กับสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้าร่วมปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตนั้น มีการดำเนินการของส่วนราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ กิจกรรมการสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่ต้องการรับสัมปทานและเป็นคู่สัญญากับภาครัฐหรือติดต่อใช้บริการจากภาครัฐ มีความรู้ความเข้าใจถึงอันตรายของการให้สินบนหรือสนับสนุนให้มีการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยมี 4 หน่วยงานหลัก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กระทรวงการคลัง องค์กรต่อต้านคอรัปชั่น (ACT) และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ร่วมดำเนินโครงการบูรณาการความร่วมมือเพื่อต่อต้านการทุจริตในภาครัฐวิสาหกิจ ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในกิจกรรมย่อยข้อที่ 2 การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี ของคู่ค้ารัฐวิสาหกิจที่มีความโดดเด่นด้านนโยบายต่อต้านการทุจริต นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการพัฒนาระบบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความน่าเชื่อถือ เพื่อลดการใช้เงินสด และภาครัฐสามารถควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินตราทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างมีประสิทธิผลโดยธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

และตลาดหลักทรัพย์ได้ร่วมกันพัฒนาระบบการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการตรวจสอบได้ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว ความคล่องตัวของการหมุนเวียนเงินในระบบ และเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

การผลักดันประเด็นปฏิรูปเพื่อการป้องปรามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ ควบคู่กับสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้าร่วมปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ยังมีความท้าทายที่สำคัญซึ่งควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การเร่งรัดให้มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อเป็นกลไกในการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ ส่งและตอบเรื่องร้องเรียน รวมทั้งประเมินความพึงพอใจและแสดงความโปร่งใสของการให้บริการของหน่วยงานรัฐซึ่งประชาชนสามารถสะท้อนความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องไปยังหน่วยงานภาครัฐได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เสนอโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม อาทิ โครงการ Citizen Feedback โครงการตามกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT 2020 (พ.ศ. 2554 – 2563) เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อเร่งดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

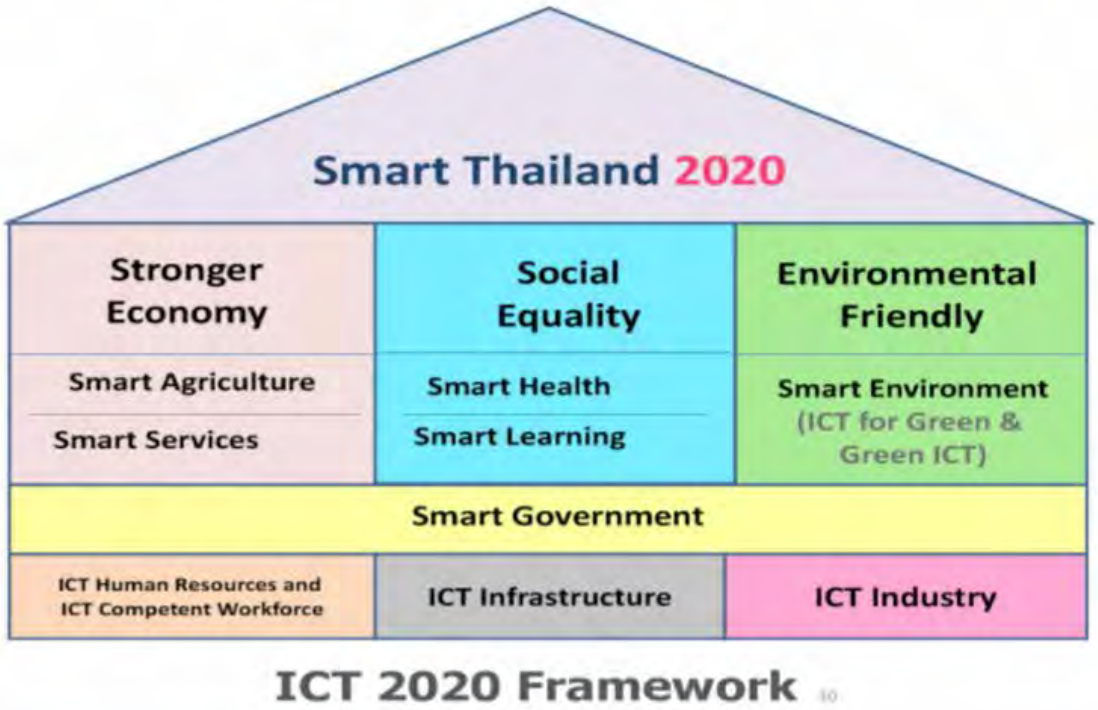

ICT 2020 Framework

1104 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

ด้านการปราบปราม (1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้มีกลไกป้องกัน ปราบปราม และขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบ ได้แก่ มาตรา 98 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์คุณสมบัติลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เข้มงวดมากขึ้น เช่น ต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาฐานทุจริต กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในความยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน หรือเคยพ้นตำแหน่งเพราะฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม และมาตรา 160 บัญญัติให้ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะต้องห้ามใกล้เคียงกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ที่ผ่านมาเนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จาก มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นสู่ศาลหรือกระบวนการไต่สวนมากขึ้น ประเทศไทยจึงได้มีความพยายามในการพัฒนาระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ กวดขันวินัยให้มีประสิทธิผลในทางปฏิบัติ เพื่อความรวดเร็ว เด็ดขาดและเป็นธรรม โดยหากมีการร้องขอความเป็นธรรมให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดและแจ้งให้ผู้ร้องทราบทันที เช่น การมีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายกฎระเบียบและนโยบายเพื่อสนับสนุนมาตรการปราบปรามและแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นแนวทางปฏิบัติในเชิงรุกเพื่อต่อต้านการทุจริตทั้งภายในและระหว่างประเทศ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดเป้าหมายการทุจริตให้น้อยลง โดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานปราบปรามการทุจริต สร้างกลไกการป้องกันและปราบปรามเพื่อยับยั้งการทุจริต และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลดปัญหาการทุจริต การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์

ของบุคลากรในการปราบปรามการทุจริตและปรับปรุงกระบวนงานปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 สร้างแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ทันต่อการทุจริต สร้างมาตรฐานในการปราบปรามการทุจริตร่วมกันให้มากขึ้น ตลอดจนพัฒนาช่องทางการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริตให้หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น

ประเทศไทยมีความพร้อมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบและกลไกเพื่อต่อต้านการทุจริตตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูป แต่ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งผลักดัน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบและนโยบายเพื่อสนับสนุนมาตรการในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นแนวทางปฏิบัติเชิงรุกเพื่อต่อต้านการทุจริตได้อย่างแท้จริง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริต การขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการปราบปรามการทุจริตร่วมกับภาคีและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาเกณฑ์การประเมินสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะตำแหน่งผู้บริหาร และการประเมินระดับความสำเร็จในการบังคับใช้การดำเนินการทางจริยธรรมและวินัย และเกณฑ์การวัดประสิทธิภาพของการรับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งเบาะแสการทุจริตให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถของนิติกรให้สามารถดำเนินการในระบบไต่สวนอย่างเป็นมืออาชีพ เป็นกลางและไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนสนับสนุนให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ เป็นผู้รับผิดชอบหลักหรือมีหน้าที่ในการดำเนินมาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครองหรือมาตรการทางกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ในสังกัดที่ถูกกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าประพฤติมิชอบกระทำการทุจริตอย่างเข้มงวด หรือเมื่อข้าราชการฝ่าฝืน/ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม หรือกระทำการผิดวินัย นอกจากนี้ ควรมุ่งบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่ หรือใช้อำนาจโดยมิชอบ เช่น กฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวม กฎหมายว่าด้วยการยักยอกการเบียดบังหรือการยักยอกถ่ายเททรัพย์สินโดยเจ้าพนักงานของรัฐ และกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและใช้อิทธิพลเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิชอบ เป็นต้น และควรจัดกิจกรรมการผนึกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและหน่วยงานตรวจสอบของรัฐในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยลดการกระทำผิดทางวินัยด้วยการเฝ้าระวังจากทุกภาคส่วน ตลอดจนพัฒนาให้มีกลไกรองรับการรวมตัวของภาคประชาชน ผลักดันให้มีการกำหนดกลไกมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการคัดกรองหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ละเลย ละเว้น รู้เห็นเป็นใจ หรือมีสถานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาในกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบด้วย

1105 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

ด้านการปราบปราม (2)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรคสาม ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว และมติคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2559 มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับดูแลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามบัญชีให้เรียบร้อยและทันเวลาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ มาตรา 76 วรรคสาม และมาตรา 258 ข. (4) ร่วมกับองค์กรกลางบริหารงานบุคคลประเภทต่าง ๆ และราชกิจจานุเบกษา วันที่ 16 เมษายน 2562 ประกาศให้มีกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2562 เป็นต้นไป และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา สังคมไทยปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นไต่สวน ชี้มูล ฟ้องศาลและพิพากษาทั้งใน คดีแพ่งและอาญาให้ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม หน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการสอบสวนได้กำหนดมาตรการหรือแนวทางในการดำเนินการกรณีประพฤติมิชอบกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ดำเนินมาตรการทางวินัยในการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริต นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ยังได้จัดทำมาตรการสืบสวนข้อเท็จจริงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปฯ และอยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายวิธีการดำเนินการด้านวินัยของเจ้าพนักงานของรัฐ และโครงการจัดทำคู่มือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) อยู่ระหว่างการจัดตั้งหน่วยงานบริหารคดี พัฒนาโครงข่ายฐานข้อมูลเกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของทุกหน่วยงาน และประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำสรุปผลคดีและข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาตรากฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการประกันตัวผู้ต้องหาคดีทุจริตประพฤติมิชอบให้ถูกควบคุมตัวในสถานที่ที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดมาตรการป้องกันผู้ถูกกล่าวหาหลบหนี และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ป.ง.) อยู่ระหว่างการจัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงบทบัญญัติ กฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้มีความเป็นเอกภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีความพยายามในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย จัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดติดตามการนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปแต่ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งผลักดัน ได้แก่การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปราบปรามการทุจริตการสนับสนุนให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการอนุวัติการและดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคี ได้อย่างครบถ้วน

1106 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

การบริหารจัดการ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนา และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เพื่อรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพัฒนากลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อระงับและสกัดกั้นไม่ให้การทุจริตมีโอกาสเกิดขึ้น และเสริมสร้างการบริหารจัดการภาครัฐให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ปลูกฝังและพัฒนาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐให้ปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล และสนับสนุนการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามและการปฏิบัติงานของภาครัฐ สนับสนุนให้กลไกการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีกระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนและระยะเวลาที่ชัดเจน และลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการตัดสินใจและปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาและปรับปรุงแนวทางให้องค์กรและกระบวนการตรวจสอบภายในองค์กรมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบและสามารถนำผลการตรวจสอบไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานและลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างแท้จริง และสร้างกลไกที่กระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีนโยบายและแนวทางในการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ และลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ไม่เปิดโอกาสให้การทุจริตขยายผลในวงกว้าง

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาในประเด็นปฏิรูปด้านการบริหารจัดการอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงกลไกที่เหมาะสมในการประสานนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของทุกภาคส่วน โดยมีคณะกรรมการประสานนโยบายระดับสูง ซึ่งประกอบด้วยผู้นำฝ่ายบริหาร ผู้นำฝ่ายองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและผู้นำภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) กำลังดำเนินการปรับปรุงกลไกประสานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในฝ่ายบริหาร และปรับปรุงกฎหมายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในทุกระดับ รวมถึงการสร้างเอกภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งสถาบันการสร้างเสริมสมรรถนะด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Anti-Corruption Capacity Building Institute) เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังและกำกับติดตามการปฏิบัติงานของภาครัฐทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหา และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางด้านวิชาการแก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามสนธิสัญญา อนุสัญญาฯ และข้อตกลงระหว่างประเทศในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประเด็นการปฏิรูปดังกล่าวยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น อาทิ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และให้หน่วยงานตามกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาฯ ดังนั้น การดำเนินงานในระยะต่อไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันกำหนดกลไกประสานการขับเคลื่อน นโยบายและยุทธศาสตร์การปราบปรามการทุจริต โดยมีผู้แทนฝ่ายตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและผู้แทนหน่วยงานในฝ่ายบริหารที่บังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (Clearing House) รวมถึงปรับปรุงกฎหมายเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในทุกระดับและกฎหมายจัดตั้งสถาบันวิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานประสานทางโครงสร้างและนโยบาย เกิดการบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างเข้มแข็ง เกิดการเชื่อมโยงข้อมูล มีความเข้าใจและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตามข้อกำหนดในอนุสัญญาฯ

12 แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน
การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

" ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา "

ในบริบทการพัฒนาของประเทศไทย การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมต่อสภาวการณ์เปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งยังเป็นการผลิตทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทการพัฒนาของประเทศ หากพิจารณาจะพบว่ามีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ โดยแบ่งเป็นสถานการณ์และแนวโน้มภายนอก อาทิ *(1) การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution)* ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things) ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลันสิ้นเชิง *(2) การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน* ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ *(3) การเข้าสู่วิกฤตสังคมสูงวัย* ประกอบกับอัตราการเกิดที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติมากขึ้น *(4) การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรง* การขยายตัวของอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ส่งผลให้ทรัพยากร ธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประมาณค่ามิได้ ส่วนสถานการณ์และแนวโน้มภายใน อาทิ *(1) คุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัย* ปัจจัยที่ส่งผลส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถเตรียมพร้อมและพัฒนาคนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละกลุ่มวัย *(2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย* ปัจจุบันคนไทยขาดคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสาธารณะ มีค่านิยมที่ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบายขาดความอดทน วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าความดี มีคุณธรรม *(3) การวางแผนเพื่อรองรับประเทศไทย 4.0* มีการจัดทำแผนระดับชาติที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนดังกล่าวและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น วัตถุประสงค์รวมของการปฏิรูปการศึกษาจึงประกอบด้วย (1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา (2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (3) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ (4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างธรรมาภิบาล

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1) การเร่งรัดให้ประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมายังมีความล่าช้าเนื่องมาจากยังไม่มีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีการเร่งรัดให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อความคล่องตัวในการขับเคลื่อนการปฏิรูปในระยะต่อไป และควรเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานขับเคลื่อนไว้ล่วงหน้าไปพลางก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ เพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้ทันทีหลังมีการประกาศใช้กฎหมาย

2) การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาต้องอาศัยความร่วมมือ การปฏิบัติงานร่วมและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การปฏิรูปเกิดประสิทธิผล จึงควรมีการบูรณาการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่มีศักยภาพเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการขับเคลื่อน รวมถึงความร่วมมือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กเล็ก และเด็กก่อนวัยเรียน อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาตลอดช่วงชีวิตต่อไปในอนาคต ผ่านการดำเนินโครงการ อาทิ ยกระดับโรงเรียนพ่อแม่ (Parenting schools) มีระบบฝึกอบรมและระบบโค้ช/ระบบพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพให้ครูและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย รวมถึงพัฒนาศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็กที่มีคุณภาพในราคาที่ไม่สูงเกินไป

3) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการดำเนินการเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ายังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในหลายมิติ จึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ คำนึงถึงการจัดทรัพยากรเป็นพิเศษสำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์และโรงเรียนด้อยโอกาส มีระบบโรงเรียนพี่เลี้ยงจับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีระบบฐานข้อมูลกลางในการติดตามผู้เรียนตลอดระบบการศึกษา ตลอดจนบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

4) กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ จากกระบวนการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่ายังคงมีความท้าทายในการปรับค่านิยมในการเลือกศึกษาวิชาชีพครู และการเลือกประกอบอาชีพครู รวมทั้งประเด็นคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันผลิตครู และหลักสูตรในการผลิตครูให้ตรงต่อความต้องการของประเทศ จึงควรมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดแรงจูงใจเพื่อดึงดูดผู้มีศักยภาพมาศึกษาวิชาชีพครู จัดตั้งสถาบันผลิตครู มีโรงเรียนฝึกหัดครู หรือสถาบันพัฒนาครูที่มีหลักสูตรเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นครูตั้งแต่ระดับมัธยมปลาย มีกระบวนการคัดเลือกและการประเมินผู้บริหารที่มีความเป็นธรรม มีมาตรฐานวิชาชีพครูในระดับสากล มีระบบการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะโดยอิงจากผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ในการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าความไม่พร้อมของสถานศึกษา และคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องมีการปรับทัศนคติและปรับตัวให้เท่าทันโลกปัจจุบัน รวมถึงไม่มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมให้สามารถผลิตนักศึกษาได้ตรงความต้องการของประเทศในโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีการปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพตอบโจทย์ของประเทศ ภาคธุรกิจเอกชนควรเข้ามีบทบาทในกระบวนการจัดการศึกษา มีหลักสูตรทวิภาคี พัฒนาระบบการกระจายทรัพยากรในการศึกษา มีการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตการเข้าสังคมและการทำงาน (Soft Skill) รวมทั้งพัฒนาทักษะด้านการอ่านและภาษาต่างประเทศ

6) การขยายผลนวัตกรรมการศึกษา ที่ผ่านมามีความท้าทายในเรื่องความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานของรัฐจำนวนมากที่มีบทบาทและภารกิจที่ทับซ้อนกันในการจัดการศึกษาในพื้นที่จึงควรมีการดำเนินการกำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยงานหรือส่วนราชการให้มีความชัดเจน

7) การพลิกโฉมการเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล พบว่ามีความท้าทายจากความเสี่ยงจากการเชื่อมต่อข้อมูลของระบบที่มีความหลากหลาย ยังไม่มีแพลตฟอร์มฐานข้อมูลกลาง ทำให้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษายังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินงาน และยังไม่มีกฎหมายการบริหารข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา จึงควรมีแนวทางความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการเตรียมความพร้อมของฐานข้อมูลและระบบอินเตอร์เน็ตให้สมบูรณ์ ให้ความรู้เทคโนโลยี พื้นฐานแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย มีรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาในแพลตฟอร์มเหมาะสมกับความต้องการและบริบทของแต่ละกลุ่มช่วงอายุ ตลอดจนจัดทำกฎหมายการบริหารข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

1201

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง

ได้ดำเนินการจัดทำและเสนอร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

1202

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน

ได้มีการออกพระราชบัญญัติเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 การประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย การเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางสื่อต่าง ๆ ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อสื่อสารสังคม รวมถึงมีการดำเนินงานเพื่อให้เด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่น ได้รับโอกาสการเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม

1203

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ได้ดำเนินการสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนไทยที่เรียนดี ประพฤติดี มีคุณธรรม รวมถึงขาดแคลนทุนทรัพย์ให้สามารถศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพ จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พัฒนาครูด้านการสอนผู้พิการ พัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) มีการศึกษาแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาตามความจำเป็นของสถานศึกษาและผู้เรียน มีการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก และดำเนินการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษาทางไกล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1204

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์

ได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ผู้กระตุ้นแรงจูงใจ ผู้สร้างแรงบันดาลใจ ผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะ ตลอดจนสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการพัฒนาสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยผลิตครูและสถานศึกษา ที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานในสาขาวิชาที่สถาบันการศึกษาเชี่ยวชาญ มีโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาล มีการพัฒนาโมเดลการผลิตครู 5 ปีให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีโครงการคูปองพัฒนาครู และการดำเนินโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1205

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ได้มีการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติ โครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ มีการดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพและดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและโรงเรียน และให้ความสำคัญกับสถานศึกษาปลอดยาเสพติดและอบายมุข ส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาของประเทศไทย

1206

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา

ได้ดำเนินโครงการนวัตกรรมการศึกษาใน 6 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ศรีสะเกษ กาญจนบุรี ระยอง สตูล และสามจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และมีร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตาม พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1207

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform)

ได้เริ่มต้นดำเนินโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของชาติในด้านต่าง ๆ

1201 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีบทบาทสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและยืนหยัดบนเวทีโลก จากสภาวการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน คนไทยต้องมีการพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมต่อแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาทิ การปฏิวัติดิจิทัล การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน การเข้าสู่วิกฤตสังคมสูงวัยทั้งในระดับโลกและภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรง การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประเทศไทย 4.0 ทำให้ต้องมีการปฏิรูประบบการศึกษา ซึ่งการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ที่ได้มีการปรับปรุงให้มีความสะดวกเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการปฏิรูประบบการศึกษา รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2562 เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... เป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในอนาคต โดยมีความเชื่อมโยงกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องตราเป็นพระราชกำหนดตามมาตรา 172 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กับแผนต่าง ๆ นำเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายการศึกษาและกลไกการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อปรับแก้ตามความคิดเห็นของที่ประชุม และเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

1201

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับร่างพระราชกำหนดดังกล่าวไปพิจารณาทบทวนเหตุความจำเป็นที่ต้องตราเป็นพระราชกำหนด และให้รับความเห็นของกลุ่มองค์กรวิชาชีพครูต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จแล้วไปยังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเห็นว่า (1) ไม่ควรเปลี่ยนชื่อตำแหน่ง “ผู้อำนวยการสถานศึกษา” เป็น “ครูใหญ่” (2) ให้ยกเลิกตำแหน่ง “ผู้ช่วยครูใหญ่” และให้เป็น “รองผู้อำนวยการสถานศึกษา” ดังเดิม (3) ไม่ควรเปลี่ยนคำว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” เป็น “ใบรับรองความเป็นครู” (4) ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และ (5) ควรชะลอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อเสนอรัฐสภาพิจารณาต่อไป จึงทำให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศไม่สอดคล้องตามระยะเวลาเป้าหมายของแผน

แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีความล่าช้าในการประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมาย แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย จึงควรพิจารณาให้รอบคอบ ครอบคลุมทุกประเด็นเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดหลังจากประกาศบังคับใช้กฎหมาย ควรเร่งรัดและติดตามความก้าวหน้าในการออกกฎหมาย และเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานขับเคลื่อนไว้ล่วงหน้าไปพลางก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ เพื่อสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปได้ทันทีหลังประกาศใช้กฎหมาย

1202 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน

เด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโตที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ และด้านสติปัญญา จะสามารถเจริญเติบโตและพัฒนาได้มากที่สุดในช่วงดังกล่าว อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาในช่วงวัยอื่น ๆ ของชีวิตต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัย โดยสถานการณ์ในปัจจุบันนั้น มีอัตราการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 80.2 อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า เด็กไทยวัยแรกเกิดถึง 5 ปี เกือบ 1 ใน 4 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า

ร้อยละการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา

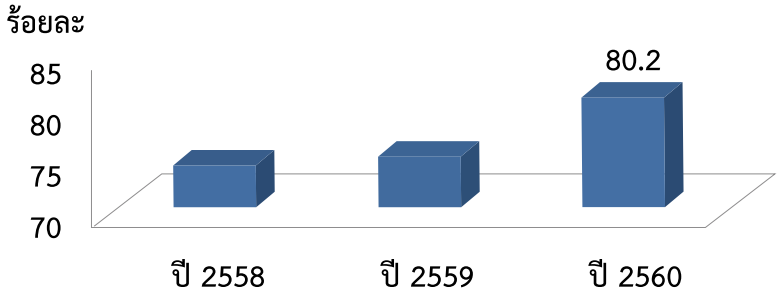

ที่มา : สถิติการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ร้อยละของพัฒนาการสงสัยล่าช้า

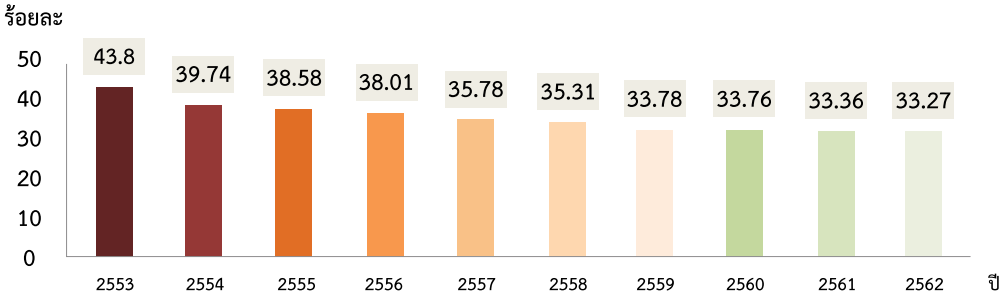

ที่มา : Health Data Center กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูล ณ กันยายน 2562)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 จ. ได้กำหนดให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรค 2 เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พระราชบัญญัติเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 3 “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 6 ปีบริบูรณ์ และให้ความหมายรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงรวมไปถึงการดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนมีเป้าหมายคือ (1) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไปและกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั่วถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องเป็นเอกภาพ และ (2) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบความคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ การเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปการศึกษาในช่วงปี 2562 ได้มีการเตรียมดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางหน้าเว็บไซต์ Facebook เผยแพร่สกู๊ปข่าวทีวีดิจิทัล การเผยแพร่ประเด็นที่เกี่ยวข้องผ่านทางสถานีวิทยุศึกษา และการเผยแพร่ทางเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (www.onec.go.th) ซึ่งสอดรับกับเป้าหมายการสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาและการให้ความรู้บุคลากรเพื่อให้มีการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับช่วงปฐมวัยเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการดำเนินงานเพื่อให้เด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่น ได้รับโอกาสการเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของการปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนโดยตรง และสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการสื่อสารสังคม ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ การเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเร็วมากขึ้น

1202

การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนยังคงมีความท้าทายเนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือ การปฏิบัติงานร่วม และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงความร่วมมือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครองในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาตลอดช่วงชีวิตต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั่วถึง และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กเล็กอันจะเป็นกำลังของประเทศชาติต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม

การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนควรมุ่งการพัฒนาระบบการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยพัฒนาตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการ อาทิ ยกระดับโรงเรียนพ่อแม่ให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น มีระบบฝึกอบรมและระบบโค้ช/ระบบพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพให้ครูและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัย พัฒนาศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็กที่มีคุณภาพในราคาที่ไม่สูงเกินไป นำเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ อาทิ การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคมที่มีศักยภาพมาดำเนินการยกระดับศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย การระดมทุนจากภาคประชาสังคมและพัฒนาระบบที่ช่วยในการติดตามการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของเด็ก

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 1203

การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูงมากในหลายมิติ อาทิ ความเหลื่อมล้ำในเรื่องคุณภาพระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก การจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ การจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่อยู่นอกการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการลดปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมีการส่งเสริมนวัตกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ มีความพยายามแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล และโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาระบบสอบบรรจุและแต่งตั้งครู การสร้างแรงจูงใจให้ครูกระจายตัวออกไปยังพื้นที่ที่มีความขาดแคลนครู สนับสนุนครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางให้สามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการ รวมถึงมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54

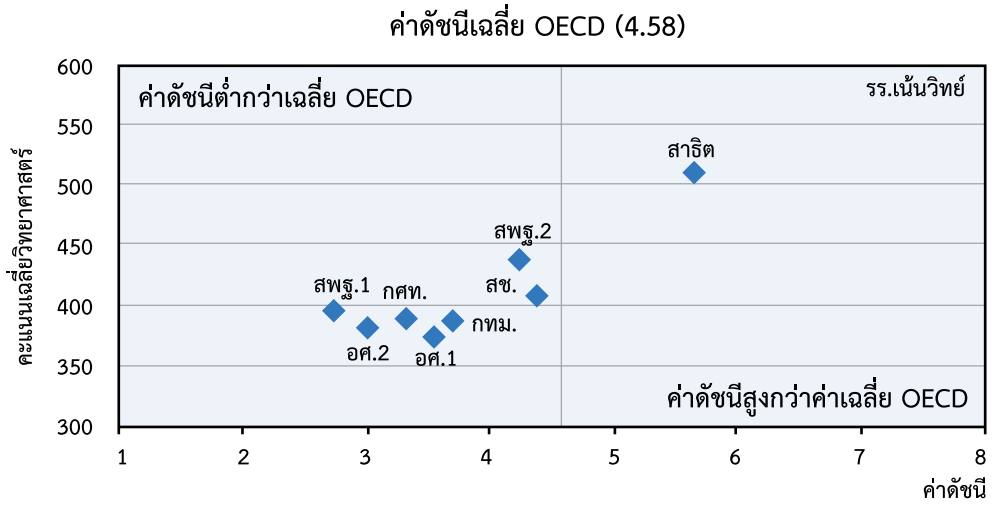

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

1203

ในปี 2562 ที่ผ่านมาหน่วยราชการดำเนินการสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนไทยที่เรียนดี ประพฤติดี มีคุณธรรม รวมถึงขาดแคลนทุนทรัพย์ให้สามารถศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพ จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ให้ความสำคัญกับผู้พิการเป็นอย่างมาก โดยมีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พัฒนาครูด้านการสอนผู้พิการ พัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ มีการศึกษาแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาตามความจำเป็นของสถานศึกษาและผู้เรียน มีการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก การนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษาทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล แต่อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานในระยะถัดไปควรให้ความสำคัญกับการกระจายครูที่มีคุณภาพสู่พื้นที่ที่มีความขาดแคลน เพื่อเร่งรัดการยกระดับการศึกษา รวมถึงการบรรเทาอุปสรรคการมาเรียนของนักเรียนยากจนพิเศษและยากจนให้มีความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานและตามศักยภาพ

การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังคงมีความท้าทายในการสร้างแรงจูงใจให้ครูกระจายตัวไปยังโรงเรียนที่มีความขาดแคลน และกระบวนการในการสนับสนุนที่จะทำให้ครูไม่ละทิ้งสถานศึกษาเหล่านั้น รวมถึงกฎเกณฑ์และข้อบังคับในการโอนย้ายสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างเนื่อง ซึ่งมีความจำเป็นและมีผลกระทบสูงต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างความเข้าใจระหว่างเด็กนักเรียนปกติกับเด็กนักเรียนพิการรวมถึงผู้ปกครอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคการปกครองส่วนท้องถิ่นและ

ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาท เป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การดำเนินการในระยะถัดไปควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ มีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความความเสมอภาคของผู้เรียน และคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรเป็นพิเศษสำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์และโรงเรียนด้อยโอกาส รวมทั้งมีระบบโรงเรียนพี่เลี้ยงจับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การมีระบบฐานข้อมูลกลางในการติดตามผู้เรียนตลอดระบบการศึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่ประสบปัญหาทุนทรัพย์ไม่ให้ออกจากระบบการศึกษากลางคัน การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน อาทิ กลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา รวมถึงการให้สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏในการช่วยยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งในเชิงทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต ให้เป็นโรงเรียนดีใกล้บ้าน และเป็นบ้านหลังที่ 2 เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 1204

การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์

เนื่องจากบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการผลิตกำลังคนที่จบการศึกษามาให้ก้าวทันการพัฒนาในโลกปัจจุบัน ดังนั้น การบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องมุ่งเน้นให้เกิดบุคลากรทางการศึกษาที่มีความทันสมัย มีมาตรฐาน มีคุณธรรมและจริยธรรม อนึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 285 จ. วรรคสาม บัญญัติให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อดึงดูดผู้มีศักยภาพเข้ามาศึกษาวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น ได้ครูตรงความต้องการของประเทศ ลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลง และได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งปัจจุบันได้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎกระทรวงว่าด้วยคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญประสบการณ์ ตามมาตรา 51 ของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

1204

ในปี 2562 ที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ผู้กระตุ้นแรงจูงใจ ผู้สร้างแรงบันดาลใจ ผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะ ตลอดจนสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง พัฒนาสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยผลิตครูและสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานในสาขาวิชาที่สถาบันการศึกษาเชี่ยวชาญ มีโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาล เพื่อดึงดูดและจูงใจให้เด็กและเยาวชนที่เป็นคนดี คนเก่ง ได้เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งในภูมิลำเนาของตนเอง เพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นและลดการโยกย้าย ซึ่งสอดรับกับการผลิตครู และการคัดกรองครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของประเทศ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีการพัฒนาโมเดลการผลิตครู 5 ปี ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีเป้าหมายให้สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังมีโครงการคูปองพัฒนาครู การดำเนินโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญเส้นทางวิชาชีพครู เพื่อให้ครูมีความก้าวหน้า ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดผู้มีศักยภาพมาศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตคัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ประสบความสำเร็จต่อไป

อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ก็ยังคงมีความท้าทายในการปรับค่านิยมในการเลือกศึกษาวิชาชีพครูและการเลือกประกอบอาชีพครู ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นตัวเลือกอันดับท้าย ๆ ในการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญา ซึ่งการสื่อสารเพื่อให้เกิดแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับค่านิยมนี้ รวมทั้งประเด็นคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันผลิตครู และหลักสูตรในการผลิตครูที่มีศักยภาพให้ตรงต่อความต้องการของประเทศยังเป็นอีกความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูป

ในการดำเนินการปฏิรูปนี้ควรให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรผลิตครู ให้มีโรงเรียนฝึกหัดครูหรือสถาบันพัฒนาครูที่มีหลักสูตรเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นครูตั้งแต่ระดับมัธยมปลาย โดยสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูมีการคัดเลือกและคัดกรองผู้เข้ามาเรียนอย่างเท่าเทียมและมีสถานศึกษารองรับเมื่อจบการศึกษา กระบวนการคัดเลือกและการประเมินผู้บริหารที่มีความเป็นธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ในการดำเนินงานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรเร่งรัดกระบวนการจัดทำข้อมูลที่สามารถสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน อาทิ การจัดให้มีมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากลของครูในแต่ละสาขาวิชา มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง มีการทดสอบประเมินความสามารถของครูตามสาขาวิชาเอก รวมทั้งพัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะโดยอิงจากผลลัพธ์ของผู้เรียนในทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นสำคัญ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 1205

การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

สภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน แทนแรงงานมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงต้องสร้างแรงงานที่มีทักษะที่สามารถรองรับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้ จากรูปแบบในอดีตไปสู่การเรียนรู้แบบเชิงลึก เน้นพัฒนาทักษะและสมรรถนะมากกว่าการเน้นเนื้อหาสาระและการท่องจำ ต่อยอดการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรม ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเลือกใช้ประโยชน์และถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทั้งต้องมีทักษะทางวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตมีความหลากหลาย เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้สามารถมีอาชีพและดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากการประเมินผลในหลายรายการพบว่าสมรรถนะด้านการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติยังอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ จึงได้มีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและมีการดำเนินงานโครงการศึกษาแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับภาค พัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการจำเป็นเชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเบื้องต้น

1205

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในปี 2562 ที่ผ่านมา มีการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการมีผลเป็นรูปธรรม ในด้านการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับชาติและระบบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติ และโครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ในประเด็นระบบความปลอดภัย และระบบสวัสดิภาพผู้เรียน มีการดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพและดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและโรงเรียน และให้ความสำคัญกับสถานศึกษาปลอดยาเสพติดและอบายมุข ส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาของประเทศไทย เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ โดยภาพรวมแล้วยังมีการดำเนินการไปเพียงบางส่วนและยังไม่ครอบคลุมมากนัก ดังนั้นในการดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาหลักสูตรสมรรถนะเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ความท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ความพร้อมของสถานศึกษา คุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระดับขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่ต้องปรับทัศนคติ และปรับตัวให้เท่าทันโลกปัจจุบัน และการเร่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เหมาะสมกับช่วงวัย รวมถึงพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมให้สามารถผลิตนักศึกษาได้ตรงความต้องการของประเทศ

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานเพื่อให้การปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพตอบโจทย์ของประเทศ ภาคธุรกิจเอกชนควรเข้ามามีบทบาทในกระบวนการจัดการศึกษาในลักษณะหลักสูตรฐานสมรรถนะและหลักสูตรทวิภาคี เพื่อผลิตผู้เรียนให้มีทักษะศักยภาพเฉพาะด้านและตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาระบบการกระจายทรัพยากรในการศึกษา อาทิ การจัดสรรครูและการผลิตครูไปยังท้องถิ่นและการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ควรมีการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในท้องถิ่นของตนเอง มีสำนึกรักบ้านเกิด มีความหวงแหนและสืบทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนว่ามีอาชีพอะไรเกิดขึ้นใหม่ในโลกปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมตามศักยภาพและสิ่งที่ตนเองสนใจ อันจะนำไปสู่การมีงานทำ และความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การเข้าสังคม และการทำงาน (Soft Skill) รวมถึงพัฒนาทักษะด้านการอ่านและภาษาต่างประเทศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 1206

การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ไม่สามารถแบ่งแยกอำนาจและหน้าที่ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิรูปด้านการศึกษาเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การปรับโครงสร้างเพื่อแบ่งแยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแลส่งเสริม ด้านการสนับสนุนต่าง ๆ และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ เน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาลรับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุง แก้ไข กฎหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาขึ้น นอกจากนี้ประเทศไทยมีนโยบายขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของประเทศไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งต้องอาศัยผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อันเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับรายได้ของประเทศและก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 จึงมีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปด้านการศึกษาในการปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีความพร้อมให้สามารถมีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา และส่งเสริมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อบุกเบิกนวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่ โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาและขยายผลการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

1206

ในปี 2562 หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินโครงการนวัตกรรมการศึกษาใน 6 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ศรีสะเกษ กาญจนบุรี ระยอง สตูล และสามจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) มีการรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 6 พื้นที่ พร้อมถอดบทเรียนการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือเป็นหนังสือหลักการและแนวคิดการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เผยแพร่ให้กับสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดนำไปใช้ประโยชน์ ปัจจุบัน สพฐ. มีช่องทางการสื่อสารขับเคลื่อนงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผ่านเว็บไซต์ www.edusandbox.com และ facebook.com/EducationSandbox และมีร่างหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษายังได้ร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากับโรงเรียนในพื้นที่นำร่อง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสะท้อนประเด็นการจัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ในระยะการดำเนินการต่อไปควรมีการเพิ่มจำนวนโรงเรียนนำร่องในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อผลักดันการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาของไทย และให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับปรุงบทบาท ภารกิจ โครงสร้างและอัตรากำลังที่เหมาะสมกับการขับเคลื่อนภารกิจในปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐมีการบริหารจัดการที่ดี และมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นขั้นตอน สามารถกำหนดแผนผังความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานเพื่อแสดงให้เห็นการไหลของงานที่เชื่อมต่อกัน และสามารถผลักดันประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา : www.educationsandbox.com

1206

การดำเนินการเพื่อขยายผลนวัตกรรมการศึกษาจากเขตพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางยังมีอุปสรรค เพราะมีความท้าทายในเรื่องความเลื่อมล้ำทางคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ส่วนการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการมีความท้าทายจากทัศนคติ และความพร้อมของหน่วยงานในการรองรับภารกิจภายหลังการปรับปรุงโครงสร้าง ซึ่งทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า

การบริหารงานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 นั้น มีหน่วยงานของรัฐจำนวนมากที่มีบทบาทและภารกิจที่ทับซ้อนกันในการจัดการศึกษาในพื้นที่ ดังนั้นจึงเสนอให้กำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยงานหรือส่วนราชการให้มีความชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการขยายผลพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอาจเริ่มในโรงเรียนที่มีมาตรฐานเดียวกันก่อนและดำเนินการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียน อาทิ การพัฒนาระบบการกระจายทรัพยากรในการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครูและการผลิตครูที่ตรงสาขาวิชาไปยังท้องถิ่น และการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการจับคู่โรงเรียนพี่เลี้ยงระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนและให้การขยายผลพื้นที่นวัตกรรมศึกษาในวงกว้างสามารถดำเนินการได้ต่อไป และเสนอให้หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือหน่วยงานที่ดูแลข้อมูลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการควรยุบรวมเพื่อจัดตั้งเป็นสำนักบริการข้อมูลการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการบูรณาการข้อมูล ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการรวบรวม จัดเก็บ และประมวลข้อมูล รวมทั้งสามารถใช้ข้อมูลทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1207 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7

การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

สถานการณ์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดด ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลัน เกิดเป็นความท้าทายที่ทุกประเทศในโลกจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับมือให้ทัน และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาล เพื่อความเป็นต่อทางด้านเศรษฐกิจภายใต้การแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน ทักษะและสมรรถนะในตลาดงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รูปแบบการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งการเป็นแหล่งเรียนรู้ในการเพิ่มทักษะ ฝึกอบรมสัมมนา สื่อการเรียนรู้เสริมจากบทเรียนปกติในชั้นเรียน โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล จึงมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ เพื่อเป็นระบบในการคัดสรร พัฒนา เผยแพร่ ใช้และประเมินคุณภาพสื่อและเทคโนโลยีทั้งในแบบออนไลน์และออฟไลน์เพื่อตอบสนองเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการเรียนและการสอน และเป็นศูนย์รวมผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สามารถเข้าถึงได้ในทุกที่ทุกเวลา ด้วยกลไกชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ และเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้าถึง ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทการศึกษาในปัจจุบัน ส่งเสริมการทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษาครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลในด้านความฉลาดรู้ดิจิทัล ความฉลาดรู้สารสนเทศ ความฉลาดรู้สื่อ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่สะท้อนการรู้กติกา มารยาท จริยธรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อและการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันได้เริ่มต้นดำเนินโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษา ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของชาติในด้านต่าง ๆ อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการสอดคล้องกับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) กระทรวงศึกษาธิการจึงจะดำเนินการจัดตั้งคณะอำนวยการโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ มีการสำรวจสื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และคัดกรองแยกประเภทสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงศึกษากฎหมายด้านลิขสิทธิ์สื่อ และคัดกรองสื่อที่สามารถเผยแพร่โดยปลอดลิขสิทธิ์ มีการศึกษารูปแบบโครงการจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสีย แล้วนำมาปรับใช้กับโครงการ มีการจัดทำร่างโครงการซึ่งได้ระบุการดำเนินงาน และแผนการทำงานของโครงการทั้งหมด และมีการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานเอกชนเพื่อหารือแนวทางในการทำงานร่วมกัน ปัจจุบันได้ทำการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะทำงานโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติให้มีรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาต่อไป อย่างไรก็ดี ในการดำเนินการในระยะต่อไปควรให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลด้วยเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัลไปสู่เป้าหมาย

ทั้งนี้ ในการปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัลยังคงมีความท้าทายจากความเสี่ยงจากการเชื่อมต่อข้อมูลของระบบที่มีความหลากหลาย เนื่องจากปัจจุบันสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐมีการพัฒนาระบบดิจิทัลจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีความท้าทายในการประสานความร่วมมือจากภาคีพัฒนาและหน่วยงานภายนอกกระทรวงศึกษาธิการในการให้ความรู้ ทำให้การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติเป็นไปด้วยความล่าช้า ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษายังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายการบริหารข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา แพลตฟอร์มฐานข้อมูลกลางเพื่อให้สามารถนำเข้าข้อมูลได้ และการรวบรวมข้อมูลโดยการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงาน

ในการดำเนินงานในระยะต่อไป ควรพิจารณาหาแนวทางความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถาบันการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในการบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และกำหนดข้อมูลที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการวิเคราะห์วางแผนด้านการศึกษาของประเทศ พร้อมทั้งจัดทำข้อตกลงร่วมกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มด้านการศึกษาในการรายงานหรือจัดส่งข้อมูลที่สำคัญให้แก่โครงการพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ควรมีการเตรียมความพร้อมของระบบอินเตอร์เน็ตให้ครอบคลุม เตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมความรู้เทคโนโลยีพื้นฐานแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย และการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ผลิตสื่อการเรียนการสอนในการนำสื่อการเรียนการสอนเข้าสู่แพลตฟอร์ม การสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูและผู้เรียนในการใช้งานแพลตฟอร์ม รวมทั้งควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีอยู่จำนวนมาก เพื่อให้มีข้อมูล/กลุ่มตัวอย่างที่มากพอในการพัฒนาหลักสูตรหรือพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง รวมทั้งควรคำนึงถึงการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาบนแพลตฟอร์มให้เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของแต่ละกลุ่มช่วงอายุเพื่อดึงดูดคนให้หันมาเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในช่วงที่ผ่านมามีความก้าวหน้าเป็นลำดับแต่ยังคงไม่บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรมภายในปี 2565 เนื่องจากยังประสบปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ โดยมีประเด็นประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ และประเด็นท้าทายจากการรายงานถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ ในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ดังนี้

ประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายหรืออาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิรูปประเทศ ของเป้าหมายการปฏิรูปประเทศทั้ง 3 ประการ มีดังนี้

ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ *(1) ด้านการเมือง* ได้แก่ การไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ และการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมและทัศนคติต่อประชาธิปไตยที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างพื้นฐานของประชาธิปไตยและความสามัคคีปรองดองให้ประเทศสงบและเข้มแข็งต่อไป *(2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน* ได้แก่ ทัศนคติของบุคลากรในการทำงานร่วมกันและโครงสร้างองค์กรของภาครัฐ ส่งผลต่อการเชื่อมโยงและบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานเพื่อมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาตามเป้าหมายของประเทศอย่างยั่งยืน *(3) ด้านสังคม* ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทักษะอาชีพ ด้านการเงิน และการวางแผนครอบครัวก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตของประชาชนขาดความยั่งยืนและสมดุลในการพัฒนา รวมทั้งภาคเอกชนดำเนินธุรกิจโดยตั้งเป้าผลกำไรเป็นสำคัญส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน *(4) ด้านพลังงาน* ได้แก่ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตจากการดำเนินกิจการด้านพลังงาน และ *(5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ การขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ขาดความเชื่อมั่นจากภาครัฐและเสียโอกาสจากการพัฒนาของแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่

สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ *(1) ด้านกฎหมาย* ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐขาดความเข้าใจและยังไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติใช้กลไกการออกกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งกลไกการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ส่งผลให้ยังคงมีกฎหมายที่ล้าสมัย เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตหรือประกอบธุรกิจ รวมทั้งไม่ช่วยสนับสนุนการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม *(2) ด้านกระบวนการยุติธรรม* ได้แก่ ความชัดเจนของระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม *(3) ด้านเศรษฐกิจ*

ได้แก่ การขาดเป้าหมายและการจัดสรรสวัสดิการของภาครัฐอย่างเป็นระบบแก่ประชาชนที่จำเป็นหรือเดือดร้อน และการขาดระบบประสานจัดการภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้ประชาชนที่จำเป็นหรือเดือดร้อนบางกลุ่มอาจไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและเป็นธรรม *(4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ การกระจายทรัพยากรที่ดินให้ทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกัน *(5) ด้านการศึกษา* ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมที่มีศักยภาพ รวมถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาตลอดช่วงชีวิตต่อไปในอนาคต *(6) ด้านสาธารณสุข* ได้แก่ การเข้าถึงระบบหลักประกันสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่ม *(7) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ* ได้แก่ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ และระดับความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน โดยเฉพาะการประเมินข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนอาจตกเป็นเหยื่อของข่าวลวงและส่งผลกระทบต่อความสงบสุขในสังคม และ *(8) ด้านสังคม* ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ต้องแข่งขันดิ้นรนในท้องถิ่นต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนขาดความเสียสละและความสามัคคีปรองดอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและสงบสุข

ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ *(1) ด้านสาธารณสุข* ได้แก่ การขาดความรู้พื้นฐานในการดูแลสุขภาพตนเอง ส่งผลต่อระดับสุขภาวะและการป้องกันโรคต่าง ๆ ของประชาชน รวมทั้งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และภาระของบุคลากรทางการแพทย์ในระดับพื้นที่ *(2) ด้านการศึกษา* ได้แก่ มาตรฐานการเลี้ยงดูและบ่มเพาะเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนส่งผลต่อการเป็นประชากรที่ดี ที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในระยะยาว *(3) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน* ได้แก่ ความต่อเนื่องของนโยบายและทัศนคติของบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการเพื่อตอบโจทย์ชีวิตประชาชน รวมทั้งความพร้อมในการเป็นภาครัฐดิจิทัลและการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน ส่งผลต่อการให้บริการของภาครัฐที่อาจล้าสมัย เป็นอุปสรรค และไม่สามารถตอบความต้องการของประชาชนหรือส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี *(4) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ* ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของภาครัฐและการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ *(5) ด้านพลังงาน* ได้แก่ ภาคการผลิตโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมมุ่งเน้นผลประกอบการมากกว่าการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีใหม่ ส่งผลต่อการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย *(6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหามลพิษ ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการในการจัดการและส่งเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และ *(7) ด้านการเมือง* ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลการดำเนินการของรัฐ ส่งผลกระทบต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ส่วนที่ 3
ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

และประเด็นความท้าทายดังกล่าวข้างต้น ส่งผลต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขให้ได้ ข้อยุติ หรือปรับเปลี่ยนกลไกและกระบวนการ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยต้องกำหนดเป็นเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ รวมทั้งกำหนดการวัดผลความสำเร็จที่ชัดเจน เพื่อชี้เป้าหมายในการดำเนินการปฏิรูปประเทศและเพื่อให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ต่อสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเพื่อสร้างการรับรู้และก่อให้เกิดแรงผลักดันร่วมกันจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศต่อไป

นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐได้รายงานผลการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม ณ ถึงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (เดือนกันยายน 2562) ผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ โดยได้กำหนดให้รายงานให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2562 ปรากฏมีการรายงานรวมทั้งสิ้น 24,871 รายการ โดยเป็นการรายงานที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศจำนวน 8,829 รายการ ประกอบกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 6 กระทรวง และ 8 หน่วยงานในระดับกรม ได้แจ้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อพิจารณาตามขั้นตอนของมาตรา 26 และ 27 ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีสรุปผลปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการดำเนินการเป็นประเด็นดังนี้

(1) ประเด็นการถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติ อาทิ ความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูปประเทศ ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ การปรับปรุงตัวชี้วัดในระดับกิจกรรม รวมทั้งการระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญและถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม

(2) ประเด็นความพร้อมของหน่วยงาน อาทิ ความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ได้รับมอบหมายของบุคลากรในหน่วยงาน ความชัดเจนของภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนการมอบหมายหน่วยงานในสังกัดเป็นผู้ดำเนินการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ

(3) ประเด็นระยะเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากช่วงเวลาการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศเกิดขึ้นภายหลังการทำแผนปฏิบัติราชการและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับความต่อเนื่องเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ จึงส่งผลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบบางส่วนอาจไม่สามารถปรับแผนปฏิบัติราชการหรือปัจจัยทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่ระบุตามแผนการปฏิรูปประเทศได้ทัน และก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้

(4) ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากกิจกรรมปฏิรูปประเทศบางส่วนต้องการความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาทั้งหมด โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรับผิดชอบและการดำเนินชีวิต อาทิ ด้านการเมือง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ จึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การดำเนินการในระยะต่อไป

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 6 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในช่วงที่ผ่านมาปรากฏปัญหา อุปสรรค และความท้าทายต่าง ๆ ประกอบกับปัจจุบันแผนการปฏิรูปประเทศอยู่ระหว่างขั้นตอนการปรับปรุงตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้ความสำคัญกับประเด็นการดำเนินการในระยะต่อไป ดังนี้

1. การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เนื่องจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องการความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูป ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ รวมทั้งหน่วยงานของภาครัฐต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญของเรื่องและประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และสำนักงานฯ ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศจะดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดของกฎหมาย โดยดำเนินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ความเห็นของสมาชิกรัฐสภา หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผน ที่สะท้อนเป้าหมายการปฏิรูปประเทศและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม (2) การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติ และกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกันระหว่างด้าน รวมทั้งคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปที่ตอบสนองต่อประเด็นความท้าทายและสามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น (3) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีความสำคัญ และพิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล รวมทั้งพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมายดังกล่าวให้ชัดเจน และ (4) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 โดยให้พิจารณาความสำคัญของหน่วยงานที่จะเสนอจัดตั้ง รวมถึงบทบาท และภารกิจของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อนในด้านภารกิจและงบประมาณ

2. การขับเคลื่อนกิจกรรมการปฏิรูปประเทศที่มีนัยสำคัญ (Big Rock) เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศในปัจจุบันมีจำนวนเรื่องและประเด็นปฏิรูป และกิจกรรมภายใต้เป็นจำนวนมากถึง 173 เรื่องและประเด็นปฏิรูป และ 1,229 กิจกรรม ขณะที่กำหนดระยะเวลาให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ภายในห้าปี หรือในช่วงปี 2565 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดและขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ที่มุ่งเน้นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วน รวมทั้งจัดการกับความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง เหมาะสม และสมควรกับบริบทประเทศ พร้อมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ กิจกรรม Big Rock บางกิจกรรมอาจต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินงาน

ขององค์กร หรือปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนดังกล่าว ต้องร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผน อาทิ การสร้างการรับรู้และการยอมรับของหน่วยงานถึงเป้าหมายของการปฏิรูป การจัดสรรทรัพยากรบุคลากร งบประมาณ และระยะเวลาในการดำเนินการปฏิรูปให้เพียงพอ และการพิจารณากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปในภาพรวม

3. การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของภาคีการพัฒนา การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศนอกจากมุ่งเน้นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการดำเนินการ หรือโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานภาครัฐแล้วยังมีเรื่องและประเด็นการปฏิรูปประเทศภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการเมือง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งต้องการความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาทั้งหมด เช่น *(1) ภาคเอกชน* ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างและสนับสนุนกิจกรรมแก่ชุมชนและรับผิดชอบต่อสังคม *(2) ภาคประชาสังคม* ในการรับผิดชอบหน้าที่ของพลเมือง เคารพสิทธิและความคิดเห็นที่แตกต่าง มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์รักษาฐานทรัพยากรและสมดุลของระบบนิเวศ *(3) ภาคสถาบันวิชาการ* ในการให้ความรู้แก่นักศึกษา วิจัยและพัฒนาการปรับเปลี่ยนกลไก หรือกฎระเบียบที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการ และ *(4) ภาคสื่อมวลชน* ในการเผยแพร่เป้าหมายและเหตุผลความจำเป็นในการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแนวทางการดำเนินการและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี 2562. --กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563.

452 หน้า

ISBN 978-974-9769-50-8

พิมพ์ครั้งที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2563 จำนวน 3,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทรศัพท์ : 0 2280 4085 ต่อ 6221 – 41
โทรสาร : 0 2290 6384
Email : nscr@nesdc.go.th
Website : http://nscr.nesdc.go.th

พิมพ์ที่ บริษัท ซีดี มีเดีย ไกด์ จำกัด 80/21 หมู่ 5 ซอยทุ่งมังกร 15 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10700

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
โทรศัพท์ 02 280 4085 ต่อ 6221 - 41
โทรสาร 02 280 6384
Email : nscr@nesdc.go.th
Website : nscr.nesdc.go.th

ISBN 978-974-9769-50-8

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : มีผู้เข้าชื่อขออภิปรายซักถามหลายท่านนะครับ จะเรียกชื่อแต่ละท่าน แต่ว่าหน่วยงานที่จะต้องมาชี้แจงได้ขออนุญาตเพื่อเข้ามาชี้แจงดังรายชื่อต่อไปนี้นะครับ ๑. นายสุรพงษ์ มาลี กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านบริหารราชการแผ่นดิน ๒. นายวินัย ดะห์ลัน กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ๓. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๔. นายอาทิตย์ เวชกิจ อนุกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ๕. นายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๖. นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน ๗. นายปุณณลักษิ์ สุรัสวดี ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ขออนุญาตให้ทั้ง ๗ ท่านเข้ามาได้ครับ เชิญครับ

(ผู้แทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : เดี๋ยวผมให้สมาชิกไปทีละท่านเลยนะครับ แล้วก็จะได้ไล่ไปตามที่ท่านส่งชื่อมา ท่านจุลพันธ์มีอะไร เชิญครับ

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (เชียงใหม่) : ท่านประธานที่เคารพ ผม จุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะเลขาธิการวิป (Whip) ฝ่ายค้าน จะหารือท่านประธานในเรื่องของรับทราบในวันนี้ครับ คือเรามีวาระรับทราบอีกประมาณ ๑๐ กว่าเรื่อง ที่อยู่ในรายการวันพฤหัสบดีวันนี้ เราจะพยายามเดินหน้าพิจารณาให้ได้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามทางพรรคฝ่ายค้านมีข้อเสนอผ่านทางวิป (Whip) ฝ่ายค้านมาในเรื่องของการพิจารณาในวันนี้ เนื่องด้วยมีอยู่ ๒ ประเด็น

ประเด็นแรก คือวาระที่ ๒.๑๖ รับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) และวาระที่ ๒.๑๙ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ๒ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญแล้วก็มีเนื้อหามาก ทางวิป (Whip) ร่วมฝ่ายค้านอยากจะเสนอผ่าน

ท่านประธานไปยังทางวิป (Whip) รัฐบาล ซึ่งท่านประธานวิป (Whip) รัฐบาลได้รับทราบแล้ว แล้วก็ไม่ได้ตอบปฏิเสธนะครับ ก็ให้ความเห็นชอบด้วย นั่นก็คือในกรณีที่เราสามารถเดินหน้าเรื่องรับทราบในวันนี้ได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว เราจะขอเว้นวาระที่ ๒.๑๖ และวาระที่ ๒.๑๙ ไว้ก่อน เพื่อไปพิจารณาหลังจากที่เราพิจารณางบประมาณในสัปดาห์หน้าเสร็จ คือเป็นสัปดาห์ถัดไปครับ เพื่อความครบถ้วนในเนื้อหาของเรื่องที่จะเข้ามาครับ

ในประเด็นที่ ๒ ท่านประธานครับ เรื่องรับทราบวันนี้เริ่มต้นเช้าวันนี้เลย ทางผู้ชี้แจงก็เข้ามาแล้ว เราจะพิจารณาในวาระที่ ๒.๘ คือรับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ ท่านประธานครับ เป็นเรื่องสำคัญครับ มีเพื่อนสมาชิกแสดงความประสงค์อภิปรายพอสมควร แต่ด้วยกรอบเวลา ๗ นาทีที่ท่านประธานกำหนดอาจจะตึงไปบ้างในการอภิปรายให้ครบถ้วน ก็ขอความกรุณาท่านประธานว่าเฉพาะเรื่องรับทราบวาระที่ ๒.๘ เรื่องแรกนี้เท่านั้นที่จะขอความกรุณาขยายกรอบเวลาเป็นสัก ๑๒ นาที เรียนปรึกษาท่านประธานครับ และมีเพื่อนสมาชิก ๑ ท่านจากพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นกรรมาธิการสามัญในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะ ท่านขจิตร ชัยนิคม ก็ลงชื่อไว้แล้ว ท่านมีความประสงค์จะขอใช้เวลามากกว่านั้นเล็กน้อย น่าจะเป็นประมาณสัก ๒๕-๓๐ นาที ก็ขอความกรุณาท่านประธานได้พิจารณาครับ ขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ประเด็นแรก ผมต้องเรียนถามท่านผู้คุมเสียงฝ่ายรัฐบาลนะครับ เพราะว่ามติอะไรที่บรรจุแล้วต้องขออนุญาตจากที่ประชุมครับ เชิญเลยครับ

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ ส.ส. บัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ในฐานะตัวแทนวิป (Whip) รัฐบาลนะครับ กราบเรียนว่าที่ทางท่านเพื่อนสมาชิกได้หารือนั้น ทางวิป (Whip) ฝ่ายรัฐบาลก็เห็นด้วยนะครับ มีความเหมาะสม โดยเฉพาะทั้งเรื่องการเลื่อนระเบียบวาระแล้วก็เรื่องของระยะเวลาในการอภิปราย ขอท่านได้โปรดพิจารณาด้วยครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : อันนี้การบรรจุเข้าไปทั้งหมดนี้เป็นไปตามความประสงค์ของวิป (Whip) ๒ ฝ่ายที่ควบคุมเสียง ๒ ฝ่ายนะครับ เดิมทีเดียวประธานก็กะว่าบรรจุสัปดาห์ละ ๔ เรื่อง ๕ เรื่อง เพราะว่าหลายท่านบ่นว่ามันมากไป ตอนหลังที่ประชุมร่วม ๒ ฝ่ายเห็นว่าขอให้บรรจุทั้งหมดเพื่อให้รู้ว่ามันมีอะไรบ้าง เราก็เลยบรรจุไว้ทั้งหมด แต่ว่าเมื่อบรรจุแล้วจะถอนเรื่องใดไปหรือจะเลื่อนเรื่องใดไปนั้น ขอให้เป็นไปตามเมื่อไปถึงเรื่องนั้นนะครับ คุณจุลพันธ์ครับ เมื่อถึงเรื่องที่ ๒.๑๖ และเรื่องที่ ๒.๑๙ เป็นที่รู้นะครับว่า ๒ เรื่องนี้ขอให้เลื่อนไปก่อนนะครับ แต่ให้ถึงเรื่องนั้นก่อนเพราะถ้าไม่ถึงมันเลื่อนไปโดยปริยายเราก็ไม่แน่ใจว่าจะถึงหรือไม่ อันนี้เอาอย่างนั้นไว้ก่อน ส่วนเวลานั้นก็เป็นการตกลงกัน ๒ ฝ่าย เรื่อง ๗ นาที แต่ว่าเมื่อเป็นความประสงค์สำหรับวาระนี้ขอเป็น ๑๒ นาที ผมขอว่า ๗ นาทีเหมือนเดิมแต่อนุโลมให้นะครับ ท่านใดที่มีความประสงค์พูดมากกว่า ๗ นาทีอนุโลมไว้ให้ตามที่ท่านต้องการ แต่ไม่ควรจะเกิน ๑๐ นาทีคุณจุลพันธ์ครับ เพราะว่าเพื่อนพวกเราที่ไม่ค่อยพอใจว่าจะเพื่อทราบนี่จะได้เข้าใจด้วยว่าเราไม่ได้ใช้เวลาของเขามากเกินไป เอาอย่างนั้นก็แล้วกันนะครับ ส่วนท่านใดที่มีความจำเป็นไม่ถึง ๗ นาทีก็ปรับเวลาไว้เผื่อเพื่อนที่ต้องการจะพูดยาวกว่านั้นนะครับ ใช้หลักอย่างนี้ก็แล้วกันนะครับ เพื่อจะได้ไม่เปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก แล้วก็ไม่อย่างนั้นจะไม่จบนะครับ

ผมขออนุญาตเรียนว่ามีชื่อผู้ที่ขออภิปรายแล้วขณะนี้ ๑๐ ท่าน ในการอภิปรายท่านละ ๗ นาทีที่ขอมา แต่ที่เรียนแล้วก็คือว่าสำหรับบางท่านที่มีความจำเป็นก็อนุโลมไม่เกิน ๑๐ นาทีนะครับ ท่านแรก พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ ท่านเป็น

คนหนึ่งที่ขอให้บรรจุไว้ทุกเรื่องเพื่อจะได้รับทราบว่ามีอะไรบ้างนะครับ หลังจากนั้นก็จะเป็นท่านอับดุลอายี สาแม็ง คุณจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ คุณณัฐวุฒิ บัวประทุม คุณพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน คุณกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ คุณจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ คุณนพดล แก้วสุพัฒน์ คุณนิกร จำนง ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม ทั้งหมด ๑๐ ท่าน อนุญาตให้ท่านผู้อภิปรายได้เริ่มเลยครับ แล้วก็มีประเด็นอะไรก็ท่านผู้ชี้แจงจะได้ชี้แจงต่อไป เชิญเลยครับท่าน พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ บัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล วันนี้ได้หายใจอีก ๓ นาทีเป็นอย่างต่ำก็ขอขอบคุณวิป (Whip) ทั้ง ๒ ฝ่ายครับ ขอสไลด์ (Slide) ด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดสไลด์)

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ผมมีสไลด์ (Slide) ที่จะนำเสนอ ที่จริงสไลด์ (Slide) มี ๒๓ แผ่นนะครับ ถ้าใช้เวลาก็ ๔๒ นาที ผมเริ่มในสไลด์ (Slide) ของผมเลยนะครับ ในประเด็นของการอภิปรายในวาระนี้ผมจะเริ่มต้นด้วยจากสื่อมวลชนนะครับ เมื่อเร็ว ๆ นี้สื่อมวลชนได้พูดถึง สไลด์ (Slide) ที่ ๒ ว่าที่มาของยุทธศาสตร์และแผนปฏิรูปล้วนมาจากกลุ่มคนเล็ก ๆ ที่อาจเก่ง หวังดี ในช่วงรัฐประหารแต่ไม่เชื่อมโยงกับประชาชนและไม่ได้อยู่ในกระบวนการประชาธิปไตย นี่สื่อมวลชนครับ ๒๓ มิถุนายนก่อนวันที่ ๒๔ ครับ ผมหยิบมาเลยว่าแผ่นนี้คือแผ่นที่สำคัญ แล้วเราถึงมาเข้าสู่วาระนี้ครับ ยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะไดรฟ์ (Drive) แผ่นดินไทยทั้งแผ่นดินวางไว้ ๒๐ ปี ตามอะไรครับ ตามพระราชบัญญัติจัดทำแผนยุทธศาสตร์ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญครับ สไลด์ (Slide) ต่อไปจะเห็นเลยครับว่าในยุทธศาสตร์นี้มีการขับเคลื่อนอยู่ ๓ ระดับเห็น ๆ อยู่ แต่นี่ผมเข้ามาในพระราชบัญญัติฉบับนี้นะครับ ผมอ่านให้ฟังนะครับ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ผมเข้าเป้าเลย โดยเฉพาะพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๐ ที่บอกว่ามีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ยุทธศาสตร์แล้ว ----------

แล้วมาในวรรคของมาตรา ๑๐ ที่เขียนไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมแผนแม่บทให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงหรือความจำเป็นของประเทศ ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีก่อน จุด จุด จุด ผมไม่ทราบว่าใครเป็นประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในมาตรา ๑๒ รู้ตัวหรือเปล่าครับท่าน ที่ท่านบอกว่าท่านจะสอนยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ ท่านอ่านกฎหมายนี้ไหมท่านต้องอ่านครับ ท่านรู้จักสำนึกในมาตรา ๒ มาตรานี้ไหมครับ อ่านมาตรา ๑๑ นะครับให้คณะกรรมการมีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุก ๕ ปี ผมไม่รอครับ วรรคต่อไปครับท่านประธาน หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถ หรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านหนึ่งด้านใดได้มันต้องเปลี่ยนครับ ท่านสำนึกถึงเวลาที่เห็นสมควรหรือยังครับ โควิด (COVID) มาครับท่านดูนะครับว่าโควิด (COVID) มา ตรงนี้แหละครับที่คณะกรรมการต้องประชุม โลกทั้งโลกเขาสะเทือน แต่ประเทศไทยเงียบกริบครับ เปิดใหม่ครับ คณะกรรมการขับเคลื่อน ป.ย.ป. ครั้งที่ ๑ แล้วแถมด้วย ป. สุดท้ายครับ สามัคคี ปรองดอง มีนนิง (Meaning) อะไรครับผมไม่พูดครับแต่ผมจะเข้าเรื่องนี้เท่านั้นเองครับ ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปครับ เข้าประเด็นท่านเคยเห็นไหม ในสภาแห่งนี้เป็นหนึ่งหน่วยที่ต้องใช้อีเมนเซอร์ (eMENSCR) ภาษาไทยมันคืออย่างนี้ครับท่าน ระบบการติดตามประเมินผลแห่งชาติครับ ย่อมาจากอิเล็กทรอนิกส์มอนิเทอริง แอนด์ อีเวลูเอชัน ซิสเตม ออฟ เนชันนัล สตราทิจี แอนด์ คันทรี รีฟอร์ม (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform) ขอประทานโทษที่ใช้ภาษาอังกฤษครับ เพราะว่า ส.ส. ทุกคนที่อยู่ที่นี่และ ส.ว. ที่อยู่อีกห้องหนึ่งต้องรู้จักมัน อยู่ในหนังสือครับ ยังไปไม่ถึงไหน ยังปรากฏอยู่ในหนังสือท่านดูครับ ตรงนี้ตรงที่ผมชี้จะมีเกี่ยวกับเรื่องระบบงบประมาณที่จะเข้าอยู่ตรงนี้ครับขับเคลื่อนด้วยตัวนี้ด้วย และจะต้องมีระบบที่สำคัญคือภาคประชาชนครับ กับภาคพัฒนาต้องเกี่ยวข้องกันครับ ดูไว้ครับ ๒ อัน สไลด์ (Slide) ต่อไปครับ ความเชื่อมโยง ท่านยึดโยงมาจากแผนนี้แหละครับ จำไว้นะครับ ๖ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ เป็นแผนย่อย ตามแผนแม่บทซึ่งอยู่ในเล่มนี้ครับ ในหน้าปกสวย ๆ ครับท่านประธาน ที่เรียงนี่ ๒๓ ครับ ๒๓ นี้เอามา

จากไหนครับ ยึดโยงมาจากไหนครับ มีความสัมพันธ์จากไหนครับ จากเอสดีจี (SDGs) ของยูเอ็น (UN) ครับท่านประธาน เชื่อมมาทั้ง ๑๓ ตัวบทครับท่าน ๑๓ ตัวบทของเอสดีจี (SDGs) ที่ยูเอ็น (UN) กำหนด มีหลักการครับ สวยครับ เล่มงามครับท่าน แต่ปรากฏว่าในความเชื่อมโยงนี้ ผมบอกเลยว่าความสัมพันธ์ในหน้า ๔๕๔ ที่ปรากฏครับในแผน ๒๓ วาย (23Y) นี่ ๒๓ วาย (23Y) นะครับ ผมพูดคณะกรรมการคงเข้าใจกับ ๑๗ เป้าหมายของเอสดีจี (SDGs) ผมยกตัวอย่างเดียวครับที่สอบตก คือข้อ ๑ ของเอสดีจี (SDGs) คือการขจัดความยากจน ในความสัมพันธ์นี้แตะไว้แค่การต่างประเทศ เศรษฐกิจฐานราก ความเสมอภาค และหลักการประกันทางสังคม ผมถามว่าการเกษตรไปไหน การเปลี่ยนแปลงค่านิยม วัฒนธรรมไปไหน การพัฒนาศักยภาพของช่วงอายุคนไปไหน การพัฒนาการเรียนรู้ไปไหน พลังทางสังคมไปไหน ความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปไหน อีก ๕-๖ อันไปไหน มันไม่สำคัญเลยหรือครับ ผมไม่เข้าใจประเทศนี้ จมปลักอยู่กับอะไรครับท่านประธาน ๒๓ วาย (23Y) ครับ ถัดไปครับ ความเชื่อมโยงนี้จะเห็นว่าในการไต่ระดับในแผนนี้ของยุทธศาสตร์ชาติเขาจะมีตัวเอ็กซ์ (X) ตัววาย (Y) ตัวซี (Z) ภาษาไทยก็เรียกว่าตัวแซด (Z) แต่ผมอ่านว่าซี (Z) ซี (Z) คือยุทธศาสตร์ชาติ วาย (Y) คือตัวแผนที่ประกอบในแผนแม่บททั้งหมด ซึ่งมี ๒๓ วาย (23Y) นะครับ แต่ตัวเอ็กซ์ (X) กำลังไดรฟ์ (Drive) อยู่ ----------

ท่านกลับไปดูเลยว่ายุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ปี ๒๕๖๓ กับปี ๒๕๖๔ ท่านเปลี่ยนอะไร ๖ ด้านท่านก็ยังไม่ได้เปลี่ยน ไส้เขยิบนิดเดียว ตัววัดยังเหมือนเดิมทั้ง ๆ ที่โควิด (COVID) มา สไลด์ (Slide) ถัดไปครับ เห็นไหมว่าการขับเคลื่อนตัวเอ็กซ์ (X) ตัววาย (Y) ตัวซี (Z) มันจะรองรับจากข้างล่าง แต่ตัวซี (Z) ที่อยู่ข้างบนมันลอยครับท่าน ตัวเอ็กซ์ (X) ดำน้ำมาครับ ปีที่แล้วผมเป็นกรรมาธิการวิสามัญงบประมาณไม่มีความสัมพันธ์ ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปเลยครับ ดูช่วงของการเข้าระยะเวลาของโครงการแต่ละโครงการเข้าที่ผมทำเครื่องหมายไว้คือโครงการที่โควิด (COVID) มา ระหว่างเดือนอะไร ปลายไตรมาสสุดท้าย ต้นมกราคมของปีนี้ครับ ขณะนี้ถึงมิถุนายนที่เห็นลูกศรชี้ ขยับไหมครับ มาตรา ๑๑ สำนึกไหมครับ ควรจะทบทวนหรือเปล่า เปล่าครับ ฯพณฯ ผู้นำครับ ต้องมาสอนยุทธศาสตร์หัดไปดูบ้าง อีเมนเซอร์ (eMENSCR) ที่นี่ต้องรู้ที่สุด เปล่าครับ หน่วยงานของรัฐเองไม่เคยยุ่งเลย ไม่เคยที่จะทำให้ความรู้อันนี้ลงมาถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอสไลด์ (Slide) ถัดไปครับ ผมคงต้องเกินไปอีก ๓ นาทีแน่ครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : เชิญครับ อนุญาตครับ

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ดูนะครับว่าโควิด (COVID) มา เห็นไหมในแผนภูมิจะเห็นชัดเลยว่าเมื่อโควิด (COVID) มาตัวเคพีไอ (KPI) คือตัวจีดีพี (GDP) มันเปลี่ยนแน่ ภาครัฐ ภาคสื่อมวลชนลบ ๘ เมื่อเร็ว ๆ นี้ออกมาพูดแล้ว ไม่ใช่ลบ ๕ จีดีพี (GDP) ลบ ๘ แล้วกู้เงินแสนล้านล้านบาท หรือล้านล้านบาทที่กำลังเข้า และปีนี้จะเป็นอีก ๕.๒๓ แสนล้านบาทมันโอเวอร์ จีดีพี (Over GDP) ๘๐ แน่ ๖๐ ที่ตั้งไว้มันต้องเปลี่ยน ได้ตัวแดงแล้ว ผมชี้ให้ดูนะครับ ผมยกตัวอย่างให้ง่าย ๆ ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปครับ ท่านดูนี่ผมถ่ายมาจากเอกสารเล่ม ๑ ที่เรียกว่าแผนความมั่นคงของประเทศ มันเขียนตัวชี้วัดไว้ ตัวชี้วัดในเรื่องอะไร แผนบูรณาการภาคใต้ครับ เล่มนี้ความมั่นคงท่านดูนะครับ อันที่ ๒ เป้าหมายคือภาคใต้มีความสงบสุข ตัวชี้วัดคืออะไร จำนวนงบประมาณในด้านความมั่นคงที่แก้ไขปัญหาความรุนแรงภาคใต้ลดลงปีหนึ่งร้อยละ ๑๐ มีใครครับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เอาอินพุต (Input) มาตั้งเป็นตัวชี้วัด ผมก็ตั้งได้ปีนี้แผนบูรณาการภาคใต้ปีที่แล้วผมมี ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ปีนี้ผมหมู ๆ เหลือ ๙,๐๐๐ ล้านบาท ๑๐ ปีในแผนนี้ตัวชี้วัดนี้ความสงบสู่ภาคใต้จะเกิดขึ้นเพราะว่าคนใช้แผนนี้จะกลับไปใช้

งบปกติ ผมไม่รู้งบปกติเท่าไร แต่ลดปีละ ๑๐ ล้านบาท ๑๐ เปอร์เซ็นต์ครับท่านประธาน มันไม่ง่ายเกินไป หรือครับ เด็ก ป. ๑ ยังทำได้เอาอินพุต (Input) มาลบไปเรื่อย ๆ ผลสัมฤทธิ์มันต้องมาจากเอาต์พุต (Output) หรือเอาต์คัม (Outcome) นั่นคือแค่ตัวอย่างเดียวที่ผมเอาให้เห็น กลับไปดูในมาตรา ๑๑ ที่ผมพูดไปแล้ว ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปครับ มันมีความสำคัญว่าคณะกรรมการแห่งนี้เห็นสมควรไหม แล้วมีการประชุมใช้ ป.ย.ป. มันไม่ใช่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ตามมาตรา ๑๑ หัวหน้าคนเดียวกัน แต่คนละหมวก กฎหมายคนละอัน กลับไปทบทวนครับ ต่อไปอีกสไลด์ (Slide) ครับ โรคระบาดมาครับ ในโรคระบาดนี้มีแค่ ๒ คำเท่านั้นที่ปรากฏในยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความเจริญเติบโตและคุณภาพชีวิตของความเป็นมิตรใน ๔ มิติ และในมาตรา ๒๓ หมวด ๓ เรื่องการติดตาม ประเมินผล วรรคแรกเขียนไว้เลย ท่านรัฐมนตรีที่วางระเบียบตามหลักเกณฑ์ แล้ววรรคสองว่าด้วยข้อเสนอแนะในการวางระเบียบในวรรคหนึ่ง ที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติสภาแห่งนี้รอครับ รอท่านทบทวนยุทธศาสตร์ชาติที่เกิดจากโควิด (COVID) ทุกคนรอว่ายุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีท่านจะเปลี่ยนได้ไหม สไลด์ (Slide) ถัดไปครับ ผมถึงถามว่าท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในมาตรา ๑๒ โดยใช้อำนาจอย่างไร จะทบทวนหรือเปล่าในมาตรา ๑๑ ----------

สไลด์ (Slide) ต่อไปเลยครับ ทั้งหมดในรายงานเล่มนี้สวยครับ แต่ไม่ได้บอกเลยว่าล้มเหลวอย่างไร ขาดประสิทธิภาพอย่างไร ในมาตรา ๒๕๘ ตามรัฐธรรมนูญที่เขียนไว้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญนี้ก็จะมีบอกหน้าที่ในเรื่องของยุทธศาสตร์ทั้งหมด และในเรื่องปฏิรูป ผมเข้าเรื่องปฏิรูปครับ สไลด์ (Slide) ถัดไปครับ ปฏิรูปในกฎหมายเขียนไว้ ๗ ด้าน คือ ๖ บวกอื่น ๆ แต่ปรากฏว่าเมื่อ ครม. ออกมาแล้วออกมา ๑๓ ด้าน ๑๓ ด้านนั้นรัฐบาลปล่อยให้การปฏิรูปดังกล่าวไม่มีความชัดเจน ทิ้งค้างไว้ปล่อยปละละเลย แล้วในเอกสารที่เขียนไว้ดูดี อ่านแล้วเข้าใจ มีและเกิดขึ้นไปแล้วที่นำมานำเสนออย่างสวยหรู แต่การปฏิรูปหรือการปฏิบัติไม่สามารถวัดได้ตามผลสัมฤทธิ์ ผมเอาแค่สั้น ๆ เพราะว่าเวลาผมจะเหลือน้อย ขอสไลด์ (Slide) ถัดไปครับ ผมเข้าแผนเดียวเพราะเป็นแผนถนัดผม แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ขอสไลด์ (Slide) ถัดไปครับ ไปเรื่อย ๆ ครับ เนื้องานทั้งหมดจะมี ๑๐ ด้าน ๑๐ ประเด็น ผลของ ๑๐ ประเด็นที่ได้มา ๑. ยกร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาให้เป็นระบบกฎหมายกลาง การประกันตัวผู้ต้องหาดีขึ้น มีประธานศาลฎีกาได้ออกคำสั่งมา มี พ.ร.บ. ไกล่เกลี่ย ปี ๒๕๖๒ เกิดขึ้น มีทนายความประจำสถานี มีการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมาย มีการจัดตั้งตำรวจศาล มีการเตรียมคนไว้ให้เพียงพอกับปริมาณของความยุติธรรม มีการศึกษาผลกระทบทุกมิติ มีการแจ้งความได้ทุกสถานี อสส. จัดระบบการสอบสวนให้สูงขึ้น มีมาตรฐานการสอบสวน และกำหนดมาตรฐานในการนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น ใช้ระบบอีไฟลิง (e-Filing) แก้ไข พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการ นั่นคือได้ใน ๑๐ ประเด็นใน ๑ ปีที่ผ่านมาที่เราอยู่ มีคำพูดเลยครับ ควิก วิน (Quick win) หายไปไหนครับ แล้วก็มีอีกอันหนึ่งในหนังสือเล่มนี้คำว่าบิ๊ก ล็อก (Big lock) ผมว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมันเป็นมิติสำคัญ โดยเฉพาะมาตรา ๗๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งเริ่มใช้แล้วครับ ในมาตรา ๓๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายทุกฉบับจะต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ ขอสไลด์ (Slide) ถัดไปครับ เรื่องการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย คือการเข้าถึงกฎหมายจะเห็นว่าในมาตรา ๑๓ ท่านดูนะครับ มาตรา ๑๓ ของอะไรครับ พระราชบัญญัติเหมือนกันครับ อีกเล่มหนึ่งครับ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ท่านเปิดไปครับ มาตรา ๑๓ เขียนไว้ครับ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิรูปประเทศในด้านใดด้านหนึ่ง

เพราะมีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทหรือเหตุอื่นเหตุใดให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้คณะกรรมการปฏิรูปนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร็ว แล้วนำความตามมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับ ในมาตรา ๑๑ ก็จะมีเรื่องของการกำหนดในเรื่องของหน้าที่ของในแผนว่าทำอย่างไร เห็นไหมครับว่าเมื่อท่านต้องเปลี่ยนยุทธศาสตร์ท่านก็ต้องทำตามมาตรา ๑๓ นั่นคือสิ่งที่ท่านเขียนไว้ในนี้ แล้วตอนท้ายท่านพูดถึงบิ๊ก ล็อก (Big lock) ผมกราบเรียนว่าบิ๊ก ล็อก (Big lock) ผมไม่รู้ว่าแปลว่าอะไร แต่ผมรู้ว่าบิ๊กเดต้า (Big Data) แปลว่าอะไร แปลว่าข้อมูลมหันต์ แต่ถ้าบิ๊ก ล็อก (Big lock) ผมว่าน่าจะแปลว่าวิบัติมหันต์ น่าจะแปลได้อย่างนั้น ฉะนั้น การปฏิรูปที่สำคัญแน่นอนคือพระราชบัญญัติการจัดทำร่างกฎหมาย ปี ๒๕๖๒ ที่เริ่มใช้ ๒๔ พฤษภาคมมาแล้ว ----------

โดยเฉพาะมาตรา ๓๒ ก็ดี มาตรา ๓๔ ที่ว่าด้วยการประเมินให้กระทำอย่างน้อยทุก ๕ ปี หรือเมื่อมีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ กลับไปดูสิครับ คือ (๑) อำนาจของสภาแห่งนี้ ท่านไปดูมาตรา ๓๔ ที่เขียนไว้ในพระราชบัญญัตินั้น แล้ววรรคที่สองก็บอกว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชกำหนดใด ๆ ที่ตราขึ้นภายหลังพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับครั้งแรกให้กระทำภายในสองปีและถัดไปทุก ๆ ห้าปี ผมกราบเรียนครับว่าใน พ.ร.บ. นี้พูดถึงพระราชกำหนด ผมอยากถามว่าเมื่อไรท่านจะประเมินผลพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ๒๕๔๘ ที่ใช้อยู่ กฎหมายมันบังคับไปแล้วนะครับ คำถามสุดท้ายแค่นี้ ท่านประธาน ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านใช้เวลาไปประมาณเกือบ ๒๐ นาทีนะครับ ผมเรียนผู้ชี้แจงถ้าท่านมีความประสงค์จะชี้แจงตอนใดก็กรุณาแจ้งให้ทราบนะครับ มีคำขอร้องมาเพิ่มเติมนิดหนึ่งครับ ผู้ที่ไม่อภิปรายกรุณาสวมหน้ากากอนามัยนะครับ

(นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : คุณชัยวุฒิ เชิญเลยครับ

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ก็ขอประท้วงท่านประธานเกี่ยวข้องกับผู้อภิปรายท่านที่ผ่านมาซึ่งผมก็ให้เกียรติท่านนะครับ ไม่ได้ลุกขึ้นมาประท้วงในขณะที่ท่านพูด เพราะส่วนหนึ่งผมก็พยายามจับประเด็นแล้วก็ฟังไม่ทันเหมือนกัน เพราะว่าสับสนในวิธีการอภิปรายของท่าน และที่สำคัญผมว่ามันไม่ตรงกับในรายงาน ผมก็อ่านรายงานมาแล้วดูที่ท่านอภิปรายมันไม่ตรง อย่างที่ท่านประธานกล่าวนะครับว่าอยากให้อภิปรายอยู่ในเรื่องของการรับทราบรายงาน ซึ่งรายงานนี้มันเขียนชัดว่ารายงาน ปี ๒๕๖๒ ท่านก็ไปพูดถึงว่ามีโควิด (COVID) ระบาดต้นปี ๒๕๖๓ แต่จะให้เขาไปปรับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งรายงานนี้มันรายงานของฉบับปีที่แล้ว ต้องรับรองเนื้อหาของปีที่แล้ว ท่านไปเอาโควิด (COVID) ซึ่งเกิดในปัจจุบันมาโยงก็ยิ่งสับสนเข้าไปอีก อย่างนี้เป็นต้น ก็ฝากท่านประธานช่วยควบคุมการประชุมให้อยู่ในรายงาน เพื่อผมติดตามจะได้ฟังและเข้าใจด้วย ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ผมก็ไม่ได้ท้วงอะไร เพราะว่าให้โอกาสสมาชิกแล้วก็เห็นว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ แล้วท่านเองก็เป็นคนรับปากว่าจะเป็นคนคุมเวลา แต่ว่าท่านเกินไป ๑๐ กว่านาที แต่อย่างที่เรียนแล้วว่าคือเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ เพราะฉะนั้นเมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะอภิปรายก็ยินดีอนุโลมตามเวลาให้ตามที่ได้ขอไว้ แต่ว่าขอให้คุมเวลาที่ไม่เกินมากเกินไป ๒. ก็อยู่ในประเด็นแล้วก็เจ้าหน้าที่ขอย้ำอีกครั้งหนึ่งถ้าท่านมีความประสงค์จะชี้แจงตอนไหนก็กรุณาแจ้งให้ทราบ

(พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ ได้ยืนและยกมือขึ้น)

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ขออนุญาตครับท่านประธาน ขอประท้วงผู้ประท้วงเมื่อกี้ครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านสุพิศาล เชิญครับ

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ต้องขอประทานโทษท่านประธานครับ ผม พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ต้องประทานโทษครับที่จริงแล้วมันเกินไปตามที่ท่านพูดจริงครับ แต่มีความจำเป็นครับ และสำคัญที่ผมบอกว่าผมไม่ได้อ่านเล่มนี้มา ผมกราบเรียนว่าเล่มนี้ผมอ่านทั้งเล่มครับ และอ่านก่อนที่จะวางบนโต๊ะนี้ครับ สิ่งที่ผมบรรยายไปดูในหน้าที่ผมบอกเริ่มต้น ๔๕๔ ที่ผมเกี่ยวไว้และมีคำว่าอีเมนเซอร์ (eMENSCR) แล้วจุดประเด็นเสี่ยงทั้งหมดอยู่ในหน้าสุดท้ายของท่านที่เขียนคอมเมนต์ (Comment) ไว้ ขอบคุณครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ครับไม่เป็นอะไรครับ ผ่านไปแล้ว ต่อไปท่านอับดุลอายี สาแม็ง เชิญเลยครับ

นายอับดุลอายี สาแม็ง (ยะลา) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายอับดุลอายี สาแม็ง ส.ส. จังหวัดยะลา พรรคประชาชาติ ผมต้องขออนุญาตจากท่านประธานว่าจากการที่เราได้รับรายงานสรุปการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีนั้น ผมก็จะขออนุญาตท่านประธานพูดเป็นบางประเด็นเพราะเนื่องจากเนื้อหามันมีเยอะเรามีเวลาน้อย

ประเด็นแรกที่ผมอยากจะพูดถึงก็คือด้านความมั่นคง มีอยู่ข้อหนึ่งเขาบอกว่าประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุขดี อันนี้ก็ตรงตามที่รัฐบาลเคยพูดมาอยู่เสมอจะคืนความสุขให้กับพี่น้องประชาชน สรุปของปี ๒๕๖๑ เขาบอกว่าประชาชนมีความสุขในระดับที่ ๕๖ ของโลก จากการที่มีการประเมินความสุขของพี่น้องประชาชนทั่วโลก ๑๕๖ ประเทศ เราอยู่ที่ระดับ ๕๖ ตรงนี้ก็เป็นความภาคภูมิใจในเรื่องของการรายงาน แต่ว่าก่อนหน้านี้เมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ผมมีข้อมูลในเรื่องของการตรวจความสุขของพี่น้องประชาชนในประเทศทั่วโลก ตอนนั้นประเทศไทยอยู่ในระดับที่ ๒๕ ของโลก ในขณะที่ประเทศมาเลเซียอยู่ระดับที่ ๓๘ แล้วก็ประเทศอินโดนีเซียอยู่ระดับที่ ๒๘ ของโลก ก็ถือว่าในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมาเราก็ยังไม่ได้ประสบความสำเร็จในเรื่องของการที่จะมีตัวชี้วัดในเรื่องของความสุขของพี่น้องประชาชนทั้งโลก ทีนี้จากการรายงานผมว่ามันจะสวนทางกับสิ่งที่มันเป็นความจริง ถ้าเราเปรียบเทียบกับ ๑๐ ปีที่ผ่านมาท่านประธาน ทีนี้ในตอนนั้นที่บอกว่าประเทศไทยอยู่ที่ระดับ ๒๕ นั้น ก็มีการตรวจสอบว่าประเทศไหนที่มีความสุขที่สุดในโลกก็มีประเทศหนึ่ง ผมอาจจะไม่เคยได้ยินมาก่อนในเรื่อง ๑๐ ปีที่ผ่านมาก็คือประเทศวานูอาตู ท่านประธานก็คงจะรู้จักประเทศที่อยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งมีประชากรอยู่เกือบ ๓๐๐,๐๐๐ คน เขามียุทธศาสตร์ว่าอย่างไร เขาบอกว่าให้ทุกคนในประเทศของเขานั้นมีความคิดหรือมีความปรารถนาดีต่อทุกคนในประเทศ ทุกคนจะมีความเป็นห่วงประเทศชาติ ทุกคนมีความเป็นห่วงญาติพี่น้องที่อยู่ร่วมชาติของเขา ในเมื่อเป็นลักษณะของการมียุทธศาสตร์ลักษณะอย่างนี้ทำให้ทุกคนในประเทศนี้เขามีความสุขที่สุดในโลกอย่างที่ปรากฏเมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ถ้าประเทศไทยของเราสามารถดำเนินการตามลักษณะอย่างนี้ได้ผมคิดว่าประชาชนก็อาจจะมีความสุขที่สุดในโลกก็ได้ โดยวิธีคิดใหม่ อาจจะกำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มเติมเข้าไปว่าในรอบ ๒๐ ปีข้างหน้าให้ทุกคนในประเทศนี้คิดแบบมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยนะครับ

ทีนี้มาดูในเรื่องของความมั่นคงด้านการเกษตร การขยายตัวของมวลรวมภาคการเกษตรนั้นมีการเพิ่มขึ้นแค่ ๐.๑ เปอร์เซ็นต์ เขาบอกว่าสาเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถที่จะเพิ่มผลผลิตมวลรวมเนื่องจากราคายางเพิ่มขึ้น อันนี้ก็ตามข้อเท็จจริงนะครับ ปีที่มีการบอกตัวเลขเป็นปี ๒๕๖๑ ในรอบ ๑๐ ปีอีกเช่นกันราคายางพาราเมื่อ ๒๕๕๑ ก็ราคาเพียง ๓๔.๑ บาท พอถัดมาอีก ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ราคายางก็อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๒๙ บาท ๓๖ สตางค์ พอมาปีที่มีการรายงานความมั่นคงของราคาด้านพืชผลทางการเกษตร

เมื่อปี ๒๕๖๐ ราคายางก็ตกลงมาอยู่ที่ ๓๔.๕๑ ก็แสดงว่าส่วนหนึ่งผมอาจจะมีความรู้สึกน้อยใจอยู่เหมือนกัน เนื่องจากว่าผมอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกยางพาราแล้วก็มีผลผลิตด้านการเกษตรเป็นจำนวนมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศเหมือนกัน แต่เนื่องจากว่าเราไม่มีการดำเนินการโครงการให้เพิ่มราคาในเรื่องของยางพารา ทำให้ราคาเหล่านี้ตกต่ำลงไป ทำให้มวลรวมของภาคการเกษตรโดยรวมของประเทศตกลงไปด้วย อันนี้น่าจะต้องมีวิธีการ อย่างเช่น รัฐบาลที่ผ่านมาว่าดำเนินการในรอบ ๒๐ ปีนั้น ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีที่ผ่านมาอาจจะมีการไปอุดหนุนในเรื่องของเงินช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรชาวสวนยาง ตรงนั้นก็ไม่ได้เพิ่มเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมที่จะมาเป็นตัวประเมินในเรื่องของความมั่นคงด้านการเกษตรเลย เราอาจจะใช้งบประมาณที่มันสูญเปล่า ถ้าจะมาบอกตัวเลขในเรื่องของเหล่านี้ ทีนี้มันมีอยู่อย่างหนึ่ง วิธีการที่แก้ปัญหาด้วยวิธีการที่จะให้มีวิสาหกิจเกษตรจากฐานรากชีวภาพและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ตรงนี้ผมเห็นด้วยในเรื่องของวิธีการที่รัฐบาลดำเนินการ แต่ว่าเนื่องจากว่าวิสาหกิจเหล่านี้เขาพูดถึงเป็นตำบล ๆ ก็เห็นด้วยจริง ๆ นะครับ อย่างเช่นว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เขาดำเนินการเป็นวิสาหกิจประมาณ ๒๘ วิสาหกิจในพื้นที่ ๒๗ ตำบลของประเทศไทย พอมาปี ๒๕๖๒ มีวิสาหกิจ ๒๗ วิสาหกิจของ ๒๕ ตำบลของประเทศไทย ----------

ตรงนี้มันเป็นตัวเลขที่เป็นสัดส่วนที่เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์มันน้อยมากนะครับท่านประธาน ในเมื่อตำบลในประเทศไทยมี ๗,๐๐๐ กว่าตำบล แล้วก็ดำเนินการในเรื่องของวิสาหกิจเหล่านี้แค่ ๒๘ ตำบลในปีแรก แล้วก็เพิ่มเป็น ๒๗ ตำบลในปีที่ ๒ ถามว่าในช่วงระหว่าง ๕๐ กว่าตำบล ถ้า ๒ ปีรวมกันแล้วมันยิ่งห่างมากกับคำว่า ๗,๐๐๐ ตำบลทั่วประเทศ ตรงนี้แสดงว่าในยุทธศาสตร์ชาติการที่จะมองให้เกิดเรื่องของเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานให้เกิดมีการพัฒนาจริง ๆ ซึ่งผมคิดว่าวิสาหกิจเหล่านี้น่าจะช่วยประเทศชาติได้มาก เพราะว่าครั้งที่ผ่านมาเราก็มีการพูดถึงว่าวิสาหกิจก็คือส่วนหนึ่งของเอสเอ็มอี (SMEs) ของประเทศทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ ๔๓ เปอร์เซ็นต์ ตรงนี้ก็น่าสนใจนะครับ แต่ว่าที่ผ่านมายุทธศาสตร์ ๒๐ ปีเอาใจใส่กับเรื่องนี้มากน้อยแค่ไหน ก็อย่างที่เห็นเป็นตัวเลขว่าปีหนึ่งทำแค่ ๒๘ ตำบล และปีที่ ๒ ทำแค่ ๒๗ ตำบล เหล่านี้เป็นเรื่องที่น้อยมากนะครับท่านประธานครับ

ทีนี้พอพูดถึงเรื่องอีกอย่างหนึ่งที่บอกว่าเป็นเศรษฐกิจของชาติในเรื่องของระเบียงเศรษฐกิจที่อยู่ตามชายแดน คือผมอาจจะยกประเด็นของจังหวัดภาคใต้ว่าการที่จะทำเรื่องของระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้มันก็ต้องเริ่มจากระบบการขนส่งที่มีผลต่อการขนส่งไม่ใช่เฉพาะแค่ในประเทศ ต้องขนส่งระหว่างประเทศด้วย ผมอาจจะเห็นว่าเรื่องของการที่จะพัฒนาที่ผ่านมาผมตรวจดูในรายงานเขาไม่ได้พูดถึงเลยในเรื่องของการเตรียมการที่จะทำเรื่องของการขนส่งโลจิสติกส์ (Logistics) ระหว่าง ๒ ภูมิภาคในซีกของอันดามันแล้วก็ซีกของอ่าวไทย ผมเห็นว่าถ้ามีการสำรวจอย่างแท้จริงซีกของอ่าวไทยนั้นเราก็ยังมีพื้นที่ที่พูดถึงในระดับของโลก ณ วันนี้ว่าไหล่ทวีปของทวีปเอเชียนั้นอยู่ที่ประเทศไทย อยู่ที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีร่องน้ำลึกอยู่ประมาณ ๗ เมตรห่างจากชายฝั่งทะเลอยู่ประมาณ ๒ กิโลเมตรนะครับ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ดีที่สุด แต่ว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้บรรจุเลยในเรื่องของการพัฒนาการขนส่งเพื่อไปสู่โลจิสติกส์ (Logistics) ระหว่างประเทศ และไม่ได้พูดถึงในเรื่องของศักยภาพของด้านภูมิศาสตร์ที่มีศักยภาพต่าง ๆ นี้เป็นต้น พยายามที่จะทำในจุดที่ห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณ ๗-๘ กิโลเมตร ซึ่งจะต้องไปลงทุนจำนวนมาก ผมคิดว่าเหล่านี้ก็อยากจะฝากไปถึงรัฐบาลในการที่จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีในอนาคตข้างหน้านั้นว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเอามาเกี่ยวข้องในเรื่องของการเป็นข้อมูลในการพัฒนาประเทศชาติเพื่อให้เกิดการดำเนินการขนส่งระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ณ วันนี้

เราก็มีปัญหาในเรื่องของการขนส่งระหว่าง ๒ ภูมิภาค ภาคอันดามันแล้วก็ภาคอ่าวไทย อย่างต่อเนื่องตลอดหลาย ๑๐ ปีที่ผ่านมา ผมก็เห็นศักยภาพอย่างหนึ่งโดยไม่ต้องคิดอะไรมากเลยนะครับ ว่าถ้าเราสามารถสร้างท่าเรือที่ฝั่งจังหวัดสตูลได้ สร้างท่าเรือที่จังหวัดปัตตานี ที่ผมบอกว่าไหล่ทวีปที่ว่าเมื่อสักครู่นี้นะครับ แล้วก็ใช้ระบบการขนส่ง ๔ เลน (Lane) ที่มีอยู่แล้วจากจังหวัดสตูลไปถึงจังหวัดปัตตานี ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องของการที่ให้เกิดความรวดเร็วในเรื่องของการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ (Logistics) ที่จะให้เกิดประโยชน์ในเรื่องของการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในรอบ ๒๐ ปีข้างหน้า ซึ่งมันช้าเกินไปนะครับท่านประธาน ๒๐ ปีมันไม่ใช่น้อยเลยนะครับ เราคิดว่าถ้าเราทำลักษณะสิ่งที่มันมีอยู่แล้วนะครับก็สามารถที่จะพัฒนาได้เร็วขึ้น อาจจะไม่ใช่ ๒๐ ปีนะครับ ๒๐ ปีเรายังมีเวลาที่จะทำอย่างอื่นอีกมากมายนะครับ สิ่งเหล่านี้ผมอยากจะเพิ่มเติมให้กับท่านประธานว่าการกำหนดยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีนั้นผมจะขอเน้นเลยนะครับว่าจะต้องเริ่มจากพื้นฐานที่เป็นศักยภาพด้านภูมิศาสตร์จริง ๆ ณ วันนี้เราฝืนความเป็นภูมิศาสตร์ที่มีอยู่ว่าไปพัฒนาในจุด อย่างเช่นว่าบางจุดผมอาจจะไม่ขออนุญาตพูดในที่ตรงนี้นะครับ เดี๋ยวจะหาว่าเราไปคิดไม่ดีต่อเรื่องของการดำเนินการในปัจจุบัน แต่ผมอยากจะเน้นนะครับว่ามีจุดหนึ่งที่สำคัญในเรื่องของการทำโลจิสติกส์ (Logistics) ที่เชื่อมต่อระหว่างแปซิฟิก เชื่อมต่อระหว่างอ่าวไทยกับอันดามันก็คือที่ที่ตำบลน้ำบ่อ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ----------

ตรงนั้นเป็นไหล่ทวีปซึ่งมีจุดที่มันห่างจากชายฝั่งประมาณ ๒ กิโลเมตร ซึ่งมีล่องน้ำลึกอยู่ประมาณ ๗ เมตร ตรงนี้ก็สามารถที่จะทำท่าเรือขนาดใหญ่ที่จะไปสู่ในภูมิภาคของเอเชียได้ ก็ต้องขอขอบคุณท่านประธาน ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านอับดุลอายี ต่อไปคุณจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ ครับ

นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ (ฉะเชิงเทรา) : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าท่านณัฐวุฒิ บัวประทุม เพื่อนสมาชิกผมที่แจ้งความประสงค์จะอภิปรายเอาไว้ พอดีท่านติดลงมติสำคัญในคณะกรรมาธิการจึงฝากเรื่องเนื้อหามาให้ผมอภิปรายแทน เพราะฉะนั้นผมจะใช้เวลาของท่านณัฐวุฒิ บัวประทุม ด้วยครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ไม่ครับ เวลาใครก็ของคนนั้น ท่านพูดไปไม่ได้ไปห้ามเวลา อนุโลม แต่ว่าไปเอาเวลาคนอื่นมาบวกด้วยไม่ได้ครับ

นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ (ฉะเชิงเทรา) : ได้ครับ อย่างไรท่านฝากเรื่องมาแล้วเดี๋ยวจะขออนุญาตพูด ท่านประธานครับ ผม จิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดฉะเชิงเทรา พรรคก้าวไกลครับ ท่านประธานครับ เพื่อประหยัดเวลาแล้วก็เป็นประโยชน์สูงสุดผมขออนุญาตที่จะแสดงความคิดเห็นแบบตรงไปตรงมา ว่ากันด้วยเนื้อหา ๒ เล่มนี้ก็ไม่ได้ต่างกันมาก ข้อสังเกตของผมก็ไม่ได้สำคัญอะไรมากมาย อย่างเช่นปัญหาเรื่องตัวชี้วัด ตัวเลขที่ไม่อัปเดต (Update) การวิเคราะห์เปรียบเทียบที่สลับไปสลับมาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ส่วนความเป็นห่วงของท่าน ๖ ประเด็นท้าทายผมก็เห็นด้วยเป็นเรื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนจริง ๆ แต่ท่านก็รู้ดีครับว่าภายใต้กลุ่มอำนาจกลุ่มนี้ตัวเลขของท่านในปีหน้าก็ทำได้ดีที่สุดก็อยู่เท่าเดิม ความเป็นไปได้สูงที่สุดคือมันลดลง ผลลัพธ์หลายตัวที่ท่านนำเสนอมันก็คล้ายกับความรู้สึกของคนทั้งประเทศอยู่บ้าง อย่างเช่นรายได้เฉลี่ยต่อคนที่เพิ่มขึ้นแล้วความเหลื่อมล้ำลดลง ผมก็ไม่รู้ว่าท่านไปวัดประเทศไหน แต่ว่าท่านเอาจีดีพี เพอร์ แคพิตา (GDP per capita) มาฟันธงไม่ได้ว่าการกระจายรายได้มันดีขึ้นจริง ถ้าท่านพูดแบบนี้มันก็หมายความว่าคนจังหวัดระยองทุกคนมีรายได้ปีละ ๑ ล้านกว่าบาท เพราะตัวเลขมันว่าอย่างนั้น ตัวเลขการกระจายอำนาจดีขึ้น แต่ ๗๐ ล้านคนในประเทศไม่รู้มีใครบ้างที่จะรู้ว่าเราจะได้เลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อไร

ท่านบอกว่าห่วงประเด็นการค้า ประเด็นกีดกันทางการค้า แต่เจ้านายท่านจะเอาซีพีทีพีพี (CPTPP) อยู่ ในเรื่องความพร้อมของกองทัพในการรับมือภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ชื่ออย่างเท่ครับ ท่านชมว่าดีเยี่ยมอยู่ในอันดับที่ ๒๐ กว่า ๆ ของโลก ถ้ามันยอดเยี่ยมขนาดนี้ผมว่าปีหน้าเราตัดงบซื้ออาวุธออกให้หมดเลยไหมครับ ผมเกรงว่าปีหน้าตัวเลขท่านมันจะทะลุกราฟขึ้นไป ทะลุกระดาษขึ้นมาทิ่มตาคนอ่าน แล้ววิกฤติทุกมิติ ทุกรูปแบบ ทุกระดับความรุนแรงมันครอบคลุมไปถึงวิกฤติโควิด-๑๙ (COVID-19) ท่านคิดว่าโควิด-๑๙ (COVID-19) มันเป็นวิกฤติหรือเปล่า แล้วถ้าเป็นวิกฤติท่านเอาดัชนีมิลิทารี สเตรงท์ (Military strength) มาใช้ชี้วัดได้ต่อไปไหมครับ แต่ก็นั่นแหละที่ท่านทำที่เหลือมาก็โอเค (OK) ครับ วิเคราะห์ดีหลาย ๆ อย่าง ผมก็ชื่นชม รูปเล่มก็สวยดี เนื้อหาส่วนแรกก็ประมาณนี้ แต่มันก็เท่านั้นครับท่านประธาน เพราะว่าสำหรับผมแล้ว รายงาน ๒ เล่มนี้มันยูสเลส (Useless) มาก ๆ เลย เพราะว่าพูดตรง ๆ ครับ รายงานของท่าน ๒ เล่มนี้ไม่ได้ต่างอะไรกับแตงกวา มะเขือเทศ แล้วก็เศษผักกาด ๒-๓ ใบ ที่ต้องบอกว่าจริง ๆ แล้วทั้งยุทธศาสตร์ชาตินั่นแหละที่มันไม่ต่างอะไรกับผักรองจาน ซึ่งมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ ถ้ามีก็ดีครับ แต่ถ้าไม่มีน่าจะดีกว่า ผมเสียดายเงินภาษีประชาชน รูปเล่มสวยงามขนาดนี้ กราฟิก (Graphic) จัดเต็มขนาดนี้ นี่ไม่ใช่เงินน้อย ๆ ทำไมผมถึงบอกว่ามันเหมือนกับผักรองจานครับ เพราะรายงานสภาวันนี้ท่านก็รายงานไปตามที่กฎหมายกำหนดเฉย ๆ ท่านไม่ได้เอาความคิดเห็นไปใช้ประโยชน์หรอก ส่วนผลงานที่ท่านชี้แจงมาในนี้ของท่านนายกรัฐมนตรีประยุทธ์มันก็ประจักษ์อยู่แล้วว่าล้มเหลวมันย้อนแย้งกับหลักการยุทธศาสตร์ที่ตัวเองเขียนด้วยซ้ำ ข้อเท็จจริงที่ท่านว่าทำตามเป้าหมายสำเร็จ ๔ เป้าหมาย จากทั้งหมดเป้าหมายใหญ่ ๓๗ เป้าหมาย ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แผนแม่บท ๑๔๐ เป้าหมาย ท่านทำสำเร็จไป ๑๙ เป้าหมาย ไม่ต้องกังวลครับว่าทำไมปี ๒๕๖๕ มันจะตามแผนหรือเปล่า ท่านจะไปกังวลทำไม มันเป็นไปไม่ได้อยู่แล้วครับ ----------

แต่ประเด็นสำคัญของผมคือข้อเสนอแนะ ซึ่งเดี๋ยวมันจะกลายเป็นแผนดำเนินการเล่มส้ม ๆ เล่มนี้นะครับ ซึ่งผมรับไม่ได้เลย ข้อเสนอแนะที่ท่านปีนบันไดเขียนออกมาเสียย้อนแย้งอ่านไม่รู้เรื่องเลย ในเมื่อข้อเท็จจริงที่ท่านว่านี้มันสำเร็จแค่ ๔ เป้าหมายจาก ๓๗ เป้าหมาย เข้าเป้า ๑๙ เป้าหมายจาก ๑๔๐ เป้าหมาย แทนที่ท่านจะโทษการบริหารที่มันผิดพลาด แทนที่จะโทษนโยบายที่มันผิดเพี้ยน ใน ๒ เล่มนี้ไม่มีเลยไม่ได้พูดถึงเลย เหมือนท่านมองไม่เห็นพวกเขา ในรายงานนี้ท่านยัดเยียดบาปให้แพะอยู่ ๓ ตัว แพะตัวแรกชื่อว่าปัจจัยภายนอก ทำราวกับว่าประเทศเรามีปัญหาปัจจัยภายนอกอยู่ประเทศเดียวในโลก แพะตัวที่ ๒ คือระบบราชการที่ห่วยแตก แต่ท่านก็เห็นว่าเจ้านายท่านแต่ละคนนี่เข้าประชุมกันวันหนึ่งหลายคณะ พวกเขาเป็นเทพเจ้าแห่งมติครับ คลอดมติวันหนึ่งเยอะแยะไปหมด ข้าราชการไม่มีทางทำทันหรอกครับ ยังออกกฎหมายบอกให้ราชการคิดยาว ๆ คิดวันต่อวันยังเอาตัวไม่รอดเลยครับ ข้าราชการไทยเลยเป็นพวกคิดสั้นคิดน้อยครับ เพราะถ้าคิดนานไม่มีเวลามานั่งทำรายงานให้ท่านอ่าน พวกเขาเป็นผู้ป่วยเรื้อรังแล้วครับ ยังยัดเยียดภาระให้พวกเขาไม่หยุด ถ้าให้ข้าราชการไทยเอามติออกไปขายเอาเงินมาเข้าคลังได้ประเทศเราไม่ต้องกู้ไปอีก ๒ ชาติ ๓ ชาติเลยครับ แพะตัวสุดท้ายครับ แพ้ตัวที่ท่านพยายามยัดเยียดบาปของชาติมาให้คือแพะชื่อว่าประชาชน ท่านมองว่าที่เราพลาดเป้าเยอะแยะไปหมดเพราะประชาชนไม่รู้ ประชาชนไม่เข้าใจ ตามไม่ทัน ล้าหลัง พูดง่าย ๆ คือมองว่าตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่มันย่ำแย่ขนาดนี้เป็นเพราะประชาชนโง่ ต้องรีบจัดการโดยด่วน รายงานเล่มนี้เลยมาพร้อมกับแผนดำเนินการที่เป็นโครงการจัดทำหลักสูตรเสริมสร้างนู่นนี่นั่น อบรมนู่นนี่นั่น สร้างความตระหนักรู้ ปลูกความคิด เพื่ออะไรครับ ก็เพื่อให้ประชาชนต้องเป็นอย่างที่ท่านบอกให้เป็น ต้องเชื่ออย่างที่ท่านสั่งให้เชื่อ แล้วต้องคิดอย่างที่ท่านต้องการให้คิด แล้วถ้าประชาชนเชื่อแล้วก็ฟังอย่างที่ท่านบอก ถ้าเราไม่ดื้อเราก็จะพร้อมที่จะเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ตามที่ท่านบอก ประทานโทษครับ เราอยู่ในศตวรรษที่ ๒๑ มา ๒๐ กว่าปีแล้วครับ เพราะฉะนั้นนี่ไม่ใช่รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูป แต่นี่คือรายงานความประพฤติของประชาชนคนไทยที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งของท่าน

ลองมาดูด้านการเกษตรท่านบอกว่าอะไร ท่านแก้ปัญหาด้วยการจัดอบรมยกระดับเกษตรกรให้กลายเป็นเกษตรปราดเปรื่องและเกษตรแม่นยำ ทำเกษตรผ่าน

แอปพลิเคชัน (Application) ท่านเป็นใครครับ ทำไมท่านช่างแสนรู้เหลือเกิน ท่านคิดว่าท่านเรียนจบดอกเตอร์แล้วจะปลูกต้นไม้เก่งกว่าเกษตรกรหรือครับท่านถึงจะไปสอนเขา ปัญหาเขาไม่ใช่เรื่องเทคโนโลยี ปัญหาเขาไม่ใช่เรื่องโนว์ฮาว (Knowhow) ปัญหาเขาคือที่ทำกิน ปัญหาเขาคืออุตสาหกรรมแย่งน้ำเขาไปหมด ปัญหามันอยู่ตรงหน้าท่านแท้ ๆ ทำไมท่านมองไม่เห็น ปัญหาการกระจายอำนาจท่านจะแก้ด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตื่นตัว ความโปร่งใสในการเลือกตั้งถ้าจะแก้ด้วยการประชาสัมพันธ์ การเตรียมการก่อนเลือกตั้งและการประชาสัมพันธ์การตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ปัญหาการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยท่านจะแก้ด้วยสร้างความรับรู้ความเข้าใจกับประชาชน เรื่องสิทธิและหน้าที่พลเมือง สรุปคือประชาชนมันโง่ท่านเลยต้องสอน เพราะเขาไม่รู้สิทธิของตัวเอง มันต้องประชาสัมพันธ์เพราะว่าเขาไม่ตามข่าวสาร ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม แผนดำเนินการท่านคืออะไรรู้ไหมครับจะให้ความรู้พื้นฐาน เสริมองค์ความรู้ด้านการเงิน ให้ทำบัญชีครอบครัว ให้วางแผนการใช้เงินของประชาชน ผมถามอีกครั้งท่านคิดว่าท่านเป็นใครจะไปสอนคนในประเทศนี้วางแผนการใช้เงิน คนไทยส่วนใหญ่หาเช้ากินค่ำ ทำงานเงินเดือนชนเดือน พวกเขาพกเงินออกจากบ้านไปทำงานซื้อข้าว ๑ จาน น้ำ ๑ ขวด ค่ารถเมล์ ค่าวินมอเตอร์ไซค์ กลับถึงบ้านเงินหมดพอดีกับที่เตรียมไว้ พวกเขาบริหารจัดการเงินได้ดีกว่าพวกท่านเยอะ พวกเขาจัดการบริหารเงินได้แทบจะอันดับต้น ๆ ของโลกเลยละ ปัญหาคือทำไมท่านไม่คิดว่าทำอย่างไรให้พวกเขาเหลือเงินมากกว่า คิดดูถ้าเขาไม่เก่งเรื่องการบริหารเงินเขาจะอยู่รอดภายใต้การบริหารของผู้นำแบบนี้ได้อย่างไร เขาอยู่มาได้นี่เขาเก่งมากนะครับ แล้วท่านมาปิ๊งไอเดีย (Idea) ว่าจะต้องสอนอบรม ว่าจะสร้างความตระหนักรู้เรื่องการออมให้กับประชาชน

อันนี้เป็นมุขใช่ไหมครับ ท่านคงไม่ได้หมายความอย่างนั้นจริง ๆ ใช่ไหมครับ ท่านน่าจะแยกแยะออกได้ใช่ไหมว่าระหว่างเงินออมน้อยกับไม่มีเงินจะออมมันต่างกัน ปัญหาคือพวกเขาไม่เหลือเงินให้ออมครับ ไม่ใช่ว่าเขาออมไม่เป็น ด้านความอยู่ดีมีสุขของสังคมไทย ท่านวิเคราะห์ว่าปัญหาใหญ่ของประเทศคือความแตกแยกทางความคิดของประชาชน ท่านประธานอ่านถึงตรงนี้ผมนิ่งไปเลยครับ ผมไม่สามารถคอนโทรล (Control) ร่างกายได้แล้ว นี่ท่านมองว่าประชาชนคือตัวปัญหาได้อย่างไร นี่มันไม่ใช่ปัญหาของประเทศด้วยซ้ำ มันไม่ใช่ปัญหาด้านความอยู่ดีมีสุขของสังคมไทยหรอกครับ แล้วมันก็ไม่ใช่ปัญหาความแตกแยกทางความคิด มันแค่ปัญหาความแตกต่างทางความคิด ซึ่งมันไม่ได้เป็นปัญหาที่ทำให้ความแตกแยกในสังคมเกิดขึ้นได้เลย นี่มันสะท้อนว่าในความคิดท่านนั้นท่านไม่ได้ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของสังคมเลย ประเด็นต่อเนื่องไปที่เรื่องการเพิ่มความรุนแรงในสังคม ความรุนแรงในทางการเมือง ความรุนแรงระดับชาติ ซึ่งท่านจะแก้ปัญหานี้ด้วยโครงการสร้างความตระหนักรู้กับประชาชน กับโครงการฝึกอบรมตำรวจควบคุมการชุมนุม โอ้โฮ สรุปประชาชนใช่ไหมครับที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงในสังคม ประชาชนใช่ไหมที่แบกอาวุธสงครามเข้ามาในเมือง แล้วที่ตายกันเกลื่อนเป็นศพของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งหมดเลยใช่ไหมครับ ท่านกำลังจะบอกว่าการรวมตัว การแสดงออกทางความคิดของประชาชนเท่ากับความรุนแรงหรือครับ ทำไมคนประเทศนี้มันแย่ขนาดนี้ ผมไม่เข้าใจ นอกจากจะโง่ไม่ติดตามข่าวสารใช้เงินไม่เป็น ออมเงินก็ไม่เป็น สร้างแต่ความแตกแยก แล้วยังเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในสังคมอีก ท่านประธาน ถ้าคำว่าชาติมันหมายถึงประชาชนจริง ๆ ผมคิดว่าทัศนคติแบบนี้เหมาะสมกับคำว่าชังชาติที่สุด ท่านประธานหลังจากที่ผมฝืนอ่าน ๒ เล่มนี้จนจบได้ซึ่งผมก็ยอมรับว่ามันแชลเลนจ์ (Challenge) ผมมากเลยที่จะอ่านจนจบได้ ผมไม่เห็นประชาชนอยู่ใน ๒ เล่มนี้เลยครับ ไม่เห็นอำนาจของประชาชนเขียนไว้ในนี้เลย ผมอ่านไปผมเห็นแต่ภาพพลทหารที่ต้องเตรียมตัวให้พร้อมรับคำสั่งจากเจ้านาย เขียนบท เขียนสคริปต์ (Script) ไว้ให้หมดว่าต้องทำอะไร คิดอะไร เป็นอะไร ต้องเชื่ออะไร เพราะในทัศนคติของท่านตัวฉุดรั้งความเจริญมันคือประชาชน ท่านถึงบอกว่าประเทศเราจะต้องมีแผนล่วงหน้า ๒๐ ปี ว่าด้วยอะไรบ้าง ยุทธศาสตร์ ๖ ด้านพร้อมกับแผนแม่บท ๒๓ แผน เป้าหมายใหญ่ ๓๗ เป้าหมาย ๑๔๐ เป้าหมายรอง ๑๗ เป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๖๙ เป้าประสงค์ที่สัมพันธ์

๓ เป้าหมายหลักในการปฏิรูปประเทศ แผนการปฏิรูปประเทศอีก ๑๒ ด้าน แผนปฏิรูปการดำเนินงานอีก ๑๗๓ เรื่อง กิจกรรมประเด็นย่อยอีก ๑,๒๒๙ กิจกรรม กับอีก ๖ ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาตามกรอบ ๔ ยุทธศาสตร์ที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุน ๑๖ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ๑๙ แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ โอ้โฮ แล้วทั้งหมดนี้มาในรูปแบบของกฎหมายที่บังคับให้ทุกคนต้องทำ ถึงตรงนี้ผมหาคำอุทานไม่ออก ผมไม่เคยคิดว่าตัวเองจะต้องฝืนอ่านอะไรที่ไร้สาระขนาดนี้มาก่อน ท่านประธาน แผนยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมดนี้มันคือนวนิยายที่รวบรวมเอาคำพูดสวยหรูมาไว้รวมกันมากที่สุดในโลก นิทานเจ้าหญิงเจ้าชายโลกสวยที่เคยอ่านกันตอนเด็ก ๆ กลายเป็นสีเทาไปเลยถ้าจะมาเทียบกับรายงานแบบนี้ ปกติแล้วคนที่มีจินตนาการสูง ๆ เขาจะเป็นคนอ่อนไหว แต่ท่านต้องเป็นคนที่พิเศษมาก ๆ เลยท่านที่เขียนโครงการแบบนี้ได้ เพราะท่านเป็นคนที่มีจินตนาการสูงที่มีจิตใจเข้มแข็งมาก ขนาดผมเป็นคนอ่านผมเอาตัวเกือบไม่รอดกว่าจะอ่านจบ ท่านไม่ใช่คนธรรมดาแน่ ๆ ครับ จริง ๆ แล้วหน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรจบปริญญาเอกน่าจะมากที่สุดในประเทศนี้ พวกท่านผ่านทีสิส (Thesis) กันมาหมดแล้ว ลองคิดดูถ้าท่านถือเล่มนี้ไปเป็นวิทยานิพนธ์จะผ่านไหมครับ ท่านรู้อยู่แก่ใจครับ ในขณะที่เครื่องยนต์กลไก เทคโนโลยีบ้านเรามันก็พัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ท่านไปซื้ออะไหล่มาตุนไว้ ๒๐ ปี ผมว่าสนิมกับปลวกกินไปตั้งแต่ ๕ ปีแรกแล้ว ประชาชนจำนวนมาก พวกเราพรรคก้าวไกลไม่เข้าใจทำไมต้องมาคิดแทนกันขนาดนี้ ทำไมท่านถึงฉลาดแสนรู้ขนาดนั้น อนาคตของชาติไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรรมการยุทธศาสตร์ไม่กี่คนนะครับ จริง ๆ แล้วมันขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญด้วยซ้ำ อำนาจของประชาชนไม่มีเลยในการวางแผนอนาคตตัวเอง ไหนบอกอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ----------

ท่านคิดว่าประเทศนี้เป็นของเล่นของนายทหารหรือครับ ที่จะคิดวิธีบริหารแบบลวก ๆ หยาบ ๆ และคิดว่าตัวเองจะทำอะไรกับประชาชนก็ได้ ท่านประธานครับ ประชาชนพวกเขาเจ็บจนชินแล้วครับ มันชินชา ปากเขาพูดไม่ได้เพราะท่านปิดไว้ แต่ว่าพวกเขาไม่ได้ลืม พวกเขาไม่เคยลืม ถ้าท่านยังทำแบบนี้กับประชาชน ยังมองประชาชนเป็นพลทหารต่อไป ผมเชื่อว่าไม่นานครับ อีกไม่นานเกินรอที่จะเห็นพลังของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะสะท้อนความเจ็บปวดที่พวกท่านได้ให้กับพวกเขาไว้กลับไปหาท่าน ซึ่งท่านจับคูณสิบ คูณร้อย คูณพันเข้าไปเลย นั่นคือสิ่งที่ท่านจะได้รับ ขอเวลาอีกไม่นานครับแล้วแผ่นดินที่งดงามจะคืนกลับมาแน่นอนถ้าถึงวันนั้น ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านใช้เวลาประมาณ ๑๔ นาที ขอสลับไปที่คุณนพดล แก้วสุพัฒน์ครับ

นายนพดล แก้วสุพัฒน์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายนพดล แก้วสุพัฒน์ สมาชิกพรรคพลังท้องถิ่นไท แบบบัญชีรายชื่อ ขอพูดถึงรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๒ จากที่ดูรายงานสรุปทางด้านยุทธศาสตร์ ผมอยากจะมองถึงว่าแผนทำไว้ได้ละเอียดแต่ว่าในสัดส่วนของ ๒๓ แผนนี้ก็คงจะดูเฉพาะบางแผนที่อาจจะหารือเพิ่มเติมว่ามันยังไม่ครบถ้วนในสิ่งที่ทำ อย่างเช่นในเรื่องของความมั่นคง ก็มีแผนที่ดำเนินการไปหลาย ๆ ด้าน แต่ว่าเปอร์เซ็นต์ที่รายงานมาในแต่ละปีก็ยังได้ไม่เยอะ แล้วก็ไม่รู้ว่า ๕ ปีนี้จะได้ครบไหม ในส่วนของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ผมมองดูที่ประกาศไปทั้งหมดแล้วตามแผนก็จะมีปัญหาในเรื่องของการบูรณาการแผนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินการ ที่แจ้งว่ายังทำไม่ทันเพราะว่ากฎหมายบางเรื่องยังไม่ได้ออกมา แต่งบประมาณที่นำไปบริหารในแต่ละโครงการไม่มีรายละเอียดตรงนี้กับรายละเอียดที่ทำสำเร็จ ก็อยากจะฝากให้ผู้ทำช่วยดูในส่วนตรงนี้ด้วย ส่วนในเรื่องของปฏิรูปผมคิดว่าเรามี ๖ ด้านที่จะปฏิรูปไม่ว่าจะด้านการเมืองกับการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งผมมองว่าตรงนี้เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในระดับพื้นที่กับส่วนราชการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แล้วเรามีงบที่จะบูรณาการในหลาย ๆ กระทรวงเข้าด้วยกัน แต่ระดับกฎหมายที่จะให้มีอำนาจเข้าไปร่วมกันบริหารไม่ว่าจะเรื่องของภารกิจนั้น ในเรื่องของงบประมาณ ในเรื่องของบุคลากรที่จะทำ ยังไม่มี

กฎหมายรองรับในส่วนของการกระจายอำนาจที่จะลงในพื้นที่ เรามีท้องถิ่นทั่วประเทศ ๗,๐๐๐ กว่าแห่งซึ่งมีอำนาจหน้าที่คล้าย ๆ กับส่วนราชการ แต่ว่าการบูรณาการร่วมกันยังไม่มีกฎหมายออกมาให้ชัดเจนว่าจะร่วมกันแบบไหน ผมคิดว่าที่ตั้งงบประมาณไว้ในเรื่องของการบูรณาการก็บูรณาการเฉพาะในส่วนของราชการตัวเองเสียมากกว่า ทั้ง ๆ ที่ภารกิจนั้นต้องไปเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ ซึ่งอันนี้ก็อยากจะฝากทางคณะกรรมการที่จัดทำแผนนี้ควรที่จะใส่แผนในเรื่องของการปรับปรุงแก้ไข เพราะมิฉะนั้นแล้วจะต้องไปรอแก้ไขหลังจาก ๕ ปี การดำเนินการบูรณาการตรงนั้นในการใช้งบประมาณจะไม่ได้ประโยชน์อะไรกับพี่น้องประชาชนมาก เพราะว่าทำแค่ในส่วนเดียว จะทำให้ในส่วนของท้องถิ่นเองซึ่งผมคิดว่าทำภารกิจซ้อนอยู่กับส่วนราชการทั้งหมดนั้นที่มีภารกิจ ไม่ว่าจะถ่ายโอนหรือตามอำนาจหน้าที่ ----------

ผมคิดว่าในส่วนตรงนี้การปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินควรที่จะมีกฎหมายรองรับในความเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรที่อยู่ในส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เพราะว่าแต่ละปีเราตั้งงบประมาณลงไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแผนทั้งข้างบนและในส่วนของข้างล่างคือในส่วนของท้องถิ่นก็จะต้องทำให้สอดคล้องกัน แต่เวลาตรวจสอบในเรื่องของการใช้งบประมาณไม่ค่อยสอดคล้องกัน เพราะว่าต่างคนก็ต่างมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากศูนย์ข้อมูลที่ได้พูดถึงเรื่องจะทำในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีก็ยังไม่ได้เห็นว่ามีศูนย์ข้อมูลรวมที่เป็นระบบเทคโนโลยีที่สามารถจะเข้าถึงได้ ซึ่งผมเองก็ยังคิดว่าในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเราเอง อย่างน้อยควรที่จะเข้าถึงระบบฐานข้อมูลดิจิทัล (Digital) ของหน่วยงานของท่านก็ยังไม่มีว่าจะเข้าไปด้วยอย่างไร มีรหัสที่จะเข้าไปดูไหมว่าแต่ละรายการที่จะต้องเข้าไปดูในเรื่องของแต่ละโครงการที่บริหาร เมื่อผ่านงบประมาณไปแล้วการใช้งบประมาณนั้นผมคิดว่าน่าจะเปิดให้พี่น้องประชาชนอย่างน้อยตัวผู้แทนเองควรจะได้เข้าถึงในฐานข้อมูลนั้นได้อย่างถูกต้องและได้อธิบายให้กับพี่น้องประชาชนได้ทราบ ในส่วนตรงนี้เองก็คงจะฝากไว้ว่าในหลาย ๆ ด้านก็ทำดีอยู่แล้ว แต่ว่าไม่ชัดเจนในเรื่องรายละเอียดโครงการและงบประมาณที่จะใช้เป็นสัดส่วนเท่าไร แล้วก็การเข้าถึงในระบบเทคโนโลยีตรงนี้ผมคิดว่าจะเป็นฐานข้อมูลที่จะนำไปใช้แล้วก็ไวต่อการเข้าถึงของประชาชนอีกทางหนึ่งนะครับ ก็ต้องขอขอบคุณผ่านท่านประธานในโอกาสนี้ด้วยนะครับ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณนภดลนะครับได้รักษาเวลา ขณะนี้มีผู้เข้าชื่อขออภิปรายเพิ่มขึ้นเป็น ๑๖ ท่านนะครับ ก็เตือนอีกครั้งหนึ่งว่าแม้จะอนุโลมก็ตามแต่ว่าพยายามระมัดระวังเวลา ดูแล ควบคุมเวลาตัวเองด้วยครับ เข้าใจว่าการคุมเวลาของตัวเองนั่นก็ต้องมีประสิทธิภาพความสามารถของแต่ละคน แต่ว่าโดยจำนวนคนก็ต้องเผื่อเวลาไว้เผื่อเพื่อน ๆ ด้วย ต่อไปผมขอเรียนลำดับของคุณกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ เชิญคุณหมอครับ

นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ (มหาสารคาม) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพกระผม นายแพทย์กิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม พรรคเพื่อไทย วันนี้จะขออภิปรายรายงานสรุปผลการดำเนินงานยุทธศาสตร์ชาติ

ประจำปี ๒๕๖๒ นะครับ ซึ่งเรื่องยุทธศาสตร์ชาติก็มีความคิดเห็นในหลายเรื่องนะครับ เพราะว่าบางอย่างก็คิดว่ายุทธศาสตร์ชาติทำให้เรามีธง มีแผนที่ ในการเดินทางไป แต่บางทีก็อาจจะทำให้เกิดข้อจำกัดในการที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตนะครับ ทำให้เราอาจจะทำให้แผนที่เราทำไว้อาจจะไม่เหมาะสมนะครับ ในส่วนของผมจะอธิบายก็คือเรื่องของการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบในประเด็นที่ ๑๙ นะครับ ซึ่งผมคิดว่าเรื่องน้ำเป็นเรื่องสำคัญของประเทศไทย น้ำคือชีวิตนะครับ เรื่องน้ำผมความรู้สึกว่าเรายังให้ความสำคัญ รัฐบาลยังให้ความสำคัญในการลงทุนในการจัดการนี่น้ำหนักยังไม่เพียงพอถ้าเทียบกับเรื่องของการพัฒนาในเรื่องของการแข่งขันในระดับชาติ ระดับเศรษฐกิจเรื่องเออีซี (AEC) หรือเรื่องอื่น ๆ นะครับ ซึ่งคนในชนบทก็จะเป็นห่วงนะครับว่าน้ำเราเพียงพอหรือเปล่านะครับ ซึ่งตอนนี้เป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจนนะครับ จากการที่ผมได้อ่านรายงานของท่านว่าจากรายงานดัชนีของธนาคารพัฒนาเอเชียเอดีบี (ADB) บอกว่าไทยเป็นอันดับ ๒ เป็นอันดับที่มีความมั่นคงบางส่วนนะครับ โดยคะแนนเพิ่มขึ้นจาก ๔๗.๙ เป็น ๕๔.๔ ----------

สะท้อนว่าประเทศไทยมีความมั่นคงด้านน้ำเพิ่มขึ้น โดยมีประเด็นที่ท่านให้มาอยู่ ๕ ประเด็น ก็คือความมั่นคงด้านอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากระดับ ๓ เป็นระดับ ๔ ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น คือภัยแล้ง น้ำท่วม ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งตอนนี้มีอยู่ ๖๔ ท่านอยากได้ ๘๐ แล้วก็ระดับความมั่นคงน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้น แล้วก็ระดับความมั่นคงในการบริหารจัดการน้ำในเขตพื้นที่เศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งผมอยากพูดคือเรื่องของการบริหารน้ำในเขตชนบท ซึ่งในรายงานท่านทำไมเขียนรายงานของพื้นที่เศรษฐกิจนำเรียนว่าการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เศรษฐกิจที่ท่านเขียนไว้ก็คือว่ามีการเพิ่มขึ้น ๑,๓๑๔ ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มขึ้นจาก ๘๐,๙๙๘ ล้านลูกบาศก์เมตรเป็น ๘๒,๔๑๒ ลูกบาศก์เมตร แต่ผมอยากนำเรียนท่านว่าในพื้นที่อีสาน พื้นที่ชลประทาน ๑๓ เปอร์เซ็นต์ ภาคกลาง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องแอเรีย (Area) ท่านไม่ได้พูดในเป้าหมายเลยว่าท่านจะลดความเหลื่อมล้ำของอีสาน ของภาคเหนือ ของอะไรได้อย่างไร ท่านต้องมีเป้าหมายชัดเจนว่าการพัฒนาชนบทนี่ท่านมีน้ำนะครับ ท่านไม่ต้องไปแจกเงิน มีน้ำ ชาวบ้านเขาทำนา ทำเกษตรกรรมได้ เขามีแต่ให้เพิ่มขึ้น ท่านไปสังเกตนะครับว่าระดับน้ำกับระดับรายได้ของประชากรมันจะรีเลต (Relate) กัน เพราะฉะนั้นแล้วการพัฒนาเรื่องน้ำนี่ต้องให้ความสำคัญมากกว่านี้ เพราะฉะนั้นในทุกมิติที่เกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ผมอยากให้ท่านคิดถึงน้ำ แม้กระทั่งงบกระตุ้นเศรษฐกิจ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท บางทีท่านจะไปอบรม สัมมนาอะไรอย่างนี้ ผมยังเสียดายเลยนะครับ ชิม ช้อป ใช้ ๑๑,๐๐๐ ล้านบาท ท่านไปเจาะน้ำบาดาล น้ำสิ่งต่าง ๆ หรือหลุมขนมครกต่าง ๆ ตามพื้นที่ทุกพื้นที่กระจายให้ทั่ว ผมคิดว่าท่านจะแก้ปัญหาเรื่องน้ำได้อย่างดี ซึ่งพื้นที่ชลประทานที่บอกว่าถ้าท่านตั้งเป้าว่าอีสานในพื้นที่ชลประทาน ปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ปี ๒๕๖๘ เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ท่านควรจะมีเป้าหมาย ไม่ใช่เฉพาะอีสานนะครับ เหนือ ใต้ กลาง ทั้งหมด แต่ท่านต้องแก้คนที่มีความรุนแรงมากกว่าคนที่ไม่มีความรุนแรงนะครับ น้ำหนักต้องไม่เท่ากัน ซึ่งอันนี้คือสิ่งที่อยากให้ท่านเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ นอกจากการเหลื่อมล้ำในพื้นที่ระดับภาค ผมอยากให้ท่านดูทางจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านอย่างน้อยในแต่ละหมู่บ้านเขามีน้ำอุปโภคบริโภค ถ้าที่ไหนไม่มีน้ำอุปโภคบริโภค ผมคิดว่าท่านต้องให้ ถ้าเขาไม่มีบ่อก็ต้องให้บ่อ ไม่มีน้ำบาดาลก็ต้องให้น้ำบาดาล ผมคิดว่าเรื่องของน้ำ

มีความสำคัญ แล้วก็ผมเจอนะครับ ภัยแล้งมา ผมก็ต้องไปเอารถขนน้ำไปที่หมู่บ้านประจำนะครับ อันนี้คือสิ่งที่เกิดขึ้น ทำไมท่านไม่แก้ปัญหาเหล่านี้ให้เกิดความสำเร็จแล้วก็เป็นไพรออริตี (Priority) แรก ๆ ในเรื่องของการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งทางชนบทต้องเรียกว่าจำเป็นมากนะครับ แล้วก็งบ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาทนี่ บางทีท่านบอกว่าต้องต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาทไหม ผมคิดว่าอย่าไปคิดเรื่องเงินว่าเท่าไรเลยครับ ขอให้มันพัฒนาในชนบทให้มันได้ ไม่ว่าจะเป็น อบต. หรือเทศบาล หรืออะไรต่าง ๆ ที่เขาสามารถจะนำเงินไปขุดบ่อนำเงินไปเพิ่มพื้นที่ที่จะเป็นการรับน้ำให้เขาเพิ่มขึ้น สรุปก็คือเรื่องน้ำท่านต้องกำหนดเคพีไอ (KPI) เช่นสาธารณสุขนี่บอกว่างบสาธารณสุขที่เหมาะสมนี่ ๑๗-๒๐ ของงบประมาณ ตอนนี้งบสาธารณสุขประมาณ ๑๖ กว่า งบน้ำนี่ผมคิดว่าท่านต้องเวต (Weight) นะครับ บางทีอีอีซี (EEC) รถไฟฟ้าอะไรท่านไปเยอะ อยากให้ท่านกลับมาเรื่องของชีวิตของคนทั้งประเทศ คือเรื่องน้ำนี่ท่านยังไม่สามารถจะแก้ได้แล้วท่านจะไปทำอะไรที่มันแอดวานซ์ (Advance) กว่านั้นมันคงลำบากนะครับ แล้วภัยแล้งคะแนนของเราต่ำสุดนะครับ ๒.๑ จาก ๕ คะแนน

การพัฒนาแหล่งน้ำถือว่ามีความสำคัญ ส่วนเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำมี ๒ เรื่องใหญ่ ๆ เรื่องสามัญธรรมดาก็คือเรื่องของการขุดบ่อ การเพิ่มพื้นที่รับน้ำ แต่เรื่องเมกะโพรเจกต์ (Megaproject) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโขง เลย ชี มูล ทำอุโมงค์ผันน้ำอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าอันนั้นเป็นเรื่องในอนาคตที่จะต้องทำ แต่ว่าก็อยากให้ท่านให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น แต่จริง ๆ ผมมีประเด็นด้านสาธารณสุขอะไรต่าง ๆ ก็นำเรียนว่าจะไปอภิปรายในเรื่องของหลักประกันสุขภาพต่อไป ก็ขอนำเรียนท่านแค่นี้ครับ ขอบคุณมากครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณหมอครับ คุณหมอรักษาเวลาอย่างดียิ่ง ต่อไปคุณจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ แล้วหลังจากนั้นก็จะเป็นคุณผ่องศรีจะได้เตรียมตัวครับ เชิญเลยครับ

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (เชียงใหม่) : ท่านประธานที่เคารพ ผม จุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดเชียงใหม่ พรรคเพื่อไทย ขออภิปรายในเรื่องของการรับทราบรายงานผลสรุปการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๒ ซึ่งต้องขอบพระคุณทางฝ่ายของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติที่มาชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎรแห่งนี้ แต่ผมต้องออกตัวไว้ก่อนว่าผมเองก็อภิปรายเรื่องนี้มาหลายครั้งแล้ว ตั้งแต่เปิดสมัยประชุมมาเมื่อปีที่แล้วมาถึงปีนี้ ไม่แน่ใจว่ารอบที่ ๓ หรือรอบที่ ๔ แล้ว ที่เราได้มีโอกาสพบกันในฐานะที่เป็นสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนกับท่านที่เป็นคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ผมเองแสดงความชัดเจนมาตั้งแต่เบื้องต้น จริง ๆ แล้วตั้งแต่ก่อนมีการเลือกตั้งด้วยซ้ำว่าผมเองไม่เห็นด้วยกับกระบวนการ ซึ่งประเทศไทยจะมียุทธศาสตร์ชาติถึง ๒๐ ปี เพราะเราเชื่อว่าการวิเคราะห์ การประเมิน การวางแผน ๒๐ ปี ภาคธุรกิจเอกชนเขาไม่ทำกันหรอกครับ รวมถึงประเทศไทยเองในเรื่องของประเทศชาติเราวางแผนอย่าว่าแต่ ๒๐ ปีเลย แค่ปีหน้าเรายังมองไม่เห็น วันนี้ผมว่าคำอภิปรายของผมในอดีตที่ผ่านมามันก็สะท้อนมาส่วนหนึ่ง นั่นก็คือเหตุการณ์โควิด (COVID) ที่มันเกิดขึ้น มีเหตุการณ์โควิด (COVID) เข้ามากระทบกับประเทศชาติและกระทบกับเรื่องของเศรษฐกิจเป็นวงกว้างไม่มีใครคาดเดาได้ ยุทธศาสตร์ชาติต้องเรียนด้วยความเคารพว่าตัวยุทธศาสตร์เองก็ไปไม่เป็นเหมือนกัน เพราะไม่สามารถที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงของโลกในสภาวะที่มันเกิดขึ้นได้

หลังจากนี้ยังจะมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่มันจะหนักขึ้น หรือว่าจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางภูมิทัศน์ ภูวิสัยต่าง ๆ ในเรื่องของการทำมาค้าขายของพี่น้องประชาชน ในเรื่องการดำรงชีพของพี่น้องประชาชน ซึ่งมันจะเกิดขึ้นตามมาอีกมากมาย และไม่สามารถที่จะรองรับได้ด้วยยุทธศาสตร์ซึ่งมันตายตัว มันต้องมีความเป็นไดนามิก (Dynamic) มันต้องมีความพร้อมที่จะหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง รองรับกับความเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาชน อันนี้เป็นประเด็นของผม ต้องเรียนอย่างนี้ว่าผมอ่านยุทธศาสตร์ชาติที่ท่านนำเสนอมาเป็นหนังสือหนา ๔๐๐-๕๐๐ หน้า อ่านเกือบหมดแต่อ่านด้วยความเร็ว ต้องขอกราบประทานอภัยเพราะว่าเวลามีน้อยเราเพิ่งได้เอกสารกัน ๒-๓ วัน ผมเองก็พยายามอ่านให้ได้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามต้องเรียนอย่างนี้ว่าพอมาดูแล้วบางครั้งผมก็ต้องติงนิดหนึ่ง แน่นอนการรายงานตามกฎหมายมันมีที่จะต้องรายงานต่อสภาทุกไตรมาส แต่เรื่องลักษณะนี้ที่เป็นลักษณะของยุทธศาสตร์ถ้าท่านจะสามารถเร่งกระบวนการ เร่งความเร็วในการทำการรายงานของท่านได้จะเป็นประโยชน์ เพราะว่าการรายงานอย่างเช่นอันนี้เป็นเรื่องของปี ๒๕๖๒ เข้ามาถึง ไม่ทันการณ์แล้วครับ วันนี้โลกมันเปลี่ยนไปแล้ว สถานการณ์วันนี้กับวันนั้นที่เราจะมาอภิปรายตามเนื้อหาในหนังสือที่ท่านได้มอบให้มันไม่ทันกับสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถจะปรับแก้อะไรได้ทัน เพราะฉะนั้นวันนี้เรามีความจำเป็นจะต้องเร่งกระบวนการเพื่อที่การรายงานต่อสภาจะได้เร็วขึ้นและทันต่อเหตุการณ์ขึ้น ก็ขอฝากท่านไว้เป็นประเด็นเพื่อที่ในอนาคตเมื่อนำเข้ามาบรรจุแล้วเราจะได้พิจารณาให้ทันท่วงที แล้วก็ฝากผ่านท่านประธานสภาด้วยว่าในกรณีที่มีเรื่องลักษณะเกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ชาติหรือการปฏิรูป เราจะไม่ให้เรื่องเหล่านี้ไปต่อท้ายแล้วรอการพิจารณา บางครั้งรอเป็นเดือน ๆ ๒ เดือนเพื่อที่จะเข้ามาคงไม่ทัน มันอาจจะเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนกว่าเรื่องอื่นที่จะเร่งนำเข้าพิจารณา และให้สภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นนะครับ

ในรายงานของท่านเองผมก็เน้นในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ของมัน ผมดูแล้วก็ไม่แน่ใจว่าข้อมูลพื้นฐานส่วนมากท่านก็จะเอามาจาก สศค. บ้าง จะเอามาจากเอกสารวิชาการต่างประเทศ มีเวิร์ล อิโคโนมิก ฟอรัม (World Economic Forum) มีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต่าง ๆ ---------- - ๓๐/๑

แต่ข้อมูลเหล่านี้ต้องเรียนด้วยความเคารพ ผมเชื่อว่าท่านก็พยายามเลือกในส่วนที่ทำให้มันดูดีขึ้น ทั้งที่จริง ๆ แล้วผลสะท้อนอยากจะให้จับในเรื่องของเรียล เซกเตอร์ (Real sector) มากขึ้น จับในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของประชาชนมากขึ้น ถ้าดูตัวเลขของท่านในเรื่องของผลสัมฤทธิ์มีอยู่ ๖ ด้าน ด้านความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เรื่องขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความเท่าเทียมเสมอภาค ความหลากหลายทางชีวภาพ และประสิทธิภาพในการบริหารของภาครัฐ สรุปชื่อย่อ ๆ นะครับ ขอประทานโทษด้วย ทุกด้านนี้คะแนนดีขึ้นหมดเลยในปีนั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงพี่น้องประชาชนที่อยู่เขาสัมผัสได้ว่าปัญหาต่าง ๆ มันมี เรื่องชีวิตความเป็นอยู่ อยู่ดีมีสุข ถามว่าอยู่ดีมีสุขขึ้นจริงหรือไม่ สัมประสิทธิ์ที่ท่านใช้ในเรื่องของการคิดคำนวณผมก็ยังงง เพราะว่าดัชนีนี้ไม่เห็นหน่วยงานอื่นเขาจะหยิบไปใช้กันเท่าไร ดัชนีเขาเรียกว่าดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ก็เห็นแต่หน่วยงานของท่านก็คือตัวคณะกรรมการยุทธศาสตร์ที่หยิบมาจับใช้ ในขณะที่เราไม่รู้ต้นตอว่ามาจากไหน เราไม่รู้ว่ามันเป็นดัชนีที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับประเทศ ในระดับโลกมากน้อยเพียงไร มันก็มีลอย ๆ อยู่ที่เดียวตรงนี้ มันเปรียบเทียบได้ยาก เปอร์เซ็นต์ออกมาบอกอยู่ที่ ๘๐ จุด ไม่รู้ว่าเป็นเปอร์เซ็นต์หรือไม่ด้วยซ้ำ เรียกว่า ๘๐ บ้าง ๗๐ บ้าง เราตอบไม่ได้เลยว่าสุดท้ายแล้วความหมายของมันมันคือดีหรือไม่ดีมากน้อยเพียงไรกับประชาชน ในขณะที่สิ่งที่ผมอยากจะให้ท่านได้ใช้ในอนาคตก็คือเอาอารมณ์ความรู้สึกของพี่น้องประชาชนเป็นตัวจับ หาดัชนีที่มันสามารถชี้วัดได้จริงว่าวันนี้คนเขารู้สึกอย่างไร ถ้าท่านหยิบตัวนั้นมาใช้มันน่าจะสะท้อนอะไรได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ผมขอข้ามไปเรื่องของภาคการเกษตรเพราะว่าพื้นที่ของผมในจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ซึ่งพี่น้องประชาชนพึ่งพาภาคการเกษตรเป็นหลัก อันนี้จะเห็นได้ชัดเลยว่าภาคการเกษตรของเราเป็นจุดอ่อนมาโดยตลอดในส่วนของการพัฒนาประเทศ ในส่วนของการไปช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ทั้งที่พี่น้องประชาชนที่อยู่ในภาคการเกษตรมีจำนวนมากที่สุด อันนี้เราก็รับทราบกันดีมาโดยตลอด วันนี้จีดีพี (GDP) ในส่วนของภาคการเกษตรผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคการเกษตรอยู่ที่ ๖๐๐,๐๐๐ กว่าล้านเท่านั้นเอง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ตกอยู่ประมาณสัก ๔ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) ประเทศไทย หมายความว่าอะไร หมายความว่าคนประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทยมีส่วนร่วมอยู่ในผลิตภัณฑ์มวลรวม

หรือมูลค่าทางเศรษฐกิจแค่ ๔ เปอร์เซ็นต์ แล้วเขาไปแบ่งกัน นั่นก็คือช่องว่างทางเศรษฐกิจ ช่องว่างทางรายได้ ความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งเป้าประสงค์ของท่านที่ตั้งไว้ให้เติบโตเฉลี่ยในส่วนของภาคการเกษตรอยู่ที่ ๓.๘ ๓.๘ หมายความว่าท่านเล็งว่ามันโตกว่าเรื่องของเงินเฟ้ออยู่นิดเดียวเท่านั้นเอง ประมาณ ๑-๒ ไม่เกิน ในความหมายของผมนั่นก็คือถ้าเป้าประสงค์ของท่านคือ ๓.๘ ต่อให้ทำไปอีก ๑๐ ปีความเหลื่อมล้ำในสังคมก็ไม่สามารถหมดไปได้ ยกเว้นท่านจะไปลดปริมาณจำนวนของพี่น้องประชาชนที่อยู่ในภาคการเกษตร อัตราส่วนให้มันต่ำลงมัน จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ความเหลื่อมล้ำในส่วนของภาคเกษตรมันดีขึ้นได้ แต่ผมไม่เชื่อว่ามันจะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นถ้าเราตั้งเป้าน้อย การเติบโตในภาคการเกษตรน้อย สุดท้ายพี่น้องประชาชนที่อยู่ในภาคการเกษตรอย่างที่เป็นอยู่ ผมเชื่อว่าเขาไม่สามารถหลุดจากกับดักความยากจนได้ เขาจะไม่สามารถก้าวขึ้นมาเทียบเท่ากับพี่น้องประชาชนที่มีความร่ำรวย แล้วก็มันจะเกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นในสังคมแบบที่เป็นอยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ แต่หนักไปกว่านั้น นี่ยังไม่รวมเหตุการณ์โควิด (COVID) ที่เกิดขึ้น ปีที่แล้วภาคการเกษตรโตแค่ ๐.๑ เป้าท่านอยู่ที่ ๓.๘ โต ๐.๑ หมายความว่าความล้มเหลวในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติภาคการเกษตรในปี ๒๕๖๒ มันเด่นชัดเป็นอย่างยิ่ง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อยากจะฝากให้เห็นถึงความสำคัญ ถึงแม้ว่าผมจะได้เกริ่นในเบื้องต้นว่าผมเองไม่เห็นด้วยกับการทำยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี เพราะผมเชื่อว่าสุดท้ายมันไม่เป็นยุทธศาสตร์ที่จะสามารถนำพาประเทศออกไปจากปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อท่านอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่มีภารกิจรับผิดชอบก็ขอฝากท่านครับ พี่น้องประชาชนอีกหลายคนเขาก็ยังตั้งความหวังว่าไม่ว่าอย่างไรก็ตามกระบวนการขับเคลื่อนของภาครัฐจะเป็นผ่านทางยุทธศาสตร์ จะผ่านทางงบประมาณ จะผ่านทางแขนขาหน่วยงานของภาครัฐต่าง ๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตามลงไปก็จะช่วยกับพี่น้องประชาชน ก็อยากจะฝากท่านให้เน้นย้ำถึงความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะพี่น้องประชาชนที่เขาถือแต้มต่อที่น้อยกว่าคนทั่วไป เช่นพี่น้องที่อยู่ในภาคการเกษตรเป็นต้น ขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณจุลพันธ์ ใช้เวลาไปประมาณ ๑๐ นาที ต่อไปก็เป็นคุณผ่องศรี แซ่จึง หลังจากนั้นก็คุณนิกร จำนง จะได้เตรียมตัวครับ เชิญคุณผ่องศรีครับ

นางผ่องศรี แซ่จึง (ศรีสะเกษ) : ท่านประธานที่เคารพคะ ผ่องศรี แซ่จึง จังหวัดศรีสะเกษ เขต ๘ พรรคเพื่อไทย ขออภิปรายในส่วนของสิ่งที่ดิฉันกำลังมองเห็นว่ามันเป็นปัญหาที่ปฏิรูปจริงหรือเปล่า เพราะอันนี้มันอยู่ในยุทธศาสตร์ของประเทศ แล้วก็เป็นเรื่องอยู่ในส่วนของการปฏิรูปประเทศไทยด้วย ปัญหาที่ดินค่ะ ประเทศไทยมีที่ดิน ๓๒๑ ล้านไร่ เป็นของภาครัฐ ๑๘๘ ล้านไร่ และเอกชน ๑๓๘ ล้านไร่ ซึ่งคิดเป็นของภาครัฐประมาณ ๕๗ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ภาคเอกชน ๔๒ เปอร์เซ็นต์ ออกโฉนดไปแล้ว ๓๑.๔ ล้านโฉนด ๑๒๗ ล้านไร่ โดยกระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มคนและกลุ่มนิติบุคคลประมาณ ๕๐ ราย คิดเป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด ๔๘ ล้านไร่นี่มีเจ้าของแล้วก็ปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า ซึ่งทำให้สูญเสียรายได้ไปประมาณ ๑๒๗,๓๘๔ ล้านบาท ณ วันนี้มีเกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกิน ๘๑๑,๘๙๒ ราย เช่าที่อยู่เช่าที่ทำกิน ๑.๕ ล้านครอบครัว ท่านประธานคะเรื่องของที่ดินเป็นเรื่องที่มีปัญหาซับซ้อนยาวนานมาก เป็นปัญหาที่เกิดโดยรัฐ เป็นปัญหาที่เกิดโดยประชาชน ที่มีรู้กฎ กติกาก็มี คนบุกป่า ป่าบุกคน ซึ่งเหล่านี้มันเป็นปัญหาที่ยาวนานและยังไม่มีวี่แววว่าจะเริ่มต้นกันอย่างไร ดิฉันยังคิดว่าเป็นความเหลื่อมล้ำมากที่สุดในเรื่องของที่ดินทำมาหากิน พี่น้องประชาชนจำนวนมากที่อยู่มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ อยู่ ๆ ก็มีกฎหมายเข้าไปครอบ นั่นก็คือกฎหมายไปรุกที่ทำกินที่อยู่อาศัยเขา ซึ่งขณะนั้นต้องยอมรับว่าการสื่อสารประชาสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนยังด้อยมากเลย เขายังเข้าไม่ถึงทำให้เกิดการเสียโอกาสที่จะประสาน จะเข้าไปติดต่อไปทำเรื่องที่ทำให้ตัวเองมีโฉนดมีอะไรประมาณนั้น เพราะฉะนั้นดิฉันกำลังคิดว่าเราจะต้องทำเรื่องนี้ เบื้องต้นก็คือจะต้องทำความจริงให้ปรากฏว่าปัญหาที่แท้จริงมันคืออะไร ปัญหาคนรุกที่ ที่รุกคน ปัญหา ส.ป.ก. ปัญหาอะไรต่าง ๆ ทั้งมวลจับขึ้นมาโดยนิติศาสตร์และโดยวิทยาศาสตร์ เพื่อให้มันชัดเจนเลยว่าประเด็นไหนคือปัญหาที่แท้จริง ถ้าเราไม่รู้ว่าปัญหาคืออะไรเราจะเดินต่อไม่ได้ เพราะวันนี้มันคลุมเครือ ปัญหามันซับซ้อนเยอะแยะมากเต็มไปหมดเลย แล้วก็ยาวนานแล้วด้วย เพราะฉะนั้นอยากให้ถ้าจะปฏิรูปประเทศจริง ๆ เรื่องที่ดินนี่เป็นเรื่องทรัพย์สินนะคะ เป็นเรื่องความมั่นคงที่ดินนี้ถ้าอยู่แล้ว

ไม่มีเอกสารสิทธิจะไปแปรเป็นทรัพย์สินก็ไม่ได้ ความด้อย เป็นความรู้สึกที่ไม่มั่นคงเลย เพราะฉะนั้นอยากให้รัฐสำรวจให้แท้จริงโดยใช้หลักนิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เอาขึ้นมาวางบนโต๊ะให้รู้ว่าขนาด จำนวน ปริมาณอะไรประมาณนั้นมันคืออย่างไร เสร็จแล้วก็มานั่งดูว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร โดยรัฐจะต้องมีความตั้งใจจริงใจในการที่จะแก้ และรัฐต้องใจกว้าง อะไรที่รัฐทำผิด เจ้าหน้าที่ผิดก็ต้องยอมรับนะคะว่าผิด ถ้าไม่อย่างนั้นมันก็จะแก้ปัญหาไม่ได้ ท่านประธานคะ ดิฉันลงพื้นที่กับคณะกรรมาธิการวิสามัญที่ดิน ลงไปในพื้นที่ที่มีข้อพิพาทกัน มีชาวบ้านรายหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอราศีไศล เขาได้ น.ส. ๓ ก. มา ได้มาแบบถูกต้องนะคะ ได้คุยถามกันลงพื้นที่ด้วยกัน เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ก็บอกว่า น.ส. ๓ ฉบับนี้ออกโดยชอบ แต่มันไปกินพื้นที่ป่า เพราะฉะนั้นก็เลยเกิดการพิพาทกันชาวบ้านส่วนหนึ่งไม่ยอมเพราะว่าเป็นที่ทำกินร่วมกัน คุยกันตั้งนาน คุยกัน แล้วถามว่าออกถูกต้องไหม ก็ยืนยันว่าออกเอกสารสิทธิถูกต้องชอบธรรม เพราะมีคนชี้แนวเขตถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้องเจ้าหน้าที่ที่ดินเขาไม่กล้าออกค่ะ

แต่ในการชี้แนวเขตนั้นมันก็จะบอกประมาณอย่างนี้นะคะ สมมุตินะคะ ที่ทิศเนื้อติดดงบ้านผึ้ง ดงบ้านผึ้งมันอยู่ตรงไหนล่ะคะ ก็มีการไปชี้กันอะไรประมาณนั้น ทีนี้พอมันไปเข้าในพื้นที่ของป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ ตอนนี้ก็ฟ้องร้องกันอยู่และดำเนินการเพื่อจะพูดคุยในเบื้องต้น จับแล้ว ให้ประกันตัวแล้ว อย่างนี้เป็นต้นท่านประธาน มันจะมีอีกเยอะมากมายทีเดียว ถ้าเราไม่เริ่มต้นที่จะแก้ปัญหาโดยเอาความจริงให้ปรากฏก่อน ถ้ามันไม่ใช่ความจริงมันก็จะแก้ต่อไม่ได้ เพราะนั้นดิฉันจึงอยากเห็นการปฏิรูปของประเทศไทยในเรื่องของที่ดินที่จะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลง เริ่มต้นแม้จะช้าแต่ก็ยังดีกว่าไม่ทำเลยนะคะ ท่านประธานที่เคารพ การเยียวยาชาวบ้านดิฉันอยู่กับชาวบ้านเวลาเขาบอกว่าเขาอยู่มาตั้งแต่ ๒๐๐ ปีแล้ว แต่ว่าอยู่ ๆ ก็มาบอกว่าเป็นกฎหมายเข้ามา แล้วเขาก็ออกเอกสารสิทธิไม่ได้ อันนี้มีเยอะมากบางทีเป็นหมู่บ้านเลยนะคะท่านประธาน เรื่องนี้คณะกรรมาธิการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังดำเนินการกันอยู่ว่าจะทำอะไรได้อย่างไร เพื่อเป็นการเยียวยาเพื่อเป็นการช่วยเหลือพี่น้องที่อยู่มาเป็น ๒๐๐-๓๐๐ ปี แต่ว่าไม่สามารถที่จะออกเอกสารสิทธิได้ เพราะว่าปัญหาที่ดินเป็นปัญหาที่มีมายาวนาน แล้วก็เรื่องน้ำเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ดิฉันยังคิดว่าการปฏิรูปมันไปถึงไหนอย่างไร เพราะวันนี้น้ำแห้งไปหมดเลยค่ะ ท่าน ส.ส. หลายท่านอภิปรายไปเยอะแล้วเรื่องน้ำ ดิฉันจะไม่พูดซ้ำ แต่จะบอกว่าถ้าปฏิรูปให้ได้ก็คือคนต้องอยู่ดีมีสุข ทำให้คนมีความสุข ทำให้คนทำมาหากินได้ แต่วันนี้ท่านไปดูเลยค่ะ ถ้าฝนไม่มาอีกสัก ๑ สัปดาห์ ข้าวแห้งตายค่ะ อีสานก็เป็นมาแบบนี้แล้ว ปีที่แล้วทั้งแล้งปุบปับน้ำก็ท่วมมา ท่านคิดดูนะคะว่าแล้วก็มาโควิด (COVID) แล้วก็ พ.ร.ก. ฉุกเฉินชาวบ้านก็ไม่ได้ออกไปทำมาหากิน เงินเยียวยาที่รัฐบาลให้ ๓ เดือน เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เดือนแรกลูกเรียนออนไลน์ (Online) เดือนที่ ๒ ลูกก็โรงเรียนเปิดค่ะ แล้วเดือนที่ ๓ ทำมาหากินก็ไม่ได้ออกไปทำมาหากิน ท่านคะ ๓-๔ คนต่อครอบครัว เดือนหนึ่งใช้ไม่น้อยนะคะ แล้วเขาจะทำอย่างไรเมื่อครบ ๓ เดือนที่รัฐบาลช่วยเขาแล้วนี่ชีวิตเขาจะดำรงอย่างไร เขาจะทำมาหากินอย่างไร คนตกงานนี่ทราบว่าเพิ่มขึ้นจะทำอย่างไรกับตรงนั้นคะท่านประธาน เพราะฉะนั้นการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ประเทศ ดิฉันคิดว่าถ้าตั้งใจทำจริง เราให้กำลังใจนะคะ เรา ส.ส. ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลดิฉันเชื่อเลยไม่มีใครอยากเห็นประเทศชาติเป็นไปในทางที่ล้มเหลว ไม่มีอยากเห็นประชาชนมีความทุกข์

เพราะว่าเราอยู่กับประชาชน เพราะฉะนั้นเราจึงให้การสนับสนุน เราให้กำลังใจ แต่ว่ารัฐจะต้องทำอย่างตั้งใจแล้วก็ขอให้ท่านได้ฟัง ฟังคนที่อยู่ในพื้นที่ หลายเรื่องท่านอาจจะอยู่ในที่ทำงาน ในอะไรที่เขาเรียกว่า หอคอยงาช้าง อะไรก็ว่าไป ในห้องแอร์คอนดิชัน (Air-condition) แต่ขอให้ท่านคนที่อยู่ในพื้นที่ บางทีท่านก็ไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง ความเหลื่อมล้ำ บัตรประชารัฐ บัตรคนจน ท่านจะทบทวนหรือไม่ เพราะว่าบัตรนี้ทำให้คนเป็นทุกข์ และทำให้ความเป็นสุขบางส่วน คนเป็นทุกข์มากกว่าหรือคนเป็นสุขมากกว่าท่านต้องไปดู ท่านต้องเก็บข้อมูล แม้แต่เยียวยา ๕,๐๐๐ บาทก็ยังมีปัญหาเยอะ อยากให้รัฐบาลมองปัญหาเชิงสร้างสรรค์แล้วนำไปแก้ต่อไป แล้วก็เป็นบทเรียน สุดท้ายค่ะท่านประธาน จะต้องสรุปปัญหาในแต่ละเรื่อง สรุปแล้วก็เก็บข้อมูลเพื่อจะนำปัญหานั้นมาวางบนโต๊ะและคิดต่อว่าจะแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เพื่อให้ประชาชนมีความสุขในการที่จะดำรงชีวิตต่อไปในฐานะประชาชนที่เสียภาษีร่วมกัน ขอบพระคุณนะคะท่านประธาน เรื่องน้ำ เรื่องดิน อยากจะให้เป็นเรื่องสำคัญในการปฏิรูปประเทศ ขอบพระคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณผ่องศรีนะครับ ต่อไปท่านนิกร จำนง แล้วหลังจากนั้นก็จะเป็นคุณครูมานิตย์ สังข์พุ่ม เชิญครับ

นายนิกร จำนง (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นิกร จำนง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคชาติไทยพัฒนา ผมขออภิปรายเกี่ยวกับรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาตินะครับ ผมเน้นยุทธศาสตร์ชาติเพราะว่ามันเป็นแกนหลักที่มีปัญหา ปัญหาที่ผมจะนำเสนอนะครับ เสนอย้อนไปถึงโครงสร้างหลักของปัญหาเลย ก็คือว่าปัญหาหลักกรณีความไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปของยุทธศาสตร์ชาตินะครับ ซึ่งผมได้เคยคัดค้านการออกกฎหมายหรือการออกยุทธศาสตร์ชาติมาก่อนแล้ว ก็ขออนุญาตท่านประธานขอฉายคลิป (Clip) ที่ผมพูดไว้เมื่อ ๔ ปีที่แล้วเกี่ยวกับตอนที่กฎหมายนี้กำลังเข้าสภา สปท. ประมาณ ๑ นาทีนิด ๆ ท่านประธานครับ ขออนุญาตคลิป (Clip) ครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดคลิปภาพและเสียง)

นายนิกร จำนง (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ ผมอภิปรายไม่เห็นด้วย แล้วก็มีการโหวต ผมยอมรับอย่างหน้าชื่นตาบานว่าผมได้ ๓ คะแนน ใน สปท. ๓ คะแนนต่อ ๑๙๐ กว่าคะแนน กฎหมายนี้ก็ผ่านไป ผมตามไปตอนให้ความเห็นใน ป.ย.ป. ตอนนั้นท่านชัยชาญ ช้างมงคล เป็นประธาน ก็ยืนยันว่าเราทำแผน ๒๐ ปีไม่ได้อันตรายมาก ในเมื่อหยุดไม่ได้ก็ขอให้ท่านตัดเป็นตอน ๆ ก็ได้ผลครับท่านประธาน ผลก็คือว่ามีการตัดแผนนี้ออกเป็น ๕ ปี ๕ ปี ๕ ปี แล้วก็แก้ไขได้ก็ยังดี ทีนี้เรามาดูว่าในรายงานนี้เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าความเป็นไปที่เปลี่ยนแปลงมันกระทบอย่างไร รูปธรรมของปัญหาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นชัดเจนเรื่องเกี่ยวกับกรณีของโควิด-๑๙ (COVID-19) ยุทธศาสตร์ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปเกินกว่าจะควบคุมได้ ผมยกตัวอย่างว่ายุทธศาสตร์ความมั่นคงขณะนี้เปลี่ยนแปลงไปไม่รู้จะไปไหน ก็คือว่าพื้นฐานอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ เราคอนโทรล (Control) ไม่ได้สถานการณ์ขณะนี้ ด้านการต่างประเทศก็เปลี่ยนแปลงไปสุดขั้ว ขณะนี้ความสัมพันธ์ต่าง ๆ มันไปขึ้นอยู่กับประเทศคุณปลอดภัย ประเทศผมไม่ปลอดภัยอะไร อย่างไร ขนาดการท่องเที่ยวยังต้องมีการเปลี่ยนแปลง ท่านประธานครับยุทธศาสตร์อีกอันก็คือการสร้างความสามารถในการแข่งขันทางด้านการเกษตร ผมมองว่ายุทธศาสตร์ตรงนี้แผนงานตรงนี้เราเป็นพลาธิการของโลก เรามีโอกาสมากมายถ้าเรารู้จักปรับ เป็นไปตามเดิมไม่ได้ เราต้องชิงตำแหน่งตรงนี้ ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมผมเชื่อว่ามันจะอ่อนแรงลงไปมากอาจจะต้องถอย และที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวขณะนี้อยู่บนสันของเหรียญ ไม่รู้จะออกหัวหรือออกก้อย อาจจะออกก้อย คือนักท่องเที่ยวต่างชาติขณะนี้สูญสลายไปหมดแล้วจากกรณีที่เกิดขึ้นนะครับ หรืออาจจะออกหัว มันอาจจะออกหัวได้ถ้าเรามีแผนงานดี ๆ เพราะว่าประเทศไทยสถานการณ์โควิด (COVID) แล้วเราดูแลได้ดีเป็นอันดับ ๒ ของโลก ทำให้นักท่องเที่ยวเขาคิดก่อนว่าจะมาเมืองไทยเพราะรู้สึกปลอดภัย ถ้าเป็นอย่างนี้เท่ากับว่าออกหัว ก็คือว่าเราจะได้เครดิตเราจะได้การท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากหลังจากนี้ แต่ตรงนี้ยุทธศาสตร์จะต้องเปลี่ยนไปในทันที แล้วยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไปมากที่สุดขณะนี้ก็คือเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านสุขภาพซึ่งเราทอป คลาส (Top class) ไปแล้ว

ท่านประธานครับ สุดท้ายที่ผมนำเรียนตอนนี้ก็คือว่าเรื่องเป้าหมายที่เปลี่ยนไปนะครับ แล้วก็ยกตัวอย่างน้อย ๆ เกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์ที่พูดแล้วเมื่อสักครู่ ผมก็เลยคิดจะเรียกร้องว่าถึงเวลาหรือยังที่จะต้องรื้อยุทธศาสตร์ครั้งใหญ่ให้มีสมรรถนะที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งอยากจะให้ใช้ในกฎหมายนี้ที่เขียนไว้ใช้ประโยชน์จาก พ.ร.บ. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ ที่บัญญัติไว้อย่างนี้ มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุก ๕ ปี หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลก สถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการได้ตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้คณะกรรมการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาแก้ไขเพิ่มเติมแล้วก็ดำเนินการ เมื่อการดำเนินการและผ่านกระบวนการในรัฐสภาแล้ว ส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นสามารถเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติได้ ผมก็เรียกร้องว่าถึงเวลาแล้วครับ ที่นี้ประเด็นตรงนี้ใครจะเป็นคนเริ่ม รัฐสภาเป็นคนเริ่มหรือว่าท่านจะเป็นคนเริ่ม ผมเรียกร้องครับว่าเปลี่ยนแปลงเถอะในเมื่อเราเปลี่ยนแปลงได้ สถานการณ์มันเปลี่ยนหมดแล้ว เราอย่าทนอยู่กับสิ่งที่มันเปลี่ยนแปลงแบบนี้แล้วจะนำประเทศไปในอีกทิศทางที่ไม่เหมาะสมนะครับ ก็ขอกราบเรียนเรียกร้องตรงส่วนนี้ต่อเนื่องไปครับท่านประธาน กราบขอบคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านนิกรนะครับ ท่านรักษาเวลาไว้อย่างดี ขอเรียนว่าพวกเราอย่าไปหลงประเด็นนะครับ วาระ ๒.๘ วันนี้คือรับทราบรายงานผลการดำเนินการประจำปียุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๒ นะครับ ขอย้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อประเด็นการอภิปรายจะได้ไม่ออกไปนอกมากเกินไปนะครับ ท่านต่อไปคือคุณครูมานิตย์ สังข์พุ่ม หลังจากนั้นก็เป็นคุณขจิตร ชัยนิคม เชิญคุณครูมานิตย์ครับ

นายครูมานิตย์ สังข์พุ่ม (สุรินทร์) : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ครูมานิตย์ สังข์พุ่ม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดสุรินทร์ พรรคเพื่อไทย วันนี้ผมก็พยายามนั่งฟังในเรื่องของแผนยุทธศาสตร์ชาติแล้วก็การปฏิรูปประเทศ เหตุที่ผมได้ลุกขึ้นมาพูดในวันนี้นั้น จริง ๆ แล้วก็ไม่อยากขึ้นมาพูด แต่ว่าอยากจะฝากไปถึงรัฐบาล

โดยผ่านท่านประธานแล้วก็คณะเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะวันนี้ผมต้องยอมรับว่าสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นยาสามัญประจำบ้านขนาดใหญ่ จนกระทั่งว่าวันนี้ยากำลังจะหมดฤทธิ์ครับ เพราะผมเห็นท่านทำทุกอย่าง เมื่อสักครู่ผมก็มาจากคณะกรรมาธิการงบฟื้นฟู งบเงินกู้ ๑.๙ ล้านล้านบาท ก็มีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเจ้าภาพเป็นผู้ดูแล พอมาแผนปฏิรูปตรงนั้น เมื่อก่อนที่ผมไม่ได้ลุกขึ้นมาเพราะผมถือว่าท่านมีงานไม่เยอะ ก็ได้เขียนยุทธศาสตร์ในเรื่องของการปฏิรูป จริง ๆ ยุทธศาสตร์กับแผนปฏิรูปถ้าให้ดูข้อเท็จจริงกันจริง ๆ แล้วมันคือข้อกำหนดและข้อบังคับของคนที่จะมาบริหารประเทศในโอกาสต่อไป ต้องเดินไปตามกรอบต้องเดินไปตามแผน ๒๐ ปี ไม่มีสิทธิที่จะแตกแถวได้ คุณคิดดีอย่างไร คิดเก่งอย่างไรก็ต้องเดินไปตามกรอบ ไม่เดินไปตามกรอบวันไหนก็มีเรื่องมีราวกัน แต่วันนี้บ้านเมืองมันเปลี่ยนโลกมันเปลี่ยน วันก่อนเราบอกว่า ๒๐ ปี แผนยุทธศาสตร์ชาติที่เขียนไว้นั้นมันใช้ไม่ได้หรอกครับ เพราะมันมองอนาคตไป ๒๐ ปี ยังไม่ถึง ๒๐ ปี แค่ปีกว่า ๆ โควิด-๑๙ (COVID-19) มาเยือนโดยที่ไม่ได้คาดคิด ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด วันนี้ผมอ่านดู ผมศึกษาดูแทบจะต้องปรับทั้งหมดเลย ผมดีใจที่ท่านนายกรัฐมนตรีไปออกทีวีเมื่อคืนวันที่ ๑๗ เดือนนี้ เที่ยวนี้ท่านออกอย่างเท่เลยครับ ทุกครั้งท่านจะยืนอยู่บนสแตนด์ (Stand) แล้วก็เอาออกแอกชัน (Action) คุยโน่น คุยนี่ คุยนั่น มาเที่ยวนี้ท่านนั่งครับ ท่านนั่ง ท่านจะอ่านสคริปต์ (Script) หรือไม่อ่านสคริปต์ (Script) ผมไม่ติดใจครับ เพราะว่าคำพูดที่ออกมาจากท่านนั้นถือว่าเป็นนายแล้ว เพราะเขาบอกว่าคนเราเวลาพูดเสร็จคำพูดเป็นนาย เที่ยวนี้ท่านมาแนวใหม่เลย เป็นนิว (New) นายกรัฐมนตรี แล้วท่านมาพูดถึงนิวนอร์มัล (New normal) ----------

ผมดีใจครับถ้าท่านคิดอย่างนี้ แต่ดีใจยังไม่สุด ก็อยากเห็นท่านปฏิรูปจริง ๆ ไม่อยากเห็นเฉพาะท่านปฏิรูปจากการยืนบนโพเดียม (Podium) แล้วก็ชี้แจง แล้วมาเปลี่ยนสไตล์ (Style) เป็นนั่ง ที่เขาบอกว่าลุ๊ก นิว (Look new) นิว ลุ๊ก (New look) อะไรก็ว่ากันไป ท่านบอกท่านอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูป ต้องปรับปรุงกันขนานใหญ่ ท่านอยากเห็นพี่น้องประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงว่าที่ผ่านมาท่านยอมรับกลางทีวีรวมการเฉพาะกิจว่าท่านไม่ค่อยได้ฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชน สภาพัฒน์เองซึ่งเป็นหน่วยงานเป็นหัวใจของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ไม่ทราบว่าได้ฟังเรื่องนี้หรือเปล่าว่าเสมือนท่านยอมรับว่าไม่ค่อยได้ฟังเหตุฟังผล ฟังเรื่องราวจากพี่น้องประชาชนคนไทย เที่ยวนี้จะเริ่มฟังให้มากทุกภาคส่วน ท่านยกตัวอย่าง ตำรวจ ทหาร นักธุรกิจ ภาคเอกชน ไปถึงครู ท่านบอกต้องมาฟังนายกรัฐมนตรีเริ่มเป็นนักการเมืองมืออาชีพมากขึ้น ก็อยากเห็นท่านได้ทำ จริง ๆ วันนี้การปฏิรูปเรื่องแผนยุทธศาสตร์ชาติไม่จำเป็นต้องไปศึกษาหรอกครับ เพียงแต่ให้รัฐบาลหรือท่านนายกรัฐมนตรีมานั่งฟังพวกเราที่เป็นผู้แทนราษฎรทั้ง ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ ๕๐๐ กว่าคนนี้ เอาแต่เรื่องมาหารือเช้า ๆ นี่ มาบอกกล่าวปัญหานี่ เพราะในสภาแห่งนี้ท่านประธานสภาท่านกรุณาให้ความเมตตาให้ผู้แทนราษฎรหารือ ๒ วัน ท่านจะเห็นปัญหาทุกอณู ทุกสัดส่วนของประเทศ แล้วก็ทุกองค์กร ทุกอาชีพ เอาแค่ไปปรับปรุง หรือถ้าเป็นไปได้ผมคิดว่าสภาพัฒน์มาเอาส่วนตรงนี้ไป หรือเอาญัตติ หรือเอากระทู้สด ตรงนี้ละปฏิรูปกันสด ๆ เพราะปัญหาหลังจากนี้เป็นต้นไปนั้นมันไม่ใช่ปัญหาที่อยู่ในตัวหนังสือที่มากมาย มันเป็นเรื่องของปัญหาปากท้องของพี่น้องประชาชนคนไทย วันนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก และเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อวานท่านรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านรองนายกรัฐมนตรีสมคิดท่านไปพูดกับ ธ.ก.ส. ส่วนเรื่องของการปรับ ครม. ปรับเข้าปรับออกนี่ผมไม่เกี่ยวนะครับ ผมไม่มีส่วนรับผิดชอบด้วยคนอยู่พรรคเพื่อไทย แต่พูดประเด็นท่านก็ออกมายอมรับว่าวันนี้พี่น้องประชาชนที่ลำบาก ที่ตกงาน ต้องกลับไปอยู่บ้าน ๒ ล้านกว่าคน แต่จริง ๆ แล้วมันมากกว่านั้น ท่านจะแก้ไขปัญหาอย่างไร รัฐบาลจะทำอย่างไร แล้วผมก็ดูแล้วโปรเจกต์ (Project) ของท่านที่ท่านให้สัมภาษณ์ ที่ท่านยืนบรรยายส่วนใหญ่มันไม่ตรงกับปัญหาที่มันเกิดขึ้นจริงในชนบท เพราะพวกผมเป็นผู้แทนมาจากชนบท เรารู้ปัญหาของตาสี ตาสา ยายมียายมา ลุงแจ่ม ป้าช้อย เด็กนักเรียน คนเฒ่าคนแก่ เรารู้ปัญหาหมด ผมพยายามดูอย่างเช่น

ตัวอย่างเรื่องน้ำ น้ำนี่เป็นปัจจัยสำคัญโดยเฉพาะพี่น้องภาคอีสาน ผมพูดตลอดในสภาแห่งนี้ ถ้าตราบใดไม่มีน้ำ น้ำคือชีวิต น้ำคือการแก้ปัญหาความยากจน ถ้าไม่มีน้ำไม่ต้องไปคุยเลยครับ เอาเงินเข้าไปวิสาหกิจ วิสาหกิจชุมชนวันนี้มีอยู่ ๑,๐๐๐ กว่าวิสาหกิจชุมชน ที่ทำจริง ๆ ประสบผลสำเร็จก็ไม่เกิน ๒๐ แล้วโอทอป (OTOP) อะไรวันนี้ก็ไปหมดแล้ว ฉะนั้น การเข้าแก้ปัญหาจากส่วนกลางลงไปสู่ส่วนล่างนั้นก็อยู่อย่างนี้แหละครับ สภาพัฒน์ทำแผนยุทธศาสตร์ชาติมา ทำแผนพัฒนาชาติมาไม่รู้กี่ฉบับแล้วครับ แต่ทำไมพี่น้องในภาคอีสานผม พี่น้องประชาชนคนไทยยังจนอยู่ยังลำบากอยู่ ยิ่งกว่านี้ช่วงโควิด (COVID) เกิดขึ้น รัฐบาลก็โยนไปให้โควิด (COVID) ฉะนั้นผมฝากไว้วันนี้ว่าถ้าไม่จำเป็นวันนี้ก็หยุดทำเสีย มีภาระเรื่องอื่นจะทำอีกเยอะ หรือถ้าจะเดินหน้าทำต่อไปก็ปรับปรุงแก้ไขให้ทันยุคทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องปากท้องของพี่น้องประชาชน นี่ยังไม่คุยถึงเรื่องปัญหาการศึกษา ด้วยเวลาจำกัดจริง ๆ ด้วยความเคารพท่านประธาน ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณครูมานิตย์นะครับ ต่อไปท่านขจิตร แล้วหลังจากนั้นก็จะเป็นศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม เชิญท่านขจิตรครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ในเรื่องการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ผมใคร่ขอซักถามโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ โดยผมจะยึดรัฐธรรมนูญ หมวดที่ ๑๖ การปฏิรูปประเทศ แล้วก็มีสาระสำคัญในมาตรา ๒๕๘ ส่วนท่านที่มาชี้แจงท่านจะแบ่งคณะกรรมการของท่านออกเป็นอนุเป็นชุด ๆ ผมคิดว่าผมจะยึดการถามตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นหลัก ถ้าอันใดเข้าประเด็นของท่านก็ตอบนะครับ

ท่านประธานที่เคารพครับ ในการดำเนินการปฏิรูปตามประกาศในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ เอกสารของท่านที่รายงานมา ๒ เล่ม นี่ยุทธศาสตร์ชาติเล่มนี้สวยแล้วก็มีเนื้อหา แล้วก็แผนปฏิรูปประเทศคือเล่มนี้ ผมอ่านหมดแล้วตั้งแต่วันแรกที่ได้มา แล้วผมก็อยู่ในคณะกรรมาธิการวิสามัญเรื่องการปฏิรูปประเทศ ผมขอสรุปสาระสำคัญถามท่าน เพราะว่าผมอ่านทั้ง ๒ เล่มนี้มันไม่ตอบคำถามที่เป็นรูปธรรมที่อยู่ในพื้นที่ว่าได้รับการปรับปรุง ได้รับการปฏิรูปในรอบ ๒-๓ ปีมานี้ หรือปี ๒๕๖๒ มีหน่วยงานใดที่ทำแล้วก็ประชาชนส่วนใดได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปตามที่ท่านรายงาน ข้อที่ ๑ เขาเขียนไว้ในมาตรา ๒๕๘ บอกว่า ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ในด้านการเมืองเขียนไว้มีอยู่ ๕ ข้อ ผมขอถามข้อเดียว ข้อที่ ๑ บอกว่าให้ประชาชนมีความรู้ ความถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้ประชาชนมีส่วนร่วม แสดงออก เคารพประชาชน ให้เคารพประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศในระบอบประชาธิปไตย กรณีที่เกิดขึ้นทั่วทั้งแผ่นดินคือการสกัดกั้นการแสดงออกของประชาชนที่เขาอยากมีส่วนร่วม มีร้อย ๆ กรณีในการที่ไม่ว่านิสิต นักศึกษาประชาชนออกมาชุมนุมล้วนแต่ได้รับการขัดขวางจากอำนาจรัฐทั้งสิ้น ท่านลองบอกมาสิว่ากรณีไหนบ้างที่ท่านส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราได้จัดที่ให้ประชาชนด้วยความเคารพ บอกมา ๑ ๒ ๓ กรณีก็ได้ในทางการเมือง

ประเด็นที่ ๒ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ท่านประธานครับ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เช่นการปฏิรูป ๕ ข้อ ผมขอถามท่านใน (๓) กับ (๕) ท่านบอกว่าจะปรับปรุงระบบการพัฒนาโครงสร้างการบริหารของราชการ ให้ประโยชน์กับประชาชน ท่านประธานครับ ท่านปรับปรุงบริหารปฏิรูปอย่างไร ในช่วงก่อนนี้ดีกว่านี้

แต่ในช่วงนี้เอาตัวอย่างที่อำเภอพิบูลย์รักษ์เขตเลือกตั้งของผม ที่ดินไม่มี ย้ายไปอยู่ที่อำเภอหนองหาน ท่านปรับโครงสร้างอย่างไรครับ อำเภอสร้างคอมไม่สามารถไปทำเรื่องเอกสารที่ดินที่อำเภอได้เหมือนเดิม ต้องไปทำที่อำเภอเพ็ญ ในเรื่องการปรับโครงสร้างราชการผมไม่เข้าใจ ปศุสัตว์หลายอำเภอยุบ การบริการของปศุสัตว์ในพื้นที่ด้อยลง มีเจ้าหน้าที่น้อยลง นี่คืออะไร ปรับปรุงปฏิรูปอย่างไร เพราะท่านบอกว่าสามารถให้ประชาชนได้รับบริการดีขึ้น แต่สิ่งที่ปรากฏมันไม่ดีขึ้น ใน (๕) เรื่องปรับปรุงบริหารราชการแผ่นดิน ท่านบอกว่าจะทำระบบจัดซื้อจัดจ้างให้ป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน ผมฝากไปยังคณะอนุกรรมาธิการไม่รู้ใครรับผิดชอบเรื่องนี้ ตอบผมสิว่าดีขึ้นอย่างไร ----------

ขณะนี้ท่านมีอีบิดดิง (e-Bidding) ผู้รับเหมาเขารู้หมดทั้งประเทศ ทั้งผู้รับเหมาขนาดใหญ่ระดับหมื่นล้านบาทกับผู้รับเหมาระดับหมู่บ้าน ผมได้ยินได้ฟังมาไม่รู้ว่าเท็จจริงอย่างไร แต่ว่าผมเชื่อถ้าท่านมีข้อมูลว่าเป็นไปไม่ได้ท่านบอกมา ท่านรู้ไหมกรมบัญชีกลางขณะนี้ไม่รู้จัดระบบจ้างใคร แต่ผู้รับเหมาสามารถซื้อข้อมูลได้ ซื้อเป็นเปอร์เซ็นต์ งบ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ๑๐ เปอร์เซ็นต์เท่าไร ซื้อได้ คนสุดท้ายเขาจะเสนอเท่าไรเขารู้หมดในวงการผู้รับเหมาประเทศไทยรู้หมด ถามว่าท่านรู้ไหม ท่านทำการปฏิรูปว่าเกิดสิ่งเหล่านี้ มันป้องกันการทุจริตไม่ได้ ท่านอธิบายสิป้องกันอย่างไร

ต่อไปด้านกฎหมาย ท่านบอกว่าปรับปรุงกฎหมาย พัฒนาให้สอดคล้องกับระบบสากล รวมไปทั้งกระบวนการยุติธรรมด้วยก็ได้ ๒ ร่าง ผมถาม ๒ ข้อท่านเขียนมีทั้งหมดด้านละ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ข้อที่ ๒ ด้านกระบวนการยุติธรรม ท่านบอกว่าท่านจะปรับปรุงระบบการสอบสวนให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลกัน ท่านพูดอย่างนี้ แล้ววันนี้ท่านปฏิรูประบบการสอบสวนไปถึงไหนแล้ว ๑ ปีไปถึงไหนแล้ว สอบสวนให้อัยการ ตำรวจร่วมมือกันหรือยัง ยัง ประชาชนสามารถไปกล่าวโทษร้องทุกข์อยู่ทุกสถานีตำรวจ เกิดที่ไหนไปสถานีตำรวจที่ไหนแจ้งความร้องทุกข์ที่นั่นท่านทำหรือยัง ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ก้าวหน้าท่านทำหรือยัง ก็ยัง ประชาชนยังไม่ได้รับประโยชน์การปฏิรูปที่ทำได้ง่าย ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก แต่ท่านก็ยังไม่ทำ ท่านทำอะไรอยู่ในเรื่องกระบวนการยุติธรรม ในเรื่องกระบวนการยุติธรรมท่านเขียนไว้ดีมาก ท่านบอกว่าจะปฏิรูปตำรวจ ท่านบอกว่าจะจัดค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนทำหน้าที่อย่างยุติธรรม ผมมีเพื่อนที่เป็นตำรวจเยอะแยะ บางทีเงินค่าไฟฟ้าสถานีตำรวจที่จะมาทำเรื่องสำนวน นาน ๆ เขายังต้องหามาเฉลี่ยออกแต่ละโรงพัก คนที่ส่งสำนวนตำรวจบางทีสอบสวนแล้วจะต้องส่ง ป.ป.ช. เขาต้องเสียค่ารถ ค่าน้ำมันไปเอง นี่ท่านใช้อย่างไร ใช้ตำรวจ ใช้พนักงานสอบสวน เมื่อไรท่านจะปรับกระบวนการเหล่านี้ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับค่าตอบแทน ไม่ต้องไปหาอย่างอื่นที่ประชาชนจะได้รับความเดือดร้อน ให้เขาได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม เมื่อไรจะปฏิรูป พูด ๒ ปีแล้ววันนี้ยังอยู่ที่เดิม กรรมการท่านไหนทำในที่นี้ตอบผมให้ชัดว่าเมื่อไร แล้วทำอะไรที่ไหน ที่ปฏิรูปแล้ว

ท่านประธานครับ กลับมาด้านการศึกษา ด้านการศึกษาท่านเขียนไปอ้างอิงรัฐธรรมนูญที่เป็นหน้าที่ของรัฐ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ เขียนไว้ ๖ วรรค วรรคแรก รัฐต้องจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกคน ท่านปฏิรูปอย่างไรครับ เวลานี้คำว่าการศึกษาทุกคน แปลว่าลูกหลานคนไทยอยู่ไหนต้องได้รับการศึกษาใช่ไหม เขาอยู่ไซต์ (Site) ก่อสร้าง ท่านต้องจัดรูปแบบการศึกษาไปใช่ไหม การศึกษานอกระบบ ในระบบ ตามอัธยาศัย สามารถตอบสนองต่อการทำการศึกษาเรื่องนี้ แต่เวลานี้เป็นอย่างไร ท่านกำลังออกกฎหมาย ท่านกำลังดำเนินการ ผมพูดอยู่ที่นี่หลายรอบมาก ท่านกำลังยุบโรงเรียนขนาดเล็กใช่ไหม แล้วเขาไปอยู่โน่น ป่าเขา ทำไมไม่ตามไปจัดการศึกษาให้เขา เขาไปตัดอ้อยอยู่ที่ไร่อ้อย แต่ก่อนนี้ก็ยังมีหน่วยงาน กศน. ไปจัดการศึกษาให้เขาเลย แต่วันนี้ท่านยุบ นี่การปฏิรูปใช่ไหม ปฏิรูปการศึกษาแบบนี้ใช่ไหม เสร็จแล้วกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กรรมการที่นั่งอยู่นี่ท่านมีส่วนไหม กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาก็ตัดงบประมาณเขาคืนไป โอนงบประมาณนี่ท่านโอนไปไม่รู้เรื่องเลย แล้วอย่างไร มันจะเสมอภาคอย่างไร ความเหลื่อมล้ำ ความเสมอภาคไม่ได้เกิดขึ้นมีแต่จะดำดิ่งลงไปเป็นอันดับ ๑ ของโลก ปฏิรูปอย่างไร อธิบายมาสิเรื่องการศึกษา ทำไมไม่ตอบสนองให้เขาอยู่ที่ไหนอยู่ที่นั่น ท่านบอกว่าจะดูแลพัฒนาเด็กเล็ก วรรคสองของมาตรา ๕๔ ท่านไปอ่านดูหน่อย ได้พัฒนาการก่อนเข้าไป ----------

เวลานี้เป็นอย่างไร ครูสอนเด็กเล็กถูกปลดเป็นระนาว อย่างนี้หรือการปฏิรูปที่จะดูแลบุคลากรทางการศึกษา เวลานี้กำลังออกกฎหมายการศึกษา ในเนื้อหากฎหมายการศึกษาที่ท่านบอกว่าปฏิรูปนั้นทำลายศักยภาพของครู ไม่ยอมรับใบประกอบวิชาชีพครู ไม่ยอมรับว่าครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงต้องใช้จิตสำนึกในการสั่งสอนลูกศิษย์ นี่ท่านไม่ยอมรับเขา ท่านกำลังทำลายใบประกอบวิชาชีพโดยกฎหมายฉบับที่ท่านกำลังเสนอ ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องไหม ท่านคณะกรรมการที่นั่งอยู่ในนี้ ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องอธิบายผมสิว่าการไม่ยอมรับใบประกอบวิชาชีพเปลี่ยนมาเป็นใบอนุญาตการเป็นครูนี่มันส่งเสริมวิญญาณความเป็นครูได้อย่างไรในระบบสากล สากลไหนถ้าสากลโลกเขาไม่เป็นอย่างนี้ ท่านประธานครับ เรื่องการศึกษารัฐต้องดูแลให้การศึกษากับผู้ขาดแคลน รัฐต้องจัดกองทุนเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา นี่คือสิ่งที่ท่านต้องปฏิรูป

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมไปด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๖ ที่เขียนไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ด้านเศรษฐกิจมีเขียนไว้ ๔ ข้อ ผมถามข้อเดียว (๑) กฎหมายการปฏิรูปเขียนว่า จะขจัดอุปสรรคและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ตลอดแนวชายแดน ๕,๐๐๐ กว่ากิโลเมตร แล้วก็ ๒,๐๐๐ กว่ากิโลเมตรทางทะเล ถามว่าเศรษฐกิจชายแดน เอาเฉพาะเรื่องชายแดนอย่างเดียว เพราะผมถูกร้องมาจากหอการค้าแห่งประเทศไทยว่ารัฐบาลไม่ได้ส่งเสริม ทำลายระบบการค้า ท่านประธานครับจากเขียนบอกว่าจะขจัดอุปสรรคการค้าชายแดนเป็น ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เวลานี้หยุดชะงักชายแดนจากแม่สอดมาจังหวัดเชียงใหม่ กิ่วผาวอก เสร็จแล้วก็มาที่จังหวัดหนองคาย เลยไปที่อีสานใต้ที่ติดต่อกับเขมร เลยลงไปถึงภาคใต้ มีปัญหาหมด การค้าชายแดนจะทะลุไปประเทศยังจีน ประเทศอินเดีย จากแม่สอด จากกิ่วผาวอก จังหวัดเชียงใหม่ จะทะลุไปยังรัฐฉาน ซึ่งมีประชาชน ๑๖ ล้านคน เดี๋ยวนี้ประเทศจีนกำลงมาประชิดชายแดนหมดแล้วในประเทศไทย ประเทศไทยทำอะไรอยู่เขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ขยับเลย ไม่ขยับเลย ท่านส่งเสริมอย่างไรอธิบายผมสิว่าท่านปฏิรูปเพื่อขจัดปัญหาในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะในการค้าชายแดนรอบประเทศท่านทำอย่างไร กำลังรอบชายแดนท่านไปดูไหม กำลังชายแดนประเทศไทยวันนี้ถูกดูแลโดยทหาร ทหารกองกำลังอะไรต่าง ๆ ดูแลหมด ถูก

แต่ว่าท่านประธานครับผมเรียนท่านประธานว่าในระบบสากลชายแดนเขารับผิดชอบโดยตำรวจตระเวนชายแดนครับ แต่ประเทศไทยวันนี้ใช้ทหารพรานเข้าไป ๓๔,๐๐๐ นาย ใช้อาสาสมัคร อส. เข้าไป ๒๗,๐๐๐ คน ตชด. มีหน้าที่รับผิดชอบชายแดนมีอัตรากำลังอยู่ ๕๐,๐๐๐ นาย ท่านประธานเกิดอะไรกับ ตชด. วันนี้ถูกลดกำลังลงเหลือ ๑๙,๐๐๐ คนเศษ นี่คืออะไร กรณีเกิดพิพาทเขาพระวิหารทำไมไทยถึงแพ้ ก็เพราะว่าใช้ทหารรักษาชายแดน แต่ทางเขมรเข้าใช้ตำรวจตามหลักสากล ----------

ท่านประธานครับ ขออนุญาตบอกนิดหนึ่งว่าในความเข้าใจของผม เสียงปืนดังปังออกจากปากกระบอกปืนของทหารคือการประกาศสงคราม แต่เสียงปืนดังปังออกจากปืนของตำรวจโดยเฉพาะตำรวจตระเวนชายแดนคือการปราบอาชญากรรม เสียงปืนดังเหมือนกัน ยี่ห้อเดียวกัน ความหมายไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอฝากท่านปฏิรูปไปดูการค้าชายแดน การวางกำลังชายแดนให้มันเข้าสู่ระบบสากล

ท่านประธานครับ ผมสุดท้ายแล้ว ด้านอื่น ๆ เขาเขียนไว้ในมาตรา ๒๕๘ นี้คืออย่างต่ำต้องทำด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านที่ ๗ เขาเขียนว่าด้านอื่น ๆ ท่านประธานครับ มีอยู่ ๓ เรื่องที่ผมจะถาม มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ท่านอธิบายผมมาว่าในรอบนี้ท่านเตรียมที่จะบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ไหน อย่างไร การบริหารน้ำอย่างมีประสิทธิภาพในความเข้าใจของผมคือการบริหารน้ำอย่างครบวงจร หรือชลประทานกำลังจะเขียนให้โก้ ๆ ว่าการบริหารน้ำแบบบูรณาการ ผมถามอธิบดีกรมชลประทานเมื่อ ๕ ปีก่อน แต่ปีนี้อาจจะมีก็ได้ บอกการบริหารน้ำแบบบูรณาการมีอยู่ที่ไหนในประเทศไทย ท่านตอบไม่ได้ ก็คือว่าไม่มี การบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพในความหมายของผมก็คือว่าน้ำทุกหยดที่ตกลงมาจากฟ้า แล้วก็ทุกหยดที่มันอยู่ในดินต้องเอามาใช้ น้ำที่มันตกลงมาต้องมีการวัดโดยกรมอุตุนิยมวิทยา วันนี้วัดอยู่แล้วมันไหลไปไหน ผ่านหมู่บ้านไหน เขาใช้น้ำเท่าไร เขาจะใช้เพื่อการเกษตรเท่าไร เขาต้องมีมีวิธีเก็บให้ครบเลย ท่านยังไม่มี น้ำใต้ดินที่มันลงไป ท่านมีระบบการเก็บขึ้นมาอย่างไร เวลานี้มีหลวงพ่อ มีอะไร ไปศึกษาจากโคโรลาโด ประเทศสหรัฐอเมริกา เอาเข้ามา เรียกว่าธนาคารน้ำใต้ดิน ใช้หรือยัง ระบบการปฏิรูปน้ำมีอะไรบ้างท่านบอกผมมา ท่านปฏิรูปรูปแบบที่ไหนที่เป็นตัวอย่าง มีหรือยัง ถ้าไม่มีท่านเริ่มที่ไหน ท่านประธานครับ อีก ๒ ข้อครับ มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งตรวจสอบกรรมสิทธิ์และถือครองที่ดินทั่วประเทศ เรื่องที่ดินเวลานี้ ผมบอกคณะกรรมการปฏิรูปหรือคณะอนุกรรมการผ่านท่านประธานไป เป็นปัญหาที่ก่อความทุกข์ยากเดือดร้อนให้ประชาชนอย่างแสนสาหัสทั่วประเทศเวลานี้ เวลารัฐตั้งก็บอกว่าคณะกรรมการพิจารณาการบุกรุกที่ดินของราษฎรกับที่หลวง แต่ว่าผมเป็นประชาชน ผมเป็นผู้แทน ผมมองว่าในข้อเป็นจริง หลายแห่งหลวงไปบุกรุกที่ราษฎร ท่านประธานครับ ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่าจากใต้ขึ้นเหนือ

จากเหนือตะวันออก ตะวันตก ขณะนี้ประชาชนร้องห่มร้องไห้น้ำตาท่วมแผ่นดิน จากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งทำตามหน้าที่ แต่ว่าสิ่งที่มันเกิดขึ้นก็คือง่าย ๆ เอาจากเกาะหลีเป๊ะ ประชาชนอยู่ที่เกาะหลีเป๊ะถูกเกณฑ์ไปทำสงครามสมัยฝรั่งรุกราน ตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ ที่ดินเขามีเอกสารสิทธิ มี น.ส. ๓ วันหนึ่งรัฐไทยซึ่งเคยใช้ให้เขาไปรบ ลูกหลานพ่อแม่ บรรพบุรุษเขาต่อสู้เพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ วันนี้คนที่เกาะหลีเป๊ะร้องห่มร้องไห้ถูกไล่ออกจากที่ดินไม่ว่าจะมี น.ส. ๓ หรือไม่มีก็ตาม เพราะรัฐบาลประกาศอุทยานแห่งชาติหลีเป๊ะ มีรายละเอียดมากมาย จั่วเฉพาะหัวเรื่องหมดเวลาแล้ว ขึ้นมาแถวโคราช บ้านไทยสามัคคี สมัยสงครามรบกับคอมมิวนิสต์ ทหารนี่แหละ แม่ทัพภาคที่ ๒ สมัยนั้น อาสาประชาชนเข้าไปอยู่บ้านไทยสามัคคี วันนี้อุทยานแห่งชาติทับลานกำลังฟ้องไทยสามัคคี หรือว่าที่อยู่ที่อำเภอนาดี หลายกรณีมาก บรรพบุรุษเขาทำความดีกับชาติบ้านเมือง วันนี้ไม่มีความหมายแล้ว ถูกฟ้อง ถูกไล่ ไม่รู้กี่คดี จั่วเฉพาะหัวเรื่อง รายละเอียดไปตามเอาเองท่านประธานครับ ขึ้นมาไปทางจังหวัดเชียงใหม่มีปัญหานี้หมด จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหาหมด

- ๔๐/๑

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ท่านขจิตรครับ สมควรแก่เวลาแล้วครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : สุดท้ายครับ ผมคิดว่าผมพูดมีเนื้อหาไม่ตรงกัน กลับมาที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ล่าสุดราษฎร หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง บุกรุกสาธารณประโยชน์ พช. ๑๕๙ ท่านประธานครับ เมื่อ ๒๐ ปีก่อนมีหลักฐานชัดเจนว่าที่สาธารณะตรงนี้มี ๑๐,๐๐๐ ไร่ ประกาศเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : มันไกลประเด็นนะครับท่านขจิตรพอสมควรแก่เวลาแล้วครับ ข้อเท็จจริงพวกนั้นก็ไกลประเด็นไปหน่อยแล้วครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ผมขออนุญาตยกตัวอย่าง ผมจะจบแล้วครับ มี ๑๐,๐๐๐ ไร่ วันนี้ออก น.ส.ล. ได้ ๑,๙๗๗ ไร่ ประชาชนถูกฟ้อง เดี๋ยวนี้กำลังร้องห่มร้องไห้ขนของออกท่านไปดูเรื่องกรณีที่ดิน ขออนุญาตย้ำว่าจะไม่มีประเทศนี้ถ้าไม่มีคนไทย ถ้าเป็นประเทศต้องมีคนไทยแล้วก็แผ่นดินไทยที่เขาอยู่ วันนี้เขากำลังไม่มีแผ่นดินอยู่ คณะปฏิรูปช่วยไปดูด้วยครับ

สุดท้ายเป็นเรื่องจัดให้มีการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ พอยึดอำนาจปุ๊บคณะนี้บอกว่าเป็นวาระแห่งชาติ ผมเป็นกรรมการอยู่จังหวัดด้วย พอทำไประยะหนึ่งท่านไม่ทำเรื่องขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติแล้ว ท่านเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการที่ทำเรื่องนี้ในจังหวัดเป็นคณะกรรมการจังหวัดสะอาด เวลานี้การบริหารจัดการขยะยังใช้ไม่ได้ จากกรุงเทพมหานครเมืองเจริญที่สุดมีขยะประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ ตันต่อวัน วันนี้ระบบการบริหารจัดการรัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนเป็นหมื่นล้านบาท แทนที่จะได้เงินจากการบริหารจัดการนี้ มีหลายประเทศมากที่เข้ามาเสนอเทคโนโลยี แต่วันนี้กำลังเสนอใช้งบประมาณประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท เกิดอะไรขึ้น แล้วก็ไม่ต้องไล่ไปถึง อบต. ตอนนี้ไม่มีที่กำจัดขยะที่ถูกต้อง ท่านมีแผนอะไรที่จะปฏิรูปเรื่องนี้ แล้วทำที่ไหนที่เป็นตัวอย่างแล้ว ยกตัวอย่างมาที่จะแสดงว่าประเทศนี้ได้ปฏิรูป เริ่มต้นระดับกลางสำเร็จแล้ว นั่นคือสิ่งที่ผมถาม ขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ เกินเวลามากที่สุดครับ ต่อไปก็เป็นศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม ครับ

ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังท้องถิ่นไท จังหวัดนครศรีธรรมราช วันนี้ผมขออภิปรายรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ แล้วก็เพื่อเสนอความเห็นในรายงานให้คณะผู้ที่เกี่ยวข้องได้ไปดำเนินการ ก่อนที่ผมจะลงในรายละเอียดก็ขอชมเชยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นเลขานุการของการทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปว่า รายงานที่ทำนั้นก็ดูดีมาก คือเป็นรูปเล่มที่สวยงาม มีเนื้อหาข้างในได้ทราบรายละเอียดถึงผลการดำเนินงานแต่ละด้านในการปฏิรูปแล้วก็ยุทธศาสตร์ชาติอย่างชัดเจน ก็ขอให้กำลังใจต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ในที่นี้ด้วย ก็เรียนท่านประธานสภาผ่านไปยังผู้เกี่ยวข้องด้วย

- ๔๑/๑

สำหรับวันนี้ผมอยากจะเรียนท่านประธาน ซึ่งในรายงานมีหลายเรื่องแล้วก็มาก ทั้งยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ ก็ขอเน้นเฉพาะในส่วนที่ปรากฏอยู่ในหน้า ๓๙๒ และหน้า ๓๙๓ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนและประสิทธิภาพของรัฐ ในประเด็นที่มีเป้าหมายเขียนไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสมรรถนะและสร้างความทันสมัยในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะให้กับประชาชน นั่นคือส่วนที่ ๑ ที่จะอภิปรายให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากรายงาน ในส่วนที่ ๒ ปรากฏในเรื่องปฏิรูปเกี่ยวข้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม ผมคิดว่าทั้ง ๒ ส่วนที่ผมพูดถึงในหน้า ๓๙๒ และหน้า ๓๙๓ และในแผนปฏิรูปการกระจายอำนาจหน้า ๔๒ หน้า ๔๓ มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกันอย่างแยกกันไม่ได้ ซึ่งก็ดีที่ทำให้มันสอดคล้องกันแล้วก็มีความเข้าใจที่ง่ายขึ้น พอลงรายละเอียดในแผนยุทธศาสตร์ชาติ ผมเข้าใจว่าที่ไปเขียนในเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจะบอกเน้นเรื่องสมรรถนะและการจัดบริการสาธารณะที่ทันสมัยให้กับประชาชนให้เกิดขึ้น ซึ่งในรายละเอียดนั้นมีหลายเรื่องที่เขียนไว้เป็นผลดำเนินงาน ส่วนใหญ่จะเป็นการปรับปรุงระเบียบกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย แล้วก็พูดถึงการจัดทำโครงการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน นั่นเป็นประเด็นที่เขียนไว้ในรายงาน แต่ผมคิดว่าบางเรื่องที่เป็นระเบียบแล้วก็เป็นข้อให้ข้อมูลผลดำเนินงานมันเหมือนกับงานปกติที่ทำอยู่แล้ว ผมคิดว่ายุทธศาสตร์ชาติต้องเน้นในเรื่องที่เป็นความท้าทาย เป็นเป้าหมาย ซึ่งก็เขียนอยู่บ้าง แต่เขียนในข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดของท้องถิ่นในเรื่องการเงินการคลังที่มีข้อจำกัด ในเรื่องของการทำบริการสาธารณะที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมและมีความเป็นธรรมาภิบาล ส่วนในข้อเสนอซึ่งผมเองอยากจะเสนอไว้ด้วย แต่ผมวกไปที่แผนปฏิรูปประเทศที่มันเชื่อมโยงกัน ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจ แต่จะไปเกี่ยวข้องกับเรื่องงานปกติอยู่พอสมควร เช่นอธิบายการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางมายังท้องถิ่น ท่านประธานครับก็มีการอธิบายเรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนในท้องถิ่น แล้วก็มีเรื่องของการเลือกตั้งที่ต้องสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน แล้วก็มีเรื่องการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผมจึงกราบเรียนเป็นประเด็นเรื่องงานปกติที่ใส่ไว้เป็นผลสรุป

ของการดำเนินงาน แต่การปฏิรูปผมเข้าใจว่าจะต้องเป็นยุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มองไปข้างหน้า เปลี่ยนมายด์เซ็ต (Mindset) ใหม่เสียว่าเราจะสร้างยุทธศาสตร์ชาติอย่างไร เราจะเปลี่ยนบทบาทภาครัฐกับภาคท้องถิ่นอย่างไร อันนี้เฉพาะในเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ผมอยากจะกราบเรียนไว้สัก ๔ ประเด็นเพื่อจะเป็นส่วนหนึ่งที่กราบเรียนท่านประธานไปยังผู้เกี่ยวข้องในการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติกับทำแผนการปฏิรูป เพราะว่าไม่อย่างนั้นมันจะกลายเป็นว่าเรารายงานในเรื่องปกติแต่ไม่ได้ก้าวไปข้างหน้า ไม่ได้เปลี่ยนมายด์เซ็ต (Mindset) ในการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง ก็เลยกราบเรียนท่านประธานไปยังผู้จัดทำรายงานว่า ต่อนี้ไปผมคิดว่าน่าจะเสนอประเด็นดังต่อไปนี้ ผมคิดว่าเราตรงกันทั้ง ๒ ส่วน ทั้งสมรรถนะของท้องถิ่นที่จะให้จัดบริการสาธารณะและการกระจายอำนาจ ----------

เพราะพอเราพูดถึงการกระจายอำนาจเราต้องไปลดอำนาจภาครัฐ ไปเพิ่มอำนาจภาคท้องถิ่นให้มากขึ้น ส่วนนี้ผมคิดว่าควรจะเสนอไว้อาจจะต้องไปแก้กฎหมายหรือไปทำให้เกิดการเพิ่มอำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่น อีกส่วนหนึ่งในเรื่องข้อเสนอที่มีไว้บ้างในเรื่องของการพูดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมเข้าใจว่าในรัฐธรรมนูญเองก็ไปพูดเรื่องทำอย่างไรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเสนอเป็นกฎหมายหรือไม่ในการปฏิรูปประเทศว่า พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานของท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะต้องเสนอไว้ในแผนปฏิรูปหรือไม่ ซึ่งในส่วนเหล่านี้ผมเรียนท่านประธานว่ายังเป็นภาพมัวอยู่ ยังไม่ชัดเจน พูดถึงสมรรถนะเรื่องรายได้ของท้องถิ่นก็ดีซึ่งปรากฏอยู่ในทั้ง ๒ เล่มนี้ ผมคิดว่าสมรรถนะของท้องถิ่นมันอาจจะเกิดได้จากการมีเงินงบประมาณ อาจจะพูดถึงสัดส่วนงบประมาณของรัฐต่อท้องถิ่นไว้ว่าต่อจากนี้ไปคณะปฏิรูปประเทศจะต้องจัดสรรเงินอุดหนุนอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปให้เป็นสัดส่วนเท่าไร ใน พ.ร.บ. กำหนดแผนกระจายอำนาจเคยกำหนดไว้ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ปัจจุบันเราได้ ๒๙ เปอร์เซ็นต์กว่า ๆ จะต้องกำหนดไว้หรือไม่ในการปฏิรูปว่าจะต้องไปทำให้สัดส่วนงบประมาณของรัฐเพื่อเพิ่มสมรรถนะของท้องถิ่นเป็นเงิน ๓๓ เปอร์เซ็นต์ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ อันนั้นก็เป็นทิศทางข้างหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องเสนอมาจะต้องทำให้เกิดท้องถิ่นในรูปแบบใหม่ ๆ หรือไม่ เช่น จะพัฒนารูปแบบท้องถิ่นทีมีศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งอุตสาหกรรม ในแหล่งพื้นที่ที่มีสมรรถนะทางการเงินสูงให้มีการปกครองรูปแบบพิเศษหรือไม่ ผมเข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้น่าจะปรากฏในการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติและทำแผนปฏิรูปประเทศในส่วนของการกระจายอำนาจ นี่คือสิ่งที่ผมอยากกราบเรียนท่านประธานว่า รายงานดูเหมือนจะเป็นเรื่องงานปกติของส่วนราชการที่รายงานมายังคณะปฏิรูปประเทศหรือไม่ แต่ผมอยากจะกราบเรียนว่าต่อจากนี้ไปคณะปฏิรูปที่มีส่วนบุคลากรผู้เกี่ยวข้องที่มีผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ จะต้องเดินหน้าเพื่อประกาศให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นมาในประเทศนี้โดยใช้ฐานท้องถิ่นเป็นฐานปฏิรูปประเทศหรือไม่เป็นฐานการพัฒนาประเทศหรือไม่ เพราะฉะนั้นจะต้องไปพูดหรืออธิบายให้ชัดเจนว่าเป้าหมายการเพิ่มสมรรถนะจะทำอะไรบ้าง เป้าหมายในการกระจายอำนาจจะทำอะไรบ้าง มันมีความสำคัญอยู่ทั้ง ๒ ส่วน ผมได้กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังผู้เกี่ยวข้องแล้วว่า

การเพิ่มสมรรถนะจะทำอะไรบ้าง อันนั้นเป็นประเด็นที่อยากจะบอกคณะปฏิรูปหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติได้เริ่ม ผมเคยตั้งประเด็นและตั้งคำถามไว้ด้วยว่า

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : อาจารย์สรุปด้วยนะครับ

ศาสตราจารย์โกวิทย์ พวงงาม (แบบบัญชีรายชื่อ) : ลดอำนาจภาครัฐจะทำอย่างไร เพิ่มอำนาจภาคท้องถิ่นจะทำอย่างไร จะแก้กฎหมายอะไรบ้าง จะทำให้ท้องถิ่นมีงบประมาณมากขึ้นได้อย่างไร จะทำให้เกิดนวัตกรรมท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษได้บ้างหรือไม่อย่างไร ก็ขอกราบเรียนท่านประธานไว้ แล้วก็ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาในข้อเสนอของกระผม ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ ต่อไปจะเป็นคุณอนุรักษ์ บุญศล คุณสงวน พงษ์มณี แล้วก็หลังจากนั้นจะเป็นคุณเทพไท เสนพงศ์ ขอพวกเราได้ช่วยดูเวลานะครับ ให้ ๗ นาที จะอนุโลมให้ ๑๐ นาที เชิญคุณอนุรักษ์ครับ

นางอนุรักษ์ บุญศล (สกลนคร) : ท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน นางอนุรักษ์ บุญศล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร พรรคเพื่อไทย รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๔ ท่านประธานคะ ศักยภาพการกีฬา หน้า ๓๐๖-๓๑๕ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๔ ศักยภาพการกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการใช้กิจกรรมกีฬาและนันทนาการบนฐานวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและนันทนาการในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคี โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นคือคนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และมีวินัย เคารพกฎกติกามากขึ้นด้วยกีฬา กราบเรียนให้ท่านประธานรับทราบว่าเราจะเขียนผ้าขาวด้วยกราวกีฬาค่ะ ท่านประธานที่เคารพคะ เพลงกราวกีฬาประพันธ์เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๗ ประพันธ์โดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ๑๒๖ ปีผ่านไป ทุกยุคทุกสมัยยังใช้เชียร์กีฬาอยู่เลยค่ะ ทุกคำของบทเพลงกราวกีฬานำมาใช้ทุกครั้งที่มีการแข่งขันกีฬาทุกระดับ ต้องบอกว่าทุกระดับ โดยเฉพาะคำว่า รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ยุทธศาสตร์ชาติ ศักยภาพด้านการกีฬา ดิฉันเจาะประเด็นเดียวนะคะ เพื่อไม่ให้เสียเวลาคนอื่นที่จะสามารถเจาะประเด็นได้หลากหลาย ไปที่เยาวชนของชาติ วัยรุ่นชายที่ชอบกีฬาและโดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล เด็กวัยรุ่นโดยเฉพาะผู้ชายชอบเล่นกีฬาฟุตบอล ทั้งชอบดู ชอบเชียร์ ชอบชม เพราะกีฬาฟุตบอลนั้นง่ายต่อการเล่นทั้งอุปกรณ์และสถานที่ แค่หาที่ว่างและบอลพลาสติกสักลูกกับเพื่อน ๆ สัก ๔ คนก็เล่นได้สนุกสนานแล้ว เมื่อผู้วางแผนยุทธศาสตร์ชาติ ศักยภาพการกีฬา ทราบว่ากีฬาฟุตบอลสามารถเล่นเป็นอาชีพได้ ต้องเล่นเก่งเล่นได้ และเก่งกว่าคนอื่น แล้วจะเป็นนักกีฬาอาชีพได้และได้เงิน ถ้าเก่งกว่า เตะเข้ามากกว่าในเกมนั้นจะได้โบนัสหรือค่าตอบแทนมากกว่า สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยต้องหมุนตามความต้องการให้ทันกับความต้องการของนักกีฬาฟุตบอล ดังนี้ค่ะ

๑. กรรมการจากสมาคมควรเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว จะโดยวิธีการใดก็ตาม เพราะเวลาตัดสินฟุตบอลทีมการแข่งขันเชื่อถือกรรมการจากสมาคมฟุตบอล เพราะถือว่าซื่อสัตย์และยุติธรรมกับทั้ง ๒ ฝ่ายค่ะ

๒. ผู้ฝึกสอนหรือโค้ช (Coach) ผู้คุมทีมฟุตบอล กราบเรียนท่านประธานให้ทราบว่ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและสมาคมฟุตบอล โดยเฉพาะผู้มาชี้แจงควรจะเป็นการเขียนแผนอย่างเร่งด่วนแล้วนำสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ครอบคลุมทั้งประเทศกีฬาต้านยาเสพติดโดยฟุตบอลค่ะ กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาควรประชุมอย่างเป็นทางการเพื่ออบรมผู้ฝึกสอนหรือโค้ช (Coach) ให้มีคุณภาพระดับโลก และค่าเรียนหรือค่าอบรมในปัจจุบันนี้กราบเรียนให้ท่านประธานทราบว่าแพงเกินไปค่ะ ----------

- ๔๔/๑

ท่านประธานคะ ซี ไลเซนส์ (C License) ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ ๒๗,๐๐๐ บาทค่ะ บี ไลเซนส์ (B License) ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ ๓๘,๐๐๐ บาท เอ ไลเซนส์ (A License) ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ ๖๐,๐๐๐ บาท โพร ไลเซนส์ (Pro License) ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท กราบเรียนให้ท่านประธานทราบว่าโพร ไลเซนส์ (Pro License) ของเรานั้นมีคุณสุรชัย จตุรภัทรพงศ์ คนแรกคนเดียวในประเทศไทย และต้องไปเรียนไกลถึงประเทศสิงคโปร์ แต่ในยุคปัจจุบัน สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในยุคของ พลตำรวจเอก ดอกเตอร์สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง เปิดอบรมโพร ไลเซนส์ (Pro License) จากคนเดียวเพิ่มเป็น ๒๙ คน แล้วเพิ่ม ๑ เดียว ในประเทศไทย โพร ไลเซนส์ (Pro License) นั้นเป็น ๓๐ คน พอไหมคะ ท่านประธานที่เคารพคะ ท่านประธานผ่านไปถึงผู้ชี้แจงค่ะ ไม่พอหรอกค่ะ ไม่พอกับความต้องการของเยาวชนของชาติ เพราะว่ากีฬานั้นต้านยาเสพติด ถ้าพละกำลังของคนที่เป็นเยาวชนของชาติ โดยเฉพาะผู้ชายมีกำลังมหาศาลเพียงใด กีฬาจะเข้าไปแทรกอยู่ในทุกอณูเนื้อของเขานั้น เขาสามารถที่จะห่างไกลยาเสพติด และเมื่อมีวินัยอะไรก็ง่ายไปหมดค่ะ ทีนี้ดิฉันเสนอว่าให้เพิ่มโค้ช ไลเซนส์ (Coach License) ต่าง ๆ ว่าจะเป็นซี ไลเซนส์ (C License) บี ไลเซนส์ (B License) เอ ไลเซนส์ (A License) สู่ชนบท เพื่อให้มีพื้นฐานในการเล่นที่ถูกต้อง เทคนิคการเล่น ท่านอธิบดีท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่าซิโก้ เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง ไปฝึกเทคนิคที่ไหนก็ตาม เด็กกลุ่มนั้นจะเก่งกว่าคนอื่น ๆ มาก นั่นคือโค้ช (Coach) นั่นคือความต้องการของเยาวชนเช่นเดียวกัน เยาวชนในชนบทจะได้มีพื้นฐานการเล่นกีฬาฟุตบอลบนฐานวิทยาศาสตร์การกีฬาอย่างถูกต้อง เยาวชนชายที่มีพละกำลังมหาศาลจะได้ห่างไกลยาเสพติด มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และจะติดตัวไปตลอดชีวิต กราบเรียนให้ท่านประธานทราบว่าช้างเผือกในไพรจะได้ผงาดในสนามฟุตบอลนานาชาติค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณอนุรักษ์มากครับ รักษาเวลาอย่างดีมาก ต่อไปคุณสงวน พงษ์มณี ครับ

นายสงวน พงษ์มณี (ลำพูน) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม สงวน พงษ์มณี วันนี้ต้องขอขอบคุณท่านประธานที่ให้โอกาส แล้วก็ขอขอบคุณท่านคณะกรรมการที่ท่านมามาก ผมจะใช้เวลาสั้น ๆ พูด ๓ เรื่องนะครับ แล้วก็ไม่ต้องตอบ ท่านช่วยจดบันทึกที่ผมพูดไว้และไปตามดู ถ้าพูดถึงการวางยุทธศาสตร์ ผมจะพูดถึงเรื่องการวางยุทธศาสตร์

ซึ่งท่านเขียนไว้ในหน้า ๔๕๕ ท่านเขียนอย่างน่ารักครับ ท่านบอกยังพบว่ามีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๕ ก็หมายความว่าท่านยังไม่มั่นใจว่าสิ่งที่วางกันไว้ ๕ ปีมันจะเป็นอย่างไร เรื่องยุทธศาสตร์ผมต้องขอเอ่ยนามท่านประธานในฐานะท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์มันต้องมีข้อมูล วางเป้าหมายว่าปัญหาเราคืออะไร ในปี ๒๕๔๑ ท่านคณะกรรมการยุทธศาสตร์ ท่านนายกรัฐมนตรีชวนมีมติออกมาว่าป่ากับคนมันรุกกันไป รุกกันมาควรจะทำอย่างไรตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ เป็นมติ ครม. ตอนนั้น ท่านลองไปดูสิ ๒๐ ปีมาแล้วยังทำไม่เสร็จ เพราะอะไร เพราะมีคนไม่เชื่อ มีคนไม่ทำตาม วันนี้คณะกรรมาธิการวิสามัญเรื่องที่ดินก็ต้องยึดตรงนั้นมาดู ผมพูดเรื่องนี้ทำไมครับ ไม่ได้ชมท่านนายกรัฐมนตรีชวน แต่บอกว่ายุทธศาสตร์ต้องทำอย่างนั้น นี่ผมพูดถึงหน้า ๔๕๕ และท่านดูสิที่ท่านเรียงลำดับมามันจะบรรลุไหม ถ้าหากว่าเป้าหมายหรือปัญหามันไม่ใช่เรื่องจริง ผมถือว่าส่วนใหญ่ตั้งแต่มีการยึดอำนาจมาถึงทุกวันนี้เอกสารของราชการเป็นเรื่องเสมือนจริงทั้งสิ้น ใครทำเรื่องเสมือนจริงให้ใกล้เคียงความจริงที่สุดคนนั้นเป็นคนดี และสรุปทุกครั้งอย่างเดียวกันหมด เป็นข้าวหลาม เป็นหนังสือแบบข้าวหลาม กรอกในกระบอกแล้วเผามันก็เป็นรูปอย่างนั้น ----

ท่านครับจะพูดเรื่องต่อไป หน้า ๔๐๗ ข้อ ๒๑ เรื่องการทุจริต ผมก็ต้องกล่าวถึงท่านชวนอีก เพราะในสมัยท่านมีการออกกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างฉบับหนึ่งผมจำชื่อกฎหมายไม่ค่อยแม่น แต่พอเห็นผู้ลงนามเป็นท่านชวน มาตรา ๑๒ พูดชัด ใครก็ตามที่ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างเกิดความไม่เที่ยงธรรม ติดคุกครับ เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เที่ยงธรรมติดคุก เป็นเหตุแห่งการเขียนกฎหมายต่อมา คสช. มี สนช. สนช. ทำหน้าที่ ส.ส. และ ส.ว. แต่ไม่ใช่ ส.ส. และ ส.ว. ผมก็อดหัวเราะไม่ได้ ถ้าคุณไม่ใช่ ส.ส. และ ส.ว. จริงคุณตรากฎหมายได้อย่างไร การตรากฎหมายจะต้องเป็นรัฐสภาที่ทำหน้าที่เหมือนกัน กินเงินเดือนเหมือนกัน มีตำแหน่งเหมือนกัน คุณก็ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะ ส.ส. และ ส.ว. เหมือนกัน พอคุณอยากเป็นองค์กรอิสระคุณบอกว่าไม่ใช่ คุณทำ ไม่ใช่ นักกฎหมายของรัฐบาลและนักกฎหมายของประเทศกลุ่มหนึ่งคิดอย่างนี้ ผมไม่คิดอย่างนี้ ผมคิดว่าทุกคนต้องเสมอกันทางกฎหมาย ตรงนี้ไม่มีถูกไม่มีผิดครับท่านประธาน เป็นความเห็นทางกฎหมายเท่ากันครับ ต่อไปนี้ผมจะพูดเรื่องทุจริต แล้วผมกล่าวถึงกฎหมายท่านชวนพูดไว้ท่านกรรมการครับ ท่านบริหารกำกับดูแลรัฐบาล ผมถามเล่น ๆ ไม่ต้องตอบผมนะครับ นี่เป็นเอกสารงบประมาณท่านครับ เล่มนี้นะครับ ปีนี้มีการวิเคราะห์ทางกฎหมายด้วย ข้อ ๑.๑ ท่านกรรมการครับผม ท่านประธานผมเรียนผ่านท่านประธานไปยังท่านกรรมการนะครับ ข้อ ๑.๑ พูดว่า การจัดทำงบประมาณของรัฐต้องสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ เห็นไหมครับ แล้วในกฎหมายบอกว่าจัดทำงบประมาณ ทางเศรษฐกิจงบประมาณต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ได้กรุณาครับ ๒๐.๓ ผมจะพูดในข้อ ๑ และ ข้อ ๒ ผมจำข้อไม่ได้ ในหนังสือฉบับนี้บอกว่าการป้องกันประเทศใช้ ๖.๖ เปอร์เซ็นต์ กับความมั่นคงภายในซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน ๖.๓ เปอร์เซ็นต์ ๒ งานนี้ ๑๓ กว่าเปอร์เซ็นต์ เกือบจะ ๑๓ เปอร์เซ็นต์ ผมพูดทำไมครับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์คุณไม่ดูหรือครับ ๒๐.๓ เปอร์เซ็นต์จะพัฒนาให้มันมีรายได้ป้องกันประเทศล้มละลาย แต่มั่นคงไปเท่าไร ท่านไม่มีความเห็นเลยหรือครับ เพราะว่าท่านมีอำนาจตามกฎหมาย ถ้าพลเรือนปกครองประเทศนี้ท่านเสนอความเห็นไปผมว่าถูกปลดไปแล้ว หลายครั้งแล้ว หลายรัฐบาลแล้ว เพราะท่านมีอำนาจตามกฎหมายที่เขียนไว้อย่างชัดเจน ยิ่งกว่า ป.ป.ช. อีก แต่นี่เป็นทหารท่านเลย แบ๊ะ แบ๊ะ ไม่ทำ นี่ผมกล่าวหาหรือเปล่า ไม่ใช่ครับ ผมคิดเห็นอย่างนี้ ท่านครับเอาเรื่องที่ท่านควบคุมไม่ได้

กฎหมายวิธีการงบประมาณ เปลี่ยนใหม่หมด กฎหมายวินัยการเงินการคลังเขียนใหม่หมด ท่านกำกับดูแลได้หมด มีกฎหมายบังคับ แต่กฎหมายในปี ๒๕๖๐ อีกฉบับหนึ่งท่านเขียนไว้ท่านจดไว้นะครับ พ.ร.บ. จัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ เขียนใหม่ครับ มีกี่มาตรา ผมจำไม่ได้ แต่ในมาตรา ๕ เขียนชัด เขียนว่า ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจในการออกระเบียบเพื่อให้กฎหมายนี้เป็นจริงในการบริหารสัญญา ไม่ให้ใครโกง ไม่ให้ใครทุจริต ผมพูดเรื่องนี้เพราะท่านพูดเรื่องทุจริตไว้ในหน้า ๔๐๗ ตั้งหลายหน้า ท่านดูครับจุดนี้ท่านไม่ได้คลุม มีกรมบัญชีกลางคุมราคากลาง ค่าโต๊ะนี้ ห้องนี้มีเท่าไร แล้วเกิดปัญหาขึ้นมาราคากลางต้องรับผิดชอบ แต่ไม่มี ผมขอเวลาอีก ๑ นาทีท่านประธานครับ ----------

ผมจะบอกท่านว่าคณะกรรมการชุดนี้ กฎหมายฉบับนี้ในมาตรา ๒๗ ตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อระเบียบที่เขียนไว้ถึง ๒๒๓ ข้อ ว่ามันขัดหรือแย้งกันอย่างไร มันจะทำอะไรได้ไหม ในมาตรา ๒๗ มีอำนาจตามมาตรา ๒๙ ผมจะจบอย่างนี้นะท่าน ท่านจดไว้นะครับ ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการชุดนี้ได้ออกระเบียบขึ้นมาว่า โครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับโควิด (COVID) นี้ไม่ว่าวงเงินเท่าไร ท่านฟังให้ดีนะคับ ให้ถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนหมด ไม่ต้องทำตามกฎหมายอะไรเลย คืออีบิดดิง (e-Bidding) ไม่ต้องทำ ท่านไหวไหมครับ ท่านไม่เห็นอะไรเลยหรือครับ ท่านไปดูนะครับ ออกโดยใครครับ ออกภายใต้ของคณะกรรมการที่มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นคนดูแล วันที่ ๓๑ สำทับโดยอธิบดีอีก บอกว่าเรื่องนี้ต้องทำ แล้วสุดท้ายมันน่าตกใจตรงไหนครับ จะต้องทำไปจนกว่าจะมีการยกเลิกพระราชบัญญัติปกครองประเทศในสถานการณ์ฉุกเฉิน ท่านครับ นี่แหละท่านพูดถึงทุจริตแล้วไม่ดูตรงนี้ได้อย่างไร มันมาจากไหนครับ ท่านชวนเขียนไว้ในมาตรา ๑๒ ในกฎหมายเดิมบังคับเสร็จ แล้วก็ออกรองรับว่าอันนี้ต้องป้องกันตามท่านชวนบอก ต้องอีบิดดิง (e-Bidding) อันนี้บอกว่าไม่ต้องทำ ผมไม่สบายใจครับ พอต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ สุดท้ายวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๓ ออกอีกฉบับหนึ่งท่านไปดู คณะกรรมการนี้สามารถยกเลิกกฎหมายได้มีที่ไหนครับ ท่านไปอ่านดูนะครับ แล้วท่านไม่ทำงานนี่สังคมจะพิพากษาท่าน ผมมีเรื่องพูดมาก แต่ผมพูดเท่านี้ครับ ขอบคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านสงวน พงษ์มณี นะครับ ท่านจะใช้เวลาตามที่ได้ตกลงกัน ผมเรียนที่ประชุมว่าเราได้มีรายชื่อบุคคลที่จะอภิปรายเพิ่มขึ้น แล้วก็คิดว่าตัวเลขน่าจะอยู่ตรงนี้นะครับ เรียนท่านสมาชิกไว้เพื่อเราจะได้เข้าใจ เตรียมตัว แล้วก็มีเจ้าหน้าที่ที่คอยชี้แจงในวาระอื่นมาแล้วด้วยครับ ฉะนั้นที่เหลืออยู่ก็คือมีท่านมานพ คีรีภูวดล มีท่านพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน ท่านนิคม บุญวิเศษ แล้วก็ท่านเทพไท เสนพงศ์ ท่านฐิตินันท์ แสงนาค ท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม ตกลงสมาชิกเอาไว้เท่านี้นะครับ แล้วให้ทุกท่านได้มีโอกาสอภิปรายตามเวลาที่ได้ตกลงไว้ครับ เจ้าหน้าที่ที่จะชี้แจง เนื่องจากคงจะกินเวลาอีกเป็นชั่วโมงนะครับ ถ้าจำเป็นเข้าห้องน้ำอะไรก็ตามสบายนะครับ ไม่ต้องขออนุญาตนะครับ ท่านเทพไท เชิญครับ

นายเทพไท เสนพงศ์ (นครศรีธรรมราช) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เทพไท เสนพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ ต้องขออนุญาตท่านประธานอภิปรายรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ก็ต้องเรียนกับท่านประธานว่าเป็นครั้งแรกครับที่เรามียุทธศาสตร์ชาติมารายงานในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อก่อนไม่มีครับคำว่ายุทธศาสตร์ชาติ ผมคุ้นคำนี้หลังจากได้ไปเป็นนักศึกษา วปอ. ครับ คือนักศึกษา วปอ. ทุกปีก่อนจะจบก็จะรายงานยุทธศาสตร์ชาติ เพราะฉะนั้นพอในยุคของ คสช. เข้ามาบริหารประเทศ ก็นำคำนี้แหละมาคือคำว่ายุทธศาสตร์ชาติ เลยเป็นที่มาของรายงานฉบับนี้ ในรายงานยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้มีหลายหัวข้อมากที่น่าสนใจที่น่าจะอภิปราย แต่ว่าผมขอเอาเรื่องเดียวพอในเวลาที่จำกัด ก็คือเรื่องการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งผมคิดว่าเป็นหัวใจของการบริหารประเทศ แล้วก็ตรงกับอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ผมสังกัดอยู่ นั่นก็คือเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านประธานเองท่านก็ย้ำอยู่เสมอ เมื่อวานท่านก็พูดกับพวกผมว่าประชาธิปัตย์ต้องซื่อสัตย์สุจริต แม้จะลำบากก็ต้องรักษาไว้ ผมเลยถือโอกาสนี้อภิปรายในประเด็นเรื่องการต่อต้านการทุจริตของรายงานฉบับนี้ใน ๒ เรื่องครับ

สผ ๘/๒๕๖๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ ปัทมา ๔๗/๑

เรื่องแรก เป้าหมายประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ต้องเรียนกับท่านประธานว่าเราต้องสร้างค่านิยมของวัฒนธรรมเรื่องการซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นในสังคมนี้ให้ได้ ถ้าเราสร้างค่านิยมไม่ได้ คนยังนิยมคนมีเงิน มีทอง นับถือคนร่ำรวยที่มาจากการทุจริตคอร์รัปชัน ผมคิดว่าบ้านเมืองไปไม่รอด แล้วเป้าหมายนี้จะล้มเหลวครับ ผมขอยกคำพูดของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ อดีตประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ท่านพูดไว้ดีมากเลยครับ ผมคิดว่าคณะกรรมการชุดนี้นำไปปลูกฝังเป็นค่านิยมให้กับเยาวชนได้เลย ท่านบอกว่าผมสนับสนุนให้มีการเปิดโปงคนโกง ไม่ว่าเป็นใครใหญ่โตแค่ไหน อย่าไหว้ อย่าเคารพ จะมีบารมีมากแค่ไหนก็มิต้องไป เราต้องแสดงความขยะแขยงรังเกียจพวกโกงชาติบ้านเมือง ท่าน พลเอก เปรมพูดให้กับนักศึกษา วปอ. และผมคิดว่าวลีของพลเอก เปรม คณะกรรมการชุดนี้ยุทธศาสตร์ชาติต้องนำไปปลูกฝังเป็นค่านิยมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย คือวันนี้ค่านิยมที่เป้าหมายบอกว่าต้องปลูกค่านิยมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต คือถ้าเรายังไม่ปลูกฝังค่านิยมแบบนี้มันจะยากครับ วันนี้ค่านิยมของคนไทยใครนั่งรถเบนซ์ใครนั่งรถหรูราคาแพง มีบ้านใหญ่โต เราให้ความเคารพนับถือไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมีที่มาของทรัพย์สินเหล่านั้นอย่างไร อันนี้ต้องสร้างค่านิยมให้คนไทยมีความรู้สึกขยะแขยงจริง ๆ และไม่ต้องยกมือไหว้คนโกงคนทุจริตคอร์รัปชันครับ

เป้าหมายที่ ๒ ของคณะกรรมการรายงานก็คือเรื่องคดีทุจริต เป้าหมายต้องการทำให้คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลงครับ ในหน้า ๓๙๙ ได้เอาสถิติผลลัพธ์เรื่องดัชนีการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ผมต้องเรียนกับท่านประธานว่าดัชนีคอร์รัปชันของไทยพุ่งเป็นอันดับ ๑๐๑ ของโลก จากค่อย ๆ ทะยานไป เมื่อก่อนไม่ถึงร้อยครับ เลขไม่ถึง ๓ หลัก ตอนนี้มาถึง ๓ หลักก็คือคอร์รัปชันไทยพุ่ง ๑๐๑ ของโลก ต้องเรียนกับท่านประธานว่าสถิติคอร์รัปชันของไทยจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจเห็นได้ชัดว่าทะยานขึ้นเรื่อย ๆ จากปี ๒๕๖๑ จนถึงปี ๒๕๖๒ ขึ้นมา ๓ อันดับ คือจากเมื่อก่อนอยู่อันดับที่ ๙๙ ของโลกจากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ปี ๒๕๖๒ อยู่ที่ ๑๐๑ ใน ๑๘๐ ประเทศ ปี ๒๕๖๓ ยังไม่ปรากฏ แล้วผมก็คิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่พวกเราต้องตระหนัก เพราะว่าแนวโน้มดัชนีของการทุจริตมันทะยานขึ้นเรื่อย ๆ มันเป็นสัญญาณว่ายุทธศาสตร์เป้าหมายที่จะลดคดีทุจริตหรือประพฤติมิชอบลดลงมันล้มเหลวครับ ล้มเหลวมาก หลายคนก็บอกว่า

นักการเมืองยุคที่ผ่านมามีทุจริตคอร์รัปชันมาก จำเป็นที่จะต้องให้ทหารเข้ามาควบคุม ไม่ให้นักการเมืองมายุ่งเกี่ยวกับการบริหารประเทศ และหวังว่าการทุจริตจะลดลงครับ ผมยกสถิติการเทียบข้อมูลเรื่องรัฐบาล คสช. โปร่งใสกว่ารัฐบาลเลือกตั้งแค่ไหน ผมอยากให้ท่านประธานดูตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ปี ๒๕๕๒ ปี ๒๕๕๓ ปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๕๕ ปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗ ปี ๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๙ ถึงปี ๒๕๖๐ รัฐบาล คสช. อยู่ในปี ๒๕๕๗ ถึงปี ๒๕๖๐ จากสถิตินี้ถ้าท่านประธานดูจากรายชื่อเมื่อปี ๒๕๕๒ ปี ๒๕๕๓ เห็นได้ชัดครับ ปี ๒๕๕๒ ปี ๒๕๕๓ ปี ๒๕๕๔ ปี ๒๕๕๕ สถิติเรื่องความโปร่งใส เรื่องการคอร์รัปชันลดน้อยลงครับ น้อยต่ำจาก ๑๐ อยู่ที่ ๓.๔ ปี ๒๕๕๓ จาก ๓.๕ ปี ๒๕๕๔ เหลือแค่ ๓.๔ นอกนั้นก็ขยับเพิ่มขึ้นครับท่านประธาน ----------

ผมอยากให้ท่านประธานดูว่าปี ๒๕๕๒ ปี ๒๕๕๓ ปี ๒๕๕๔ นายกรัฐมนตรีในยุคนั้นชื่ออะไรครับ ผมขอเอ่ยนามเพื่อเป็นเกียรติประวัติว่าในยุคนั้นดัชนีความโปร่งใสเห็นได้ชัดว่าน่าพึงพอใจ นายกรัฐมนตรียุคนั้นคือนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ครับท่านประธาน

เป้าหมายที่ ๓ ก็คือการดำเนินคดีทุจริตให้มีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ ผมต้องถามท่านประธานนะครับ วันนี้มีคนพูดมากเลยครับว่าเราทำได้อย่างนั้นจริงหรือไม่ รวดเร็ว เที่ยงธรรม ตรงไปตรงมาหรือไม่ มีคนนินทาครับว่าเราจะบรรลุเป้าหมายการดำเนินคดีที่รวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติได้อย่างไร ในขณะที่ถ้าไม่ใช่พวกตัวเองก็ต้องโดนนะครับ พวกตัวเองก็หมดอายุความไปบ้าง ตัดสินติดคุกแล้วจับกุมไม่ได้ก็มีบ้าง การแจ้งบัญชีทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. แจ้งผิดแจ้งถูก ทำเป็นทรัพย์สินคงรูปที่ยืมไปไม่ผิดบ้าง เหล่านี้ครับท่านประธาน ถ้าหากว่าเรายังเลือกปฏิบัติและไม่มีความโปร่งใสองค์กรอิสระไม่ทำงานแบบตรงไปตรงมา ทำงานแบบลูบหน้าปะจมูก เรื่องนี้ผมว่าล้มเหลว ผมอยากจะยกวลีของท่านประธานที่เคยพูดไว้นานมาแล้วครับ ผมคิดว่าเป็นวลีอมตะ ผมขอพูดเพื่อที่จะให้ที่ประชุมได้รับทราบและผมคิดว่าเป็นวลีที่อมตะจริง ๆ ครับท่านประธาน ท่านประธานเคยพูดว่า เราไม่อาจทำให้คนทุกคนร่ำรวยเท่าเทียมกันได้ แต่เราสามารถทำให้ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันได้ครับ ถ้าหากว่าคณะกรรมการชุดนี้ไปทำเป้าหมายที่ ๓ การดำเนินคดีทุจริตให้มีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันได้ผมคิดว่าประสบความสำเร็จครับ ผมเลยขอพูดเรื่องนี้เพียงเรื่องเดียว ทั้ง ๆ มีอีกหลายเรื่อง แต่ผมคิดว่าเรื่องนี้คือหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศ ผมขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านเทพไทที่รักษาเวลานะครับ คงไม่ทำให้เพื่อนหมั่นไส้ผมขึ้นนะครับ ต่อไปก็จะเป็นท่านมานพ คีรีภูวดล หลังจากนั้นก็จะเป็นท่านพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน ท่านนิคม บุญวิเศษ และฝั่งรัฐบาลมี ๒ ท่าน ท่านฐิตินันท์ แสงนาค และท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม ทุกท่านรักษาเวลานะครับ เชิญท่านมานพครับ

นายมานพ คีรีภูวดล (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม มานพ คีรีภูวดล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล สัดส่วนชาติพันธุ์

ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตใช้เวลาให้คุ้มค่า ผมขออนุญาตพูดถึงยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกันในเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงในระดับพื้นที่ครับ ท่านประธานครับเวลาพูดถึงเรื่องยุทธศาสตร์ผมเข้าใจว่าพี่น้องประชาชนเข้าใจยาก อะไรคือยุทธศาสตร์ แล้วดูได้ที่ไหน จับต้องได้อย่างไร คำว่า ยุทธศาสตร์ ก็จะอยู่ในวงการแคบ ๆ ของคนที่เข้าใจความหมาย คำพูด และศัพท์สูงในระดับนี้นะครับ ทีนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจกับคนที่จะทำหน้าที่ในการยกร่างและนำไปสู่เป้าหมายการแก้ไขปัญหาได้จริง ๆ ผมมีตัวอย่างอยู่ ๓-๔ เรื่องครับ ผมไปที่จังหวัดพิษณุโลก มีพี่น้องประชาชนมาร้องว่าตอนนี้ถูกกรมเจ้าท่าฟ้องไล่ที่ทั้ง ๆ ที่อยู่มาก่อน ประเด็นสำคัญคือว่าบ้านหลังนี้ได้อยู่อาศัยมานานนะครับ ถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุง พอปรับปรุงแล้วมีการเปลี่ยนสภาพ พอเปลี่ยนสภาพก็ถือว่าผิดกฎหมาย และครอบครัวนี้ไม่มีที่อยู่ที่อื่นเลยนะครับ ตอนนี้ยังอยู่ในคดีอยู่ ก็มีพี่น้องประชาชนและหน่วยงานบางส่วนจะลงไปช่วย ----------

อันนี้คือปัญหาสำคัญนะครับว่าประชาชนที่ไร้ที่ดินหรือที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ ไม่มีสิทธิชอบด้วยกฎหมายนะครับ อันนี้กรณีที่เราเจอมาและคนเหล่านี้ที่อยู่อย่างผิดกฎหมายที่ผมเคยอภิปรายแล้วอยู่ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านคน กรณีที่ ๒ ที่จังหวัดพิษณุโลกเหมือนกันนะครับแล้วก็ที่จังหวัดพิจิตร ตอนนี้พี่น้องประชาชนใช้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาการเกษตรที่ก้าวหน้า มีการรวมกลุ่มกันปลูกมะม่วงส่งออก แล้วก็เป็นที่ต้องการของตลาด ปรากฏว่าปัญหาสำคัญก็คือว่าไม่สามารถไปออกใบรับรองจีเอ็มพี (GMP) ได้ เพราะที่ดินไม่มีเอกสาร ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะฉะนั้นมันก็เลยเกิดกระบวนการกลุ่มนายหน้าที่จะซื้อและกดราคามะม่วงของพี่น้องนะครับ เรื่องที่ ๓ ครับ เรื่องคดี ตอนนี้เรามีคดีเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ นโยบายทวงคืนผืนป่านะครับ ไม่ต่ำกว่า ๗๐,๐๐๐ คดี สิ่งเหล่านี้ที่ผมยกตัวอย่างให้กับท่านประธานว่ามันเกี่ยวโยงกับอย่างน้อย ๓ ยุทธศาสตร์ครับ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ แล้วก็ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ที่พูดถึงเรื่องของการปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม และการสร้างโอกาสความเสมอภาคและทางสังคม มีเรื่องหนึ่งที่สำคัญคือการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรม ท่านประธานทราบไหมครับว่าเรื่องที่ดินเกี่ยวข้องกับกี่หน่วยงาน ผมอยู่ในคณะกรรมาธิการวิสามัญเรื่องที่ดินและการออกเอกสารสิทธิ ไม่ต่ำกว่า ๑๙ หน่วยงาน แต่ละหน่วยงานถือกฎหมายของตัวเอง เวลาเราไปแต่ละหน่วยงานก็จะโยนกันไปโยนกันมา เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเรื่องนี้เรื่องสำคัญ ข้อเสนอของผมจากประสบการณ์ที่ผมทำงานกับภาคประชาชนและหน่วยงานราชการในพื้นที่นี่นะครับ ถ้าใช้หน่วยงานที่ถือกฎหมายลงไปปฏิบัติการเราก็จะเห็นเป็นชิ้น เป็นชิ้น เป็นชิ้น เราจำเป็นจะต้องมีฐานข้อมูล ยังไม่ต้องพูดถึงเรื่องสิทธิครับ ผมขออนุญาตใช้คำว่าหน่วยงานฝ่ายบริหาร ฝ่ายรัฐบาล จำเป็นจะต้องมีการสำมะโนที่ดิน สำมะโนให้เห็นทั้งหมดว่าที่ดินที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ แต่ละตำบลว่ามีกี่แปลง มีใครถือครองบ้าง หลังจากนั้นค่อยเอาข้อกฎหมายที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่ถือกฎหมาย ไปวางทับหรือว่าไปโอเวอร์เลย์ (Overlay) ไว้ ถ้าไม่ทำอย่างนี้มันแก้ปัญหาไม่ได้ครับ ที่ดินไม่ว่าจะเป็น คทช. สปป. หลากหลายรูปแบบที่มีปัญหาที่สาธารณะมันก็ติดกฎหมาย ไม่ติดอุทยานก็ติดป่าสงวน ไม่ติดป่าสงวนก็ติด พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ นะครับ อันนี้คือปัญหาที่มันอยู่ใต้พรมนะครับ ผมอยากให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเวลามองไม่ต้องแยกนะครับ อยากให้รวมกัน มันจะเชื่อมโยงในยุทธศาสตร์ที่ ๒

พูดถึงเรื่องของการสร้างมูลค่าการเกษตร การท่องเที่ยวที่หลากหลาย มันสร้างไม่ได้ครับ เพราะว่าระบบที่ดิน ระบบสิทธิของพี่น้องประชาชน ยังไม่ชอบด้วยกฎหมาย ท่านประธานทราบอยู่นะครับ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่ม่อนแจ่มนะครับ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือว่าหลาย ๆ ที่ ที่เชียงดาวครับ การท่องเที่ยวก็ส่งเสริมให้พี่น้องประชาชนทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อที่จะอนุรักษ์รักษาทรัพยากร ลดการใช้ทรัพยากรโดยทางตรงให้ใช้ทางอ้อม เวลาทำโฮมสเตย์ (Home stay) ตอนนี้ก็ไล่รื้อกันอีกแล้วครับ ตกลงจะให้ทำหรือไม่ให้ทำ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้มันเกี่ยวข้องกันนะครับ ในเรื่องที่ยุทธศาสตร์ที่ ๕ นะครับ พูดถึงเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพคือฐานทรัพยากรของประเทศ ซึ่งผมอภิปรายไปแล้วว่าประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๕ ระดับต้น ๆ ที่มีทรัพยากรความหลากหลายชีวภาพอยู่ในระดับต้น ๆ ของประเทศ ที่เขียนเอาไว้ว่ามันจะต้องพัฒนาทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ขณะเดียวกันนะครับ ผมยกตัวอย่างกรณีพื้นที่การเกษตรแบบธรรมชาตินะครับ เกษตรนิเวศหรือไร่หมุนเวียน เรามีพันธุ์พืช พันธุ์อาหารและระบบนิเวศ ข้าวไม่ต่ำกว่า ๔๐ ชนิด ยังไม่รวมเมล็ดพันธุ์อื่น ขณะนี้ระบบเกษตรนิเวศกำลังถูกกฎหมาย นโยบายห้ามมิให้กระทำแล้วเราจะปกป้องเมล็ดพันธุ์เหล่านี้ได้อย่างไร

โดยสรุปแล้วท่านประธานครับ ยุทธศาสตร์ทั้งหมด ๖ ด้าน เรื่องความมั่นคง เรื่องการแข่งขัน เรื่องการพัฒนาศักยภาพ เรื่องการเพิ่มโอกาสนะครับ เรื่องสิ่งแวดล้อม มันเชื่อมโยงกัน แต่เวลาผมดูใน ในข้อเสนอที่มันอยู่ในรายงาน มันแยกครับ ----------

เพราะฉะนั้นกรณีเรื่องถ้าหากว่าคณะกรรมการยุทธศาสตร์แก้ปัญหาเรื่องที่ดินของประเทศที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า ๑๙ หน่วยงานได้นี่นะครับ อันนี้คือเป้าหมาย นี่คือทางออกที่ถูกและจะเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำที่ดองไว้อย่างมหาศาลครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นเบื้องต้นผมคิดว่าผมอยากจะเห็น คือผมใช้คำว่าสำรวจเจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็ว่าไม่ได้ ผมเลยขออนุญาตใช้คำว่า เราจำเป็นจะต้องทำสำมะโนเรื่องที่ดินครับเพราะทุกหน่วยงานเข้าไปทำได้ไม่ต้องถือกฎหมาย แต่ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ปกครองเข้าไปดำเนินการในเขตป่าสงวนหรืออุทยาน ทำโดยไม่ใช่เป็นเจ้าพนักงานมันทำไม่ได้ ถ้าเราอยากจะรู้ว่าที่ดินในประเทศไทยใครถือครองบ้าง มีปัญหาอย่างไร เราต้องสำมะโน และทุกหน่วยงานที่เข้าไปทำคือพนักงาน เพราะเรากำลังพูดถึงข้อมูล หลังจากนั้นเราค่อยไปโอเวอร์เลย์ (Overlay) ไปเอ็กซเรย์ (X-ray) ว่าของใครอยู่ที่ไหน อันนี้แหละครับ ถ้าเราทำแบบนี้เราจะได้วันแมป (One map) ที่แท้จริง เมื่อได้วันแมป (One map) แล้ว กระบวนการไปรับรอง ไปแก้ไขปัญหาในแต่ละกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะเป็นจริงครับ ขอบคุณมากครับท่านประธานครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านมานพนะครับท่านรักษาเวลาครับ ต่อไปท่านพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (เชียงราย) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพกระผม นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย พรรคเพื่อไทย ท่านประธานครับ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี ๒๕๖๒ ต้องขอชมเชยคณะยุทธศาสตร์ชาติที่ได้ทำรูปเล่มได้สวยงามแล้วก็แข็งแรง คือหลักฐานของท่านตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมา เล่มนี้จะถูกนำไปไว้ในห้องสมุด ถูกนำไปไว้ตามส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักฐานในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

ท่านประธานครับ ผมมาที่ประเด็นที่ ๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในด้านนี้นั้นมีเป้าหมายยกระดับศักยภาพประเทศหลายมิติ มีแนวคิดอยู่ ๓ แนวคิดก็คือ ๑. ต่อยอดอดีต ๒. ปรับปรุงปัจจุบัน และ ๓. สร้างคุณค่าใหม่ให้กับอนาคต โดยการสร้างรายได้และจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ผมขอเจาะเข้ามาที่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๙ เขตเศรษฐกิจพิเศษ เรื่องของเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยต้องกราบขอบพระคุณมาตรา ๔๔ ของคณะปฏิวัติ

ที่ได้สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมา ประกอบด้วยแผนแม่บทย่อยมีสาระสำคัญอยู่ ๓ แผนแม่บท ๑. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกหรืออีอีซี (EEC) มีจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี ๒. การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้หรือเอสอีซี (SEC) จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช ๓. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ แห่ง อันนี้ก็คือยุทธศาสตร์แผนแม่บทย่อยที่ท่านได้บรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง ๓ แห่งนี้ก็ถือว่าเป็นมิติใหม่ของประเทศไทยที่จะมีการทำเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะทำให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศได้เข้ามาลงทุนในเขตนี้ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าในเอสอีซี (SEC) นั้น จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่พอที่จะพัฒนา พัฒนาได้ครับ ทำไปครับ แต่ที่ภาคใต้ยังมีพื้นที่ที่เหมาะสมที่จะใหญ่กว่าเอสอีซี (SEC) ก็คือเขตเศรษฐกิจพิเศษฉวานทองคลองไทยหรือว่ากาเซ (GASEZ) เดอะ โกลเดน แอกซ์ สเปเชียล อีโคโนมิก โซน (The Golden AX Special Economic Zone) อยากจะให้ท่านเพิ่มเป็นแผนแม่บทย่อยที่ ๔ มีอยู่ ๕ จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา ----------

ตรงนี้มีการขุดคลองไทยยาว ๑๓๕ กิโลเมตร กว้าง ๑ กิโลเมตร ลึก ๔๐ เมตร ๒ คลอง แล้วก็มีคลองเล็กคู่ขนานไปอีก ๒ คลอง กว้าง ๒๐๐ เมตร ยาว ๑๓๕ กิโลเมตร ลึก ๑๐ เมตร รวมแล้วคลองไทยจะมีอยู่ ๔ คลอง คือ คลองใหญ่ ๒ คลอง คลองเล็ก ๒ คลอง เรื่องของคลองไทยนั้นวุฒิสมาชิกได้ศึกษาเมื่อปี ๒๕๔๘ เป็นเล่มเรียบร้อยแล้ว จนถึงวันนี้ทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือคณะยุทธศาสตร์ชาติยังไม่ได้หยิบขึ้นมาดูเพื่อเป็นประโยชน์กับประเทศชาติเลย วันนี้เราเจอวิกฤติโควิด-๑๙ (COVID-19) เราจะต้องกู้เงินหนี้สาธารณะเพิ่มในงบประมาณ ปี ๒๕๖๔ หนี้สาธารณะจะเพิ่มขึ้นเป็น ๗,๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ผมคิดว่าถ้าเราไม่มีเมกะโพรเจกต์ (Megaproject) ใหม่ ๆ ขึ้นมา โอกาสที่จะใช้หนี้สาธารณะคงยาก เขตเศรษฐกิจพิเศษคลองไทยนั้นถ้าขุดแล้วเทียบกับช่องแคบมะละกาจะมีรายได้ปีละ ๔ ล้านล้านบาท สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นความสำคัญตรงนี้ ได้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมาศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษคลองไทย เห็นด้วยกันทุกพรรคการเมืองไม่ว่าฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาล ตัวแทนของประชาชนมีความเห็นว่าอยากให้มีการขุดคลองไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษขวานทอง ๕ จังหวัดนี้ ผมขอฝากคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่า พวกผมเป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาการขุดคลองไทย และการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาการขุดคลองไทย อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม สังคม ความมั่นคง และการเมือง เราได้เชิญสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เชิญเจ้าหน้าที่มาหลายครั้ง แต่เราก็ไม่ได้คำตอบว่าท่านสามารถที่จะบรรจุเข้าเป็นแผนแม่บทย่อยของยุทธศาสตร์ชาติไหมได้เมื่อไร ดังนั้น ผมจะถามท่าน

๑. แนวทางบรรจุกาเซ (GASEZ) คือเขตเศรษฐกิจพิเศษขวานทองนี้เป็นแผนแม่บทที่ ๔ ท่านมีขั้นตอนอย่างไร อันนี้คำถามที่ ๑

คำถามที่ ๒ ท่านรับรู้ความต้องการของประชาชนและผู้แทนราษฎรหรือไม่ ได้ข่าวไหมครับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ งบท่านได้ตั้งไว้ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาอ่าวไทยกับอันดามัน ท่านตั้งงบไว้ ๒๙ ล้านบาท แต่งบถูกตัดไปเหลือ ๑๕ ล้านบาท แต่การศึกษาตรงนี้ก็ยังไม่เฉียดการขุดคลองเลย

ข้อ ๓ ถ้าไม่มีงบประมาณ มีแนวทางให้เอกชนที่สนใจที่จะเสียสละเพื่อประเทศชาติมาร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการขุดคลองได้หรือไม่

อันนี้คือ ๓ คำถาม ก็กราบขอบพระคุณทางคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แล้วก็สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หวังว่าท่านจะได้บรรจุขวานทองคลองไทยเข้าเป็นเมกะโพรเจกต์ (Megaproject) ของประเทศไทยต่อไป ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายศุภชัย โพธิ์สุ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณท่านพิเชษฐ์ครับ ต่อไปท่านฐิตินันท์ แสงนาค เชิญครับ

นายฐิตินันท์ แสงนาค (ขอนแก่น) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน ผม นายฐิตินันท์ แสงนาค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดขอนแก่น ตัวแทนคนเมือง พรรคภูมิใจไทย ท่านประธานครับ วันนี้ที่ผมต้องลุกขึ้นอภิปรายนอกจากผมจะมารับทราบรายงานทั้ง ๒ ฉบับ ในเรื่องของแผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผมยังมีหมวกอีก ๑ ใบ ผมจะมาตรวจงานของผมครับ ที่ผมพูดอย่างนี้เพราะว่าผมเป็นคนหนึ่งที่ได้ทำงานสภาปฏิรูปมาตั้งแต่ต้น ผมเป็นอนุกรรมาธิการเป็นรองโฆษกและเป็นฝ่ายวิชาการที่หาข้อมูลทั้งหมด ๒ เล่มนี้เอามาให้พวกท่านได้ทำงานยุคแม่น้ำ ๕ สาย ท่านประธานครับ ข้อมูลที่ได้มาคือต้องออกไปพบปะประชาชนตามอำเภอต่าง ๆ เพื่อรับฟังปัญหาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน ----------

แผนปฏิรูปประเทศเริ่มขึ้นเมื่อคณะ คสช. เข้ามาในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ซึ่งผมก็ร่วมทำงานได้ ๒ ปี ส่วนอีกเล่มหนึ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติมาทีหลัง ผมรอฟังว่าท่านใครคนใดจะอภิปรายไปให้รู้ว่าแผนยุทธศาสตร์ชาติมาทำไม ยังไม่มีเลยครับ ผมจะเล่าให้ฟังครับ แผนยุทธศาสตร์ชาติมาวันสุดท้ายในรอบที่ผมออกเวทีรับฟังความคิดเห็นประชาชนในระดับจังหวัด จะมีชีต (Sheet) อยู่แผ่นหนึ่งแนบมาท้ายว่าให้ท่านกรอกข้อมูลลงไปว่า ๑. ใน ๒๐ ปีข้างหน้า ท่านต้องการเห็นประเทศไทยของท่านเป็นอย่างไร ๒. ใน ๒๐ปีข้างหน้า ท่านต้องการเห็นจังหวัดของท่านเป็นอย่างไร และข้อสุดท้ายท่านต้องการให้ครอบครัวของท่านเป็นอย่างไรใน ๒๐ ปีข้างหน้า ท่านประธานครับ ผมนอกจากเป็นคณะทำงานแล้วผมยังเป็นคนหนึ่งที่กรอกข้อมูลเข้าไป ข้อที่ ๑ ก็คืออยากให้ประเทศไทยเป็นอย่างไรใน ๒๐ ปีข้างหน้า ก็กรอกตามความคิดเห็น ตามจิตสำนึก ตามข้อเท็จจริงที่ได้เจอมาก็คืออยากให้ประเทศไทยอยู่ดีมีสุข รักสามัคคีปรองดอง มีเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่มั่นคง ข้อ ๒ อยากให้จังหวัดของท่านเป็นอย่างไร ผมในฐานะตัวแทนจังหวัดขอนแก่น ผมก็กรอกไปว่าอยากให้จังหวัดขอนแก่นเป็นสมาร์ต ซิตี (Smart city) ต้นแบบของเมืองไทย เป็นฮับ (Hub) ของเมืองไทย ซึ่งหลาย ๆ ด้านก็เริ่มเป็นจริง ส่วนข้อที่ ๕ นั้นมันเป็นคอมมอน เซนส์ (Common sense) ทั่ว ๆ ไปว่าต้องการให้ครอบครัวเป็นอย่างไร แต่ผมไม่คิดหรอกว่าข้อมูลที่ผมกรอกไปวันนั้นจะกลายมาเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติเล่มนี้ ๒๐ ปี ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ ที่ผมอภิปราย ผมเคยคัดค้านไว้ว่า ๒๐ ปีมันนานเกินไป มันชั่วอายุคน ชั่วอายุของคณะทำงานทั้งหมด หลายท่านอาจจะไม่ได้อยู่ดูผลงานหรือแม้กระทั่งผมเอง ท่านประธานครับ เพราะฉะนั้นผมถึงอยากให้ปรับเปลี่ยนแก้ไขเรื่องแผนยุทธศาสตร์ชาติ ส่วนในเรื่องปฏิรูปประเทศมีเป้าหมายอยู่ ๓ ประเด็น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และมีการพัฒนาอยู่ทั้งหมด ๑๑ ด้าน บวก ๑ เป็น ๑๒ ที่ผมหาข้อมูลมาผมได้บอกให้ท่านประธานแล้วก็สมาชิกได้ฟังไปแล้วว่า ในการเริ่มต้นทำงานมี ๑๘ ด้าน บวก ๑ คือ ๑๙ ด้าน ด้านที่ ๑ ด้านการเมือง ด้านที่ ๒ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านที่ ๓ ด้านกฎหมาย ด้านที่ ๔ ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านที่ ๕ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ ๖ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านที่ ๗ ด้านสาธารณสุข ด้านที่ ๘

ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยี ด้านที่ ๙ ด้านสังคม ด้านที่ ๑๐ ด้านพลังงาน ด้านที่ ๑๑ ด้านป้องกันและปราบปรามทุจริตประพฤติมิชอบ และด้านที่ ๑๒ ด้านการศึกษา

ท่านประธานครับ ผมจะพูด ๒ ด้าน จริง ๆ แล้วผมเล่าให้ท่านฟังในที่นี้ ๒ ชั่วโมงไม่พอนะครับ ด้านการเมืองซึ่งเกี่ยวพันกับพวกเราทุกคนในสภาแห่งนี้ ท่านจะปฏิรูปอย่างไร ท่านไม่ต้องมโนไปเอง ไม่ต้องอิเมจิน (Imagine) ไปฟังเพลงของเดอะ บีเทิลส์ (The Beatles) ท่านดูการเลือกตั้ง เขต ๔ จังหวัดลำปางที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ยังประกาศผลไม่ได้ แล้วถ้าเลือกตั้งใหญ่ ๕๐๐ เขตล่ะครับจะเกิดอะไรขึ้น นี่แค่ประเด็นเดียว มีอะไรที่ดีขึ้นมาใน ๑๒ ด้านนี้ มีแน่นอน อย่างน้อยโควิด-๑๙ (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทำให้เราเห็นแล้วว่ารัฐบาลชุดนี้รัฐมนตรีบางกระทรวงมีศักยภาพ อันนี้ไม่ได้ชมนะครับ สาธารณสุขเราเป็นประเทศอันดับ ๒ ของโลกที่รับมือโควิด-๑๙ (COVID-19) ได้ดีที่สุด ผมไม่แน่ใจว่าถ้าเป็นรัฐมนตรีท่านอื่นจะสามารถทำได้อย่างนี้หรือเปล่า หรืออาจจะดีกว่านี้ แต่ผมพอใจในวันนี้ที่เราอยู่อันดับ ๒ ของโลก แล้วเรากำลังจะเปิดคลายล็อกได้ทั้งหมดในสิ้นเดือนนี้ ท่านประธานครับ ผมฝากคณะทำงานปฏิรูปประเทศไปทบทวนวิธีการ ขั้นตอน การทำงาน แค่ ๖ เดือนไวรัสโควิด-๑๙ (COVID-19) เข้ามา สังคมเปลี่ยน โลกเปลี่ยน เราใช้คำว่านิวนอร์มัล (New normal) ซึ่งเป็นชีวิตปกติที่ต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ครับ ----------

เพราะฉะนั้นท่านจะเอาเล่มนี้มาเป็นตัวอ้างอิงเพื่อจะนำทางให้ประเทศเดินไปข้างหน้า ๒๐ ปี ผมว่ามันไม่ทันการณ์ ผมว่าท่านทำโครงการระยะสั้นเหมือนสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เคยทำมา ๔-๕ ปีก็พอแล้ว เพราะโลกปัจจุบันมันเปลี่ยนแปลงง่าย โดยเฉพาะเทคโนโลยี ปัจจุบันนี้รถก็จะไม่ใช้น้ำมันแล้วจะใช้ไฟฟ้ากันหมด พลังงานทางเลือกอื่น ๆ ก็จะเข้ามาแทนที่ รถไฟความเร็วสูงนี่ต่อไปล้อไม่ติดพื้นนะครับท่านประธาน ใช้แรงดึงดูดของแม่เหล็ก แล้วจะมีเทคโนโลยีต่าง ๆ ตามมา เพราะฉะนั้นสิ่งที่พวกท่านคิดไว้วันนี้เผื่อ ๒๐ ปีนี่มันไม่ทันหรอกครับ ผมฝากคณะทำงานปฏิรูปประเทศแล้วก็ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีที่ท่านรับผิดชอบช่วยไปปรับปรุง ผมเห็นมีอยู่อย่างเดียวที่ดีขึ้นพัฒนาขึ้นก็คือรูปเล่ม คะแนนเต็ม ๑๐ ผมให้ ๑๐๐ เลยครับ รูปเล่มทำได้สวยมากเทียบกับครั้งที่แล้วนะครับ เพราะฉะนั้นผมอยากเห็นครั้งต่อไปที่ท่านมารายงานเป็นเนื้อหาการเปลี่ยนแปลง ขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านนิคม บุญวิเศษ ครับ

นายนิคม บุญวิเศษ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผม นายนิคม บุญวิเศษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ หัวหน้าพรรคพลังปวงชนไทย ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขออภิปรายรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๒ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมได้เห็นเล่มที่คณะกรรมการได้ทำมาก็เข้าใจว่าตั้งใจทำเป็นอย่างดี ขอชื่นชมว่าทำมาเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้เราจะเขียนอะไรให้สวยหรูก็ตาม แต่ถ้าเราไม่สามารถนำสิ่งที่เราเขียนออกมาทำให้เป็นรูปธรรมแล้วก็สำเร็จลุล่วงตามแผนนั้น สิ่งที่ทำก็ล้มเหลว ทำไมผมถึงพูดอย่างนั้นครับ เพราะรัฐบาลชุดนี้ให้โอกาสในการทำงานมาแล้ว ๕ ปีต่ออีก ๑ ปี เป็น ๖ ปี เดิมทีถ้าท่านจำไม่ผิดหรือทุกท่านจำได้ในการยึดอำนาจมาก็บอกว่าจะมาปฏิรูปประเทศให้ประเทศดีขึ้น ผมเองก็รอวันที่การปฏิรูปประเทศมันจะเป็นอย่างไร เพราะที่ผ่านมาเราก็เห็นแล้วว่าการบริหารประเทศของรัฐบาลชุดก่อน ๆ มันก็ค่อย ๆ ดีขึ้น ๆ แต่ท่านบอกว่าท่านจะมาทำให้มันดีกว่าเดิมโดยการปฏิรูปประเทศ จากการที่เราได้สังเกตท่านปฏิรูปจริงครับ ปฏิรูปไปปฏิรูปมาปรากฏว่าท่านกู้ทุกปี

ประชาชนยากจน ยากจนลง ผมไม่แน่ใจว่าการปฏิรูปประเทศของท่านเข้าใจอย่างไร ปฏิรูปประเทศเพื่อให้เงินไปอยู่ในกระเป๋าใคร อันนี้เป็นคำถามนะครับ สิ่งที่ผมอยากจะเห็นแล้วก็ประชาชนอยากจะเห็นการปฏิรูปประเทศนั้น ผมได้แยกออกมาเป็นหัวข้อ ๑๑-๑๒ หัวข้อ เพื่อให้เป็นรูปธรรมจริง ๆ ผมต้องการเห็นการปฏิรูปประเทศของท่านให้ประชาชนยากจนน้อยลง มีอยู่มีกินมากขึ้น คนจนหายจน คนรวยมากขึ้น นั่นหมายถึงว่าท่านต้องทำเป็นรูปธรรมให้สำเร็จลุล่วงโดยเร็วเพราะท่านใช้เวลามากเกินไปแล้ว ๒. ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น ง่าย ๆ แค่นี้แหละครับการปฏิรูปประเทศที่ดี ท่านต้องทำให้ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น ๓. เกษตรกรจะต้องมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง ไม่ใช่เรื่องยากครับที่ดินมีมากมายมหาศาล แต่ท่านจะทำอย่างไรให้เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตัวเอง ๔. การพัฒนาเกษตรจะต้องดีขึ้น เกษตรนวัตกรรมใหม่ เกษตรยุคใหม่ เกษตรอุตสาหกรรม หรือเกษตรปลอดสารเคมี ใช้พื้นที่ในการทำเกษตรน้อยลงแต่ได้ผลผลิตมากขึ้น ลงทุนน้อยลงได้ผลผลิตมากขึ้น ได้กำไรมากขึ้น แล้วที่สำคัญคือมีตลาดส่งออกมากขึ้น เห็นไหมครับไม่ต้องพูดอะไรเยอะง่าย ๆ แค่นี้แหละครับ ๕. ปฏิรูปต้องมีการค้าการขายกับต่างประเทศมากขึ้น ขยายการค้าการขายมากขึ้น ความสัมพันธ์กับต่างประเทศดีขึ้น ๖. ปฏิรูปแล้วความเจริญของประเทศจะต้องมากขึ้น การคมนาคมขนส่งจะต้องสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ หรือรถไฟความเร็วสูงมีทั่วทุกภาคไม่ใช่มีแค่ภาคเดียวคือภาคตะวันออก ๗. ปฏิรูปแล้วจะต้องมีการค้าชายแดนเป็นการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ปฏิรูปแล้วจะต้องมีการท่องเที่ยวมากขึ้น ----------

จะต้องมีการค้าชายแดนเป็นการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ปฏิรูปแล้วจะต้องมีการท่องเที่ยวมากขึ้น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การกระจายรายได้สู่ภูมิภาคมากขึ้น การปฏิรูปที่ผมต้องการเห็นกับประชาชนที่ต้องการเห็น นอกจากอยู่ดีกินดีแล้ว จะต้องมีความรักความสามัคคีกัน ความปรองดองเอื้อเฟื้อเผื่อแพร่ซึ่งกันและกัน เข้าอกเข้าใจกัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นการปฏิรูปจะต้องทำให้ป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติต้องอุดมสมบูรณ์มากขึ้น อากาศสะอาดมากขึ้น แม่น้ำลำคลองจะต้องใส่สะอาดมากขึ้น การปฏิรูปแล้วประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพมากขึ้น มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพส่งเสริมให้กิจการค้าการขายเติบโตโดยปราศจากกฎหมายกีดกันการค้า การปฏิรูปแล้วทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีมากขึ้น อายุยืนยาวมากขึ้น เข้าถึงสาธารณสุขเท่าเทียมกัน เรื่องขนมธรรมเนียมประเพณีเช่นกัน การเป็นรูปแล้วอย่าลืมขนบธรรมเนียมประเพณีที่เราสืบทอดกันมายาวนาน ให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทยให้ยั่งยืนมากกว่าเดิม ไม่ใช่ไปทำลายขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิรูปแล้วจะต้องทำให้นักกีฬาของคนไทยที่เราหวังว่ากีฬาเราจะสามารถแข่งขันกีฬาโลกได้ ก็ต้องทำให้ได้ นั่นหมายถึงว่าการปฏิรูปเรา เราจะต้องดูทุกภาคส่วน สิ่งหนึ่งที่ผมมองว่าการปฏิรูปจะได้ผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของคณะกรรมการในการปฏิรูปว่ามาจากใครบ้าง ยกตัวอย่าง ถ้าคณะกรรมการปฏิรูปมาจากทหาร ผมเชื่อว่าทหารก็ต้องมุ่งที่กองทัพละครับ ก็คงจะต้องมีอาวุธยุทโธปกรณ์ เรือดำน้ำ รถถัง จรวดหรืออากาศยานต่าง ๆ ดีขึ้น เพื่ออะไรครับ เพื่อที่จะตั้งรบกับศัตรูหมู่มาร แต่ถ้าการปฏิรูปนั้นทำโดยคณะครูอาจารย์ ผมเชื่อว่าการศึกษาจะดีขึ้นจะสูงขึ้น ถ้าการปฏิรูปมาจากเกษตรกรก็จะทำให้การพัฒนาเรื่องแหล่งน้ำลำธาร การเกษตรทุกอย่างจะดีขึ้น ที่ผมยกตัวอย่างนี้นั่นหมายถึงว่าการปฏิรูปประเทศจะต้องนำคนทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมในการปฏิรูป ไม่เช่นนั้นการปฏิรูปของท่านจะไม่ครบกระบวนความหรือจะไม่ครบองค์ประกอบทุกอย่าง ถึงแม้ท่านจะเขียนให้ดี แต่ท่านก็ไม่สามารถทำได้ และสิ่งสำคัญที่สุดถึงแม้เราจะพูดกันว่าการปฏิรูปทำตามกระบวนการที่ท่านเขียนมา หรือมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว แต่สิ่งสำคัญที่สุดถ้าปราศจากการไม่ควบคุมการทุจริต นั่นหมายถึงว่าคนที่เข้ามาทำงานในการปฏิรูป หรือรัฐบาลใดก็ตามที่เข้ามายังมีการทุจริตคอร์รัปชัน ผมเชื่อว่าการปฏิรูป

จะทำอย่างไรก็ตามไม่สามารถที่จะปฏิรูปได้ ฉะนั้น หลักใหญ่ใจความที่สุดก็คือจะต้องป้องกันการทุจริต การคอร์รัปชัน ขจัดคนโกงออกจากประเทศนี้ให้ได้ ไม่เช่นนั้นประเทศไทยไม่สามารถที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ครับ ท่านประธานครับ กราบขอบพระคุณมากครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม เชิญครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ ก่อนอื่นผมขอชมผู้จัดทำรายงานประจำปีครั้งนี้นะครับ ว่าจัดทำรูปเล่มได้ดี แล้วก็มีการทำให้น่าอ่านมากขึ้น ก็เป็นประโยชน์กับผู้ที่จะค้นคว้าหาข้อมูล แต่อย่างไรก็ตามนะครับ ก็ขออนุญาตที่จะตั้งข้อสังเกตบางประการเพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการปรับปรุงในการรายงานครั้งต่อ ๆ ไปนะครับ

ประเด็นแรก ก็คือเรื่องของเนื้อหาที่มีบรรจุในนี้ ผมคิดว่ายังมีเนื้อหาที่หลาย ๆ ส่วนอาจจะยังไม่จำเป็น ทำให้รูปเล่มใหญ่โตเทอะทะ หลายเรื่องน่าจะกระชับชี้ประเด็นให้ชัดเจนได้นะครับ ทีนี้ในการที่ท่านนำเนื้อหาเหล่านี้มาเขียน ผมก็มีข้อสังเกตว่ายังมีการตอกย้ำถึงจำนวนโครงการเสียเยอะ ทั้งในส่วนที่เป็นบทนำก็ดี หรือส่วนตอนท้ายก็ดี เหมือนกับว่าการมีจำนวนโครงการเยอะเป็นเรื่องดี ----------

ผมเองก็ไม่คิดว่าการมีโครงการเยอะมันจะเกิดประโยชน์มากกว่าโครงการน้อย จริง ๆ ถ้าหากท่านเลือกให้มีโครงการสำคัญ ๆ ที่เป็นประเด็นใหญ่ ๆ มันจะทำให้ประเด็นเหล่านี้เด่นชัดมากขึ้นแทนที่จะเป็น ผมขอใช้คำว่าเบี้ยหัวแตกรวม ๆ กันอยู่ข้างในนี้นะครับ เพราะฉะนั้นขอฝากเป็นข้อคิดเห็นในส่วนนี้นะครับ แน่นอนนะครับผมก็เข้าใจดีถึงความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกหลายท่านที่ไม่เห็นด้วยกับการทำแผนระยะยาว ๒๐ ปี แต่เราก็ต้องยอมรับ ผมเองก็เห็นด้วยการทำแผน ๒๐ ปีในระยะยาวนี้เป็นเรื่องจำเป็น เป็นการที่จะบ่งบอกถึงทิศทางการพัฒนาประเทศที่เราอยากเห็น แน่นอนในระหว่างที่มีการพัฒนากันก็จะมีเหตุการณ์เข้ามาทำให้แผนที่เขียนไว้อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง อาจจะต้องมีการปรับปรุง ตัวอย่างเช่นในปีนี้ก็มีเรื่องของโควิด-๑๙ (COVID-19) เข้ามาก็ทำให้หลายเรื่องที่ท่านบรรจุไว้ในแผนอาจจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผลกระทบที่มีต่องานสำคัญบางประการที่เดี๋ยวผมจะได้กล่าวต่อไปว่ามีประเด็นไหนบ้างนะครับ แน่นอนส่วนใหญ่ในการทำแผนนี้เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ เป็นเรื่องที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตามข้อมูลหลายประการที่ท่านเอามาโชว์ในรายงานฉบับนี้ อย่างเช่นในหน้า ๓๖ ที่มีการแสดงถึงตัวเลขของความสุขของประเทศที่ใช้คำว่าเวิร์ล แฮปปีเนส รีพอร์ต (World Happiness Report) ปี ๒๐๑๙ โดยเปรียบเทียบปี ๒๕๖๑ กับปี ๒๕๖๒ ก็จะเห็นได้ว่าปี ๒๕๖๑ สูงกว่าปี ๒๕๖๒ คือปี ๒๕๖๒ คนไทยมีความสุขน้อยลง ผมไม่อยากให้เราแค่โค้ด (Code) ตัวเลขเฉย ๆ น่าจะต้องลองศึกษาลองวิเคราะห์นิดหนึ่งนะครับว่าการที่เรามีความสุขน้อยลงเป็นเพราะอะไร แล้วเราอาจจะต้องนำเอาข้อมูลอันนี้มาใช้ประโยชน์อย่างไรบ้างนะครับ หรือว่าในหน้าต่อไปในหน้า ๓๘ มีการแสดงถึงเรื่องของผลิตภาพของภาคการผลิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรอุตสาหกรรมและบริการ ก็จะเห็นได้ว่าภาคอุตสาหกรรมในปี ๒๕๖๑ มีผลิตภาพที่ต่ำลง อันนี้น่าตกใจนะครับในเมื่อประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกสูงมาก แต่ถ้าหากเรามีสินค้าอุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพต่ำลงย่อมหมายถึงความสามารถในการแข่งขันในระยะยาวก็จะด้อยลง ที่ผ่านมาการส่งออกเรามีสัดส่วนสูงถึง ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) นะครับ ประเด็นเหล่านี้ผมคิดว่าในการทำรายงานอย่างนี้ท่านน่าจะได้มีการดึงเอาข้อมูลเหล่านี้เข้ามาวิเคราะห์แล้วก็เอามาใช้ในการชี้แนะถึงทิศทางของนโยบายที่ควรจะต้องมีการปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงด้วย ผมได้เรียนเมื่อสักครู่นี้ครับว่าหลายเรื่องนี้เป็นเรื่องที่พอถูกโควิด (COVID) เข้ามากระแทกคงต้องมีการรีวิว (Review) กันใหม่ อาจจะต้องมีการทบทวนว่ายังต้องใช้ตามแผนเดิมหรือไม่ ตัวอย่างเช่นในเรื่องของศูนย์ซ่อมอากาศยาน ทุกวันนี้เราก็ได้ยินแต่สายการบินทั่วโลกล้วนแต่จะลดจำนวนนักบิน ลดจำนวนเครื่องบิน แต่ปรากฏว่าในรายงานของท่านก็ยังคงมีการเขียนอย่างชัดเจนว่าจะต้องสร้างให้เสร็จภายในปี ๒๐๒๒ ความหมายคือสำนักงบประมาณก็จะต้องจัดสรรงบประมาณลงไปเป็นร้อยเป็นพันล้านบาทเพื่อทำตรงนี้ อันนี้เป็นตัวอย่างที่ผมคิดว่าท่านน่าจะต้องมีบทแทรกเข้ามา ----------

จริงอยู่ครับรายงานนี้อาจจะทำเมื่อปีที่แล้ว แต่ในเมื่อเรามีการใช้เวลาของสมาชิกในวันนี้เพื่ออภิปราย ท่านก็น่าจะต้องมีบทแทรกเข้ามาเพื่อบ่งบอกถึงข้อมูลบางประการในนี้ที่อาจจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นต้น หรืออีกเรื่องหนึ่งในเรื่องของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในหน้า ๕๑ ท่านเขียนไว้เหมือนกับมีโรดแมป (Roadmap) นะครับว่าปัจจุบันมีสัดส่วนต่อจีดีพี (GDP) ๒๑ เปอร์เซ็นต์ ปีนี้เราก็ทราบดีครับว่าประเทศไทยบอบช้ำมากจากเรื่องของการท่องเที่ยว แต่ว่าโรดแมป (Roadmap) ที่ท่านเขียนยังระบุว่าในอีก ๒๐ ปีข้างหน้าสัดส่วนในเรื่องนี้ยังจะสูงถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี (GDP) นี่คือตัวอย่างคร่าว ๆ ที่ผมขออนุญาตที่จะเรียนว่าในการทำแผนเป็นเรื่องดี แต่ถ้าหากมีเหตุการณ์อย่างโควิด (COVID) ท่านน่าจะต้องมีบทเข้ามาแทรกเพื่อจะได้นำมาให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่าเรื่องนี้มันควรจะต้องมีการทำใจหรือเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เป็นต้น ก็ขออนุญาตกราบเรียนแต่เพียงเท่านี้ครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ทางผู้ชี้แจงมีอะไรจะชี้แจงไหมครับ ถ้ามีก็เชิญครับ

นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ (ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน) : กราบเรียนท่านประธาน แล้วก็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพทุกท่านนะครับ กระผมในนามของผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แล้วก็ในฐานะของสำนักงานเลขานุการของกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ขอกราบขอบพระคุณท่านประธาน แล้วก็ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทรงเกียรติทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อสรุปที่จะนำเรียนต่อทางท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕ ข้อด้วยกัน สำนักงานขอน้อมรับข้อเสนอแนะนำทั้งหมดไปปรับปรุง แล้วก็พัฒนาในส่วนของการจัดทำการปรับปรุงตัวแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงการปฏิรูปประเทศต่อไป โดยเฉพาะประเด็นที่ทางท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กล่าวถึงไว้อย่างมาก เช่น ประเด็นเรื่องของการพัฒนาคน ความเหลื่อมล้ำ เรื่องกีฬานะครับ รวมถึงเรื่องของโลจิสติกส์ (Logistics) ถนน ท่าเรือน้ำลึก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแหล่งน้ำ แล้วก็เรื่องของการใช้ข้อมูลที่สามารถสะท้อนสภาพเป็นจริงได้มากขึ้นนะครับ แล้วก็เรื่องที่ได้ตั้งคำถามไว้ประมาณ ๗-๘ คำถาม เดี๋ยวสำนักงานจะได้หาโอกาสในการชี้แจงต่อไปนะครับ โดยทั้งหมดสำนักงาน

สภาพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะนำข้อสรุปเหล่านี้เรียนต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ แล้วก็ท่านนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีต่อไปครับ

ในข้อ ๒ ในการปรับปรุงตัวยุทธศาสตร์ชาติ แล้วก็แผนการปฏิรูปประเทศทางสำนักงานได้อยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลแล้วก็วิเคราะห์ผลกระทบ โดยเฉพาะของโควิด (COVID) ที่มีต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงที่มีต่อตัวยุทธศาสตร์ชาติแล้วก็แผนแม่บท โดยจะได้มีการนำเสนอว่าจะมีการปรับปรุงหรือไม่ต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในวันที่ ๑๐ เดือนกันยายน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป แล้วก็นำเรียนต่อทางสภาผู้แทนราษฎรเพื่อที่ทราบต่อไปนะครับ

ในข้อต่อไปนะครับ การปฏิรูปประเทศทางสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับทางคณะกรรมการปฏิรูปประเทศอยู่ระหว่างการปรับปรุงตัวเวอร์ชัน ๒ (Version 2) จะมาเรียนต่อให้รัฐสภาทราบน่าจะช่วงเดือนธันวาคมในปี ๒๕๖๓ นะครับ แล้วก็ระบบติดตามประเมินผลอีเมนเซอร์ (eMENSCR) ทางสำนักงานได้จัดส่งยูสเซอร์เนม (Username) ให้กับทางกรรมาธิการของทาง ส.ส. เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป หนังสือจะมาถึงทางสภาผู้แทนราษฎรน่าจะช่วงประมาณปลายเดือนพฤษภาคมนะครับ ท่านสามารถใช้ยูสเซอร์เนม (Username) นี้ในการติดตามตัวโครงการได้ทั้งหมดนะครับ

สุดท้ายนะครับ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ร่วมกับหน่วยงานในการที่จะจัดทำโครงการสำคัญ ซึ่งจะเป็นการทำให้ตัวโครงการสามารถที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ชาติ และปฏิรูปประเทศต่อไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานก็ขออนุญาตกราบขอบพระคุณท่านผู้แทนราษฎรทุกท่านที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งนะครับ สำนักงานจะได้ใช้ข้อคิดเห็นทั้งหมดนี้นำไปสู่การปรับปรุงแผนแม่บท แล้วก็ตัวปฏิรูปประเทศต่อไปครับ ขอบพระคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านสมาชิกเมื่อจบการอภิปรายซักถามแล้วก็ถือว่าที่ประชุมได้รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

ประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี ๒๕๖๒ แล้วนะครับ ขอขอบคุณตัวแทนหน่วยงานทุกท่านที่ได้มาชี้แจงนะครับ ขอบคุณครับ

ต่อไปจะเป็นระเบียบวาระที่ ๒.๙ นะครับ

๒.๙ รับทราบรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

- ๕๗/๑

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๑๒๐ หมู่ ๓ ชั้น ๒-๔ อาคารรวมหน่วยงานราชการ(โซน บี) "ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐" ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๔๐๐๐ โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๙๗๓๐ www.nhso.go.th

ด่วนที่สุด
ที่ สปสช ๑.๕๔ / ๘๑๘๘

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓

๕๖๔๗ / ๒๕๖๓
๓ เม.ย. ๖๓
๑๒.๑๘ น.

เรื่อง รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๖๐๐ ชุด
๒. รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุด
วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน ๖๐๐ ชุด
๓. รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำหรับปีสิ้นสุด
วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน ๖๐๐ ชุด
๔. รายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๖๐๐ ชุด

ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ (๑๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ แล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเป็นประจำทุกปี ภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ และมาตรา ๔๓ ภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณให้คณะกรรมการเสนองบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนในปีที่ล่วงมา ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้วต่อคณะรัฐมนตรี...สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อทราบ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมาตรา ๒๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คณะอนุกรรมการของคณะกรรมการดังกล่าว และคณะกรรมการสอบสวน และตามมาตรา ๓๑ กำหนดให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทุกตำแหน่ง นั้น

๒/ในการนี้...

ในการนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒) ถึง (๓) และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๔)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาบรรจุในระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๙๕ / ๒๖๓
วันที่ ๓ / มิ.ย. / ๖๓ เวลา ๑๕.๐๕ น.
ส่งกลุ่มงาน พรม.๒ ดำเนินการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒
รับที่ ๑๒ / ๒๕๖๓
วันที่ ๓ / มิ.ย. / ๖๓ เวลา ๑๕.๑๕ น.

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๑๒๙ / ๒๖๓
วันที่ ๑๗ / มิ.ย. / ๖๓ เวลา ๑๔.๑๐

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
โทร. ๐๙๐ ๑๙๗ ๕๒๘๐/ ๐๖๑ ๓๘๗ ๗๕๒๘
โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๙๗๓๔
ผู้ประสานงาน นางจิรพันธุ์ จรัสภัทรโรจน์/ นางสาวผ่องพรรณ ราชคม
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ jiraphan.j@nhso.go.th/ pongphan.r@nhso.go.th

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายงาน
การสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2562

Annual Report 2019

รายงาน
การสร้างระบบ
หลักประกัน
สุขภาพแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2562

Annual Report 2019

ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
ร่างกายแข็งแรง
ทำให้เศรษฐกิจของประเทศแข็งแรง
การพัฒนาระบบบริการ
สาธารณสุข มุ่งเป้าหมาย
ให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี

นายอนุทิน ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ

สารจากประธานกรรมการ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

A message from the Chair of the National Health Security Board

รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม บนพื้นฐานหลักประสิทธิภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ โดยมุ่งเน้นการจัดบริการสาธารณสุขและระบบคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มอย่างเหมาะสม ยกระดับระบบหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะบุคคลด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้นำนโยบายดังกล่าวมาดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วยเป้าหมายเพื่อ "ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ร่างกายแข็งแรง เศรษฐกิจของประเทศแข็งแรง" ด้วยการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีความสอดคลองกับนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลากว่า 17 ปี ผ่านการบริหารจัดการการเงินการคลังด้านสุขภาพ ภายใต้หลักการ "เฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุข" หรือ "ดีช่วยป่วย รวยช่วยจน" เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านสุขภาพให้กับประชาชนผู้มีสิทธิ คุ้มครองประชาชนให้เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน อย่างเท่าเทียม และป้องกันความเสี่ยงทางการเงินที่เกิดจากภาระค่ารักษาพยาบาล

นโยบาย สำคัญที่ขับเคลื่อนในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ประกอบด้วย การบริหารจัดการยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น การปรับปรุงการจ่ายชดเชยค่าบริการสำหรับบริการที่สำคัญและจำเป็น การจัดระบบการดูแลผู้ป่วยโรคหายาก การแก้ปัญหาประชาชนชาวไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ตามสิทธิ การลดความแออัดในโรงพยาบาล ได้แก่ การลดเวลาการรอคอยที่โรงพยาบาลโดยให้ผู้ป่วยรับยาที่ร้านขายยา การขยายหน่วยร่วมให้บริการนอกโรงพยาบาล เช่น ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์นำร่อง ร่วมให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร การปฏิรูปห้องฉุกเฉิน การจัดบริการนอกเวลาราชการแยกจากห้องฉุกเฉิน และพัฒนาการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) รวมถึงการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของระบบสาธารณสุขและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประเทศไทย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานกับนานาประเทศ ซึ่งรัฐบาลพร้อมให้การสนับสนุนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ประเทศต่างๆ

ในโอกาสนี้ ผมขอขอบคุณท่านผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล/โรงพยาบาลทุกแห่ง ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ที่ได้สนับสนุนและพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 อย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

เป้าหมายสำคัญ

คือ ผู้รับบริการได้เข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยยังคงมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการในเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

นายแพทย์ชาตรี บานชื่น
ประธานกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

สารจากประธานกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

A message from the Chair of the Health Service Standard and Quality Control Board

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข สมัยวาระที่สี่ เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 จนถึงปีงบประมาณ 2562 นี้ นับว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในปีที่สี่ และในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ก็จะครบวาระการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขสมัยวาระที่สี่แล้ว

คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 โดยมีภารกิจหลักตามอำนาจหน้าที่ 3 เรื่องได้แก่ 1) การกำกับ ควบคุมและส่งเสริมให้หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) การคุ้มครองสิทธิ ตั้งแต่การสร้างการรับรู้สิทธิ เข้าถึงสิทธิ คุ้มครองสิทธิและพิทักษ์สิทธิผู้รับบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และ 3) การให้ข้อเสนอการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต่อคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อประกอบการวางหลักเกณฑ์ กำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม

การดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขตลอดระยะเวลาสี่ปีที่ผ่านมานั้น มีเป้าหมายสำคัญคือผู้รับบริการได้เข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐานโดยยังคงมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพบริการในเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยการบูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานด้านนโยบาย วิชาการ และระดับปฏิบัติการ ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ โดยระดับประเทศ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานได้ประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และระดับพื้นที่ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเชื่อมโยงการทำงานกับคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขระดับเขตพื้นที่ คณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน ศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ และคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐาน ป้องกันเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์เกิดซ้ำ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้บริการ และในปีนี้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานสมัยวาระที่สี่ ได้มีข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมสำหรับคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องในสมัยวาระถัดไป เพื่อให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข และคณะอนุกรรมการทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คณะอนุกรรมการทั้งในส่วนกลาง ระดับเขตพื้นที่และระดับจังหวัด ภาคีสุขภาพ รวมถึงภาคประชาชน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่สนับสนุนการทำงานและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานบริการและคุ้มครองสิทธิ ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียม ได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย รวมทั้งผู้ให้บริการมีความสุข และระบบสุขภาพมีความยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

วันนี้ ...
กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ไม่เพียงมีความมั่นคงและแข็งแกร่ง
ในการทำหน้าที่หลักประกัน
ด้านสุขภาพให้กับคนไทย แต่ยัง
ออกดอกผลิใบเบ่งบาน
จนทำให้หลักประกันสุขภาพ
ถ้วนหน้าของไทยโดดเด่น
ในเวทีโลก

นายแพทย์ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา
เลขาธิการสำนักงาน
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สารจากเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

A message from the Secretary-General of the National Health Security Office

ทุกก้าวย่างของการก้าวเดิน สร้างความมั่นคงและยั่งยืน "หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ"

ปีงบประมาณ 2562 กับก้าวปีที่ 17 ของ "กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ" จากการจัดตั้งกองทุนฯ ในปี 2545 ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ นับเป็นอีกปีหนึ่งแห่งการพิสูจน์ผลงานการบริหารจัดการกองทุนฯ ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ภายใต้ "คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ" หรือ "บอร์ด สปสช."

งบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในปี 2562 นี้ ที่รัฐบาลจัดสรรจำนวนกว่า 1.81 แสนล้านบาท นอกจากถูกใช้เป็นค่าใช้จ่ายในงบเหมาจ่ายรายหัวที่รวมเงินเดือนบุคลากรภาครัฐจำนวนกว่า 1.66 แสนล้านบาทแล้ว เงินที่เหลือกว่า 1.5 หมื่นล้านบาท ได้ถูกจัดสรรเป็นงบนอกเหมาจ่ายรายหัวที่กระจายสู่กองทุนเฉพาะโรคและการจัดบริการสาธารณสุขที่จำเป็น ได้แก่ บริการสาธารณสุขผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ บริการสาธารณสุขผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง บริการสาธารณสุขเพื่อควบคุม ป้องกันความรุนแรงโรคเรื้อรัง ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดารเสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว ทั้งหมดนี้ได้ถูกนำมาเพื่อดูแลสุขภาพคนไทยกว่า 48 ล้านคนทั่วประเทศ ครอบคลุมทั้งการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ในการบริหารจัดการกองทุนฯ ปี 2562 สปสช.ได้ดำเนินการโดยยึดหลักการตามกรอบและแนวคิด ทั้งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปแห่งชาติด้านสาธารณสุข นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศปี 2562 แผนแม่บทบูรณาการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ผลรับฟังความคิดเห็นฯ ตามมาตรา 18(13) ปี 2560 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขตามคำสั่ง คสช.ที่ 37/2559 ม.44 มติ ครม.ที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบต่าง ๆ นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและบอร์ด สปสช. และแนวคิดพื้นฐานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2560-2564 เพื่อขับเคลื่อนกองทุนฯ ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

ขณะเดียวกันในปีนี้ยังได้มีการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินการกองทุนฯ เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการปรับการชดเชยบริการตรวจยืนยันมะเร็งลำไส้ใหญ่ให้เบิกจ่ายตามผลงานจริง การกันเงินระดับประเทศจำนวน 100 ล้านบาทจากงบผู้ป่วยในเพื่อปรับเกลี่ยค่าน้ำหนักสัมพันธ์กลุ่มวินิจฉัยโรคร่วม (Adj. RW) และการกำหนดอัตราจ่ายผู้ป่วยในขั้นต่ำคงที่ตลอดทั้งปีในจำนวน 8,050 บาทต่อ Adj.RW การเพิ่มรายการจ่ายตามผลงานจริงเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการในหญิงตั้งครรภ์เป็น 8 รายการ การปรับประสิทธิภาพบริหาร

จัดการงบกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ตามประกาศฉบับใหม่ เป็นต้น พร้อมปรับสิทธิประโยชน์เพื่อให้เกิดการเข้าถึงการดูแลสุขภาพที่มีมาตรฐานและคุณภาพยิ่งขึ้น อาทิ การเพิ่มสิทธิประโยชน์วัคซีนรวมป้องกัน 5 โรค ประกอบด้วย คอตีบ ไอกรน บาดทะยัก เยื่อหุ้มสมองอักเสบ และไวรัสตับอักเสบบี การเพิ่มเติมวัคซีนพิษสุนัขบ้าในกลุ่มยาจำเป็น และเพิ่มรายการยาตามบัญชียา จ(2) หรือยาที่มีความจำเป็นแต่มีราคาแพง เป็นต้น เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการรุกพัฒนากองทุนฯ มาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

ความสำเร็จที่เกิดขึ้น มิใช่ความสำเร็จของใครคนใดคนหนึ่ง หากเกิดจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ เครือข่ายผู้ป่วย ภาคประชาชน นักวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนทุกองค์กร ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ร่วมปลูก รดน้ำ ใส่ปุ๋ย และพรวนดิน จนทำให้ "กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ" บรรลุผลตามนโยบาย "หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า" ซึ่งต้องขอขอบคุณอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้

วันนี้ ...กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติไม่เพียงมีความมั่นคงและแข็งแกร่งในการทำหน้าที่หลักประกันด้านสุขภาพให้กับคนไทย แต่ยังออกดอกผลิใบเบ่งบาน จนทำให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของไทยโดดเด่นในเวทีโลก และได้นำมาสู่การจัดการประชุมเต็มคณะระดับสูงว่าด้วยหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (High-level Meeting on Universal Health Coverage) ภายใต้การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 74 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2562 โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวถ้อยแถลงถึงความสำเร็จของประเทศไทยในการดำเนินนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า พร้อมประกาศที่จะแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ให้แก่ประเทศต่าง ๆ นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม และจะร่วมมือกับทุกหุ้นส่วนเพื่อขับเคลื่อนให้ประชากรโลกมีสุขภาพที่ดียิ่งขึ้นไปด้วยกัน

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นถือเป็นความภาคภูมิใจของทุกคน ทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคนไทยทุกคนที่มีส่วนสนับสนุน จนทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก้าวมาถึงวันนี้ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการก้าวในปีต่อไป เพื่อเป็นหลักประกันด้านสุขภาพที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับคนไทยตลอดไป

บทสรุปผู้บริหาร

การสร้างหลักประกันสุขภาพให้กับคนไทยภายใต้ *แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565* มุ่งหวังให้ *"ทุกคนที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินไทย ได้รับความคุ้มครองหลักประกันสุขภาพอย่างถ้วนหน้า ด้วยความมั่นใจ"* โดยตั้ง 3 เป้าประสงค์หลักคือ ประชาชนเข้าถึงบริการ การเงินการคลังมั่นคง คำรงธรรมาภิบาล ปีงบประมาณ 2562 ได้รับการจัดสรรงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS) จำนวน 48.575 ล้านคน วงเงิน 181,584.09 ล้านบาท (เป็นเงินเดือนของหน่วยบริการภาครัฐ 47,314.96 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 6.05 ของงบประมาณประเทศ ในอัตราเหมาจ่ายเท่ากับ 3,426.56 บาทต่อผู้มีสิทธิ และได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการในสำนักงานจำนวน 1,344.81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.74 เทียบกับงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ผลการดำเนินงานปี 2562 สรุปพอสังเขป ดังนี้

1. การเบิกจ่ายงบประมาณ

เบิกจ่ายงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับหน่วยบริการที่จัดบริการให้ผู้มีสิทธิ จำนวน 133,802.28 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.65 (จากงบ 134,269.13 ล้านบาทไม่รวมเงินเดือนหน่วยบริการภาครัฐ)

2. ความครอบคลุมสิทธิหลักประกัน

ผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ลงทะเบียนสิทธิเลือกหน่วยบริการประจำตนจำนวน 47.52 ล้านคน (เป้าหมาย 47.58 ล้านคน) ครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS) ร้อยละ 99.88

3. หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มีหน่วยบริการขึ้นทะเบียนให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจำนวน 12,334 แห่ง ซึ่งหนึ่งแห่งสามารถขึ้นทะเบียนได้มากกว่าหนึ่งประเภทได้แก่ ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน 11,750 แห่ง หน่วยบริการประจำ จำนวน 1,360 แห่ง และหน่วยบริการรับส่งต่อ จำนวน 1,382 แห่ง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2561 จำนวน 183 แห่ง (จำแนกเป็น หน่วยบริการปฐมภูมิ ประจำ รับส่งต่อ จำนวน 163, 29, 27 แห่ง ตามลำดับ)

4. การเข้าถึงบริการสุขภาพ

บริการตามสิทธิประโยชน์	ปี 2561 ผลงาน	ปี 2562		
		เป้าหมาย	ผลงาน	ร้อยละ
1. บริการพื้นฐานในงบเหมาจ่ายรายหัว				
1.1 บริการสุขภาพทั่วไป				
- ใช้บริการผู้ป่วยนอก (ล้านครั้ง)	177.275	163.707	182.688	111.59
- อัตราการใช้บริการผู้ป่วยนอก (ครั้ง/คน/ปี)	3.693	3.370	3.834	113.76
- ใช้บริการผู้ป่วยใน (ล้านครั้ง)	6.218	6.249	6.300	100.81
- อัตราการใช้บริการผู้ป่วยใน (ครั้ง/คน/ปี)	0.130	0.129	0.132	102.77
1.2 บริการกรณีเฉพาะ				
- ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI ได้ยาละลายลิ่มเลือด (คน)	4,606	4,682	4,474	95.56
- ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันได้ยาละลายลิ่มเลือด (คน)	4,829	4,576	6,326	138.24
- ผ่าตัดต้อกระจก (ครั้ง)	126,989	120,000	135,284	112.74
- ผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตา (ดวงตา)	479	591	614	103.89
- ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจและรับยากดภูมิ (คน)	88	108	106	98.15
- ปลูกถ่ายตับและรับยากดภูมิ (คน)	271	239	308	128.87
- ปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต (Stem cell) (คน)	57	97	75	77.32
- ผู้ป่วยโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงได้เลือดและหรือยาขับเหล็กอย่างต่อเนื่อง (คน)	12,401	12,601	11,085	87.97
- ผู้ป่วยระยะสุดท้ายได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (คน)	16,814	17,742	24,075	135.69
1.3 บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค				
- กลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล (คน)	2,661,542	3,228,026	2,945,165	91.24
1.4 บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์				
- คนพิการได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (คน)	28,360	15,226	27,890	183.18
- ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (คน)	1,019,639	1,015,208	1,051,157	103.54
1.5 บริการแพทย์แผนไทย				
- นวด ประคบ อบสมุนไพร (ครั้ง)	4,482,707	4,187,633	5,292,137	126.38
- แม่หลังคลอดได้รับบริการฟื้นฟู (คน)	45,328	34,424	60,833	176.72
- รับยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (ครั้ง)	8,161,087	7,390,460	9,469,352	128.13
1.6 ยาและเวชภัณฑ์				
- รับยาตามบัญชี จ(2) (คน)	33,393	47,004	43,068	91.63
- รับยากำพร้า ยาต้านพิษ (คน)	5,312	7,099	5,395	76.00

บริการตามสิทธิประโยชน์	ปี 2561 ผลงาน	ปี 2562		
		เป้าหมาย	ผลงาน	ร้อยละ
2. บริการเฉพาะกลุ่ม (นอกงบเหมาจ่ายรายหัว)				
2.1 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ได้ยาต้านไวรัส (คน)	262,274	229,400	271,704	118.44
2.2 กลุ่มเสี่ยงได้รับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (คน)	57,589	72,500	59,850	82.55
2.3 ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังได้รับการล้างไต ฟอกไต ปลูกถ่ายไต (คน)	57,682	53,100	60,210	113.39
2.4 ผู้ป่วยโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงได้ตรวจคัดกรองเพื่อ ควบคุมและป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน (ล้านคน)	3.982	3.032	4.137	136.44
2.5 ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังได้รับการดูแลในชุมชน (คน)	10,389	12,000	11,380	94.83
2.6 ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงกลุ่มติดบ้านติดเตียงได้รับการดูแลที่บ้านตามแผนการรักษา (care plan) (คน)	211,106	152,800	219,518	143.66
2.7 ใช้บริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัวแบบผู้ป่วยนอก (ครั้ง)	332,968	730,000	678,539	92.95
2.8 หน่วยบริการในพื้นที่กันดารพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ได้รับการจัดสรรงบเพิ่มเติม (แห่ง)	202	202	202	100.00

5. คุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

1) ร้อยละ 83.30 ของหน่วยบริการรับส่งต่อ ได้รับการรับรองตามกระบวนการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ระดับ HA: Hospital Accreditation (898 แห่งจากหน่วยบริการที่รับการประเมิน 1,078 แห่ง)
2) ประชาชนพึงพอใจต่อการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 97.11 ผู้ให้บริการ และองค์กรภาคี ร้อยละ 75.99 และร้อยละ 93.21 ตามลำดับ

6. การคุ้มครองสิทธิ

1) ประชาชนและผู้ให้บริการสอบถามข้อมูล ร้องเรียน ร้องทุกข์ และประสานส่งต่อผู้ป่วย ผ่านสายด่วน 1330 จดหมาย โทรสาร อีเมล์ หรือมาติดต่อด้วยตนเอง จำนวน 916,428 เรื่อง
2) ผู้รับบริการยื่นคำร้องช่วยเหลือเบื้องต้นจำนวน 1,188 คน ได้รับการชดเชย 970 คน ผู้ให้บริการยื่นคำร้อง 538 คน ได้รับการชดเชย 464 คน
3) มีศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการเพื่อคุ้มครองสิทธิจำนวน 886 แห่ง ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน จำนวน 185 แห่ง (ใน 77 จังหวัด) และหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ตามมาตรา 50(5) จำนวน 129 แห่ง (ใน 75 จังหวัด)

7. การมีส่วนร่วมพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7,738 แห่ง (จาก 7,776 แห่ง รวมกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) เข้าร่วมบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เพื่อ

จัดกิจกรรมสำหรับดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่ อาทิ กลุ่มประชาชนที่มีภาวะเสี่ยง กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง วงเงิน 3,719 ล้านบาท ประกอบด้วย งบจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 2,474 ล้านบาท (ร้อยละ 66.53) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,218 ล้านบาท (ร้อยละ 32.75) และเงินสมทบจากชุมชนและอื่นๆ 27 ล้านบาท (ร้อยละ 0.72)

8. ความท้าทายในการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1) การบริหารระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้สอดรับกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับความคุ้มครองหลักประกันด้านสุขภาพอย่างเสมอภาคทั่วถึง และยังต้องคงไว้ซึ่งการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกันตามความจำเป็น และได้รับการปกป้องมิให้ล้มละลายหรือยากจนลงจากภาระค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วย
2) การสร้างความตระหนักต่อสาธารณะ และปรับกรอบคิดในการใช้งบประมาณของรัฐเพื่อการลงทุนด้านสุขภาพของประชาชน การเพิ่มความตระหนักรู้ด้านสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน (Health Literacy) เพื่อสร้างผลิตภาพเป็นผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ ซึ่งถือเป็นการใช้งบประมาณภาครัฐที่มีจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3) การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ คุณภาพมาตรฐาน และความเพียงพอของระบบบริการสาธารณสุข เพื่อบริหารจัดการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นและเท่าเทียมกันในทุกกลุ่มทุกพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการได้ตามความจำเป็น การลดความแออัดในโรงพยาบาลใหญ่ การขยายหน่วยร่วมให้บริการรองรับการจัดบริการที่ประชาชนยังเข้าถึงได้น้อย เป็นต้น
4) การสร้างพันธมิตรและขยายการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
5) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การจัดบริการสาธารณสุข และการพัฒนางานด้านต่างๆ รวมทั้งการจัดการ Big data ด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนระบบกำกับติดตามประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Executive Summary

The National Health Security Board and the Health Service Standard and Quality Control Board have embarked on *the National Health Security Office Action Plan (2018-2022)* to ensure that *every Thai citizen in the Kingdom of Thailand is assured of access to quality care without undue financial hardship.* Their mission is guided by three principles: 1) accessible services; 2) financial sustainability; and 3) good governance.

The UCS Budget for the 48.575 million Thais under the Universal Coverage Scheme (UCS), including additional appropriations, totaled 181,584.09 million baht (6.05% of the Government Budget), of which health-worker salary accounted for 47,314.96 million baht or rate of medical services per capita 3,426.56 baht/UCS people, while policy implementation by central and branch accounted (NHSO Administrative Budget) for 1,344.81 million baht (0.74% of the UCS Budget).

The 2019 performance is summarized as follows:

1. Financial Management

A total of 133,802.28 million baht (99.65% of the UCS Budget, excluding health-worker salary, totally 134,269.13 million baht), was used to commission healthcare services.

2. Population Coverage

Of the 47.58 million Thais eligible for UCS, 47.52 million (99.88%) were signed up at healthcare providers.

3. Healthcare Providers

12,334 healthcare providers on the UCS registry comprised of primary care units (11,750), main contractors units (1,360) and referral units (1,382). 163 primary care units, 29 main contractors units, and 27 referral units have joined the list in 2019.

4. Access to Health Services

Services in Benefit Package	2018 outputs	2019		
		Targets	Outputs	Performance (% of target)
1. Services under capitation				
1.1 Out-patient and In-patient services				
- Out-patient services (million visits)	177.275	163.707	182.688	111.59
- Out-patient services rates (visits per person per year)	3.693	3.370	3.834	113.76
- In-patient services (million admissions)	6.218	6.249	6.300	100.81
- In-patient service rates (admissions per person per year)	0.130	0.129	0.132	102.77
1.2 Special services				
- Thrombolytic therapy for STEMI patients (persons)	4,606	4,682	4,474	95.56
- Thrombolytic therapy for Stroke patients (persons)	4,829	4,576	6,326	138.24
- Cataract lens replacement surgery (visits)	126,989	120,000	135,284	112.74
- Corneal Transplantation (eyes)	479	591	614	103.89
- Heart transplantation and Immunosuppressive drug (persons)	88	108	106	98.15
- Liver transplantation and Immunosuppressive drug (persons)	271	239	308	128.87
- Stem-cell transplantation (persons)	57	97	75	77.32
- Blood transfusion and iron-chelating therapy for Transfusion Dependent Thalassemia patients (persons)	12,401	12,601	11,085	87.97
- Palliative care (persons)	16,814	17,742	24,075	135.69
1.3 Health promotion and disease prevention				
- Influenza vaccinations for targeted populations (cases)	2,661,542	3,228,026	2,945,165	91.24
1.4 Disability service				
- Assisted Instrument for Disables (persons)	28,360	15,226	27,890	183.18
- Rehabilitation services (persons)	1,019,639	1,015,208	1,051,157	103.54
1.5 Thai traditional medicine				
- Traditional Thai herbal massage (visits)	4,482,707	4,187,633	5,292,137	126.38
- Postpartum care (persons)	45,328	34,424	60,833	176.72
- Herbal medicines prescriptions (visits)	8,161,087	7,390,460	9,469,352	128.13
1.6 Medicine and medical supplies				
- Essential, high-cost medicines (persons)	33,393	47,004	43,068	91.63
- Orphan drugs/antidotes (persons)	5,312	7,099	5,395	76.00
2. Specialized Care				
2.1 Antiretroviral Therapy for HIV/AIDS patients (persons)	262,274	229,400	271,704	118.44
2.2 HIV/AIDS prevention for at-risk population (persons)	57,589	72,500	59,850	82.55
2.3 Renal Replacement Therapy: CAPD, HD and KT (persons)	57,682	53,100	60,210	113.39
2.4 Secondary prevention for diabetic and hypertensive patients (million persons)	3.982	3.032	4.137	136.44
2.5 Community care for chronic psychiatric patients (persons)	10,389	12,000	11,380	94.83
2.6 Long-term care for dependent elderly (persons)	211,106	152,800	219,518	143.66
2.7 Outpatient services by Primary Care Cluster team (visits)	332,968	730,000	678,539	92.95
2.8 Compensation for remote and hardship areas and Southern border provinces (health units)	202	202	202	100.00

5. Quality of Health Services

5.1 Hospital Accreditation

Of the 1,078 referral units, 83.30% (898 units) were certified in Hospital Accreditation: HA level, collaboration with the Hospital Accreditation Institute.

5.2 Satisfaction

97.11% of consumers, 75.99% of providers, and 93.21% of stakeholders gave high and the highest satisfaction score, respectively.

6. Consumer Services and Right Protection

6.1 Inquiries, complaints, petitions and referrals

Beneficiaries and providers can make inquiries, lodge complaints and file petitions through various channels including the 1330 hotline, letters, fax, e-mails and in-person communication. There were 916,428 such contacts made in 2019.

6.2 Compensations

Of the 1,188 petitions from beneficiaries, 970 received compensations. Of the 538 petitions from providers, 464 received compensations.

6.3 Partner networks

To ensure due process as consumer protection, 886 facilitation centers and 185 customer coordinating centers are available in health facilities across 77 provinces while 129 independent complaint units stipulated in Article 50(5) are located across 75 provinces.

7. Stakeholder participation

7,738 local administrative organizations out of 7,776 nationwide contributed to the local fund for public health activities aimed at the most vulnerable such as school children, the elderly, the disabled and patients with chronic illnesses. The total amount of 3,719 million baht were derived from three main sources: 2,474 million baht from the UCS fund (66.53%); 1,218 million baht from local administration offices (32.75%); and 27 million baht from communities (0.72%).

8. Challenges

8.1 Managing the health security system to be in line with the national strategies in order to create equal opportunities for all population groups to get access to the universal health coverage using the same treatment standard. This includes protection from a health-related bankruptcy.

8.2 To raise public awareness and redesign the conceptual framework used in the health-related allocation of public funds. To improve health literacy among the population in order to increase economic and social productivity which is considered to be one way to use limited public funds efficiently and effectively.

8.3 Supporting capacity development, standards and quality improvement and sufficiency of the health system to secure necessary and equal access to healthcare in all population groups in all different geographical areas, especially for the groups that still cannot get access to healthcare services. This includes reducing patient density in large hospitals or expansion of joint healthcare delivery units to cope with accessibility problems.

8.4 Creating alliance and seeking close collaboration with all relevant stakeholders in order to achieve sustainable development of the Universal Health Coverage.

8.5 Promoting the use of technology in order to increase the efficiency of the management of the national health security system, provision of public healthcare services and other development. This includes the management of health-related Big data to support monitoring and evaluation and other further development.

10 ผลงานเด่น
กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2562
10 Highlight Activities in Year 2019

1. สปสช. จับมือภาคีเฉลิมพระเกียรติในหลวง "รู้เท่าทันเท่ากับการป้องกันโรคไม่ติดต่อ"

ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาส พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 67 พรรษา สปสช.ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) พัฒนาและผลิต "เครื่องตรวจวัดความคันอัจฉริยะ" ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติ "รู้เท่าทันเท่ากับการป้องกันโรคไม่ติดต่อ" จัดตั้งให้บริการ 10 สาขาของ ธ.ก.ส.ทั่วประเทศ

2. เพิ่มสิทธิประโยชน์ดูแลประชาชน

สปสช. รับนโยบายเพิ่มสิทธิประโยชน์ 6 รายการ อาทิ 1) ขยายสิทธิประโยชน์การปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตในกลุ่มผู้บริจาคที่ไม่ใช่ญาติ 2) นำร่องการตรวจคัดกรองกลุ่มอาการดาวน์ในหญิงตั้งครรภ์ทุกอายุ| 3) เพิ่มรายการผ่าตัดแบบวันเดียวกลับบ้าน อีก 12 รายการ (รวมเป็น 24 รายการ) 4) เพิ่ม 4 รายการยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ จ(2) ในผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ มะเร็งไทรอยด์ เส้นประสาทที่เกิดจากการทำลายปลอกมัยอิลินชนิดเรื้อรัง และผู้ป่วยเอดส์ที่ดื้อยาต้านไวรัสสูตรพื้นฐาน 5) ขยายบริการตรวจคัดกรองยีนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรง สำหรับผู้ป่วยที่ต้องเริ่มรักษาด้วยยาคาร์บามาซีปีน (carbamazepine) ในทุกกรณี และ 6) นำร่องบริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีก่อนการสัมผัสเชื้อ (Pre-Exposure Prophylaxis: PrEP) ในกลุ่มเสี่ยงสูงทุกกลุ่ม

3. ปรับเพิ่มงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2563

สปสช.ได้ทำงานเชิงวิชาการเพื่อยืนยันถึงความจำเป็นในการเพิ่มงบประมาณเหมาจ่ายรายหัวให้กับประชาชน ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 มีมติอนุมัติงบประมาณปี 2563 จำนวน 1.91 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 6,500 ล้านบาท

4. เพิ่มยาป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีก่อนสัมผัสเชื้อดูแลกลุ่มเสี่ยงสูง

นำร่องสิทธิประโยชน์ "บริการยาป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีก่อนการสัมผัส" (PrEP) ในหน่วยบริการ 51 แห่ง ใน 21 จังหวัด ดูแลกลุ่มเสี่ยงทุกกลุ่ม ทุกสิทธิการรักษา 2,000 ราย

5. รับยาใกล้บ้าน ลดความแออัดในโรงพยาบาล

เพื่อสนับสนุนนโยบายของ นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และ รมว.สาธารณสุข ในการลดความแออัดในโรงพยาบาล ร่วมกับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยเฉพาะสภาเภสัชกรรม และสมาคมเภสัชชุมชน (ประเทศไทย) นำร่อง "การรับยาได้จากร้านยาใกล้บ้าน" ใน 50 โรงพยาบาล และร้านยา 500 แห่งทั่วประเทศ ในผู้ป่วย 4 กลุ่มโรค ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด และจิตเวช และกลุ่มโรคเรื้อรังอื่นๆ

6. 'หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไทย' ในเวทีโลก

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประกาศ 3 นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในการประชุมผู้นำประเทศ (High-level Meeting on Universal Health Coverage) ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ครั้งที่ 74 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2562 เน้นย้ำปัจจัยแห่งความสำเร็จ "ความเท่าเทียม ประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม และพร้อมเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้"

7. ไทยต้นแบบศึกษาเรียนรู้ 'หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า'

กว่า 24 ประเทศ ใน 4 ทวีปอาทิ ทวีปเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และทวีปอเมริกาเหนือ มาศึกษาดูงานระบบหลักประกันสุขภาพของไทย แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้ร่ำรวย และมีหลายระบบ แต่สามารถครอบคลุมผู้ที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทยมากถึงร้อยละ 99.9

8. ประชาชนกลุ่มเปราะบางเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ร่วมมือกับสำนักงานพระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม ตลอดจนกรมราชทัณฑ์ ในการจัดทำฐานข้อมูลพระภิกษุ-สามเณร และขึ้นทะเบียนสถานพยาบาลในเรือนจำเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ซึ่งตัวเลขล่าสุดพบว่ามีพระสงฆ์-สามเณร เข้าถึงสิทธิบัตรทองแล้ว 134,982 รูป จาก 144,883 รูป และสังกัดวัดที่ตรงกับจังหวัดที่มีสิทธิ ร้อยละ 81.62 และมีผู้ต้องขัง เข้าถึงสิทธิบัตรทอง 332,144 คน จาก 343,468 คน และลงทะเบียนสิทธิใช้หน่วยบริการ CUP ตรงกับพื้นที่เรือนจำ ร้อยละ 85.18

9. เดินหน้าสร้างเสริมสุขภาพ 'คนกรุง'

กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่มีความสลับซับซ้อน แม้ว่าข้อมูลทะเบียนราษฎรจะระบุจำนวนประชากรมีราว 5 ล้านคน แต่ในความเป็นจริงยังมีประชากรแฝงอีกไม่ต่ำกว่า 10 ล้านคน นั่นทำให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 13 กทม. ต้องทำงานเข้มข้น โดยในปี 2562 มีโครงการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเพื่อคนกรุง อย่างน้อย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการคลินิกผู้สูงอายุครบวงจรในโรงพยาบาล คัดกรองสุขภาพแรงงานนอกระบบในผู้ขับขี่รถสาธารณะ ร้านยาชุมชนอบอุ่น และโครงการหน่วยบริการร่วมให้บริการทันตกรรมส่งเสริมป้องกัน

10. อนุมัติงบประมาณเพิ่มเติม ดูแลผู้ป่วยโรคหายาก "Rare disease" 24 โรค

คณะกรรมการฯ อนุมัติงบประมาณดูแลผู้ป่วยโรคที่เข้าถึงบริการยาก และเป็นภาระของครัวเรือน ในโรคหายากหรือ Rare disease จำนวน 24 โรค เป็นโรคที่มีความฉุกเฉินรุนแรงต้องได้รับการตรวจวินิจฉัย รักษาที่ต้องใช้เทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญขั้นสูง ตามข้อเสนอของคณะทำงานพัฒนาระบบบริการโรคหายาก ตั้งแต่ระบบคัดกรอง ตรวจวินิจฉัย รักษา การบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ การส่งต่อส่งกลับแบบพิเศษเพื่อให้ผู้ป่วยเข้ารักษาที่ "ศูนย์โรคหายาก" ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย 7 แห่ง ได้แก่ รพ.จุฬาลงกรณ์ ศิริราช รามาธิบดี สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี พระมงกุฎเกล้า ธรรมศาสตร์ และรพ.ศรีนครินทร์ขอนแก่น และระบบให้คำปรึกษาผ่านสายด่วนบัตรทอง 1330 ตามนโยบาย "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง Leave No One Behind" ซึ่งสามารถปกป้องครัวเรือนจากภาระรายจ่ายด้านสุขภาพ ปีละหมื่นครัวเรือน

สารบัญ
(Table of Contents)

02
สารจากประธานกรรมการ
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
A message from the Chair
of the National Health Security
Board

04
สารจากประธานกรรมการ
ควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน
บริการสาธารณสุข
A message from the Chair
of the Health Service Standard
and Quality Control Board

06
สารจากเลขาธิการสำนักงาน
หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
A message from the Secretary-
General of the National Health
Security Office

09
บทสรุปผู้บริหาร
Executive Summary

16
10 ผลงานเด่น
กองทุนหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ ปี 2562
10 Highlight Activities
in Year 2019

ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพ
(Conceptual Framework of Universal Health Coverage System)

32
1. การพัฒนาระบบ
หลักประกันสุขภาพ
(Concept of Development
Universal Health Coverage)

33
2. การพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals:
SDG)

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(Universal Coverage Scheme Overview)

38 **1. การคลังด้านสุขภาพ**
(Health Financial)

42 **2. งบประมาณการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**
(National Health Security Fund)

42 2.1 งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(UCS Budget)

47 2.2 งบบริหารจัดการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(NHSO Administrative Budget)

49 **3. ความครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนไทย**
(UHC Population Coverage)

52 **4. สิทธิประโยชน์ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**
(Benefit Package of Universal Coverage Scheme)

56 **5. หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**
(UCS Healthcare Providers)

56 5.1 หน่วยบริการที่ให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(UCS Healthcare Units)

57 5.2 การรับรองคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการ
(Hospital Accreditation)

58 **6. การใช้บริการสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**
(Health Service Utilization)

58 6.1 การใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อรับบริการสุขภาพ
(Compliance Rate)

60 6.2 การใช้บริการผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน
(Service Utilization of Out-patients and In-patients)

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(Universal Coverage Scheme Overview)

62 **7. แผน/ผลการใช้บริการตามหมวดบริการในงบเหมาจ่ายรายหัวและงบบริการเพิ่มเติมในกลุ่มเฉพาะ** (Utilization in UCS Budget Service Items)

68 **8. ประสิทธิภาพ คุณภาพผลงานบริการสาธารณสุข** (Efficiency and Quality of care)

- 68 8.1 ประสิทธิภาพหน่วยบริการ (Efficiency of care)
- 77 8.2 ประสิทธิผลและคุณภาพบริการ (Effectiveness and Quality of care)

85 **9. การคุ้มครองสิทธิ และการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น/ภาคีเครือข่าย** (Rights Protection Services and Stakeholders Participation)

- 85 9.1 การคุ้มครองสิทธิ (Rights Protection Services)
- 91 9.2 การช่วยเหลือเบื้องต้นผู้รับบริการและผู้ให้บริการ (Liability Compensation for Patients and Healthcare Providers)
- 93 9.3 การมีส่วนร่วมจากองค์กรภาคีเครือข่าย (Stakeholders Participation)

95 **10. ความพึงพอใจต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ** (Consumers and Stakeholders Satisfaction)

ส่วนที่ 3 ผลงานสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(The National Health Security Office Performance)

98 **1. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ** (National Health Security Office)

- 98 1.1 ลักษณะองค์กร ที่ตั้ง (National Health Security Office: NHSO)
- 99 1.2 โครงสร้างการบริหาร (National Health Security Office: Structure)
- 100 1.3 ทำเนียบผู้บริหาร (NHSO 's Executive)
- 100 1.4 บุคลากร (NHSO 's Personnel)
- 101 1.5 แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี (National Health Security Office Action Plan in 5 Years)

104 **2. อุปสรรคและความท้าทาย** (Obstacle and Challenge)

ส่วนที่ 4

ผลงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

(National Health Security Board Implementation and Health Service Standard and Quality Control Board Implementation)

110

1. ผลงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(National Health Security Board Implementation)

119

2. ผลงานคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
(Health Service Standard and Quality Control Board Implementation)

ภาคผนวก (Annex)

130

ภาคผนวก 1
คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
Annex 1: Members of the National Health Security Board

134

ภาคผนวก 2
คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
Annex 2: Members of the Health Service Standard and Quality Control Board

139

ภาคผนวก 3
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562
Annex 3: Financial report of National Health Security Fund: UCS Budget in Fiscal Year 2019

157

ภาคผนวก 4
รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562 ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
Annex 4: Financial report of National Health Security Office Administrative Budget in Fiscal Year 2019

179

ภาคผนวก 5
ตารางแสดงรายละเอียดผลการดำเนินงานจำแนกตามปีงบประมาณ และพื้นที่สปสช.เขต
Annex 5: Table shown detail of performance classified by Fiscal Year and NHSO Region

227

ภาคผนวก 6
ตารางคำนิยามศัพท์ตัวชี้วัด
Annex 6: Indicator Definition

สารบัญแผนภาพ
(List of Figures)

แผนภาพที่ 01 หน้าที่ 32
มิติของการขยายระบบหลักประกันสุขภาพ
(Three dimensions of universal health coverage)

02 33
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals: SDG)

03 34
ร้อยละความครอบคลุมของบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น จำแนกตามประเทศในกลุ่มอาเซียน ระหว่างปี 2553 และปี 2562
(Changes in coverage of essential health services in Member States of the WHO South-East Asia Region, 2010 and 2019)

04 35
ดัชนีความครอบคลุมบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น และสัดส่วนวิกฤติทางการเงินของครัวเรือนจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล จำแนกตามประเทศในกลุ่มอาเซียน เทียบกับ Global Median ในปี 2562
(Comparison of health services coverage and financial health protection in Member States of the WHO South-East Asia Region by income level, 2019)

05 39
จำนวนและร้อยละรายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (THE) เทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ปี 2537-2562
(Number and percentage of Total Health Expenditure (THE) to Gross Domestic Product (GDP) in Year 1994-2019)

06 39
จำนวนและร้อยละรายจ่ายรัฐบาลด้านสุขภาพ (GGHE) เทียบกับ รายจ่ายภาครัฐทั้งหมด (GGE) ปี 2537-2562
(Number and percentage of General Government Health Expenditure (GGHE) per General Government Expenditure (GGE) in Year 1994-2019)

07 40
สัดส่วนรายจ่ายสุขภาพของประเทศ จำแนกตามแหล่งที่มา (ภาครัฐ ภาคครัวเรือน และภาคเอกชนไม่รวมครัวเรือน) ปี 2537-2562
(Proportion of Total Health Expenditure by source of health expenditure; classfied Public, Out of Pocket: OOP and Private exclude OOP in Year 1994-2019)

08 41
ร้อยละครัวเรือนที่เกิดวิกฤติทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ปี พ.ศ. 2531-2560
(Percentage of households with Catastrophic Health Expenditure in Year 1988-2017)

09 41
ร้อยละครัวเรือนที่ต้องกลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ปี พ.ศ. 2531-2560
(Percentage of households with Health Impoverishment in Year 1988-2017)

10 43
จำนวนและร้อยละงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เทียบกับงบประมาณประเทศ ปีงบประมาณ 2546-2562
(Number and percentage of UCS Budget and Government Budget in Fiscal Year 2003-2019)

11 44
จำนวนงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2546-2562
(Number of UCS Budget in Fiscal Year 2003-2019)

12 45
อัตราเหมาจ่ายรายหัว จำแนกตามประเภทบริการ ปีงบประมาณ 2546-2562
(UCS Budget per capita in Fiscal Year 2003-2019)

13 46

งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2562

(Detail of UCS Budget in Fiscal Year 2019)

14 47

ผลการเบิกจ่ายงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2562

(UCS Budget disbursement in Fiscal Year 2019)

15 50

จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิหลักประกันสุขภาพ ปีงบประมาณ 2562

(Number of Thai Population classified by Health security schemes in Fiscal Year 2019)

16 51

สัดส่วนประชากรไทย จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ และสิทธิหลักประกันสุขภาพ ปีงบประมาณ 2562

(Proportion of Thai Population classified by gender, age group and health security schemes in Fiscal Year 2019)

17 51

ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2545-2562

(Percentage of Universal Health Coverage (UHC) and Universal Coverage Scheme (UCS) in Fiscal Year 2002-2019)

18 54

สิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2545-2562

(Benefit Package of UCS in Fiscal Year 2002-2019)

19 56

จำนวนหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562

(Number of UCS Healthcare units in Fiscal Year 2019)

20 57

สัดส่วนโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน จำแนกตามขั้นการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (HA) ปีงบประมาณ 2546-2562

(Proportion of UCS Hospitals by level of Accreditation in Fiscal Year 2003-2019)

21 59

ร้อยละการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ปี พ.ศ. 2546-2560

(Compliance Rate of Out-patients services and In-patients services under Universal Coverage Scheme in Fiscal Year 2003-2017)

22 61

จำนวนและอัตราการใช้บริการผู้ป่วยนอก-ผู้ป่วยในของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2546-2562

(Number of Visits and Utilization rate of Out-patients and In-patients under Universal Coverage Scheme in Fiscal Year 2003-2019)

23 68

ค่าเฉลี่ยน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอนของผู้ป่วยในทั้งหมด (CMI-Adj.RW) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562

(CaseMix Index Adjusted Relative Weight classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

24 69

สัดส่วนผลรวมค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอน (Sum of Adj.RW) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2562

(Proportion of Sum of Adjusted Relative Weight classified by hospital type in Fiscal Year 2019)

สารบัญแผนภาพ
(List of Figures)

25 70
สัดส่วนการรับไว้รักษาแบบผู้ป่วยใน จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ และค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) ปีงบประมาณ 2562
(Proportion of admission classified by hospital type and relative weight in Fiscal Year 2019)

26 71
ร้อยละการรับไว้รักษาแบบผู้ป่วยในที่มีค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) น้อยกว่า 0.5 จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Percentage of admission in low relative weight (RW<0.5) classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

27 72
วันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยใน (Average LOS) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Average length of stay classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

28 73
ร้อยละการผ่าท้องคลอด สิทธิ UC จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Percentage of delivery with cesarean section classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

29 77
ร้อยละการป่วยตายในโรงพยาบาลของผู้ป่วยใน สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Case fatality Rate of In-patients classified by age group in Fiscal Year 2015-2019)

30 80
อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลของผู้ป่วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก สิทธิ UC ปีงบประมาณ 2558- 2562
(Admission rate per 100,000 population of Ambulatory Care Sensitivity Condition (ACSC) in Fiscal Year 2015-2019)

31 83
บริการผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562
(Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

32 84
บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562
(Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

33 85
จำนวนของการสอบถามข้อมูล ร้องเรียน ร้องทุกข์ และประสานส่งต่อผู้ป่วย ปีงบประมาณ 2562
(Number of rights protection services in Fiscal Year 2019)

34 89
จำนวนเรื่องที่ประชาชนร้องเรียน จำแนกตามประเด็นการร้องเรียน ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of complaints serviced classified by according to UCS Act. in Fiscal Year 2015-2019)

35 89
จำนวนและร้อยละเรื่องร้องเรียนที่ได้รับการแก้ไขภายใน 25 วันทำการ ปีงบประมาณ 2562
(Number of complaint management and success rate within 25 days in Fiscal Year 2019)

36 94
สัดส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่ท้องถิ่นดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ปีงบประมาณ 2562 (Proportion of Target groups implemented health promotion and disease prevention in local sector in Fiscal Year 2019)

37 95
ร้อยละ (คะแนน) ความพึงพอใจของประชาชนสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติผู้เคยใช้บริการ ผู้ให้บริการและองค์กรภาคีต่อการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Percentage and Score of Satisfaction from Consumers, Healthcare providers and other Stakeholders in Fiscal Year 2015-2019)

38 126
จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำแนกตามแผนกที่เข้ารับบริการ ปีงบประมาณ 2562
(Number of harmed patients with liability compensation classified by serviced departments in Fiscal 2019)

39 127
จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2562
(Number of harmed patients with liability compensation classified by type of hospitals in Fiscal Year 2019)

สารบัญตาราง
(List of Tables)

ตารางที่ หน้าที่

01 48 จำนวนและร้อยละงบบริหารจัดการสำนักงานฯ เทียบกับงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number and Percentage of NHSO Administrative Budget to UCS Budget in Fiscal Year 2015-2019)

02 58 ร้อยละพฤติกรรมการรับบริการ/ดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย จำแนกตามประเภทการใช้บริการสุขภาพ ปี พ.ศ. 2560
(Percentage of Health care seeking behavior of UCS population in Year 2017)

03 60 ร้อยละเหตุผลที่ไม่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ปี พ.ศ. 2560
(Percentage of reasons for not applying UCS Benefit when accessing Healthcare units in Year 2017)

04 62 แผน/ผลงานการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามเป้าหมายที่ได้รับจัดสรรงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562
(Actual Service Utilization categorized by service items in UCS Budget, Fiscal Year 2019)

05 74 20 อันดับโรค/กลุ่มโรคของผู้ป่วยนอก สิทธิ UC ปีงบประมาณ 2562
(Top 20 Diseases of UCS Out-patient visits in Fiscal Year 2019)

06 75 20 อันดับโรค/กลุ่มโรคของผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2562
(Top 20 Diseases of UCS In-patient admissions classified by age group in Fiscal Year 2019)

07 78 20 อันดับโรค/กลุ่มโรคของผู้ป่วยในที่มีการเสียชีวิต สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2562
(Top 20 Diseases of in-patient mortality by age group in Fiscal Year 2019)

08 82 ผลการดำเนินงานตัวชี้วัดตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ ปี 2560-2562
(Indicator for Quality and Outcome Framework in Year 2017-2019)

09 86 จำนวนการสอบถามข้อมูลของประชาชน จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of Information Inquiries serviced of consumers in Fiscal Year 2015-2019)

10 87 จำนวนการสอบถามข้อมูลของผู้ให้บริการ จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of Information Inquiries serviced of healthcare providers in Fiscal Year 2015-2019)

11 90 จำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์ จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of petition serviced in Fiscal Year 2015-2019)

12 91 จำนวนการประสานส่งต่อผู้ป่วย จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of Coordination issues for referral services in Fiscal Year 2015-2019)

สารบัญตาราง
(List of Tables)

13 92
การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ กรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล ปีงบประมาณ 2558-2562
(Harmed patients and Liability compensation in Fiscal Year 2015-2019)

14 92
การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ให้บริการ กรณีได้รับความเสียหายจากการให้บริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Harmed healthcare providers and Liability compensation in Fiscal Year 2015-2019)

15 102
ผลการดำเนินงานตาม 10 เป้าหมายการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562
(Performance of 10 objectives as National Health Security Office Action Plan in Fiscal Year 2019)

16 115
การพิจารณาวินิจฉัยคดีอุทธรณ์ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2562

17 123
จำนวนเรื่องร้องเรียน จำแนกตามประเด็นการร้องเรียน ปีงบประมาณ 2562
(Number of complaints serviced classified by according to UCS Act. and channels for receiving complaints in Fiscal Year 2019)

18 124
จำนวนหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียนที่ขึ้นทะเบียน ปีงบประมาณ 2552-2562
(Number of other complaint units with independent of the respondent in Fiscal Year 2009-2019)

19 125
จำนวนการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ จากหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ปีงบประมาณ 2562
(Number of complaints and petition serviced from other complaint units with independent of the respondent in Fiscal Year 2019)

20 125
จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาล จำแนกตามผลการพิจารณา ปีงบประมาณ 2547-2562
(Number of harmed patients and liability compensation in Fiscal Year 2004-2019)

21 179
จำนวนงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of UCS Budget by medical services categories in Fiscal Year 2015-2019)

22 180
จำนวนอัตราเหมาจ่ายรายหัวงบบริการทางการแพทย์ จำแนกตามประเภทบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of UCS Budget per capita by type of medical services in Fiscal Year 2015-2019)

23 181
จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of Thai population in all Health security scheme in Fiscal Year 2015-2019)

24 182
พัฒนาการชุดสิทธิประโยชน์และเพิ่มการเข้าถึงบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2545-2563
(Development of UCS Benefit package in Fiscal Year 2002-2020)

25 186

ผลงานการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามเป้าหมายที่ได้รับจัดสรรงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562

(Actual Service Utilization categorized by service items in UCS Budget, Fiscal Year 2015-2019)

26 191

การใช้บริการของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562

(Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

27 192

การใช้บริการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral Infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562

(Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

28 193

การใช้บริการผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Senile Cataract) และที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding Cataract) ปีงบประมาณ 2556-2562

(Surgery for Senile cataract and Blinding cataract patients under the UC scheme aged 60 years and older in Fiscal Year 2013-2019)

29 194

การเข้าถึงยาบัญชี จ(2) ในผู้ป่วยรายเก่าและรายใหม่ จำแนกตามโรค ปีงบประมาณ 2558-2562

(Accessing E(2) Drugs category from the National list of Essential medicines in Fiscal Year 2015-2019)

30 196

การเข้าถึงยากำพร้าและยาต้านพิษ (Orphan drugs and Antidotes) ปีงบประมาณ 2558-2562

(Accessing Orphan drugs and Antidotes in Fiscal Year 2015-2019)

31 197

ร้อยละการใช้บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จำแนกตามกลุ่มวัย ปี 2558-2562

(Percentage of performances on health promotion and disease prevention in Fiscal Year 2015-2019)

32 198

การรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ จำแนกตามประเภทอุปกรณ์ ปีงบประมาณ 2558-2562

(Assistive devices support to Disabled people classified by type of devices in Fiscal Year 2015-2019)

33 198

การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทผู้รับบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562

(Rehabilitation services classified by type of rehabilitees in Fiscal Year 2015-2019)

34 199

การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ ปีงบประมาณ 2558-2562

(Rehabilitation services classified by type of rehabilitates in Fiscal Year 2015-2019)

35 200

การใช้บริการแพทย์แผนไทย จำแนกตามประเภทบริการแพทย์แผนไทย ปีงบประมาณ 2558-2562

(Thai Traditional Medicine services classified by type of services in Fiscal Year 2015-2019)

36 201

การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562

(Cascade Services for People living with HIV & AIDS under the UC Scheme in Fiscal Year 2015-2019)

สารบัญตาราง
(List of Tables)

37 202
การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Cascade Services for People living with HIV & AIDS under all Scheme in Fiscal Year 2015-2019)

38 203
การใช้บริการบำบัดทดแทนไต ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ปีงบประมาณ 2558-2562
(Renal Replacement Therapy in Chronic Renal Failure Patients in Fiscal Year 2015-2019)

39 205
จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Number of Thai population in all Health security scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

40 207
จำนวนหน่วยบริการที่ขึ้นทะเบียนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามประเภทการขึ้นทะเบียน และสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Number of UCS Healthcare units classified by type of healthcare units and NHSO region in Fiscal Year 2019)

41 208
จำนวนและร้อยละหน่วยบริการรับส่งต่อที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานขั้นต่างๆ จำแนกตามขั้นการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (HA) และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Number and percentage of UCS Hospitals classified by level of Accreditation and NHSO region in Fiscal Year 2019)

42 209
การใช้บริการของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

43 211
การใช้บริการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral Infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

44 212
การใช้บริการผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Senile Cataract) และที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding Cataract) จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Surgery for Senile cataract and Blinding cataract patients under the UC scheme aged 60 years and older classified by NHSO Region in Fiscal Year 2019)

45 213
การรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ จำแนกตามประเภทอุปกรณ์ และสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Assistive devices support to Disabled people classified by type of devices and NHSO region in Fiscal Year 2019)

46 214
การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทผู้รับบริการ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Rehabilitation services classified by Type of rehabilitees and NHSO region in Fiscal Year 2019)

47 215
การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Rehabilitation services classified by Type of rehabilitates and NHSO region in Fiscal Year 2019)

48 216
การใช้บริการแพทย์แผนไทย จำแนกตามประเภทบริการ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Thai Traditional Medicine services classified by type of services and NHSO region in Fiscal Year 2019)

49 Z17

การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Services for People living with HIV & AIDS under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

50 Z18

การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ทุกสิทธิ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Services for People living with HIV & AIDS under all scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

51 Z20

การใช้บริการของผู้ป่วยวัณโรค สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Services for Tuberculosis patients under the UC schemes classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

52 Z22

การใช้บริการบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Renal Replacement Therapy in Chronic Renal Failure Patients classified by NHSO Region in Fiscal Year 2019)

53 Z24

การใช้บริการของผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชนที่ได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยบริการแม่ข่ายและหน่วยบริการลูกข่าย จำแนกตามสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Service package in Chronic Psychiatric/ Schizophrenia patients in community classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

54 Z25

จำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข โดยหน่วยบริการประจำและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2559-2562

(Cumulative number of Dependent elderly with allocated budget for Long Term Care in community classified by NHSO region in Fiscal Year 2016-2019)

55 Z26

พื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับจัดสรรค่าใช้จ่ายบริการสาธารณสุขเพิ่มเติม จำแนกตามสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Remote and hardship areas and Southern border areas that received compensation to improve efficiency classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

56 Z27

ตารางนิยามศัพท์ตัวชี้วัดในรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562

(Indicator Definition)

ส่วนที่

1

กรอบแนวคิดการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพ

(Conceptual Framework of Universal Health Coverage System)

SUCCESS

1. การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ (Concept of Development Universal Health Coverage)

ในการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญคือ การให้สิทธิในการใช้บริการสุขภาพแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นได้ โดยไม่มีอุปสรรคทางการเงิน ซึ่งในการให้สิทธิดังกล่าวนั้นจำเป็นต้องใช้กลไกทางการเงินการคลังจากแหล่งเงินภาครัฐ เพื่อปกป้องภาระทางการเงินของครัวเรือน และสร้างความเป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกป้องคนจน ที่อาจจะไม่สามารถจ่ายค่าบริการสุขภาพที่มีราคาแพงได้

จากรายงานประจำปีขององค์การอนามัยโลก เรื่อง "หนทางสู่หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า" (the Path to Universal Coverage) ได้ระบุความสมบูรณ์ของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าว่าเปรียบเสมือนลูกบาศก์ (UHC Cube) ที่แสดงมิติในความครอบคลุมของการประกันสุขภาพ 3 ด้าน ได้แก่

1) **ความครอบคลุมประชากรผู้มีสิทธิ** โดยเพิ่มความครอบคลุมประชากรผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพ
2) **ความครอบคลุมบริการสุขภาพที่เป็นสิทธิประโยชน์** โดยขยายขอบเขตและประเภทบริการสุขภาพที่อยู่ในสิทธิประโยชน์
3) **ความครอบคลุมค่าใช้จ่ายการใช้บริการ** โดยไม่ต้องจ่ายค่าบริการสุขภาพเมื่อไปใช้บริการสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของระบบสุขภาพในการปกป้องความเสี่ยงทางการเงินของประชาชน ไม่ทำให้เกิดภาระทางการเงินจนต้องหลีกเลี่ยงการไปใช้บริการสุขภาพ

01 แผนภาพ **มิติของการขยายระบบหลักประกันสุขภาพ (Three dimensions of universal health coverage)**

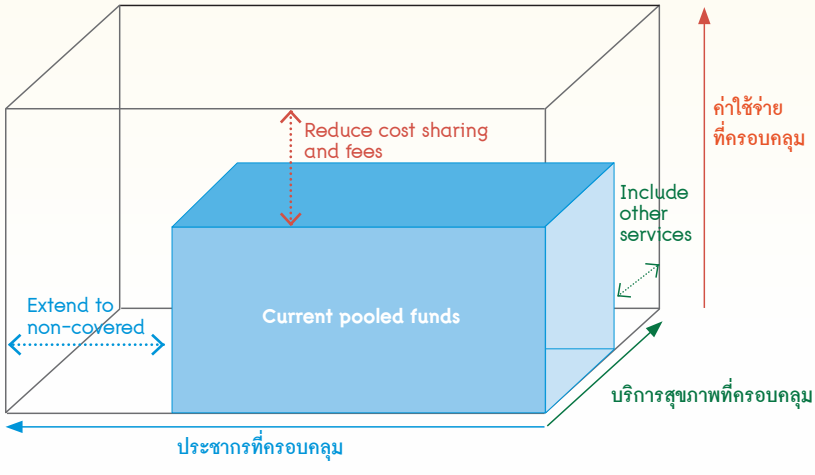

Three dimensions to consider when moving towards universal coverage

ที่มา: 1) *WHO. Universal coverage - three dimensions [online]. [cited 2019 Feb 7; Available from:URL: https://www.who.int/health_financing/strategy/dimensions/en/]*
2) *รายงานค่าใช้จ่ายของครัวเรือนและความไม่เสมอภาคทางสุขภาพในยุคหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า, รศ.คร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์*

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDG)

หลังเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) สิ้นสุดลงในปี พ.ศ.2558 องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2573 เพื่อให้สมาชิกใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ การศึกษาและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายการพัฒนา 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ 244 ตัวชี้วัด ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกได้ร่วมรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่มีส่วนในการขับเคลื่อน เป้าหมายที่ 3 ในการสร้างหลักประกันสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนทุกช่วงวัย เป้าประสงค์ 3.8 บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางด้านการเงิน การเข้าถึงบริการสาธารณสุข ยาและวัคซีนที่จำเป็น ได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิผล และมีคุณภาพ (แผนภาพที่ 2-4)

แผนภาพ 02 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDG)

ที่มา: SDG report 2019, transformations to achieve the SDG includes the SDG index and dashboards (https://sdgindex.org/)

แผนภาพ 03

ร้อยละความครอบคลุมของบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น จำแนกตามประเทศในกลุ่มอาเซียน ระหว่างปี 2553 และปี 2562 (Changes in coverage of essential health services in Member States of the WHO South-East Asia Region, 2010 and 2019)

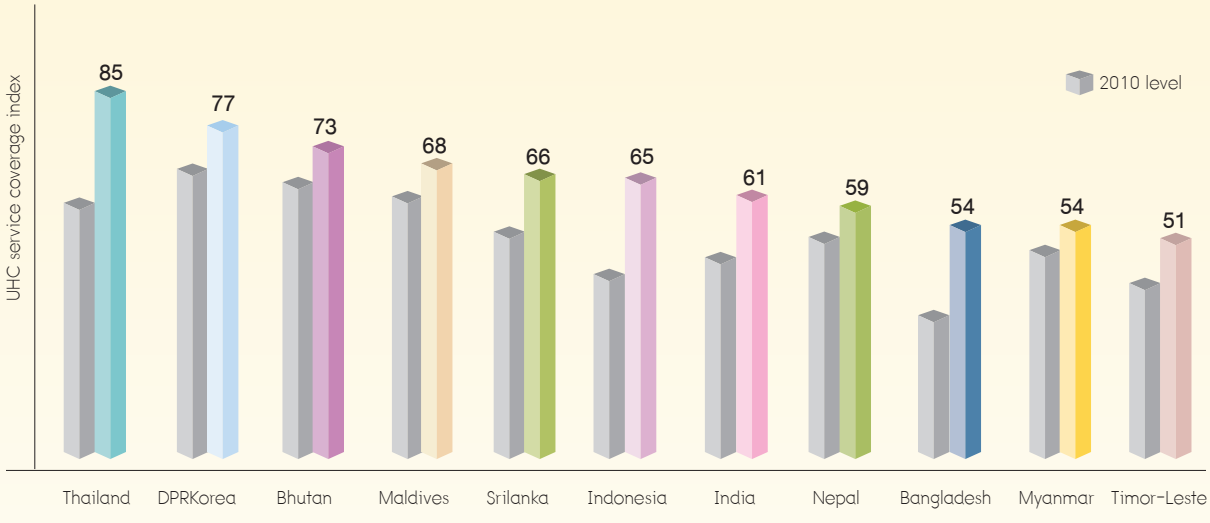

ที่มา: Health information platform for the WHO South-East Asia Region. In: World Health Organization [online database] (http://hip.searo.who.int/dhis/dhis-web-commons/security/login.action, accessed 23 July 2019); Demographic and Health Survey (DHS) and Multiple Indicator Cluster Surveys (MICS) 2007–2018

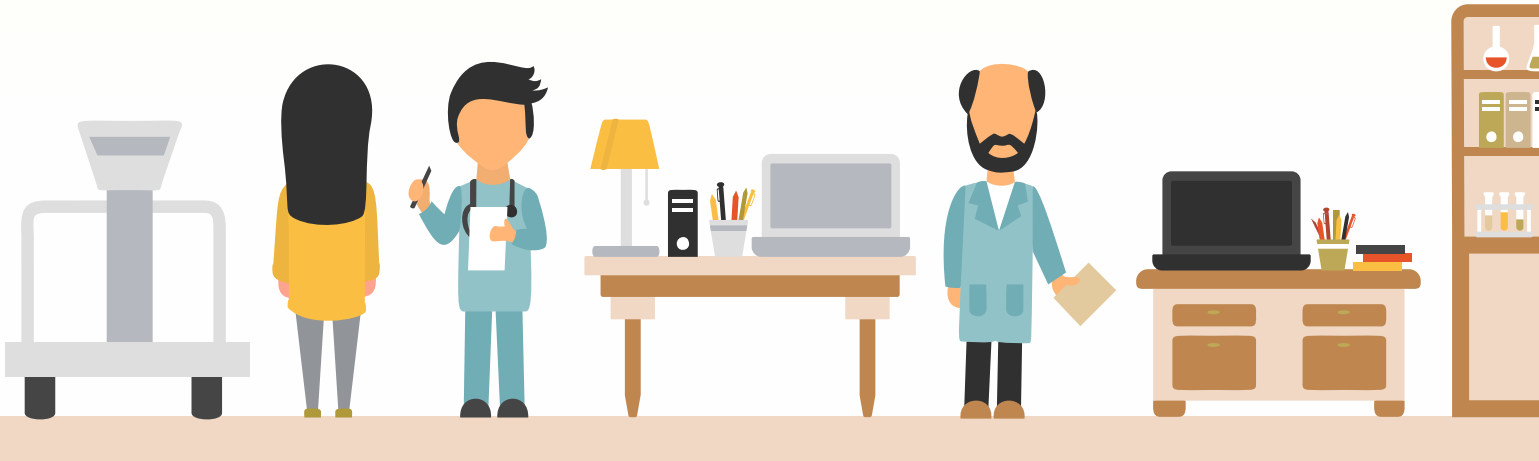

แผนภาพ 04

ดัชนีความครอบคลุมของบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น และสัดส่วนวิกฤติทางการเงินของครัวเรือนจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล จำแนกตามประเทศในกลุ่มอาเซียน เทียบกับ Global Median ในปี 2562
(Comparison of health services coverage and financial health protection in Member States of the WHO South-East Asia Region by income level, 2019)

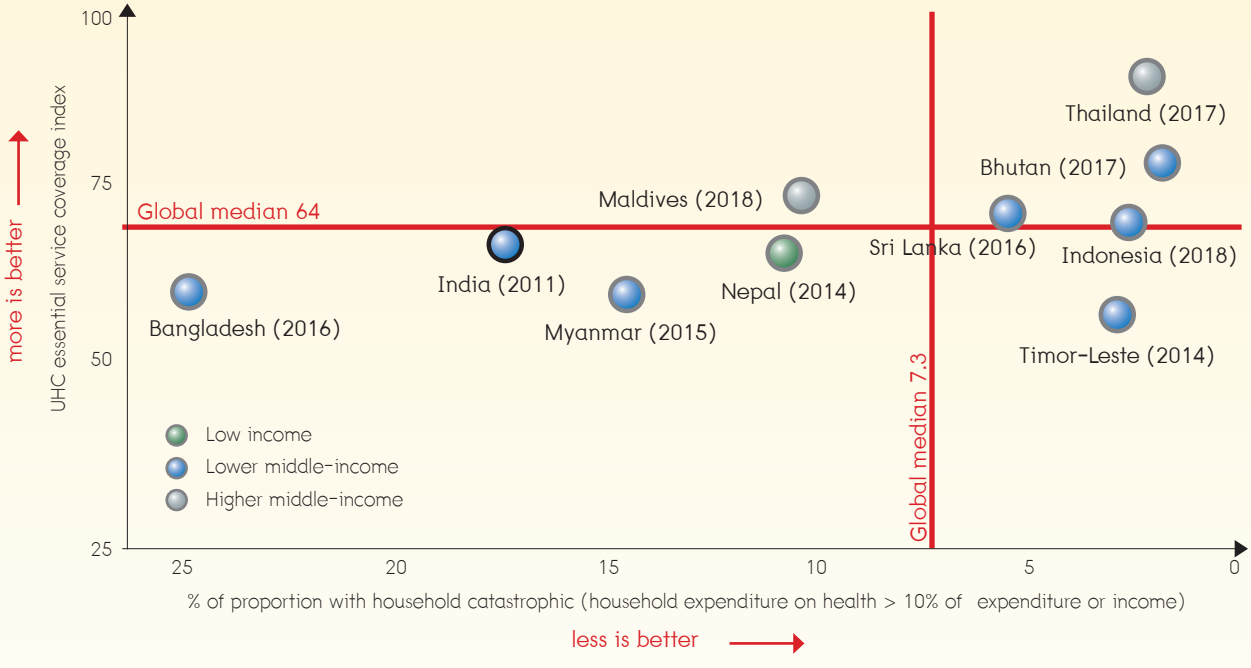

ที่มา: Health information platform for the WHO South-East Asia Region. NewDelhi: World Health Organization; 2019 (http://hip.searo.who.int/dhis)

ส่วนที่

2

ผลการดำเนินงาน การสร้างระบบ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(Universal Coverage Scheme Overview)

22%

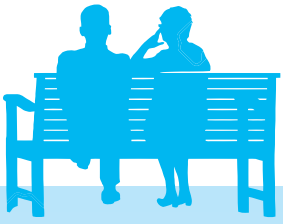

1. การคลังด้านสุขภาพ (Health Financial)

ความยั่งยืนด้านการคลังสุขภาพ แสดงถึงแหล่งการคลังซึ่งประกอบด้วย งบประมาณเงินสมทบ และรายจ่ายของครัวเรือน ที่อยู่ในวิสัยที่ประเทศ รัฐบาล และครัวเรือนสามารถลงทุนด้านสุขภาพได้ในระยะยาว งบประมาณสำหรับการจัดบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการสุขภาพ รวมถึงยาและเทคโนโลยีที่จำเป็น และป้องกันไม่ให้ครัวเรือนประสบภาวะล้มละลายหรือกลายเป็นครัวเรือนยากจนจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ดัชนีสำคัญที่ติดตามสถานการณ์แนวโน้มการใช้จ่ายด้านสุขภาพ และแสดงขนาดของทรัพยากรที่ใช้ไปทั้งโดยภาครัฐและเอกชนของประชากรในประเทศ คือ

(1) รายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (Total Health Expenditure: THE) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.6 และไม่เกินร้อยละ 5

(2) รายจ่ายของรัฐบาลด้านสุขภาพ (General Government Health Expenditure: GGHE) ต่อรายจ่ายภาครัฐทั้งหมด (General Government Expenditure: GGE) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 17 และไม่เกินร้อยละ 20

(3) ครัวเรือนที่เกิดวิกฤติทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Catastrophic health expenditure) ไม่เกินร้อยละ 2.3

(4) ครัวเรือนที่ต้องกลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Health impoverishment) ไม่เกินร้อยละ 0.47

พบว่า รายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (THE) เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 127,655 ล้านบาท ในปี 2537 เป็น 677,740 ล้านบาท ในปี 2562 โดย *ร้อยละรายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (THE) เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)* อยู่ที่ร้อยละ 3.46 ในปี 2537 และเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 3.91 ในปี 2562 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมาย (แผนภาพที่ 5) ร้อยละ *รายจ่ายของรัฐบาลด้านสุขภาพ (GGHE) ต่อรายจ่ายภาครัฐทั้งหมด (GGE)* เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 14.46 ในปี 2537 เป็นร้อยละ 16.36 ในปี 2562 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย (แผนภาพที่ 6)

แผนภาพ 05

จำนวนและร้อยละรายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (THE) เทียบกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ปี 2537-2562 (Number and percentage of Total Health Expenditure (THE) to Gross Domestic Product (GDP) in Year 1994-2019)

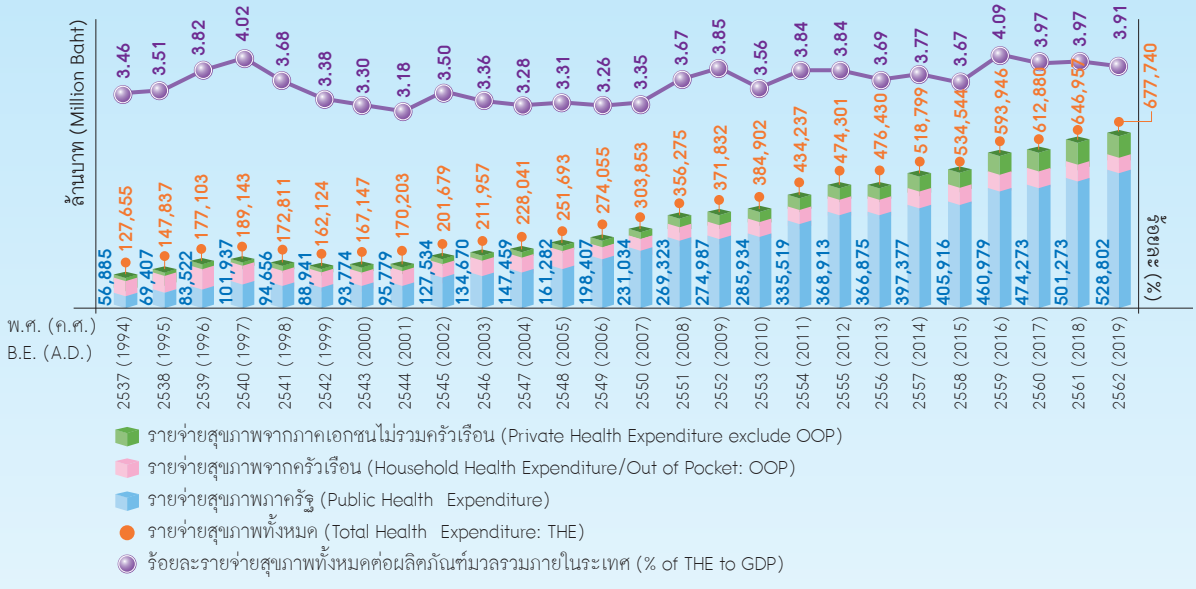

แผนภาพ 06

จำนวนและร้อยละรายจ่ายรัฐบาลด้านสุขภาพ (GGHE) เทียบกับ รายจ่ายภาครัฐทั้งหมด (GGE) ปี 2537-2562 (Number and percentage of General Government Health Expenditure (GGHE) per General Government Expenditure (GGE) in Year 1994-2019)

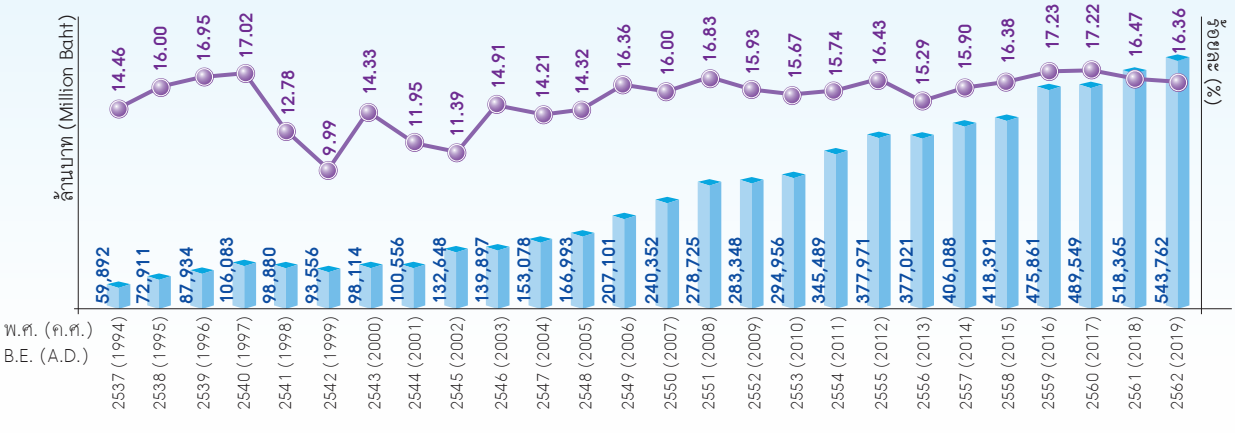

ที่มา: *บัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2559 สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), กระทรวงสาธารณสุข*
Source: *National Health Account, 2016, International Health Policy Program: IHPP, MOPH*
หมายเหตุ: *ข้อมูลปี 2560-2562 เป็นการคาดประมาณจำนวนรายจ่ายด้านสุขภาพ*
Note: *Data of Total Health Expenditure in 2017-2019 use forecasted data*

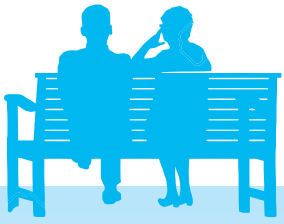

เมื่อพิจารณาสัดส่วนระหว่างรายจ่ายสุขภาพจากภาครัฐ (Public health expenditure) รายจ่ายสุขภาพจากครัวเรือน (Household health expenditure/out of pocket: OOP) และรายจ่ายสุขภาพจากภาคเอกชนไม่รวมรายจ่ายจากครัวเรือน (Private health expenditure exclude OOP) พบว่าสัดส่วนรายจ่ายสุขภาพจากภาครัฐเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 45 ในปี 2537 เป็นร้อยละ 78 ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นจาก 56,885 ล้านบาท เป็น 528,802 ล้านบาท ในทางกลับกันรายจ่ายสุขภาพจากครัวเรือน (OOP) มีสัดส่วนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 44 ในปี 2537 เป็นร้อยละ 10 ในปี 2562 (แผนภาพที่ 7)

แผนภาพ 07 **สัดส่วนรายจ่ายสุขภาพของประเทศ จำแนกตามแหล่งที่มา (ภาครัฐ ภาคครัวเรือน และภาคเอกชนไม่รวมครัวเรือน) ปี 2537-2562 (Proportion of Total Health Expenditure classified by source of health expenditure; Public, Out of Pocket: OOP and Private exclude OOP in Year 1994-2019)**

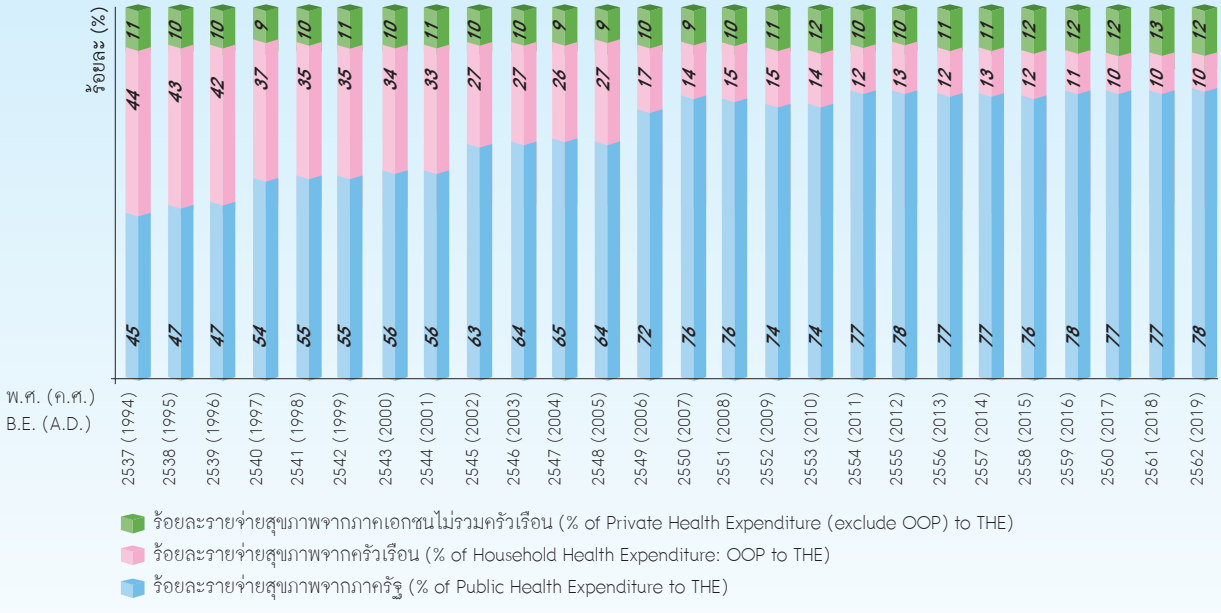

ที่มา: *บัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2559 สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), กระทรวงสาธารณสุข*
Source: *National Health Account, 2016, International Health Policy Program: IHPP, MOPH*
หมายเหตุ: *ข้อมูลปี 2560-2562 เป็นการคาดประมาณจำนวนรายจ่ายด้านสุขภาพ*
Note: *Data of Total Health Expenditure in 2017-2019 use for ecasted data*

ส่วนดัชนีการลดภาระรายจ่ายด้านค่ารักษาพยาบาลของครัวเรือน (Household Health Expenditure) จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า *ครัวเรือนที่เกิดวิกฤติทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Catastrophic health expenditure: รายจ่ายด้านสุขภาพของครัวเรือนมากกว่าร้อยละ 10 ของรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน)* มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ จากร้อยละ 7.94 (7.1 แสนครัวเรือน) ในปี 2531 เหลือร้อยละ 2.26 (4.8 แสนครัวเรือน) ในปี 2560 เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 2.3 (แผนภาพที่ 8) และ*ครัวเรือนที่กลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Health*

impoverishment: ครัวเรือนที่ตกอยู่ใต้เส้นความยากจนหลังจ่ายค่ารักษาพยาบาล) ลดลงจากร้อยละ 2.36 (2.5 แสนครัวเรือน) ในปี 2531 เหลือร้อยละ 0.24 (5.2 หมื่นครัวเรือน) ในปี 2560 เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 0.47 (แผนภาพที่ 9)

แผนภาพ 08

ร้อยละครัวเรือนที่เกิดวิกฤติทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ปี พ.ศ. 2531-2560
(Percentage of households with Catastrophic Health Expenditure in Year 1988-2017)

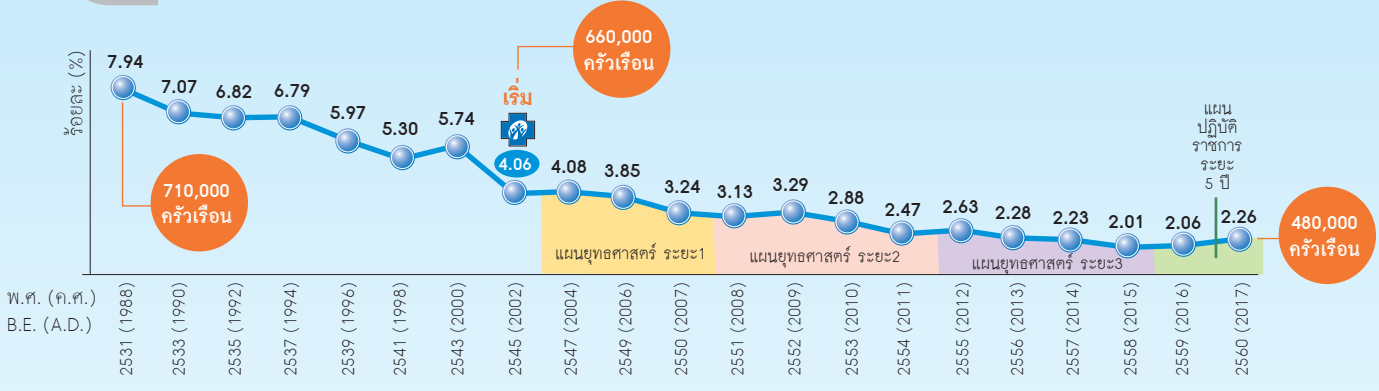

ที่มา: *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2531-2560, วิเคราะห์โดย ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์*
Source: *Household Socio-Economic Survey, National Statistical Office in 1988-2017*
หมายเหตุ: *1) คำนวณจาก ครัวเรือนที่มีรายจ่ายด้านสุขภาพของครัวเรือน มากกว่าร้อยละ 10 ของรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน*
2) หลังปี พ.ศ. 2549 สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (การใช้จ่ายของครัวเรือน) ทุกปี

แผนภาพ 09

ร้อยละครัวเรือนที่ต้องกลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ปี พ.ศ. 2531-2560
(Percentage of households with Health Impoverishment in Year 1988-2017)

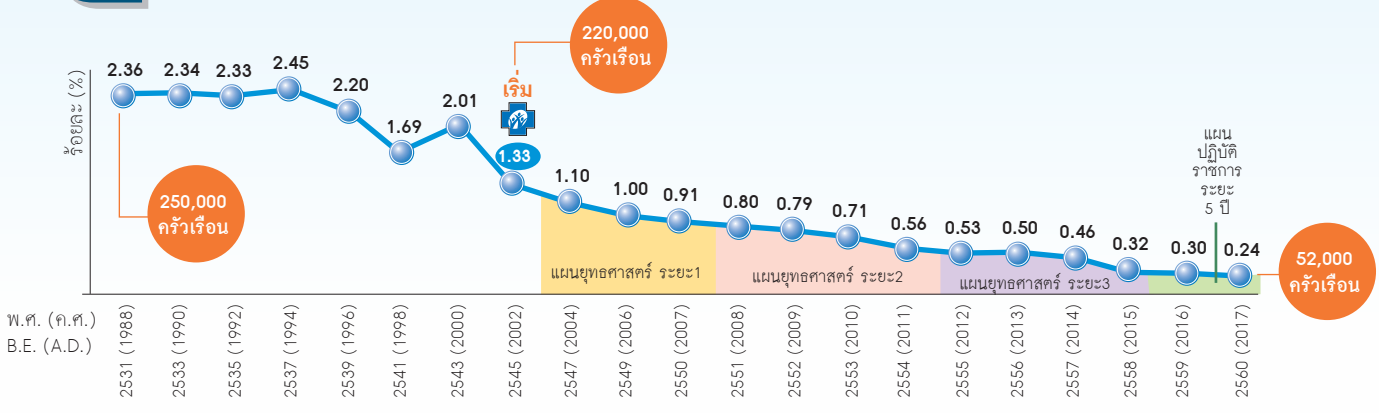

ที่มา: *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2531-2560, วิเคราะห์โดย ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์*
Source: *Household Socio-Economic Survey, National Statistical Office in 1988-2017*
หมายเหตุ: *1) คำนวณจาก ครัวเรือนที่อยู่เหนือเส้นความยากจน แต่ภายหลังจากจ่ายค่ารักษาพยาบาลครัวเรือนตกอยู่ใต้เส้นความยากจน*
2) คำนวณใหม่ให้เป็นปัจจุบัน โดยใช้เส้นความยากจน (Poverty line) จากการสำรวจในแต่ละปี ของสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3) หลังปี พ.ศ. 2549 สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (การใช้จ่ายของครัวเรือน) ทุกปี
4) ปี 2560 คำนวณจากเส้นความยากจนปี 2559 ปรับค่าด้วย Customer Price Index: CPI ของปี 2560

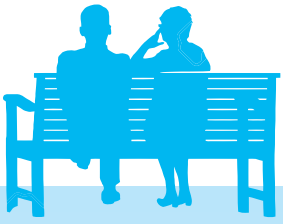

2. งบประมาณ การสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (National Health Security Fund)

2.1 งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Budget)

สัดส่วนงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อเทียบกับงบประมาณของประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546-2562 อยู่ในระดับที่ค่อนข้างคงที่หรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อยอยู่ในช่วงร้อยละ 5.26-6.94 โดยในปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 6.05 (แผนภาพที่ 10)

ในปีงบประมาณ 2562 งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 181,584 ล้านบาท สำหรับดูแลผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 48.575 ล้านคน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเงินเดือนของหน่วยบริการภาครัฐ จำนวน 47,315 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ประมาณ 1.85 เท่า และส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 134,269 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ประมาณ 4.40 เท่า (แผนภาพที่ 11 และแผนภาพที่ 13) (ตารางที่ 21 ในภาคผนวก 5)

สำหรับอัตราเหมาจ่ายรายหัวในงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ต่อผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพิ่มจากอัตรา 1,202.40 บาทต่อประชากรผู้มีสิทธิ ในปี 2546 เป็น 3,426.56 บาทต่อผู้มีสิทธิ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้น 2.85 เท่า (แผนภาพที่ 12) (ตารางที่ 22 ในภาคผนวก 5)

แผนภาพ 10 **จำนวนและร้อยละงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เทียบกับ งบประมาณประเทศ ปีงบประมาณ 2546-2562 (Number and percentage of UCS Budget and Government Budget in Fiscal Year 2003-2019)**

งบประมาณของประเทศ (Goverment Budget)
งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (รวมเงินเดือนผู้ให้บริการหน่วยบริการ) (UCS Budget with healthcare providers salary)
ร้อยละงบ UC เทียบกับงบประมาณประเทศ (% of UCS Budget to Goverment Budget)

ที่มา: *ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*

Source: *National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund*

หมายเหตุ: *กองทุนฯ ได้รับงบกลางที่จัดสรรเพิ่มเติมในปี 2546-2549 จำนวน 5,000 ล้านบาท, 3,845.33 ล้านบาท, 4,993.33 ล้านบาท และ 14,761.83 ล้านบาท ตามลำดับ และในปี 2560-2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และจำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) ตามลำดับ*

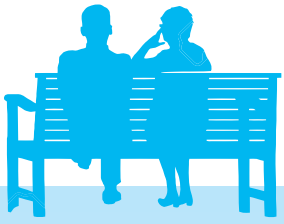

แผนภาพ 11 จำนวนงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2546-2562 (Number of UCS Budget in Fiscal Year 2003-2019)

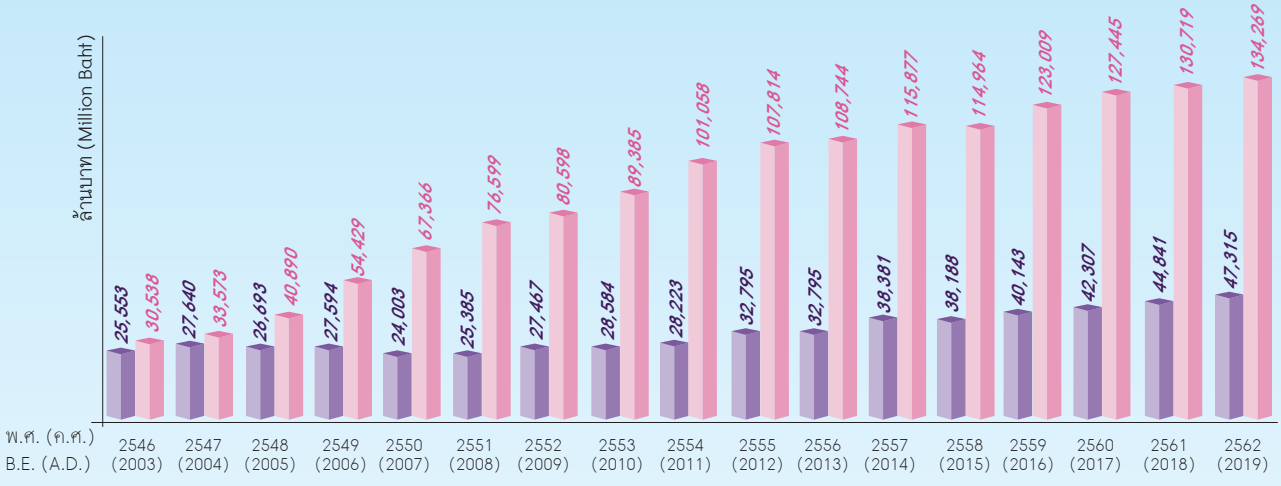

เงินเดือนผู้ให้บริการหน่วยบริการ UCS (Salary of UCS healthcare providers)

งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ไม่รวมเงินเดือนผู้ให้บริการหน่วยบริการ) (UCS Budget exclude salary of healthcare providers)

ที่มา: *ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*

Source: *National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund*

หมายเหตุ: *1) กองทุนฯ ได้รับงบกลางที่จัดสรรเพิ่มเติมในปี 2546-2549 จำนวน 5,000 ล้านบาท, 3,845.33 ล้านบาท, 4,993.33 ล้านบาท และ 14,761.83 ล้านบาท ตามลำดับ และในปี 2560-2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และจำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท)*

2) หักเงินเดือน หมายถึง การคำนวณเงินเดือนหน่วยบริการภาครัฐ ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่ามีภาระเงินเดือนของบุคลากรเป็นเท่าใด โดยมีการทบทวนการหักเงินเดือนเป็นระยะ

12 แผนภาพ

อัตราเหมาจ่ายรายหัว จำแนกตามประเภทบริการ ปีงบประมาณ 2546-2562
(UCS Budget per capita in Fiscal Year 2003-2019)

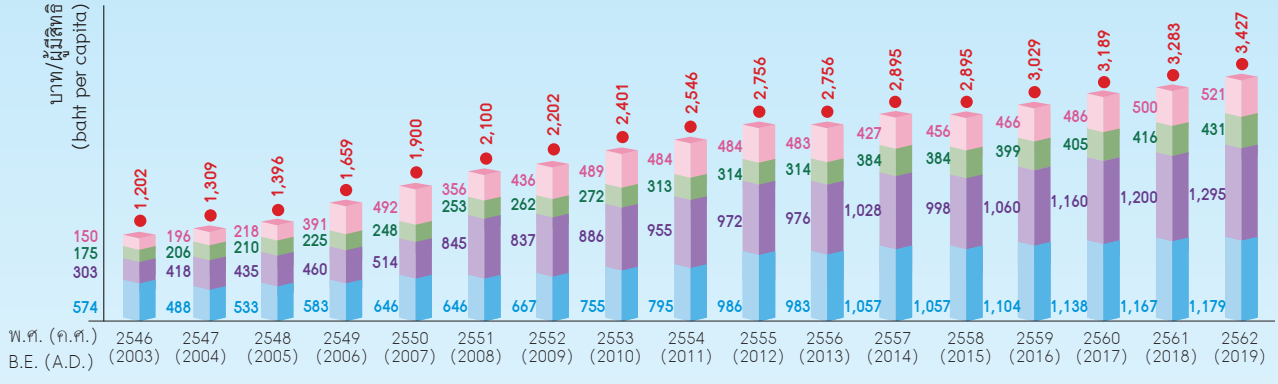

- บริการอื่นๆ (Other Services)
- บริการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค (PP Services)
- บริการผู้ป่วยใน (In-patient Services)
- บริการผู้ป่วยนอก (Out-patient Services)
- อัตราเหมาจ่ายรายหัว (บาท/ผู้มีสิทธิ) (UCS Budget per capita: baht per capita)

ที่มา: *ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*

Source: *National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund*

หมายเหตุ: *1) กองทุนฯ ได้รับงบกลางที่จัดสรรเพิ่มเติมในปี 2546-2549 จำนวน 5,000 ล้านบาท, 3,845.33 ล้านบาท, 4,993.33 ล้านบาท และ 14,761.83 ล้านบาท ตามลำดับ และในปี 2560-2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และจำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) ตามลำดับ*

2) บริการอื่นๆ นอกเหนือจาก บริการผู้ป่วยใน บริการผู้ป่วยนอก บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ได้แก่ บริการกรณีเฉพาะ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ บริการแพทย์แผนไทย งบค่าเสื่อม (งบลงทุน) บริการช่วยเหลือเบื้องต้นผู้รับบริการ และงบจ่ายเพิ่มตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ

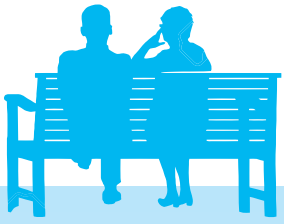

13 แผนภาพ

งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2562
(Detail of UCS Budget in Fiscal Year 2019)

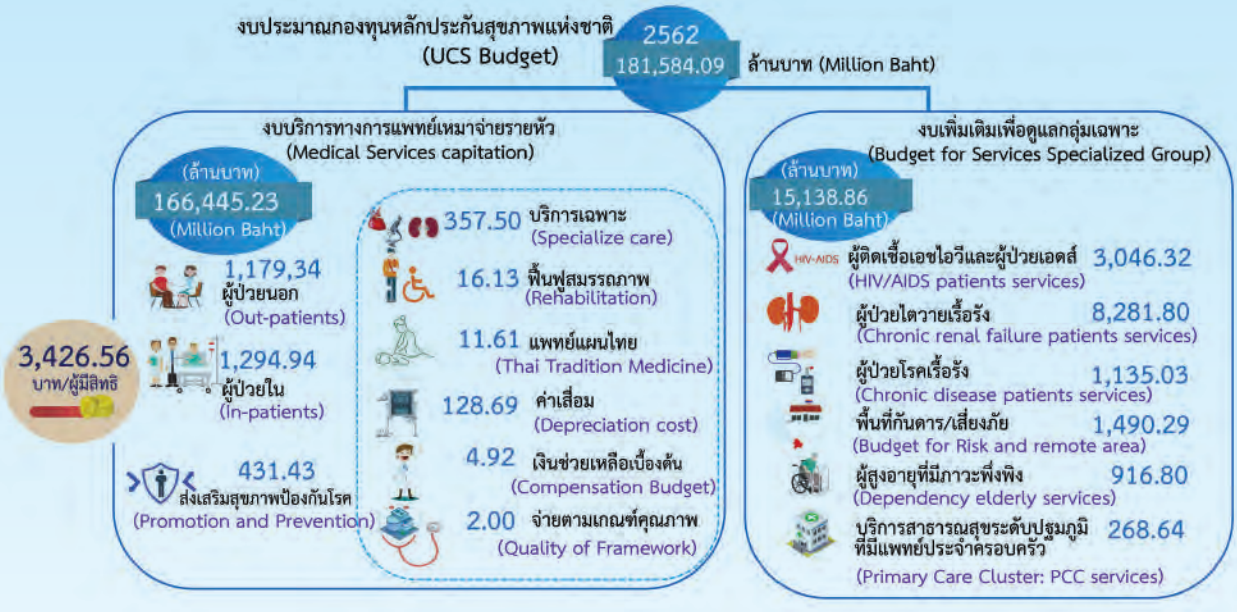

ที่มา: *ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*

Source: *National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund*

หมายเหตุ *1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว รวมเงินเดือนหน่วยบริการภาครัฐในระบบ UC จำนวน 47,314.96 ล้านบาท สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 48.575 ล้านคน*

2) ในปี 2560-2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และจำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) ตามลำดับ

ในปีงบประมาณ 2549, 2552, 2553, 2559 และปี 2561 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมนอกเหนืองบเหมาจ่ายรายหัว เพื่อจัดหาบริการสำหรับกลุ่มเฉพาะเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้นประกอบด้วย บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ บริการบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง บริการเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรกลุ่มเสี่ยง (กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสอง กลุ่มพนักงานบริการชาย-หญิง และกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดด้วยวิธีฉีด) บริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง บริการผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน และบริการระดับปฐมภูมิในหน่วยบริการที่มีแพทย์ประจำครอบครัว ตามลำดับ ส่งผลให้กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสามารถเพิ่มสิทธิประโยชน์และสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพให้กับประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

ผลการเบิกจ่ายงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Disbursement of UCS Budget) ปีงบประมาณ 2562 มีการเบิกจ่ายงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 99.65 รายละเอียดดังแผนภาพที่ 14

แผนภาพ 14 ผลการเบิกจ่ายงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2562 (UCS Budget disbursement in Fiscal Year 2019)

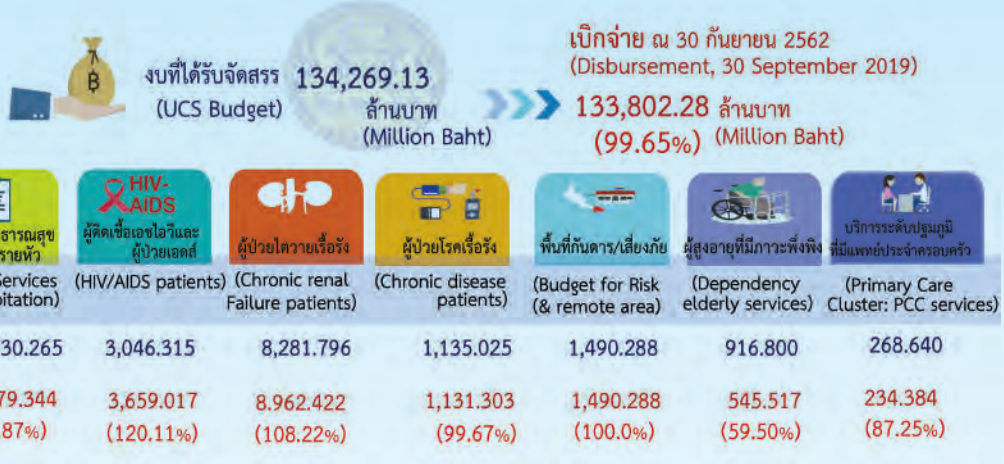

ล้านบาท (Million Baht)	(Medical Services capitation)	(HIV/AIDS patients)	(Chronic renal Failure patients)	(Chronic disease patients)	(Budget for Risk (& remote area)	(Dependency elderly services)	(Primary Care Cluster: PCC services)
งบที่ได้รับ (Budget)	119,130.265	3,046.315	8,281.796	1,135.025	1,490.288	916.800	268.640
เบิกจ่าย (Disbursement)	117,779.344 (98.87%)	3,659.017 (120.11%)	8.962.422 (108.22%)	1,131.303 (99.67%)	1,490.288 (100.0%)	545.517 (59.50%)	234.384 (87.25%)

ที่มา: 1) *ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562*
2) *รายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สปสช. ปีงบประมาณ 2562 ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562*

Source: 1) *National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund in Fiscal Year 2019*
2) *Financial Report of UCS Budget in Fiscal Year 2019, NHSO, Data at 30 September 2019, NHSO*

2.2 งบบริหารจัดการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (NHSO Administrative Budget)

งบประมาณเพื่อการดำเนินงานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับการจัดสรรแยกจากงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นหมวดงบอุดหนุนทั่วไปตามแผนพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพและแผนส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา จำนวน 1,344.81 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 1,344.81 ล้านบาท โดยมีการเบิกจ่ายงบสำนักงานฯ ทั้งสิ้น ร้อยละ 100

สัดส่วนงบประมาณสำหรับบริหารจัดการสำนักงานฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558-2562 ดังแสดงตารางที่ 1

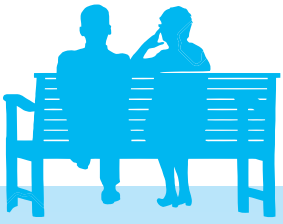

ตาราง 01 **จำนวนและร้อยละงบบริหารจัดการสำนักงานฯ เทียบกับ งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Number and percentage of NHSO Administrative Budget to UCS Budget in Fiscal Year 2015-2019)**

หน่วย : ล้านบาท (Million Baht)

งบที่ได้รับ (Budget)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2662 (2019)
งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Budget)	153,151.66	163,152.18	169,752.42	175,559.80	181,584.09
งบบริหารจัดการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (NHSO Administrative Budget)	1,427.10	1,414.09	1,411.57	1,376.87	1,344.81
ร้อยละ (งบบริหารจัดการฯ ต่องบกองทุนฯ) (% of NHSO Administrative Budget to UCS Budget)	0.93	0.87	0.83	0.78	0.74

ที่มา: สำนักบริหารแผนและงบประมาณ สปสช.
Source: Bureau of Planning and Budget Administration, NHSO
หมายเหตุ: กองทุนฯ ได้รับงบกลางที่จัดสรรเพิ่มเติม ในปี 2560 และปี 2561 จำนวน 3,979.41 ล้านบาท และ 4,186.13 ล้านบาท ตามลำดับ

3. ความครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนไทย (UHC Population Coverage)

ระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศไทยประกอบด้วย สิทธิสวัสดิการการรักษาพยาบาลของข้าราชการ สิทธิประกันสังคม สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลอื่นที่รัฐจัดให้ (รัฐวิสาหกิจ อปท. องค์กรมหาชน หน่วยงานที่มี พ.ร.บ.เฉพาะ เป็นต้น)

ในปี 2562 ประชากรไทยผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพทั้งประเทศมี 66.564 ล้านคน ลงทะเบียนสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จำนวน 66.508 ล้านคน คิดเป็นความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) ร้อยละ 99.92 เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 47.523 ล้านคน สิทธิประกันสังคม 12.584 ล้านคน สิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 5.149 ล้านคน สิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลอื่นที่รัฐจัดให้ 0.729 ล้านคน และสิทธิสำหรับผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ 0.522 ล้านคน และความครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS) ร้อยละ 99.88 (แผนภาพที่ 15 และแผนภาพที่ 17) (ตารางที่ 23 และตารางที่ 39 ในภาคผนวก 5)

เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างอายุ จำแนกในแต่ละสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า พบว่า สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติส่วนใหญ่เป็นเด็ก (อายุ 0-19 ปี) และผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สิทธิประกันสังคมเป็นวัยแรงงาน (อายุ 25-49 ปี) ส่วนสิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกระจายในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอายุ 40 ปีขึ้นไป (แผนภาพที่ 16)

ถึงแม้ว่าความครอบคลุมสิทธิการเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่จำเป็นของสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะสูงถึงร้อยละ 99.88 หรือครอบคลุมประชากรถึง 47.523 ล้านคน หรือร้อยละ 72 ของประชากรไทย แต่พบว่ายังมีประชากรบางกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิการรับบริการสุขภาพ อาทิ ผู้ต้องขังในเรือนจำ พระภิกษุ ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง คนพิการ และกลุ่มชนเผ่าซึ่งเป็นประชากรในพื้นที่ห่างไกล

ดังนั้น แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561–2565 จึงมุ่งเน้นประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ อาทิ

- การขึ้นทะเบียนสถานพยาบาลในเรือนจำ ทั้งหมด 142 แห่ง เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การพัฒนาระบบส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยบริการฯ และจับคู่ระหว่างสถานพยาบาลเรือนจำกับโรงพยาบาลแม่ข่ายเพื่อดูแลรักษาผู้ต้องขังและเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพสำหรับกลุ่มผู้ต้องขัง การลงทะเบียนอัตโนมัติสำหรับผู้ต้องขัง ซึ่งพบว่าผู้ต้องขังลงทะเบียนสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้เข้าถึงหน่วยบริการ (CUP) ตรงกับพื้นที่เรือนจำ ร้อยละ 85.18
- การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ ดูแลสุขภาวะพระภิกษุสงฆ์ให้เข้าถึงบริการสุขภาพ โดยสำรวจเลขทะเบียนประจำตัวประชาชน 13 หลัก พร้อมลงทะเบียนสิทธิให้กับพระภิกษุสงฆ์ที่จำวัดในพื้นที่ มีการขับเคลื่อนงานในระดับเขตอย่างต่อเนื่อง เน้นกิจกรรม

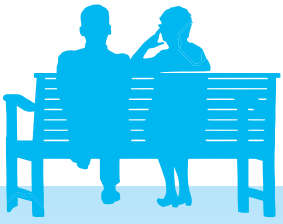

ถวายความรู้ ให้พระสงฆ์เข้าใช้สิทธิได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามจำเป็น อบรมแกนนำพระสงฆ์ในพื้นที่ให้รับรู้สิทธิ นำไปสู่การลงทะเบียนสิทธิเลือกหน่วยบริการเพิ่มการเข้าถึงบริการของพระสงฆ์ร่วมกับ 6 เครือข่าย ซึ่งพบว่ามีพระสงฆ์ที่สังกัดวัด ตรงกับจังหวัดที่มีสิทธิร้อยละ 81.62

- การประสานเพื่อดำเนินการค้นหาผู้มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ครอบคลุมผู้มีปัญหาสถานะทางทะเบียนให้สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์อย่างครอบคลุมสำหรับกลุ่มคนไทยไร้สิทธิหรือไร้สถานะ เช่น ชนเผ่า ชาวเล ที่อยู่ในประเทศไทยมานานแต่ไม่มีเลข 13 หลัก ให้ได้รับสิทธิบัตรทอง

15 แผนภาพ **จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิหลักประกันสุขภาพ ปีงบประมาณ 2562**
(Number of Thai Population classified by Health security schemes in Fiscal Year 2019)

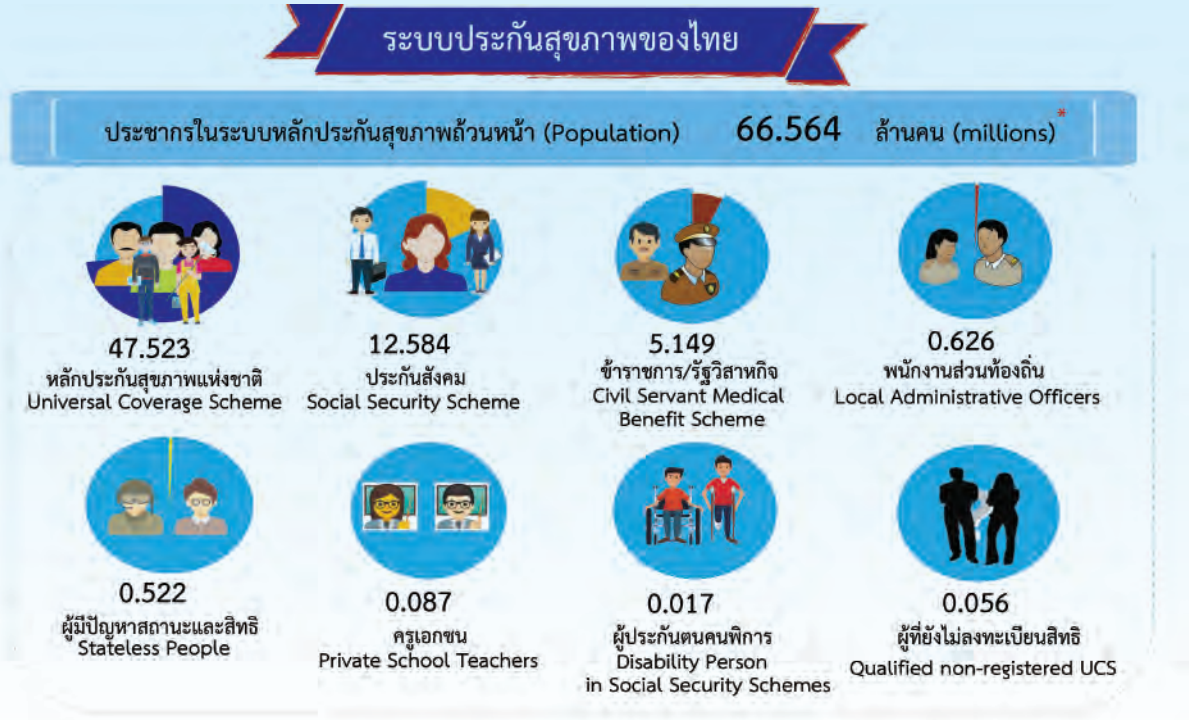

ที่มา : *สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562*
Source: *Bureau of Registration, NHSO, Data at 30 September 2019*
หมายเหตุ: **หมายถึง ประชากรทั้งหมดไม่นับรวมบุคคลที่ไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน (รอยืนยันสิทธิ), คนไทยในต่างประเทศ และคนต่างด้าว*

แผนภาพ 16

สัดส่วนประชากรไทย จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ และสิทธิหลักประกันสุขภาพ ปีงบประมาณ 2562 (Proportion of Thai Population classified by gender, age group and health security schemes in Fiscal Year 2019)

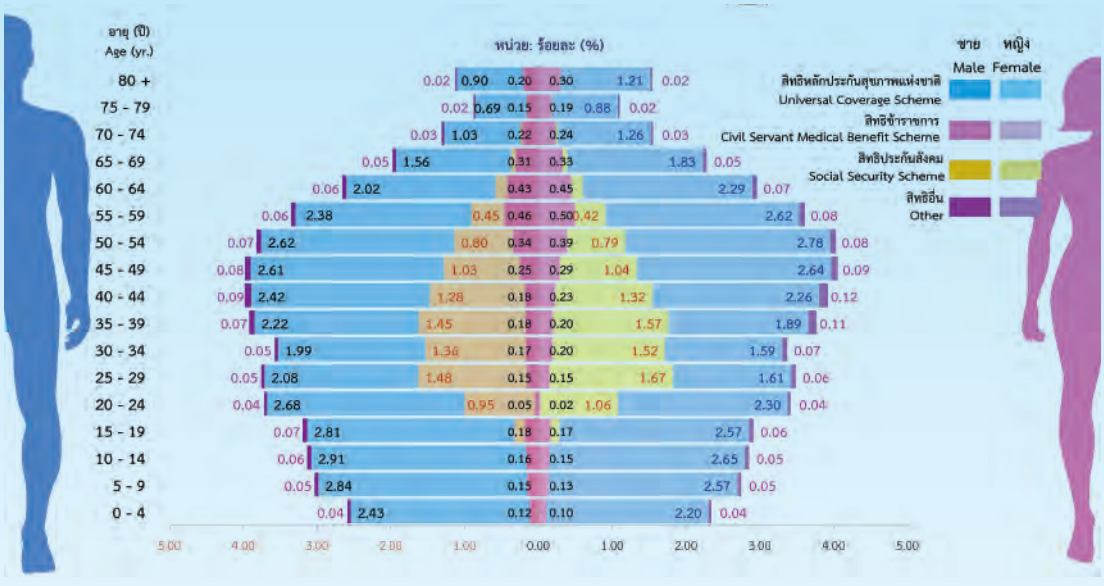

ที่มา: สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Registration, NHSO, Data at 30 September 2019

แผนภาพ 17

ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปีงบประมาณ 2545-2562 (Percentage of Universal Health Coverage (UHC) and Universal Coverage Scheme (UCS) in Fiscal Year 2002-2019)

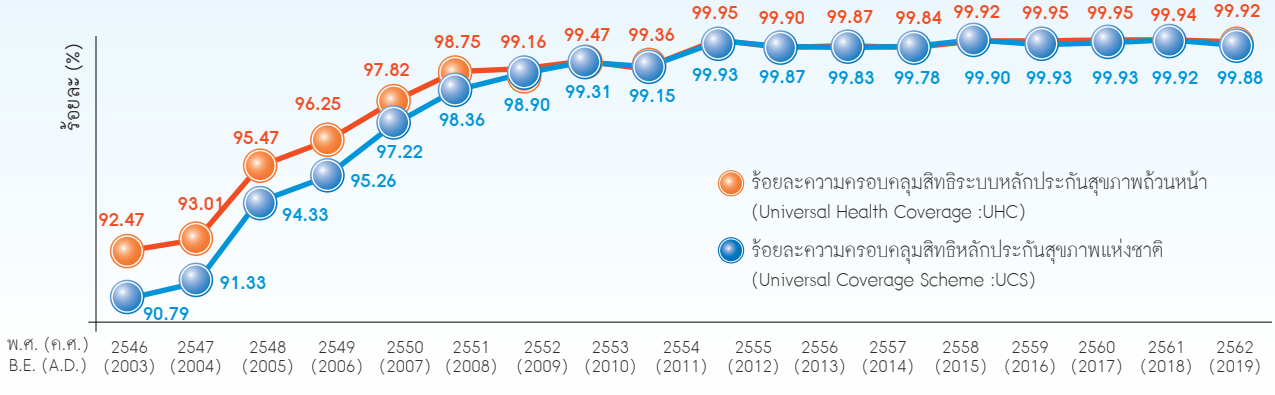

ที่มา: สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Registration, NHSO, Data at 30 September 2019

หมายเหตุ 1) ประชากรไทยทั้งหมด ไม่นับรวมบุคคลที่รอยืนยันสิทธิ, คนไทยในต่างประเทศ และคนต่างด้าว

2) ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC)

$$= \frac{\text{สิทธิ UC ที่ลงทะเบียน + สิทธิประกันสุขภาพกองทุนอื่น + บุคคลที่มีปัญหาสถานะสิทธิ} \times 100}{\text{จำนวนประชากรไทยทั้งหมด}}$$

3) ร้อยละความครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS)

$$= \frac{\text{สิทธิ UC ที่ลงทะเบียน} \times 100}{\text{สิทธิ UC ที่ลงทะเบียน + บุคคลที่ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ}}$$

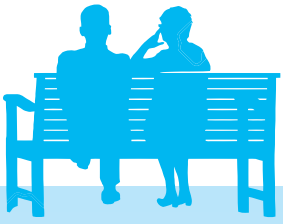

4. สิทธิประโยชน์ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Benefit Package of Universal Coverage Scheme)

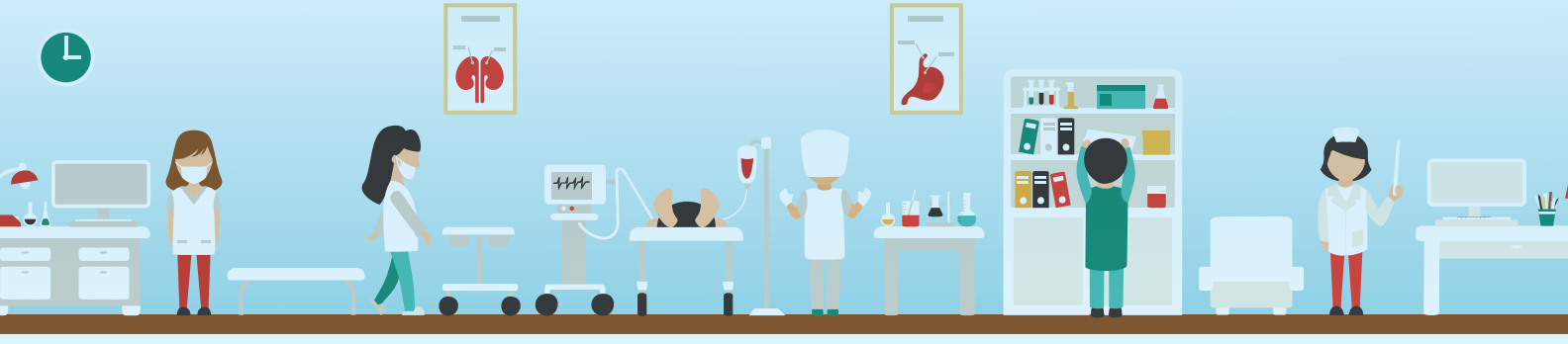

มีการพัฒนาปรับปรุงชุดสิทธิประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายขอบเขตบริการให้ครอบคลุมบริการสุขภาพที่จำเป็น ตั้งแต่ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติระยะที่ 1 (พ.ศ. 2546-2550) ถึงแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) โดย

ในช่วงยุทธศาสตร์ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2546-2550) นอกจากสิทธิประโยชน์พื้นฐานแล้ว มีการพัฒนาสิทธิประโยชน์เพื่อให้เข้าถึงบริการในกลุ่มเฉพาะที่มีข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงบริการ เช่น การดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ เพิ่มการเข้าถึงโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง อาทิ การผ่าตัดโรคหัวใจ ผ่าตัดต้อกระจก การเข้าถึงยาจำเป็นและราคาแพง

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554) เพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อให้เข้าถึงบริการบำบัดทดแทนไต บริการสารทดแทนยาเสพติด บริการบำบัดโรคจิตเวช ขยายสิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพไปสู่คนที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ คัดกรองภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559) เพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อให้เข้าถึงการปลูกถ่ายตับในเด็ก การผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ วัคซีนไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล การปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว/มะเร็งต่อมน้ำเหลือง บูรณาการรักษามะเร็งมาตรฐานเดียว เพิ่มการเข้าถึงยา จ(2) อีก 4 รายการ การรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ด้วยยาต้านไวรัส (ARV) โดยไม่จำกัด

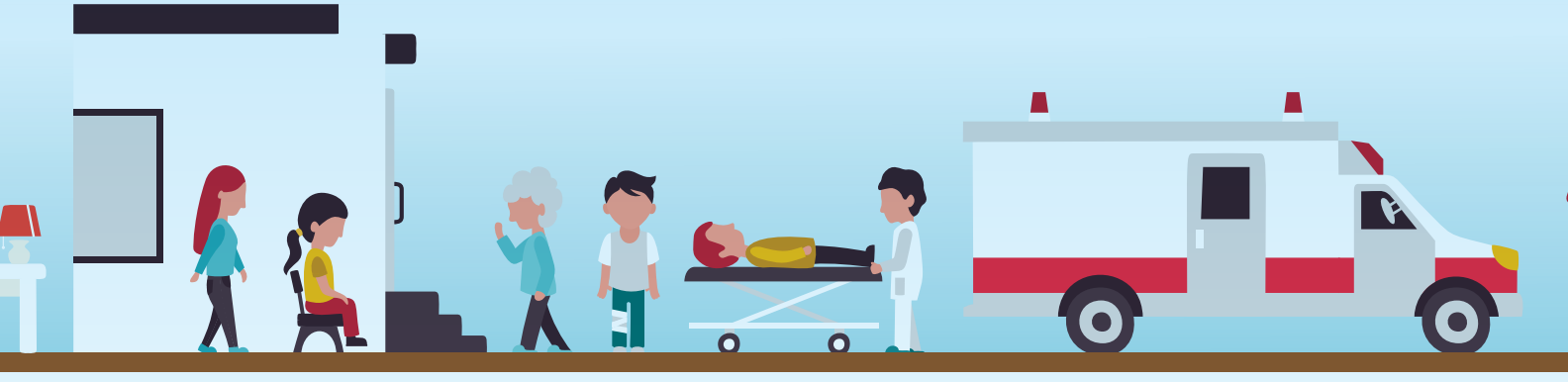

ระดับภูมิคุ้มกัน (CD4) การเลือกเปลี่ยนหน่วยบริการได้ 4 ครั้งต่อปี คลอดบุตรไม่จำกัดจำนวนครั้ง บูรณาการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ 3 กองทุน การดูแลผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเสี่ยง การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (LTC)

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2560) และ**แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565)** เพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อให้เข้าถึงบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว (PCC) วัคซีน HPV ป้องกันมะเร็งปากมดลูกสำหรับนักเรียนหญิงชั้น ป.5 การตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ การตรวจคัดกรองและเพิ่มยารักษาไวรัสตับอักเสบซี ผ่าตัดวันเดียวกลับบ้านได้ (ODS) ผ่าตัดส่องกล้องแผลเล็ก (MIS) วัคซีนรวม 5 ชนิด คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ไวรัสตับอักเสบบี เยื่อหุ้มสมองอักเสบ รับยาที่ร้านยาใกล้บ้านลดความแออัดในโรงพยาบาล คูแลผู้ป่วยโรคหายาก 24 โรค ขยายความครอบคลุมบริการผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงในชุมชนทุกสิทธิทุกกลุ่มอายุ วัคซีนป้องกันโรคท้องร่วงในเด็ก เป็นต้น (แผนภาพที่ 18) (ตารางที่ 24 ในภาคผนวก 5)

- คนไทยทุกคนมีสิทธิหลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า ได้รับการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค วินิจฉัย รักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และยาตามบัญชีหลักแห่งชาติ
- ลดคิวผ่าตัดตาต้อกระจก
- เพิ่มงบกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
- จัดตั้งศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 1

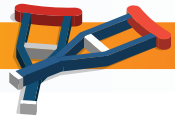

2545

2546

2547

2555

2554

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 3

- ปลูกถ่ายตับในเด็ก<18 ปี ที่มีภาวะท่อน้ำดีอุดตันตั้งแต่กำเนิด
- ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ
- เจ็บป่วยฉุกเฉิน 3 กองทุน
- เปลี่ยนหน่วยบริการได้ 4 ครั้ง/ปี

- คัดกรองภาวะแทรกซ้อนโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง

2556

2557

2558

2559

- ขยายความครอบคลุมวัคซีนไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล
- ปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว/มะเร็งต่อมน้ำเหลือง

- ระบบเบิกจ่ายกลางของประเทศ (NCH)
- บูรณาการบริการรักษามะเร็งมาตรฐานเดียว
- งบเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการพื้นที่กันดารเสี่ยงภัย

- เพิ่มการเข้าถึงบัญชียา จ(2) 4 รายการ ได้แก่ ยา Trastuzumab ในมะเร็งเต้านมระยะเริ่มต้น ยา Peginterferon ในผู้ป่วยติดเชื้อตับอักเสบซีสายพันธุ์ 2,3 สายพันธุ์ 1, 6 และที่ติดเชื้อเอชไอวี ยา Nilotinib และยา Dasatinib ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวและต่อมน้ำเหลือง
- ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์เข้าถึงยาต้านไวรัส (ARV) โดยไม่จำกัดระดับภูมิคุ้มกัน (CD4)
- คลอดบุตรไม่จำกัดจำนวนครั้ง

- บูรณาการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ (3 กองทุน)เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
- ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย (MSM), สาวประเภทสอง (TG), พนักงานบริการชาย (MSW), พนักงานบริการหญิง (FSW), ผู้ใช้ยาเสพติดด้วยวิธีฉีด (PWID)
- ดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (LTC)
- ดูแลผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน

18 แผนภาพ

สิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2545-2562
(Benefit Package of UCS in Fiscal Year 2002-2019)

- ดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ (ยาต้านไวรัส, ตรวจ LAB, ให้คำปรึกษาตรวจเลือดแบบสมัครใจ, บริการถุงยางอนามัย)
- จัดตั้งกองทุนสุขภาพระดับตำบลหรือพื้นที่ร่วมกับอปท.
- จัดตั้งศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ
- บริการยาจำเป็นราคาแพง (ยา CL)
- ลดคิวผ่าตัดหัวใจ (จาก 2 ปี เป็น 6 เดือน)
- บริการแพทย์แผนไทย
- เพิ่มการเข้าถึงโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง

2548 | **2549** | **2550**

ยุทธศาสตร์ระยะที่ 2

2553 | **2552** | **2551**

- ขยายสิทธิ UC ในคนที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ
- เพิ่มการเข้าถึงยากำพร้า / ยาแพทย์แผนไทยต่ออายุยา CL
- ขยายการบำบัดโรคทางจิตเวช โดยไม่จำกัดเวลารับไว้รักษาเป็นผู้ป่วยใน
- เพิ่มการเข้าถึงยาราคาแพงบัญชียา จ(2)
- ลดรอคิวผ่าตัดนิ่วในทางเดินปัสสาวะ
- วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่
- จัดตั้งหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ม.50(5)
- บำบัดทดแทนไตผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง (ล้างไตผ่านช่องท้อง, ฟอกไต, ปลูกถ่ายไต)
- บริการสารทดแทนยาเสพติด (เมทาโดน)

2560 | **2561** | **2562**

แผนปฏิบัติราชการ

- ขยายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก
- ประกาศนโยบาย "เจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติมีสิทธิทุกที่" (UCEP) เริ่ม 1 เม.ย. 2560 ต่อยอดจากนโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉิน 3 กองทุน
- บริการระดับปฐมภูมิที่มีคลินิกหมอครอบครัว(PCC)
- เพิ่มวัคซีน HPV ป้องกันมะเร็งปากมดลูก สำหรับนักเรียนหญิงชั้น ป. 5
- ตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่
- ตรวจคัดกรองและเพิ่มยารักษาไวรัสตับอักเสบซี
- ผ่าตัดวันเดียวกลับบ้านได้
- เพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านวัคซีนและยา จ(2)
- วัคซีนรวม 5 ชนิด คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ไวรัสตับอักเสบบี และเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (DTP-HB-Hib)
- วัคซีนพิษสุนัขบ้า
- เพิ่มยาต้านไวรัสเอชไอวี: Raltegravir ป้องกันถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากมารดาสู่ทารก
- เพิ่มยา Bevacizumab สำหรับโรคหลอดเลือดดำในจอตาอุดตัน
- เพิ่มสิทธิประโยชน์ส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค 8 รายการในหญิงตั้งครรภ์และทารก

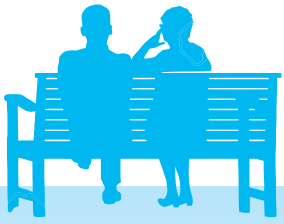

5. หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Healthcare Providers)

5.1 หน่วยบริการที่ให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Healthcare Units)

ในปีงบประมาณ 2562 มีหน่วยบริการขึ้นทะเบียนให้บริการสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค ตรวจวินิจฉัย รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพ ประกอบด้วย

1) หน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน 11,750 แห่ง (เป็นหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 93.02)
2) หน่วยบริการประจำ จำนวน 1,360 แห่ง (เป็นหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 66.99, หน่วยบริการเอกชน ร้อยละ 20.66)
3) หน่วยบริการรับส่งต่อ จำนวน 1,382 แห่ง (เป็นหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 69.46 และหน่วยบริการเอกชน ร้อยละ 22.14) โดยเป็นหน่วยบริการที่รับค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว (Capitation) จำนวน 994 แห่ง และหน่วยบริการที่ไม่รับค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายราย (Non-Capitation) จำนวน 388 แห่ง (แผนภาพที่ 19) (ตารางที่ 40 ในภาคผนวก 5)

แผนภาพ 19 **จำนวนหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562**
(Number of UCS Healthcare units in Fiscal Year 2019)

ที่มา: *สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562*
Source: *Bureau of Registration, NHSO, Data at 30 September 2019*
หมายเหตุ: *1) หน่วยบริการสามารถขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มากกว่า 1 ประเภท*
2) หน่วยบริการรับส่งต่อ แบบ capitation หมายถึงหน่วยบริการที่รับค่าบริการทางการแพทย์แบบเหมาจ่ายรายหัว แบบ non-capitation หมายถึง หน่วยบริการที่ไม่รับค่าบริการทางการแพทย์แบบเหมาจ่ายรายหัว
3) สังกัดกระทรวงอื่นๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ

5.2 การรับรองคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการ (Hospital Accreditation)

หน่วยบริการรับส่งต่อในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการตามกระบวนการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital Accreditation: HA) ปีงบประมาณ 2562 มีหน่วยบริการรับส่งต่อ ร้อยละ 92.39 (996 แห่ง) จากหน่วยบริการที่ขอรับการประเมิน 1,078 แห่ง) ได้รับการรับรองคุณภาพในขั้นต่าง ๆ โดยร้อยละ 83.30 (898 แห่ง) ได้รับการรับรองคุณภาพขั้น HA, ร้อยละ 7.98 (86 แห่ง) ได้รับการรับรองคุณภาพขั้น 2 และร้อยละ 1.11 (12 แห่ง) ได้รับการรับรองคุณภาพขั้น 1 นอกจากนี้มีหน่วยบริการที่อยู่ระหว่างพัฒนา 42 แห่ง (ร้อยละ 3.90) และอยู่ในกระบวนการตรวจรับรอง 40 แห่ง (ร้อยละ 3.71) (แผนภาพที่ 20) (ตารางที่ 41 ในภาคผนวก 5)

แผนภาพ 20

สัดส่วนโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน จำแนกตามขั้นการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (HA) ปีงบประมาณ 2546-2562
(Proportion of UCS Hospitals by level of Accreditation in Fiscal Year 2003-2019)

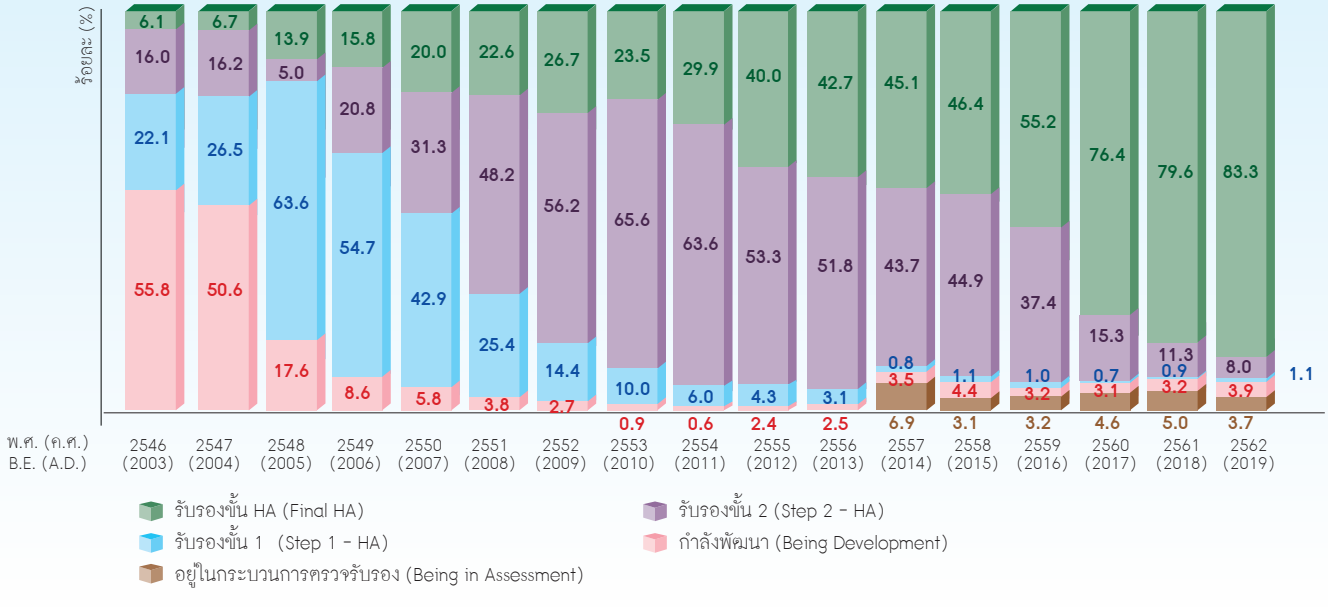

ที่มา: *สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสนับสนุนคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการ สปสช.*

Source: *The Hospital Accreditation Institute, Data at 30 September 2019, Analyse by Bureau of Health Care Quality Management*

หมายเหตุ: *1. ข้อมูลสถานะการรับรองกระบวนการคุณภาพสถานพยาบาลจากสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ณ 30 กันยายน 2562*
2. ข้อมูลสถานะการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการรับส่งต่อในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Capitation และ Non-capitation) จากสำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ณ 1 ตุลาคม 2562

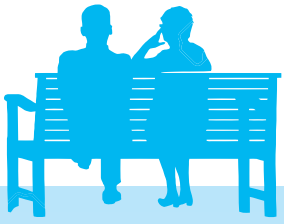

6. การใช้บริการสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Health Service Utilization)

6.1 การใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อรับบริการสุขภาพ (Compliance Rate)

จากผลการวิเคราะห์*ข้อมูลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการสำนักงานสถิติแห่งชาติ* ในปี พ.ศ. 2560 พบว่า*พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วยของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ* กรณีไม่ได้นอนโรงพยาบาล (ผู้ป่วยนอก) พบว่า ไปรับบริการที่สถานพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 57.08 สถานพยาบาลเอกชน ร้อยละ 13.78 และดูแลสุขภาพด้วยตนเอง ร้อยละ 28.82 กรณีนอนโรงพยาบาล (ผู้ป่วยใน) เลือกใช้บริการมากที่สุดที่โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ รองลงมาโรงพยาบาลชุมชน (ตารางที่ 2)

สำหรับอัตราการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในหน่วยบริการ (Compliance Rate) ในปี 2560 กรณีไม่ได้นอนโรงพยาบาล (ผู้ป่วยนอก) เป็นร้อยละ 80.19 กรณีนอนโรงพยาบาล (ผู้ป่วยใน) เป็นร้อยละ 87.88 (แผนภาพที่ 21)

เหตุผลหลักของการไม่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรณีไม่ได้นอนโรงพยาบาล คือ ช้า รอนาน รองลงมาไม่สะดวกไปรับบริการในเวลาทำการ และการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย กรณีนอนโรงพยาบาล เหตุผลคือ ช้า รอนาน รองลงมา ประสบอุบัติเหตุ-เจ็บป่วยฉุกเฉิน และสิทธิประโยชน์ของสวัสดิการไม่ครอบคลุมบริการที่ได้รับตามลำดับ (ตารางที่ 3)

06 ตาราง

ร้อยละพฤติกรรมการรับบริการ/ดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย จำแนกตามประเภทการใช้บริการสุขภาพ ปี พ.ศ. 2560 (Percentage of Health care seeking behavior of UCS population in Year 2017)

หน่วย: ร้อยละ (%)

พฤติกรรมการรับบริการ/ดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย (Seeking behavior)	ผู้ป่วยนอก (Out-patients)	ผู้ป่วยใน (In-patients)
1. ไม่ได้รักษา (no treatment)	6.19	-
2. ซื้อ/หายากิน ยาแผนปัจจุบัน (Drug stores, Modern medicine)	21.59	-
3. ซื้อ/หายากิน ยาแผนโบราณ/ยาสมุนไพร (Traditional medicine)	0.74	-
4. ไปหาหมอพื้นบ้าน/หมอแผนโบราณ/หมอนวดแผนไทย (Thai Traditional Doctor)	0.30	-
5. ไปโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) / ศูนย์บริการสาธารณสุข (Sub-District hospitals)	19.25	-
6. ไปโรงพยาบาลชุมชน (District hospitals)	16.15	33.61
7. ไปโรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ (Regional hospitals/Provincial hospitals)	16.15	43.37
8. ไปโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัย (Medical schools)	0.81	4.07

พฤติกรรมการรับบริการ/ดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย (Seeking behavior)	ผู้ป่วยนอก (Out-patients)	ผู้ป่วยใน (In-patients)
9. ไปโรงพยาบาลสังกัดอื่นของรัฐ (non-MOPH hospitals)	4.72	9.55
10. ไปคลินิกเอกชน (Private clinics)	10.24	-
11. ไปโรงพยาบาลเอกชน (Private hospitals)	3.53	9.37
12. อื่น ๆ (Others)	0.32	0.03
รวม (Total)	**100.00**	**100.00**

ที่มา: ข้อมูลสำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Health and Welfare Survey, National Statistical Office in Year 2017, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation

หมายเหตุ: 1) ผู้ป่วยนอก คำนวณจากผู้ที่ตอบว่ามีการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาก่อนการสำรวจ
2) ผู้ป่วยใน คำนวณจากผู้ที่ตอบว่ามีการเจ็บป่วยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาก่อนการสำรวจ

21 แผนภาพ

ร้อยละการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ปี พ.ศ. 2546-2560 (Compliance Rate of Out-patients services and In-patients services under UC scheme in Year 2003–2017)

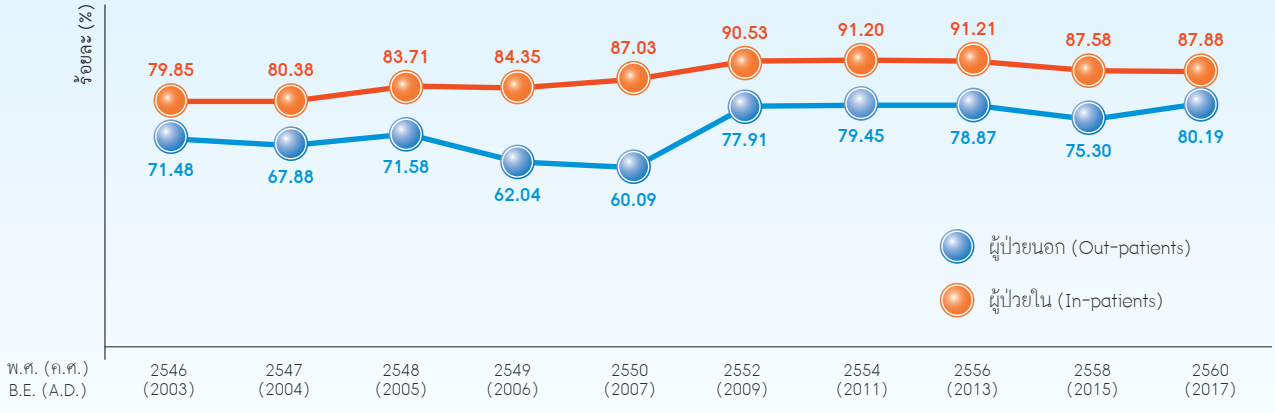

ที่มา: ข้อมูลสำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2546-2560, วิเคราะห์โดย ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์

Source: Health and Welfare Survey, National Statistical Office in Year 2003-2017

หมายเหตุ: 1) หลังปี 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กำหนดสำรวจทุก 2 ปี
2) คำนวณจากผู้ที่ตอบว่ามีการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาก่อนการสำรวจของผู้ป่วยนอก และมีการเจ็บป่วยในรอบ 12 เดือนของผู้ป่วยใน และใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อไปใช้บริการสุขภาพที่หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

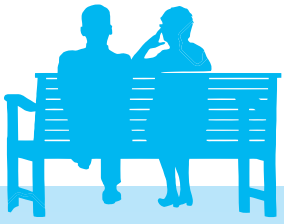

ตาราง 03

ร้อยละเหตุผลที่ไม่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ปี พ.ศ. 2560
(Percentage of reasons for not applying UCS Benefit when accessing Healthcare units in Year 2017)

หน่วย: ร้อยละ (%)

เหตุผลที่ไม่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Reasons for not applying UCS Benefit)	ผู้ป่วยนอก (Out-patients)	ผู้ป่วยใน (In-patients)
1. เจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย (Mild illness)	10.48 (3)	-
2. อุบัติเหตุ-เจ็บป่วยฉุกเฉิน (Accident-Emergency)	1.93	20.08 (2)
3. สถานพยาบาลอยู่ไกล/เดินทางไม่สะดวก (Too far/Inconvenience to travel)	3.98	4.65
4. ไม่สะดวกรับบริการในเวลาทำการ (Inconvenience to visit in working time)	14.42 (2)	-
5. ช้า รอนาน (Long waiting time)	41.90 (1)	34.8 (1)
6. ไม่แน่ใจในคุณภาพยา (not ensure to quality of drugs)	9.60	4.46
7. ถูกเลือกปฏิบัติ (Discriminated against)	0.81	-
8. บุคลากรในโรงพยาบาลคุ/เจ้าหน้าที่พูดไม่ไพเราะ (Healthcare providers take care not well)	0.45	1.07
9. แพทย์ไม่มีเวลาให้ซักถามอาการ/ไม่ให้ข้อมูล (Doctors not provided information/ not have time to ask about symptoms)	0.06	-
10. แพทย์วินิจฉัยโรคไม่เก่ง/รักษาไม่หาย (Doctors treat and diagnosis not well)	7.38	7.98
11. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาที่ใช้สิทธิสวัสดิการ (Got services outside registered area)	2.49	5.37
12. สิทธิประโยชน์ของสวัสดิการไม่ครอบคลุมบริการที่ได้รับ (Benefit package not covered services)	4.79	12.46 (3)
13. อื่น ๆ (Others)	1.71	9.13
รวม (Total)	**100.00**	**100.00**

ที่มา: ข้อมูลสำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.
Source: Health and Welfare Survey, National Statistical Office in Year 2017, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation
หมายเหตุ: คำนวณจากผู้ที่ตอบเหตุผลของการไม่ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อไปใช้บริการสุขภาพ

6.2 การใช้บริการผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน (Service Utilization of Out-patients and In-patients)

ผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติใช้บริการผู้ป่วยนอกระหว่างปีงบประมาณ 2546-2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 111.95 ล้านครั้ง ในปี 2546 เป็น 182.69 ล้านครั้ง ในปี 2562 โดยอัตราการใช้บริการผู้ป่วยนอก เพิ่มขึ้นจาก 2.450 ครั้งต่อคนต่อปี ในปี 2546 เป็น 3.834 ครั้งต่อคนต่อปี ในปี 2562 สำหรับการใช้บริการผู้ป่วยในเพิ่มขึ้นจาก 4.304 ล้านครั้ง ในปี 2546 เป็น 6.300 ล้านครั้ง ในปี 2562 โดยอัตราการใช้บริการผู้ป่วยใน เพิ่มขึ้นจาก 0.094 ครั้งต่อคนต่อปี ในปี 2546 เป็น 0.132 ครั้งต่อคนต่อปี ในปี 2562 (แผนภาพที่ 22)

22 แผนภาพ

จำนวนและอัตราการใช้บริการผู้ป่วยนอก-ผู้ป่วยในของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2546-2562 (Number of Visits and Utilization rate of Out-patients and In-patients under Universal Coverage Scheme in Year 2003-2019)

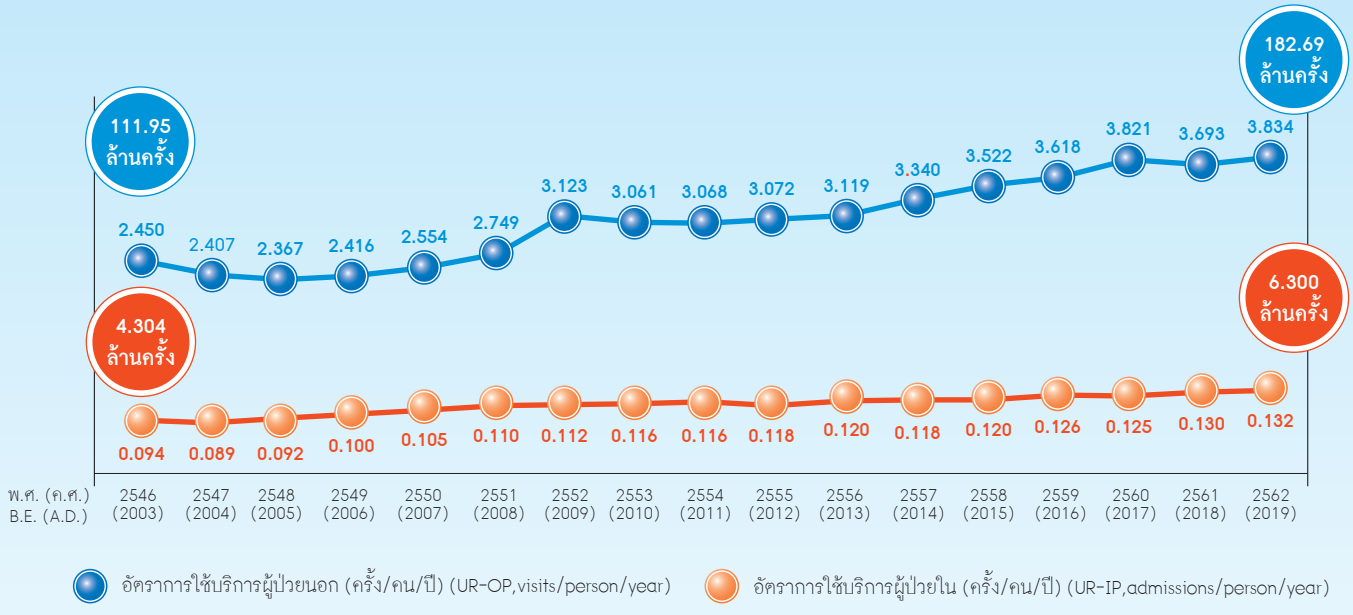

ที่มา: ข้อมูลบริการผู้ป่วยนอก-ผู้ป่วยใน รายบุคคล สิทธิ UC สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 วิเคราะห์โดย สำนักบริหารแผนและงบประมาณ สปสช.

Source: Data of Out-patient and In-patient Services, UC Scheme, Bureau of Information Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Planning and Budget Administration

หมายเหตุ: 1. อัตราการใช้บริการผู้ป่วยนอก สิทธิ UC = ผลรวมจำนวนครั้งการรับบริการผู้ป่วยนอก สิทธิ UC ในรอบปีที่รายงาน / จำนวนประชากรสิทธิ UC เฉลี่ย 12 เดือน ในปีที่รายงาน

2. อัตราการใช้บริการผู้ป่วยใน สิทธิ UC = ผลรวมจำนวนครั้งการรับบริการผู้ป่วยใน สิทธิ UC ในรอบปีที่รายงาน / จำนวนประชากรสิทธิ UC เฉลี่ย 12 เดือน ในปีที่รายงาน

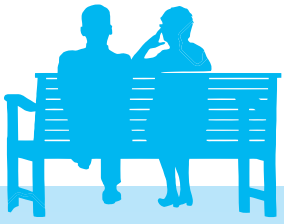

7. แผน/ผลการใช้บริการตามหมวดบริการในงบเหมาจ่ายรายหัวและงบบริการเพิ่มเติมในกลุ่มเฉพาะ (Utilization in UCS Budget Service Items)

ผลงานการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามแผนที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2562 ดังตารางที่ 4 (ตารางที่ 27 ในภาคผนวก 5)

ตาราง 04

แผน/ผลงานการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามเป้าหมายที่ได้รับจัดสรรงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562
(Actual Service Utilization categorized by service items in UCS Budget, Fiscal Year 2019)

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) ที่มา (หมายเหตุ) (Service items)	แผน (Targets)	ผลงาน (Outputs)	ร้อยละ Performance (% of outputs to targets)
1. ผลงานตามเป้าหมายการใช้บริการทางการแพทย์ในงบเหมาจ่ายรายหัว (Services under capitation)			
1.1 ประชากรเป้าหมาย (Targeted Population)			
- ประชากรในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ลงทะเบียน (คน) [1] (Registered UHC Population: persons)	65,700,000	66,507,909	101.23
- ประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ลงทะเบียน (คน) [1] (Registered UC Scheme Population: persons)	48,575,000	47,522,681	97.83
1.2 การใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก [2] (Out-patients Services)			
- จำนวน (ครั้ง) (OP Visit : visits)	163,706,979	182,688,049	111.59
- อัตรา (ครั้ง/คน/ปี) (Utilization Rate: visits/person/year)	3.370	3.834	113.76
1.3 การใช้บริการแบบผู้ป่วยใน [2] (In-patients Services)			
- จำนวน (ครั้ง) (IP Admission: admissions)	6,249,047	6,299,512	100.81
- อัตรา (ครั้ง/คน/ปี) (Utilization Rate: admissions/person/year)	0.129	0.132	102.77
1.4 การใช้บริการกรณีเฉพาะ (Specialize Care/ High cost Services)			
1.4.1 การใช้บริการนอกเครือข่ายกรณีจำเป็น (Accident and Emergency)			
1) บริการอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน: กรณีใช้บริการข้ามจังหวัดที่ผู้มีสิทธิลงทะเบียน และกรณีคนพิการที่ใช้บริการต่างหน่วยที่ลงทะเบียน (ครั้ง) [3] (Accident and Emergency Services across to non-registered provinces or Services outside registered hospitals in disabled people: visits)	1,401,926	1,356,106	96.73

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) ที่มา (หมายเหตุ) (Service items)	แผน (Targets)	ผลงาน (Outputs)	ร้อยละ Performance (% of outputs to targets)
2) บริการรับส่งต่อผู้ป่วยนอก: กรณีใช้บริการในหน่วยบริการนอกจังหวัดที่ลงทะเบียน หรือส่งต่อจาก รพศ. /รพท. ไป รพ.มหาวิทยาลัย ภายในจังหวัด (ครั้ง) [4] (Out-patients referral out of registered provinces or Referred to University hospitals within provinces: visits)	377,475	408,807	108.30
3) ค่าพาหนะรับส่งต่อระหว่างหน่วยบริการ (ครั้ง) [3] (Referred cases with transportation cost: visits)	261,648	202,402	77.36
4) ผู้มีสิทธิที่ยังไม่ลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ (มาตรา 8) และผู้ประกันตนที่ยังไม่ได้รับสิทธิประกันสังคม ใช้บริการแบบผู้ป่วยในครั้งแรก (คน) [3(1)] (Non-registered UCS accessing to services in the first times or the insurers not entitled to the Social Security Fund: persons)	9,675	8,706	89.98
1.4.2 การใช้บริการที่มีค่าใช้จ่ายสูงในโรคที่มีปัญหาการเข้าถึงบริการ: เพิ่มความมั่นใจเรื่องคุณภาพบริการ (Confidence in Quality of Care improvement)			
1) ได้ยาละลายลิ่มเลือดในโรคที่เกี่ยวกับการอุดตันของหลอดเลือดหัวใจ (คน) [3] (STEMI Fast Track, Thrombolytic therapy for ST-elevated myocardial infarction patients: persons)	4,682	4,474	95.56
2) ได้ยาละลายลิ่มเลือดในโรคที่เกี่ยวกับการอุดตันของหลอดเลือดสมอง (คน) [3] (Stroke Fast Track, Thrombolytic therapy for Cerebral infarction patients: persons)	4,576	6,326	138.24
3) ได้ผ่าตัดเปลี่ยนเลนส์ตาในโรคต้อกระจก (ครั้ง) [5] (Cataract lens replacement Surgery: visits)	120,000	135,284	112.74
4) ได้ผ่าตัดและฝึกการพูดในผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ (คน) [6] (Orthodontics for patients with cleft lip and cleft palate: persons)	1,449	1,273	87.88
1.4.3 การใช้บริการหัตถการ ในโรคที่มีปัญหาการเข้าถึง: ลดความเสี่ยงด้านการเงินของหน่วยบริการ (Reducing financial risk of healthcare providers)			
1) ได้ผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่า (คน) [5] (Knee Surgery for Osteoarthritis patients: persons)	12,000	12,166	101.38
2) ได้รักษาด้วยออกซิเจนความกดดันสูง (คน) [3(2)] (Hyperbaric Oxygen Therapy: persons)	11	12	109.09
3) ได้จัดหาและจัดเก็บดวงตาจากผู้บริจาค สำหรับผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตา (ดวงตา) [6] (Corneal Transplantation, including supply, storage and treatment: eyes)	591	614	103.89

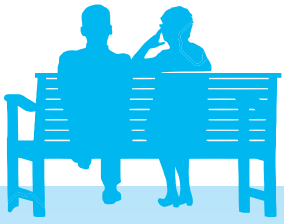

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ)ที่มา (หมายเหตุ) (Service items)	แผน (Targets)	ผลงาน (Outputs)	ร้อยละ Performance (% of outputs to targets)
4) ได้ปลูกถ่ายอวัยวะ (Transplants)			
- ได้ปลูกถ่ายตับและรับยากดภูมิต่อเนื่อง (คน) [7(3)] (Liver transplant: persons)	239	308	128.87
- ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจและรับยากดภูมิต่อเนื่อง (คน) [7(3)] (Heart transplant: persons)	108	106	98.15
- ได้ปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง และโรคไขกระดูกผิดปกติ (คน) [8] (Hematopoietic stem cell transplantation: persons)	97	75	77.32
1.4.4 การเข้าถึงยาอย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มที่จำเป็นต้องกำกับการใช้บริการอย่างใกล้ชิด (Services required closed monitoring)			
1) ได้สารเมทาโดนสำหรับการบำบัดรักษาระยะยาว (คน) [3(4)] (Methadone Maintenance Therapy (MMT): persons)	11,379	8,007	70.37
2) รับยาตามบัญชี จ(2) (คน) [9] (Essential, High-costs medicines, E(2) of the National List of Essential Medicine: persons)	47,004	43,068	91.63
3) รับยา Clopidogrel ซึ่งใช้สิทธิ Compulsory licensing: CL (คน) [9] (Clopidogrel, Compulsory licensing: persons)	308,861	189,030	61.20
4) รับยากำพร้า ยาต้านพิษ (คน) [9] (Orphan drugs and Antidotes: persons)	7,099	5,395	76.00
1.4.5 การใช้บริการโรคที่ต้องบริหารแบบเฉพาะโรค (Disease Management or Vertical Programs)			
1) ผู้ป่วยโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง ได้รับเลือดและหรือยาขับเหล็กอย่างต่อเนื่อง (คน) [10] (Blood transfusion and iron-chelating therapy for Transfusion Dependent Thalassemia patients: persons)	12,601	11,085	87.97
2) ผู้ป่วยวัณโรคได้รับการดูแล (คน) [7(5)] (Tuberculosis patients Care: persons)	114,640	91,239	79.59
3) ผู้ป่วยระยะสุดท้ายได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (คน) [3(6)] (Palliative Care: persons)	17,742	24,075	135.69
1.5 การใช้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (Health Promotion and Disease Prevention Services)			
- ได้วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (คน) [3] (Influenza Vaccines for targeted population: persons)	3,228,026	2,945,165	91.24

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ)ที่มา (หมายเหตุ) (Service items)	แผน (Targets)	ผลงาน (Outputs)	ร้อยละ Performance (% of outputs to targets)
1.6 การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ (Rehabilitation Services)			
1) คนพิการลงทะเบียน: ท.74 (คน) [1] (Registered Disables: persons)	1,302,878	1,296,608	99.52
2) คนพิการที่ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วย (คน) [3] (Assisted Instrument for Disables: persons)	15,226	27,890	183.18
3) การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (คน) [3] (Rehabilitation Services: persons)	1,015,208	1,051,157	103.54
- คนพิการ (Services for Disables)	290,644	193,683	66.64
- ผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู (Services for needed elderly)	268,916	486,798	181.02
- ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู (Services for needed patients)	450,213	369,825	82.14
- ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง (คน) (Services for dependency and bed ridden patients)	5,435	851	15.66
4) คนพิการได้ฝึกทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การเคลื่อนไหว และการใช้อุปกรณ์: O&M (คน) [3] (Orientation and Mobility: O&M for Disabled: persons)	2,627	780	29.69
1.7 การใช้บริการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine Services)			
- บริการ นวด ประคบ อบสมุนไพร (ครั้ง) [3] (Traditional Thai herbal massage: visits)	4,187,633	5,292,137	126.38
- บริการฟื้นฟูแม่หลังคลอด (คน) [3] (Postpartum care: persons)	34,424	60,833	176.72
- บริการยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (ครั้ง) [3] (Herbal medicine prescriptions of the National List of Essential Medicine: visits)	7,390,460	9,469,352	128.13
2. ผลงานตามเป้าหมายการใช้บริการทางการแพทย์ นอกงบเหมาจ่ายรายหัว (งบเพิ่มเติม) (Services for Specialized Care)			
2.1 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ได้รับการดูแลรักษาด้วยยาต้านไวรัส (คน) [11] (Antiretroviral Therapy for HIV/AIDS patients: persons)	229,400	271,704	118.44
2.2 กลุ่มเสี่ยงที่ได้บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (คน) [7] (HIV/AIDS prevention for at-risk population: persons)	72,500	59,850	82.55
2.3 ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังได้รับการบำบัดทดแทนไต (คน) [12] (Renal Replacement Therapy for Chronic renal failure: persons)	53,100	60,210	113.39
- ล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD)	25,340	30,722	121.24
- ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis: HD)	20,170	20,186	100.08
- ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมรายใหม่: (Hemodialysis with patient's self-pay: HD self-pay)	5,510	6,712	121.08
- ผ่าตัดปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation: KT)	172	220	127.91
- รับยากดภูมิคุ้มกันหลังปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation Immunosuppressive Drug: KTI)	1,908	2,370	124.23

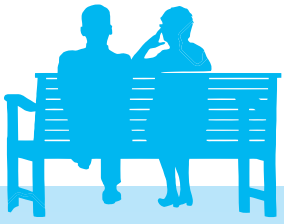

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ)ที่มา (หมายเหตุ) (Service items)	แผน (Targets)	ผลงาน (Outputs)	ร้อยละ Performance (% of outputs to targets)
2.4 การใช้บริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง [2(7)]			
- ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงได้รับบริการควบคุมและป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน (คน) (Secondary prevention for diabetic and hypertension patients: persons)	3,032,195	4,137,071	136.44
2.5 ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังได้รับการดูแลในชุมชน (คน) [10] (Community care for chronic psychiatric patients: persons)	12,000	11,380	94.83
2.6 บริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ชายแดนภาคใต้ (แห่ง) [6] (Compensation for remote and hardship areas and Southern border provinces: healthcare units)			
- หน่วยบริการที่บริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย หรือพื้นที่ประชากรเบาบาง (Remote and Hardship areas)	158	158	100.00
- หน่วยบริการที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยภาคใต้ (Southern Border provinces)	44	44	100.00
2.7 ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (กลุ่มติดบ้านติดเตียง) ได้รับการดูแลตามแผนการดูแลรายบุคคล: Care plan (คน) [13(8)] (Long Term Care for Dependent elderly: persons)	152,800	219,518	143.66
2.8 การใช้บริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัวแบบผู้ป่วยนอก (ครั้ง) [10 (9)] (Out-patients Services by Primary care cluster team: visits)	730,000	678,539	92.95

ที่มา: [1] *สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Registration, NHSO)*

[2] *สำนักบริหารแผนและงบประมาณ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Planning and Budget Administration, NHSO)*

[3] *รายงานผลงานที่สนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 27 มกราคม 2563 (Source: Report for Monitoring and Evaluation for Payment: H0401, NHSO)*

[4] *สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Information and Technology, NHSO)*

[5] *E-Claim Review and Monitoring Web Report สำนักบริหารการจัดสรรและชดเชยค่าบริการ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 5 มกราคม 2563 (Source: E-Claim Review and Monitoring Web Report, Bureau of Fund Allocation and Reimbursement, NHSO)*

[6] *โปรแกรม E-Claim สำนักบริหารการจัดสรรและชดเชยค่าบริการ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 19 พฤศจิกายน 2562 (Source: Program E-Claim, Bureau of Fund Allocation and Reimbursement, NHSO)*

[7] *สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO)*

[8] *สำนักสนับสนุนคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 8 พฤศจิกายน 2562 (Source: Bureau of Health Care Quality Management, NHSO)*

[9] *สำนักสนับสนุนระบบบริการยาและเวชภัณฑ์ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Medicine and Medical Supply Management, NHSO)*

[10] *สำนักสนับสนุนระบบบริการปฐมภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Primary Care Management, NHSO)*

[11] *ข้อมูลสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562 (National AIDS Program, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO)*

[12] *ระบบรายงานสารสนเทศผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 ธันวาคม 2562 (Source: Chronic Kidney Disease: CKD Reports, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO)*

[13] *สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 (Source: Bureau of Community Health Management, NHSO)*

หมายเหตุ: [1] *หมายถึง เป้าหมายไม่รวมเด็กแรกเกิด*

[2] *หมายถึง เป็นค่าบริการเฉพาะการรักษาโรคที่เกิดจากการดำน้ำ (Decompression sickness)*

[3] *หมายถึง เป็นค่าชดเชยค่าบริการผ่าตัดสำหรับผู้บริจาคอวัยวะ และผู้รับอวัยวะ (ตั้งแต่การเตรียมก่อนผ่าตัด ผ่าตัด และการดูแลหลังผ่าตัด) และค่ายากดภูมิคุ้มกันภายหลังการผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะ*

[4] *หมายถึง เป็นค่าสารเมทาโดนในการบำบัดรักษาผู้ป่วยติดสารเสพติดในกลุ่มอนุพันธ์ฝิ่น (อาทิ เฮโรอีน)*

[5] *หมายถึง เป็นการดูแลผู้ป่วยวัณโรคที่ครอบคลุมค่ายา การตรวจกลุ่มเสี่ยง และกิจกรรมการดูแลให้ผู้ป่วยกินยารักษาวัณโรคอย่างสม่ำเสมอ*

[6] *หมายถึง เป็นการให้ยา Morphine เพื่อบรรเทาอาการปวด และการดูแลประคับประคองอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ*

[7] *หมายถึง ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการตรวจหาระดับ HbA1C, Lipid profile, Micro albuminuria, จอประสาทตา และการตรวจเท้าอย่างละเอียดปีละครั้ง และผู้ป่วยความดันโลหิตสูงได้รับการตรวจหาระดับ Fasting plasma Glucose, lipid profile, Urinalysis อย่างน้อยปีละครั้ง*

[8] *หมายถึง เป็นชุดบริการสำหรับดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (กลุ่มติดบ้านติดเตียง) ที่ได้รับการประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันตามดัชนีบาร์เธลเอดีแอลเท่ากับหรือน้อยกว่า 11 คะแนน โดยทีมหมอครอบครัวและ อปท.*

[9] *หมายถึง การใช้บริการทั้งในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ และบริการในชุมชนที่มีองค์ประกอบด้านบุคลากร และระบบการจัดบริการตามที่กำหนด คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ มีการทบทวนหลักเกณฑ์คุณภาพของการขึ้นทะเบียนและจัดตั้งคลินิกหมอครอบครัว ในส่วนนอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพิ่มจำนวนวันของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ปฏิบัติงานประจำที่คลินิกหมอครอบครัว จากเกณฑ์เดิมของปี 2561 ที่กำหนดไว้ 3 วันต่อสัปดาห์ เป็น 5 วันต่อสัปดาห์ กระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ จึงมีการประเมินและขึ้นทะเบียนคลินิกหมอครอบครัวของปี 2562 ใหม่*

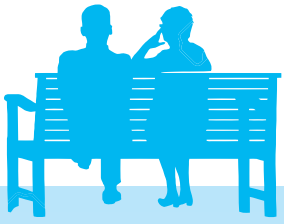

8. ประสิทธิภาพ คุณภาพผลงานบริการสาธารณสุข (Efficiency and Quality of care)

8.1 ประสิทธิภาพหน่วยบริการ (Efficiency of care)

1) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอนของผู้ป่วยในทั้งหมด หรือ CaseMix Index Adjusted Relative Weight (CMI-Adj.RW) เป็นค่าดัชนีที่แสดงถึงศักยภาพของการให้บริการรักษาพยาบาล มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกระดับ โดยเฉพาะโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) และโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) แสดงให้เห็นว่าหน่วยบริการในแต่ละระดับมีการพัฒนาระบบบริการให้มีศักยภาพสอดคล้องกับระดับบริการที่เป็นอยู่ (แผนภาพที่ 23)

แผนภาพ 23 **ค่าเฉลี่ยน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอนของผู้ป่วยในทั้งหมด (CMI-Adj.RW) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(CaseMix Index Adjusted Relative Weight classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

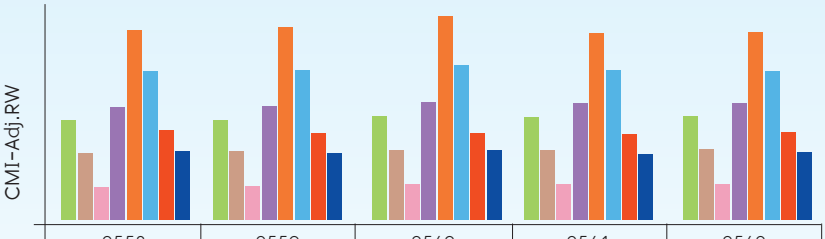

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
โรงพยาบาลศูนย์ (Reginal hosp.)	1.86	1.88	1.92	1.91	1.93
โรงพยาบาลทั่วไป (Provincial hosp.)	1.26	1.27	1.31	1.31	1.33
โรงพยาบาลชุมชน (District hosp.)	0.65	0.65	0.67	0.67	0.68
โรงพยาบาลสังกัดกรมใน สธ. (MoPH hosp.)	2.10	2.11	2.17	2.16	2.16
โรงพยาบาลรัฐนอก สธ. (non-MoPH hosp.)	3.49	3.56	3.74	3.44	3.46
โรงเรียนแพทย์ (Medical schools)	2.75	2.78	2.84	2.75	2.74
โรงพยาบาลเอกชน (Private Hosp.)	1.64	1.59	1.61	1.59	1.64
ภาพรวมประเทศ (Total)	1.23	1.23	1.26	1.24	1.25

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: 1) ไม่รวมทารกปกติ (Well Baby) ที่คลอดในโรงพยาบาล (รหัส Z380)
2) การประมวลผลข้อมูลใช้สถานะของประเภทโรงพยาบาล ในปีงบประมาณ 2562 และประมวลผลย้อนหลัง

2) ผลรวมค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอน (Sum of Adjusted Relative Weight: Sum of Adj.RW) สะท้อนถึงความรุนแรงของโรคที่ให้การรักษาของผู้ป่วยในและภาระงบประมาณที่เกิดขึ้น เมื่อจำแนกตามระดับหรือประเภทหน่วยบริการ พบว่า โรงพยาบาลศูนย์ (34 แห่ง) มี Sum of Adj.RW สูงสุด คือร้อยละ 33.54 รองลงมาคือ โรงพยาบาลทั่วไป (85 แห่ง) ร้อยละ 24.58 และโรงพยาบาลชุมชน (753 แห่ง) ร้อยละ 24.32 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 24)

แผนภาพ 24 สัดส่วนผลรวมค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอน (Sum of Adj.RW) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2562
(Proportion of Sum of Adjusted Relative Weight classified by hospital type in Fiscal Year 2019)

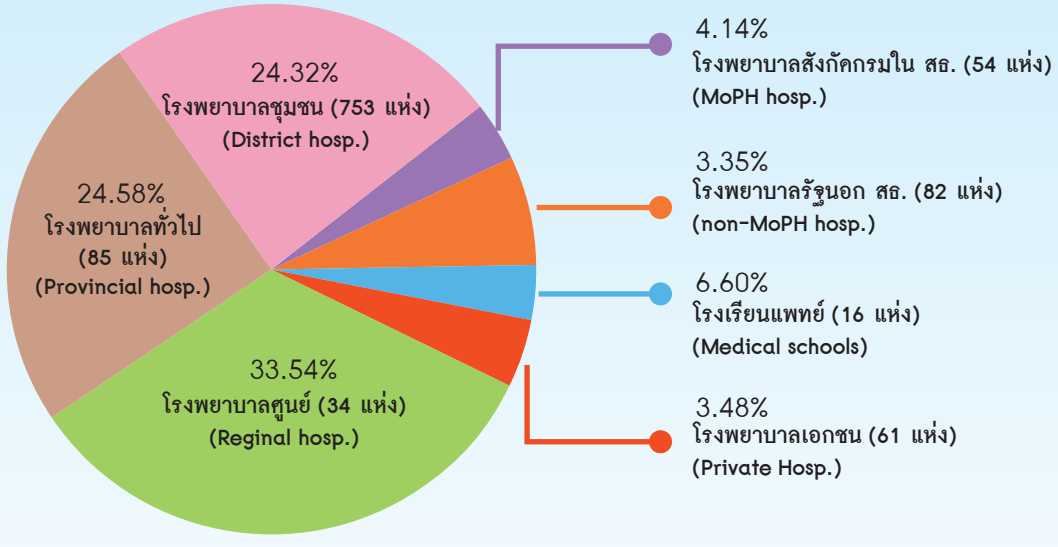

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: ไม่รวมทารกปกติ (Well Baby) ที่คลอดในโรงพยาบาล (รหัส Z380)

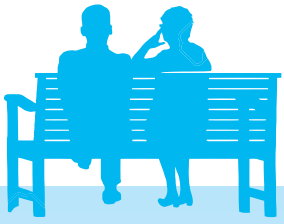

3) ค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (Relative Weight : RW) เป็นตัวเลขเปรียบเทียบการใช้ต้นทุนเฉลี่ยในการดูแลรักษาผู้ป่วยของ DRG นั้น ว่าเป็นกี่เท่าของต้นทุนเฉลี่ยของผู้ป่วยทุกกลุ่ม DRG ดังนั้นค่า RW จึงใช้เป็นค่าที่บ่งบอกถึงศักยภาพและประสิทธิภาพในการรักษาผู้ป่วยใน ซึ่งพบว่าค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) ในแต่ละช่วงสอดคล้องกับระดับหรือประเภทของหน่วยบริการ (แผนภาพที่ 25)

ร้อยละของการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยในที่มีค่าน้ำหนักสัมพัทธ์น้อยกว่า 0.5 ในแต่ละประเภทหน่วยบริการ พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไม่มากและค่อนข้างคงที่ ยกเว้น โรงพยาบาลเอกชน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30.80 เป็นร้อยละ 38.35 (แผนภาพที่ 26)

แผนภาพ 25 **สัดส่วนการรับไว้รักษาแบบผู้ป่วยใน จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ และค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) ปีงบประมาณ 2562 (Proportion of admission classified by hospital type and relative weight in Fiscal Year 2019)**

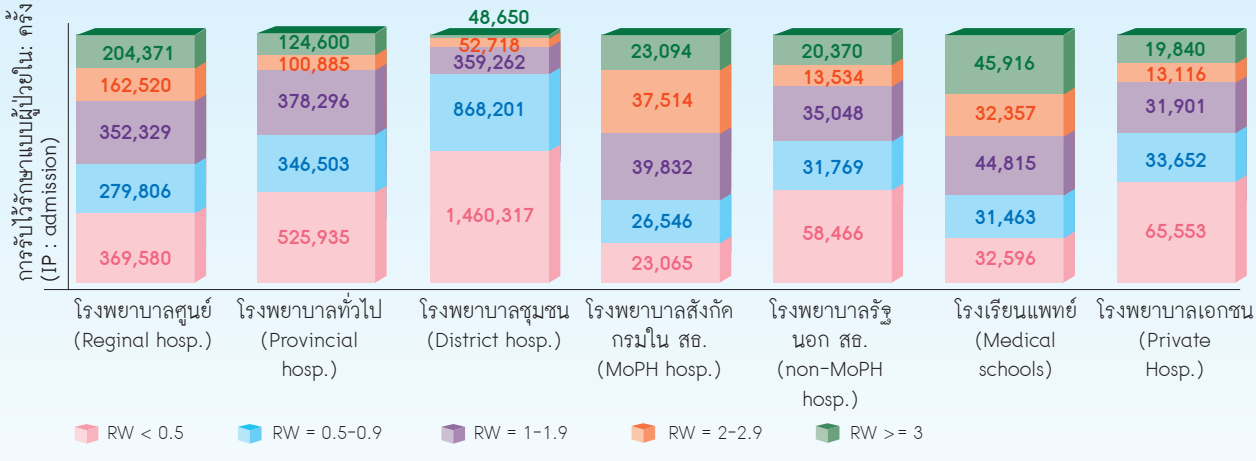

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

แผนภาพ 26 **ร้อยละการรับไว้รักษาแบบผู้ป่วยในที่มีค่าน้ำหนักสัมพัทธ์ (RW) น้อยกว่า 0.5 จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Percentage of admission in low relative weight (RW<0.5) classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)**

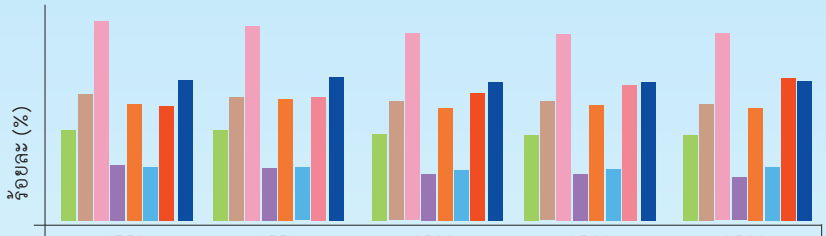

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
โรงพยาบาลศูนย์ (Reginal hosp.)	24.85	24.76	23.73	23.57	23.58
โรงพยาบาลทั่วไป (Provincial hosp.)	33.87	33.65	32.08	31.95	31.82
โรงพยาบาลชุมชน (District hosp.)	53.23	52.51	50.53	50.45	50.52
โรงพยาบาลสังกัดกรมใน สธ. (MoPH hosp.)	15.16	14.99	13.19	13.08	11.84
โรงพยาบาลรัฐนอก สธ. (non-MoPH hosp.)	31.89	32.51	31.20	31.84	30.12
โรงเรียนแพทย์ (Medical schools)	14.87	15.02	14.10	14.53	14.73
โรงพยาบาลเอกชน (Private Hosp.)	30.80	33.65	34.98	36.55	38.35
ภาพรวมประเทศ (Total)	38.78	38.69	37.29	37.43	37.54

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: 1) ไม่รวมทารกปกติ (Well Baby) ที่คลอดในโรงพยาบาล (รหัส Z380)
2) การประมวลผลข้อมูลใช้สถานะของประเภทโรงพยาบาล ในปีงบประมาณ 2562 และประมวลผลย้อนหลัง

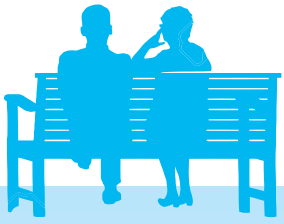

4) วันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยใน (Average Length of Stay : Average LOS) เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่สะท้อนความรุนแรงของโรค ประสิทธิภาพการรักษาผู้ป่วยใน และมีผลต่อค่าใช้จ่าย กล่าวคือ หากมีวันนอนนานขึ้นจะส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยในสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2558–2562 พบว่าวันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยใน มีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ ยกเว้นหน่วยบริการในสังกัดกรมของกระทรวงสาธารณสุข ที่มีวันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยในสูงสุดและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 12.24 วัน เป็น 13.09 วัน (แผนภาพที่ 27)

แผนภาพ 27 **วันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยใน (Average LOS) จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Average length of stay classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)**

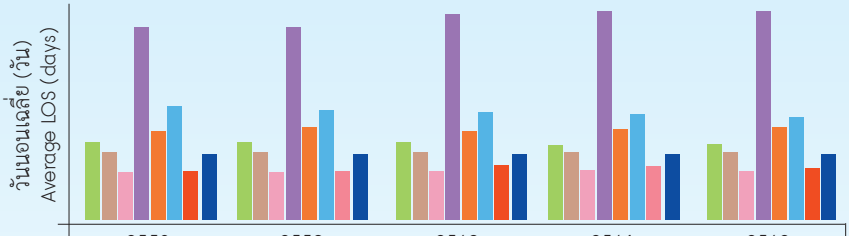

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
โรงพยาบาลศูนย์ (Reginal hosp.)	4.92	4.93	4.95	4.90	4.90
โรงพยาบาลทั่วไป (Provincial hosp.)	4.29	4.28	4.32	4.30	4.26
โรงพยาบาลชุมชน District hosp.)	3.03	3.06	3.08	3.10	3.07
โรงพยาบาลสังกัดกรมใน สธ. (MoPH hosp.)	12.24	12.10	12.93	13.11	13.09
โรงพยาบาลรัฐนอก สธ. (non-MoPH hosp.)	5.63	5.76	5.65	5.74	5.77
โรงเรียนแพทย์ (Medical schools)	7.15	6.97	6.90	6.71	6.64
โรงพยาบาลเอกชน (Private Hosp.)	3.13	3.24	3.53	3.43	3.32
ภาพรวมประเทศ (Total)	4.19	4.18	4.24	4.21	4.17

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: 1) วันนอนเฉลี่ยของผู้ป่วยใน นับรวมผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป
2) การประมวลผลข้อมูลใช้สถานะของประเภทโรงพยาบาล ในปีงบประมาณ 2562 และประมวลผลย้อนหลัง

5) การผ่าท้องคลอด (Caesarean section) เป็นหัตถการทางการแพทย์ที่สำคัญ ในการช่วยชีวิตทั้งแม่และทารกกรณีที่มีความจำเป็น ซึ่งองค์การอนามัยโลกระบุว่าการผ่าท้องคลอดที่มีความจำเป็นตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ หากมีอัตราการผ่าคลอดเกินร้อยละ 15 แล้ว จะเป็นการผ่าท้องคลอดโดยไม่จำเป็น โดยระยะหลังประเทศไทยมีอัตราการผ่าท้องคลอดเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งที่การผ่าท้องคลอดมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนมากกว่าการคลอดปกติ และยังมีผลกระทบด้านสุขภาพตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งกับผู้เป็นแม่และทารกที่คลอดมา

ซึ่งสถานการณ์การผ่าท้องคลอด สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พบว่าร้อยละการผ่าท้องคลอดในหน่วยบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกระดับ ยกเว้นโรงพยาบาลเอกชนที่มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 48.48 เป็นร้อยละ 40.98 (แผนภาพที่ 28)

แผนภาพ 28 **ร้อยละการผ่าท้องคลอด สิทธิ UC จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(Percentage of delivery with cesarean section classified by hospital type in Fiscal Year 2015-2019)

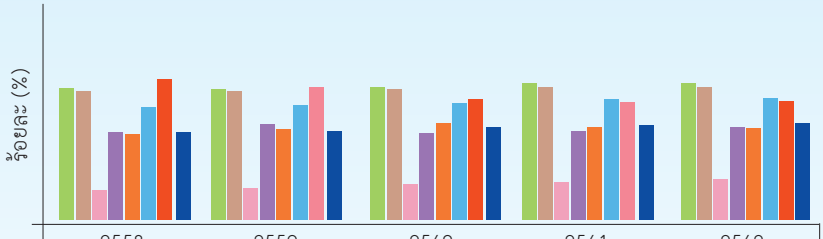

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
โรงพยาบาลศูนย์ (Reginal hosp.)	45.42	45.57	46.33	47.26	47.44
โรงพยาบาลทั่วไป (Provincial hosp.)	44.68	44.63	45.44	46.04	46.17
โรงพยาบาลชุมชน (District hosp.)	10.13	10.91	12.31	12.91	14.07
โรงพยาบาลสังกัดกรมใน สธ. (MoPH hosp.)	30.24	33.46	30.29	30.78	31.79
โรงพยาบาลรัฐนอก สธ. (non-MoPH hosp.)	29.48	31.45	33.48	31.92	31.71
โรงเรียนแพทย์ (Medical schools)	39.19	39.36	40.40	41.52	42.26
โรงพยาบาลเอกชน (Private Hosp.)	48.48	46.05	41.97	40.40	40.98
ภาพรวมประเทศ (Total)	30.52	30.91	31.90	32.68	33.42

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: การประมวลผลข้อมูลใช้สถานะของประเภทโรงพยาบาล ในปีงบประมาณ 2562 และประมวลผลย้อนหลัง

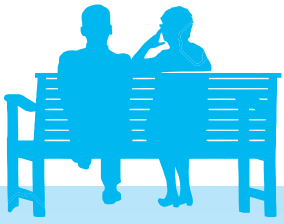

ตาราง 05 20 อันดับโรค/กลุ่มโรค ของผู้ป่วยนอก สิทธิ UC ปีงบประมาณ 2562 (Top 20 Diseases of UCS Out-patient visits in Fiscal Year 2019)

อันดับ (No.)	โรค/กลุ่มโรค (Diseases: ICD10)	รวม: ครั้ง (Total: visits)
1	Essential (primary) hypertension: I10	16,209,115
2	(Non-insulin-dependent diabetes mellitus: E11	11,184,217
3	Acute nasopharyngitis [common cold]: J00	9,066,812
4	Other soft tissue disorders, not elsewhere classified: M79	4,192,915
5	Dental caries: K02	3,220,210
6	Dyspepsia: K30	3,096,937
7	Other disorders of muscle: M62	2,603,817
8	Chronic renal failure: N18	2,286,984
9	Dizziness and giddiness: R42	2,139,163
10	Gingivitis and periodontal diseases: K05	1,797,031
11	Diseases of pulp and periapical tissues: K04	1,779,537
12	Acute pharyngitis: J02	1,437,896
13	Fever of unknown origin: R50	1,415,732
14	Diarrhea and gastroenteritis of presumed infectious origin: A09	1,298,091
15	Dorsalgia: M54	1,249,934
16	Disorders of lipoprotein metabolism and other lipidaemias: E78	1,204,684
17	Schizophrenia: F20	1,109,248
18	Asthma: J45	993,139
19	Unspecified human immunodeficiency virus (HIV) disease: B24	992,945
20	Abdominal and pelvic pain: R10	987,236
รวม 20 อันดับกลุ่มโรค (Top 20 Diseases)		**68,265,643**
รวม (Total)		**161,945,180**

ที่มา: ข้อมูลระบบคลังข้อมูล สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ณ 30 กันยายน 2462 ประมวล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

หมายเหตุ: 1. คำนวณจากจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการผู้ป่วยนอก นับตามโรคหลัก

2. การจัดกลุ่มสาเหตุการป่วย ตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD-10-TM) ซึ่งเป็นรหัสของโรคและอาการ อาการแสดง ความผิดปกติที่ตรวจพบ อ้างอิง รายงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

Source: Data Center in NHSO, Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

Note: 1. Calculated from number of out-patient visits by Principle Diagnosis (PDx)

2. Identified diagnosis/disease according to ICD-10-TM, refer to Public Health Statistic, Ministry of Pubic Health.

ตาราง 06

20 อันดับโรค/กลุ่มโรค ของผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2562
(Top 20 Diseases of UCS In-patient admissions classified by age group in Fiscal Year 2019)

อันดับ No.	โรค/กลุ่มโรค (Diseases: ICD10)	รวม: ครั้ง (Total: admissions)	กลุ่มอายุ (Age-group)					
			น้อยกว่า1 ปี (< 1 years)	1-4 ปี (1-4 years)	5-14 ปี (5-14 years)	15-59 ปี (15-59 years)	60-69 ปี (60-69 years)	70 ปีขึ้นไป (≥70 years)
1	Diarrhea and gastroenteritis of presumed infectious origin: A09	299,317	28,160	62,874	40,517	86,779	34,787	46,200
2	Live born infants according to place of birth: Z38	285,294	285,294	0	0	0	0	0
3	Pneumonia\, organism unspecified: J18	223,525	24,689	58,532	14,590	39,542	28,024	58,148
4	Senile cataract: H25	136,916	0	0	0	22,502	54,629	59,785
5	Single spontaneous delivery: O80	128,167	0	0	1,130	127,037	0	0
6	Other chronic obstructive pulmonary disease: J44	125,533	16	181	72	19,762	36,355	69,147
7	Chronic renal failure: N18	122,859	24	71	247	41,701	35,399	45,417
8	Thalassemia: D56	106,220	471	9,960	48,205	37,453	5,490	4,641
9	Acute bronchitis: J20	104,865	12,528	44,256	17,369	13,471	6,502	10,739
10	Non-insulin-dependent diabetes mellitus: E11	99,503	6	15	172	41,188	29,553	28,569
11	Heart failure: I50	95,788	175	137	212	28,680	24,510	42,074
12	Other disorders of urinary system: N39	93,703	2,382	2,752	3,221	28,804	19,505	37,039
13	Cerebral infarction: I63	93,484	26	28	56	30,212	27,225	35,937
14	Neonatal jaundice from other and unspecified causes: P59	81,124	81,124	0	0	0	0	0
15	Acute appendicitis: K35	75,910	11	892	16,333	46,804	6,860	5,010
16	Fever of unknown origin: R50	74,776	3,110	7,709	9,991	31,821	9,750	12,395
17	Dengue fever [classical dengue]: A90	71,649	816	5,480	36,348	26,832	1,330	843

อันดับ No.	โรค/กลุ่มโรค (Diseases: ICD10)	รวม: ครั้ง (Total: admissions)	กลุ่มอายุ (Age-group)					
			น้อยกว่า1 ปี (< 1 years)	1-4 ปี (1-4 years)	5-14 ปี (5-14 years)	15-59 ปี (15-59 years)	60-69 ปี (60-69 years)	70 ปีขึ้นไป (≥70 years)
18	Dengue hemorrhagic fever: A91	68,861	741	2,594	28,618	34,824	1,326	758
19	Cellulitis: L03	63,691	630	3,806	3,455	26,212	13,382	16,206
20	Intracranial injury: S06	62,063	550	2,441	5,334	35,293	8,256	10,189
รวม 20 อันดับกลุ่มโรค (Top 20 Diseases)		2,413,248	440,753	201,728	225,870	718,917	342,883	483,097
รวม (Total)		6,299,512	691,914	447,630	489,088	2,566,008	961,095	1,143,777

ที่มา: ข้อมูล IP E-Claim ใน DWRESEARCH สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ณ 30 กันยายน 2562
ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

หมายเหตุ: 1. คำนวณจากจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการผู้ป่วยใน นับตามโรคหลัก
2. การจัดกลุ่มสาเหตุการป่วย ตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD-10-TM) ซึ่งเป็นรหัสของโรคและอาการ อาการแสดง ความผิดปกติที่ตรวจพบ อ้างอิง รายงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

Source: Data from IP E-claim, Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

Note: 1. Calcuated from number of In-patient admissions by Principle Diaghosis (PDx)
2. Identified diagnosis/disease to ICD-10-TM, refer to Public Health Statistic. Ministry of Pubic Health.

8.2 ประสิทธิผลและคุณภาพบริการ (Effectiveness and Quality of care)

1) อัตราป่วยตายในโรงพยาบาล (Case fatality Rate) เป็นดัชนีวัดความรุนแรงของโรคที่สะท้อนประสิทธิผลของการดูแลรักษาพยาบาล การจัดบริการสุขภาพ และการเฝ้าระวัง พบว่า อัตราป่วยตายของผู้ป่วยในสิทธิ UC ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ และลดลงในกลุ่มเด็กวัยเรียน และวัยทำงาน (แผนภาพที่ 29)

แผนภาพ 29 **ร้อยละการป่วยตายในโรงพยาบาลของผู้ป่วยใน สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Case fatality Rate of In-patients classified by age group in Fiscal Year 2015-2019)**

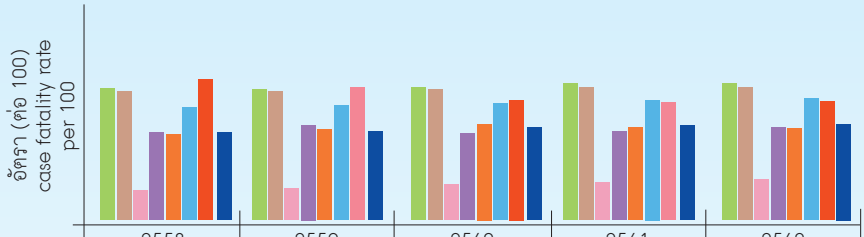

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
น้อยกว่า 1 ปี (less than 1 year)	0.97	0.92	0.90	0.86	0.81
1-4 ปี (1-4 years)	0.23	0.21	0.20	0.19	0.21
5-14 ปี (5-14 years)	0.32	0.31	0.31	0.29	0.28
15-59 ปี (15-59 years)	2.59	2.62	2.63	2.61	2.61
60-69 ปี (60-69 years)	5.21	5.35	5.34	5.24	5.26
70 ปีขึ้นไป (more than 70 years)	8.10	8.38	8.32	8.29	8.30
ภาพรวมประเทศ (Total)	3.01	3.07	3.12	3.11	3.17

ที่มา: ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

หมายเหตุ: อัตราป่วยตายในผู้ป่วยอายุน้อยกว่า 1 ปี ไม่รวมทารกปกติ (Well Baby) ที่คลอดในโรงพยาบาล (รหัส Z380)

20 อันดับโรค/กลุ่มโรค (Top 20 Diseases) ของผู้ป่วยสิทธิ UC ที่เสียชีวิตในโรงพยาบาล 3 อันดับแรก คือ Pneumonia organism unspecified, Intracerebral hemorrhage และ Bacterial pneumonia ซึ่งมากสุดในกลุ่มวัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุทั้ง 3 กลุ่มโรคเช่นกัน (ตารางที่ 7)

ตาราง 07

20 อันดับโรค/กลุ่มโรค ของผู้ป่วยในที่มีการเสียชีวิต สิทธิ UC จำแนกตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ 2562
(Top 20 Diseases of in-patient mortality by age group in Fiscal Year 2019)

อันดับ No.	โรค/กลุ่มโรค (Diseases: ICD10)	รวม : คน (Total: cases)	เพศ (Gender)		กลุ่มอายุ (Age-group)					
			ชาย (Male)	หญิง (Female)	น้อยกว่า1 ปี (< 1 years)	1-4 ปี (1-4 years)	5-14 ปี (5-14 years)	15-59 ปี (15-59 years)	60-69 ปี (60-69 years)	70 ปีขึ้นไป (≥70 years)
1	Pneumonia, organism unspecified: J18	13,653	7,652	6,000	128	107	69	3,552	2,651	7,146
2	Intracerebral hemorrhage: I61	6,735	4,249	2,482	1	4	8	3,089	1,529	2,104
3	Bacterial pneumonia, not elsewhere classified: J15	5,642	3,330	2,310	63	40	34	1,405	1,113	2,987
4	Acute myocardial infarction: I21	4,769	2,427	2,342	6	2	2	881	1,200	2,678
5	Intracranial injury: S06	3,963	3,038	924	18	30	147	2,399	648	721
6	Heart failure: I50	3,866	1,628	2,238	6	8	13	1,039	897	1,903
7	Cerebral infarction: I63	3,728	1,759	1,969	1	3	2	757	871	2,094
8	Other chronic obstructive pulmonary disease: J44	3,727	3,057	670	3	4	1	291	799	2,629
9	Malignant neoplasm of liver and intrahepatic bile ducts: C22	3,476	2,510	966	0	1	0	1,336	1,158	981
10	Other septicemia: A41	3,397	1,780	1,616	42	19	27	1,037	682	1,590
11	Other disorders of urinary system: N39	3,261	1,178	2,083	6	5	4	558	684	2,004
12	Malignant neoplasm of bronchus and lung: C34	3,260	2,092	1,168	1	1	2	903	1,034	1,319
13	Chronic renal failure: N18	3,144	1,464	1,679	1	3	6	1,011	869	1,254
14	Shock, not elsewhere classified: R57	2,753	1,439	1,314	22	14	30	980	612	1,095

อันดับ No.	โรค/กลุ่มโรค (Diseases: ICD10)	รวม : คน (Total: cases)	เพศ (Gender)		กลุ่มอายุ (Age-group)					
			ชาย (Male)	หญิง (Female)	น้อยกว่า1 ปี (< 1 years)	1-4 ปี (1-4 years)	5-14 ปี (5-14 years)	15-59 ปี (15-59 years)	60-69 ปี (60-69 years)	70 ปีขึ้นไป (≥70 years)
15	Other diseases of digestive system: K92	2,752	1,873	879	4	2	5	1,253	589	899
16	HIV disease resulting in infectious and parasitic diseases: B20	2,359	1,514	845	1	4	6	2,185	132	31
17	Pneumonitis due to solids and liquids: J69	2,313	1,322	991	16	27	25	379	390	1,476
18	Diarrhea and gastroenteritis of presumed infectious origin: A09	1,755	859	896	20	12	5	554	396	768
19	Decubitus ulcer: L89	1,494	602	892	2	3	1	235	292	961
20	Cardiac arrest: I46	1,349	736	613	10	8	13	477	312	529
รวม 20 อันดับกลุ่มโรค (Top 20 Diseases)		**77,396**	**44,509**	**32,877**	**351**	**297**	**400**	**24,321**	**16,858**	**35,169**
รวม (Total)		**130,575**	**74,232**	**56,315**	**2,611**	**670**	**1,042**	**44,706**	**28,654**	**52,892**

ที่มา: จำนวนคน (PID) ที่เข้ารับบริการผู้ป่วยใน นับตามโรคหลักและมีสถานะจำหน่ายเป็นเสียชีวิต (Discharge type = 8 or 9) (ข้อมูล IP E-Claim ใน DWRESEARCH)
สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

หมายเหตุ: การจัดกลุ่มสาเหตุการป่วย ตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD-10-TM) ซึ่งเป็นรหัสของโรคและอาการ อาการแสดง ความผิดปกติที่ตรวจพบ
อ้างอิง รายงานสถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

Source: Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

Note: Calculated from number of In-patients by Personal Identification (PID) and Principle Diagnosis (PDx) and Discharge type = 8 or 9 (Dead)

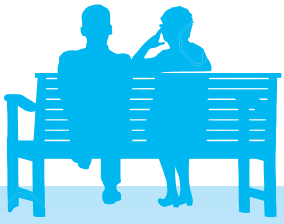

2) อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลในผู้ป่วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก (Ambulatory Care Sensitivity Condition: ACSC)

ภาวะที่ควรควบคุมได้ด้วยบริการผู้ป่วยนอก (ACSC) เป็นการประเมินโรคหรือภาวะ ซึ่งหากได้รับการดูแลรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่เหมาะสมแล้ว จะสามารถป้องกันการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลโดยไม่จำเป็นได้ โดยอัตราการพักรักษาในโรงพยาบาลด้วยภาวะ ACSC ที่สูง จะสะท้อนคุณภาพและการเข้าถึงบริการผู้ป่วยนอก/บริการปฐมภูมิในอัตราที่ต่ำ สำหรับกลุ่มโรคที่ไม่ซับซ้อนและจัดบริการได้ในโรงพยาบาลทุกระดับที่มีการให้บริการผู้ป่วยนอก ได้แก่ กลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หืด ปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคลมชัก หากการดูแลกลุ่มโรคดังกล่าวมีคุณภาพ แนวโน้มการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลควรลดลง ซึ่งในภาพรวม พบว่า อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลของผู้ป่วยต่อประชากรแสนคน สิทธิ UC ในกลุ่มโรคความดันโลหิตสูง หืด และปอดอุดกันเรื้อรัง ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แต่กลุ่มโรคเบาหวานและลมชัก มีอัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน (แผนภาพที่ 30)

แผนภาพ 30 อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลในผู้ป่วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก สิทธิ UC ปีงบประมาณ 2558-2562 (Admission rate per 100,000 population of Ambulatory Care Sensitivity Condition: ACSC, in Fiscal Year 2015-2019)

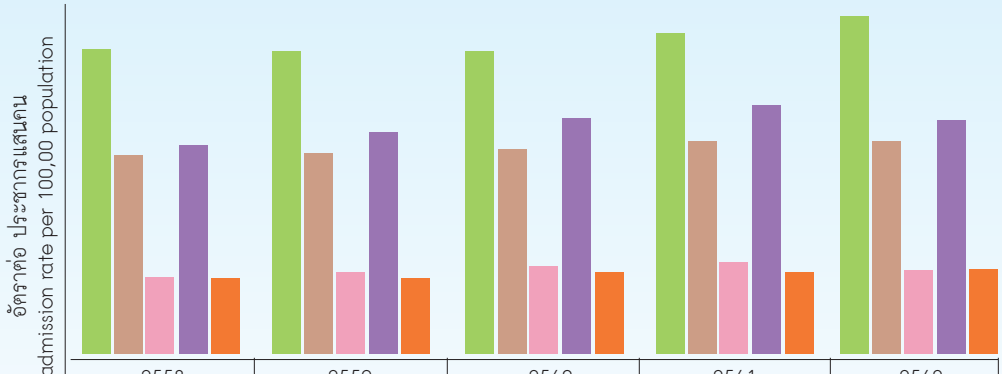

	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
เบาหวาน (DM)	215.78	215.02	215.19	227.98	238.99
ความดันโลหิตสูง (HT)	140.97	143.02	145.68	152.51	150.92
หืด (Asthma)	56.79	59.06	67.76	66.08	61.47
ปอดอุดกันเรื้อรัง (COPD)	148.86	157.43	167.63	176.39	167.17
ลมชัก (Epilepsy)	54.78	54.98	58.81	59.55	61.59

ที่มา: 1) รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 28 มกราคม 2563, วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

2) ข้อมูลผู้ป่วยใน (IP E-Claim) ปีงบประมาณ 2558-2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 31 มกราคม 2563, วิเคราะห์ โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: 1) NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 28 January 2020

2) Data from IP E-Claim, Bureau of Information and Technology in Fiscal Year 2015-2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 31 January 2020

3) ตัวชี้วัดตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ (Quality and Outcomes Frameworks: QOF) เป็นการดำเนินตามนโยบายการยกระดับคุณภาพบริการที่มุ่งขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วมระหว่างกระทรวงสาธารณสุข สปสช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการวัดผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการ และใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิม เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่หน่วยบริการในการจัดเก็บข้อมูล สามารถสะท้อนคุณภาพบริการที่เชื่อมโยงทุกระดับ และเป็นปัญหาสาธารณสุข อาทิ โรคที่มีภาระโรคสูง ความเสี่ยงสูง ค่าใช้จ่ายสูง (High burden, High risk, High cost) และสอดคล้องตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ การคัดเลือกตัวชี้วัดที่สะท้อนคุณภาพผลงานบริการ และการสร้างแรงจูงใจให้หน่วยบริการจัดบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยใช้งบสนับสนุนสำหรับการบริหารจัดการจาก 3 ส่วน ได้แก่ งบบริการผู้ป่วยนอกทั่วไป 9.00 บาท ต่อประชากรผู้มีสิทธิ UC 48.6 ล้านคน งบบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค 9.00 บาท ต่อประชากรไทย 65.7 ล้านคน และงบบริการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ 2.00 บาท ต่อประชากรผู้มีสิทธิ UC 48.6 ล้านคน

ตัวชี้วัดคุณภาพผลงานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) ตัวชี้วัดกลาง ไม่เกิน 10 ตัว เป็นการบูรณาการระหว่าง สปสช. กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดย สปสช.เขต ทุกเขตดำเนินการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ
2) ตัวชี้วัดระดับเขต ไม่เกิน 5 ตัว สปสช.เขต สามารถเลือกจากตัวชี้วัดที่มี หรือกำหนดเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการหลักประกันสุขภาพระดับเขตพื้นที่ (อปสข.)

ผลงานบริการตามเกณฑ์คุณภาพ ปีงบประมาณ 2562 เทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า ตัวชี้วัดมีผลการดำเนินงานในทิศทางที่ดีขึ้น หน่วยบริการปฐมภูมิและหน่วยบริการประจำ มีการพัฒนาคุณภาพผลงานบริการมากขึ้นส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตัวชี้วัดการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันและโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ ส่วนตัวชี้วัดอัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก (ACSC) ต่อประชากรแสนคน พบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นความท้าทายของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับคุณภาพผลงานบริการต่อไป ดังตารางที่ 8

4) โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด ST-elevated Myocardial Infraction (STEMI) เป็นโรคที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่สำคัญ สปสช. มีกลไกทางการเงินสนับสนุนเพื่อเพิ่มการเข้าถึงการรักษาตามมาตรฐาน โดยมีการจ่ายเพิ่มเป็นค่ายาละลายลิ่มเลือด และค่าอุปกรณ์ในการทำหัตการใส่สายสวนหัวใจ (PCI)

สถานการณ์อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรค STEMI อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พบว่า เพิ่มขึ้นจาก 23.60 ต่อประชากรแสนคน (8,417 คน) ในปี 2552 เป็น 35.90 ต่อประชากรแสนคน (13,297 คน) ในปี 2562 เป็นผู้ป่วยได้รับยาละลายลิ่มเลือดและ/หรือทำหัตถการใส่สายสวนหัวใจ (PCI) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.71 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 83.88 ในปี 2562 โดยจำแนกเป็นได้รับยาละลายลิ่มเลือดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.29 (ปี 2552) เป็นร้อยละ 34.93 (ปี 2562) และทำหัตถการผ่านสายสวนหัวใจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.64 (ปี 2552) เป็นร้อยละ 66.11 (ปี 2562)

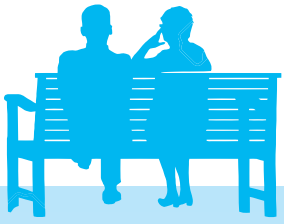

ส่วนอัตราป่วยตายภายใน 30 วันหลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาล มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 22.83 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 15.76 ในปี 2562 และอัตราการกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยในภายใน 28 วันหลังการจำหน่ายครั้งก่อน มีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ อยู่ระหว่างร้อยละ 3.43-5.37 (แผนภาพที่ 31) (ตารางที่ 26 และตารางที่ 42 ในภาคผนวก 5)

08 ตาราง

ผลการดำเนินงานตัวชี้วัดตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ ปี 2560-2562 (Indicator for Quality and Outcome Framework in Year 2017-2019)

อันดับ No.	ตัวชี้วัด (Indicator for Quality and Outcome Framework)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
ตัวชี้วัดที่ 1	ร้อยละของประชากรไทย อายุ 35-74 ปี ทุกสิทธิที่ได้รับการคัดกรองเบาหวาน โดยตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือด (เป้าหมาย: ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90) Percentage of Screening DM under all schemes population 35-74 years of age (Target: ≥90%)	UCS: 59.34	50.58 (UCS: 56.29)	56.57 (UCS: 62.90)
ตัวชี้วัดที่ 2	ร้อยละของประชากรไทยอายุ 35-74 ปี ทุกสิทธิที่ได้รับการคัดกรองความดันโลหิตสูง (เป้าหมาย: ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90) Percentage of Screening HT under all schemes population 35-74 years of age (Target: ≥90%)	UCS: 60.86	51.26 (UCS: 56.87)	55.74 (UCS: 62.30)
ตัวชี้วัดที่ 3	ร้อยละของหญิงมีครรภ์ทุกสิทธิ ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกภายใน 12 สัปดาห์ (เป้าหมาย: ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60) Percentage of ANC under all schemes received first antenatal within 12 weeks (Target ≥60%)	53.50 (UCS: 53.80)	52.83 (UCS: 53.20)	54.60 (UCS: 55.32)
ตัวชี้วัดที่ 4	ร้อยละสะสมความครอบคลุมการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรี 30-60 ปี ทุกสิทธิภายใน 5 ปี (เป้าหมาย: ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80) Percentage of Pap test for cervical cancer within 5 years in women 30-60 years of age under all schemes (Target ≥80%)	34.64 (UCS: 39.86)	36.30 (UCS: 41.80)	40.07 (UCS: 45.77)
ตัวชี้วัดที่ 5	การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกทุกสิทธิ Rational Drug Use (RDU) in antibiotics for out-patients under all schemes			
	5.1 ร้อยละการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (เป้าหมาย: ไม่เกินร้อยละ 40) Percentage of Rational Drug Use: RDU in antibiotics for Acute Diarrhea out-patients (Target ≤40%)	39.08	24.07	15.98
	5.2 ร้อยละการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ (Respiratory Infection) (เป้าหมาย: ไม่เกินร้อยละ 40) Percentage of Rational Drug Use: RDU in antibiotics for Respiratory Infection out-patients (Target ≤40%)	32.92	20.57	14.54

อันดับ No.	ตัวชี้วัด (Indicator for Quality and Outcome Framework)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
ตัวชี้วัดที่ 6	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก (ACSC) ต่อประชากรแสนคน ในโรคลมชัก ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หืด เบาหวาน และความดันโลหิตสูง สิทธิ UC เทียบกับปีที่ผ่านมา (เป้าหมาย: ไม่เพิ่มขึ้น) Admission rate in Ambulatory Care Sensitive Condition under UC scheme ACSC in Epilepsy, COPD, Asthma, Diabetes Mellitus and Hypertension patients compare with the previous year (Target: admission rate less than previous year)	+8.23	+7.56	+11.15
		(เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา)		

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการปฐมภูมิ และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562

Source: Bureau of Primary Care Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

หมายเหตุ: 1) ผลงานบริการตามเกณฑ์คุณภาพ (QOF) ในปีที่รายงาน ใช้ผลงานไตรมาสที่ 3, 4 ของปีก่อนหน้า และไตรมาสที่ 1, 2 ของปีที่รายงาน เช่น ปี 2562 ใช้ผลงานในช่วงไตรมาสที่ 3, 4 ปีงบประมาณ 2561 และ ไตรมาสที่ 1, 2 ปีงบประมาณ 2562 (1 เมษายน 2561 - 31 มีนาคม 2562)

2) ตัวชี้วัดที่ 3 และ 4 เป็นตัวชี้วัดที่ดำเนินงานต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2560 ภายใต้โครงการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพและผลงานบริการปฐมภูมิ

3) ตัวชี้วัดที่ 6 เป็นผลต่างของอัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก (ACSC) ในกลุ่มโรคลมชัก ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หืด เบาหวาน และความดันโลหิตสูง ต่อประชากรแสนคน เทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งตัวเลขเป็น (+) หมายถึง อัตราเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

31 แผนภาพ

บริการผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562 (Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

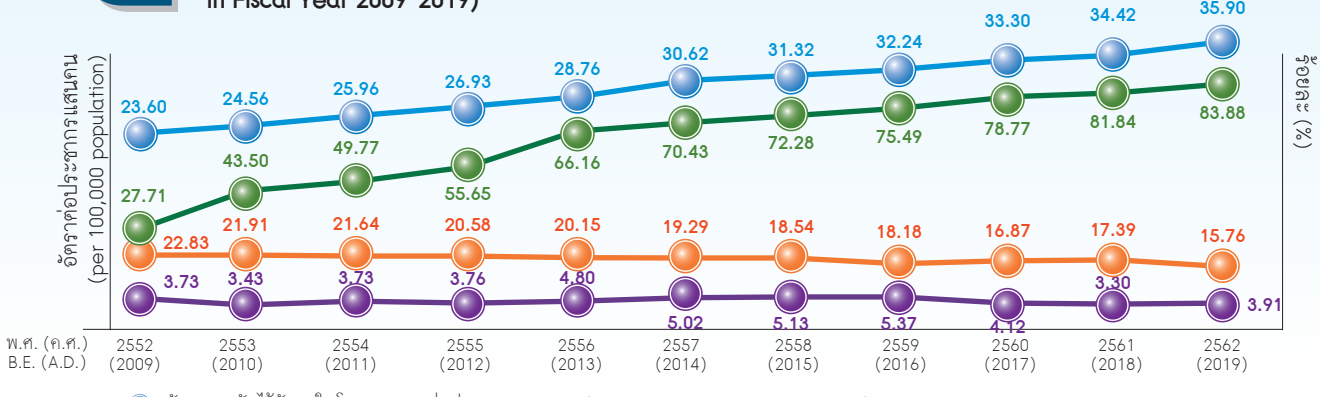

- อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลต่อประชากรแสนคน (Admission Rate per 100,000 pop.)
- ร้อยละผู้ป่วยรับยาละลายลิ่มเลือดและหรือใส่สายสวนหัวใจ (% of Thrombolytic treatment and/or Primary PCI)
- ร้อยละผู้ป่วยที่เสียชีวิตภายใน 30 วัน หลังรับไว้รักษา (% of Fatality rate within 30 days)
- ร้อยละการกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยในภายใน 28 วัน (Re-admission rate within 28 days)

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

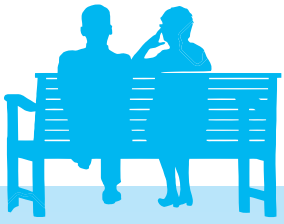

5) โรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral infarction) เป็นโรคที่มีแนวโน้มของอัตราการพิการ และการเสียชีวิตสูงขึ้นทุกปี สปสช. มีกลไกทางการเงินสนับสนุนเพื่อเพิ่มการเข้าถึงการรักษาตามมาตรฐาน โดยมีการจ่ายเพิ่มเป็นค่ายาละลายลิ่มเลือด

สถานการณ์อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรค Cerebral infarction อายุ 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 90.37 ต่อประชากรแสนคน (32,238 คน) ในปี 2552 เป็น 216.88 ต่อประชากรแสนคน (80,323 คน) ในปี 2562 โดยผู้ป่วยได้รับยาละลายลิ่มเลือด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.53 ในปี 2552 เป็น 7.97 ในปี 2562 และอัตราป่วยตายภายใน 30 วันหลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาลมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 15.97 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 8.89 ในปี 2562 (แผนภาพที่ 32) (ตารางที่ 27 และตารางที่ 43 ในภาคผนวก 5)

32 แผนภาพ **บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562 (Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)**

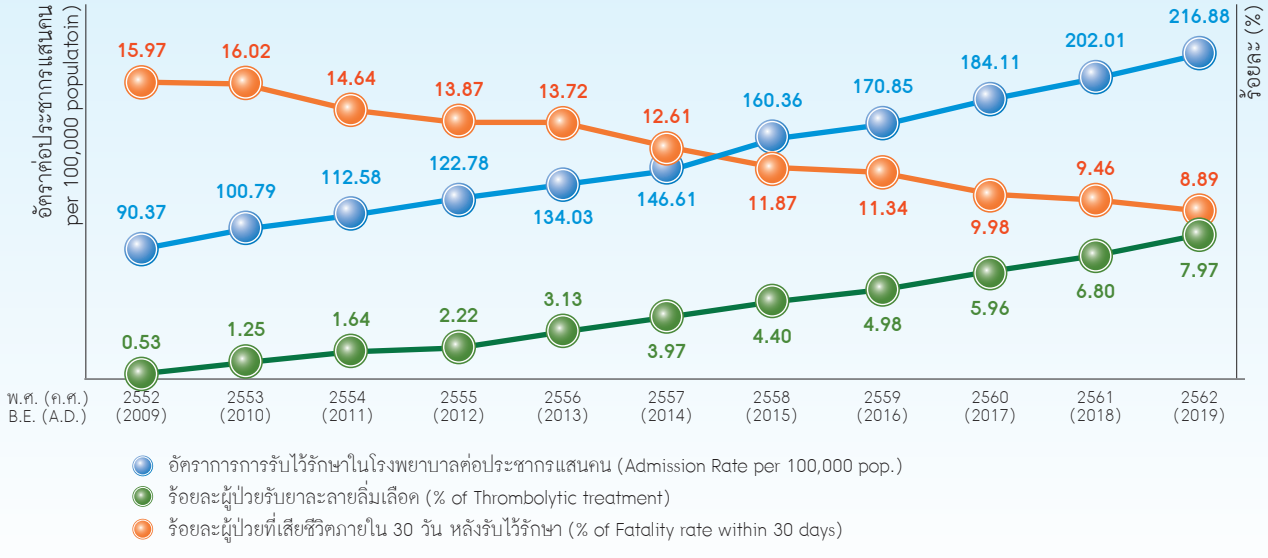

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

9. การคุ้มครองสิทธิ และการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น/ภาคีเครือข่าย (Rights Protection Services and Stakeholders Participation)

9.1 การคุ้มครองสิทธิ (Rights Protection Services)

สปสช. เปิดช่องทางโทรศัพท์สายด่วน 1330 จดหมาย โทรสาร อีเมลล์ ติดต่อด้วยตนเอง หรือบริการผ่านระบบตอบอัตโนมัติ (IVR) ให้บริการสอบถามข้อมูล ร้องเรียน ร้องทุกข์ และประสานส่งต่อเพื่อสำรองเตียง ปีงบประมาณ 2562 ให้บริการทั้งหมด 916,428 เรื่อง โดย 1) รับบริการสอบถามข้อมูล ร้อยละ 96.78 (จำนวน 886,913 เรื่อง, ร้อยละ 87.40 สอบถามโดยประชาชน ร้อยละ 12.60 สอบถามโดยผู้ให้บริการ) 2) รับเรื่องร้องเรียนจำนวน 4,052 เรื่อง 3) รับเรื่องร้องทุกข์จำนวน 5,832 เรื่อง และ 4) ประสานส่งต่อผู้ป่วยจำนวน 19,631 คน (แผนภาพที่ 33)

แผนภาพ 33 จำนวนการสอบถามข้อมูล ร้องเรียน ร้องทุกข์ และประสานส่งต่อผู้ป่วย ปีงบประมาณ 2562
(Number of rights protection services in Fiscal Year 2019)

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

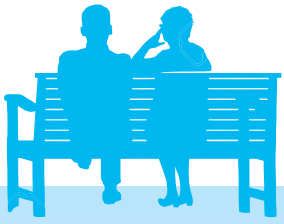

1) บริการสอบถามข้อมูล (Information Inquiries)

ประชาชนสอบถามข้อมูล จำนวน 775,175 เรื่อง เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 747,110 เรื่อง (ร้อยละ 96.38) ส่วนใหญ่ขอให้ตรวจสอบข้อมูลสิทธิ จำนวน 369,506 เรื่อง (ร้อยละ 49.46) รองลงมาสอบถามเรื่องสิทธิและวิธีการใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุข จำนวน 224,642 เรื่อง (ร้อยละ 30.07) การลงทะเบียนและการเลือกหน่วยบริการ จำนวน 96,819 เรื่อง (ร้อยละ 12.96) (ตารางที่ 9)

ตาราง 09 **จำนวนการสอบถามข้อมูลของประชาชน จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(Number of Information Inquiries serviced of consumers in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: เรื่อง (cases)

การสอบถามข้อมูลของประชาชน (Inquiries from Consumers)	ปี 2558 (2015)	ปี 2559 (2016)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Consumers in UCS)	410,140	504,239	676,215	811,259	747,110
1.1 การลงทะเบียนและการเลือกหน่วยบริการ (Registration & selecting healthcare units)	85,267	100,393	151,386	85,496	96,819
1.2 สิทธิและวิธีใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุข (Benefit package & health care)	89,808	85,933	143,936	217,529	224,642
1.3 การรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา 41 (Early payment for harmed from health service in accordance with section 41 of the act)	239	261	173	278	264
1.4 ขอให้ตรวจสอบข้อมูลสิทธิ (Health insurance status confirmation)	179,920	256,760	322,765	402,296	369,506
1.5 ขอข้อมูลหน่วยบริการ (Hospital information)	14,790	16,471	16,884	66,643	18,129
1.6 ขอข้อมูลองค์กร (Organization information)	2,352	2,987	3,166	3,424	4,125
1.7 นโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติ มีสิทธิทุกที่ (Universal Coverage Emergency Patients: UCEP)	6,535	11,368	9,606	3,892	3,704
1.8 สิทธิไม่ตรงตามจริง (Invalid medical welfare)	-	-	-	1,511	1,674
1.9 ผู้ประกันตนคนพิการ (ม.44) (Disability Person in Social Security Schemes)	-	-	-	1,627	958
1.10 อื่นๆ (ข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลหน่วยงานอื่นฯลฯ) (Others: news, other organizations, follow-up cases etc.)	31,229	30,066	28,299	28,563	27,289
2. สิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (Consumers in CSMBS)	4,082	3,743	4,459	3,781	3,373
3. สิทธิประกันสังคม (Consumers in SSS)	14,440	10,622	12,661	13,708	11,154
4. สิทธิ อปท. (Consumers in Local Administrative Organization Scheme: LAOs)	4,253	7,488	9,212	11,989	11,094
5. สิทธิสวัสดิการอื่น ๆ (Other medical welfare)	-	-	-	2,352	2,444
รวม (Total)	**432,915**	**526,092**	**702,547**	**843,089**	**775,175**

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

ผู้ให้บริการสอบถามข้อมูลจำนวน 111,738 เรื่อง เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 104,308 เรื่อง (ร้อยละ 93.35) ส่วนใหญ่เป็นเรื่องระบบและโปรแกรม Provider center จำนวน 65,365 เรื่อง (ร้อยละ 62.67) และขอให้ตรวจสอบข้อมูลสิทธิ จำนวน 15,862 เรื่อง (ร้อยละ 15.21) (ตารางที่ 10)

ตาราง 10 **จำนวนการสอบถามข้อมูลของผู้ให้บริการ จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(Number of Information Inquiries serviced of healthcare providers in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: เรื่อง (cases)

การสอบถามข้อมูลของผู้ให้บริการ (Inquiries from healthcare providers)	ปี 2558 (2015)	ปี 2559 (2016)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Providers in UCS)	29,515	30,898	36,529	50,281	104,308
1.1 การลงทะเบียนและการเลือกหน่วยบริการ (Registration & selecting healthcare units)	5,088	3,996	3,425	1,570	1,520
1.2 สิทธิประโยชน์การรับบริการสาธารณสุข (Benefit package)	3,296	3,750	4,822	4,349	4,400
1.3 วิธีการขอรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข (Receiving refund)	665	736	1,368	2,189	2,169
1.4 การรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา 41 (Early payment for harmed from health service in accordance with section 41 of the act)	29	22	5	13	35
1.5 การรับเงินชดเชยเบื้องต้นตามมาตรา 18(4) Early payment for harmed from health service in accordance with section 18(4) of the act)	18	38	12	9	7
1.6 ขอให้ตรวจสอบข้อมูลสิทธิ (Health insurance status confirmation)	9,895	11,243	11,911	12,233	15,862
1.7 ขอข้อมูลหน่วยบริการ (Hospital information)	409	448	460	437	345
1.8 ขอข้อมูลองค์กร (Organization information)	482	523	617	801	841
1.9 นโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติ มีสิทธิทุกที่ (Universal Coverage Emergency Patients: UCEP)	367	460	645	735	713
1.10 สิทธิไม่ตรงตามจริง (Invalid medical welfare)	-	-	-	592	629
1.11 ผู้ประกันตนคนพิการ (ม.44) (Disability Person in Social Security Schemes)	-	-	-	420	227
1.12 เรื่องระบบและโปรแกรม (Provider center: System and Program)	-	-	1,506	14,488	65,365
1.13 อื่น ๆ (ข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลหน่วยงาน) (Others; news, other organizations etc.)	9,266	9,682	11,758	12,445	12,195

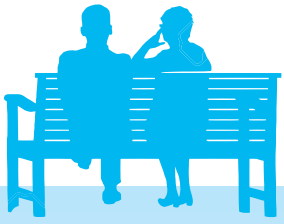

หน่วย: เรื่อง (cases)

การสอบถามข้อมูลของผู้ให้บริการ (Inquiries from healthcare providers)	ปี 2558 (2015)	ปี 2559 (2016)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
2. สิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (Providers in CSMBS)	1,207	1,071	1,612	2,091	2,005
3. สิทธิประกันสังคม (Providers in SSS)	1,014	899	1,334	1,519	1,600
4. สิทธิ อปท. (Providersr in LAOs)	2,539	1,333	1,434	3,164	2,781
5. สิทธิสวัสดิการอื่น ๆ (รัฐวิสาหกิจ ครูเอกชน) (Other medical welfare)	-	-	-	840	1,044
รวม (Total)	**34,275**	**34,201**	**40,909**	**57,895**	**111,738**

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

2) การรับเรื่องร้องเรียน (Complaints Services)

การรับเรื่องร้องเรียนเป็นกลไกการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้รับบริการ เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการแจ้งปัญหาที่เกิดจากการใช้บริการสุขภาพ ช่วยให้เกิดความกระจ่างในการใช้บริการและความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น แม้อาจจะไม่ใช่ความผิดพลาดของผู้ให้บริการ แต่อาจเกิดจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน

ในปีงบประมาณ 2562 สปสช. ให้บริการรับเรื่องร้องเรียนจำนวน 4,052 เรื่อง โดยเป็นการร้องเรียนเรื่องไม่ได้รับบริการตามสิทธิที่กำหนด (ม.59) จำนวน 1,590 เรื่อง (ร้อยละ 39.24) รองลงมาคือ การไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ (ม.59) จำนวน 1,562 เรื่อง (ร้อยละ 38.55) การถูกหน่วยบริการเรียกเก็บค่าบริการโดยไม่มีสิทธิเรียกเก็บ (ม.59) จำนวน 736 เรื่อง (ร้อยละ 18.16) และการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุข (ม.57) จำนวน 164 เรื่อง (ร้อยละ 4.05) ตามลำดับ (แผนภาพที่ 34) โดยเรื่องร้องเรียนดำเนินการแล้วเสร็จ 3,787 เรื่อง และเรื่องร้องเรียนที่ได้รับการแก้ไขภายใน 25 วันทำการ จำนวน 2,982 เรื่อง (ร้อยละ 76.09) (แผนภาพที่ 35)

3) การรับเรื่องร้องทุกข์ (Petition Services)

ในปีงบประมาณ 2562 สปสช. ให้บริการรับเรื่องร้องทุกข์จำนวน 5,832 เรื่อง เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจำนวน 5,760 เรื่อง (ร้อยละ 98.77) ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการลงทะเบียนและเลือกหน่วยบริการ จำนวน 3,834 เรื่อง (ร้อยละ 66.56) รองลงมาคือขอความช่วยเหลือ จำนวน 661 เรื่อง (ร้อยละ 11.48) และสิทธิไม่ตรงตามจริง (สิทธิซ้ำซ้อนกับสิทธิข้าราชการ สิทธิประกันสังคม) จำนวน 523 เรื่อง (ร้อยละ 9.08) (ตารางที่ 11)

แผนภาพ 34

จำนวนเรื่องที่ประชาชนร้องเรียน จำแนกตามประเด็นการร้องเรียน ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of complaints serviced classified by according to UCS Act. in Fiscal Year 2015-2019)

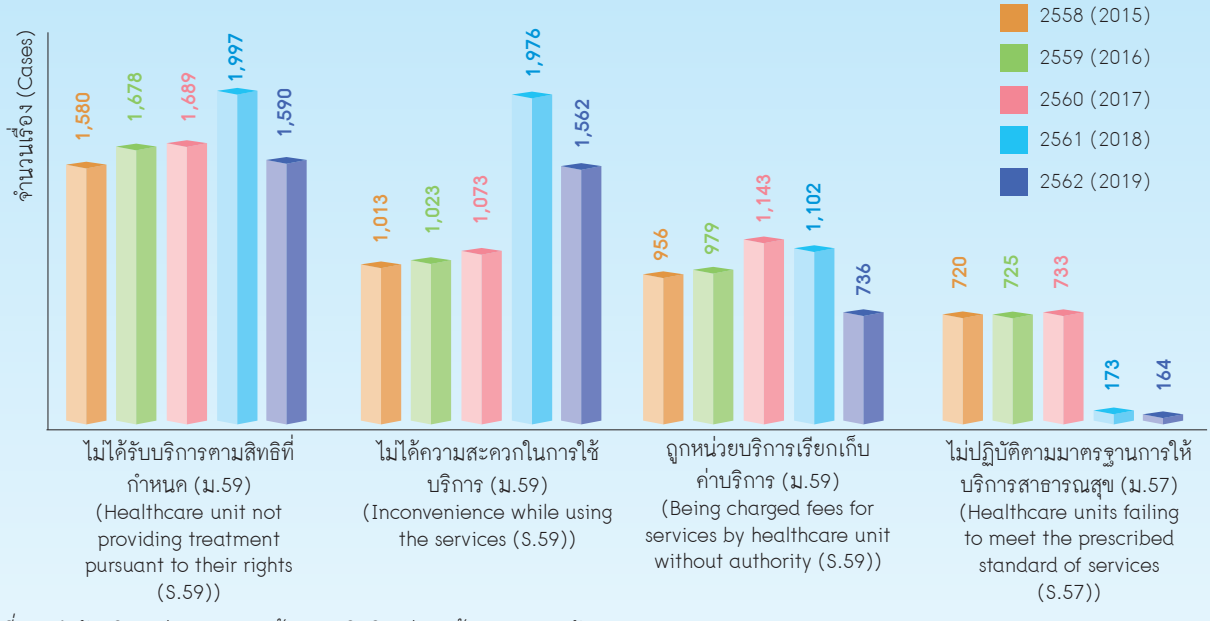

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

แผนภาพ 35

จำนวนและร้อยละเรื่องร้องเรียนที่ได้รับการแก้ไขภายใน 25 วันทำการ ปีงบประมาณ 2562
(Number of complaint management and success rate within 25 days in Fiscal Year 2019)

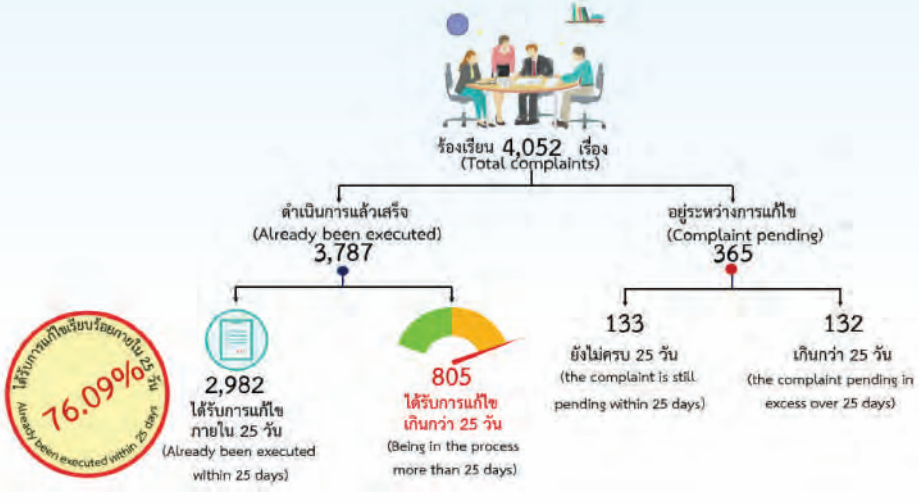

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019
หมายเหตุ: ร้อยละเรื่องร้องเรียนที่ได้รับการแก้ไข = เรื่องร้องเรียน (ม.57, ม.59) ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 25 วันทำการ X 100
(เรื่องร้องเรียนทั้งหมด - เรื่องร้องเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการที่ยังไม่ครบ 25 วันทำการ)

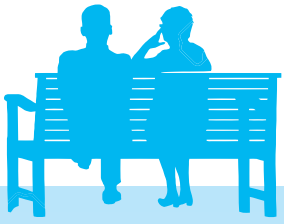

ตาราง 11 **จำนวนการรับเรื่องร้องทุกข์ จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Number of petition serviced in Fiscal Year 2015-2019)**

หน่วย: เรื่อง (cases)

บริการรับเรื่องร้องทุกข์ (Petition Services)	ปี 2558 (2015)	ปี 2559 (2016)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS)	13,408	10,722	9,872	8,752	5,760
1.1 การลงทะเบียนและเลือกหน่วยบริการ (Registration and selecting healthcare units)	1,340	808	1,202	6,373	3,834
1.2 สิทธิไม่ตรงตามจริง (Invalid medical welfare)	8,474	8,053	6,605	586	523
1.3 ขอความช่วยเหลือ (asking for help)	1,604	961	1,117	900	661
1.4 ปรึกษา/เสนอแนะ (consult/recommend)	834	371	467	366	356
1.5 สถานบริการอื่นปฏิเสธการใช้สิทธิมาตรา 7 (being refused pursuant to section 7)	-	-	-	3	5
1.6 สถานบริการอื่นปฏิเสธการใช้สิทธิเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติมีสิทธิทุกที่ (being refused to use UCEP service)	209	262	131	12	5
1.7 บัตรสนเท่ห์ (anonymous letter)	-	-	-	182	164
1.8 อื่น ๆ (Others)	947	267	350	330	212
2. สิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (CSMBS)	312	140	96	26	36
3. สิทธิประกันสังคม (SSS)	158	78	68	14	12
4. สิทธิ อปท. (LAOs)	147	95	54	65	24
รวม (Total)	**14,025**	**11,035**	**10,090**	**8,857**	**5,832**

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

4) การประสานส่งต่อผู้ป่วย (Coordination for Referral Services)

ในปีงบประมาณ 2562 ศูนย์ประสานการส่งต่อผู้ป่วยอุบัติเหตุและเจ็บป่วยฉุกเฉินรับเรื่องให้ช่วยประสานส่งต่อผู้ป่วย จำนวน 19,631 คน เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 19,164 คน (ร้อยละ 97.62) ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้ป่วยเข้ารักษาในโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 19,045 คน (ร้อยละ 99.38 โดยเป็นกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤตสีแดง (UCEP) ร้อยละ 86.30) สิทธิสวัสดิการข้าราชการ สิทธิประกันสังคม สิทธิ อปท. และผู้ป่วยอื่น ๆ เช่น คนต่างด้าว หรือไม่ทราบสิทธิ ส่วนสาเหตุที่ประสานส่งต่อไปไม่ได้/ยุติการประสาน เนื่องจากผู้ป่วยอาการดีขึ้น กลับบ้าน ตัดสินใจไม่ย้าย อาการเคลื่อนย้ายไม่ได้ ขอไปรักษาต่อที่หน่วยบริการอื่นโดยผู้ป่วยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง หรือเสียชีวิต (ตารางที่ 12)

ตาราง 12 **จำนวนการประสานส่งต่อผู้ป่วย จำแนกตามสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(Number of Coordination issues for referral services in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: เรื่อง (cases)

การประสานส่งต่อผู้ป่วย (Coordination for Referral Services)	ปี 2558 (2015)	ปี 2559 (2016)	ปี 2560 (2017)	ปี 2561 (2018)	ปี 2562 (2019)
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Refer to UCS)	2,891	3,340	6,510	14,809	19,164
1.1 เข้าโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่เข้าร่วมโครงการกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน (being in private hospitals outside UCEP service)	2,177	2,483	5,790	14,511	19,045
1.2 หน่วยบริการเตียงเต็ม (no bed/bed not available)	120	171	162	32	11
1.3 เกินศักยภาพหน่วยบริการที่รักษาอยู่ (not enough competency/exceed capacity of healthcare units)	516	600	438	240	97
1.4 ต้องการส่งตัวผู้ป่วยกลับต้นสังกัด (want to go back to contracting unit)	78	86	115	26	10
1.5 อื่นๆ (Other issues)	-	-	5	-	1
2. สิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (Refer to CSMBS)	144	199	133	39	26
3. สิทธิประกันสังคม (Refer to SSS)	51	34	22	23	17
4. สิทธิ อปท. (Refer to LAOs)	10	4	29	279	379
5. อื่น ๆ (Others)	21	28	9	63	45
รวม (Total)	**3,117**	**3,605**	**6,703**	**15,213**	**19,631**

ที่มา: สำนักบริการประชาชนและคุ้มครองสิทธิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Consumer Services and Right Protection, Data at 30 September 2019

9.2 การช่วยเหลือเบื้องต้นผู้รับบริการและผู้ให้บริการ (Liability Compensation for Patients and Healthcare Providers)

ในปีงบประมาณ 2562 **การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ** มีผู้รับบริการยื่นคำร้อง 1,188 คน ได้รับการชดเชยจำนวน 970 คน (ร้อยละ 81.65) วงเงินชดเชย 228.014 ล้านบาท เป็นการชดเชยกรณีเสียชีวิต/ทุพลภาพ 466 คน เงินชดเชย 167.578 ล้านบาท กรณีสูญเสียอวัยวะ/พิการ 126 คน เงินชดเชย 26.023 ล้านบาท และกรณีบาดเจ็บ/เจ็บป่วยต่อเนื่อง 378 คน เงินชดเชย 28.686 ล้านบาท และได้รับชดเชยเพิ่มกรณีอุทธรณ์ 5.727 ล้านบาท (ตารางที่ 13) สำหรับ**การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ให้บริการ** กรณีชดเชยความเสียหายที่เกิดจากการให้บริการ โดยมีผู้ให้บริการยื่นคำร้อง 538 คน ได้รับการชดเชย จำนวน 464 คน (ร้อยละ 86.25) วงเงินชดเชย 7.005 ล้านบาท (ตารางที่ 14)

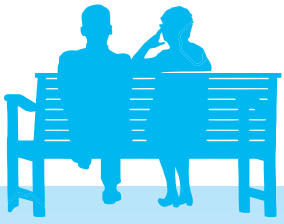

ตาราง 13 การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ กรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล ปีงบประมาณ 2558-2562 (Harmed patients and Liability compensation in Fiscal Year 2015-2019)

ผู้รับบริการ (Petients)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)
1. ผู้รับบริการผู้ยื่นคำร้อง (Lodging petition)	1,045		1,069		823		970		1,188	
2. ผู้รับบริการได้รับชดเชย (Receiving compensation)	824		885		661		755		970	
- เสียชีวิต/ทุพลภาพถาวร (death/complete disability)	442	157.188	457	162.344	324	116.010	317	113.010	466	167.578
- สูญเสียอวัยวะ/พิการ (organ loss/partial disability)	105	22.879	118	25.856	84	18.226	98	21.564	126	26.023
- บาดเจ็บ/เจ็บป่วยต่อเนื่อง (injury/continuing illness)	277	20.062	310	21.659	253	18.301	340	24.102	378	28.686
3. กรณีอุทธรณ์* (Being in appeal)		2.801		3.094		7.513		6.834		5.727
รวม (Total)	**824**	**202.929**	**885**	**212.952**	**661**	**160.050**	**755**	**165.509**	**970**	**228.014**

ที่มา สำนักกฎหมาย สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Legal Affair, NHSO, Data at 30 September 2019
*หมายเหตุ: * กรณีอุทธรณ์นับรวมอยู่ในผู้ยื่นคำร้องที่เข้าหลักเกณฑ์แล้ว*

ตาราง 14 ตารางที่ 14 การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ให้บริการ กรณีได้รับความเสียหายจากการให้บริการ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Harmed healthcare providers and Liability compensation in Fiscal Year 2015-2019)

ผู้ให้บริการ (Healthcare Providers)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)**		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)
1. ผู้ให้บริการผู้ยื่นคำร้อง (Lodging petition)	398		253		-		511		538	
2. ผู้ให้บริการได้รับชดเชย (Receiving compensation)	325		223		-		427		464	
- เสียชีวิต/ทุพลภาพถาวร (death/complete disability)	-	-	1	0.400	-	-	3	1.200	3	1.200

ผู้ให้บริการ (Healthcare Providers)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)**		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)	คน (cases)	ล้านบาท (MB)
- สูญเสียอวัยวะ/พิการ (organ loss/partial disability)	2	0.330	1	0.180	-	-	-	-	3	0.440
- บาดเจ็บ/เจ็บป่วยต่อเนื่อง (injury/continuing illness)	323	3.014	221	2.402	-	-	424	5.072	458	5.330
3. กรณีอุทธรณ์* (Being in appeal)		0.010		0.020		-		0.033		0.035
รวม (Total)	**325**	**3.354**	**223**	**3.002**	**-**	**-**	**427**	**6.305**	**464**	**7.005**

ที่มา สำนักกฎหมาย สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

Source: Bureau of Legal Affair, NHSO, Data at 30 September 2019

*หมายเหตุ: * กรณีอุทธรณ์นับรวมอยู่ในผู้ยื่นคำร้องที่เข้าหลักเกณฑ์แล้ว*

*** ปี 2560 อยู่ระหว่างการร่างระเบียบการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ให้บริการสาธารณสุข ที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุข ซึ่งถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 28 มีนาคม 2561 มีผลบังคับใช้วันที่ 29 มีนาคม 2561*

9.3 การมีส่วนร่วมจากองค์กรภาคีเครือข่าย (Stakeholders Participation)

1) การมีส่วนร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Participation of Local Administrative Organization)

กลไกสำคัญที่จะทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีความยั่งยืนสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เกิดจากการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจและร่วมเป็นเจ้าของ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 47

ในปีงบประมาณ 2562 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร) จำนวน 7,738 แห่ง (ร้อยละ 99.51 จาก 7,776 แห่ง รวมกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) วงเงินทั้งสิ้น 3,719 ล้านบาท โดยกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสมทบ 2,474 ล้านบาท (ร้อยละ 66.53) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบ 1,218 ล้านบาท (ร้อยละ 32.75) และจากชุมชนและแหล่งอื่น ๆ สมทบ 27 ล้านบาท (ร้อยละ 0.72) โดยมีการเบิกจ่ายงบกองทุนฯ ได้ทั้งสิ้นร้อยละ 100 เพื่อดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในกลุ่มประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และสร้างความร่วมมือในการทำงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น เช่น เครือข่ายวิชาชีพ เครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายสื่อสารมวลชน (แผนภาพที่ 36)

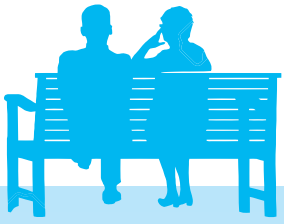

แผนภาพ 36 **สัดส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ท้องถิ่นดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ปีงบประมาณ 2562 (Proportion of Target groups implemented health promotion and disease prevention in local sector in Fiscal Year 2019)**

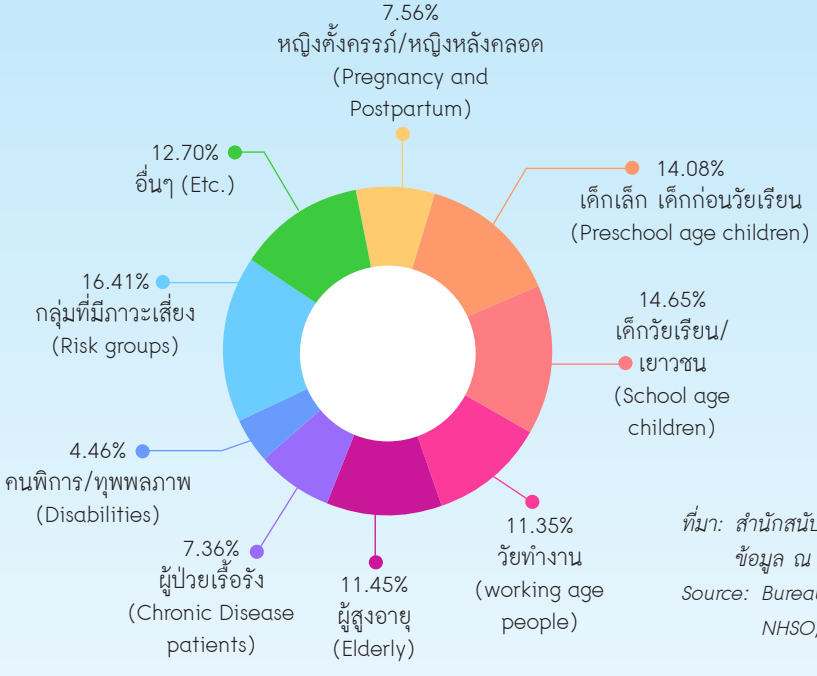

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน
ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Community Health Management, NHSO, Data at 30 September 2019

2) ภาคีเครือข่าย (Partner networks participation)

สปสช. สนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายงานคุ้มครองสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย

(1) ศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ จำนวน 886 แห่งใน 77 จังหวัดทั่วประเทศ สำหรับเป็นช่องทางให้ความดูแลช่วยเหลือในการใช้บริการของผู้มีสิทธิ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และช่วยลดความขัดแย้งในระบบบริการสุขภาพ

(2) ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน จำนวน 185 แห่ง ใน 77 จังหวัด เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ภายใต้หลักการร่วมพัฒนา และบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการสาธารณสุข

(3) หน่วยรับเรื่องร้องเรียนที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ตามมาตรา 50(5) จำนวน 129 แห่ง ใน 75 จังหวัด เพื่อเป็นช่องทางสำคัญในการคุ้มครองสิทธิทำให้ประชาชนสามารถร้องเรียนได้โดยสะดวก เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน และให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการกรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรภาคประชาชนและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

10. ความพึงพอใจต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Consumers and Stakeholders Satisfaction)

ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งสำรวจโดยสถาบันวิชาการตั้งแต่ปี 2546 ภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของประชาชน ผู้ให้บริการ และองค์กรภาคี

ในปีงบประมาณ 2562 กลุ่มเป้าหมายที่ให้คะแนนความพึงพอใจต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระดับมากถึงมากที่สุด (7-10 คะแนน) ในกลุ่มประชาชนอยู่ที่ร้อยละ 97.11 (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของประชาชน 8.98 คะแนน) ผู้ให้บริการร้อยละ 75.99 (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ให้บริการ 7.27 คะแนน) และองค์กรภาคี (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายประชาชน 9 ด้าน) อยู่ที่ร้อยละ 93.21 (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจขององค์กรภาคี 8.42 คะแนน) (แผนภาพที่ 37) ในภาพรวมแสดงว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจที่สูงกว่าผู้ให้บริการ ทั้งนี้อาจจะเกิดจากหลายปัจจัย แสดงให้เห็นว่าระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สามารถให้บริการได้ตรงกับความคาดหวังของประชาชนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่การจัดการบางอย่างที่ส่งผลต่อผู้ให้บริการ อาจจะยังไม่ตรงกับความคาดหวังของผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเรื่องท้าทายของ สปสช.ที่จะทำอย่างไรให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดเพิ่มสูงขึ้น

แผนภาพ 37 **ร้อยละ (คะแนน) ความพึงพอใจของประชาชนสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติผู้เคยใช้บริการ ผู้ให้บริการและองค์กรภาคี ต่อการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562**
(Percentage and Score of Satisfaction from Consumers, Healthcare providers and other Stakeholders in Fiscal Year 2015-2019)

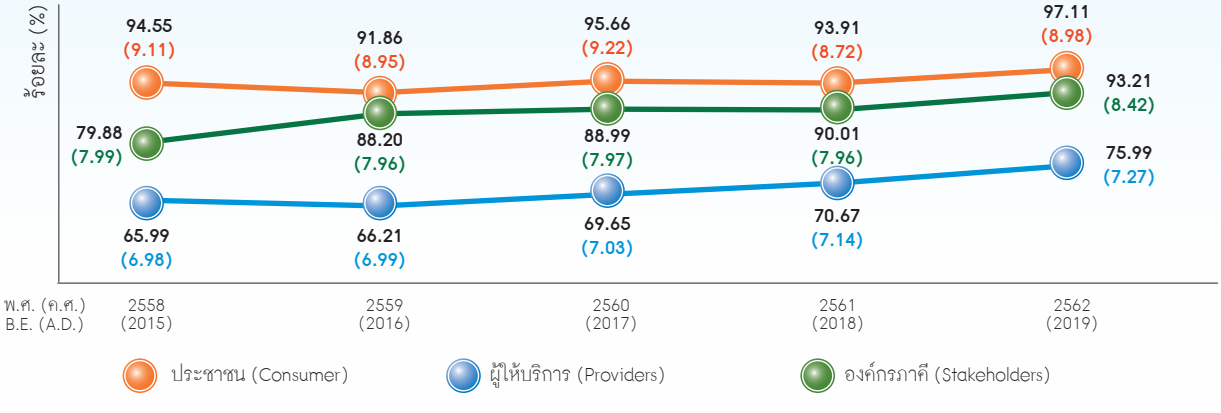

ที่มา: สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO

หมายเหตุ: 1) ค่าร้อยละความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ให้คะแนนความพึงพอใจ ระดับมากถึงมากที่สุด (7-10 คะแนน)
2) ปี 2562 ใช้แผนการสุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำรวจโดย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่

3

ผลงานสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(The National Health Security Office Performance)

24

1. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (National Health Security Office)

1.1 ลักษณะองค์กร ที่ตั้ง (National Health Security Office: NHSO)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 โดยมาตรา 24 กำหนดให้ สปสช. เป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้กำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

บทบาทหลักในการสร้างและพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนไทยทุกคน (ยกเว้นผู้มีสิทธิรักษาพยาบาลอื่นที่รัฐจัดให้) ได้เข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

สำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานครฯ 10210 โทรศัพท์ 02 1414000 โทรสาร 02 1439830 www.nhso.go.th และสำนักงานสาขาเขต 13 แห่งทั่วประเทศ ดังนี้

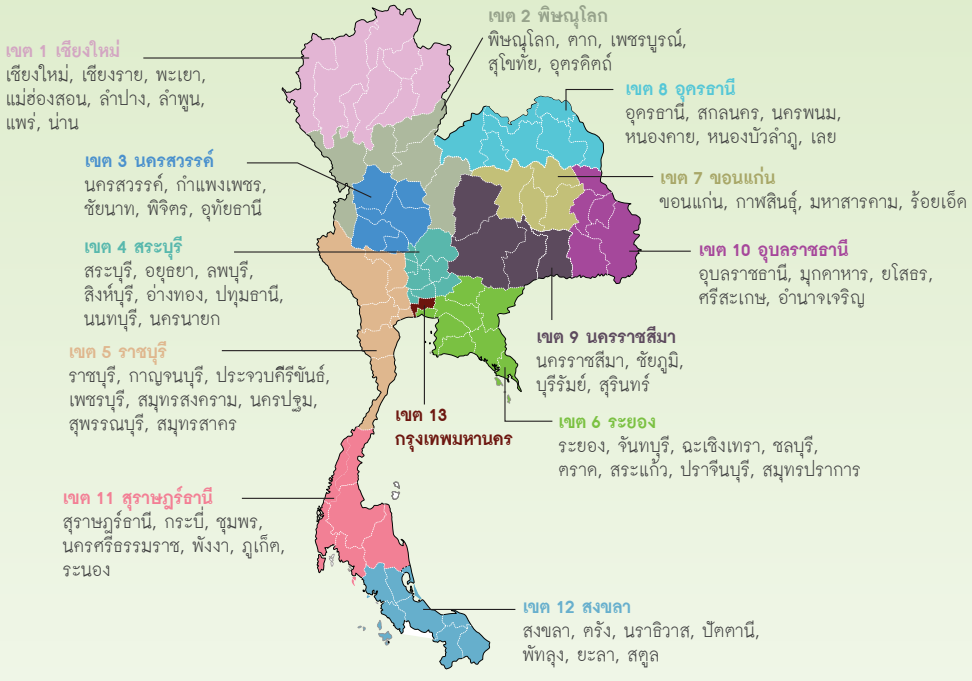

1.2 โครงสร้างการบริหาร (National Health Security Office: Structure)

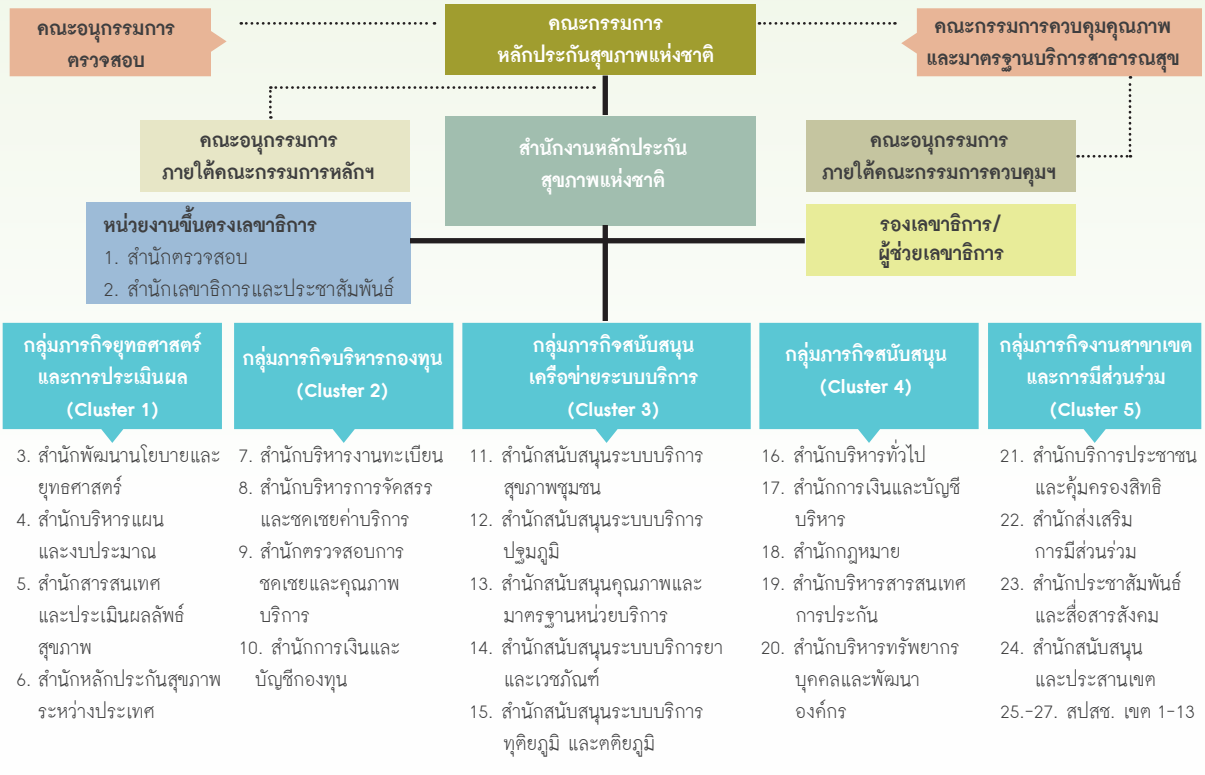

1.3 ทำเนียบผู้บริหาร (NHSO's Executive)

เลขาธิการ สปสช.
นพ.ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา
เลขาธิการ

นพ.จเด็จ ธรรมธัชอารี
รองเลขาธิการ

นพ.ประจักษ์วิช เล็บนาค
รองเลขาธิการ

นพ.การุณย์ คุณติรานนท์
รองเลขาธิการ

นพ.จักรกริช โง้วศิริ
รองเลขาธิการ

ทพ.อรรถพร ลิ้มปัญญาเลิศ
รองเลขาธิการ

นพ.สินชัย ค่อวัฒนกิจกุล
ผู้ช่วยเลขาธิการ

นพ.รัฐพล เตรียมวิชานนท์
ผู้ช่วยเลขาธิการ

1.4 บุคลากร (NHSO's Personnel)

สปสช. มีการแบ่งกลุ่มบุคลากรออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารระดับสูง กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และมีการจัดจ้างพนักงานโครงการสัญญาจ้างปีต่อปี รวมทั้งสิ้น 878 คน

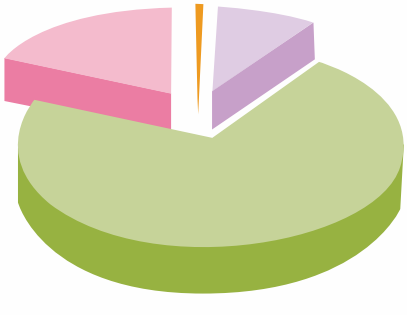

1.5 แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2563-2565) (National Health Security Office Action Plan in 5 Years, Fiscal Year 2018-2022 (Revise Fiscal Year 2020-2022))

วิสัยทัศน์

"ทุกคนที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินไทย ได้รับความคุ้มครองหลักประกันสุขภาพอย่างถ้วนหน้าด้วยความมั่นใจ"

พันธกิจ

"พัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์จากทุกภาคส่วนและเป็นตัวแทนประชาชนในการจัดหาบริการที่มีคุณภาพให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมตามความจำเป็น"

พันธกิจเฉพาะ

1) ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดระบบหลักประกันสุขภาพที่ประชาชนเข้าถึงได้ด้วยความมั่นใจและเสริมสร้างความเท่าเทียมกันในระหว่างกองทุนประกันสุขภาพภาครัฐ
2) สนับสนุนการพัฒนาการบริการสาธารณสุขภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ทุกคนเข้าถึงได้ และเป็นที่พึงพอใจของประชาชนและผู้ให้บริการ
3) บริหารเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
4) ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในระบบหลักประกันสุขภาพอย่างถ้วนหน้า รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการโดยเน้นการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน
5) พัฒนาและจัดการระบบข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ความรู้ต่าง ๆ และใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

เป้าประสงค์ 3 ประการ (3 Goals of "CSG")

C : Effective, Equitable and Responsive Coverage ประชาชนเข้าถึงบริการ
S : SAFE Financing System การเงินการคลังมั่นคง
G : Good Governance ดำรงธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ 10 ตัวชี้วัด ภายในปี 2565

เป้าหมาย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย
ประชาชนเข้าถึงบริการ	1) ประสิทธิผลของความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ (Effective coverage) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามภายในปี 2565 2) ร้อยละการใช้สิทธิเมื่อไปใช้บริการสุขภาพผู้ป่วยนอกมากกว่าร้อยละ 80 และผู้ป่วยในมากกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2565 3) ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 และผู้ให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ภายในปี 2565
การเงินการคลัง มั่นคง	4) ร้อยละรายจ่ายสุขภาพเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ อยู่ระหว่างร้อยละ 4.6 ถึง 5.0 ในปี 2565 5) ร้อยละรายจ่ายสุขภาพเทียบกับรายจ่ายของรัฐบาล อยู่ระหว่างร้อยละ 17 ถึง 20 ในปี 2565 6) ร้อยละของครัวเรือนที่เกิดวิกฤติทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Catastrophic health expenditure) ไม่เกินร้อยละ 2.3 ในปี 2565 7) ร้อยละครัวเรือนที่ต้องกลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Health impoverishment) ไม่เกิน 0.4 ในปี 2565
ดำรงธรรมาภิบาล	8) ระดับความสำเร็จของความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานฯ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามภายในเวลา 5 ปี 9) ร้อยละความสำเร็จของการเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูงไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 10) ร้อยละการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity and Transparency Assessment ITA) ตามมาตรฐานการประเมินของรัฐ (ปปช.) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ภายในปี 2565

5 แผนงาน "สร้างความมั่นใจ" (5 ensure plans)

แผนงานที่ 1
สร้างความมั่นใจในการเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบางและกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงบริการ (Ensure coverage and access for vulnerable and underutilization groups)

แผนงานที่ 2
สร้างความมั่นใจในคุณภาพมาตรฐานและความเพียงพอของบริการ (Ensure quality and adequacy of health services)

แผนงานที่ 3
สร้างความมั่นใจในประสิทธิภาพการบริหารกองทุน (Ensure financial efficiency)

แผนงานที่ 4
สร้างความมั่นใจในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Ensure participation and ownership of all stakeholders)

แผนงานที่ 5
สร้างความมั่นใจในธรรมาภิบาล (Ensure good governance)

ผลงานตามเป้าหมายการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 10 ประการ
(Performance of 10 objectives as the National Health Security Office Action Plan in 5 Years)

ปีงบประมาณ 2562 การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี เพื่อให้บรรลุ 3 เป้าประสงค์ "ประชาชนเข้าถึงบริการ การเงินการคลังมั่นคง คำรงธรรมาภิบาล" 10 เป้าหมาย ซึ่งสรุปผลการดำเนินงานพอสังเขปดังนี้ (ตารางที่ 15)

15 ตาราง **ผลการดำเนินงานตาม 10 เป้าหมายการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562**
(Performance of 10 objectives as National Health Security Office Action Plan in Fiscal Year 2019)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายภายในปี 2562	ผลงานปี 2562
1. ประชาชนเข้าถึงบริการ (Effective, Equitable & Responsive Coverage)	1. ประสิทธิผลความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ (Effective Coverage: EC)	มีผลการประเมินประสิทธิผลความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ	ประเมินความครอบคลุมอย่างมีประสิทธิผล (Effective Coverage) ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ อยู่ที่ร้อยละ 72.5 [1] ↑
	2. ร้อยละการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพแบบผู้ป่วยใน (Compliance rate: IP)	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ร้อยละ 87.88 [2] ↓
	3. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ ร้อยละความพึงพอใจของผู้ให้บริการ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	ร้อยละ 97.11 [3] ↑ ร้อยละ 75.99 [3] ↑
2. การเงินการคลังมั่นคง (SAFE: Financing System)	4. ร้อยละรายจ่ายสุขภาพทั้งหมด (Total Health Expenditure: THE) เทียบกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)	อยู่ระหว่างร้อยละ 4.6-5	ร้อยละ 3.91 [4] ↓
	5. ร้อยละรายจ่ายของรัฐบาลด้านสุขภาพ (General Government Health Expenditure: GGHE) เทียบกับ รายจ่ายภาครัฐทั้งหมด (General Government Expenditure: GGE)	อยู่ระหว่างร้อยละ 17-20	ร้อยละ 16.36 [4] ↓
	6. ร้อยละครัวเรือนที่เกิดวิกฤตทางการเงินจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Catastrophic health expenditure)	ไม่เกินร้อยละ 2.3	ร้อยละ 2.26 [5] ↑

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายภายในปี 2562	ผลงานปี 2562
	7. ร้อยละครัวเรือนที่ต้องกลายเป็นครัวเรือนยากจนภายหลังจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (Health impoverishment)	ไม่เกินร้อยละ 0.47	ร้อยละ 0.24[5] ↑
3. ดำรงธรรมาภิบาล (Good Governance)	8. ระดับความสำเร็จของความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข	มีการนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบทบาทหน้าที่ความมุ่งมั่น (Commitment) และความรับผิดชอบร่วมกัน (Accountability) ต่อคณะกรรมการฯ	คณะกรรมการหลักฯ และคณะกรรมการควบคุมฯ ร่วมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความเห็น (Policy Dialogue) ในประเด็น "Universal Healthcare Coverage in the New Era of Disruptive Technologies เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการขับเคลื่อนระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และระบบที่เกี่ยวข้องในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive Technology) ↑
	9. การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง[6]	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 (ระดับ Basic: 300 คะแนน)	ร้อยละ 66.80[6] ↑ (334 คะแนน)
	10. ร้อยละการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (ITA)[7] ตามมาตรฐานการประเมินของรัฐ (ปปช.)	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90	ร้อยละ 89.25[7] →

หมายเหตุ:

[1] *สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช.*

[2] *การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560, วิเคราะห์โดย ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์*

[3] *การสำรวจความพึงพอใจต่อระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 สปสช.*

[4] *บัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2559 สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูลปี 2560-2562 เป็นการคาดประมาณรายจ่ายด้านสุขภาพ)*

[5] *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560, วิเคราะห์โดย ดร.สุพล ลิ้มวัฒนานนท์*

[6] *องค์กรสมรรถนะสูง ประเมินจาก แนวทางการพัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูงมีองค์ประกอบ 7 ด้าน 1) การนำองค์กร 2) วางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการโดยระดับความสำเร็จ อ้างอิงตามคะแนนและกรอบการประเมิน เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public sector Management Quality Award : PMQA 4.0) โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1.ระดับพื้นฐาน (Basic) 300 คะแนน 2. ระดับก้าวหน้า (Advance) 400 คะแนน 3. ระดับพัฒนาจนเกิดผล (Significance) 500 คะแนน*

[7] *ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) มีกรอบการประเมิน 5 ดัชนี คือ 1) ความโปร่งใส 2) ความพร้อมรับผิด 3) ความปลอดจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน 4) วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร 5) คุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยใช้ 3 เครื่องมือคือแบบสำรวจ 1) ความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน 2) ความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก 3) หลักฐานเชิงประจักษ์*

2. อุปสรรคและความท้าทาย (Obstacle and Challenge)

มาตรา 26 (13) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 กำหนดให้สำนักงานรายงานอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข พร้อมกับการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทั้งนี้ อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการทั้งสองคณะ สรุปได้ดังนี้

2.1 อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Obstacle of National Health Security Board Implementation)

1) ประชาชนบางกลุ่ม ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการและใช้สิทธิได้ตามความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มด้อยโอกาสหรือกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ รวมทั้งคนยากจนในเขตเมือง ซึ่งคณะกรรมการต้องพัฒนาระบบเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นของประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2) ประชาชนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อเจ็บป่วยยังมีบางส่วนไม่ใช้สิทธิเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิที่ตนได้รับ (ข้อมูลผลสำรวจอนามัยและสวัสดิการ ปี 2560 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อัตราการใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเมื่อเจ็บป่วย

(Compliance rate) เป็นร้อยละ 80.19 กรณีเข้ารับบริการแบบผู้ป่วยนอก และร้อยละ 87.88 กรณีเข้ารับบริการแบบผู้ป่วยใน)

3) ความท้าทายในการบริหารจัดการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอย่างสมดุลสำหรับบริการสุขภาพสองขั้วที่มีความสำคัญ นั่นคือ (1) บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาวะที่ดีของประชาชนและลดการเจ็บป่วยที่ป้องกันได้ ซึ่งเป็นการลงทุนด้านสุขภาพแบบสร้างนำซ่อม และ (2) บริการรักษาพยาบาลโรคหรือการเจ็บป่วยที่มีค่าใช้จ่ายสูง เพื่อซ่อมสุขภาพและปกป้องครัวเรือนมิให้ล้มละลายหรือกลายเป็นครัวเรือนยากจนจากภาระค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วย ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและระบบสุขภาพในภาพรวม

4) การจัดสรรและการกระจายงบประมาณสำหรับหน่วยบริการบางแห่งในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติยังมีอุปสรรคและความท้าทายที่ต้องดำเนินการ ภายใต้ความร่วมมือประสานการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องระหว่าง สปสช. และกระทรวงสาธารณสุข

5) ความแออัดของผู้ป่วยในหน่วยบริการภาครัฐขนาดใหญ่ ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องพัฒนาต่อไป

6) การขยายการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด องค์กรภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพในระดับพื้นที่ สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน หน่วยร่วมให้บริการประเภทต่าง ๆ ที่ยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ซึ่งต้องพัฒนาและลดข้อจำกัดต่าง ๆ รวมทั้งขยายการเข้าร่วมจัดบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของประชาชนผู้มีสิทธิ

2.2 อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (Obstacle of Health Service Standard and Quality Control Board Implementation)

1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนและผู้ให้บริการเรื่องสิทธิและหน้าที่ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

2) หน่วยบริการในระบบยังคงมีศักยภาพมาตรฐานที่แตกต่างกัน เนื่องจากข้อจำกัดด้านโครงสร้าง บุคลากร และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ส่งผลต่อการเข้าถึงและคุณภาพการรักษาพยาบาล

3) การบูรณาการการจัดการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อมูลการจัดบริการและผลลัพธ์ด้านคุณภาพการรักษาพยาบาลเพื่อใช้ในการวางมาตรการ/แนวทางการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐาน และการกำกับติดตามและประเมินผล

4) ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพมาตรฐานบริการสาธารณสุขและความปลอดภัยของผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามประเมินผลระหว่างภาคส่วน/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่

5) ประสิทธิภาพของการจัดการเพื่อป้องกันเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ด้านมาตรฐานบริการเกิดซ้ำในพื้นที่

6) ผู้รับบริการบางกลุ่ม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ออก ยังเข้าถึงบริการคุ้มครองสิทธิได้จำกัด

2.3 ความท้าทายในการขับเคลื่อนการดำเนินการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระดับมหภาค (Challenges Moving Forward for Universal Coverage Scheme implementation in the Macro Level)

ความสำเร็จในการบริหารจัดการและดำเนินงานระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทั้งรัฐบาล ผู้กำหนดนโยบาย คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข หน่วยงานและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งผู้ให้บริการ องค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน ภาคีเครือต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน และระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีความยั่งยืน

แม้ว่าการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีความสำเร็จในระดับหนึ่งและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ แต่การขับเคลื่อนระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระยะต่อไป ยังคงมีความท้าทายทั้งเก่าและใหม่ที่เป็นผลจากสถานการณ์และปัจจัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น (1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ปี 2559-2573 (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่เน้นการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะเป้าหมาย 3.8 ซึ่งวัดผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยตรง คือ การดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นอย่างครอบคลุมและไม่เกิดความยุ่งยากทางการเงินจากภาระค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วย (2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 วงเล็บ 4 กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการ และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 มุ่งบรรลุวิสัยทัศน์ให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดีตลอดช่วงชีวิต การทำให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมและสุขภาพ

ที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และ (4) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างประชากร ระบาดวิทยาของโรค รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของนวัตกรรมและเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (disruptive technology) ที่สร้างผลกระทบต่อทุกระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งระบบหลักประกันสุขภาพ ระบบบริการสาธารณสุข และระบบสุขภาพในภาพรวมด้วย

ทั้งนี้ อาจสรุปความท้าทายเชิงมหภาคในการขับเคลื่อนงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระยะต่อไป ดังต่อไปนี้

- การบริหารระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้สอดรับไปด้วยกันกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งหลักประกันสุขภาพเป็นหนึ่งในหลักประกันทางสังคมที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมทั้ง ทิศทางการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับความคุ้มครองหลักประกันด้านสุขภาพอย่างเสมอภาคและทั่วถึง และยังต้องคงไว้ซึ่งเป้าหมายของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเท่าเทียมกันตามความจำเป็น และได้รับการปกป้องมิให้ล้มละลายหรือยากจนลงจากภาระค่าใช้จ่ายเมื่อเจ็บป่วย
- การสร้างความตระหนักต่อสาธารณะและปรับกรอบคิดในการใช้งบประมาณของรัฐเพื่อการลงทุนด้านสุขภาพของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การเพิ่มความตระหนักรู้ด้านสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน (Health Literacy) เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี ลดการเจ็บป่วยจากโรคที่ป้องกันได้และการเจ็บป่วยที่ซับซ้อนและรุนแรง สามารถสร้างผลิตภาพเป็นผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ ซึ่งถือเป็นการใช้งบประมาณภาครัฐที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ คุณภาพมาตรฐาน และความเพียงพอของระบบบริการสาธารณสุข เพื่อบริหารจัดการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นและเท่าเทียมกันในทุกกลุ่มทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเป้าหมายเฉพาะบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการได้ตามความจำเป็น การดูแลทารกตั้งแต่ในครรภ์มารดา เพื่อให้เป็นการตั้งครรภ์และคลอดทารกที่มีคุณภาพ การดูแลผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ การลดความแออัดในโรงพยาบาลใหญ่ผ่านมาตรการต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการจัดระบบบริการ การขยายหน่วยร่วมให้บริการรองรับการจัดบริการที่ประชาชนยังเข้าถึงได้น้อย เป็นต้น
- การขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยสร้างพันธมิตรและขยายการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยบริการทุกระดับ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนและพัฒนาหลักประกันสุขภาพสำหรับคนไทย รวมทั้งขับเคลื่อนการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้กับประเทศต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การจัดบริการสาธารณสุข และการพัฒนางานด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการ Big data ด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนระบบกำกับติดตามประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่

4

ผลงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

(National Health Security Board Implementation and Health Service Standard and Quality Control Board Implementation)

EWS

1. ผลงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (National Health Security Board Implementation)

ปีงบประมาณ 2562 เป็นสมัยวาระที่ 4 การดำเนินงานของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2559 ซึ่ง 17 ปีของการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นที่ประจักษ์ทั้งนานาชาติและทั่วโลกที่ต่างให้การยอมรับ และยกย่องให้เป็นแบบอย่างการพัฒนาหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและสามารถนำไปปรับใช้ได้ การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหน่วยบริการ ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นและมีคุณภาพมาตรฐานได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และไม่เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและครอบครัว ผ่านยุทธศาสตร์การพัฒนามาแล้วถึง 4 ฉบับ สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา วิสัยทัศน์ในปัจจุบันคือ "ทุกคนที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินไทย ได้รับความคุ้มครองหลักประกันสุขภาพอย่างถ้วนหน้าด้วยความมั่นใจ" ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564) (หมายเหตุ : ปรับชื่อเป็น "แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565" ตามแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการในการประชุมครั้งที่ 7/2562 วันที่ 1 กรกฎาคม 2562)

คณะกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน และเลขาธิการ สปสช. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ได้ให้ความเห็นชอบและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด โดยมีการประชุมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน เพื่อพิจารณาประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น นโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การบริหารงบประมาณหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ การออกประกาศระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามประเมินผลการสร้างหลักประกันสุขภาพและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ สรุปดังนี้

1. การบริหารงบประมาณ

การพิจารณาและการบริหารจัดการงบประมาณสำหรับปีงบประมาณ 2563 เป็นอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาที่มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน คณะกรรมการได้เห็นชอบข้อเสนอหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 ตามที่คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนเสนอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแล้วและคาดว่าจะได้รับงบประมาณกองทุนฯ ทั้งสิ้น 190,601.71 ล้านบาท เป็นงบเหมาจ่ายรายหัวจำนวน 173,750.40 ล้านบาท งบค่าบริการอื่น 7 ประเภท นอกงบเหมาจ่ายรายหัวอีกจำนวน 16,824.30 ล้านบาท

คณะกรรมการได้เห็นชอบแนวทางจัดสรรและบริหารงบประมาณโดยอ้างอิงกรอบและแนวคิดสำคัญตามรัฐธรรมนูญ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ หลักการพื้นฐาน และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่คงการบริหารเหมือนปีงบประมาณ 2562 แต่เพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ใหม่หรือปรับปรุงการจ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและสอดคล้องกับแนวทางระดับชาติด้านสาธารณสุข กำหนดแนวทางการจ่ายชดเชยค่าบริการที่ไม่ซับซ้อน เพิ่มการเข้าถึงยาของประชาชน จัดระบบบริหารการจ่ายชดเชยค่าบริการเพื่อเพิ่มความสะดวกในการรับส่งข้อมูลของหน่วยบริการ และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ไทยและแผนปฏิบัติการบูรณาการจีโนมิกส์ประเทศไทย

ปี 2563 ได้ปรับเพิ่มบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคหลายรายการ เช่น วัคซีนโรต้าไวรัสป้องกันโรคท้องร่วงในเด็ก ยาเมคาบอนป้องกันยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย นำร่องคัดกรองภาวะคาวน์ซินโดรมในหญิงตั้งครรภ์ทุกกลุ่มอายุ บริการเคลือบฟลูออไรด์ในเด็กอายุ 4-12 ปีและเคลือบหลุมร่องฟันในเด็กอายุ 6-12 ปี ปรับการจ่ายชดเชยค่าบริการตรวจและป้องกันสุขภาพช่องปากในหญิงตั้งครรภ์แบบตามรายบริการ เพิ่มทางเลือกการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีเจาะลึกระดับดีเอ็นเอ (HPV DNA test) และเริ่มนำร่องการพัฒนาระบบบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (PP New model) ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ หรือเขตที่มีความพร้อมเช่นเดียวกับกรณีบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีการปรับการจัดการให้สอดคล้องตามประกาศหลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัด พ.ศ. 2562 ขณะที่บริการแพทย์แผนไทยได้ปรับให้เป็นการจ่ายตามผลงานบริการทั้งหมด

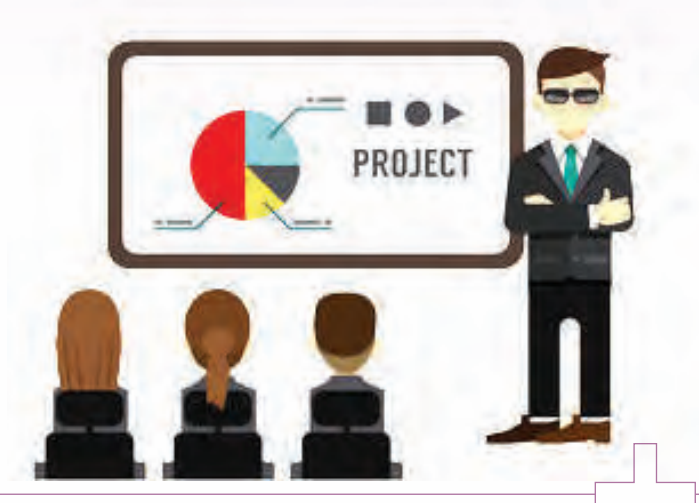

ในส่วนของบริการอื่นนอกงบเหมาจ่ายรายหัว มีการปรับปรุงเพิ่มเติม เช่น นำร่องบริการยาป้องกันก่อนการสัมผัสเชื้อเอชไอวี (PrEP) บริการล้างไตทางช่องท้องด้วยเครื่องอัตโนมัติ (APD) โดยจะมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการรองรับ หากไม่มีปัญหาค่าใช้จ่ายค่าเครื่องอัตโนมัติที่ทำให้ค่าบริการเพิ่มขึ้น และขยายการดูแลกลุ่มผู้ป่วยติดเตียงที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนให้ครอบคลุมทุกสิทธิและทุกกลุ่มอายุ

- ทั้งนี้คณะกรรมการได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเงินการคลัง โดยเน้นการมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ เพื่อให้เกิดความเห็นชอบร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการระดับต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากผู้ให้บริการที่เป็นกลไกหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนการให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยมีการแลกเปลี่ยนความเห็นทำความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุน และร่วมกันหาทางออกในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น กลไกคณะกรรมการกำหนดแนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติของหน่วยบริการสังกัดสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข ระดับประเทศ หรือคณะกรรมการฯ ระดับประเทศ 7x7, คณะทำงานฯ ระดับเขต 5x5 และกลไกหารือระดับนโยบาย

นอกจากการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแล้ว คณะกรรมการได้เห็นชอบงบประมาณบริหารจัดการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2563 ที่คาดว่าจะได้รับจัดสรรจำนวน 1,649.1927 ล้านบาท ซึ่งงบบริหารจัดการสำนักงานฯ จะแยกส่วนจากงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขฯ ตามที่กฎหมายกำหนด งบบริหารจัดการใช้สำหรับสนับสนุนการบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ รวมทั้งค่าสาธารณูปโภคพื้นฐาน ค่าตอบแทนบุคลากร และสนับสนุนการดำเนินงานอื่น ๆ

2. การพัฒนาประเภทและขอบเขตบริการสาธารณสุขและระบบบริการ

คณะกรรมการได้สนับสนุนการพัฒนาประเภทและขอบเขตบริการสาธารณสุขและระบบบริการภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพ เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้มีสิทธิให้ได้รับบริการสาธารณสุขที่จำเป็น ดังนี้

1. ปรับปรุง/ขยายรายการบริการในสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้แก่

- บริการผ่าตัดวันเดียวกลับ (One Day Surgery)
- เพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านวัคซีนและยา จ(2)
- บริการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคที่จำเป็นสำหรับหญิงตั้งครรภ์และทารก (8 รายการ)
- บริการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตสำหรับกลุ่ม Allogenic กรณีผู้บริจาคที่ไม่ใช่ญาติ
- บริการตรวจคัดกรองทารกกลุ่มอาการดาวน์ในสตรีตั้งครรภ์
- บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B* 1502 รวมทั้งบริการด้านพันธุกรรมอื่นๆ ที่อยู่ในกระบวนการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นการสนับสนุนนโยบายการลงทุนด้านจีโนมิกส์ประเทศไทย (Genomics Thailand)
- จัดหายากำพร้าและยาต้านพิษที่หายากหรือขาดแคลน เพราะอัตราการใช้น้อยมาก บริษัทยาไม่

ผลิตและไม่นำเข้า รวมทั้งการสำรองคลังยาต้านพิษของประเทศไทย เพื่อคุ้มครองให้คนไทยได้รับยาเมื่อจำเป็น รวมทั้งยังจัดส่งยาไปช่วยเหลือประเทศอื่น เพื่อมนุษยธรรม

- บริการป้องกันการติดเชื้อก่อนการสัมผัส (Pre-Exposure Prophylaxis หรือ PrEP) นำร่องบริการในกลุ่มเสี่ยงสูงทุกกลุ่ม ในพื้นที่ที่มีความพร้อม
- ปรับปรุงรายการบริการผู้ป่วยวัณโรค ตามแนวทางการควบคุมวัณโรคประเทศไทย พ.ศ. 2561
- ปรับปรุงรายการบริการการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิตสำหรับผู้ป่วย Thalassemia ที่มีข้อบ่งชี้และเงื่อนไขบริการตามที่กำหนด
- การตรวจ HPV DNA test เพื่อคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (CA Cervix) เป็นบริการทางเลือกควบคู่กับการตรวจคัดกรองแบบดั้งเดิม (Pap smear)
- คัดจ่ายวัคซีน MMR ให้กับกรมควบคุมโรค จำนวน 100,000 dose เพื่อใช้ในโครงการรณรงค์ให้วัคซีนหัด ตามแผนเร่งรัดการกำจัดโรคหัดของประเทศไทย

2. คณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะทำงานบูรณาการพัฒนาการเข้าถึงบริการระบบหลักประกันสุขภาพของกลุ่มคนไทยที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน (กลุ่มคนไทยตกหล่นที่มีข้อจำกัดในการได้รับสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงระบบ รวมถึงเร่งรัดการแก้ปัญหาที่พบและติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสังคมที่อาจเกิดขึ้น และพิจารณาความเป็นไปได้ในการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณ

3. เห็นชอบให้บิดามารดาของพนักงานออมสิน ที่พนักงานแสดงเจตนาไม่รับสิทธิการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลสำหรับบิดามารดาจากธนาคาร เป็นบุคคลที่มีสิทธิรับบริการสาธารณสุข ตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4. เห็นชอบนโยบายลดความแออัดในโรงพยาบาล ลดระยะเวลารอคอยรับยาของผู้ป่วยที่โรงพยาบาล โดยให้ผู้ป่วยรับยาที่ร้านขายยาแผนปัจจุบัน เพิ่มความสะดวกให้ผู้ป่วย 4 โรคเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด จิตเวช เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562

5. เห็นชอบให้บริการการดูแลผู้ป่วยโรคหายากภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นการเฉพาะ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 ในกลุ่มโรคที่มีความผิดปกติของสารโมเลกุลเล็ก (Disorders of small molecules) จำนวน 24 โรค

6. เห็นชอบให้ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้การรับรอง และศูนย์บริการคนพิการอื่น ที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่ สปสช.

กำหนดเป็นสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติม ตามมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

7. เห็นชอบการกำหนดสิทธิการเข้ารับบริการนอกเวลาราชการที่เป็นความจำเป็นของผู้มีสิทธิ ถือเป็นกรณีที่มีเหตุสมควรอื่น เพื่อลดความแออัดในห้องฉุกเฉินและเพิ่มคุณภาพบริการ โดย สปสช. ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการดำเนินการ และจ่ายค่าบริการสาธารณสุขนอกเวลาราชการ "กรณีผู้ป่วยฉุกเฉินไม่รุนแรง กรณีเหตุสมควรอื่น และกรณีเจ็บป่วยทั่วไปที่เป็นความจำเป็นของประชาชนที่รับบริการนอกเวลาราชการ" ในอัตรา 150 บาท/ครั้ง (visit) และเริ่มดำเนินการนำร่องตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2562 ภายใต้เงื่อนไขความพร้อมของระบบตามแนวทางการปฏิรูปห้องฉุกเฉินที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

3. จัดทำ/ปรับปรุง คำสั่ง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. ทบทวนองค์ประกอบคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการ โดยเห็นชอบให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสรรหาให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ลาออกทำหน้าที่ประธานอนุกรรมการหรืออนุกรรมการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ได้มีมติให้คณะอนุกรรมการทุกคณะพิจารณาทบทวนองค์ประกอบให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติ และพิจารณาปรับปรุงค่าตอบแทนคณะอนุกรรมการและคณะทำงานให้มีความเหมาะสม รวมถึงการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบชุดใหม่ตามคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ที่ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนด

2. การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเลขาธิการ สปสช.ในกรณีที่เลขาธิการ สปสช.ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้การบริหารงานของสำนักงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3. เห็นชอบประกาศ/ข้อบังคับ ที่สำคัญ
   - ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนบุคคลหรือคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2562
   - ข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการขอลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำและการขอเปลี่ยนแปลงหน่วยบริการประจำ พ.ศ. 2562
   - แก้ไขประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพฯ เรื่อง ค่าชดเชยและค่าทดแทนสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง พ.ศ. 2560 กรณีที่มิได้มีหนังสือระบุผู้ใดเป็นผู้รับประโยชน์ โดยให้จ่ายค่าทดแทนค่าจ้างให้แก่ "ทายาทโดยธรรม" แทน "การจ่ายแก่บุตร บิดา มารดา และคู่สมรส"
   - ประกาศคณะกรรมการ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัด พ.ศ. 2562 และได้มอบ สปสช. พิจารณาดำเนินการให้ศูนย์บริการคนพิการ ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้การรับรอง เข้าร่วมเป็นสถานบริการสาธารณสุขอื่น ตามมาตรา 3 ของ พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาประกาศกำหนดเพิ่มเติม
   - เห็นชอบการเพิ่มหลักเกณฑ์การใช้เงินกองทุนรายได้สูง(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม ตามระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

4. คุ้มครองสิทธิผู้รับบริการและผู้ให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

4.1 พิจารณาวินิจฉัยกรณีอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข

ในปี 2562 คณะกรรมการได้พิจารณาวินิจฉัยกรณีอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ตามมาตรา 57 จำนวน 11 กรณี ดังนี้

16 ตาราง **การพิจารณาวินิจฉัยคดีอุทธรณ์ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2562**

กรณีที่ 1	โรงพยาบาลพญาไท 3	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 2	โรงพยาบาลพญาไท 3	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 3	โรงพยาบาลกรุงเทพ สนามจันทร์	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 4	โรงพยาบาลนพรัตน์	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากประเด็นที่ผู้ร้องเรียนอุทธรณ์ ไม่มีน้ำหนักรับฟังได้
กรณีที่ 5	โรงพยาบาลเพชรเวช	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 6	โรงพยาบาลพระราม 2	มีมติไม่รับอุทธรณ์ เนื่องจากยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด
กรณีที่ 7	โรงพยาบาลเพชรเกษม 2	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์
กรณีที่ 8	โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 9	โรงพยาบาลเพชรเกษม 2	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 10	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ ที่สั่งยกข้อร้องเรียนจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
กรณีที่ 11	ทับสุวรรณคลินิกเวชกรรม	เห็นชอบให้ยกอุทธรณ์ เนื่องจากคำสั่ง คกก.ควบคุมฯ ที่สั่งยกข้อร้องเรียน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

นอกจากนี้คณะกรรมการได้มีการพิจารณาประเด็นการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองกลางระหว่างบริษัทบางกอก เซน ฮอสปิทอล จำกัด กับเลขาธิการ สปสช. ที่ 1, สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่ 2 และ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่ 3 ผู้ถูกฟ้องคดี และมีมติเห็นชอบให้มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดและมติคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย

4.2 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ผู้ให้บริการและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สปสช. จัดจ้างคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ผู้ให้บริการและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง ต่อการดำเนินงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี 2562 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พบว่า ประชาชน, ผู้ให้บริการ, และองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องให้คะแนนความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด (คะแนน 7-10) ร้อยละ 97.11 , 75.99 และ 93.21 ตามลำดับ

5. การบริหารจัดการระบบงานและองค์กร

คณะกรรมการสนับสนุนระบบบริหารจัดการและกรอบการดำเนินงานของสำนักงาน ดังนี้

1. แผนปฏิบัติราชการของสำนักงาน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565 คณะกรรมการเห็นชอบให้ปรับชื่อและกรอบเวลาของ "แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560—2564" ปรับเป็น "แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561-2565" (ฉบับทบทวน 2563-2565) และเห็นชอบความสอดคล้องของแผนปฏิบัติราชการของสำนักงาน ระยะ 5 ปี กับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และให้ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน

2. การประเมินทุนหมุนเวียนกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 คณะกรรมการได้รับทราบตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินทุนหมุนเวียนฯ ตามที่บริษัท ทริสคอร์ปอเรชั่น จำกัด เป็นผู้ดำเนินการกำหนดตัวชี้วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเงิน 2) ด้านการสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ด้านการปฏิบัติการ 4) ด้านการบริหารจัดการทุนหมุนเวียน 5) ด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง 6) ด้านการดำเนินงานตามนโยบายรัฐ/กระทรวงการคลัง

3. สปสช.ได้จัดจ้างบริษัทเคพีเอ็มจีฯ ให้คำปรึกษาการวางระบบการเงินการบัญชีและการบริหารความเสี่ยงทางการเงินของ สปสช.ตามนโยบายคณะกรรมการ เพื่อให้มีข้อมูลทางการเงินและข้อมูลการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ครบถ้วน น่าเชื่อถือ มีผลรายงานที่รวดเร็ว โดยมีการรายงานผลการดำเนินงาน

ทุกไตรมาสอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2561 และคณะกรรมการได้ร่วมพิจารณาข้อมูลและหยิบยกประเด็นสำคัญมาให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาระบบ เช่น การลงทุนเพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินการ และการพัฒนารูปแบบที่เชื่อมโยงการทำงานกับเขตพื้นที่ให้มากขึ้น

4. ค่าชดเชยและค่าทดแทนสำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง พ.ศ. 2560 คณะกรรมการได้พิจารณาข้ออุทธรณ์กรณีอดีตผู้ปฏิบัติงาน สปสช.ที่เกษียณอายุก่อนวันที่ 1 กันยายน 2560 ยื่นหนังสือต่อสำนักงานขอรับเงินค่าชดเชยกรณีเกษียณอายุ และมีมติยกอุทธรณ์การจ่ายเงินค่าชดเชยของอดีตผู้ปฏิบัติงาน 15 ราย ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกรณีอุทธรณ์ โดยมอบให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณายกอุทธรณ์การจ่ายเงินค่าชดเชยกรณีเลิกจ้างในลักษณะดังกล่าว และมอบให้คณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอการสรรหาและค่าตอบแทน พิจารณาศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้างรวมทั้งสิทธิอื่น ๆ ที่พึงได้สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกษียณอายุก่อนวันที่ 1 กันยายน 2560

5. คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อเสนอการยกระดับ สปสช.เป็นองค์กรมหาชน กลุ่มที่ 1 พัฒนาและดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐเฉพาะด้าน โดยวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์กรยังคงเป็นไปตามเดิม (ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) แต่ภารกิจการดำเนินงานมีความซับซ้อนและขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพทั้งในระดับประเทศและระดับโลก รวมทั้งระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้มอบหมายให้ สปสช.เสนอเรื่องต่อ กพม.เพื่อพิจารณายกระดับ สปสช.เป็นองค์การมหาชน กลุ่มที่ 1 และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

6. คณะกรรมการเห็นชอบให้มีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการการประชุมคณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดวาระประชุมเน้นประเด็นที่ต้องตัดสินใจเชิงนโยบายภาพใหญ่ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

7. คณะกรรมการเห็นชอบการปรับหลักเกณฑ์การบัญชีสำนักงานฯ ในส่วนของครุภัณฑ์และอุปกรณ์ รับรู้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563 เป็นต้นไป เพื่อให้การบันทึกบัญชีของ สปสช. สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง และระเบียบคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยการตรวจสอบ พ.ศ. 2554

6. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบ

6.1 การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการการ เป็นภารกิจที่สำคัญด้านหนึ่งของคณะกรรมการตามที่กฎหมายตามมาตรา 18 (10) และ (13) รวมทั้งมาตรา 46 วรรค 2 ระบุว่าหลักเกณฑ์การจ่ายค่าบริการสาธารณสุขต้องผ่านการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 18 (13) ก่อน ซึ่งดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2547 คณะกรรมการให้ความสำคัญและเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นทั่วไปจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ทั้งระดับเขตและระดับประเทศ และสำนักงานได้จัดทำข้อเสนอที่ผ่านการคัดกรองและจัดหมวดหมู่ทั้งสิ้น 255 ข้อ เสนอต่อคณะกรรมการ และคณะกรรมการ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานนำข้อเสนอไปประกอบการพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

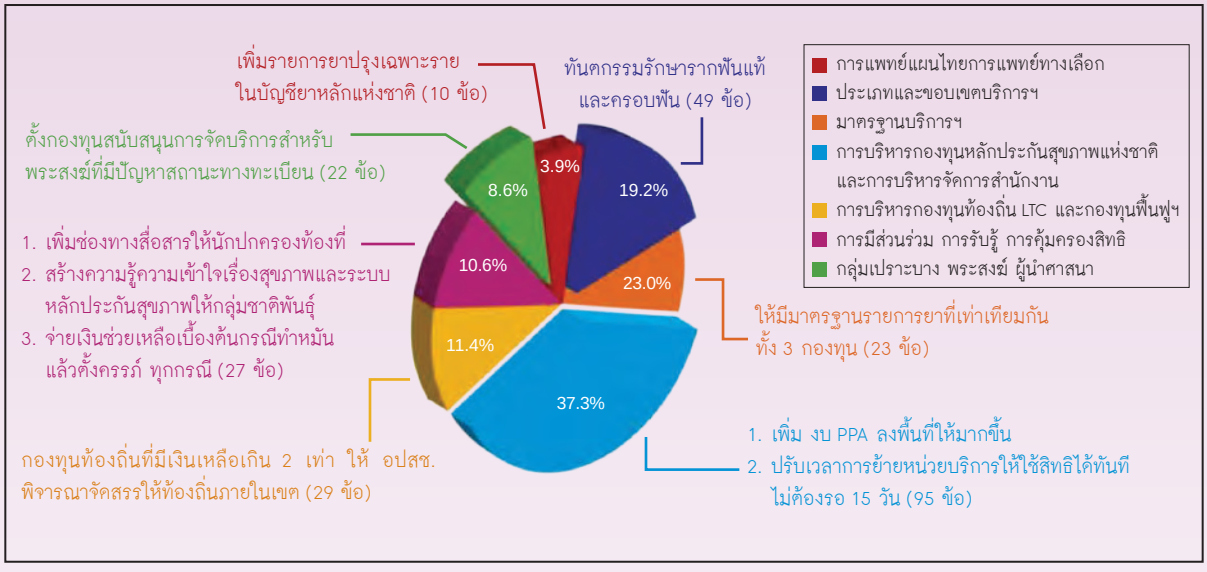

หมายเหตุ: จำนวนรวมทุกแหล่ง ได้แก่ ระดับเขต online และรับเพิ่มในวันที่ 15-16 ส.ค. 62

6.2 การใช้เงินคงเหลือรายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม สิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น (อปท.)

คณะกรรมการได้มีการอนุมัติให้นำเงินรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม ที่เป็นงบประมาณคงเหลือส่วนของค่ารักษาพยาบาลของพนักงานหรือลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคคลในครอบครัว มาใช้จ่ายสมทบเงินในปี 2563 และอนุมัติในหลักการ กรณีการนำเงินจากรายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม ที่เป็นงบประมาณคงเหลือส่วนของค่ารักษาพยาบาลของพนักงานหรือลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคคลในครอบครัว มาใช้จ่ายสมทบกับเงินปีถัด ๆ ไป

7. แผนงาน Board relation

เพื่อสนับสนุนการใช้ศักยภาพและความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ (Building and Strengthening Capacity) และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ผ่านรูปแบบกิจกรรมการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความเห็น (Policy Dialogue) ในประเด็น Universal Healthcare Coverage in the New Era of Disruptive Technologies เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการขับเคลื่อนระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และระบบที่เกี่ยวข้องในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive Technology)

2. ผลงานคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (Health Service Standard and Quality Control Board Implementation)

ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50(1) - (10) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ รวมทั้งกำกับดูแลการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ารับบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นฝ่ายเลขานุการ ผลการดำเนินงานที่สำคัญสรุปพอสังเขปดังนี้

1. การควบคุม กำกับ และส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ

1.1 การกำกับคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุข

คกก.ควบคุมฯ จัดให้มีกลไกการกำกับคุณภาพและมาตรฐานบริการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน 2 คณะ ตามคำสั่งคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ที่ 4/2559 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2559 ทำหน้าที่สอบสวนเรื่องที่ได้รับมอบหมายจาก คกก.ควบคุมฯ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และข้อพิจารณา และเสนอพร้อมความเห็นต่อ คกก.ควบคุมฯ ในประเด็นที่พบว่าหน่วยบริการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขที่กำหนด (มาตรา 57) และกรณีที่ผู้รับบริการไม่ได้รับความสะดวกตามสมควรตามสิทธิที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่กำหนด หรือหน่วยบริการเรียกเก็บค่าบริการโดยไม่มีสิทธิที่จะเก็บหรือเรียกเก็บเกินกว่าอัตราที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 59)

ผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนหน่วยบริการของคณะกรรมการสอบสวนพิจารณา ในปีงบประมาณ 2562 (เดือนตุลาคม 2561-กันยายน 2562) จำนวน 160 เรื่อง ที่ประธานกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข มอบให้คำเนินการ

1) กรณีหน่วยบริการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขที่กำหนด (มาตรา 57) จำนวน 99 เรื่อง ดังนี้
   - 1.1) มีคำสั่งเตือนให้หน่วยบริการปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา 58(1) จำนวน 22 เรื่อง
   - 1.2) ให้ส่งแพทยสภา/สภาวิชาชีพ ตามมาตรา 58(3) จำนวน 1 เรื่อง
   - 1.3) ยกข้อร้องเรียน จำนวน 20 เรื่อง
   - 1.4) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาสอบสวน จำนวน 56 เรื่อง
2) กรณีผู้รับบริการร้องเรียนว่าไม่ได้รับความสะดวกตามสมควรหรือตามสิทธิที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้จากหน่วยบริการ หรือหน่วยบริการเรียกเก็บค่าบริการโดยไม่มีสิทธิจะเรียกเก็บหรือเรียกเก็บเกินกว่าอัตราที่กำหนด (มาตรา 59) จำนวน 61 เรื่อง

2.1) มีคำสั่งให้หน่วยบริการคืนเงินที่ไม่มีสิทธิเรียกเก็บ จำนวน 34 เรื่อง
2.2) ผู้ร้องเรียนขอยุติเรื่อง จำนวน 3 เรื่อง
2.3) มอบสำนักงาน/ส่งเรื่องคืน จำนวน 2 เรื่อง
2.4) ยกข้อร้องเรียน จำนวน 4 เรื่อง
2.5) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาสอบสวน จำนวน 18 เรื่อง

1.2 การกำหนดมาตรการควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ

1) การกำหนดมาตรการและแนวทางการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ได้แก่
1.1) แนวทางการเลือกรับการรักษาด้วยยานอกบัญชียาหลักแห่งชาติที่ไม่อยู่ในกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
1.2) แนวทางปฏิบัติการให้บริการทันตกรรมในผู้ป่วยที่มีภาวะติดแข็ง
1.3) แนวทางปฏิบัติการใช้ยา Diclofenac ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
2) กำกับติดตามคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการในบริการหรือโรคที่สำคัญ จำนวน 4 กลุ่มโรค/บริการ ดังนี้ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง บริการสูติกรรมและการฝากครรภ์คุณภาพ และวัณโรค และการกำกับติดตามคุณภาพบริการอื่น ๆ ได้แก่ โครงการผ่าตัดต้อกระจกในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นต้น
3) ข้อเสนอเพื่อการควบคุมกำกับคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ
3.1) ข้อเสนอจากประเด็นคุณภาพการให้บริการสาธารณสุข ได้แก่
1) ข้อเสนอแนวทางกรณีรับบริการสาธารณสุขนอกเวลาทำการ
2) ข้อเสนอแนวทางการกำกับและการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการฝากครรภ์ และการผ่าคลอด
3) ข้อเสนอ/แนวทางการบูรณาการ การกำกับคุณภาพมาตรฐานกับยุทธศาสตร์ความปลอดภัยของผู้ป่วย และบุคลากรสาธารณสุข (Patient and Personnel Safety: 2P safety)
3.2) ข้อเสนอการกำกับคุณภาพจากผลการตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
3.3) ข้อเสนอต่อผลการรับฟังความคิดเห็นทั่วไปจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ผู้ให้บริการและองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง ต่อการดำเนินงานระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562
3.4) การกำกับติดตามผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอต่อการบริหารงบบริการจ่ายตามคุณภาพผลงานบริการ (Quality Outcome Framework: QOF) ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด
3.5) การปรับปรุงกฎหมายหรือประกาศเพื่อการกำกับคุณภาพและมาตรฐาน ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานระดับเขตพื้นที่ พ.ศ. 2562
4) พัฒนามาตรฐานการดำเนินงาน และศักยภาพคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานระดับเขตพื้นที่ คณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นระดับจังหวัด และกลไก

ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และการกำกับติดตามผลการดำเนินงานของกลไกการควบคุมกำกับคุณภาพระดับเขตพื้นที่ ดังนี้

4.1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบูรณาการแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานกำกับคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะอนุกรรมการในระดับเขตพื้นที่ ระหว่างผู้บริการและผู้ปฏิบัติงาน

4.2) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และรับทราบมุมมองให้กับคณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นระดับจังหวัด และฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 4 ภาค ความเห็นการพิจารณาอุทธรณ์คำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อการแก้ไขและพัฒนาแนวทางการพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น

5) การตรวจเยี่ยมหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ คกก.ควบคุมฯ ตรวจเยี่ยมหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ จำนวน 2 เขตพื้นที่ ได้แก่ สปสช.เขต 6 ระยองในจังหวัดสระแก้ว และปราจีนบุรี และสปสช.เขต 8 อุดรธานี ในจังหวัดสกลนครและนครพนม เพื่อติดตามกำกับและรับทราบปัญหาอุปสรรคการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ และการควบคุมกำกับคุณภาพมาตรฐานและคุ้มครองสิทธิในระดับพื้นที่ และจัดทำรายงานข้อเสนอต่อคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พร้อมแจ้งหน่วยบริการและคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขระดับเขตพื้นที่เพื่อปรับปรุงแก้ไขและติดตามประเมินผลในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานต่อไป

2. ข้อเสนอแนวทางการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และการสอบสวนหน่วยบริการ

ข้อเสนอแนวทางการพิจารณาคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นและการสอบสวนหน่วยบริการ

1) แนวทางการพิจารณาวันที่ทราบความเสียหาย กรณีความเสียหายยังมีการรักษาต่อเนื่อง (ยังไม่สิ้นสุดการรักษา)

2) แนวทางการพิจารณาความเสียหายที่เกิดจากการเปิดเผยความลับข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคล โดยผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในระบบการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ

3) ความเห็นต่อแนวทางการพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีทำหมันแล้วตั้งครรภ์

4) แนวทางการลดความล่าช้าของกระบวนการสอบสวนหน่วยบริการ

5) ข้อเสนอจากผลการประชุมสัมมนาคณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นระดับจังหวัด 4 ภาค

6) ข้อเสนอจากรายงานผลคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

3. การคุ้มครองสิทธิผู้รับบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

3.1 การพัฒนาช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนและเสริมศักยภาพหน่วยรับเรื่องร้องเรียน

1) เสริมศักยภาพของหน่วยรับเรื่องร้องเรียน เช่น จัดทำคู่มือและแนวทางการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนเป็นแนวปฏิบัติของหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน และแนวทางการพัฒนาศักยภาพศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
2) พัฒนาช่องทางและรูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนรับรู้สิทธิ และเข้าถึงสิทธิ ให้ความช่วยเหลือประชาชนเชิงรับและเชิงรุกระดับพื้นที่และระดับประเทศ
3) มีองค์กรต้นแบบในการคุ้มครองสิทธิ ได้แก่ หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพและการบริหารจัดการความขัดแย้งในหน่วยบริการดีเด่นระดับประเทศ

3.2 ข้อเสนอเพื่อการคุ้มครองสิทธิผู้รับบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1) การขับเคลื่อนการคุ้มครองสิทธิประชาชนจากข้อเสนอผ่านเวทีรับฟังความคิดเห็น เช่น การลดอัตราค่าบริการโทรศัพท์สายด่วน สปสช. 1330 ช่องทางสื่อสารสำหรับคนพิการทางการได้ยิน (TTRS)
2) ข้อเสนอจากรายงานผลการคุ้มครองสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

3.3 ขึ้นทะเบียนและยกเลิกการเป็นหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน

1) อนุมัติการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จำนวน 25 แห่ง
2) ยกเลิกการเป็นหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จำนวน 5 แห่ง

3.4 ปรับปรุงประกาศและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน คือ แนวทางการดำเนินการกรณีหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียนมีพฤติการณ์เรียกเก็บค่าดำเนินการในการยื่นขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4. เสนอความเห็นประกอบการจัดทำคำขอรับงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

4.1 การพัฒนากลุ่มวินิจฉัยโรคร่วมไทย (TDRG: Thai Diagnosis Related Groups) version 6 เพื่อประกอบการวางหลักเกณฑ์ กำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2563

4.2 ข้อเสนองบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562 และกรอบภาระงบประมาณปีงบประมาณ 2563

ตามมาตรา 39 วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำคำของบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยพิจารณาประกอบกับรายงานความเห็นของ คกก.ควบคุมฯ มีความเห็นเพิ่มเติมเพื่อประกอบการจัดทำคำของบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1) ทบทวนขอบเขต นิยามกลุ่มเป้าหมายบริการ ได้แก่ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (PrEP)
2) เตรียมจัดทำคำของบประมาณรองรับบริการที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
3) การนำกลุ่มวินิจฉัยโรคร่วมไทย (TDRG: Thai Diagnosis Related Groups) version 6 มาประกอบการพิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้เหมาะสม

4) การรวบรวมข้อมูลที่นำมาพิจารณาการกำหนดค่าใช้จ่ายจากทุกแหล่ง เพื่อให้การคำนวณมีความครบถ้วน ถูกต้อง

5) ควรมีมาตรการในการเฝ้าระวังระหว่างปีงบประมาณ เพื่อป้องกันไม่ให้กระทบกับการให้บริการของหน่วยบริการ

5. การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องเรียนของผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และวิธีการพิจารณาเรื่องร้องเรียน รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และกำหนดหน่วยรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนสามารถเสนอเรื่องร้องเรียนได้โดยสะดวกและเป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน

5.1 การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา 57 และ 59

ตามมาตรา 50(5) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 กำหนดให้คกก.ควบคุมฯ มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องเรียนของผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และกำหนดหน่วยรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนสามารถเสนอเรื่องร้องเรียนได้โดยสะดวกและเป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ปัจจุบันมีหน่วยรับเรื่องร้องเรียน ที่ดำเนินงานตามมาตรา 50(5) ได้แก่ 1) สายด่วน สปสช. 1330 2) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตทุกเขต และ 3) หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน และช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนอื่น ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด ศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ และศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน ได้รับแจ้งเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 57 และมาตรา 59 ผ่านช่องทางต่าง ๆ (ตารางที่ 17)

ตาราง 17 **จำนวนเรื่องร้องเรียน จำแนกตามประเด็นการร้องเรียน ปีงบประมาณ 2562 (Number of complaints serviced classified by according to UCS Act. and channels for receiving complaints in Fiscal Year 2019)**

หน่วย: เรื่อง

ประเด็นที่ร้องเรียน	ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน					รวม
	สายด่วน 1330	สปสช. สาขาเขต	หน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน	สสจ.	ศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ	
1. มาตรฐานการให้บริการสาธารณสุข	172	1	-	-	-	173
2. ไม่ได้รับความสะดวกตามสมควร	1,829	10	38	-	99	1,976
3. ถูกเรียกเก็บเงินโดยไม่มีสิทธิเรียกเก็บ	1,073	6	18	-	5	1,102
4. ไม่ได้รับบริการตามสิทธิที่กำหนด	1,973	8	14	-	2	1,997
รวม	**5,047**	**25**	**70**	**-**	**106**	**5,248**

5.2 การดำเนินการเกี่ยวกับหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียนตามมาตรา 50(5) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ปัจจุบันมีหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 129 แห่ง ใน 75 จังหวัด (ตารางที่ 18)

ตาราง 18 **จำนวนหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียนที่ขึ้นทะเบียน ปีงบประมาณ 2552 - 2562 (Number of other complaint units with independent of the respondent in Fiscal Year 2009-2019)**

หน่วย: แห่ง

ปีงบประมาณ	จำนวนหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นฯ		รวม
	ขอขึ้นทะเบียน	ยกเลิก	
2552	1	-	1
2553	16	-	17
2554	24	-	41
2555	2	-	43
2556	10	-	53
2557	28	-	81
2558	25	-	106
2559	9	2	113
2560	1	-	114
2561	8	-	122
2562	10	3	129
รวม	**134**	**5**	**129**

หมายเหตุ 1. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
2. ปัจจุบันมีหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นฯ ครอบคลุม 75 จังหวัด

เมื่อจำแนกหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน 129 แห่ง ตามประเภทของหน่วยงานที่ดำเนินการพบว่าเป็นศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนมากที่สุด จำนวน 110 แห่ง รองลงมาได้แก่ กลุ่มเครือข่ายองค์กรเอกชน จำนวน 14 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 5 แห่ง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคี โดยเฉพาะภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการคุ้มครองสิทธิให้กับประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการบริการ มีการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ โดยมีการรับเรื่องร้องเรียน บันทึกเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับข้อมูลการร้องเรียน สถานการณ์การรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน (ตารางที่ 19)

ตาราง 19 **จำนวนการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ จากหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ปีงบประมาณ 2562 (Number of complaints and petition serviced from other complaint units with independent of the respondent in Fiscal Year 2019)**

ประเภท	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
1. มาตรฐานการให้บริการสาธารณสุข (มาตรา 57)	20	12.90
2. ไม่ได้รับความสะดวกตามสมควร (มาตรา 59)	52	33.55
3. ถูกเรียกเก็บเงินโดยไม่มีสิทธิเรียกเก็บ (มาตรา 59)	24	15.48
4. ไม่ได้รับบริการตามสิทธิที่กำหนด (มาตรา 59)	11	7.10
5. กรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล (มาตรา 41)	48	30.97
รวมทั้งสิ้น	**155**	**100.00**

หมายเหตุ: เรื่องการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น สอบถาม ให้คำปรึกษาแนะนำ จำนวน 969 เรื่อง ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

6. การพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล (ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545)

คกก.ควบคุมฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ผลการวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามคำสั่งคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขที่ 1/2559 ลงวันที่ 11 เมษายน 2559 มีหน้าที่คำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ผลการวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งในระดับจังหวัดมีมติให้คณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นระดับจังหวัดชุดเดิมสมัยวาระที่ 3 ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อ และต่อมาในเดือนตุลาคม 2559 ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นระดับจังหวัดให้ปฏิบัติหน้าที่แทนคณะอนุกรรมการชุดเดิมที่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง (ตารางที่ 20)

ตาราง 20 **จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาล จำแนกตามผลการพิจารณา ปีงบประมาณ 2547 - 2562 (Number of harmed patients and liability compensation in Fiscal Year 2004-2019)**

หน่วย: คน

ปีงบประมาณ	คำร้องทั้งหมด	ไม่เข้าเกณฑ์	เข้าเกณฑ์				อุทธรณ์	จำนวนเงิน (บาท)
			รวม	เสียชีวิต (ประเภท 1)	พิการ (ประเภท 2)	บาดเจ็บ (ประเภท 3)		
2547	99	26	73	49	11	13	12	4,865,000
2548	221	43	178	113	29	36	32	12,815,000
2549	443	72	371	215	71	85	60	36,653,500
2550	511	78	433	239	74	120	59	52,177,535

หน่วย: คน

ปีงบประมาณ	ผู้ร้องทั้งหมด	ไม่เข้าเกณฑ์	เข้าเกณฑ์				อุทธรณ์	จำนวนเงิน (บาท)
			รวม	เสียชีวิต (ประเภท 1)	พิการ (ประเภท 2)	บาดเจ็บ (ประเภท 3)		
2551	658	108	550	303	73	174	74	64,858,148
2552	810	150	660	344	97	219	67	73,223,000
2553	876	172	704	361	139	204	72	81,920,000
2554	965	182	783	401	141	241	114	92,206,330
2555	951	117	834	401	140	293	88	98,527,000
2556	1,182	187	995	533	125	337	98	191,575,300
2557	1,112	181	931	478	116	337	112	218,439,200
2558	1,045	221	824	442	105	277	82	202,929,300
2559	1,069	184	885	457	118	310	102	212,952,000
2560	1,108	201	907	461	99	347	96	222,026,900
2561	1,158	231	927	415	110	402	142	202,156,100
2562	1,188	218	970	466	126	378	153	228,013,900
รวม	**13,396**	**2,371**	**11,025**	**5,678**	**1,574**	**3,773**	**1,363**	**1,995,338,213**

ในปีงบประมาณ 2562 มีคำร้องที่ยื่นขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำนวนทั้งสิ้น 1,188 คน เข้าเกณฑ์การพิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำนวน 970 คน (คิดเป็นร้อยละ 81.65) ขอยื่นอุทธรณ์ผลการพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง จำนวน 153 คน โดยขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นที่แผนกสูติกรรมมากที่สุด (398 คน) ในหน่วยบริการประเภทโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด (592 คน) (แผนภาพที่ 38 และแผนภาพที่ 39)

แผนภาพ 38 **จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำแนกตามแผนกที่เข้ารับบริการ ปีงบประมาณ 2562 (Number of harmed patients with liability compensation classified by serviced departments in Fiscal 2019)**

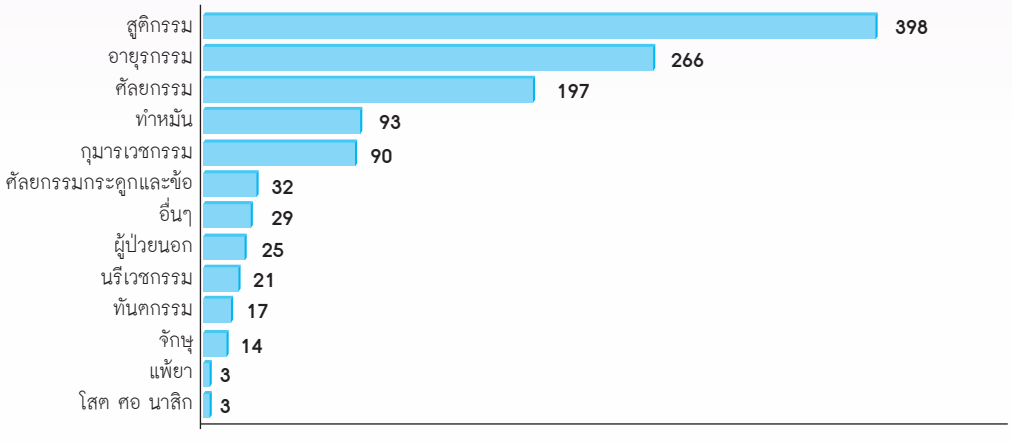

แผนภาพ 39 จำนวนคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น จำแนกตามประเภทหน่วยบริการ ปีงบประมาณ 2562
(Number of harmed patients with liability compensation classified by type of hospitals in Fiscal Year 2019)

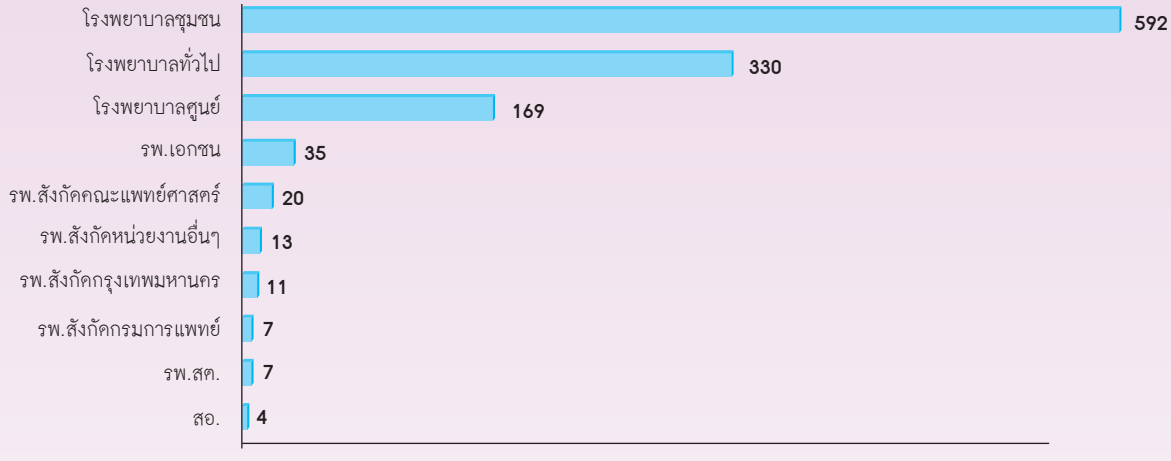

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 หรือกฎหมายอื่นกำหนด

7.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติภารกิจร่วมกันและการสร้างความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบ (Commission and Accountability) ต่อการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเวทีถกแถลงประเด็นเชิงนโยบาย (Policy Dialogue) ในประเด็น "ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) กับการขับเคลื่อนระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ" และประเด็น "Universal Healthcare Coverage in the New Era of Disruptive Technologies"

7.2 การแลกเปลี่ยนด้านหลักประกันสุขภาพทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ UHC Day: หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า: การลงทุนด้านสุขภาพ และในการประชุมวิชาการนานาชาติ (Prince Mahidol Award Conference: PMAC 2019: The Political Economy of NCDs A Whole of Society Approach)

7.3 ให้ข้อเสนอต่อแนวทางการคัดเลือกคณะอนุกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานระดับเขตพื้นที่ในสมัยวาระถัดไป

ภาคผนวก
(Annex)

รายนามคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
Members of the National Health Security Board

ประธาน

1)
ศ.คลินิกเกียรติคุณ
นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุข
(ถึง ก.ค.62)

นายอนุทิน ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุข
(ส.ค.62-ปัจจุบัน)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการแพทย์แผนไทย

3) ศ.เกียรติคุณ
พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านประกันสุขภาพ

4) ผศ.ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านสังคมศาสตร์

5) นพ.เจษฎา โชคคำรงสุข
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการแพทย์
และสาธารณสุข

6) ดร.ดวงตา ตันโช
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการเงินการคลัง

7) พลเอก เอกจิต ช่างหล่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการแพทย์ทางเลือก

8) นางสมศรี วัฒนไพศาล
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านกฎหมาย

ปลัดกระทรวง และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

9) นพ.สุขุม กาญจนพิมาย
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

11) นายอนันต์ชัย อุทัยพัฒนาชีพ
ผู้แทนปลัดกระทรวงแรงงาน

13) นายอำนาจ วิชยานุวัติ
ผู้แทนปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ

15)
นางสาวพัทยา เชิงสะอาด
ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์
(ถึง 2 ก.ย. 62)

นางวันเพ็ญ นิโครวนจำรัส
ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์
(ต.ค. 62-ปัจจุบัน)

10) นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม
ผู้แทนปลัดกระทรวง
มหาดไทย

12) พลตรี พจน์ เอมพันธุ์
ผู้แทนปลัดกระทรวง
กลาโหม

14) นายนรินทร์ กัลยาณมิตร
ผู้แทนปลัดกระทรวง
การคลัง

16)
นายภูมิรักษ์ ชมแสง
ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(ถึง 2 ก.ย. 62)

นายประยงค์ ตั้งเจริญ
ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(ต.ค. 62-ปัจจุบัน)

ผู้แทนผู้ประกอบอาชีพด้านสาธารณสุข

17) รศ.พญ.ประสบศรี อึ้งถาวร
ผู้แทนแพทยสภา

19)
ศ.พิเศษ พลโท
พิศาล เทพสิทธา
ผู้แทนทันตแพทยสภา
(ถึง ก.ค.62)

ทพญ.ปิยะดา ประเสริฐสม
ผู้แทนทันตแพทยสภา
(มิ.ย. 62-ปัจจุบัน)

18) รศ.ดร.ภญ.จิราพร ลิ้มปานานนท์
ผู้แทนสภาเภสัชกรรม

20) รศ.ดร.ทัศนา บุญทอง
ผู้แทนสภาการพยาบาล

21) นพ.ไพบูลย์ เอกแสงศรี
ผู้แทนสมาคม
โรงพยาบาลเอกชน

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

22) พญ.วันทนีย์ วัฒนะ
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

23) นพ.ศราวุธ สันตินันตรักษ์
ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด

24) นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม
ผู้แทนเทศบาล

25) นายสุรกิจ สุวรรณแกม
ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้แทนองค์กรเอกชน

26) นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ
ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านผู้สูงอายุ

27) นส.กรรณิการ์ กิจติเวชกุล
ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านชุมชนแออัด

28) นส.สารี อ๋องสมหวัง
ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านเกษตรกร

29) นางสุนทรี เซ่งกิ่ง
ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านผู้ใช้แรงงาน

30) ผศ.ยุพดี ศิริสินสุข
ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวีฯ

นพ.ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา
เลขาธิการ สปสช.
(เลขานุการคณะกรรมการฯ)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
(Duties and Authorities of the National Health Security Board)

1. กำหนดมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ และกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ
2. ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
3. กำหนดประเภทและขอบเขตการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต และอัตราค่าบริการสาธารณสุขตามมาตรา 5
4. กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุน
5. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการถอดถอนเลขาธิการตามมาตรา 31 และกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการตามมาตรา 32
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการรักษาเงินกองทุน รวมทั้งการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา 40
7. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลโดยหาผู้กระทำผิดมิได้หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ผู้รับบริการไม่ได้รับค่าเสียหายในระยะเวลาอันสมควรตามมาตรา 41
8. สนับสนุนและประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่ตามมาตรา 47
9. สนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการแสวงหาผลกำไร ดำเนินการและบริหารจัดการเงินทุนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้แก่บุคคลในพื้นที่ตามมาตรา 47
10. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
11. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงโทษปรับทางปกครองและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน
12. จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะกรรมการ แล้วรายงานต่อรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเป็นประจำทุกปีภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ
13. จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นทั่วไปจากผู้ให้บริการ และผู้รับบริการเป็นประจำทุกปี
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

รายนามคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
Members of the Health Service Standard and Quality Control Board

ประธาน

1) นพ.ชาตรี บานชื่น
ประธานกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน
(ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาอื่น)

อธิบดีกรมการแพทย์ เลขาธิการ อย. ประธาน สรพ. ผอ.ประกอบโรคศิลปะ

2) นพ.จินดา โรจนเมธินทร์
ผู้แทนอธิบดีกรมการแพทย์

3) นพ.ไพศาล คั่นคุ้ม
เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

4) นพ.ธีรพล โตพันธานนท์
ประธานสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล

5) นางนลินา ตันตินิรามัย
(รักษาการ) ผู้อำนวยการสำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ

ผู้แทนสภาวิชาชีพ สมาคม

6) นพ.อำนาจ กุสลานันท์
ผู้แทนแพทยสภา

7) รศ.พรจันทร์ สุวรรณชาต
ผู้แทนสภาการพยาบาล

8) ทพ.สุรัตน์ ลีนะศิริมากุล
ผู้แทนทันตแพทยสภา

9) ภก.จิระ วิภาสวงศ์
ผู้แทนสภาเภสัชกรรม

10) ว่าที่พันตรีสมบัติ วงศ์กำแหง
ผู้แทนสภาทนายความ

11) นพ.เอื้อชาติ กาญจนพิทักษ์
ผู้แทนโรงพยาบาลเอกชน

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12) นายธีระกิจ หวังมุทิตากุล
ผู้แทนเทศบาล

13) นายวรวิทย์ บุรณศิริ
ผู้แทนองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด

14) นายประดิษฐ์ จันทร์แจ่มใส
ผู้แทนองค์การ
บริหารส่วนตำบล

15) นายสนธยา คุณปลื้ม
ผู้แทนองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น
(พัทยา)

ผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพ

16) ดร.ราศรี ลีนะกุล
ผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพ
การพยาบาล
และการผดุงครรภ์

17) ทพ.กมล เศรษฐ์ชัยยันต์
ผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพ
ทันตกรรม

18) ภก.อภิชาต เพ่งเรืองโรจนชัย
ผู้แทนผู้ประกอบวิชาชีพ
เภสัชกรรม

ผู้แทนราชวิทยาลัยแพทย์เฉพาะทาง

19) พล.อ.ท.การุณ เก่งสกุล
ผู้แทนราชวิทยาลัย
สูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย

20) รศ.นพ.วัชรพงศ์ พุทธิสวัสดิ์
ผู้แทนราชวิทยาลัย
ศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

21) ศ.นพ.อมร ลีลารัศมี
ผู้แทนราชวิทยาลัย
อายุรแพทย์
แห่งประเทศไทย

22) ศ.เกียรติคุณ
ดร.นพ.สมศักดิ์ โล่เลขา
ผู้แทนราชวิทยาลัยกุมาร
แพทย์แห่งประเทศไทย

ผู้แทนผู้ประกอบโรคศิลปะ

23) นางสมใจ ลือวิเศษไพบูลย์
ผู้แทนผู้ประกอบโรคศิลปะ
สาขากายภาพบำบัด

24) นางศิริรัตน์ ลิกานนท์สกุล
ผู้แทนผู้ประกอบโรคศิลปะ
สาขาเทคนิคการแพทย์

25) นางพรรณี หรุ่นโพธิ์
ผู้แทนผู้ประกอบโรคศิลปะ
สาขารังสีเทคนิค

ผู้แทนองค์กรเอกชน

26) นางสุภาพร ถิ่นวัฒนากูล
ผู้แทนองค์กรเอกชน
(งานด้านเด็กหรือเยาวชน)

27) รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล
ผู้แทนองค์กรเอกชน
(งานด้านสตรี)

28) นพ.วิชัย โชควิวัฒน
ผู้แทนองค์กรเอกชน
(งานด้านผู้สูงอายุ)

29) นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
ผู้แทนองค์กรเอกชน
(งานด้านโรคเรื้อรัง)

30) นายวิวัฒน์ ตามี่
ผู้แทนองค์กรเอกชน
(งานด้านชนกลุ่มน้อย)

ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา

31) ผศ.พญ.สายพิณ หัตถีรัตน์
ผู้ทรงคุณวุฒิ
สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

32) นพ.พงศธร เนตราคม
ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาจิตเวช

33) นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ
ผู้ทรงคุณวุฒิสาขา
การแพทย์แผนไทย

34) นายจิรวุสฐ์ สุขได้พึ่ง
ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาอื่น

35) ศ.นพ.ภิเศก ลุมพิกานนท์
ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาอื่น

36) นพ.สุพรรณ ศรีธรรมมา
ที่ปรึกษา

37) นพ.ปัญญา กีรติหัตถยากร
ที่ปรึกษา

นพ.ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา
เลขาธิการ สปสช.
(เลขานุการคณะกรรมการฯ)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข
(Duties and Authorities of the Health Service Standard and Quality Control Board)

มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการตามมาตรา 45
2. กำกับดูแลการให้บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ในกรณีที่หน่วยบริการนั้น ๆ มีการให้บริการในส่วนที่สูงกว่าบริการสาธารณสุขตามมาตรา 5
3. กำหนดมาตรการควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ
4. เสนอแนะอัตราราคากลางของโรคทุกโรคต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการวางหลักเกณฑ์กำหนดค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการตามมาตรา 46
5. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร้องเรียนของผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และวิธีพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิจากการใช้บริการ และกำหนดหน่วยรับเรื่องร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนสามารถเสนอเรื่องร้องเรียนได้โดยสะดวกและเป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน
6. รายงานผลการตรวจตราและการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการต่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งแจ้งหน่วยบริการและหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อปรับปรุงแก้ไขและติดตามประเมินผลในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐาน
7. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจตราและการควบคุมกำกับหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการ
8. จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลโดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ผู้รับบริการไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
9. สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการเข้ารับบริการสาธารณสุข
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

สำเนาคู่ฉบับ

สปสช. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

๑๒๐ หมู่ ๓ ชั้น ๒-๔ อาคารรัฐประศาสนภักดี " ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ "
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๓ ๕๐๐๐ โทรสาร ๐๒ ๑๔๓ ๙๗๓๐

ที่ สปสช. ๒.๑๗/๑๖๕๒

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
๒. งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
๓. งบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
๔. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
๕. หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
๖. รายงานฐานะการเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

ตามระเบียบคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๔ (๓) กำหนดให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำงบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนเสนอต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบรับรองแล้วเสนอต่อคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เรื่อง มาตรฐานการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การบัญชี การรายงานทางการเงิน และการตรวจสอบภายในของทุนหมุนเวียน ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการบริหารจัดทำรายงานทางการเงินของทุนหมุนเวียนส่งผู้สอบบัญชีภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในการนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงขอส่งรายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
26 พ.ย. 2562

สำนักการเงินและบัญชีกองทุน
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๔๐๕๔ / ๐๘๔ ๗๐๐๑๖๖๒
โทรสาร ๐ ๒๑๔๑ ๙๗๓๐
ผู้รับผิดชอบ : นางสาวปนิตา กริ่มใจ / นางกิ่งไผ่ จันทร์อยู่

FM-401 04-040

ร่าง.....
พิมพ์.....
ตรวจ.....
ฉบับที่ 03
วันที่ 15 กรกฎาคม 2558

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	18,060,107,454.05	14,394,190,258.03
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	376,393,306.26	437,132,081.17
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	7	9,938,557.90	11,976,634.30
รายได้ค้างรับ	8	3,059,565.36	2,710,955.76
เงินลงทุนระยะสั้น-เงินฝากประจำ 6 เดือน	9	509,435,771.10	503,627,405.88
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**18,958,934,654.67**	**15,349,637,335.14**
รวมสินทรัพย์		**18,958,934,654.67**	**15,349,637,335.14**
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	14,309,100,467.10	12,678,078,357.61
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย		-	149,626,872.50
เงินรับฝาก	11	9,776,781.97	36,471,769.93
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	12	37,663,281.70	31,615,973.70
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	13	24,014,285.38	15,781,419.67
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**14,380,554,816.15**	**12,911,574,393.41**
รวมหนี้สิน		**14,380,554,816.15**	**12,911,574,393.41**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**4,578,379,838.52**	**2,438,062,941.73**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุนรับโอนตามมาตรา 69	14	419,483,824.03	419,483,824.03
รายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	15	4,158,896,014.49	2,018,579,117.70
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**4,578,379,838.52**	**2,438,062,941.73**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....
(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

ลงชื่อ.....
(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	16.1	134,269,129,200.00	126,533,131,100.00
รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	16.2	-	4,186,127,200.00
รายได้จาก อปท. ม.39 (2)	16.3	7,619,929,000.00	8,886,927,900.00
รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน		304,128,853.15	251,938,190.10
รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน		-	1,556,589.50
รายได้ดอกเบี้ย		138,419,641.34	119,938,618.34
รายได้อื่น		17,286,705.74	173,985,827.18
รวมรายได้		142,348,893,400.23	140,153,605,425.12
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข UC	17.1	133,802,276,353.04	128,638,928,547.47
ค่าใช้จ่ายงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	17.2	-	4,186,127,200.00
ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของ อปท.	17.3	6,460,796,706.00	6,210,210,118.90
รวมค่าใช้จ่าย		140,263,073,059.04	139,035,265,866.37
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		2,085,820,341.19	1,118,339,558.75

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....
(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

ลงชื่อ.....
(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	2562	2561
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย	2,085,820,341.19	1,118,339,558.75
รายการปรับกระทบยอดเป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	60,738,774.91	579,822,282.24
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	2,038,076.40	35,840.15
สินค้าคงเหลือ	-	1,720,650,542.56
รายได้ค้างรับ	(348,609.60)	872,842.48
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	1,631,022,109.49	676,641,430.07
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย	(149,626,872.50)	(434,310,832.92)
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สปส.	(26,694,987.96)	(27,589,145.05)
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	6,047,308.00	6,903,809.30
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8,232,865.71	3,780,404.93
ผลสะสมจากการปรับปรุงบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	54,496,555.60	101,899,980.86
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	**3,671,725,561.24**	**3,747,046,713.37**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจากการลงทุน		
เงินลงทุนระยะสั้น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(5,808,365.22)	(5,742,140.77)
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมการลงทุน	**(5,808,365.22)**	**(5,742,140.77)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	**3,665,917,196.02**	**3,741,304,572.60**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	**14,394,190,258.03**	**10,652,885,685.43**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายงวด	**18,060,107,454.05**	**14,394,190,258.03**

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	ทุน	รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่นของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 - ตามที่รายงานไว้เดิม	419,483,824.03	798,339,578.09	-	1,217,823,402.12
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	101,899,980.86	-	101,899,980.86
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 - หลังการปรับปรุง	419,483,824.03	900,239,558.95	-	1,319,723,382.98
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2561				
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	1,118,339,558.75	-	1,118,339,558.75
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561	419,483,824.03	2,018,579,117.70	-	2,438,062,941.73
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - ตามที่รายงานไว้เดิม	419,483,824.03	2,018,579,117.70	-	2,438,062,941.73
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	54,496,555.60	-	54,496,555.60
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - หลังการปรับปรุง	419,483,824.03	2,073,075,673.30	-	2,492,559,497.33
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2562				
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	2,085,820,341.19	-	2,085,820,341.19
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	419,483,824.03	4,158,896,014.49	-	4,578,379,838.52

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุน ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามมาตรา 39 ระบุว่า กองทุนประกอบด้วย

1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2) เงินที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
3) เงินที่ได้รับจากการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้
4) เงินค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้
5) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
7) เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่กองทุนได้รับมาในกิจการของกองทุน
8) เงินสมทบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี "ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550" ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 และมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 13 แห่ง

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีหน้าที่บริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ในการบริหารกองทุน โดยสำนักงานได้รับโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิด รวมถึงเงินงบประมาณปี 2546 ของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติฯ และเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ ตามนัยมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562 ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ จำนวน 7 รายการ ดังนี้

	รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1.	บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	
	1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการทางการแพทย์ต่างๆ	119,130.2652
	1.2 ค่าแรงของหน่วยบริการของรัฐในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	47,314.9645
2.	บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046.3150
3.	บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281.7960
4.	บริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135.0250
5.	ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1,490.2880
6.	ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916.8000
7.	ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว	268.6400
	รวมทั้งสิ้น	**181,584.0937**
	รวมกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ไม่รวมเงินเดือนหน่วยบริการภาครัฐ)	**134,269.1292**

1) บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว เป็นงบประมาณสำหรับการบริการตามสิทธิประโยชน์ฯ ด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก/ผู้ป่วยใน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การบริการกรณีเฉพาะ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การบริการการแพทย์แผนไทย ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว ในอัตราเหมาจ่าย 3,426.56 บาท ต่อผู้มีสิทธิตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิ จำนวน 48.5750 ล้านคน โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 119,130.2652 ล้านบาท ตามประเภทบริการต่าง ๆ ดังนี้

	ประเภทบริการ	จำนวนบาท/ผู้มีสิทธิ
1.	บริการผู้ป่วยนอกทั่วไป	1,179.34
2.	บริการผู้ป่วยในทั่วไป	1,294.94
3.	บริการกรณีเฉพาะ	357.50
4.	บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	431.43
5.	บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์	16.13
6.	บริการการแพทย์แผนไทย	11.61
7.	ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	128.69
8.	เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการและผู้ให้บริการ	4.92
9.	บริการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ	2.00
รวม	**(บาทต่อผู้มีสิทธิ)**	**3,426.56**

หมายเหตุ : ประเภทบริการที่ 4 จำนวนเงินจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน

2) บริการผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการดูแลรักษาโดยครอบคลุมถึงบริการรักษาด้วยยาต้านไวรัสและบริการที่เกี่ยวข้อง บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 3,046.3150 ล้านบาท

3) บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง บริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และบริการผ่าตัดปลูกถ่ายไต โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 8,281.7960 ล้านบาท

4) บริการควบคุม ป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการควบคุมป้องกันเพื่อการเข้าถึงบริการความรุนแรงของโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงให้ได้มาตรฐาน เน้นการควบคุมป้องกันภาวะแทรกซ้อนในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 1 และครอบคลุมบริการดูแลผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มการเข้าถึงบริการให้ได้รับการดูแลต่อเนื่องในชุมชน ซึ่งในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,135.0250 ล้านบาท

5) ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงบประมาณที่เพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการที่จำเป็นต้องให้บริการประชาชนในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นหน่วยบริการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,490.2880 ล้านบาท

6) ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่เชื่อมโยงบริการทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างบ้าน ชุมชน สถานพยาบาล/หน่วยบริการ/ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อย่างเป็นระบบ โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 916.8000 ล้านบาท

7) ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว เป็นค่าบริการเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว เป็นการสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 ข้อ ช.(5) "ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม" โดยจะทำให้เกิดการเข้าถึงบริการระดับปฐมภูมิเพิ่มมากขึ้นทั้งบริการในหน่วยบริการและบริการในชุมชน ในเขตและนอกเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 268.6400 ล้านบาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน และรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค เงินฝากธนาคาร *และรายการเทียบเท่าเงินสด* ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่อง ซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น บัญชีเงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้ระยะสั้น แสดงด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะตั้งขึ้นสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ข้อมูลประวัติการชำระหนี้ และหลักฐานการติดตามลูกหนี้แต่ละราย ร่วมกับการวิเคราะห์อายุลูกหนี้

4.3 เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้น เงินฝากธนาคารประเภทประจำ ซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน

4.4 รายได้ค้างรับ

รายได้ค้างรับ เป็นรายการดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ ซึ่งเกิดรายได้ขึ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงิน ณ วันปิดบัญชี โดยกองทุนจะได้รับเงินเมื่อถึงรอบระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร

4.5 เจ้าหนี้ระยะสั้น

เจ้าหนี้ระยะสั้น เป็นภาระผูกพันที่กองทุนมีต่อหน่วยบริการหรือคู่สัญญา เมื่อได้รับมอบบริการหรือผลงานตามเงื่อนไขการจ่ายเงิน

4.6 ทุน

ทุน รับรู้เมื่อเริ่มตั้งสำนักงาน โดยการโอนทรัพย์สิน สิทธิ และภาระความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามนัย มาตรา 69 แห่ง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณ รับรู้เมื่อได้รับเงินที่ขอเบิกจากกรมบัญชีกลาง ได้แก่

1) รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อจัดสรรให้หน่วยบริการเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการสาธารณสุขของหน่วยบริการ จากกรมบัญชีกลาง

2) รายได้จากงบประมาณ ม.39 (2) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4.8 รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน

รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน เป็นรายการที่กองทุนได้เรียกเงินคืนจากหน่วยบริการหรือคู่สัญญา เนื่องจากไม่สามารถดำเนินงานได้ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ข้อตกลง หนังสือแสดงความจำนง หรือโครงการ ซึ่งจะบันทึกรับรู้เมื่อรายการที่เรียกคืนเงินเป็นข้อมูลของปีงบประมาณก่อน

4.9 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและคู่สัญญาจะบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อมีการทำสัญญา หรือหนังสือแสดงความจำนง หรือข้อตกลง หรือโครงการ

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
1) เงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	17,821,845,430.39	14,113,476,005.02
2) เงินฝากธนาคารกรุงไทย	238,262,023.66	280,714,253.01
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**18,060,107,454.05**	**14,394,190,258.03**

เงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำนวน 18,060,107,454.05 บาท โดยมีเงินรับฝากของสำนักงานประกันสังคม สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของคนพิการสิทธิประกันสังคมที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 17,820,497.45 บาท รวมอยู่ด้วย

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
6.1 ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
1) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	363,121,911.66	424,788,830.50
2) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	9,540,705.33	7,282,334.00
3) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,846,300.00	1,897,378.00
4) ลูกหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	609,700.00	48,000.00
5) ลูกหนี้ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ PCC	141,600.00	-
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	375,260,216.99	434,016,542.50
6.2 ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
1) ลูกหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	281,066.55	2,167,172.48
2) ลูกหนี้ค่าบริการตามมาตรา 12	274,382.00	274,382.00
3) ลูกหนี้ค่าบริการคนพิการสิทธิประกันสังคม	577,640.72	673,984.19
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	1,133,089.27	3,115,538.67
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**376,393,306.26**	**437,132,081.17**

ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข เกิดจากการเรียกคืนเงินค่าบริการทางการแพทย์กรณีตามจ่ายค่าบริการส่งต่อผู้ป่วยนอกรับส่งต่อในและนอกจังหวัด และบริการผู้ป่วยนอกกรณีอุบัติเหตุและเจ็บป่วยฉุกเฉินในจังหวัด ข้ามจังหวัด ในส่วนที่สำนักงานทำหน้าที่หักชำระบัญชีระหว่างกัน (Clearing house) แทนหน่วยบริการประจำ เกิดจากการเรียกคืนเงินจากการจัดสรรเงินค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวให้กับหน่วยบริการภาครัฐนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการเอกชน กรณีที่ได้รับการจัดสรรประมาณการรายรับเบื้องต้นมากกว่ารายรับจากการจัดสรรจริง จึงต้องเรียกคืนเงินในส่วนที่จ่ายเงินเกินไป และจากการเรียกคืนเงินกรณีตรวจสอบพบว่าการให้บริการไม่เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติหรือคุณภาพการรักษา หรือเงื่อนไขบริการที่กำหนด

หมายเหตุ 7 ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน

ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน จำนวน 9,938,557.90 บาท เกิดจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ไปประชุมเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2555 เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและลูกจ้างประจำกรมบัญชีกลาง กองทุนประกันสังคม และกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของระบบการให้บริการเจ็บป่วยฉุกเฉินสำหรับประชาชนทุกสิทธิ โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการเบิกจ่าย (Clearing house) กรณีผู้ป่วยอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉินที่ไปใช้บริการที่หน่วยบริการ สถานพยาบาล โรงพยาบาลที่อยู่นอกระบบของทั้ง 3 กองทุน และ

สำรองจ่ายไปให้กับหน่วยบริการแล้วจึงเรียกเก็บหนี้จากกรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต (UCEP) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560 โดยข้อ 7 กำหนดให้ สถานพยาบาลเรียกเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงตามแนวทางการเรียกเก็บที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และข้อ 8 ให้สำนักงานตรวจสอบความถูกต้อง สรุปค่าใช้จ่ายและแจ้งให้กองทุนของผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลทราบ แล้วให้กองทุนของผู้มีสิทธิจ่ายค่าใช้จ่ายให้สำนักงานเพื่อนำไปจ่ายให้กับหน่วยบริการ โดยกองทุนจะรับรู้รายการเป็นลูกหนี้ไว้ในระบบบัญชีเมื่อมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากกองทุนของผู้มีสิทธิ ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 มียอดลูกหนี้คงเหลือ ดังนี้

1) ลูกหนี้กรมบัญชีกลาง	จำนวน	152,398.50	บาท
2) ลูกหนี้สำนักงานประกันสังคม	จำนวน	3,141,880.25	บาท
3) ลูกหนี้หน่วยงานอื่น ๆ	จำนวน	6,644,279.15	บาท

หมายเหตุ 8 รายได้ค้างรับ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
9.1 เงินฝากออมทรัพย์ ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	451,227.35	154,629.52
9.2 เงินฝากธนาคารกรุงไทย	264,933.46	239,640.17
9.3 เงินฝากประจำ 6 เดือน ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2,343,404.55	2,316,686.07
รวมรายได้ค้างรับ	**3,059,565.36**	**2,710,955.76**

เป็นรายได้ดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารกรุงไทย ซึ่งในปี 2562 อัตราดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 0.40 ดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย อัตราร้อยละ 0.375 และดอกเบี้ยจากเงินฝากประจำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 1.15

หมายเหตุ 9 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินฝากประจำ 6 เดือน ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	509,435,771.10	503,627,405.88
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	**509,435,771.10**	**503,627,405.88**

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

		2562	2561
10.1	เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
1)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	11,448,807,381.19	9,289,489,798.95
2)	เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	1,032,875,223.57	967,979,777.13
3)	เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,354,730,677.85	2,032,771,773.46
4)	เจ้าหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	55,111,264.00	1,322,953.00
5)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	-	75,704,992.00
6)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	124,292,764.40	40,649,500.00
	รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	14,015,817,311.01	12,407,918,794.54
10.2	เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
1)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	-	35,153.50
2)	เจ้าหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	284,666,130.07	258,004,211.64
3)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขคนพิการสิทธิประกันสังคม	8,617,026.02	12,115,667.43
4)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	-	4,530.50
	รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	293,283,156.09	270,159,563.07
	รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	14,309,100,467.10	12,678,078,357.61

เจ้าหนี้ระยะสั้น เกิดจากการเรียกเก็บค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการที่อยู่ในสังกัดนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการภาคเอกชน

หมายเหตุ 11 เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สิทธิประกันสังคม

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินรับฝากค่าใช้จ่ายเพื่อสำหรับคนพิการ สปส.	9,776,781.97	36,471,769.93
รวมเงินรับฝาก	9,776,781.97	36,471,769.93

เงินรับฝากค่าใช้จ่ายเพื่อสำหรับคนพิการสิทธิประกันสังคม เป็นเงินตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 58/2559 เรื่องการรับบริการสาธารณสุขของคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ณ วันที่ 14 กันยายน 2559 และตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ ซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่ไปใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2559 กำหนดให้สำนักงานรับเงินและจ่ายเงินเพื่อการจัดบริการสาธารณสุขให้กับคนพิการที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หมายเหตุ 12 เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	37,663,281.70	31,615,973.70
รวมเงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	**37,663,281.70**	**31,615,973.70**

เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการ ประกอบด้วยเงินประกันสัญญาของหน่วยบริการภาคเอกชนที่ทำสัญญาให้บริการสาธารณสุข และเงินประกันสัญญาจากการดำเนินงานตามโครงการของหน่วยบริการ

หมายเหตุ 13 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
1) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	8,802,109.10	7,747,356.06
2) เงินรับโอนรอตรวจสอบ	14,938,330.28	7,760,212.61
3) ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ	273,846.00	273,851.00
รวมหนี้สินหมุนเวียนอื่น	**24,014,285.38**	**15,781,419.67**

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย จำนวน 8,802,109.10 บาท ได้นำส่งกรมสรรพากรแล้ว เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2562

เงินรับโอนรอตรวจสอบ จำนวน 14,938,330.28 บาท เป็นเงินที่ได้รับคืนจากหน่วยบริการโอนเข้าบัญชี โดย ณ วันที่ปิดบัญชียังไม่ได้หนังสือแจ้งจากหน่วยบริการหรือหน่วยงานที่โอนเงินเข้าบัญชี

ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ จำนวน 273,846.00 บาท เกิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่กองทุนเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายในการยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์จากการชำระบัญชี

หมายเหตุ 14 ทุน

ทุนของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 419,483,824.03 บาท

หมายเหตุ 15 รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกมา ณ 30 กันยายน	2,018,579,117.70	798,339,578.09
บวก - ปรับปรุงรายการลูกหนี้ปีก่อน	(1,464,921.90)	(910.00)
- ปรับปรุงรายการเจ้าหนี้ปีก่อน	-	20,000.00
- ปรับปรุงรายการงบบริการเหมาจ่ายรายหัวปี 2560-2561	49,340,370.88	94,980,871.86
- ปรับปรุงรายการงบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีฯ ปี 2560-2561	6,621,106.62	6,900,019.00
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมหลังปรับปรุง	2,073,075,673.30	900,239,558.95
บวก - รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิประจำงวด	2,085,820,341.19	1,118,339,558.75
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกไป	**4,158,896,014.49**	**2,018,579,117.70**

หมายเหตุ 16 รายได้จากงบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 134,269,129,200.00 บาท เพื่อสำหรับจ่ายค่าบริการสาธารณสุข การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการให้กับหน่วยบริการ และจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง จำนวน 7,619,929,000.00 บาท รายละเอียดดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
16.1 รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	112,879,148,400.00	104,899,397,300.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,251,116,800.00	6,279,685,900.00
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046,315,000.00	3,218,249,600.00
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281,796,000.00	8,165,607,000.00
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135,025,000.00	1,080,703,300.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,288,000.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916,800,000.00	1,159,200,000.00
7) งบค่าบริการ สธ.ปฐมภูมิมีแพทย์ประจำครอบครัว	268,640,000.00	240,000,000.00
รวมรายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	134,269,129,200.00	126,533,131,100.00

16.2 รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	-	4,186,127,200.00
16.3 รายได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.39 (2)	7,619,929,000.00	8,886,927,900.00
รวมรายได้จากงบประมาณทั้งสิ้น	141,889,058,200.00	139,606,186,200.00

นอกจากนี้ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีรายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน จำนวน 304,128,853.15 บาท รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 138,419,641.34 บาท และรายได้อื่น จำนวน 17,286,705.74 บาท รวมรายได้ทั้งสิ้น เป็นเงิน 142,348,893,400.23 บาท

หมายเหตุ 17 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

กองทุนมีค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข เป็นเงิน 140,263,073,059.04 บาท แบ่งเป็น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
17.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตาม พรบ.หลักประกันฯ		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	111,538,071,520.00	105,746,746,378.95
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,241,272,795.22	6,278,759,225.47
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,659,017,225.61	4,092,168,308.61
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,962,421,888.40	8,910,965,142.44
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,131,303,400.00	1,080,662,300.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,288,000.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	545,517,200.00	811,979,992.00
7) งบค่าบริการ สธ.ปฐมภูมิมีแพทย์ประจำครอบครัว	234,384,323.81	227,359,200.00
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	133,802,276,353.04	128,638,928,547.47
17.2 ค่าใช้จ่ายงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	-	4,186,127,200.00
17.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/ พนักงานส่วนท้องถิ่น	6,460,796,706.00	6,210,210,118.90
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขทั้งสิ้น	140,263,073,059.04	139,035,265,866.37

ค่าใช้จ่ายของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจากผลการดำเนินงานค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรังมีผลงานเกินเป้าหมาย ทำให้เกิดรายจ่ายสูงกว่างบประมาณที่ได้รับ และส่วนที่สองเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่างบประมาณที่ได้รับ โดยเงินส่วนที่เหลือจะรองรับค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
งบอุดหนุน UC					
- ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	104,899,397,300.00	111,303,612.50	-	105,635,442,766.45	(847,349,078.95)
- ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,218,249,600.00	38,323,260.00	-	4,053,845,048.61	(873,918,708.61)
- ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,165,607,000.00	-	-	8,910,965,142.44	(745,358,142.44)
- ค่าบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,080,703,300.00	-	-	1,080,662,300.00	41,000.00
- ค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการ	1,490,288,000.00	-	-	1,490,288,000.00	-
- ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	1,159,200,000.00	-	-	811,979,992.00	347,220,008.00
- ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	240,000,000.00		-	227,359,200.00	12,640,800.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะลงทุน	6,279,685,900.00	-	-	6,278,759,225.47	926,674.53
รวมงบอุดหนุน UC	**126,533,131,100.00**	**149,626,872.50**	-	**128,489,301,674.97**	**(2,105,797,447.47)**
งบกลางสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	**4,186,127,200.00**	-	-	**4,186,127,200.00**	-
งบอุดหนุน อปท.	**8,886,927,900.00**	-	-	**6,210,210,118.90**	**2,676,717,781.10**
รวม	**139,606,186,200.00**	**149,626,872.50**	-	**138,885,638,993.87**	**570,920,333.63**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
งบอุดหนุน UC	583,937,705.42	583,937,705.42	-
รวม	**583,937,705.42**	**583,937,705.42**	-

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
งบอุดหนุน UC					
- ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	112,879,148,400.00	-	-	111,538,071,520.00	1,341,076,880.00
- ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046,315,000.00	-	-	3,659,017,225.61	(612,702,225.61)
- ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281,796,000.00	-	-	8,962,421,888.40	(680,625,888.40)
- ค่าบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135,025,000.00	-	-	1,131,303,400.00	3,721,600.00
- ค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการ	1,490,288,000.00	-	-	1,490,288,000.00	-
- ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916,800,000.00	-	-	545,517,200.00	371,282,800.00
- ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	268,640,000.00	-	-	234,384,323.81	34,255,676.19
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะลงทุน	6,251,116,800.00	-	-	6,241,272,795.22	9,844,004.78
รวมงบอุดหนุน UC	134,269,129,200.00	-	-	133,802,276,353.04	466,852,846.96
งบอุดหนุน อปท.	7,619,929,000.00	-	-	6,460,796,706.00	1,159,132,294.00
รวมเงินงบประมาณ	141,889,058,200.00	-	-	140,263,073,059.04	1,625,985,140.96

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
งบอุดหนุน UC	149,626,872.50	149,626,872.50	-
รวม	149,626,872.50	149,626,872.50	-

รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒
ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	296,314,639.02	345,935,041.56
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	1,916,185.75	1,096,609.62
เงินลงทุนระยะสั้น	7	57,104,777.06	56,453,693.22
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	855,099.83	609,509.90
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		356,190,701.66	404,094,854.30
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
อุปกรณ์	9	100,741,558.88	78,780,589.44
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	43,300,919.98	62,272,162.55
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	11	4,608,922.00	4,042,762.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		148,651,400.86	145,095,513.99
รวมสินทรัพย์		504,842,102.52	549,190,368.29
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	12	97,260,308.06	238,824,050.78
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	13	4,643,242.19	13,113,502.75
เงินรับฝากระยะสั้น	14	19,086,596.04	39,021,431.11
รวมหนี้สินหมุนเวียน		120,990,146.29	290,958,984.64
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	15	390,000.35	1,064,519.37
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		390,000.35	1,064,519.37
รวมหนี้สิน		121,380,146.64	292,023,504.01
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		383,461,955.88	257,166,864.28

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....
(นางสาววิภาวี ขินพีระเสถียร)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีบริหาร

ลงชื่อ.....
(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		248,595,506.76	248,595,506.76
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	17	134,866,449.12	8,571,357.52
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**383,461,955.88**	**257,166,864.28**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....
(นางสาววิภาวี ชินพีระเสถียร)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีบริหาร

ลงชื่อ.....
(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	18	1,344,811,100.00	1,376,867,100.00
รายได้จากการรับบริจาค	19	674,519.02	1,358,147.59
รายได้อื่น	20	134,726,762.92	104,517,458.77
รวมรายได้		1,480,212,381.94	1,482,742,706.36
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	21	607,709,363.64	580,672,911.62
ค่าใช้สอย	22	731,037,422.98	739,772,631.31
ค่าวัสดุ	23	16,023,256.98	17,289,557.52
ค่าสาธารณูปโภค	24	35,837,673.40	36,345,159.26
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	25	79,052,889.52	93,209,792.04
ค่าใช้จ่ายอื่น	26	91,168.08	333,118.54
รวมค่าใช้จ่าย		1,469,751,774.60	1,467,623,170.29
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		10,460,607.34	15,119,536.07

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....
(นางสาววิภาวี ชินพีระเสถียร)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีบริหาร

ลงชื่อ.....
(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้ สูง/ต่ำ กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบ อื่นของสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 ตามที่รายงานไว้เดิม		248,595,506.76	46,587,711.26	-	295,183,218.02
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	(53,135,889.81)	-	(53,135,889.81)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 หลังปรับปรุง		248,595,506.76	(6,548,178.55)	-	242,047,328.21
รายได้ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	15,119,536.07	-	15,119,536.07
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561		248,595,506.76	8,571,357.52	-	257,166,864.28
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 ตามที่รายงานไว้เดิม		248,595,506.76	8,571,357.52	-	257,166,864.28
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	115,834,484.26	-	115,834,484.26
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 หลังปรับปรุง		248,595,506.76	124,405,841.78	-	373,001,348.54
รายได้ สูง กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	10,460,607.34	-	10,460,607.34
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562		248,595,506.76	134,866,449.12	-	383,461,955.88

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	10,460,607.34	15,119,536.07
รายการปรับกระทบรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากการดำเนินงาน		
ปรับปรุงค่าตอบแทนตามผลงานงวดก่อน	116,387,014.97	-
ปรับปรุงค่าใช้จ่ายอื่นงวดก่อน	(552,530.71)	(53,135,889.81)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	79,052,889.52	93,209,792.04
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	205,347,981.12	55,193,438.30
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน(เพิ่มขึ้น)ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	(819,576.13)	5,300,204.63
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(245,589.93)	2,471,382.91
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	(566,160.00)	(1,837,920.00)
การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	(141,563,742.72)	(22,048,699.95)
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	(8,470,260.56)	11,809,006.11
เงินรับฝากระยะสั้น	(19,934,835.07)	4,937,181.18
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	(674,519.02)	(1,338,887.59)
กระแสเงินสดสุทธิได้มาในกิจกรรมดำเนินงาน	**33,073,297.69**	**54,485,705.59**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน		
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์	221,580.00	-
เงินสดจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร	(69,244,696.39)	(38,019,422.59)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(13,019,500.00)	(33,236,289.00)
เงินสดจ่ายในเงินลงทุนระยะสั้น	(651,083.84)	(643,660.47)
กระแสเงินสดสุทธิ(ใช้ไป)ในกิจกรรมการลงทุน	**(82,693,700.23)**	**(71,899,372.06)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด(ลดลง)สุทธิ	**(49,620,402.54)**	**(17,413,666.47)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	**345,935,041.56**	**363,348,708.03**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวด	**296,314,639.02**	**345,935,041.56**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะประธานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดย สปสช.รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข และมีอำนาจ หน้าที่ในการบริหารงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขให้แก่หน่วยบริการ รวมถึงกำกับดูแลหน่วยบริการในการให้บริการสาธารณสุขให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีสถานที่ตั้งอยู่ใน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ อาคาร 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เลขที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สินและความรับผิด รวมทั้งเงินงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวกับงานหลักประกันสุขภาพ รวมทั้งเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 69 และคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดสรรทรัพย์สินและหนี้สินเป็นส่วนของงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และส่วนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (งบบริหารจัดการ)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามแผนงบประมาณประจำปี จำนวน 1,344,811,100 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จำนวน 1,376,867,100 บาท) เป็นงบอุดหนุนทั่วไป ประกอบด้วย

- แผนงานบุคลากรภาครัฐ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน
- แผนงานพื้นฐานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน
- แผนงานบูรณาการการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างเป็นธรรมและประชาชนผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเข้าถึงบริการสุขภาพและได้รับการคุ้มครองสิทธิ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีสำนักงานสาขาเขต ที่เปิดดำเนินการจำนวน 13 แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 1 เชียงใหม่
2) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 2 พิษณุโลก
3) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 3 นครสวรรค์
4) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 4 สระบุรี
5) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 5 ราชบุรี
6) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 6 ระยอง
7) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 7 ขอนแก่น
8) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 8 อุดรธานี

9) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 9 นครราชสีมา
10) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 10 อุบลราชธานี
11) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 11 สุราษฎร์ธานี
12) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา
13) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 13 กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลเพิ่มเติมอื่น

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยรวมข้อมูลทางการเงินในส่วนของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่ายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขาเขต 13 แห่ง ที่ สปสช. อนุมัติให้สำนักงานสาขาเขต มีเงินทดรองไว้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ โดยสำนักงานสาขาเขตจะรวบรวมใบสำคัญและจัดทำรายละเอียดส่งให้สปสช. เพื่อขอเบิกเงินทดรองคืน

หมายเหตุที่ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในรายงานการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.2/ว 67 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2561 และเรื่องรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รายงานการเงินนี้ จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยไว้เป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

หมายเหตุที่ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้ และเกี่ยวข้องกับรายงานการเงินสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนี้

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ		**วันที่มีผลบังคับใช้**
มาตรฐานการบัญชี		
ฉบับที่ 1	เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 3	เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 5	เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 12	เรื่อง สินค้าคงเหลือ	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 13	เรื่อง สัญญาเช่า	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 14	เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 16	เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 17	เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 31	เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 9	เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน	1 ตุลาคม 2562
นโยบายการบัญชีภาครัฐ		
	เรื่อง เงินลงทุน	1 ตุลาคม 2561

ผู้บริหารของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับใหม่ข้างต้นจะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อรายงานการเงินของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในงวดที่นำมาปฏิบัติ

หมายเหตุที่ 4 สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค จะรับรู้เงินสดตามมูลค่าที่ตราไว้

เงินทดรอง เป็นเงินที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต มีไว้เพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสาขาเขตตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และแสดงรายการเงินทดรองไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าไม่มีนัยสำคัญ เช่น เงินฝากประจำระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้เงินยืม

ลูกหนี้เงินยืม กรณีให้เจ้าหน้าที่ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานจะรับรู้ตามจำนวนมูลค่าในสัญญา โดยไม่มีดอกเบี้ย และไม่บันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและให้แสดงมูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้เงินยืมในรายการลูกหนี้ในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายละเอียดของลูกหนี้เงินยืมแต่ละประเภทไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

4.3 เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้นแยกแสดงในงบแสดงฐานะการเงินที่เป็นเงินลงทุนระยะสั้น ภายใต้หัวข้อสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินฝากประจำ ซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 6 เดือน

4.4 อุปกรณ์

อุปกรณ์ ได้แก่ครุภัณฑ์ต่างๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

ราคาทุนของอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้ประโยชน์ที่กำหนดไว้ในหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 2 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

ส่วนปรับปรุงอาคาร ตามอายุสัญญาเช่าหรือไม่เกิน	3-5 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3-12 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	3-5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5-10 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5-10 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5-10 ปี

ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	2-5 ปี
ครุภัณฑ์กีฬา	2-5 ปี
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	5-15 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับงานระหว่างปรับปรุงสินทรัพย์เช่า และงานระหว่างก่อสร้าง

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชี

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	3 ปี
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	1-3 ปี

4.6 สัญญาเช่าดำเนินงาน

สัญญาเช่าระยะยาวเพื่อเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ไม่ได้โอนมาให้หน่วยงานในฐานะผู้เช่าถือเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน ตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่า

4.7 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

รายได้รอการรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใดๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.8 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้รายได้เมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกจากกรมบัญชีกลาง

4.9 รายได้จากการรับบริจาค

รายได้จากเงินโอนและเงินบริจาคจากบุคคลอื่นหรือจากหน่วยงานอื่น รับรู้เมื่อได้รับเงินยกเว้นในกรณีมีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัด ที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่สำนักงานฯ เกินหนึ่งปีจะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

4.10 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2546 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 โดย สปสช. จ่ายสมทบเงินในอัตราร้อยละ 5 ของค่าจ้างเพื่อเป็นทุนประเดิมรายบุคคล ตั้งแต่วันที่ได้บรรจุแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของ สปสช. จนถึงวันที่จัดตั้งกองทุนแต่ไม่เกิน 2 เดือน ตามระเบียบสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตรา เกี่ยวกับเงินสะสมและเงินสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ให้สำนักงานจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนในวันเดียวกับที่

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราร้อยละของค่าจ้างของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างก่อนหักภาษี ตามระยะเวลาการปฏิบัติงานติดต่อกันในสำนักงาน ดังนี้

(1)	ระยะเวลาไม่ถึง 3 ปี	จ่ายเงินสมทบร้อยละ 5
(2)	ระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปี แต่ไม่ถึง 7 ปี	จ่ายเงินสมทบร้อยละ 7
(3)	ระยะเวลาตั้งแต่ 7 ปี แต่ไม่ถึง 12 ปี	จ่ายเงินสมทบร้อยละ 10
(4)	ระยะเวลาตั้งแต่ 12 ปีเป็นต้นไป	จ่ายเงินสมทบร้อยละ 12

และตามข้อบังคับกองทุนเฉพาะส่วนของ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ภายใต้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟันด์ ซึ่งจดทะเบียนแล้ว ข้อ 6.1 อัตราเงินสะสม สมาชิกสามารถเลือกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนได้ในอัตราที่เป็นจำนวนเต็มตั้งแต่ร้อยละ 3 แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง ทั้งนี้สมาชิกสามารถเปลี่ยนแปลงอัตราการจ่ายเงินสะสมได้ปีละ 2 ครั้ง โดยหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการเลือกหรือเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสะสมให้เป็นไปตามที่กองทุนเฉพาะส่วนกำหนดไว้ เพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง เมื่อออกจากงานภายใต้การบริหารจัดการโดย บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนกสิกรไทย จำกัด

หมายเหตุที่ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินสดในมือ	50,000.00	44,609.25
เงินทดรอง – สปสช. เขต	65,000,000.00	65,000,000.00
เงินทดรอง – สปสช. เขต (มาตรา 41)	65,000,000.00	60,000,000.00
เงินฝากธนาคาร	166,264,639.02	220,890,432.31
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**296,314,639.02**	**345,935,041.56**

เงินฝากธนาคาร ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 166,264,639.02 บาท ได้รวมยอดที่หักเช็คจ่ายรอตัดบัญชีที่ผู้รับยังไม่ได้นำไปขึ้นเงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 260,962.52 บาท

เงินทดรองสำหรับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานสาขาเขต ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 130,000,000.00บาท ประกอบด้วย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินสด	-	9,750.00
เงินฝากธนาคาร	86,645,948.99	59,603,321.69
ลูกหนี้เงินยืม	14,911.34	239,525.00
เงินรับฝาก/ภาษีเงินได้ถูก หัก ณ ที่จ่าย รอนำส่ง	(305,122.91)	(257,792.62)
ใบสำคัญ	43,644,262.58	65,310,195.93
อื่นๆ	-	95,000.00
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**130,000,000.00**	**125,000,000.00**

หมายเหตุที่ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ลูกหนี้เงินยืม	-	645,830.00
ลูกหนี้อื่น	1,916,185.75	450,779.62
รวม ลูกหนี้ระยะสั้น	**1,916,185.75**	**1,096,609.62**

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

(หน่วย : บาท)

ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
ปี 2562	-	-	-	-
ปี 2561	645,830.00	-	-	645,830.00

หมายเหตุที่ 7 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินฝากธนาคารประจำ 6 เดือน	57,104,777.06	56,453,693.22
รวม เงินลงทุนระยะสั้น	**57,104,777.06**	**56,453,693.22**

หมายเหตุที่ 8 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์จ่ายล่วงหน้า – ระยะสั้น	164,775.00	65,640.00
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	94,272.30	24,615.00
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	136,126.36	97,128.73
เงินมัดจำและเงินประกัน	459,926.17	422,126.17
รวม สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	**855,099.83**	**609,509.90**

หมายเหตุที่ 9 อุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	72,259,366.75	68,771,431.63
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	(66,092,837.86)	(65,114,887.79)
ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า-สุทธิ	6,166,528.89	3,656,543.84
งานระหว่างปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	16,859,839.75	3,599,000.00
ครุภัณฑ์สำนักงาน	99,207,318.25	98,505,095.45
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์สำนักงาน	(87,646,619.32)	(84,746,203.63)
ครุภัณฑ์สำนักงาน-สุทธิ	11,560,698.93	13,758,891.82
ครุภัณฑ์สำนักงานภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	99,419.04	468,689.76
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์สำนักงานภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	(99,412.04)	(435,688.77)
ครุภัณฑ์สำนักงานภายใต้สัญญาเช่าการเงิน-สุทธิ	7.00	33,000.99
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	500,553,791.24	500,342,025.01
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	(448,034,970.91)	(455,491,410.87)
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์-สุทธิ	52,518,820.33	44,850,614.14
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ตามสัญญาเช่าการเงิน	2,070,488.72	4,461,006.80
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ตามสัญญาเช่าการเงิน	(2,070,429.72)	(4,460,890.80)
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ตามสัญญาเช่าการเงิน-สุทธิ	59.00	116.00
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	11,076,079.30	10,794,079.30
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	(9,594,196.15)	(10,794,067.30)
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ-สุทธิ	1,481,883.15	12.00
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	9,656,845.81	9,713,674.31
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	(7,449,667.44)	(6,413,444.32)
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ-สุทธิ	2,207,178.37	3,300,229.99
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	29,073,569.11	25,565,620.11
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	(20,054,723.00)	(17,167,868.98)
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่-สุทธิ	9,018,846.11	8,397,751.13
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	2,451,708.47	2,440,533.57
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	(2,158,596.83)	(2,040,763.02)
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว-สุทธิ	293,111.64	399,770.55
ครุภัณฑ์กีฬา	127,480.00	127,480.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์กีฬา	(127,468.00)	(127,468.00)
ครุภัณฑ์กีฬา-สุทธิ	12.00	12.00

หมายเหตุที่ 9 อุปกรณ์ (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	1,260,146.50	1,237,346.50
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	(625,572.79)	(452,699.52)
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์-สุทธิ	634,573.71	784,646.98
รวม อุปกรณ์-สุทธิ	100,741,558.88	78,780,589.44

หมายเหตุที่ 10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	437,026,351.31	425,898,051.31
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-โปรแกรมคอมพิวเตอร์	(400,771,131.33)	(368,780,388.76)
โปรแกรมคอมพิวเตอร์-สุทธิ	36,255,219.98	57,117,662.55
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ระหว่างพัฒนา	7,045,700.00	5,154,500.00
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	43,300,919.98	62,272,162.55

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างพัฒนา จำนวน 7,045,700.00 บาท ได้รวมรายการ

- โปรแกรมการตรวจสอบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Medical Audit : eMA) ระหว่างพัฒนา ได้เบิกจ่ายแล้ว 3 งวด รวมเป็นเงินจำนวน 2,385,000.00 บาท ผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานงวดที่ 4 สำนักงานฯ ได้บอกเลิกสัญญา พร้อมทั้งฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง

- โปรแกรมรับส่งข้อมูลเสริมสร้างสุขภาพและป้องกันโรคในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กรุงเทพมหานคร ได้เบิกจ่ายแล้ว 1 งวด รวมเป็นเงิน 750,000.00 บาท ผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานงวดที่ 2 สำนักงานฯ จึงได้บอกเลิกสัญญา อยู่ระหว่างการประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อดำเนินคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย

หมายเหตุที่ 11 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินมัดจำและเงินประกัน - ระยะยาว	2,800,642.00	2,204,842.00
ค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์จ่ายล่วงหน้า - ระยะยาว	1,808,280.00	1,837,920.00
รวม สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	4,608,922.00	4,042,762.00

เงินมัดจำและเงินประกันระยะยาว จำนวน 2,800,642.00 บาท เป็นเงินประกันการเช่าพื้นที่และประกันการใช้สาธารณูปโภค ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 2 พิษณุโลก เขต 3 นครสวรรค์ เขต 4 สระบุรี เขต 6 ระยอง เขต 9 นครราชสีมา เขต 11 สุราษฎร์ธานี เขต 12 สงขลา จำนวน 1,287,130.00 บาท และเงินประกันการเช่าพื้นที่และการใช้สาธารณูปโภคสำนักงานฯ ส่วนกลางจำนวน 1,513,512.00 บาท

ค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์จ่ายล่วงหน้า-ระยะยาว จำนวน 1,808,280.00 บาท เป็นเงินจ่ายให้กรมธนารักษ์ เพื่อเช่าที่ดินราชพัสดุใช้สำหรับเป็นที่ตั้งของ สปสช. เขต 3 นครสวรรค์ จำนวน 1,772,280.00 บาท โดยมีระยะเวลา 30 ปี (พ.ศ.2561-2590) และค่าเช่าที่ดิน สปสช. เขต 2 พิษณุโลก จำนวน 36,000.00 บาท โดยมีระยะเวลาเช่า 1 เมษายน 2562 ถึง 30 กันยายน 2564 ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามปีงบประมาณ

หมายเหตุที่ 12 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เจ้าหนี้การค้า	48,060,303.22	56,361,846.28
เจ้าหนี้ระหว่างกัน – สาขาเขตพื้นที่ 13 แห่ง	26,158,786.23	38,850,652.21
เจ้าหนี้อื่น	-	42,650.00
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	1,725,293.53	1,594,667.51
ค่าตอบแทนผลงานค้างจ่าย	-	116,387,014.97
เงินชดเชยกรณีเลิกจ้างค้างจ่าย	12,995,588.00	13,630,269.00
ใบสำคัญค้างจ่าย	1,147,155.75	1,921,530.79
ค่าสอบบัญชีค้างจ่าย	5,700,000.00	8,600,000.00
ภาษี หัก ณ ที่จ่าย ภ.ง.ด.1 ภ.ง.ด.3 ภ.ง.ด.53 รอนำส่ง	1,473,181.33	1,435,420.02
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	**97,260,308.06**	**238,824,050.78**

ค่าสอบบัญชีค้างจ่ายจำนวน 5,700,000.00 บาท เป็นค่าตรวจสอบบัญชี ประจำปีงบประมาณ 2562 จำนวน 3,300,000.00 บาท ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 2,400,000.00 บาท

หมายเหตุที่ 13 รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	4,643,242.19	13,113,502.75
รวม รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	**4,643,242.19**	**13,113,502.75**

รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง จำนวน 4,643,242.19 บาท เป็นเงินรับจากค่าปรับตามสัญญา จำนวน 3,488,383.55 บาท ดอกเบี้ยรับจากสถาบันการเงิน จำนวน 679,680.96 บาท ขายครุภัณฑ์ จำนวน 424,030.00 บาท และรายได้อื่นๆ จำนวน 51,147.68 บาท (หมายเหตุที่ 29)

หมายเหตุที่ 14 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญา	10,506,601.03	8,012,616.18
เงินประกันผลงาน	296,640.00	366,525.00
เงินรับฝาก	8,283,355.01	30,642,289.93
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	**19,086,596.04**	**39,021,431.11**

เงินรับฝาก ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 ประกอบด้วย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7,949,980.04	9,805,674.93
กรมบัญชีกลาง	13,015.57	7,885,000.00
สำนักงานประกันสังคม	167,461.40	2,429,232.00
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	5,580.00	10,274,460.00
เงินรับฝากอื่น	147,318.00	247,923.00
รวม เงินรับฝาก	**8,283,355.01**	**30,642,289.93**

หมายเหตุที่ 15 หนี้สินไม่หมุนเวียน

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากเงินบริจาครอการรับรู้	390,000.35	1,064,519.37
รวม หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	**390,000.35**	**1,064,519.37**

รายได้จากเงินบริจาครอการรับรู้ เกิดจากการที่สำนักงานฯ ได้รับบริจาคทรัพย์สิน และทยอยรับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาคตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค (หมายเหตุที่ 19)

หมายเหตุที่ 15 หนี้สินไม่หมุนเวียน (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	ราคาทุน	ค่าเสื่อมราคาสะสม	2562 มูลค่าสุทธิตามบัญชี	2561 มูลค่าสุทธิตามบัญชี	รับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาค
ครุภัณฑ์สำนักงาน	10,308,903.83	(9,954,541.64)	354,362.19	1,015,352.72	660,990.53
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5,219,655.98	(5,219,637.98)	18.00	2,906.93	2,888.93
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	7,861,579.30	(7,861,571.30)	8.00	9.00	1.00
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	53,660.00	(37,950.99)	15,709.01	18,919.01	3,210.00
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	33,686.00	(33,684.00)	2.00	2.00	-
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	123,710.00	(123,699.00)	11.00	11.00	-
ครุภัณฑ์กีฬา	24,000.00	(23,998.00)	2.00	2.00	-
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	52,000.00	(32,115.85)	19,884.15	27,312.71	7,428.56
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	6,764,795.00	(6,764,791.00)	4.00	4.00	-
รวม อุปกรณ์สุทธิ	**30,441,990.11**	**(30,051,989.76)**	**390,000.35**	**1,064,519.37**	**674,519.02**

หมายเหตุที่ 16 ภาระผูกพัน

ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ และบริการอื่นๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ และบริการอื่นๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ไม่เกิน 1 ปี		
ใบสั่งซื้อ/สั่งจ้าง	-	310,000.00
สัญญา	39,824,466.19	17,564,090.00
รวม	**39,824,466.19**	**17,874,090.00**

หมายเหตุที่ 17 รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสมยกมาต้นงวด	8,571,357.52	46,587,711.26
รายการปรับปรุงที่นำมาปรับยอดสะสมโดยตรง	115,834,484.26	(53,135,889.81)
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	10,460,607.34	15,119,536.07
รวม	**134,866,449.12**	**8,571,357.52**

รายการปรับปรุงที่นำมาปรับยอดสะสมโดยตรง ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 115,834,484.26 บาท เป็นรายการปรับปรุงค่าตอบแทนตามผลงานค้างจ่ายงวดก่อน จำนวน 116,387,014.97 บาท เนื่องจาก ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 361/2562 ได้ให้ความเห็นในเรื่อง การจ่ายเงินค่าตอบแทนพิเศษตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ไว้ว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ไม่สามารถนำงบประมาณเหลือจ่ายและไม่มีภาระผูกพันมาจ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษให้แก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างได้ ซึ่งคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้รับทราบในการประชุมครั้งที่ 5/2562 เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2562 และค่าใช้จ่ายอื่นงวดก่อน จำนวน 1,188.29 บาท มีผลทำให้รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสมเพิ่มขึ้น และเงินประกันสังคมปี 2559-2560 จำนวน 553,719.00 บาท มีผลทำให้รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสมลดลง โดยนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินในปีงบประมาณ 2562

หมายเหตุที่ 18 รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้งบประมาณ	1,344,811,100.00	1,376,867,100.00
รวม รายได้งบประมาณ	**1,344,811,100.00**	**1,376,867,100.00**

หมายเหตุที่ 19 รายได้จากการรับบริจาค

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากการรับบริจาค	674,519.02	1,358,147.59
รวม รายได้จากการรับบริจาค	**674,519.02**	**1,358,147.59**

รายได้จากการรับบริจาค จำนวน 674,519.02 บาท เกิดจากการที่สำนักงานฯ ได้รับบริจาคสินทรัพย์และบันทึกไว้เป็นหนี้สินในบัญชีรายได้จากเงินบริจาครอการรับรู้ (หมายเหตุที่ 15) และทยอยรับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาค ตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ

หมายเหตุที่ 20 รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้อื่น ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 ประกอบด้วย		
รายได้ที่ได้รับสนับสนุนจาก		
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	101,153,694.89	101,795,543.30
- กรมบัญชีกลาง	18,938,484.43	273,990.00
- สำนักงานประกันสังคม	3,008,806.60	-
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	10,268,880.00	-
รายได้จากการรับคืนเงินปีก่อน	879,037.00	1,838,673.67
รายได้อื่นๆ	477,860.00	609,251.80
รวม รายได้อื่น	**134,726,762.92**	**104,517,458.77**

หมายเหตุที่ 21 ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินเดือน	474,197,291.79	462,666,136.42
ค่าตอบแทนตามผลงาน(โบนัส)	562,380.00	-
ค่าจ้างชั่วคราว	60,780,161.42	56,342,598.78
ค่าล่วงเวลา	4,284,358.00	3,861,940.00
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	45,533,882.60	34,169,708.32
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	1,100,536.90	1,190,829.58
เงินชดเชยการเลิกจ้าง	14,016,318.00	15,731,169.00
ค่าช่วยการศึกษาบุตร	1,831,908.50	1,744,398.75
ค่ารักษาพยาบาล	5,402,499.43	4,966,130.77
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	**607,709,363.64**	**580,672,911.62**

ในงวดบัญชีนี้ สำนักงานฯ จ่ายสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ จำนวน 45,533,882.60 บาท ซึ่งเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่บริหารโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกสิกรไทย จำกัด

หมายเหตุที่ 22 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรมบุคลากร	27,471,982.68	29,280,623.77
ค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม-บุคคลภายนอก	152,195,523.58	172,144,683.10
ค่าใช้จ่ายเดินทางเพื่องานราชการ	31,666,328.85	28,483,539.69
ค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษา	129,308,502.51	123,768,883.51
ค่าจ้างเหมาบริการ	65,025,106.61	36,513,227.35
ค่าธรรมเนียม	397,803.19	600,736.15
ค่าจ้างที่ปรึกษา	17,400,700.00	11,698,500.00
ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมอบรมสัมมนา	95,661,576.66	95,983,837.11
ค่าเช่า	38,637,643.25	35,183,317.42
ค่าประชาสัมพันธ์	33,409,235.45	37,639,270.23
ค่าเบี้ยประกันภัย	147,853.26	141,731.37
ค่ารับรอง	14,999.00	31,285.58
ค่าตรวจสอบบัญชี	3,300,000.00	3,300,000.00
ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบเวชระเบียน	86,698,260.00	64,714,030.00
ค่าใช้จ่ายสนับสนุนโครงการ	49,701,907.94	100,288,966.03
รวม ค่าใช้สอย	**731,037,422.98**	**739,772,631.31**

หมายเหตุที่ 23 ค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าเชื้อเพลิง	3,142,725.85	3,006,322.47
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	696,335.79	2,420,878.47
ค่าวัสดุ	5,944,520.29	5,971,412.38
ค่าสิ่งพิมพ์และแบบพิมพ์	6,034,668.05	5,617,576.10
ค่าหนังสือและวารสาร	205,007.00	273,368.10
รวม ค่าวัสดุ	**16,023,256.98**	**17,289,557.52**

หมายเหตุที่ 24 ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าไฟฟ้า	8,467,202.84	8,809,425.22
ค่าน้ำประปา	93,220.35	96,183.97
ค่าโทรศัพท์	3,911,676.65	4,131,522.76
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	11,723,605.74	12,272,365.52
ค่าบริการไปรษณีย์	5,137,641.00	5,299,341.00
ค่าพลังงานความเย็นระบบปรับอากาศ	6,504,326.82	5,736,320.79
รวม ค่าสาธารณูปโภค	**35,837,673.40**	**36,345,159.26**

หมายเหตุที่ 25 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าเสื่อมราคา-ส่วนปรับปรุงสินทรัพย์เช่า	1,657,657.07	1,835,599.78
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์สำนักงาน	3,957,111.93	5,548,907.66
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์สำนักงานภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	25,429.57	46,868.91
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	36,842,084.81	42,025,660.46
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	218,127.85	141,629.85
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	1,131,236.62	1,098,740.60
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	2,886,854.02	3,693,610.64
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	170,771.81	211,949.74
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์กีฬา	-	556.90
ค่าเสื่อมราคา-ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	172,873.27	170,252.07

หมายเหตุที่ 28 รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณปี 2562					
งบบุคลากร					
งบดำเนินงาน					
งบลงทุน					
งบอุดหนุน	1,344,811,100.00	2,581,803.32	39,824,466.19	1,285,485,684.48	16,919,146.01
งบรายจ่ายอื่น					
รวม	1,344,811,100.00	2,581,803.32	39,824,466.19	1,285,485,684.48	16,919,146.01

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

(หน่วย : บาท)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณปี 2562			
งบบุคลากร			
งบดำเนินงาน			
งบลงทุน			
งบอุดหนุน	56,011,175.24	41,720,256.77	14,290,918.47
งบรายจ่ายอื่น			
รวม	56,011,175.24	41,720,256.77	14,290,918.47

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณปี 2561					
งบบุคลากร					
งบดำเนินงาน					
งบลงทุน					
งบอุดหนุน	1,376,867,100.00	-	17,874,090.00	1,320,855,924.76	38,137,085.24
งบรายจ่ายอื่น					
รวม	1,376,867,100.00	-	17,874,090.00	1,320,855,924.76	38,137,085.24

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

(หน่วย : บาท)

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณปี 2561			
งบบุคลากร			
งบดำเนินงาน			
งบลงทุน			
งบอุดหนุน	17,305,666.49	13,240,444.00	4,065,222.49
งบรายจ่ายอื่น			
รวม	17,305,666.49	13,240,444.00	4,065,222.49

หมายเหตุที่ 29 รายงานรายได้แผ่นดิน

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน-ภาษี	-	-
รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	7,940,304.88	68,307,006.63
รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ	7,940,304.88	68,307,006.63
หัก รายได้แผ่นดินถอนคืนจากคลัง	-	-
รายได้แผ่นดินจัดสรรตามกฎหมาย	-	-
รายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	7,940,304.88	68,307,006.63
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	3,297,062.69	55,193,503.88
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	4,643,242.19	13,113,502.75
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	4,643,242.19	13,113,502.75
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-
รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี		
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	-	-
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	2,313,880.49	47,672,956.23
รายได้อื่น	5,626,424.39	20,634,050.40
รวมรายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	7,940,304.88	68,307,006.63

ตาราง Z1

จำนวนงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามรายการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of UCS Budget by medical services categories in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: ล้านบาท (million baht)

รายการ (Medical services categories)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว (Medical Services Capitation)	140,718.75	147,772.90	155,628.60	160,205.75	166,445.23
1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการทางการแพทย์ต่าง ๆ (Medical Services exclude salary of UCS healthcare providers)	102,530.72	107,629.76	113,321.37	115,365.21	119,130.27
1.2 ค่าแรงของหน่วยบริการภาครัฐในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Salary of UCS healthcare providers)	38,188.02	40,143.14	42,307.23	44,840.54	47,314.96
2. บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ (HIV/AIDS patients health service package)	2,811.90	3,011.90	3,122.41	3,218.25	3,046.32
3. บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง (Chronic renal failure patients health service package)	5,247.22	6,318.10	7,650.71	8,165.61	8,281.80
4. บริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง (Chronic disease control, DM-HT patients, psychiatric patients in community)	908.99	959.00	960.41	1,080.70	1,135.03
5. ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร/เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ (Additional Budget to improve efficiency in remote/hardship areas/Southern border areas)	464.80	1,490.29	1,490.29	1,490.29	1,490.29
6. ค่าตอบแทนกำลังคนด้านการสาธารณสุข (หน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข) (Incentive for UCS healthcare providers)	3,000.00	3,000.00	-	-	-
7. ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care for dependent elderly)	-	600.00	900.00	1,159.20	916.80
8. ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว (Additional Budget to services of primary care clusters: PCC)	-	-	-	240.00	268.64
รวมทั้งสิ้น (Total)	**153,151.66**	**163,152.18**	**169,752.42**	**175,559.80**	**181,584.09**
รวมกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ไม่รวมค่าแรงของหน่วยบริการภาครัฐ (UCS Budget exclude salary of UCS healthcare providers)	114,963.64	123,009.04	127,445.19	130,719.26	134,269.13
อัตราเหมาจ่ายรายหัวเพื่อบริการทางการแพทย์ (Medical Services per capita)	2,895.09	3,028.94	3,188.92	3,283.11	3,426.56

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562

Source: National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund, Fiscal Year 2015-2019

หมายเหตุ: ในปี 2560-2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และจำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) ตามลำดับ

ตาราง 22 จำนวนอัตราเหมาจ่ายรายหัวงบบริการทางการแพทย์ จำแนกตามประเภทบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of UCS Budget per capita by type of medical services in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: บาท/สิทธิ (baht/person)

ประเภทบริการ (Type of medical services)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. บริการผู้ป่วยนอกทั่วไป (Out-patient services)	1,056.96	1,103.92	1,137.58	1,167.41	1,179.34
2. บริการผู้ป่วยในทั่วไป (In-patient services)	998.26	1,060.14	1,159.59	1,199.72	1,294.94
3. บริการกรณีเฉพาะ (Specialize care, High cost services)	301.01	305.29	325.01	337.08	357.50
4. บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (Health Promotion and Disease Prevention for all scheme)	383.61	398.60	405.29	415.55	431.43
5. บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ (Rehabilitation Medical services)	14.95	16.13	16.13	16.13	16.13
6. บริการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicines)	8.19	10.77	11.61	11.61	11.61
7. ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน (เพื่อสนับสนุนเป็นค่าเสื่อมราคาของหน่วยบริการ) (Depreciation cost for building and medical investment)	128.69	128.69	128.69	128.69	128.69
8. งบจ่ายเพิ่มตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ (Additional budget for quatity of care)	-	-	-	2.00	2.00
9. เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการ (มาตรา 41) (Compensation Budget to Consumer who losses from received health services)	3.32	5.40	5.02	4.92	4.92
10. เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการ (Compensation Budget to Provider who losses from provided health services)	0.10	-*			
รวม (Total)	**2,895.09**	**3,028.94**	**3,188.92**	**3,283.11**	**3,426.56**

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562

Source: National Health Security Commission Guidelines for the implementation and management of the National Health Security Fund, Fiscal Year 2015-2019

หมายเหตุ: 1. ประเภทบริการที่ 5 จำนวนเงินจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน

*2. *ปี 2559 ประเภทบริการที่ 10 เงินประเภทบริการนี้รวมอยู่ในประเภทรายการที่ 2 จำนวน 0.10 บาท/ผู้มีสิทธิ และหากไม่สามารถจ่ายจากเงินกองทุนเพื่อเป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการให้ปรับเงินเป็นประเภทบริการที่ 2*

3. ในปี 2560 และปี 2561 ตามมติคณะรัฐมนตรี อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 3,979.41 ล้านบาท (ไม่รวมค่าคอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) และ จำนวน 4,186.13 ล้านบาท (ไม่รวมค่าคอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท) ตามลำดับ

4. งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว ปี 2560-2561 ไม่รวมค่าคอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข 1,000 ล้านบาท ที่ครม. อนุมัติงบกลางเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

ตาราง 23 จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Number of Thai population in all Health security scheme in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: คน (persons)

สิทธิหลักประกันสุขภาพ (Health security schemes)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS)	48,336,321	48,330,473	48,109,957	47,802,669	47,522,681
2. สิทธิประกันสังคม (Social Security Scheme: SSS)	11,266,495	11,630,205	11,857,751	12,237,637	12,584,458
3. สิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (Civil Servant Medical Benefit Scheme: CSMBS)	4,836,208	4,742,823	4,939,627	5,053,330	5,149,480
4. สิทธิพนักงานส่วนท้องถิ่น (Local Administrative Officers: LAOs)	611,982	615,157	607,577	625,316	625,823
5. บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ (Stateless People: STP)	400,333	384,592	381,881	377,713	521,835
6. สิทธิครูเอกชน (Private School Teachers: PVT)	78,387	73,683	88,647	90,598	86,965
7. คนพิการสิทธิประกันสังคม (ผู้ประกันตนคนพิการ) (Disability Person in Social Security Schemes: DIS)	-	-	28,205	18,533	16,667
8. บุคคลที่ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิตามมาตรา 6 (Qualified non-registered UCS)	50,148	34,584	33,100	39,351	55,922
9. รวมผู้มีสิทธิระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (UHC Population: 1+2+3+4+5+6+7+8)	65,579,874	65,811,517	66,046,745	66,245,228	66,563,831
10. รวมผู้ลงทะเบียนสิทธิระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า Registered UHC Population: 1+2+3+4+5+6+7)	65,529,726	65,776,933	66,013,645	66,205,796	66,507,909
11. รวมผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Population: 1+8)	48,386,469	48,365,057	48,143,057	47,842,020	47,578,603
12. ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (% of Universal Health Coverage) (10/9*100)	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92
13. ร้อยละความครอบคลุมของประชากรที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (% of Universal Coverage Scheme) (1/11*100)	99.90	99.93	99.93	99.92	99.88
14. บุคคลที่ไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน (รอยืนยันสิทธิ) (Unknown citizen status)	140,760	125,945	112,431	107,442	100,803
15. คนไทยในต่างประเทศ (Thai Population living abroad: FRG)	16,889	15,967	14,942	14,045	13,211
16. คนต่างด้าว (Foreigners: NRD)	218,701	324,689	362,908	411,528	370,387
17. บุคคลต่างด้าว (ซื้อประกันสุขภาพ) (Foreigners with Insurance: NRH)	94	86	86	80	80
18. รวมประชากรอื่น ๆ (Other Population: 14+15+16+17)	376,444	466,687	490,367	533,095	484,481
19. รวมประชากรทั้งประเทศ (Total Population)	**65,956,318**	**66,278,204**	**66,537,112**	**66,778,323**	**67,048,312**

ที่มา: สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ปีงบประมาณ 2558-2562

Source: Bureau of Registration, Fiscal Year 2015-2019

ตาราง 24 พัฒนาการชุดสิทธิประโยชน์และเพิ่มการเข้าถึงบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2545-2563
(Development of UCS Benefit package in Fiscal Year 2002-2020)

ปี	สิทธิประโยชน์
2545	• คนไทยทุกคนมีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค, วินิจฉัย, รักษา, ฟื้นฟูสมรรถภาพ และยาตามบัญชียาหลักแห่งชาติ
2546	• ลดคิวผ่าตัดตาต้อกระจก
2547	• เพิ่มงบกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ • จัดตั้งศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพภาคประชาชน
2548	• ดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ (ยาต้านไวรัส, ตรวจ LAB, ให้คำปรึกษา ตรวจเลือดแบบสมัครใจ, บริการถุงยางอนามัย)
2549	• จัดตั้งกองทุนสุขภาพระดับตำบลหรือพื้นที่ ร่วมกับอปท. • จัดตั้งศูนย์บริการหลักประกันสุขภาพในหน่วยบริการ • บริการยาจำเป็นราคาแพง (ยา CL)
2550	• ลดคิวผ่าตัดหัวใจ (จาก 2 ปี เป็น 6 เดือน) • บริการแพทย์แผนไทย • เพิ่มการเข้าถึงโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง
2551	• บำบัดทดแทนไตผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง (ล้างไตผ่านช่องท้อง, ฟอกไต, ปลูกถ่ายไต) • บริการสารทดแทนยาเสพติด (เมทาโดน)
2552	• เพิ่มการเข้าถึงยาราคาแพงบัญชียา จ (2) • ลดรอคิวผ่าตัดนิ่วในทางเดินปัสสาวะ • วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ • จัดตั้งหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอื่นที่เป็นอิสระจากผู้ถูกร้องเรียน ม.50(5)
2553	• ขยายสิทธิ UC ในคนที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ • เพิ่มการเข้าถึงยากำพร้า / ยาแพทย์แผนไทย • ต่ออายุยา CL • ขยายการบำบัดโรคทางจิตเวช โดยไม่จำกัดเวลารับไว้รักษาเป็นผู้ป่วยใน
2554	• คัดกรองภาวะแทรกซ้อน โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง
2555	• ปลูกถ่ายตับในเด็ก < 18 ปีที่มีภาวะท่อน้ำดีอุดตันตั้งแต่กำเนิด • ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ • เจ็บป่วยฉุกเฉิน 3 กองทุน • เปลี่ยนหน่วยบริการได้ 4 ครั้ง/ปี
2556	• ขยายความครอบคลุมวัคซีนไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล • ปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิด ผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวมะเร็งต่อมน้ำเหลือง

ปี	สิทธิประโยชน์
2557	• ระบบเบิกจ่ายกลางของประเทศ (NCH) • บูรณาการบริการรักษามะเร็งมาตรฐานเดียว • งบเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการพื้นที่กันดาร เสี่ยงภัย
2558	• เพิ่มการเข้าถึงบัญชียา จ(2) 4 รายการ ได้แก่ ยา Trastuzumab ในมะเร็งเต้านมระยะเริ่มต้น ยา Peginterferon ในผู้ป่วยติดเชื้อตับอักเสบซี สายพันธุ์ 2, 3 สายพันธุ์ 1, 6 และที่ติดเชื้อเอชไอวี ยา Nilotinib และยา Dasatinib ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวและต่อมน้ำเหลือง • ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์เข้าถึงยาต้านไวรัส (ARV) โดยไม่จำกัดระดับภูมิคุ้มกัน (CD4) • คลอดบุตรไม่จำกัดจำนวนครั้ง
2559	• บูรณาการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ (3 กองทุน) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ • ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย (MSM), สาวประเภทสอง (TG), พนักงานบริการชาย (MSW), พนักงานบริการหญิง (FSW), ผู้ใช้ยาเสพติดด้วยวิธีฉีด (PWID) • ดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (LTC) • ดูแลผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน
2560	• ขยายการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก • ประกาศนโยบาย "เจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤติ มีสิทธิทุกที่" (UCEP) เริ่ม 1 เม.ย. 2560 ต่อยอดจากนโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉิน 3 กองทุน
2561	• บริการระดับปฐมภูมิที่มีคลินิกหมอครอบครัว (PCC) • เพิ่มวัคซีน HPV ป้องกันมะเร็งปากมดลูก สำหรับนักเรียนหญิงชั้น ป. 5 • ตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ • ตรวจคัดกรองและเพิ่มยารักษาไวรัสตับอักเสบซี • ผ่าคัดวันเดียวกลับบ้านได้
2562	• เพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านวัคซีนและยา จ(2) - วัคซีนรวม 5 ชนิด คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ไวรัสตับอักเสบบี และเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (DTP-HB-Hib) - วัคซีนพิษสุนัขบ้า - เพิ่มยาต้านไวรัสเอชไอวี: Raltegravir ป้องกันถ่ายทอดเชื้อเอชไอวีจากมารดาสู่ทารก - เพิ่มยา Bevacizumab สำหรับโรคหลอดเลือดดำในจอตาอุดตัน • เพิ่มสิทธิประโยชน์ส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค 8 รายการ ในหญิงตั้งครรภ์และทารก
2563	• ลดความแออัดในโรงพยาบาลโดยรับยาที่ร้านขายยาแผนปัจจุบันใกล้บ้าน ในผู้ป่วยโรค เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หืด จิตเวช และโรคเรื้อรังอื่น ๆ • ดูแลผู้ป่วยโรคหายาก (Rare Diseases) ใน 24 โรค • ขยายความครอบคลุมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงในชุมชน ทุกสิทธิและทุกกลุ่มอายุ • เพิ่มวัคซีนป้องกันโรคท้องร่วงในเด็ก (Rotavirus Vaccine) • เพิ่มทางเลือกคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA Test • นำร่องคัดกรอง Down Syndrome ในหญิงตั้งครรภ์อายุไม่เกิน 35 ปี • นำร่องยาป้องกันก่อนการสัมผัสเชื้อเอชไอวี (PrEP) ในกลุ่มเสี่ยงสูง • นำร่องล้างไตผ่านเครื่องล้างไตอัตโนมัติ (APD)

ภาคผนวก 5 ตารางแสดงรายละเอียดผลการดำเนินงาน จำแนกตามปีงบประมาณ และพื้นที่สปสช.เขต

Annex 5: Table shown detail of performance classified by Fiscal Year and NHSO Region

Year	Development of Benefits Packages
2002	• Provide a comprehensive benefit package including out-patient and in-patient services; high-cost care; accident and emergency, personal prevention and health promotion services; rehabilitation services; pre-hospital care are fully covered with a very minimum co-payment of US$ 1 per visit or admission. • Start operation of Hotline service, 24 hours seven days a week, as a platform for complaints by citizens and conflict resolution between providers and citizens.
2003	• Reduce waiting list for cataract lens replacement Surgery from over a year to three months, and reduce cumulative numbers of waiting list by over 100,000 patients per year.
2004	• Increase benefit package and budget allocation for rehabilitation for persons with disability. • Establish Consumer Coordinating Centers.
2005	• Strengthen primary heatlhcare services.
2006	• Include antiretroviral therapy (ART) and other related services to people living with HIV/AIDS.
2007	• Approve Thai traditional medicines as additional drug benefit package. • Abolish the 30 Baht co-payment per visit or per admission. • Introduce Disease Management Program for high cost care conditions.
2008	• Expand renal replacement therapy for end-stage chronic renal failure patients, without co-payment. • Abolish the annual ceiling of two services for accident and emergency.
2009	• Replace the UCS identity card by Citizen ID smart card. • Include the high cost drugs in the National List of Essential Medicines list into the benefit package. • Include seasonal influenza vaccine for high risk population group. • Include methadone maintenance therapy for the treatment of addictions.
2010	• Include orphan drugs in the National List of Essential Medicines into the benefit package.
2011	• Abolish the ceiling of 15 days service among mental ill patients. • Include screening complications of diabetes and hypertension into the benefit package. • Include liver transplantation for children into the benefit package. • Include heart transplantation into the benefit package.
2012	• Introduce access to any Emergency Services by all Thais. • Re-introduce 30 Baht co-payment policy for district and higher level hospitals. • Increase the frequency of re-registration with provider network from two to four rounds a year to accommodate the mobile population.
2013	• Hamonise quality and standard of antiretroviral treatment and renal replcement therpay across the three public health insurance schemes. • Except the 500 Baht co-payment for hemodialysis by end-stage chronic renal failure patients who registered before October 2008. • Introduce early ART for people living with HIV/AIDS at CD4 cell count < 350 cells/cubic millimetre and increase new ARV into the National List of Essential Medicine. • Improve creteria and regulation for compensation fund (Article 41 of the Act) for patients and health personnels for adverse events from receiving and provision of medical services.

Year	Development of Benefits Packages
2014	• Include treatment of Leukemia and Lymphoma into the benefit packages. • Include pregnant women and children six months to two years old for seasonal influenza vaccination. • Improve regulation in support of the Community Health Fund, a matching fund between local government and NHSO to improve health of the local communities. • Include medicines for treatment of early stage breast cancer, Hepatitis C genotype 1, 2, 3 and 6, Leukemia and Lymphoma into the National List of Essential Medicine. • Introduce early ART for people living with HIV/AIDS at any level of CD4 counts.
2015	• Removes the limits of two deliveries per women. • Increase additional 18 items into the National List of Essential Medicine.
2016	• Increase other stakeholders into the annual public hearing process. • Introduce long-term care services at home for dependent elderlies. • Develop community and family care for chronic psychiatric patients. • Increase HIV prevention service for high risk groups.
2017	• Include cervical cancer screening into benefit package. • Include HPV vaccination program for level 5 primary school girl students. • Include additional risk groups on seasonal influenza vaccination.
2018	• Include colorectal cancer screening tests into the benefit package. • Include colostomy bags for needed patients into the benefit package. • Include new medicines, Raltegravir (for prevention of mother-to-child transmission of HIV), Bevacizumab (for central retinal vein occlusion), Pentavalent Vaccines (for Diphtheria, Pertussis, Tetanus, Hepatitis B and Haemophilus influenzae type B). • Establish Bangkok metropolitan Health Seurity fund.
2019	• Policy to promote effective coverage especially, ensure that the valuable group, marginalized people, such as stateless or tribal minorities, migrant workers, orphans, sex workers to get access to health services when needed. • Include Pre-exposure prophylaxis (or PrEP) for people who do not have HIV but who are at very high risk of getting HIV to prevent HIV infection by taking a pill everyday. • Include new prevention and promotion service especially for mother and child care such as Dawn Syndrome screening, Rota Virus Vaccine for children, HPV DNA test etc. • Include special Medicine and treatment for Rare Disease start from Disorders of small molecules in 24 rare diseases.

25 ตาราง

ผลงานการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามเป้าหมายที่ได้รับจัดสรรงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562 (Actual Service Utilization categorized by service items in UCS Budget, Fiscal Year 2015-2019)

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) (Service items)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. ผลงานตามเป้าหมายการใช้บริการทางการแพทย์ในงบเหมาจ่ายรายหัว (Services under capitation)					
1.1 ประชากรเป้าหมาย (Targeted Population)					
- ประชากรในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ลงทะเบียน (คน) (Registered UHC Population: persons)	65,529,726	65,776,933	66,013,645	66,205,796	66,507,909
- ประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่ลงทะเบียน (คน) (Registered UC Scheme Population: persons)	48,336,321	48,330,473	48,109,957	47,802,669	47,522,681
1.2 การใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก (Out-patients Services)					
- จำนวน (ครั้ง) (OP Visit : visits)	170,341,833	174,627,554	184,280,767	177,274,523	182,688,049
- อัตรา (ครั้ง/คน/ปี) (Utilization Rate: visits/person/year)	3.522	3.618	3.821	3.693	3.834
1.3 การใช้บริการแบบผู้ป่วยใน (In-patients Services)					
- จำนวน (ครั้ง) (IP Admission: admissions)	5,779,678	6,063,473	6,033,371	6,218,220	6,299,512
- อัตรา (ครั้ง/คน/ปี) (Utilization Rate: admissions/person/year)	0.120	0.126	0.125	0.130	0.132
1.4 การใช้บริการกรณีเฉพาะ (Specialize Care/ High cost Services)					
1.4.1 การใช้บริการนอกเครือข่ายกรณีจำเป็น (Accident and Emergency)					
1) บริการอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน: กรณีใช้บริการข้ามจังหวัดที่ผู้มีสิทธิลงทะเบียน และกรณีคนพิการที่ใช้บริการต่างหน่วยที่ลงทะเบียน (ครั้ง)(Accident and Emergency Services across to non-registered provinces or Services outside registered hospitals in disabled people: visits)	1,276,205	1,304,801	1,367,141	1,396,475	1,356,106
2) บริการรับส่งต่อผู้ป่วยนอก: กรณีใช้บริการในหน่วยบริการนอกจังหวัดที่ลงทะเบียน หรือส่งต่อจาก รพศ. /รพท. ไป รพ.มหาวิทยาลัย ภายในจังหวัด (ครั้ง) (Out-patients referral out of registered provinces or Referred to University hospitals within provinces: visits)	337,737	320,987	395,058	405,768	408,807
3) ค่าพาหนะรับส่งต่อระหว่างหน่วยบริการ (ครั้ง) (Referred cases with transportation cost: visits)	240,516	225,438	245,410	252,631	202,402

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) (Service items)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
4) บริการผู้ป่วยใน กรณีทารกแรกเกิดทุกราย (ครั้ง) (In-patients in cases newborn baby: visits)	599,567	581,435	ย้ายเข้าบริการผู้ป่วยใน (normally, In-patients service package)		
5) ผู้มีสิทธิที่ยังไม่ลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ (มาตรา 8) และผู้ประกันตนที่ยังไม่ได้รับสิทธิประกันสังคม ใช้บริการแบบผู้ป่วยในครั้งแรก (คน) (Non-registered UCS accessing to services in the first times or the insurers not entitled to the Social Security Fund: persons)	13,357	9,397	9,524	8,545	8,706
1.4.2 การใช้บริการที่มีค่าใช้จ่ายสูงในโรคที่มีปัญหาการเข้าถึงบริการ: เพิ่มความมั่นใจเรื่องคุณภาพบริการ (Confidence in Quality of Care improvement)					
1) ได้ล้างไต/ฟอกไต ในผู้ป่วยไตวายเฉียบพลัน (ครั้ง) (Peritoneal dialysis, Hemodialysis in case of acute renal failure: visits)	35,109	38,391	34,550	ย้ายเข้าบริการผู้ป่วยนอก (normally, Out-patients service package)	
2) รักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสในผู้ติดเชื้อเอชไอวี โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อราและโรคติดเชื้อไวรัสที่จอประสาทตา (ครั้ง) (Treatment for Opportunistic Infections in HIV-patients, Cryptococcal meningitis & Cytomegalovirus retinitis: visits)	3,922	3,654	2,815	ย้ายเข้าบริการผู้ป่วยใน-นอก (normally, In-patients Out-patients service package)	
3) ได้ยาละลายลิ่มเลือดในโรคที่เกี่ยวกับการอุดตันของหลอดเลือดหัวใจ (คน) (STEMI Fast Track, Thrombolytic therapy for ST-elevated myocardial infarction patients: persons)	3,982	3,895	4,503	4,606	4,474
4) ได้ยาละลายลิ่มเลือดในโรคที่เกี่ยวกับการอุดตันของหลอดเลือดสมอง (คน) (Stroke Fast Track, Thrombolytic therapy for Cerebral infarction patients: persons)	2,625	2,889	3,861	4,829	6,326
5) ได้ผ่าตัดเปลี่ยนเลนส์ตาในโรคต้อกระจก (ครั้ง) (Cataract lens replacement Surgery: visits)	170,438	164,442	127,526	126,989	135,284
6) รักษาผู้ป่วยเบาหวานขึ้นจอประสาทตาด้วยวิธีเลเซอร์ (ครั้ง) (Laser project for diabetic retinopathy: visits)	8,025	9,578	10,486	ย้ายเข้าบริการผู้ป่วยนอก (normally, Out-patients service package)	
7) ได้ผ่าตัด และฝึกการพูดในผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ (คน) (Orthodontics for patients with cleft lip and cleft palate: persons)	1,402	1,344	1,290	1,164	1,273

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) (Service items)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1.4.3 การใช้บริการหัตถการ ในโรคที่มีปัญหาการเข้าถึง: ลดความเสี่ยงด้านการเงินของหน่วยบริการ (Reducing financial risk of healthcare providers)					
1) ได้ผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่า (คน) (Knee Surgery for Osteoarthritis patients: persons)	11,266	12,327	11,754	10,797	12,166
2) การดูแลรักษาโรคเลือดออกง่าย (คน) (Hemophilia: persons)	1,453	1,158	1,131	1,169	-
3) ได้รักษาด้วยออกซิเจนความกดดันสูง (คน) (Hyperbaric Oxygen Therapy: persons)	4	11	10	10	12
4) ได้จัดหาและจัดเก็บดวงตาจากผู้บริจาค สำหรับผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตา (ดวงตา) (Corneal Transplantation, including supply, storage and treatment: eyes)	388	306	421	479	614
5) ได้ปลูกถ่ายอวัยวะ (Transplants)					
- ได้ปลูกถ่ายตับและรับยากดภูมิต่อเนื่อง (คน) (Liver transplant: persons)	168	191	224	271	308
- ได้ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจและรับยากดภูมิต่อเนื่อง (คน) (Heart transplant: persons)	63	80	78	88	106
- ปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมน้ำเหลือง โรคไขกระดูกผิดปกติ (คน) (Hematopoietic stem cell transplantation: persons)	93	22	53	57	75
1.4.4 การเข้าถึงยาอย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มที่จำเป็นต้องกำกับการใช้บริการอย่างใกล้ชิด (Services required closed monitoring)					
1) ได้สารเมทาโดนสำหรับการบำบัดรักษาระยะยาว (คน) (Methadone Maintenance Therapy, MMT: persons)	5,163	6,308	7,795	7,681	8,007
2) รับยาตามบัญชี จ(2) (คน) (Essential, High-costs drugs, E(2) category drug list of the National List of Essential Medicine: persons)	21,478	34,434	33,145	33,393	43,068
3) รับยา Clopidogrel สิทธิ Compulsory licensing (คน) (Clopidogrel, Compulsory licensing: persons)	201,795	232,052	116,017	153,684	189,030
4) รับยากำพร้า ยาต้านพิษ (คน) (Orphan drugs and Antidotes: persons)	5,708	7,141	6,917	5,312	5,395

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) (Service items)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1.4.5 การใช้บริการโรคที่ต้องบริหารแบบเฉพาะโรค (Disease Management or Vertical Programs)					
1) ผู้ป่วยโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง ได้รับเลือดและหรือยาขับเหล็กอย่างต่อเนื่อง (คน) (Blood transfusion and iron-chelating therapy for Transfusion Dependent Thalassemia patients: persons)	9,835	11,940	12,084	12,401	11,085
2) ผู้ป่วยวัณโรคได้รับการดูแล (คน) (Tuberculosis patients Care: persons)	53,951	78,388	76,886	77,376	91,239
3) ผู้ป่วยระยะสุดท้ายได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (คน) (Palliative Care: persons)	9,347	10,755	12,629	16,814	24,075
1.5 การใช้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (Health Promotion and Disease Prevention Services)					
1) ได้วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (คน) (Influenza Vaccines for targeted population: persons)	2,222,297	2,461,663	2,676,035	2,661,542	2,945,165
2) ฟันเทียมผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (คน) (Dental Implants for elderly: persons)	44,359	47,448	43,492	43,069	45,695
1.6 การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ (Rehabilitation Services)					
1) คนพิการลงทะเบียน: ท.74 (คน) (Registered Disables: persons)	1,146,156	1,183,474	1,233,555	1,270,765	1,296,608
2) คนพิการที่ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วย (คน) (Assisted Instrument for Disables: persons)	28,868	32,997	29,874	28,360	27,890
3) การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (คน) (Rehabilitation Services: persons)	788,127	1,029,061	912,324	1,019,639	1,051,157
- คนพิการ (Services for Disables)	232,827	264,008	184,359	197,950	193,683
- ผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู (Services for needed elderly)	238,090	332,635	414,340	480,430	486,798
- ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู (Services for needed patients)	317,210	424,117	310,422	340,339	369,825
- ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง (คน) (Services for dependency and bed ridden patients)	-	8,301	3,203	920	851
4) คนพิการได้ฝึกทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การเคลื่อนไหว และการใช้อุปกรณ์: O&M (คน) (Orientation and Mobility: O&M for Disabled: persons)	2,436	2,399	1,903	1,972	780

รายการ/บริการ/โรค (หน่วยนับ) (Service items)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1.7 การใช้บริการแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine Services)					
- บริการ นวด ประคบ อบสมุนไพร (ครั้ง) (Traditional Thai herbal massage: visits)	4,477,501	4,217,406	4,801,846	4,482,707	5,292,137
- บริการฟื้นฟูแม่หลังคลอด (คน) (Postpartum care: persons)	35,668	35,855	44,902	45,328	60,833
- บริการยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (ครั้ง) (Herbal medicine prescriptions of the NLEM: visits)	6,089,216	4,826,880	7,803,442	8,161,087	9,469,352
2) ผลงานตามเป้าหมายการใช้บริการทางการแพทย์ นอกงบเหมาจ่ายรายหัว (งบเพิ่มเติม) (Services for Specialized Care)					
2.1 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ได้รับการดูแลรักษาด้วยยาต้านไวรัส (คน) (Antiretroviral Therapy for HIV/AIDS patients: persons)	221,699	238,183	251,476	262,274	271,704
2.2 กลุ่มเสี่ยงที่ได้บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (คน) (HIV/AIDS prevention for at-risk population: persons)	-	36,250	57,665	57,589	59,850
2.3 ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังได้รับการบำบัดทดแทนไต (คน) (Renal Replacement Therapy for Chronic renal failure: persons)	44,468	49,047	53,265	57,682	60,210
2.4 ผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงได้รับบริการควบคุมและป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน (คน) (Secondary prevention for diabetic and hypertension patients: persons)	3,606,930	3,603,840	3,811,885	3,981,922	4,137,071
2.5 ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังได้รับการดูแลในชุมชน (คน) (Community care for chronic psychiatric patients: persons)	-	8,300	8,219	10,389	11,380
2.6 บริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ชายแดนภาคใต้ (แห่ง) (Compensation for remote and hardship areas and Southern border provinces: units)	175	204	201	202	202
2.7 ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (กลุ่มติดบ้านติดเตียง) ได้รับการดูแลตามแผนการดูแลรายบุคคล: Care plan (คน) (Long Term Care for Dependent elderly: persons)	-	80,826	175,353	211,106	219,518
2.8 การใช้บริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัวแบบผู้ป่วยนอก (ครั้ง) (Out-patients Services of Primary care cluster team: visits)	-	-	-	332,968	678,539

ตาราง 26 การใช้บริการของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562

(Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

ปีงบประมาณ Fiscal Year	1. การรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission)				2.1 รับยาละลายลิ่มเลือดและหรือทำหัตถการใส่สายสวนหัวใจ (Thrombolytic treatment and/or Primary PCI)		2.2 การรับยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic treatment)		2.3 ทำหัตถการใส่สายสวนหัวใจ (Primary PCI)		3. การเสียชีวิตภายใน 30 วันหลังรับไว้รักษา (Fatality rate within 30 days)		4. การกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยในภายใน 28 วัน (Re-admission rate within 28 days)		
	คน (persons)	ประชากรสิทธิ UC (Population UC ≥15 years)	อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ร้อยละ (%)	คน (persons)	ร้อยละ (%)	คน (persons)	ร้อยละ (%)	คน (persons)	ร้อยละ (%)	ตัวตั้ง: ครั้ง (Numerator: visits)	ตัวหาร: ครั้ง (Denominator: visits)	ร้อยละ (%)
	(1)	(2)	(3)=(1)/(2)*100000	(4)	(5.1)	(6.1)=(5.1)/(1)*100	(5.2)	(6.2)=(5.2)/(1)*100	(5.3)	(6.3)=(5.3)/(1)*100	(7)	(8)=(7)/(1)*100	(9)	(10)	(11)=(9)/(10)*100
2552 (2009)	8,417	35,671,960	23.60	9,194	2,332	27.71	1,455	17.29	980	11.64	1,922	22.83	235	6,305	3.73
2553 (2010)	8,844	36,005,459	24.56	9,694	3,847	43.50	2,736	30.94	1,213	13.72	1,938	21.91	225	6,560	3.43
2554 (2011)	9,467	36,461,536	25.96	10,451	4,712	49.77	3,399	35.90	1,544	16.31	2,049	21.64	259	6,938	3.73
2555 (2012)	9,996	37,113,705	26.93	11,260	5,563	55.65	3,489	34.90	2,431	24.32	2,057	20.58	278	7,399	3.76
2556 (2013)	10,711	37,241,727	28.76	12,630	7,086	66.16	3,700	34.54	3,923	36.63	2,158	20.15	390	8,120	4.80
2557 (2014)	11,371	37,140,215	30.62	13,497	8,009	70.43	3,981	35.01	4,688	41.23	2,193	19.29	426	8,488	5.02
2558 (2015)	11,671	37,269,386	31.32	14,252	8,436	72.28	3,982	34.12	5,858	50.19	2,164	18.54	454	8,843	5.13
2559 (2016)	12,049	37,368,474	32.24	14,763	9,096	75.49	4,473	37.12	6,425	53.32	2,191	18.18	501	9,329	5.37
2560 (2017)	12,413	37,276,475	33.30	15,002	9,778	78.77	4,866	39.20	7,077	57.01	2,094	16.87	393	9,544	4.12
2561 (2018)	12,774	37,112,839	34.42	15,179	10,454	81.84	4,882	38.22	7,821	61.23	2,222	17.39	324	9,818	3.30
2562 (2019)	13,297	37,035,674	35.90	15,927	11,154	83.88	4,645	34.93	8,790	66.11	2,095	15.76	417	10,663	3.91

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 27 การใช้บริการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral Infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ปีงบประมาณ 2552-2562
(Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme in Fiscal Year 2009-2019)

ปีงบประมาณ Fiscal Year	1. การรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission)				2.การรับยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic treatment)		3. การเสียชีวิตภายใน 30 วันหลังรับไว้รักษา (Fatality rate within 30 days)	
	คน (persons) (1)	ประชากรสิทธิ UC (Population UC ⩾15 years) (2)	อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population) (3)=(1)/(2)* 100,000	ครั้ง (visits) (4)	คน (persons) (5)	ร้อยละ (%) (6)=(5)/(1)*100	คน (persons) (7)	ร้อยละ (%) (8)=(7)/(1)*100
2552 (2009)	32,238	35,671,960	90.37	34,850	171	0.53	5,149	15.97
2553 (2010)	36,291	36,005,459	100.79	39,793	453	1.25	5,814	16.02
2554 (2011)	41,049	36,461,536	112.58	45,408	672	1.64	6,008	14.64
2555 (2012)	45,568	37,113,705	122.78	50,645	1,011	2.22	6,320	13.87
2556 (2013)	49,914	37,241,727	134.03	55,741	1,560	3.13	6,850	13.72
2557 (2014)	54,451	37,140,215	146.61	61,089	2,164	3.97	6,867	12.61
2558 (2015)	59,767	37,269,386	160.36	67,242	2,627	4.40	7,093	11.87
2559 (2016)	63,843	37,368,474	170.85	72,333	3,181	4.98	7,242	11.34
2560 (2017)	68,631	37,276,475	184.11	78,384	4,093	5.96	6,846	9.98
2561 (2018)	74,970	37,112,839	202.01	86,160	5,097	6.80	7,095	9.46
2562 (2019)	80,323	37,035,674	216.88	93,180	6,399	7.97	7,142	8.89

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 28 การใช้บริการผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Senile Cataract) และที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding Cataract) ปีงบประมาณ 2556-2562 (Surgery for Senile cataract and Blinding cataract patients under the UC scheme aged 60 years and older in Fiscal Year 2013-2019)

ปีงบประมาณ Fiscal Year	1.การป่วยด้วยโรคต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Morbidity of Senile Cataract in patients aged 60 years and older)				2.การผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป(Surgery Senile Cataract in patients aged 60 years and older)			3.การผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Surgery Senile and Blinding Cataract in patients aged 60 years and older)		
	คน (persons) (1)	ประชากรสิทธิ UC (Population UC ⩾ 60 years) (2)	อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population) (3)=(1)/(2)*100,000	ครั้ง (visits) (4)	คน (persons) (5)	ร้อยละ (%) (6)=(5)/(1)*100	ครั้ง (visits) (7)	คน (persons) (8)	ร้อยละ (%) (9)=(8)/(1)*100	ครั้ง (visits) (10)
2556 (2013)	246,239	7,304,443	3,371.09	506,172	121,198	49.22	141,874	22,172	9.00	23,574
2557 (2014)	254,336	7,436,505	3,420.10	526,499	121,648	47.83	140,865	37,464	14.73	40,281
2558 (2015)	266,765	7,719,945	3,455.53	558,827	126,179	47.30	146,307	47,478	17.80	51,407
2559 (2016)	263,189	8,084,248	3,255.58	562,043	120,849	45.92	140,308	46,630	17.72	50,505
2560 (2017)	238,695	8,401,987	2,840.94	501,729	94,062	39.41	105,524	45,271	18.97	49,059
2561 (2018)	230,126	8,731,419	2,635.61	478,413	94,448	41.04	105,000	46,708	20.30	50,290
2562 (2019)	257,066	9,100,912	2,824.62	549,282	101,420	39.45	112,467	49,032	19.07	52,671

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 29 การเข้าถึงยาบัญชี จ(2) ในผู้ป่วยรายเก่าและรายใหม่ จำแนกตามโรค ปีงบประมาณ 2558-2562
(Accessing E(2) Drugs category from the National list of Essential medicines in Fiscal Year 2015–2019)

หน่วย: คน (persons)

การเข้าถึงยาบัญชี จ (2) ในโรคที่กำหนด (Accessing E(2) Drugs category)	2558 (2015)			2559 (2016)			2560 (2017)			2561 (2018)			2562 (2019)		
	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)
1. Cervical dystonia	223	134	357	305	230	535	379	146	525	388	70	458	386	156	542
2. Hemifacial spasm	1,621	616	2,237	2,454	885	3,339	2,776	724	3,500	2,824	461	3,285	2,983	789	3,772
3. มะเร็งเต้านมระยะลุกลาม (Invasive breast cancer)	2,969	3,031	6,000	5,116	3,958	9,074	4,924	3,523	8,447	6,944	1,599	8,543	6,471	3,838	10,309
4. มะเร็งปอด non small cell ระยะลุกลาม (Invasive lung cancer)	150	897	1,047	143	1,176	1,319	922	966	1,888	782	508	1,290	272	1,073	1,345
5. มะเร็งต่อมลูกหมากระยะแพร่กระจาย (Metastatic prostate cancer)	132	208	340	50	230	280	84	210	294	182	123	305	125	322	447
6. Acute phase of Kawasaki	0	554	554	0	570	570	0	697	697	0	317	317	15	620	635
7. Guillain Barre syndrome ที่มีอาการรุนแรง	0	254	254	0	364	364	46	308	354	48	408	456	8	356	364
8. Myasthenia gravis crisis	14	104	118	29	143	172	34	116	150	5	167	172	36	135	171
9. Autoimmune hemolytic anemia (AIHA)	0	38	38	2	33	35	8	39	47	0	50	50	2	40	42
10. Hemophagocytic lymphohistiocytosis (HLH)	0	56	56	1	60	61	2	66	68	5	70	75	10	76	86
11. Idiopathic thrombocytopenic purpura ที่รุนแรง (ITP)	9	204	213	3	257	260	35	182	217	0	165	165	7	132	139
12. Primary immunodeficiency disease (PID)	125	53	178	95	81	176	119	55	174	101	42	143	104	41	145
13. Pemphigus vulgaris ที่รุนแรง	1	4	5	1	5	6	6	5	11	2	8	10	3	9	12
14. Central precocious puberty (E228)	455	242	697	491	265	756	549	294	843	626	389	1,015	757	441	1,198

หน่วย: คน (persons)

การเข้าถึงยาบัญชี จ (2) ในโรคที่กำหนด (Accessing E(2) Drugs category)	2558 (2015)			2559 (2016)			2560 (2017)			2561 (2018)			2562 (2019)		
	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)	รายใหม่ (New)	รายเก่า (Old)	รวม (Total)
15. Invasive fungal infection	0	656	656	625	272	897	227	480	707	0	1,092	1,092	202	928	1,130
16. Age-related Macular Degeneration; AMD	1,038	4,535	5,573	2,238	6,979	9,217	3,117	5,972	9,089	3,399	7,595	10,994	5,275	7,908	13,183
17. Hepatitis C genotype 1 , 2 , 3, 6	171	1,869	2,040	2,224	1,817	4,041	2,295	1,128	3,423	0	1,857	1,857	1,808	4,220	6,028
18. Thyroid remnant ablation	0	67	67	0	77	77	11	83	94	0	66	66	4	49	53
19. Aplastic anemia	0	105	105	0	137	137	0	102	102	0	138	138	16	103	119
20. Gaucher syndrome type I	6	5	11	9	6	15	14	6	20	13	2	15	14	3	17
21. ภาวะการติดเชื้อ MRSA	2	17	19	0	13	13	4	19	23	0	18	18	1	18	19
22. มะเร็งเต้านมระยะเริ่มต้น (C50) (เฉพาะ trastuzumab)	0	352	352	272	791	1,063	915	622	1,537	380	955	1,335	661	675	1,336
23. CML ที่ใช้ Imatinib ไม่ได้	0	519	519	499	169	668	569	145	714	0	642	642	251	60	311
24. CML ที่ใช้ Nilotinib ไม่ได้	0	42	42	177	73	250	184	37	221	0	223	223	83	10	93
25. Factor VIII	0	0	0	0	0	1,109	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. Rituximab รูปแบบ sterile sol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	677	0	677	325	1,063	1,388
27. Micafungin sod.50 mg/vial รูปแบบ sterile powder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52	0	52	12	172	184
รวม (Total)	**6,916**	**14,562**	**21,478**	**15,843**	**18,591**	**34,434**	**17,220**	**15,925**	**33,145**	**16,829**	**16,564**	**33,393**	**19,831**	**23,237**	**43,068**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการยาและเวชภัณฑ์ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

Source: Bureau of Medicine and Medical Supply Management, NHSO. Data at 30 September 2019

30 ตาราง

การเข้าถึงยากำพร้าและยาต้านพิษ (Orphan drugs and Antidotes) ปีงบประมาณ 2558-2562 (Accessing Orphan drugs and Antidotes in Fiscal Year 2015—2019)

หน่วย: คน (persons)

ยากำพร้าและยาต้านพิษ (Orphan drugs and Antidotes)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. Sodium nitrite inj.	7	17	12	6	6
2. Sodium thiosulfate 25% inj.	8	33	25	17	14
3. Succimer cap. (DMSA)	1	6	1	3	1
4. Methylene blue inj.	31	69	89	47	49
5. Glucagon kit	0	0	0	0	0
6. Dimercaprol inj. (British Anti-Lewisite; BAL)	5	4	2	5	2
7. Digoxin-specific antibody fragments	1	4	0	0	0
8. Sodium Calcium edetate (Calcium disodium edetate) (Ca Na2 EDTA)	7	18	19	4	2
9. Botulinium antitoxin	2	0	0	1	0
10. Diptheria antitoxin	51	94	82	59	94
11. Esmolol inj.	25	42	6	0	0
12. เซรุ่มรวมระบบเลือด (Polyvalent antivenum for hematotoxin)	691	1,041	1,001	870	983
13. เซรุ่มรวมระบบประสาท (Polyvalent antivenum for neurotoxin)	159	208	178	189	182
14. เซรุ่มต้านพิษแก้พิษ งูเขียวหางไหม้ (Green Pit Viper antivenin)	1,952	2,227	1,838	1,527	1,717
15. เซรุ่มต้านพิษแก้พิษ งูกะปะ (Malayan Pit Viper antivenin)	2,007	2,498	2,687	1,889	1,773
16. เซรุ่มต้านพิษแก้พิษ งูแมวเซา (Russell's Viper antivenin)	165	165	208	144	96
17. เซรุ่มต้านพิษแก้พิษ งูเห่า (Cobra antivenin)	577	672	716	483	400
18. เซรุ่มต้านพิษแก้พิษ งูทับสมิงคลา (Malayan Krait antivenin)	19	13	20	18	9
19. Diphenhydramine inj.	0	30	33	50	67
รวม (Total)	**5,708**	**7,141**	**6,917**	**5,312**	**5,395**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการยาและเวชภัณฑ์ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

Source: Bureau of Medicine and Medical Supply Management, NHSO. Data at 30 September 2019

ตาราง 31 ร้อยละการใช้บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จำแนกตามกลุ่มวัย ปี 2558-2562
(Percentage of performances on health promotion and disease prevention in Fiscal Year 2015-2019)

ตัวชี้วัด (Indicators)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. บริการอนามัยมารดา (Maternal Care)					
1.1 ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ก่อนหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์ (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60) (Percentage of pregnancies attended the first visit of antenatal care within the first 12 weeks) (Target: not less than 60%)	57.10	62.25	66.43	74.39	80.59
1.2 ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ได้รับการฝากครรภ์ครบ 5 ครั้งตามเกณฑ์ (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60) (Percentage of pregnancies attended 5 times of antenatal care) (Target: not less than 60%)	51.10	50.25	53.27	62.92	70.28
1.3 ร้อยละหญิงหลังคลอดได้รับการดูแลครบ 3 ครั้งตามเกณฑ์ (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 65) (Percentage of mothers received 3 times of postnatal care) (Target: not less than 65%)	49.72	49.79	51.53	63.04	70.89
2. บริการอนามัยเด็ก (Child Care)					
2.1 ร้อยละเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80) (Percentage of children age 0-5 years with childhood development properly) (Target: not less than 80%)	81.50	91.94	95.84	96.66	97.61
2.2 ร้อยละเด็กปฐมวัยมีภาวะเริ่มอ้วน (เป้าหมายไม่เกิน ร้อยละ 10) (Percentage of primary school students with starting obesity) (Target: not over than 10%)	-	-	-	8.90	11.15
3. บริการอนามัยวัยทำงานและผู้สูงอายุ (Workforce and Elderly Care)					
3.1 ร้อยละการตรวจคัดกรองเบาหวาน (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 90) (Percentage of Diabetes Mellitus: DM Screening) (Target: not less than 90%)					
- อายุ 35 - 59 ปี (Aged 35-59 years old)	67.89	75.41	84.65	86.32	86.67
- อายุ 60 ปีขึ้นไป (Aged 60 years and older)	63.21	71.45	81.89	84.49	86.22
3.2 ร้อยละการตรวจคัดกรองความดันโลหิตสูง (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 90) (Percentage of Hypertension: HT Screening) (Target: not less than 90%)					
- อายุ 35 - 59 ปี (Aged 35-59 years old)	71.44	79.24	85.51	87.08	87.19
- อายุ 60 ปีขึ้นไป (Aged 60 years and older)	70.28	78.34	84.10	86.72	87.81
3.3 ร้อยละการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรีอายุ 30-60 ปี (สะสมตั้งแต่ปี 2558) (เป้าหมายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80) (Cumulative percentage of Cancer Cervix Screening in women aged 30-60 years old) (Target: not less than 80%)	16.41	27.33	38.34	48.81	56.64

ที่มา: ระบบคลังข้อมูลสุขภาพ (Health Data Center: HDC) กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 5 มกราคม 2563 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

Source: Health Data Center, Ministry of Public Health. Data at 30 September 2019, Analyze at 5 January 2020 (Note: Data exclude NHSO Region 13, Bangkok)

ตาราง 32 การรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ จำแนกตามประเภทอุปกรณ์ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Assistive devices support to Disabled people classified by type of devices in Fiscal Year 2015-2019)

อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (Type of Assistive devices support)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (persons)	ชิ้น (pieces)	คน (persons)	ชิ้น (pieces)	คน (persons)	ชิ้น (pieces)	คน (persons)	ชิ้น (pieces)	คน (persons)	ชิ้น (pieces)
ทางการเคลื่อนไหว ได้รับแขนเทียม-ขาเทียม (Assist to Movement)	8,037	8,102	8,087	8,281	6,440	8,451	6,356	8,202	6,486	8,203
ทางการได้ยิน ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยฟัง (Assist to Hearing)	5,806	6,096	8,824	9,167	8,353	8,496	8,302	8,366	7,897	7,989
ทางการเห็น ได้รับไม้เท้าสำหรับคนตาบอด (Assist to Blind people)	856	856	670	670	659	659	392	393	276	276
เครื่องช่วยความพิการอื่น ๆ (Assist to other disabled people)	14,169	15,076	15,416	16,552	14,853	17,924	13,789	16,667	13,660	15,861
รวม (Total)	**28,868**	**30,130**	**32,997**	**34,670**	**29,874**	**35,530**	**28,360**	**33,628**	**27,890**	**32,329**

ตาราง 33 การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทผู้รับบริการ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Rehabilitation services classified by type of rehabilitees in Fiscal Year 2015-2019)

ประเภทผู้รับบริการ (Type of rehabilitees)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)
คนพิการ (Disabled people)	232,827	649,699	264,008	764,438	184,359	731,847	197,950	809,853	193,683	792,677
ผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องฟื้นฟูฯ (Elderly people requested rehabilitee)	238,090	679,319	332,635	982,114	414,340	1,531,030	480,430	1,788,875	486,798	1,826,828
ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องฟื้นฟูฯ (Patients requested rehabilitee)	317,210	926,667	424,117	1,234,396	310,422	1,099,270	340,339	1,246,949	369,825	1,383,664
ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง (อัมพาต อัมพฤกษ์) (Dependency and bed ridden patients)	-	-	8,301	40,043	3,203	10,557	920	4,759	851	4,172
รวม (Total)	**788,127**	**2,255,685**	**1,029,061**	**3,020,991**	**912,324**	**3,372,704**	**1,019,639**	**3,850,436**	**1,051,157**	**4,007,341**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Community Health Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: ข้อมูลการรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ และการใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

34 ตาราง การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Rehabilitation services classified by type of rehabilitates in Fiscal Year 2015-2019)

ประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Type of rehabilitates)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)
กายภาพบำบัด (Physical therapy)	494,632	1,586,250	625,727	2,070,430	638,364	2,420,860	682,591	2,667,593	693,336	2,722,279
จิตบำบัด (Psychotherapy)	153,400	302,216	213,739	442,868	188,605	502,734	221,783	652,477	248,825	725,713
พฤติกรรมบำบัด (Behavior therapy)	47,710	109,972	55,619	125,393	40,953	107,864	57,306	151,233	83,013	219,123
กิจกรรมบำบัด (Activity therapy)	41,087	154,905	49,929	187,192	44,888	184,070	49,150	200,035	48,021	199,691
การฟื้นฟูการได้ยิน (Hearing rehabilitation)	14,057	19,040	21,015	27,968	24,239	33,669	24,163	33,897	22,975	33,087
กระตุ้นพัฒนาการ (Early Intervention)	17,608	40,054	27,293	69,267	25,829	61,496	22,681	49,218	24,326	54,236
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น (Visual rehabilitation)	6,704	8,410	13,658	20,227	20,306	33,404	41,858	67,620	19,515	25,881
การประเมิน/แก้ไขการพูด (Speech rehabilitation)	10,106	31,952	10,914	34,594	8,112	28,016	8,285	27,691	8,185	26,675
ฉีดยาลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ (Phenol Block)	387	450	467	610	448	591	470	672	494	656
รวม (Total)	**785,691**	**2,253,249**	**1,018,361**	**2,978,549**	**912,324**	**3,372,704**	**1,019,639**	**3,850,436**	**1,051,157**	**4,007,341**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Community Health Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: ข้อมูลการใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

ตาราง 35 การใช้บริการแพทย์แผนไทย จำแนกตามประเภทบริการแพทย์แผนไทย ปีงบประมาณ 2558-2562
(Thai Traditional Medicine services classified by type of services in Fiscal Year 2015-2019)

บริการแพทย์แผนไทย (Type of Thai Traditional Medicine)	2558 (2015)		2559 (2016)		2560 (2017)		2561 (2018)		2562 (2019)	
	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)	คน (persons)	ครั้ง (visits)
1. นวด ประคบ อบสมุนไพร (Thai Traditional Medicine: massage, herbal compress, herbal saunas)	1,800,551	4,477,501	1,713,769	4,217,406	1,883,692	4,801,846	1,780,025	4,482,707	2,112,346	5,292,137
2. ฟื้นฟูสุขภาพมารดาหลังคลอด (Postpartum care)	35,668	132,161	35,855	133,594	44,902	158,382	45,328	174,333	60,833	223,957
3. สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (Herbal medicine prescriptions)	3,618,412	6,089,216	3,067,295	4,826,880	4,584,748	7,803,442	4,803,451	8,161,087	5,425,414	9,469,352
รวม (Total)	**5,454,631**	**10,698,878**	**4,816,919**	**9,177,880**	**6,513,342**	**12,763,670**	**6,628,804**	**12,818,127**	**7,598,593**	**14,985,446**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการปฐมภูมิ และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Primary Care Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: 1) บริการแพทย์แผนไทย: บริการนวด ประคบ อบสมุนไพร ฟื้นฟูมารดาหลังคลอด และบริการยาสมุนไพร (เฉพาะในบัญชียาหลัก)

2) ข้อมูลบริการแพทย์แผนไทย เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

ตาราง 36 การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Cascade Services for People living with HIV & AIDS under the UC Scheme in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สิทธิ UC (Services for People living with HIV & AIDS, under the UC Scheme)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ทราบสถานะการติดเชื้อฯ (PLHA Diagnosed & known status)	260,737	275,107	285,786	293,564	301,343
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ลงทะเบียน (PLHA Registered NAP)	250,615	264,596	275,452	283,773	291,881
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส (PLHA on ART)					
3.1 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสฯ (PLHA on ART)	221,699	238,183	251,476	262,274	271,704
- ร้อยละรับยาต้านไวรัส เทียบ ทราบสถานะ (% of PLHA on ART to PLHA with Diagnosed & known status)	85%	87%	88%	89%	90%
3.2 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์รับยาต้านไวรัสในปัจจุบัน ไม่รวมขาดการรักษาและหยุดยา (PLHA on ART in current period exclude loss to follow up cases)	201,849	215,000	224,342	233,336	237,278
4. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจหาปริมาณไวรัสฯ (PLHA with VL tested)	173,296	185,490	196,023	204,643	207,866
5. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์กดปริมาณไวรัสลงได้ (PLHA with VL< 1000 copies/ml: VL Suppression)	166,444	179,089	189,378	198,000	201,793
- ร้อยละกดปริมาณไวรัสลงได้ เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Suppression to PLHA on ART)	75%	75%	75%	75%	74%
6. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจไม่พบไวรัสในเลือด (PLHA with VL< 50 copies/ml: VL Undetectable)	157,276	171,222	181,022	188,855	193,641
- ร้อยละตรวจไม่พบไวรัส เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Undetectable to PLHA on ART)	71%	72%	72%	72%	71%

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562

Source: National AIDS Program: NAP Report Program, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

ตาราง 37 การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ ปีงบประมาณ 2558-2562
(Cascade Services for People living with HIV & AIDS under all Scheme in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ (Services for People living with HIV & AIDS, under all Scheme)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ทราบสถานะการติดเชื้อฯ (PLHA Diagnosed & known status)	389,027	410,576	432,084	451,201	469,785
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ลงทะเบียน (PLHA Registered NAP)	374,279	395,148	416,832	436,528	455,329
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส (PLHA on ART)					
3.1 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสฯ (PLHA on ART)	313,897	339,482	363,190	387,830	408,871
- ร้อยละรับยาต้านไวรัส เทียบ ทราบสถานะ (% of PLHA on ART to PLHA with Diagnosed & known status)	81%	83%	84%	86%	87%
3.2 ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์รับยาต้านไวรัสในปัจจุบัน ไม่รวมขาดการรักษาและหยุดยา (PLHA on ART in current period exclude loss to follow up cases)	272,753	293,210	309,248	333,371	338,847
4. ผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจหาปริมาณไวรัสฯ (PLHA with VL tested)	231,794	251,065	269,270	291,171	294,754
5. ผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์กดปริมาณไวรัสลงได้ (PLHA with VL< 1000 copies/ml: VL Suppression)	211,820	242,979	260,784	282,329	286,797
- ร้อยละกดปริมาณไวรัสลงได้ เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Suppression to PLHA on ART)	67%	72%	72%	73%	70%
6. ผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจไม่พบไวรัสในเลือด (PLHA with VL< 50 copies/ml: VL Undetectable)	223,372	232,753	249,842	269,795	275,735
- ร้อยละตรวจไม่พบไวรัส เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Undetectable to PLHA on ART)	64%	64%	64%	64%	64%

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562

Source: National AIDS Program: NAP Report Program, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

38 ตาราง การใช้บริการบำบัดทดแทนไต ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ปีงบประมาณ 2558-2562
(Renal Replacement Therapy in Chronic Renal Failure Patients in Fiscal Year 2015-2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการบำบัดทดแทนไต (Renal Replacement Therapy)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
1. ล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD)	24,589	26,681	28,260	30,152	30,722
ผู้ป่วยเก่ายกยอดจากปีที่ผ่านมา (Old cases bring from previous year)	17,203	19,125	20,450	21,693	22,235
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)					
- ผู้ป่วยลงทะเบียนและรับบริการรายใหม่ (New cases)	7,008	7,224	7,413	7,984	8,047
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษาด้วยวิธี CAPD (Shift from other method)	378	332	397	475	440
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี CAPD ในปี (Drop out cases in current year)					
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	4,382	4,998	5,261	6,591	6,369
- ผู้ป่วย CAPD ที่เปลี่ยนวิธีการรักษา (Shift to other method)	1,072	1,216	1,293	1,315	1,552
- ผู้ป่วยที่หยุดการรักษา/ไม่สามารถติดตามได้ (Loss to follow up cases)	10	17	13	11	17
2. ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis: HD)	12,814	14,622	16,532	18,498	20,186
ผู้ป่วยเก่ายกยอดจากปีที่ผ่านมา (Old cases bring from previous year)	9,331	11,308	12,861	14,644	16,247
ผู้ป่วยใหม่ในปี (new cases in current year)					
- ผู้ป่วยลงทะเบียนและรับบริการรายใหม่ (New cases)	1,633	1,545	1,692	1,836	1,845
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษาด้วยวิธี HD (Shift from other method)	1,850	1,769	1,979	2,018	2,094
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี HD ในปี (Drop out cases in current year)					
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	1,427	1,680	1,801	2,141	2,061
- ผู้ป่วย HD ที่เปลี่ยนวิธีการรักษา (Shift to other method)	79	81	87	110	109
3. ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมรายใหม่ (Hemodialysis with patient's Self Pay: HD Self-pay)	5,222	5,683	6,239	6,598	6,712
ผู้ป่วยเก่ายกยอดจากปีที่ผ่านมา (Old cases bring from previous year)	3,656	4,087	4,380	4,858	5,001
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)					
- ผู้ป่วยลงทะเบียนและรับบริการรายใหม่ (New cases)	1,515	1,550	1,819	1,716	1,684
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษาด้วยวิธี HD Self-pay (Shift from other method)	51	46	40	24	27

หน่วย: คน (persons)

บริการบำบัดทดแทนไต (Renal Replacement Therapy)	2558 (2015)	2559 (2016)	2560 (2017)	2561 (2018)	2562 (2019)
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี HD Self-pay ในปี (Drop out cases in current year)					
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	686	850	807	989	768
- ผู้ป่วย HD Self-pay ที่เปลี่ยนวิธีการรักษา (Shift to other method)	449	453	574	608	652
4. ผ่าตัดปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation: KT)	185	202	209	218	220
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)	185	202	209	218	220
ผู้ป่วยเสียชีวิตในปี (Dead cases in current year)	9	17	13	25	20
5. รับยากดภูมิคุ้มกันหลังการปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation Immunosuppressive Drug: KTI)	1,658	1,859	2,025	2,216	2,370
ผู้ป่วยเก่ายกยอดจากปีที่ผ่านมา (Old cases bring from previous year)	1,404	1,607	1,791	1,952	2,103
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)	254	252	234	264	267
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี KTI ในปี (Drop out cases in current year)					
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	83	41	40	81	47
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนวิธีการรักษา (Shift to other method)	35	27	33	32	49
รวมการรับบริการบำบัดทดแทนไต (Total)	**44,468**	**49,047**	**53,265**	**57,682**	**60,210**

ที่มา: ระบบรายงานสารสนเทศผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 ธันวาคม 2562

Source: Chronic Kidney Disease: CKD Reports, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 31 December 2019

หมายเหตุ: 1) ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังสามารถเปลี่ยนวิธีการรักษาได้ภายในปีงบประมาณ

2) จำนวนผู้ป่วยที่ใช้บริการไม่นับรวมผู้ป่วยที่เสียชีวิตเพื่อลดการนับซ้ำ

3) บริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis: HD) เป็นบริการฟอกเลือดในผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยกองทุนฯ สนับสนุนค่าเตรียมเส้นเลือด ค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ค่ายากระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดง (EPO) และค่าบริหารจัดการ

4) HD self-pay กองทุนฯ สนับสนุนเฉพาะค่ายากระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดง (EPO) ในผู้ป่วยที่รับบริการบำบัดทดแทนไต โดยวิธีฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (HD) ที่ไม่ประสงค์รับบริการล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง (CAPD) และไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อสนับสนุนผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายให้เข้าถึงการบริการทดแทนไตระดับเขต

ตาราง 39 จำนวนประชากรไทย จำแนกตามสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Number of Thai population in all Health security scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: คน (persons)

สิทธิหลักประกันสุขภาพ (Health security schemes)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Coverage Scheme: UCS)	47,522,681	4,008,630	2,551,113	2,180,797	3,456,587	3,770,899	4,129,011	3,638,578	4,211,888	4,922,700	3,377,325	3,477,014	4,005,983	3,727,346
2. สิทธิประกันสังคม (Social Security Scheme: SSS)	12,584,458	1,016,505	609,188	537,986	1,273,520	973,485	1,364,974	950,757	897,015	1,317,338	836,444	623,998	562,178	1,620,526
3. สิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (Civil Servant Medical Benefit Scheme: CSMBS)	5,149,480	498,672	264,557	206,348	526,621	417,795	380,858	371,404	315,850	423,469	293,676	347,738	422,153	680,338
4. สิทธิพนักงานส่วนท้องถิ่น (Local Administrative Officers: LAOs)	625,823	71,088	35,468	28,054	44,180	49,924	41,937	65,568	57,357	68,118	51,580	49,812	56,451	6,285
5. บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ (Stateless People: STP)	521,835	267,080	75,193	840	6,230	98,434	14,461	603	10,959	1,498	7,422	28,555	1,792	8,651
6. สิทธิครูเอกชน (Private School Teachers: PVT)	86,965	7,374	3,100	2,931	7,526	7,377	8,456	5,053	4,456	5,198	3,936	6,151	14,901	10,506
7. คนพิการสิทธิประกันสังคม (ผู้ประกันตนคนพิการ) (Disability Person in Social Security Schemes: DIS)	16,667	1,218	842	720	1,930	1,720	2,136	1,002	995	1,747	888	838	801	1,830
8. บุคคลที่ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิตามมาตรา 6 (Qualified non-registered UCS)	55,922	14,425	5,361	1,362	2,824	3,239	4,564	2,260	2,546	2,789	1,806	2,135	2,162	10,431
9. รวมผู้มีสิทธิระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (UHC Population: 1+2+3+4+5+6+7+8)	66,563,831	5,884,992	3,544,822	2,959,038	5,319,418	5,322,873	5,946,397	5,035,225	5,501,066	6,742,857	4,573,077	4,536,241	5,066,421	6,065,913

ภาคผนวก 5 ตารางแสดงรายละเอียดผลการดำเนินงาน จำแนกตามปีงบประมาณ และพื้นที่สปสช.เขต

Annex 5: Table shown detail of performance classified by Fiscal Year and NHSO Region

สิทธิหลักประกันสุขภาพ (Health security schemes)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
10. รวมผู้ลงทะเบียนสิทธิระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Registered UHC Population: 1+2+3+4+5+6+7)	66,507,909	5,870,567	3,539,461	2,957,676	5,316,594	5,319,634	5,941,833	5,032,965	5,498,520	6,740,068	4,571,271	4,534,106	5,064,259	6,055,482
11. รวมผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UCS Population: 1+8)	47,578,603	4,023,055	2,556,474	2,182,159	3,459,411	3,774,138	4,133,575	3,640,838	4,214,434	4,925,489	3,379,131	3,479,149	4,008,145	3,737,777
12. ร้อยละความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (% of Universal Health Coverage) (10/9*100)	99.92	99.75	99.85	99.95	99.95	99.94	99.92	99.96	99.95	99.96	99.96	99.95	99.96	99.83
13. ร้อยละความครอบคลุมของประชากรที่มีสิทธิหลัก-ประกันสุขภาพแห่งชาติ (% of Universal Coverage Scheme) (1/11*100)	99.88	99.64	99.79	99.94	99.92	99.91	99.89	99.94	99.94	99.94	99.95	99.94	99.95	99.72
14. บุคคลที่ไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน (รอยืนยันสิทธิ) (Unknown citizen status)	100,803	18,959	1,666	415	12,905	3,211	4,700	1,054	2,092	3,944	1,058	654	2,356	47,789
15. คนไทยในต่างประเทศ (Thai Population living abroad: FRG)	13,211	994	354	280	1,229	501	1,067	541	651	881	300	284	582	5,547
16. คนต่างด้าว (Foreigners: NRD)	370,387	56,966	47,031	2,873	19,487	67,921	43,634	2,850	7,495	3,893	3,644	30,023	12,521	72,047
17. บุคคลต่างด้าว (ซื้อประกันสุขภาพ) (Foreigners with Insurance: NRH)	80	66	4	2	0	1	2	1	0	4	0	0	0	0
18. รวมประชากรอื่น ๆ (Other Population: 14+15+16+17)	484,481	76,985	49,055	3,570	33,621	71,634	49,403	4,446	10,238	8,722	5,002	30,961	15,459	125,383
19. รวมประชากรทั้งประเทศ (Total Population)	**67,048,312**	**5,961,977**	**3,593,877**	**2,962,608**	**5,353,039**	**5,394,507**	**5,995,800**	**5,039,671**	**5,511,304**	**6,751,579**	**4,578,079**	**4,567,202**	**5,081,880**	**6,191,296**

ที่มา: สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 Source: Bureau of Registration, Data at 30 September 2019

40 ตาราง

จำนวนหน่วยบริการที่ขึ้นทะเบียนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตามประเภทการขึ้นทะเบียน และสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Number of UCS Healthcare units classified by type of healthcare units and NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: แห่ง (units)

ประเภทหน่วยบริการ (Type of Healthcare units)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. หน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Units)	11,750	1,300	716	670	1,004	1,033	937	928	997	1,090	957	863	966	289
2. หน่วยบริการประจำ (Main Contractors Units)	1,360	119	54	57	132	76	97	83	97	107	78	90	86	284
3. หน่วยบริการรับส่งต่อ (Referral Hospitals)														
- Capitation [1]	994	113	52	53	79	75	81	71	95	96	75	84	82	38
- Non-Capitation [2]	388	27	14	11	43	30	58	18	12	14	12	24	22	103
4. ไม่ได้จัดเครือข่าย [3] (not provided service)	188	45	8	3	22	7	50	3	3	15	4	9	3	16
รวมทั้งหมด [4] (Total, Duplicated units)	14,680	1,604	844	794	1,280	1,221	1,223	1,103	1,204	1,322	1,126	1,070	1,159	730
หน่วยบริการในระบบ UC [5] (UCS Healthcare units)	12,334	1,373	738	684	1,068	1,070	1,048	949	1,012	1,120	975	896	991	410

ที่มา: สำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 Source: Bureau of Registration, Data at 30 September 2019

หมายเหตุ: [1] *Capitation หมายถึง หน่วยบริการที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการรับส่งต่อโดยรับงบเหมาจ่ายรายหัว*

[2] *Non-Capitation หมายถึง หน่วยบริการที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการรับส่งต่อ/ส่งต่อเฉพาะทางโดยไม่รับงบเหมาจ่ายรายหัว*

[3] *หน่วยบริการที่ไม่ได้จัดเครือข่าย หมายถึง หน่วยบริการภาครัฐที่ขึ้นทะเบียนตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ไม่ได้มีการจัดเครือข่ายหน่วยบริการ ได้แก่ สถานบริการสาธารณสุขชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล*

[4] *รวมทั้งหมด หมายถึง หน่วยบริการทั้งหมดที่นับซ้ำตามประเภทการขึ้นทะเบียน เนื่องจากหน่วยบริการ 1 แห่ง สามารถขึ้นทะเบียนได้มากกว่า 1 ประเภท*

[5] *หน่วยบริการในระบบ UC หมายถึง หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่ไม่นับซ้ำตามประเภทการขึ้นทะเบียน*

ตาราง 41

จำนวนและร้อยละหน่วยบริการรับส่งต่อที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานขั้นต่าง ๆ จำแนกตามขั้นการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (HA) และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562 (Number and percentage of UCS Hospitals classified by level of Accreditation and NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: แห่ง (units)

ขั้นการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (Level of HA)	แห่ง (unit)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
โรงพยาบาลที่ประเมิน Assessed Hospital	จำนวน	1,078	122	55	55	90	79	95	77	99	98	78	88	88	54
อยู่ในกระบวนการตรวจรับรอง (Being in Assessment)	จำนวน	40	5	0	2	1	2	6	2	5	2	1	8	1	5
	ร้อยละ	3.71	4.10	0	3.64	1.11	2.53	6.32	2.6	5.05	2.04	1.28	9.09	1.14	9.26
กำลังพัฒนา (Being Developed)	จำนวน	42	4	4	2	1	2	9	2	4	3	2	2	2	5
	ร้อยละ	3.90	3.28	7.27	3.64	1.11	2.53	9.47	2.60	4.04	3.06	2.56	2.27	2.27	9.26
รับรองขั้น 1 (Step 1 - HA)	จำนวน	12	2	0	0	1	0	1	0	2	1	1	0	2	2
	ร้อยละ	1.11	1.64	0	0	1.11	0	1.05	0	2.02	1.02	1.28	0	2.27	3.70
รับรองขั้น 2 (Step 2 - HA)	จำนวน	86	15	3	6	9	2	7	3	9	9	8	6	2	7
	ร้อยละ	7.98	12.30	5.45	10.91	10.00	2.53	7.37	3.90	9.09	9.18	10.26	6.82	2.27	12.96
รับรองขั้น HA (Final HA)	จำนวน	898	96	48	45	78	73	72	70	79	83	66	72	81	35
	ร้อยละ	83.30	78.69	87.27	81.82	86.67	92.41	75.79	90.91	79.80	84.69	84.62	81.82	92.05	64.81

ที่มา: สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสนับสนุนคุณภาพและมาตรฐานหน่วยบริการ สปสช.

Source: The Hospital Accreditation Institute, Data at 30 September 2019, Analyse by Bureau of Health Care Quality Management

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลสถานะการรับรองกระบวนการคุณภาพสถานพยาบาลจากสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) ณ 30 กันยายน 2562

2. ข้อมูลสถานะการขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการรับส่งต่อในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Capitation และ Non-Capitation) จากสำนักบริหารงานทะเบียน สปสช. ณ 1 ตุลาคม 2562

42 ตาราง การใช้บริการของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562

(Service for ST-elevated Myocardial Infarction (STEMI) patients under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

บริการผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI (Service for STEMI patients)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. การรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission Rate)														
- จำนวนคน (persons)	13,297	1,163	636	730	1,289	1,153	1,069	879	908	1,205	671	1,194	1,375	1,010
- ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป (Population UC >15 years)	37,035,674	3,251,450	2,012,986	1,732,940	2,658,252	2,941,859	3,125,666	2,907,632	3,312,055	3,830,879	2,636,865	2,650,825	2,971,456	2,938,004
- อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population)	35.90	35.77	31.59	42.12	48.49	39.19	34.20	30.23	27.42	31.45	25.45	45.04	46.27	34.38
- จำนวนครั้ง (visits)	15,927	1,331	784	1,055	1,672	1,521	1,309	987	983	1,383	892	1,344	1,505	1,135
2. การรับยาละลายลิ่มเลือดและหรือทำหัตถการใส่สายสวนหัวใจ (Thrombolytic treatment and/or Primary PCI)														
- จำนวนคน (persons)	11,154	976	575	611	1,170	853	1,180	745	722	1,035	557	943	1,103	889
- ร้อยละ (%)	83.88	83.92	90.41	83.70	90.77	73.98	110.38	84.76	79.52	85.89	83.01	78.98	80.22	88.02
2.1 การรับยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic treatment)														
- จำนวนคน (persons)	4,645	532	317	382	266	555	222	270	164	439	282	630	564	23
- ร้อยละ (%)	34.93	45.74	49.84	52.33	20.64	48.14	20.77	30.72	18.06	36.43	42.03	52.76	41.02	2.28
2.2 ทำหัตถการใส่สายสวนหัวใจ (Primary PCI)														
- จำนวนคน (persons)	8,790	668	400	400	1,053	496	1,097	663	665	887	490	426	667	884
- ร้อยละ (%)	66.11	57.44	62.89	54.79	81.69	43.02	102.62	75.43	73.24	73.61	73.03	35.68	48.51	87.52

ภาคผนวก 5 ตารางแสดงรายละเอียดผลการดำเนินงาน จำแนกตามปีงบประมาณ และพื้นที่สปสช.เขต

Annex 5: Table shown detail of performance classified by Fiscal Year and NHSO Region

บริการผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด STEMI (Service for STEMI patients)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
3. การเสียชีวิตภายใน 30 วันหลังรับไว้รักษา (Fatality rate within 30 days)														
- จำนวนคน (persons)	2,095	189	130	142	174	176	219	146	154	184	118	182	172	137
- ร้อยละ (%)	15.76	16.25	20.44	19.45	13.50	15.26	20.49	16.61	16.96	15.27	17.59	15.24	12.51	13.56
4. การกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยในภายใน 28 วัน (Re-admission rate within 28 days)														
- ตัวตั้ง: ครั้ง (Numerator: visits)	417	23	18	24	69	79	47	7	15	16	11	50	33	25
- ตัวหาร: ครั้ง (Denominator: visits)	10,663	926	418	441	1,219	771	1,036	721	740	916	397	1,008	1,197	873
- ร้อยละ (%)	3.91	2.48	4.31	5.44	5.66	10.25	4.54	0.97	2.03	1.75	2.77	4.96	2.76	2.86

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 43 การใช้บริการของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral Infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562 (Service for Cerebral Infarction patients under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Service for Cerebral Infarction patients)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. การรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission Rate)														
- จำนวนคน (persons)	80,323	6,034	4,301	4,333	6,087	6,666	7,282	6,066	6,621	9,696	5,195	5,587	6,924	5,503
- ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป (Population UC >15 years)	37,035,674	3,251,450	2,012,986	1,732,940	2,658,252	2,941,859	3,125,666	2,907,632	3,312,055	3,830,879	2,636,865	2,650,825	2,971,456	2,938,004
- อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population)	216.88	185.58	213.66	250.04	228.99	226.59	232.97	208.62	199.91	253.10	197.01	210.76	233.02	187.30
- จำนวนครั้ง (visits)	93,180	7,439	4,764	4,990	6,739	7,418	8,322	7,298	7,554	12,852	5,783	6,461	7,519	5,918
2. การรับยาละลายลิ่มเลือด (Thrombolytic treatment)														
- จำนวนคน (persons)	6,399	532	432	385	475	477	561	500	463	582	481	576	465	472
- ร้อยละ (%)	7.97	8.82	10.04	8.89	7.80	7.16	7.70	8.24	6.99	6.00	9.26	10.31	6.72	8.58
3. การเสียชีวิตภายใน 30 วันหลังรับไว้รักษา (Fatality rate within 30 days)														
- จำนวนคน (persons)	7,142	659	365	479	537	491	677	583	563	808	440	499	588	476
- ร้อยละ (%)	8.89	10.92	8.49	11.05	8.82	7.37	9.30	9.61	8.50	8.33	8.47	8.93	8.49	8.65

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 44 การใช้บริการผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Senile Cataract) และที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding Cataract) จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562 (Surgery for Senile cataract and Blinding cataract patients under the UC scheme aged 60 years and older classified by NHSO Region in Fiscal Year 2019)

บริการผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Service for Senile Cataract)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. การป่วยด้วยโรคต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Morbidity of Senile Cataract in patients aged 60 years and older)														
- จำนวนคน (persons)	257,066	23,229	15,809	13,325	23,577	32,621	24,070	16,123	14,903	23,096	11,469	15,495	12,157	33,322
- ประชากรสิทธิ UC อายุ 60 ปีขึ้นไป (Population UC ≥60 years)	9,100,912	915,191	527,537	493,887	687,795	738,190	765,387	711,158	732,873	976,852	618,876	547,996	557,439	827,729
- อัตราต่อประชากรแสนคน (rate per 100,000 population)	2,824.62	2,538.16	2,996.76	2,697.99	3,427.91	4,419.05	3,144.81	2,267.15	2,033.50	2,364.33	1,853.20	2,827.58	2,180.87	4,025.71
- จำนวนครั้ง (visits)	549,282	40,984	28,830	25,986	41,636	54,774	43,821	27,185	25,321	38,595	19,841	27,332	22,341	74,867
2. การผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (Surgery Senile Cataract in patients aged 60 years and older)														
- จำนวนคน (persons)	101,420	9,809	7,032	5,774	9,433	10,757	9,236	5,815	7,615	10,285	4,872	6,428	5,395	8,958
- ร้อยละ (%)	39.45	42.23	44.48	43.33	40.01	32.98	38.37	36.07	51.10	44.53	42.48	41.48	44.38	26.88
- จำนวนครั้ง (visits)	112,467	10,658	7,753	6,549	10,736	12,076	10,190	6,213	8,573	11,276	5,424	6,934	5,891	10,169
3. การผ่าตัดต้อกระจกในผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Surgery Senile and Blinding Cataract in patients aged 60 years and older)														
- จำนวนคน (persons)	49,032	5,561	3,900	2,911	3,674	4,144	3,904	3,072	4,229	6,150	2,520	3,166	2,869	2,927
- ร้อยละ (%)	19.07	23.94	24.67	21.85	15.58	12.70	16.22	19.05	28.38	26.63	21.97	20.43	23.60	8.78
- จำนวนครั้ง (visits)	52,671	5,932	4,158	3,132	3,975	4,449	4,140	3,215	4,584	6,570	2,707	3,332	3,070	3,398

ที่มา: รายงานตัวชี้วัดบริการสุขภาพ สปสช. (NHSO Health Service Indicator: H0301) ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน ประมวลผล ณ 16 ธันวาคม 2562 วิเคราะห์โดย สำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช.

Source: NHSO Health Service Indicator Report (H0301), Bureau of Information and Technology, Data at 30 September 2019, Analyze by Bureau of Health Information and Outcome Evaluation at 16 December 2019

ตาราง 45 การรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ จำแนกตามประเภทอุปกรณ์ และสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Assistive devices support to Disabled people classified by type of devices and NHSO region in Fiscal Year 2019)

อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (Type of Assistive devices support)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12
ทางการเคลื่อนไหว ได้รับแขนเทียม-ขาเทียม (Assist to Movement)													
- คน (persons)	6,486	403	410	227	677	627	747	642	493	794	491	474	482
- ชิ้น (pieces)	8,203	506	516	269	907	746	992	840	595	979	649	610	565
ทางการได้ยิน ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยฟัง (Assist to Hearing)													
- คน (persons)	7,897	920	548	338	543	609	1,016	1,081	494	853	766	319	410
- ชิ้น (pieces)	7,989	921	549	343	547	613	1,080	1,086	494	854	766	321	415
ทางการเห็น ได้รับไม้เท้าสำหรับคนตาบอด (Assist to blind people)													
- คน (persons)	276	16	3	13	56	1	10	99	43	22	8	2	3
- ชิ้น (pieces)	276	16	3	13	56	1	10	99	43	22	8	2	3
เครื่องช่วยความพิการอื่น ๆ (Assist to other disabled people)													
- คน (persons)	13,660	1,386	722	957	945	554	556	2,116	1,659	1,706	1,647	507	903
- ชิ้น (pieces)	15,861	1,626	729	975	1,194	581	667	3,036	1,895	1,779	1,820	547	996
รวม (Total)													
- คน (persons)	**27,890**	**2,699**	**1,673**	**1,527**	**2,195**	**1,770**	**2,288**	**3,879**	**2,647**	**3,332**	**2,836**	**1,276**	**1,758**
- ชิ้น (pieces)	**32,329**	**3,069**	**1,797**	**1,600**	**2,704**	**1,941**	**2,749**	**5,061**	**3,027**	**3,634**	**3,243**	**1,480**	**1,979**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Community Health Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: ข้อมูลการรับสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

ตาราง 46 การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทผู้รับบริการ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Rehabilitation services classified by Type of rehabilitees and NHSO region in Fiscal Year 2019)

ประเภทผู้รับบริการ (Type of rehabilitees)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12
คนพิการ (Disabled people)													
- คน (persons)	193,683	23,478	13,145	9,651	9,633	11,302	11,707	19,987	28,907	22,429	23,778	10,547	9,779
- ครั้ง (visits)	792,677	107,951	49,270	34,617	64,392	76,175	57,653	61,122	113,539	66,295	67,737	41,122	52,804
ผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องฟื้นฟูฯ (Elderly people requested rehabilitee)													
- คน (persons)	486,798	62,749	36,391	28,835	28,852	31,608	43,195	37,314	72,603	53,767	32,697	38,873	20,294
- ครั้ง (visits)	1,826,828	217,175	125,182	122,582	175,408	206,733	190,916	94,256	193,051	147,213	72,422	166,699	115,191
ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องฟื้นฟูฯ (Patients requested rehabilitee)													
- คน (persons)	369,825	26,510	32,742	6,874	20,470	17,262	38,616	28,024	46,158	59,852	23,444	38,135	32,280
- ครั้ง (visits)	1,383,664	92,589	127,579	25,625	93,615	83,608	153,143	86,468	144,936	203,639	60,780	159,789	151,893
ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง (อัมพาต อัมพฤกษ์) (Dependency and bed ridden patients)													
- คน (persons)	851	122	36	20	49	30	60	121	198	35	64	65	55
- ครั้ง (visits)	4,172	672	342	67	354	207	487	417	698	132	218	331	247
รวม (Total)													
- คน (persons)	**1,051,157**	**112,859**	**82,314**	**45,380**	**59,004**	**60,202**	**93,578**	**85,446**	**147,866**	**136,083**	**79,983**	**87,620**	**62,408**
- ครั้ง (visits)	**4,007,341**	**418,387**	**302,373**	**182,891**	**333,769**	**366,723**	**402,199**	**242,263**	**452,224**	**417,279**	**201,157**	**367,941**	**320,135**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Community Health Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: ข้อมูลการใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

47 ตาราง การใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ และ สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Rehabilitation services classified by Type of rehabilitates and NHSO region in Fiscal Year 2019)

ประเภทการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Type of rehabilitates)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12
กายภาพบำบัด (Physical therapy)													
- คน (persons)	693,336	78,950	56,675	32,135	37,276	37,582	59,954	54,278	119,016	80,276	48,735	52,366	36,603
- ครั้ง (visits)	2,722,279	258,470	197,421	134,819	246,700	263,852	271,025	139,586	359,348	249,225	112,711	267,668	221,454
จิตบำบัด (Psychotherapy)													
- คน (persons)	248,825	21,076	18,105	11,719	16,715	18,427	25,087	19,924	23,357	31,517	23,797	17,581	22,005
- ครั้ง (visits)	725,713	68,497	55,124	40,145	41,873	70,307	67,846	54,866	62,374	91,774	70,622	41,265	61,020
พฤติกรรมบำบัด (Behavior therapy)													
- คน (persons)	83,013	6,184	4,291	100	4,013	2,562	13,550	9,045	4,770	12,682	6,192	14,795	4,883
- ครั้ง (visits)	219,123	18,574	14,053	581	15,900	8,276	31,634	24,942	10,254	37,118	10,808	35,425	11,558
กิจกรรมบำบัด (Activity therapy)													
- คน (persons)	48,021	15,940	4,851	665	3,075	2,623	3,933	3,746	3,912	3,091	1,012	3,046	2,186
- ครั้ง (visits)	199,691	58,025	22,881	3,009	21,587	14,819	21,022	7,953	11,278	6,961	1,644	12,545	17,967
การฟื้นฟูการได้ยิน(Hearing rehabilitation)													
- คน (persons)	22,975	3,542	1,650	1,032	646	1,842	785	3,355	1,109	6,429	1,773	563	259
- ครั้ง (visits)	33,087	5,019	2,594	1,365	862	2,861	1,139	6,568	1,552	8,262	1,874	687	304
กระตุ้นพัฒนาการ (Early Intervention)													
- คน (persons)	24,326	2,785	3,342	994	907	1,410	1,933	1,940	2,434	4,147	1,528	1,367	1,561
- ครั้ง (visits)	54,236	5,546	7,758	2,112	2,170	3,609	4,659	4,168	5,703	8,199	2,596	2,728	4,988
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น (Visual rehabilitation)													
- คน (persons)	19,515	1,146	517	271	129	152	797	731	157	9,777	4	5,755	79
- ครั้ง (visits)	25,881	1,270	521	849	149	229	988	891	252	13,270	4	7,377	81
การประเมิน/แก้ไขการพูด (Speech rehabilitation)													
- คน (persons)	8,185	740	193	6	607	818	1,449	1,200	665	1,171	379	128	836
- ครั้ง (visits)	26,675	2,908	2,009	6	4,431	2,749	3,736	3,285	1,435	2,413	771	216	2,716
ฉีดยาลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ (Phenol Block)													
- คน (persons)	494	61	12	5	82	19	76	4	27	49	95	23	41
- ครั้ง (visits)	656	78	12	5	97	21	150	4	28	57	127	30	47
รวม (Total)													
- คน (persons)	**1,051,157**	**112,859**	**82,314**	**45,380**	**59,004**	**60,202**	**93,578**	**85,446**	**147,866**	**136,083**	**79,983**	**87,620**	**62,408**
- ครั้ง (visits)	**4,007,341**	**418,387**	**302,373**	**182,891**	**333,769**	**366,723**	**402,199**	**242,263**	**452,224**	**417,279**	**201,157**	**367,941**	**320,135**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Community Health Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: ข้อมูลการใช้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

48 ตาราง การใช้บริการแพทย์แผนไทย จำแนกตามประเภทบริการ และสปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Thai Traditional Medicine services classified by type of services and NHSO region in Fiscal Year 2019)

บริการแพทย์แผนไทย (Type of Thai Traditional Medicine)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12
1. นวด ประคบ อบสมุนไพร (Massage, Herbal compress, Herbal saunas)													
- คน (persons)	2,112,346	148,856	46,783	79,736	71,021	96,600	83,498	378,490	419,389	313,763	283,531	92,885	93,584
- ครั้ง (visits)	5,292,137	363,967	118,820	237,594	225,304	310,003	230,141	871,541	927,233	718,571	676,072	311,388	278,770
2. ฟื้นฟูสุขภาพมารดาหลังคลอด (Postpartum care)													
- คน (persons)	60,833	3,868	3,267	3,575	1,411	2,034	1,971	5,806	9,309	4,123	6,354	4,814	14,203
- ครั้ง (visits)	223,957	12,898	11,105	13,977	5,273	8,063	7,641	25,278	42,204	12,966	25,410	15,417	43,373
3. สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (Herbal medicine prescriptions)													
- คน (persons)	5,425,414	397,795	248,092	268,266	256,141	390,172	372,732	578,646	650,245	778,189	591,525	386,348	507,263
- ครั้ง (visits)	9,469,352	643,500	403,477	503,676	445,171	700,306	635,005	1,046,473	1,164,101	1,323,639	1,049,587	686,163	868,254
รวม (Total)													
- คน (persons)	**7,598,593**	**550,519**	**298,142**	**351,577**	**328,573**	**488,806**	**458,201**	**962,942**	**1,078,943**	**1,096,075**	**881,410**	**484,047**	**615,050**
- ครั้ง (visits)	**14,985,446**	**1,020,365**	**533,402**	**755,247**	**675,748**	**1,018,372**	**872,787**	**1,943,292**	**2,133,538**	**2,055,176**	**1,751,069**	**1,012,968**	**1,190,397**

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการปฐมภูมิ และสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 ธันวาคม 2562

Source: Bureau of Primary Care Management and Bureau of Health Information and Outcome Evaluation, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 December 2019

หมายเหตุ: 1) บริการแพทย์แผนไทย: บริการนวด ประคบ อบสมุนไพร ฟื้นฟูมารดาหลังคลอด และบริการยาสมุนไพร (เฉพาะในบัญชียาหลัก)

2) ข้อมูลบริการแพทย์แผนไทย เฉพาะในพื้นที่ สปสช. เขต 1-12 (ไม่รวมเขต 13 กรุงเทพฯ)

ตาราง 49 การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Services for People living with HIV & AIDS under the UC scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สิทธิ UC (Service package of PLHA under USC)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ทราบสถานะการติดเชื้อฯ (PLHA Diagnosed & known status)	301,343	37,482	14,187	11,485	24,243	25,572	34,871	21,544	22,580	24,064	15,178	21,680	17,404	31,053
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ลงทะเบียน (PLHA Registered NAP)	291,881	36,871	13,720	11,079	23,695	24,814	33,817	20,424	22,068	23,574	14,803	21,137	16,883	28,996
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส (PLHA on ART)	271,704	34,923	12,761	10,141	22,255	23,003	31,390	19,088	20,505	21,940	13,752	19,461	15,677	26,808
- ร้อยละรับยาต้านไวรัสเทียบ ทราบสถานะ (% of PLHA on ART to PLHA with Diagnosed & known status)	90%	93%	90%	88%	92%	90%	90%	89%	91%	91%	91%	90%	90%	86%
4. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจหาปริมาณไวรัสฯ (PLHA with VL tested)	207,866	28,718	9,941	7,703	16,418	18,069	23,565	14,571	16,216	17,278	10,857	15,301	12,381	16,848
5. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์กดปริมาณไวรัสลงได้ (PLHA with VL< 1000 copies/ml: VL Suppression)	201,793	27,986	9,603	7,428	15,928	17,599	22,851	14,145	15,771	16,805	10,565	14,816	11,902	16,394
- ร้อยละกดปริมาณไวรัสลงได้ เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Suppression to PLHA on ART)	74%	80%	75%	73%	72%	77%	73%	74%	77%	77%	77%	76%	76%	61%

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ สิทธิ UC (Service package of PLHA under USC)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
6. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจไม่พบไวรัสในเลือด (PLHA with VL< 50 copies/ml: VL Undetectable)	193,641	27,082	9,321	7,252	15,300	16,951	21,970	13,189	14,940	16,062	10,128	14,260	11,416	15,770
- ร้อยละตรวจไม่พบไวรัสเทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Undetectable to PLHA on ART)	71%	78%	73%	72%	69%	74%	70%	69%	73%	73%	74%	73%	73%	59%

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562

Source: National AIDS Program: NAP Report Program, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

50 ตาราง การใช้บริการของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Services for People living with HIV & AIDS under all scheme classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ (Service package of PLHA under all scheme)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ทราบสถานะการติดเชื้อฯ (PLHA Diagnosed & known status)	469,785	55,086	18,797	14,470	43,029	39,264	66,695	27,999	27,567	30,754	18,788	30,046	22,287	75,003
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ลงทะเบียน (PLHA Registered NAP)	455,329	54,147	18,189	13,952	41,910	38,197	65,153	26,550	26,938	30,135	18,327	29,364	21,633	70,834
3. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัส (PLHA on ART)	408,871	48,282	16,825	12,793	36,938	34,655	58,863	24,740	25,067	27,918	16,960	27,116	20,203	58,511

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ป่วยเอดส์ ทุกสิทธิ (Service package of PLHA under all schemes)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
- ร้อยละรับยาต้านไวรัสเทียบ ทราบสถานะ (% of PLHA on ART to PLHA with Diagnosed & known status)	87%	88%	90%	88%	86%	88%	88%	88%	91%	91%	90%	90%	91%	78%
4. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจหาปริมาณไวรัสฯ (PLHA with VL tested)	294,754	37,191	13,020	9,614	25,569	25,612	37,802	18,133	19,722	21,509	13,284	21,226	16,075	35,997
5. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์กดปริมาณไวรัสลงได้ (PLHA with VL< 1000 copies/ml: VL Suppression)	286,797	36,314	12,635	9,286	24,849	24,993	36,683	17,643	19,223	20,960	12,956	20,580	15,530	35,145
- ร้อยละกดปริมาณไวรัสลงได้ เทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Suppression to PLHA on ART)	70%	75%	75%	73%	67%	72%	62%	71%	77%	75%	76%	76%	77%	60%
6. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ตรวจไม่พบไวรัสในเลือด (PLHA with VL< 50 copies/ml: VL Undetectable)	275,735	35,161	12,285	9,072	23,927	24,115	35,300	16,489	18,242	20,060	12,414	19,833	14,937	33,900
- ร้อยละตรวจไม่พบไวรัสเทียบ รับยาต้านไวรัส (% of PLHA with VL Undetectable to PLHA on ART)	67%	73%	73%	71%	65%	70%	60%	67%	73%	72%	73%	73%	74%	58%

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวี สำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562

Source: National AIDS Program: NAP Report Program, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

ตาราง 51 การใช้บริการของผู้ป่วยวัณโรค สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Services for Tuberculosis patients under the UC schemes classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการผู้ป่วยวัณโรค (Service package of Tuberculosis patients)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. ผู้ป่วยวัณโรคที่รักษาด้วยยาวัณโรค รายใหม่ในปีและรายเก่ารักษาต่อเนื่อง (คน) (TB patients treated with TB drugs in the current period: persons)	91,239	6,474	6,128	3,967	6,988	6,543	8,597	8,980	7,045	10,191	7,435	5,484	6,398	7,804
1.1 สูตรยารักษาวัณโรคพื้นฐาน (Basic regimen)	79,693	5,759	4,273	3,520	6,085	5,534	7,510	7,996	6,457	9,114	6,760	4,732	5,708	6,935
1.2 สูตรยารักษาซ้ำด้วยยาวัณโรคแนวที่ 1 (Re-treatment regimen)	8,643	559	1,722	340	666	554	776	723	472	791	464	401	549	690
1.3 สูตรยารักษาวัณโรคทางเลือกสำหรับวัณโรคพื้นฐาน (Modify regimen)	1,556	92	68	60	87	254	140	130	52	150	105	265	85	79
1.4 สูตรยารักษาวัณโรคดื้อยาหลายขนาน (Empirical MDR regimen)	1,347	64	65	47	150	201	171	131	64	136	106	86	56	100
2. ผู้ป่วยวัณโรคที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด รายใหม่ในปี (ทุกประเภท) (คน) (New registered TB patients: persons)	66,577	4,484	7,458	2,691	4,865	4,568	5,991	6,132	5,032	7,175	4,859	3,766	4,337	5,219
3. อัตราความสำเร็จของการรักษาผู้ป่วยวัณ โรครายใหม่และรักษาซ้ำ (%) (Treatment Success rate) (3) = (3.1)/(3.2) * 100	80.01%	72.62%	74.02%	78.64%	79.61%	80.63%	81.41%	80.37%	79.86%	81.18%	83.55%	82.12%	82.99%	79.66%
3.1 ผู้ป่วยรักษาหายและรักษาครบของผู้ป่วยรายใหม่และรักษาซ้ำ (คน) (New and relapse TB patients with treatment results are cure and complete: persons)	42,947	2,828	2,108	1,845	3,249	3,167	4,087	4,202	3,532	5,102	3,681	2,732	3,152	3,262
3.2 ผู้ป่วยวัณโรครายใหม่และรักษาซ้ำที่มีผลสรุปการรักษา (คน) (New and relapse TB patients with treatment results: persons)	53,679	3,894	2,848	2,346	4,081	3,928	5,020	5,228	4,423	6,285	4,406	3,327	3,798	4,095

บริการผู้ป่วยวัณโรค (Service package of Tuberculosis patients)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
4. อัตราการขาดยาของผู้ป่วยวัณโรค (%) (Default rate), (4) = (4.1)/(2) * 100	3.14%	1.83%	4.61%	1.82%	4.69%	2.43%	3.02%	1.99%	3.04%	3.02%	1.34%	2.97%	2.81%	5.79%
4.1 ผู้ป่วยวัณโรคที่ขาดยา (คน) (persons)	2,088	82	344	49	228	111	181	122	153	217	65	112	122	302
5. อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยวัณโรค (%) (Death rate), (5) = (5.1)/(2) * 100	14.88%	21.70%	16.69%	17.06%	13.20%	15.13%	13.79%	15.93%	15.74%	14.31%	13.75%	13.46%	12.06%	11.09%
5.1 ผู้ป่วยวัณโรคที่เสียชีวิต (คน) (persons)	9,909	973	1,245	459	642	691	826	977	792	1,027	668	507	523	579

ที่มา: ระบบบริการข้อมูลสารสนเทศ การให้บริการผู้ป่วยวัณโรค (TB Web Report), ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 30 พฤศจิกายน 2562 โดยสำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช.

Source: Tuberculosis Web Report, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 30 November 2019

หมายเหตุ: 1. อัตราความสำเร็จของการรักษา (เฉพาะผู้ป่วยรายใหม่และรักษาซ้ำ) คำนวณจาก จำนวนผู้ป่วยวัณโรคที่ขึ้นทะเบียนในปีงบประมาณ 2562 และมีผลการรักษาหายหรือรักษาครบ จากจำนวนผู้ป่วยวัณโรคที่ขึ้นทะเบียนในปีงบประมาณ 2562 และมีผลสรุปการรักษา

2. จำนวนผู้ป่วยอยู่ระหว่างการรักษา หมายถึง ผู้ป่วยวัณโรคที่ยังไม่สรุปผลการรักษา หรืออาจเป็นผู้ป่วยวัณโรคที่มีผลการรักษาแล้วแต่หน่วยบริการไม่บันทึกผลการรักษาในระบบ ซึ่งทำให้ไม่สามารถระบุสถานะการรักษาของผู้ป่วยได้

3. อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยวัณโรค: แหล่งข้อมูลการเสียชีวิตของผู้ป่วยมีที่มาจากฐานทะเบียนราษฎร์ ซึ่งการเสียชีวิตไม่สามารถระบุสาเหตุว่าเสียชีวิตจากโรควัณโรค

ตาราง 52 การใช้บริการบำบัดทดแทนไต ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง จำแนกตาม สปสช. เขต ปีงบประมาณ 2562
(Renal Replacement Therapy in Chronic Renal Failure Patients classified by NHSO Region in Fiscal Year 2019)

หน่วย: คน (persons)

บริการบำบัดทดแทนไต (Renal Replacement Therapy)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
1. ล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง (CAPD)	30,722													
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)														
- ผู้ป่วยลงทะเบียนรับบริการรายใหม่ (New cases)	8,047	881	476	314	548	1,012	569	634	669	761	940	586	371	286
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษาด้วยวิธี CAPD (Shift in)	440	142	2	11	22	35	60	39	23	17	52	16	10	11
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี CAPD ในปี (Drop out cases in current year)														
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	6,369	845	332	260	438	818	440	483	617	558	624	405	269	280
- ผู้ป่วย CAPD ที่เปลี่ยนไปรักษาวิธีอื่น (Shift out)	1,552	154	51	84	159	189	149	83	101	137	194	96	60	95
- ผู้ป่วยที่หยุดการรักษา/ไม่สามารถติดตามได้ (Loss to follow up cases)	17	7	1	2	2	2	1	0	1	0	0	1	0	0
2. ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (HD)	20,186													
ผู้ป่วยใหม่ในปี (new cases in current year)														
- ผู้ป่วยลงทะเบียนรับบริการรายใหม่ (New cases)	1,845	178	25	49	343	174	175	21	44	172	88	50	73	453
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษาด้วยวิธี HD (Shift in)	2,094	238	67	112	259	198	180	77	123	179	242	115	77	227
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี HD ในปี (Drop out cases in current year)														
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	2,061	218	59	87	303	147	171	36	89	206	148	104	74	419
- ผู้ป่วย HD ที่เปลี่ยนไปรักษาวิธีอื่น (Shift out)	109	13	2	4	21	8	15	6	4	3	7	2	6	18
3. ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมรายใหม่ (HD with patient's Self-pay)	6,712													
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)														
- ผู้ป่วยลงทะเบียนรับบริการรายใหม่ (New cases)	1,684	289	38	16	113	164	272	184	181	49	64	88	43	183
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนมารักษา HD Self-pay (Shift in)	27	7	0	0	3	3	3	1	3	0	1	2	1	3
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี HD Self-pay ในปี (Drop out cases in current year)														
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	768	120	15	8	60	94	115	74	67	22	10	44	29	110
- ผู้ป่วย HD Self-pay เปลี่ยนวิธีรักษา (Shift out)	652	173	4	6	70	66	100	35	30	13	21	15	25	94

หน่วย: คน (persons)

บริการบำบัดทดแทนไต (Renal Replacement Therapy)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
4. ผ่าตัดปลูกถ่ายไต (KT)	220													
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)	220	27	0	0	8	1	0	32	1	6	6	0	6	133
ผู้ป่วยเสียชีวิตในปี (Dead cases in current year)	20	2	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1	13
5. รับยากดภูมิคุ้มกันหลังการปลูกถ่ายไต (KTI)	2,370													
ผู้ป่วยใหม่ในปี (New cases in current year)	267	30	1	0	10	2	0	37	2	6	7	0	13	159
ผู้ป่วยที่ออกจากวิธี KTI ในปี (Drop out cases in current year)														
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (Dead cases)	47	6	0	0	1	0	0	7	0	0	2	0	0	31
- ผู้ป่วยที่เปลี่ยนวิธีการรักษา (Shift out)	49	4	1	0	0	0	0	9	0	1	3	0	0	31

ที่มา: ระบบรายงานสารสนเทศผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง (CKD Reports), ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 ประมวลผล ณ 31 ธันวาคม 2562 โดยสำนักสนับสนุนระบบบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ สปสช.

Source: Chronic Kidney Disease: CKD Reports, Bureau of Secondary and Tertiary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019, Analyze at 31 December 2019

หมายเหตุ: 1) ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังสามารถเปลี่ยนวิธีการรักษาได้ภายในปีงบประมาณ

2) จำนวนผู้ป่วยที่ใช้บริการไม่นับรวมผู้ป่วยที่เสียชีวิตเพื่อลดการนับซ้ำ

3) บริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis: HD) เป็นบริการฟอกเลือดในผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยกองทุนฯ สนับสนุนค่าเตรียมเส้นเลือด ค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ค่ายากระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดง (EPO) และค่าบริหารจัดการ

4) HD self-pay กองทุนฯ สนับสนุนเฉพาะค่ายากระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดง (EPO) ในผู้ป่วยที่รับบริการบำบัดทดแทนไต โดยวิธี ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (HD) ที่ไม่ประสงค์รับบริการล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง (CAPD) และไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อสนับสนุนผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายให้เข้าถึงการบริการทดแทนไตระดับเขต

ตาราง 53

การใช้บริการของผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน ที่ได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยบริการแม่ข่ายและหน่วยบริการลูกข่าย จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562 (Service package in Chronic Psychiatric/ Schizophrenia patients in community classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

บริการในผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน (Service package in Psychiatric/ Schizophrenia patients in community)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ (หน่วย: คน) (Registered Chronic Psychiatric/ Schizophrenia patients: persons)	13,261	1,119	622	627	935	676	751	2,306	1,186	1,525	1,185	864	863	602
ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน ที่ได้รับการติดตามอย่างน้อย 6 ครั้ง ตามแผนการดูแลรักษารายบุคคล (หน่วย: คน) (Received service and follow up at least 6 times according to individual care plan: persons)	11,380	953	475	590	879	623	674	1,460	1,101	1,525	1,011	720	805	564
หน่วยบริการแม่ข่าย/พี่เลี้ยง (หน่วย: แห่ง) (รพ.จิตเวช รพศ./รพท. ที่ร่วมให้บริการ) (Host of Main Contracting units provided services: units)	114	10	8	5	9	15	11	5	6	8	4	11	8	14
หน่วยบริการลูกข่าย (หน่วย: แห่ง) (หน่วยบริการประจำ หน่วยบริการปฐมภูมิที่ให้บริการ) (Main Contracting units / primary care units provided services: units)	908	100	47	53	73	66	77	41	88	87	71	76	77	52

ที่มา: สำนักสนับสนุนระบบบริการปฐมภูมิ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562

Source: Bureau of Primary Care Management, NHSO. Data at 30 September 2019

54 ตาราง

จำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข โดยหน่วยบริการประจำ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2559-2562 (Cumulative number of Dependent elderly with allocated budget for Long Term Care in community classified by NHSO region in Fiscal Year 2016-2019)

บริการดูแลระยะยาวในผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (LTC)	ปีงบประมาณ Fiscal year	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดูแล (หน่วย: คน) (Dependent elderly with allocated budget for Long Term Care in community: persons)	2559 (2016)	80,826	7,084	5,573	3,740	5,689	4,854	9,097	11,635	4,467	9,590	7,855	8,038	3,204	0
	2559-60 (2016-17)	175,353	14,754	10,170	8,689	12,301	7,240	13,163	25,598	13,273	24,026	23,471	11,355	8,013	3,300
	2559-61 (2016-18)	211,106	16,525	13,136	9,813	14,761	9,983	14,801	32,159	17,733	27,733	28,467	12,542	10,153	3,300
	2559-62 (2016-19)	219,518	16,763	13,552	10,369	15,077	10,727	14,966	34,122	18,650	28,064	30,292	13,453	10,183	3,300
หน่วยบริการประจำในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ (หน่วย: แห่ง) (Main Contracting units in participated areas: units)	2559 (2016)	889	100	47	53	71	67	72	77	87	89	70	78	78	0
	2560 (2017)	909	104	49	53	71	67	73	77	87	98	71	81	78	0
	2561 (2018)	918	103	49	54	73	67	73	79	87	101	72	82	78	0
	2562 (2019)	917	103	49	54	73	67	74	79	87	99	71	83	78	0
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ (หน่วย: แห่ง) (Local Administrative Organization in participated areas: units)	2559 (2016)	1,752	155	129	102	143	114	197	145	112	258	150	146	101	0
	2559-60 (2016-17)	4,273	414	290	252	363	204	303	399	453	637	437	265	256	1
	2559-61 (2016-18)	5,640	486	405	286	489	316	387	612	619	787	584	329	339	1
	2559-62 (2016-19)	6,003	498	428	311	504	359	392	679	669	808	637	376	341	1

ที่มา : สำนักสนับสนุนระบบบริการสุขภาพชุมชน ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562 Source: Bureau of Community Health Management, NHSO. Data at 30 September 2019

ตาราง 55

พื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับจัดสรรค่าใช้จ่ายบริการสาธารณสุขเพิ่มเติม จำแนกตาม สปสช.เขต ปีงบประมาณ 2562
(Remote and hardship areas and Southern border areas that received compensation to improve efficiency classified by NHSO region in Fiscal Year 2019)

พื้นที่กันดาร/เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Areas that received compensation)	รวม Total	เขต 1 Region1	เขต 2 Region 2	เขต 3 Region3	เขต 4 Region4	เขต 5 Region5	เขต 6 Region6	เขต 7 Region7	เขต 8 Region8	เขต 9 Region9	เขต 10 Region10	เขต 11 Region11	เขต 12 Region12	เขต 13 Region13
พื้นที่กันดารเสี่ยงภัย (Remote/hardship areas)	158	31	10	3	-	5	9	5	17	8	14	16	40	-
พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Southern border areas)	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	-
พื้นที่กันดารเสี่ยงภัยและพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Remote/hardship areas and Southern border areas)	164	31	10	3	-	5	9	5	17	8	14	16	46	-

ที่มา: สำนักบริหารการจัดสรรและชดเชยค่าบริการ สปสช. ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2562
Source: Bureau of Fund Allocation and Reimbursement, NHSO. Data at 30 September 2019

56 ตาราง ตารางนิยามศัพท์ตัวชี้วัดในรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562 (Indicator Definition)

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
1	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักสัมพัทธ์ที่ปรับตามวันนอนของผู้ป่วยใน (CaseMix Index-Adjusted Relative Weight: CMI-Adj. RW) สิทธิ UC **(แผนภาพที่ 23)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* ผลรวมค่าน้ำหนักสัมพันธ์ที่ปรับตามวันนอน (Sum of Adjusted Relative Weight: Sum Adj.RW) สิทธิ UC *ตัวหาร :* จำนวนครั้งการใช้บริการผู้ป่วยใน สิทธิ UC *หมายเหตุ :* ไม่นับรวมทารกปกติที่คลอดในโรงพยาบาล (Z380)
2	วันนอนเฉลี่ยผู้ป่วยใน (Average Length of Stay: Average-LOS) สิทธิ UC **(แผนภาพที่ 27)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* ผลรวมจำนวนวันนอนผู้ป่วยใน สิทธิ UC *ตัวหาร :* จำนวนครั้งการใช้บริการผู้ป่วยใน สิทธิ UC หมายเหตุ: นับรวมผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป *หน่วยนับ :* วัน ต่อ ครั้ง
3	ร้อยละการผ่าท้องคลอด สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode **(แผนภาพที่ 28)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนหญิงที่มาคลอดบุตร สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล โดยวิธีผ่าท้องคลอด Single delivery by C/S (O82) หรือ Multiple delivery all by C/S (O842) และมีหัตถการผ่าท้องคลอด, [pdx=(O82 or O842) and (procedure=740-744 or 7499)] or [sdx=(O82 or O842) and (procedure=740-744 or 7499)] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนหญิงที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาล สิทธิ UC ในช่วงเวลาเดียวกัน, [pdx=O80-O84 or sdx=O80-O84] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ หญิง สิทธิ UC ที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาล 100 คน
4	ร้อยละการป่วยตายในโรงพยาบาล (Case Fatality rate) สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 29)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล และเสียชีวิตหลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาล *ตัวหาร :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ช่วงเวลาเดียวกัน *หมายเหตุ :* ยืนยันการเสียชีวิตภายใน 30 วัน หลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาลจากข้อมูลแจ้งตาย *หน่วยนับ :* คน ต่อ ผู้ป่วยสิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล 100 คน
5	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคเบาหวานหรือที่มีภาวะแทรกซ้อนของเบาหวาน อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 30)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคเบาหวานหรือที่มีภาวะแทรกซ้อนของเบาหวาน ประกอบด้วย 1) เบาหวานทุกชนิด 2) โรคหลัก Hypoglycaemia, unspecified และมีโรคร่วมเป็นเบาหวาน 3) โรคหลักเป็น Drug-induced hypoglycaemia withoutcoma มีโรคร่วมเป็นเบาหวาน 4) โรคหลักเป็น Drug-induced hypoglycaemia without coma ไม่ระบุโรคร่วมเป็นเบาหวาน แต่ระบุสาเหตุจากยาเบาหวาน, [(pdx E10-E14) or (pdx=E162 and sdx=E10-E14) or (pdx=E160 and sdx=E10-E14) or (pdx=E160 and sdx=Y423)] and [age=15-124] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
6	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคความดันโลหิตสูงหรือที่มีภาวะแทรกซ้อนของความดันโลหิตสูง อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 30)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคความดันโลหิตสูงหรือที่มีภาวะแทรกซ้อนของความดันโลหิตสูง ประกอบด้วย 1) ความดันโลหิตสูงหรือภาวะแทรกซ้อนของความดันโลหิตสูง 2) โรคหลอดเลือดสมอง ชนิด Haemorrhage และมีโรคร่วมเป็นความดันโลหิตสูงหรือภาวะแทรกซ้อนของความดันโลหิตสูง และโรคร่วมไม่ใช่อุบัติเหตุ 3) Hypertensive retinopathy (H350), [(pdx=I10-I15, I674) or (pdx=I60-I62 and (sdx=I10-I15, I674 and sdx ไม่เท่ากับ S00-T98)) or (pdx=H350)] and [age=15-124] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน
7	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคหืด อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 30)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหอบหืดในผู้ใหญ่, [pdx=J45-J46] and [age=15-124] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน
8	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 30)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง, [pdx=J44] and [age=15-124] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน
9	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admision rate) ด้วยโรคลมชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป สิทธิ UC ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 30)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคลมชัก [pdx=G40-G41] and [age=15-124] and popUC *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน
10	ร้อยละของประชากรไทยอายุ 35-74 ปี ได้รับการคัดกรองเบาหวาน โดยการตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือด **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อายุ 35-74 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ที่ได้รับการคัดกรองระดับน้ำตาลในเลือด ช่วง 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 โดยตัดผู้ป่วยที่เคยเป็นโรคเบาหวานก่อนหน้าวันที่คัดกรองออก (จำนวนประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตรับผิดชอบที่เกิดในช่วง 1 เมษายน 2487 ถึง 31 มีนาคม 2526 ที่ได้รับการคัดกรองเบาหวาน โดยนับจาก PID ที่ปรากฏในแฟ้ม NCDSCREEN ฟิลด์ BSTEST มีค่าเป็น 1,2,3,4 และ BSLEVEL มีค่ามากกว่า 0 โดย DATE_SERV อยู่ ในช่วง 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 โดยตัดผู้ที่เสียชีวิตก่อนวันคัดกรอง (DATE_SERV) รวมถึงรายที่มี PID error หรือ PID ที่เคยเป็นโรคเบาหวานจากฐานข้อมูล IP/OP E-Claim แฟ้ม DIAGNOSIS ฟิลด์ DIAGCODE หรือฐานข้อมูล OP/PP แฟ้ม DIAGNOSIS_OPD ฟิลด์ DIAGCODE รหัสขึ้นต้นด้วย E10-E14 รวมทั้ง PID ที่ปรากฏในแฟ้ม CHRONIC ฟิลด์ CHRONIC รหัสขึ้นต้นด้วย E10-E14 ก่อนวันมีผลคัดกรองดังกล่าวออกจากการคำนวณ) *ตัวหาร :* จำนวนประชาชนสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอายุ 35-74 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบที่ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานมาก่อน

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
11	ร้อยละของประชากรไทยอายุ 35-74 ปี ได้รับการคัดกรองความดันโลหิตสูง **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อายุ 35-74 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ที่ได้รับการคัดกรองความดันโลหิตสูง ช่วง 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 โดยตัดผู้ที่เคยเป็นโรคความดันโลหิตสูงก่อนหน้าวันที่คัดกรองออก (จำนวนประชากรสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตรับผิดชอบที่เกิดในช่วง 1 เมษายน 2487 ถึง 31 มีนาคม 2526 ที่ได้รับการคัดกรองความดันโลหิต โดยนับจาก PID ที่ปรากฏในแฟ้ม NCDSCREEN โดยมีค่า SBP_1 >30 และ DBP_1 > 20 โดย DATE_SERV อยู่ในช่วง 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 โดยตัดผู้ที่เสียชีวิตก่อนวันคัดกรอง รวมถึงรายที่มี PID error หรือ PID ที่เคยเป็นโรคความดันโลหิตสูงจากฐานข้อมูล IP/OP E-Claim แฟ้ม DIAGNOSIS ฟิลด์ DIAGCODE หรือฐานข้อมูล OP/PP แฟ้ม DIAGNOSIS_OPD ฟิลด์ DIAGCODE รหัสขึ้นต้นด้วย I10-I15 รวมทั้ง PID ที่ปรากฏในแฟ้ม CHRONIC ฟิลด์ CHRONIC รหัส I10-I15 ก่อนวันมีผลคัดกรองดังกล่าวออกจากการคำนวณ) *ตัวหาร :* จำนวนประชาชนสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอายุ 35-74 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบที่ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นความดันโลหิตสูงมาก่อน
12	ร้อยละของหญิงมีครรภ์ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกภายใน 12 สัปดาห์ **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนหญิงมีครรภ์สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทุกรายในหน่วยบริการที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก โดยอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ ที่ได้รับบริการ ภายในวันที่ 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 (นับ PID จากแฟ้ม ANC เฉพาะการฝากครรภ์ครั้งแรกของการตั้งครรภ์ครั้งนั้น โดยหญิงสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มาฝากครรภ์เป็นครั้งแรกของครรภ์นี้นับในช่วงที่ได้รับบริการภายในวันที่ 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 (โดยตรวจสอบการฝากครรภ์ย้อนหลังไป 9 เดือนทุกรายของผู้รับบริการในช่วงที่กำหนด เพื่อตัดรายที่เคยมาในช่วง 9 เดือนย้อนหลังออกก่อน หากมี PID ซ้ำ ให้เลือก GRAVIDA ที่ไม่ซ้ำ) ให้นับเฉพาะวันที่บริการครั้งแรกใน min(DATE_SERV) และ min (GA) กรณีพบซ้ำให้เลือกหน่วยบริการแรกหน่วยบริการเดียว นับจำนวนคน จากเลขประจำตัว 13 หลัก ที่มี GA ⩽12 wks และตัด PID error) *ตัวหาร :* จำนวนหญิงมีครรภ์สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทุกรายที่มารับบริการฝากครรภ์ครั้งแรกทั้งหมดที่ได้รับบริการ ภายในวันที่ 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 ในหน่วยบริการทั้งหมด
13	ร้อยละสะสมความครอบคลุมการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสตรี อายุ 30-60 ปี ภายใน 5 ปี **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนสตรีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อายุ 30-60 ปี ที่ได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูกรายใหม่สะสม ตั้งแต่ 1 เมษายน 2557 ถึง 31 มีนาคม 2562 จัดกลุ่มตามหน่วยลงทะเบียน (จำนวนหญิงไทยสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ที่เกิดในช่วง 1 เมษายน 2501 ถึง 31 มีนาคม 2531) ในแต่ละหน่วยลงทะเบียนที่มี PID อยู่ในแฟ้ม SPECIAL PP รหัส 1B30 หรือ 1B40 หรือ 1B004 และ PID ที่อยู่ใน DIAGNOSIS_OPD ที่มีรหัส DIAGCODE = Z014, Z124 ตั้งแต่ 1 เมษายน 2557 ถึง 31 มีนาคม 2562 แล้วนำมาแจงนับรวมกัน โดยตัด PID ที่ซ้ำของ 3 ฐานออก แล้วตัดผู้ที่เสียชีวิตก่อนการคัดกรอง รวมทั้ง PID error ทั้งหมด ก่อนจำแนกตามหน่วยลงทะเบียน) *ตัวหาร :* จำนวนหญิงไทยสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่เกิดในช่วง 1 เมษายน 2501 ถึง 31 มีนาคม 2531 จัดกลุ่มตามหน่วยลงทะเบียน
14	ร้อยละการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (Acute Diarrhea) **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ที่ได้รับยาปฏิชีวนะ (นับจำนวนครั้งของผู้ป่วยที่มีการให้บริการกรณีผู้ป่วยนอกด้วยโรคหลัก (pdx) ตามรหัส ICD10 "A000, A001, A009, A020, A030, A031, A032, A033, A038, A039, A040, A041, A042, A043, A044, A045, A046, A047, A048, A049, A050, A053, A054, A059, A080, A081, A082, A083, A084, A085, A09, A090, A099, K521, K528, K529" และ มีการให้ยาปฏิชีวนะ) *ตัวหาร :* จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน

ภาคผนวก 6 ตารางคำนิยามศัพท์ตัวชี้วัด
Annex 6: Indicator Definition

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
15	ร้อยละการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบในผู้ป่วยนอกโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ (Respiratory Infection) **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยโรคติดเชื้อที่ระบบการหายใจช่วงบนและหลอดลมอักเสบเฉียบพลัน ที่ได้รับยาปฏิชีวนะ (นับจำนวนครั้งของผู้ป่วยที่มีการให้บริการกรณีผู้ป่วยนอกด้วยโรคหลัก (pdx) ตามรหัส ICD 10 "B053,J00, J010, J011, J012, J013, J014, J018, J019, J020, J029, J030, J038, J039, J040, J041, J042, J050, J051, J060, J068, J069, J101, J111, J200, J201, J202, J203, J204, J205, J206, J207, J208, J209, J210, J218, J219, H650, H651, H659, H660, H664, H669, H670, H671, H678, H720, H721, H722, H728, H729" และ มีการให้ยาปฏิชีวนะ) *ตัวหาร :* จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยโรคติดเชื้อที่ระบบการหายใจช่วงบนและหลอดลมอักเสบเฉียบพลัน
16	การลดลงของอัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยกลุ่มโรคที่ควรรักษาแบบผู้ป่วยนอก (ACSC: Ambulatory Care Sensitive Condition) ในโรคลมชัก (Epilepsy) ปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD) หืด (Asthma) เบาหวาน (Diabetes Mellitus) และ ความดันโลหิตสูง (Hypertension) **(ตารางที่ 8)**	**สูตรคำนวณ** ผลต่างของ X2 และ X1 โดย X2=อัตราการนอนรพ. ด้วย ACSC ต่อประชากร 100,000 คน ช่วง 1 เมษายน 2561 ถึง 31 มีนาคม 2562 X1=อัตราการนอนรพ.ด้วย ACSC ต่อประชากร 100,000 คน ช่วง 1 เมษายน 2560 ถึง 31 มีนาคม 2561 *ตัวตั้ง :* จำนวนครั้งที่ผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15-74 ปี ที่ลงทะเบียนของหน่วยบริการประจำ (Hmain OP) เข้ารักษาในโรงพยาบาลในโรคลมชัก (Epilepsy) ปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD) หืด (Asthma) เบาหวาน (DM) และความดันโลหิตสูง (HT) ตามคำนิยาม นับจำนวนครั้งของผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15-74 ปี ที่ลงทะเบียนของหน่วยบริการประจำ (Hmain OP) ที่รับไว้รักษาเป็นผู้ป่วยใน (IP) ด้วยโรค (pdx) ดังนี้ 1. ลมชัก (Epilepsy): G40 และ G41 2. ปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD): J41-J44 และ J47 รวมทั้ง J10.0, J11.0,J12-J16, J18, J20, J21, J22 ที่มีการวินิจฉัยรองเป็น J44 3. หืด (Asthma): J45 และ J46 4. เบาหวาน (Diabetes): E10.0, E10.1, E10.6, E10.9, E11.0, E11.1,E11.6, E11.9, E13.0, E13.1, E13.6, E13.9, E14.0, E14.1, E14.6 และ E14.9 5. ความดันโลหิตสูง (HT): I10 และ I11 โดยไม่มีการให้หัตถการดังต่อไปนี้ 33.6, 35, 36, 37.3, 37.5, 37.7, 37.8, 37.94 และ 37.98 จากฐาน IP E-Claim (โดยแสดงผลจำนวนครั้งเป็นรายกลุ่มโรค แต่การคิดอัตราใช้ยอดรวมทั้ง 5 กลุ่มโรค) *ตัวหาร :* จำนวนประชากร สิทธิ UC อายุ 15-74 ปี ของหน่วยบริการประจำที่รับลงทะเบียน (Hmain OP) โดย X1 ใช้ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2560 และ X2 ใช้ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2561
17	อัตราการรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่รับลงทะเบียนสิทธิ (Hmain) **(แผนภาพที่ 31)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI), (pdx=I210-I213,I22) and (age=15-124) *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
18	ร้อยละการได้รับยาละลายลิ่มเลือดและ/หรือทำหัตถการผ่านสายสวนหัวใจ (PCI) ในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST- elevation (STEMI) สิทธิUC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 31)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI : I210-I213 or I220-I229) และได้รับยาละลายลิ่มเลือด (Injection or infusion of thrombolytic agent: 9910) และ/หรือ ได้ทำหัตถการ PCI ตามที่ expert ระบุ ดังนี้ Percutaneous transluminal coronary angioplasty [PTCA] or coronary atherectomy (0066) ร่วมกับจำนวนของ Vessel/ตำแหน่งที่ทำหัตถการ (0040—0044) หรือใส่ Stent (0045—0048), หรือทำ Insertion of non-drug-eluting stent (3606) หรือ Insertion of Drug-eluting stent (3607) [(pdx=I210-I213 or I220-I229) and ((Procedure=9910) and (Procedure=(0066 and 0040-0048) or (3601-3602) or (3605-3607) or (3609)] and (age =15-124) *หมายเหตุ :* รวมผลบริการฉีดยาละลายลิ่มเลือดที่แผนกผู้ป่วยนอกจากฐาน OP E-Claim แล้ว ตัวหาร : จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันชนิด ST-elevation (STEMI) ในช่วงเวลาเดียวกัน, (pdx=I210-I213 or I220-I229) and (age =15-124) *หน่วยนับ :*คน ต่อ ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevated (STEMI) สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล 100 คน
19	ร้อยละการป่วยตายภายใน 30 วันหลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Fatality rate within 30 days) ด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 31)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) และเสียชีวิตภายใน 30 วันหลังรับไว้รักษาในโรงพยาบาล, [(pdx=I210-I213 or I22) and (death_date - dateadm ⩽30 days)] and (age =15-124) *ตัวหาร :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI ในช่วงเวลาเดียวกัน, (pdx=I210-I213 or I22) and (age =15-124) *หมายเหตุ :* ยืนยันการเสียชีวิตภายใน 30 วัน หลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาลจากข้อมูลแจ้งตาย *หน่วยนับ :* คน ต่อ ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล 100 คน
20	ร้อยละการกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยใน (Re-admission rate) ภายใน 28 วันหลังการจำหน่ายครั้งก่อน ด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (hcode) **(แผนภาพที่ 31)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนครั้งของผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) และกลับมารักษาซ้ำที่แผนกผู้ป่วยในด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) ภายใน 28 วันหลังการจำหน่ายครั้งก่อน [(pdx =I210-I213 or I220-I229) within 28 days after D/C and (dischт=1)] and (age =15-124) *ตัวหาร :* จำนวนครั้งผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล และมีสถานะจำหน่ายเป็น improve (dischт=1) ในช่วงเวลาเดียวกัน *หมายเหตุ :* 1) ใช้ข้อมูลที่จำหน่ายเป็น improve เพื่อดูคุณภาพการวางแผนการจำหน่าย 2) ไม่สามารถจำแนกผู้ป่วย plan หรือ unplan จากข้อมูลผู้ป่วยใน (IP) ได้ การกลับมารักษาซ้ำแบบผู้ป่วยในอาจนัดมาทำหัตถการต่อเนื่อง *หน่วยนับ :* ครั้ง ต่อ จำนวนครั้งผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ชนิด ST-elevation (STEMI) สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ที่มีสถานะจำหน่ายด้วย improve 100 ครั้ง

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	นิยาม / สูตรคำนวณ / หน่วยนับ
21	อัตรารับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admission rate) ด้วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่รับลงทะเบียนสิทธิ (Hmain) **(แผนภาพที่ 32)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน, (pdx = I630-I639) and (age =15-124) *ตัวหาร :* จำนวนประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงเวลาเดียวกัน, [age=15-124] and popUC *หน่วยนับ :* คน ต่อ ประชากรสิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป 100,000 คน
22	ร้อยละการได้รับยาละลายลิ่มเลือดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 32)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน และได้รับยาละลายลิ่มเลือด (Injection or infusion of thrombolytic agent : 9910), (pdx=I630-I639) and (Procedure=9910) and (age =15-124) *ตัวหาร :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน ในช่วงเวลาเดียวกัน, (pdx=I630-I639) and (age =15-124) *หน่วยนับ :* คน ต่อ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล 100 คน
23	ร้อยละการป่วยตายภายใน 30 วันหลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Fatality rate within 30 days) ด้วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน (Cerebral infarction) สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาลที่ให้บริการ (Hcode) **(แผนภาพที่ 32)**	**สูตรคำนวณ** *ตัวตั้ง :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน และเสียชีวิตภายใน 30 วัน หลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาล, [(pdx=I630-I639) and (death_date - dateadm ⩽30 days)] and (age =15-124) *ตัวหาร :* จำนวนผู้ป่วย สิทธิ UC อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลักเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน ในช่วงเวลาเดียวกัน, (pdx=I630-I639) and (age =15-124) *หมายเหตุ :* ยืนยันการเสียชีวิตภายใน 30 วัน หลังจากรับไว้รักษาในโรงพยาบาลจากข้อมูลแจ้งตาย *หน่วยนับ :* คน ต่อ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน สิทธิ UC ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล 100 คน

รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562
พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2563 จำนวน 3,500 เล่ม **เผยแพร่โดย** สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เลขที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 0 2141 4000 โทรสาร 0 2143 9730-1 Website :www.nhso.go.th
ศิลปกรรม วัฒนสินธุ์ สุวรัตนานนท์
พิมพ์ที่ หจก.แสงจันทร์การพิมพ์ **ISBN** 978-616-490-027-1

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เลขที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี
"ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550"
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0 2141 4000 โทรสาร 0 2143 9830
www.nhso.go.th

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐
ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน และงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน หมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และรายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากหน่วยงาน ตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อความและเหตุการณ์ที่เน้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 12 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้บันทึกค่าใช้จ่ายค้างจ่ายตามข้อตกลงและผลการดำเนินงานของคู่สัญญาตามภาระผูกพัน ทั้งนี้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมิได้แสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไขในเรื่องนี้

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็น เพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกองทุนในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกหน่วยงานหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือ ความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของหน่วยงาน
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกองทุนในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กองทุน ต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายใน หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาวชัชพร พินทุวัฒนะ)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 23

(นายสมชาย พิทยวรเจริญ)
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	10,652,885,685.43	7,863,488,433.92
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	1,016,954,363.41	717,241,661.87
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	7	12,012,474.45	52,313,794.45
สินค้าคงเหลือ	8	1,720,650,542.56	2,150,603,609.10
ดอกเบี้ยค้างรับ	9	3,583,798.24	3,589,654.91
เงินลงทุนระยะสั้น	10	497,885,265.11	491,727,048.29
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		13,903,972,129.20	11,278,964,202.54
รวมสินทรัพย์		13,903,972,129.20	11,278,964,202.54
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	11	12,001,436,927.54	7,441,241,670.54
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	12	583,937,705.42	405,282,600.92
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สิทธิ สปส.	13	64,060,914.98	-
เงินรับฝากระยะสั้น	14	24,712,164.40	21,538,932.40
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	15	12,001,014.74	12,453,537.72
รวมหนี้สินหมุนเวียน		12,686,148,727.08	7,880,516,741.58
สินทรัพย์สุทธิ		1,217,823,402.12	3,398,447,460.96

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์สุทธิ			
ทุนรับโอนตามมาตรา 69	16	419,483,824.03	419,483,824.03
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน	17	-	947,634,451.25
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	18	798,339,578.09	2,031,329,185.68
รวมสินทรัพย์สุทธิ		1,217,823,402.12	3,398,447,460.96

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	19	131,945,185,900.00	126,644,786,600.00
รายได้ดอกเบี้ย		109,135,099.59	142,796,482.91
รายได้ค่าบริการทางการแพทย์ปีก่อนรับคืน		419,014,122.61	172,727,656.80
รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน		23,655,408.96	13,301,187.00
รายได้อื่น		5,191,788.24	1,940,368.58
รวมรายได้		**132,502,182,319.40**	**126,975,552,295.29**
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	20	134,736,970,255.98	128,888,901,071.39
รวมค่าใช้จ่าย		**134,736,970,255.98**	**128,888,901,071.39**
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		**(2,234,787,936.58)**	**(1,913,348,776.10)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้ สูง/ต่ำ กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบ อื่นของสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 ตามที่รายงานไว้เดิ		419,483,824.03	3,611,909,314.90	938,387,251.25	4,969,780,390.18
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	332,768,646.88	-	332,768,646.88
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	3,944,677,961.78	938,387,251.25	5,302,549,037.06
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน		-	-	9,247,200.00	9,247,200.00
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	(1,913,348,776.10)	-	(1,913,348,776.10)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559		419,483,824.03	2,031,329,185.68	947,634,451.25	3,398,447,460.96
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ตามที่รายงานไว้เดิ		419,483,824.03	2,031,329,185.68	947,634,451.25	3,398,447,460.96
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	43,679,028.09	-	43,679,028.09
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	2,075,008,213.77	947,634,451.25	3,442,126,489.05
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน		-	-	10,484,849.65	10,484,849.65
ปิดกองทุนสำรองกรณีฉุกเฉินเข้ารายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		-	958,119,300.90	(958,119,300.90)	-
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	(2,234,787,936.58)	-	(2,234,787,936.58)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	798,339,578.09	-	1,217,823,402.12

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย	(2,234,787,936.58)	(1,913,348,776.10)
รายการปรับกระทบรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	(299,712,701.54)	581,466,519.75
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	40,301,320.00	(4,746,742.65)
สินค้าคงเหลือ	429,953,066.54	40,660,915.79
ดอกเบี้ยค้างรับ	5,856.67	274,265.60
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	4,560,195,257.00	6,703,813,478.68
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	178,655,104.50	(921,444,283.25)
ประมาณการหนี้สิน	-	(4,121,622,661.97)
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สิทธิ สปส.	64,060,914.98	-
เงินรับฝากและเงินประกัน	3,173,232.00	(4,196,593.55)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(452,522.98)	(5,260,881.03)
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน	(947,634,451.25)	9,247,200.00
ผลสะสมจากการปรับปรุงบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	1,001,798,328.99	332,768,646.88
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	**2,795,555,468.33**	**697,611,088.15**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจากการลงทุน		
เงินลงทุนระยะสั้น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(6,158,216.82)	(7,068,630.23)
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมการลงทุน	**(6,158,216.82)**	**(7,068,630.23)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	**2,789,397,251.51**	**690,542,457.92**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	7,863,488,433.92	7,172,945,976.00
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายงวด	10,652,885,685.43	7,863,488,433.92

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ความเป็นมา

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุน ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามมาตรา 39 ระบุว่า เงินกองทุนฯ ประกอบด้วย

1. เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2. เงินที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
3. เงินที่ได้รับจากการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้
4. เงินค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้
5. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
6. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
7. เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่กองทุนได้รับมาในกิจการของกองทุน
8. เงินสมทบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุน ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2 - 4 อาคารรวมหน่วยงานราชการ "ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550" ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 และมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 13 แห่ง

1.2 การบริหารโครงการ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีหน้าที่บริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่างๆ ในการบริหารกองทุน โดยสำนักงานได้รับโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้และความรับผิดชอบ รวมถึงเงินงบประมาณปี 2546 ของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติฯ และเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ ตามนัยมาตรา 69 แห่ง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 6 รายการ ได้แก่

ก. งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว

ข. งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

ค. งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง

ง. งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง

จ. งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ฉ. งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ก. <u>งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว</u>

ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขรายการบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว เป็นงบประมาณสำหรับการบริการตามสิทธิประโยชน์ฯ ด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคการบริการกรณีเฉพาะ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การบริการการแพทย์แผนไทย เงินบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุขในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้รับจัดสรรเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขรายการบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว ในอัตราเหมาจ่าย 3,109.87 บาท ต่อผู้มีสิทธิ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้มีสิทธิ) สำหรับผู้มีสิทธิ จำนวน 48,802,900 คน โดยจัดสรรเป็นประเภทบริการค่าใช้จ่ายหรือเงินต่างๆ ดังนี้

	ประเภทบริการ	จำนวนบาท/ผู้มีสิทธิ
1.	บริการผู้ป่วยนอกทั่วไป	1,137.58
2.	บริการผู้ป่วยในทั่วไป	1,090.41
3.	บริการกรณีเฉพาะ	315.14
4.	บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	405.29
5.	บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์	16.13
6.	บริการการแพทย์แผนไทย	11.61
7.	งบค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	128.69
8.	เงินช่วยเหลือเบื้องต้นผู้รับบริการ (มาตรา 41)	5.02
รวม (บาทต่อผู้มีสิทธิ)		**3,109.87**

หมายเหตุ - ประเภทบริการที่ 4 จำนวนเงินจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน

ข. <u>งบบริการผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์</u> เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการดูแลรักษาด้วยยาต้านไวรัส การตรวจชันสูตรทางห้องปฏิบัติการ การดูแลรักษาและให้คำปรึกษาแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ที่มารับการรักษาและการติดตามรักษา เยี่ยมบ้านผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ เพื่อให้หน่วยบริการสามารถจัดบริการที่มีคุณภาพให้แก่ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์เข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและมีความมั่นใจการรับบริการ ในปีงบประมาณ 2560 ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 3,122.408 ล้านบาท

ค. <u>งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง</u> เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่ายา และบริการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และการปลูกถ่ายไตสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง โดยในปีงบประมาณ 2560 ได้รับจัดสรรเป็นค่าทดแทนไต จำนวน 7,529.2353 ล้านบาท

ง. *งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง* เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการควบคุมป้องกันความรุนแรงของโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง โดยเน้นการควบคุมป้องกันระดับทุติยภูมิ (Secondary prevention) และการจัดบริการผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน ซึ่งในปีงบประมาณ 2560 ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 960.409 ล้านบาท

จ. *งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้* เป็นงบประมาณที่เพิ่มเติมจากเงินบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการที่จำเป็นต้องให้บริการประชาชนในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ 2560 ได้รับงบประมาณ 1,490.2875 ล้านบาท

ฉ. *งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง* เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถเข้าถึงด้านสาธารณสุขที่เชื่อมโยงบริการทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างบ้าน ชุมชน สถานพยาบาล/หน่วยบริการ อย่างเป็นระบบ โดยในปีงบประมาณ 2560 ได้รับงบประมาณ จำนวน 900.000 ล้านบาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่องการนำเสนองบการเงิน ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 รวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ ซึ่งกองทุนได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคาร เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น บัญชีเงินฝากประจำที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้ แสดงด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะตั้งขึ้นสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ข้อมูลประวัติการชำระหนี้ และหลักฐานการติดตามลูกหนี้แต่ละราย ร่วมกับการวิเคราะห์อายุลูกหนี้

4.3 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือ เป็นรายการยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดซื้อจากองค์การเภสัชกรรม และได้ว่าจ้างให้องค์การเภสัชกรรมเป็นผู้รับผิดชอบบริหารสินค้าในคลังตามระบบ VMI (Vendor Managed Inventory) ซึ่งเป็นสินค้าคงเหลือที่อยู่ในระหว่างรอการนำส่งให้กับหน่วยบริการ แสดงมูลค่าราคาทุนโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

4.4 เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินฝากประจำ ซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับจากวันที่ได้มา

4.5 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นค่าบริการทางการแพทย์ที่ถือเป็นภาระผูกพันในปัจจุบันที่ส่งผลให้เกิดภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบต่อหน่วยบริการหรือคู่สัญญา อาจเกิดจากสัญญา/แบบแสดงความจำนง/ข้อตกลง/โครงการซึ่งเป็นข้อผูกมัดทางกฎหมาย หรือเกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกองทุนฯ

4.6 ทุน

ทุน รับรู้เมื่อเริ่มตั้งสำนักงาน โดยการโอนทรัพย์สิน สิทธิ และภาระความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับงานประกันสุขภาพตามนัย มาตรา 69 แห่ง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณ รับรู้เมื่อได้รับเงินที่ขอเบิกจากกรมบัญชีกลาง ได้แก่

1. รายได้จากงบประมาณ ม. 39 (1) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อจัดสรรให้หน่วยบริการเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการสาธารณสุขของหน่วยบริการ
2. รายได้จากงบประมาณ ม. 39 (2) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
3. รายได้งบกลาง เป็นรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อชดเชยการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับงบประมาณเพิ่มจากสำนักงบประมาณตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

4.8 รายได้ปีก่อนรับคืน

รายได้ค่าบริการทางการแพทย์ปีก่อนรับคืน เป็นรายการที่กองทุนได้เรียกเงินคืนจากหน่วยบริการ หรือคู่สัญญาเนื่องจากไม่สามารถดำเนินงานได้ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ข้อตกลง หนังสือแสดงความจำนง หรือโครงการ ซึ่งจะบันทึกรับรู้เมื่อรายการที่เรียกคืนเงินเป็นข้อมูลของปีงบประมาณก่อน

4.9 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ จะบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายกับค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเมื่อมีการทำสัญญา หรือหนังสือแสดงความจำนง หรือข้อตกลง หรือโครงการ และบันทึกล้างค่าใช้จ่ายค้างจ่ายกับเจ้าหนี้ระยะสั้น เมื่อมีการจ่ายเงินตามงวดเงินตามสัญญาหรือหนังสือแสดงความจำนง หรือข้อตกลง หรือโครงการ

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	10,568,120,122.84	7,668,745,439.09
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย	84,765,562.59	194,742,994.83
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**10,652,885,685.43**	**7,863,488,433.92**

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
(1) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	974,501,639.38	694,088,711.01
(2) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	6,040,764.00	16,967,978.00
(3) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	13,317,552.00	5,441,465.00
(4) ลูกหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	5,000.00	139,000.00
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	993,864,955.38	716,637,154.01
ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
(1) ลูกหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	22,405,048.23	-
(2) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	409,977.80	-
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	22,815,026.03	-
ลูกหนี้ประกันภัย	274,382.00	274,382.00
ลูกหนี้อื่น	330,125.86	5,161,643.00
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**1,016,954,363.41**	**717,241,661.87**

ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 1,016,954,363.41 บาท เกิดจากการเรียกคืนเงินค่าบริการทางการแพทย์กรณีตามจ่ายค่าบริการส่งต่อผู้ป่วยนอกข้ามจังหวัด ในส่วนที่สำนักงานทำหน้าที่หักชำระบัญชีระหว่างกัน (Clearing house) แทนหน่วยบริการประจำ และเกิดจากการจัดสรรเงินสำหรับหน่วยบริการภาครัฐสังกัดอื่นและหน่วยบริการเอกชนจะจัดสรรล่วงหน้า ร้อยละ 25 ของวงเงินงบประมาณการรายรับและแบ่งหักเรียกคืนจากเงินจัดสรรล่วงหน้าเป็นรายงวด และจากการเรียกคืนเงินกรณีตรวจสอบพบว่าการให้บริการไม่เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติ หรือคุณภาพการรักษา หรือเงื่อนไขบริการที่กำหนด

หมายเหตุ 7 ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน

ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน จำนวน 12,012,474.45 บาท เกิดจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ไปประชุมเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2555 เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและลูกจ้างประจำกรมบัญชีกลาง กองทุนประกันสังคมและกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของระบบการให้บริการเจ็บป่วยฉุกเฉินสำหรับประชาชนทุกสิทธิ โดยสำนักงานฯ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการเบิกจ่าย (Clearing house) กรณีผู้ป่วยอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉินที่ไปใช้บริการที่หน่วยบริการ/สถานพยาบาล/ร.พ.ที่อยู่นอกระบบของทั้ง 3 กองทุน สำนักงานจะทำการแจ้งเรียกเก็บหนี้ไปยังกรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานต้นสังกัดอื่น และคาดว่าจะปิดระบบการเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวในเดือนมีนาคม 2561 สำหรับปีงบประมาณ 2560 มียอดลูกหนี้คงเหลือ ดังนี้

(1) ลูกหนี้กรมบัญชีกลาง	จำนวน	1,413,122.45	บาท
(2) ลูกหนี้สำนักงานประกันสังคม	จำนวน	3,141,880.25	บาท
(3) ลูกหนี้หน่วยงานอื่นๆ	จำนวน	7,457,471.75	บาท

หมายเหตุ 8 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือ จำนวน 1,720,650,542.56 บาท เป็นรายการยา และเวชภัณฑ์ ที่ไม่ใช่ยาที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จัดหาจากองค์การเภสัชกรรม คงเหลืออยู่ในคลังเพื่อรอนำส่งให้กับหน่วยบริการตามระบบ VMI (Vendor Managed Inventory) ขององค์การเภสัชกรรม โดยกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับรู้เป็นรายการสินค้าคงเหลือ ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สืบเนื่องจากการประชุมระหว่าง องค์การเภสัชกรรม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2559 โดยในปี 2561 เครือข่ายหน่วยบริการโรงพยาบาลราชวิถี จะเป็นผู้ดำเนินการจัดหายาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยา ตามมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(วาระพิเศษ) ครั้งที่ 10/2560 วันที่ 18 สิงหาคม 2560

หมายเหตุ 9 ดอกเบี้ยค้างรับ

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	1,037,816.57	656,112.89
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย	208,649.07	285,470.96
เงินฝากประจำ 6 เดือน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2,337,332.60	2,648,071.06
รวมดอกเบี้ยค้างรับ	3,583,798.24	3,589,654.91

เป็นรายได้ดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงไทย ซึ่งในปี 2560 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 0.40 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย ร้อยละ 0.375 บาท และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ลดลงจากเดิมร้อยละ 1.35 เหลือร้อยละ 1.15

หมายเหตุ 10 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินฝากประจำ 6 เดือน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	497,885,265.11	491,727,048.29
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	497,885,265.11	491,727,048.29

เงินลงทุนระยะสั้น จำนวน 497,885,265.11 บาท เป็นบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทประจำ 6 เดือน

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
(1) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	7,058,704,075.07	4,919,848,396.02
(2) เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	228,871,514.74	188,431,871.22
(3) เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,970,961,108.27	2,280,348,777.30
(4) เจ้าหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	6,522,653.57	67,626.00
(5) เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	59,120,000.00	52,545,000.00
รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	9,324,179,351.65	7,441,241,670.54
เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
(1) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์สิทธิข้าราชการ สปส.	1,624,526.75	-
(2) เจ้าหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2,659,474,692.61	-
(3) เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขคนพิการสิทธิประกันสังคม	15,783,451.53	-
(4) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	374,905.00	-
รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	2,677,257,575.89	-
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	12,001,436,927.54	7,441,241,670.54

เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์ จำนวน 12,001,436,927.54 บาท มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีการปรับประสิทธิภาพการประมวลผลการเรียกเก็บหนี้ตามผลงานบริการที่เกิดขึ้นภายในปีงบประมาณ ความต้องการใช้ยาของผู้ป่วยที่เข้าถึงการรับบริการเพิ่มขึ้น และจากการเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการที่ให้การรักษาพยาบาลกับผู้ป่วยสิทธิสวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้รายการเจ้าหนี้ระยะสั้นเพิ่มสูงขึ้น

หมายเหตุ 12 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย ประกอบด้วย		
(1) ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวค้างจ่าย	524,232,755.42	404,494,050.39
(2) ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ค้างจ่าย	59,704,950.00	513,973.00
(3) ค่าใช้จ่ายงบลงทุนเพื่อการทดแทนค้างจ่าย	-	274,577.53
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย	583,937,705.42	405,282,600.92

ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย จำนวน 583,937,705.42 บาท เป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่ายที่กันไว้ตามภาระผูกพันที่เป็นนิติกรรมสัญญาของหน่วยบริการ/คู่สัญญา

หมายเหตุ 13 เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขสำหรับคนพิการ สิทธิสำนักงานประกันสังคม

เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขสำหรับคนพิการ จำนวน 64,060,914.98 เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 58/2559 เรื่องการรับบริการสาธารณสุขของคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ณ วันที่ 14 กันยายน 2559 และตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าบริการสาธารณสุขคนพิการซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ที่ไปใช้สิทธิรับการบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2559 กำหนดให้สำนักงานรับเงินและจ่ายเงินเพื่อการจัดบริการสาธารณสุขให้กับคนพิการที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารของเงินรับฝาก สำนักงานจะต้องโอนคืนให้กับสำนักงานประกันสังคม ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 มีดอกเบี้ยค้างรับจำนวน 15,991.43 บาท

หมายเหตุ 14 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	24,712,164.40	21,538,932.40
รวมเงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	24,712,164.40	21,538,932.40

เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการ จำนวน 24,712,164.40 บาท ประกอบด้วย เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการที่ทำสัญญาให้บริการสาธารณสุข และเงินประกันสัญญาจากการดำเนินงานตามโครงการของหน่วยบริการ

หมายเหตุ 15 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	6,139,490.29	8,207,023.95
เงินรับโอนรอตรวจสอบ	5,583,142.95	1,399,431.47
เจ้าหนี้เงินรับฝากค่ารักษาฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-	2,568,700.80
ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ	278,381.50	278,381.50
รวมหนี้สินหมุนเวียนอื่น	12,001,014.74	12,453,537.72

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย จำนวน 6,139,490.29 บาท ได้นำส่งกรมสรรพากรแล้ว เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2560

เงินรับโอนรอตรวจสอบ จำนวน 5,583,142.95 บาท เป็นเงินที่ได้รับคืนจากหน่วยบริการโอนเข้าบัญชี โดย ณ วันที่ปิดบัญชียังไม่ได้หนังสือแจ้งจากหน่วยบริการที่โอนเงินเข้าบัญชี

ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ จำนวน 278,381.50 บาท เกิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่กองทุนเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายในการยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์จากการชำระบัญชี

หมายเหตุ 16 ทุน

ทุนของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 จำนวน 419,483,824.03 บาท

หมายเหตุ 17 กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน

ตามมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 9/2554 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2554 และจากประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในกรณีฉุกเฉิน กรณีเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติ พ.ศ. 2555 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2555 กำหนดให้มีงบประมาณสำรองกรณีฉุกเฉินเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติในกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจ่ายให้หน่วยบริการ สถานบริการอื่น ที่ให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิประกันสุขภาพแห่งชาติที่ประสบภัย หรือจ่ายให้หน่วยงาน หรือองค์กร หรือบุคคลที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัด บริการสาธารณสุขของหน่วยบริการในสถานการณ์ฉุกเฉิน สถานการณ์เกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติทั้งในช่วงเกิดสถานการณ์และในช่วงฟื้นฟูหลังเกิดสถานการณ์ หรือสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินกรณีเกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติ ให้หน่วยบริการ สถานบริการอื่น ที่ให้บริการสาธารณสุขแก่ผู้มีสิทธิประกันสังคมหรือผู้มีสิทธิสวัสดิการข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจอื่นตามข้อตกลง ซึ่งหน่วยงานหรือองค์การดังกล่าวต้องจ่ายเงินทดแทนคืนให้แก่กองทุน ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 ได้ปรับปรุงปิดเข้าบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม เป็นเงิน 958,119,300.90 บาท

หมายเหตุ 18 รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกมา ณ 30 กันยายน	2,031,329,185.68	3,611,909,314.90
บวก - ปรับปรุงรายการลูกหนี้	(100.00)	-
- ปรับปรุงรายการเจ้าหนี้	-	2,789,043.00
- ปรับปรุงรายการสินค้าคงเหลือ	-	40,154,475.83
- ปรับปรุงรายการงบบริการเหมาจ่ายรายหัวปี 57-59	43,643,928.09	288,575,129.83
- ปรับปรุงรายการงบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีฯ ปี57-58	35,200.00	1,249,998.22
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมหลังปรับปรุง	2,075,008,213.77	3,944,677,961.78
บวก - รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิประจำงวด	(2,234,787,936.58)	(1,913,348,776.10)
- ปิดบัญชีกองทุนฉุกเฉินเข้ารายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	958,119,300.90	-
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกไป	798,339,578.09	2,031,329,185.68

หมายเหตุ 19 รายได้จากงบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 123,465,780,400.00 บาท จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 4,500,000,000.00 บาท และงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน จากสำนักงบประมาณเพิ่มเติมอีก จำนวน 3,979,405,500.00 บาท เพื่อจัดสรรให้กับหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรณีการจัดบริการกรณีเฉพาะและผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ที่มีผลงานบริการเกินกว่าเป้าหมาย รายละเอียดดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
รายได้จากงบประมาณ ม.39(1) ประกอบด้วย		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	103,182,995,400.00	101,351,357,000.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,280,445,200.00	6,278,399,000.00
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,122,408,000.00	3,011,901,000.00
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	7,529,235,300.00	6,318,099,000.00
4) งบบริการ ควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	960,409,000.00	959,000,000.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,287,500.00	1,490,287,500.00
6) งบค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข	-	3,000,000,000.00
7) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	900,000,000.00	600,000,000.00
รวมรายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	123,465,780,400.00	123,009,043,500.00

	2560	2559
รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน		
1) งบบริการผู้ป่วยในทั่วไป	3,376,364,500.00	-
2) งบค่าบริการกรณีเฉพาะ	481,565,629.00	-
3) งบค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	121,475,371.00	-
รวมรายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	3,979,405,500.00	-
รายได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.39 (2)	4,500,000,000.00	3,635,743,100.00
รวมรายได้จากงบประมาณ	131,945,185,900.00	126,644,786,600.00

นอกจากนี้ กองทุนมีรายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 109,135,099.59 บาท รายได้ค่าบริการทางการแพทย์ปีก่อนรับคืน จำนวน 419,014,122.61 บาท รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน จำนวน 23,655,408.96 บาท และรายได้อื่น จำนวน 5,191,788.24 บาท

หมายเหตุ 20 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

โดยกองทุนมีค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 134,736,970,255.98 บาท แบ่งเป็น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตาม พรบ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	106,165,436,875.10	101,871,315,682.01
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,279,409,876.43	6,278,388,277.65
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,411,813,759.33	2,572,332,957.07
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,694,132,414.02	8,590,095,050.48
4) งบบริการ ควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	960,201,500.00	960,142,509.48
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,287,500.00	1,490,287,500.00
6) งบค่าตอบแทนกำลังคนด้านสาธารณสุข	-	3,000,000,000.00
7) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	650,075,000.00	493,130,000.00
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	127,651,356,924.88	125,255,691,976.69
ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	7,085,613,331.10	3,633,209,094.70
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	134,736,970,255.98	128,888,901,071.39

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการเพื่อสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีการใช้จ่ายเกินงบประมาณที่ได้รับ เนื่องจากมีการจ่ายเงินค่าบริการที่มีผลงานการให้บริการเกินกว่าเป้าหมายจากการให้บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง สูงกว่างบประมาณที่ได้รับ รวมถึงจากการให้บริการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการสำหรับผู้ป่วยสิทธิสวัสดิการรักษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น

หมายเหตุ 21

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
ปี 2560					
งบอุดหนุน UC	123,465,780,400.00	583,937,705.42	-	123,088,013,719.46	(206,171,024.88)
งบอุดหนุน อปท.	4,500,000,000.00	-	-	7,085,613,331.10	(2,585,613,331.10)
งบกลาง	3,979,405,500.00	-	-	3,979,405,500.00	-
รวม	**131,945,185,900.00**	**583,937,705.42**	-	**134,153,032,550.56**	**(2,791,784,355.98)**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

หน่วย : บาท

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
ปี 2560			
งบอุดหนุน UC	405,282,600.92	405,282,600.92	-
รวม	**405,282,600.92**	**405,282,600.92**	-

หมายเหตุ 21

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ /สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
ปี 2559					
งบอุดหนุน UC	123,009,043,500.00	405,282,600.92	-	124,850,409,375.77	(2,246,648,476.69)
งบอุดหนุน อปท.	3,635,743,100.00	-	-	3,633,209,094.70	2,534,005.30
รวม	**126,644,786,600.00**	**405,282,600.92**	-	**128,483,618,470.47**	**(2,244,114,471.39)**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

หน่วย : บาท

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
ปี 2559			
งบอุดหนุน UC	4,309,834,395.17	4,309,834,395.17	-
งบอุดหนุน อปท.	1,124,153,963.71	1,124,153,963.71	-
รวม	**1,124,153,963.71**	**1,124,153,963.71**	-

รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑
ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานการเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (กองทุน) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน และงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า รายงานการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากกองทุน ตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่า หลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อรายงานการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำรายงานการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกองทุนในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกกองทุน หรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า รายงานการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานการเงินจากการใช้รายงานการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของหน่วยงาน
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกองทุนในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กองทุน ต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของรายงานการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่ารายงานการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายใน หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางธนภร จริยาปัญญาพร)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 23

(นายสมชาย พิทยวรเจริญ)
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 3 กันยายน 2562

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2561	2560
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	14,394,190,258.03	10,652,885,685.43
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	437,132,081.17	1,016,954,363.41
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	7	11,976,634.30	12,012,474.45
สินค้าคงเหลือ		-	1,720,650,542.56
ดอกเบี้ยค้างรับ	8	2,710,955.76	3,583,798.24
เงินลงทุนระยะสั้น	9	503,627,405.88	497,885,265.11
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**15,349,637,335.14**	**13,903,972,129.20**
รวมสินทรัพย์		**15,349,637,335.14**	**13,903,972,129.20**
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	12,678,078,357.61	12,001,436,927.54
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	11	149,626,872.50	583,937,705.42
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สิทธิ สปส.	12	36,471,769.93	64,060,914.98
เงินรับฝากระยะสั้น	13	31,615,973.70	24,712,164.40
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	14	15,781,419.67	12,001,014.74
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**12,911,574,393.41**	**12,686,148,727.08**
สินทรัพย์สุทธิ		**2,438,062,941.73**	**1,217,823,402.12**

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2561	2560
สินทรัพย์สุทธิ			
ทุนรับโอนตามมาตรา 69	15	419,483,824.03	419,483,824.03
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	16	2,018,579,117.70	798,339,578.09
รวมสินทรัพย์สุทธิ		**2,438,062,941.73**	**1,217,823,402.12**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)
เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2561	2560
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	17	139,606,186,200.00	131,945,185,900.00
รายได้ดอกเบี้ย		119,938,618.34	109,135,099.59
รายได้ค่าบริการทางการแพทย์ปีก่อนรับคืน		251,938,190.10	419,014,122.61
รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน		1,556,589.50	23,655,408.96
รายได้อื่น		173,985,827.18	5,191,788.24
รวมรายได้		**140,153,605,425.12**	**132,502,182,319.40**
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	18	139,035,265,866.37	134,736,970,255.98
รวมค่าใช้จ่าย		**139,035,265,866.37**	**134,736,970,255.98**
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		**1,118,339,558.75**	**(2,234,787,936.58)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง/ต่ำ กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่นของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ตามที่รายงานไว้เดิม		419,483,824.03	2,031,329,185.68	947,634,451.25	3,398,447,460.96
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	43,679,028.09	-	43,679,028.09
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	2,075,008,213.77	947,634,451.25	3,442,126,489.05
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน		-	-	10,484,849.65	10,484,849.65
ปิดกองทุนสำรองกรณีฉุกเฉินเข้ารายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		-	958,119,300.90	(958,119,300.90)	-
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	(2,234,787,936.58)	-	(2,234,787,936.58)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	798,339,578.09	-	1,217,823,402.12
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 ตามที่รายงานไว้เดิม		419,483,824.03	798,339,578.09	-	1,217,823,402.12
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	101,899,980.86	-	101,899,980.86
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	900,239,558.95	-	1,319,723,382.98
รายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	1,118,339,558.75	-	1,118,339,558.75
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 หลังปรับปรุง		419,483,824.03	2,018,579,117.70	-	2,438,062,941.73

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย	1,118,339,558.75	(2,234,787,936.58)
รายการปรับกระทบรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	579,822,282.24	(299,712,701.54)
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	35,840.15	40,301,320.00
สินค้าคงเหลือ	1,720,650,542.56	429,953,066.54
ดอกเบี้ยค้างรับ	872,842.48	5,856.67
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	676,641,430.07	4,560,195,257.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(434,310,832.92)	178,655,104.50
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สทธิ สปส.	(27,589,145.05)	64,060,914.98
เงินรับฝากและเงินประกัน	6,903,809.30	3,173,232.00
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	3,780,404.93	(452,522.98)
กองทุนสำรองกรณีฉุกเฉิน	-	(947,634,451.25)
ผลสะสมจากการปรับปรุงบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	101,899,980.86	1,001,798,328.99
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	**3,747,046,713.37**	**2,795,555,468.33**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจากการลงทุน		
เงินลงทุนระยะสั้น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(5,742,140.77)	(6,158,216.82)
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมการลงทุน	**(5,742,140.77)**	**(6,158,216.82)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	**3,741,304,572.60**	**2,789,397,251.51**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	**10,652,885,685.43**	**7,863,488,433.92**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายงวด	**14,394,190,258.03**	**10,652,885,685.43**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ความเป็นมา

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุน ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามมาตรา 39 ระบุว่า กองทุน ประกอบด้วย

1. เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2. เงินที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
3. เงินที่ได้รับจากการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้
4. เงินค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้
5. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
6. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
7. เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่กองทุนได้รับมาในกิจการของกองทุน
8. เงินสมทบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุน ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2 - 4 อาคารรวมหน่วยงานราชการ"ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550" ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 และมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 13 แห่ง

1.2 การบริหารโครงการ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีหน้าที่บริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งขาติกำหนด โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่างๆ ในการบริหารกองทุน โดยสำนักงานได้รับโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้และความรับผิดชอบ รวมถึงเงินงบประมาณปี 2546 ของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติฯ และเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ ตามนัยมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้รับงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 7 รายการ ได้แก่

ก. งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว

ข. งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

ค. งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง

ง. งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง

จ. งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ฉ. งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ช. ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว

ก.งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว

ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขรายการบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว เป็นงบประมาณสำหรับการบริการตามสิทธิประโยชน์ฯ ด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การบริการกรณีเฉพาะ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การบริการการแพทย์แผนไทย ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุข ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งขาติ ได้รับค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวในอัตราเหมาจ่าย 3,197.32 บาท ต่อผู้มีสิทธิ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งขาติ สำหรับผู้มีสิทธิจำนวน 48,797,000 คน ตามประเภทบริการต่างๆ ดังนี้

	ประเภทบริการ	จำนวนบาท/ผู้มีสิทธิ
1.	บริการผู้ป่วยนอกทั่วไป	1,167.41
2.	บริการผู้ป่วยในทั่วไป	1,113.93
3.	บริการกรณีเฉพาะ	337.08
4.	บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	415.55
5.	บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์	16.13
6.	บริการการแพทย์แผนไทย	11.61
7.	งบค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	128.69
8.	เงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการและผู้ให้บริการ	4.92
9.	บริการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ	2.00
	รวม (บาทต่อผู้มีสิทธิ)	**3,197.32**

หมายเหตุ - ประเภทบริการที่ 4 จำนวนเงินจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน

ข. งบบริการผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการดูแลรักษาด้วยยาต้านไวรัสและบริการที่เกี่ยวข้องกับบริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการของหน่วยบริการสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ เพื่อให้เข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและมีความมั่นใจการรับบริการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 3,218.2496 ล้านบาท

ค. งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่ายา อุปกรณ์ทางการแพทย์และบริการที่เกี่ยวข้องในการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และการปลูกถ่ายไต สำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 8,165.6070 ล้านบาท

ง. *งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง* เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการบริการควบคุมป้องกันความรุนแรงของโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงตามมาตรฐาน โดยเน้นการควบคุมป้องกันระดับทุติยภูมิ (Secondary prevention) และเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังทุกกลุ่มที่จำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องในชุมชน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,080.7033 ล้านบาท

จ. *งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้* เป็นค่าใช้จ่ายบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการที่จำเป็นต้องให้บริการประชาชนในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,490.2880 ล้านบาท

ฉ. *งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง* เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เชื่อมโยงบริการทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างบ้าน ชุมชน สถานพยาบาล/หน่วยบริการ อย่างเป็นระบบ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,159.2000 ล้านบาท

ช. *งบค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว* เป็นค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเข้าถึงบริการระดับปฐมภูมิเพิ่มมากขึ้นทั้งบริการในหน่วยบริการ และบริการในชุมชนในเขตและนอกเขตกรุงเทพมหานคร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 240 ล้านบาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.2/ว 67 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2561 ซึ่งรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินรายงานการเงินจัดทำตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561 รวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รอบระยะเวลาบัญชีตามปีงบประมาณ เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้ และเกี่ยวข้องกับงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ดังนี้

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ		**วันที่มีผลบังคับใช้**
หลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ		1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 1	เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 3	เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 5	เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 12	เรื่อง สินค้าคงเหลือ	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 13	เรื่อง สัญญาเช่า	1 ตุลาคม 2561

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ (ต่อ)

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ		วันที่มีผลบังคับใช้
ฉบับที่ 14	เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 16	เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 17	เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	1 ตุลาคม 2561
ฉบับที่ 31	เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1 ตุลาคม 2561
นโยบายการบัญชีภาครัฐ	เรื่อง เงินลงทุน	1 ตุลาคม 2561

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน ได้แก่ บัญชีเงินฝากประจำที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้ แสดงด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะตั้งขึ้นสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ข้อมูลประวัติการชำระหนี้ และหลักฐานการติดตามลูกหนี้แต่ละราย ร่วมกับการวิเคราะห์อายุลูกหนี้

4.3 เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทฝากประจำ ซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน

4.4 รายได้ค้างรับ

รายได้ค้างรับ เป็นรายการดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ ซึ่งเกิดรายได้ขึ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงิน ณ วันปิดบัญชี โดยกองทุน จะได้รับเงินเมื่อมีรอบระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร

4.5 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นค่าบริการทางการแพทย์ที่ถือเป็นภาระผูกพันในปัจจุบันที่ส่งผลให้เกิดภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบต่อหน่วยบริการหรือคู่สัญญา อาจเกิดจากสัญญา/แบบแสดงความจำนง/ข้อตกลง/โครงการซึ่งเป็นข้อผูกมัดทางกฎหมาย หรือเกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกองทุนฯ

4.6 ทุน

ทุน รับรู้เมื่อเริ่มตั้งสำนักงาน โดยการโอนทรัพย์สิน สิทธิ และภาระความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับงานประกันสุขภาพตาม มาตรา 69 แห่ง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณ รับรู้เมื่อได้รับเงินเข้าบัญชีกองทุน ได้แก่

1. รายได้จากงบประมาณ ม. 39 (1) เป็นรายการที่กองทุนได้รับงบประมาณ เพื่อจัดสรรให้หน่วยบริการเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการสาธารณสุขของหน่วยบริการจากกรมบัญชีกลาง

2. รายได้จากงบประมาณ ม. 39 (2) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

3. รายได้จากงบกลางสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน เป็นเงินงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายในการบริการสาธารณสุขเพิ่มเติม จากสำนักงบประมาณตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

4.8 รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน

รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน เป็นรายการที่กองทุนได้เรียกเงินคืนจากหน่วยบริการหรือคู่สัญญา เนื่องจากไม่สามารถดำเนินงานได้ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ข้อตกลง หนังสือแสดงความจำนง หรือโครงการ ซึ่งจะบันทึกรับรู้เมื่อรายการที่เรียกคืนเงินเป็นข้อมูลของปีงบประมาณก่อน

4.9 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและคู่สัญญา จะบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อมีการทำสัญญา หรือหนังสือแสดงความจำนง หรือข้อตกลง หรือโครงการ

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	14,113,476,005.02	10,568,120,122.84
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย	280,714,253.01	84,765,562.59
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**14,394,190,258.03**	**10,652,885,685.43**

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
(1) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	424,788,830.50	974,501,639.38
(2) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	7,282,334.00	6,040,764.00
(3) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,897,378.00	13,317,552.00
(4) ลูกหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	48,000.00	5,000.00
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข -UC	434,016,542.50	993,864,955.38
ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
(1) ลูกหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2,167,172.48	22,405,048.23
(2) ลูกหนี้ค่าบริการคนพิการสิทธิประกันสังคม	673,984.19	-
(3) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	-	409,977.80
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	2,841,156.67	22,815,026.03
ลูกหนี้ประกันภัย	274,382.00	274,382.00
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**437,132,081.17**	**1,016,954,363.41**

ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 437,132,081.17 บาท เกิดจากการเรียกคืนเงินค่าบริการทางการแพทย์ กรณีตามจ่ายค่าบริการส่งต่อผู้ป่วยนอกข้ามจังหวัด ในส่วนที่สำนักงานทำหน้าที่หักชำระบัญชีระหว่างกัน (Clearing house) แทนหน่วยบริการประจำ ที่มีการส่งต่อในและนอกจังหวัด และเป็นการเรียกคืนเงินจากการจัดสรรเงินค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวให้กับหน่วยบริการภาครัฐนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการภาคเอกชน กรณีที่ได้รับการจัดสรรเบื้องต้นมากกว่ารายรับการจัดสรรจริง จึงต้องเรียกคืนเงินในส่วนที่จ่ายเงินเกินไป และเกิดจากกรณีที่ตรวจสอบพบว่าการให้บริการไม่เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติหรือคุณภาพการรักษา หรือเงื่อนไขบริการที่กำหนด จึงเรียกคืน

หมายเหตุ 7 ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน

ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน จำนวน 11,976,634.30 บาท เกิดจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ไปประชุมเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2555 เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนประกันสังคม กองทุนสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและลูกจ้างประจำ กรมบัญชีกลาง และกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยสำนักงานฯ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการเบิกจ่าย (Clearing house) กรณีผู้ป่วยอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน ที่ไปใช้บริการที่หน่วยบริการ/สถานพยาบาล/โรงพยาบาล ที่อยู่นอกระบบของทั้ง 3 กองทุน และสำรองจ่ายไปให้กับหน่วยบริการแล้วจึงเรียกเก็บหนี้จากกรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ต่อมาภายหลังคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤติ (UCEP) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560 โดยข้อ 7 กำหนดให้สถานพยาบาลเรียกเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงตามแนวทางเรียกเก็บที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และ ข้อ 8 ให้สำนักงานตรวจสอบความถูกต้อง สรุปค่าใช้จ่ายและแจ้งให้กองทุนของผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลทราบ แล้วให้กองทุนของผู้มีสิทธิจ่ายค่าใช้จ่ายให้สำนักงานเพื่อนำไปจ่ายให้กับหน่วยบริการ โดยกองทุนจะรับรู้รายการเป็นลูกหนี้ไว้ในระบบบัญชีเมื่อมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากกองทุนของผู้มีสิทธิ ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 มียอดลูกหนี้คงเหลือ ดังนี้

(1) ลูกหนี้กรมบัญชีกลาง	จำนวน	1,413,122.45	บาท
(2) ลูกหนี้สำนักงานประกันสังคม	จำนวน	3,141,880.25	บาท
(3) ลูกหนี้หน่วยงานอื่นๆ	จำนวน	7,421,631.60	บาท

หมายเหตุ 8 ดอกเบี้ยค้างรับ

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	154,629.52	1,037,816.57
เงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย	239,640.17	208,649.07
เงินฝากประจำ 6 เดือน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2,316,686.07	2,337,332.60
รวมดอกเบี้ยค้างรับ	**2,710,955.76**	**3,583,798.24**

เป็นรายได้ค้างรับของดอกเบี้ยเงินฝากในปี 2561 จากเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงไทย โดยรับดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 0.40 บาท ดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย ร้อยละ 0.375 และดอกเบี้ยจากเงินฝากประจำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 1.15

หมายเหตุ 9 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินลงทุนระยะสั้น เงินฝากประจำ 6 เดือน	503,627,405.88	497,885,265.11
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	**503,627,405.88**	**497,885,265.11**

เงินลงทุนระยะสั้น จำนวน 503,627,405.88 บาท เป็นบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประเภทประจำ 6 เดือน

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
(1) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	9,289,489,798.95	7,058,704,075.07
(2) เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	967,979,777.13	228,871,514.74
(3) เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	2,032,771,773.46	1,970,961,108.27
(4) เจ้าหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	1,322,953.00	6,522,653.57
(5) เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	75,704,992.00	59,120,000.00
(6) เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	40,649,500.00	-
รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	12,407,918,794.54	9,324,179,351.65
เจ้าหนี้ค่าไช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
(1) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์สิทธิข้าราชการ สิทธิ สปสช.	35,153.50	1,624,526.75
(2) เจ้าหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	258,004,211.64	2,659,474,692.61
(3) เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขคนพิการสิทธิประกันสังคม	12,115,667.43	15,783,451.53
(4) เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	4,530.50	374,905.00
รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	270,159,563.07	2,677,257,575.89
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	**12,678,078,357.61**	**12,001,436,927.54**

เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 12,678,078,357.61 บาท เกิดจากการเรียกเก็บค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการภาครัฐในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยบริการภาคเอกชน

หมายเหตุ 11 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ประกอบด้วย		
(1) ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวค้างจ่าย	111,303,612.50	524,232,755.42
(2) ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ค้างจ่าย	38,323,260.00	59,704,950.00
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย	**149,626,872.50**	**583,937,705.42**

ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย จำนวน 149,626,872.50 บาท เป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่ายที่กันไว้ตามภาระผูกพันที่เป็นนิติกรรมสัญญาของหน่วยบริการ/คู่สัญญา นอกจากนี้ มีนิติกรรมสัญญาที่ได้จัดทำไว้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 แต่การดำเนินงานจะแล้วเสร็จในปีงบประมาณถัดไป ซึ่งจะใช้เงินและเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 35,011,300.00 บาท

หมายเหตุ 12 เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขสำหรับคนพิการสิทธิสำนักงานประกันสังคม

เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขสำหรับคนพิการสิทธิสำนักงานประกันสังคม จำนวน 36,471,769.93 บาท เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 58/2559 เรื่องการรับบริการสาธารณสุขของคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ณ วันที่ 14 กันยายน 2559 และตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การรับค่าบริการสาธารณสุขของคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2559 กำหนดให้สำนักงานรับเงินและจ่ายเงินเพื่อการจัดบริการสาธารณสุขให้กับคนพิการที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หมายเหตุ 13 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	31,615,973.70	24,712,164.40
รวมเงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	**31,615,973.70**	**24,712,164.40**

เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการ จำนวน 31,615,973.70 บาท ประกอบด้วย เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการที่ทำสัญญาให้บริการสาธารณสุข และเงินประกันสัญญาจากการดำเนินงานตามโครงการของหน่วยบริการ

หมายเหตุ 14 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	7,747,356.06	6,139,490.29
เงินรับโอนรอตรวจสอบ	7,760,212,.61	5,583,142.95
ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ	273,851.00	278,381.50
รวมหนี้สินหมุนเวียนอื่น	**15,781,419.67**	**12,001,014.74**

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย จำนวน 7,747,356.06 บาท ได้นำส่งกรมสรรพากรแล้ว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561

เงินรับโอนรอตรวจสอบ จำนวน 7,760,212.61 บาท เป็นเงินที่ได้รับคืนจากหน่วยบริการโอนเข้าบัญชี โดย ณ วันที่ปิดบัญชียังไม่ได้หนังสือแจ้งจากหน่วยบริการหรือหน่วยงานที่โอนเงินเข้าบัญชี

ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ จำนวน 273,851.00 บาท เกิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่กองทุนเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายในการยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์จากการชำระบัญชี

หมายเหตุ 15 ทุน

ทุนของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 จำนวน 419,483,824.03 บาท

หมายเหตุ 16 รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกมา ณ 30 กันยายน	798,339,578.09	2,031,329,185.68
บวก - ปรับปรุงรายการลูกหนี้ปีก่อน	(910.00)	(100.00)
- ปรับปรุงรายการเจ้าหนี้ปีก่อน	20,000.00	-
- ปรับปรุงรายการงบบริการเหมาจ่ายรายหัวปี 60	94,980,871.86	43,643,928.09
- ปรับปรุงรายการงบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีฯ ปี60	6,900,019.00	35,200.00
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมหลังปรับปรุง	900,239,558.95	2,075,008,213.77
บวก - รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิประจำงวด	1,118,339,558.75	(2,234,787,936.58)
- ปิดบัญชีกองทุนฉุกเฉินเข้ารายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	-	958,119,300.90
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกไป	**2,018,579,117.70**	**798,339,578.09**

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 126,533,131,100.00 บาท เพื่อสำหรับจ่ายค่าบริการสาธารณสุข การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการให้กับหน่วยบริการ จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8,886,927,900.00 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง และจากงบกลางสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน เพิ่มเติมเพื่อขดเขยค่าใช้จ่ายในการบริการสาธารณสุข จำนวน4,186,127,200.00 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 139,606,186,200.00 บาท รายละเอียดดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
รายได้จากงบประมาณ ม.39(1) ประกอบด้วย		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	104,899,397,300.00	103,182,995,400.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,279,685,900.00	6,280,445,200.00
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,218,249,600.00	3,122,408,000.00
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,165,607,000.00	7,529,235,300.00
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,080,703,300.00	960,409,000.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,287,500.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	1,159,200,000.00	900,000,000.00
7) งบค่าบริการสธ.ปฐมภูมิมีแพทย์ประจำครอบครัว	240,000,000.00	-
รวมรายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	126,533,131,100.00	123,465,780,400.00

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ (ต่อ) (หน่วย : บาท)

	2561	2560
รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน		
1) งบบริการผู้ป่วยในทั่วไป	4,186,127,200.00	3,376,364,500.00
2) งบค่าบริการกรณีเฉพาะ	-	481,565,629.00
3) งบค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	-	121,475,371.00
รวมรายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	4,186,127,200.00	3,979,405,500.00
รายได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.39 (2)	8,886,927,900.00	4,500,000,000.00
รวมรายได้จากงบประมาณ	139,606,186,200.00	131,945,185,900.00

นอกจากนี้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 กองทุนมีรายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน จำนวน 251,938,190.10 บาท รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน จำนวน 1,556,589.50 บาท รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 119,938,618.34 บาท และรายได้อื่น รวมเงินสนับสนุนกิจกรรมภาครัฐ จำนวน 173,985,827.18 บาท รวมเป็นรายได้ทั้งสิ้น 140,153,605,425.12 บาท

หมายเหตุ 18 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

โดยกองทุนค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จำนวน 139,035,265,866.37 บาท แบ่งเป็น

(หน่วย : บาท)

	2561	2560
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตาม พรบ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	109,932,873,578.95	106,165,436,875.10
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,278,759,225.47	6,279,409,876.43
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	4,092,168,308.61	3,411,813,759.33
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,910,965,142.44	8,694,132,414.02
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,080,662,300.00	960,201,500.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,287,500.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	811,979,992.00	650,075,000.00
7) งบค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	227,359,200.00	-
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	132,825,055,747.47	127,651,356,924.88
ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	6,210,210,118.90	7,085,613,331.10
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	139,035,265,866.37	134,736,970,255.98

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 งบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีค่าใช้จ่ายจากเงิน 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง จากเงินงบประมาณเพื่อบริการสาธารณสุขสำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในภาพรวมมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเงินที่ได้รับ เกิดจากการให้บริการเกินกว่าเป้าหมายของงบบริการทางการแพทย์ งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และงบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง จำนวน 2,105,797,447.47 บาท และส่วนที่สองจากเงินค่ารักษาเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเงินที่ได้รับจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2,676,717,781.10 บาท เป็นค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการที่กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติค้างจ่ายในปีงบประมาณที่ผ่านมา และได้จ่ายเงินคืนให้กับหน่วยบริการเสร็จสิ้นเรียบร้อยในปีงบประมาณนี้

หมายเหตุ 19

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
ปี 2561					
งบอุดหนุน UC	126,533,131,100.00	149,626,872.50	-	128,489,301,674.97	(2,105,797,447.47)
งบอุดหนุน อปท.	8,886,927,900.00	-	-	6,210,210,118.90	2,676,717,781.10
งบกลาง	4,186,127,200.00	-	-	4,186,127,200.00	-
รวม	**139,606,186,200.00**	**149,626,872.50**	**-**	**138,885,638,993.87**	**570,920,333.63**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หน่วย : บาท

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
ปี 2561			
งบอุดหนุน UC	583,937,705.42	583,937,705.42	-
รวม	**583,937,705.42**	**583,937,705.42**	-

หมายเหตุ 19

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน (ต่อ)

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ /สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
ปี 2560					
งบอุดหนุน UC	123,465,780,400.00	583,937,705.42	-	123,088,013,719.46	(206,171,024.88)
งบอุดหนุน อปท.	4,500,000,000.00	-	-	7,085,613,331.10	(2,585,613,331.10)
งบกลาง	3,979,405,500.00	-	-	3,979,405,500.00	-
รวม	**131,945,185,900.00**	**583,937,705.42**	-	**134,153,032,550.56**	**(2,791,784,355.98)**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

หน่วย : บาท

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
ปี 2560			
งบอุดหนุน UC	405,282,600.92	405,282,600.92	-
รวม	**405,282,600.92**	**405,282,600.92**	-

รายงานงบการเงิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

อยู่ระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	18,060,107,454.05	14,394,190,258.03
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	376,393,306.26	437,132,081.17
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	7	9,938,557.90	11,976,634.30
รายได้ค้างรับ	8	3,059,565.36	2,710,955.76
เงินลงทุนระยะสั้น-เงินฝากประจำ 6 เดือน	9	509,435,771.10	503,627,405.88
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**18,958,934,654.67**	**15,349,637,335.14**
รวมสินทรัพย์		**18,958,934,654.67**	**15,349,637,335.14**
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	14,309,100,467.10	12,678,078,357.61
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย		-	149,626,872.50
เงินรับฝาก	11	9,776,781.97	36,471,769.93
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	12	37,663,281.70	31,615,973.70
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	13	24,014,285.38	15,781,419.67
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**14,380,554,816.15**	**12,911,574,393.41**
รวมหนี้สิน		**14,380,554,816.15**	**12,911,574,393.41**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**4,578,379,838.52**	**2,438,062,941.73**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุนรับโอนตามมาตรา 69	14	419,483,824.03	419,483,824.03
รายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	15	4,158,896,014.49	2,018,579,117.70
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**4,578,379,838.52**	**2,438,062,941.73**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)

ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

ลงชื่อ.....

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)

เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

อยู่ระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	16.1	134,269,129,200.00	126,533,131,100.00
รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	16.2	-	4,186,127,200.00
รายได้จาก อปท. ม.39 (2)	16.3	7,619,929,000.00	8,886,927,900.00
รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน		304,128,853.15	251,938,190.10
รายได้จากการเรียกคืนกรณีตรวจสอบเวชระเบียน		-	1,556,589.50
รายได้ดอกเบี้ย		138,419,641.34	119,938,618.34
รายได้อื่น		17,286,705.74	173,985,827.18
รวมรายได้		**142,348,893,400.23**	**140,153,605,425.12**
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข UC	17.1	133,802,276,353.04	128,638,928,547.47
ค่าใช้จ่ายงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	17.2	-	4,186,127,200.00
ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของ อปท.	17.3	6,460,796,706.00	6,210,210,118.90
รวมค่าใช้จ่าย		**140,263,073,059.04**	**139,035,265,866.37**
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		**2,085,820,341.19**	**1,118,339,558.75**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ)

ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน

ลงชื่อ.....

(นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา)

เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

อยู่ระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	2562	2561
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย	2,085,820,341.19	1,118,339,558.75
รายการปรับกระทบยอดเป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้ระยะสั้น	60,738,774.91	579,822,282.24
ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	2,038,076.40	35,840.15
สินค้าคงเหลือ	-	1,720,650,542.56
รายได้ค้างรับ	(348,609.60)	872,842.48
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	1,631,022,109.49	676,641,430.07
ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขค้างจ่าย	(149,626,872.50)	(434,310,832.92)
เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สปส.	(26,694,987.96)	(27,589,145.05)
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	6,047,308.00	6,903,809.30
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8,232,865.71	3,780,404.93
ผลสะสมจากการปรับปรุงบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	54,496,555.60	101,899,980.86
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	**3,671,725,561.24**	**3,747,046,713.37**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจากการลงทุน		
เงินลงทุนระยะสั้น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	(5,808,365.22)	(5,742,140.77)
กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมการลงทุน	**(5,808,365.22)**	**(5,742,140.77)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	**3,665,917,196.02**	**3,741,304,572.60**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	**14,394,190,258.03**	**10,652,885,685.43**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายงวด	**18,060,107,454.05**	**14,394,190,258.03**

อยู่ระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หน่วย : บาท

	ทุน	รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่นของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 - ตามที่รายงานไว้เดิม	419,483,824.03	798,339,578.09	-	1,217,823,402.12
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	101,899,980.86	-	101,899,980.86
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 - หลังการปรับปรุง	419,483,824.03	900,239,558.95	-	1,319,723,382.98
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2561				
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	1,118,339,558.75	-	1,118,339,558.75
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561	419,483,824.03	2,018,579,117.70	-	2,438,062,941.73
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - ตามที่รายงานไว้เดิม	419,483,824.03	2,018,579,117.70	-	2,438,062,941.73
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	54,496,555.60	-	54,496,555.60
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 - หลังการปรับปรุง	419,483,824.03	2,073,075,673.30	-	2,492,559,497.33
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2562				
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	2,085,820,341.19	-	2,085,820,341.19
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562	419,483,824.03	4,158,896,014.49	-	4,578,379,838.52

อยู่ระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุน ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามมาตรา 39 ระบุว่า กองทุนประกอบด้วย

1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
2) เงินที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
3) เงินที่ได้รับจากการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัตินี้
4) เงินค่าปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้
5) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้แก่กองทุน
6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
7) เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่กองทุนได้รับมาในกิจการของกองทุน
8) เงินสมทบอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ 120 หมู่ 3 ชั้น 2-4 อาคารรัฐประศาสนภักดี "ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550" ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 และมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 13 แห่ง

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีหน้าที่บริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการมีหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ในการบริหารกองทุน โดยสำนักงานได้รับโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิด รวมถึงเงินงบประมาณปี 2546 ของกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติฯ และเงินทุนหมุนเวียนบัตรประกันสุขภาพ ตามนัยมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562 ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ จำนวน 7 รายการ ดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1. บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	
1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการทางการแพทย์ต่างๆ	119,130.2652
1.2 ค่าแรงของหน่วยบริการของรัฐในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	47,314.9645
2. บริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046.3150
3. บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281.7960
4. บริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135.0250
5. ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	1,490.2880
6. ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916.8000
7. ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว	268.6400
รวมทั้งสิ้น	**181,584.0937**
รวมกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ไม่รวมเงินเดือนหน่วยบริการภาครัฐ)	**134,269.1292**

1) <u>บริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว</u> เป็นงบประมาณสำหรับการบริการตามสิทธิประโยชน์ฯ ด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก/ผู้ป่วยใน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การบริการกรณีเฉพาะ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ การบริการการแพทย์แผนไทย ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้ให้บริการได้รับความเสียหายจากการให้บริการสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว ในอัตราเหมาจ่าย 3,426.56 บาท ต่อผู้มีสิทธิตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิ จำนวน 48.5750 ล้านคน โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 119,130.2652 ล้านบาท ตามประเภทบริการต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทบริการ	จำนวนบาท/ผู้มีสิทธิ
1. บริการผู้ป่วยนอกทั่วไป	1,179.34
2. บริการผู้ป่วยในทั่วไป	1,294.94
3. บริการกรณีเฉพาะ	357.50
4. บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	431.43
5. บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์	16.13
6. บริการการแพทย์แผนไทย	11.61
7. ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	128.69
8. เงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีผู้รับบริการและผู้ให้บริการ	4.92
9. บริการจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ	2.00
รวม (บาทต่อผู้มีสิทธิ)	**3,426.56**

หมายเหตุ : ประเภทบริการที่ 4 จำนวนเงินจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน

2) บริการผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการดูแลรักษาโดยครอบคลุมถึงบริการรักษาด้วยยาต้านไวรัสและบริการที่เกี่ยวข้อง บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 3,046.3150 ล้านบาท

3) บริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง บริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และบริการผ่าตัดปลูกถ่ายไต โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 8,281.7960 ล้านบาท

4) บริการควบคุม ป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการควบคุมป้องกันเพื่อการเข้าถึงบริการความรุนแรงของโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงให้ได้มาตรฐาน เน้นการควบคุมป้องกันภาวะแทรกซ้อนในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 1 และครอบคลุมบริการดูแลผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังในชุมชน ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มการเข้าถึงบริการให้ได้รับการดูแลต่อเนื่องในชุมชน ซึ่งในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,135.0250 ล้านบาท

5) ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงบประมาณที่เพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการที่จำเป็นต้องให้บริการประชาชนในพื้นที่กันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นหน่วยบริการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 1,490.2880 ล้านบาท

6) ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขที่เชื่อมโยงบริการทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างบ้าน ชุมชน สถานพยาบาล/หน่วยบริการ/ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อย่างเป็นระบบ โดยในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 916.8000 ล้านบาท

7) ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว เป็นค่าบริการเพิ่มเติมสำหรับการบริการระดับปฐมภูมิที่มีแพทย์ประจำครอบครัว เป็นการสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 ข้อ ช.(5) "ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม" โดยจะทำให้เกิดการเข้าถึงบริการระดับปฐมภูมิเพิ่มมากขึ้นทั้งบริการในหน่วยบริการและบริการในชุมชน ในเขตและนอกเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับเงินจัดสรร จำนวน 268.6400 ล้านบาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน และรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลังได้ประกาศมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค เงินฝากธนาคาร *และรายการเทียบเท่าเงินสด* ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่อง ซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น บัญชีเงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

ลูกหนี้ระยะสั้น แสดงด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจะตั้งขึ้นสำหรับลูกหนี้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับจำนวนลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ ข้อมูลประวัติการชำระหนี้ และหลักฐานการติดตามลูกหนี้แต่ละราย ร่วมกับการวิเคราะห์อายุลูกหนี้

4.3 เงินลงทุนระยะสั้น

เงินลงทุนระยะสั้น เงินฝากธนาคารประเภทประจำ ซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน

4.4 รายได้ค้างรับ

รายได้ค้างรับ เป็นรายการดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ ซึ่งเกิดรายได้ขึ้นแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงิน ณ วันปิดบัญชี โดยกองทุนจะได้รับเงินเมื่อถึงรอบระยะเวลาการจ่ายดอกเบี้ยของธนาคาร

4.5 เจ้าหนี้ระยะสั้น

เจ้าหนี้ระยะสั้น เป็นภาระผูกพันที่กองทุนมีต่อหน่วยบริการหรือคู่สัญญา เมื่อได้รับมอบบริการหรือผลงานตามเงื่อนไขการจ่ายเงิน

4.6 ทุน

ทุน รับรู้เมื่อเริ่มตั้งสำนักงาน โดยการโอนทรัพย์สิน สิทธิ และภาระความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสุขภาพตามนัย มาตรา 69 แห่ง พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณ รับรู้เมื่อได้รับเงินที่ขอเบิกจากกรมบัญชีกลาง ได้แก่

1) รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อจัดสรรให้หน่วยบริการเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการสาธารณสุขของหน่วยบริการ จากกรมบัญชีกลาง

2) รายได้จากงบประมาณ ม.39 (2) เป็นรายการที่กองทุนได้รับ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4.8 รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน

รายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน เป็นรายการที่กองทุนได้เรียกเงินคืนจากหน่วยบริการหรือคู่สัญญา เนื่องจากไม่สามารถดำเนินงานได้ครบถ้วนตามข้อกำหนดในสัญญา ข้อตกลง หนังสือแสดงความจำนง หรือโครงการ ซึ่งจะบันทึกรับรู้เมื่อรายการที่เรียกคืนเงินเป็นข้อมูลของปีงบประมาณก่อน

4.9 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่าย เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการและคู่สัญญาจะบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อมีการทำสัญญา หรือหนังสือแสดงความจำนง หรือข้อตกลง หรือโครงการ

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
1) เงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	17,821,845,430.39	14,113,476,005.02
2) เงินฝากธนาคารกรุงไทย	238,262,023.66	280,714,253.01
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**18,060,107,454.05**	**14,394,190,258.03**

เงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเงินฝากธนาคารกรุงไทย จำนวน 18,060,107,454.05 บาท โดยมีเงินรับฝากของสำนักงานประกันสังคม สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของคนพิการสิทธิประกันสังคมที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จำนวน 17,820,497.45 บาท รวมอยู่ด้วย

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
6.1 ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
1) ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	363,121,911.66	424,788,830.50
2) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	9,540,705.33	7,282,334.00
3) ลูกหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,846,300.00	1,897,378.00
4) ลูกหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	609,700.00	48,000.00
5) ลูกหนี้ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ PCC	141,600.00	-
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	375,260,216.99	434,016,542.50
6.2 ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
1) ลูกหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	281,066.55	2,167,172.48
2) ลูกหนี้ค่าบริการตามมาตรา 12	274,382.00	274,382.00
3) ลูกหนี้ค่าบริการคนพิการสิทธิประกันสังคม	577,640.72	673,984.19
รวมลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	1,133,089.27	3,115,538.67
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	376,393,306.26	437,132,081.17

ลูกหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข เกิดจากการเรียกคืนเงินค่าบริการทางการแพทย์กรณีตามจ่ายค่าบริการส่งต่อผู้ป่วยนอกรับส่งต่อในและนอกจังหวัด และบริการผู้ป่วยนอกกรณีอุบัติเหตุและเจ็บป่วยฉุกเฉินในจังหวัด ข้ามจังหวัด ในส่วนที่สำนักงานทำหน้าที่หักชำระบัญชีระหว่างกัน (Clearing house) แทนหน่วยบริการประจำ เกิดจากการเรียกคืนเงินจากการจัดสรรเงินค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัวให้กับหน่วยบริการภาครัฐนอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการเอกชน กรณีที่ได้รับการจัดสรรประมาณการรายรับเบื้องต้นมากกว่ารายรับจากการจัดสรรจริง จึงต้องเรียกคืนเงินในส่วนที่จ่ายเงินเกินไป และจากการเรียกคืนเงินกรณีตรวจสอบพบว่าการให้บริการไม่เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติหรือคุณภาพการรักษา หรือเงื่อนไขบริการที่กำหนด

หมายเหตุ 7 ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน

ลูกหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน จำนวน 9,938,557.90 บาท เกิดจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ไปประชุมเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2555 เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและลูกจ้างประจำกรมบัญชีกลาง กองทุนประกันสังคม และกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของระบบการให้บริการเจ็บป่วยฉุกเฉินสำหรับประชาชนทุกสิทธิ โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการเบิกจ่าย (Clearing house) กรณีผู้ป่วยอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉินที่ไปใช้บริการที่หน่วยบริการ สถานพยาบาล โรงพยาบาลที่อยู่นอกระบบของทั้ง 3 กองทุน และ

สำรองจ่ายไปให้กับหน่วยบริการแล้วจึงเรียกเก็บหนี้จากกรมบัญชีกลาง สำนักงานประกันสังคม หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต (UCEP) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2560 โดยข้อ 7 กำหนดให้ สถานพยาบาลเรียกเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในเวลาเจ็ดสิบสองชั่วโมงตามแนวทางการเรียกเก็บที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และข้อ 8 ให้สำนักงานตรวจสอบความถูกต้อง สรุปค่าใช้จ่ายและแจ้งให้กองทุนของผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลทราบ แล้วให้กองทุนของผู้มีสิทธิจ่ายค่าใช้จ่ายให้สำนักงานเพื่อนำไปจ่ายให้กับหน่วยบริการ โดยกองทุนจะรับรู้รายการเป็นลูกหนี้ไว้ในระบบบัญชีเมื่อมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากกองทุนของผู้มีสิทธิ ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 มียอดลูกหนี้คงเหลือ ดังนี้

1) ลูกหนี้กรมบัญชีกลาง	จำนวน	152,398.50	บาท
2) ลูกหนี้สำนักงานประกันสังคม	จำนวน	3,141,880.25	บาท
3) ลูกหนี้หน่วยงานอื่น ๆ	จำนวน	6,644,279.15	บาท

หมายเหตุ 8 รายได้ค้างรับ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
9.1 เงินฝากออมทรัพย์ ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	451,227.35	154,629.52
9.2 เงินฝากธนาคารกรุงไทย	264,933.46	239,640.17
9.3 เงินฝากประจำ 6 เดือน ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2,343,404.55	2,316,686.07
รวมรายได้ค้างรับ	**3,059,565.36**	**2,710,955.76**

เป็นรายได้ดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารกรุงไทย ซึ่งในปี 2562 อัตราดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 0.40 ดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย อัตราร้อยละ 0.375 และดอกเบี้ยจากเงินฝากประจำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราร้อยละ 1.15

หมายเหตุ 9 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินฝากประจำ 6 เดือน ธ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	509,435,771.10	503,627,405.88
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	**509,435,771.10**	**503,627,405.88**

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

		2562	2561
10.1	เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC		
1)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	11,448,807,381.19	9,289,489,798.95
2)	เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	1,032,875,223.57	967,979,777.13
3)	เจ้าหนี้ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	1,354,730,677.85	2,032,771,773.46
4)	เจ้าหนี้ค่าบริการควบคุมป้องกันและรักษาโรคเรื้อรัง	55,111,264.00	1,322,953.00
5)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	-	75,704,992.00
6)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	124,292,764.40	40,649,500.00
	รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข-UC	14,015,817,311.01	12,407,918,794.54
10.2	เจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น		
1)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์กรณีฉุกเฉิน	-	35,153.50
2)	เจ้าหนี้สวัสดิการการรักษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	284,666,130.07	258,004,211.64
3)	เจ้าหนี้ค่าบริการสาธารณสุขคนพิการสิทธิประกันสังคม	8,617,026.02	12,115,667.43
4)	เจ้าหนี้ค่าบริการทางการแพทย์อื่น	-	4,530.50
	รวมเจ้าหนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขอื่น	293,283,156.09	270,159,563.07
	รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	**14,309,100,467.10**	**12,678,078,357.61**

เจ้าหนี้ระยะสั้น เกิดจากการเรียกเก็บค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการที่อยู่ในสังกัดนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบริการภาคเอกชน

หมายเหตุ 11 เงินรับฝากค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ สิทธิประกันสังคม

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินรับฝากค่าใช้จ่ายเพื่อสำหรับคนพิการ สปส.	9,776,781.97	36,471,769.93
รวมเงินรับฝาก	**9,776,781.97**	**36,471,769.93**

เงินรับฝากค่าใช้จ่ายเพื่อสำหรับคนพิการสิทธิประกันสังคม เป็นเงินตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 58/2559 เรื่องการรับบริการสาธารณสุขของคนพิการ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ณ วันที่ 14 กันยายน 2559 และตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าบริการสาธารณสุขคนพิการ ซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่ไปใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2559 กำหนดให้สำนักงานรับเงินและจ่ายเงินเพื่อการจัดบริการสาธารณสุขให้กับคนพิการที่มาใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หมายเหตุ 12 เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	37,663,281.70	31,615,973.70
รวมเงินประกันสัญญาหน่วยบริการ	**37,663,281.70**	**31,615,973.70**

เงินประกันสัญญาของหน่วยบริการ ประกอบด้วยเงินประกันสัญญาของหน่วยบริการภาคเอกชนที่ทำสัญญาให้บริการสาธารณสุข และเงินประกันสัญญาจากการดำเนินงานตามโครงการของหน่วยบริการ

หมายเหตุ 13 หนี้สินหมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
1) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย	8,802,109.10	7,747,356.06
2) เงินรับโอนรอตรวจสอบ	14,938,330.28	7,760,212.61
3) ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ	273,846.00	273,851.00
รวมหนี้สินหมุนเวียนอื่น	**24,014,285.38**	**15,781,419.67**

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย จำนวน 8,802,109.10 บาท ได้นำส่งกรมสรรพากรแล้ว เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2562

เงินรับโอนรอตรวจสอบ จำนวน 14,938,330.28 บาท เป็นเงินที่ได้รับคืนจากหน่วยบริการโอนเข้าบัญชี โดย ณ วันที่ปิดบัญชียังไม่ได้หนังสือแจ้งจากหน่วยบริการหรือหน่วยงานที่โอนเงินเข้าบัญชี

ค่าสินไหมทดแทนค้างส่งต่อหน่วยบริการ จำนวน 273,846.00 บาท เกิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่กองทุนเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนเพื่อส่งต่อให้หน่วยบริการ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายในการยื่นขอเฉลี่ยทรัพย์จากการชำระบัญชี

หมายเหตุ 14 ทุน

ทุนของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 419,483,824.03 บาท

หมายเหตุ 15 รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกมา ณ 30 กันยายน	2,018,579,117.70	798,339,578.09
บวก - ปรับปรุงรายการลูกหนี้ปีก่อน	(1,464,921.90)	(910.00)
- ปรับปรุงรายการเจ้าหนี้ปีก่อน	-	20,000.00
- ปรับปรุงรายการงบบริการเหมาจ่ายรายหัวปี 2560-2561	49,340,370.88	94,980,871.86
- ปรับปรุงรายการงบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีฯ ปี 2560-2561	6,621,106.62	6,900,019.00
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมหลังปรับปรุง	2,073,075,673.30	900,239,558.95
บวก - รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิประจำงวด	2,085,820,341.19	1,118,339,558.75
ยอดรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมคงเหลือยกไป	**4,158,896,014.49**	**2,018,579,117.70**

หมายเหตุ 16 รายได้จากงบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 134,269,129,200.00 บาท เพื่อสำหรับจ่ายค่าบริการสาธารณสุข การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการให้กับหน่วยบริการ และจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง จำนวน 7,619,929,000.00 บาท รายละเอียดดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
16.1 รายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	112,879,148,400.00	104,899,397,300.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,251,116,800.00	6,279,685,900.00
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046,315,000.00	3,218,249,600.00
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281,796,000.00	8,165,607,000.00
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135,025,000.00	1,080,703,300.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,288,000.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916,800,000.00	1,159,200,000.00
7) งบค่าบริการ สธ.ปฐมภูมิมีแพทย์ประจำครอบครัว	268,640,000.00	240,000,000.00
รวมรายได้จากงบประมาณ ม.39 (1)	134,269,129,200.00	126,533,131,100.00

16.2 รายได้จากงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	-	4,186,127,200.00
16.3 รายได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.39 (2)	7,619,929,000.00	8,886,927,900.00
รวมรายได้จากงบประมาณทั้งสิ้น	141,889,058,200.00	139,606,186,200.00

นอกจากนี้ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีรายได้ค่าบริการสาธารณสุขปีก่อนรับคืน จำนวน 304,128,853.15 บาท รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร จำนวน 138,419,641.34 บาท และรายได้อื่น จำนวน 17,286,705.74 บาท รวมรายได้ทั้งสิ้น เป็นเงิน 142,348,893,400.23 บาท

หมายเหตุ 17 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข

กองทุนมีค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข เป็นเงิน 140,263,073,059.04 บาท แบ่งเป็น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
17.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตาม พรบ.หลักประกันฯ		
1) งบบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว		
- ค่าบริการทางการแพทย์	111,538,071,520.00	105,746,746,378.95
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะงบลงทุน	6,241,272,795.22	6,278,759,225.47
2) งบบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,659,017,225.61	4,092,168,308.61
3) งบบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,962,421,888.40	8,910,965,142.44
4) งบบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,131,303,400.00	1,080,662,300.00
5) งบค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมสำหรับหน่วยบริการในพื้นที่กันดาร	1,490,288,000.00	1,490,288,000.00
6) งบค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	545,517,200.00	811,979,992.00
7) งบค่าบริการ สธ.ปฐมภูมิมีแพทย์ประจำครอบครัว	234,384,323.81	227,359,200.00
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข	133,802,276,353.04	128,638,928,547.47
17.2 ค่าใช้จ่ายงบกลาง สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	-	4,186,127,200.00
17.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น	6,460,796,706.00	6,210,210,118.90
รวมค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขทั้งสิ้น	140,263,073,059.04	139,035,265,866.37

ค่าใช้จ่ายของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจากผลการดำเนินงานค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ และค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรังมีผลงานเกินเป้าหมาย ทำให้เกิดรายจ่ายสูงกว่างบประมาณที่ได้รับ และส่วนที่สองเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลของข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่างบประมาณที่ได้รับ โดยเงินส่วนที่เหลือจะรองรับค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
งบอุดหนุน UC					
- ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	104,899,397,300.00	111,303,612.50	-	105,635,442,766.45	(847,349,078.95)
- ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,218,249,600.00	38,323,260.00	-	4,053,845,048.61	(873,918,708.61)
- ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,165,607,000.00	-	-	8,910,965,142.44	(745,358,142.44)
- ค่าบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,080,703,300.00	-	-	1,080,662,300.00	41,000.00
- ค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการ	1,490,288,000.00	-	-	1,490,288,000.00	-
- ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	1,159,200,000.00	-	-	811,979,992.00	347,220,008.00
- ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	240,000,000.00		-	227,359,200.00	12,640,800.00
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะลงทุน	6,279,685,900.00	-	-	6,278,759,225.47	926,674.53
รวมงบอุดหนุน UC	126,533,131,100.00	149,626,872.50	-	128,489,301,674.97	(2,105,797,447.47)
งบกลางสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน	4,186,127,200.00	-	-	4,186,127,200.00	-
งบอุดหนุน อปท.	8,886,927,900.00	-	-	6,210,210,118.90	2,676,717,781.10
รวม	139,606,186,200.00	149,626,872.50	-	138,885,638,993.87	570,920,333.63

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
งบอุดหนุน UC	583,937,705.42	583,937,705.42	-
รวม	583,937,705.42	583,937,705.42	-

สปสช.ปรับปรุงข้อมูลเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 เวลา 15:00 น.

กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
งบอุดหนุน UC					
- ค่าบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายรายหัว	112,879,148,400.00	-	-	111,538,071,520.00	1,341,076,880.00
- ค่าบริการผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์	3,046,315,000.00	-	-	3,659,017,225.61	(612,702,225.61)
- ค่าบริการผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง	8,281,796,000.00	-	-	8,962,421,888.40	(680,625,888.40)
- ค่าบริการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคเรื้อรัง	1,135,025,000.00	-	-	1,131,303,400.00	3,721,600.00
- ค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยบริการ	1,490,288,000.00	-	-	1,490,288,000.00	-
- ค่าบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	916,800,000.00	-	-	545,517,200.00	371,282,800.00
- ค่าบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่มี PCC	268,640,000.00	-	-	234,384,323.81	34,255,676.19
- ค่าบริการทางการแพทย์ที่เบิกจ่ายในลักษณะลงทุน	6,251,116,800.00	-	-	6,241,272,795.22	9,844,004.78
รวมงบอุดหนุน UC	**134,269,129,200.00**	-	-	**133,802,276,353.04**	**466,852,846.96**
งบอุดหนุน อปท.	**7,619,929,000.00**	-	-	**6,460,796,706.00**	**1,159,132,294.00**
รวมเงินงบประมาณ	**141,889,058,200.00**	-	-	**140,263,073,059.04**	**1,625,985,140.96**

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายจากเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายการ	เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ			
งบอุดหนุน UC	149,626,872.50	149,626,872.50	-
รวม	**149,626,872.50**	**149,626,872.50**	-

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ด้วยเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งว่าได้จัดทำรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ เสร็จเรียบร้อย จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๘ (๑๒) และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

ด้วยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีหนังสือขออนุญาตให้ผู้แทนของหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมนะครับ ซึ่งผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมจึงได้อนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ จึงขอเรียนเชิญผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุมนะครับ ๑. นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ๒. นางสาวทวีศรี กรีทอง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ๓. นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชีกองทุน ๔. นางกาญจนา ศิริโกมล ผู้อำนวยการสำนักสารสนเทศและประเมินผลลัพธ์สุขภาพ เชิญตัวแทนของหน่วยงานเข้าประจำที่ครับ

(ผู้แทนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ต่อไปเชิญท่านสมาชิกได้อภิปรายสอบถามนะครับ ท่านแรก เชิญท่านกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ ๗ นาที เชิญครับ

นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ (มหาสารคาม) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายแพทย์กิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม พรรคเพื่อไทย วันนี้จะมาอภิปรายรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ซึ่งต้องยอมรับว่าหลักประกันสุขภาพของเราก้าวมาสู่ปีที่ ๑๘ ปี ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๑๗ ของหลักประกันสุขภาพ ซึ่งถือว่าเป็นความงดงามของสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่มีหลักประกันด้านสุขภาพที่มั่นคง แล้วก็เป็นหลักประกัน

ที่มีชื่อเสียง แล้วก็มีสิทธิประโยชน์ มีสิ่งที่ดี ๆ ให้กับชาวไทยของเรา เรียกว่านี่คือสิ่งที่แก้ความยากจน สมัยผมเป็นหมอจบใหม่ ๆ คนเจ็บคนป่วยไม่มีเงินเข้าโรงพยาบาล บางทีก็ต้องเอาทองไปจำนำ เอาบ้านไปจำนอง แล้วก็ต้องมาเสียค่ารักษาพยาบาล เกิดปัญหาความล่มจม ความเป็นหนี้เป็นสิน แล้วก็เป็นวัฏจักรแห่งความชั่วร้าย คือโง่ จน เจ็บ ซึ่งหลักประกันสุขภาพแห่งนี้คือส่วนหนึ่งที่ทำให้คนไทยหายจน แล้วก็ทำให้เขาลืมตาอ้าปากได้ สมัยก่อนหาเงินนิด ๆ หน่อย ๆ พ่อแม่พี่น้องป่วย ลูกหลานป่วย เงินที่เก็บมาได้หายไปแล้ว ๔๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาท ตอนนี้ ๔๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ บาทนั้นเอาไปทำทุน สามารถจะก่อร่างสร้างตัวขึ้นมา ซึ่งหลักคิดก็คือเป็นคนไทยต้องมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งถือว่าเป็นความกล้าหาญในคนที่เริ่มต้น ซึ่งก็ต้องขอให้เครดิตตั้งแต่คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ รวมทั้งท่านนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ที่มีความกล้าหาญนำหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งถือว่าเป็นโครงการที่ยากมาก สมัยก่อนบอก ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ตอนนั้นผมเป็นหมออยู่ ปี ๒๕๔๖ ทุกคนก็งงว่าทำได้อย่างไร แต่สิ่งที่ท่านทำมาคือสิ่งที่ทำให้คนไทยได้รับหลักประกันที่ดีนะครับ ซึ่งความงดงามของหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็ต้องนำเรียนว่า ๑. คำว่าบัตรทอง บัตรทองมันส่งสัญญาณแล้วว่าบัตรนี้คือบริการที่รัฐจัดทำให้กับประชาชนด้วยสิ่งที่ดีที่สุดระดับทอง ไม่ใช่บัตรคนจน บัตรสวัสดิการ ----------

สมัยก่อนไปโรงพยาบาลคนไม่มีเงินต้องใช้บัตรสวัสดิการสังคม ไปก็เหมือนไม่ได้รับเกียรติ แต่บัตรทองคือความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีสิทธิของประชาชนที่ต้องได้รับจากรัฐ ซึ่งปัจจุบันต้องยอมรับว่ารายงานที่ท่านได้ทำมาก็ถือว่าค่อนข้างจะสมบูรณ์แบบ ปัจจุบันสิทธิที่เพิ่มขึ้นในปี ๒๕๖๒ มันขยายสิทธิเพิ่มขึ้นมาก สิทธิหลายอย่างทำให้คนไทยมีความสุข ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของยาต้านเชื้อเอชไอวี (HIV) เรื่องการผ่าตัดหัวใจ ยาละลายลิ่มเลือด การล้างไต การปลูกถ่ายอวัยวะทั้งตับ ไต หัวใจ ยาโรคมะเร็ง โรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งการนำเรื่องการรักษาผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ซึ่งผมดูจากผลงานเด่นที่ท่านส่งมาคือ ๑๐ อย่าง ผมขออนุญาตว่า ๑. สิทธิประโยชน์เพิ่ม ขยายสิทธิการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดก็คงจะเป็นสเต็มเซลล์ (Stem Cell) ให้กับผู้บริจาคที่ไม่ใช่ญาติ การนำร่องตรวจคัดกรองดาวน์ซินโดรม (Down Syndrome) ในสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงก็คือ ๓๕ ปี มากกว่า ๓๕ ปี หรือมีประวัติญาติที่เป็นดาวน์ซินโดรม (Down Syndrome) แล้วก็เพิ่มระบบการผ่าตัดแบบวันเดียวกลับอีก ๑๒ อย่าง เพิ่มบัญชียาหลักอีก ๔ รายการ ในพวกอัลไซเมอร์ (Alzheimer) มะเร็งไทรอยด์ (Thyroid) เอดส์ (AIDS) ที่ดื้อยาในยาพื้นฐาน แล้วก็ตรวจคัดกรองยีน (Gene) เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดการแพ้รุนแรงในคนไข้ที่รักษายาคาร์บามาซีปีน (Carbamazepine) รวมทั้งการนำร่องบริการการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) ก่อนสัมผัสโรค ซึ่งอันนี้ก็ต้องถือว่าสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น แต่ในส่วนของงบ ปี ๒๕๖๓ ที่เพิ่มขึ้นอีกเป็น ๑.๙๑ ล้านบาท คือเพิ่มขึ้น ๖,๕๐๐ ล้านบาท แล้วที่ท่านบอกว่ามีสิ่งที่ดีคือการรับยาใกล้บ้าน ยาเบาหวาน ความดัน ในร้านยา ๕๐๐ แห่งนะครับ ผมขอเสนออย่างหนึ่งคือช่วงโควิด (COVID) อสม. ของผมโดนใช้ที่ รพ.สต. เอายาจาก รพ.สต. ไปให้ที่บ้าน เพราะว่าลดความแออัดจาก รพ.สต. อสม. ทำงานด้วยใจนะครับ ไม่รู้จะได้เงินหรือไม่ได้เงิน แต่สิ่งที่ท่านให้ร้านยาเข้าร่วมคือเป็นสิ่งที่ดี แต่มีค่าใช้จ่ายทราบว่า ๗๐ บาทต่อใบสั่งยา ซึ่งผมคิดว่า อสม. ของผมท่านอาจจะติดว่าระเบียบโน้นระเบียบนี้ แต่ผมคิดว่าท่านต้องไปทำให้สิ่งที่ดี แล้วก็ใช้คนของเรา อสม. ซึ่งมีใจอยู่แล้วไปให้ยา ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลจังหวัดนะครับ โรงพยาบาลจังหวัดในจังหวัดผมก็มี อสม. โรงพยาบาลจังหวัดมหาสารคาม อสม. ในเขตเทศบาลผมก็จะมี อสม. ตามที่ต่าง ๆ ก็จะมี ๑๐ บาทเขาก็มีความสุขแล้ว ๒๐ บาทก็มีความสุขแล้ว ทราบว่าใน ๗๐ บาทในร้านขายยา หรือ ๕๐ จากไปรษณีย์ผมว่าเอา อสม. เราจะใกล้บ้านใกล้ใจกว่านะครับ แล้วก็เรื่องของท่านนายกรัฐมนตรีไปประกาศ ๓ นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ในการประชุมผู้นำระดับประเทศ ไฮ-เลเวล มีตติง ออน ยูนิเวอร์ซัล เฮลท์ โคเวอเรจ (High-level Meeting on Universal Health Coverage) ที่ยูเอ็น (UN) วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ คือความเท่าเทียม ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ซึ่งการมีส่วนร่วมคือหัวใจและความงดงามของระบบสาธารณสุขของประเทศไทย เราหลุดจากโควิด (COVID) ก็เกิดจากการสร้างร่วมกัน สุขภาพดีไม่มีขาย ถ้าอยากได้ต้องร่วมสร้าง เพราะฉะนั้นระบบสาธารณสุขที่เป็นของ สปสช. คือเป็นของประชาชน ต้องขออนุญาตท่านประธานว่าอาจจะต่ออีกนิดหน่อย ทราบว่ามีอยู่ ๒ คนเองนะครับ ในประชาชนกลุ่มเปราะบาง การเข้าถึงหลักประกัน พระภิกษุสงฆ์อีกตั้งแสนกว่ารูป ผู้ต้องขังอีก ๓๐๐,๐๐๐ กว่าคน ทีนี้การคลังในระบบสาธารณสุขที่ท่านได้เขียนไว้ในนี้เหมาะสม ก็คือต่อจีดีพี (GDP) ไม่น้อยกว่า ๔.๖ ไม่เกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ ตอนนี้ ๓.๙๑ อันนี้ผมพูดประจำนะครับ แต่ว่าตรงนี้ขั้นเคพีไอ (KPI) ของระบบประกันท่านอาจจะลำบาก เพราะมันเป็นหน้าที่ของรัฐบาล แล้วเป็น ๑๗-๒๐ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณของประเทศ ซึ่งตัวนี้ผมก็อภิปรายในรัฐบาลว่าทำอย่างไรจะเพิ่มเงินในการที่จะทำให้ระบบประกันสุขภาพได้เพิ่มขึ้น ----------

แต่สำคัญกว่านั้นก็คือว่าท่านใช้อย่างไรให้คุ้มค่า ผมอยากให้ท่านกับกระทรวงสาธารณสุขลดส่วนกลางเพิ่มส่วนของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล รพ.สต. และ ๒. เพิ่มส่วนที่เป็นการป้องกัน สร้าง นำซ่อม ส่วนนี้ท่านยังไม่ชัดเจนว่าท่านมีเป้าหมายอย่างไรนะครับว่าการสร้างสุขภาพ งบพีพี (PP) ท่านรู้ไหมว่าโรงพยาบาลเขาไปใช้พีพี (PP) จริงหรือเปล่า เขาอาจจะหลบเข้าไปใช้ร่วมกับค่ารักษาพยาบาลก็ได้ เพราะฉะนั้นงบพีพี (PP) ท่านจะต้องทำให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพให้ได้ และในงบกองทุนนะครับ ในปี ๒๕๔๖ จาก ๑,๒๐๐ กว่าบาทต่อหัว ตอนนี้ปี ๒๕๖๒ ก็เป็น ๓,๔๒๖ บาท ก็ถือว่ามีความเพิ่มขึ้นตลอด ซึ่งอย่างหนึ่งก็คืองบบริหารของ สปสช. นี่เราต้องชมเลยนะครับต้องชมเพราะว่างบตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ๑,๔๒๗ ล้านบาท ๐.๙๓ เปอร์เซ็นต์ ทั้ง ๆ ที่งบ สปสช. เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ท่านลดลงทุกปี จนถึงปี ๒๕๖๐ ๑,๓๔๔ ล้านบาท จาก ๑,๔๒๗ ล้านบาท เหลือ ๐.๗๔ เปอร์เซ็นต์ ผมขอชื่นชมนะครับว่าการบริหารของ สปสช. ท่านได้บริหารความคุ้มค่าและงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า และสิ่งที่ผมชื่นชมก็คือว่าผมไม่เคยได้ยินสิ่งที่ไม่ดีเกี่ยวกับ สปสช. ไปจัดซื้อจัดจ้าง ไปหาผลประโยชน์อะไรทั้งสิ้น ต้องขอบอกว่าท่านทำได้ดีแล้ว ก็รักษาความดีและวัฒนธรรมองค์กรที่มีความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งเป็นจุดแข็งของชาว สปสช. ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ประเด็นที่จะอภิปรายคือ ๑. ค่าเสื่อม หลังจากที่มีคอนฟลิกต์ (Conflict) กันทำให้งบค่าเสื่อมไปตีความและทำอะไรไม่ได้ งบค่าเสื่อมท่านต้องปรึกษาหารือกันว่าค่าเสื่อมโรงพยาบาลไปทำอะไรเขาไม่ได้นะครับ ก็ต้องฝากว่างบค่าเสื่อมโรงพยาบาลควรจะไปทำอย่างอื่นได้ไม่ใช่ไปซ่อมอย่างเดียว ผมขออนุญาตอีกนิดหนึ่งคือการล้างไต ตอนนี้ใครล้างไตจากเส้นเลือดหรือฮีโมไดอัลไลซิส (Hemodialysis) ถ้าไม่ผ่านหรือมีไครทีเรีย (Criteria) เขาจะต้องเสียเงินเอง ซึ่งผมบอกว่าต้นทุนที่ท่านทำทางหน้าท้องประมาณ ๑,๕๐๐ บาท แต่เป็นไปได้ไหมว่าสิทธิของประชาชนเขาจะล้างไตทางเส้นเลือด ท่านออกให้เขาส่วนหนึ่ง ๑,๐๐๐ บาท ๑,๕๐๐ บาท ที่เหลือเขาออกเองก็ได้ แต่ตอนนี้เขาออกเองทั้งหมด ควรจะให้ประชาชนเป็นคนเลือก เหมือนกับการทำหมัน จะทำหมันก็ได้จะกินยาคุมก็ได้ นี่คือสิทธิของผู้ป่วย ผมอยากให้เราไม่ต้องบังคับว่าคุณต้องผ่านไครทีเรีย (Criteria) อย่างนี้ทำให้เขาลำบากบางคนอยากล้างไตแต่ว่าใช้ฮีโมไดอัลไลซิส (Hemodialysis) เขาต้องจ่ายเงินเอง อันนี้

ไปที่พื้นที่มีปัญหามาก ในส่วนของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพก็อยากให้ท่านที่เพิ่มงบขึ้นมา แต่ลดไขมันที่บอกคือลดส่วนกลางลง กระทรวงสาธารณสุขเราเป็นกระทรวงสาธารณสุขที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำอย่างไรจะลดตรงนี้ลง แต่ผมว่าของท่านคงทำไม่ได้เพราะว่าท่านเป็นหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่ง แต่ว่าก็ฝากชาวสาธารณสุขช่วยกันคิดนะครับว่าทำอย่างไรจะลดกระทรวงลงหรือเพิ่มโรงพยาบาล แก้ไขปัญหา โรงพยาบาลที่ยังขาดแคลนในส่วนของเตียงที่ไม่พอ รพ.สต. ที่ยังไม่เข้มแข็ง ระบบสาธารณสุขที่สร้างความมั่นคงให้กับประเทศของเรา ก็ต้องนำเรียนว่าอยากให้ท่านได้ดูแลทางพื้นที่ให้มากขึ้น เช่น รพ.สต. อสม. และการจัดการให้ความเข้มแข็งด้านงบประมาณของโรงพยาบาลที่ยังขาดแคลนอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเตียง อาคารสถานที่ และท่านก็ต้องพอมีจ่ายท่านก็ต้องลดส่วนกลางลง และขวัญกำลังใจเจ้าหน้าที่ด้วยนะครับ ตอนนี้ในกระทรวง ทบวง กรม มีคนเยอะมาก ท่านอาจจะต้องลดขนาดทั้งคน ทั้งกระทรวง แล้วเอามาที่โรงพยาบาลเยอะขึ้น พื้นที่เยอะขึ้น ก็ฝากความหวังว่า สปสช. ก็เป็นกำลังใจให้กับชาว สปสช. นะครับ และอยากให้หลักประกันสุขภาพแห่งนี้เป็นที่พึ่งหวังของประชาชน สิทธิประโยชน์ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นหัวใจในการจะทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืนตลอดไป ขอบคุณมากครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านเอกภพ เพียรพิเศษ เชิญครับ

นายเอกภพ เพียรพิเศษ (เชียงราย) : ท่านประธานครับ ผม นายแพทย์เอกภพ เพียรพิเศษ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย พรรคก้าวไกลครับ ถ้ามีเรื่องเกี่ยวกับสาธารณสุขก็จะเห็นผมขึ้นมาพูดเป็นประจำนะครับ วาระนี้ก็คงไม่พลาดเหมือนเดิมนะครับ แล้วก็จะถือว่าเป็นการฉายหนังตัวอย่างก่อนแล้วกันนะครับ ก่อนที่ในสัปดาห์หน้าจะมีการอภิปรายเรื่องของบประมาณ ปี ๒๕๖๔ ด้วยนะครับ ก็โปรดติดตามตอนต่อไปนะครับ

วันนี้เรื่องของรายงานของ สปสช. ในรูปเล่มที่ส่งมาให้ถ้าอ่านดูแล้วก็เปิดดูผม คิดว่ามีความสมบูรณ์นะครับ แล้วก็มีข้อมูลที่เรียบเรียงมาเป็นอย่างดีนะครับ แล้วก็มีประโยชน์สำหรับผู้ที่ติดตามการทำงานของการสร้างหลักประกันสุขภาพนะครับ แต่ในความที่ดูเหมือนจะสมบูรณ์นั้นผมคิดว่าผมมีประเด็น ๓ ประเด็นที่อยากจะเสนอแนะแล้วก็อยากจะให้ข้อมูลเพิ่มเติมนะครับ ประเด็นแรกที่ผมอยากจะพูดถึงคือสิ่งที่ไม่มีอยู่ในรายงานฉบับนี้ก็คือว่า การดำเนินการของ สปสช. ดำเนินการตาม พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการพูดถึงมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ ที่เป็นการพูดถึงเกี่ยวกับการประสานงานร่วมกันและการทำงานร่วมกันของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็คือบัตรทอง พูดถึงสวัสดิการประกันสังคมนะครับ แล้วก็เบิกได้ของราชการนะครับ โดยมีบทเฉพาะกาลตาม พ.ร.บ. ที่เขียนไว้ในมาตรา ๖๖ เขาตราไว้ว่า ให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ภายใน ๑ ปีนะครับ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ก็คือใช้บังคับมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ แล้ว และหากไม่แล้วเสร็จให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละหนึ่งปี โดยให้สำนักงานหรือสำนักงานและสำนักงานประกันสังคม แล้วแต่กรณี รายงานเหตุที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและจัดให้มีการเผยแพร่รายงานนั้นต่อสาธารณชน แต่เมื่อพลิกดูในรายงานการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้แล้ว ยังไม่มีข้อมูลตัวนี้ว่าที่ผ่านมาในแต่ละปีมีการพูดถึงเรื่องนี้อย่างไรบ้าง และมีการสรุปอย่างไรบ้างนะครับ อันนี้เป็นข้อมูลที่น่าจะต้องติดตามแล้วก็ดูการทำงานตาม พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ผ่านมาแล้วจนถึงปีนี้คือ ๑๘ ปีว่ามีการทำตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ อย่างไรนะครับ

ในข้อสังเกตที่ ๒ และประเด็นที่ ๒ คือว่าภาพรวมการสรุปนี้ดูเหมือนจะครบถ้วนและสมบูรณ์ แต่เมื่อเราดูแล้วสิ่งที่ผมเห็นคือว่าเป็นการรายงานเพียงมิติเดียว คือมิติของ สปสช. แต่มันยังมีมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคือผู้รับบริการสาธารณสุขและผู้ให้บริการสาธารณสุขคือโรงพยาบาลและ รพ.สต. ซึ่งมีการพูดถึงนิดหน่อยในรายงานฉบับนี้ ผมขอยกตัวอย่างในหน้า ๙๕ ของรายงานครับ มีการพูดถึงความพึงพอใจ ความพึงพอใจของผู้ให้บริการในปีที่รายงานล่าสุดคือ ๗๕.๙๙ เปอร์เซ็นต์ ดูเหมือนจะดีนะครับ เพิ่มจากปี ๒๕๑๘ ที่มีอยู่แค่ ๖๕.๙๙ เปอร์เซ็นต์ แต่ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจแค่ ๗๕.๙๙ เปอร์เซ็นต์กับการทำงานกับ สปสช. ในรายงานนี้ไม่ได้เขียนเหตุผลนะครับว่าเขาไม่พอใจอะไรและมีข้อเสนออย่างไรบ้าง เพื่อปรับการมีความพึงพอใจให้ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจมากขึ้น คนให้บริการโรงพยาบาลหรือ รพ.สต. จะได้ทำงานแบบมีความสุข อันนี้คือสิ่งที่ไม่เห็นในรายงาน และมติในเรื่องของการรายงานทางการเงินเราจะเห็นว่ามีการรายงานสถานะเงินของกองทุนการใช้จ่ายเงินกองทุนในการตรวจสอบบัญชีกองทุน แต่ไม่มีการรายงานที่ครอบคลุมไปถึงสถานะทางการเงินของโรงพยาบาลและหน่วยงาน รพ.สต. ที่เราพูด ๆ กันว่าโรงพยาบาลขาดทุน โรงพยาบาลมีผลประกอบการไม่ดี โรงพยาบาลที่ต้องช่วยเหลือ ถ้า สปสช. มีการทำรายงานและเพิ่มมิติการรายงานในจุดนี้ด้วย คนที่ติดตามงานของ สปสช. จะได้เห็นว่าเรามีการแก้ไขในการดำเนินการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขอย่างไรบ้างในการทำให้โรงพยาบาลทุกที่ในประเทศไทยมีผลประกอบการที่ดีแล้วก็ดูแลประชาชนได้ทั่วถึง

ประเด็นข้อสังเกตอันสุดท้ายของผมนะครับ เป็นประเด็นเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ เราจะเห็นว่าในปี ๒๕๖๒ ตามรายงานมีการใช้งบประมาณในส่วนของการส่งเสริมสุขภาพ ๔๓๑.๔๓ บาท ก็คือว่าแบ่งจากรายหัวมานั่นเองครับ ๔๓๑.๔๓ บาทจากเงินรายหัว ๓,๐๐๐ กว่าบาท ถามว่าเงินทั้งหมดทั้งก้อนนี้ไปถึงโรงพยาบาลและใช้ตามปัญหาของโรงพยาบาลได้เท่าไร นี่คือเงินที่โรงพยาบาลจะได้ไปใช้แก้ไขปัญหาสุขภาพของคนในพื้นที่จริง ๆ เมื่อเทียบกับเงินอีกก้อนหนึ่งครับ อาจจะไม่ได้อยู่ที่ สปสช. แต่อยู่ที่สำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ปีหนึ่ง ๔,๐๐๐ กว่าล้านบาท เงินตรงนี้ไม่ได้ไปถึงกิจกรรม ไม่ได้ไปถึงเข็มวัคซีนที่จะถึงประชาชน ไม่ได้ไปถึงตัวประชาชนอย่างแท้จริง เงิน ๒ ก้อนนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร จะทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด อันนี้เป็นข้อเสนอแนะของผมนะครับว่า ข้อสังเกตนี้ถ้าเพิ่มเติมให้ครบถ้วนก็อาจจะทำให้รายงานในปีต่อ ๆ ไปมีความสมบูรณ์และครบถ้วนมากขึ้น

สรุปสุดท้ายคือ ณ ตอนนี้สิ่งที่ผมอภิปรายและผมพูดในวันนี้ก็คือหนังตัวอย่างครับ ผมอยากจะให้ติดตามตอนต่อไปว่าในสัปดาห์หน้าเรื่องของการอภิปรายงบประมาณ เรื่องของงบประมาณ ปี ๒๕๖๔ เกี่ยวกับด้านสาธารณสุขจะมีการพูดถึงเรื่องนี้อย่างไรบ้าง และการรับมือกับโรคระบาดที่อาจจะมีขึ้นในอนาคตเป็นอย่างไรนะครับ ขอขอบคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ท่านตัวแทนหน่วยงานมีอะไรชี้แจงไหมครับ

นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา (เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรครับ ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ กระผม นายแพทย์ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติครับ ก็ขออนุญาตชี้แจงสัก ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ก็ต้องกราบขอบพระคุณท่านผู้แทนราษฎรที่ให้ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นข้อเสนอแนะที่ดีสำหรับสำนักงาน แล้วก็การดำเนินการในส่วนที่จะต้องพัฒนาต่อไปในอนาคต แล้วก็จะต้องมีการเตรียมการในส่วนที่จะต้องนำเสนอในการพิจารณางบประมาณต่อไป

ในส่วนที่ ๒ ก็คงเป็นส่วนที่กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นบอร์ด (Board) ของสำนักงานที่ดูแลเชิงนโยบาย ที่มีทางท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๒ ท่านได้นำเสนอ ในประเด็นเรื่องของงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ซึ่งคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็มีนโยบายโดยตรงที่อยากจะให้มีการมุ่งเน้นเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจากงบประมาณที่ ๑๒ เปอร์เซ็นต์ของเหมาจ่ายรายหัวให้ขึ้นถึง ๑๕ เปอร์เซ็นต์ อันนี้เป็นทิศทางหลัก อันที่ ๒ ในส่วน อสม. ก็จะมีส่วนที่เรียกว่าเงินกองทุนตำบลซึ่งเป็นการพัฒนาไปถึงพื้นที่ที่ทุกตำบล ๗,๐๐๐ กว่าแห่ง มีโครงการในการที่จะทำให้กับ อสม. เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าอาหาร อะไรต่าง ๆ เวลาไปส่งยา อะไรต่าง ๆ เพราะว่าเป็นเรื่องของพื้นที่ครับ ในส่วนกลางไม่สามารถที่จะจัดให้กับ อสม. ได้โดยตรง ก็เป็นเรื่องของพื้นที่ เป็นเรื่องของเทศบาล แล้วก็ อบต. ซึ่งขณะนี้ใช้เงินไปประมาณ ๗๐๐ กว่าล้านบาท ในภาพรวมเรื่องโควิด (COVID) นะครับ ก็กราบเรียน

ในส่วนที่ ๓ ในเรื่องของการบูรณาการตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ อันนี้เป็นประเด็นที่สำคัญครับที่ทางคณะกรรมการหลักก็ได้มีการตั้งอนุกรรมการขึ้นมาดำเนินการเรื่องนี้โดยตรง ก็กราบเรียนทางท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครับ ในส่วนที่ ๓ ก็คงเป็นส่วนสำนักงานนะครับ ที่ทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ทางสำนักงานปรับปรุง ก็คิดว่าเป็นประเด็นที่สำคัญโดยเฉพาะเรื่องของประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งส่วนนี้ต้องกราบขอบคุณครับที่ได้ชื่นชมแล้วก็ชมเชยในส่วนสำนักงานด้วย อันนี้ก็เป็นทิศทางเข็มมุ่งที่สำคัญที่เราพยายามจะคอมมิต (Commit) กับในส่วนของทางกรรมการหลัก และเรื่องการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน แล้วก็ผู้ให้บริการแล้วก็ผู้รับบริการครับ แล้วก็คงจะต้องมีการปรับปรุงในโอกาสต่อไป ในเรื่องของเอกสารครับที่จะต้องเพิ่ม ซึ่งผมคิดว่าสำคัญในเชิงนโยบายว่า การทำให้ระบบสุขภาพสำเร็จได้ ไม่ใช่ สปสช. ครับ แต่คงเป็นส่วนร่วมจากภาคผู้ให้บริการ ภาคผู้รับบริการ แล้วก็ภาคประชาสังคมครับ ทั้งหมดก็เป็นส่วนที่ผมคิดว่าก็จะนำทั้งหมดนี้ไปปรับปรุงในส่วนสำนักงานต่อไปครับ ขอบพระคุณครับ

สผ ๘/๒๕๖๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ วีรุทัย ๖๒/๑

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ เมื่อจบการอภิปรายซักถามแล้วถือว่าที่ประชุมได้รับทราบรายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ แล้วนะครับ ต้องขอขอบคุณตัวแทนของหน่วยงานที่กรุณาได้มาชี้แจงรายงานให้กับสภาของพวกเรา ขอขอบคุณครับ ต่อไป

๒.๑๐ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กองทุน
เพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา

ที่ กสศ ๐๒/๐๒๓๓๐/๒๕๖๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
รับที่ ๕๕๘๕/๒๕๖๓
๑๐ เม.ย. ๖๓
๑๑.๔๖ น.

๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และตามมาตรา ๔๓ ของพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้กองทุนจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชี และเปิดเผยให้ประชาชนทราบในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกองทุนด้วย

ในการนี้ กสศ. จึงขอส่งรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของ กสศ. เพื่อเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๑๖๓ / ๒๕๖๓
๑๐ เมย. ๖๓ ๑๔.๐๐

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒
รับที่ ๑๕ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๐ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๔.๐๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๕๕ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๐ / เมษ / ๖๓ **เวลา** ๑๓.๕๐ **น.**
ส่งกลุ่มงาน ...... **ดำเนินการ**

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
ติดต่อประสานงาน: นางผลิพร ธัญญอนันต์ผล
โทร. ๐๙ ๑๕๖๙ ๔๔๙๔
E-mail: pliporn@eef.or.th

88 S.P. Building (A), 13th Floor, Ph
amsennai, Phayathai, Bangkok 10
el. +662-079-5475
ax: +662-619-1810, +662-619-18

กสศ

โอกาสใหม่ทางการศึกษา

รายงานประจำปี 2562

Annual Report 2019

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
Equitable Education Fund

สารบัญ

2 สารประธานกรรมการบริหาร กสศ.
3 สารผู้จัดการ กสศ.
4 รู้จัก กสศ.
5 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์
7 สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย
18 บทสรุปผู้บริหาร

ผลการดำเนินงาน

29 โครงการที่ 1 โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข
35 โครงการที่ 2 โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
41 โครงการที่ 3 โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง
47 โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาสถาบันต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา
53 โครงการที่ 5 โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล เป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)
59 โครงการที่ 6 โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ
63 โครงการที่ 7 โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง
69 โครงการที่ 8 โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียน เพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย
75 โครงการที่ 9 โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลน ทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

81 กสศ. กับนวัตกรรมในการดำเนินงาน
83 สานพลังร่วมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษากับ กสศ.
88 รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
92 รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
118 รายนามคณะกรรมการบริหาร กสศ.
120 รายนามที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ
122 ภาคผนวก : คำถามที่พบบ่อย (FAQ)
126 ก้าวต่อไปของ กสศ.
127 คณะที่ปรึกษาจัดทำรายงานประจำปี 2562 กสศ.
128 บรรณานุกรม

สารประธานกรรมการ
บริหาร กสศ.

นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ประธานกรรมการบริหาร กสศ.

กสศ. เป็นองค์กรใหม่ และเพิ่งดำเนินงานเป็นปีที่สอง แต่คณะกรรมการบริหาร กสศ. ตระหนักว่าการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา อันเป็นเจตนารมณ์ให้มีการจัดตั้ง กสศ. ขึ้นมาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นภารกิจสำคัญยิ่งของประเทศ จึงได้ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นเข้มแข็งและพยายามเร่งรัดการดำเนินงานให้เกิดรูปธรรมตั้งแต่ต้น

ด้วยทรัพยากรที่มี ทั้งปริมาณงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้อย่างจำกัด และขนาดองค์กรขนาดเล็กที่มีผู้ปฏิบัติงานจำนวนไม่มาก คณะกรรมการบริหาร กสศ. จึงได้ให้แนวทางการดำเนินงานโดยให้คำนึงว่า

กสศ. มิได้มีบทบาทแบบเบ็ดเสร็จในการดำเนินงานทั้งหมดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ฉายภาพอันมีลักษณะเป็นการให้ความรู้ ข้อมูล ทิศทาง หรือทดลองทำเป็นต้นแบบ และชี้เป้าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทรัพยากรมากกว่า นำไปใช้ดำเนินการต่อยอดขยายผลต่อไป

เพื่อให้การดำเนินภารกิจเป็นไปตามบทบาทข้างต้นและสอดคล้องตามกรอบวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กสศ. ได้ให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาตัวอย่างหรือต้นแบบ การริเริ่มใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการข้อมูลที่ถูกต้อง ครอบคลุมและแม่นยำ การสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้เกิดความมั่นใจในตัวตนของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการกระตุ้นให้ท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพในภารกิจการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เป็นต้น

นอกเหนือจากการดำเนินงานที่มุ่งหวังให้สังคมทุกภาคส่วนมั่นใจในองค์ความรู้ ฐานข้อมูล และเครื่องมือของ กสศ. ดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการบริหาร กสศ. ยังเร่งรัดให้กระบวนการทำงานของ กสศ. มีความโปร่งใส มีระบบสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล มีการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน ตลอดจนมาตรการป้องกัน การทุจริตที่ครบถ้วนเหมาะสม และสร้างความเชื่อมั่นแก่สาธารณชนได้

ในนามคณะกรรมการบริหาร กสศ. ขอขอบคุณรัฐบาล สำนักงบประมาณ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ที่ได้จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม สนับสนุนการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างดี รวมทั้งชี้แนะอย่างสร้างสรรค์ถึงแนวทางปรับปรุงการทำงานให้แก่ กสศ. ตลอดจนขอบคุณหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ร่วมกันผลักดันให้ภารกิจสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 บรรลุเป้าหมายตามแผน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือด้วยดีเช่นนี้ต่อไปในอนาคต

" กสศ. มิได้มีบทบาทแบบเบ็ดเสร็จในการดำเนินงานทั้งหมดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ฉายภาพอันมีลักษณะเป็นการให้ความรู้ ข้อมูล ทิศทาง หรือทดลองทำเป็นต้นแบบ และชี้เป้าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทรัพยากรมากกว่า นำไปใช้ดำเนินการต่อยอดขยายผลต่อไป "

นายสุภกร บัวสาย

ผู้จัดการ กสศ.

สาร
ผู้จัดการ กสศ.

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ถือเป็นย่างก้าวที่สองที่ผู้ปฏิบัติสำนักงาน กสศ. ทุกคนตั้งใจมุ่งมั่นทำงานเต็มที่ด้วยความตระหนักว่า กสศ. เป็นองค์กรใหม่ที่บัญญัติให้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญที่มีเจตนารมณ์ให้เป็นกลไกใหม่เพื่อช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของระบบการศึกษาผ่านการจัดสรรทรัพยากรด้วยวิธีใหม่ และการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้วยกัน รวมทั้งในการดำเนินภารกิจสำคัญดังกล่าวก็ต้องสอดคล้องเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งหมายถึงต้องเร่งรัดพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วน ได้มาตรฐาน และเชื่อถือได้ตามหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวด้วย

เพื่อสานต่อความตั้งใจแรกเริ่มของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ซึ่งเป็นผู้จัดทำต้นร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา สำนักงาน กสศ. ทำงานโดยคำนึงว่า หน้าที่หลักของ กสศ. คือการเข้าไปบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ไม่ทำงานในแบบที่เคยทำกันมาอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ทุกโครงการที่ทำต้องหาประเด็นการปฏิรูปเชิงระบบให้ได้ ไม่ใช่โครงการลักษณะการสงเคราะห์ ตั้งรับ หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการสร้างโอกาสและสร้างศักยภาพให้แก่เด็กเยาวชนและกลุ่มเป้าหมายที่ด้อยโอกาสมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้การบริหารจัดการกองทุนของ กสศ. เป็นอิสระ แต่มิได้หมายถึงว่ารัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั้งหมดตรงมายัง กสศ. ในทางปฏิบัติรัฐบาลอาจจัดงบประมาณส่วนใหญ่ไปให้กระทรวง/หน่วยงานหลักก็ได้ โดย กสศ. มีบทบาทในการริเริ่มเพื่อทดลองทำให้เห็นผลก่อน จากนั้นจึงชี้เป้าให้แก่กระทรวง/หน่วยงานหลักดำเนินการขยายผลต่อยอด โดย กสศ. อาจติดตามศึกษาวิเคราะห์ผลเพื่อปรับปรุงแนวทางที่มีประสิทธิภาพขึ้นต่อไป

ความท้าทายสำคัญประการหนึ่งของ กสศ. คือการได้รับงบประมาณในความเป็นจริงน้อยกว่าที่ กอปศ. ได้เสนอแนวความคิดขณะจัดทำร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาฯ ค่อนข้างมาก ภายใต้ข้อจำกัดนี้ทำให้ กสศ. ต้องปรับเปลี่ยนแผนงานและรูปแบบวิธีทำงานในรูปแบบที่ต่างออกไป เพื่อให้เกิดผลดีที่สุด มีประสิทธิภาพที่สุด โดยยึดหลักการที่ว่าต้องหาจุดคานงัดให้สามารถทำงานได้ดีภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด ซึ่งสะท้อนได้จากแนวทางการทำงานที่สำคัญในปีที่ผ่านมา ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปเชิงระบบหรือเพื่อผลักดันเชิงนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มเป้าหมายที่มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งการระดมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

" หน้าที่หลักของ กสศ. คือการเข้าไปบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ไม่ทำงานในแบบที่เคยทำกันมาอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ทุกโครงการที่ทำต้องหาประเด็นการปฏิรูปเชิงระบบให้ได้ ไม่ใช่โครงการลักษณะการสงเคราะห์ ตั้งรับ หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการสร้างโอกาสและสร้างศักยภาพให้แก่เด็กเยาวชนและกลุ่มเป้าหมายที่ด้อยโอกาสมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ "

รู้จัก
กสศ.

กสศ. หรือ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ก่อตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561

ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัตินี้ระบุว่า ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง โดยให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา รวมถึงเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู ซึ่งในมาตรา 5 กำหนดวัตถุประสงค์การจัดตั้ง กสศ. เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย
2. ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานและ ศักยภาพที่แตกต่างกัน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษา หรือพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการ ประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้
5. ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาเพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรู้ และพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน
6. ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย หรือค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาครูให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาโดยมีแรงจูงใจที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครู
7. ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริม และสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าว ไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาสนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงาน และการยกระดับความสามารถของคนไทย

อย่างไรก็ดี กสศ. มิได้มีบทบาทแบบเบ็ดเสร็จในการดำเนินงานทั้งหมดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่มีบทบาทในฐานะผู้ฉายภาพอันมีลักษณะเป็นการให้ความรู้ ข้อมูล ทิศทางหรือทดลอง ทำเป็นต้นแบบและชี้เป้าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทรัพยากรมากกว่านำไปใช้ดำเนินการต่อยอดขยายผลต่อไป ซึ่งไม่ใช่เฉพาะภาครัฐ แต่รวมถึงภาคเอกชน ประชาสังคม ประชาชนทุกคนที่จะมีบทบาทช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาส โดยการช่วยเหลือดูแลไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปตัวเงิน แต่เป็นการสนับสนุนในด้านอื่นๆ เช่น การให้โอกาสในการฝึกอาชีพหรือรับเข้าทำงาน การร่วมเป็นจิตอาสา

วิสัยทัศน์ พันธกิจ
และ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสทุกคน
มีโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

พันธกิจ

สร้างเสริมการจัดการเชิงระบบเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา โดย

1 การลงทุนที่ใช้ความรู้นำเพื่อช่วยเหลือและสร้างคุณค่าเพิ่มแก่กลุ่มเป้าหมาย
2 การระดมการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์จากทุกภาคส่วน
3 การเสนอแนะมาตรการเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย

เป้าประสงค์

1 ผู้ด้อยโอกาสได้รับการช่วยเหลือและมีโอกาสในการศึกษาพัฒนาตามศักยภาพ

2 ครูและหน่วยจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบได้รับการพัฒนาคุณภาพทั่วถึง

3 ภาครัฐและสังคมมีแนวทางในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาที่ได้ผลยิ่งขึ้น

จุดเน้นสำคัญ

1 สร้างความมั่นใจในการบริการแก่กลุ่มเป้าหมาย

2 สร้างความมั่นใจในการทำงานร่วมกันของหุ้นส่วนภาคีและ กสศ.

3 สร้างความมั่นใจในการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ

ยุทธศาสตร์

1 สร้างความมั่นใจในศักยภาพและประสิทธิภาพหน่วยบริการ

2 กระตุ้นการให้ทุนการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายประเทศ

3 เสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกับภาคี

4 สร้างความเข้มแข็งให้จังหวัดมีกลไกความพร้อมในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

5 ยกระดับความสามารถในการพัฒนาครูทั้งในและนอกระบบ

6 พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการจัดการเชิงระบบเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7 กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนร่วมสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษาไทย 2562

ความเสมอภาคทางการศึกษาคือกุญแจสำคัญ
สู่การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทย

ข้อมูลเบื้องต้น

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์สำคัญสองประการ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุ และสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทั้งในทางเศรษฐกิจและด้านสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่คอยฉุดรั้งไม่ให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่ความเป็นประเทศรายได้สูงได้ ทางออกด้านหนึ่งจากปัญหาและอุปสรรคนี้คือ การทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เพื่อทำให้คนไทยเป็นกำลังทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและผลิตภาพ การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจของบุคคล ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม นับเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญสำหรับการปลดล็อคปัญหาดังกล่าว ภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีแผนยุทธศาสตร์เพื่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

สำหรับสถานการณ์ในด้านอัตราการเกิดและระดับฐานะทางเศรษฐกิจในประเทศไทยมีอัตราการเกิดของประชากรต่ำกว่า 1.5 ต่อผู้หญิงหนึ่งคน ด้วยอัตราการเกิดที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่เหมาะสมในระดับนานาชาติถึงเกือบร้อยละ 30[1] เช่นนี้ สัดส่วนประชากรวัยแรงงานของไทยจึงอยู่ในแนวโน้มที่ลดลงทุกปี ตรงกันข้ามกับสถานการณ์เมื่อช่วงปี พ.ศ. 2520-2540 ที่สัดส่วนประชากรวัยแรงงานไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และได้รับการศึกษาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 3-5 ต่อปี อย่างต่อเนื่องตลอด 20 ปี จนทั่วโลกเคยกล่าวขานว่าประเทศไทยจะเป็นเสือเศรษฐกิจตัวที่ 5 แห่งเอเชีย แต่โดยสถานการณ์ของโครงสร้างประชากรในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์[2] และยังไม่เห็นแนวโน้มที่จะก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลางไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงได้

[1] *อัตราการเกิดที่จะช่วยให้อัตราการขยายตัวของประชากรมีความเหมาะสมอยู่ที่ร้อยละ 2.1*

[2] *สังคมที่มีประชากรอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากร*

นอกจากแนวโน้มโครงสร้างประชากรที่มีปัญหาท้าทายแล้ว โครงสร้างการกระจายรายได้ของไทยก็มีแนวโน้มที่น่าเป็นห่วง จากรายงานสถานการณ์ความยากจนล่าสุดของธนาคารโลก[3] ที่นำเสนอว่าสถานการณ์ความยากจนในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา และไทยเป็นประเทศเดียวในกลุ่มอาเซียนที่มีอัตราความยากจนเพิ่มขึ้นหลายครั้งนับตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา (รูปที่ 1) โดยจำนวนประชากรที่อยู่ในภาวะยากจนแบบสัมบูรณ์เพิ่มสูงขึ้นจาก 4,850,000 คน เป็นมากกว่า 6,700,000 คน ภาวะความยากจนดังกล่าวในปี 2561 เพิ่มสูงขึ้นทั่วทุกภูมิภาคใน 61 จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ ประชากรกว่าร้อยละ 10 ของประเทศซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อวันไม่ถึง 60 บาท จึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเร่งด่วน หากประเทศไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศรายได้สูงได้

รูปที่ 1 สัดส่วนและจำนวนของคนจน เปรียบเทียบประเทศไทยกับกลุ่ม ASEAN

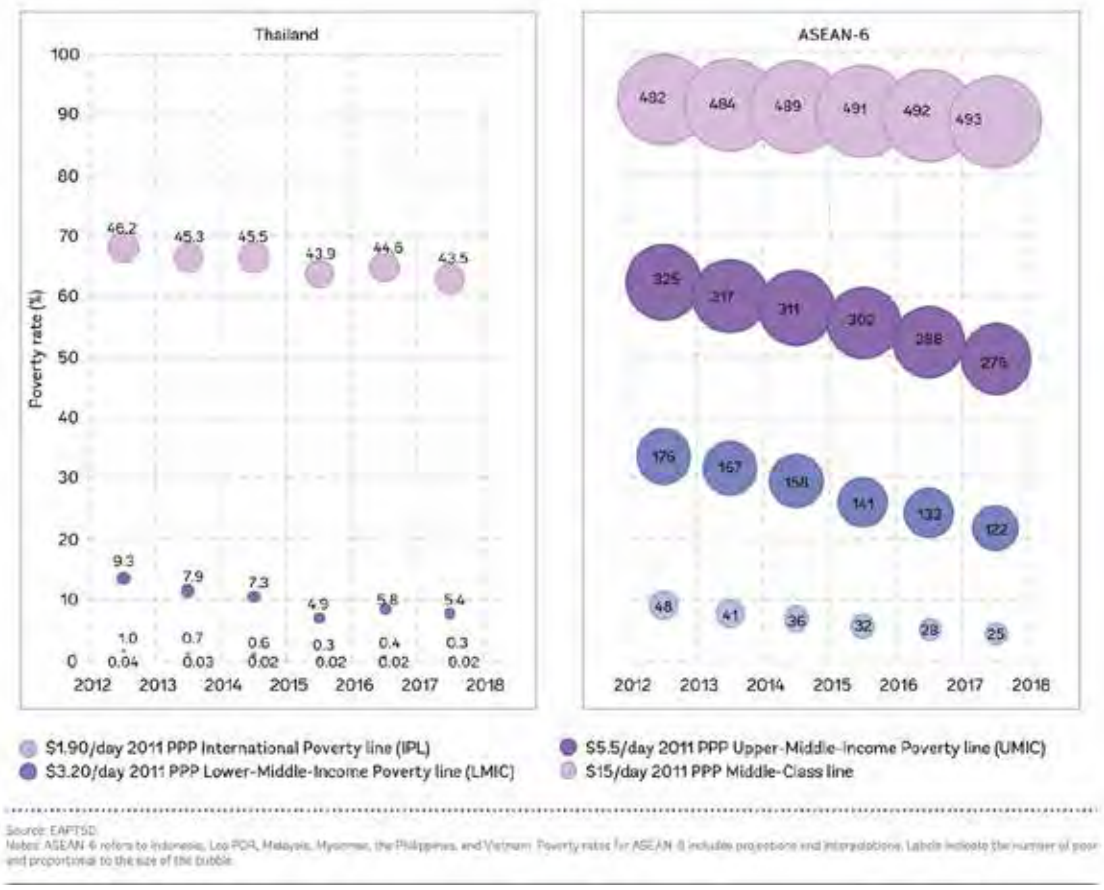

ที่มา: รายงานของธนาคารโลก (2563)

[3] *รายงานจับชีพจรความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย โดยธนาคารโลก (2563)*

รูปที่ 2 และ 3 ยังได้แสดงถึงจำนวนของเด็กและเยาวชนอายุ 6-14 ปี ทั่วประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาค และระดับความยากจน พบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ยังอยู่ในวัยเรียนการศึกษาภาคบังคับ และมีฐานะยากจนสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคกลางหรือกรุงเทพฯ แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชากรในประเทศ

รูปที่ 2 ประชากรเด็กอายุ 6-14 ปี จำแนกตามระดับความยากจน (รายได้ต่ำกว่า 5.5 USD ต่อวัน)

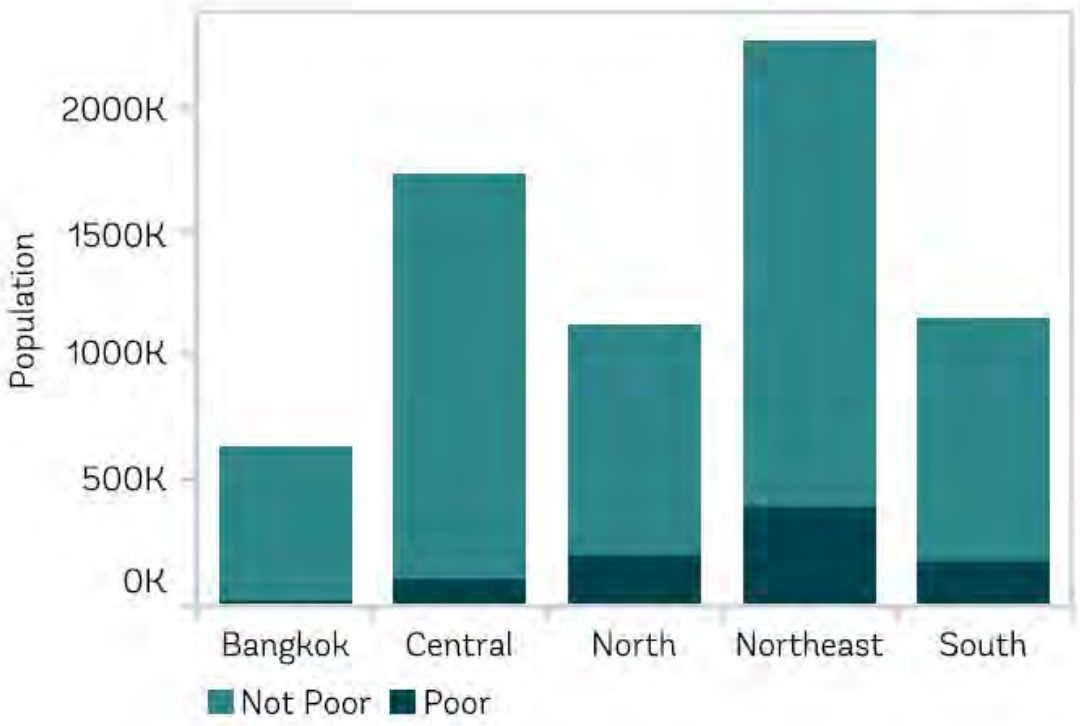

ที่มา: รายงานของธนาคารโลก (2563) โดยคำนวนจากฐานข้อมูลการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทย ปี พ.ศ. 2560

รูปที่ 3 ประชากรเด็กอายุ 6-14 ปี จำแนกตามกลุ่มรายได้ 10 ระดับ

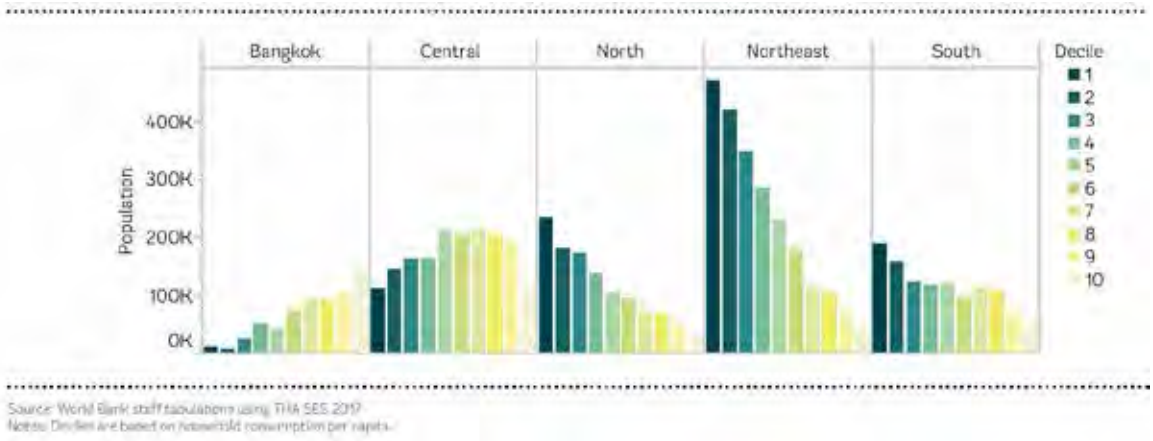

ที่มา: รายงานของธนาคารโลก (2563) โดยคำนวนจากฐานข้อมูลการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทย ปี พ.ศ. 2560

นอกจากนั้นธนาคารโลกยังได้ทำการสำรวจดัชนีโอกาสของมนุษย์ในประเทศไทยซึ่งวัดจากโอกาสด้านการศึกษาและการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ เช่น การเข้าเรียนของเด็กปฐมวัย การมีน้ำใช้ สุขาภิบาล และการมีไฟฟ้า พบว่าเด็กและเยาวชนในภูมิภาคต่างๆ ยังมีความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ เช่น เด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปีมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ สามารถเข้าถึงโอกาสครบทุกด้าน ในขณะที่เด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ มีโอกาสเช่นนั้น หนึ่งในข้อเสนอเชิงนโยบายจากรายงานของธนาคารโลกนี้ คือภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการในด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ของไทยซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนลดลงเนื่องจากอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง เพื่อให้สามารถพัฒนาไปเป็นทรัพยากรคุณภาพและเป็นแรงงานที่พร้อมสำหรับการทำงานในระดับสูงที่เน้นทักษะในระดับสูงมากกว่าการเน้นการใช้แรงงานขั้นต่ำ ประเทศไทยซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรวัยแรงงานที่ลดลงจึงจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงยิ่งกว่าในอดีตเพื่อรองรับกับอาชีพที่ต้องการทักษะในระดับสูง ด้วยเหตุนี้เด็กไทยทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับโอกาสที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการศึกษาที่มีคุณภาพและด้านสุขภาพเพื่อให้พวกเขาสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำของการศึกษาไทย

ประเทศไทยมีความพยายามในการปฏิรูประบบการศึกษามาอย่างยาวนาน ทั้งในด้านการเข้าถึงและด้านคุณภาพ รวมไปถึงในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพและการเข้าถึงการศึกษา นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 โดยเน้นไปที่การบรรลุเป้าหมายการศึกษาสำหรับปวงชน (Education for All) ตามปฏิญญาจอมเทียน และในช่วงปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ โดยมี พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ร.บ. เงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา การสนับสนุนให้มีการเข้าถึงการศึกษาที่มากขึ้นผ่านการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวนักเรียนเพื่อสถานศึกษาได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงขยายการอุดหนุนให้ครอบคลุมระดับอนุบาล รวมเป็น 15 ปี รวมไปถึงการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการส่วนภูมิภาคในช่วง พ.ศ. 2560-2562 ซึ่งทั้งหมดล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาไทยมีคุณภาพ สามารถผลิตพลเมืองที่มีคุณภาพสู่สังคม แต่อย่างไรก็ตามสถานการณ์ในด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทยยังไม่น่าพอใจนัก โดยเฉพาะในด้านความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและความเหลื่อมล้ำด้านผลสัมฤทธิ์ระหว่างประชากรกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้มีเศรษฐฐานะสูงและผู้ยากไร้ นักเรียนที่อยู่ในเมืองกับชนบท ผู้ที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มลดลง

ในภาพรวม นับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้แสดงเจตจำนงเพื่อสนับสนุนให้เกิดผลของการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ในปี 1990 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยสามารถทำให้ประชากรไทยเข้าถึงการศึกษาในระดับพื้นฐานได้มากขึ้น (รูปที่ 4) ผ่านทางโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปกระทั่งถึงการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือ ปวช. ทำให้ประชากรจากทุกกลุ่มรายได้มีโอกาสในการเข้าศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น แต่สำหรับการศึกษาระดับในสูงกว่าขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดสรรให้ พบว่าผู้ที่มาจากกลุ่มครอบครัวยากจนเพียง 5% เท่านั้นที่มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (รูปที่ 5)

รูปที่ 4 สัดส่วนการเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของไทย จำแนกตามเศรษฐฐานะ

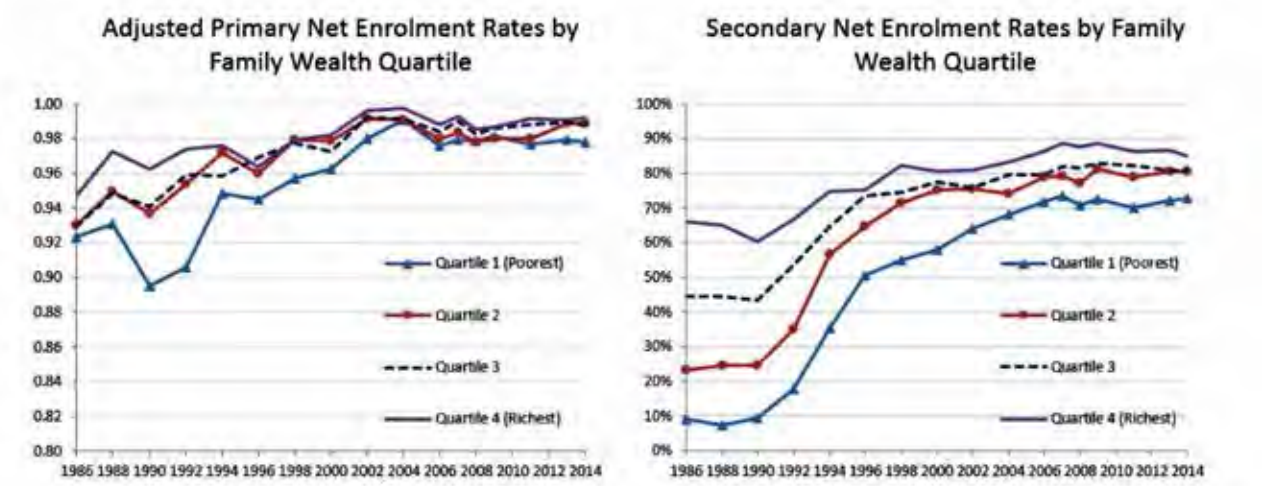

ที่มา: World Bank (2018)[4]

รูปที่ 5 สัดส่วนการเข้าถึงการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำแนกตามเศรษฐฐานะ

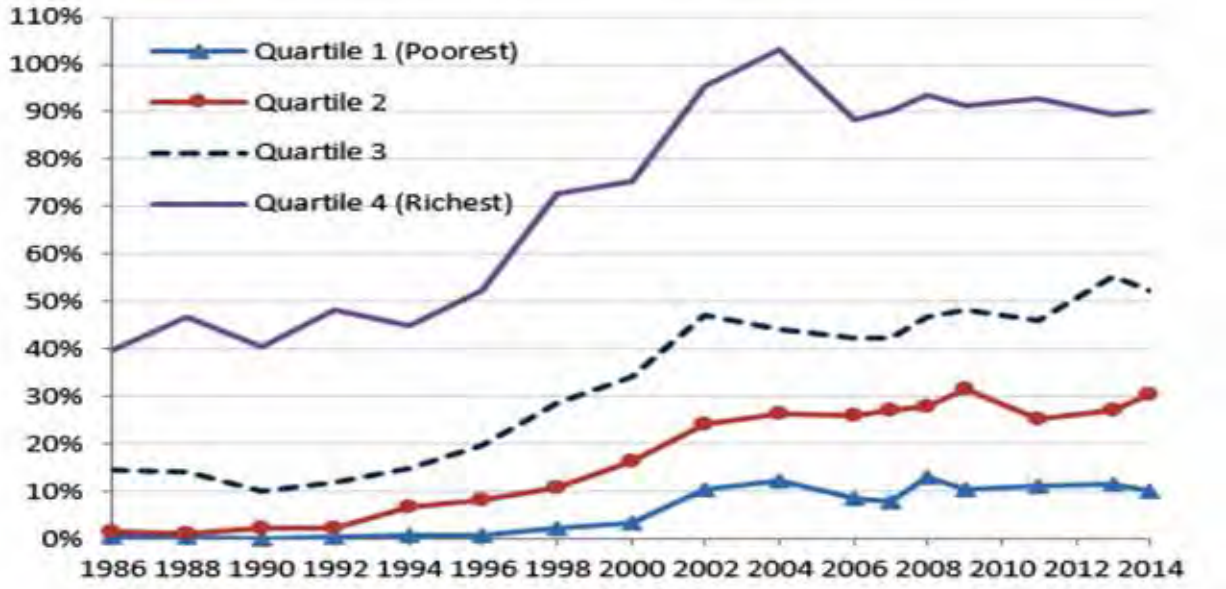

ทีมา: World Bank (2018)[5]

[4] *"Wanted: a Quality Education for All" World Bank Report (2018)*

[5] *ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ สองทศวรรษของความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษาและการจัดสรรทรัพยากรระดับพื้นที่ของประเทศไทย รายงานประกอบการสัมมนาประจำปี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563*

ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ หรือความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา พบว่าประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงด้านคุณภาพอยู่ค่อนข้างสูง กล่าวคือ แม้เด็กและเยาวชนจะได้มีโอกาสเข้าเรียนในการศึกษาระดับพื้นฐานที่สูงขึ้น แต่สถานศึกษาในแต่ละแห่งก็มีทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งด้านอุปกรณ์การศึกษา บุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในการให้การศึกษาที่มีคุณภาพแตกต่างกัน รวมไปถึงความแตกต่างของความพร้อมต่อการสนับสนุนการศึกษาของครัวเรือนในกลุ่มเศรษฐฐานะต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ด้อยโอกาสซึ่งครอบครัวมักจะมีความพร้อมในการสนับสนุนต่ำสุด อีกทั้งเด็กในกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะต้องไปเรียนในสถานศึกษาที่ขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็น ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐไม่เพียงพอหรือมีความสามารถในการระดมทุนต่ำ

ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่-ขนาดเล็ก

หากพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยวัดจากคะแนนโอเน็ต พบว่าคะแนนโอเน็ตเฉลี่ยห้าวิชา ชั้น ป.6 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32 หากเทียบกับปี 2552 พบว่า ความแตกต่างกลับเพิ่มขึ้นมากว่าเดิม (รูปที่ 6) สำหรับชั้น ม.3 ได้ข้อสรุปเช่นเดียวกันคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีคะแนนสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26 และมีความเหลื่อมล้ำเพิ่มสูงขึ้นกว่าที่ผ่านมา (ชัยยุทธ์, 2563[6])

รูปที่ 6 คะแนนโอเน็ตเฉลี่ยห้าวิชา สังกัด สพฐ. ปีการศึกษา 2552 -2560

(ก) คะแนนชั้น ป. 6 โรงเรียนประถมศึกษา[7]

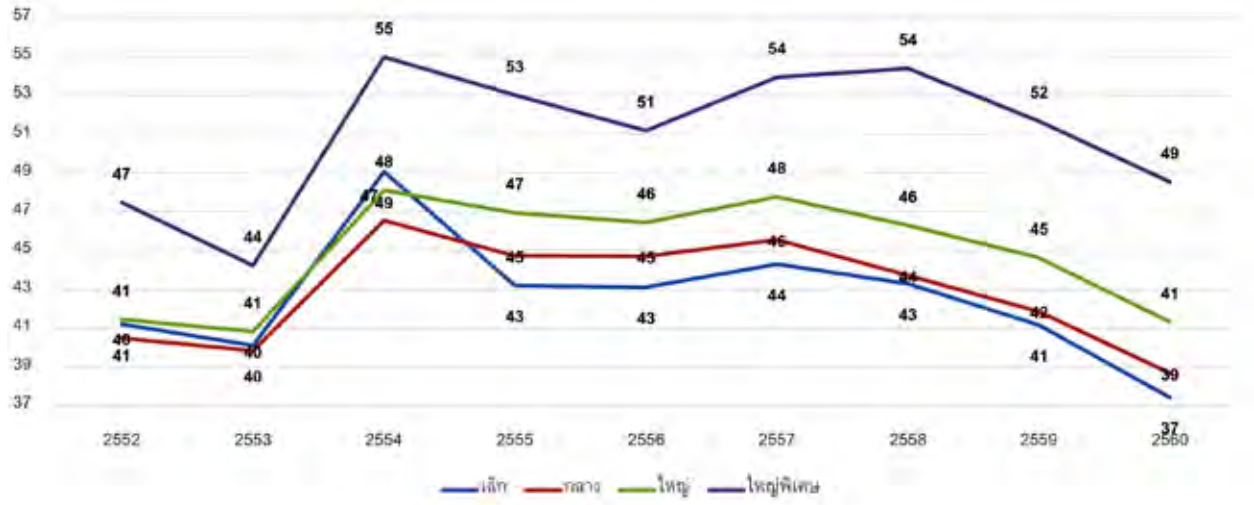

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (อ้างอิงจากชัยยุทธ์ 2563)

[6] *ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ สองทศวรรษของความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษาและการจัดสรรทรัพยากรระดับพื้นที่ของประเทศไทย รายงานประกอบการสัมมนาประจำปี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563*

[7] *นิยามขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สพฐ. คือ ขนาดเล็กมีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ขนาดกลางมีนักเรียน 121 - 600 คน ขนาดใหญ่มีนักเรียน 601 - 1,500 คน และขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนมากกว่า 1,500 คน*

(ข) คะแนนชั้น ม. 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา[8]

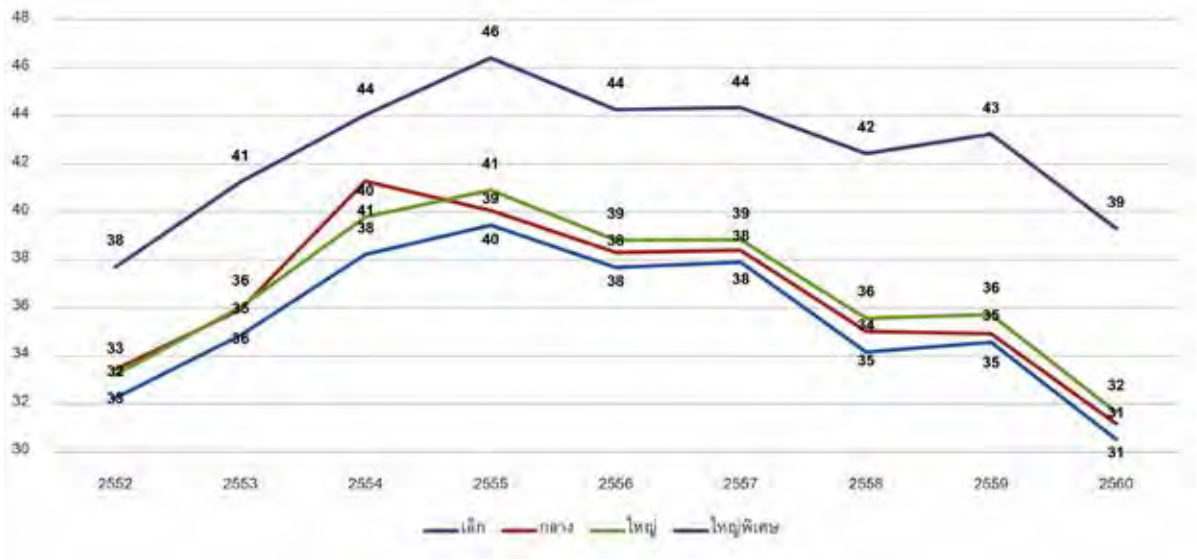

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (อ้างอิงจากชัยยุทธ์ 2563)

ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเมือง-ชนบท

หากพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน (ใน-นอก เขตเทศบาล) โดยดูจากผลการทดสอบโอเน็ตวิชาคณิตศาสตร์ชั้น ป.6 และ ม.3 แยกตามที่ตั้ง รูปที่ 7 ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนนอกเขตเทศบาลโดยเฉลี่ย ได้คะแนนน้อยกว่าโรงเรียนที่ตั้งในเขตเทศบาล แต่จะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในระดับมัธยม (ชัยยุทธ์, 2563)

รูปที่ 7 คะแนนโอเน็ต 5 วิชา ชั้น ป.6 และ ม.3 สังกัด สพฐ. ปี 2552 – 2560 แยกตามที่ตั้ง

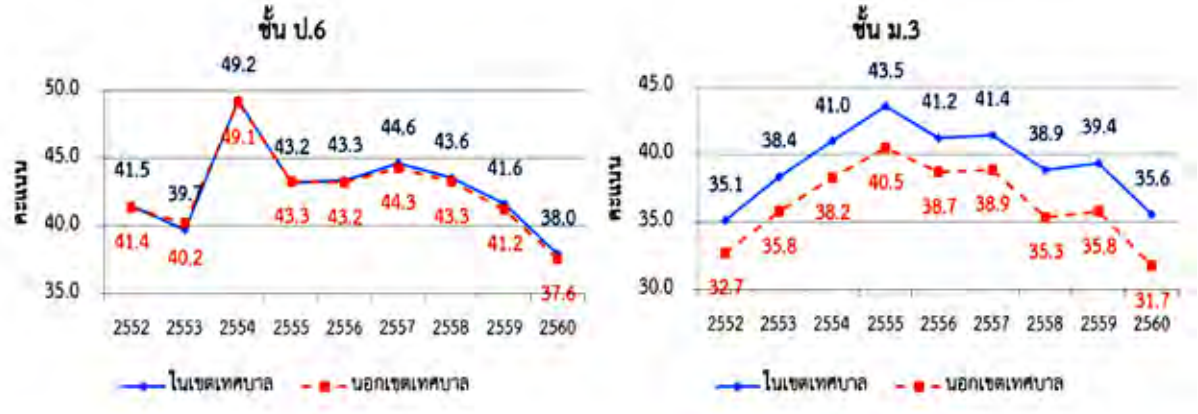

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (อ้างอิงจากชัยยุทธ์ 2563)

[8] *นิยามขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สพฐ. คือ ขนาดเล็กมีนักเรียนน้อยกว่า 500 คน ขนาดกลางมีนักเรียน 501 - 1,499 คน ขนาดใหญ่มีนักเรียน 1,500 - 2,500 คน และขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนมากกว่า 2,500 คน*

ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาระหว่างภูมิภาคในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาจำแนกรายภาค รูปที่ 8 พบว่า พิสัยของคะแนนในระดับ ป.6 และ ม.3 ของภาคใต้และภาคเหนือสูงกว่าของภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบโอเน็ตพบว่า คะแนนเฉลี่ย ป.6 ของภาคกลางมีค่าสูงที่สุด เท่ากับ 38.2 คะแนน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด 36.9 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบโอเน็ต ม.3 พบว่า ภาคเหนือมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 33.1 คะแนน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด 31.4 คะแนน

รูปที่ 8 การกระจายตัวของคะแนนโอเน็ต วิชาคณิตศาสตร์ระดับ ป.6 และ ม.3 ปี 2560 รายภาค

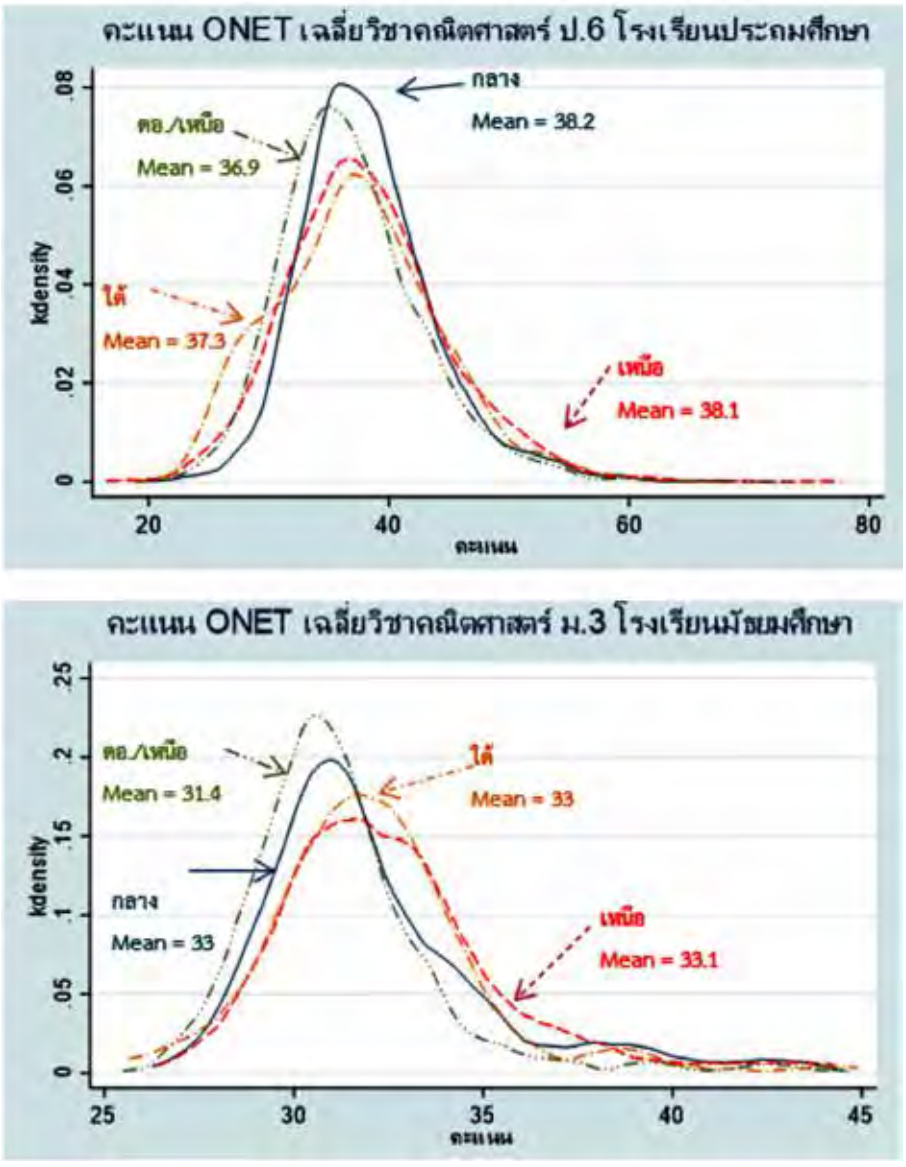

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

รูปที่ 9 คะแนนโอเน็ตเฉลี่ยห้าวิชา ป.6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สพฐ. ปีการศึกษา 2560

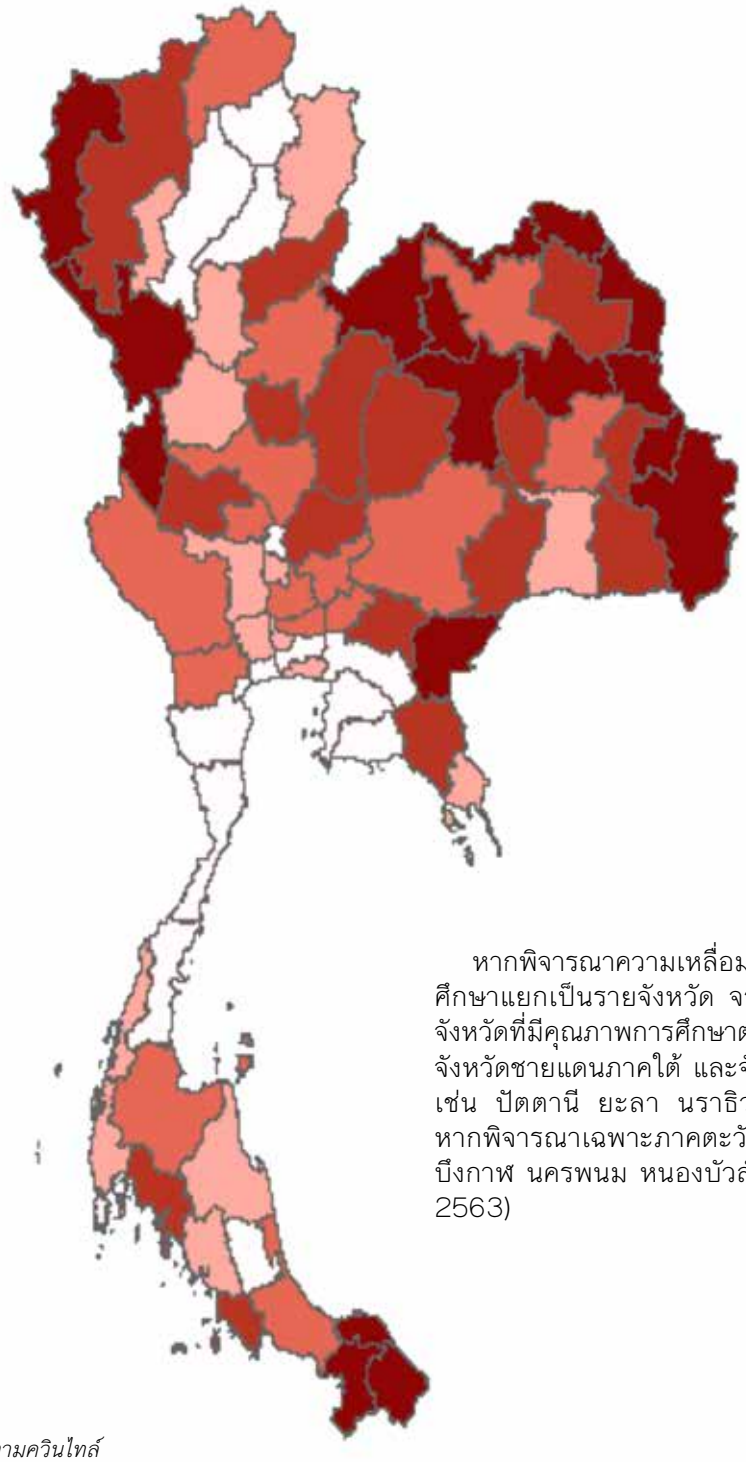

หากพิจารณาความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพทางการศึกษาแยกเป็นรายจังหวัด จากรูปที่ 9 พบว่า กลุ่มจังหวัดที่มีคุณภาพการศึกษาต่ำสุด (แถบสีแดง) ได้แก่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดที่ติดเขตชายแดน เช่น ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ตาก แม่ฮ่องสอน หากพิจารณาเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ บึงกาฬ นครพนม หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ (ชัยยุทธ์, 2563)

หมายเหตุ: แบ่งช่วงคะแนนตามควินไทล์
ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทยในระดับนานาชาติ

ผลการวิเคราะห์ของข้อมูลการสอบ PISA รอบล่าสุดในปี 2018 ทำให้เห็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าสถานการณ์ของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ก็ถือว่าอยู่ในกลุ่มที่มีความเหลื่อมล้ำสูงเช่นกัน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพต่างกันระหว่างผู้มีฐานะแตกต่างกันในหลายๆ ตัวชี้วัดด้านความเหลื่อมล้ำ ประเทศไทยถือว่าอยู่ในกลุ่มต้นๆ ของประเทศที่เข้าร่วมสอบ PISA ปี 2018 จำนวนเกือบ 80 ประเทศ เช่น ในดัชนีการหลอมรวมกันในสังคม (Index of Social Inclusion) ซึ่งวัดจากการกระจายตัวของเศรษฐฐานะอันแตกต่างกันของนักเรียนทั้งในโรงเรียนเดียวกันและระหว่างโรงเรียน และดัชนีการแบ่งแยกของนักเรียนเศรษฐฐานะสูง (Segregation Index of Advantaged Students) ซึ่งวัดการแบ่งแยกของนักเรียนกลุ่มเศรษฐฐานะสูงออกจากนักเรียนในกลุ่มอื่นๆ

จากข้อมูล PISA 2018 แสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยมีการแบ่งแยกกันเรียนในโรงเรียนตามระดับเศรษฐฐานะที่ค่อนข้างชัดเมื่อเทียบกับหลายๆ ประเทศ กล่าวคือนักเรียนที่มีเศรษฐฐานะดีกับนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส มีสัดส่วนของการเรียนร่วมกันในโรงเรียนเดียวกันที่ต่ำ ในขณะที่นักเรียนที่มีเศรษฐฐานะสูง มีผลคะแนนสอบที่ดี มักจะกระจุกตัวกันอยู่ในโรงเรียนจำนวนไม่กี่แห่ง พบว่าดัชนีเหล่านี้ของนักเรียนไทยในด้านการแบ่งแยกของนักเรียนเศรษฐฐานะดีกับกลุ่มอื่นๆ เป็นรองเพียงแค่ประเทศในกลุ่มละตินอเมริกา คือ ชิลี เปรู คอสตาริกา ปานามา และบราซิล เท่านั้น (รูปที่ 10) ซึ่งเป็นขั้วตรงข้ามกับประเทศที่มีการหลอมรวมตัวกันในสังคมสูงและมีการแบ่งแยกของนักเรียนตามเศรษฐฐานะในโรงเรียนต่างๆ ในระดับต่ำ เช่น กลุ่มแสกนดิเนเวียร์ อาทิ นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ เดนมาร์ก ไอซ์แลนด์ หรือ นิวซีแลนด์ หรือประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ก็มีดัชนีการหลอมรวมตัวกันสูง หรือแม้แต่เพื่อนบ้านของไทย เช่น บรูไน สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ฯลฯ ก็มีดัชนีเหล่านี้ที่ดีกว่าไทยมาก (ภูมิศรัณย์, 2563)[9]

รูปที่ 10 ดัชนีของการรวมกันในสังคมและดัชนีของการแบ่งแยกเด็กกลุ่มเศรษฐฐานะสูง

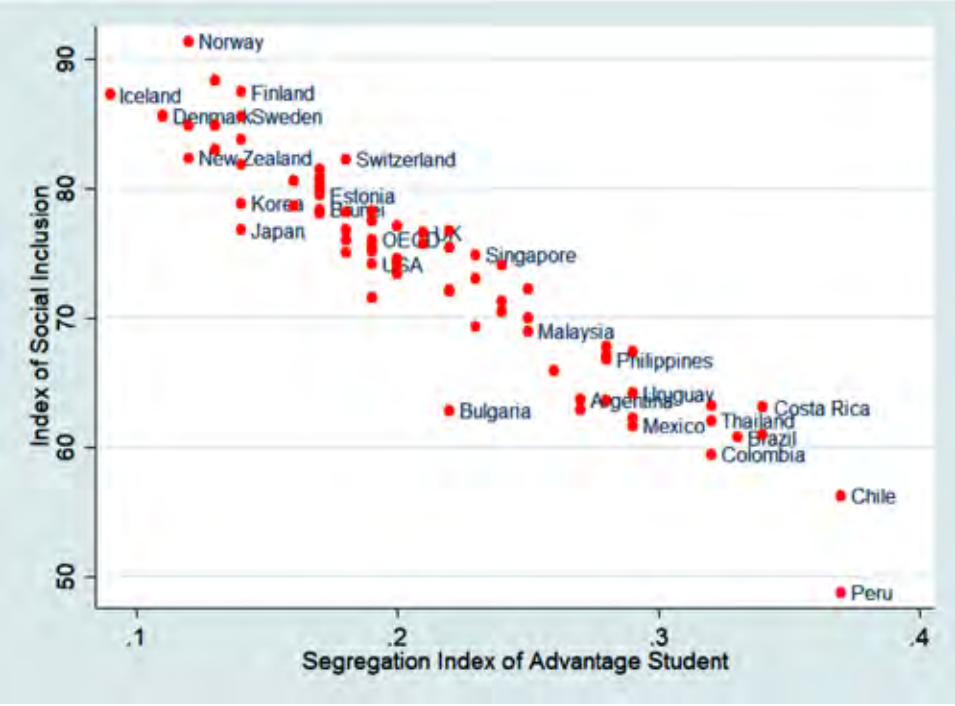

ที่มา: OECD (2019)[10]

[9] *ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค มองผลสัมฤทธิ์และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านการประเมินผล PISA ของประเทศไทย สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (มีนาคม 2563)*

[10] *OECD (2019), PISA 2018 Results (Volume II): Where All Students Can Succeed, OECD Publishing*

นอกจากนั้นข้อมูลจาก PISA 2018 ยังพบว่าหากเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเศรษฐฐานะสูงสุดและล่างสุด 25% ของประเทศ โรงเรียนในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำซึ่งวัดจากความแตกต่างของดัชนีด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาและดัชนีการขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนที่ค่อนข้างสูง หรือกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีความแตกต่างของทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีเศรษฐฐานะสูงสุดและต่ำสุดค่อนข้างมากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก รองจากประเทศ เช่น เปรู ปานามา บราซิล โคลอมเบีย อุรุกวัย (รูปที่ 11)

รูปที่ 11 ดัชนีความเหลื่อมล้ำของการขาดแคลนอุปกรณ์ทางการศึกษาและการขาดแคลนบุคลากรของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่เศรษฐฐานะสูงสุด (25% บน) และต่ำสุด (25% ล่าง) ของประเทศ

ที่มา: OECD (2019)

จากข้อมูลเรื่องของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาดังกล่าวทั้งในระดับประเทศและในระดับเปรียบเทียบกับนานาชาติ และประกอบกับสถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากรไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ และแนวโน้มสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่เพิ่มสูงยิ่งขึ้นนี้จะพบว่าประเทศไทยกำลังมีประชากรรุ่นใหม่ที่ลดลง สวนทางกับประชากรสูงวัยและประชากรยากจนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาและทรัพยากรต่างๆ ทางการศึกษาที่มีแนวโน้มของความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ในสังคม

การจะบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในการก้าวสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องส่งเสริมการเพิ่มขึ้นของประชากรเด็กเยาวชนที่ได้รับโอกาสทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาทุนมนุษย์ทุกด้านอย่างเสมอภาคในทั่วทุกภูมิภาคทั่วประเทศไทย เพื่อให้ประชากรรุ่นใหม่ที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้สามารถก้าวเข้าสู่วัยแรงงานได้ด้วยผลิตภาพและศักยรูปที่สูงขึ้นกว่าประชากรสูงวัยที่ก้าวออกจากกำลังแรงงาน

หากทำเช่นนี้ได้แล้ว นอกจากประเทศไทยจะสามารถมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากผลิตภาพกำลังคนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลางได้แล้ว ปัญหาความยากจนก็จะไม่ตกทอดข้ามชั่วคนจากรุ่นประชากรสูงวัยที่ก้าวออกจากกำลังแรงงานสู่ประชากรรุ่นใหม่ที่ก้าวเข้าสู่วัยทำงานด้วยเช่นกัน

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยมีความพยายามในการปฏิรูประบบการศึกษามาอย่างยาวนาน ทั้งในด้านการเข้าถึงโอกาสที่เท่าเทียมกันและคุณภาพการศึกษา นับตั้งแต่การมี พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบันสถานการณ์ในการเข้าถึงและคุณภาพยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน ฉะนั้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 วรรค 6 จึงได้ระบุให้จัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ขึ้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู จึงเป็นที่มาของ พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและมีภารกิจตามวัตถุประสงค์ 7 ประการ ดังนี้

1 ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัยและพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา

2 ช่วยเหลือและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3 สนับสนุนและช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสทุกช่วงวัย ให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ ทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัด

4 ส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ตามความถนัดและศักยภาพของตน

5 เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพครูให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอน พัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานศักยภาพที่แตกต่างกัน

6 ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาครูต้นแบบที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

7 ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงานและยกระดับความสามารถของคนไทย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย **"การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา"** ไว้อย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการบูรณาการ การดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส และกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียน และลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษาที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ

กสศ. ได้นำหลักการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของรัฐบาล แผนระดับประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเป็นหลักในการกำหนดเป็นทิศทางการดำเนินงาน โดยมีพันธกิจ 3 ด้านสำคัญ ดังนี้ (1) การลงทุนที่ใช้ความรู้นำเพื่อช่วยเหลือและสร้างคุณค่าเพิ่มแก่กลุ่มเป้าหมาย (2) การระดมการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์จากทุกภาคส่วน และ (3) การเสนอแนะมาตรการ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายสาธารณะ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการดำเนินงานปีที่สอง กสศ. ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 2,537,365,000 บาท เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสร้างการมีส่วนร่วมจากสังคม ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

1) การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในระบบและนอกระบบการศึกษา ผ่านการให้ทุนอุดหนุนตามความจำเป็นรายบุคคลและการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

2) การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาในรูปของทุนการศึกษาควบคู่ไปกับการสนับสนุนโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาทักษะความสามารถของกลุ่มประชากรวัยแรงงานในระบบและนอกระบบ

3) การศึกษาวิจัย นวัตกรรม พัฒนาฐานข้อมูล และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ แนวทางมาตรการใหม่ๆ หรือต้นแบบที่ทดลองให้มั่นใจว่าได้ผลจริง นำไปสู่ผลลัพธ์เปลี่ยนแปลงชีวิตเด็กและเยาวชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำไปใช้ขยายผลในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถขจัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้หมดไป ตลอดจนการส่งเสริมภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่ ภาคเอกชน และประชาชนให้มีส่วนร่วมกับการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

4) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนและการบริหารจัดการสำนักงาน ระบบการดำเนินงานด้านต่างๆ ระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ระบบสารสนเทศภายในสำนักงาน รวมทั้งระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีจำนวน 9 โครงการดังนี้

1. โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข

กสศ. ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ดำเนินโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข สามารถช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 711,536 คน ครอบคลุมสถานศึกษาจำนวน 27,805 แห่งทั่วประเทศ เพื่อเป็นค่าครองชีพ ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และกิจกรรมพัฒนานักเรียนทุนเสมอภาคที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการตามศักยภาพเป็นรายบุคคล ในจำนวนนี้เป็นเด็กที่มีความพิการด้อยโอกาส จำนวน 69,104 คน จากการสุ่มตัวอย่างผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ พบว่า นักเรียนทุนเสมอภาค จำนวนร้อยละ 98 มีอัตราการมาเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

2. โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กสศ. ร่วมมือกับ 20 จังหวัดสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา สำรวจและค้นพบเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาจำนวน 49,474 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ของเป้าหมายที่จะสำรวจทั้งหมดจำนวน 216,192 คน จากพื้นที่ 897 ตำบล 115 อำเภอ ใน 20 จังหวัดเป้าหมาย ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำแผนการช่วยเหลือรายบุคคลโดยทีมสหวิชาชีพที่คณะทำงานจังหวัดได้ตั้งขึ้น โดย กสศ. จะสนับสนุนงบประมาณ 4,000 บาทต่อคน เพื่อสนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูเยียวยาและเตรียมความพร้อมให้กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนสถานศึกษาหรือหน่วยฝึกอาชีพเพื่อรับกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าศึกษาต่อ หรือจัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพ การสำรวจค้นหาจะดำเนินการได้ครบตามเป้าหมายภายในเดือนกันยายน 2563

3. โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

โครงการนี้มีนักศึกษาที่เป็นเยาวชนยากจนด้อยโอกาสรับทุนรวมทั้งสิ้น 2,113 คน แบ่งเป็นประเภททุน 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.) จำนวน 922 คน และประเภททุน 2 ปี (ปวส./อนุปริญญาสายอาชีพ) จำนวน 1,191 คน มีผลสอบในภาคเรียน 2562/1 เกรด 3.0-4.0 จำนวนมากกว่าร้อยละ 65 โดยสาขาวิชาวิชาที่มีจำนวนผู้รับทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาเครื่องกล สาขาเกษตรศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสาขาไฟฟ้า สถาบันการอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ กสศ. ยังร่วมกับสถานศึกษาสายอาชีพจำนวน 36 สถาบันใน 26 จังหวัดครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูง เช่น ความร่วมมือสาขาระบบขนส่งราง สาขาระบบไฟฟ้าและสาขาเทคนิคเครื่องกลกับประเทศจีน ที่ส่งผลให้นักศึกษาทุนที่สำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิการศึกษาจากทั้งไทยและจีน และยังพัฒนาหลักสูตรใหม่ด้านเทคโนโลยีตอบโจทย์โดยการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)

4. โครงการพัฒนาสถาบันต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

กสศ. ร่วมมือ 20 จังหวัดสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา สำรวจและค้นพบเด็กปฐมวัยจำนวน 21,136 คน ที่อยู่ในเกณฑ์ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ. เพื่อให้ได้รับการดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย กสศ. จัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมจากส่วนที่รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้ เพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล

นอกจากนี้ยังได้พัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ดำเนินการใน 300 ศูนย์ ใน 17 จังหวัด เพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล เมื่อเติบโตขึ้น เด็กจะมีความพร้อมและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา

5. โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่หางไกลเป็นครูรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)

กสศ. จับมือ 5 หน่วยงานหลักในระดับนโยบาย ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร่วมผลิตและพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่น ในสาขาที่มีความต้องการและจำเป็นเร่งด่วน 2 สาขา คือ 1. สาขาวิชาประถมศึกษา และ 2. สาขาวิชาปฐมวัย ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินงานต่อเนื่อง เป้าหมายรุ่นละ 300 คน ผลิตจำนวน 5 รุ่น ในระยะเวลา 5 ปี (ปีการศึกษา 2563 - 2581) รวมทั้งหมด 1,500 คน

นอกจากนี้ ยังได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยจำนวน 11 แห่ง เข้าร่วมเป็นสถาบันผลิตและพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นที่ 1 โดยมีการวางแผนการค้นหา คัดกรอง คัดเลือกนักเรียนยากจนด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล จำนวน 328 คน ในพื้นที่เขตตำบลที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่มีอัตราบรรจุข้าราชการครูในปี พ.ศ. 2567 ครอบคลุม 45 จังหวัด

6. โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ

โครงการนี้เริ่มต้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2562 และขณะนี้อยู่ระหว่างการสรรหานักศึกษาที่เป็นเด็กช้างเผือก แม้ด้อยโอกาสแต่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถสูง มีผลการเรียนดีเยี่ยม ที่กำลังใกล้จบ ปวส. หรืออนุปริญญา สายอาชีพ ให้ได้รับโอกาสศึกษาต่อเต็มศักยภาพในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอกจำนวน 40 ทุน ในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยเฉพาะในสาขาที่เป็นกลุ่ม New Growth Engine (กลุ่ม First S-curve และกลุ่ม New S-curve) เทคโนโลยีดิจิทัล และสาขาที่ขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

7. โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หรือ TSQP

ความร่วมมือระหว่าง กสศ. และ สพฐ. ในโครงการนี้ทำให้เกิดเครือข่ายโรงเรียนขนาดกลางในพื้นที่ห่างไกลที่ผู้บริหารและครูผู้สอนสมัครใจ ร่วมพัฒนาโรงเรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพตนเองได้ทั้งระบบ (Whole School Approach) จำนวน 291 แห่ง ในพื้นที่เป้าหมาย 35 จังหวัด สามารถพัฒนาครูจำนวน 5,800 คน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนในลักษณะของ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และมีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีนักเรียนทั้งหมด 78,654 คน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ จำนวน 36,224 คน **ในอนาคตโครงการนี้จะบูรณาการกับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั่วประเทศของทาง สพฐ. และจะทำให้เกิดโมเดลสำหรับการปฏิรูปคุณภาพสถานศึกษาและครูเพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน**

8. โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียน เพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กสศ. สนับสนุนโรงเรียนต้นแบบที่ใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในทุกชั้นเรียนของโรงเรียน จำนวน 100 โรง ขณะที่ สพฐ. ร่วมสนับสนุนให้ขยายผลสู่ 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศผ่านกลไกของศึกษานิเทศก์ รวมทั้งในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการขยายผลการดำเนินงานในระดับประเทศต่อไป

นอกจากนี้ กสศ. ยังสนับสนุนการพัฒนาแนวทางการอบรมวิทยากร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูแกนนำ รวมถึงศึกษานิเทศก์ทั้ง 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อถ่ายทอดกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเครื่องมือที่พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ครูผู้สอนในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนไทยสู่การประเมิน PISA 2021 โดยมี พอล คอลลาร์ด (Paul Collard) นักการศึกษาระดับโลกผู้พัฒนาแนวคิด 'การศึกษาเชิงสร้างสรรค์' ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ Creativity, Culture and Education (CCE) เป็นวิทยากรหลักในการอบรม

9. โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

กสศ. ร่วมมือกับหน่วยพัฒนาอาชีพ จำนวน 71 แห่ง ใน 42 จังหวัด ครอบคลุมทั้ง 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้นที่ช่วยยกระดับทักษะการประกอบอาชีพแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส จำนวน 74 หลักสูตร อาทิ เกษตรผสมผสานระบบอินทรีย์ ผู้ประกอบการผ้าไหมขนาดย่อม เครื่องปั้นดินเผา ระบบประกอบการสังคมออนไลน์ นักขายมือทอง (young salesman) นวดไทยเพื่อสุขภาพ การทำคุกกี้ครบวงจร การทำเครื่องแกงพื้นบ้าน โดยระบบต้นแบบของ กสศ. สามารถช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ว่างงาน ผู้ถือบัตรสวัสดิการคนจน เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ได้จำนวน 6,055 คน

ด้วยทรัพยากรที่จำกัด การสร้างการเปลี่ยนแปลงตามภารกิจของ กสศ. ให้เกิดผลกระทบสูงสุด (High Impact) และมีความยั่งยืน (Sustainability) คณะกรรมการบริหาร กสศ. มีนโยบายให้ กสศ. มุ่งเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และมีผลกระทบเชิงระบบสูง เพื่อพัฒนารูปแบบและชี้เป้าให้หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทรัพยากรมากกว่า ขยายผลการทำงานสู่กลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ต่อไป

ภายใต้นโยบายดังกล่าว กสศ. ได้ร่วมประชุมแนวทางความร่วมมือทางวิชาการกับศูนย์วิจัย (Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab หรือ J-PAL) แห่งมหาวิทยาลัย MIT สาขาภูมิภาคอาเซียน ณ ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อพัฒนากรอบแนวทางความร่วมมือเพื่อวิจัยประเมินผลโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของ กสศ. ด้วยเครื่องมือนวัตกรรมการวิจัยเชิงทดลอง (Randomized Controlled Trials: RCTs) ซึ่งเป็นแนวทางของนักวิจัยรางวัลโนเบลด้านเศรษฐศาสตร์ โดยศูนย์วิจัย J-PAL จะคัดเลือกทีมนักเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัย MIT และ สถาบันวิชาการภาคี เพื่อสนับสนุนการวิจัยและประเมินผลโครงการของ กสศ. ในประเทศไทย โดยจะเริ่มทดลองในบางพื้นที่

การประเมินผลลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดผลการวิจัยที่มีคุณภาพสูงเพื่อประกอบการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนามาตรการเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ กสศ. และหน่วยงานภาคี ตลอดจนกำหนดทิศทางการทำงานของ กสศ. ในการจัดลำดับความสำคัญของพันธกิจภายใต้งบประมาณที่จำกัด รวมทั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า กสศ. จะสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

นวัตกรรมสำคัญที่ กสศ. พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานอีกนวัตกรรมหนึ่ง คือ**ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ Information System for Equitable Education (iSEE)** ซึ่งเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา iSEE สามารถประมวลผลสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษในระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด สถานศึกษา ไปจนถึงระดับผู้เรียน ทั้งในรูปแบบกราฟฟิกและตารางสรุปข้อมูลสถิติ รวมถึงข้อมูลภูมิสารสนเทศของสถานศึกษา

ในอนาคตอันใกล้จะบูรณาการ iSEE กับฐานข้อมูลภาครัฐ 6 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และกระทรวงแรงงาน โดยเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)

การดำเนินงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ผ่านมา แม้เพียงปีเศษก็พิสูจน์ว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นนโยบายสาธารณะที่อยู่เหนือประเด็นความขัดแย้งทางการเมือง (Beyond Politics) ทุกภาคส่วนเริ่มมีบทบาทในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในส่วนของ กสศ. พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มาตรา 29 (5) ได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการส่งเสริมและรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริจาคหรือให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาหรือของกองทุน โดย กสศ. ได้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาหรือ iSEE เป็นเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน โดยการชี้เป้าหมายสถานศึกษาและนักเรียนที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนฉุกเฉินในมิติปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคทางการศึกษา และสามารถรายงานผลการติดตามรายคนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สังคมมั่นใจว่าทุกความช่วยเหลือที่ร่วมกับ กสศ. จะตรงไปยังเด็กและเยาวชนที่เดือดร้อนและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง **ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มียอดบริจาคที่ประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนร่วมกับ กสศ. ในกิจกรรมรณรงค์เดือนมิถุนายน 2562 - กุมภาพันธ์ 2563 เป็นเงินรวม : 7,299,233.98 บาท จากผู้บริจาคจำนวน 4,448 ราย**

แม้ กสศ. จะเกิดขึ้นมาเพียงปีเศษ แต่ผลการดำเนินงานในปี 2562 ก็เป็นสัญญาณที่จะให้เกิดความมั่นใจได้ว่า กสศ. และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำด้านอื่นๆ โดยมีเป้าหมายว่าจะไม่มีการส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นของสังคมไทยในอนาคตอันไม่ไกลนัก

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีโครงการสำคัญดังนี้

1	โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา - 2562 914,102,000 บาท
2	โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง	389,790,000 บาท
3	โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ	120,000,000 บาท
4	โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)	42,200,000 บาท
5	โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	111,000,000 บาท
6	โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กลุ่มเป้าหมายเด็กนอกระบบ และเด็กปฐมวัย)	111,000,000 บาท
7	โครงการพัฒนาสถาบันต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา	30,000,000 บาท
8	โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย	9,839,550 บาท
9	โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส	111,000,000 บาท
	งบประมาณโครงการสำคัญประจำปี พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น	1,838,931,550 บาท
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้รับการจัดสรร รวมทั้งสิ้น	2,537,365,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer: CCT) หรือทุนเสมอภาค

1

1 โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer: CCT) หรือทุนเสมอภาค

กลุ่มเป้าหมาย : ประชากรวัยเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3-18 ปี)

แนวคิดโครงการ

แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ระบุให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่ข้อเท็จจริงมีเด็กกลุ่มหนึ่งที่แม้จะได้เรียนฟรี แต่ความยากจนในระดับที่รุนแรงกว่า ยังเป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถมาเรียนได้ เช่น ไม่มีค่าครองชีพ ค่าอาหาร ค่าเดินทาง การช่วยเหลือลักษณะนี้จึงยังไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

จึงนำมาสู่โครงการ จัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer: CCT) หรือทุนเสมอภาค ที่เริ่มต้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้ นพื้นฐาน (สพฐ.) ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

โครงการนี้มีรากฐานจากงานวิจัย 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่ บัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ (National Education Account of Thailand : NEA) การวิจัยระบบเกณฑ์การคัดกรองรายได้ทางอ้อม (Proxy Means Tests) และระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ที่ กสศ. ร่วมมือกับ สพฐ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยนเรศวร นำมาสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย “การปฏิรูปการจัดสรรงบประมาณเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” (Equity-based Budgeting) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามอุปสงค์ (Demand-side Financing) ตรงตามความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล ในบริบทพื้นที่ซึ่งแตกต่างกันเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาและบรรเทาอุปสรรคการมาเรียน นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการศึกษา เป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำที่ต้นทาง ปกป้องเด็กไทยไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา

วิธีการ

1. สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ในการคัดกรอง ตรวจสอบ และรับรองข้อมูลผลการคัดกรองนักเรียนยากจน และนักเรียนทุนเสมอภาคตามหลักเกณฑ์การคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ด้วยวิธีการวัดรายได้ทางอ้อม (Proxy Mean Tests: PMT) ของ กสศ. โดยนักเรียนทุนเสมอภาคจะอยู่ในกลุ่มที่มีค่าคะแนนความยากจนที่ระดับ 0.91 - 1.00 (Extremely Poor)

2. จัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขให้แก่นักเรียนทุนเสมอภาคในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. สังกัด ตชด. และสังกัด อปท. นำร่อง 10 จังหวัด ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ กสศ. กำหนด

3. สนับสนุนการดำเนินงานของ สพฐ. อปท. และ ตชด. ในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนทุนเสมอภาคที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

4. สนับสนุนการติดตามผลการจัดสรรเงินอุดหนุนของนักเรียนทุนเสมอภาค ครัวเรือน และสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการตามเงื่อนไขของโครงการ

เป้าหมาย

บรรเทาอุปสรรคการมาเรียน และสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียนยากจนพิเศษที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการตามศักยภาพเป็นรายบุคคล โดยเงินอุดหนุนที่นักเรียนยากจนพิเศษหรือนักเรียนทุนเสมอภาคจะได้รับ มีเงื่อนไขพิเศษให้นักเรียนจะต้องรักษาอัตราการมาเรียนสูงกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2562 กสศ. จับมือ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สพฐ. อปท. และ ตชด. ขยายผลปฏิรูประบบจัดสรรทรัพยากร ช่วยนักเรียนทุนเสมอภาคไปมากกว่า 7 แสนคน

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562) กสศ. จัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขให้แก่นักเรียนทุนเสมอภาคระดับชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. รวมจำนวนทั้งสิ้น 510,040 คน เพื่อเป็นค่าครองชีพ ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และกิจกรรมพัฒนานักเรียนทุนเสมอภาคที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

ต่อมาคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ กสศ. ปรับอัตราเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษ (นักเรียนทุนเสมอภาค) จากเดิมจำนวน 1,600 บาท/คน/ปี เพิ่มเป็นจำนวน 3,000 บาท/คน/ปี และ กสศ. ได้ขยายกลุ่มเป้าหมายสู่สังกัด อปท. และ ตชด. รวมถึงขยายการช่วยเหลือตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

นอกจากนี้ กสศ. ยังสนับสนุนการคัดกรองนักเรียนยากจนจำนวนกว่า 2 ล้านคนในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. อปท. และ ตชด. เพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนเป็นรายบุคคล (Demand-side Financing) ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้เงินของสถานศึกษาให้จัดสรรเงินสดไปยังตัวนักเรียนและครัวเรือนที่ขาดแคลนโดยตรง

จากความทุ่มเทของครูกว่า 400,000 คน จากสถานศึกษาทั้ง 3 สังกัด ได้แก่ สพฐ. ตชด. และ อปท. ในการค้นหาเยี่ยมบ้านและคัดกรอง ทำให้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กสศ. สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขให้แก่นักเรียนทุนเสมอภาค รวมจำนวนทั้งสิ้น 711,536 คน ครอบคลุมสถานศึกษาจำนวน 27,805 แห่งทั่วประเทศ ในจำนวนนี้เป็นเด็กที่มีความพิการด้อยโอกาส จำนวน 69,104 คน ครอบคลุมทุกภูมิภาค

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ช่วยเหลือนักเรียนทุนเสมอภาค 3 สังกัด 711,536 คน

- สถานศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 699,737 คน
- สถานศึกษาสังกัด ตชด. จำนวน 10,216 คน
- สถานศึกษาสังกัด อปท. ในพื้นที่ 10 จังหวัดนำร่อง (เชียงใหม่ เชียงราย ร้อยเอ็ด ขอนแก่น กาญจนบุรี นนทบุรี สระแก้ว สุราษฎร์ธานี ยะลา และภูเก็ต) จำนวน 1,583 คน

ทุนเสมอภาคยกระดับอัตราการมาเรียนของนักเรียนยากจนพิเศษ นักเรียนร้อยละ 98 มีอัตราการมาเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน

จากการรายงานของระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พบว่านักเรียนทุนเสมอภาคจำนวนร้อยละ 98 มีอัตราการมาเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างเด็กกลุ่มที่ได้รับทุนเสมอภาคต่อเนื่อง[1] ที่มีอัตราการมาเรียนต่ำกว่าร้อยละ 80 หรือกลุ่มนักเรียนยากจนพิเศษที่ขาดเรียนบ่อยมากกว่า 1 วันต่อสัปดาห์ กับกลุ่มที่มาเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ทำให้ค้นพบข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ เด็กนักเรียนยากจนพิเศษกลุ่มนี้ เมื่อได้รับเงินทุนเสมอภาคแล้ว ทำให้มีอัตราการมาเรียนที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (อัตราการมาเรียนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) กล่าวคือ ก่อนได้รับเงินทุนเสมอภาค เมื่อเทอม 1/2561 เด็กกลุ่มนี้มีอัตราการมาเรียนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 69.4 เมื่อเด็กกลุ่มนี้ได้รับเงินช่วยเหลือในภาคเรียนถัดมา (2/2561) พบว่า อัตราการมาเรียนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 89.4 และเมื่อเด็กกลุ่มเดิมนี้ได้รับเงินอุดหนุนต่อเนื่องอีกหนึ่งภาคเรียน (1/2562) อัตราการมาเรียนเฉลี่ยของเด็กกลุ่มนี้ยิ่งเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 91.0 **แสดงให้เห็นว่า เงินทุนเสมอภาคที่จัดสรรให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษ ช่วยยกระดับอัตราการมาเรียนของเด็กยากจนพิเศษที่มีอัตราการมาเรียนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด**

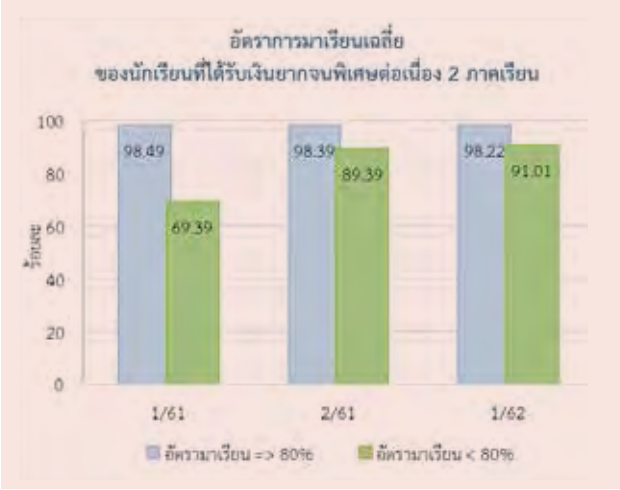

ก้าวต่อไป

ขยายความครอบคลุม (Coverage) สังกัดหน่วยงานหลักและขยายการอุดหนุนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี เพิ่มกลุ่มโรงเรียนสังกัดเอกชน (ที่ไม่แสวงหากำไร) เน้นการติดตามประเมินผลเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข และเน้นพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทุนเสมอภาคโดยใช้เครื่องมือและผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน ควบคู่กับพัฒนาและส่งเสริมหน่วยบริการจัดสรรเงินอุดหนุน หน่วยกำกับติดตาม เพื่อสร้างความมั่นใจ และมีความสามารถในการดำเนินงานโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับแผนงานระดมทุน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากการใช้ทรัพยากรของรัฐเพียงอย่างเดียว

[1] *คำนวณจากนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนฯ ต่อเนื่องสองภาคเรียน และมีอัตราการเข้าเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/61 ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 523 คน*

กรณีตัวอย่าง

ความคุ้มค่าทุนนักเรียนเสมอภาค งอกเงย
ช่วยเด็กเรียนต่อเนื่อง หยุดปัญหาเด็กหาย

เปิดพื้นที่การศึกษานักเรียนหลังเขื่อน
ช่วยยกคุณภาพชีวิต หยุดวงจรขาดลา

> “ทุนที่ได้สามารถแบ่งเบาภาระทางบ้านไปได้เยอะมาก เดี๋ยวนี้เด็กไม่ขาดเรียนหรือขาดเรียนน้อยมาก”

“ทุนที่ได้สามารถแบ่งเบาภาระทางบ้านไปได้เยอะมาก เดี๋ยวนี้เด็กไม่ขาดเรียนหรือขาดเรียนน้อยมาก บางวันฝนตกหนักเด็กก็ยังมาเรียน ไม่จำเป็นต้องหยุดไปช่วยผู้ปกครองทำงานเหมือนแต่ก่อน จะมีนานๆ ครั้งที่หยุดเพราะเหตุจำเป็นจริงๆ เงิน 800 บาทอาจจะดูไม่เยอะ แต่บางครอบครัวที่ขัดสนจริงๆ ก็เป็นเงินที่สำคัญเป็นค่ากับข้าวทำให้พวกเขาสามารถกลับมาเรียนหนังสือได้

ถามว่าทุนเสมอภาคที่ได้นั้นสำคัญแค่ไหน มันไม่ได้ช่วยแค่ตัวเด็ก แต่ยังช่วยไปถึงครอบครัวเด็กด้วย และทางโรงเรียนยังจัดกิจกรรมปลูกผักไฮโดรโปนิกส์เพื่อนำผักที่ได้มาประกอบอาหารกลางวันให้กับเด็กนักเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไปในอนาคต”

ครูจินดาพร เรืองรักษ์
คุณครูโรงเรียนบ้านห้วยทรายทอง
อ.เวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

> “เงินสนับสนุนจาก กสศ. ถือว่ามีประโยชน์เป็นอย่างมาก สามารถช่วยทำให้เด็กๆ ได้กลับมาเรียนหนังสือกันมากขึ้น”

“เงินสนับสนุนจาก กสศ. ถือว่ามีประโยชน์เป็นอย่างมาก สามารถช่วยทำให้เด็กๆ ได้กลับมาเรียนหนังสือกันมากขึ้น เพราะโรงเรียนของเราอยู่หลังเขื่อนไกลจากตัวอำเภอ เด็กที่นี่มีฐานะยากจน เงินตรงนี้จะช่วยทุกอย่างแบบเป็นลูกโซ่ เพราะเมื่อเด็กมีเงินเขาก็จะได้กินอาหารดีๆ ปกติเด็กที่นี่จะอยู่กันลำบาก บางคนขาดสารอาหาร ทุน กสศ. ยังช่วยให้เขาไม่ต้องลาเรียนไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ทำให้เรียนทันเพื่อน ผลการเรียนก็ดีขึ้นตามไปด้วย”

จ.ส.ต.สมบัติ แก้วสะอาด
คุณครูจากโรงเรียน ตชด. บ้านปิล็อกคี่
อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

"ทุนเสมอภาค" ช่วยเด็กกลับมาเรียน
เติมเต็มโอกาสในชีวิตสู่อนาคตสดใส

“ทุน กสศ. ไม่ได้ซ้ำซ้อน”

“ทุน กสศ. ไม่ได้ซ้ำซ้อน อยู่ที่จุดประสงค์และแนวคิดของโรงเรียนว่าจะนำไปใช้อะไรมากกว่า เช่น จัดโครงการอาหารเช้าเพราะเดิมมีแต่ทุนสำหรับอาหารกลางวัน หรือจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ สร้างรายได้ในอนาคต ซึ่งปกติไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ มีแค่งบจัดการเรียนการสอนรายหัวเท่านั้น ทุนเสมอภาคจึงเติมเต็มให้เด็กได้รับประโยชน์มากขึ้น บางคนนำไปซื้ออาหารเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ช่วยให้เด็กกลับมาเรียน แต่ก็มีบางรายจริงๆ ที่บ้านเขาไม่พร้อมก็ต้องสลับไปทำงานหรือหยุดเรียนบ้าง พอได้เงินในส่วนนี้ เด็กๆ ก็ดีใจ เพราะผ่อนหนักเป็นเบา ยังได้กลับมาเรียน”

นายอภิชาติ ไพลดำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนใต้ จ.กระบี่

พอเราได้ช่วยเหลือเด็กจนได้รับทุน เราก็รู้สึกดีใจภูมิใจ
ที่ช่วยพาเด็กกลับเข้าโรงเรียนเหมือนเพื่อนๆ ของเขา

"ดีใจเป็นส่วนหนึ่งให้เด็กมีอนาคต"
เติมเต็มโอกาส เติมเต็มชีวิต มีความสุขกับโรงเรียน

เราดีใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่ง
ให้เด็กมีอนาคตกลับมาได้เรียนหนังสือ

“หลังจากได้ทุนเสมอภาค เขาก็กลับมาเรียนกันมากขึ้น ไม่ขาดเรียนเหมือนก่อน”

“ก่อนหน้านี้จะมี 2-3 คนที่ต้องหยุดเรียนบ่อยเพื่อไปช่วยพ่อแม่ตัดปาล์ม รับจ้างขนทะลายปาล์ม แต่พอหลังจากได้ทุนเสมอภาคเขาก็กลับมาเรียนกันมากขึ้น ไม่ขาดเรียนเหมือนก่อน เงินส่วนใหญ่เด็กนำไปใช้จ่ายในครอบครัวซื้ออาหาร ซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ยังขาดแคลน

เงินแปดร้อยบาทสำหรับใครบางคนอาจจะดูไม่เยอะ แต่สำหรับนักเรียน ผู้ปกครองที่เขาได้รับก็รู้สึกดีใจ สามารถนำไปช่วยเหลือจุนเจือในครอบครัว บางทีเราเข้าไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเจอสภาพบ้านเด็กถูกทิ้งให้อยู่กับตายาย รายหนึ่งไม่มีบ้านอยู่ต้องไปอยู่กับเถ้าแก่ที่ไปรับจ้างกรีดยาง ครูก็ดีใจเป็นส่วนหนึ่งให้เด็กมีอนาคตกลับมาได้เรียนหนังสือเหมือนเพื่อนๆ”

ครูธนัชนันท์ แสงอุไร
ครูโรงเรียนบ้านบ่อพระ จ.สุราษฎร์ธานี

โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

2

2 โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย : เด็กนอกระบบการศึกษาอายุระหว่าง 2 – 21 ปี

แนวคิดโครงการ

ผสานพลังพื้นที่ สร้างตัวแบบช่วยเหลือเด็กนอกระบบรายกรณี ป้องกันหลุดซ้ำด้วยระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น เน้นความต้องการและปัญหาของเด็กเป็นตัวตั้ง

วิธีการ

ประเทศไทยมีกลุ่มเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษา ราว 670,000 คน แต่ที่ผ่านมาการช่วยเหลือดูแลเด็กกลุ่มนี้ ยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม จากประสบการณ์การขับเคลื่อนงานปฏิรูปการศึกษาโดยอาศัยพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area-Based Education ของ กสศ. พบว่า **หากย่อโจทย์การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากระดับประเทศสู่ระดับจังหวัด จะลดความซับซ้อนและขนาดของปัญหาลงมาราว 100 เท่า วิธีการนี้ยังทำให้จำนวนหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับที่สามารถจัดการปัญหา และร่วมกันดูแลกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างตามลักษณะของพื้นที่ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ**

กสศ. จึงได้พัฒนาโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือระดับพื้นที่ในการดูแลกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอายุระหว่าง 2 - 21 ปี รวม 115 อำเภอ ใน 20 จังหวัด ได้แก่

เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ สุโขทัย พิษณุโลก ภูเก็ต สงขลา สุราษฎร์ธานี ยะลา ขอนแก่น อำนาจเจริญ มหาสารคาม นครราชสีมา สุรินทร์ อุบลราชธานี นครนายก ระยอง และกาญจนบุรี

โดยทั้ง 20 จังหวัด มุ่งเน้นทำงาน 3 ด้านสำคัญ

1. **ทำงานประสานความร่วมมือของกลไกจังหวัดให้เป็นหนึ่งเดียว** ประกอบด้วย ส่วนราชการ อาทิ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา เครือข่ายประชาสังคม มูลนิธิ สมาคมต่างๆ สถาบันวิชาการในพื้นที่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน
2. **ระบบข้อมูลสารสนเทศฐานเพื่อการสำรวจ วางแผน ติดตามและช่วยเหลือเด็กนอกระบบเป็นรายคน** สามารถเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่กับส่วนกลาง
3. **ตัวแบบมาตรการให้ความช่วยเหลือเด็กนอกระบบ** โดยมีทีมสหวิชาชีพที่กลไกจังหวัดตั้งขึ้นคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

การดูแลเด็กนอกระบบของ กสศ. และ 20 จังหวัดนำร่อง จะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เด็กปฐมวัย 2-6 ปีที่ยากจนสามารถเข้ารับการดูแลโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือหรือโรงเรียนในพื้นที่
2. เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับให้เข้าศึกษาต่อใน กศน. หรือโรงเรียนที่มีความพร้อมในการปรับวิธีการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น และมีระบบแนะแนวเพื่อป้องกันเด็กหลุดออกนอกระบบซ้ำ
3. เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่ประสงค์จะได้รับการฝึกทักษะอาชีพ ให้สามารถหารายได้ดูแลตนเองและครอบครัว เช่น การสามารถเก็บสะสมชั่วโมงการฝึกอาชีพเทียบโอนเป็นวุฒิการศึกษาได้ โดยกลไกจังหวัดจะประสานความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษา พัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยาลัยการอาชีพ

เป้าหมาย

เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน 5,000 คน ได้รับโอกาสในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือได้รับการฝึกทักษะอาชีพเพื่อดูแลตนเองและครอบครัว

ผลการดำเนินงาน

สำรวจแล้วกว่า 50,000 คน ใน 20 จังหวัด สู่แผนช่วยเหลือที่ยืดหยุ่น เปลี่ยนชีวิตเด็กๆ ให้ดีขึ้นได้จริง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน 216,192 คน จากพื้นที่ 897 ตำบล 115 อำเภอ ของ 20 จังหวัดเป้าหมาย ได้รับการสำรวจรอบแรกแล้ว 49,474 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ของเป้าหมายสำรวจทั้งหมด ปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำแผนการช่วยเหลือรายบุคคลโดยทีมสหวิชาชีพที่คณะทำงานจังหวัดได้ตั้งขึ้น โดย กสศ. จะสนับสนุนงบประมาณ 4,000 บาทต่อคน เพื่อสนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูเยียวยาและเตรียมความพร้อมให้กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนสถานศึกษาหรือหน่วยฝึกอาชีพ เพื่อรับกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าศึกษาต่อ หรือจัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพ การสำรวจค้นหาจะดำเนินการได้ครบตามเป้าหมายภายในเดือนกันยายน 2563

ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ และแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น เพื่อสำรวจ ค้นหา และวางแผนการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ได้มีการทดลองใช้ใน 20 จังหวัดเป้าหมาย และผู้ใช้งานในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้มีการสะท้อนผลการใช้งานในพื้นที่เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีความแม่นยำและสอดคล้องกับการใช้งานจริง

ก้าวต่อไป

ในปี 2563 จังหวัดนำร่อง 20 แห่ง จะได้รับการหนุนเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการค้นหาและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การเชื่อมโยงกลไกระดับจังหวัดกับระดับอำเภอหรือตำบล การพัฒนาระบบสารสนเทศของจังหวัดเพื่อบริหารจัดการฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายให้แม่นยำมากขึ้น การพัฒนาระบบช่วยเหลือดูแลแบบประกบตัว รวมทั้งการสังเคราะห์และถอดบทเรียนผลการดำเนินงานของจังหวัดนำร่อง 20 แห่ง เพื่อขยายผลในระดับนโยบาย

กรณีตัวอย่าง

"มะสากิ มีมะ"

เด็กหนุ่มผู้สร้างปาฏิหาริย์ ด้วยการออกเดิน

16 ปีคือวันเวลาที่มะสากิต้องหายไปจากระบบการศึกษา ด้วยความบกพร่องทางร่ายกาย แขนขามีสภาวะอ่อนแรง กระดูกขาและเท้าพับผิดรูป จนหมอลงความเห็นว่า "ไม่สามารถเดินได้ไปตลอดชีวิต" อีกทั้งครอบครัวยังมีรายได้ไม่พอจะจ่ายค่ารักษา ทำให้เขาไม่มีโอกาสไปโรงเรียนเหมือนเด็กคนอื่น

2560-2561 : ออกก้าว

เมื่อมะสากิอายุได้ 15 ปี พ่อก็หาไม้ค้ำช่วยเดินมาให้ ซึ่งคราวนี้เขาไม่เพียงลุกจากวีลแชร์ไปหาไม้ค้ำ แต่ยังต่อสู้กับความเจ็บปวดด้วยการทำกายภาพบำบัดเอง โดยใช้มือช่วยเหยียดขากับเท้าให้ค่อยๆ คลายออกซ้ำๆ ทุกวัน ร่วมกับการลุกขึ้นหัดเดิน จน 1 ปีผ่านไป ในที่สุดก็บิดดัดร่างกายตัวเองจนขากับเท้าที่เคยพับกลับยืดตรง พร้อมกับเริ่มยืนบนขาตนเองโดยปราศจากไม้ค้ำ ฝึกเดินทุกวัน วันหนึ่งก็สามารถออกเดินด้วยตัวเองโดยไม่ต้องมีอะไรมาช่วยอีก

> "แค่เดินได้ยังไม่พอ ต้องสานต่อฝันที่อยากเรียน"

พอเริ่มเดินได้มะสากิเริ่มคิดถึงการเรียนหนังสือ แต่สำหรับคนที่ไม่เคยผ่านระบบการศึกษามาก่อนเลยจนอายุ 16 ปี ทั้งตัวเขา ครอบครัว หรือครูอาสาในชุมชน ทุกคนไม่มีใครรู้ว่าต้องเริ่มต้นจากตรงไหน

ปี 2562 เปิดประตูสู่โอกาส

เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประตูสู่การศึกษาของเด็กนอกระบบนับแสนคนในประเทศไทยกำลังจะเปิดขึ้นพร้อมกัน หลังกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มีโครงการสำรวจเด็กนอกระบบ เพื่อหาทางจัดการศึกษาที่เหมาะสมเป็นรายกรณี

พฤศจิกายน 2562 มะสากิก็ได้เดินตามฝันที่รอมาทั้งชีวิต ด้วยการเข้าร่วมเรียนในชั้นอนุบาล 3 ที่ โรงเรียนบันนังสตาอินทรฉัตรมิตรภาพที่ 200 ที่ระลึก ส.ร.อ.

กสศ. - อบจ. ยะลา สานฝันเด็กไทย

ชีวิต 16 ปี เด็กปลายด้ามขวานไม่เคยได้ศึกษา มานะสู้ฝันสักครั้งขอเข้าห้องเรียน

ซึ่งเป็นการจัดการศึกษารูปแบบพิเศษ เพื่อปูพื้นฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับมะสากิ โดย "โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา" ภายใต้ความร่วมมือของ กสศ. กับ กศน. ท้องที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จ.ยะลา และภาคีเครือข่ายทุกระดับ

เส้นทางการศึกษาที่ต่างออกไป

ด้วยความที่ไม่เคยเรียนมาก่อน มะสากิจึงต้องปูพื้นฐานภาษาไทย ร่วมกับเด็กชั้นอนุบาล 3 เพื่อเรียนรู้ทักษะด้านสังคม ปรับตัวกับห้องเรียน ซึ่งทุกวันเขาจะมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อรอเวลาเข้าห้องเรียน ในคาบเรียนปกติ เช้า-เที่ยง จะมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูดูแลน้องๆ พอถึงช่วงบ่าย น้องๆ เข้านอนแล้ว ก็จะได้มาเรียนอ่านเขียนเบื้องต้นกับ "ครูเอ๋ มณีรัตน์ ขาวทอง" ครูประจำชั้นอนุบาล 3 แบบตัวต่อตัว

ครูเอ๋เล่าว่ามะสากิไม่เคยขาดเรียนแม้แต่วันเดียว หลังเลิกเรียน เขาจะกลับไปทบทวนสิ่งที่ครูสอน และมีพัฒนาการทุกครั้งหลังกลับมาเจอกันวันถัดไป แสดงให้เห็นว่าเขาทบทวนอย่างหนักทุกวัน ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายที่ใครสักคนต้องมาเริ่มเรียนอ่านเขียนตอนอายุย่างเข้า 17 ปี โดยเฉพาะในภาษาที่ไม่คุ้นเคย (ที่ชายแดนใต้ใช้ภาษายาวีเป็นภาษาถิ่น) แต่มะสากิแสดงให้เห็นว่า การที่เขาพูดว่าเขาอยากเรียนหนังสือมาตลอดชีวิต "เขาหมายความตามนั้นจริงๆ"

> "'วันนี้มะสากิสามารถอ่านออกและเขียนได้แล้ว' หลังจากใช้เวลาเพียง 3 เดือนเท่านั้น ตั้งแต่ได้เข้าเรียน"

มะสากิเอาชนะทุกอุปสรรคชีวิตโดยมีความพยายามเป็นที่ตั้ง และหากจะนิยามคำว่า "ปาฏิหาริย์" สิ่งๆ นั้นก็คือหัวใจของเขาเองที่เชื่อมั่นเสมอว่าจะทำได้ ร่วมด้วยโอกาสดีๆ ที่ช่วยผลักดันให้เขาได้แสดงความสามารถที่มีออกมา

"มะสากิคือผลลัพธ์จากองค์ประกอบของความพร้อมทุกด้านที่มาบรรจบกัน เขามีใจมุมานะจะทำให้ได้ แต่อีกด้านหนึ่งคือ เมื่อหัวใจนั้นได้รับโอกาสที่เหมาะสม เขาได้รับการค้นพบ ได้รับความช่วยเหลือ ได้เข้าเรียนในรูปแบบที่เราใส่ความรู้ให้เขาได้เต็มที่ทุกวัน หลายอย่างที่ประกอบกันนี้จึงทำให้เขาเรียนรู้ได้เร็วขึ้นด้วย เป็นพัฒนาการที่พิเศษตั้งแต่จุดเริ่มต้น แม้จะต้องเจอข้อแม้ที่หนักกว่าคนอื่น แต่ก็ยังมุ่งมั่นเสมอ สิ่งนี้แหละที่เป็นความพิเศษในตัวเขา" ครูเอ๋กล่าวปิดท้ายด้วยรอยยิ้ม

หยุดชีวิตนอกรั้วโรงเรียน ด้วยระบบการเรียนที่ยืดหยุ่น

เริ่มชีวิตใหม่ที่เบ่งบาน

"ตอนนั้นที่บ้านไม่มีเงินเลย ผมรู้สึกเศร้าที่จะไม่ได้ไปเรียนอีก แต่ก็ไม่มีทางอื่นนอกจากนั้น เมื่อออกจากโรงเรียนมาแล้วผมก็ไปหางานทำในสวนในไร่ มีงานอะไรให้ทำก็ทำหมด ส่วนใหญ่คือเก็บน้ำยางและขึ้นต้นลองกอง ใครบอกว่ามีงานที่ไหนผมก็ไป จังหวัดอื่นๆ ผมก็ไป มีบ้างที่ตอนทำงานอยู่แล้วคิดถึงโรงเรียน คิดถึงตอนได้เล่นฟุตบอลกับเพื่อนๆ แต่ก็คิดว่าคงไม่มีทางได้กลับไปเรียนอีกแล้ว"

ฮูดอยบี เหล่าเขตกิจ
อายุ 17 ปี

"ฮูดอยบี เหล่าเขตกิจ เป็นเสมือนตัวแทนของเด็กนอกระบบอีกหลายคน ครอบครัวของเขาไม่มีรายได้เพียงพอที่จะส่งลูกทุกคนเรียนหนังสือ พี่น้องต้องแบ่งกันเรียน ถึงจุดหนึ่งพี่ก็ต้องออกจากโรงเรียนให้น้องได้เรียนต่อไป กสศ. และ อบจ. ยะลา ประสานความช่วยเหลือ ให้ฮูดอยบีได้เรียนหนังสือจนจบชั้น ม.3 ที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 ซึ่งมีนโยบายรับเด็กที่หลุดจากโรงเรียนไปแล้วให้กลับเข้าเรียนอีกครั้ง โดยมีกระบวนการช่วยปรับตัวกลับสู่ระบบการศึกษา มีครูที่ปรึกษา และกลุ่มเพื่อนที่มีทักษะสังคมช่วยดูแลใกล้ชิด เพื่อไม่หลุดออกนอกระบบซ้ำอีก และเมื่อจบชั้น ม.3 จะไปเรียนต่อที่โรงเรียนพระดาบสซึ่งเป็นโรงเรียนกินนอน-ฝึกอาชีพ ไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นความต้องการของเจ้าตัวที่มีเป้าหมายอยากเป็นช่างยนต์ และหลังจากจบการฝึกอาชีพเป็นเวลา 1 ปี เขาก็จะพร้อมสำหรับการทำงาน ซึ่งจะประสานผู้ประกอบการรับเข้าทำงานได้ทันที"

นางพาตีมะ ดีรี
ครู กศน. ในพื้นที่อำเภอรามัน จ.ยะลา

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

ความฝัน ความหวัง กำลังใจ

ชีวิตใหม่ก้าวแรก...ได้กลับมาเรียนหนังสือ
เติมกำลังใจเด็กนอกระบบ กล้าคิด มุ่งทำตามฝัน

"ที่เราเสียดายคือเขาเป็นเด็กเรียนดี เขาทำคะแนนวิชาภาษาอังกฤษได้ดีมาก ชอบทำงานฝีมือ แล้วเขาแสดงให้เห็นว่ากระตือรือร้นอยากจะเรียนหนังสืออยู่ตลอด แต่ว่าทางบ้านไม่มีเงินทุนให้ อั๋นจึงต้องออกไปทำงาน จากนั้นก็กลับมาอยู่บ้านช่วยแม่เลี้ยงน้อง ตาเขาก็พิการเดินไม่ได้ ต้องมีคนคอยดูตลอด ตอนชักชวนให้อั๋นไปเรียนอีกครั้ง สิ่งแรกที่ต้องทำคือพาอั๋นกลับไปที่โรงเรียน แก้ ร เพื่อรับวุฒิ ม.3 จากนั้นจึงพาเขาไปสมัครเรียน กศน. ให้ได้วุฒิ ม.6 ซึ่งใจจริงแล้วอั๋นอยากเรียนในโรงเรียน แต่ติดว่ายังต้องช่วยที่บ้านทำงานหลายอย่าง กศน. จึงเป็นการเรียนที่เหมาะสมกับอั๋นในเวลานี้"

จิรนันท์ เครือจันทร์
ครูผู้ลงพื้นที่ค้นหาและดูแลเด็กนอกระบบ
ต.เมืองลึง จ.สุรินทร์

โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

3

3 โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียน ม.ปลาย /ปวช. ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ รวมถึงเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อหลังจากชั้น ม.3

"ความจนไม่ได้ทำร้ายผมเลย ตั้งแต่เกิดมา
มันเป็นแรงบันดาลใจให้สู้ด้วยซ้ำ"
ทิด แสนองค์ นักเรียนทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงรุ่นที่ 1

แนวคิดโครงการ

ทุนสร้างโอกาสให้เด็กยากจนที่เก่ง เรียนดี มีฝีมือ มีโอกาสเรียนสูงกว่าชั้น ม.3 ได้งานทันทีเมื่อเรียนจบ พร้อมร่วมมือสถานศึกษายกระดับหลักสูตรสายอาชีพชั้นสูง ผลิตกำลังคนคุณภาพ ตอบโจทย์นโยบายขับเคลื่อนประเทศสู่ไทยแลนด์ 4.0

หนึ่งในชุดตัวเลขที่สะท้อนถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่สำคัญคือ ประเทศไทยมีเด็กและเยาวชนจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด 20% แรก ประมาณ 160,000 คน มีโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยเฉลี่ยเพียง 5 % หรือประมาณ 8,000 คน ต่อรุ่น ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยครอบครัวทั่วไปที่ได้เรียนต่อระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 32

เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสเหล่านี้เป็นกลุ่มที่อยู่ก้นบึ้งของสังคมไทย **ภารกิจหลักด้านหนึ่งของ กสศ. คือ การช่วยเหลือเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสศึกษาต่อเต็มศักยภาพ** ด้วยงบประมาณจำกัด เราคิดค้นวิธีการลงทุนเพื่อพัฒนาเรื่องนี้ให้ถูกจุดเริ่มต้นจากโจทย์ที่ว่า การเรียนรูปแบบไหนที่สร้างโอกาสให้กับเยาวชนกลุ่มนี้มากที่สุด และยังตอบโจทย์ทางเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไปด้วย

จึงนำมาสู่การคิดค้นนวัตกรรมการสนับสนุนทุนให้นักเรียนที่มีศักยภาพสูงเรียนต่อสายอาชีพ ภายใต้**โครงการ "ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง"** ที่มุ่งเน้นทำงานใน 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่

1. ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสให้ได้รับโอกาสการพัฒนาและศึกษาต่อในสายอาชีพชั้นสูง
2. สร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สร้างสมรรถนะ (Competencies) และคุณภาพชีวิตของเยาวชน
3. พัฒนาให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการผลิตและพัฒนากำลังคนสายอาชีพที่ตอบสนองต่อนโยบายขับเคลื่อนประเทศสู่ไทยแลนด์ 4.0

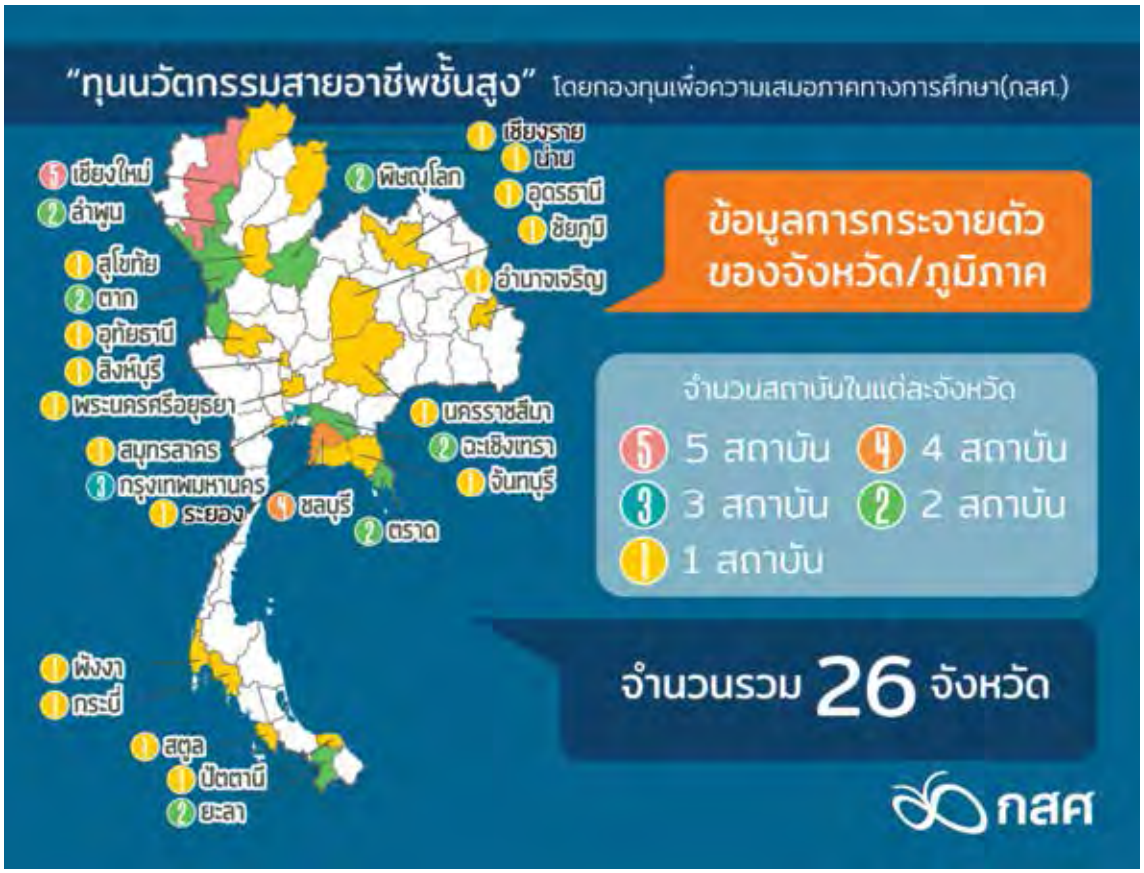
"ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง" โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.)
ข้อมูลการกระจายตัว
ของจังหวัด/ภูมิภาค
จำนวนสถาบันในแต่ละจังหวัด
5 สถาบัน
4 สถาบัน
3 สถาบัน
2 สถาบัน
1 สถาบัน
จำนวนรวม 26 จังหวัด
กสศ

"ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง" โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.)
จำนวนสาขารวมกว่า 40 สาขา
สาขาเป้าหมายประเทศ
สาขาขาดแคลน
สาขา STEM และเทคโนโลยีดิจิทัล
การแปรรูป
เทคโนโลยีอาหาร
เกษตรยุคใหม่
อุตสาหกรรมเกษตร
ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีเชิงสุขภาพ
เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
หุ่นยนต์อัจฉริยะ
คอมพิวเตอร์กราฟฟิก
มัลติมีเดีย
โลจิสติกส์
ระบบขนส่งทางราง
งานรถไฟความเร็วสูง
ช่างอากาศยาน
อีกหลายสาขาอาชีพที่น่าสนใจ
กสศ

วิธีการ

กสศ. สนับสนุนการดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

1. ทุนพัฒนาสถาบันการศึกษาที่ผ่านการพิจารณาไม่เกิน 50 สถาบันต่อปี เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การดูแลความเป็นอยู่และสวัสดิภาพของผู้เรียนให้สามารถเรียนจบตามกำหนดเวลา ตลอดจนการส่งเสริมโอกาสการทำงานของผู้รับทุน เช่น การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เน้นการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติงานจริง

   กสศ. และสถาบันการศึกษา จะทำงานร่วมกันในลักษณะพันธมิตรเพื่อปฏิรูปคุณภาพหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูง สร้างกำลังคนสายอาชีพให้มีสมรรถนะทักษะอาชีพตาม 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นนโยบายรัฐบาล รวมถึงความต้องการตลาดแรงงานในท้องถิ่นควบคู่ไปด้วย

2. ทุนการศึกษาแก่นักเรียนจำนวนไม่เกิน 2,500 ทุนต่อปี ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ มีฐานะยากจน เรียนดี หรือมีทักษะฝีมือหรือความสามารถพิเศษ ผ่านการคัดเลือกโดยสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการ

   ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงเป็นทุนให้เปล่า ประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายรายเดือน ค่าธรรมเนียมการศึกษาในอัตราประหยัด โดยแบ่งเป็นทุน 2 ประเภท คือ

   - ทุน 5 ปี สำหรับนักเรียนชั้น ม.3 ให้เรียน ปวช. ต่อเนื่องจนถึงระดับปวส. / อนุปริญญาสายอาชีพ
   - ทุน 2 ปี สำหรับนักเรียนชั้น ม.6 หรือ ปวช.3 ให้เรียน ปวส. / อนุปริญญาสายอาชีพ

3. กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสถาบันการศึกษาและผู้รับทุน การสนับสนุนเชิงวิชาการโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ

เป้าหมาย

- ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนยากจนหรือด้อยโอกาสได้รับการศึกษาต่อระดับสายอาชีพชั้นสูง เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง/อนุปริญญา โดยกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้น เกิดการเลื่อนระดับทางสังคม (Social Mobility) และส่งผลถึงการขจัดความยากจนข้ามชั่วคน (Generations)
- สร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเชิงระบบในระบบดูแลป้องกันการ drop-out การจัดการเรียนการสอน พัฒนาสมรรถนะ และคุณภาพเยาวชนให้มีงานทำ
- เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตกำลังคนสายอาชีพ/อาชีวศึกษาให้กับภาคการผลิตและภาคธุรกิจ สร้างความสามารถทางการแข่งขันตามนโยบายประเทศไทย 4.0
- ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและทางอ้อม

1. ผลตอบแทนทางตรงต่อนักศึกษารับทุนจากการประมาณการ Cost-Benefit Analysis ของโครงการพบอัตราผลตอบแทนการลงทุน IRR อยู่ที่ร้อยละ 10.1 โดยนักศึกษารับทุนมีการทำงานที่ใช้ทักษะสูงขึ้น และมีผลตอบแทนที่สูงขึ้น สร้างรายได้เพิ่ม 11,784 ล้านบาท คิดเป็นค่าตอบแทนโครงการ (หักต้นทุนโครงการ) 10,063 ล้านบาท
2. ผลตอบแทนทางอ้อม ได้แก่ ผลตอบแทนต่อผู้ประกอบการ การเพิ่มผลิตภาพของบริษัท การประหยัดต้นทุนของบริษัทในการสรรหาแรงงานทักษะสูง ลดอัตราการเข้าออกของพนักงาน และส่งเสริมภาพลักษณ์บริษัท

และผลตอบแทนต่อสังคมในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในสังคม ลดปัญหาอาชญากรรม เพิ่มสุขอนามัยแก่ประชากร และลดต้นทุนสาธารณสุข

ผลการดำเนินงาน

นักเรียนทุนรุ่นแรก 2,113 คน มีเกรดเฉลี่ยสูง 3.00-4.00 ถึงร้อยละ 65 เกิดต้นแบบปฏิรูปหลักสูตร เรียนจบได้วุฒิการศึกษาจากทั้งไทยและจีน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีสถาบันการศึกษาสายอาชีพที่ได้รับคัดเลือกเข้าโครงการ จำนวน 36 สถาบันใน 26 จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มีนักศึกษาผู้รับทุนรวมทั้งสิ้น 2,113 คน แบ่งเป็น ประเภททุน 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.) จำนวน 922 คน และประเภททุน 2 ปี (ปวส./อนุปริญญาสายอาชีพ) จำนวน 1,191 คน เข้าศึกษาต่อใน 30 สาขาวิชาขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของประเทศ

โดยสาขาวิชาที่มีจำนวนผู้รับทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาเครื่องกล สาขาเกษตรศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสาขาไฟฟ้า

นอกจากนี้ยังร่วมกับสถานศึกษาสายอาชีพปฏิรูปหลักสูตร เช่น ความร่วมมือสาขาระบบขนส่งราง สาขาระบบไฟฟ้าและสาขาเทคนิคเครื่องกลกับประเทศจีน (นักศึกษาทุนที่เรียนจบจะได้วุฒิการศึกษาจากทั้งไทยและจีน) พัฒนาหลักสูตรใหม่ด้านเทคโนโลยีตอบโจทย์ EEC

นักศึกษาผู้รับทุนมีผลสอบในภาคเรียนแรก (2562/1) ระดับเกรดเฉลี่ย 3.0-4.0 มากกว่าร้อยละ 65

ก้าวต่อไป

โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง รุ่นที่ 2 กสศ. พัฒนาแนวทางเพิ่มเติม 2 เรื่องสำคัญได้แก่

(1) การให้ทุนเชิงรุก (Strategic Grant) โดยให้ความสำคัญกับสถานศึกษาที่มีความร่วมมือในการผลิตกำลังคนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยเป็นการเสริมหนุนการทำงานตามนโยบายและเป้าหมายด้านการพัฒนากำลังคนสายอาชีพตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยการทำงานปี 2563 จะมุ่งให้การสนับสนุนทุนสถาบันที่มีโครงการความร่วมมือผลิตบุคลากรให้แก่บริษัทที่มีความชัดเจนและสาขาที่ให้การสนับสนุนทุนจะเน้นในสาขาที่มีโอกาสได้รับการเข้าทำงานสูง

(2) การระดมความร่วมมือผ่านการร่วมทุนกับบริษัทต่างๆ เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่เพิ่มเติมขึ้นมาในการสร้างโอกาสให้แก่เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสและสร้างกำลังคน ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) เป็นนโยบายสำคัญในการดำเนินงานของหลายองค์กร กสศ. สามารถใช้หลักการข้างต้นในการแสวงหาความร่วมมือในลักษณะ Co-funding หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณทุนการศึกษาจะลดลง

> “ถ้าไม่ได้เป็นนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หนูก็คงต้องทำงานอยู่ที่บ้าน ไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้ร่วมโครงการดีๆ มากมาย และที่สำคัญคือไม่มีสิทธิ์จะคิดเกี่ยวกับแผนการใดๆ ในอนาคตเลย”
>
> **‘น้องนา” สุภาวรรณา วงษ์พิพันธ์**
> นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง กสศ. รุ่น 1
> สาขาวิชาแปรรูปสัตว์น้ำ
> วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี

กรณีตัวอย่าง

ความภูมิใจในชีวิต
จุดประกายการศึกษาพื้นที่ห่างไกล
จากฝันที่เลือนราง เพิ่มอนาคตมั่นคง

“สิ่งแรกที่ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงมอบให้คือเงินทุนที่หนูได้นำมาใช้เป็นค่าเล่าเรียน ค่าที่พัก ค่าเดินทาง และค่าอาหาร ได้รู้จักเพื่อนใหม่จากหลากหลายวิทยาลัย ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ชีวิตกัน เราได้พบว่าทุกคนล้วนลำบากและต้องต่อสู้เพื่อจะได้เรียนหนังสือ รวมถึงยังเป็นครั้งแรกที่ได้ออกเดินทางไปในหลายพื้นที่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ทำให้โลกของเรากว้างขึ้น ทั้งยังต่อยอดให้เราได้ไปเข้าร่วมกับโครงการอื่นๆ โดยเฉพาะการได้เป็นหนึ่งในตัวแทนของวิทยาลัยไปแข่งขันทักษะวิชาชีพขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) และได้รางวัลอันดับ 1 กลับมาทั้งในระดับภาคและระดับประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่ภูมิใจมาก ผลที่ได้นี้หนูคิดว่าความดูแลเอาใจใส่และช่วยฝึกฝนของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการคือปัจจัยที่สำคัญมากๆ แต่เหนืออื่นใด การได้เป็น ‘นักศึกษารางวัลพระราชทานประจำปี 2562’ จากกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ คือความภาคภูมิใจที่สุดของชีวิตตอนขึ้นไปรับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทานฯ หนูคิดในใจว่า ถ้าวันนั้นครูไม่แนะนำให้เราสมัครทุน กสศ. ถ้าครูไม่ยอมลำบากเดินทางไปเยี่ยมบ้านเรา หรือถ้าเราไม่ได้เป็นนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง หนูคงไม่ได้ไปยืนอยู่กับเพื่อนๆ บนเวทีนั้น มันทำให้มองเห็นเป็นภาพลำดับขั้นตอนของชีวิตว่าหากไม่ได้รับโอกาสดีๆ เข้ามา หนูก็คงต้องทำงานอยู่ที่บ้าน ไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้ร่วมโครงการดีๆ มากมาย และที่สำคัญคือไม่มีสิทธิ์จะคิดเกี่ยวกับแผนการใดๆ ในอนาคตเลย”

“ พวกเขาและเธอ เป็นส่วนหนึ่งในความภาคภูมิใจของเรา ”

พรญาณี สมดี หรือ แจ๋ว นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง กสศ. รุ่น 1 ปวช.1 วิทยาลัยเทคโนโลยี พาณิชยการปากช่อง สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่แจ๋วสมชื่อได้เกรดเฉลี่ย 4.00 ในเทอมนี้ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนและทำธุระส่วนตัวเสร็จเรียบร้อย มานั่งทบทวนบทเรียนจนถึงตีสอง และตื่นเช้ามาอ่านอีกรอบ เพราะตอนเช้าเป็นเวลาที่สมองจดจำบทเรียนได้ดี

“เมื่อได้ทุนจาก กสศ. ช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวได้เยอะ เพราะคุณพ่อเสียตั้งแต่ยังเล็ก คุณแม่ต้องดูแลพี่ชายที่รถล้มขาเสียจนพิการ ต้องดูแลคุณตา คุณยายที่แก่มาก แต่คุณแม่ก็บอกว่าให้เก็บเงินไว้เรียนต่อด้วย ทำให้ต้องใช้เงินอย่างประหยัดที่สุดและตั้งใจเรียนให้เต็มที่เพื่อกลับมาตอบแทนสังคมในอนาคต และดูแลครอบครัวให้ดีที่สุด”

ถ้าไม่มีทุนการศึกษาคงทำได้เพียงอย่างเดียว คือ หยุดเรียน บันไดสู่ "เชฟมือทอง" ดีกรีแชมป์ทำอาหารระดับชาติ กับโอกาสการศึกษาใหม่ในชีวิต

สุกัญญา ขันสวะ หรือ ‘ฮิปเตอร์’ นักศึกษานวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงรุ่นที่ 1 ชั้น ปวส.1 สาขาอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับชาติ ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2562 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการทำเมนูแสร้งว่ากุ้งปลาดุกฟูขนมจีนน้ำพริก และเมนูลูกชุบ

จิตอาสาสาธารณะ
ช่างซ่อมประจำชุมชน สู่แชมป์เหรียญทองแรงงานฝีมือ

วิชญาพล คงรอด หรือ ‘ขนุน’ นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง รุ่น 1 ชั้น ปวส.1 แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก ได้รับรางวัลเหรียญทอง สาขาเทคโนโลยียานยนต์ ในการแข่งขันฝีมือแรงงานแห่งชาติ ครั้งที่ 28 ระดับภาค จากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ท่ามกลางผู้เข้าแข่งขันที่มีทั้งนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ช่างยนต์อาชีพจากบริษัทยานยนต์ขนาดใหญ่ รวมถึงนักศึกษาสายอาชีพที่มีประสบการณ์และชั้นเรียนสูงกว่า

นอกจากนี้ เขายังมีหน้าที่เป็นช่างประจำชุมชน ใครที่มีปัญหามอเตอร์ไซค์สตาร์ทไม่ติด หรือเครื่องตัดหญ้ามีปัญหาก็มักจะแวะเวียนมาให้เขาซ่อมเสมอ รวมถึงงานอาสาเพื่อสังคมที่ได้เข้าร่วมกับวิทยาลัย เช่น การลงพื้นที่ช่วยชาวบ้านผู้ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ให้บริการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องงานช่างซ่อมแซมรถยนต์ มอเตอร์ไซค์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จมน้ำ

โครงการพัฒนาสถาบันต้นแบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

4

4 โครงการพัฒนาสถาบันต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย : เด็กปฐมวัยในครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

แนวคิดโครงการ

ปกป้องเด็กไทยไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และได้รับโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม

เป้าหมาย

เด็กปฐมวัยในครอบครัวยากจนและด้อยโอกาสที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 30,000 คน ต่อปี ได้รับเงินอุดหนุนสำหรับจัดบริการเพิ่มเติมเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล ซึ่งเมื่อเติบโตขึ้น เด็กจะมีความพร้อมและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา

วิธีการ

งานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า **การพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย (early childhood development) สามารถช่วยลดความแตกต่างด้านทุนมนุษย์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิต** ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม พบว่า**ที่ผ่านมาความยากจนยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเรื่องนี้ในประเทศไทย** การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558 - 2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เด็กอายุระหว่าง 0-4 ปี ในประเทศไทยมากกว่า 1 ใน 5 ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ แม้พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ เนื่องจากครอบครัวยากจน ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพทั้งคู่ จึงต้องฝากลูกไว้กับปู่ย่าตายายหรือสมาชิกคนอื่นๆ ของครอบครัวในจังหวัดบ้านเกิด สิ่งที่เกิดขึ้น คือ **ผลกระทบเรื่องภาวะไม่พร้อมเรียน รวมถึงการหลุดออกนอกระบบตั้งแต่วัยเยาว์ ในระยะยาวหากแก้ไม่ได้ เด็กกลุ่มนี้ก็จะเข้าสู่วัฏจักรความยากจนข้ามชั่วคน เพราะเข้าไม่ถึงการศึกษา หรือได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่างกัน** เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไปในระยะยาว (Heckman and *et.al.*, 2010, 2013) กสศ. จึงได้พัฒนา “โครงการการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา” ที่มุ่งดำเนินงานใน 3 วิธีการหลักคือ

(1) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมให้เกิดการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

(2) การพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 2 รูปแบบ คือ ศูนย์อบรมเชิงปฏิบัติการในสถานที่จริง (On-site training center) และพัฒนาศักยภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ในจังหวัดต้นแบบของ กสศ.

(3) การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอนโยบายในการจัดตั้งสถาบันต้นแบบฯ และการพัฒนาครูปฐมวัย

ผลการดำเนินงาน

กสศ. ร่วมมือ 20 จังหวัด รุกช่วยเด็กปฐมวัยในครอบครัวด้อยโอกาสมากกว่า 20,000 คน ยกระดับต้นแบบ ศพด. 300 ศูนย์ และก้าวสู่การสำรวจวิจัยที่มีพื้นที่ทดลองเห็นผลจริง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กสศ. จึงได้พัฒนาระบบตัวอย่างเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับกลุ่มเด็กปฐมวัย เพื่อทำงานในประเด็นสำคัญดังนี้

1. กลไกจังหวัดเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจำนวน 20 จังหวัด ทำงานเชิงรุกสำรวจเด็กปฐมวัย ที่อยู่ในเกณฑ์ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ. เพื่อให้ได้รับการดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการคัดกรองความยากจนพบว่า มีเด็กปฐมวัยที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ จำนวน 21,136 คน ซึ่ง กสศ. จัดสรรเงินอุดหนุนจำนวน 400 บาทต่อคนต่อภาคการศึกษา เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้ในการจัดกิจกรรม หรือบริการเพิ่มเติมจากส่วนที่รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้จัดสรรงบประมาณไว้

2. การพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน 2 รูปแบบ คือ

- การพัฒนาศูนย์อบรมเชิงปฏิบัติการในสถานที่จริง (On-site training center) เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และสร้างทักษะการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรไฮสโคปแก่ครูปฐมวัยทุกสังกัด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พัฒนาศูนย์อบรมฯ 5 ศูนย์ ใน 5 ภูมิภาค

- พัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ดำเนินการใน 300 ศูนย์ ใน 17 จังหวัด

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศของเด็กปฐมวัยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการวิจัย ติดตาม และพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มนี้ โดยระบบสารสนเทศจะแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงก่อน-หลังการจัดสรรเงินอุดหนุน ทั้งอัตราการมาเรียน พัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามแบบประเมิน DSPM และน้ำหนัก-ส่วนสูง ตลอดช่วงระยะเวลาที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว

4. สำรวจสถานะความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด โดยพัฒนาเป็นฐานข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการเข้าเรียนต่อระดับประถมศึกษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดเครื่องมือที่พัฒนามาจากชุดเครื่องมือ Measuring Early Learning and Quality and Outcomes (MELQO) (UNICEF *et al.*, 2017) ครอบคลุมปัจจัยทั้ง 3 มิติคือ 1) ความพร้อมของเด็กปฐมวัย (readiness in the children) 2) ความพร้อมของสถานศึกษา (school's readiness for children) และ 3) ความพร้อมของครอบครัว (family's readiness for children) รวมถึงประเด็นความพร้อมในด้านรอยต่อระหว่างอนุบาลและประถมศึกษา (transition) อีกด้วย โดยแล้วเสร็จใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ศรีสะเกษ ระยอง กาญจนบุรี ภูเก็ต และมหาสารคาม

5. การพัฒนาฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยระยะยาว (Early Childhood Longitudinal Database) ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี 2558 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามและกาฬสินธุ์ทุกปี ปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,100 คน อายุระหว่าง 5 ถึง 8 ปี ซึ่งข้อมูลชุดนี้ครอบคลุมทุกมิติของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน การศึกษาและสุขภาพของเด็กปฐมวัย รูปแบบและพฤติกรรมการเลี้ยงดู รวมถึงรูปแบบและคุณภาพการเรียนการสอนของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องในกลุ่มตัวอย่างเดิมจะช่วยให้สามารถประเมินผลกระทบของนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงวัย นำไปสู่การกำหนดนโยบายการศึกษาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based education policy) ซึ่งจะช่วยให้ประเทศชาติสามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอในการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยข้อเสนอดังกล่าวจะครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบการผลิตครูปฐมวัยระดับปริญญาตรี ระบบการพัฒนาครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ช่วยที่ประจำการแล้ว และเมื่อนำไปสู่การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจริงแล้ว จะได้พัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับต่างๆ ต่อไป

ผลการวิจัยของนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ศาสตราจารย์ James J. Heckman แห่ง University of Chicago (Heckman and *et.al.*, 2010, 2013) พบว่า การลงทุนในเด็กที่มีอายุน้อยกว่าจะนำไปสู่อัตราผลตอบแทนที่สูงกว่า 7 - 12 เท่า การดำเนินงานของ กสศ. จะช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเหมาะสม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไปในระยะยาว

ก้าวต่อไป

ปี 2563

(1) ขยายผลการสำรวจความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กปฐมวัยไทยและพัฒนาเป็นฐานข้อมูลความพร้อมในการเข้าเรียนต่อระดับประถมศึกษาของเด็กปฐมวัย อีก 35 จังหวัด และจะครอบคลุม 76 จังหวัด และ กทม. ภายในปี 2565

(2) วิเคราะห์ผลลัพธ์จากฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยระยะยาว (Longitudinal Data-base) ที่ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะส่งผลกระทบสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยไทย

(3) พัฒนาศูนย์อบรมฯ เพิ่มเติมอีก 10 ศูนย์ครอบคลุม 5 ภูมิภาค โดยมุ่งให้ศูนย์อบรมฯ เป็นแหล่งในการถ่ายทอดความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนแบบไฮสโคปแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด

(4) ยกระดับและจัดทำแนวทางพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อปท. ในจังหวัดต้นแบบของ กสศ. และบูรณาการการทำงานระดับพื้นที่ร่วมกับ อปท. ต้นสังกัด

(5) นำผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และผู้ดูแลเด็กไปทดลองจริงในระดับพื้นที่

กรณีตัวอย่าง

เด็กจบออกไปจากที่นี่ไปเข้าอนุบาล ทุกคนจะมีความพร้อม

"ปฐมวัยถือเป็นช่วงที่มีความสำคัญเป็นอับดับหนึ่งสำหรับการพัฒนาคน แต่ความยากจนทำให้เด็กจำนวนไม่น้อยถูกปล่อยปละให้อยู่กับญาติผู้ใหญ่ ขณะที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานรับจ้างตามสถานที่ต่างๆ ทำให้มีความเสี่ยงจะหลุดออกจากระบบการศึกษาต่อไปในอนาคต การติดตามเพื่อพาเด็กเหล่านี้เข้ามาสู่การศึกษาจะช่วยตัดวงจรไม่ให้เป็นปัญหากับสังคมในอนาคต และที่สำคัญศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในปัจจุบันก็มีพัฒนาการอย่างดี มีหลักสูตรที่ได้มาตรฐานในการพัฒนาเด็ก ไม่ใช่อย่างที่เคยถูกมองว่าเป็นแค่ศูนย์ฝากเลี้ยงเช้ามาส่งเย็นรับกลับเหมือนในอดีตอีกต่อไป"

"เราลงพื้นที่ติดตามค้นหาเด็กลุ่มนี้เพื่อให้ความช่วยเหลือ เราได้พบกับเด็กคนหนึ่ง อยู่ในสภาพบ้านที่ใช้ไม้ผุมาต่อๆ กันพอให้อาศัยอยู่ได้ ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ด้านหลังบ้านเป็นป่า พ่อทำงานรับจ้างคนเดียวรายได้ไม่มากนัก แม่ไม่ได้ทำงาน เราก็ชวนให้เขาพาน้องมาที่ศูนย์เมื่ออายุครบ จากเดิมที่ติดแม่กลัวคนแปลกหน้า ปัจจุบันน้องแพรวอายุ 3 ปี 10 เดือน เมื่อเข้ามาที่ศูนย์และเริ่มเห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นสดใสมากขึ้น เด็กจบออกไปจากที่นี่ไปเข้าอนุบาลทุกคนจะมีความพร้อม ได้รับผลตอบรับจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงและรับเด็กของเรารับไปเรียนต่อ เขาบอกว่าเด็กที่ผ่านจากที่ศูนย์มีพัฒนาการไว สามารถเรียนรู้ตอบสนองได้ดี พื้นฐานดี"

ครูบังอร ตงสาลี
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
ชุมชนบ้านคูคตพัฒนา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

ที่ศูนย์จะไม่มีการตีเด็ก
จะเก็บเด็กด้วยรอยยิ้ม

"การศึกษาปฐมวัยถือเป็นสิ่งสำคัญ หากได้รับการปลูกฝังสิ่งที่ดีๆ เขาก็จะจดจำ นำไปใช้ต่อยอดตอนโตขึ้น เราก็ต้องปลูกฝังพัฒนาการที่ดีให้เขาในช่วงวัยนี้ เช่นเล่นยังไงให้ได้ความรู้ เรียนยังไงให้มีความสุข คุณครูมีความสุข เด็กก็มีความสุข เชื่อว่าเด็กทุกคนที่จบจากที่นี่ไปจะไปเข้า ป.1 ได้ทุกคนแน่นอน แต่เป้าหมายที่สำคัญคือการที่เด็กจบจากที่นี่ไปจะเข้าสังคมได้ สามารถอยู่กับเพื่อนคนอื่นได้ ปฏิบัติหน้าที่ภารกิจของตัวเองได้"

"ที่ศูนย์จะไม่มีการตีเด็ก จะเก็บเด็กด้วยรอยยิ้ม เสียงเพลง เพราะเด็กแต่ละคนมีที่มาแตกต่างกัน เมื่อมาอยู่ที่นี่เราก็อยากให้เด็กรู้สึกมีความสุขที่สุด เด็กบางคนมีปัญหาเพราะพ่อแม่สมัยนี้สปอยล์ให้เล่นโทรศัพท์ บางคนก็จะมีอาการออทิสติกเทียม ไม่ปฏิสัมพันธ์กับครู กับเพื่อนคนอื่น พูดไม่ได้ วิ่งอย่างเดียว เราก็ต้องสอนให้เขาเข้าสังคม ต้องคอยเอาใจใส่ดูแล บางคนถ้าอาการหนักก็ต้องแจ้งผู้ปกครองให้ไปรักษา หากรักษาเร็วก็จะแก้ไขง่าย แต่บางคนพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ยอมรับ เราก็ต้องใช้วิธีคุยอ้อมๆ หากเขายอมรับก็ค่อยบอกให้พาไปหาหมอ แต่ก็มีบางคนไม่ยอมรับ บางเคสก็บอกไม่ว่างไม่มีเวลา"

ชริวรรณ หงษ์ทอง

ครูผู้ดูแลเด็กผู้มีทักษะ ศพด. นครนนท์ 12

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)

5

5 โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียน ม.ปลาย ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ครูในพื้นที่ห่างไกล และโรงเรียนที่ดูแลเด็กนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

แนวคิดโครงการ

ปฏิรูปกระบวนการผลิตครูอย่างมีส่วนร่วม สร้างครูของชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในโรงเรียนห่างไกล

วิธีการ

ปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประมาณ 2,000 แห่ง ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลซึ่งไม่อาจจะควบรวมได้ เช่น โรงเรียนบนพื้นที่สูงตามแนวชายขอบ หรือตั้งอยู่บนเกาะแก่ง จำเป็นต้องได้รับการดูแลเพื่อให้ดำรงอยู่ต่อไป (Protected School หรือ Standalone) เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชน และคนในชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนเหล่านี้ยังขาดแคลนครูโดยเฉพาะครูที่สอนระดับประถมศึกษา เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากร และการกระจายของครูที่ยังไม่เพียงพอ รวมถึงระบบการผลิตและพัฒนาครูที่ยังไม่ตอบสนองกับความต้องการได้อย่างแท้จริง เรื่องนี้เป็นหนึ่งในปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จึงเป็นที่มาของโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ทุนสร้างโอกาสสำหรับนักเรียนจากครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและมีจิตวิญญาณความเป็นครู ได้เรียนครูจนจบปริญญาตรีอย่างมีคุณภาพ มีทักษะความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะของนักพัฒนาชุมชน ปีละประมาณ 300 คน ศึกษาจนจบตามหลักสูตร และได้รับการบรรจุเป็นครูรุ่นใหม่ในโรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่ห่างไกลซึ่งเป็นบ้านเกิดของตนเอง ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในเชิงคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล (Protected School/Standalone) ประมาณ 2,000 แห่ง ภายในระยะเวลา 10 ปี จะทำให้มีครูเพียงพอต่อความต้องการ

ครูรัก(ษ์)ถิ่นเป็นความร่วมมือระหว่าง กสศ. และ 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยได้มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง 6 หน่วยงานหลักในระดับนโยบายร่วมผลิตและพัฒนาครูรุ่นใหม่

สำหรับวิธีการทำงานมีรายละเอียดดังนี้

- กสศ. จะทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ที่ผ่านการคัดเลือกอย่างน้อย 10 แห่งในลักษณะเครือข่ายร่วมพัฒนา โดยสถาบันจะมีบทบาทในการคัดเลือกผู้รับทุนร่วมกับโรงเรียนและผู้แทนชุมชน ให้ได้จำนวนอย่างน้อยปีละ 300 คน ตามเกณฑ์การพิจารณาซึ่งประกอบไปด้วยคุณสมบัติด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านผลการเรียน และด้านทัศนคติ
- โครงการนี้ยังสนับสนุนให้สถาบันผลิตและพัฒนาครูเกิดการปรับกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมสร้างเสริมความเป็นครูเพื่อให้ได้บัณฑิตครูคุณภาพตามเป้าหมาย สอดคล้องบริบทโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล

เป้าหมาย

1. ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสเรียนครูจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีคุณภาพ เพื่อกลับไปทำงานในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล (Protected School/ Standalone) ลดอัตราการโยกย้าย และการขาดแคลนครูปีละ 300 คน ต่อเนื่อง 5 ปี (2563 - 2567 รวม 1,500 คน)

2. สถาบันอุดมศึกษา 11 แห่ง เกิดการปรับกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครู เพื่อให้ได้บัณฑิตครูคุณภาพตามเป้าหมาย สอดคล้องบริบทโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล และเกิดเป็นเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง ในการร่วมยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

3. เกิดการขับเคลื่อนการทำงานโดยการนำผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัยในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ มาใช้เป็นแนวทางของการออกแบบการดำเนินโครงการ กำหนดทิศทางของการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมของการผลิตและพัฒนาครู

ผลการดำเนินงาน

1. เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการผลิตและพัฒนาครูรุ่นใหม่ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ โดยมีเครือข่ายมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ได้รับการคัดเลือกให้ร่วมดำเนินการผลิตและพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1 ในสาขาที่มีความต้องการและจำเป็นเร่งด่วน 2 สาขา คือ

   1) สาขาวิชาประถมศึกษา และ

   2) สาขาวิชาปฐมวัย
   ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินงานต่อเนื่อง ประกอบด้วย

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	ประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	ประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ปฐมวัย

โดยได้มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่าง 11 มหาวิทยาลัยที่ได้รับคัดเลือก ในการเข้าร่วมเป็นสถาบันผลิตและพัฒนาครูในโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล เป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน

2. เครือข่ายมหาวิทยาลัยทั้ง 11 สถาบัน จะร่วมมือกับ กสศ. ยกระดับหลักสูตรการผลิตครูใน 4 เรื่อง ได้แก่

    1) การพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็กในถิ่นทุรกันดาร

    2) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นครูและทักษะการทำงานโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูผู้รับทุน

    3) รูปแบบการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือดูแลระบบหอพักและกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครูผู้รับทุนตลอด 4 ปี

    4) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และระบบนิเทศทางการศึกษาทางไกลสำหรับนักศึกษาครูผู้รับทุน

3. กสศ. สนับสนุนทีมวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนปลายทางทั้ง 282 แห่งควบคู่กันไปด้วยตั้งแต่ในปีแรกนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการและรองรับการทำงานของครูรุ่นใหม่ได้ตามเป้าประสงค์ของโครงการซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจเพื่อปฏิรูปการศึกษา

4. เกิดระบบฐานข้อมูลครูรัก(ษ์)ถิ่น สำหรับเก็บข้อมูลนักเรียนผู้รับทุน และติดตามการทำงานของมหาวิทยาลัย 11 แห่งที่ร่วมผลิตและพัฒนาครู

    1) วางแผนการค้นหา คัดกรอง และคัดเลือกนักเรียนยากจนด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกลสำหรับการศึกษาต่อในคณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์

    2) สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนปลายทางที่มีอัตราบรรจุข้าราชการครูในปี 2567 ครอบคลุมพื้นที่ 45 จังหวัด จำนวน 282 โรงเรียน

ครูรัก(ษ์)ถิ่นเป็นโครงการที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล และปลายทาง จะเกิดเป็นเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เข้มแข็ง ในการร่วมยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

ก้าวต่อไป

1. การค้นหา คัดกรอง และคัดเลือกนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลและด้อยโอกาสเรียน เพื่อให้ทุนการศึกษาสำหรับศึกษาต่อในคณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ 1 จำนวน 328 คน ครอบคลุมพื้นที่ 45 จังหวัด

2. สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา 11 แห่ง พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมเสริมศักยภาพ (Enrichment Program) ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาผู้รับทุนในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น เพื่อให้นักศึกษาครูมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และมีจิตวิญญาณความเป็นครู

3. การค้นหาสถาบันผลิตและพัฒนาครู จำนวน 10 สถาบัน เพื่อดำเนินการร่วมผลิตและพัฒนาครูรุ่นใหม่ ในรุ่นที่ 2 ที่จะเข้าศึกษาต่อในปีการศึกษา 2564

4. การพัฒนาและเตรียมความพร้อมโรงเรียนปลายทางที่มีอัตราบรรจุข้าราชการครูในปี 2567 และ ปี 2568 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จะรองรับครูรุ่นใหม่ในรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 อย่างต่อเนื่อง

5. สนับสนุนให้เกิดการวิจัย ติดตาม ประเมินผล และถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ ของการผลิตและพัฒนาครูรุ่นใหม่ รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน

กรณีตัวอย่าง

เส้นทางเจียระไนครูรัก(ษ์)ถิ่น

"โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น กสศ. ไม่ได้ผลิตครูให้กลับมาเป็นครูในโรงเรียนอย่างเดียว แต่ต้องการให้กลับมาเป็นครูของชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญ เพราะหากชุมชนอยากปั้นเด็กให้เป็นอย่างไร ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ผ่านการทำงานกับสถาบันผลิตและพัฒนาครูได้ทุกขั้นตอน นับเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาครูรุ่นใหม่"

ผศ.ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล
ผู้จัดการโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น

ปลุกจิตสำนึกสร้างครูชุมชน

ส่องแนวทางเจียระไน "ครูรัก(ษ์)ถิ่น" จาก 'เด็กม้งยากไร้' สู่ 'ครูดอยหัวใจนักพัฒนา'

"โรงเรียนเปิดโอกาสทางการศึกษาให้เด็กๆ ในพื้นที่มาโดยตลอด เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนห่างไกล เด็กส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าม้ง และมีฐานะยากจน ซึ่งตั้งแต่ร่วมโครงการกับ กสศ. ก็ได้เข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน และประสานงานโดยมอบหมาย "ครูแนะแนว" ของโรงเรียนไปให้ความรู้แก่เด็กในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีฐานะยากจนและมีใจอยากเป็นครูให้มาสมัครกันเยอะๆ เพราะนี่คือโอกาสที่ดีทางการศึกษาสำหรับเด็กชายขอบ

สิ่งที่ทางโรงเรียนคาดหวัง คือ อยากเห็นเด็กที่เข้าร่วมโครงการ เรียนจบออกมาแล้วกลับมาเป็นครูที่ดีของโรงเรียน และกลับมาพัฒนาชุมชนของตัวเอง อยากให้จัดกิจกรรมดีๆ ปลุกจิตสำนึกสาธารณะแก่เด็กระหว่างอยู่ในมหาวิทยาลัย สำหรับ กสศ. ก็อยากให้มีโครงการดีๆ แบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ เพราะยังมีเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่ชายขอบแบบนี้อีกมาก"

นายศักดิ์ดนัย พฤกษ์เจริญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ในฐานะ 1 ใน 282 โรงเรียนที่นักศึกษาทุนจะบรรจุเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

ครูกลับมาสอนที่บ้านเกิด แรงบันดาลใจสำคัญของท้องถิ่น

รอยยิ้ม ท่าทีร่าเริงเป็นมิตรของเด็กๆ และความตั้งใจมาเรียนจนอัตราการขาดเรียนด้วยสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่การลาป่วยมีตัวเลขเป็นศูนย์ เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เห็นได้จากโรงเรียนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) บ้านห้วยสลุง อ.แม่ระมาด จ.ตาก

สิ่งที่กล่าวมา ไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่เกิดขึ้น แต่เป็นความสำเร็จในการจัดการที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองและทุกๆ คน ในโรงเรียนแห่งนี้ที่ค่อยๆ ถักทอภาพของโรงเรียนในฝันขึ้นมาร่วมกัน แต่สิ่งเหล่านี้อาจจะเกิดขึ้นยาก หากขาดหัวเรือหลักอย่าง ด.ต.หญิง วิไล ธนวิภาศรี ครูใหญ่โรงเรียน ตชด. บ้านห้วยสลุง คอยกำกับทิศทาง

“เหตุผลสำคัญของการทำงานได้อย่างเข้าใจธรรมชาติของเด็กในพื้นที่และชุมชนนั้นมาจากการเป็นคนในพื้นที่เป็นครู ตชด. ที่ได้กลับมาทำงานในบ้านเกิดตัวเอง”

ด.ต.หญิง วิไล ธนวิภาศรี
ครูใหญ่โรงเรียน ตชด. บ้านห้วยสลุง

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

"ครูนี" และ "ครูยู" ผู้อุทิศตนเพื่อให้เด็กๆ ในพื้นที่ ได้กลับมามีโอกาสที่ดีอีกครั้ง

“ข่าวที่ถูกเสนอออกไปนั้นสั่งสมยาวนานพอจะทำให้ภาพลักษณ์ของ อ.ศรีสาคร ดูน่ากลัวสำหรับคนภายนอก แต่ในฐานะครูคนหนึ่งที่เติบโตขึ้นจากการเป็นนักเรียนที่นี่ ความยากจนด้อยโอกาสของเด็กๆ คือสิ่งที่ “น่ากลัวยิ่งกว่า” และนั่นคืออุปสรรคของการพัฒนาชุมชนที่แท้จริง”

ครูสุนิดา อุมา หรือ ‘ครูนี’ ครูโรงเรียนบ้านคอลอกาเว อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส เป็นคนที่นี่ตั้งแต่เกิด เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านคอลอกาเวแห่งนี้ พอจบ ป.6 จึงย้ายไปเรียนที่ยะลาจนจบเอกครูจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จากนั้นได้งานเป็นครูสอนในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งใน อ.รามัน จ.ยะลา เป็นเวลา 3 ปี พอถึงเวลาสอบบรรจุ เธอก็ตัดสินใจกลับมาสอนที่นี่

“ตอนเราเรียนที่นี่ครูเขาทำให้เรามองเห็นเป้าหมายชีวิต ทำให้เรามีแรงพยายามเรียนจนสำเร็จ จากวันนั้นเราเลยรู้สึกว่าไม่มีอาชีพไหนที่เปลี่ยนแปลงผู้คนได้เท่ากับการเป็นครู เพราะที่เราเป็นอย่างทุกวันนี้ได้ก็เพราะมีครูที่ดีมาก่อน ทุกวันนี้เหตุการณ์รุนแรงต่างๆ เงียบเสียงลงไปแล้ว แต่มันเหมือนเป็นภาพจำว่าชุมชนของเราไม่ปลอดภัย นานครั้งจึงจะมีคนจากพื้นที่อื่นๆ มาที่นี่ ครูส่วนหนึ่งที่บรรจุเข้ามาแล้วเขาก็อยู่กันไม่นาน จะมีก็แต่คนในพื้นที่เราเองที่พร้อมจะปักหลักทำงาน เพราะเรามองว่าชุมชนนี้คือบ้าน คือครอบครัวของพวกเรา”

โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ

6

6 โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียน ม.ปลาย/ปวช. ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

แนวคิดโครงการ

โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ เป็นทุนส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาของ กสศ. เพื่อค้นหาคัดเลือกพัฒนาเด็กเยาวชนที่เรียกว่า 'เด็กช้างเผือก' ที่มาจากพื้นฐานสายอาชีพให้มีโอกาสได้เรียนต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือเปิดโอกาสปฏิรูปให้เด็กที่ยากจนที่สุด 20 % แรกของประเทศได้เรียนต่อสูงขึ้น เป็นการเสริมเด็กช้างเผือกให้ก้าวไกลด้วยทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพเรียนจนจบปริญญาเอก

วิธีการ

งานศึกษาขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD พบว่าประเทศไทยมีกลุ่มนักเรียนช้างเผือกที่มีฐานะยากจนกลุ่มล่างสุด 25% ของประเทศ แต่สามารถทำคะแนนได้อยู่ในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 25% ของประเทศ โดยประเทศไทยมีเด็กช้างเผือกกลุ่มนี้จำนวน 13% ของเด็กในกลุ่มเศรษฐฐานะล่างสุด (bottom 25%) หรือ 6,111 คน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยโออีซีดีซึ่งมี 11.3% ซึ่งหากเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับโอกาสสนับสนุนการเรียนต่อ จะมีแนวโน้มหลุดออกนอกระบบการศึกษา หรือได้รับการศึกษาที่ไม่สามารถแสดงศักยภาพหรือได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ นับเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ สอดคล้องกับข้อมูลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสมีโอกาสศึกษาต่อระดับสูงเพียงร้อยละ 5 หรือ 8,000 คนต่อรุ่นเทียบกับค่าเฉลี่ยของประชากรประเทศที่มีโอกาสถึงร้อยละ 30

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นที่มาของ**โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ** ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 4 เรื่อง ได้แก่

1. **ส่งเสริมโอกาสทางศึกษาต่อเต็มศักยภาพให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ใกล้จบ ปวส. หรืออนุปริญญาสายอาชีพให้ได้รับโอกาสทางศึกษาและการพัฒนาต่อเต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก** โดยต้องเป็นเยาวชนที่มีผลการเรียนดีเยี่ยม มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีเจตคติที่ดีต่อสายอาชีพแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสตามเกณฑ์ของ กสศ.

2. **เสริมสร้างสมรรถนะของกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการสายอาชีพ โดยสาขาที่ส่งเสริมจะเป็นสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนากำลังคนของประเทศ** โดยฉพาะในสาขาที่เป็นกลุ่ม New Growth Engine (กลุ่ม First S-curve และกลุ่ม New S-curve) เทคโนโลยีดิจิทัล และสาขาที่ขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

3. **การส่งเสริมให้ภาคเอกชนหรือภาคประกอบการมีส่วนร่วมในการลงทุนในลักษณะ co-funding** โดยสามารถทำในรูปแบบการใช้โจทย์ศึกษาวิจัยจากภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการในการทำโครงงาน/วิจัยของนักศึกษาทุน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์หรือการประยุกต์ใช้งานแบบใหม่ร่วมกันระหว่างภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการและนักศึกษาทุน จากการศึกษาวิจัยสู่ภาคการผลิต และภาคบริการ เป็นการเพิ่มมูลค่าของโครงการ โดยภาคเอกชนหรือภาคผู้ประกอบการร่วมลงทุนทางการศึกษา

4. **การพัฒนาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ ในการบ่มเพาะและพัฒนาศักยภาพของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ผ่านกิจกรรมเสริมคุณภาพ** อาทิ โครงงาน (Project-based learning) การเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการฝึกงาน (Internship/Attachment) จากประสบการณ์จริงของพี่เลี้ยง และภาคผู้ประกอบการ เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในสายงาน เป็นการสร้างกำลังคนที่มีความรู้และทักษะวิชาชีพ

ทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ จะให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้เสนอชื่อผู้รับทุน โดยสามารถเสนอชื่อนักศึกษาผู้รับทุนสาขาละไม่เกิน 2 คน สถาบันการศึกษาที่สามารถเสนอชื่อได้ ได้แก่ สถาบันที่มีนักศึกษากำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง/เทียบโอนในปีการศึกษา 2562 ในสาขาที่กำหนด ได้แก่

1) สาขาที่เป็นเป้าหลักในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) อุตสาหกรรมยานยนต์ใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมกลุ่มรายได้ดีและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

2) สาขาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (STEM) และเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมาย

- ส่งเสริม สนับสนุนเยาวชนที่มีศักยภาพและความสามารถพิเศษแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาและโอกาสทางการศึกษาต่อเต็มศักยภาพต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตและพัฒนากำลังคนสายอาชีพที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0
- ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษจากกลุ่มอาชีวศึกษาให้ได้ใช้ทักษะและพัฒนาตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญ/บุคลากรชั้นนำของประเทศจากระบบการศึกษาระดับสูง โดยจะเกิดผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ส่งเสริมให้เห็นถึงโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทางด้านสายอาชีพ/อาชีวศึกษาว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการศึกษาต่อระดับสูง (การเป็น role mode)

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 อยู่ระหว่างการสรรหานักศึกษาที่มีศักยภาพและความรู้ความสามารถที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีในหลักสูตรต่อเนื่องหรือเทียบโอนของสาขาวิชาชีพที่สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จำนวน 40 ทุน

ก้าวต่อไป

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของมหาวิทยาลัยและภาคเอกชน เพื่อให้นักศึกษาทุนได้รับการบ่มเพาะและพัฒนาความสามารถเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อรองรับการพัฒนาเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคต การรับนักศึกษาฝึกงาน/เข้าทำงาน และการระดมทุนในลักษณะ Co-funding รวมถึงการวิจัยติดตาม และประเมินผลของนักศึกษาทุนรุ่นแรก ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7

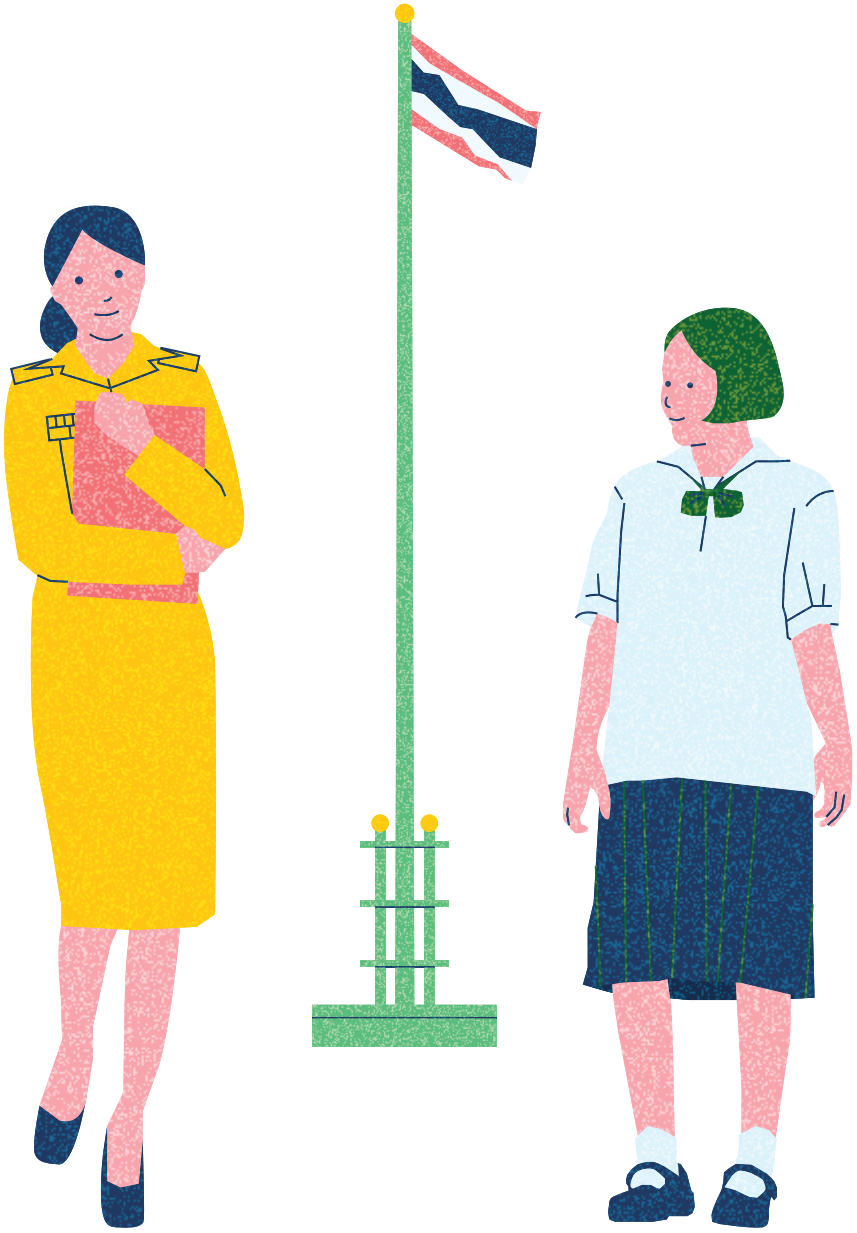

7 โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มเป้าหมาย : โรงเรียนที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ครูในพื้นที่ห่างไกลและครูผู้ดูแลเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นักเรียนในระบบการศึกษาภาคบังคับ

แนวคิดโครงการ

- TSQP โมเดลปฏิรูปคุณภาพการศึกษาด้วยพลังของทุกคนในโรงเรียน แม้ห่างไกลก็ไม่เหลื่อมล้ำ

วิธีการ

คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังคงมีความเหลื่อมล้ำด้านความรู้ระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนในชนบทที่ต่างกันเกือบ 2 ปีการศึกษา เนื่องมาจากคุณภาพของโรงเรียนที่ไม่เท่ากัน มีความแตกต่างทั้งในด้านงบประมาณและทรัพยากร

ที่ผ่านมาการพัฒนาคุณภาพครูและโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย มีโครงการวิจัยทดลองที่เป็นทุนเดิมของ กสศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเห็นผลเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาเป็นต้นแบบขยายผลได้ พบว่าการปฏิรูปการศึกษาด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารเพียงมิติใดมิติหนึ่ง ไม่สามารถทำให้การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเกิดผลสำเร็จได้ เนื่องจากไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างแท้จริง การปฏิรูปจำเป็นต้องเกิดการพัฒนาร่วมกันทั้งในมิติของการเรียนรู้ในห้องเรียนและโรงเรียนทั้งระบบ จนสามารถสร้างกลไกที่เข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองได้

กสศ. และ สพฐ. จึงได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teachers & School Quality Program : TSQP) เพื่อพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาขนาดกลางสังกัด สพฐ. ในชนบทที่มีเด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสอยู่อย่างหนาแน่น ให้เป็นโรงเรียนที่สามารถพัฒนาคุณภาพตนเองได้ทั้งด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติของคุณภาพโรงเรียนและครู

โครงการ TSQP จะเป็นการพัฒนาครูทั้งโรงเรียนที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระดับนานาชาติและของประเทศไทย ตามหลักการศึกษาวิจัยและพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) โดยเสริมจุดเน้นไปยังการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based)

กสศ. สนับสนุนการทำงานของโรงเรียนโดยมีทีมพี่เลี้ยงจาก 5 เครือข่ายให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิคกระบวนการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของพื้นที่อย่างใกล้ชิดในประเด็นสำคัญดังนี้

(1) สนับสนุนให้โรงเรียนกำหนดเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน

(2) สนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารและครูเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Q-info) อันจะนำไปสู่การติดตามการเปลี่ยนแปลงของเด็กในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

(3) สนับสนุนให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกันกับเพื่อนครูทั้งโรงเรียน (Professional Learning Community: PLC)

(4) สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายต่างๆ (Network)

(5) สนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในระดับชั้นเรียน (Classroom) ที่เป็น Active Learning รูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนยากจนด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างเต็มศักยภาพเท่าเทียมกัน โดยครูจะมีความสามารถในการประเมินและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผลผลิตและผลลัพธ์

โรงเรียน — โรงเรียนสามารถพัฒนาคนดีเองอย่างเข้มแข็ง

ก. มีการทำงานเป็นทีม
ข. มีเป้าหมายและแผนการพัฒนาที่ชัดเจน
ค. มีระบบสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้
ง. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
จ. มีกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง

ครู — ครูมีทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและครูรุ่นใหม่

ก. ออกแบบแผนการเรียนการสอน
ข. จัดการเรียนการสอน
ค. วัดผลและประเมินผลนักเรียน
ง. พร้อมสนับสนุนการฝึกประสบการให้นักศึกษาและครูรุ่นใหม่

นักเรียน

- นักเรียนได้รับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เหมาะสมตามช่วงวัย
- นักเรียนด้อยโอกาสได้รับการดูแลและพัฒนาเต็มศักยภาพ

สถาบันอุดมศึกษา — สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ก. อาจารย์ได้รับประสบการณ์และพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ
ข. นักศึกษาครูได้ฝึกประสบการณ์การวิชาชีพในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ชุมชน

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายพัฒนาโรงเรียน
- มีส่วนร่วมในการดูแลการศึกษาของผู้เรียนและครูรุ่นใหม่

Impact — School Transformation

เกิดการปฏิรูปการบริหารจัดการและการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งระบบ

เป้าหมาย

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางที่มีเด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสอยู่หนาแน่น ผู้บริหารและครูมีความตั้งใจพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนยากจนด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างเต็มศักยภาพเท่าเทียมกัน โดยครูจะมีความสามารถในการประเมินและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผลการดำเนินงาน

จับมือ สพฐ. และโรงเรียนขนาดกลางในพื้นที่ห่างไกล 291 แห่ง พัฒนาโมเดลปฏิรูปการเรียนการสอนด้วยพลังของครูทั้งโรงเรียน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดกลางในพื้นที่ห่างไกลที่ผู้บริหารและครูผู้สอนสมัครใจ และตั้งใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 291 แห่ง ในพื้นที่เป้าหมาย 35 จังหวัด พร้อมพัฒนาครูจำนวน 5,800 คน มีนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ จำนวน 36,224 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 78,654 คน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาตามความต้องการและศักยภาพเป็นรายบุคคล ทั้ง 291 โรงเรียนพัฒนารูปแบบและเครื่องมือหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน และการพัฒนาโรงเรียนที่หลากหลาย โดยมีทีมพี่เลี้ยงจาก 5 เครือข่ายร่วมแนะนำอย่างใกล้ชิด ประกอบด้วย

- มูลนิธิลำปลายมาศพัฒนา ร่วมพัฒนาจำนวน 76 โรงเรียน
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ร่วมพัฒนาจำนวน 75 โรงเรียน
- มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม ร่วมพัฒนาจำนวน 60 โรงเรียน
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมพัฒนาจำนวน 20 โรงเรียน
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมพัฒนาจำนวน 60 โรงเรียน

เกิดรูปแบบและเครื่องมือหนุนเสริมของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน และการพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลายจาก 5 เครือข่ายร่วมดำเนินการ ดังนี้

หน่วยงานภาคีเครือข่าย	รูปแบบและเครื่องมือการพัฒนาครูและโรงเรียน
มูลนิธิลำปลายมาศพัฒนา ร่วมพัฒนาจำนวน 76 โรงเรียน	การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบด้วยนวัตกรรม 3 เรื่องที่สำคัญ 1. จิตศึกษา 2. หน่วยการเรียนแบบบูรณาการที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) 3. ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ร่วมพัฒนาจำนวน 75 โรงเรียน	• การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนประสิทธิภาพสูง (High functioning Classroom) จากสถาบันความคิดสร้างสรรค์แห่งสหราชอาณาจักร (CCE) • เครื่องมือส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณจากองค์การ OECD เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง
มูลนิธิโรงเรียนสตาร์ฟิชคันทรีโฮม ร่วมพัฒนาจำนวน 60 โรงเรียน	• การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยยึดหลักการตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้และสามารถคิดหาคำตอบและสร้างนวัตกรรมในเรื่องที่ตนเองสนใจได้ด้วยกระบวนการ STEAM Design Process และกิจกรรมพื้นที่สำหรับนักสร้างสรรค์ (Maker space) • ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยมีเกณฑ์การพัฒนาครูและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทาง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมพัฒนาจำนวน 20 โรงเรียน	• การจัดการเรียนรู้ในแนวทางบ้านวิทยาศาสตร์น้อย ใช้การบ่มเพาะทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ทักษะการตั้งคำถาม และทักษะการเชื่อมโยง • การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย (Research - Based Learning: RBL) ผสานกับจิตตปัญญาและทักษะการคิด ใช้เรื่องรอบตัวเป็นประเด็นในการศึกษา โดยการสำรวจชุมชน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมพัฒนาจำนวน 60 โรงเรียน	• การบริหารจัดการระดับโรงเรียนใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการบริหารจัดการในระดับชั้นเรียน (Classroom management) โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) • การสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ในระดับโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน ระดับชาติ และนานาชาติ

ในอนาคตโครงการนี้จะบูรณาการกับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั่วประเทศของทาง สพฐ. และจะทำให้เกิดโมเดลสำหรับการปฏิรูปคุณภาพสถานศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน

ก้าวต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ขยายการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในรุ่นที่ 2 จำนวน 560 โรงเรียน (รวมกับจำนวนโรงเรียนสะสมเดิมจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 รุ่นที่ 1 จำนวน 291 โรงเรียน) รวมโรงเรียนทั้งหมด 851 โรงเรียน (ประมาณร้อยละ 10 ของโรงเรียนขนาดกลาง) ที่เข้าร่วมการพัฒนาคุณภาพตนเองทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงและครูแกนนำเพื่อเตรียมการขยายผลที่ยั่งยืน

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

กรณีตัวอย่าง

> “ด้วยพลังครูทั้งโรงเรียน
> เปลี่ยนการสอนรูปแบบเดิมๆ ไม่มีคำว่าสายเกินไป”

2 เดือนเริ่มเห็นผล
เปลี่ยนภาพนักเรียนนั่งเงียบ เป็นกล้าคิด กล้าตอบ
สร้างสรรค์ ผ่านการสอนแบบจิตศึกษา

“เด็กสนใจการเรียนมากขึ้น บางคนที่ชอบหนีเรียนในวิชายากๆ อย่าง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ก็เริ่มกลับมาเรียนและทำกิจกรรมจนเลิกเรียน ส่วนหนึ่งคิดว่าเพราะ PBL ไม่ได้สอนหนัก แต่สอนให้เด็กรู้จักคิดมากขึ้น

ถึงแม้จะสอนหนังสือในรูปแบบปกติมา 27 ปี แต่ในแง่ของการปรับเปลี่ยนการสอนของครูก็ไม่ยากเพราะใช้แผนของลำปลายมาศพัฒนามาเป็นเครื่องมือ โดยสิ่งที่ได้ผลอย่างหนึ่งคือเทคนิคการพูดเสียงเบาลงเพื่อให้เด็กสนใจตั้งใจฟังมากขึ้น จากเดิมที่เคยต้องพูดเสียงดังเด็กก็ไม่สนใจแต่พอนำวิธีพูดเสียงเบามา ใช้ครู 20 คนที่มาอบรม ในจำนวนนี้ 18 คนพูดตรงกันว่าได้ผลดี หรือเรื่องการใช้จิตศึกษามาช่วยทำให้เด็กรู้จักตัวเอง จากเดิมที่ต้องคอยเตือน ว่าอย่าทำอย่างนั้นนะ อย่าทำอย่างนี้นะ ซึ่งเด็กเชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง แต่ตอนนี้ ลองเปลี่ยนให้เขามาสำรวจตัวเองว่าจะทำอะไรไม่ทำอะไรก็ช่วยให้เด็กๆ เรียนรู้จากตัวเองและได้ผลมากขึ้น”

ครูเมตตา นาหิรัญ
จากโรงเรียนบ้านนาค้อ จ.เลย

ปัญหาเด็กที่แตกต่างกัน
ที่ครูทุกคนต้องทำให้เกิดความเท่าเทียม

“ถ้าเขาวิเคราะห์คำตอบออกมาผิด ครูก็จะถามกลับว่า **"ทำไมลูกคิดแบบนั้น?"** แล้วให้เขาค่อยๆ คิดต่อเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ถูกต้องได้ใกล้เคียงขึ้นเรื่อยๆ เพราะถ้าเราให้คำตอบเขาเลยก็จะเป็นการปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์เขา

ดีใจมากครับที่มีโครงการนี้ ได้รับหลักการ แนวทาง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมจาก กสศ. รวมถึงการนิเทศติดตามจากท่านอาจารย์จาก ม.สงขลานครินทร์ที่มาอบรม ในโครงการ **พัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หรือ TSQP (Teachers & School Quality Program)** ของ กสศ. ตลอดช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา ทำให้เราได้เปลี่ยนจากการสอนแบบเดิมๆ ที่ไม่มีรูปแบบชัดเจนมาก ให้มีทิศทางขึ้นมา ตอนนี้เราเลยก็ไม่เครียดด้วย เพราะการเรียนรู้มันออกมาจากเด็กจริงๆ โดยที่ไม่ต้องไปยัดเยียดเขา”

ครูบ่าว - นัฐพงษ์ ดินนุ้ย
ครูอนุบาล 2 จากโรงเรียนบ้านท่าชะมวง จ.สตูล

โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย

8

8 โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย

กลุ่มเป้าหมาย :

1. โรงเรียนที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์
2. ครูในพื้นที่ห่างไกลและครูผู้ดูแลเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เด็กนักเรียนในระบบการศึกษาภาคบังคับ

แนวคิดโครงการ

ขยายผลงานวิจัยการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ในโรงเรียนทุกระดับ กุญแจยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับเด็กยากจนทั่วโลก

วิธีการ

ข้อค้นพบจากการวิจัยร่วมระหว่าง กสศ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization of Economic Cooperation Development หรือ OECD) ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด สพฐ. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ทั่วประเทศ 200 แห่ง ปีการศึกษา 2559-2561 ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างนักเรียนไทยกว่า 5,000 คน และครูมากกว่า 200 คน ชี้ชัดว่า เมื่อนำเครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียนของ OECD ไปใช้ในห้องเรียนทดลองอย่างต่อเนื่อง สามารถทำให้ทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ โดยเฉพาะนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ผลการประเมิน PISA เฉลี่ยต่ำที่สุด ก็สามารถสร้างการพัฒนาให้เกิดได้จริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยนี้มีนัยเชิงนโยบายที่สำคัญทั้งต่อการปฏิรูประบบการศึกษาในมิติคุณภาพ และมิติความเสมอภาคต่อผู้เรียนทุกคนในระบบการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า จริงๆ แล้วระบบการศึกษาไทยสามารถผลิตนักเรียนบางกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงไม่แพ้ใครในโลก ทั้งนักเรียนที่มาจากครอบครัวทั่วไป หรือนักเรียนที่มาจาก

ครอบครัวยากจน ข้อค้นพบนี้จึงนำมาสู่โครงการการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ในโรงเรียนเพื่อความเสมอภาคในการเติบโตเป็นแรงงานคุณภาพยุค 4.0 ของเยาวชนไทย โดย กสศ. จะทำงานร่วมกับ สพฐ. และ OECD ดำเนินงานดังนี้

1. พัฒนาแนวทางการอบรมวิทยากรแกนนำและพี่เลี้ยงครู เพื่อถ่ายทอดกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเครื่องมือที่พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ครูผู้สอนในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการประเมิน PISA 2021
2. พัฒนากระบวนการขยายผลการใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในทุกชั้นเรียนของโรงเรียน
3. พัฒนาโรงเรียนต้นแบบที่ใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในทุกชั้นเรียนของโรงเรียน จำนวน 100 โรงเรียน
4. จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับขยายผลการใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ไปในชั้นเรียนสำหรับเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการประเมิน PISA 2021

"โครงการนี้เป็นการสร้างพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู เริ่มจากพื้นที่ที่เล็กที่สุดคือห้องเรียน แล้วเมื่อขยายไปสู่ในระดับชาติได้ บทบาทของครูก็จะเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทุกอย่าง ก็จะเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เป็นโค้ชที่จะช่วยเหลือผู้เรียนให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ และการเรียนรู้แบบ Active Learning นี้ จะสร้างพลเมืองโลกที่มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และในระดับโลก รวมถึงสิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งของวงการศึกษา นั่นคือ **การลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ในโรงเรียนทุกระดับ**"

ผศ.ดร.ธันยวิช วิเชียรพันธ์
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี หัวหน้าคณะวิจัยเครื่องมือเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์

เป้าหมาย

ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง สพฐ. กสศ. และ OECD ส่งผลให้นักเรียนจากโรงเรียนต้นแบบ 100 แห่ง กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และมีความพร้อมในการประเมิน PISA 2021 ขณะที่ สพฐ. ร่วมสนับสนุนให้ขยายผลสู่ 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ทุกช่วงชั้น เพื่อเป็นต้นแบบในการเป็นแม่ข่ายขยายผลต่อในพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

พัฒนาให้เกิดวิทยากรแกนนำจำนวน 294 คน จาก 84 โรงเรียน 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ พร้อมทั้งเกิดคลังตัวอย่างแผนการสอนแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงทรัพยากรสนับสนุนอื่นที่จัดเก็บบนฐานข้อมูลออนไลน์ให้แก่ครูผู้สอน

ผลการดำเนินงาน

จับมือ สพฐ. สร้างเด็กไทยเก่งคิดวิเคราะห์และมีทักษะคิดสร้างสรรค์ ขยายผล 42 เขต สพม. ทั่วประเทศ

กสศ. สนับสนุนโรงเรียนต้นแบบที่ใช้เครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในทุกชั้นเรียนของโรงเรียน จำนวน 100 โรง ขณะที่ สพฐ. ร่วมสนับสนุนให้ขยายผลสู่ 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศผ่านกลไกของศึกษานิเทศก์ รวมทั้งในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการขยายผลการดำเนินงานในระดับประเทศต่อไป

การวิจัยนี้ กสศ. สพฐ. และ OECD จะร่วมนำผลการเก็บข้อมูลทั้งแบบทดสอบและแบบสอบถามของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม และพื้นที่ทั่วไปว่าแตกต่างกันอย่างไร เพื่อหาปัจจัยที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยในการส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะความคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อรองรับการขยายผลทั่วประเทศ

นอกจากนี้ กสศ. ยังสนับสนุนการพัฒนาแนวทางการอบรมวิทยากร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูแกนนำ รวมถึงศึกษานิเทศก์ทั้ง 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อถ่ายทอดกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเครื่องมือที่พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ครูผู้สอนในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่การประเมิน PISA 2021 โดย พอล คอลลาร์ด (Paul Collard) นักการศึกษาระดับโลกผู้พัฒนาแนวคิด ‘การศึกษาเชิงสร้างสรรค์’ ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ Creativity, Culture and Education (CCE) เป็นวิทยากรหลักในการอบรมดังกล่าว

เมื่อวันที่ 22 - 25 กันยายน 2562 กสศ. ยังได้เสนอผลการวิจัยนี้ในการประชุมนานาชาติ “Creativity and Critical Thinking Skills in School: Moving a shared agenda forward” ซึ่งจัดโดย OECD ณ กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการร่วมบรรยายในหัวข้อ “การปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อการพัฒนานวัตกรรม” (Reforming Education System for Innovation)

"จะรักษาคุณภาพของการถ่ายทอดนวัตกรรมจากโรงเรียนแกนนำสู่โรงเรียนเครือข่าย ให้สามารถขยายการดำเนินงานสู่ระดับชาติได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในอนาคตอันใกล้นี้ โดยจะดึงความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภายในประเทศ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และ OECD เข้ามาช่วยสนับสนุนครูไทยที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยกระทรวงศึกษาธิการจะสนับสนุนมาตรการดังกล่าวให้เกิดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนให้ได้"

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ก้าวต่อไป

ปี 2563 กสศ. ร่วมกับ สพฐ. OECD และมูลนิธิ Creativity Culture and Education หรือ CCE ในการพัฒนาเครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียนให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ และพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรแกนนำเพื่อส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียนของไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจาก OECD เพื่อขยายผลในรูปของแกนนำขยายผล (1 สพม. ต่อ 2 โรงเรียน และ 1 ศึกษานิเทศก์)

นอกจากนี้ยังมีการนำเครื่องมือส่งเสริมและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียนไปใช้กับโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับทุนเสมอภาคอีกด้วย

กรณีตัวอย่าง

หลักสูตรใหม่ห้องเรียนไทย

ต้นแบบหลักสูตรแนวใหม่จาก OECD พัฒนานักเรียนให้คิดนอกกรอบ ฝึกแก้ปัญหา

"เครื่องมือจาก OECD ถือเป็นวิธีการการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ เพราะจากเดิมยกตัวอย่างการใช้ Mind Mapping แรกๆ เราจะพบว่าเด็กเขียนมาแต่ละหัวข้อสั้นๆ ซ้ำๆ กัน แต่เมื่อเรียนไปนานๆ เราสอนให้เขารู้จักคิด มองเห็นทางเลือกในการคิด เด็กๆ สามารถคิดสร้างสรรค์ เขียนอธิบายความคิดตัวเองได้ยาวขึ้น ละเอียดขึ้น กว้างขึ้น ซึ่งความสำคัญอยู่ที่การสอนให้เขารู้จักคิดวิเคราะห์ ไม่ใช่แค่ท่องจำในชั้นเรียนเท่านั้น"

ครูตู่ - อุทิศ จ๊ะปิน
อาจารย์โรงเรียนบ้านสามขา จ.ลำปาง
หนึ่งในห้องเรียนทดลองที่ร่วมโครงการ

อ่านเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์ กสศ.

สอนสไตล์ OECD ในห้องเรียนไทย
แม้ยากจนหรือห่างไกล เด็กไทยก็เก่งขึ้นได้

OECD ห้องเรียนประสิทธิภาพ

เด็กเก่งขึ้นได้ แม้ทำแคร็กเกอร์ไหม้! สอนสไตล์ OECD ในห้องเรียนไทย

"คุณครูไม่ได้ต่อว่าที่ทำขนมไหม้ แต่สอนให้เราเรียนรู้ว่า ที่ไหม้เป็นเพราะอะไรและก็หาทางแก้ไข ซึ่งตอนนั้นก็เป็นเพราะทำแป้งหนาเกินไป อบนานไป เราก็ค่อยๆ ปรับ จนทำแป้งให้บางลงเพื่อให้กรอบอร่อย อบในเวลาที่พอเหมาะ ควบคู่ไปกับการปรับสูตร ส่วนผสมจนค่อยๆ ลงตัวเป็น แคร็กเกอร์ ข้าว-ฟัก-ผัก"

ดช.ศิครินทร์ วงค์ษากัน นักเรียนชั้น ป.5 โรงเรียนบ้านสามขา ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง อธิบายถึงที่มาที่ไประหว่างโชว์รีดแป้งเตรียมทำขนมแคร็กเกอร์ว่าลองมาหลายสูตรทั้งวัตถุดิบและกระบวนการทำ บางครั้งก็ไหม้กินไม่ได้ต้องเททิ้ง ต้องมาทบทวนแก้ไขกันหลายรอบกว่าจะเข้าที่เข้าทาง

"รูปแบบการจัดห้องเรียนประสิทธิภาพ (High Functioning Classroom) ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น เมื่อเราได้ฟังเสียงเด็ก เราก็จะมีข้อมูลมากเพียงพอทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของเด็กที่จะเรียนรู้ร่วมกัน เราต้องสร้างพื้นที่ให้ได้ทดลองทำผิดบ้าง เขาจะได้เรียนรู้จากความผิดพลาดของเขา หน้าที่ของครูคือต้องนำเสนอเครื่องมือต่างๆ ที่คิดว่ามีประโยชน์กับเด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็ก"

ครูนก - พรนับพัน วงศ์ตระกูล

ผู้ทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาและประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนบ้านสามขา

โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

9

9 โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ต้องการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

แนวคิดโครงการ

ร่วมมือหน่วยพัฒนาอาชีพ วิจัยทดลองระบบต้นแบบพัฒนาทักษะแรงงานยากจนด้อยโอกาสที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

วิธีการ

หนึ่งในเรื่องที่สะท้อนปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือสถานการณ์แรงงานนอกระบบในประเทศไทยที่มีจำนวนมากกว่า 16.1 ล้านคน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าแรงงานในระบบ โดยจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า ทำงานลักษณะกึ่งฝีมือหรือไร้ฝีมือ และเผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ แรงงานกลุ่มนี้มีรายได้เฉลี่ยเพียง 6,500 บาทต่อเดือน หรือต่ำกว่า ทั้งยังขาดความมั่นคงและขาดการคุ้มครองทางสังคม

ภารกิจของ กสศ. ด้านหนึ่งคือการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ จึงนำมาสู่โครงการพัฒนาระบบตัวอย่างการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสโดยมีชุมชนเป็นฐาน เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งการประกอบอาชีพที่สำคัญในพื้นที่ชนบทในรูปของธุรกิจชุมชนต่าง ๆ จึงเป็นรูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

โดย กสศ. จะคัดเลือกหน่วยพัฒนาอาชีพเพื่อออกแบบระบบพัฒนาแรงงานทักษะสูงชุมชนเป็นฐาน ที่เน้นทำงาน 4 เรื่องสำคัญ ดังนี้

1. **หน่วยพัฒนาอาชีพจับคู่ชุมชนเพื่อยกระดับการประกอบอาชีพ** มีการวิเคราะห์ค้นหาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เสริมศักยภาพบนฐานข้อมูล ความรู้ ทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรเพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์สายโซ่การผลิต (Supply Chain) เพื่อกำหนดแผนธุรกิจและแผนกำลังคนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

   สำหรับชุมชนเขตเมือง โครงการนี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการที่มีความต้องการแรงงานฝีมือสูงขึ้น หรือการพัฒนาอาชีพจากภาคอุปสงค์ (Demand-side) และส่งเสริมให้ชุมชนและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ

2. **การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ/แรงงานฝีมือในชุมชน ผ่านหลักสูตรระยะสั้น** 100-200 ชั่วโมง ครอบคลุมด้านทักษะอาชีพโดยปฏิบัติงานจริงในชุมชนหรือสถานประกอบการ ทักษะการบริหารจัดการสำหรับศตวรรษที่ 21 และทักษะชีวิตด้านเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน

3. **การเสริมสร้างสมรรถนะแก่ชุมชนและภาคเอกชน** มีการบูรณาการร่วมกันในแต่ละหน่วยงาน และส่งเสริมบทบาทในการเป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนา

4. **การวิจัยปฏิบัติการ** เพื่อถอดความรู้และประเมินผลสำเร็จการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงมีการสรุปบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

เมื่อเดินหน้าโครงการอย่างสมบูรณ์จะส่งผลให้เกิด

1) ระบบทดลองที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับการประกอบอาชีพโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเสนอต่อหน่วยงานนโยบายและบทเรียนสำหรับสาธารณะ

2) กลุ่มเป้าหมายประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และด้อยโอกาสร้อยละ 90 มีทักษะสูงขึ้นและมีแผนประกอบอาชีพของตนเอง และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ว่างงานร้อยละ 80 มีงานทำและมีรายได้สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสถานะเดิม

3) ระบบฐานข้อมูลอาชีพในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการแนะแนวให้แก่เยาวชน

4) เครือข่ายร่วมพัฒนาเพื่อบูรณาการทำงานของหน่วยงานเจ้าของเรื่องร่วมกัน

5) ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง สังคมเกื้อกูลและพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อมูลรายละเอียดโครงการ

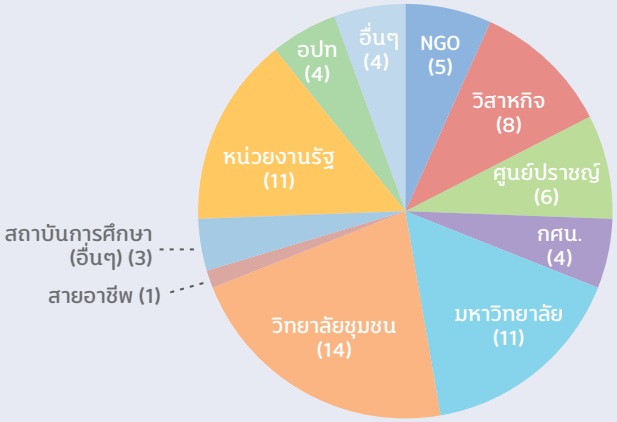

ประเภทหน่วยพัฒนาอาชีพ ที่ได้รับทุนจาก กสศ. รวมทั้งหมด 71 แห่ง

ประเภทอาชีพ 9 อาชีพ ที่ได้รับทุนจาก กสศ. รวมทั้งหมด 74 โครงการ

1. เกษตรกรรม 16 โครงการ

2. ผู้ประกอบการ 5 โครงการ

3. งานหัตถกรรมและฝีมือ 16 โครงการ

4. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ 10 โครงการ

5. การตลาดออนไลน์ / อบรม 2 โครงการ

6. งานช่าง 12 โครงการ

7. การบริการและการท่องเที่ยว 7 โครงการ

8. อาหาร 2 โครงการ

9. อื่นๆ 4 โครงการ

กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งหมด 6,055 คน

ประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

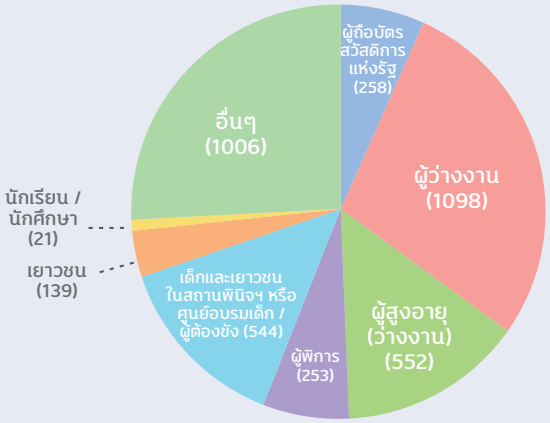

รวม 3871 คน

แรงงานนอกระบบ

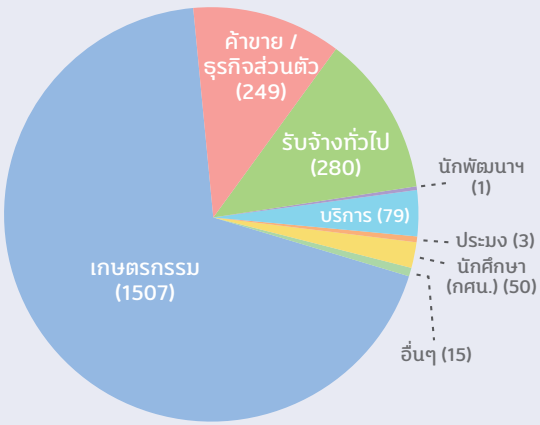

รวม 2184 คน

FB: ทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

#ทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

กสศ | ทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

หน่วยพัฒนาอาชีพที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่**ภาคเหนือ** จำนวน 19 แห่ง

แม่ฮ่องสอน
- วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน
- ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการศึกษา

พะเยา
- กศน. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอภูซาง
- วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

เชียงใหม่
- กลุ่มคนวัยใส
- วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมธรรมชาติสีชู
- วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลแม่นาจร
- วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านแม่ตาด
- วิสาหกิจชุมชนสินค้าแม่แดดน้อย
- ศูนย์การเรียนโจ๊ะมาโลลือหล่า
- ศูนย์การเรียนรู้การทอผ้าจกบ้านชั่งแปลง 8
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7

เชียงราย
- เครือข่ายวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยชนเผ่าอาข่า

ลำพูน
- วิสาหกิจชุมชนแม่ทา SE

ลำปาง
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

แพร่
- วิทยาลัยชุมชนแพร่

น่าน
- วิทยาลัยชุมชนน่าน
- ศูนย์การเรียนรู้โจ้โก้

หน่วยพัฒนาอาชีพที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** จำนวน 21 แห่ง

นครราชสีมา
- มูลนิธิเพื่อพัฒนาคนพิการ อ.บัวใหญ่
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนรังบูรพา
- อบต. มะเกลือใหม่ อ.สูงเนิน

ขอนแก่น
- ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบ้านโนนพริก
- สมาคมพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรไทย

ชัยภูมิ
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจัตุรัส

เลย
- สถาบันไทเลยเพื่อการพัฒนา (กลุ่มก่อการดีเลย)

บุรีรัมย์
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกลุ่มอีโต้น้อย อ.ลำปลายมาศ

สกลนคร
- เทศบาลตำบลเชียงเครือ อ.เมือง
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จ.สกลนคร (คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร)

มุกดาหาร
- วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

ยโสธร
- กศน. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอป่าติ้ว
- วิทยาลัยชุมชนยโสธร

อุบลราชธานี
- คณะกรรมการพัฒนาสตรี ต.บ้านแดง อ.ตระการพืชผล
- องค์การบริหารส่วนตำบลยางใหญ่ อ.น้ำยืน

สุรินทร์
- คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มรภ. สุรินทร์
- มูลนิธิขวัญชุมชน
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท อ.จอมพระ

บึงกาฬ
- กศน. อำเภอเมืองบึงกาฬ

ศรีสะเกษ
- โรงเรียนบ้านโพธิ์กระสัง

นครพนม
- คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

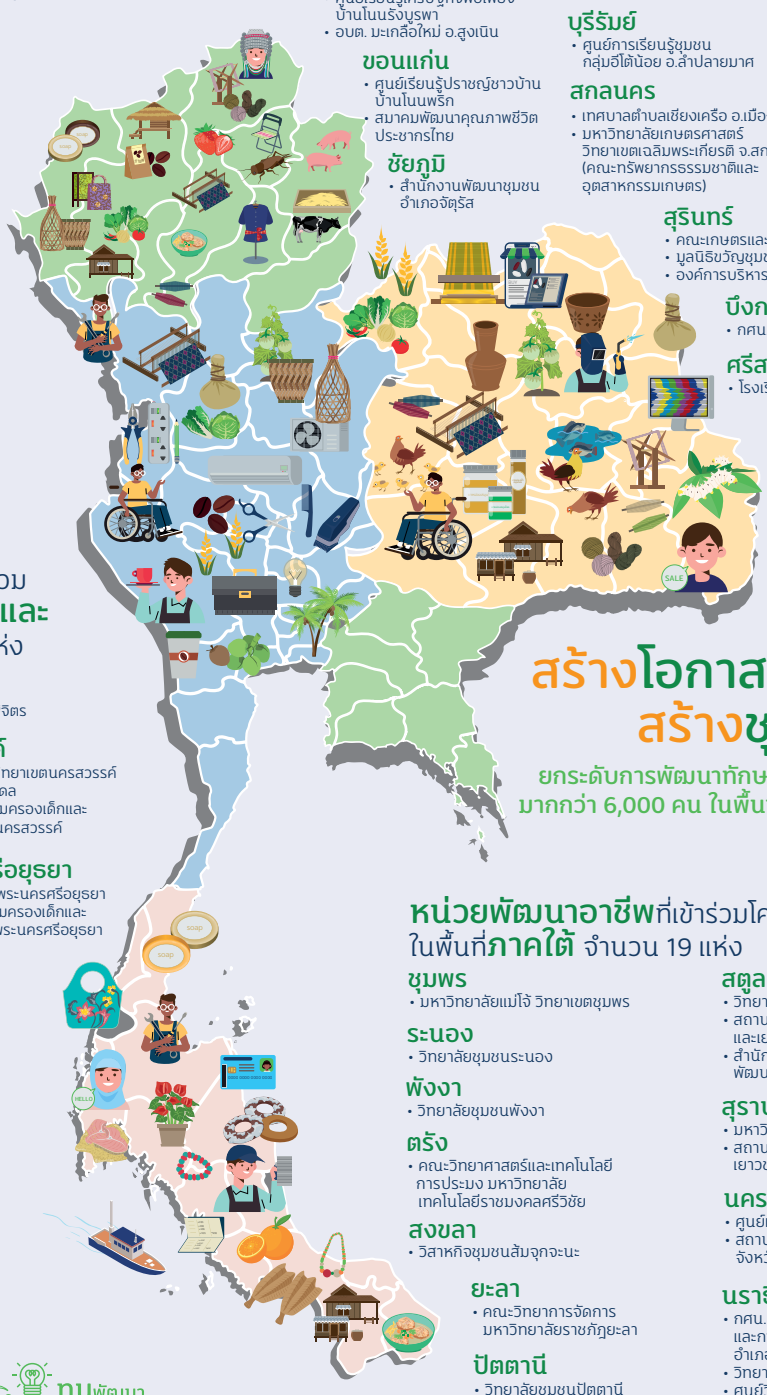

สร้างโอกาส สร้างงาน สร้างชุมชน

ยกระดับการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับแรงงาน
มากกว่า 6,000 คน ในพื้นที่ 74 ตำบล 42 จังหวัด

หน่วยพัฒนาอาชีพที่เข้าร่วมโครงการฯในพื้นที่**ภาคกลางและภาคตะวันตก** จำนวน 12 แห่ง

ตาก
- วิทยาลัยชุมชนตาก

อุทัยธานี
- วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

กาญจนบุรี
- สถานธรรมไทซิวเอวี่ยน

นครปฐม
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

ราชบุรี
- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จ.ราชบุรี

กรุงเทพฯ
- มูลนิธินวัตกรรมทางสังคม

สมุทรสาคร
- วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

พิจิตร
- วิทยาลัยชุมชนพิจิตร

นครสวรรค์
- โครงการจัดตั้งวิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์

พระนครศรีอยุธยา
- วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน่วยพัฒนาอาชีพที่เข้าร่วมโครงการฯในพื้นที่**ภาคใต้** จำนวน 19 แห่ง

ชุมพร
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตชุมพร

ระนอง
- วิทยาลัยชุมชนระนอง

พังงา
- วิทยาลัยชุมชนพังงา

ตรัง
- คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สงขลา
- วิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะ

ยะลา
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปัตตานี
- วิทยาลัยชุมชนปัตตานี
- วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านราบอ

สตูล
- วิทยาลัยชุมชนสตูล
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล
- สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดสตูล

สุราษฎร์ธานี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สุราษฎร์ธานี

นครศรีธรรมราช
- ศูนย์เรียนรู้สวนเกษตรอินทรีย์ภูสิบแสน
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

นราธิวาส
- กศน. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสุไหงโก-ลก
- วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส
- ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษานราธิวาส
- สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส

www.eef.or.th

กสศ

ทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

หน่วยพัฒนาอาชีพเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงาน
ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส จำนวน 71 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 42 จังหวัด

#ทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โครงการนี้อยู่ในช่วงเริ่มต้น กสศ. ได้คัดเลือกเครือข่ายหน่วยพัฒนาอาชีพ จำนวน 74 แห่ง 42 จังหวัดครอบคลุมทุกภูมิภาค โดยจะมีตัวอย่างกลุ่มอาชีพที่น่าสนใจ เช่น นวดไทยเพื่อสุขภาพ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก การทอผ้าพื้นเมืองต่างๆ โฮมสเตย์ เครื่องแกงพื้นบ้าน ประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส หรือทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ร่วมกับหน่วยพัฒนาอาชีพ 71 แห่ง กระจายใน 42 จังหวัด 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ พัฒนาเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่ช่วยยกระดับทักษะการประกอบอาชีพแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสจำนวน 74 หลักสูตร อาทิ เกษตรผสมผสานระบบอินทรีย์ ผู้ประกอบการผ้าไหมขนาดย่อม เครื่องปั้นดินเผา ระบบประกอบการสังคมออนไลน์ นักขายมือทอง (young salesman) นวดไทยเพื่อสุขภาพ การทำคุกกี้ครบวงจร การทำเครื่องแกงพื้นบ้าน โดยระบบต้นแบบของ กสศ. สามารถช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ว่างงาน ผู้ถือบัตรสวัสดิการคนจน เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ได้จำนวน 6,055 คน

โดยโครงการนี้จะเข้าไปพัฒนาให้เกิดกระบวนการเสริมศักยภาพชุมชนในการพัฒนาอาชีพ บนฐานความรู้ ทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรของชุมชน เพื่อกำหนดแผนธุรกิจและแผนกำลังคนที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดผู้บริโภคและตลาดแรงงานท้องถิ่น มีหลักสูตรการเพิ่มทักษะบริหารจัดการในศตวรรษที่ 21 และทักษะด้านเศรษฐศาสตร์ครัวเรือน พร้อมทั้งส่งเสริมให้สถานประกอบการและท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมกันในรูปแบบต่างๆ ในระยะยาวสามารถยกระดับเป็นแรงงานฝีมือหรือผู้ประกอบการขนาดย่อมในชุมชนได้ แนวทางนี้จะช่วยแก้ปัญหาเหลื่อมล้ำและตอบโจทย์ของประเทศในขณะนี้ เพราะให้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจฐานราก สามารถตัดวงจรความเหลื่อมล้ำข้ามชั่วคน

ก้าวต่อไป

ขั้นตอนต่อไปจะเป็นกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับชุมชน การออกแบบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และรับสมัครกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแรงงานระดับ 1.0 และ 2.0 มากกว่า 6,239 คน ไม่จำกัดอายุ โดยเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท รวมถึงผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้ที่ว่างงาน คนพิการ คนเร่ร่อน เยาวชนในสถานพินิจ ผู้ต้องขัง เป็นต้น

กสศ. กับนวัตกรรมในการดำเนินงาน

ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด การสร้างการเปลี่ยนแปลงตามภารกิจของ กสศ. ให้เกิดผลกระทบสูงสุด (High Impact) และมีความยั่งยืน (Sustainability) คณะกรรมการบริหาร กสศ. มีนโยบายให้ กสศ. มุ่งเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และมีผลกระทบเชิงระบบสูง เพื่อชี้เป้าให้หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทรัพยากรมากกว่า ขยายผลการทำงานสู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

ความสำเร็จที่เกิดขึ้น ในช่วงปีที่ผ่านมามีดังนี้

1. iSEE ฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยประมวลสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำ

ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (Information System for Equitable Education : iSEE) เป็นนวัตกรรมที่ กสศ. พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการแสดงสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของ กสศ. ในอนาคตอันใกล้เมื่อพัฒนาสมบูรณ์จะเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของเด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสมากกว่า 4 ล้านคนทั้งในและนอกระบบการศึกษา โดยเชื่อมโยงเลขประจำตัว 13 หลักของเด็กและครอบครัว กับฐานข้อมูลภาครัฐ 6 กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน โดยเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)

ระบบ iSEE บันทึกข้อมูลโดยครูกว่า 4 แสนคนจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จากการเยี่ยมบ้าน ค้นหาคัดกรองเด็กเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา และยังช่วยติดตามการมาเรียน และพัฒนาการจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านแอปพลิเคชันและระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ

ระบบ iSEE สามารถประมวลผลสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษในระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด สถานศึกษา ไปจนถึงระดับผู้เรียนทั้งในรูปแบบกราฟฟิกและตารางสรุปข้อมูลสถิติ รวมถึงข้อมูลภูมิสารสนเทศของสถานศึกษา

ปัจจุบัน iSEE มีส่วนสนับสนุนงานสำคัญของ กสศ. 5 ระบบดังนี้

1) **ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการคัดกรองความยากจนด้วยวิธีวัดรายได้ทางอ้อม (Proxy Means Test: PMT)** แก่นักเรียนยากจนปีละกว่า 2,000,000 คนในสังกัด สพฐ. อปท. และ ตชด. ในระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาล-ม.ปลาย ในพื้นที่ 76 จังหวัด และ กทม. โดยมีองค์ประกอบของข้อมูล Big Data ครบทั้ง 4Vs ตามนิยามของ IBM ข้างต้น

2) **ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการค้นหาเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา (Out-of-school Children and Youth: OOSCY)** เชื่อมฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อค้นหาเด็กเยาวชน อายุ 3-18 ปี ที่อยู่นอกระบบการศึกษา

3) **ระบบรายงานผลข้อมูลนักเรียนยากจน/ยากจนพิเศษและเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา บนแผนที่ GIS รายจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด** เพื่อสนับสนุนการรายงานสถานการณ์ การวางแผนการดำเนินงาน และติดตามกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของ กสศ. รวมทั้งข้อมูลรายได้ สถานะครัวเรือน และภูมิสารสนเทศของนักเรียนและครอบครัว ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวของ กสศ. เป็นต้น

4) **ระบบติดตามข้อมูลผลการติดตามเงื่อนไขการรับเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไขหรือ CCT (Conditional Cash Transfer)** จะรายงานข้อมูลผลการติดตามที่ครูกรอกเข้ามาเป็นรายเทอมผ่าน แอพพลิเคชั่น CCT

5) **ระบบรายงานผลการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไข** ให้แก่หน่วยงานสำคัญได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เช่น ข้อมูลผลการโอนเงินเข้าสู่บัญชีเงินฝากของนักเรียนและผู้ปกครอง หรือข้อมูลภาพถ่ายพร้อมพิกัด GIS ของการรับเงินสดของนักเรียนและผู้ปกครองจากครูและผู้อำนวยการสถานศึกษาพร้อมทั้งลายเซ็นรับรองการรับเงินอิเล็กทรอนิกส์

2. กสศ. ร่วมมือ J-PAL ดึงทีมวิจัยรางวัลโนเบลเศรษฐศาสตร์ 2019 ประเมินผลเพื่อพัฒนาโครงการเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษอย่างมีเงื่อนไข

หลังจากที่ อภิจิต แบนเนอร์จี (Abhijit Banerjee) เอสเธอร์ ดูฟโล (Esther Duflo) สองนักเศรษฐศาสตร์จากสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT) เจ้าของหนังสือ ‘Poor Economics’ และ ไมเคิล เครเมอร์ (Michael Kremer) ศาสตราจารย์จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้รับรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ประจำปี 2019 หนึ่งในประเด็นที่ถูกหยิบยกมาพูดถึงในวงกว้างคือเรื่อง ‘เศรษฐศาสตร์ขจัดความจน’ อันเป็นจุดร่วมในผลงานของผู้ได้รับรางวัลทั้งสามคน ซึ่งใช้นวัตกรรมการวิจัยเชิงทดลองที่เรียกว่า Randomized Controlled Trials (RCTs) หรือการทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุมมาช่วยวิเคราะห์ปัญหา และออกแบบนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากผลการวิจัยประเมินผลโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากกว่า 31 โครงการทั่วโลก ด้วยกระบวนการ RCTs พบว่า**นโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วยมาตรการที่เจาะจงไปที่ ‘อุปสงค์ต่อการศึกษา’ (Demand for Education) หลายมาตรการ ซึ่งเป็นมาตรการที่ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา และตรงตามความต้องการที่แท้จริงของฝั่งผู้เรียนและครอบครัว ให้ผลลัพธ์และความคุ้มค่าทางงบประมาณที่สูงกว่ามาตรการด้านอุปทานของการศึกษา ที่เน้นผู้จัดการศึกษาเป็นตัวตั้ง**

ตัวอย่างสำคัญของมาตรการที่เจาะจงไปที่ ‘อุปสงค์ต่อการศึกษา’ เช่น การลดต้นทุนการเข้าถึงการศึกษาด้วยการสนับสนุนเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer: CCT) ต่ออัตราการมาเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นมาตราการที่ กสศ. ดำเนินการอยู่ หรือการสนับสนุนอาหารเช้า เครื่องแบบ และการเดินทาง แบบมีเงื่อนไข (Non-cash Conditional Transfer: NCT)

กสศ. ได้ร่วมประชุมแนวทางความร่วมมือทางวิชาการกับศูนย์วิจัย (Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab หรือ J-PAL) แห่งมหาวิทยาลัย MIT สาขาภูมิภาคอาเซียน ณ ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อพัฒนากรอบแนวทางความร่วมมือเพื่อวิจัยประเมินผลโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของ กสศ. ด้วยเครื่องมือนวัตกรรมการวิจัยเชิงทดลอง (Randomized Controlled Trials: RCTs) ซึ่งเป็นแนวทางของนักวิจัยรางวัลโนเบลด้านเศรษฐศาสตร์ โดยศูนย์วิจัย J-PAL จะคัดเลือกทีมนักเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัย MIT และ สถาบันวิชาการภาคี เพื่อสนับสนุนการวิจัยและประเมินผลโครงการของ กสศ. ในประเทศไทย โดยจะเริ่มทดลองในบางพื้นที่

การประเมินผลลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดผลการวิจัยที่มีคุณภาพสูงเพื่อประกอบการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนามาตรการเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ กสศ. และหน่วยงานภาคี ตลอดจนกำหนดทิศทางการทำงานของ กสศ. ในการจัดลำดับความสำคัญของพันธกิจภายใต้งบประมาณที่จำกัด รวมทั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า กสศ. จะสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

อ่านเพิ่มเติมระบบ iSEE

สานพลังร่วมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษากับ กสศ.

การดำเนินงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ผ่านมา แม้เพียงปีเศษก็พิสูจน์ว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นนโยบายสาธารณะที่อยู่เหนือประเด็นความขัดแย้งทางการเมือง (Beyond Politics) ทุกภาคส่วนเริ่มมีบทบาทในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในส่วนของ กสศ. พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มาตรา 29 (5) ได้กำหนดให้มีหน้าที่ในการส่งเสริมและรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริจาคหรือให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาหรือของกองทุน

กสศ. ได้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาหรือ iSEE เป็นเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน โดยการชี้เป้าหมายสถานศึกษาและนักเรียนที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนฉุกเฉินในมิติปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอุปสรรคทางการศึกษา และสามารถรายงานผลการติดตามรายคนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ความมั่นใจแก่สังคมว่าทุกความช่วยเหลือที่ร่วมกับ กสศ. จะตรงไปยังเด็กและเยาวชนที่เดือดร้อนและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มียอดบริจาคที่ประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนร่วมกับ กสศ. ในกิจกรรมรณรงค์ **เดือนมิถุนายน 2562 – กุมภาพันธ์ 2563 เป็นเงินรวม : 7,299,233.98 บาท จากผู้บริจาคจำนวน 4,448 ราย** ซึ่งตาม มาตรา 7 ของ พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบุให้ผู้บริจาคแก่กองทุนมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเช่นเดียวกับการบริจาคเพื่อการศึกษาตามประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 682) พ.ศ. 2562 ระบุว่า การบริจาคให้แก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สามารถหักลดหย่อนภาษีเป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินที่บริจาค

iSEE เครื่องมือตอบโจทย์ CSR ของภาคเอกชน

iSEE เครื่องมือตอบโจทย์ CSR

เอสโซ่ยก กสศ. เป็นคู่ชีวิต พันธมิตรบริจาค การันตีใช้ระบบ isee ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส

“เอสโซ่” หนึ่งในภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในการเติมโอกาสสนับสนุนการศึกษาแก่นักเรียนทุนเสมอภาค

“ระบบ iSEE ของ กสศ. เป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์กิจกรรมเพื่อสังคมของภาคเอกชนในระยะยาว ช่วยให้ทางเอสโซ่มั่นใจว่าเงินบริจาคที่สมทบนั้น มุ่งตรงไปยังนักเรียนที่กำลังเดือดร้อนที่สุด และยังมีระบบติดตามที่สามารถรายงานผลลัพธ์การช่วยเหลือรายคน ทั้งผลการเรียน อัตราการมาเรียน สุขภาพ น้ำหนักส่วนสูง เพื่อให้มั่นใจว่าทุกความช่วยเหลือสามารถแก้ปัญหาได้จริง ไม่มีเด็กในชุมชนหลุดจากระบบ โดยจะมีการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงเมื่อครบ 1 ปีการศึกษา” **ดร.ทวีศักดิ์ บรรลือสินธุ์** ผู้จัดการฝ่ายกิจกรรมองค์กรและรัฐกิจสัมพันธ์ บริษัท เอ็กซอนโมบิล จำกัด หรือ เอสโซ่ ประเทศไทย

คนรุ่นใหม่ร่วมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

โครงการศึกษานานาชาติโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) เป็นต้นแบบร่วมรณรงค์สร้างสังคมแห่งการให้ โดยเชิญชวนผู้ปกครองร่วมบริจาคสิทธิ์ค่าเครื่องแบบนักเรียนและค่าอุปกรณ์การเรียนในโครงการเรียนฟรี 15 ปี ที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ด้วยความสมัครใจ เพื่อนำไปสนับสนุนความเสมอภาคและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษของ กสศ.

น.ส.นภาพิน บัวเลิศ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่ง มก.

"ปัจจุบันเศรษฐกิจทำให้ต้นทุนชีวิตของผู้คนไม่เท่ากัน และรู้สึกสงสารเด็กที่ไม่มีเงิน และมีฐานะยากจน ซึ่งถือเป็นอุปสรรคในการเรียนหนังสือ ดังนั้นเมื่อมองย้อนกลับมาดูตัวเองพบว่า เป็นคนที่มีโอกาสทางการศึกษา จึงต้องใช้โอกาสนี้ให้ดีที่สุด โดยการร่วมบริจาคเงินให้กับเด็กที่ยังขาดแคลน เพราะพวกเขาควรได้รับสิ่งเดียวกับเด็กคนอื่นๆ นอกจากได้แบ่งปันแล้วยังได้รับความรู้สึกที่ดี และหนูดีใจที่ได้ช่วยเหลือให้เด็กกลุ่มนี้ให้ได้รับการศึกษา"

ศ.ดร.นภดล ร่มโพธิ์
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่ง มก.

"ยังมีเด็กจำนวนมากที่มีความรู้ความสามารถแต่ขาดโอกาส ทั้งเรื่องเงิน สภาพความเป็นอยู่ เป็นเรื่องน่าเสียดาย ถ้าเด็กต้องออกจากระบบการศึกษาไป ฉะนั้นถ้าเรามีโอกาส หรือเป็นส่วนหนึ่งไปช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ย่อมเป็นสิ่งที่ดี เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ชีวิตคนไทยดีขึ้น การที่เราบริจาคเงินของรัฐบาลที่จัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวให้นักเรียนทุกคนนั้น นำมาให้กับเด็กนักเรียนยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดโอกาส เป็นเจตนารมณ์ที่น่าส่งเสริมเป็นอย่างมาก ถึงเงินตรงนี้เป็นเพียงส่วนน้อย แต่เมื่อเทียบกับการสร้างโอกาสให้แก่เด็กที่มีภาระครอบครัว จนไม่ได้เรียน ถือเป็นการช่วยเหลือพวกเขาได้เป็นอย่างดี ซึ่งเชื่อว่ามีเด็กหลายคนที่อยากเรียนหนังสือ แต่ต้องมีภาระทางครอบครัว หากเราไปสนับสนุนให้เด็กทุกคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี จะทำให้หลุดจากวงจรยากจน"

ส่วนหนึ่งของการบริจาค เงินบริจาคของประชาชนผ่าน กสศ. ช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กนักเรียนที่นี่ดีขึ้น

หอพักนอนหลังใหม่
เติมคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนบนดอย
ผลลัพธ์เงินบริจาคจดหมายลาครู

"ที่ผ่านมาอาคารพักนอนหลังเก่าชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ทั้งฝ้าเพดานผุพัง ช่องรับแสงมีเพียงตาข่ายกันไว้ เมื่อฝนตก น้ำฝนก็จะกระเด็นเข้ามาภายในอาคาร ทำให้เด็กนักเรียนไม่สบาย รวมไปถึงห้องน้ำที่อยู่ไกลจากที่พัก ลำบากเด็กๆ เวลาจะเข้าห้องน้ำในช่วงกลางคืนต้องเดินออกไปไกลและไม่สะดวก

ที่ผ่านมามีเด็กนักเรียนมากขึ้น แต่งบประมาณยังไม่พอเพียงที่จะนำมาซ่อมแซมอาคารพักนอนได้ ทำให้ต้องแก้ปัญหาด้วยการหากระดาษ หรือป้ายไวนิลเก่าๆ มากั้นตามช่องไม่ให้น้ำกระเด็นเข้ามาในตัวห้องนอน

เงินบริจาคของประชาชนผ่าน กสศ. ช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กนักเรียนที่นี่ดีขึ้นเยอะมาก สภาพในอาคารปลอดโปร่ง สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยสำหรับเด็กทุกคน ที่สำคัญคิดว่าเด็กๆ นักเรียนทุกคนที่พักนอนน่าจะสบายขึ้นกว่าเดิม และมีสุขภาพดีอย่างถ้วนหน้า ประโยชน์ทางอ้อมอีกสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นคือ น่าจะทำให้เด็กๆ อยากมาโรงเรียนมากขึ้นในอนาคต เพราะพวกเขารู้สึกมั่นใจ ปลอดภัย" **ครูแตงโม - อัญชลิกา อุปนันต์** ครูอนุบาลโรงเรียนใบหนา จ.เชียงใหม่

สร้างโอกาส สร้างอาชีพ

ต่อยอดเงินบริจาค "จดหมายลาครู"
โรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ ขยายผลจัดฝึก

โรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ จ.ปทุมธานี ได้นำเงินจาก กสศ. นำไปต่อยอดโครงการ 'สร้างโอกาส สร้างอาชีพ' ให้กับนักเรียนทุนเสมอภาคของ กสศ. และครอบคลุมไปถึงนักเรียนทั้งโรงเรียน

"ทางโรงเรียนนำเงินที่ได้รับจัดสรรมาไปจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนมีรายได้เสริมและอาชีพที่ยั่งยืน ตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง ผ่านกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจเป็นพิเศษ เช่น นาฏศิลป์ดนตรีสากล ดนตรีไทย กลองยาว การเกษตร เบเกอรี่ ขนมไทย ตัดผม สติ๊กเกอร์ไลน์ และน้ำสมุนไพร" **ครูอ้อย - จริยาภรณ์ คุ้มพันธ์** ครูโรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ จ.ปทุมธานี

เงินบริจาคทำให้กล้าฝัน

เงินบริจาคจดหมายลาครู ช่วยซ่อมบ้าน
เปิดประตูการศึกษา "น้องแดง" สู่ฝันช่างยนต์

'น้องแดง' พงศกร อาสาพิทักษ์ไพร นักเรียนชั้น ม. 2 โรงเรียนบ้านนาเกียน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ เป็นอีกหนึ่งคนที่ได้รับการอุดหนุนช่วยเหลือจากเงินบริจาค กสศ. น้องแดงตั้งใจว่าจะนำทุนที่ได้รับไปซ่อมแซมบ้าน เนื่องจากปัจจุบันบ้านเก่าและทรุดโทรมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากที่บ้านฐานะยากจนไม่มีเงินซ่อมบ้าน ทำให้ต้องทนอยู่ในสภาพนี้มานาน

"บางวันฝนตกน้ำฝนก็สาดเข้ามาในบ้านที่เป็นไม้ไผ่ ซึ่งตอนนี้ผุพังไปหลายจุด บางทีน้ำก็สาดมาถึงตรงที่นอน พอหน้าหนาวลมก็พัดเข้ามาในบ้าน ต้องอาศัยก่อไฟนอนในบ้านให้พอได้ความอุ่น เมื่อได้ทุนนี้ก็ดีใจมากจะนำเงินไปซ่อมบ้านให้แม่"

ตั้งใจเรียนตอบแทนผู้บริจาค

เงินบริจาคจดหมายลาครู เติมฝันการศึกษา
ช่วย "น้องกาละมัง" ฝันเป็นครูสอนเด็กในหมู่บ้าน

'น้องกาละมัง' รุ่งรวิน คลุมทูชน นักเรียน ป.5 โรงเรียนบ้านใบหนา จังหวัดเชียงใหม่ นำเงินบริจาคที่ได้รับนี้ไปซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัยซึ่งทรุดโทรม ไม่สามารถกันแดดกันลม กันฝน กันหนาวได้ กลายเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตและการเรียนอย่างหนัก แต่ด้วยความยากจนทำให้ต้องยอมทนรับสภาพที่เป็นอยู่มาตลอด

ตอนนี้เริ่มซื้อไม้ขนกระเบื้องขึ้นมาเตรียมก่อสร้าง รวมทั้งครั้งนี้จะสร้างห้องน้ำในตัวด้วย เนื่องจากที่ผ่านมาที่บ้านไม่มีห้องน้ำของตัวเอง ต้องไปอาศัยเข้าห้องน้ำเพื่อนบ้าน ทำให้ไม่สะดวก โดยเฉพาะเมื่อน้องกาละมังเริ่มโตขึ้นเรื่อยๆ

"จะใช้เงินทุนที่ได้นี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจะตั้งใจเรียนให้ดีที่สุดสมกับความตั้งใจของผู้ที่บริจาค ในอนาคตหนูตั้งใจว่าอยากเป็นครูเพื่อมาสอนหนังสือให้กับเด็กๆ ในหมู่บ้านให้สามารถอ่านออกเขียนได้"

นานาชาติ ชี้ไทยเป็นผู้นำเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาที่ทั่วโลกนำไปขยายผลได้

องค์กรระดับประเทศและระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก ชื่นชมความก้าวหน้าในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของประเทศไทยพร้อมระบุว่าประเทศไทยเป็นผู้นำเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาที่ทั่วโลกนำไปขยายผลได้

ยูเนสโกยกย่องไทยเป็นผู้นำความเสมอภาคทางการศึกษาของเอเชีย
รัฐบาลไทยแสดงความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย
เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา

- **รายงานพิเศษ 'มากกว่าคำมั่นสัญญา"** (Beyond Commitments) ซึ่งสรุปผลงานเด่นของโลกในรอบ 5 ปีแรกของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา หรือ SDG4 โดยเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมเวทีระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ประจำปี 62 ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-18 กรกฎาคม 2562 ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ค **รายงานดังกล่าวได้ระบุว่าการจัดตั้ง กสศ. คือผลงานเด่นของรัฐบาลไทยที่ทั่วโลกนำไปใช้ขยายผลได้** โดยเฉพาะแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (Information System for Equitable Education: iSEE) ในการสนับสนุนการคัดกรองความยากจนเป็นรายครัวเรือนเพื่อสนับสนุนการปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณด้วยหลักความเสมอภาคด้วยมาตรการการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash-Transfer: CCT) ให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง

- **นายชิเงรุ อาโอยากิ ผู้อำนวยการองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO)** ประจำประเทศไทย ชื่นชมรัฐบาลไทยว่า ได้แสดงความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาด้วยการจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาสทั้งในและนอกระบบการศึกษา เป็นการสานต่อความเป็นผู้นำของไทยในเอเชียเรื่องการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาตลอดช่วง 30 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่การประชุมระดับโลกด้านการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) จนเป็นที่มาของปฏิญญาจอมเทียน องค์การยูเนสโกประทับใจและชื่นชมความมุ่งมั่นทำงานของไทยในการทำให้การศึกษาเป็นสิ่งเสมอภาคสำหรับทุกคน และหวังให้ประเทศในเอเชียรวมถึงประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกเรียนรู้และนำประเทศไทยเป็นแบบอย่างในการริเริ่มดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) องค์การยูเนสโกเชื่อมั่นว่าประเทศไทยจะยังคงเป็นผู้นำด้านความเสมอภาคทางการศึกษา และเดินหน้าสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนปี 2030 ต่อไป

- **ทีดีอาร์ไอ ระบุ กสศ. เป็นรูปธรรมก้าวสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา** สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เปิดเผยรายงานการประเมินผลงานปฏิรูป 5 ปี รัฐบาล ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เพื่อติดตามความคืบหน้าแก้ปัญหาประเทศ โดย ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานทีดีอาร์ไอ ระบุในตอนหนึ่งว่า การตั้ง “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)” ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้สร้างระบบสารสนเทศเพื่อระบุตัวตนเด็กยากไร้ รายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำ และจัดสรรเงินช่วยเหลือเด็กยากจน โดยได้จัดสรรไปแล้วราว 4 แสนคน ถือเป็นหนึ่งในความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมของนโยบายปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชน ตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา

รายงานผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

คณะกรรมการตรวจสอบภายใน (คตส.) มีองค์ประกอบตามที่กำหนดในมาตรา 42 แห่ง พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังนี้

1. นางภัทรพร วรทรัพย์	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	เป็นประธานกรรมการ
2. นายยุทธนา สาโยชนกร	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	เป็นกรรมการ
3. นายชาลี จันทนยิ่งยง	ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหาร กสศ.	เป็นกรรมการ

ในปีงบประมาณ 2562 คตส. ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร กสศ.โดยมีการประชุมรวม 9 ครั้ง และมีการประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชี ผู้จัดการกองทุน กสศ. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน โดย คตส. ได้รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหาร กสศ. เป็นรายไตรมาส สรุปสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ 2562 ดังนี้

1. **ด้านกระบวนการตรวจสอบภายใน**

คตส. เห็นว่า สำนักงาน กสศ. ควรต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบภายในที่มีประสบการณ์เพียงพอที่จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. **ด้านระบบงานของ สำนักงาน กสศ.**

คตส. เห็นว่า สำนักงาน กสศ. ควรเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้สำนักงาน กสศ. มีระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management - ERM) มีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) อย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐานตามมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดไว้ในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้เมื่อเดือนสิงหาคม 2562 สำนักงาน กสศ. ได้ทำสัญญาจัดจ้างบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน โดยมีระยะเวลาตั้งแต่ สิงหาคม 2562 - กันยายน 2563

นอกจากนี้ คตส. ได้เร่งรัดให้ สำนักงาน กสศ. จัดทำระบบเพื่อรองรับการประเมินผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการประเมินผล ตามมาตรา 44 แห่ง พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนโดยคณะกรรมการประเมินผลทุก 3 ปี ซึ่งจะถึงกำหนดเวลาประเมินในปี พ.ศ. 2565

3. ด้านการสอบทานงบการเงินและการคัดเลือกผู้สอบบัญชี

คตส. ได้สอบทานให้ สำนักงาน กสศ. มีการรายงานการเงินอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยได้สอบทานรายงานทางการเงินรายไตรมาสร่วมกับผู้บริหาร และสอบทานรายงานทางการเงินประจำปีร่วมกับผู้สอบบัญชี โดยพิจารณาความถูกต้องของ รายงานทางการเงิน ความเหมาะสมของนโยบายการบัญชี ความเพียงพอของการเปิดเผยข้อมูล ตลอดจนการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานทางการเงินประจำปี 2561 - 2562 ทั้งนี้ คตส. ได้เสนอแนะรายชื่อผู้สอบบัญชี และการกำหนดค่าสอบบัญชี เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร กสศ. และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณา เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชี ประจำปี 2562 - 2563 กสศ. เห็นว่างบการเงินประจำปี 2561 - 2562 ได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งมีความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ และมีการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอ และไม่พบการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ คตส. ได้ปฏิบัติหน้าที่และแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร กสศ. และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหาร กสศ. เพื่อทราบเป็นรายไตรมาส รวมทั้งได้ดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของ คตส. เพื่อดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(นางภัทรพร วรทรัพย์)
ประธานกรรมการตรวจสอบภายใน

กสศ

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ที่ ๑/๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการสอบบัญชีของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จึงออกประกาศรายงานการสอบบัญชีของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้รับรองและผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว รายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

งบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

ธรรมนิติ
DHARMNITI

บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด
178 อาคารธรรมนิติ ชั้น 6-7 ซอยเพิ่มทรัพย์ (ประชาชื่น 20) ถนนประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800
DHARMNITI AUDITING CO., LTD.
178 Dharmniti Building, 6th-7th Floor, Soi Permsap (Prachachuen 20), Prachachuen Road, Bangsue, Bangkok 10800
Telephone : (66) 0-2596-0500
Facsimile : (66) 0-2596-0560
www.daa.co.th

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กองทุนฯ) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของทุนและงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกองทุนฯ ตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

เรื่องอื่น

งบการเงินของ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา สำหรับรอบระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุนฯ) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561 ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอื่นซึ่งแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขตามรายงานลงวันที่ 8 มีนาคม 2562

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

*****/2

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกองทุนฯ ในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกองทุนฯ หรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ครงตามข้อเท็จจริง หรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกองทุนฯ
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกองทุนฯ ในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กองทุนฯ ต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

*****/3

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญซึ่งรวมถึง ขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ นางสาวอริสา ชุมวิสูตร

(นางสาวอริสา ชุมวิสูตร)
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทะเบียนเลขที่ 9393

บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด
กรุงเทพมหานคร
วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

สินทรัพย์

	หมายเหตุ	บาท 2562	บาท 2561
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	1,828,407,581.17	1,224,818,627.67
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	5	868,928.26	249,400.00
ดอกเบี้ยค้างรับ		2,159,723.56	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		219,288.17	164,197.98
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,831,655,521.16	1,225,232,225.65
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
อุปกรณ์	6	29,868,172.37	331,596.08
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	7	30,046,594.60	270,431.96
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	8	2,665,870.00	1,316,120.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		62,580,636.97	1,918,148.04
รวมสินทรัพย์		1,894,236,158.13	1,227,150,373.69

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

หนี้สินและส่วนของทุน

	หมายเหตุ	บาท 2562	บาท 2561
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	9	52,280,838.53	2,147,083.69
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		391,223.89	753,060.94
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		1,958,311.24	61,505.44
รวมหนี้สินหมุนเวียน		54,630,373.66	2,961,650.07
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		40,125.00	40,125.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		40,125.00	40,125.00
รวมหนี้สิน		54,670,498.66	3,001,775.07
ส่วนของทุน			
ทุน		711,958,077.72	711,958,077.72
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		1,127,607,581.75	512,190,520.90
รวมส่วนของทุน		1,839,565,659.47	1,224,148,598.62
รวมหนี้สินและส่วนของทุน		1,894,236,158.13	1,227,150,373.69

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

	หมายเหตุ	บาท	
		สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
รายได้			
รายได้จากเงินงบประมาณ	11	2,537,365,000.00	499,187,400.00
รายได้จากการอุดหนุน	12	8,023,277.51	44,195,832.96
รายได้จากเงินบริจาค	13	2,690,903.67	-
รายได้อื่น	14	9,407,519.13	25,690.23
รวมรายได้		2,557,486,700.31	543,408,923.19
ค่าใช้จ่าย	15		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร		27,522,765.32	3,428,050.37
ค่าใช้จ่ายโครงการ		1,880,686,376.41	20,282,037.25
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		29,526,851.78	7,310,156.59
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย		4,333,645.95	198,158.08
รวมค่าใช้จ่าย		1,942,069,639.46	31,218,402.29
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		615,417,060.85	512,190,520.90

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

	หมายเหตุ	บาท		
		ทุน	รายรับสูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	รวม ส่วนของทุน
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561		711,958,077.72	512,190,520.90	1,224,148,598.62
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	615,417,060.85	615,417,060.85
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562		711,958,077.72	1,127,607,581.75	1,839,565,659.47
ยอดยกมา ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2561				
(โอนมาจาก สสค.)		11,958,077.72	-	11,958,077.72
ทุนประเดิมงวดที่ 1	10	700,000,000.00	-	700,000,000.00
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	512,190,520.90	512,190,520.90
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561		711,958,077.72	512,190,520.90	1,224,148,598.62

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	615,417,060.85	512,190,520.90
ปรับกระทบยอดเป็นกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	4,333,645.95	198,158.08
ดอกเบี้ยรับ	(9,243,647.40)	(23,924.55)
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	610,507,059.40	512,364,754.43
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	(619,528.26)	(249,400.00)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(55,090.19)	(164,197.98)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	(1,349,750.00)	(1,316,120.00)
หนี้สินจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	50,133,754.84	2,147,083.69
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(361,837.05)	753,060.94
หนี้สินหมุนวียนอื่น	1,896,805.80	61,505.44
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	-	40,125.00
เงินสดรับ (จ่าย) จากการดำเนินงาน	660,151,414.54	513,636,811.52
รับดอกเบี้ย	7,083,923.84	23,924.55
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	667,235,338.38	513,660,736.07

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
งบกระแสเงินสด (ต่อ)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร	(31,445,595.88)	(800,186.12)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(32,200,789.00)	-
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	(63,646,384.88)	(800,186.12)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
ทุนประเดิม	-	700,000,000.00
ทุนยกมาจาก สสค.	-	11,958,077.72
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	-	711,958,077.72
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)	603,588,953.50	1,224,818,627.67
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	1,224,818,627.67	-
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	1,828,407,581.17	1,224,818,627.67

ขอรับรองว่าเป็นรายการอันถูกต้องและเป็นจริง

(นายสุภกร บัวสาย)
ผู้จัดการกองทุนฯ

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
วันที่ 30 กันยายน 2562

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้งกองทุนฯ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กองทุนฯ) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยให้มีการโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง และเงินงบประมาณของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ตามระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน พ.ศ. 2553 ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนฯ ทั้งนี้ไม่รวมถึงหนี้ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพตามสัญญาเงินยืมระหว่างกระทรวงการคลัง เลขที่ 1/2554 ลงวันที่ 4 เมษายน 2554 และเลขที่ 2/2554 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2554 สำหรับหนี้ดังกล่าวที่เป็นภาระของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจมีมติให้หนี้นั้นตกเป็นพับได้ ซึ่งได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

1.2 สถานที่ตั้งของกองทุนฯ

กองทุนฯ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 388 อาคารเอส.พี ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

1.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ

1.3.1 ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย

1.3.2 ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.3 เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานและศักยภาพที่แตกต่างกัน

1.3.4 ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

1.3.5 ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรู้และพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

1.3.6 ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย หรือค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาโดยมีแรงจูงใจที่เหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันต้นแบบในการผลิตและพัฒนาครู

1.3.7 ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาสนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงาน และการยกระดับความสามารถของคนไทย

1.4 แหล่งที่มาของเงินและทรัพย์สินของกองทุนฯ มีดังนี้

1.4.1 เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา 47 และมาตรา 48

1.4.2 เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมจำนวนหนึ่งพันล้านบาท

1.4.3 เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีตามแผนการใช้เงินที่คณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบแล้ว

1.4.4 เงินรายได้ที่ได้รับจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.4.5 รายได้จากการดำเนินงานและการลงทุนของกองทุน

1.4.6 เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

1.4.7 รายได้หรือผลประโยชน์อื่นที่กองทุนได้รับไม่ว่าโดยทางใด

1.4.8 ดอกผลของเงินและทรัพย์สินของกองทุน

กองทุนฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 จำนวน 499,187,400 บาท และปี พ.ศ. 2562 จำนวน 2,537,365,000 บาท

2. เกณฑ์ในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน

2.1 หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

(1) งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค. 0410.2/ว.67 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2561 รายการที่ปรากฏในงบการเงินนี้เป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายการบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ นโยบายการบัญชีภาครัฐ

(2) งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

(3) งบการเงินฉบับภาษาไทยเป็นงบการเงินฉบับที่กองทุนฯ ใช้เป็นทางการตามกฎหมาย งบการเงินฉบับภาษาอังกฤษแปลมาจากงบการเงินฉบับภาษาไทยดังกล่าว

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

2.2 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้ในงวดปัจจุบัน

กระทรวงการคลังได้ออกมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 โดยให้ถือปฏิบัติกับรายงานการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป ซึ่งได้มีการปรับปรุงมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐต่างๆ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

2.3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต

กระทรวงการคลังได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้มาตรฐานการบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ มีดังนี้

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2562
มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2563

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

รายได้จากเงินงบประมาณ รับรู้เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีของกองทุน

รายได้จากการอุดหนุนรับรู้เมื่อได้รับเงิน

รายได้เงินบริจาครับรู้เมื่อได้รับเงิน

รายได้อื่นและค่าใช้จ่ายอื่นรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

3.2 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย เงินสดในมือและเงินฝากสถาบันการเงิน ซึ่งมีอายุครบกำหนดไม่เกิน 3 เดือน โดยไม่รวมรายการเงินฝากธนาคารที่มีภาระค้ำประกัน

3.3 ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

กองทุนฯ รับรู้ลูกหนี้ภายในหน่วยงานกรณีให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามมูลค่าที่จะได้รับ โดยไม่มีดอกเบี้ย

3.4 อุปกรณ์

อุปกรณ์แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์และค่าผื่อการลดมูลค่า (ถ้ามี)

ราคาทุนรับรู้เมื่อเริ่มแรกที่ได้สินทรัพย์มารวมถึงต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามวัตถุประสงค์รวมทั้งต้นทุนในการรื้อถอน ขนย้าย และการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์ซึ่งเป็นภาระผูกพันของกองทุนฯ (ถ้ามี)

ต้นทุนของการปรับปรุงสินทรัพย์ให้ดีขึ้นอย่างสำคัญ ต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงแทนส่วนประกอบของรายการสินทรัพย์ตามระยะเวลาที่กำหนด กองทุนฯ จะรับรู้ต้นทุนดังกล่าวไว้เป็นส่วนหนึ่งของราคาตามบัญชีของสินทรัพย์และคิดค่าเสื่อมราคา ทั้งนี้สำหรับกรณีที่มีการเปลี่ยนแทนและได้บันทึกเป็นส่วนหนึ่งของราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ กองทุนฯ จะตัดมูลค่าตามบัญชีของส่วนประกอบที่ถูกเปลี่ยนแทนออก

รายจ่ายเกี่ยวกับการต่อเติม การต่ออายุหรือปรับปรุงสินทรัพย์ให้ดีขึ้น ซึ่งทำให้ราคาเปลี่ยนแทนในปัจจุบันของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างเป็นสาระสำคัญจะรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ส่วนค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษารับรู้ค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์คำนวณจากราคาทุนหักมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณดังนี้

ส่วนปรับปรุงอาคารสำนักงานเช่า	5	ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5	ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	3 และ 5	ปี
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5	ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	3 และ 5	ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5	ปี

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

อุปกรณ์ที่ได้จากการรับโอนในการจัดตั้งเป็นกองทุนฯ คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานที่ยังเหลืออยู่ของอุปกรณ์นั้น

ทุกสิ้นรอบปีบัญชีกองทุนฯ จะทบทวนมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาให้เหมาะสม

กองทุนฯ คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนประกอบของรายการสินทรัพย์แต่ละส่วนแยกต่างหากจากกันเมื่อส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้น

ค่าเสื่อมราคารวมอยู่ในการคำนวณผลการดำเนินงาน

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้างและอุปกรณ์ระหว่างติดตั้ง

กองทุนฯ ตัดรายการอุปกรณ์ ออกจากบัญชีเมื่อจำหน่ายสินทรัพย์ รายการผลกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายหรือตัดจำหน่ายสินทรัพย์ จะรับรู้ในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

3.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนแสดงในราคาทุนหักด้วยค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการลดมูลค่า (ถ้ามี) สินทรัพย์ไม่มีตัวตนถูกตัดจำหน่ายและบันทึกในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินโดยวิธีเส้นตรงตามระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจนับจากวันที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแสดงได้ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงาน	3 5 และ 10 ปี

3.6 เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

กองทุนฯ รับรู้เจ้าหนี้อื่นระยะสั้นจากการซื้อสินค้าและบริการและเจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุนเมื่อกองทุนฯ ได้รับสินค้าและบริการและสินทรัพย์จากผู้ขายแล้ว การรับสินค้าและบริการและสินทรัพย์นี้หมายถึงจุดที่กองทุนฯ ได้มีการตรวจรับเรียบร้อยแล้ว

3.7 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

กองทุนฯ รับรู้ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเมื่อเกิดค่าใช้จ่ายขึ้นด้วยมูลค่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้มีการจ่ายเงิน โดยการจ่ายเงินจะกระทำในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป ค่าใช้จ่ายดังกล่าวอาจเกิดจากข้อกำหนดของกฎหมายข้อตกลงในสัญญาหรือจากบริการที่ได้รับแล้ว

3.8 ผลประโยชน์บุคคลากร

กองทุนฯ รับรู้เงินเดือน ค่าจ้าง เงินประจำตำแหน่ง กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและสวัสดิการอื่นได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลและการศึกษาบุตร เป็นต้น เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดรายการ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

3.9 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ก็ต่อเมื่อกองทุนฯ มีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันจากการอนุมานในปัจจุบันซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กองทุนฯ จะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันดังกล่าว และสามารถประมาณจำนวนภาระผูกพันได้อย่างน่าเชื่อถือ

3.10 การใช้ประมาณการทางบัญชี

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ฝ่ายบริหารต้องใช้การประมาณและตั้งข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อจำนวนเงินที่เกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย สินทรัพย์และหนี้สิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างไปจากจำนวนที่ประมาณไว้

4. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย

	บาท	
	2562	2561
เงินสดในมือ	50,000.00	20,000.00
เงินฝากธนาคาร - ออมทรัพย์	1,828,378,080.52	1,224,778,927.67
เงินฝากธนาคาร - กระแสรายวัน	(20,499.35)	19,700.00
รวม	1,828,407,581.17	1,224,818,627.67

ยอดเครดิตของบัญชีเงินฝากกระแสรายวันเป็นรายการเช็คที่ผู้รับเช็คยังมิได้นำมาขึ้นเงินกับธนาคาร บัญชีกระแสรายวันเป็นบัญชีที่โอนเงินอัตโนมัติจากบัญชีออมทรัพย์

เงินฝากออมทรัพย์มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ตามที่ธนาคารกำหนด

5. ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

ลูกหนี้อื่นระยะสั้น ประกอบด้วย

	บาท	
	2562	2561
ลูกหนี้เงินยืมทดรองผู้ปฏิบัติงาน	868,928.26	249,400.00
รวม	868,928.26	249,400.00

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

6. อุปกรณ์

อุปกรณ์ ประกอบด้วย

	บาท				
	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 61	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (ออก)	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 62
ราคาทุน					
ส่วนปรับปรุงอาคารและสำนักงาน	7,945,980.22	-	-	24,029,796.53	31,975,776.75
ครุภัณฑ์สำนักงาน	2,279,582.31	127,212.30	-	-	2,406,794.61
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	84,460.27	-	-	-	84,460.27
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	1,681,725.74	3,195,915.30	-	-	4,877,641.04
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	1,975,159.40	4,187,550.75	-	-	6,162,710.15
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	181,970.00	29,990.00	-	-	211,960.00
สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	124,869.00	24,321,157.53	-	(24,446,026.53)	-
รวมราคาทุน	14,273,746.94	31,861,825.88	-	(416,230.00)	45,719,342.82
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม					
ส่วนปรับปรุงอาคารและสำนักงาน	(7,945,966.22)	(848,290.66)	-	-	(8,794,256.88)
ครุภัณฑ์สำนักงาน	(2,177,006.25)	(91,608.40)	-	-	(2,268,614.65)
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	(72,884.34)	(4,990.17)	-	-	(77,874.51)
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	(1,630,261.57)	(208,361.93)	-	-	(1,838,623.50)
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	(1,934,068.48)	(755,669.97)	-	-	(2,689,738.45)
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	(181,964.00)	(98.46)	-	-	(182,062.46)
รวมค่าเสื่อมราคาสะสม	(13,942,150.86)	(1,909,019.59)	-	-	(15,851,170.45)
รวมอุปกรณ์ - สุทธิ	331,596.08				29,868,172.37

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

	บาท				
	ยอดตามบัญชี ณ 14 พ.ค. 61	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (ออก)	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 61
ราคาทุน					
ส่วนปรับปรุงอาคารและสำนักงาน	7,945,980.22	-	-	-	7,945,980.22
ครุภัณฑ์สำนักงาน	2,279,582.31	-	-	-	2,279,582.31
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	84,460.27	-	-	-	84,460.27
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	1,681,725.74	-	-	-	1,681,725.74
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	1,975,159.40	-	-	-	1,975,159.40
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	181,970.00	-	-	-	181,970.00
สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	-	124,869.00	-	-	124,869.00
รวมราคาทุน	14,148,877.94	124,869.00	-	-	14,273,746.94
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม					
ส่วนปรับปรุงอาคารและสำนักงาน	(7,945,966.22)	-	-	-	(7,945,966.22)
ครุภัณฑ์สำนักงาน	(2,147,508.85)	(29,497.40)	-	-	(2,177,006.25)
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	(70,969.28)	(1,915.06)	-	-	(72,884.34)
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	(1,621,264.30)	(8,997.27)	-	-	(1,630,261.57)
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	(1,917,849.32)	(16,219.16)	-	-	(1,934,068.48)
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	(181,964.00)	-	-	-	(181,964.00)
รวมค่าเสื่อมราคาสะสม	(13,885,521.97)	(56,628.89)	-	-	(13,942,150.86)
รวมอุปกรณ์ - สุทธิ	263,355.97				331,596.08

	บาท
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	1,909,019.59
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561	56,628.89

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และ 2561 กองทุนฯ มีสินทรัพย์ถาวรที่คิดค่าเสื่อมราคาหมดแล้วแต่ยังคงใช้ดำเนินงานอยู่มีราคาทุนจำนวน 13.70 ล้านบาท และ 13.50 ล้านบาท ตามลำดับ

อุปกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 ไม่ติดภาระค้ำประกันใด

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

7. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ประกอบด้วย

	บาท				
	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 61	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (ออก)	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 62
ราคาทุน					
โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงาน	14,032,229.43	8,813,499.00	-	13,911,972.00	36,757,700.43
ลิขสิทธิ์	-	43,228.00	-	-	43,228.00
สินทรัพย์ระหว่างทำ	-	22,927,832.00	-	(13,495,742.00)	9,432,090.00
รวม	14,032,229.43	31,784,559.00	-	416,230.00	46,233,018.43
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม					
โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงาน	(13,761,797.47)	(2,422,010.22)	-	-	(16,183,807.69)
ลิขสิทธิ์	-	(2,616.14)	-	-	(2,616.14)
รวม	(13,761,797.47)	(2,424,626.36)	-	-	(16,186,423.83)
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	270,431.96				30,046,594.60

	บาท				
	ยอดตามบัญชี ณ 14 พ.ค. 61	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนเข้า (ออก)	ยอดตามบัญชี ณ 30 ก.ย. 61
ราคาทุน					
โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงาน	14,032,229.43	-	-	-	14,032,229.43
รวม	14,032,229.43	-	-	-	14,032,229.43
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม					
โปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบงาน	(13,620,268.28)	(141,529.19)	-	-	(13,761,797.47)
รวม	(13,620,268.28)	(141,529.19)	-	-	(13,761,797.47)
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	411,961.15				270,431.96

	บาท
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	2,424,626.36
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561	141,529.19

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และ 2561 กองทุนฯ มีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่คิดค่าตัดจำหน่ายหมดแล้วแต่ยังคงใช้ดำเนินงานอยู่มีราคาทุนจำนวน 13.66 ล้านบาท และ 12.46 ล้านบาท ตามลำดับ

8. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	บาท	
	2562	2561
เงินมัดจำ - ค่าเช่าอาคารและบริการ	2,661,120.00	1,312,920.00
เงินมัดจำ - อื่น	4,750.00	3,200.00
รวม	2,665,870.00	1,316,120.00

9. เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น ประกอบด้วย

	บาท	
	2562	2561
เจ้าหนี้อื่น	30,829,782.53	831,076.19
เจ้าหนี้โครงการ	21,451,056.00	1,316,007.50
รวม	52,280,838.53	2,147,083.69

10. ทุนประเดิม

กองทุนฯ มีทุนประเดิมที่ต้องได้รับตามพรบ. จำนวน 1,000 ล้านบาท ซึ่งในวันที่ 26 กันยายน 2561 ได้รับทุนประเดิมงวดแรก จำนวน 700 ล้านบาท

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

11. รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณ ประกอบด้วย

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
รายได้เงินสนับสนุน - งบประมาณ	2,537,365,000.00	499,187,400.00
รวมรายได้จากเงินงบประมาณ	2,537,365,000.00	499,187,400.00

12. รายได้จากการอุดหนุน

รายได้จากการอุดหนุน ประกอบด้วย

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
รายได้จากการอุดหนุน - หน่วยงานรัฐ	8,023,277.51	44,195,832.96
รวมรายได้จากเงินอุดหนุน	8,023,277.51	44,195,832.96

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

13. รายได้เงินบริจาค

รายได้เงินบริจาค ประกอบด้วย

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
รายได้เงินบริจาค	2,690,903.67	-
รวมรายได้เงินบริจาค	2,690,903.67	-

14. รายได้อื่น

รายได้อื่น ประกอบด้วย

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
ดอกเบี้ยรับ	9,243,647.40	23,924.55
รายได้อื่น	163,871.73	1,765.68
รวมรายได้อื่น	9,407,519.13	25,690.23

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

15. ค่าใช้จ่าย

15.1 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
เงินเดือน	24,216,999.58	3,316,101.00
ค่าล่วงเวลา	81,625.00	-
ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ	356,043.74	111,949.37
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	1,553,043.00	-
เงินสวัสดิการ	758,386.00	-
ค่าใช้จ่ายด้านฝึกอบรม	556,668.00	-
รวม	27,522,765.32	3,428,050.37

15.2 ค่าใช้จ่ายโครงการ

15.2.1 เงินอุดหนุนโครงการ

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
เงินอุดหนุนโครงการ	1,810,036,029.73	10,327,562.38
หัก รับคืนเงินอุดหนุนโครงการ	(14,550,157.57)	(332,627.12)
รวม	1,795,485,872.16	9,994,935.26

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

15.2.2 ค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการ

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าเดินทาง	10,117,278.52	1,048,148.00
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าอาหาร	7,173,096.65	1,703,723.99
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าที่พัก	5,940,356.00	255,141.01
ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม	649,791.00	94,367.00
ค่าที่พัก	174,373.00	-
ค่าเบี้ยเลี้ยง - ต่างประเทศ	100,400.00	-
ค่าโทรศัพท์ - ต่างประเทศ	4,944.23	-
ค่าที่พัก - ต่างประเทศ	144,310.36	-
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง - ในประเทศ	2,622,799.87	103,257.00
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง - ต่างประเทศ	1,029,728.55	48,800.00
ค่าจ้างบุคคลภายนอก	21,696,105.10	1,079,755.00
ค่าตอบแทนอื่น	234,435.48	136,500.00
ค่าตอบแทนบุคคลภายนอก	7,255,645.00	3,173,900.00
ค่าเบี้ยประชุม - กรรมการ/อนุกรรมการ/ที่ปรึกษา	1,663,990.00	29,500.00
ค่าเช่าอุปกรณ์และอื่น ๆ	327,593.00	-
ค่าบริการไปรษณีย์/ค่าขนส่ง	695,661.11	78,636.09
ค่าถ่ายเอกสาร	422,196.95	39,134.50
ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์	21,598,094.66	2,386,785.67
ค่าสื่อสิ่งพิมพ์	3,011,214.68	69,550.00
ค่าธรรมเนียมธนาคาร	20,491.18	1,905.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	317,998.91	37,998.73
รวม	85,200,504.25	10,287,101.99
รวมค่าใช้จ่ายโครงการ	1,880,686,376.41	20,282,037.25

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

15.3 ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
ค่าตอบแทนอื่น	1,542,700.00	580,400.00
ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ	2,572,000.00	1,030,000.00
ค่าไฟฟ้า	207,125.28	51,726.58
ค่าแอร์ล่วงเวลา	25,733.50	5,992.00
ค่าที่จอดรถ	747,922.50	58,682.00
ค่าโทรศัพท์สำนักงาน	103,046.04	10,779.72
ค่าโทรศัพท์มือถือ/เครื่องมือสื่อสาร	400,818.01	94,647.64
ค่าบริการไปรษณีย์/ค่าขนส่ง	383,846.00	102,102.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	3,129,600.00	-
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าเดินทาง	55,072.00	75,043.00
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าอาหาร	577,807.10	215,619.00
ค่าใช้จ่ายจัดประชุม - ค่าที่พัก	105,000.00	103,200.00
ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม	39,420.00	-
ค่าเช่าอาคารและบริการส่วนกลาง	9,862,101.00	2,074,837.12
ค่าถ่ายเอกสาร	879,361.63	1,263,225.53
ค่าบริการดูแลบำรุงรักษาระบบ	2,589,955.72	623,252.70
ค่าเช่าคอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก	109,090.16	18,239.84
ค่าตอบแทนบุคคลภายนอก	463,906.45	180,000.00
ค่าจ้างบุคคลภายนอก	3,535,407.00	346,800.00
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง - ในประเทศ	580,800.00	-
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	394,644.51	122,973.42
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา	104,233.52	89,077.50
ค่าธรรมเนียมธนาคาร	82,508.00	24,660.00

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

	บาท	
	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562	สำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) ถึงวันที่ 30 กันยายน 2561
ค่าตรวจสอบบัญชี	530,000.00	150,000.00
ค่าโฆษณาและสื่อประชาสัมพันธ์	223,165.62	-
ค่าใช้จ่ายอื่น	281,587.74	88,898.54
รวม	29,526,851.78	7,310,156.59

16. หนี้สินและภาระผูกพันของกองทุนฯ ประกอบด้วย

16.1 ภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน

กองทุนฯ ได้ทำสัญญาเช่าอาคารชั้น 13 เอและบี กับบริษัท เอส.พี.อาคาร จำกัด โดยต้องวางเงินมัดจำการเช่ารวม 3 เดือนเพื่อเป็นหลักประกันการเช่าจำนวน 2,661,100.00 บาท มีเนื้อที่เช่า 2,112 ตารางเมตร มีกำหนดเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วัน 1 กันยายน 2562 และสิ้นสุดวันที่ 31 สิงหาคม 2565 โดยจ่ายค่าเช่าเดือนละ 559,680.00 บาท และค่าบริการเดือนละ 598,857.60 บาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 กองทุนฯ มีภาระผูกพันตามสัญญาดังกล่าว ดังนี้

จ่ายชำระภายใน	จำนวนเงิน (บาท)
1 ปี	13,902,451.20
2 ถึง 5 ปี	26,646,364.80
หลังจาก 5 ปี	-
	40,548,816.00

ธรรมนิติ
DHARMNITI

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (ต่อ)
วันที่ 30 กันยายน 2562

16.2 ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายประเภททุน

16.2.1 ภาระผูกพันตามสัญญาพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการคัดกรองผู้ขาดแคลนทุนฯ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 กองทุนฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายตามสัญญาจำนวน 1.00 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

16.2.2 ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างพัฒนาระบบบริจาคสำหรับเว็บไซต์ กสศ. ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 กองทุนฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายตามสัญญาจำนวน 0.60 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

16.2.3 ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างวิจัยและพัฒนาระบบสนับสนุนติดตาม จัดสรรเงินอุดหนุนเด็กยากจนฯ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 กองทุนฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายตามสัญญาจำนวน 0.71 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

16.2.4 ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างพัฒนาแอปพลิเคชั่นสำหรับการสื่อสารหนุนเสริมทักษะการเรียนรู้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 กองทุนฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายตามสัญญาจำนวน 0.25 ล้านบาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม)

17. การจัดประเภทรายการในงบการเงิน

รายการบัญชีบางรายการในงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 (วันจัดตั้งกองทุน) สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561 ได้มีการจัดประเภทใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทรายการในปีปัจจุบัน ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทางการเงินสำหรับปีหรือส่วนของทุน

รายนามคณะกรรมการ
บริหาร กสศ.

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ประธานกรรมการ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ
รองประธานกรรมการ

รศ.ดารณี อุทัยรัตนกิจ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ภาคประชาสังคม

นายจเด็จ ธรรมธัชอารี
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ภาคประชาสังคม

รศ.ปัทมาวดี โพชนุกูล
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ภาควิชาการ

ผศ.ปารีณา ศรีวนิชย์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านกฎหมาย*

นายภัทระ คำพิทักษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ภาคเอกชน

นายชาลี จันทนยิ่งยง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ภาคเอกชน

** ดำรงตำแหน่งนับแต่ 22 มกราคม 2562 แทนนายประสงค์ วินัยแพทย์ ที่ลาออก*

กรรมการโดยตำแหน่ง

นายประเสริฐ บุญเรือง
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายอำนาจ วิชยานุวัติ
เลขาธิการคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

นพ.สุขุม กาญจนพิมาย
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ
อธิบดีกรมส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

นายภูมิศักดิ์ อรัญญาเกษมสุข
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

นายประยูร รัตนเสนีย์
อธิบดีกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น

นางสุภัชชา สุทธิพล
อธิบดีกรมกิจการ
เด็กและเยาวชน

นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา
ผู้อำนวยการ
สำนักงบประมาณ

นายสุภกร บัวสาย
ผู้จัดการกองทุนเพื่อ
ความเสมอภาคทางการศึกษา

รายนามที่ปรึกษาและ
คณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาของคณะกรรมการ

- ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แก่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

1. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร
2. ศาสตราจารย์ภิชานไกรฤทธิ์ บุณยเกียรติ
3. ศาสตราจารย์นักสิทธ์ คูวัฒนาชัย
4. ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช
5. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ

คณะอนุกรรมการด้านการเงินและงบประมาณ

- ให้คำแนะนำแก่สำนักงานเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณของ กสศ. รวมถึงแนวทางการได้มาและการบริหารจัดการซึ่งเงินและทรัพย์สินของ กสศ. ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561
- ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาด้านการเงินและงบประมาณแก่คณะกรรมการและสำนักงาน

1. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ ประธาน
2. นายบุญเลิศ เลิศเมธากุล อนุกรรมการ
3. นางกรรณิการ์ งามโสภี อนุกรรมการ
4. นายรังสรรค์ มณีเล็ก อนุกรรมการ
5. นายวรัชญ์ เพชรร่วง อนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาล

- ศึกษาและจัดทำร่างประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับกรอบธรรมาภิบาลองค์กรที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเสนอคณะกรรมการ
- ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะด้านธรรมาภิบาลแก่คณะกรรมการ

1. นายชาลี จันทนยิ่งยง ประธาน
2. นายประสาท พงษ์ศิวาภัย อนุกรรมการ
3. นางวรัชญา ศรีมาจันทร์ อนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการด้านการบริหารงานบุคคล

- ให้คำแนะนำแก่สำนักงานเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน
- ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนแม่บทหรือแผนกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลของสำนักงาน และการพิจารณาแผนอัตรากำลังพนักงานและลูกจ้างให้สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงาน
- ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงานแก่คณะกรรมการ

1. รศ.ปัทมาวดี โพชนุกูล ประธาน
2. นางสาวนวลอนันต์ ตันติเกตุ อนุกรรมการ
3. นายวิศรุต รักษ์นภาพงศ์ อนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการด้านนโยบายข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

- ให้นโยบายและคำแนะนำแก่สำนักงานในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านข้อมูลข่าวสารสาธารณะ เพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดความเชื่อมั่น อันจะนำไปสู่ความร่วมมือของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ
- ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสาธารณะแก่คณะกรรมการและสำนักงาน

1. นายภัทระ คำพิทักษ์ ประธาน
2. ศ.สมพงษ์ จิตระดับ อนุกรรมการ
3. นายจเด็จ ธรรมธัชอารี อนุกรรมการ

ภาคผนวก
คำถามที่พบบ่อย (FAQ)

โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข

นักเรียนยากจนพิเศษ คืออะไร

นักเรียนยากจนที่ผ่านเกณฑ์การคัดกรองผู้**ขาดแคลนทุนทรัพย์** ด้วยวิธีการวัดรายได้ทางอ้อม (Proxy Mean Tests: PMT) **และมีค่าคะแนนอยู่ในเกณฑ์ยากจนพิเศษ (Extremely Poor) ที่ประเมินได้ในแต่ละปีตามสภาพเศรษฐกิจ**

เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข คืออะไร

เงินอุดหนุนที่ กสศ. จัดสรรให้กับนักเรียนยากจนพิเศษตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ กสศ. กำหนด โดยนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนจะมีเงื่อนไขสำคัญที่พิสูจน์ประสิทธิภาพของเงินอุดหนุนดังกล่าว 2 ประการ คือ

1) การบันทึกการมาเรียนรายวันของนักเรียนยากจนพิเศษ โดยนักเรียนต้องรักษาอัตราการมาเรียนให้เกินร้อยละ 80 เพื่อป้องกันการออกจากระบบการศึกษา และ

2) การบันทึกค่าน้ำหนักส่วนสูงของนักเรียนยากจนพิเศษ เพื่อติดตามและส่งเสริมพัฒนาการเจริญเติบโตที่สมวัยตามเกณฑ์มาตรฐาน

โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

1. ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงคืออะไร

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง คือ ทุนที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสายอาชีพ (วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล หรือสถานศึกษาอื่นๆ ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เสนอโครงการเพื่อยกระดับการทำงานและส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้เด็กเยาวชนยากจนและด้อยโอกาส โดยปลายทางสถาบันการศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกจะยกระดับสู่สถาบันนวัตกรรมชั้นสูง

2. ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงมีทุนกี่ประเภท

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง มี 2 ประเภท ได้แก่ ทุน 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า และทุน 2 ปี (ปวส./อนุปริญญา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3 หรือเทียบเท่า

3. สาขาที่สถานศึกษาเสนอได้คือสาขาใด

1. สาขาที่เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve)
2. สาขาที่ขาดแคลนด้านสายอาชีพ
3. สาขาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (STEM) และเทคโนโลยีดิจิทัล

4. ผู้ขอรับทุนต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

ทุนประเภท 5 ปี (ปวช. ต่อเนื่อง ปวส.) เป็น นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.3 หรือเทียบเท่า

ทุนประเภท 2 ปี (ปวส./อนุปริญญาสายอาชีพ) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.6/ปวช.3 หรือเทียบเท่า ผู้ขอรับทุนทั้ง 2 ประเภท จะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่มีรายได้เฉลี่ยสมาชิกต่อคนต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาทหรือด้อยโอกาส
- มีศักยภาพในการศึกษาต่อหรือความสามารถพิเศษด้านสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับสาขาที่เปิดรับ

5. มีเงื่อนไขในการรับทุนการศึกษาอย่างไร

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงเป็นทุนให้เปล่า หากผู้รับทุนเรียนจนจบการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดของประเภททุน ไม่ต้องชดใช้ทุน แต่ในกรณีที่ผู้รับทุนรายใดไม่สามารถเรียนจนจบการศึกษา ผู้รับทุนรายนั้นจะต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาชดใช้ทุน

เมื่อรับทุนจากโครงการนี้ ผู้รับทุนต้องยุติการรับทุนอื่นของภาครัฐที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกัน ซึ่งรวมถึงการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ

1. ทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพคืออะไร

ทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพ คือทุนที่ส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่มีศักยภาพและความสามารถพิเศษด้านสายอาชีพแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาและโอกาสทางการศึกษาต่อเต็มศักยภาพต่อเนื่องระดับปริญญาตรีขึ้นไป

2. นักศึกษาที่รับทุนการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร?

1) เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส

2) สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. หรือ อนุปริญญา ในปี 2561

3) เป็นผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง/เทียบโอนในปีการศึกษา 2562 ที่สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอกในสาขาวิชาชีพเดียวกันและเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัด

4) มีผลการเรียนสะสมอยู่ในลำดับไม่เกินร้อยละ 20 ในสาขาที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. หรือ อนุปริญญา หรือมีเกียรติประวัติดีเด่น มีผลงานระดับชาติหรือระดับภาคอาจได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ **โดยสถานศึกษาเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ**

3. สาขาที่สถาบันการศึกษาสามารถยื่นเสนอชื่อนักศึกษาทุนเป็นสาขาใดได้บ้าง?

1) สาขาที่เป็นเป้าหลักในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-curve) อุตสาหกรรมยานยนต์ใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมกลุ่มรายได้ดีและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพและอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

2) สาขาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (STEM) และเทคโนโลยีดิจิทัล

โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน (ครูรัก(ษ์)ถิ่น)

เพราะเหตุใดมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาปฐมวัยและประถมศึกษาบางแห่ง ไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมเป็นสถาบันผลิตและพัฒนาครูของโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1

โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มีเป้าประสงค์หลักคือ การแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นและโยกย้ายบ่อยของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล ผลิตครูพัฒนาท้องถิ่น สู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จึงมีวัตถุประสงค์ในการผลิตและพัฒนาครูรุ่นใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชนพื้นที่ห่างไกล ซึ่งได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานหลักในการผลิตและพัฒนาครู อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำหรับการจัดสรรอัตราข้าราชการครูเกษียณในปี 2567 ให้กับโครงการเพื่อรองรับการบรรจุบัณฑิตครูที่สำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสรรถนะพื้นฐานของวิชาชีพครู มีสรรถนะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงมีสมรรถนะของนักพัฒนาชุมชน กลับไปเป็นครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ด้วยหลักการสำคัญของโครงการข้างต้น โครงการจึงใช้ตำบลที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลที่มีอัตราบรรจุข้าราชการครูในปี 2567 เป็นฐานในการค้นหา คัดกรอง และคัดเลือกนักเรียนผู้รับทุน และสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนสาขาปฐมวัยและประถมศึกษาเป็นสถาบันผลิตและพัฒนาครูในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น โดยมุ่งหวังที่จะให้นักศึกษาผู้รับทุนได้เข้ารับการศึกษาในสถาบันผลิตและพัฒนาครูที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคของภูมิลำเนาท้องถิ่นของตน เพื่อให้นักศึกษาผู้รับทุนได้เรียนในระบบการหล่อหลอมที่เข้าใจ และสอดคล้องกับบริบทชุมชนมากที่สุด

โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Teacher School Quality Program)

การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) คืออะไร

การพัฒนาโรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการตนเองได้ทั้งระบบ ทั้งด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย

(1) โรงเรียนกำหนดการเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน

(2) เกิดการใช้ระบบสารสนเทศ (Info) สำหรับผู้บริหารและครูเพื่อใช้ในการบริหาร โดยเฉพาะการดูแลติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคล

(3) เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เป็นชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูมืออาชีพเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

(4) โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายต่างๆ (Network) และด้านการจัดการเรียนการสอน

(5) โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในระดับชั้นเรียน (Classroom) ที่เป็น Active Learning รูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนตามที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และมีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่กำหนดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และมีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบต้องดำเนินงานร่วมกับ

(6) ทีมพี่เลี้ยงภายนอกโรงเรียน (Coach) เพื่อทำหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม จัดกระบวนการให้คำปรึกษาแนะนำเทคนิคกระบวนการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาตามบริบทของพื้นที่

โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

เหตุใดกลุ่มเป้าหมายที่เริ่มดำเนินงานให้ความช่วยเหลือ จึงเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกระบบและกลุ่มเด็กปฐมวัย ก่อนกลุ่มเป้าหมายอื่น

เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาและเด็กปฐมวัย เป็น 2 ใน 7 ของกลุ่มเป้าหมายหลักที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยทั้งสองกลุ่มมีความสำคัญ ดังนี้

- เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เป็นกลุ่มที่ขาดเจ้าภาพหลักในการดูแลช่วยเหลือ รวมถึงขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยเหลืออย่างทันการณ์และสามารถติดตามดูแลได้อย่างต่อเนื่อง
- เด็กปฐมวัย เป็นช่วงอายุที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมอง การลงทุนในการศึกษากับเด็กวัยนี้จะให้ผลตอบแทนทางสังคมที่สูงมากถึงร้อยละ 13.7 ต่อปี ดังนั้นการสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลเพื่อให้มีพัฒนาการที่สมวัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศ

โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

1. หน่วยพัฒนาอาชีพคืออะไร?

หน่วยงาน สถาบันการศึกษา ทั้งรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่มีแนวคิดการพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐานและมีบทบาทในการพัฒนากลุ่มประชากรวัยแรงงาน อาทิ หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนพัฒนาอาชีพ องค์กรสาธารณประโยชน์ที่ทำงานกับกลุ่มเป้าหมาย

2. หน่วยพัฒนาอาชีพที่มีสิทธิสมัครเข้าร่วมโครงการได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร?

สถานภาพ เป็นหน่วยงาน สถาบันการศึกษา ทั้งรัฐ เอกชนและภาคประชาสังคมที่มีรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐานและมีบทบาทในการพัฒนากลุ่มประชากรวัยแรงงาน

การส่งเสริมอาชีพ เป็นหน่วยพัฒนาอาชีพซึ่งมีประวัติที่แสดงถึงศักยภาพในการพัฒนาทักษะอาชีพ การฝึกอบรม หรือการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ประสบการณ์การทำงานเชิงพื้นที่ เป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์การทำงานชุมชนหรือพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ความพร้อม เป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพ ความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และความเชี่ยวชาญ รวมถึงบุคคลากร

3. กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับโอกาสคือใคร?

ประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือความด้อยโอกาสตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. แรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสหมายถึง?

กลุ่มประชากรวัยแรงงานนอกระบบที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม และหัตถกรรม รวมถึงในอุตสาหกรรมเบา เน้นการใช้แรงงานหนักและราคาถูก รวมถึงต้องมีการยกระดับสินค้าที่ผลิตทั้งในเชิงคุณภาพและมาตรฐาน โดยการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการที่ดี

ก้าวต่อไปของ กสศ.

ตลอดปีที่ผ่านมา การทำงานของ กสศ. ร่วมกับเพื่อนทุกภาคส่วน ทำให้เราก้าวเข้าไปในชีวิตของเด็กๆ เป็นล้านคน จากชีวิตที่ไม่กล้าแม้แต่จะฝัน หรือมีความหวังใดๆ เพราะต้องเผชิญกับความยากจนข้นแค้น ความช่วยเหลือจากพวกเรา ทำให้พวกเขาได้มีโอกาสมาเรียนหนังสือด้วยความภาคภูมิใจ มีความหวังต่ออนาคตของตัวเองและครอบครัว เหนือสิ่งอื่นใด คือการมองเห็นศักยภาพภายในและตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองว่าเป็นพลังสำคัญที่จะร่วมพัฒนาประเทศไทยได้

สิ่งเหล่านี้คือ วัตถุประสงค์การเกิดขึ้นและมีอยู่ของ กสศ. หน่วยงานตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาขนาดใหญ่ที่สะสมเรื้อรังมายาวนาน ไม่มียาวิเศษขนานใดที่จะรักษาได้หายสนิทภายในชั่วข้ามคืน หรือในระยะเวลาอันสั้น การทำงานที่ผ่านมาพิสูจน์ได้ว่า ก้าวต่อไปของ กสศ. นั้นจะต้องลงทุนด้านความรู้ งานวิจัยที่มีคุณภาพสูง เพื่อค้นหามาตรการหรือต้นแบบแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ได้ผล มีความคุ้มค่า เป็นแนวทางที่ลงทุนน้อย แต่สร้างผลกระทบสูง พร้อมกับการทำงานร่วมกับหน่วยงานหลักที่ดูแลกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เพื่อขยับไปสู่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเชิงโครงสร้าง ร่วมด้วยช่วยกันขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย โดยมีภาคประชาชนประชาสังคมร่วมสนับสนุนเติมเต็มซึ่งกันและกัน

จากนี้คือก้าวย่างของการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เข้มแข็งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส มีโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อันเป็นพันธกิจสำคัญของ กสศ. เพื่อหยุดส่งต่อความยากจนข้ามรุ่น

คณะที่ปรึกษาจัดทำ รายงานประจำปี 2562 กสศ.

1. นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ	รองประธานกรรมการบริหาร กสศ.
2. ศ.สมพงษ์ จิตระดับ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร กสศ.
3. รศ.ปัทมาวดี โพชนุกูล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภาควิชาการ
4. รศ.ดารณี อุทัยรัตนกิจ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภาคประชาสังคม
5. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน

ภาพทั้งหมดในรายงานฉบับนี้ได้รับการอนุญาตจากเจ้าของภาพเรียบร้อยแล้ว

บรรณานุกรม

ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ .2563. *สองทศวรรษของความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษาและการจัดสรรทรัพยากรระดับพื้นที่ของประเทศไทย* รายงานประกอบการสัมมนาประจำปี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธนาคารโลก .2563. *รายงานจับชีพจรความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย*: ธนาคารโลก

ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค .2563. *มองผลสัมฤทธิ์และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านการประเมินผล PISA ของประเทศไทย* สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

OECD (Organization for Economic Co-operation and Development).2019. *PISA 2018 Results (Volume II): Where All Students Can Succeed:* OECD Publishing

World Bank .2015. *Thailand: Wanted, A Quality Education for All.* Washington, DC: World Bank.

World Bank .2020. *Taking the Pulse of Poverty and Inequality in Thailand.* Washington, DC: World Bank

หยุดส่งต่อความยากจนข้ามรุ่น

กสศ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
เลขที่ 388 อาคารเอส.พี. (อาคารเอ) ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
02-079-5475
02-619-1810, 02-619-1812
www.eef.or.th
@EEFThailand

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ด้วยผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้มีหนังสือแจ้งว่า กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้จัดทำรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาแล้ว จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาผมได้อนุญาตให้ผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ ดังนั้น จึงขอเชิญผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ได้เข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุมครับ ๑. นายสุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ๒. นายไกรยส ภัทราวาท รองผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ๓. นายพัฒนะพงษ์ สุขมะดัน ผู้ช่วยผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ๔. นายนิกร เภรีกุล ผู้อำนวยการสำนักธรรมาภิบาลและบริหารทั่วไป ๕. นางสาวสุชาดา จตุรภุชพิทักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนายุทธศาสตร์และบริหารงบประมาณ ๖. นางสาวปาริชาติ สกุลภาพนิมิต ที่ปรึกษาด้านการเงินและงบประมาณ ขอเชิญตัวแทนได้เข้านั่งประจำที่ครับ

(ผู้แทนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ ก่อนที่ท่านสมาชิกจะอภิปราย ท่านสุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขออนุญาตนำเสนอก่อน แล้วท่านสมาชิกค่อยอภิปราย เชิญครับ

นายสุภกร บัวสาย (ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ผม นายสุภกร บัวสาย และคณะบุคลากรของ กสศ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขออนุญาตที่จะเรียนนำเสนอรายงานประจำปีของ กสศ. สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๒ นะครับ ในครั้งนี้เป็นการนำเสนอต่อสภาเป็นปีที่ ๒ แต่ว่านับว่าเป็นปีแรกที่ กสศ. ได้ดำเนินภารกิจครบ ๑๒ เดือน สำหรับการนำเสนอเมื่อคราวที่แล้วเราได้เริ่มงานมาประมาณ ๓ เดือน แต่เมื่อมานำเสนอแล้วก็ได้รับคำแนะนำจากทางสภาไปหลายประการ กสศ. ก็ได้นำคำแนะนำต่าง ๆ ไปปรับปรุงงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวชี้วัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขยายความครอบคลุมไปที่ประชาชนให้กว้างขึ้น แล้วโดยเฉพาะในส่วนที่ทางสภาผู้แทนราษฎรได้กรุณาเพิ่มเติมงบประมาณให้กับ

กสศ. เมื่อปีที่แล้ว โดยเฉพาะงบประมาณ ปี ๒๕๖๓ เราก็สามารถที่จะขยายความครอบคลุมไปดูแลเด็ก เยาวชน แล้วก็ผู้ที่ยากไร้เพิ่มเติมอีกมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน อันนี้ก็ต้องกราบขอบพระคุณทางสภาผู้แทนราษฎรไว้ด้วยครับ ขอสไลด์ (Slide) ต่อไปครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน)

นายสุภกร บัวสาย (ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา) : กสศ. นั้นเป็นกองทุนที่เกิดขึ้นตาม พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขณะนี้ก็ดำเนินภารกิจมาประมาณ ๒ ปี คณะกรรมการก็จะมีรายชื่ออยู่ในรายงานประจำปีแล้ว ขณะนี้มีท่านอาจารย์ดอกเตอร์ประสาร ไตรรัตน์วรกุล เป็นประธานคณะกรรมการบริหารนะครับ

ผมขออนุญาตเริ่มต้นด้วยการสรุปสภาพสถานการณ์ของความเหลื่อมล้ำตามสถิติในสไลด์ (Slide) นี้ แต่โดยภาพรวมก็คือว่าทาง กสศ. ได้รับโจทย์จากคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่า ควรจะต้องดูแลประชากรที่มีความเหลื่อมล้ำหรือมีความขาดแคลนแล้วก็ด้อยโอกาสรวมแล้วประมาณ ๔.๓ ล้านคน ในขณะนี้ในช่วงปีที่ ๒ เราก็สามารถที่จะดูแลประชากรได้ประมาณสัก ๗๐๐,๐๐๐ คน หรือประมาณสัก ๑ ใน ๖ ของที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้คาดประมาณไว้ อันนี้ที่สำคัญก็คือด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณซึ่งเราก็ได้รับงบประมาณจากทางรัฐบาล โดยเฉพาะในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ประมาณสัก ๑ ใน ๑๐ ของที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้คาดประมาณไว้ ต่อไปก็คือว่าเรื่องของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ทาง พ.ร.บ. ได้กำหนดไว้ก็ดี ที่ทางคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดไว้ก็ดี รวมแล้วก็คือ ๗ กลุ่มด้วยกัน รวมทั้งหมดก็คือ ๔.๓ ล้านคน กลุ่มที่ กสศ. สามารถที่จะดูแลได้มากที่สุดก็จะเป็นกลุ่มนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งประเทศอยู่ที่ประมาณ ๑.๘ ล้านคน เรามีกำลังที่จะเข้าไปช่วยก็คือเป็นกลุ่มนี้ที่มีระดับความยากจนมากที่สุด ก็คือคนที่ยากจนที่สุด ๗๐๐,๐๐๐ คนแรกจาก ๑.๘ ล้านคนนี้ สำหรับอีก ๖ กลุ่มที่เหลือนั้นทางคณะกรรมการบริหารก็ให้นโยบายไว้ว่า เนื่องจากกำลังเรามีจำกัดก็จำเป็นที่จะต้องดำเนินงานในลักษณะที่ไม่ได้มุ่งหวังตัวจำนวนของประชากรที่จะเข้าไปช่วยเหลือ แต่พยายามที่จะเข้าไปทำงานในลักษณะที่จะไปหาโมเดล (Model) ของการปฏิรูปการศึกษา โดยที่จะไปหารูปแบบว่าทำอย่างไรถึงจะช่วยเหลือกลุ่มต่าง ๆ ได้ผล นั่นก็จะเป็นอีกลักษณะหนึ่ง เพราะฉะนั้นงานของ กสศ. ทั้งหมดก็จะแบ่งออกมาเป็นทั้งหมด ๙ โครงการสำคัญด้วยกันอยู่ในรายงานประจำปีฉบับที่ท่านสมาชิกได้พิจารณาอยู่นะครับ แต่ว่า ๙ โครงการนั้นก็จะแบ่งเป็นลักษณะงานด้วยกัน ๓ ลักษณะนะครับ

ลักษณะแรกเป็นลักษณะของการที่เราเข้าไปช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนที่เนื่องมาจากความขาดแคลนโดยตรง อันนี้ก็คือกลุ่มนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เราก็เข้าไปช่วยได้ประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน ใช้งบประมาณของกองทุนประมาณ ๕๒.๕ เปอร์เซ็นต์

กลุ่มที่ ๒ ก็คือโครงการที่จะเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา แล้วก็พัฒนาคุณภาพการศึกษา อันนี้อยู่ในรูปของทุนการศึกษาก็ดีหรือว่าโครงการที่เข้าไปร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนก็ดี เราใช้งบประมาณอยู่ประมาณ ๓๐.๙ เปอร์เซ็นต์ อันนี้ก็อยู่ในโครงการที่ ๒ ถึงโครงการที่ ๙ อยู่ในรายงานการประชุม แล้วก็มีบางส่วนที่มีการศึกษาวิจัยอยู่ด้วย การศึกษาวิจัยนั้นเป็นโครงการขนาดเล็ก รวมแล้วประมาณ ๓๒ โครงการ รายชื่อโครงการก็อยู่ในเว็บไซต์ของ กสศ. ใช้งบประมาณโดยรวมอยู่ที่ประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณกองทุน อันนี้ก็คือภาพรวมงานของ กสศ. ในปี ๒๕๖๒

ต่อไปครับ การกระจายทุนก็เป็นไปอย่างสไลด์ (Slide) ทุนเสมอภาคคือกลุ่มที่เราสามารถที่จะทำงานครอบคลุมได้ทั้ง ๗๖ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่วนโครงการอื่นอีก ๘ โครงการนั้น ตามกำลังที่มีอยู่ก็จะช่วยเหลือได้ไม่ครบทั้งประเทศ แล้วก็สามารถที่จะเจาะได้เฉพาะบางส่วนโดยที่ไม่ได้เน้นเรื่องของจำนวน แต่ว่าพยายามที่จะหาแนวทางในการที่จะปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ต่อไปครับ อันนี้ก็คือมาที่ระดับของจังหวัด จังหวัดที่เราสามารถที่จะช่วยเหลือได้ครบถ้วนทุกกลุ่มก็จะมีอยู่ด้วยกันประมาณ ๑๗ จังหวัดด้วยกัน จังหวัดอื่น ๆ ก็จะเป็นจังหวัดที่มีบางโครงการบ้าง แล้วก็ขาดบ้างโครงการ แต่ว่าจังหวัดที่ครบถ้วน ๑๗ จังหวัดก็จะได้รับงบประมาณ ประมาณโดยเฉลี่ยก็คือจังหวัดละประมาณ ๔๕.๖ ล้านบาท ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่ก็คือเป็นไปตาม ๙ โครงการที่อยู่ในรายงานประจำปีครับ

ต่อไปครับ กราฟ ๒ อันเมื่อสักครู่ที่ผ่านไปก็เป็นผลการศึกษาที่เราได้ทำการวิจัย โครงการวิจัยจะไม่ใช่โครงการขนาดใหญ่เป็นตัวอย่างของโครงการวิจัยที่เราทำงานกับโออีซีดี (OECD) หรือองค์กรที่เขาเป็นเจ้าของการทดสอบพิซา (PISA) เป็นการที่จะฝึกว่าการจัดการเรียนการสอนของครูจะทำอย่างไรที่จะสร้างครีเอทิวิตี (Creativity) หรือว่าความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์ได้ อันนี้เราก็มาขยายผลกับโครงการที่เป็นเครือข่ายโรงเรียนของเรา ขณะนี้ในปี ๒๕๖๒ ก็ได้เริ่มไว้ประมาณ ๓๐๐ โรงเรียน ในปี ๒๕๖๓ ก็จะเพิ่มขึ้นไปประมาณสัก ๘๐๐ โรงเรียน ซึ่งก็จะเท่ากับประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียนประจำตำบล ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนะครับ

สุดท้ายขอขมวดนิดหนึ่งครับว่า กสศ. เองในตอนช่วงเริ่มต้นก็ได้รับความกรุณาจากทุกภาคส่วน ทุกฝ่ายในสังคมที่ตั้งความหวังไว้กับเรา แล้วเราก็พยายามที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้ากับการลดความเหลื่อมล้ำของเด็กเยาวชนของประเทศไทย องค์การยูเนสโก (UNESCO) เองก็เรียกว่าให้เครดิตเราพอสมควรว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าจริงจังกับเรื่องของการที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาพอสมควร โดยเฉพาะในการเริ่มต้นที่จะมีกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษานี้ เราก็จะต้องพยายามทำให้ความคาดหวังตรงนี้เป็นจริงต่อไป ตามกำลังที่เราพอจะมีอยู่บ้าง ก็กราบเรียนในเรื่องของรายงานประจำปี ๒๕๖๒ แล้วก็ขอความกรุณาขอคำแนะนำจากท่านสมาชิกในการที่จะกลับไปพัฒนาการทำภารกิจของเราให้ดีขึ้นต่อไป ขอบพระคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ต่อไปเชิญท่านสมาชิกที่จะร่วมอภิปราย นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา เชิญครับ

นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา (นครปฐม) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ดิฉัน นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอพุทธมณฑล พรรคก้าวไกล ท่านประธานคะ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาดำเนินการมาเป็นปีที่ ๒ แล้ว กองทุนนี้เป็นกองทุนที่ดีมากที่จะเข้ามาช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ แต่งบประมาณที่ กสศ. ได้รับมาซึ่งรวมกับเงินบริจาครวมกับรายได้อื่น ๆ แล้วดิฉันคิดว่าไม่เพียงพอต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย ในปี ๒๕๖๒ กสศ. ได้รับการจัดสรรงบประมาณมา ๒,๕๓๗ ล้านบาท ซึ่งในตอนแรกดิฉันทราบว่าตอนปี ๒๕๖๑ ในแผนปฏิบัติการและแผนการใช้เงินปี ๒๕๖๒ ของ กสศ. มีกรอบงบประมาณอยู่ที่ ๑๕,๙๔๔ ล้านบาท ต่อมา กสศ. ได้ประชุมและปรับลดงบลงเหลือ ๘,๙๐๐ ล้านบาท ต่อมาก็ปรับอีกจนเหลือ ๕,๙๔๙ ล้านบาท และสุดท้าย สนช. จัดมาให้ ๒,๕๓๗ ล้านบาท จากโครงการทั้งหมดที่ดิฉันได้ดูในเล่มนี้ โครงการหลัก ๆ ๙ โครงการ แล้วก็ยังมีโครงการย่อย ๆ อีก งบประมาณเพียงเท่านี้ดิฉันคิดว่าน้อยเกินไปกับปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยของเรา

ดิฉันจะพูดถึงโครงการหลักโครงการแรกก่อนนะคะก็คือ โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข หรือที่เรียกว่าทุนเสมอภาค ในปี ๒๕๖๒ ใช้งบประมาณไป ๙๑๔ ล้านบาท โดยทาง กสศ. ร่วมกับ สพฐ. ร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ค้นหานักเรียนยากจนแบบพิเศษและช่วยกันคัดกรองออกมาโดย กสศ. บอกว่าจะจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่ากิจกรรมพัฒนานักเรียนยากจนพิเศษ แต่ กสศ. มีงบประมาณจำกัดและสามารถให้เงินอุดหนุนได้แค่คนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อปีเท่านั้น ๓,๐๐๐ บาทต่อปีหารออกมาแล้วตกวันละ ๘ บาทกว่า ๆ ซึ่งจำนวนนี้เพิ่มมาแล้วจากปี ๒๕๖๑ ซึ่งให้มาคนละ ๑,๖๐๐ บาทต่อปี จำนวน ๘ บาทกว่า ๆ ต่อวันดิฉันไม่คิดว่าจะลดปัญหาความเหลื่อมล้ำได้เท่าไรนัก เพราะว่าช่องว่างทางความเหลื่อมล้ำก็มากขึ้นเรื่อย ๆ ----------

อย่างที่ผ่านมาในช่วงสถานการณ์โควิด (COVID) เราจะเห็นภาพความเหลื่อมล้ำชัดเจนมากขึ้น อย่างที่กระทรวงศึกษาธิการมีให้ทดลองเรียนออนไลน์ (Online) จะมีหลาย ๆ ครอบครัวที่มีฐานะดีมีคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว มีเวลาสอนลูกดูแลบุตรหลานของตัวเอง จ้างคนมาสอนก็ได้ เขาจะไม่มีปัญหาตรงส่วนนี้ ตัดภาพไปที่ครอบครัวในชนบท ผู้ทำงานหาเช้ากินค่ำที่จะต้องดูแลบุตรหลานของตัวเอง ไม่มีอุปกรณ์ ไม่มีเวลา ต้องฝากลูกไว้กับคนข้างบ้านหรือฝากไว้กับญาติ ซึ่งก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงค่ะในส่วนนี้ ดิฉันคิดว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดี แต่เงินจำนวนเท่านี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ค่ะ แล้วก็ดิฉันเคยได้ยินผู้จัดการกองทุนกล่าวไว้ว่า กสศ. เน้นเรื่องคุณภาพไม่เน้นเรื่องปริมาณ เพราะถ้าต้องใช้เงินจำนวนมากอาจจะทำไม่ได้ แต่ละโครงการต้องทำได้จริงและไม่เป็นสเกล (Scale) ใหญ่ แต่จากการที่นักเรียนยากจนพิเศษได้รับเงินเท่านี้ ดิฉันไม่แน่ใจว่านี่จะเรียกว่าเน้นคุณภาพได้หรือเปล่า และที่สำคัญเด็กยากจนที่ กสศ. สามารถช่วยได้ในแต่ละปีก็ไม่เพียงพอต่อจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น คนจนจนมากขึ้น ส่วนคนที่จนอยู่แล้วก็ยังจนเหมือนเดิม ในขณะเดียวกันบางโครงการก็ดูจะซ้ำซ้อนกับงานอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว อย่างเช่น โครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีหน่วยงานมากมายที่ทำหน้าที่พัฒนาครู ดิฉันเข้าใจว่าหน้าที่พัฒนาครูก็อยู่ในวัตถุประสงค์ของกองทุนมาตรา ๕ ใน พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา แต่ด้วยงบประมาณที่มีจำกัดขนาดนี้ ดิฉันคิดว่าบางโครงการเราก็ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ค่ะ

อีกโครงการหนึ่ง โครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส โครงการนี้ก็จะคล้าย ๆ กับโครงการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งทั้ง ๒ โครงการนี้มีงบประมาณเท่ากันคือ ๑๑๑ ล้านบาท ดิฉันมองว่าทุกโครงการของ กสศ. เป็นโครงการที่มีประโยชน์ แต่งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรลงมาน้อยมาก ๆ ทุกโครงการเลย การทำงบประมาณ การทำโครงการมากมายภายใต้งบประมาณที่มีจำกัดขนาดนี้ ดิฉันเกรงว่าจะไม่ได้ประสิทธิภาพที่ดีพอ และเสียงบประมาณไปอย่างน่าเสียดายค่ะ

จากโครงการทั้งหมดที่พูดมา ดิฉันอยากเพิ่มเติมสักเล็กน้อยในฐานะที่ดิฉันจบการศึกษาด้านดนตรี วิชาดนตรีมีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับ

ปริญญาเอก ซึ่งดนตรีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ อันนี้รวมไปถึงนาฏศิลป์แล้วก็ศิลปะแขนงต่าง ๆ ด้วยนะคะ งานวิจัยมากมายยืนยันว่าดนตรีช่วยพัฒนาสมองของเด็กเล็ก ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ ความจำ ภาษา คณิตศาสตร์ นิติสัมพันธ์ต่าง ๆ แน่นอนว่าการเรียนดนตรีมีค่าใช้จ่าย มีค่าเครื่องดนตรี ค่าอุปกรณ์ เด็กยากจน เด็กด้อยโอกาสย่อมเข้าถึงตรงนี้ได้ยากมากอยู่แล้ว จึงอยากฝากทางกองทุนว่าถ้าท่านเห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนด้วยดนตรีและศิลปะ อยากให้มีโครงการที่สนับสนุนในส่วนนี้ด้วย เพราะปัจจุบันไม่มีเลย แล้วก็จากทั้งหมดที่กล่าวมาดิฉันเห็นใจทาง กสศ. มากในเรื่องงบประมาณที่มีจำกัด เหมือนตอนนี้เราไม่สบายอยู่ แล้วเราต้องทานยาวันละ ๒ เม็ด แต่เราได้ทานจริง ๆ แค่ไม่ถึงครึ่งเม็ดด้วยซ้ำนะคะ คือรักษาอย่างไรก็ไม่หาย เพราะนี่เป็นปัญหาที่ใหญ่มากและสะสมมานาน กสศ. เสนอกรอบงบประมาณไปเป็นหมื่น ๆ ล้านบาท ก็ถูกตัดเหลือแค่ ๒,๕๐๐ กว่าล้านบาทในปีนี้ อยากจะฝากถามไปยังท่านผู้มีอำนาจทั้งหลายที่มีอำนาจจัดสรรงบประมาณว่า เห็นปัญหาและอยากแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจริง ๆ หรือเปล่า เพราะถ้าอยากแก้ งบประมาณที่จะได้รับลงมาต้องไม่ใช่เท่านี้ ขอบคุณค่ะ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านสำลี รักสุทธี นะครับ เชิญครับ

นายสำลี รักสุทธี (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายสำลี รักสุทธี แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ท่านประธานครับ เรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญกับการศึกษากับคนทุกคน ฟังแล้วก็น่าชื่นชม ผมขอเท้าความถึงรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหก ที่ระบุว่า ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ----------

ฟังดูแล้วน่าชื่นชมนะครับ แต่ผมยังสงสัยว่าได้ลดจริงไหม ได้เสมอภาคจริงไหม หรือเป็นเพียงทฤษฎี หรือเป็นเพียงคำหรู ๆ ที่พูดขึ้นมา หรือสร้างวาทกรรมขึ้นมาแล้วทำให้เกิดกองทุนแล้วก็ทำให้เกิดองค์คณะบุคคลเพื่อใช้เงินจำนวนนี้ คุ้มค่าหรือเปล่า ท่านอาจจะบอกว่าผมมองโลกในแง่ร้ายหรือเปล่า ผมไม่ได้อ่านละเอียด เพราะว่าผมอ่านไปแค่ ๒-๓ หน้าเห็นว่าท่านเขียนได้ดีมากเลย แต่ผมต้องการนำสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมที่ผมพบเห็น ที่เห็นและเป็นอยู่ มาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ท่านครับ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหรือความไม่เสมอภาคนั้นเริ่มจากผู้ปกครอง ในเมื่อผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างมาก คนหนึ่งคล้าย ๆ กับว่าอยู่บนฟ้าเลยทีเดียว คนหนึ่งอยู่ติดดิน บุคคล ๒ คนนี้มีผลต่อเด็ก มีผลต่อลูกของเขา มีผลอย่างไร ผมจะเรียนให้ท่านทราบครับ เด็กที่เกิดอยู่ในชนบทห่างไกลกับเด็กที่อยู่ในเมือง แล้วก็เด็กที่มีพ่อแม่ฐานะดีกับเด็กที่ยากจนจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน ไม่เท่าเทียมอย่างไร เด็กที่ไม่มีเงินอันนี้ผมประสบด้วยตัวของผมเอง เด็กคนหนึ่งเขาเรียนดีสอบได้ห้องเขาเรียกว่าห้องกิฟเต็ด (GIFTED) หรือห้องเด็กพิเศษ แต่เขาไม่สามารถไปต่อได้เพราะทางโรงเรียนเก็บเงินกับผู้ปกครอง ๒๐,๐๐๐ บาท ค่าเทอม ๒๐,๐๐๐ บาท เด็กคนนั้นไม่ได้ไปต่อ ไม่ได้เรียน ผู้ปกครองเขาเสียใจมาก นี่หรือคือความเสมอภาคทางการศึกษา ถ้าเสมอภาคจริงจะต้องให้เด็กเขาไปต่อให้เด็กเขาได้เรียน แต่สภาพเป็นจริงมันไม่ใช่ นี่คือถ้าหากเราจะให้เสมอภาคจริง ๆ แล้วเด็กคนนี้จะต้องได้เรียนให้เข้าเรียนโดยไม่ต้องเก็บเงินเขามากมายถึงขนาดนั้น ทำได้ไหม ปรากฏว่าสภาพการศึกษาไทยทำไม่ได้ แล้วก็อีกห้องเรียนหนึ่งซึ่งเพื่อนสมาชิกของผมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในห้องนี้ได้นำมาปรึกษา แล้วก็ฝากให้ผมปรึกษา ๒-๓ ครั้ง แต่กระทรวงศึกษาธิการไม่เหลียวแล ไม่แก้ไข นั่นก็คือโรงเรียนนี้เขาเปิดห้องเรียนเขาเรียกว่าห้องเรียนพิเศษที่ใช้ภาษาต่างประเทศ เน้น ๓ วิชาหลัก ก็คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แล้วก็ภาษาอังกฤษ เป็นห้องเรียนพิเศษที่เรียกว่าห้องเรียนฮับ (Hub) นั่นแหละที่เขารู้ทั่ว ๆ กัน ห้องเรียนนี้ผู้ปกครองภาคอีสานที่ห่วงใยลูกหลานนำลูกหลานไปเรียน จากต่างจังหวัดไปเรียนที่ห้องเรียนนี้ ปรากฏว่าวันดีคืนดีไม่รู้เป็นอย่างไรทางโรงเรียนยุบห้องเรียนนี้ทั้ง ๆ ที่เด็กเขาชอบ ผู้ปกครองก็ชอบผู้ปกครองก็ต้องการ ท่านที่เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้นนำมาปรึกษาหารือในสภาแห่งนี้ แล้วก็ยื่นหนังสือให้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แต่ก็ไม่ได้รับการแก้ไข อันนี้หรือคือความเสมอภาคทางการศึกษา เด็กอีสานผู้ปกครองที่อยู่จังหวัดนครราชสีมานำลูกของเขาไปเรียนถึงจังหวัดมุกดาหาร ผมขอเอ่ยชื่อเลยนะครับ โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ชื่อนั้นเป็นนามของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน แต่ห้องเรียนนี้ปิด ปิดโอกาสเด็กชนบท เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านเขียนลงในรายงานนั้นมันสวยหรูมากเลย แล้วก็สิ่งที่ท่านเขียนลงเกี่ยวกับความเสมอภาคของครู ผมไม่อยากจะอ่านต่อ เพราะผมเห็นว่ามันขัดแย้งกับสิ่งที่เป็นจริงในสังคมการศึกษาครับ ----------

ครูจะย้ายแต่ละครั้งทำไมถึงเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของคนที่มีอำนาจ เกี่ยวข้องนะครับ มันไม่มีอะไรเป็นหลักประกันว่าคุณจะได้ย้ายตามที่คุณต้องการ เพราะฉะนั้นสภาพของโรงเรียนที่ขาดแคลนครู ครูไม่มีนี่มีอยู่เป็นจำนวนมากในชนบทครับ เราจะให้เกิดความเสมอภาคได้อย่างไร ผมยังชอบนะครับ ชอบท่านรัฐมนตรีสมัยหนึ่ง ผมไม่ขอเอ่ยครับ ที่ท่านมีนโยบายให้ครูคืนถิ่นครับ ครูคืนถิ่นตอนนั้นครูเขาถูกใจทั่วประเทศครับ เขาไชโยครับ เพราะไม่มีเงิน ไม่มีปัจจัยอื่นไปเกี่ยวข้อง ถ้าคุณเข้าหลักเกณฑ์ย้ายไปเลย อันนี้เป็นความจริง ผมมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ลูกชายผมไปเป็นครูอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ย้ายเท่าไรก็ย้ายไม่ได้ แต่พอครูคืนถิ่นแล้วเขาได้ย้ายกลับบ้านเลย นี่คือสิ่งที่เราควรทำ เพื่อให้โอกาส ให้ความเสมอภาคทางการศึกษา ยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่ผมเตรียมข้อมูลมา แต่เวลาไม่พอ อยากจะให้สภาพเป็นจริงมันเกิดขึ้น ไม่ใช่เป็นแค่ทฤษฎี เป็นแค่คำหรู ๆ ที่บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ แล้วก็มาให้ท่านได้ปฏิบัติ แล้วก็นำงบประมาณมาเขียนเอกสารหรู ๆ แต่สภาพความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ครับ เด็กที่อยู่ในห้องเรียนในชนบทกับเด็กที่อยู่ในห้องเรียนใหญ่ ๆ ในตัวเมือง ยิ่งในกรุงเทพมหานครหรือในโรงเรียนเอกชนที่ใช้เงินจำนวนมหาศาลของโรงเรียนเอกชนนั้นต่างกันมาก ความเหลื่อมล้ำมีอยู่อย่างเห็นได้ชัดเจนเลย ดังนั้นผมจึงไม่ค่อยสนใจกับตัวเลขหรู ๆ กับการรายงานที่สวยหรู แต่สิ่งที่ผมเห็นและเป็นอยู่นั้นมันขัดแย้งกันมาก ท่านประธานครับ ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างมากครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณมากนะครับ ต่อไปเชิญ พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ ๗ นาทีนะครับ

พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ผม พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ก่อนอื่นก็ต้องเรียนท่านประธานว่าผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ทางผู้บริหารกองทุนนำเสนอนี้เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร เป็นโอกาสที่ผมจะได้แลกเปลี่ยนเสนอแนะมุมมองที่แปลกใหม่ เพื่อทางกองทุนจะได้นำไปปรับใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนองค์กรต่อไปนะครับ ผมอ่านรายงานฉบับนี้ก็ต้องขอชื่นชมในข้อมูลสถิติที่ชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำได้ชัดเจนดีมาก แสดงถึงความตระหนักในปัญหานี้ของผู้บริหารกองทุน เหมือนอย่างที่พวกเราพรรคก้าวไกลก็ตระหนักถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้เป็นอันดับ ๑

เช่นเดียวกัน ตั้งแต่สมัยพรรคอนาคตใหม่ที่เรามีอุดมการณ์สูงสุดก็คือเท่าเทียมกันแล้วก็เท่าทันโลก ผมเปิดดูรายงานในหน้า ๙ นะครับ ขอสไลด์ (Slide) ด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดสไลด์)

พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : แสดงให้เห็นว่าภาคอีสานของเรา แห่งสูง ๆ นี่นะครับ มีจำนวนพ่อแม่พี่น้องที่ยากจนมากที่สุด สัมพันธ์กับคะแนนสอบโอเน็ต (O-NET) เฉลี่ยแยกตามจังหวัด ในรายงานหน้า ๑๕ ขอสไลด์ (Slide) จะเห็นว่าภาคอีสานหลายจังหวัดที่เราเห็นเป็นสีแดงเข้มมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเช่นกัน คือมันสัมพันธ์กัน แต่พอมาดูรายงานถึงหน้า ๓๘ ที่เป็นโครงการของกองทุน ชื่อโครงการการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มี ๒๐ จังหวัดนำร่องก็น่าสนใจนะครับ แต่ทำไมจังหวัดที่มีปัญหามาก ๆ ที่เป็นสีแดงเข้มอย่างจังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองบัวลำพู จังหวัดกาฬสินธุ์ ถึงไม่ทำโครงการนำร่องที่นี่ครับ นี่เป็นการเพิ่มความเหลื่อมล้ำหรือว่าลดความเหลื่อมล้ำกันแน่ หรือว่ากลัวว่าถ้าทำโครงการต้นแบบไปกับโรงเรียนที่มีศักยภาพน้อย ๆ โครงการจะสำเร็จได้ยากกว่าหรือเปล่า ----------

ผมก็อยากจะเสนอไอเดีย (Idea) ของการเลือกหาพื้นที่หรือโรงเรียนที่จะทดลองทำโครงการต้นแบบสักนิดหนึ่งนะครับ คือบางทีเราอาจจะเกิดความคิดที่ว่าเราจะทำโครงการต้นแบบทั้งทีก็อยากให้มันประสบความสำเร็จได้ง่ายใช่ไหมครับ ก็เลยหาโรงเรียนที่มีศักยภาพมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ อยู่แล้ว จะหาโรงเรียนที่มีศักยภาพน้อยเพื่อให้โครงการสำเร็จยากไปทำไมใช่ไหม แต่จริง ๆ แล้วการออกแบบโครงการหรือการออกแบบอะไรสักอย่างเพื่อเป็นต้นแบบเพื่อที่จะดูความผิดพลาด ล้มเหลว เพื่อที่จะไปปรับปรุงแล้วก็เอาไปใช้กับโรงเรียนอื่นได้ก็คือการทำโพรโตไทป์ (Prototype) คือการจะออกแบบสิ่งใหม่ ๆ หรือว่าวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ ๆ หลักการคือเราก็ต้องเอาโพรโตไทป์ (Prototype) หรือว่าต้นแบบไปใช้กับตัวอย่างที่มันยาก ๆ ไว้ก่อนครับ คือไม่ใช่ว่าเลือกที่ง่าย ๆ เอาไว้ก่อน เพื่ออะไรครับ เพื่อเมื่อเราเรียนรู้ปรับปรุงต้นแบบจนสำเร็จแล้วเราก็จะเอาไปใช้กับอะไรที่มันง่ายขึ้นได้ ถ้าเราทดลองโครงการกับโรงเรียนที่มีศักยภาพน้อย ๆ ที่ยาก ๆ ไว้ก่อน ถ้าสำเร็จแล้วโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีศักยภาพดีกว่าก็คือโรงเรียนแทบทั้งหมดใช่ไหมครับ ก็จะนำโครงการต้นแบบนี้ไปใช้ได้ที่น่าจะสำเร็จได้มากกว่า แต่ถ้าเราเอาโครงการต้นแบบที่เอาไปใช้กับโรงเรียนที่มีศักยภาพสูง ๆ สำเร็จง่าย ๆ ไว้ก่อนตั้งแต่ต้น โครงการต้นแบบนี้ก็อาจจะเอาไปใช้กับโรงเรียนอื่นไม่ได้เลยนะครับ อันนี้ก็เป็นวิธีคิดที่ผมอยากจะเสนอแนะทางกองทุนไว้นะครับ น่าจะเป็นประโยชน์ในการคิดโครงการแล้วก็เลือกหาพื้นที่โรงเรียนที่จะทดลองเป็นต้นแบบต่อไปนะครับ

ประเด็นที่ ๒ ก็คือเรื่องการเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถให้ครูนะครับ คือผมเชื่อว่าสิ่งที่มีผลที่จะเพิ่มศักยภาพให้ครูได้มากที่สุดก็คือแรงจูงใจครับ ความปรารถนาที่จะเห็นลูกศิษย์เรียนเข้าใจ ประสบความสำเร็จ แล้วทำให้ตัวครูเองมีความสุข นี่คือแรงจูงใจที่ดีที่สุดที่จะเพิ่มขีดความสามารถให้ครูได้ แต่ถ้าครูได้รับสวัสดิการไม่เพียงพอ รู้สึกว่าชีวิตตัวเองและครอบครัวไม่ปลอดภัย ไม่มั่นคง แรงจูงใจความสนใจก็คงจะถูกดึงไปโฟกัสกับเรื่องความอยู่รอด เรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานของตัวเองนะครับ แรงจูงใจที่จะพัฒนาตัวเองเพื่อนักเรียนหรือทำอะไรเพื่อนักเรียนก็จะน้อยลงใช่ไหมครับ ก็เหมือนกับนักเรียนก็คือแรงจูงใจที่อยากจะมีอนาคตที่ดีกับแรงจูงใจเพื่อให้ตัวเองอยู่รอดไปวัน ๆ ๒ แรงนี้มันต่างกันมากเลยนะครับ โครงการประเภทอบรมครูทั้ง ๆ ที่ครูไม่ได้อยากเรียนนะครับ

เราก็ต้องช่วยกันประเมินว่าโครงการแบบนี้มีประโยชน์แค่ไหน พัฒนาครูได้จริงหรือเปล่า หรือแค่ทำตามตัวชี้วัดให้มันครบ ๆ ไปแค่นั้น สิ่งที่มีผลมากที่สุดคือครูทุกคนก็ต้องมีสวัสดิการที่ดีพอที่จะรู้สึกมั่นคงในชีวิตนะครับ ซึ่งการที่ครูที่อยู่ในเมืองกับครูที่อยู่ในชนบทก็มีต้นทุนการใช้ชีวิตที่ต่างกัน บางพื้นที่ครูก็เกี่ยงกันไปอยู่ บางพื้นที่ครูก็แย่งกันไปอยู่ ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่นะครับ รัฐก็ต้องมีค่าชดเชยเพิ่มสำหรับพื้นที่ที่ครูที่ต้องมีต้นทุนในการใช้ชีวิตที่มากขึ้น วิธีการแก้ปัญหานี้ก็คือต้องให้ผลตอบแทนที่ไม่เท่ากัน คือโรงเรียนที่น่าไปอยู่น้อยกว่าโรงเรียนอื่นต้องมีค่าตอบแทนมากขึ้น เพื่อให้ครูเก่ง ๆ ได้กระจายไม่กระจุกตัว นี่คือการบริหารงาน คนละหลักคิดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิที่ต้องเท่าเทียมกันนะครับ ตัวกองทุนนี้อาจจะมีงบประมาณไม่มากพอนะครับ อาจจะมองว่านี่เป็นหน้าที่ของกระทรวงอยู่แล้ว แต่กองทุนก็สามารถวิจัยศึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนได้ว่าค่าตอบแทนเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ครูเก่ง ๆ ได้กระจายตัวเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องเป็นเท่าไหร่ ต้องคิดอย่างไร แล้วถ้ากระทรวงยังไม่ได้เรื่องในการแก้ไขปัญหานี้ ทางกองทุนก็สมควรที่จะได้รับงบประมาณเพื่อใช้แก้ไขปัญหานี้ตามเป้าหมายของกองทุนนะครับ ผมเข้าใจว่ากองทุนนี้เป็นหน่วยงานขนาดเล็กมีงบไม่มาก แต่ไม่ใช่ว่ามีงบน้อย มีคนน้อยก็ได้แต่หวังน้อย ๆ คือผมอ่านรายงานนี้แล้วก็รู้สึกอย่างนั้นนะครับ จนดูเหมือนว่าผลงานหรือโครงการที่ทำออกมาไม่ค่อยจะแตกต่างอะไรกับหน่วยงานอื่น ๆ เท่าไร แล้วก็ไม่ได้ขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงสักเท่าไร จริง ๆ ถึงเป็นหน่วยงานขนาดเล็กมีงบไม่มาก แต่ก็สามารถตั้งเป้าหมายสูงสุดที่ใหญ่ตามชื่อของกองทุนคือความเสมอภาคทางการศึกษาก็ได้นะครับ จะได้มีแรงขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้ดีกว่านี้นะครับ ขอเวลาอีกสักครู่หนึ่งนะครับ ผมอยากจะชวนทุกท่านนะครับ ทั้งสมาชิกสภาในที่แห่งนี้นะครับ ทางคณะผู้บริหารกองทุน รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนร่วมกันก่อนนะครับว่าคำว่าเสมอภาคทางการศึกษามันคืออะไร ----------

มันคงไม่ใช่ที่ดูดีพูดแล้วดูเท่ ๆ แค่นั้น คือเราต้องเข้าใจให้ชัดเจนในความหมายของมัน แล้วยึดถือเอาไว้ให้เป็นเป้าหมายสูงสุด เป็นอุดมการณ์สูงสุด ความเสมอภาค ความเท่าเทียม อะไรนี่มันคือแนวคิดของการไปหาคนจน คนด้อยโอกาสมา แล้วเอาเงินไปให้เขา ดูแลเขาเป็นพิเศษหรือเปล่า หรือมันคือแนวคิดที่ว่ามันคือสิทธิของทุกคนที่เกิดขึ้นมาบนแผ่นดินไทย ที่ต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น เหมือนกับสิทธิในความปลอดภัย สิทธิที่รัฐต้องทำให้ทุกคนไม่โดนคนร้ายมาจี้ปล้น เช่นเดียวกับการศึกษาที่มีคุณภาพหรือเปล่าครับ ก็คือสิทธิที่รัฐต้องทำให้ทุกคนไม่ต่างกัน แบบแรกคือสงเคราะห์ แบบหลังคือถ้วนหน้า การสงเคราะห์มันมีข้อจำกัดอยู่มากเลย การที่จะไปเสาะหาคนจน คนด้อยโอกาส เราหาได้อย่างไรให้มันครบถ้วน การสงเคราะห์คือการที่เราไปหาคนจนมาได้จำนวนหนึ่งแล้วก็ช่วยเขาทั้ง ๆ ที่มีคนอีกมากมายไม่ได้รับการช่วยเหลือ ไม่น่าจะใช่ความสำเร็จขององค์กร เหมือนกับถ้าตำรวจไปช่วยคนน้อย ๆ ไม่กี่คนแค่นี้คือช่วยอย่างดีเลย แต่ว่ามีคนอีกมากที่ถูกคนร้ายลักวิ่งชิงปล้นได้ง่ายโดยที่ตำรวจไม่สนใจแบบนี้ก็ไม่ใช่ความสำเร็จขององค์กรเช่นกันถูกไหมครับ คือถ้าเรายึดอุดมการณ์ ยึดเป้าหมายแบบถ้วนหน้าไม่ใช่สงเคราะห์ คำว่าด้อยโอกาสทางการศึกษาคำคำนี้ก็ไม่ควรจะมีอีกต่อไป เพราะถึงแม้ว่าเด็กคนหนึ่งจะเกิดมายากจนอย่างไร การที่เขาไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาแบบด้อยคุณภาพ ความผิดตกอยู่ที่รัฐนะครับ ไม่ใช่ว่าเขาผิดเพราะว่าเขาเกิดมาจน รัฐมีความผิดเพราะว่านี่คือสิทธิที่เด็กคนหนึ่งต้องได้ แต่รัฐกลับล้มเหลวที่จะจัดให้เขา ถ้ารัฐเอางบประมาณไปให้เขาเพื่อให้มีการศึกษาที่ดี นี่ก็ไม่ใช่บุญคุณจากรัฐแต่ว่าเป็นสิทธิของทุกคนที่ต้องได้รับอยู่แล้ว และเป็นหน้าที่ของรัฐอยู่แล้ว ขอให้ทางผู้บริหารกองทุน รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านยึดถืออุดมการณ์นี้ไว้ให้ชัด ถ้วนหน้าและไม่ใช่สงเคราะห์ และสิทธิทางการศึกษาแบบถ้วนหน้ายังหมายถึงเด็กทุกคนต้องมีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน คำว่ามาตรฐานนี่สำคัญนะครับ ไม่ได้หมายความว่าคือเราต้องเอางบประมาณที่น้อย ๆ มาแบ่งเฉลี่ยกันให้เท่ากันทุกคน แล้วแต่ละคนที่ได้น้อยมันไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนอะไรได้เลย ดังนั้น ผมอยากจะเชิญชวนให้สมาชิกสภาของเราให้ความสำคัญกับกองทุนนี้ ถ้าหากกองทุนมีเป้าหมายที่ชัดขึ้น มีโครงการที่น่ามีความหวังมากขึ้นก็ต้องทุ่มงบให้เขา ผมคิดว่านี่เป็นสิ่งสำคัญมากจึงขอใช้เวลาอภิปรายในส่วนนี้เยอะสักหน่อย คือกองทุนนี้ได้งบน้อย

อยู่แล้วก็อย่าไปตัดงบเขาเลย กองทุนดี ๆ แบบนี้ และขอทิ้งท้ายนิดหนึ่งด้วยการรำลึกถึงหนึ่งในเสาหลัก ๖ ประการของคณะราษฎรที่ประกาศในวันที่ ๒๔ มิถุนายน คือ หลักการศึกษาที่เป็นคุณูปการ เป็นจุดเริ่มต้นที่ให้ประชาชนคนธรรมดาอย่างเรา ๆ ได้รับสิทธิการศึกษาอย่างทุกวันนี้ได้ ไม่ใช่เพียงแค่ชนชั้นสูงไม่กี่คนเพียงแค่หยิบมือหนึ่งเท่านั้นที่ได้รับการศึกษา จึงขอแสดงความรำลึก ๘๘ ปีแห่งการประกาศเสาหลักแห่งการศึกษาไว้ในโอกาสนี้ครับ ขอบคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านจักรพันธ์ พรนิมิตร ๗ นาที เชิญครับ

นายจักรพันธ์ พรนิมิตร (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผม จักรพันธ์ พรนิมิตร สมาชิกจากกรุงเทพมหานคร พรรคพลังประชารัฐ ท่านประธานครับ ในการรายงานประจำปีของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาในปีที่ผ่านมา ผมได้แสดงความคิดเห็นเอาไว้หลักใหญ่ ๆ คือ โจทย์ใหญ่ของการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันก็คือการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งผมก็คิดว่าอันนี้เป็นพันธกิจของ กสศ. อยู่แล้ว เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยประสบความสำเร็จในการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรวัยเรียนของเราเป็นอย่างมาก ตามนโยบายการศึกษาเพื่อมวลชน โดยเฉพาะนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้อัตราการศึกษาขั้นพื้นฐานและก่อนวัยเรียนมีอัตราสูงขึ้นเป็นลำดับ ขออนุญาตภาพประกอบครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิดสไลด์)

นายจักรพันธ์ พรนิมิตร (กรุงเทพมหานคร) : อันนี้จะเป็นสถิติที่โชว์ให้เห็นนะครับ อันนี้เป็นก่อนระดับประถมศึกษา จะเห็นว่ามีพัฒนาการของการเข้าถึง คือเด็กที่มีโอกาสได้เรียนมากขึ้นเรื่อย ๆ ภาพที่ ๒ นะครับ อันนี้ก็เช่นกันแต่เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นี่ก็เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการศึกษาของบ้านเราในแง่ของปริมาณนะครับ ----------

อย่างไรก็ตามความสำเร็จในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กไทยในแง่ปริมาณกลับตรงกันข้ามกับความสำเร็จในการพัฒนาในเชิงคุณภาพ อย่างสไลด์ (Slide) ที่ ๓ ที่ผมแสดงให้เห็นนะครับ ก็จะเป็นผลการทดสอบตามข้อสอบพิซา (PISA) ซึ่งจัดขึ้นทุก ๆ ๓ ปี อันนี้ก็เป็นปี ๒๐๑๘ ปี ๒๕๖๑ เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว ซึ่งผมเคยอภิปรายไปเมื่อคราวที่แล้วครั้งหนึ่ง ก็จะเห็นว่าเทียบกับประเทศอื่น ๆ ประเทศไทยก็อยู่ในอันดับที่ไม่ค่อยน่าภูมิใจนัก สไลด์ (Slide) ถัดไปนะครับ อันนี้ก็เป็นอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านการศึกษาของเรา ซึ่งประเทศไทยขออภัยนะครับ มันอาจจะดูไม่ชัดหน่อยแต่ว่าของประเทศไทยก็คือกลม ๆ สีน้ำเงินที่กำลังไหลลงมาเรื่อย ๆ ในขณะที่ประเทศอื่นก็มีกำลังขึ้นมา แต่ของเราก็คือตัวที่กำลังลงมาเรื่อย ๆ ก็คือขีดความสามารถของเราในด้านการศึกษาก็ลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นสถิติที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาบ้านเราอย่างชัดเจน นอกจากเรื่องคุณภาพแล้วสิ่งสำคัญที่เราจะต้องเผชิญปัญหาก็คือว่าความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษา ซึ่งชัดเจนเช่นกัน ในภาพที่แสดงตรงกลางจะเป็นค่าเฉลี่ยของประเทศส่วนใหญ่ที่สอบพร้อม ๆ กับเรา ในข้อสอบพิซา (PISA) แต่อันนี้จะเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ถ้าผมจำไม่ผิด ก็จะเห็นว่ากลุ่มใหญ่ทางซ้ายมือคือกลุ่มที่ต่ำกว่ามาตรฐานจะเป็นกลุ่มโรงเรียนทั่ว ๆ ไปของเราในสังกัดต่าง ๆ สพฐ. อปท. อะไรต่าง ๆ และจะมีอยู่แค่ ๒ จุดที่อยู่ทางฝั่งขวามือก็คือที่สูงกว่าค่ามาตรฐานของโลก ก็คือกลุ่มโรงเรียนสาธิตกับกลุ่มโรงเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์ อันนี้ก็เป็นอีกข้อมูลหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างในแง่คุณภาพของโรงเรียนบ้านเรามีสูงเหมือนที่ท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่านได้อภิปรายเมื่อสักครู่นะครับ แต่ที่ร้ายกว่านั้นก็คือว่าในรายงานของ กสศ. เองก็ชี้ให้เห็นว่ามีข้อมูลที่บ่งชี้ชัดเจนว่าฐานะทางบ้านของผู้เรียนสัมพันธ์อย่างยิ่งกับโรงเรียนที่เขาเข้าไป หมายความว่าพูดง่าย ๆ คือถ้าฐานะทางบ้านดีโอกาสที่เขาจะส่งลูกเขาไปอยู่ในโรงเรียนที่ทำคะแนนได้ดีเหมือนที่ผมโชว์ในสไลด์ (Slide) เมื่อสักครู่ก็สูงตามไปด้วย ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาใหญ่ของเราจริง ๆ เมื่อสักครู่ท่านสมาชิกท่านได้อภิปรายไปเมื่อสักครู่ยกตัวอย่างว่านักเรียนที่สอบติดในกลุ่มโรงเรียนในโปรแกรมพิเศษ แต่ไม่สามารถที่จะมีเงินส่งลูกเรียนได้ อันนี้ก็เป็นตัวอย่างจากพื้นที่ที่เห็นจริง ๆ และในข้อมูลก็ชัดเจนว่าเป็นอย่างนั้นจริง ๆ เมื่อเป็นอย่างนี้ผมคิดว่าการจัดตั้งกองทุน กสศ. เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ๆ สำหรับประเทศของเรา และผมก็ดีใจนะครับที่เมื่อตอนต้นปี

ผมมีโอกาสได้อ่านสัมภาษณ์ของท่านประธานบอร์ด (Board) กสศ. ท่านให้สัมภาษณ์เข้าใจว่าเป็นงานสัมมนาวิชาการงานหนึ่ง ท่านบอกว่าท่านมีความตั้งใจที่จะใช้รูปแบบของระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ คือรูปแบบการบริหารงานสาธารณสุขของไทยที่ประสบความสำเร็จในนโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้าเอามาใช้กับการศึกษาไทย ซึ่งผมคิดว่าอันนี้เป็นโจทย์ที่สำคัญมาก ๆ และผมเห็นด้วยอย่างร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะผมคิดว่าทั้ง ๒ ด้านนี้คือด้านสาธารณสุขกับด้านการศึกษามีปัญหาคล้าย ๆ กันมาก่อน คือทำอย่างไรที่เราจะให้คนจำนวนมากที่สุดได้เข้าถึงบริการภาครัฐที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันที่สุด ซึ่งในความหมายของท่านประธานบอร์ด (Board) กสศ. เองท่านก็ชี้ให้เห็นว่าในแง่ของสาธารณสุขนั้นเขาผ่านตรงนั้นไปได้แล้ว คือเขาสามารถที่จะหาจุดบรรจบระหว่างปริมาณกับคุณภาพได้แล้ว แต่การศึกษายังไปไม่ถึงจุดนั้น อย่างตัวอย่างที่ผมได้ยกมาเมื่อสักครู่ว่าปริมาณมันไปทางหนึ่งแต่คุณภาพมันผกผันกัน ปริมาณเยอะแต่คุณภาพมันต่ำ และในคุณภาพที่ต่ำนั้นก็มีความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนกันเข้าไปอีก เพราะฉะนั้นโจทย์ที่ท่านประธานบอร์ด (Board) ได้ชี้ให้พวกเราเห็นเมื่อตอนต้นปี ผมคิดว่าถ้าท่านทำได้อย่างน้อยที่สุดในความเข้าใจของผมท่านตั้งหลักถูกแล้ว และผมก็หวังว่า กสศ. เองก็คงจะได้ดำเนินงานไปตามนโยบายวิสัยทัศน์ของท่านประธานนะครับ สุดท้ายก่อนที่จะรับทราบรายงานฉบับนี้ของ กสศ. ผมมีประเด็น ๒ ประเด็นที่อยากจะฝากถามแล้วก็ฝากไปนะครับ

อันที่ ๑ คือท่านระบุไว้หลายแห่งในเล่มนี้นะครับว่าภารกิจ กสศ. จะทำเฉพาะโครงการทดลองนำร่องเพื่อเป็นการชี้เป้าตามคำของท่านนะครับ ชี้เป้าให้หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานำผลจากการทดลองนำร่องของท่านไปปรับใช้ในการบริหารงานจริง ซึ่งหลัก ๆ ก็คือกระทรวงศึกษานั่นเอง ผมก็อยากจะถามท่านว่าท่านทำงานมา ๒ ปีกว่าแล้ว โครงการต่าง ๆ ที่ท่านทำในคราวที่แล้วรวมถึงคราวนี้ด้วย หน่วยงานหลักเขาเอาไปใช้บ้างหรือยังครับ แล้วเขาใช้แล้วมันมีผลอย่างไร มันเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ถ้าท่านสามารถเอามาแชร์ (Share) กับพวกเราได้ก็จะดีนะครับ ก่อนที่ผมจะรับทราบรายงานฉบับนี้

ส่วนที่ ๒ ขออนุญาตนิดเดียวครับท่านประธาน ก็คือผมเห็นท่านมีโครงการที่เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กซึ่งคราวที่แล้วผมก็ได้อภิปรายไปส่วนหนึ่ง ผมก็อยากจะฝากท่านนิดหนึ่งว่าถ้ามีโอกาสในช่วงวิกฤติโควิด (COVID) ที่ผ่านมา ผมได้เรียกร้องว่าศูนย์เด็กเล็กที่เข้าสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ๒๐,๐๐๐ กว่าศูนย์ มีเด็กอยู่ในสังกัด ๙๐๐,๐๐๐ กว่าคนทั่วประเทศนะครับ ช่วงที่ปิดโควิด (COVID) จนมาถึงเดือนมิถุนายน เขาไม่ได้รับอาหารเสริมนมเลย เพราะปกติและเด็กต้องไปที่ศูนย์แล้วถึงจะได้นมกับอาหารกลางวัน ทีนี้เด็กในศูนย์เด็กเล็กเขาไม่เหมือนเด็กในโรงเรียน เด็กโรงเรียนมีปิดเทอมพอดีช่วงโควิด (COVID) แต่ศูนย์เด็กเล็กเขาไปทุกวัน แล้วเราจัดสรรงบประมาณให้เขาก็จัดสรรให้ทั้งปี ไม่มีปิดเทอม ทีนี้ถ้าท่านทำโครงการที่เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กที่เป็นต้นแบบ ผมฝากไว้นิดหนึ่งเพราะว่าต่อไปมันอาจจะไม่ใช่โควิด (COVID) มันอาจจะต้องปิดศูนย์เพราะเรื่องของพีเอ็ม ๒.๕ (PM 2.5) ก็เป็นไปได้ ฝากท่าน กสศ. ไปดูว่าถ้าท่านทำโครงการที่เป็นต้นแบบให้กับกระทรวงอื่น ๆ หน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะ อปท. ทั้งหลายว่า แม้แต่ช่วงที่เกิดวิกฤติเราสามารถที่จะให้เด็ก ๆ เหล่านี้เข้าถึงอาหารกลางวัน เข้าถึงอาหารเสริม ซึ่งมันจำเป็นสำหรับพัฒนาการของเขา อันนี้อาจจะไม่ได้เกี่ยวการศึกษา แต่ว่าเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งก็เป็นภารกิจหลักของท่านเหมือนกัน ฝากไว้ ๒ เรื่อง ขอบคุณท่านประธานครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณท่านจักรพันธ์นะครับ ต่อไปเชิญท่านอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ เชิญครับ

นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ (ราชบุรี) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผม นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี เขต ๔ อำเภอบ้านโป่ง พรรคประชาธิปัตย์ ท่านประธานครับ ผมได้อ่านรายงานของ กสศ. ก็คือกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ปี ๒๕๖๒ ถ้าคุณหมอศุภกรจำผมได้นะครับ เคยพบท่านหลายครั้งหลายโอกาส แล้วก็ได้มีโอกาสชื่นชมท่าน รวมถึงคณะผู้บริหารกองทุนทั้งในการพิจารณาของอนุกรรมาธิการในเรื่องของงบประมาณของการศึกษากองทุนเพื่อการศึกษา แล้วก็หน่วยงานเพื่อการศึกษานะครับ แล้วก็ในเจอกันในสภาแห่งนี้ ผมเองได้อ่านภารกิจของท่านของปี ๒๕๖๒ ก็รู้สึกภูมิใจนะครับ แล้วก็ชื่นชม ขอเป็นกำลังใจให้กับท่าน แต่ว่าสิ่งวันนี้ที่ผมอยากจะมาอภิปรายก็คือสิ่งที่อยากจะส่งสัญญาณไปถึงกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทางรัฐบาลมีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ จากรายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ท่านได้พิมพ์มา แล้วก็ให้ทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณานั้น มีข้อความครับท่านประธาน ในหน้า ๑๐ ว่าการติดตามสถานการณ์ในความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยยังไม่พอใจนัก โดยเฉพาะในด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และความเหลื่อมล้ำด้านผลสัมฤทธิ์ระหว่างประชากรกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้มีฐานะสูงและผู้ยากไร้ นักเรียนที่อยู่ในเมืองกับชนบท ผู้ที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก ท่านประธานครับ กองทุนนี้เป็นกองทุนที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่สิ่งที่ต้องขับเคลื่อนให้ความเหลื่อมล้ำในการศึกษานั้นลดน้อยถอยลงไปภารกิจหลักจะต้องอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการ ตอนนี้ผมเคยนำเสนอปัญหาเรื่องของการยุบโรงเรียนเล็กไปในทุกเวทีของสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการอภิปรายในสภาหรือการเข้าไปหารือในชั้นของอนุกรรมาธิการงบประมาณ ว่าวันนี้วงการศึกษาไทยของเราเจอปัญหาเรื่องของการยุบโรงเรียนเล็กมากเลยครับ ----------

อยากจะเรียนท่านประธานครับว่า นี่คือต้นเหตุของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ผู้ปกครองต้องส่งลูกหลานของตนเองไปเรียนในโรงเรียนในเมือง เพราะโรงเรียนเล็กนั้นโดนยุบ การที่ยุบโรงเรียนเล็กในปัจจุบันมันมีเรื่องที่น่าคิดครับท่านประธานว่าสมควรยุบไหม ถ้าถามว่าโรงเรียนในเขตพื้นที่ของกระผมในเขตอำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรีที่โดนยุบไป มีเด็ก ๒๐ กว่าคน มีครู ๑ คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ป.๑ ถึง ป.๖ ถามว่าด้วยปริมาณครูและปริมาณเด็กสมควรยุบไหมครับ สมควรยุบ แต่ถามว่าวันนี้กว่าจะมาถึงตอนนี้กระทรวงศึกษาธิการทำอะไรกับโรงเรียนนี้จนทำให้เด็กเหลือแค่ ๒๐ คน ตั้งแต่ ป. ๑ ถึง ป. ๖ รวมกันนะครับท่านประธาน แล้วเหลือครูอยู่ ๑ คน ถ้าถามว่าท่านไปทำอะไรกับเขา เราก็จะได้คำตอบว่ากระทรวงศึกษาธิการไม่ไปบรรจุครูให้กับโรงเรียนนี้ ซึ่งครูเกษียณไปแล้วหรือลาออกไปก็ไม่ไปเพิ่มครูให้กับเขา ฉะนั้น คุณภาพทางการศึกษาจะมาจากไหนครับ ไม่มีทางที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ เพราะครูไม่ครบชั้นเรียน แล้วครูก็ไม่ครบสาขาวิชา ถามว่าวันนี้ถ้าเรายังจะปล่อยสถานการณ์อย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ท่านประธานครับ เราจะเห็นว่าเราจะต้องยุบโรงเรียนขนาดเล็กอย่างนี้ไปอีกหลายสิบหลายร้อยเป็นพันโรงเรียนในประเทศไทย แล้วสิ่งที่เรากำลังจะเรียกร้องให้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะเกิดขึ้นได้อย่างไรครับท่านประธาน สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ผมในฐานะผู้แทนราษฎรที่อยู่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชน อยู่กับปัญหาจริง ๆ ในพื้นที่ วันนี้ปัญหานี้ยังมีอยู่ สิ่งที่ทางกองทุนส่งเสริมเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้มีผลการวิจัยที่สามารถอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์ได้ว่าสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่น่าพอใจมากนัก สิ่งนี้เป็นสัญญาณบอกว่าผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการต้องรับไปปรับปรุงครับ นี่คือสิ่งที่จะบอกได้ว่าเรากำลังเดินทางไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณภาพให้กับเยาวชนของเรา ทุกคนครับ เพื่อนสมาชิกในสภาแห่งนี้ ทุกคนทราบครับว่าการจะพัฒนาประเทศได้สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการศึกษา แต่วันนี้การศึกษาของเรานั้นมีความเหลื่อมล้ำมาก ไม่ว่าจะเป็นคนจนคนรวย ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเล็กโรงเรียนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในเมืองหรือชนบท สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ทางกระทรวงศึกษาธิการต้องรับเอาข้อมูลนี้ไปใช้ แล้วก็เอาไปขยายผลเพื่อที่จะมาทำนโยบายแล้วก็จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการพัฒนาการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ท่านประธานครับ ผมมีเรื่องที่อยากจะเสนอรัฐบาลครับ

วันนี้เรากำลังจะเข้าสู่กระบวนการในการพิจารณางบประมาณ ปี ๒๕๖๔ ปีที่แล้ว ท่านประธานครับ สภาผู้แทนราษฎรแห่งนี้ได้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญพิจารณางบประมาณ ปี ๒๕๖๓ เพื่อนสมาชิกที่ไปนั่งในกรรมาธิการนั้นได้มีการพิจารณาตัดลดงบประมาณ เป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไม่สามารถที่จะลงไปในกระทรวง ทบวง กรมได้ เพราะว่าผิดรัฐธรรมนูญ เราก็เอาไปให้องค์กรอิสระบ้าง เอาไปให้ศาลบ้าง เอาไปให้องค์กรอัยการบ้าง ซึ่งก็เป็นประโยชน์ครับท่านประธาน งบประมาณไปผมก็เชื่อว่าผู้บริหารองค์กรเหล่านั้นก็เอางบประมาณซึ่งเป็นเงินภาษีของพี่น้องประชาชนนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ แต่ผมขอเสนอครับ ให้คณะรัฐมนตรีปีนี้ ๒๕๖๔ มีการตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณางบประมาณตาม พ.ร.บ. งบประมาณ ปี ๒๕๖๔ ถ้ามีการปรับลดงบประมาณ ผมขอเสนอให้ ครม. ครับ แล้วก็สำนักงบประมาณช่วยเอาเงินที่ปรับลดที่เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาทนี้ เอาไปให้กองทุน กสศ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีการบริหารงานได้เป็นอย่างดีแล้วก็มีประสิทธิภาพ มีผลชี้วัดชัดเจนว่ากองทุนนี้สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ ----------

เป็นเครื่องไม้เครื่องมือ เป็นกลไกหนึ่งให้กับรัฐบาลตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งกองทุน กสศ. พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนแล้วก็ส่งเสริมให้เยาวชนของเรานั้นได้รับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ขอเสนอท่านประธานไปยังคณะรัฐมนตรีแล้วก็รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาข้อเสนอของผมด้วยครับ กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านขจิตร ชัยนิคม เชิญครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้ทำหน้าที่ลดความเหลื่อมล้ำ แล้วก็ดูแลในส่วนที่กระทรวงหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาไม่สามารถดูแลในรายละเอียดเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการจัดการศึกษาได้ ท่านประธานครับ ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญหลายฉบับแม้จะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามแต่ก็ต้องมีเนื้อหาบังคับรัฐบาล คือเดิมก่อนนี้เราบังคับประชาชน แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ มารัฐธรรมนูญทุกฉบับจะเขียนบังคับรัฐให้จัดการศึกษา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เหมือนกันเขียนไว้ในมาตรา ๕๔ เขียนไว้ ๖ วรรค แล้ววรรคสุดท้ายเขาก็ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ แล้วก็เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู ผมคิดว่ากองทุนของท่านไม่ทราบว่าผมเข้าใจถูกไหมก็เกิดจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แล้วท่านก็มาดูแลรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาตรา ๕๔ พอวรรคแรกงานท่านก็หนักแล้ว เพราะวรรคแรกเขาเขียนไว้ว่า รัฐต้องจัดให้ทุกคน แปลว่าคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาโดยความเสมอภาค แล้วก็จะต้องมีคุณภาพแล้วจัดให้ทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นี่คือวรรคแรกของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ และต่อไปเขาก็เขียนวรรคสอง วรรคสาม ในรายละเอียดก็บอกว่าเด็กก่อนวัยเรียน เด็กเล็กท่านต้องดูแลเป็นพิเศษ แล้วก็บางวรรคอย่างวรรคสี่ก็บอกว่าท่านจะสร้างคนอย่างไร วรรคห้าการจัดการศึกษาจะมีคนที่ขาดแคลน ท่านประธานครับ แม้ว่าเวลานี้เราจะให้การศึกษาประชาชนโดยจะต้องจบการศึกษาภาคบังคับ แต่ท่านประธานต้องยอมรับยังมีหลายคนที่ไม่สามารถที่จะให้ลูกหลานอยู่ในการศึกษาภาคบังคับได้ในสถานการณ์

บางสถานการณ์ถึงความทุกข์ยาก ความขาดแคลน ความไม่สะดวก ผมอยากจะฝากกองทุนหรือท่านตอบคำถามผมก็ได้ว่าเวลานี้รัฐบาลมีนโยบายอันหนึ่งซึ่งไม่ยอมเลิกเสียทีคือจะยุบโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้เดิมเราตีความเราเขียน ผมเป็นคนเขียนตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขียนบังคับให้รัฐบาลต้องจัดการศึกษา นี่เขาก็เขียนเหมือนกันบังคับให้รัฐบาลจัดให้คนไทยทุกคน คนไทยทุกคนหมายความว่าอย่างไร เขาจะไปอยู่ในไซต์ (Site) งานก่อสร้างเขาไม่สามารถจะเข้าโรงเรียนใดได้ ท่านก็ต้องจัดรูปแบบการศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปสอนตอนเย็นหรือตอนอะไรให้เขาได้รับการศึกษาจบการศึกษาภาคบังคับได้ นี่เล่นบอกว่าเพื่อคุณภาพ ยุบโรงเรียนขนาดเล็กไปอยู่โรงเรียนขนาดใหญ่ ผมยืนยันว่าไม่ถูกต้องแล้วไม่สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐ นี้ด้วย ไปเอาวิธีคิดมาจากไหน เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเขาหมด เวลานี้ยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ถ้าลูกหลานเขาไปรอรถถ้ารถเสียกระบวนการเป็นอย่างไร ----------

ยุบโรงเรียนขนาดเล็กคนที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่ในรายละเอียดก็ชี้ว่า อ้าว โรงเรียนคุณไม่มีแล้วมาโรงเรียนผม แล้วเป็นอย่างไรหมู่บ้านชั้นสองเกิดขึ้น แล้วเด็กโรงเรียนขนาดเล็กที่ยุบมารวมนั่งร้องไห้เวลากลางวันใครรับผิดชอบ ประชาชนที่เขาเคยตื่นเช้าขึ้นมาไปให้ลูกหลานหากินเอง เลิกเรียนมาเขาก็หารับประทานอาหารเอง พ่อแม่ไปทำงานได้ แล้ววันนี้ทำไม่ได้ ทำไม่ได้เพราะนโยบายรัฐบาลอย่างไร ติดต่อมา ๒-๓ ปี เสร็จแล้วก็ไปยุบโรงเรียนขนาดเล็กหมด วันนี้โรงเรียนขนาดเล็กที่ประชาชนอุตส่าห์สร้างประวัติศาสตร์ของเขา สร้างโรงเรียนกว่าจะเป็นโรงเรียนกว่าจะงบรัฐบาลได้ วันนี้ท่านไปดูด้วยว่ามันร้างอยู่เท่าไร พื้นที่เหล่านี้ใช้ไม่เป็นประโยชน์เลย ในทางการศึกษาถือว่าเป็นการสูญเปล่า ผมฝากท่านไปดู ช่วยไปดูให้หน่อยเรื่องนี้ แล้วทำไมผมอยู่หมู่บ้านนี้มันเป็นโรงเรียนขนาดเล็กแทนที่จะใช้เทคโนโลยีซึ่งเขามีเขาเจริญในสมัยนี้ เข้าไปห้องเรียนอัจฉริยะเป็นล้านสองล้านทุ่มไปสิสอนภาษาอังกฤษจากส่วนกลางฉายเข้าไป ทำไมไม่ทำ ทำไมคิดได้แค่จะยุบ ๆ แล้วตอนนี้ยังไม่เลิกด้วยนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบันยืนยันกับผมแล้วนะว่าจะไม่มีการยุบอีกถ้าประชาชนไม่ยินยอม ผมก็ร้องไปยังประชาชนทุกหมู่บ้านที่มีโรงเรียนขนาดเล็ก ที่รัฐบาลหรือว่าตัวแทนของรัฐกำลังจะยุบท่านอยู่รีบร้องมาที่ผม ผมจะส่งไปยังประธาน ส่งไปยังรัฐบาลให้ยุติเรื่องนี้ให้ได้ สิทธิของประชาชนอยู่ที่ไหนต้องได้รับการศึกษา ไม่ใช่บอกว่าอยู่ไกลตรงโน้นจัดการศึกษาไม่ได้ ไม่ใช่ โรงเรียนมีครูคนเดียวก็สามารถอำนวยการใช้เทคโนโลยีให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีได้ ท่านประธานครับ ผมเป็นครูประชาบาลสมัยที่เทคโนโลยียังไม่มีมากขนาดนี้ผมยังสอนคนเดียวเลยใน ๔ ชั้น นักเรียนผมชนะเลิศด้วย ทำไมเขาทำได้ แล้วทำไมสมัยนี้เทคโนโลยีเจริญยังไม่ทำ แล้วไปยุบโรงเรียนทำให้ประชาชนเดือดร้อน ลูกหลานเขาเปลี่ยนวิถีชีวิตหมด สิ่งเหล่านี้ต้องยุติโดยเร็ว ผมฝากคณะกรรมการกองทุนนี้ด้วย ให้ไปศึกษาอย่างจริงจัง แล้วยุติการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก การไม่เคารพถิ่นที่อยู่ การไม่เคารพสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาในที่ที่เขาอยู่กับพ่อแม่กับครอบครัวด้วยความอบอุ่น ขอขอบคุณครับท่านประธานครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ทางตัวแทนหน่วยงานมีอะไรจะชี้แจงไหมครับ เชิญครับ

นายสุภกร บัวสาย (ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา) : กราบเรียนท่านประธานที่ประชุม กราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผมต้องกราบขอบพระคุณที่ได้กรุณาชี้ประเด็นในการที่จะไปพัฒนางานต่อในวันนี้ แทบจะทุกท่านที่ได้ให้ความคิดในวันนี้ ทั้งในที่ประชุมวันนี้ บางท่านก็ได้คุยกันนอกห้องประชุมนี้ ในกรรมาธิการก็มีบางท่านได้เมตตากรุณามาแนะนำลงลึกในรายละเอียดเพิ่มเติมด้วย ทาง กสศ. ขออนุญาตถ้าท่านผู้ใดอยากจะให้ความคิดความอ่านแก่ กสศ. ให้ข้อมูลวิชาการ หรือว่าประสบการณ์ที่ท่านได้ผ่านมา แล้วก็เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาเราก็น้อมรับ จะไปเยี่ยมไปคุยกันที่สำนักงานที่ปากซอยอารีย์ต่อก็ได้นะครับ ผมขออนุญาตที่จะตอบสัก ๔-๕ ประเด็น

ประเด็นแรกคือประเด็นเรื่องของบทบาทของ กสศ. เมื่อสักครู่นี้มีท่านสมาชิกได้กรุณาเอ่ยถึงท่านประธานคณะกรรมการกองทุน ท่านอาจารย์ ดอกเตอร์ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ท่านอาจารย์ประสารก็ได้กำชับพวกผมไว้ว่า แม้ว่าเราจะเป็นกองทุนหรือว่าเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก แต่ว่าเราทำงานที่น่าจะเป็นปัญหาใหญ่มากที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศ แล้วเราก็คงจะไม่ได้ตั้งเป้าไว้เป็นเป้าในระดับต่ำ ท่านอาจารย์ได้ใช้คำว่าเราอยากที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการที่จะตัดวงจรอุบาทว์ในการที่ครอบครัวยากจนจะส่งผ่านความยากจนจากเจเนอเรชัน (Generation) หนึ่งไปสู่อีกเจเนอเรชัน (Generation) หนึ่ง เพราะฉะนั้น กสศ. ก็จะไม่พยายามที่จะทำงานในระดับที่เรียกว่าเป็นงานพื้น ๆ แต่ว่าแม้ว่าเราจะไม่สามารถที่จะเปลี่ยนผลต่อประเทศด้วยตัวของเราเองได้เนื่องจากข้อจำกัด แต่ว่าเราต้องหาวิธีการให้ได้ ว่าวิธีการในการใช้การศึกษาให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศไม่ส่งผ่านความยากจนจากเจเนอเรชัน (Generation) ไปสู่อีกเจเนอเรชัน (Generation) หนึ่งนั้น น่าจะมีแนวทางอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ ก็คือเรื่องของบทบาท กสศ. เนื่องจากทุกท่านก็คงทราบว่าเราไม่ใช่องค์กรใหญ่ เราไม่ใช่กระทรวง เพราะฉะนั้นว่าไปแล้วบทบาทของ กสศ. ในขนาดขององค์กรของเราเราจึงไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของเรื่องที่จะไปแก้ปัญหาได้โดยตรง เราต้องทำงานกับกระทรวงที่เป็นหน่วยงานหลัก รวมทั้งหน่วยงานที่อยู่ในภาคปฏิบัติอยู่ในหน้าสนามทั้งหลายก็คือโรงเรียนทั่วประเทศทั้ง ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน คนที่ทำงานให้กับ กสศ. จริง ๆ ก็คือบรรดาคุณครูทั้งประเทศ ๔๐๐,๐๐๐ คนที่อยู่ทั่วประเทศ คน กสศ. มีอยู่แค่ ๖๐ คน จริง ๆ แล้วเราเป็นตัวช่วย คนที่เป็นคนทำงานให้เกิดผลนั้นก็คือบรรดาท่านทั้งหลายที่อยู่ที่หน้างานแล้วก็ดูแลเด็กและเยาวชนตัวจริง อันนี้ก็คือบทบาทของกองทุน บทบาทของกองทุนนั้นเราให้ความสำคัญกับเรื่องของการที่จะหาแนวทางการหาความรู้ในแง่ของงานวิจัยอย่างมาก เพราะตรงนี้จะเป็นงานที่เมื่อเห็นแนวทางแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิรูปที่ถูกต้องแล้วก็ได้ผลจริง เมื่อสักครู่ท่านสมาชิกได้ถามว่ามีตัวอย่างไหมว่างานต้นแบบของเรามีหน่วยงานใดนำไปใช้ประโยชน์ได้แล้วบ้าง อันหนึ่งที่เป็นตัวอย่างที่น่าจะกว้างขวางพอสมควรก็คือเรื่องของกระบวนการคัดกรองความยากจน ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการคัดกรองตามผลวิจัยของ กสศ. เราก็จะบอกยากว่าเด็กคนไหนหรือครอบครัวไหนที่มีความจนที่ค่อนข้างจะมั่นใจได้ ก่อนหน้านี้ประมาณสัก ๔ ปีจำนวนนักเรียนยากจนที่ทางกระทรวงศึกษาธิการมีอยู่จะมีอยู่ประมาณสัก ๔ ล้านคน ซึ่งถ้าเทียบกับเส้นความยากจนของประเทศที่สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้วิจัยไว้มันจะเกินไป ๒ เท่า หลังจากมีการวิจัยร่วมกันแล้วก็มีการใช้เกณฑ์ในการที่จะคัดกรองก็สามารถที่จะลดจำนวนโดยรวมลงมาได้ แล้วก็น่าจะมีความมั่นใจมากขึ้น ตอนนี้นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่นำกระบวนการคัดกรองความยากจนตามผลการวิจัยไปใช้ ขณะนี้ก็น่าจะใช้ได้ครบถ้วนทั่วประเทศแล้ว นอกจากหน่วยงานในระดับชาติแล้วเราก็ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในระดับจังหวัดที่นำผลการวิจัยแนวทางในการที่จะยกระดับขีดความสามารถของโรงเรียนแล้วก็ขีดความสามารถของจังหวัดทั้งจังหวัดนำไปใช้ในการที่จะปรับปรุงเรื่องการศึกษา ยกตัวอย่างจังหวัดภูเก็ต ยกตัวอย่างจังหวัดเชียงใหม่ แล้วก็อีกหลาย ๆ จังหวัดที่อยู่ในโครงการของเรานะครับ

ต่อไปก็คือเรื่องของนโยบายบางประการที่ท่านสมาชิกได้ยกตัวอย่าง อันนี้ก็ต้องกราบเรียนว่าจริงครับ เพราะว่า กสศ. เองอย่างที่เรียนว่าบทบาทของเรา เราไม่ใช่เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ทางนโยบาย ปัญหาความเหลื่อมล้ำในบางเรื่องแล้วก็เรื่องใหญ่ ๆ บางเรื่อง กสศ. ไปไม่ถึงที่จะไปเปลี่ยนแปลงนโยบายได้ แต่ว่าเราก็มีผลวิจัยพอที่จะบอกได้ว่า ยกตัวอย่างเช่นเรื่องของสัดส่วนของการจัดสรรงบประมาณมันยังไม่สัมพันธ์โดยตรงกับระดับความใหญ่น้อยของสภาพความเหลื่อมล้ำในแต่ละพื้นที่ในแต่ละสถานศึกษา ตรงนั้นก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่จำเป็นต้องมีการเสนอทางด้านผลการวิจัยต่อไปว่า จะทำอย่างไรที่จะมีการจัดสรรทรัพยากรให้เรียกว่ามีความสัมพันธ์กันมากขึ้น

เรื่องของโรงเรียนเล็กที่ท่านอาจารย์ได้หยิบยกเมื่อสักครู่ กสศ. เองไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ทางนโยบายที่จะไปบอกว่าจะยุบหรือไม่ยุบ แต่ว่าในส่วนของโรงเรียนเล็กจำนวนหนึ่งที่อย่างไรก็จะไม่อยู่ในข่ายที่จะมีผลกระทบในแง่ของการจับกลุ่มหรือว่าการยุบ ก็คือโรงเรียนเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีอยู่จำนวนประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ โรงเรียน ตรงนี้นอกจากเราเข้าไปทำงานโดยตรงแล้วก็คือการที่เราไปส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนที่มีพื้นฐานมีภูมิลำเนาอยู่ตรงนั้นเขาได้กลับเข้ามาเรียนครู และเมื่อเรียนจบแล้วก็กลับเข้าไปที่พื้นที่ไปดูแลรุ่นน้องต่อ ๆ ไป อันนี้ใช้เวลาอยู่พอสมควร ๓-๔ ปี แต่ว่าเราไม่ได้รอให้เด็กเรียนจบ เราเข้าไปร่วมงานกับโรงเรียน ๑,๐๐๐ กว่าโรงเรียนนี้โดยตรง แล้วก็ได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายที่เรียกว่าเป็นเครือข่ายคุรุทายาท เป็นกลุ่มที่เคยทำงานอยู่ในชนบทเป็นครูที่เรียกว่ามาจากครอบครัวยากจนเข้าไปช่วยโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กต่าง ๆ เหล่านี้ ----------

นอกจากนั้นในก้าวต่อไป เราก็ได้ทำงานร่วมกับธนาคารโลกในการที่จะวิจัยว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่ว่านั้นเขายังขาดอะไรอยู่ แล้วถ้าจะลงทุนกับโรงเรียนขนาดเล็กน่าจะลงทุนในส่วนไหนจึงจะยกระดับคุณภาพการศึกษาขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผลการวิจัยนี้ก็คงจะออกมาเร็ว ๆ นี้ ถ้าอย่างไรเดี๋ยวจะได้กราบเรียนท่านสมาชิกที่สนใจต่อไปด้วยนะครับ

ต่อไปก็คือเรื่องของโควิด (COVID) กสศ. เรียกว่าได้รับการดีไซน์ (Design) ไว้ตาม พ.ร.บ. ให้เป็นหน่วยงานที่มีความเพิ่มพูนพอสมควร ในช่วง ๒ เดือนที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีงบประมาณจำกัด แต่เราก็สามารถที่จะมีการเปลี่ยนงบประมาณใหม่ในการที่จะรีบเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเรื่อง (COVID) โดยเฉพาะเรื่องของอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนที่รอการเปิดเทอมอยู่เป็นเวลาประมาณ ๒ เดือนนะครับ และโรงเรียนต่าง ๆ เหล่านี้เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบทห่างไกล นักเรียนที่มีฐานะยากจนมีจำนวนมากประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ กว่าคนทั่วประเทศ เมื่อไม่มาโรงเรียนก็ไม่มีข้าวกิน เพราะฉะนั้น กสศ. ก็ได้พยายามรวบรวมงบประมาณในส่วนที่เราพอจะเลื่อนไปได้บางส่วน ได้ประมาณ ๕๐๐ ล้านบาท ที่จะมาช่วยในเรื่องของอาหารให้กับนักเรียนประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ในช่วงที่เขารอเปิดเทอมอยู่ ตรงนี้ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งในมาตรการที่เรามาร่วมในการแก้ปัญหาโควิด (COVID) ยังมีอีก ๓-๔ เรื่องสำหรับเรื่องโควิด (COVID) แต่ขออนุญาตจะไม่ลงรายละเอียดนะครับ

ต่อไปก็คือเรื่องของงบประมาณ ท่านมีความเป็นห่วงพวกเราอยู่ ท่านสมาชิกผมเข้าใจว่าแทบจะทุกส่วนเลยก็ได้กรุณาเพิ่มเติมประมาณให้กับ กสศ. ในช่วงปีที่ผ่านมาเราเริ่มต้นเราช่วยนักเรียนยากจนได้ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คนจากทั้งหมดประมาณ ๒ ล้านคน เมื่อได้รับเพิ่มเติมเราก็ช่วยได้ขึ้นมาเป็น ๗๐๐,๐๐๐ คนในปี ๒๕๖๒ นี้ ปี ๒๕๖๓ ที่ได้เพิ่มเติมขึ้นมาอีกหน่อย ท่านสมาชิกได้กรุณาเพิ่มเติมให้อีก ๑,๖๐๐ ล้านบาท เราก็คาดว่าในปี ๒๕๖๓ คงจะขึ้นไปถึงประมาณ ๙๐๐,๐๐๐ คน แต่ว่าก็ยังไม่ถึงครึ่งของจำนวนนักเรียนยากจนทั้งหมด ตรงนี้ก็จะต้องพยายามต่อไปนะครับ แต่ว่าว่าไปแล้วทางบอร์ด (Board) เอง โดยเฉพาะท่านประธานท่านก็ให้แนวคิดไว้ว่าจริง ๆ แล้วงบประมาณที่จำเป็นจะต้องมาช่วยลดความเหลื่อมล้ำไม่ได้จำเป็นจะต้องมาที่ กสศ. หรอกนะครับ ขอให้

พุ่งเป้าไปที่การลดความเหลื่อมล้ำ ไปที่เด็กและเยาวชน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มที่ยากจน ไม่ได้จำเป็นจะต้องมาผ่าน กสศ. ทั้งหมดก็ได้ ท่านประธานครับ ตรงนี้ก็เป็นอันหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในแง่ที่เรียกว่างบประมาณที่เรามี เราได้ประมาณสัก ๑ ใน ๑๐ ของงบประมาณที่น่าจะจำเป็นต้องใช้ เราช่วยได้ครอบคลุมประมาณ ๑ ใน ๖ ของประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพราะฉะนั้นก็ยังมีประชากรอีกประมาณ ๕ ใน ๖ ที่ท่านสมาชิกคงจะเห็นว่าอยู่ตรงนั้น อยู่ตรงนี้ อยู่ตรงโน้น ที่ทาง กสศ. ยังไปไม่ถึง แต่อันนี้เป็นข้อจำกัดจริง ๆ ที่เราไม่สามารถที่จะไปได้ทั่วถึง เราไปได้แค่ ๑ ใน ๖ ของจำนวนประชากรที่เดือดร้อนอยู่ในขณะนี้ แต่ว่าส่วนที่จะเกิดอิมแพกต์ (Impact) สูง ๆ มากก็คงเป็นงานวิชาการ งานวิจัย แล้วก็การนำผลวิจัยนั้นไปผลักดันทางนโยบายต่อไปนะครับ

อีกประเด็นหนึ่ง ที่ท่านสมาชิกได้ติงไว้เกี่ยวกับเรื่องของการเลือกพื้นที่หรือกลุ่มตัวอย่างว่าน่าจะไปเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเดือดร้อนให้มาก ๆ คือโจทย์ยาก ๆ ไว้ก่อน ถ้าทำโจทย์ยาก ๆ แล้วก็สามารถที่จะไปใช้กับที่อื่นได้ ตรงนี้จริงครับ ความเห็นทาง กสศ. เองโดยเฉพาะบอร์ด (Board) ก็มีนโยบายแนวนี้นะครับ แต่ว่าทางบอร์ด (Board) เองก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเซ็ต ไพรออริตี (Set Priority) ไว้ว่าถ้าเราได้งบประมาณจำกัด เราจะช่วยใครก่อน ก็มี ๒-๓ ประเด็น

ประเด็นแรก คือไปดูว่ากลุ่มประชากรกลุ่มไหนเป็นกลุ่มที่เดือดร้อนมากที่สุดก็ต้องไปช่วยเขาก่อน

ประเด็นที่ ๒ ก็คือเป็นประชากรที่ยังไม่มีหน่วยงานไหนที่ยื่นมือไปเลย ตรงนี้ก็เป็นประเด็นที่ ๒ อย่างเช่น เด็กเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา

ประเด็นที่ ๓ ก็จะเป็นประเด็นที่ว่ามีความพร้อมพอสมควรในแง่ของข้อมูลที่มีความแม่นยำ แล้วก็หน่วยงานเขาเอง เจ้าของเรื่องเขาเอง มีความพร้อมที่จะร่วมมือกับ กสศ. ----------

ในประเด็นที่ ๓ นี่ละครับเป็นประเด็นที่เป็นแนวทางในการที่เราจะเลือกพื้นที่ ก็คือโครงการต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้เห็นใน ๙ โครงการใหญ่ กสศ. เราใช้วิธีประกาศเชิญชวนให้กับหน่วยงานที่เข้าข่ายได้เสนอตัวเข้ามาว่าท่านใด จังหวัดใด โรงเรียนใด หรือมหาวิทยาลัยใดที่มีความสนใจที่จะร่วมงานกับ กสศ. มีความมุ่งมั่น มีมาตรการ พร้อมที่จะเข้ามาร่วมงานกับ กสศ. เพราะว่าหน่วยงานในพื้นที่ เจ้าของพื้นที่เขาไม่ได้สนใจแล้ว กสศ. ไปดันข้างเดียวก็น่าจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น ๑๗ จังหวัด ๒๐ จังหวัด หรือว่า ๒๐๐ กว่าโรงเรียนก็ดี หรือว่า ๑,๕๐๐ โรงเรียนที่อยู่ในโครงการต่าง ๆ ก็ดี องค์ประกอบหนึ่งของการคัดเลือกก็คือเจ้าของหน่วยงาน เจ้าของพื้นที่ เจ้าของจังหวัด เขาเป็นคนเสนอตัวเข้ามา เขาเสนอโครงการเข้ามา เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นหลักประกันว่าถ้าเจ้าของเขาร่วมมือด้วยก็จะเหมือนกับเราปรบมือ ๒ ข้าง ถ้า กสศ. ไปดันข้างเดียวก็ย่อมจะไม่สำเร็จ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นคำตอบว่าทำไมบางพื้นที่เราถึงได้เริ่มก่อน แต่ก็ต้องขอเรียนว่าแม้ว่าเจ้าของพื้นที่ท่านจะเสนอโครงการเข้ามา แต่ว่าถ้าตรงนั้นไม่มีนักเรียนยากจน ไม่มีกลุ่มเป้าหมายที่มีความยากจนขาดแคลนจำนวนมากพอสมควร เราก็ไม่ได้เลือก เพราะฉะนั้นก็ต้องดู ๒-๓ องค์ประกอบร่วมกันไป

ท่านประธานครับ ประเด็นสุดท้าย ก็คือเรื่องของ กสศ. ถ้ามองในภาพรวมเราเป็นงบประมาณประมาณ ๑ เปอร์เซ็นต์ในปี ๒๕๖๒ ของงบประมาณด้านการศึกษาทั้งหมด ๑ เปอร์เซ็นต์ตรงนี้จะไปใช้อย่างไรจึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด กสศ. เองพยายามที่จะไม่ไปทำอะไรที่ซ้อนกับ ๙๙ เปอร์เซ็นต์ที่เหลือ เพราะฉะนั้นโครงการทั้ง ๙ โครงการถ้าพูดไปในรายละเอียดท่านสมาชิกคงจะเห็นว่าเราพยายามที่จะออกแบบเพื่อไม่ให้ไปซ้ำซ้อน ยกตัวอย่างเช่นโครงการที่เราไปทำงานกับโรงเรียนเล็กจะเป็นโรงเรียนเล็กที่อยู่ชายขอบ โรงเรียนที่อยู่ตามป่าตามเขาตามดอยตามเกาะ เพราะฉะนั้นก็จะเป็นโรงเรียนเล็กที่ไม่ค่อยมีใครไปช่วยหรอก แล้วก็การทำงานก็จะเป็นการทำงานในลักษณะที่เรียกว่าเอาเด็กที่นั่นแหละมาเรียนครูแล้วก็กลับไปสอนในอีก ๔ ปีข้างหน้า พร้อม ๆ กับในปัจจุบันก็ช่วยโรงเรียนเขาไปด้วย แนวทางนี้สำรวจแล้วก็ยังไม่มีหน่วยงานไหนที่เขาทำอยู่ เช่นเดียวกับอีก ๘ โครงการ อันนี้คือถ้าเหมือนกับคนอื่นหรือว่าน่าจะได้ผลกระทบน้อย กสศ. ก็จะพยายามเลี่ยง อันไหนที่เรายังไม่แน่ใจเราก็จะทดลองก่อนในจำนวนที่ไม่มากนัก

ก็ขออนุญาตกราบเรียนตอบคำถามจากท่านสมาชิก ส่วนถ้าจะมีคำถามหรือคำแนะนำอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีโอกาสที่จะให้ความรู้กับผมในวันนี้ก็ขอเชิญท่านสมาชิกไปพบปะพูดคุยกันต่อจากวันนี้ก็ได้นะครับ ต้องกราบขอบพระคุณท่านประธานและท่านสมาชิกทุกท่านครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ เมื่อการอภิปรายซักถามเสร็จสิ้นลงก็ถือว่าที่ประชุมรับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาแล้วนะครับ ผมขอขอบคุณตัวแทนของหน่วยงาน ขอบคุณมากครับ ท่านสมาชิกครับ ต่อไป

๒.๑๑ รับทราบรายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๒๑๔๓/๒๕๖๓
วันที่ ๑๕ เม.ย. ๒๕๖๓
เวลา ๑๐.๓๐ น.

ที่ สทช ๒๔๐๒/ ๑๐๐๒๓

สำนักงาน กสทช.
๘๗ พหลโยธิน ซอย ๘
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
รับที่ ๑๖๕ ๒๕๖๓
วันที่ ๑๕ เม.ย. ๖๓ เวลา ๑๑.๒๐

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากการประมูล

ด้วยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ ทั้งนี้ บทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดว่า ในระยะเริ่มแรก มิให้นำส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับ จนกว่าคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าว และให้เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับ โดยก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งให้ กสทช. จัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาอย่างชัดเจน และให้มีการรายงานผลการเตรียมความพร้อม ให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบอย่างน้อยทุกหกเดือนและเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วย

สำนักงาน กสทช. ขอรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ในการดำเนินการตามกฎหมาย กสทช. ได้รายงานความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้มีการอภิปรายขอให้ กสทช. ปรับปรุงกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาให้กระชับรวดเร็วยิ่งขึ้น

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๘๗ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๕ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๑.๐๐ น.
ส่งกลุ่มงาน ก.ร.ว. ๒ ดำเนินการ

๒. ...

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒
รับที่ ๑๕ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๕ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๑.๒๐ น.

๒. สำนักงาน กสทช. ได้นำข้อคิดเห็นของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินการ ซึ่งต่อมาในการประชุม กสทช. ครั้งที่ ๖/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบให้มีการปรับปรุงแผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ เพิ่มเติมเนื้อหานิยามคำว่า “การหลอมรวม” เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในหน้าที่ ๔ และเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับประโยชน์ของการหลอมรวมเทคโนโลยีที่มีต่อประเทศชาติ ประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศ ในหน้าที่ ๕

๒.๒ ปรับกรอบระยะเวลาดำเนินการเป็นในช่วงไตรมาสที่ ๑ ของปี ๒๕๖๔ และเพิ่มเติมรายละเอียดแผนการดำเนินการการออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้กฎหมายมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๓๐ จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบประกอบกับมีขั้นตอนที่จะต้องเตรียมการจัดทำหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับบทบัญญัติดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ (๑) การแก้ไขปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. ๒๕๖๒) ในส่วนของภาคผนวก ก. (๒) หลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม (๓) หลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และ (๔) หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล

โดยมีแผนการดำเนินการฉบับปรับปรุงมาพร้อมนี้ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)**

๓. สำหรับความคืบหน้าในการจัดทำหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องนั้น สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการศึกษาและยกร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล ซึ่งเป็นหนึ่งในหลักเกณฑ์สำคัญที่จะต้องดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)** ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเสนอต่อ กสทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการเพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไป สำหรับหลักเกณฑ์อื่นอีก ๓ ฉบับอยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายฐากร ตัณฑสิทธิ์)
เลขาธิการ กสทช.

สำนักกฎหมายโทรคมนาคม
โทร. ๐๒ ๖๗๐ ๘๘๘๘ ต่อ ๗๑๓๔ ,๐๙๙ ๒๙๔ ๖๒๔๔ (ปาณิศา) หรือ
๐๒ ๖๗๐ ๘๘๘๘ ต่อ ๗๑๓๕ (สรเดชา)
โทรสาร ๐๒ ๒๗๘ ๓๓๕๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ tong.panisa@gmail.com

กสทช.

แผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

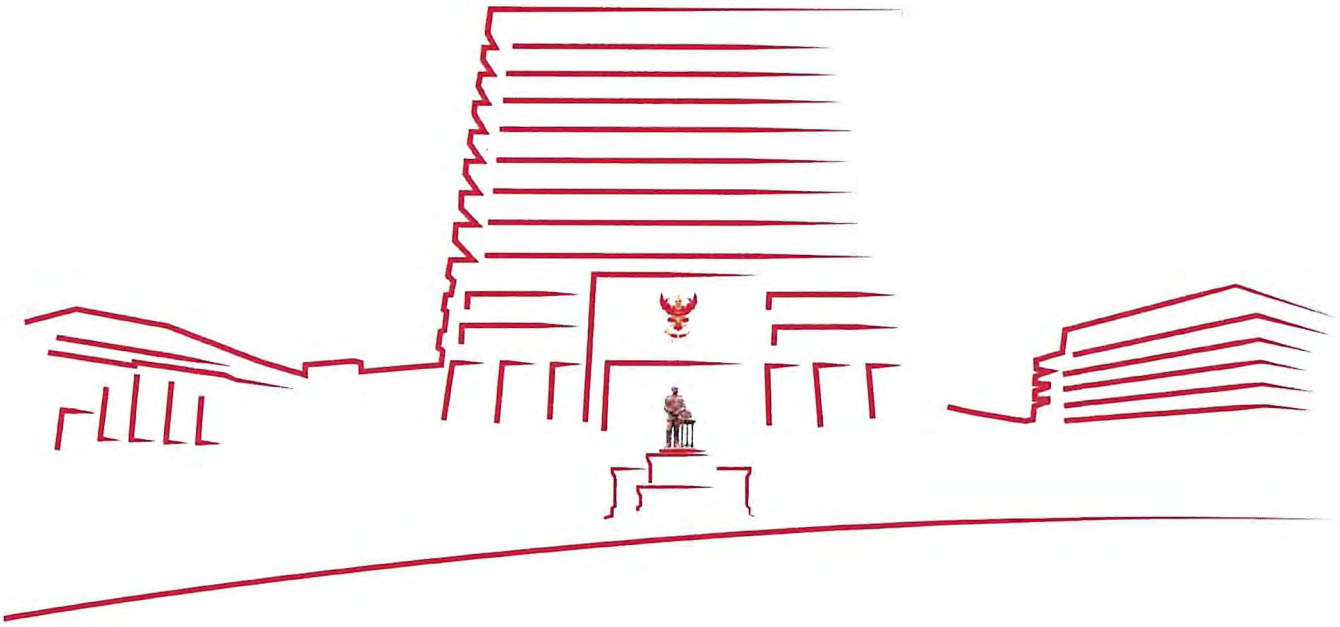

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สารบัญ

		หน้า
ส่วนที่ ๑	ความเป็นมา	๓
ส่วนที่ ๒	บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๖
ส่วนที่ ๓	แผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๒
	๓.๑ ความพร้อมทางด้านกฎหมาย	
	๓.๒ ความพร้อมทางด้านเทคนิค	
	๓.๓ กรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา	

ส่วนที่ ๑
ความเป็นมา

แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะได้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและกำกับดูแลคลื่นความถี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และแก้ไขปรับปรุงฉบับที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็ตาม แต่ในกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แบบแบ่งแยกกิจการสื่อสารออกจากกัน กล่าวคือ เมื่อได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการประเภทใดไปแล้ว ย่อมจำกัดการประกอบกิจการตามประเภทที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ลักษณะทางเทคนิคของคลื่นความถี่นั้นอาจใช้ในการประกอบกิจการประเภทอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลายก็ตาม ด้วยเหตุนี้ ต่อมาจึงได้มีการเสนอแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมุ่งหมายให้เกิดการใช้คลื่นความถี่และโครงข่ายอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การพัฒนาและการหลอมรวมทางเทคโนโลยีเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่สามารถใช้งานร่วมกันได้ ทำให้สามารถรับส่งสัญญาณเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และข้อมูลไปพร้อมกันบนโครงข่ายเดียวกันได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ เช่น การส่งสัญญาณโทรทัศน์ไปพร้อมกับการส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตบนโครงข่ายเดียวกันโดยอาศัยโครงข่ายโทรคมนาคมในการรองรับการส่งสัญญาณที่หลากหลายดังกล่าว

การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑. แก้ไขข้อจำกัดในการใช้คลื่นความถี่ จากเดิมที่การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ถูกจำกัดให้เป็นการอนุญาตเพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น มาเป็นการกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สามารถประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมโดยใช้คลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตได้ โดยมี กสทช. เป็นผู้กำกับดูแลว่าคลื่นความถี่ใดสามารถประกอบกิจการใดได้บ้าง

๒. ยกเลิกการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโดยอัตโนมัติเมื่อได้ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยกำหนดให้เมื่อได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องมาขอใบอนุญาตประกอบกิจการอีกครั้งหนึ่งว่าจะประกอบกิจการใดบ้างสำหรับคลื่นความถี่นั้น และหากไม่ขออนุญาตประกอบกิจการภายในระยะเวลาที่กำหนดย่อมเป็นเหตุให้เพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่

๓. กำหนดให้มีการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าธรรมเนียมในการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนด และเมื่อ กสทช. อนุญาตให้มีการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ให้ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมที่ใช้คลื่นความถี่ของผู้โอนสิ้นสุดลง และให้ กสทช. ออกใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้รับโอนตามลักษณะประเภท และขอบเขตของใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมของผู้โอน จากเดิมที่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับ

การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ได้รับอนุญาต จะโอนแก่กันมิได้

นอกจากกรณีข้างต้นแล้ว ยังได้มีการแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่บางประการโดยยังคงหลักการเดิมไว้แต่มีการเพิ่มเติมรายละเอียดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย เช่น การกำหนดลักษณะคลื่นความถี่ซึ่ง กสทช. อาจอนุญาตให้มีการใช้งานโดยวิธีการอื่นนอกจากการประมูล รวมถึงการแก้ไขบทบัญญัติที่เป็นเพียงการปรับปรุงรายละเอียดเล็กน้อยซึ่งเป็นเรื่องที่ กสทช. ดำเนินการอยู่แล้ว

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวปรากฏอยู่ในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๔/๑ มาตรา ๔๔/๒ มาตรา ๔๔/๓ มาตรา ๔๔/๔ และมาตรา ๔๔/๕ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และมาตรา ๖๕ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง

อย่างไรก็ดี มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้ในระยะเริ่มแรก มิให้นำส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการแห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับ จนกว่า กสทช. จะมีความพร้อมที่จะดำเนินการ และให้เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับ โดยก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกา ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา และให้ กสทช. จัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาอย่างชัดเจน และให้มีการรายงานผลการเตรียมความพร้อมให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบอย่างน้อยทุก ๖ เดือน และเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วย

จากกรณีข้างต้น แม้ว่าการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีเจตนารมณ์ให้เกิดการใช้คลื่นความถี่และโครงข่ายอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การพัฒนาและการหลอมรวมทางเทคโนโลยีก็ตาม **แต่การหลอมรวมตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินการนี้มีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นเพียงการหลอมรวมในมิติคลื่นความถี่ ซึ่งหมายความถึง การที่แต่ละคลื่นความถี่สามารถนำไปประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมได้โดยไม่จำกัดเฉพาะกิจการใดกิจการหนึ่ง แต่มิได้หมายความว่าจะสามารถนำทุกย่านคลื่นความถี่มาหลอมรวมได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่และอยู่ภายใต้การอนุญาตและกำกับดูแลของ กสทช.** ซึ่งโดยหลักการแล้วการหลอมรวม (Convergence) ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องเป็นการหลอมรวมในมิติทางโครงข่ายและเทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีที่ให้บริการได้ถูกพัฒนาจากระบบแอนะล็อก (Analog) เป็นระบบดิจิทัล (Digital) ส่งผลให้บริการ (Service /Application) เดิมที่อยู่บนโครงข่ายที่แตกต่างกัน เช่น วิทยุ AM/FM โทรศัพท์เคลื่อนที่และโทรทัศน์ภาคพื้นดินสามารถใช้โครงข่ายเดียวกันในการให้บริการ คือ โครงข่ายอินเทอร์เน็ต (IP based Network) ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถรับสื่อผ่านทางช่องทางใดก็ได้ทุกช่องทาง (Service Neutrality) อย่างไรก็ดี การดำเนินการให้เกิดการหลอมรวมในมิติทางโครงข่ายและเทคโนโลยีนั้นยังไม่สามารถดำเนินการภายใต้การแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการสื่อสารทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ในการนี้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๐ กสทช. ได้จัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา โดยได้คำนึงถึงความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายและพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประเทศชาติและประชาชนจะได้รับจากการหลอมรวม ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีที่ใช้กับการสื่อสารประเภทต่าง ๆ มาใช้งานร่วมกันได้ ทำให้สามารถรับส่งสัญญาณเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และข้อมูลไปพร้อมกันบนโครงข่ายเดียวกันได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลทำให้ผู้ให้บริการสามารถพัฒนาหรือผลิตการให้บริการใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน อันเป็นการกระตุ้นการบริโภคของประชาชนและทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งรูปแบบการให้บริการใหม่นี้ยังนำมาซึ่งการยกระดับขีดความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายในการเข้าถึงบริการและข้อมูลข่าวสารในรูปแบบดิจิทัล ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการหลอมรวมยังเป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตอุปกรณ์ดิจิทัลใหม่ ๆ และทำให้การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อันเป็นสมบัติของชาติเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน และเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ อันเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมในยุคหลอมรวมสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ลดอุปสรรคทางด้านกฎหมายและรองรับการพัฒนาของเทคโนโลยีดังกล่าว

แม้ว่าการดำเนินการให้เกิดการหลอมรวมในมิติคลื่นความถี่ตามพระราชบัญญัตินี้จะมีข้อดีเกี่ยวกับการใช้คลื่นความถี่และโครงข่ายอย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม แต่เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลมีหลายฉบับและถูกตราขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน รวมถึงมีหลักการเกี่ยวกับระบบการอนุญาต การกำกับดูแลและการกำหนดโทษที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบริบทของแต่ละเรื่อง ดังนั้น การเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้กฎหมายมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๓๐ จึงต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่อาจขัดกันในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ และผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม การกำหนดลักษณะหรืออัตราโทษที่แตกต่างกันตามกฎหมายแต่ละฉบับ นอกจากนี้ ยังอาจมีปัญหาในการกำกับดูแลเกี่ยวกับการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ยกตัวอย่างเช่น ที่ผ่านมาการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรคมนาคมได้ใช้วิธีการประมูล และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการดังกล่าวได้ประมูลคลื่นความถี่ในมูลค่าสูง แต่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ มีทั้งกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามสัญญาสัมปทานเดิม และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากการประมูลโดยเป็นการประมูลในมูลค่าที่ไม่สูงเท่ากับการประมูลคลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม ดังนั้น หากมีการอนุญาตให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ สามารถใช้คลื่นความถี่ดังกล่าวเพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคมได้ อาจส่งผลให้ต้นทุนในการประกอบกิจการระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคม และผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์มีความแตกต่างกัน โดยอาจทำให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคมเกิดความเสียเปรียบในเรื่องต้นทุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลที่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม

อย่างไรก็ดี การตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ หากไม่ได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายจะส่งผลให้บทบัญญัติที่จำเป็นในบางเรื่อง เช่น การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ รวมทั้งการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการประมูลเพื่อนำไปใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ ไม่มีผลใช้บังคับ เป็นผลให้การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ขาดประสิทธิภาพทั้งในประเด็นประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับและการแข่งขันในอุตสาหกรรมการสื่อสาร

ทั้งนี้ เพื่อให้การหลอมรวมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ในทุกมิติ ในระยะยาวเห็นสมควรที่จะบูรณาการและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการสื่อสารทั้งหมด ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้มีความสอดคล้องกัน

ส่วนที่ ๒
บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เดิมพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้บัญญัติให้มี กสทช. ทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยในการทำหน้าที่ดังกล่าวให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านสองชุดปฏิบัติหน้าที่แทน กสทช. กล่าวคือ กสท. ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ กทค. ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อรองรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีในอนาคต และได้มีการยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการเฉพาะด้าน (กสท. กทค.) อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะได้มีการแก้ไขโครงสร้างขององค์กรกำกับดูแล ก็ตาม แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับระบบการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ยังคงไม่มีการแก้ไขและยังคงอยู่ในรูปแบบของการแบ่งแยกกิจการสื่อสารออกจากกัน

สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ และการจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน แต่โดยที่เทคโนโลยีการสื่อสารโดยใช้คลื่นความถี่ได้พัฒนาขึ้น จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้รองรับกับการหลอมรวม (Convergence) โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และมาตรา ๖๕ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในส่วนที่ ๓ การกำกับกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๓
การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่

มาตรา ๔๑ ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์หรือกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด โดยประกาศดังกล่าวต้องระบุกิจการที่สามารถใช้คลื่นความถี่ที่จะมีการอนุญาตนั้นประกอบกิจการได้ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่

การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ กสทช. อาจกำหนดให้มีการอนุญาตในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น โดยแยกการอนุญาตในแต่ละระดับได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ให้ดำเนินการโดยวิธีการประมูลคลื่นความถี่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด

คลื่นความถี่ที่ กสทช. อนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ตามวรรคหนึ่ง กสทช. อาจอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ประโยชน์ในย่านความถี่หรือช่องความถี่จากคลื่นความถี่ที่ได้อนุญาตไว้แล้วนั้นได้ แต่การอนุญาตนั้นจะต้องไม่เป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ของผู้ได้รับใบอนุญาต โดย กสทช. จะต้องประกาศเงื่อนไขดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไปในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่นั้นด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตและการอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ประโยชน์ในย่านความถี่หรือช่องความถี่ให้เป็นไปตามที่ กสทช. ประกาศกำหนด

เงินรายได้ที่ได้จากการประมูลคลื่นความถี่ตามวรรคสามเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการประมูล และเงินที่ต้องนำส่งเข้ากองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแล้วเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๔๒ คลื่นความถี่ในกรณีดังต่อไปนี้ กสทช. อาจอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีการอื่นนอกจากการประมูล

(๑) คลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งาน

(๒) คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดให้นำไปใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการอื่นที่ไม่แสวงหากำไร

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กสทช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม ที่สามารถใช้คลื่นความถี่ดังกล่าวประกอบกิจการได้ตามที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ต่อ กสทช. ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่

ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่อาจยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมที่สามารถใช้คลื่นความถี่นั้นประกอบกิจการตามที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง เพิ่มเติมได้

เมื่อ กสทช. อนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้มีและใช้เครื่องวิทยุคมนาคมและ

ตั้งสถานีวิทยุคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคมด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องวิทยุคมนาคมที่ระบุไว้ในคำขออนุญาต

มาตรา ๔๔ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ก่อให้เกิดหรืออาจเกิดการรบกวนคลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้วจะกระทำมิได้ ในกรณีที่ปรากฏว่าเกิดการรบกวนของคลื่นความถี่ใด ๆ อันเป็นผลจากการละเมิดกฎหมาย กสทช. ต้องดำเนินการระงับการรบกวนนั้นโดยเร็ว

มาตรา ๔๔/๑ ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมต้องประกอบกิจการด้วยตนเอง จะมอบการบริหารจัดการทั้งหมดหรือบางส่วนหรือยินยอมให้บุคคลอื่นเป็นผู้มีอำนาจประกอบกิจการแทนมิได้

การให้บุคคลอื่นเช่าเวลาดำเนินรายการบางช่วงเวลาสำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ให้กระทำได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๔๔/๒ ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมต้องเสียค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ซึ่งต้องชำระเมื่อได้รับใบอนุญาตตามที่ กสทช. ประกาศกำหนดและให้ถือว่าเงินที่ได้จากการประมูลตามมาตรา ๔๑ เป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรานี้

บรรดาหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งด้วย แต่ กสทช. จะลดหย่อนให้ตามที่เห็นสมควรก็ได้โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกิจการของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๔๔/๓ ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก กสทช. และเสียค่าธรรมเนียมการโอน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าธรรมเนียมในการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ให้เป็นไปตามที่ กสทช. ประกาศกำหนด

เมื่อ กสทช. อนุญาตให้มีการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมที่ใช้คลื่นความถี่นั้นของผู้โอนสิ้นสุดลง และให้ กสทช. ออกใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้รับโอนตามลักษณะ ประเภท และขอบเขตของใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมของผู้โอนดังกล่าว

มาตรา ๔๔/๔ เมื่อ กสทช. อนุญาตให้ผู้ใดใช้คลื่นความถี่ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทราบ

มาตรา ๔๔/๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ผู้ใด

(๑) ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

(๒) ไม่ประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมที่สามารถใช้คลื่นความถี่นั้นประกอบกิจการตามที่ตนได้รับใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่ กสทช. กำหนด หรือ

(๓) นำคลื่นความถี่ไปใช้ในกิจการนอกวัตถุประสงค์ หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการประกอบกิจการที่ใช้คลื่นความถี่ หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ (๑๑)

ให้ กสทช. ดำเนินการเพื่อให้มีการแก้ไขให้ถูกต้องหรือมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความซึ่งเป็นชื่อของส่วนที่ ๔ และความในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ส่วนที่ ๔
การกำกับการประกอบกิจการ

มาตรา ๔๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคมต้องเสียค่าธรรมเนียมการขออนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการรายปีตามอัตราที่ กสทช. ประกาศกำหนด

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการรายปีตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงรายจ่ายในการกำกับดูแลการประกอบกิจการอย่างมีประสิทธิภาพในอัตรารวมทั้งสิ้นไม่เกินร้อยละสองของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายของผู้รับใบอนุญาต และให้นำส่งเป็นรายได้ของสำนักงาน กสทช.

บรรดาหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งด้วย แต่ กสทช. จะลดหย่อนให้ตามที่เห็นสมควรก็ได้ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกิจการของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ กสทช. กำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการดังกล่าวได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย"

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๑) ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา ๔๔/๒ วรรคหนึ่ง ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และค่าธรรมเนียมการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา ๔๔/๓"

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๗๘ ผู้ใดใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้วแต่กรณี"

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ความในมาตรา ๔๔/๑ มิให้ใช้บังคับกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่นำคลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรรไปให้ผู้อื่นประกอบกิจการโดยการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาประกอบกิจการต่อไปได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญานั้น"

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ความในมาตรา ๔๔/๑ มิให้ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจที่นำคลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรรไปให้ผู้อื่นประกอบกิจการโดยการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมายและให้ผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาประกอบกิจการต่อไปได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญานั้น"

มาตรา ๒๗ บรรดาใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ออกตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตหรือใบอนุญาตนั้น สิ้นผลเพราะเหตุอื่น

ให้ กสทช. มีอำนาจประกาศกำหนดกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ประเภทหรือลักษณะใด ที่สามารถใช้คลื่นความถี่ที่ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเพื่อประกอบกิจการเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่

ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม เพิ่มเติมตามวรรคสองให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการรวมทั้งเสียค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๘ ให้ กสทช. มีอำนาจประกาศกำหนดกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ประเภทหรือลักษณะใด ที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และการอนุญาตนั้นยังไม่สิ้นสุดลง สามารถใช้คลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตเพื่อประกอบกิจการเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่

ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม เพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการรวมทั้งเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๙ ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้โอนแก่กันได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๔๔/๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ในระยะเริ่มแรก มิให้นำส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๔/๑ มาตรา ๔๔/๒ มาตรา ๔๔/๓ มาตรา ๔๔/๔ และ มาตรา ๔๔/๕ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และมาตรา ๖๕ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับ จนกว่า กสทช. จะมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าว และให้เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการคลื่นความถี่และการกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้ส่วนที่ ๓ การกำกับกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ และส่วนที่ ๔ การกำกับกิจการโทรคมนาคม มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และมาตรา ๖๕ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะมีผลใช้บังคับ

ก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา

ให้ กสทช. จัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาอย่างชัดเจน และให้มีการรายงานผลการเตรียมความพร้อมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบอย่างน้อยทุกหกเดือนและเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วย

ส่วนที่ ๓
แผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ในระยะเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๔/๑ มาตรา ๔๔/๒ มาตรา ๔๔/๓ มาตรา ๔๔/๔ และมาตรา ๔๔/๕ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และมาตรา ๖๕ (๑) มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับ โดยก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา โดยให้ กสทช. จัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาอย่างชัดเจน และให้มีการรายงานผลการเตรียมความพร้อมให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบอย่างน้อยทุกหกเดือนและเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วย

ด้วยเหตุนี้ ในการจัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา จึงได้มีการพิจารณาถึงความพร้อมที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมทางด้านกฎหมาย และความพร้อมทางด้านเทคนิค โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความพร้อมทางด้านกฎหมาย

บทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการ ในหมวด ๒ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่ยังไม่มีผลใช้บังคับตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๙ มาตรา และสามารถพิจารณาแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑. บทบัญญัติที่เป็นหลักการใหม่ ซึ่ง กสทช. จะต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒	สาระสำคัญ
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๑	ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนดโดยต้องระบุกิจการที่สามารถใช้คลื่นความถี่ที่จะมีการอนุญาตประกอบกิจการได้ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ โดยคลื่นความถี่ที่ กสทช. อนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ อาจอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ประโยชน์ในย่านความถี่หรือช่องความถี่จากคลื่นความถี่ที่ได้อนุญาตไว้แล้วนั้นได้ แต่จะต้องไม่เป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ของผู้ได้รับใบอนุญาต โดย กสทช. จะต้องประกาศเงื่อนไขดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไปในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่นั้นด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตและการอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ประโยชน์ในย่านความถี่หรือช่องความถี่ ให้เป็นไปตามที่ กสทช. ประกาศกำหนด
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๓	การให้สิทธิแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สามารถยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการที่สามารถใช้คลื่นความถี่ดังกล่าวได้ และสามารถยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติมได้
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๔/๓	การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยกำหนดให้โอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก กสทช. และเสียค่าธรรมเนียมการโอน
มาตรา ๒๗	การให้สิทธิผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม
มาตรา ๒๘	การให้สิทธิผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับตามมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๔ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม
มาตรา ๒๙	การให้สิทธิในการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับตามมาตรา ๔๔/๓

๒. บทบัญญัติที่เป็นหลักการเดิม แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่ง กสทช. จะต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒	สาระสำคัญ
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒	คลื่นความถี่ในกรณีดังต่อไปนี้ กสทช. อาจอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยวิธีการอื่นนอกจากการประมูล (๑) คลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งาน (๒) คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดให้นำไปใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการอื่นที่ไม่แสวงหากำไร (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๕)

๓. บทบัญญัติที่เป็นหลักการเดิม แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดเล็กน้อย ซึ่งเป็นกรณีที่ กสทช. ดำเนินการอยู่แล้ว

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒	สาระสำคัญ
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔	การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่เกิดหรืออาจเกิดการรบกวนคลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้ว จะกระทำไม่ได้ (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๑ วรรคแปด)
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔/๒	หน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในการชำระค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาต (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๕)
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔/๕	เหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๗)
มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๕ (๑)	การกำหนดให้รายได้ของสำนักงาน กสทช. ครอบคลุมถึงค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และประกอบกิจการ และค่าธรรมเนียมการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เป็นรายได้ของสำนักงาน กสทช. (หลักการเดิมตามมาตรา ๖๕ (๑))

๔. บทบัญญัติที่เป็นหลักการเดิม

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒	สาระสำคัญ
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔/๑	ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต้องประกอบกิจการด้วยตนเอง และการให้บุคคลอื่นเช่าเวลาดำเนินรายการ (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง และมาตรา ๔๖ วรรคสอง)
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔/๔	การแจ้งข้อมูลการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕)
มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕	หน้าที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการในการชำระค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการรายปี (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๕)
มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๖	การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสม (หลักการเดิมตามมาตรา ๔๑ วรรคห้า)
มาตรา ๑๖	ยกเลิกเหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ถูกนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔/๕)
มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๘	บทกำหนดโทษกรณีใช้คลื่นความถี่โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (หลักการเดิมตามมาตรา ๗๘)
มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓ วรรคสอง	การยกเว้นการนำหลักการประกอบกิจการด้วยตนเองตามมาตรา ๔๔/๑ มาใช้บังคับกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่นำคลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรรไปให้ผู้อื่นประกอบกิจการโดยการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมาย (หลักการเดิมตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง)
มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๔ วรรคสอง	การยกเว้นการนำหลักการประกอบกิจการด้วยตนเองตามมาตรา ๔๔/๑ มาใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจ ที่นำคลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรรไปให้ผู้อื่นประกอบกิจการโดยการอนุญาต สัมปทาน หรือตามสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมาย (หลักการเดิมตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง)

จากการจัดกลุ่มของบทบัญญัติที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อรองรับการหลอมรวม (Convergence) ข้างต้น กสทช. ได้พิจารณาถึงความพร้อมในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวและคำนึงถึงหลักการการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม โดยมีข้อพิจารณาและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การแก้ไขข้อจำกัดในการใช้คลื่นความถี่ จากเดิมที่การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ถูกจำกัดให้เป็นการอนุญาตเพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น มาเป็นการกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สามารถประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการ

โทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมโดยใช้คลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตได้ โดยมี กสทช. เป็นผู้กำกับดูแลว่าคลื่นความถี่ใดสามารถประกอบกิจการใดได้บ้าง (มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

กรณีนี้ไม่มีข้อขัดข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากตามมาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๔๑ กำหนดให้ กสทช. เป็นผู้มีอำนาจในการออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีการระบุกิจการที่สามารถใช้คลื่นความถี่ที่จะมีการอนุญาตนั้นประกอบกิจการได้ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ประกอบกับในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ของ กสทช. ที่ผ่านมา จะมีการระบุถึงประเภทของกิจการที่สามารถนำคลื่นความถี่แต่ละย่านไปใช้งานได้ไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว จึงมีความพร้อมที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างไรก็ดี กสทช. จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ เพื่อให้สามารถมีแผนความถี่วิทยุได้มากกว่าหนึ่งกิจการในย่านความถี่เดียวกัน ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓ ซึ่งจะสอดคล้องกับการปรับปรุงแก้ไขแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ตามผลการประชุมใหญ่ระดับโลกว่าด้วยวิทยุคมนาคม ค.ศ. ๒๐๑๙ ด้วย

๒. การยกเลิกการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโดยอัตโนมัติเมื่อได้ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยกำหนดให้เมื่อได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องมาขอใบอนุญาตประกอบกิจการอีกครั้งหนึ่งว่าจะประกอบกิจการใดบ้างสำหรับคลื่นความถี่นั้น และหากไม่ขออนุญาตประกอบกิจการภายในระยะเวลาที่กำหนดย่อมเป็นเหตุให้เพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ (มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

กรณีนี้ไม่มีข้อขัดข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกำหนดถึงระบบการอนุญาต การกำกับดูแล การบังคับใช้กฎหมายไว้อย่างชัดเจนและเป็นระบบแล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ หากผู้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ประสงค์ที่จะประกอบกิจการประเภทใดที่คลื่นความถี่สามารถใช้งานได้ตามที่ กสทช. กำหนดผู้รับใบอนุญาตนั้นย่อมมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ใช้ในการกำกับกิจการประเภทนั้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นการยื่นขอใบอนุญาต หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ได้รับการอนุญาตการคุ้มครองผู้ใช้บริการ และรวมถึงบทกำหนดโทษต่าง ๆ ตามที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ด้วย อย่างไรก็ดี กสทช. จะดำเนินการพิจารณาทบทวนและพิจารณาแก้ไขปรับปรุงประกาศหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตประกอบกิจการเพื่อให้สามารถรองรับกับการหลอมรวม (Convergence) และอำนวยความสะดวกในการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม ซึ่งคาดว่าจะเตรียมการแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓

๓. การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าธรรมเนียมในการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนด และเมื่อ กสทช. อนุญาตให้มีการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้ว ให้ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมที่ใช้คลื่นความถี่ของผู้โอนสิ้นสุดลง และให้ กสทช. ออกใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้รับโอนตามลักษณะ ประเภท และขอบเขตของใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมของผู้โอน (มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔/๓ และมาตรา ๒๙)

กรณีนี้ไม่มีข้อขัดข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากเดิมหลักการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ อยู่แล้ว แต่ต่อมาเมื่อมีการบังคับใช้

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงได้มีการยกเลิกหลักการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ดังกล่าวไป ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดถึงหลักการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ กสทช. จึงมีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว โดยจะเตรียมการยกร่างประกาศหลักเกณฑ์เพื่อรองรับบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ซึ่งคาดว่าจะเตรียมการแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓

๔. การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล โดย กสทช. อาจอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีการอื่นนอกจากการประมูลได้ กรณีคลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งาน หรือกรณีคลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดให้นำไปใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการอื่นที่ไม่แสวงหากำไร (มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒)

กรณีนี้ไม่มีข้อขัดข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากเดิมพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการบัญญัติเรื่องนี้ไว้แล้ว แต่ในการแก้ไขพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่นำไปใช้ในกิจการบางประเภทได้รับการยกเว้นไม่ต้องใช้วิธีการประมูลคลื่นความถี่ ได้แก่ กิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ ในการนี้ กสทช. มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว โดยจะเตรียมการยกร่างประกาศหลักเกณฑ์เพื่อรองรับบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูลซึ่งคาดว่าจะเตรียมการแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓

๒. ความพร้อมทางด้านเทคนิค

การหลอมรวม (Convergence) สามารถพิจารณาได้ ๒ มิติ ได้แก่

(๑) มิติทางคลื่นความถี่

เมื่อพิจารณาแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ การหลอมรวมในย่านความถี่ใดๆ คือ การกำหนดกิจการต่าง ๆ ตามตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติให้สามารถใช้ย่านความถี่นั้นๆ ได้ เช่น ย่านความถี่ ก. อนุญาตให้ใช้ในกิจการเคลื่อนที่ กิจการประจำที่ และกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ร่วมกัน

การอนุญาตให้ใช้งานกิจการใด ๆ ในย่านความถี่เดียวกันจะก่อให้เกิดปัญหาการรบกวนระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในแต่ละกิจการ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีวิธีการใดสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงมักใช้แนวคิดในลักษณะของการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในแต่ละกิจการโดยแบ่งช่วงของคลื่นความถี่อย่างชัดเจน (Band Partitioning) และอาจมีการกำหนดเงื่อนไขการใช้คลื่นความถี่ เช่น กำหนดให้ใช้ตัวกรองสัญญาณ (Filter) หรือกำหนดช่วงแถบความถี่ป้องกัน (Guard band) เพื่อลดการรบกวนระหว่างกิจการที่ใช้ช่วงความถี่ที่ติดกัน ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวอาจต้องทำการศึกษาหรือทดลองทดสอบ เพื่อหาค่าพารามิเตอร์ทางเทคนิคที่เหมาะสมเป็นรายกรณีไป ดังนั้น แม้ว่าในย่านความถี่ที่ตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติกำหนดให้ใช้ได้ในหลายกิจการ รวมทั้งในอนาคตหากให้มีการอนุญาตให้มี

การใช้งานตามที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาเพื่อให้มีความพร้อมทางเทคนิคเพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนในการใช้งานจริงโดยเคร่งครัดเช่นเดิม

(๒) มิติทางโครงข่ายและเทคโนโลยี

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีที่ให้บริการส่วนมากได้ถูกพัฒนาจากระบบแอนะล็อก (Analog) เป็นระบบดิจิทัล (Digital) อาทิ การรับฟังวิทยุหรือการรับชมโทรทัศน์ จากเครื่องรับวิทยุหรือโทรทัศน์โดยทั่วไป เปลี่ยนไปเป็นการรับฟังและรับชมผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์ส่วนตัว

แนวโน้มการพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้บริการ (Service/Application) เดิมที่อยู่บนโครงข่ายที่แตกต่างกัน เช่น วิทยุ AM/FM โทรศัพท์เคลื่อนที่ และโทรทัศน์ภาคพื้นดิน สามารถใช้โครงข่ายเดียวกันในการให้บริการ คือ โครงข่ายอินเทอร์เน็ต (IP based Network) ซึ่งกิจการที่กำหนดไว้สำหรับโครงข่ายดังกล่าวตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (ตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ ซึ่งอ้างอิงจากข้อบังคับวิทยุของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ หรือ International Telecommunication Union – ITU) อาจแตกต่างจากกิจการที่นำไปใช้ให้บริการได้ เช่น การให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์บนโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในลักษณะ Over the top (OTT) ซึ่งถือว่าเป็นกิจการเคลื่อนที่ตามนัยของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (ตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ)

มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด โดยประกาศดังกล่าวต้องระบุกิจการที่สามารถใช้คลื่นความถี่ที่จะมีการอนุญาตนั้นประกอบกิจการได้ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่” ซึ่ง “กิจการ” ที่ระบุในแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ คือ “กิจการ” ซึ่งอ้างอิงจากข้อบังคับวิทยุของ ITU ในขณะที่ “กิจการ” ที่ให้บริการ คือ “กิจการ” ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยภาคผนวก ก ของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ได้ระบุคลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม และกิจการอื่นไว้อย่างชัดเจนว่าการประกอบกิจการประเภทต่างๆ สามารถทำได้บนคลื่นความถี่ใดบ้าง

สำหรับความพร้อมทางด้านเทคนิคนั้น ยังมีข้อจำกัดที่ทำให้การหลอมรวม (Convergence) ยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ในขณะนี้ เนื่องจาก ภาคผนวก ก ของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่กำหนดให้การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์สามารถทำได้เฉพาะคลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เท่านั้น ไม่สามารถทำได้กับคลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการโทรคมนาคม หรือในทำนองเดียวกัน การประกอบกิจการโทรคมนาคมสามารถทำได้เฉพาะคลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการโทรคมนาคมเท่านั้น ไม่สามารถใช้ในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้ ยิ่งไปกว่านั้น แต่ละช่วงความถี่มักถูกกำหนดให้ใช้เพียงกิจการเดียวเท่านั้น อันเป็นผลสืบเนื่องจากหลักการ band partitioning หรือกล่าวคือ มีแผนความถี่วิทยุเพียงฉบับเดียวในช่วงความถี่นั้น ๆ ดังนั้น จึงมีแนวทางการเตรียมความพร้อมโดยแก้ไขภาคผนวก ก ของแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ให้สามารถประกอบกิจการหรือให้บริการข้ามกิจการได้ (ตัวอย่างเช่น ให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ในกิจการซึ่งแต่เดิมแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่กำหนดให้ใช้ในกิจการเคลื่อนที่หรือกิจการประจำที่) และต้องแก้ไข

ให้สามารถมีแผนความถี่วิทยุได้มากกว่าหนึ่งกิจการในย่านความถี่เดียวกัน โดยจะมีกิจการใดบ้างอาจต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นประกอบด้วย เช่น ความต้องการของผู้ให้บริการ ความพร้อมของอุปกรณ์ ข้อจำกัดทางเทคนิค การแก้ไขการรบกวนที่อาจเกิดขึ้น และการประสานงานคลื่นความถี่ตามบริเวณชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ อาจต้องแก้ไขหลักเกณฑ์การอนุญาตประกอบกิจการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย โดยคาดว่าการเตรียมการสำหรับการแก้ไขแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่จะแล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓ ซึ่งจะสอดคล้องกับการปรับปรุงแก้ไขแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ตามผลการประชุมใหญ่ระดับโลกว่าด้วยวิทยุคมนาคม ค.ศ. ๒๐๑๙ ด้วย จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาเพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว

ทั้งนี้ ในอนาคตสมควรมีการดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการสื่อสารและรองรับการหลอมรวม (Convergence) โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) แยกแนวความคิดของการอนุญาตออกเป็นลักษณะโครงข่ายกับลักษณะการบริการ เช่น ผู้ให้บริการรายการโทรทัศน์ขออนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็สามารถนำไปให้บริการบนโครงข่ายใดก็ได้ที่ได้รับอนุญาตในลักษณะโครงข่ายแล้ว ตามเงื่อนไขที่ กสทช. กำหนด

(๒) ต้องแก้ไขคำนิยาม “การประกอบกิจการ” ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง ให้แตกต่างจาก “กิจการ” ตามแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ซึ่งอ้างอิงกิจการตามข้อบังคับวิทยุของ ITU เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

(๓) ต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมถึงพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยปรับปรุงให้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการหลอมรวมบริการบนโครงข่ายเดียวกันโดยสมบูรณ์

๓. กรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า ก่อนเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามความเหมาะสมและนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณา และรายงานผลการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบ และเมื่อ กสทช. พิจารณาแล้วเห็นว่า มีความพร้อมทั้งทางด้านกฎหมายและทางด้านเทคนิค กสทช. จะได้เสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับต่อไป โดย กสทช. มีกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา ดังนี้

กรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา																									
การดำเนินการ	ไตรมาส ๒ ๒๕๖๒			ไตรมาส ๓ ๒๕๖๒			ไตรมาส ๔ ๒๕๖๒			ไตรมาส ๑ ๒๕๖๓			ไตรมาส ๒ ๒๕๖๓			ไตรมาส ๓ ๒๕๖๓			ไตรมาส ๔ ๒๕๖๓			ไตรมาส ๑ ๒๕๖๔		
	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑	๒	๓
กฎหมายประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลใช้บังคับวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒																								
พิจารณาความพร้อมในการดำเนินการ และจัดทำแผนการดำเนินการและกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา																								
รายงานผลการเตรียมความพร้อมต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (ครบกำหนดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒)																								
จัดทำหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับบทบัญญัติการหลอมรวม ได้แก่																								
๑) การแก้ไขแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (ภาคผนวก ก. และตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ)																								
๒) หลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม																								
๓) หลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่																								
๔) หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล																								
รายงานผลการเตรียมความพร้อมต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (ครบกำหนดวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๓)																								
ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)																								
รายงานผลการเตรียมความพร้อมต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (ครบกำหนดวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓)																								
จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แพ่ง พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒																								
พิจารณาผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แพ่ง พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒																								
นำส่งเรื่องการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี																								

แผนงานการแก้ไขแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (ภาคผนวก ก. และตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ)
เพื่อรองรับการหลอมรวมตาม พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

ลำดับ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ปี 2563											
		ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่**												
2.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	2.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	2.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
3.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	3.1 ประกาศเชิญชวนเพื่อรับฟังความคิดเห็น												
	3.2 ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
	3.3 จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช.												
4.	**สำนักงาน กสทช. พิจารณาการปรับปรุงร่างแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
5.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่เพื่อนำไปประกาศใช้บังคับ**												
	5.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	5.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ												
	5.3 สำนักงาน กสทช. นำส่งลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา												

แผนงานการจัดทำหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม
เพื่อรองรับการหลอมรวมตาม พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

ลำดับ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ปี 2563											
		ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการจัดทำร่างหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม**												
2.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	2.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	2.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
3.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	3.1 ประกาศเชิญชวนเพื่อรับฟังความคิดเห็น												
	3.2 ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
	3.3 จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช.												
4.	**สำนักงาน กสทช. พิจารณาการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
5.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม เพื่อนำไปประกาศใช้บังคับ**												
	5.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	5.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ												

แผนงานการจัดทำหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่
เพื่อรองรับการหลอมรวมตาม พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

ลำดับ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ปี 2563											
		ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการจัดทำร่างหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่**												
2.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	2.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	2.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
3.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
	3.1 ประกาศเชิญชวนเพื่อรับฟังความคิดเห็น												
	3.2 ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ												
	3.3 จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช.												
4.	**สำนักงาน กสทช. พิจารณาการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**												
5.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การโอนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เพื่อนำไปประกาศใช้บังคับ**												
	5.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง												
	5.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ												

แผนงานการจัดทำหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล
เพื่อรองรับการหลอมรวม พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

ลำดับ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	ปี 2562			ปี 2563											
		ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการจัดทำร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล**															
2.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่น นอกเหนือจากวิธีประมูล เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**															
	2.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง															
	2.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ															
3.	**สำนักงาน กสทช. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**															
	3.1 ประกาศเชิญชวนเพื่อรับฟังความคิดเห็น															
	3.2 ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ															
	3.3 จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช.															
4.	**สำนักงาน กสทช. พิจารณาการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีประมูล ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ**															
5.	**กสทช. พิจารณาเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยวิธีอื่น นอกเหนือจากวิธีประมูลถี่ เพื่อนำไปประกาศใช้บังคับ**															
	5.1 สำนักงาน กสทช. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. ที่เกี่ยวข้อง															
	5.2 สำนักงาน กสทช. เสนอ กสทช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ															

- ร่าง -

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้โดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการประมูล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดประเภทคลื่นความถี่ที่ กสทช. อาจอนุญาตให้ใช้โดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการประมูล ได้แก่ คลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งานและคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการอื่นที่ไม่แสวงหากำไร

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และมาตรา ๒๗ (๕) และ (๒๔) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อ ๑๘ ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

ข้อ ๓ บรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งานหรือคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการอื่นที่ไม่แสวงหากำไร จะต้องขอรับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่จาก กสทช. โดย กสทช. จะพิจารณาอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) วิธีมาก่อนได้รับการพิจารณาก่อน (first come, first served)

(๒) วิธีคัดเลือกโดยเปรียบเทียบคุณสมบัติ (beauty contest หรือ comparative review)

(๓) วิธีการพิจารณาจัดสรรโดยตรง (direct award)

(๔) วิธีการอนุญาตให้ใช้งานเป็นการทั่วไป

(๕) วิธีการอื่นตามที่ กสทช. กำหนด

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวกแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามประกาศนี้ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กสทช. ประกาศกำหนด

ข้อ ๖ การนำคลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตตามประกาศนี้ไปใช้ในการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์หรือกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคมด้วย

ข้อ ๗ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ปรากฏตามภาคผนวกแนบท้ายประกาศนี้อยู่ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีสิทธิใช้คลื่นความถี่ตามขอบเขตและเงื่อนไขการอนุญาตเดิมต่อไปจนกว่าใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคมนั้นจะสิ้นสุดลง

ประกาศ ณ วันที่ พ.ศ. ๒๕๖๓

พลเอก

(สุกิจ ขมะสุนทร)
กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
ทำหน้าที่ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ภาคผนวก

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้โดยวิธีการอื่นนอกเหนือจากการประมูล

---

๑. คลื่นความถี่ที่มีเพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งเป็นคลื่นความถี่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนใช้งานเป็นการทั่วไป หรือให้ผู้รับใบอนุญาตนำไปประกอบกิจการโทรคมนาคม โดยไม่จำกัดจำนวนใบอนุญาต ให้ใช้วิธีมาก่อนได้รับการพิจารณาก่อน (first come, first served) โดยมีอายุการอนุญาตเป็นไปตามอายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่ในกรณีของคลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้ในกิจการประจำที่ ให้มีอายุการอนุญาตไม่เกินห้าปี

๑.๑ คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้งานเป็นการทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๑ คลื่นความถี่ ๙๒๐ – ๙๒๕ เมกะเฮิรตซ์
๑.๑.๒ คลื่นความถี่ ๒๔๐๐ – ๒๕๐๐ เมกะเฮิรตซ์
๑.๑.๓ คลื่นความถี่ ๕๑๕๐ – ๕๓๕๐ เมกะเฮิรตซ์
๑.๑.๔ คลื่นความถี่ ๕๔๗๐ – ๕๗๒๕ เมกะเฮิรตซ์
๑.๑.๕ คลื่นความถี่ ๕๗๒๕ – ๕๘๕๐ เมกะเฮิรตซ์
๑.๑.๖ คลื่นความถี่ ๕๗ – ๖๖ กิกะเฮิรตซ์
๑.๑.๗ คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

๑.๒ คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้ในกิจการเคลื่อนที่ทางบกระบบ Digital Trunked Radio ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ คลื่นความถี่ ๓๘๐ - ๓๙๙.๙ เมกะเฮิรตซ์
๑.๒.๒ คลื่นความถี่ ๔๑๐ - ๔๓๐ เมกะเฮิรตซ์
๑.๒.๓ คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

๑.๓ คลื่นความถี่ที่อนุญาตให้ใช้ในกิจการประจำที่ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑ คลื่นความถี่ ๒.๐๒๕๕- ๒.๐๕๓๕/๒.๒๐๐๕- ๒.๒๒๘๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๒ คลื่นความถี่ ๔.๔ - ๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๓ คลื่นความถี่ ๖.๔๒๕ - ๗.๑๒๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๔ คลื่นความถี่ ๗.๑๑ - ๗.๔๒๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๕ คลื่นความถี่ ๗.๔๒๕ - ๗.๗๒๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๖ คลื่นความถี่ ๗.๗๒๕ - ๘.๒๘๕ กิกะเฮิรตซ์
๑.๓.๗ คลื่นความถี่ ๑๐.๑๕ – ๑๐.๓ และ ๑๐.๕ – ๑๐.๖๕ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๘ คลื่นความถี่ ๑๐.๗ - ๑๑.๗ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๙ คลื่นความถี่ ๑๒.๗๕ – ๑๓.๒๕ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๑๐ คลื่นความถี่ ๑๔.๕ - ๑๕.๓๕ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๑๑ คลื่นความถี่ ๑๗.๗ - ๑๙.๗ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๑๒ คลื่นความถี่ ๒๑.๒ - ๒๓.๖ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๑๓ คลื่นความถี่ ๗๑ - ๗๖/ ๘๑ – ๘๖ กิกะเฮิรตซ์

๑.๓.๑๔ คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

๑.๔ คลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียมในตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ ดังนี้

๑.๔.๑ กิจการประจำที่ผ่านดาวเทียม

๑.๔.๒ กิจการเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียม

๑.๔.๓ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม

๒. คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ความมั่นคงของรัฐ หรือกิจการที่ไม่แสวงหากำไร

๒.๑ คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการบริการสาธารณะ หรือประกอบกิจการบริการชุมชนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในช่วงคลื่นความถี่ ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ คลื่นความถี่ ๕๒๖.๕ – ๑๖๐๖.๕ กิโลเฮิรตซ์

๒.๑.๒ คลื่นความถี่ ๒๓๐๐ – ๕๐๖๐ กิโลเฮิรตซ์

๒.๑.๓ คลื่นความถี่ ๕๙๐๐ – ๒๖๑๐๐ กิโลเฮิรตซ์

๒.๑.๔ คลื่นความถี่ ๘๗ – ๑๐๘ เมกะเฮิรตซ์

๒.๑.๕ คลื่นความถี่ ๑๗๔ – ๒๓๐ เมกะเฮิรตซ์

๒.๑.๖ คลื่นความถี่ ๔๗๐ – ๖๙๔ เมกะเฮิรตซ์

การอนุญาตให้ใช้วิธีคัดเลือกโดยเปรียบเทียบคุณสมบัติ (beauty contest หรือ comparative review) หรือวิธีการอื่นตามที่ กสทช. กำหนด โดยอายุการอนุญาตให้เป็นไปตามอายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ (PPDR) ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินและภัยพิบัติ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยการอนุญาตให้ใช้วิธีมาก่อนได้รับการพิจารณาก่อน (first come, first served) หรือวิธีการอื่นตามที่ กสทช. กำหนด และอายุการอนุญาตให้เป็นไปตามอายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ คลื่นความถี่ที่ กสทช. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ด้วยเลขาธิการ กสทช. ได้มีหนังสือแจ้งว่าสำนักงาน กสทช. ได้จัดทำรายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นรายงานผลการดำเนินงาน ครั้งที่ ๒ โดยรายงานฉบับนี้เป็นการรายงานผลการเตรียมความพร้อมที่ได้มีการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน และกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกา ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาผมจึงได้อนุญาตให้ผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เข้าร่วมชี้แจงในการประชุมนะครับ

- ๗๘/๑

๑. พลอากาศโท ดอกเตอร์ธนพันธุ์ หร่ายเจริญ รองเลขาธิการ กสทช. ๒. นางสุพินญา จำปีนิติกรเชี่ยวชาญพิเศษ ๓. นายสมบัติ ลีลาพตะ นิติกรเชี่ยวชาญพิเศษ ๔. นายปรัชภัฒน์ วงษ์เนติศิลป์ ผู้อำนวยการส่วนสำนักกฎหมายโทรคมนาคม เชิญตัวแทนหน่วยงานเข้าประจำที่นะครับ

(ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นมี ๑ ท่านคือท่าน พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ ๗ นาทีครับ

พลอากาศโท ธนพันธ์ หร่ายเจริญ (รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ และสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผม พลตำรวจโท ธนพันธ์ หร่ายเจริญ รองเลขาธิการ กสทช. ขออนุญาตท่านประธานในการรายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือที่เรียกตัวย่อว่าพระราชบัญญัติ กสทช. (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณารับทราบในวันนี้

สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติองค์กร กสทช. พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และในส่วนที่ ๔ การกำกับการประกอบกิจการในหมวดที่ ๒ แต่ด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ในระยะเริ่มแรกยังมิให้มีผลบังคับใช้จนกว่า กสทช. จะมีความพร้อมที่จะดำเนินการและเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา โดย กสทช. จะต้องจัดทำแผนการดำเนินการและกำหนดกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาอย่างชัดเจน และให้มีการรายงานผลการเตรียมความพร้อมให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยทุก ๖ เดือน รวมทั้งเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วย ซึ่งที่ผ่านมาทาง กสทช. ได้ดำเนินการรายงานความพร้อมไปแล้ว ๑ ครั้งในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน

๒๕๖๒ ซึ่งในครั้งนั้นได้มีสมาชิกได้กรุณาอภิปรายให้ข้อคิดเห็นในการพิจารณาปรับระยะเวลาจากการดำเนินการในการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้มีความกระชับและรวดเร็วยิ่งขึ้น จากการดำเนินการดังกล่าวนั้นทางสำนักงาน กสทช. ก็ได้นำข้อคิดเห็นของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวมาปรับปรุงให้มีการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วยิ่งขึ้น จากเดิมที่เคยเสนอแผนการดำเนินการที่จะมีการดำเนินการในการตราพระราชกฤษฎีกาให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๒ ของปี ๒๕๖๔ เป็นไตรมาสที่ ๑ ของปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมทั้งได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการที่จะต้องมีการออกหลักเกณฑ์หรือกฎหมายลูกจำนวน ๔ ฉบับอันได้แก่

๑. ในการแก้ไขแผนแม่บทบริหารคลื่นความถี่

๒. ในเรื่องของการออกหลักเกณฑ์วิธีการอนุญาตในการประกอบกิจการเพิ่มเติม

๓. ในเรื่องของการออกหลักเกณฑ์โอนใบอนุญาตในการใช้คลื่นความถี่

๔. ในเรื่องของหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ใช้ความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากการโพรโมต (Promote)

ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนั้นทางสำนักงาน กสทช. ก็ได้ปรับแผนในการดำเนินการโดยเร่งรัดในการดำเนินการให้ในการออกกฎหมายลูกทั้ง ๔ ฉบับนั้นดำเนินการในการคู่ขนาน เพื่อที่จะได้สามารถที่จะออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ ให้ได้แล้วเสร็จได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการรายงานปัจจุบันนั้นทางเราได้ดำเนินการออกหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วเสร็จ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ใช้ความถี่โดยวิธีอื่นนอกเหนือจากการประมูล รวมทั้งทำการปรับปรุงแผนแม่บทบริหารคลื่นความถี่นั้นแล้วเสร็จ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วไป ----------

สำหรับอีก ๒ หลักเกณฑ์ประกาศนั้นทางสำนักงานจะเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อที่จะให้หลักการในการหลอมรวมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายต่อไป ท่านประธานสภาผู้แทนที่เคารพ กระผมขออนุญาตจบการรายงานการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ที่ประชุมเพื่อพิจารณารับทราบแต่เพียงเท่านี้นะครับ หากท่านประธานสภาหรือท่านสมาชิกท่านใดมีข้อสังเกตหรือความเห็นเพิ่มเติมประการใด กระผมจะน้อมรับเพื่อไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : เชิญท่านสุพิศาลครับ

พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ พรรคก้าวไกล แบบบัญชีรายชื่อ จะใช้เวลา ๗ นาทีที่คุ้มค่าของท่านนะครับ ในประเด็นเรื่องของการรับทราบรายงานแผนการดำเนินการตามกรอบระยะเวลาในการตราพระราชกฤษฎีกาตาม มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กราบเรียนว่าในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ซึ่งเป็นคลื่นความถี่ของประเทศของชาติเรามีมูลค่ามหาศาลนะครับ แล้วก็เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย มีการกำกับไว้ในมาตรา ๓๐ ซึ่งในเอกสารการรายงานนี้ผมก็ชื่นชมที่ว่าท่านได้เคยนำเข้าในสภาแห่งนี้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ วันนี้ก็ครบ ๖ เดือน ก็เข้ามาตามข้อกำหนดและเป็นไปตามนั้นนะครับ แล้วก็ขยับระยะเวลาขึ้นมาตามตารางหน้า ๒๑ ซึ่งท่านดูในตารางหน้า ๒๑ จะเห็นตารางที่ท่านแสดงผลการทำงานไว้อย่างกระชับแล้วก็อยู่ในกรอบ แล้วเป็นเนื้องานที่หนาที่สุดในช่วงนั้น คือการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะแก้ไขในการหลอมรวมคอนเวอร์เจนซ์ (Convergence) ของคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมในครั้งนี้นะครับ ในประเด็นสำคัญก็คือในการหลอมรวมเป็นสิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะการกระชับในเรื่องของการเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายและความพร้อมด้านเทคโนโลยีนะครับ ผมเชื่อว่าจริง ๆ แล้วในทางธุรกิจก็คงมีการเตรียมความพร้อมทางด้านการเงินและงบประมาณด้วย

มันเป็นดิลิเจนซ์ (Diligence) ที่เรียกว่าลีกัล ดิลิเจนซ์ (legal diligence) เทคนิคัล ดิลิเจนซ์ (Technical diligence) แล้วก็ไฟแนนเชียล ดิลิเจนซ์ (Financial diligence) ซึ่งผมคิดว่า กสทช. คงไม่ไม่มีปัญหาเรื่องนี้เพราะว่ามีกองทุนมหาศาล ท่านประธานครับ ท่านรู้ไหมว่ากองทุนวิจัยพัฒนาของ กสทช. ปีหนึ่งเป็นแสนล้านนะครับ แล้วก็สำนักงานตำรวจแห่งชาตินี้ก็เอาไปใช้หลายรอบเหมือนกัน แต่ผมไม่ขอกล่าวไว้ ณ ที่นี้นะครับ แต่บอกว่าก็คงไม่ต้องทำดิลิเจนซ์ (Diligence) เรื่องของไฟแนนเชียล (Financial) คงมีเงินเยอะแยะมากมายนะครับ นั่นคือประเด็นที่เกิดจากการจะต้องสร้างการหลอมรวมนะครับ คือการคอนเวอร์เจนซ์ (Convergence) ในประเด็นดังกล่าว แล้วก็ข้อสรุปของการเตรียมการความพร้อมก็มี ๔ ด้าน ที่รายงานมาคือการที่มี ๕ มาตรา ที่กำหนดอยู่ใน ๔ บทบัญญัติที่เป็นหลักการใหม่นะครับ แล้วเป็นหลักการเดิม แต่มีความเห็นสอดคล้อง แล้วก็หลักการเดิมที่มีการแก้ไขนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วก็หลักการคงเดิมไม่เปลี่ยนใน ๕ มาตรานะครับ แต่ผมก็อยากจะพูดในเรื่องของพระราชบัญญัติใน มาตรา ๓ ที่ท่านได้นำเสนอใน ๕ มาตรา โดยเฉพาะในมาตรา ๑๔ ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของ มาตรา ๑๔ ที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๔๔ วรรคสาม ท่านประธานครับ โดยเฉพาะเรื่องการโอนใบโอน ใบอนุญาตต่าง ๆ นะครับ ผมกราบเรียนว่าในอนาคตข้างหน้าคลื่นความถี่ต่าง ๆ ที่เป็นทรัพยากรของประเทศเราในการหลอมรวมหรือการเชื่อมกันก็คงจะต้องเป็นการหลอมรวมที่เป็นหนึ่งเดียวนะครับ และเทคโนโลยีมันก้าวไปเร็วนะครับ ขณะนี้เราใช้ ๓ จี (3G) ๔ จี (4G) ๕ จี (5G) กำลังมา แล้วท่านก็กำลังเข้าข้อมูลเรื่อง ๕ จี (5G) ๕ จี (5G) อยู่ไม่นานครับท่านประธาน มันมีไฮเพอร์เฮิรตซ์ (Hyper Hertz) มีควอนตัม (Quantum) กำลังไล่หลังมา แล้วธุรกิจกำลังรอเทคโนโลยีพวกนี้ การหลอมรวมเทคโนโลยีจากคลื่นความถี่ที่เป็นวิทยุกระจายเสียงหรือแม้คลื่นผ่านต่าง ๆ ที่เป็นอะนาล็อก (Analog) หรือเป็นดิจิทัล (Digital) ต่าง ๆ ----------

ดิจิทัล (Digital) มันเปลี่ยนรูปแบบได้รวดเร็ว เมื่อไฮเพอร์เฮิรตซ์ (Hyper Hertz) เข้ามา ถนนก็ใหญ่ขึ้น ควอนตัม (Quantum) มามันบิดเร็วมากแล้วมันเข้าไปสู่ระบบเทคโนโลยีที่จะกระจายเสียงหรือใช้คลื่นความถี่ อีกหน่อยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลหรือดูเห็นหรือความเร็วของมันจะเพิ่มขึ้นอีกมากมาย ธุรกิจพวกนี้มันก็เจริญงอกงามแล้วรวดเร็วและมีคุณค่าและปรากฏว่ามันมีแวลู (Value) คือมีคุณค่า มีค่าของมันในเชิงธุรกิจ นั่นคือสิ่งที่เป็นคุณค่าที่เป็นคุณค่าที่เป็นกู๊ด (Good) ทำให้มีมูลค่าของการถือใบอนุญาต ของการครอบครองใบอนุญาต และใบอนุญาตพวกนี้ก็จะทำให้เกิดการเคลื่อนของราคา เหมือนทะเบียนรถครับ การครอบครองใบอนุญาต ท่านพูดถึงเรื่องการโอน การเชื่อมต่อ การโอนใบอนุญาต ใครถือครอง การครอบครองใบอนุญาตก็จะเหมือนกับทะเบียนรถ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่มันมีค่าสูงขึ้น ถ้าธุรกิจไหนทำให้เกิดมูลค่าเยอะขึ้นแบนด์วิดท์ (Bandwidth) ขยายกว้างแล้วมีคนเข้ามาใช้ มีเรตติง (Rating) ดีมันก็มีค่ามากขึ้น แต่ทีนี้ในอดีตเราเคยลดค่าสัมปทาน ผมก็เป็นห่วงเรื่องการที่ท่านไปลดเงินค่าสัมปทานให้ในมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ถ้าอย่างนั้นท่านต้องกระชับในเรื่องของการเข้าควบคุม ในเรื่องของการชำระหนี้ โดยเฉพาะในประเด็นของเรื่องของการชำระหนี้ค่าธรรมเนียมในมาตรา ๑๕ ที่เกี่ยวข้องยังคงหลักการเดิมไว้ แต่ท่านก็ต้องบอกว่ากำหนดเงื่อนไขผู้ประกอบการชำระค่าธรรมเนียมและขอใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมประกอบกิจการรายปี หลักการเดิมอันนี้ สาระสำคัญคือเมื่อเป็นหนี้อย่าให้เป็นหนี้เหมือนทะเบียนรถเมื่อเร็ว ๆ นี้ที่เข้ามา มีหนี้ค้างในงบดุลเป็นแสนล้านบาทอย่างนี้ไม่ได้ครับ แล้วไปลดหนี้ให้อีกมันก็เป็นความเสียหาย ตรงนี้เป็นส่วนสำคัญ แล้วขอจบด้วยสาระสุดท้ายในเรื่องของการหลอมรวมใน ๔ ฉบับขอให้เกิดขึ้นจริง ๆ แล้วอนาคตอาจจะมีการหลอมรวมที่เรียกว่าบิ๊กเน็ตเวิร์ก (Big Network) ผมเรียกว่าเครือข่ายมหัต เครือข่ายมหัตจะเกิดขึ้นแน่ครับ เพราะว่าในอนาคตองค์กรที่ทำธุรกิจทางด้านสัมปทานจะรวมกันหลายคลื่นความถี่ และจะบิด (Bid) พร้อม ๆ กันได้ในธุรกิจเดียวกัน อย่างที่โลกเป็นอยู่ปัจจุบันเฟซบุ๊ก (Facebook) กูเกิล (Google) บิด (Bid) ทั้งโลก อีกหน่อยจะรวมในแพลตฟอร์ม (Platform) หลาย ๆ แพลตฟอร์ม (Platform) นี่คือประเด็นปัญหาที่อยากจะฝากไว้ว่าเครือข่ายมหัตมันจะมีคุณค่ามหาศาล ท่านเตรียมความพร้อมเรื่องนี้ไว้หรือเปล่า ขอบคุณครับท่านประธาน

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอบคุณครับ ต่อไปเชิญท่านขจิตร ชัยนิคม ครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพ ผม นายขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ด้วยข้อจำกัดในเรื่องเอกสารผมเพิ่งได้เอกสารนี้มา อยู่ในที่นั่งหาไม่เจอต้องไปหาจากเจ้าหน้าที่ เพราะฉะนั้นผมจึงมีข้อสอบถามท่านครับ ท่านอาจจะเขียนไว้ในนี้แล้วท่านก็ตอบผม สิ่งที่ผมจะถามท่านก็คือว่า ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐ เขียนไว้ว่า รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน แล้วเขาก็บอกต่อไปว่า การใช้คลื่นความถี่ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ เดิมทีฉบับแรกที่ผมเขียนเราบังคับไว้ว่า ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้วย สาธารณะนี่เขียนเรื่องการศึกษา เขียนเรื่องอะไรมากมาย ----------

ผมมีข้อถามไปยังท่านว่าตั้งแต่เกิด กสทช. หรือคณะกรรมการดูแลนี้ ตั้งแต่กฎหมายฉบับแรกมาจนถึงปัจจุบันนี้ สัญญาสัมปทานที่เคยให้ไว้กับหน่วยราชการ เช่น เป็นทหาร ตำรวจ รายละเอียด โดยเฉพาะกองทัพบกเป็นเจ้าของคลื่นเดิม สิ้นสุดหรือยัง สิ้นสุดแล้วท่านต่อสัญญาอย่างไร เพราะว่าบางทีหน่วยราชการนี้เดิมใช้เพื่อความมั่นคง ใช้จนเหลือ เสร็จแล้วมาใช้เพื่อทำการค้า ธุรกิจเป็นเรื่องเป็นราว และอาจจะได้รับการยกเว้นอะไรหรือเปล่า อันนี้ผมถามท่าน กิจการตั้งแต่ก่อนเกิดกฎหมายฉบับนี้ฉบับแรก จนกระทั่งมาถึงตรงนี้ยังมีหน่วยงานเดิม สัญญาเดิมที่ผูกพันมาถึงวันนี้อยู่มากน้อยแค่ไหนโดยประมาณ เสร็จแล้วการเริ่มต้นใหม่เรื่องนี้เพื่อประโยชน์ของสาธารณะจะทำได้อย่างไร ในแผนที่ท่านจะหลอมรวมหรือกฎหมายทุกฉบับที่อยู่ในเรื่องคลื่นความถี่วิทยุ คลื่นความถี่โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม อันนี้เป็นคำถามแรก เพราะว่าในรัฐธรรมนูญเขาบอกให้เป็นสมบัติของชาติ แล้วก็การเข้าไปใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ ตอนนี้วงโคจรดาวเทียมโดยหลักของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๐ ยังเหลืออยู่ไหม ที่สามารถจะปล่อยดาวเทียมขึ้นไปใช้กับคลื่นเขตหรืออาณาจักรของวงโคจรดาวเทียมที่เป็นของประเทศไทย ยังเหลืออยู่ไหมหรือปล่อยสัมปทานไปหมดแล้ว คำถามที่ ๒ ในเรื่องหลักการหลังจากที่ท่านเตรียมหลอมรวมทุกอย่างแล้วยังเหลืออยู่ไหม คำถามที่ ๓ เป็นเสียงเรียกร้องมาจากคนที่ดำเนินการเผยแพร่ศาสนาพุทธ พระคุณเจ้า หรือวัดต่าง ๆ เดิมก่อนใช้กฎหมายนี้ท่านสามารถจะใช้คลื่นความถี่เผยแพร่ศาสนา ไม่ว่าจะเป็น ขออนุญาตท่านประธานเอ่ยชื่อ อย่างวิทยุของเครือข่ายหลวงตามหาบัวสมัยก่อน เดี๋ยวนี้ไม่ว่าจะเป็นดีเอ็มซี (DMC) ก็ตาม ประชาชนได้ติดตามแล้วการเผยแพร่ศาสนาในเชิงเส้นขนานนี้ได้รับประโยชน์มาก ต่อมาพอมีกฎหมายนี้ขึ้นมากลายเป็นไม่สามารถดำเนินการได้ ไม่สามารถดำเนินการได้โดยปกติในวิทยุเหล่านี้ในการเผยแพร่ศาสนา เจตนารมณ์ของมาตรา ๖๐ เราต้องการให้ใช้คลื่นความถี่เหล่านี้ ๑. เพื่อความมั่นคง อันนี้ท่านคงใช้อยู่เพราะว่าเดิมกองทัพก็เป็นเจ้าของคลื่นแล้วคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาก ที่ผมถามว่าที่ไม่ได้ใช้เพื่อความมั่นคง แต่ใช้เพื่อการค้าของหน่วยราชการ ไม่ว่าหน่วยทหาร ตำรวจ หน่วยความมั่นคงหมดไปหรือยัง แล้วก็เพื่อประโยชน์ที่เราเขียนไว้เป็นหลักก็คือเพื่อประโยชน์ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ คำว่าประโยชน์สาธารณะของผมก็ยังไปอยู่ที่เดิมก็คือ ๑. เรื่องการศึกษา

๒. เรื่องศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การสนองตอบต่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งโดยเจตนารัฐธรรมนูญเขาให้ท่านไปกำกับใช้คลื่นความถี่เหล่านี้เป็นประโยชน์ในเรื่องความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงของชาติ แล้วเป็นประโยชน์สาธารณะ แล้วเมื่อใช้ประโยชน์สำหรับสาธารณะแล้วถ้าพอมีเหลือคลื่นความถี่จึงเอาไปทำธุรกิจให้เอกชน แต่เวลานี้ดูเหมือนว่าเสียงก้องออกมาเป็นเรื่องเอาไปให้เขาทำธุรกิจเป็นหลัก มีรายการประมูลเข้าอะไรต่าง ๆ อีก ๑ คำถามสุดท้ายซึ่งผมอาศัยข้อมูลเนื้อหาเดิมของกฎหมายเก่า ผมถามท่านว่าเงินที่ได้จากการขายคลื่นความถี่ หรือนำคลื่นความถี่ไปประมูล หรือไปเพื่อให้เอกชนดำเนินธุรกิจซึ่งมีมูลค่ามหาศาล เดิมเราเขียนไว้ว่าให้ท่านเอาไปใช้ประโยชน์สาธารณะด้วย เช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ซึ่งมารายงานก็ได้รับจากท่าน กองทุนพัฒนา

กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเราก็เขียนไว้ ผมถามว่ามีกองทุนอะไรที่ได้รับประโยชน์จากเงินภาษีที่ท่านประมูล เราเอาคลื่นความถี่นี้ไปประมูลแล้วไปใช้แล้วได้เงินเข้ามา กฎหมายนี้ยังเหลือให้ท่านยังกำหนดให้ท่านต้องจ่ายเงินเพื่อ ๑. กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาหรือเปล่า แล้วท่านจัดให้เขาไปเท่าไร แล้วกองทุนสื่อสร้างสรรค์ที่มารายงานเราต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวานนี้เขาทำเรื่องดีมากท่าน ท่านให้เขาไปเท่าไรแต่ละปีแล้วมีเกณฑ์ที่จะให้เพิ่มได้ไหม ในสิ่งเหล่านี้ขอทราบ ขอบคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านผู้ชี้แจงมีอะไรชี้แจงเพิ่มเติมครับ

พลอากาศโท ธนพันธ์ หร่ายเจริญ (รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) : กราบเรียนท่านประธานสภานะครับ ตามที่ทางท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นทั้ง ๒ ท่าน โดยท่านแรกที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความห่วงใยหรือความกังวลในเรื่องของการโอนใบอนุญาตนะครับ ดังนั้น ในข้อกังวลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทางสำนักงาน กสทช. เองก็ได้มีการพิจารณาในเรื่องของหลักเกณฑ์วิธีการโอนใบอนุญาต ซึ่งเป็นในเรื่องที่เราจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบนะครับ พร้อมกับการกระชับเวลาที่จะดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จภายในกฎหมายที่กำหนด อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้เราก็จะนำข้อคิดเห็นของท่านต่อความห่วงใยในเรื่องดังกล่าวจะมาดำเนินการทำให้ดีที่สุดนะครับ ซึ่งในเรื่องของหลักเกณฑ์ในการโอนเราก็อยู่ระหว่างการดำเนินการ และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จก็คงจะมีในเรื่องของการทำประชาพิจารณ์ หรือการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายนะครับ และเมื่อการดำเนินการแล้วเสร็จอย่างไรก็จะขออนุญาตนำมารายงานความก้าวหน้าต่อไปในการประชุมครั้งหน้านะครับ ส่วนที่ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกท่านหนึ่งที่มีข้อห่วงใยใน ๔ ประการนะครับ

ในประการแรกอย่างที่ท่านเรียนถูกต้องเลยนะครับ ตามที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ ให้รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เรื่องของสัญญาสัมปทานกับคลื่นความถี่ดังกล่าว ปัจจุบันนี้สัญญาสัมปทานไม่ว่าจะเป็นสัญญาสัมปทานมือถือหรือสัญญาสัมปทานที่เกี่ยวกับโทรทัศน์

หรืออะไรต่าง ๆ จะหมดสิ้นแล้วนะครับ จะยังคงเหลือเพียงแค่สัญญาสัมปทานที่เกี่ยวกับดาวเทียมนะครับ อย่างที่เรารับทราบว่าสัญญาสัมปทานที่เกี่ยวกับดาวเทียมจะหมดภายในปี ๒๕๖๔ นี้นะครับ แต่อย่างไรก็ตามนะครับในระหว่างช่วงทรานซิชัน (Transition) ทาง กสทช. เองก็ได้ดำเนินการออกประกาศหลักเกณฑ์ในเรื่องของการใช้สิทธิวงโคจรดาวเทียม เพื่อที่จะให้เกิดการเปิดกว้างอย่างเสรี เพื่อที่จะให้ทั้งบริษัทใหม่แล้วก็บริษัทเก่าที่จะมาดำเนินการขอใบอนุญาตหรือออกหลักเกณฑ์วิธีการในการอนุญาต ซึ่งอาจจะใช้วิธีการประมูลหรืออะไร เพื่อที่จะให้กิจการดาวเทียมนั้นเปลี่ยนจากระบบสัมปทานมาสู่ระบบใบอนุญาตตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดนะครับ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับในเรื่องของคอนเวอร์เจนซ์ (Convergence) โดยตรง แต่ผมก็ขออนุญาตชี้แจงให้ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้รับทราบนะครับ

ส่วนในประเด็นที่ ๒ ในเรื่องของวิทยุศาสนานะครับ ซึ่งปัจจุบันนี้ในส่วนของวิทยุทางด้านศาสนาอย่างเช่นวิทยุเสียงธรรมนั้นก็ยังคงดำเนินการออกประกาศในลักษณะของการทดลองออกอากาศได้ตามปกตินะครับ ซึ่งในการนี้หลักเกณฑ์ในเรื่องของการออกใบอนุญาตวิทยุทดลองประกอบกิจการนั้น สำนักงาน กสทช. เองก็ได้มีการแบ่งกำหนดลักษณะประเภทออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ลักษณะด้านวิทยุชุมชน แล้วก็ลักษณะด้านสาธารณะ รวมทั้งลักษณะด้านธุรกิจนะครับ นอกจากนั้นตามบทกฎหมายตามมาตรา ๔๙ ได้มีการกำหนดให้ กสทช. ต้องมีการพิจารณาสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของความสามารถในการออกอากาศที่จะต้องกำหนดไว้แบ่งสำหรับเพื่อเป็นประเภทสาธารณะหรือประชาชน ดังนั้น เราก็มีความห่วงใยว่าจะไม่ใช่มีการที่จะนำเอาคลื่นความถี่ซึ่งเป็นสมบัติของชาติไปใช้เพื่อการธุรกิจแต่เพียงอย่างเดียวนะครับ เพราะฉะนั้นในลักษณะนี้เราก็ยังคำนึงถึงตรงนี้นะครับ

ประเด็นสุดท้าย เงินที่ได้จากการประมูล ขออนุญาตชี้แจงนะครับ ตามกฎหมายของ พ.ร.บ. กสทช. ปัจจุบัน เงินที่ได้จากการประมูลก็จะมี ๒ ส่วนที่ กสทช. กำกับดูแล ส่วนที่ ๑ คือเป็นส่วนที่ได้จากการประมูลเพื่อกิจการโทรคมนาคมอย่างที่ท่านทราบว่าคือการประมูลมือถือ ไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ ๓ จี (3G) ๔ จี (4G) หรือ ๕ จี (5G) อันนี้ตามบทบัญญัติของกฎหมายนะครับ เงินทุกบาททุกสตางค์ที่ได้จากการประมูลสำหรับกิจการโทรคมนาคมนั้นเราไม่ได้เข้าที่ กสทช. แม้แต่บาทเดียวนะครับ ก็คือจะนำเข้าสู่กระทรวงการคลังหรือสู่รัฐบาลทั้งหมดนะครับ อันนี้คือในส่วนแรกที่เป็นส่วนที่ได้จากการประมูลในส่วนของกิจการโทรคมนาคม ส่วนรัฐบาลจะนำไปใช้เพื่ออะไรนั้นก็เป็นสิทธิของรัฐบาลโดยตรงครับ แต่จะมีอีกส่วนหนึ่งก็คือเป็นการประมูล อย่างเช่นในการประมูลที่ผ่านมาก็คือการประมูลทีวีดิจิทัล (TV Digital) ในส่วนของโทรทัศน์ที่มีการประมูล อันนี้จะมีเงินตามกฎหมายที่กำหนดนั้นเงินก็คือจะนำเข้ากองทุน กทปส. อย่างที่ท่านได้กล่าวในบางส่วน แต่ปัจจุบันนั้นก็ได้มีการปรับแก้อีกนะครับ เพื่อที่จะให้เงินที่เกิดจากการประมูลในส่วนของโทรทัศน์นั้นเข้าสู่กระทรวงการคลังอีก เพราะฉะนั้นในการเข้านี่เข้าเพียงแค่ครั้งแรกตอนแรกเท่านั้น เพราะฉะนั้นปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าเงินที่เกิดจากการประมูลไม่ว่าจะเป็นกิจการโทรคมนาคมหรือกิจการโทรทัศน์นั้น ก็คือจะนำเข้าไปสู่รัฐบาลทั้งหมด ส่วนเงินที่ทางกองทุน กทปส. หรือกองทุน กสทช. ได้นั้น ก็คือจะได้มาจากการเก็บในลักษณะของจากผู้ประกอบการในบางส่วนที่เราเรียกว่าเป็นการหักยูโซ (USO) ตรงนั้นนะครับ แล้วก็ในกฎหมายก็มีการกำหนดอย่างที่ท่านได้กรุณากล่าวว่าบางส่วนของกองทุนนี้เราก็จะต้องนำไปแบ่งให้กับอย่างเช่นกองทุนสื่อสร้างสรรค์จำนวนหนึ่ง แล้วก็กองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอีกส่วนหนึ่ง แต่ส่วนรายละเอียดว่าเป็นจำนวนเงินแต่ละปีเท่าไร เนื่องจากว่าผมไม่ได้เตรียมเรื่องนี้มา ก็ขออนุญาตอาจจะมีการชี้แจงหรือทำอะไรมาภายหลังนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้คือตอบข้อสังเกตของท่านสมาชิกนะครับ ผมก็ขออนุญาตน้อมรับแล้วก็ขอใช้โอกาสนี้ชี้แจงในเบื้องต้นนะครับ ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ต่อไปเชิญท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม ขอใช้เวลานิดหนึ่ง บอกอย่างนี้นะครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ผมขออนุญาตใช้เวลาสักเล็กน้อยในการขอให้ทาง กสทช. ได้อธิบายงบการเงิน ประการแรกเลยต้องขอบคุณนะครับที่ได้แสดงรายงานที่ค่อนข้างที่จะทันสมัย ก็คือสิ้นปี ๒๕๖๒ ภายในเวลา ๕-๖ เดือนก็ทำรายงานนี้พร้อมกับงบให้สภาได้เห็น แต่ก็ยังมีข้อสังเกตว่างบนี้ยังไม่ได้รับการรับรองจาก สตง. ก็เข้าใจว่าคงอยู่ในกระบวนการ การที่ยังไม่ได้รับการรับรองก็ทำให้ความน่าเชื่อถือของงบนี้อาจจะด้อยไปบ้าง แต่หากจะมีการรับรองจาก สตง. มาแล้ว ก็อยากจะขออนุญาตให้ กสทช. ได้ส่งมาให้ยังสภาได้เห็นแล้วก็ระบุข้อแตกต่างนะครับ มีคำถามบางประการในงบนี้นะครับที่ใคร่ขอให้ทาง กสทช. ได้ช่วยชี้แจงด้วยนะครับ ประการแรกเลยก็คือรายได้ค้างรับเป็นจำนวนค่อนข้างที่จะสูงต่อเนื่องกันมาเป็นหลักแสนล้านบาท ผมก็ไม่เข้าใจว่ารายได้ค้างรับส่วนนี้ทำไมจึงมีตัวเลขสูงขนาดนี้ แล้วก็มีการติดตามเพื่อจะได้ให้เงินนี้ได้มาอยู่ในมือของ กสทช. เมื่อไร แทนที่จะอยู่ในงบการเงินเท่านั้น ----------

ขณะเดียวกันก็มีสินทรัพย์ที่เป็นเงินสด เงินจำนวนนี้ค่อนข้างจะสูงต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ถึง ปี ๒๕๖๒ แล้วก็ปี ๒๕๖๑ ก็มีการปรับปรุงใหม่ก็กระโดดขึ้นจาก ๑๙,๐๐๐ ล้านบาทเป็น ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท แล้วก็มาอยู่ที่ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาทอีก ประเด็นก็คือว่าการถือเงินสดจริง ๆ เป็นการรักษาสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ แทนที่ท่านจะลงทุนหาผลประโยชน์เพื่อจะได้ดอกผลกลับเข้ามา ไม่ทราบว่าระบบหรือหลักบัญชีการบริหารจัดการเงินของทางหน่วยงานเป็นอย่างไร จึงได้เก็บเงินสดสูงถึงขนาดนี้ แล้วก็ยังมีอีกรายการที่อยากจะขอให้อธิบายค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าในปี ๒๕๖๒ สูงถึง ๓๐๐ กว่าล้านบาท ทั้งที่ก่อนหน้านี้มีจำนวนเพียง ๖ ล้านบาทเศษ อันนี้ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดจึงต้องมีการจ่ายล่วงหน้าในจำนวนเงินที่สูงถึงขนาดนี้ แล้วก็ในด้านของหนี้สิน หนี้สินก็มีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านพิสิฐครับขออนุญาตนิดหนึ่ง เท่าที่ฟังเนื้อหาสาระแล้วดูเหมือนท่านจะไปลงในรายละเอียดของข้อ ๒.๑๕ ซึ่งมันยังไม่ถึง เพราะว่าทางผมมองดูทางท่านตัวแทนผู้ชี้แจงก็บอกว่าไม่ทราบนะครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (แบบบัญชีรายชื่อ) : ก็รอ ๒.๑๕ แล้วกันครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ใช่ครับ ต้องข้อ ๒.๑๕ ท่านถึงจะซักถามในเรื่องนี้ต่อ ต้องขออภัยด้วยนะครับ ท่านสมาชิกครับ เมื่อจบการอภิปรายซักถามแล้ว ถือว่าที่ประชุมรับทราบรายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วนะครับ ท่านขจิตรยังมีอะไรติดใจหรือครับ เชิญครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ต่อคำถามที่ผมถามท่านคณะกรรมการซึ่งมาชี้แจง แล้วก็ท่านตอบว่าไม่ได้นำรายละเอียดมา ท่านอาจจะส่ง ผมขอความกรุณาท่านว่าไม่ต้องอ่าน ให้ส่งมาเพื่อผมจะได้ทราบรายละเอียด แล้วผมจะได้ติดตามในเรื่องการจัดสรรเงินไปให้กองทุนต่าง ๆ เพราะบางครั้งท่านจัดให้กับกองทุนพัฒนาสื่อเทคโนโลยีของ

กระทรวงศึกษาธิการ จัดไป ๒ ปีแล้วไม่ได้ใช้ ผมจะได้ตามไปหน่วยงานอีกว่าทำไมเขาถึงไม่ได้ใช้ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ตามกฎหมายครับ ขออนุญาตให้ส่งมา ไม่ต้องอ่าน ส่งมาเลย แล้วขอความกรุณาท่านประธานได้ส่งให้ผมด้วยครับ ขอบคุณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ท่านรองเลขา กสทช. ไม่มีปัญหาใช่ไหมครับ ส่งข้อมูล ได้ครับ ต้องขอขอบคุณหน่วยงานจาก กสทช. ที่มาชี้แจงในครั้งนี้ ขอบคุณมากครับ ท่านสมาชิกครับ ต่อไปเป็นระเบียบวาระที่ ๒.๑๒ นะครับ ท่านจุลพันธ์มีอะไรไหมเชิญครับ

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (เชียงใหม่) : ท่านประธานที่เคารพ ผม จุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ พรรคเพื่อไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะเลขาธิการวิป (Whip) ฝ่ายค้าน ท่านประธานครับ ต่อเรื่องที่มีการหารือในช่วงเช้ากับท่านประธานชวน หลีกภัย ท่านประธานรัฐสภา เรื่องของระเบียบวาระในวันนี้จะเรียนสอบถามท่านประธานว่าเราจะเดินหน้าไปถึงวาระไหน เพราะว่าวันนี้เหลือเวลาประชุมอีกประมาณชั่วโมงครึ่ง ถ้าเกิดว่าเป็นไปได้เราสามารถเดินไปถึง ๒.๑๕ ก็จะเป็นประโยชน์ เพราะว่าทางฝ่ายค้านได้หารือผ่านประธานไปยังวิป (Whip) รัฐบาล ซึ่งได้รับการตอบรับในช่วงเช้าแล้วว่า ๒.๑๖ เรื่อง รับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) และ ๒.๑๙ เรื่อง รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เราจะเลื่อนไปหลังการพิจารณางบประมาณ คืออีก ๒ สัปดาห์ ถ้าท่านประธานจะกรุณาจบที่ ๒.๑๕ ก็จะเป็นประโยชน์ครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ก็ได้หารือกับท่านประธานชวนแล้วว่าก็จะพยายามเดินไปให้มากที่สุดเท่าที่เวลาจะอำนวย ไม่ใช่เห็นหน้าท่านรองประธานสุชาติขึ้นมาแล้วตกใจ ไม่ใช่นะครับ ยังไม่ปิดนะครับ

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (เชียงใหม่) : มิได้ครับ ความหมายของผมคือขอคำยืนยันท่านประธานว่าเราจะเว้น ๒.๑๖ ไว้ครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : เข้าใจครับ ผมแซวเล่นเฉย ๆ นะครับ ต้องถึงครับ เพราะ ๒.๑๕ ทางหน่วยงานไม่พร้อม

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (เชียงใหม่) : มิได้ครับ เว้น ๒.๑๖ ครับ เพราะว่าเราจะไปพิจารณาหลังการพิจารณางบประมาณครับ

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : เข้าใจครับ คือท่านประธานชวนได้หารือที่ประชุมเมื่อเช้านะครับว่า ๒.๑๕ หน่วยงานไม่มีความพร้อมในการมาชี้แจง ติดภารกิจจำเป็น ก็ขอเลื่อนไปก่อน ก็จะเป็น ๒.๑๖ กับ ๒.๑๙ ท่านสมาชิกจะขึ้นมาขอเลื่อนในที่ประชุมนะครับ ท่านประธานชวนได้หารือไว้แล้วผมก็ฟังอยู่นะครับ

ต่อไปเป็นระเบียบวาระที่ ๒.๑๒ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๖๒๓/๒๕๖๓
วันที่ ๑๕ เม.ย. ๖๓
เวลา ๑๕:๒๗

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๖๐๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานในเรื่องนี้

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้เสนอรายงานประจำปี ๒๕๖๑ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๑ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเสนอ และให้เสนอรัฐสภาเพื่อทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดนำรายงานในเรื่องนี้เสนอสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบด้วยแล้ว และขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมส่งรายงานในเรื่องนี้ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๑๖๖ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒๖ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๐๙๐๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๓๑๐ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๖ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๓๔๐ น.
ส่งกลุ่มงาน งานบริหารทั่วไป ดำเนินการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒
รับที่ ๑๖ / ๒๕๖๓
วันที่ ๑๖ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๕๐๐

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (D:\ldapa\ส.แจ้งติราษฎร\P11)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation

สวทช NSTDA

รายงานประจำปี 2561

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

รายงานประจำปี 2561

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ISBN: 978-616-12-0601-7

เอกสารเผยแพร่
พิมพ์ครั้งที่ 1
จำนวน 1,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558
โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ไม่อนุญาตให้คัดลอก ทำซ้ำ และดัดแปลง ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

รายงานประจำปี 2561 สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ/โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. -- ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2561.
163 หน้า : ภาพประกอบสี
ISBN: 978-616-12-0601-7

1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ -- รายงานประจำปี
I. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ II. ชื่อเรื่อง

Q10 506

จัดทำโดย
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0 2564 7000
โทรสาร 0 2564 7002-5
https://www.nstda.or.th
E-mail: info@nstda.or.th

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
เป็นหน่วยงานในกำกับของ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534
โดย พ.ร.บ. พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534
อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ
คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กวทช.)

วิสัยทัศน์ของ สวทช.

"พันธมิตรร่วมทางที่ดีสู่สังคมฐานความรู้ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี"

Nation First

คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ
ต่อสังคมมีความเสียสละ คิดถึงทิศทางของส่วนรวม

Science and Technology Excellence

การยึดมั่นในการสร้างความเป็นเลิศในทุกสิ่งที่ทำ อันเกิดจากการใฝ่รู้
ริเริ่ม และสร้างสรรค์ด้วยมาตรฐานสูงสุด

Team Work

การทำงานร่วมกันเป็นทีม พร้อมที่จะเปิดใจรับฟัง
การกล้าวิพากษ์อย่างสร้างสรรค์ มีการสื่อสารสองทาง

Deliverability

ความมุ่งมั่นที่จะส่งมอบงานที่มีคุณภาพ ให้ได้ตามคำมั่นสัญญา
มุ่งเน้นให้ทุกคนทำงานด้วยความกระตือรือร้น และเน้นความคล่องตัว

Accountability and Integrity

ความมีจริยธรรม จรรยาบรรณ ความโปร่งใส กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

สารบัญ

05 สารจากประธานกรรมการ
06 สารจากผู้อำนวยการ
07 บทสรุปผู้บริหาร
10 สร้างสรรค์ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม
32 สร้างเสริมความสามารถในการแข่งขัน
42 สร้างเสริมขีดความสามารถเกษตรชุมชน
48 พัฒนาและสร้างเสริมบุคลากรวิจัย
54 บริหารและส่งเสริมเขตนวัตกรรม
60 สร้างความร่วมมือระดับนานาชาติ
66 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม
70 ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม
75 การบริหารความเสี่ยง
78 การดำเนินงานตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540

ภาคผนวก

81 ผลงานวิชาการ
132 รายงานคณะอนุกรรมการตรวจสอบ
135 คณะผู้บริหาร สวทช.
136 คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
137 รายงานทางการเงิน

สารจากประธานกรรมการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นกระทรวงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ในปีที่ผ่านมา อว. ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) มุ่งเน้นตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญในการปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ศตวรรษที่ 21 กลไกหลักในการขับเคลื่อน คือ การพัฒนาคนและเทคโนโลยี ซึ่งในบริบทของการพัฒนาและการส่งเสริมการใช้ประโยชน์นั้นถือเป็นภารกิจสำคัญในลำดับต้นของ อว. มุ่งเน้นการดำเนินงานใน 4 มิติ ได้แก่ วิทย์สร้างคน วิทย์แก้จน วิทย์เสริมแกร่ง และวิทย์สู่ภูมิภาค โดยใช้ วทน. เป็นกลไกสำคัญในเตรียมความพร้อมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 สร้างอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างชาติให้เข้มแข็ง แข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ นำ วทน. ไปแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของคนในประเทศ ก่อให้เกิดนวัตกรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง และเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม เกิดการบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง สวทช. เป็นหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจไทยและยกระดับความเป็นอยู่ของคนในสังคม ซึ่ง**ผลงานที่ผ่านมาของ สวทช. เป็นผลงานวิจัยที่ใช้ได้จริง** แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น สร้างเสริมงานวิจัย พัฒนา ออกแบบ และวิศวกรรม จนเกิดการนำไปประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และชุมชนอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งส่งเสริมด้านพัฒนากำลังคน และโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ในนามของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ขอแสดงความยินดีกับความสำเร็จของ สวทช. ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ และขอให้กำลังใจในการทำงานของ สวทช. ในระยะต่อจากนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นเสาหลักทางด้าน วทน. เป็นแรงสำคัญ ในการนำพาประเทศไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 รวมทั้งเป็นกำลังขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

(นายสุวิทย์ เมษินทรีย์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ประธานกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สารจากผู้อำนวยการ

รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี **สวทช. ในฐานะหน่วยงานที่มุ่งดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งด้าน วทน. ให้ทุกภาคส่วน** ตั้งแต่การสร้างสรรค์งานวิจัย พัฒนา ออกแบบ และวิศวกรรม ตลอดจนผลักดันให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคเอกชน/ชุมชน การพัฒนากำลังคน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ตลอดปีงบประมาณ 2561 สวทช. ได้มุ่งมั่นพัฒนา วทน. ไปสู่การใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายประเทศไทย 4.0 ส่งมอบผลงานวิจัยและนวัตกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ สร้างผลกระทบมากกว่า 45,000 ล้านบาท ส่งมอบผลงานวิจัยประเด็นมุ่งเน้น 5 ด้าน ตลอดจนใช้ศักยภาพและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมตอบโจทย์โครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล ได้แก่ โครงการ Big Rock โดยอาศัยศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนา รวมไปถึงการจัดการเทคโนโลยีที่ สวทช. มีอยู่

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีของโลก การดำเนินงานในช่วงต่อไป สวทช. ได้ปรับกระบวนทัศน์นำความสามารถของนักวิจัย สวทช. ใน 5 สาขาวิชาหลักที่เป็นความเชี่ยวชาญของ สวทช. มาขับเคลื่อน 10 กลุ่มเทคโนโลยีเป้าหมาย มีการเตรียมหน่วยงานให้บริการโครงสร้างพื้นฐานระดับชาติ เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา วทน. ของประเทศ 5 หน่วย ได้แก่ National Biobank of Thailand, National Omics Center, NSTDA Supercomputer Center, Center for Cyber-Physical System และ Technology and Informatics Institute for Sustainability ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เกิดระบบนิเวศนวัตกรรมที่เอื้อให้เกิดการลงทุนในธุรกิจนวัตกรรม พร้อมทั้งสร้างผู้ประกอบการนวัตกรรม และสตาร์ทอัพผ่านกลไกต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ของนวัตกรรมในภาคสังคมชุมชน รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ (National Quality Infrastructure: NQI) เพื่อยกระดับการวิเคราะห์ ทดสอบ และให้การรับรองมาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ใหม่สามารถออกสู่ตลาดสากลได้

พร้อมกันนี้ขอขอบคุณบุคลากรของ สวทช. ทุกคนที่ร่วมกันผลักดันการพัฒนาประเทศด้วย วทน. สร้างผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ก่อให้เกิดผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่ง สวทช. พร้อมก้าวไปข้างหน้าร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร โดยใช้ศักยภาพของ วทน. ขับเคลื่อนทุกภาคส่วนเพื่อก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวพ้นคำว่า “ประเทศกับดักรายได้ปานกลาง” ไปสู่ประเทศไทย 4.0 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

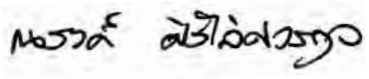

(นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล)
ผู้อำนวยการ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) มุ่งมั่นพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายประเทศไทย 4.0 ในปีงบประมาณ 2561 สวทช. มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

ด้านงานวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี สวทช. มีบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ 546 เรื่อง มากกว่า 1 ใน 4 ตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติชั้นนำของโลก และนำไปใช้อ้างอิงทางวิชาการสูงกว่าค่าเฉลี่ยภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ มีการยื่นขอจดทรัพย์สินทางปัญญามากถึง 383 รายการ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี สวทช. ถ่ายทอดผลงาน 261 โครงการ ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ รวม 335 หน่วยงาน สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า 45,000 ล้านบาท ผลักดันให้เกิดการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการมูลค่าเกือบ 14,000 ล้านบาท

สำหรับ**ตัวอย่างผลงานวิจัย** ในปีงบประมาณ 2561 สวทช. เดินหน้างานวิจัยประเด็นมุ่งเน้น เพื่อสร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นที่ประจักษ์ 5 ด้าน ได้แก่

- **สารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่และนวัตกรรมอาหาร** เช่น สารยับยั้งแบคทีเรียจากโปรตีนไข่ eLysozyme ใช้แทนสารกันบูดในอาหารหรือยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์ และตัวปรับเนื้อสัมผัสอาหารประเภทเนื้อสัตว์ให้บดเคี้ยวง่ายเพื่อผู้สูงอายุ
- **ระบบขนส่งสมัยใหม่** เช่น แบตเตอรี่ต้นแบบสำหรับรถยนต์นั่งไฟฟ้า และบริการทดสอบแบตเตอรี่ลิเทียมระดับโมดูล เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า
- **การเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิต** เช่น บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบแปลงเสียงพูดเป็นข้อความและระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาผ่านระบบสื่อสารทางไกล เพื่อผู้ที่มีปัญหาทางการได้ยิน
- **อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ** เช่น เทคโนโลยีการยกระดับคุณภาพไบโอดีเซล หรือ H-FAME และระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ
- **นวัตกรรมเพื่อการเกษตรยั่งยืน** เช่น โมไบล์แอปพลิเคชันสำหรับวินิจฉัยโรคข้าว และการสืบหายีนในเชื้อราสาเหตุโรคไหม้ในข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 6

สวทช. ยังดำเนิน**โครงการพัฒนาพิเศษขนาดใหญ่ หรือ Big Rock** ตามนโยบายรัฐบาล ได้แก่ โครงการสื่อการสอนโปรแกรมมิ่งในโรงเรียนหรือ Coding at School Project ฝึกเยาวชนเขียนโปรแกรมด้วยบอร์ดสมองกลฝังตัว KidBright โครงการโรงประลองต้นแบบทางวิศวกรรม (Fabrication Lab) หรือ Fab Lab พัฒนาทักษะความเป็นนวัตกรแก่เด็กและเยาวชนไทย โครงการธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์ วิจัย และใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมและชุมชน (National Biobank) โครงการนวัตกรรมเทคโนโลยีก้าวหน้าเพื่อการผลิตสมุนไพร (Plant Factory) และโครงการขยายผลงานวิจัย DentiiScan เครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สามมิติทางทันตกรรม เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไทย

ด้านการสร้างเสริมความสามารถในการแข่งขัน สวทช. มีกลไกสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนวิจัยเพิ่มขึ้น อาทิ เทคโนโลยีราคาเดียว 30,000 บาท มีผู้ขอรับถ่ายทอดเทคโนโลยีกว่า 485 รายการ ภาษี 300% มีการรับรอง 404 โครงการ มูลค่า 1,313 ล้านบาท บัญชีนวัตกรรมไทย คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติผลงานนวัตกรรมได้อนุมัติผู้ยื่นขอขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทยรวมทั้งสิ้น 270 ผลงาน โดยสำนักงบประมาณประกาศขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทยแล้วทั้งสิ้น 226 ผลงาน Startup Voucher สนับสนุนเงินด้านการตลาด 87 ราย สร้างรายได้รวม

399 ล้านบาท โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม หรือ ITAP ได้สนับสนุน SMEs จำนวน 1,610 ราย มีการลงทุน 730 ล้านบาท สร้างผลกระทบมูลค่ากว่า 3,039 ล้านบาท เช่น ผลิตภัณฑ์นาฬิกาโทรศัพท์ป้องกันเด็กหาย และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบให้บริการมากกว่า 50,000 รายการ คิดเป็นมูลค่ากว่า 125 ล้านบาท โดยให้บริการวิเคราะห์ทดสอบที่ได้มาตรฐาน เช่น ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หรือ PTEC ได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบของอาเซียน

สำหรับ**การสร้างเสริมขีดความสามารถเกษตรชุมชน** สวทช. ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร จำนวน 6,781 คน 264 ชุมชน ใน 42 จังหวัด อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่การสร้างธุรกิจ และการยกระดับเกษตรอินทรีย์บ้านหนองมัง พัฒนาเกษตรกรแกนนำ ผู้ประกอบการนวัตกรรม 825 คน ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ด้านการพัฒนาและสร้างเสริมบุคลากรวิจัย สวทช. ให้ทุนการศึกษา พัฒนาบัณฑิต และนักวิจัยอาชีพที่มีศักยภาพให้กับประเทศมากกว่า 790 คน สนับสนุนนักศึกษาและบุคลากรวิจัยทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมงานในห้องปฏิบัติการของศูนย์แห่งชาติ 324 คน และส่งเสริมพัฒนาเยาวชนสู่อาชีพนักวิจัย เช่น การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ Asia Pacific Conference on Giftedness หรือ APCG 2018

นอกจากนี้ **ด้านการบริหารและส่งเสริมเขตนวัตกรรม** สวทช. ร่วมผลักดันให้ผู้ประกอบการ ผู้เช่าพื้นที่ในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยประกอบธุรกิจได้ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง อาทิ บริษัทที-เน็ต จำกัด ให้คำปรึกษาความปลอดภัยในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ บริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน) ผู้นำธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารครบวงจรของประเทศไทย บริษัทโซเอทิส (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทระดับโลกที่ดูแลผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง บริษัทโพลิพลาสติกส์ มาร์เก็ตติ้ง (ที) จำกัด ผู้ผลิตเม็ดพลาสติกเชิงวิศวกรรมชั้นนำจากประเทศญี่ปุ่น ได้จัดตั้ง ASEAN Polyplastics Technical Solution Center ในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย รวมทั้งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับ EECi และเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในกิจกรรมของ BIOPOLIS และ ARIPOLIS โดยประสานงานกับพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศ อาทิ การพัฒนาผังแม่บทและออกแบบกลุ่มอาคาร EECi ระยะที่ 1A ยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของ SMEs ในพื้นที่ EECi จำนวน 101 ราย และถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการเกษตรสู่ชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก 63 ชุมชน ในพื้นที่ 5 จังหวัด

ทั้งหมดนี้เป็นผลงานเพียงบางส่วนในปี 2561 ที่เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจของนักวิจัย บุคลากร สวทช. และหน่วยงานพันธมิตร ที่มุ่งหวังสร้างผลงานต่อเนื่องอย่างมุ่งเป้า เพื่อเสริมแกร่งผู้ประกอบการ สร้างชาติให้เข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยด้วยนวัตกรรมอย่างยั่งยืน

บุคลากร สวทช.

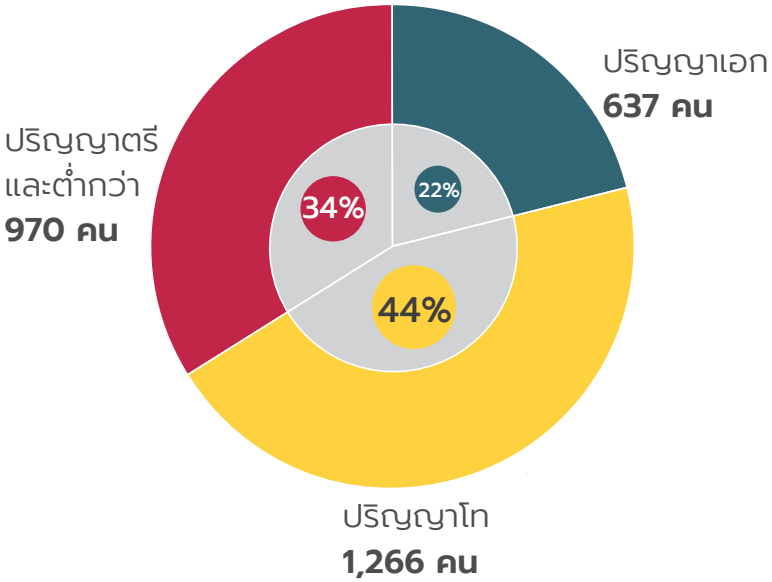

บุคลากรจำแนกตามวุฒิการศึกษา

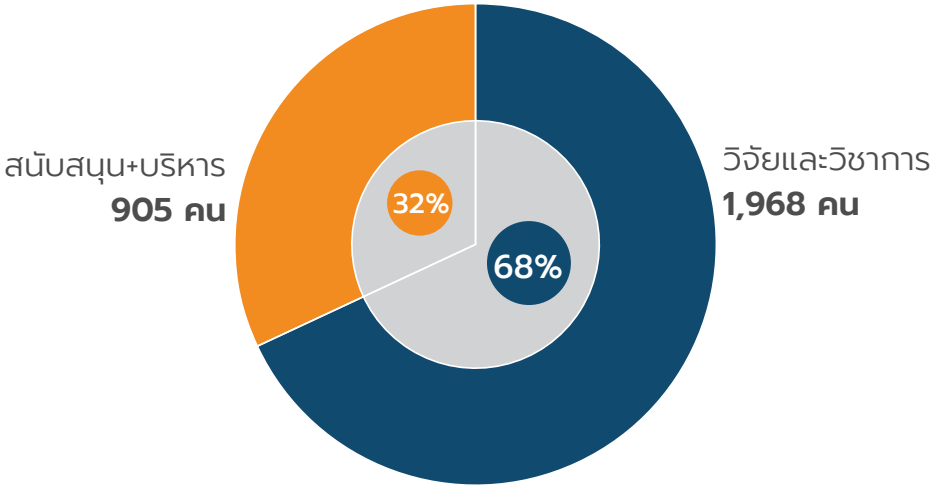

บุคลากรจำแนกตามกลุ่มงาน

สร้างสรรค์ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม

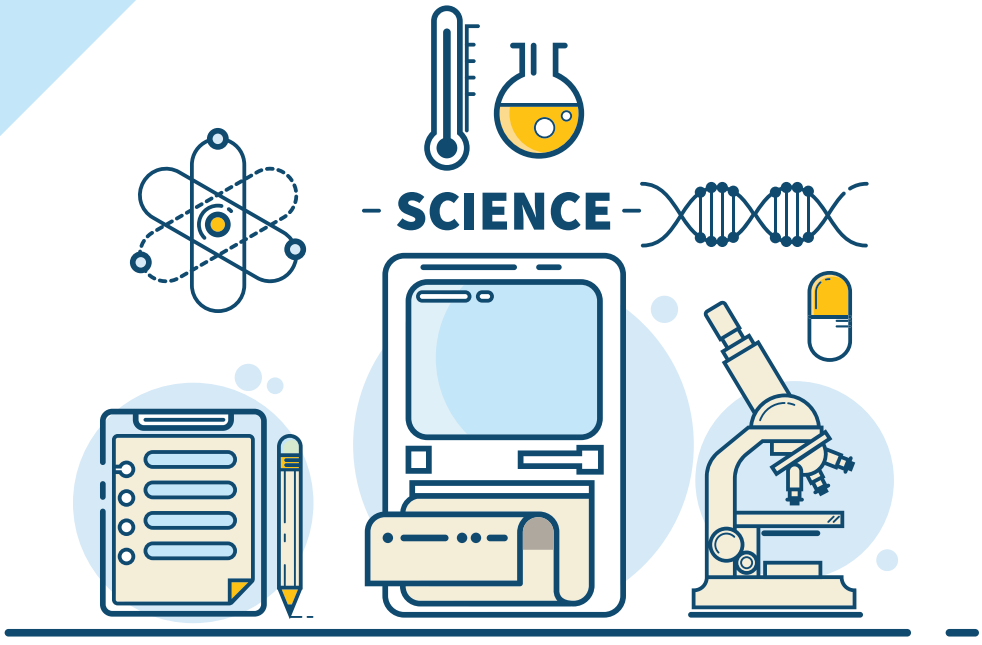

FUNCTIONAL INGREDIENT & FOOD INNOVATION

สารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่และนวัตกรรมอาหาร

สารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่และนวัตกรรมอาหาร
Functional Ingredient & Food Innovation

eLysozyme™ สารยับยั้งแบคทีเรียจากโปรตีนไข่ขาว
สารยับยั้งแบคทีเรียแทนสารกันบูดและยาปฏิชีวนะ

ไบโอเทค สวทช. วิจัยและพัฒนา “ไลโซไซม์ (Lysozyme)” เป็นโปรตีนชนิดหนึ่งที่อยู่ในไข่ขาวของไก่ ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องตัวอ่อนของไก่จากการรุกรานของเชื้อแบคทีเรียในสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอุตสาหกรรมอาหารมีการนำไลโซไซม์มาใช้ประโยชน์ในฐานะของสารยับยั้งแบคทีเรียหรือสารกันบูดจากธรรมชาติ (natural preservative) ทั้งนี้ไลโซไซม์ได้รับการยอมรับจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และหลาย ๆ ประเทศ ทั้งในยุโรปและเอเชีย ถึงความปลอดภัยในการบริโภค และได้รับอนุญาตให้ใช้ในผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และการบำบัดรักษาบางประเภท

อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติแล้ว ไลโซไซม์จากไข่ขาวของไก่มีความสามารถในการยับยั้งแบคทีเรียแกรมบวก และแบคทีเรียในกลุ่มแบคทีเรียแลกติกได้ดีกว่าแบคทีเรียแกรมลบ ทว่าด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถพัฒนาไลโซไซม์ที่มีฤทธิ์ยับยั้งแบคทีเรียได้ดีขึ้นทั้งแกรมบวกและแกรมลบ จึงยับยั้งครอบคลุมแบคทีเรียที่ทำให้อาหารเน่าเสีย แบคทีเรียก่อโรคที่มักพบปนเปื้อนในอาหาร และแบคทีเรียก่อโรคที่มีความสำคัญในระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและปศุสัตว์ โดยผลงานวิจัยดังกล่าวกำลังนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ไลโซไซม์ประสิทธิภาพสูง ภายใต้ชื่อทางการค้า eLysozyme™ (eLYS-T1) สำหรับใช้เป็นสารยับยั้งแบคทีเรียในอาหาร และ eLysozyme™ (eLYS-T2) สำหรับใช้เป็นสารยับยั้งแบคทีเรียในอาหารสัตว์ ทั้งนี้ สวทช. ได้ทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในผลงานวิจัยการผลิตสารยับยั้งแบคทีเรียจากโปรตีนไข่ขาวให้แก่บริษัทดีเอ็มเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทโอโว่ ฟู้ดเทค จำกัด เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และจำหน่ายในเชิงพาณิชย์

ตัวปรับเนื้อสัมผัสอาหารประเภทเนื้อสัตว์

ต่อยอดสเต๊กเนื้อนุ่มจากเนื้อวัว และ
ส่งมอบสูตรสเต๊กหมูบดเคี้ยวง่ายให้บริษัทเอกชน

เอ็มเทค สวทช. ได้พัฒนาตัวปรับเนื้อสัมผัสอาหารสำหรับสเต๊กเนื้อนุ่มพร้อมอุ่นร้อน (pre-cooked) จากเนื้อหมูหรือเนื้อวัวบดหยาบ ตัวปรับเนื้อสัมผัสนี้เป็นของผสมของไฮโดรคอลลอยด์สำหรับอาหารที่ทำหน้าที่เป็นทั้งตัวยึดเกาะ ตัวปรับเนื้อสัมผัส และตัวทดแทนไขมันในคราวเดียวกัน เพื่อใช้กับสเต๊กเนื้อนุ่มจากเนื้อหมูหรือเนื้อวัวบดหยาบ (ที่มีปริมาณเนื้อสัตว์มากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก และมีไขมันน้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์) ให้มีเนื้อสัมผัสคล้ายเนื้อชิ้น แต่นุ่มและบดเคี้ยวได้ง่าย ช่วยลดอุปสรรคในการบริโภคของคนที่มีปัญหาในการบดเคี้ยว เช่น คนที่ดัดฟัน และคนที่มีปัญหาสุขภาพฟัน แต่ยังคงความสุนทรีย์ในการบริโภค การพัฒนาเพื่อให้ได้สเต๊กเนื้อนุ่มจากเนื้อหมูหรือเนื้อวัวบดหยาบใช้ความรู้เชิงวัสดุศาสตร์ด้านอาหาร (food materials science) เพื่อออกแบบโครงสร้างและปรับเนื้อสัมผัสของเนื้อสัตว์

ผลงานวิจัยนี้ได้นำไปต่อยอดร่วมกับบริษัทเอกชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นอีกทางเลือกสำหรับอุตสาหกรรมอาหารของไทย ในการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างนวัตกรรมอาหารสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อจำหน่ายเชิงพาณิชย์

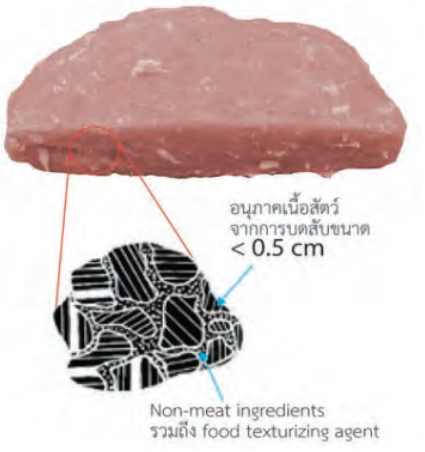

MODERN TRANSPORTATION

ระบบขนส่งสมัยใหม่

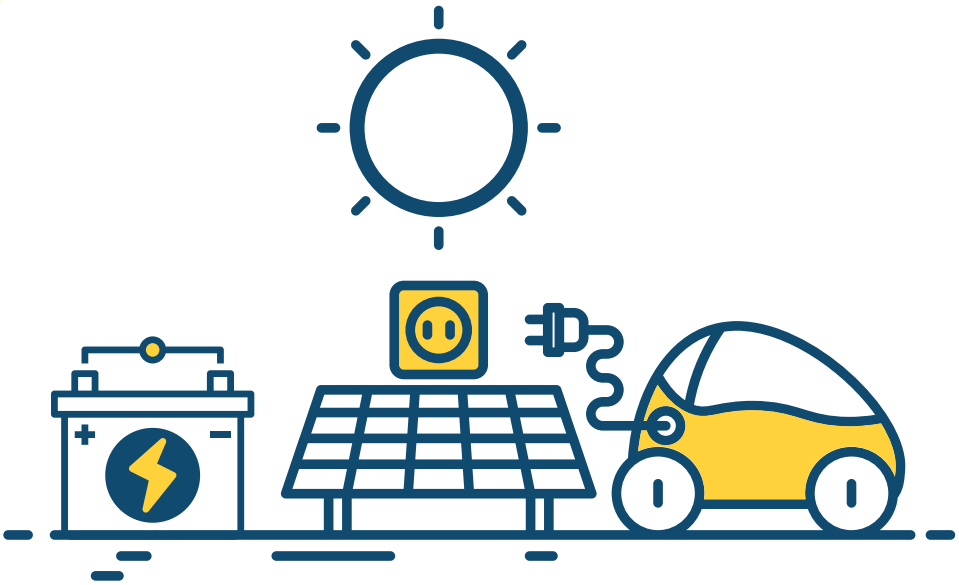

ระบบขนส่งสมัยใหม่
Modern Transportation

แบตเตอรี่ต้นแบบสำหรับรถยนต์นั่งไฟฟ้า

พัฒนาต้นแบบแพ็กแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนสำหรับรถยนต์นั่งไฟฟ้า ส่งมอบให้สถาบันยานยนต์

อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำรายได้เป็นอันดับต้น ๆ ให้แก่ประเทศไทย ในขณะที่สังคมโลกมีแนวโน้มที่จะก้าวไปสู่สังคมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาดมากยิ่งขึ้น ขณะที่อุตสาหกรรมยานยนต์ก็มุ่งพัฒนาไปสู่ระบบไฟฟ้าเป็นส่วนใหญ่ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเติบโตของเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าในอนาคตอันใกล้ นักวิจัย สวทช. จึงได้ศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า หนึ่งในนั้นคือ แพ็กแบตเตอรี่สำหรับรถยนต์นั่งไฟฟ้า โดยต้นแบบแพ็กแบตเตอรี่ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 โมดูล มีจำนวนเซลล์ 1,408 ก้อน มีความจุไฟฟ้า 228.8 แอมป์-ชั่วโมง เมื่อนำไปประกอบกับรถยนต์นั่งไฟฟ้า สามารถวิ่งได้ระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร ที่สำคัญคือวัสดุและชิ้นส่วนในแพ็กแบตเตอรี่ส่วนใหญ่ผลิตในประเทศไทย สามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนารถยนต์ไฟฟ้าโดยคนไทยได้ ปัจจุบันทดสอบและสาธิตใช้งานกับต้นแบบรถยนต์นั่งไฟฟ้าขนาดเล็ก และส่งมอบให้กับสถาบันยานยนต์ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้ร่วมสนับสนุน

บริการทดสอบแบตเตอรี่ลิเทียมระดับโมดูล

เพื่อความปลอดภัยและรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

การผลักดันให้เกิดการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าจากนโยบายภาครัฐ และกระแสการผลักดันการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าจากนานาประเทศ ทำให้ความต้องการแบตเตอรี่แพ็กสูงขึ้น ในขณะที่ราคาของแบตเตอรี่ลิเทียมมีแนวโน้มลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันประเทศไทยไม่สามารถผลิตแบตเตอรี่ลิเทียมเองได้ แต่สามารถนำลิเทียมมาประกอบเป็นแบตเตอรี่แพ็กเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ จึงมีหลายโรงงานปรับไปสู่การผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้า ในด้านมาตรฐานองค์กรควบคุมต่าง ๆ บังคับให้ก่อนนำแบตเตอรี่ขนาดใหญ่มาใช้งานหรือขนส่งต้องผ่านการทดสอบด้านความปลอดภัย เนื่องจากแบตเตอรี่ชนิดนี้สามารถลามไฟและเกิดการระเบิดขึ้นได้

สวทช. โดยศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PTEC) จึงปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ให้สามารถตั้งฐานการผลิตอยู่ในประเทศไทยได้ ปัจจุบัน PTEC สามารถให้บริการทดสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัยแบตเตอรี่ลิเทียมทั้งในระดับเซลล์และระดับโมดูลได้แล้วตามมาตรฐานสากล เช่น UN ECE R100, IEC 62660, UL 2580, SAE J2929, RTCA DO-311 DO-160, ISO 12405-3 และ IEC 62619 รวมทั้งข้อกำหนดของผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้า เช่น โตโยต้า ฮอนด้า บีเอ็มดับเบิลยู และฟอร์ด

HEALTH
& QUALITY OF LIFE

การเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิต

การเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิต
Health & Quality of Life

บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบแปลงเสียงพูดเป็นข้อความ (Captioned Phone Service)

เปลี่ยนเสียงพูด...เป็นข้อความ แบบ Real-Time เตรียมขยายผลบริษัท Call Center

ระบบบริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบแปลงเสียงพูดเป็นข้อความ เป็นบริการที่ช่วยให้คนที่มีปัญหาทางการได้ยิน (คนหูตึง) ให้สามารถสื่อสารกับคนหูดีได้ โดยขั้นตอนการใช้งานเริ่มจากคนที่มีปัญหาทางการได้ยินโทรเข้าศูนย์บริการที่มีเจ้าหน้าที่ถอดความเสียงพูดประจำอยู่ เมื่อเจ้าหน้าที่ถอดความรับสายคนที่มีปัญหาทางการได้ยิน เจ้าหน้าที่ถอดความเสียงพูดจะโทรออกไปยังเบอร์ที่คนมีปัญหาทางการได้ยินต้องการสนทนา เมื่อคนหูดีปลายทางรับสายและเริ่มพูด เจ้าหน้าที่ถอดความเสียงพูดจะเริ่มถอดความเสียงของคนหูดีแล้วส่งข้อความให้กับคนที่มีปัญหาทางการได้ยิน คนที่มีปัญหาทางการได้ยินก็จะได้ยินทั้งเสียงพูดของคนหูดีและข้อความที่ถอดความเสียงไปพร้อมกัน ด้วยวิธีการนี้ทำให้คนที่มีปัญหาทางการได้ยินเข้าใจในสิ่งที่คนหูดีพูดได้

จุดเด่นของเทคโนโลยีดังกล่าว คือ มีฟังก์ชัน Interactive Voice Response (IVR) บนระบบโทรศัพท์ตอบรับอัตโนมัติ มีฟังก์ชัน Real-Time Text (RTT) สำหรับแสดงผลแบบทันต่อเวลา ทำให้ผู้รับเห็นข้อความที่ผู้ส่งกำลังพิมพ์อยู่ โดยที่ผู้ส่งยังไม่กดส่งไปให้ มีฟังก์ชัน Customer Relationship Management (CRM) สำหรับเจ้าหน้าที่รับเรื่อง และมีฟังก์ชันเชื่อมต่อระบบแปลงเสียงพูดเป็นข้อความแบบทันต่อเวลา (Rea-Time Speech to Text System) ปัจจุบันได้ติดตั้งระบบบริการไว้ที่ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย และเปิดให้บริการให้กับคนหูตึงเรียบร้อยแล้ว

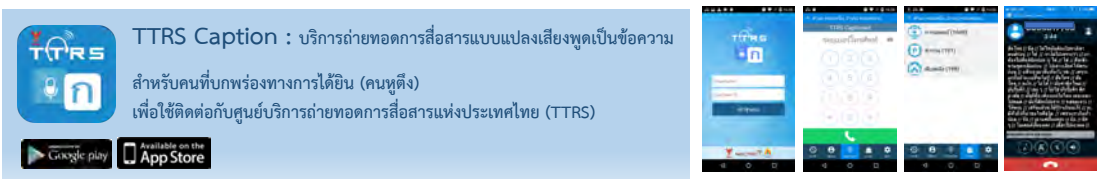

ระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาผ่านระบบสื่อสารทางไกล (A Real-Time Transcription System)

เปิดโลกสื่อสารคนพิการทางการได้ยิน

ระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาฯ เป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้คนพิการทางการได้ยินและผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการได้ยินสามารถเข้าใจเนื้อหาข้อมูลในการประชุมสัมมนาหรือรายการโทรทัศน์ได้ ด้วยการอ่านข้อความที่ได้จากการถอดความเสียงพูด โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลในการส่งสัญญาณเสียงพูดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปยังศูนย์ถอดความที่มีเจ้าหน้าที่ถอดความเสียงพูดเป็นข้อความ โดยใช้เทคนิคแบ่งพิมพ์ ซึ่งจะแบ่งเสียงพูดส่งไปให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนถอดความ และรวมข้อความจากเจ้าหน้าที่ตามลำดับเวลาเพื่อให้ได้ข้อความที่มีความถูกต้องสูง และสามารถแสดงผลได้ทันกับเสียงพูดของผู้พูด ซึ่งข้อความที่ได้จากการถอดความจะถูกส่งผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลกลับไปยังผู้ใช้แบบ real-time ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกรับชมได้หลายรูปแบบตามความต้องการ เช่น รับชมผ่านจอมอนิเตอร์ในงานประชุมสัมมนา หรือรับชมผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งแสดงผลได้ทั้งแบบข้อความอย่างเดียว หรือแบบภาพวิดีโอพร้อมข้อความที่แสดงใต้ภาพ นอกจากนี้ ยังสามารถนำระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาฯ ไปเชื่อมต่อกับระบบบริการคำบรรยายแทนเสียงของสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเพื่อให้บริการคำบรรยายแทนเสียงแบบปิด (closed caption)

ปัจจุบันระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาฯ เปิดให้ทดสอบใช้งานในระบบสำหรับการเรียนการสอนและงานประชุมสัมมนา และทดสอบเชื่อมต่อกับระบบบริการคำบรรยายแทนเสียงของสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลแล้ว

BIOCHEMICAL & BIOFUELS

อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ
Biochemical & Biofuels

เทคโนโลยีการยกระดับคุณภาพไบโอดีเซล (H-FAME)

พัฒนากำลังผลิต 0.5-1 ตัน/วัน ติดตั้งที่โรงงานผลิตไบโอดีเซล 2 บริษัท

เอ็มเทค สวทช. ร่วมกับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ดำเนินโครงการสนับสนุนการเพิ่มสัดส่วนการใช้น้ำมันไบโอดีเซลให้สูงขึ้น ซึ่งน้ำมันดีเซลที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีการผสมเชื้อเพลิงไบโอดีเซลได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 7 หรือที่เรียกว่า B7 แต่ในอนาคตจะมีการเพิ่มสัดส่วนผสมเป็น B10 จึงจำเป็นต้องเพิ่มคุณภาพไบโอดีเซลด้วยเทคโนโลยี H-FAME ซึ่งต่อยอดจากโครงการร่วมวิจัยไทย-ญี่ปุ่น (JST-JICA SATREPS) ที่สามารถผลิตไบโอดีเซลคุณภาพสูงมาขยายผลเพื่อสนับสนุนการใช้ไบโอดีเซลในสัดส่วนที่สูงขึ้น ทีมวิจัยร่วมกับโรงงานผลิตไบโอดีเซลเชิงพาณิชย์ที่ได้รับคัดเลือก 2 บริษัท ทำการขยายกำลังการผลิต H-FAME เพื่อสาธิตเทคโนโลยี H-FAME เชิงเทคนิคและเศรษฐศาสตร์ โดยตรวจสอบคุณภาพเชื้อเพลิงให้ผ่านตามเกณฑ์สมาคมผู้ผลิตรถยนต์ญี่ปุ่น (Japan Automobile Manufacturers Association: JAMA) และนำไปผสมเป็น B10 เพื่อทดสอบวิ่งจริงกับรถกระบะคอมมอนเรลในประเทศ จำนวน 8 คัน เป็นระยะทางกว่า 100,000 กิโลเมตรต่อคัน เพื่อประเมินความเป็นไปได้เชิงพาณิชย์ของเทคโนโลยี H-FAME ตลอดจนผลกระทบต่อการใช้น้ำมัน B10 ในระยะยาว ซึ่งเทคโนโลยีทางเลือก H-FAME ได้รับการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 2558-2579 เพื่อช่วยสนับสนุนการใช้น้ำมัน B10 และน้ำมัน B20 ในอนาคต ช่วยลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ และเป็นการใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศตามนโยบายของรัฐบาล

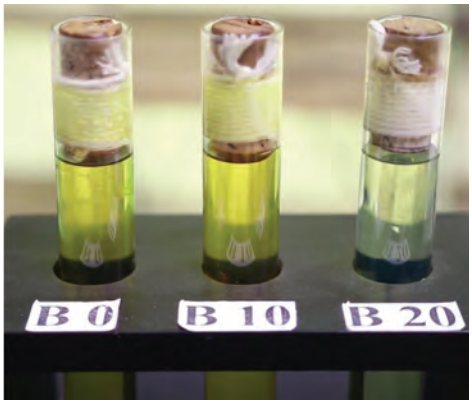

ระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ

เปลี่ยนน้ำเสียเป็นพลังงาน...ก๊าซชีวภาพ

ก๊าซชีวภาพเป็นทางเลือกของแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากประเทศไทยมีของเสียและของเหลือจากการเกษตร และกระบวนการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรจำนวนมาก ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพ อาทิ ของเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ และน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหาร ไบโอเทค สวทช. จึงวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตก๊าซชีวภาพอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียแบบตรึงฟิล์มจุลินทรีย์ไม่ใช้อากาศ เพิ่มความสามารถในการเก็บกักตะกอนจุลินทรีย์ในถังปฏิกรณ์ และลดโอกาสสูญเสียจุลินทรีย์ออกจากระบบ ทำให้ระบบมีเสถียรภาพสูง โดยทำให้จุลินทรีย์ยึดเกาะกับตัวกลางที่เป็นวัสดุที่ผลิตในประเทศ ราคาไม่สูง เช่น ตาข่ายไนล่อน เชือก เพื่อใช้ตรึงเซลล์จุลินทรีย์ให้จุลินทรีย์อยู่ภายในระบบบำบัดในปริมาณที่มากที่สุดและระยะเวลานาน ทำให้มีการย่อยสลายสารอินทรีย์ภายในระบบมากขึ้น ส่งผลให้ระบบมีประสิทธิภาพสูง ใช้ระยะเวลาในการบำบัดน้ำเสียและผลิตก๊าซชีวภาพน้อย และตัวระบบยังมีขนาดเล็กจึงประหยัดพื้นที่กว่าการบำบัดน้ำเสียดั้งเดิมแบบบ่อเปิด

ปัจจุบันระบบบำบัดน้ำเสียแบบตรึงฟิล์มจุลินทรีย์ไม่ใช้อากาศเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ ได้ติดตั้งแล้วในหลายอุตสาหกรรม เช่น โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานน้ำมันปาล์ม และโรงงานผลไม้แช่อิ่ม/อบแห้ง ระบบดังกล่าวมีคุณสมบัติที่ทนต่อการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ สามารถรับน้ำเสียที่มีสารแขวนลอยสูง รองรับชนิดน้ำเสียที่มีการเปลี่ยนแปลงกะทันหันได้ดี อีกทั้งเป็นระบบปิด ไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่น ดูแลง่าย ไม่ซับซ้อน ซึ่งก๊าซชีวภาพที่ผลิตได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทดแทนน้ำมันเตาในหม้อต้มน้ำมันร้อน และใช้เดินเครื่องยนต์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าได้

INNOVATION FOR SUSTAINABLE AGRICULTURE

นวัตกรรมเพื่อการเกษตรยั่งยืน

นวัตกรรมเพื่อการเกษตรยั่งยืน
Innovation for Sustainable Agriculture

การสืบหายีนในเชื้อราสาเหตุโรคไหม้ (*Magnaporthe oryzae*) ที่ส่งผลต่อการเกิดโรคไหม้ในข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 6

ลดความเสียหายและช่วยให้นักปรับปรุงพันธุ์เลือกใช้ยีนต้านทานที่เหมาะสม

ไบโอเทค สวทช. ศึกษาหาตำแหน่งยีนที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดโรคไหม้ในข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 6 โดยเก็บรวบรวมตัวอย่างเชื้อสาเหตุโรคไหม้จากพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศ เพื่อนำมาสกัดดีเอ็นเอและหาลำดับเบสด้วยเทคโนโลยี genotype by sequencing ขณะเดียวกันทำการประเมินการเกิดโรคไหม้ระยะต้นกล้าของข้าวทั้ง 2 สายพันธุ์ ด้วยเชื้อสาเหตุโรคไหม้ชุดเดียวกันภายใต้สภาพโรงเรือน

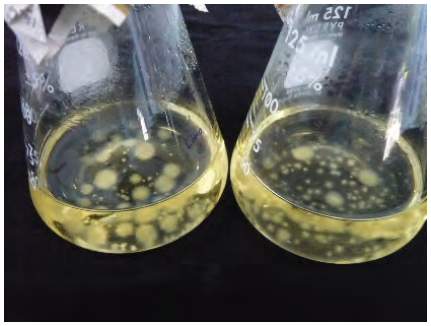

จากนั้นนำข้อมูลดีเอ็นเอและข้อมูลความรุนแรงของเชื้อสาเหตุโรคไหม้บนข้าวทั้ง 2 พันธุ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธี association mapping เพื่อหาตำแหน่งยีนที่อยู่ใกล้เคียงหรือบนยีนก่อให้เกิดโรค ตำแหน่งที่ได้นี้จะถูกนำไปพัฒนาออกแบบเครื่องหมายโมเลกุลที่จำเพาะกับยีนนั้น ๆ เพื่อใช้ในการตรวจสอบเชื้อราสาเหตุโรคไหม้ที่พบในธรรมชาติว่ามียีนก่อให้เกิดโรคใดอยู่ในตัวบ้างและมีพื้นที่การระบาดอยู่บริเวณใด ช่วยให้การตรวจสอบเป็นไปได้สะดวก รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และมีความแม่นยำสูง อีกทั้งยังช่วยให้เลือกใช้ยีนต้านทานโรคไหม้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 พันธุ์ กข 6 และพันธุ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ปัจจุบันได้ทำการคัดเลือกตัวแทนเชื้อสาเหตุโรคไหม้จำนวน 96 ไอโซเลต แบ่งเป็นตัวอย่างที่เก็บจากพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศรวม 41 จังหวัด จำนวน 94 ไอโซเลต และจากต่างประเทศจำนวน 2 ไอโซเลต ซึ่งเชื้อโรคไหม้ที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจะนำมาเลี้ยงแยกกันในอาหารเหลวสังเคราะห์ ทำการสกัดดีเอ็นเอ เพื่อนำไปหาลำดับเบสด้วยเทคโนโลยี genotype by sequencing ต่อไป

โมไบล์แอปพลิเคชันสำหรับวินิจฉัยโรคข้าว

วินิจฉัยโรคจากภาพถ่าย แจ้งผลวินิจฉัยพร้อมคำแนะนำ

ปัจจุบันแอปพลิเคชันสำหรับวินิจฉัยโรคข้าวส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปของข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลบนเว็บไซต์ ซึ่งผู้สนใจต้องเข้าไปศึกษาทำความเข้าใจด้วยตนเอง จึงยังไม่เป็นที่นิยมและไม่ได้รับการเผยแพร่เท่าที่ควร สวทช. จึงมีเป้าหมายในการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับการวินิจฉัยโรคข้าว โดยให้ผู้ใช้งานส่งภาพถ่ายโรคข้าวผ่านอุปกรณ์มือถือเข้าสู่ระบบ โดยระบบจะวินิจฉัยโรคจากภาพถ่ายนั้น แล้วแจ้งผลการวินิจฉัยแบบทันท่วงที พร้อมให้คำแนะนำในการดูแลและสามารถสอบถามข้อสงสัยเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบได้

ระบบดังกล่าวประกอบด้วย คลังภาพโรคข้าว เซิร์ฟเวอร์สำหรับประมวลผลภาพและวินิจฉัยโรคข้าว ระบบโต้ตอบข้อความอัตโนมัติ และไลน์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญโรคข้าว เพื่อแนะนำและตรวจสอบผลการวินิจฉัยโรค โดยทั้งหมดให้บริการผ่านโมไบล์แอปพลิเคชันสำหรับวิเคราะห์โรคข้าวโดยใช้ภาพถ่ายในสภาพแปลงธรรมชาติ คณะวิจัยไบโอเทค เนคเทค สวทช. ร่วมกับคณะวิจัยจากภาควิชาโรคพืช และภาควิชาวิศวกรรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พัฒนาต้นแบบแอปพลิเคชันสำรวจโรคข้าว ที่สามารถบันทึกข้อมูลรายละเอียดโรคและภาพของโรคจากมือถือ ส่งตรงเข้าคลังภาพทำให้มีทั้งภาพและข้อมูลการระบาดที่พร้อมใช้ประโยชน์ ผลจากโครงการจะช่วยยกระดับความรู้ด้านการวินิจฉัยโรคข้าวเบื้องต้นให้กับเกษตรกรในวงกว้าง เพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างเกษตรกรและนักวิชาการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการโรคข้าว ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการรายงานการระบาดของโรค จะนำมาพัฒนาเป็นระบบเตือนภัยโรคข้าวอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำได้ต่อไปในอนาคต

โครงการ
BIG ROCK 2561

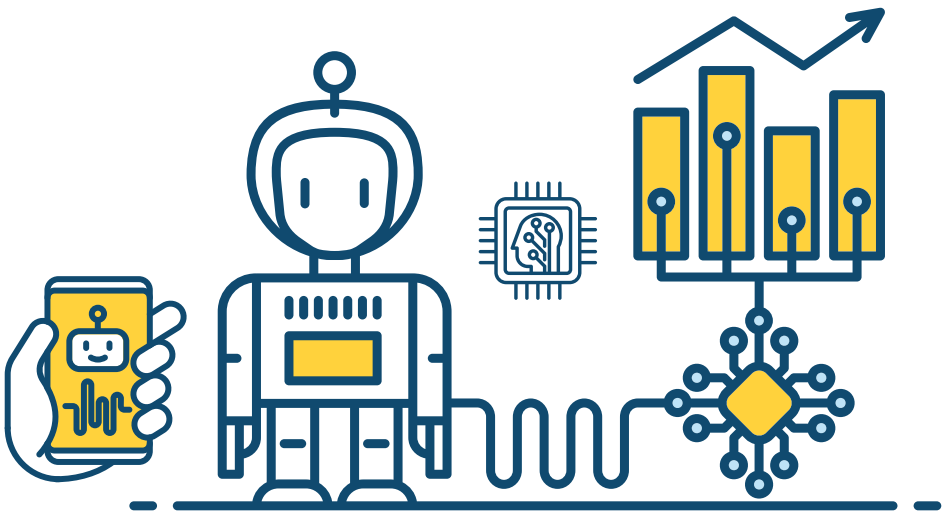

โครงการ Big Rock 2561

โครงการสื่อการสอนโปรแกรมมิ่งในโรงเรียน (Coding at School Project)

ฝึกระบบการคิดกับ KidBright

สวทช. เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเยาวชน ซึ่งจะเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ จึงดำเนินโครงการ “Coding at School” เพื่อพัฒนาสื่อการสอนโปรแกรมมิ่งเบื้องต้นสำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดเชิงระบบ สามารถเข้าใจกระบวนการเขียนโปรแกรม ผ่านชุดคำสั่งโปรแกรม KidBright ซึ่งรองรับการเชื่อมต่อกับเซนเซอร์ที่หลากหลาย และการเชื่อมต่อระหว่างอุปกรณ์ (Internet of Things)

KidBright เป็นบอร์ดที่พัฒนาขึ้นเพื่อกระตุ้นศักยภาพการคิดเชิงระบบ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ในเด็กวัยเรียน ผ่านการเรียนรู้แบบ Learn and Play บอร์ดประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนโปรแกรมสร้างชุดคำสั่ง และส่วนบอร์ดสมองกลฝังตัว ที่ประกอบด้วยจอแสดงผล ลำโพง และเซนเซอร์พื้นฐาน เช่น เซนเซอร์วัดแสง เซนเซอร์วัดอุณหภูมิ ใช้งานได้ง่ายโดยการลากและวางบล็อกคำสั่งที่ต้องการ ผ่านแอปพลิเคชันหรือหน้าเว็บไซต์ ชุดคำสั่งดังกล่าวจะถูกส่งไปที่บอร์ด ให้ทำงานตามคำสั่งที่ต้องการ เช่น รดน้ำต้นไม้ตามระดับความชื้นที่กำหนด เปิด-ปิดไฟตามเวลาที่กำหนด

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2561

โครงการส่งมอบบอร์ด KidBright 160,000 บอร์ด ให้แก่ 1,340 โรงเรียน จัดอบรมการใช้บอร์ดกับเทรนเนอร์ 3,293 คน และจัดประกวดโครงงานสิ่งประดิษฐ์ด้วยบอร์ด KidBright นอกจากนี้ มีการประยุกต์ใช้บอร์ด KidBright มาประดิษฐ์ผลงานอื่น ๆ อาทิ MuEye RoboKid, ChemKid, KidBright วัดฝุ่น PM2.5 และ TuktukKid

โครงการโรงประลองต้นแบบทางวิศวกรรม (Fabrication Lab) เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นนวัตกรแก่เด็กและเยาวชนไทย

สวทช. ดำเนินโครงการโรงประลองต้นแบบทางวิศวกรรม (Fabrication Lab) โดยส่งเสริมให้มีการจัดพื้นที่การเรียนรู้ “โรงประลองต้นแบบวิศวกรรม” หรือ “Fab Lab” ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทั่วประเทศ และพัฒนากิจกรรมสำหรับนักเรียนและครู ให้มีทักษะด้านวิศวกรรม มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถออกแบบและสร้างชิ้นงานโดยใช้เครื่องมือทางวิศวกรรม และเครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเกิดแรงบันดาลใจและสนใจที่จะมีอาชีพวิศวกรหรือนวัตกรในอนาคต

Fab Lab ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง 10 แห่ง ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (5) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (7) มหาวิทยาลัยบูรพา (8) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (9) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ (10) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมทั้งจัดตั้งโรงประลองต้นแบบวิศวกรรม ณ บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร เพื่อจัดตั้งห้องปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนและครู

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2561

ลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) กับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง 10 แห่ง และจัดกิจกรรมอบรม Fabrication Lab ทางเทคนิค สำหรับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงในโครงการ มีเด็กและเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมค่าย 1,453 คน มีครูเข้าร่วมกิจกรรม 387 คน มีสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ เข้าร่วมในโครงการ 150 แห่ง ภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ในทุกภูมิภาค

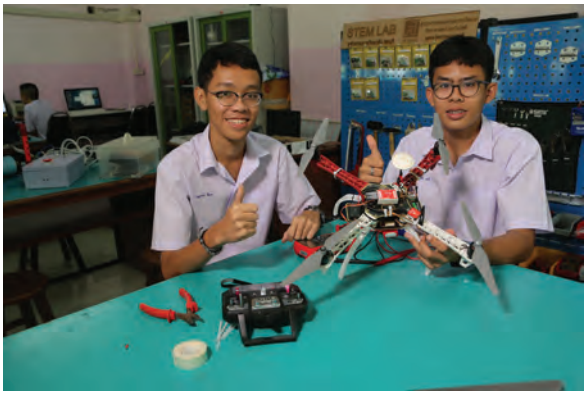

โครงการธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ เพื่ออนุรักษ์ วิจัย และใช้ประโยชน์

ปัจจุบันความต้องการใช้ประโยชน์ “ชีววัสดุ” เพื่อตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรม มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น สวทช. จึงดำเนินโครงการจัดตั้ง “ธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ” หรือ “National Biobank” เพื่อเป็นแหล่งเก็บรักษาทรัพยากรชีวภาพไว้นอกสภาพธรรมชาติ เพื่อควบคุมคุณภาพ และบำรุงรักษาให้คงสภาพมีชีวิตได้ยาวนาน สำหรับเป็นแหล่งวัตถุดิบต้นทางที่มีข้อมูลวิทยาศาสตร์ครบถ้วน เพื่อการใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมและในระดับชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และยั่งยืน ซึ่งแน่นอนว่า National Biobank นี้จะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศ

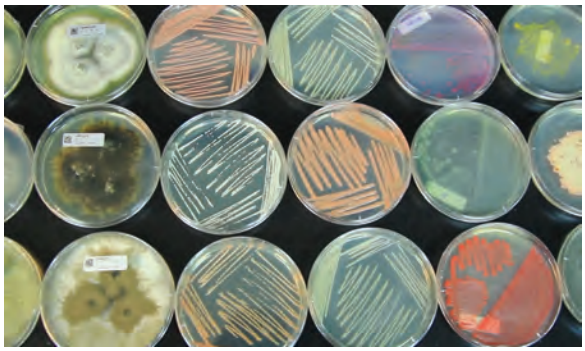

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2561

อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงพื้นที่อาคารกลุ่มนวัตกรรม 2 (Tower A) ชั้น 1, 3 และ 4 เพื่อเป็น National Biobank เริ่มดำเนินการสำรวจ จำแนกชนิด จัดทำ DNA barcode ตรวจสอบสายพันธุ์ และคุณสมบัติเฉพาะของตัวอย่างที่จัดเก็บ ได้แก่ จำนวนจุลินทรีย์ในคลังที่มีข้อมูล DNA barcode 7,898 รายการ จำนวนสมุนไพรที่มีข้อมูล DNA barcode 200 สปีชีส์ และจำนวนเซลล์ไลน์สัตว์ 20 ชนิด (clone) รวมทั้งจัดทำ Digital Biobank จุลินทรีย์และสมุนไพร นอกจากนี้ ยังสร้างเครือข่ายพันธมิตรเพื่อการเก็บรักษาทรัพยากรชีวภาพ โดยลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อสพ.) จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพะเยา และศูนย์วิทยาศาสตร์ข้าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงการนวัตกรรมเทคโนโลยีก้าวหน้าเพื่อการผลิตสมุนไพร

Plant Factory โรงงานผลิตพืชเพื่อขับเคลื่อน เพิ่มมูลค่าสมุนไพรไทย

เทคโนโลยีการผลิตพืชมีความสำคัญอย่างมากต่อการผลิตอาหารและยารักษาโรค ทั้งด้านการเพิ่มปริมาณให้เพียงพอต่อการบริโภค การเพิ่มคุณภาพผลผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สวทช. เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีโรงงานผลิตพืช หรือ “Plant Factory” ต่อภาคการเกษตร ซึ่งเทคโนโลยีนี้เป็นการผลิตพืชในระบบปิดหรือกึ่งปิด ที่ควบคุมสภาพแวดล้อมภายในให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ของ สวทช. ทั้งด้านสรีรวิทยาพืช เกษตรวิศวกรรม รวมถึงการจัดการเทคโนโลยี โดยจุดเด่นของเทคโนโลยีนี้คือ สามารถผลิตพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง (ผลผลิตต่อพื้นที่ต่อเวลา) ผลผลิตที่ได้สะอาด ปลอดภัย ปราศจากสารปนเปื้อน จึงดำเนินโครงการจัดตั้ง Plant Factory โดยช่วงแรกจะมุ่งเน้นเพื่อการเพาะปลูกพืชสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังต้องนำเข้าสมุนไพร รวมถึงสารสกัดสมุนไพรไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งแน่นอนว่า Plant Factory จะสนับสนุนอุตสาหกรรมสมุนไพรไทยให้ก้าวกระโดดได้อย่างแน่นอน

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2561

อยู่ระหว่างการก่อสร้างปรับปรุงพื้นที่เพื่อเป็น Plant Factory ณ อาคารกลุ่มนวัตกรรม 2 (Tower A) ชั้น 7 และจัดซื้อครุภัณฑ์/เครื่องมือ

โครงการขยายผลงานวิจัย DentiiScan เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไทย

เพื่อให้คนไทยได้รับบริการด้านทันตกรรมด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ที่ปลอดภัยและทันสมัย สวทช. โดยเนคเทคและเอ็มเทค ได้ร่วมกันพัฒนาเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สำหรับงานทันตกรรม หรือ “DentiiScan 2.0” เครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สำหรับงานทันตกรรมและศัลยกรรมบริเวณช่องปาก ขากรรไกร และใบหน้าเครื่องแรกของประเทศไทย DentiiScan ประกอบด้วยเครื่องกำเนิดรังสีเอกซ์ที่มีลำรังสีแบบทรงกรวย และฉากรับภาพซึ่งอยู่ตรงข้ามกัน เมื่อเริ่มทำงาน อุปกรณ์ทั้งสองนี้จะหมุนรอบศีรษะ 1 รอบ ใช้เวลาเพียง 18 วินาที เพื่อเก็บข้อมูล แล้วส่งต่อให้ซอฟต์แวร์ประมวลผลสร้างเป็นภาพสามมิติ จุดเด่นของ DentiiScan คือ ภาพสามมิติที่ได้ จะเห็นข้อมูลบริเวณศีรษะและขากรรไกรของผู้ป่วยที่มีความลึกและไม่มีการซ้อนทับของอวัยวะ ต่างจากเครื่องถ่ายภาพเอกซเรย์แบบสองมิติทั่วไป ทำให้ทันตแพทย์วินิจฉัยโรค และวางแผนการผ่าตัดได้แม่นยำปลอดภัย

การดำเนินการ ปีงบประมาณ 2561

จัดจ้างผลิตและติดตั้งเครื่อง DentiiScan รุ่น 2.0 จำนวน 50 เครื่อง กับบริษัทพิกซาเมด จำกัด โดยบริษัทส่งมอบเครื่องฯ แล้วจำนวน 2 เครื่อง อยู่ระหว่างสรรหาโรงพยาบาล 50 แห่ง เพื่อเข้าร่วมโครงการ โดยจัดส่งบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ไปตามต้นสังกัดของโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัย กรมการแพทย์ทหารบก กรมการแพทย์ทหารอากาศ และกระทรวงสาธารณสุขเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งอยู่ระหว่างเตรียมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับทันตแพทย์และผู้ช่วยทันตแพทย์ หลังจากลงนาม MOU กับโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ

สร้างเสริม
ความสามารถในการแข่งขัน

กลไกสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา สำหรับภาคเอกชน

เทคโนโลยีราคาเดียว 30,000 บาท Thailand Tech Show 2018

มีผู้มาขอรับถ่ายทอดเทคโนโลยี
มากกว่า 485 รายการ

Startup Voucher

สนับสนุนผู้ประกอบการ 87 ราย
สร้างรายได้ 399 ล้านบาท

ภาษี 300%

มีการรับรอง 404 โครงการ
มูลค่า 1,313 ล้านบาท

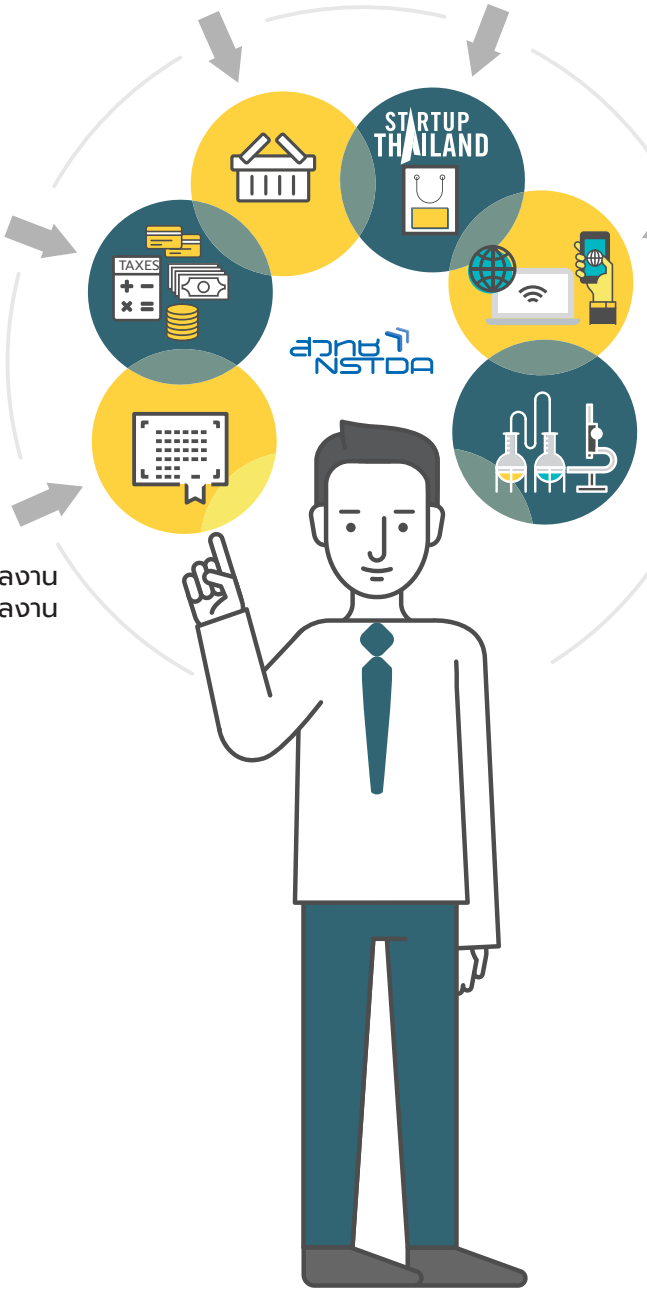

โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP)

สนับสนุน SMEs 1,610 ราย
สร้างผลกระทบ 3,039 ล้านบาท
เกิดการลงทุน 730 ล้านบาท

บัญชีนวัตกรรม

คณะกรรมการฯ อนุมัติ 270 ผลงาน
ประกาศขึ้นบัญชีฯ 226 ผลงาน

บริการวิเคราะห์ทดสอบ

ให้บริการวิเคราะห์/ทดสอบ
มากกว่า 50,000 รายการ
คิดเป็นมูลค่ากว่า 125 ล้านบาท

บัญชีนวัตกรรม

เข้าถึงตลาดภาครัฐ ก้าวไกลด้วยมาตรฐาน ยกระดับสู่สากล

คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จัดทำบัญชีนวัตกรรมไทย ขึ้น เพื่อใช้เป็นบัญชีสินค้าหรือบริการนวัตกรรม ให้หน่วยงานภาครัฐที่สนใจสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้ผ่านวิธีกรณีพิเศษ โดยเชิญชวนให้ผู้ประกอบการไทยที่พัฒนานวัตกรรมจากการวิจัยหรือพัฒนาภายในประเทศสามารถขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมได้ โดย สวทช. เป็นหน่วยงานตรวจสอบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมที่ขอขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย และสำนักงบประมาณเป็นหน่วยตรวจสอบราคาและจัดทำบัญชีนวัตกรรม ณ วันที่ 12 ตุลาคม 2561 มีผู้ยื่นขอขึ้นบัญชีนวัตกรรมรวมทั้งสิ้น 529 ผลงาน ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการฯ 270 ผลงาน สำนักงบประมาณประกาศขึ้นบัญชีนวัตกรรม 226 ผลงาน โดยสินค้าหรือบริการที่ขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทยมียอดการจัดซื้อจัดจ้างทั้งสิ้น 1,337 ล้านบาท (สำรวจ ณ เดือนมกราคม 2559 - ธันวาคม 2560)

สถานะ	รวม	2561	2560	2559
สวทช. ได้รับแบบคำขอ*	529	217	144	168
คณะกรรมการฯ อนุมัติ	270	137	61	72
สำนักงบประมาณประกาศขึ้นบัญชี	226	145	47	34

* จำหน่ายออกจากระบบเนื่องจากขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ 26 ผลงาน และผู้ยื่นไม่ประสงค์ดำเนินการต่อ 83 ผลงาน

ภาษี 300%

กระตุ้นการลงทุนวิจัยและพัฒนาภาคเอกชน ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สวทช. ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังให้ดำเนินการตรวจสอบและรับรองโครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้แก่ผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในรูปแบบ Pre-approval ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน (30 กันยายน 2561) มีผู้ประกอบการยื่นขอรับรองโครงการวิจัยฯ 508 ราย และมีแนวโน้มว่าผู้ประกอบการที่เคยยื่นขอรับรองโครงการวิจัยฯ ในปีแรกจะกลับมายื่นขอรับรองในปีต่อ ๆ ไปเพิ่มมากขึ้น โดยมีโครงการวิจัยที่ยื่นขอรับรองทั้งสิ้น 4,519 โครงการ ได้รับการรับรองแล้วทั้งสิ้น 3,951 โครงการ ตั้งแต่ปี 2560 สวทช. เปิดให้บริการรับรอง “ระบบบริหารการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม” หรือ RDIMS โดยผู้ประกอบการที่ผ่านการรับรองระบบ RDIMS และขึ้นทะเบียนรายชื่อกับ สวทช. สามารถขอใช้สิทธิยกเว้นภาษี 300% ได้ด้วยตนเอง (Self-Declaration) สำหรับโครงการวิจัยที่มีมูลค่าโครงการไม่เกิน 3 ล้านบาท ที่ผ่านมามีผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิยกเว้นภาษีในรูปแบบ Self-Declaration แล้ว 1 บริษัท ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2561 ไม่มีบริษัทรายใหม่เพิ่มเติม แต่เป็นกรณีบริษัทที่เคยยื่นขอรับรองและได้รับรองระบบแล้ว ขอรับการตรวจติดตามผลการรับรองระบบ (surveillance) ครั้งที่ 1 ทั้งนี้จากการดำเนินงานภาษี 300% ในปีงบประมาณ 2561 สร้างมูลค่าผลกระทบกว่า 4,000 ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561)

ปีงบประมาณ	Pre-approval						Self-declaration	
	โครงการวิจัยที่ยื่นขอรับรอง	มูลค่าโครงการ (ล้านบาท)	โครงการวิจัยที่พิจารณาแล้ว	โครงการวิจัยที่ได้รับรอง	มูลค่าโครงการ (ล้านบาท)	บริษัท (ราย)	บริษัทที่ยื่นขอรับรองระบบ (ราย)	บริษัทที่ได้รับรองระบบ (ราย)
2545-2557	2,844	10,391	2,720	2,572	8,337	281	-	-
2558-2561	1,675	7,638	1,562	1,379	5,827	227	1*	1*
2561	447	2,355	550	404	1,313	113		

หมายเหตุ *ปี 2561 ไม่มีบริษัทรายใหม่เพิ่มเติม แต่เป็นกรณีบริษัทที่เคยยื่นขอรับรองและได้รับรองระบบแล้ว ในปี 2560 ขอรับการตรวจติดตามผลการรับรองระบบ (surveillance) ครั้งที่ 1

Thailand Tech Show 2018

เทคโนโลยีราคาเดียว 30,000 บาท เสริมแกร่งธุรกิจด้วยวิทย์และนวัตกรรม

สวทช. ดำเนินโครงการหิ้งสู่ห้างมาเป็นปีที่ 3 โดยทำงานร่วมกับพันธมิตรทั้งหน่วยงานวิจัยภาครัฐ หน่วยงานวิจัยสถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยเอกชน เพื่อนำทรัพย์สินทางปัญญา (IP) ผลงานนวัตกรรมของนักวิจัยไทยออกมาให้ผู้ประกอบการเอสเอ็มอีเข้าถึงได้โดยง่าย ลดขั้นตอนต่าง ๆ ลง และตกลงราคาที่ 30,000 บาท ราคาเดียว มีเงื่อนไขจ่ายให้เจ้าของผลงานเพียง 2% ของยอดขาย สวทช. ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร จัดงาน Thailand Tech Show 2018 ระหว่างวันที่ 4-8 กรกฎาคม 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา โดยรวบรวมผลงานที่ใช้ได้จริง พร้อมต่อยอดเชิงพาณิชย์มาจัดแสดงกว่า 300 ผลงาน พร้อมเปิดเวทีให้นักวิจัยนำเสนอผลงานเด่นในรูปแบบ Pitching จับคู่นักลงทุน และเวทีสัมมนาที่ให้ความรู้ด้านการทำธุรกิจ จุดประกายความคิด และให้คำปรึกษาพร้อมบริการแบบครบวงจร ซึ่งมีนักลงทุน ผู้ประกอบการ และผู้สนใจเข้าร่วมงานจำนวนกว่า 14,000 คน ซึ่งโครงการนี้ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง ปี 2561 มีผู้สนใจขอรับถ่ายทอดเทคโนโลยี 485 รายการ เกิดสัญญาอนุญาตใช้สิทธิที่ลงนามแล้วจำนวน 48 รายการ

ผลปี 2559

จำนวนเทคโนโลยี	336	รายการ
พันธมิตรงานวิจัย	26	หน่วยงาน
สนใจรับถ่ายทอดเทคโนโลยี	626	รายการ

ผลปี 2560

จำนวนเทคโนโลยี	193	รายการ
พันธมิตรงานวิจัย	34	หน่วยงาน
สนใจรับถ่ายทอดเทคโนโลย	306	รายการ

ผลปี 2561

จำนวนเทคโนโลยี	299	รายการ
พันธมิตรงานวิจัย	46	หน่วยงาน
สนใจรับถ่ายทอดเทคโนโลยี	485	รายการ

3-5 ซื้อแล้วใช้สิทธิ์ได้นาน **3-5** ปี

2% ขายได้ จ่ายคืน เจ้าของ IP **2%** จากยอดขาย

3หมื่น **30,000** บาทที่จ่ายไป นำมาหักลดได้อีก

ใช้งานร่วมกับคูปองนวัตกรรมได้

Startup Voucher

สร้างโอกาสทางการตลาด เพิ่มรายได้ เร่งการเติบโตสตาร์ตอัป

สวทช. ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ดำเนินโครงการสร้างผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีนวัตกรรม (Startup Voucher) ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความคิด ต่อยอดนวัตกรรม และอัปเดตเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการดำเนินธุรกิจให้กับผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีนวัตกรรม รวมถึงส่งเสริมความเข้มแข็งให้วิสาหกิจนวัตกรรม โดยสร้างหลักสูตร e-learning ให้กลุ่มสตาร์ตอัปเข้ามาเรียน รวมถึงการส่งเสริม national event ต่าง ๆ และนำกลุ่มสตาร์ตอัปเหล่านี้ไปสร้างความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศในเวทีนานาชาติ ซึ่ง สวทช. ให้เวาเชอร์ประมาณ 800,000 บาทต่อโครงการ ปีงบประมาณ 2561 สนับสนุนผู้ประกอบการที่ได้รับเวาเชอร์ 87 ราย สร้างรายได้รวม 399 ล้านบาท จากการดำเนินโครงการผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสามารถขยายช่องทางการตลาด รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการพร้อมออกตลาดทั้งในและต่างประเทศ

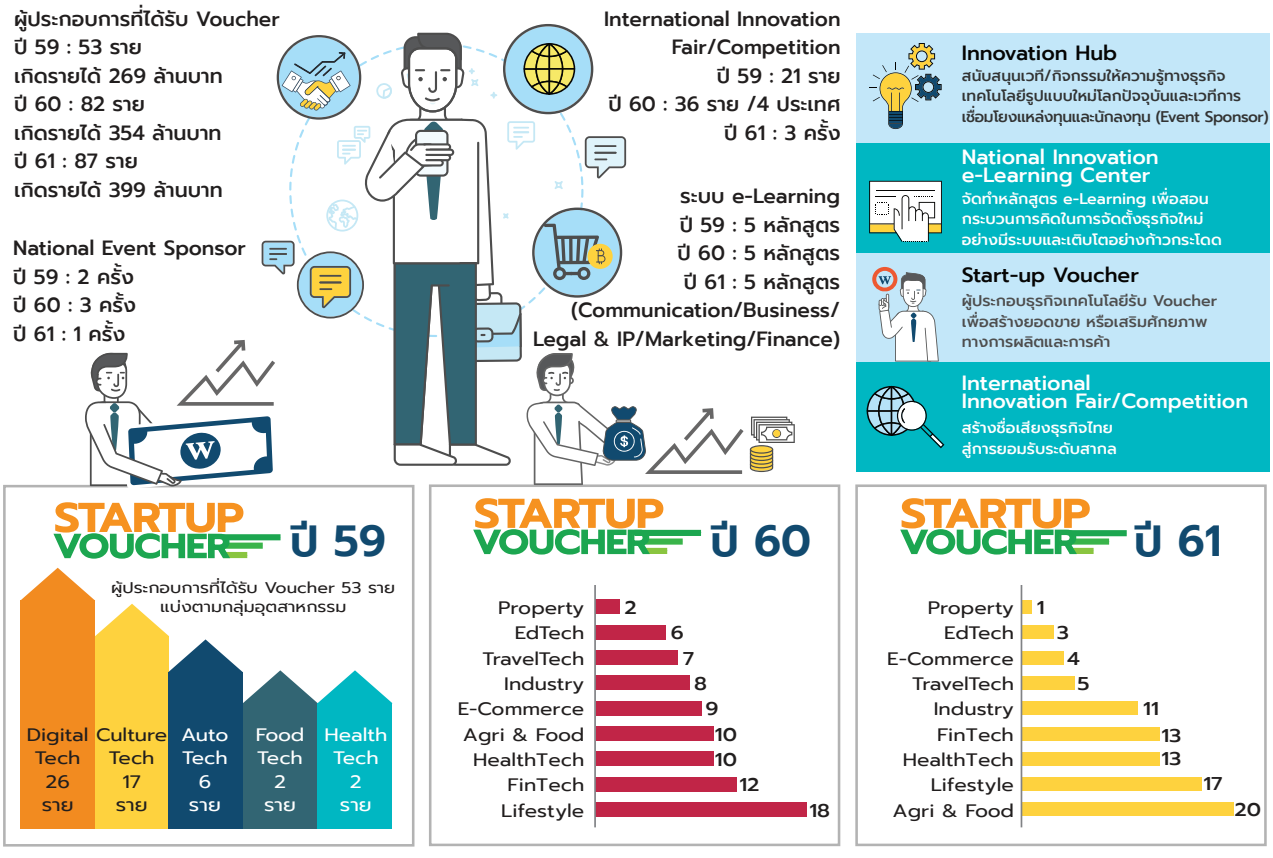

โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP)
มุ่งมั่นยกระดับ SMEs เพื่อเศรษฐกิจไทยที่ยั่งยืน

สวทช. ใช้ศักยภาพของ ITAP ช่วยเหลือ SMEs ไทยอย่างรอบด้าน สร้างกลไกเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้บริการเทคโนโลยีกับผู้ใช้เทคโนโลยี ในรูปแบบของการจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการวิจัยและพัฒนา เข้าไปให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาถึงในโรงงาน ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ITAP ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากรัฐบาล และมีตัวเลขโครงการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ปี 2559 จำนวน 1,001 โครงการ ปี 2560 จำนวน 1,551 โครงการ และปี 2561 จำนวน 1,610 โครงการ โดยทำงานร่วมกับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงองค์กรพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศมากกว่า 2,500 คน โปรแกรม ITAP ให้การสนับสนุนในส่วนของค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 50 ภายใต้วงเงินสูงสุดไม่เกิน 400,000 บาท ซึ่งเป็นกลยุทธ์ขั้นต้น ที่จะช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และเชื่อมโยงไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการทำวิจัยและพัฒนาของอุตสาหกรรมไทย อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน

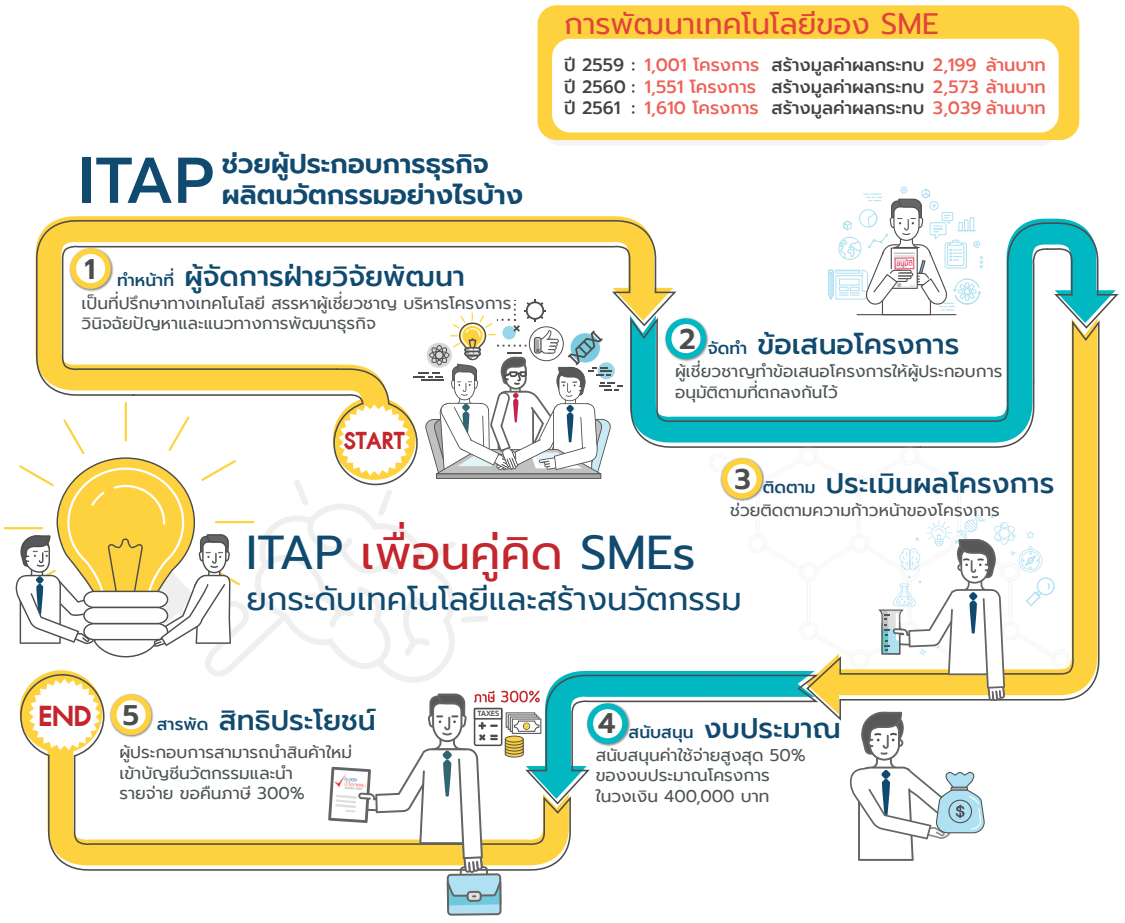

ตัวอย่างผลงาน ITAP สนับสนุนเพิ่มขีดความสามารถผู้ประกอบการ

"โพโมะ คิดส์ วอตช์" นาฬิกาโทรศัพท์ป้องกันเด็กหาย เพิ่มยอดขาย ลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

บริษัทโพโมะ เฮาส์ จำกัด สตาร์ตอัปไทย ด้าน Internet of Things สำหรับเด็ก ที่ผ่านมาบริษัทดำเนินธุรกิจโดยพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น การผลิตตัวเรือน เฟิร์มแวร์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดอุปสรรคในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เช่น ความล่าช้า ไม่สามารถปรับแต่งได้เอง จึงต้องการเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีของบริษัทเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาต่อยอดสินค้าได้เอง

ITAP จึงช่วยยกระดับความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาของบริษัท จนมีเทคโนโลยีเป็นของตัวเอง ทำให้เกิดความคล่องตัวในการออกแบบหรือปรับแต่งฟังก์ชันและพัฒนาตัวเรือนนาฬิกาให้มีการใช้งานได้ตามที่ตลาดต้องการ รวมทั้งมีรูปลักษณ์ที่ทันสมัย นาฬิกาโพโมะ คิดส์ วอตช์ มีคุณสมบัติเด่นเพื่อเสริมความปลอดภัย สร้างความอุ่นใจของพ่อแม่ โดยสามารถรับและโทรได้ในเครื่องเดียว มีระบบจีพีเอสติดตามตัว มีเซนเซอร์ตรวจจับนาฬิกาหลุด สามารถส่งข้อความเสียง (ปุ่ม SOS) เมื่อมีเหตุเร่งด่วน มีเครื่องนับก้าว และเครื่องกันยุง

จากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้บริษัทมียอดขายเพิ่มขึ้นจากปี 2558-2559 ที่ 40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 52 ล้านบาท และมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้น 2 เท่า

ที่มา : https://www.pomohouse.com/

บริการวิเคราะห์ทดสอบของ สวทช.

บริการวิเคราะห์ทดสอบสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้วยทีมวิจัยคุณภาพ เครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัย เชื่อถือได้ และได้รับการรับรองมาตรฐานสากล

สวทช. พร้อมเป็นองค์กรเปิด (Open NSTDA) ให้ภาคเอกชนและหน่วยงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้ามาใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีขั้นสูง โดยให้บริการวิเคราะห์และทดสอบด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สวทช. มีศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบให้บริการ 7 วัน 24 ชั่วโมง ปีงบประมาณ 2561 ให้บริการวิเคราะห์/ทดสอบมากกว่า 50,000 รายการ คิดเป็นมูลค่ากว่า 125 ล้านบาท ผ่านหน่วยบริการวิเคราะห์และทดสอบของ สวทช. อาทิ ศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ สวทช. (NCTC) ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PTEC) ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (CTEC) และศูนย์วิเคราะห์ทดสอบทางนาโนเทคโนโลยีขั้นสูง (NANC) เพื่อรองรับภาคเอกชน และเป็นกลไกขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างผลงานบริการวิเคราะห์และทดสอบ

ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (PTEC)

PTEC เป็นหน่วยงานบริการวิเคราะห์ทดสอบ ตรวจสอบ รับรองผลิตภัณฑ์ครบวงจร ที่ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับภาคธุรกิจเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ด้วยบุคลากรมืออาชีพ PTEC ได้จัดตั้งห้องปฏิบัติการทดสอบแบตเตอรี่แพ็กขนาดกำลังไฟฟ้า 600 กิโลวัตต์ ตามมาตรฐาน UN ECE R100 และมาตรฐานสากลอื่น ๆ ปัจจุบันบริษัทเดมเลอร์ ผู้ผลิตรถยนต์เบนซ์ ร่วมกับบริษัทธนบุรีประกอบรถยนต์ เป็นลูกค้ารายแรกของ PTEC โดยบริษัทเดมเลอร์ กำลังลงทุนก่อสร้างโรงงานประกอบแบตเตอรี่ในประเทศไทย และส่งแบตเตอรี่มาทดสอบที่ สวทช. ถือเป็นแห่งแรกในอาเซียนและเป็นแห่งที่ 4 ของโลก ต่อจากโรงงานแบตเตอรี่ในประเทศเยอรมนี ญี่ปุ่น และจีน นอกจากยานยนต์ไฟฟ้าแล้ว ยังมีผู้ประกอบการมอเตอร์ไซค์ไฟฟ้า รถโดยสารขนส่ง และแหล่งเก็บกักพลังงานอีกหลายรายสนใจ ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกที่ประเทศไทยได้เข้าสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ายุคใหม่อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการมีโรงงานผลิต ห้องปฏิบัติการทดสอบ รับรอง และจำหน่ายในตลาดอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ PTEC ยังได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ASEAN SECTORAL MRA ON ELECTRICAL AND ELECTRONIC EQUIPMENT (ASEAN EE MRA) เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา ให้เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน โดยมีประเทศสมาชิกอาเซียนให้การยอมรับมากถึง 7 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย เมียนมา สิงคโปร์ และเวียดนาม และได้รับการยอมรับให้เป็นห้องปฏิบัติการการทดสอบ EMC ซึ่งเป็นการทดสอบความคงทนต่อสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรฐานในประเทศและมาตรฐานสากล จากสถาบัน QUACERT ประเทศเวียดนามด้วย

สร้างเสริมขีดความสามารถเกษตรชุมชน

สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.)

รายการเทคโนโลยีพร้อมใช้

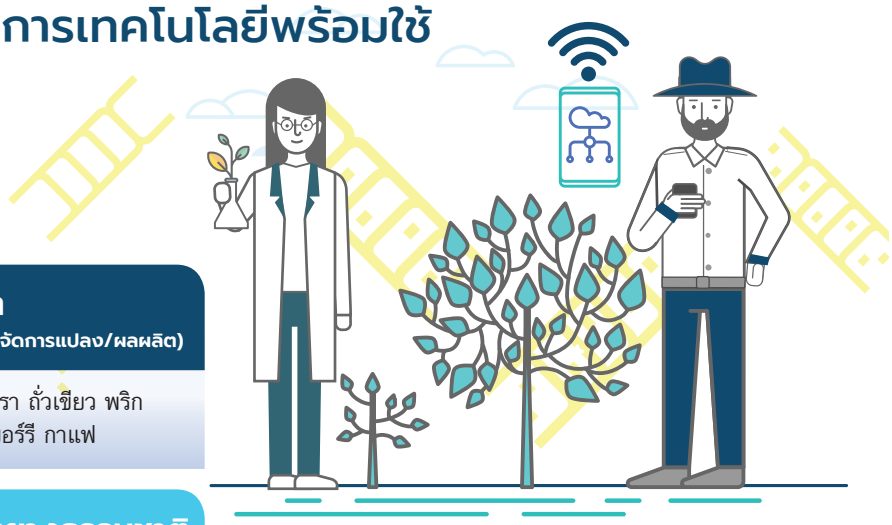

เทคโนโลยีการผลิต
(สายพันธุ์/ผลิตเมล็ดพันธุ์/การจัดการแปลง/ผลผลิต)

- ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ถั่วเขียว พริก มะเขือเทศ เห็ด สตรอว์เบอร์รี กาแฟ

เทคโนโลยีการผลิตยางธรรมชาติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- สาร TAP ทดแทนแอมโมเนีย และ GRASS ทดแทนกรดซัลฟิวริก

เทคโนโลยีสารชีวภัณฑ์

- บิวเวอเรีย กำจัดเพลี้ย
- NPV กำจัดหนอนกระทู้
- สเตรปโตไมซิส กำจัดเชื้อราและแบคทีเรียในพืชตระกูลแตง

เทคโนโลยีด้านสัตว์
(การเพาะเลี้ยง/อาหารสัตว์)

- ไรน้ำนางฟ้า/ไรแดงสยาม อาหารสัตว์น้ำวัยอ่อน
- เทคโนโลยีการเลี้ยงกุ้งระบบปิด
- การเพาะเลี้ยงนางพญาชันโรง/การเพิ่มคุณภาพน้ำผึ้ง
- อ้อยอาหารสัตว์
- อาหารหมักโคตามช่วงอายุ
- ชุดตรวจโรคสัตว์
- จุลินทรีย์บำบัดกลิ่นฟาร์มปศุสัตว์

เทคโนโลยีการจัดการดินและน้ำ

- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุต่าง ๆ
- การผลิตปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกอง
- การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน
- การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

เทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิต

- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
- มาตรฐานสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหาร

อุปกรณ์และเครื่องจักร

- เครื่องสีข้าวขนาดเล็กสำหรับชุมชน
- โรงเรือนพลาสติกสำหรับการผลิตพืชผักคุณภาพ
- โรงอบและเครื่องอบแห้งผลผลิตทางการเกษตร

เทคโนโลยีสมาร์ตฟาร์ม
(Smart Farm)

- โรงเรือนอัจฉริยะ
- สถานีตรวจวัดอากาศ
- ระบบการให้น้ำตามความต้องการของพืช

เทคโนโลยีด้านสิ่งทอ

- การใช้เอนไซม์ ENZease (เอนอีซ) ในกระบวนการเตรียมผ้าฝ้าย
- การผลิตสีผงธรรมชาติจากพืชในท้องถิ่นและการเตรียมแป้งพิมพ์สีธรรมชาติจากวัสดุในท้องถิ่น
- การเพิ่มคุณสมบัติผ้าทอพื้นเมืองด้วยนาโนเทคโนโลยี

พื้นที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี ปี 2561

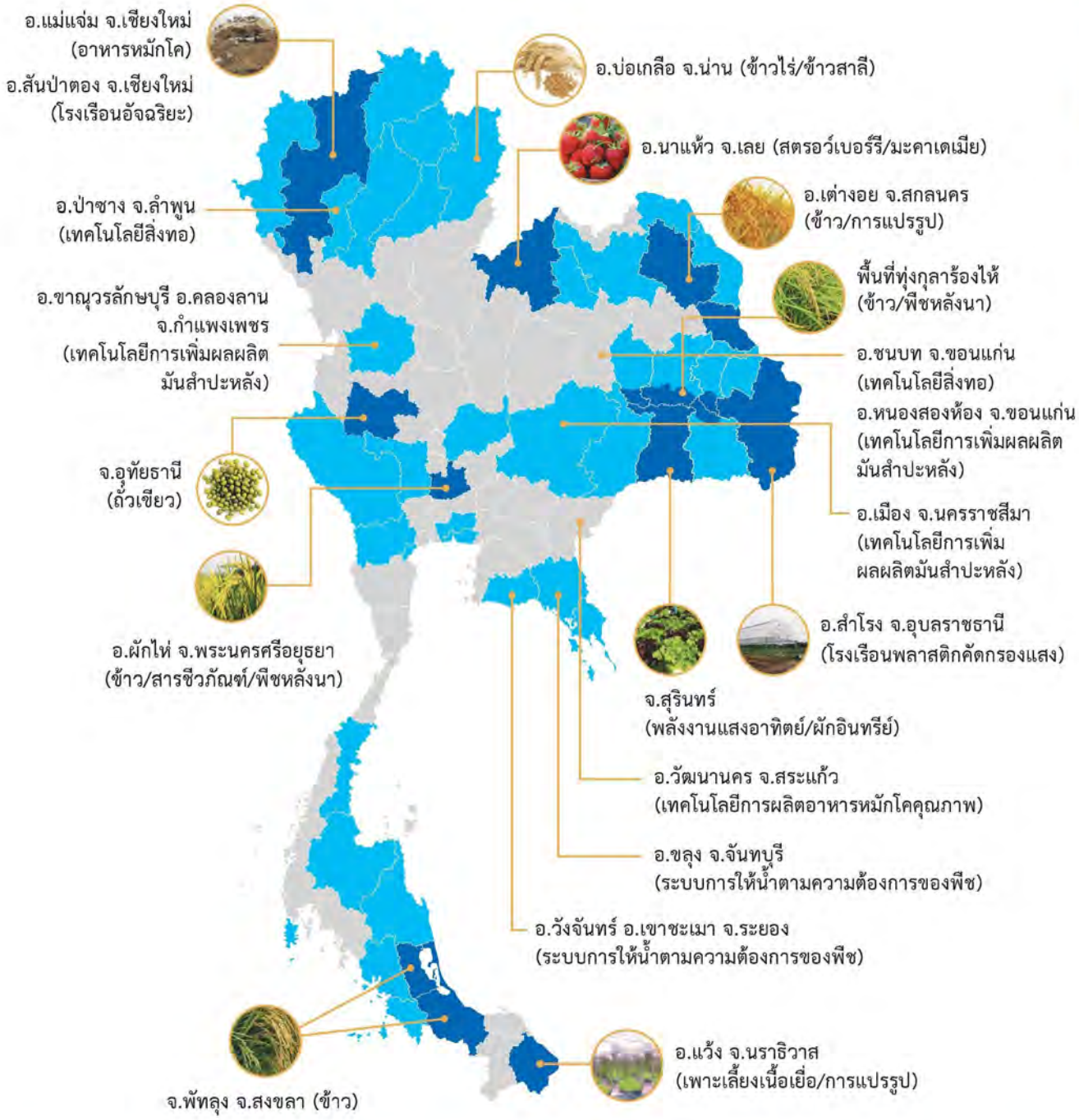

264 ชุมชน 42 จังหวัด (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2561)

กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ กำแพงเพชร ขอนแก่น ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง ตาก นครนายก นครพนม นครราชสีมา นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พัทลุง พิจิตร แพร่ ภูเก็ต มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ลำปาง ลำพูน สกลนคร สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ หนองบัวลำภู อุดรธานี อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ระยอง สระแก้ว

หมายเหตุ ปี 2560 ดำเนินการ 220 ชุมชน 45 จังหวัด

การขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง
ถ่ายทอดเทคโนโลยี 90 ราย สร้างรายได้ 16.45 ล้านบาท

สวทช. โดยสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.) ขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลังให้มีผลผลิตสูง สามารถต้านทานต่อโรค แมลง และสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้ “บิวเวอเรีย” ควบคุมและกำจัดเพลี้ยแป้ง การประเมินและทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังสายพันธุ์ใหม่ที่เหมาะสมกับชนิดดินต่าง ๆ ของประเทศ การขยายท่อนพันธุ์มันสำปะหลังปลอดโรคจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยสามารถเพิ่มผลผลิตจาก 3-4 ตัน/ไร่ เป็น 5-6 ตัน/ไร่ ส่งผลให้ในปี 2561 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 9.34 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 57 เปอร์เซ็นต์จากปี 2560)

นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังพิรุณ 4 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่วิจัยและพัฒนาขึ้นใหม่โดย สวทช. มหาวิทยาลัยมหิดล และกรมวิชาการเกษตร พื้นที่ปลูกรวมกว่า 3,200 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี กำแพงเพชร ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี นครราชสีมา ลำปาง และนครสวรรค์ ให้ผลผลิตหัวสดสูง ปริมาณไซยาไนด์ในหัวสดต่ำ สามารถรับประทานได้ เหมาะสำหรับทำแป้งฟลาวที่ปราศจากสารกลูเตน ทดแทนแป้งสาลีในผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ อีกทั้งได้เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังพิรุณ 4 กับกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปผลผลิต ยกระดับการแปรรูปมันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น มันแผ่นอบกรอบ (มันชิป) บราวนี่อบกรอบ และมันบอล

การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่การสร้างธุรกิจ

ถ่ายทอดเทคโนโลยี 51 ราย สร้างกำไร 5.63 ล้านบาท

สวทช. โดยสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.) ร่วมกับศูนย์บ่มเพาะและพัฒนาผู้ประกอบการ SMAEs ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การแปรรูปข้าวด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรสู่การเริ่มต้นธุรกิจ” เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปข้าว รวมถึงการเริ่มต้นทำธุรกิจ การวิเคราะห์โครงสร้างราคา และการบ่มเพาะเกษตรกรในเครือข่ายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าข้าว และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย

การอบรมดังกล่าวมีเกษตรกรแกนนำเข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 51 ราย จาก 3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (ผลิตภัณฑ์เซรั่มบำรุงผิวหน้าจากน้ำมันข้าวหอมมะลิอินทรีย์) วิสาหกิจชุมชนเกษตรพึ่งตนคนอินทรีย์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา (ผลิตภัณฑ์เซรั่มพญาข้าว) และกลุ่มบริษัทไรซ์ซี่ อินเตอร์เนชั่นแนล อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี (ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำข้าวกล้องงอกผสมถั่งเช่าและชะเอมเทศ) จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว ส่งผลให้ในปี 2561 เกษตรกรมีกำไรเพิ่มขึ้นจากเดิมปีละ 4.65 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 82 เปอร์เซ็นต์)

เครื่องดื่มน้ำข้าวกล้องงอกผสม
ถั่งเช่าและชะเอมเทศ

เซรั่มบำรุงผิวหน้าจากน้ำมัน
ข้าวหอมมะลิอินทรีย์

เซรั่มพญาข้าว

ยกระดับเกษตรอินทรีย์บ้านหนองมัง จังหวัดอุบลราชธานี

เพิ่มคุณภาพผลผลิต สร้างรายได้ เพิ่มคุณภาพชีวิต สร้างผลกระทบ 5.44 ล้านบาท

การเติบโตอย่างเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านหนองมัง ตำบลโนนกลาง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มคุณภาพผลผลิต สร้างรายได้ และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้สมาชิก ผลผลิตของกลุ่มฯ ได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้บริโภคทั้งในและนอกพื้นที่ และยังจัดส่งผลผลิตให้ซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันกลุ่มฯ จัดทำกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม หรือ PGS (Participatory Guarantee System) ได้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) และมีทายาทเกษตรกรและนักการตลาดรุ่นใหม่ที่บ่มเพาะความรู้เพื่อต่อยอดการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มฯ ให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ชุดเทคโนโลยีที่ สวทช. สนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์บ้านหนองมัง ได้แก่ โรงเรือนพลาสติกคัดเลือกแสงและระบบบริหารจัดการโรงเรือน จำนวน 34 โรงเรือน เทคโนโลยีการควบคุมแมลงศัตรูพืชด้วยชีวภัณฑ์ธรรมชาติ (บิวเวอเรีย ไวรัสเอ็นพีวี ไส้เดือนฝอย) เทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดินจากขยะอินทรีย์ เทคโนโลยีการปลูกมะเขือเทศพันธุ์สแนคสลิม ข้าวธัญสิริน และพืชหลังนา (งาและถั่วเขียว) และเทคโนโลยีการแปรรูปไอศกรีมข้าวหอมมะลิแดงและงาคั่ว ส่งผลให้ในปี 2561 คิดเป็นมูลค่าผลกระทบที่เกิดขึ้นที่บ้านหนองมัง 5.44 ล้านบาทต่อปี

พัฒนาและ
สร้างเสริมบุคลากรวิจัย

การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถพัฒนาศักยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องมีกำลังคนอย่างพอเพียง และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สวทช. จึงเน้นการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตกำลังคนรุ่นใหม่ที่ตอบสนองต่ออุตสาหกรรม ในขณะเดียวกันพัฒนาเด็กและเยาวชนไปสู่บุคลากรวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อต่อยอดงานวิจัยที่ สวทช. มีอยู่เดิมและเทคโนโลยีใหม่ โดยให้ทุนที่สอดคล้องกับประเด็นมุ่งเน้น สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนใช้ “บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนากำลังคน ส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพนักวิจัย สวทช. สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นิสิตนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท-เอก) จำนวนทั้งสิ้น 790 คน ผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน (JSTP) โครงการสร้างปัญญาวิทย์ ผลิตนักเทคโน (YSTP) โครงการทุนสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูงแห่งประเทศไทยและสถาบันเทคโนโลยีแห่งโตเกียว (TAIST) โครงการทุนสถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (TGIST) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนาสำหรับภาคอุตสาหกรรม (NU-IRC) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) เพื่อการวิจัยและพัฒนาสำหรับภาคอุตสาหกรรม และโครงการทักษะวิศวกรรมอาหาร (FEPs) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนและดึงดูดนักศึกษา (ปริญญาตรี-เอก) และบุคลากรวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เข้าร่วมงานในห้องปฏิบัติการของศูนย์แห่งชาติ 324 คน เป็นนักศึกษาร่วมวิจัย 53 คน นักวิจัยร่วมวิจัย 41 คน และผู้ช่วยปฏิบัติงานวิจัย 230 คน

การพัฒนาและดึงดูดเด็กและเยาวชนเข้าสู่อาชีพนักวิจัย สวทช. ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ และเกิดความสนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านกิจกรรมวิชาการและค่าย อาทิ ค่ายถนนนักวิจัยรุ่นเยาว์ ค่ายนวัตกรรุ่นเยาว์ (Young Makers Camp) ค่ายวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และค่าย STEAM Summer Camp โดยมีเด็กและเยาวชนเข้าร่วม 4,817 คน

การส่งเสริมศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และผู้ประกอบอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการบ่มเพาะและพัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพศักยภาพตรงความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ผ่านกลไกการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 18,500 คน ผ่านหลักสูตรต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรการตรวจสอบและบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ หลักสูตรความรู้เพื่อให้บริการสถานีประจุไฟฟ้าสำหรับยานยนต์ไฟฟ้า หลักสูตรพัฒนาผู้ประกอบการบริการระบบงานเกษตรอัจฉริยะ หลักสูตร Fundamentals of Machine Learning for Trainer และหลักสูตร The Future of Trends in Logistics and Supply Chain Management

ค่ายถนนนักวิจัยรุ่นเยาว์ ปีที่ 4
บ่มเพาะเยาวชนสู่เส้นทางการเป็นนักวิทยาศาสตร์

สวทช. จัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ “ถนนนักวิจัยรุ่นเยาว์ ปีที่ 4” บ่มเพาะเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คนจาก 29 โรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีศักยภาพสูงที่ได้รับรางวัลในโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ประจำปี 2559 จากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ระหว่างวันที่ 9-12 ตุลาคม 2560 ณ บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย โดยเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ได้เปิดโลกวิทยาศาสตร์ผ่านกิจกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา ได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านกิจกรรมบรรยายพิเศษเส้นทางอาชีพในอนาคต กิจกรรมสนุกกับฟิสิกส์ เรียนรู้คณิตศาสตร์จากสิ่งรอบตัว ได้สัมผัสเทคโนโลยีผ่านบอร์ดสมองกล KidBright และกิจกรรมทัศนศึกษา ณ พิพิธภัณฑ์กองทัพอากาศ ตลอดจนการรับฟังบรรยายพิเศษจากนักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ และนักคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกฝน เรียนรู้ และทำวิจัยภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของไทย เพื่อจุดประกายและสร้างแรงบันดาลใจสู่เส้นทางอาชีพนักวิทยาศาสตร์ต่อไปในอนาคต

การประชุมวิชาการนานาชาติด้านการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ครั้งที่ 15
(The 15th Asia-Pacific Conference on Giftedness 2018: APCG2018)

สวทช. ร่วมกับพันธมิตรเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APCG2018 ระหว่างวันที่ 20-24 สิงหาคม 2561 เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ เผยแพร่องค์ความรู้พัฒนาเครือข่ายการทำงานระดับนานาชาติด้านการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ และสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มความสามารถ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การประชุมวิชาการนานาชาติ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุม 533 คน จาก 22 เขตเศรษฐกิจ (ต่างประเทศ 173 คน ไทย 360 คน) ในหัวข้อ Inspiration, Motivation, and Creativity: Leading the Way to Giftedness มีจำนวนบทความวิชาการที่นำเสนอ 127 ผลงาน และกิจกรรมค่ายเยาวชน ณ บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จังหวัดปทุมธานี มีเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดนตรี กีฬา และศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าร่วม 255 คน จาก 13 เขตเศรษฐกิจ (ต่างประเทศ 180 คน ไทย 75 คน) เยาวชนได้ทำกิจกรรมแบบบูรณาการความรู้ทั้งวิทยาศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา และกิจกรรมค่าย Creative Gym, Creative in You, Creative Art by Applying Math รวมทั้งกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เช่น การออกแบบ การวาดภาพ การเรียนรู้การทำหัวโขนจิ๋ว และเยี่ยมชมมหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และเมืองโบราณ ทำให้เยาวชนได้รับทั้งศาสตร์และศิลป์ที่หลากหลาย รวมทั้งมิตรภาพระหว่างประเทศ

การแข่งขันออกแบบและสร้างหุ่นยนต์นานาชาติ (IDC RoboCon 2018)
เสริมแกร่งเยาวชนด้านหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ

เอ็มเทค สวทช. ร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำทีมเยาวชนผู้ชนะเลิศจากการแข่งขัน “ออกแบบและสร้างหุ่นยนต์ระดับประเทศ : RDC 2018” เข้าร่วมการแข่งขัน “ออกแบบและสร้างหุ่นยนต์ในระดับนานาชาติ : IDC RoBoCon 2018” ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 6-18 สิงหาคม 2561 ภายใต้โจทย์ “The World Star Hunting Swallow” ซึ่งมีนักศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันจาก 8 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เม็กซิโก อินเดีย จีน เกาหลีใต้ ไทย และญี่ปุ่น รวม 54 คน โดยผู้เข้าแข่งขันจะถูกคละประเทศเพื่อจัดเป็นทีมใหม่ ทีมละ 4 - 5 คน รวม 11 ทีม เพื่อนำความรู้ด้านวิศวกรรมและทักษะต่าง ๆ ของสมาชิกในทีมมาใช้ในการออกแบบและสร้างหุ่นยนต์จำนวน 2 ตัวภายในระยะเวลา 10 วัน สำหรับผลการแข่งขันทีมที่มีนักศึกษาไทยเป็นสมาชิกสามารถคว้ารางวัลจากการแข่งขันมาได้ถึง 3 รางวัล ได้แก่ (1) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 และรางวัลความคิดสร้างสรรค์ (Creative Award) คือ ทีมสีเขียว ที่มีนายปัณฑ์ธร ตรีวัฒนา นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสมาชิก และ (2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 คือ ทีมสีม่วง ที่มีนายวีรยุทธ บัวเพชร นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตพายัพเป็นสมาชิก จากการที่เยาวชนไทยได้มีส่วนร่วมในการคว้ารางวัลกลับมาครั้งนี้ เป็นการยืนยันว่าเยาวชนไทยมีศักยภาพในระดับเวทีโลก สำหรับโครงการนี้เอ็มเทคได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าแข่งขันตั้งแต่ในระดับภูมิภาคจนถึงระดับนานาชาติเพื่อสนับสนุนการพัฒนากำลังคนรองรับกิจกรรมวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้านระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ของประเทศให้พร้อมปรับเปลี่ยนภาคอุตสาหกรรมไปสู่ประเทศไทย 4.0

งานประชุมวิชาการประจำปี สวทช. ประจำปี 2561
(NSTDA Annual Conference 2018: NAC2018)

สวทช. ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดงานประชุมวิชาการ สวทช. ประจำปี 2561 ภายใต้แนวคิด “ตอบโจทย์ประเทศไทยด้วยงานวิจัยประเด็นมุ่งเน้น” ระหว่างวันที่ 9-13 มีนาคม 2560 ณ อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำเสนอศักยภาพผลงานวิจัยและพัฒนาของ สวทช. และเครือข่ายพันธมิตร ที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) โดยมุ่งเน้น 5 กลุ่ม ได้แก่ อาหารเพื่ออนาคต ระบบขนส่งสมัยใหม่ การสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตคนไทย เคมีชีวภาพและเชื้อเพลิงชีวภาพ และนวัตกรรมเพื่อการเกษตรยั่งยืน ภายในงาน NAC2018 ประกอบด้วย การสัมมนาวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำนวน 55 หัวข้อ การแสดงนิทรรศการผลงานวิจัยมากกว่า 100 ผลงาน ที่ผสมผสานงานวิจัยและพัฒนาของ สวทช. ผลงานวิจัยที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา รวมถึงผลงานนวัตกรรมของผู้เช่าพื้นที่ในอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ การเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการวิจัยและทดสอบของ สวทช. สำหรับภาคเอกชนใน 37 ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมหกรรมรับสมัครงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีบริษัทต่าง ๆ ร่วมออกบูท 88 บริษัท งาน NAC2018 ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ 4,719 คน ผู้เข้าชมนิทรรศการ 4,887 คน กิจกรรมเยี่ยมชมของเอกชน 415 คน และผู้เข้าร่วมมหกรรมรับสมัครงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1,449 คน

บริหารและ
ส่งเสริมเขตนวัตกรรม

สวทช. บริหารจัดการเขตนวัตกรรม ได้แก่ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเขตนวัตกรรมของประเทศ เช่น เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ให้มีทิศทางการดำเนินงานแบบบูรณาการ เชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งดึงดูดผู้ประกอบการฐานเทคโนโลยีหรือสตาร์ตอัป ให้เข้ามาดำเนินการในเขตนวัตกรรมมากขึ้น

สวทช. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้บริการพื้นที่เช่าแก่เอกชนผู้สนใจทำวิจัยและพัฒนาในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย และเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิจัยของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยถือเป็น “นิคมวิจัย” แห่งแรกของเมืองไทย เป็นสถานที่ตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนาระดับประเทศ รวมถึงพื้นที่เช่าคุณภาพสูง ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจเทคโนโลยีอย่างครบวงจร เป็นแหล่งรองรับการขยายกิจกรรมด้านวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน

ปีงบประมาณ 2561 ให้บริการเช่าพื้นที่กับภาคธุรกิจเอกชนชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ จำนวน 93 บริษัท คิดเป็นพื้นที่ 39,439.43 ตารางเมตร และที่เขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ประเทศไทย จำนวน 56 ราย พื้นที่รวม 7,558.15 ตารางเมตร เพื่อทำวิจัยและพัฒนาเป็นสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ และโรงงานต้นแบบ ที่ตอบโจทย์ทุกความต้องการด้านงานวิจัย โดยร่วมผลักดันให้ผู้ประกอบการ ผู้เช่าพื้นที่ในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยประกอบธุรกิจได้ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง อาทิ บริษัทที-เน็ต จำกัด ให้คำปรึกษาความปลอดภัยในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ บริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน) ผู้นำธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารครบวงจรของประเทศไทย บริษัทโซเอทิส (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทระดับโลกที่ดูแลผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง บริษัทโพลิพลาสติกส์ มาร์เก็ตติ้ง (ที) จำกัด ผู้ผลิตเม็ดพลาสติกเชิงวิศวกรรมชั้นนำจากประเทศญี่ปุ่น ได้จัดตั้ง ASEAN Polyplastics Technical Solution Center ในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

“ผมได้รับโอกาสที่ดีจากเนคเทค สวทช. ที่ให้โอกาสแปรรูปหน่วยงานวิจัยเป็นบริษัท เพื่อเป็นกลไกสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคธุรกิจ และส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการเทคโนโลยีรายใหม่ที่มีความสามารถทั้งในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและด้านธุรกิจ

ผมอยากเห็นบุคลากรที่มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐลุกขึ้นมา เพื่อช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มันขับเคลื่อนไปได้เร็วขึ้นกว่าในปัจจุบัน โดยไม่ต้องติดอยู่กับกฎระเบียบต่างๆ ของภาครัฐ สามารถดึงศักยภาพด้านงานวิจัย บุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางมาช่วยตอบโจทย์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม และคุณสามารถทำเป็นธุรกิจและเลี้ยงตัวคุณเองได้อย่างดีอีกด้วย”

T-NET ให้บริการเป็นที่ปรึกษาด้าน IT Security โดยอาศัยเครือข่ายของผู้เชี่ยวชาญในองค์กร และผู้เชี่ยวชาญของที-เน็ต ใน 4 ด้าน

- T-NET Vulnerability Assessment Service
- T-NET IT Security Plan Service
- T-NET IT Security Services
- T-NET Box Service

T-NET
Founded by NECTEC

ดร.โกเมน พิบูลย์โรจน์
ผู้ก่อตั้งบริษัท T-NET Co.,Ltd.
บริษัทแรกๆ ที่ spin off จากเนคเทค

BETAGRO

Vanus Taepaisitphongse,
Chief Executive Officer

“...establishing Betagro Science Center in Thailand Science Park (TSP) is another big step of Betagro Group investing in R&D. We chose TSP because of a potential on R&D collaboration with the four National Research Centers who have a large pool of human resources and state-of-the-art equipments. We strongly believe that the “science” atmosphere and “learning” environment in TSP will motivate our R&D staff to be able to deliver innovative outcomes within timely manner.”

zoetis

Dr. Arkhom Cheewakriengkrai
General Manager-Southeast Asia

"Diagnostic Lab at Zoetis is a critical value adding support service to our customers. Previously having managed our diagnostic lab through our office building, we soon realized that a successful and reliable Diagnostic laboratory set up requires a high standard platform and conditions. Thailand Science Park was the obvious answer for all our requirements in terms of its state of the art facilities, high standards of technical know-how, quality and general environment. It has provided us with a sound base to further develop and strengthen our diagnostic capabilities and continue to provide highest levels of technologically advanced and innovative services to our customers."

"อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถือเป็นแหล่งชุมชนด้านนวัตกรรม ที่สมบูรณ์แบบ ทำให้โพลีพลาสติกส์สามารถเชื่อมโยงกับนักวิจัย และได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญจากเอ็มเทคได้สะดวกรวดเร็วขึ้น และเข้าถึงเครื่องมือต่างๆ ที่มีราคาสูงโดยที่ไม่ต้องลงทุนเอง"

Polyplastics

ASEAN Technical Solution Center

Polypastics เป็นผู้ผลิตเม็ดพลาสติกวิศวกรรมชั้นนำจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีประสบการณ์ยาวนานกว่า 50 ปี Polypastics จัดตั้ง ASEAN Polyplastics Technical Solution Center (TSC) ในประเทศไทยเป็นแห่งที่ 2 (รองจากจีน) และเลือกเข้ามาอยู่ในพื้นที่ Thailand Science Park (TSP) ตั้งแต่ปี 2008 เพื่อสนับสนุนลูกค้าในโซน ASEAN และ อินเดีย

MTEC a member of NSTDA — Analysis Equipment

Polyplastics — Injection Molding Facility

แลกเปลี่ยนและแบ่งปัน คือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ Polyplastics เลือกที่จะจัดตั้ง ASEAN TSC ในพื้นที่ TSP มากว่า 10 ปี

เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
(Eastern Economic Corridor of Innovation: EECi)

สวทช. ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในขณะนั้น) ให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ EECi ในการขับเคลื่อนกิจกรรมของ BIOPOLIS, ARIPOLIS และ SPACE INNOPOLIS ณ วังจันทร์วัลเลย์ จังหวัดระยอง โดยประสานงานกับพันธมิตรทั้งในและต่างประเทศ การดำเนินงานในปี 2561 เริ่มตั้งแต่การวางแนวทางการบริหารจัดการ EECi การจัดเตรียมกำลังคนเพื่อไปปฏิบัติงานที่ EECi ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว พัฒนาผังแม่บทและออกแบบกลุ่มอาคาร EECi พัฒนาแผนที่นำทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (Industrial Technology Roadmap) รวมไปถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการเกษตรสู่ชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก และยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของ SMEs และบ่มเพาะผู้ประกอบการฐานชีวภาพ

บทบาทสำคัญหนึ่งของ สวทช. คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในพื้นที่เขตนวัตกรรมแห่งนี้ เพื่อสร้างให้เกิดระบบนิเวศนวัตกรรมที่สมบูรณ์ (innovation ecosystem) ไปสู่การเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่มีความเข้มข้นของงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม ประกอบไปด้วยห้องปฏิบัติการวิจัย ทั้งภาครัฐและเอกชน สนามทดลอง (test bed) แหล่งรวมโรงงานต้นแบบและโรงงานสาธิต เครื่องมือและกระบวนการเพื่อการทดสอบเทคโนโลยีในระดับอุตสาหกรรม การผลิตสินค้าเพื่อทดสอบตลาด รวมถึงการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบของศูนย์วิเคราะห์ทดสอบชั้นนำ รวมถึง EECi จะมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการพัฒนานวัตกรรมของอาเซียน (ASEAN Innovation Hub) โดยมุ่งพัฒนา 6 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ได้แก่ แบตเตอรี่และยานยนต์สมัยใหม่ ระบบ

อัตโนมัติและอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ เกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีชีวภาพ เชื้อเพลิงและเคมีชีวภาพ เครื่องมือแพทย์ และการบินและอวกาศ โดยความคืบหน้าส่วนโครงสร้างพื้นฐานนั้น ได้จัดจ้างออกแบบกลุ่มอาคาร EECi Phase 1A โดยจะเริ่มก่อสร้างในช่วงต้นปี 2562 และคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2564

การพัฒนาพื้นที่โดยรอบ EECi ในปี 2561 สวทช. ใช้ศักยภาพของโปรแกรม ITAP ลงพื้นที่ทำงานร่วมกับ SMEs ในพื้นที่ และนำงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตรของสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.) ลงพื้นที่ชุมชนในรูปแบบ area based พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับเกษตรกรรุ่นใหม่ และพยายามผลักดันพื้นที่ในระยะยาวต่อไป ปีงบประมาณ 2561 สวทช. พัฒนา EECi ผ่านการดำเนินงานต่าง ๆ อาทิ

(1) ยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของ SMEs และบ่มเพาะผู้ประกอบการฐานชีวภาพ (เป้าหมาย 100 ราย) ให้การพัฒนาเทคโนโลยีเชิงลึกแก่ SMEs ในพื้นที่ EECi จำนวน 101 ราย เป็น SMEs ฐานชีวภาพ จำนวน 60 ราย และบ่มเพาะผู้ประกอบการฐานชีวภาพ จำนวน 13 ราย รวมทั้งสิ้น 114 ราย โดยเทคโนโลยีที่นำเข้าไปช่วยเหลือ เช่น การพัฒนากระบวนการผลิต การประยุกต์ใช้สายพานลำเลียงในกระบวนการหมัก การประเมินด้านสิ่งแวดล้อม การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการแปรรูปไม้ การพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ และการยกระดับมาตรฐานการผลิตของผลิตภัณฑ์อาหาร

(2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการเกษตรสู่ชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออก (เป้าหมาย 50 ชุมชน) ได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ชุมชนแล้ว 63 ชุมชน ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด และสระแก้ว มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี 1,432 คน เทคโนโลยีที่นำไปถ่ายทอด ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตหัวเชื้อบิวเวอเรียและเชื้อสดระดับมาตรฐาน เทคโนโลยีการผลิตอินทรียวัตถุบำรุงดินและปุ๋ย (ปุ๋ยหมักไม่พลิกกลับกองและจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายเศษวัสดุทางการเกษตร) การปลูกพืชผักในโรงเรือนพลาสติกเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิต การตลาดออนไลน์ธุรกิจเกษตร เทคโนโลยีการผลิตอาหารหมักจากเศษวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรเพื่อการเลี้ยงโคเนื้อ การเตรียมการติดตั้งระบบเซนเซอร์ไร้สายสำหรับการติดตามสภาวะแวดล้อมในฟาร์มเพื่อการควบคุมและบริหารจัดการ การจัดการแปลงเพื่อผลิตลำไยคุณภาพด้วยวิธีการตัดแต่งกิ่งและควบคุมทรงพุ่ม เทคโนโลยีการจัดการมะม่วงการรักษาคุณภาพและยืดอายุหลังการเก็บเกี่ยวผลสด ระบบการติดตามสภาวะแวดล้อมและให้น้ำแบบอัตโนมัติในสวนทุเรียน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ด้วยไส้เดือน การยืดอายุการเก็บรักษาสับปะรดตัดแต่งพร้อมบริโภคและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไยด้วยการอบแห้งแบบโฟมแมต

สร้างความร่วมมือระดับนานาชาติ

สวทช. ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตรต่างประเทศ เพื่อผลักดันให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในการวิจัยและพัฒนาในเวทีระดับประเทศ รวมถึงการสร้างพันธมิตรเพื่อการเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยี และการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน พัฒนาบุคลากรวิจัย เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความสามารถในการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศในระยะยาว ปีงบประมาณ 2561 สวทช. ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา มีตัวอย่างกิจกรรมความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

การลงนามในบันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding) และบันทึกข้อตกลง (Agreement)

ความร่วมมือด้านเกษตรและอาหาร - ประเทศญี่ปุ่น

สวทช. ลงนามความร่วมมือด้านเกษตรและอาหารกับ National Agriculture and Food Research Organization (NARO) ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เพื่อร่วมวิจัยและพัฒนาในสาขาเทคโนโลยีชีวภาพ สู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารอย่างยั่งยืน ความร่วมมือระหว่าง สวทช. กับ NARO ในครั้งนี้ครอบคลุมงานวิจัยทั้งพืช สัตว์ อาหาร เกษตรกรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งโครงการนำร่องจะเน้นเกี่ยวกับเรื่องพืชเป็นอันดับแรก โดยจัดทำโครงการวิจัยร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนนักวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาวิธีการปรับแต่งจีโนมในพืชกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น กล้วยไม้ ให้มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น รวมถึงการจัดการประชุมวิชาการและประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญนักวิจัยหลักจาก NARO มาเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ (keynote speaker) รวมถึงการจัดคอนซอร์เทียมเพื่อประเมินความก้าวหน้าของงานปรับแต่งจีโนมในประเทศไทยโดยมี สวทช. เป็นศูนย์กลาง

ความร่วมมือด้านการเกษตร - สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สวทช. ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านวิชาการและงานวิจัยกับกรมวิชาการเกษตร (Department of Agricultural Research: DAR) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2561 ณ กรุงเนปิดอว์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนา สร้างขีดความสามารถและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรของ 2 หน่วยงาน รวมทั้งสร้างเครือข่ายนักวิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวประเทศลุ่มน้ำโขงเพิ่มขีดความสามารถอาเซียน สืบเนื่องจากการดำเนินโครงการความร่วมมือของ สวทช. กับประชาคมลุ่มน้ำโขงในการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและด้านจีโนม ในการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ข้าวประเทศลุ่มน้ำโขงทั้งประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ความร่วมมือด้านวัสดุนาโนเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม - สาธารณรัฐประชาชนจีน

สวทช. โดยนาโนเทค ลงนามความร่วมมือในการนำนาโนเทคโนโลยีมาพัฒนางานวิจัยด้านวัสดุนาโนเพื่อพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green NanoMaterials) กับมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ (NTC-SHU) สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2561 ณ อาคารกลุ่มนวัตกรรม 2 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย พร้อมแลกเปลี่ยนบุคลากรวิจัยระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานและนักวิจัยด้านนาโนเทคโนโลยีของไทยต่อไป นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2561 ดร.อุรชา รักษ์ตานนท์ชัย รองผู้อำนวยการนาโนเทค ได้รับเกียรติเป็นประธานร่วมการประชุมสัมมนาเรื่อง “International Roundtable Nanoscience and Nanotechnology” ณ มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อเชิญนักวิจัยจากแต่ละประเทศที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ (สหรัฐอเมริกา สวีเดน ญี่ปุ่น เกาหลี และไทย) มาแลกเปลี่ยนความรู้งานวิจัย พร้อมรายงานความคืบหน้า และนำเสนอผลงานวิจัยที่นักวิจัยแต่ละประเทศได้ร่วมมือทำวิจัยด้วยกัน รวมทั้งเพื่อติดตามความก้าวหน้าเพิ่มโอกาสสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในลักษณะไตรภาคีต่อไป

ความร่วมมือด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม - ประเทศญี่ปุ่น

สวทช. ลงนามความร่วมมือวิจัยพัฒนาด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน กับมหาวิทยาลัยเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2561 ณ โรงแรมพูลแมน กรุงเทพ แกรนด์ สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ในโครงการวิจัยเกี่ยวกับพลังงานและสิ่งแวดล้อมด้านอุตสาหกรรมพลังงานและเคมีชีวภาพ (biorefinery) พร้อมมุ่งสร้างห้องปฏิบัติการร่วม (joint-lab) เพื่อทำวิจัยร่วมกัน เสริมความแข็งแกร่งทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นในภูมิภาคอาเซียน มุ่งเน้นการสร้างงานวิจัยมีเป้าหมายหลักให้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของไทย โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน รวมถึงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับความร่วมมือด้านวิชาการ การแลกเปลี่ยนความรู้และบุคลากรนี้ จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดีและสภาพแวดล้อมที่สะอาด สะดวกสบายสำหรับประชากรไทย เพื่อนบ้านในอาเซียน และภูมิภาคเอเชียโดยรวม ตลอดจนนำไปสู่การสร้างผลงานวิจัยที่ได้รับการยกย่องในเวทีนานาชาติ บ่งบอกถึงมาตรฐานวิจัยของภูมิภาคอาเซียนในระดับโลกต่อไป

กิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ในรูปแบบการจัดประชุม สัมมนา ส่งเสริมศักยภาพทางวิชาการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ASEAN/Japan e-ASIA (e-ASIA JRP)

สวทช. โดยเอ็มเทค ร่วมกับมหาวิทยาลัยวาเซดะ ประเทศญี่ปุ่น จัดประชุม e-ASIA JRP กิจกรรมภายใต้โครงการการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานชีวภาพเชิงสังคมในเอเชียตะวันออก (Feasibility Study on Social Implementation of Bioenergy in East Asia) เมื่อวันที่ 30-31 ตุลาคม 2560 ณ อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จังหวัดปทุมธานี มีผู้เข้าร่วมประชุม 35 คน จาก 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และประเทศไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมการผลิต และส่งเสริมการใช้พลังงานชีวภาพและชีวมวลที่เหมาะสมกับแต่ละประเทศ สนับสนุนเป้าหมายความยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และมุ่งหวังให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของนักวิจัยและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศสมาชิกในอนาคต ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดนักวิจัยรุ่นใหม่ นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและสถานการณ์ด้านพลังงานชีวมวลและชีวมวล ตั้งแต่ชีวมวลที่มีศักยภาพ เทคโนโลยีด้านพลังงาน ไปจนถึงนโยบายด้านการส่งเสริมพลังงานชีวภาพและชีวมวลในแต่ละประเทศอีกด้วย

การสัมมนาวิชาการด้านการปรับปรุงพันธุ์และการปลูกมะเขือเทศในระบบโรงเรือน

สวทช. โดยฝ่ายบริหารคลัสเตอร์และโปรแกรมวิจัย (CPM) สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.) และไบโอเทค ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทย จัดสัมมนาวิชาการ “The Thai-Israeli Tomato Conference: The current status and the way forward” เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ณ อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงพันธุ์และการปลูกมะเขือเทศในระบบโรงเรือน เพื่อยกระดับมาตรฐานและขีดความสามารถของการปรับปรุงพันธุ์ การผลิตผลสด และเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศของประเทศไทย รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ รับฟังการบรรยายด้านการปรับปรุงพันธุ์และการปลูกมะเขือเทศในระบบโรงเรือน จากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทั้งอิสราเอลและไทย อาทิ การวางแผนและออกแบบโรงเรือนเพาะชำและโรงเรือนกระจกเพื่อผลิตมะเขือเทศ : เทคโนโลยีจากอิสราเอลยังประเทศอาเซียน โดย Dr. Nir Atzmon จากบริษัท New Grow Plant ภาพรวมมะเขือเทศที่กำลังเติบโตในอิสราเอล การป้องกันกำจัดศัตรูพืชในมะเขือเทศ และโครงการปรับปรุงพันธุ์ของ Noga AgroTech Desert Agriculture โดย Dr. Avner Levy จาก Noga AgroTech Desert Agriculture ตลอดจนการแสวงหาโอกาสความร่วมมือทั้งด้านการวิจัยและการค้า ซึ่งการสัมมนาวิชาการดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมกว่า 90 คน จากทั้งภาครัฐและเอกชน

ผลกระทบทาง
เศรษฐกิจและสังคม

สวทช. มุ่งพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถด้านการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจระดับโลก บนความแข็งแกร่งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีฐานมาจากการวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการเป็นพันธมิตรร่วมทางที่ดีสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากการวิจัยและพัฒนาไปประยุกต์ใช้จนเกิดการลงทุนเสริมสร้างประสิทธิภาพให้กับกระบวนการผลิต การบริการ ตลอดจนการเกษตรกรรม ผลการดำเนินงานในส่วนนี้พิจารณาจากการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมร่วมกับ สวทช. ปีงบประมาณ 2561 ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจด้านการลงทุนมีมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 14,046 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดจำแนกตามประเภทการลงทุน ดังนี้

การลงทุนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

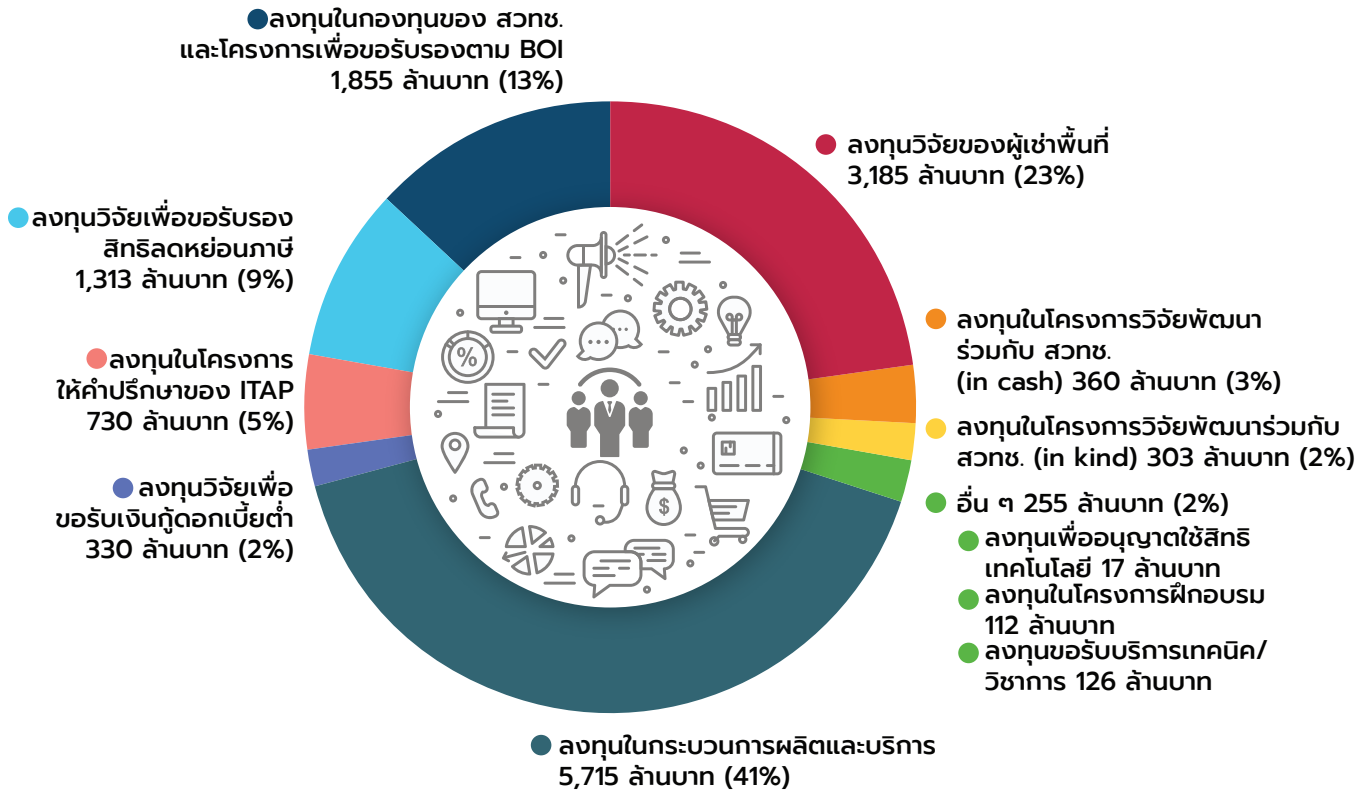

1. หลังจากที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจาก สวทช. ผู้รับบริการลงทุนปรับปรุงหรือขยายกระบวนการผลิตและบริการ ลงทุนด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนการจ้างงานเพิ่ม 5,715 ล้านบาท

2. การลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนจากการที่ สวทช. มีส่วนผลักดันและสนับสนุน ได้แก่ การลงทุนวิจัยและพัฒนาของผู้เช่าพื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยและเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ การลงทุนในกองทุนของ สวทช. และโครงการเพื่อขอรับรองตาม BOI การรับรองโครงการวิจัยพัฒนาเพื่อการลดหย่อนภาษี 300% การร่วมลงทุนในโครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย (ITAP) ตลอดจนการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการวิจัยและพัฒนา มูลค่ารวมประมาณ 7,413 ล้านบาท

3. การลงทุนของภาคส่วนต่าง ๆ ในโครงการวิจัยและพัฒนาร่วมกับ สวทช. ซึ่งเป็นมูลค่าการลงทุนทั้งในรูปแบบเป็นตัวเงิน (in cash) 360 ล้านบาท และการสนับสนุนสถานที่ อุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรในการวิจัยและพัฒนาที่ร่วมมือกับ สวทช. (in kind) 303 ล้านบาท รวมมูลค่าการลงทุนในโครงการวิจัยและพัฒนาประมาณ 663 ล้านบาท

4. การลงทุนของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ สวทช. ให้บริการ ได้แก่ การให้บริการทางเทคนิค/วิชาการ การฝึกอบรม และการอนุญาตให้ใช้สิทธิเทคโนโลยี มูลค่ารวมประมาณ 255 ล้านบาท

สวทช. มุ่งมั่นผลักดันงานวิจัยและพัฒนาในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่มาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ จากการรวบรวมข้อมูลผลทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับผู้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของ สวทช. ปีงบประมาณ 2561 สวทช. สามารถสร้างผลลัพธ์ผลกระทบทางเศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่าเพิ่มรวมประมาณ 45,310 ล้านบาท จำแนกตามกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ดังภาพ โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคอุตสาหกรรมประมาณ 22,870 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาในกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของลูกค้าและสามารถจำหน่ายได้ มีตัวอย่างผลงานเด่น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ดูดจับสารพิษจากเชื้อราที่ปนเปื้อนในอาหารสัตว์จากเอนไซม์โปรติเอส (Enzyme Protease) สำหรับใช้ลดปริมาณสารพิษจากเชื้อราปนเปื้อนในวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีประสิทธิภาพสูงที่สามารถลดปริมาณสารพิษปนเปื้อนได้หลายชนิดในเวลาเดียวกัน ปัจจุบันถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่บริษัทในประเทศสิงคโปร์ โดยปี 2561 สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจคิดเฉพาะสัดส่วนจาก สวทช. 3,188 ล้านบาท

สวทช. สร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจกับกลุ่มภาคบริการ ได้แก่ ภาครัฐและหน่วยงานอิสระ การบริการสาธารณสุข สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนการบริการด้านการสื่อสารมวลชน คิดเป็นมูลค่าเพิ่มรวมประมาณ 13,065 ล้านบาท ผลงานเด่น ได้แก่ ระบบแนะนำสำรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ (Thai School Lunch) จากความร่วมมือระหว่างเนคเทค สวทช. สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล และกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ช่วยให้นักเรียนได้รับสารอาหารครบถ้วน สุขภาพดี ในราคาที่เหมาะสม ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านอาหารและบุคลากรของโรงเรียน ปัจจุบันขยายผลการใช้ไปสู่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้ง 183 เขตทั่วประเทศ และโรงเรียนอื่น ๆ ที่ขอใช้งานระบบ Thai School Lunch เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจในปี 2561 มูลค่ารวม 2,788 ล้านบาท

นอกจากนี้ สวทช. ยังนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปเพิ่มประสิทธิภาพให้กับภาคเกษตรกรรม ทั้งการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่ารวมประมาณ 9,375 ล้านบาท ซึ่งผลงานเด่น ได้แก่ การประเมินสายพันธุ์อ้อยดีเด่นที่มีศักยภาพ สวทช. ให้การสนับสนุน ศ. ดร.พีระศักดิ์ ศรีนิเวศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยร่วมวิจัยกับภาครัฐและเอกชน เพื่อบูรณาการทรัพยากรวิจัย ทั้งบุคลากร เครื่องมือ และสถานที่ทดลองด้านอ้อยและน้ำตาลทรายของประเทศอย่างเป็นระบบ คัดเลือกทดสอบพันธุ์อ้อยใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร ร่วมกับเทคโนโลยีการเขตกรรมที่เหมาะสม พันธุ์อ้อยที่ผ่านการคัดเลือกจากโครงการแล้ว นำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ส่งผลให้เกษตรกรมีพันธุ์อ้อยที่ดี ช่วยเหลือชาวไร่อ้อยให้มีผลผลิตต่อพื้นที่เพิ่มขึ้น และอ้อยมีความหวานสูงขึ้น สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น นอกจากนี้โรงงานน้ำตาลยังได้อ้อยคุณภาพดีป้อนเข้าสู่โรงงานอย่างสม่ำเสมอและสร้างรายได้ให้กับโรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2561 สร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจมูลค่าประมาณ 4,400 ล้านบาท

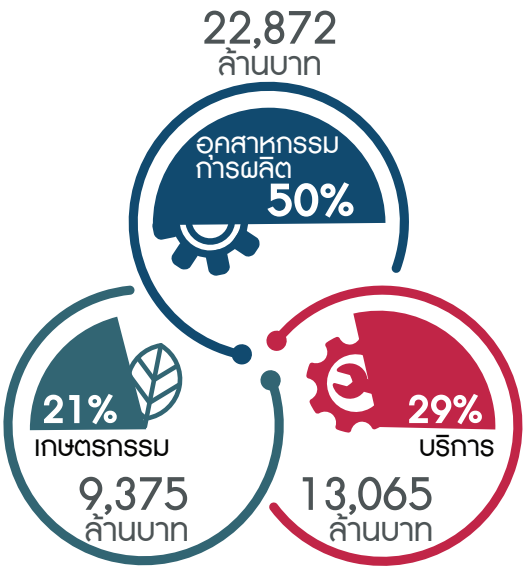

ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจจำแนกตามกลุ่มผู้รับประโยชน์ ปีงบประมาณ 2561

สวทช. องค์กรแห่งการวิจัย มุ่งมั่นและใส่ใจความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม

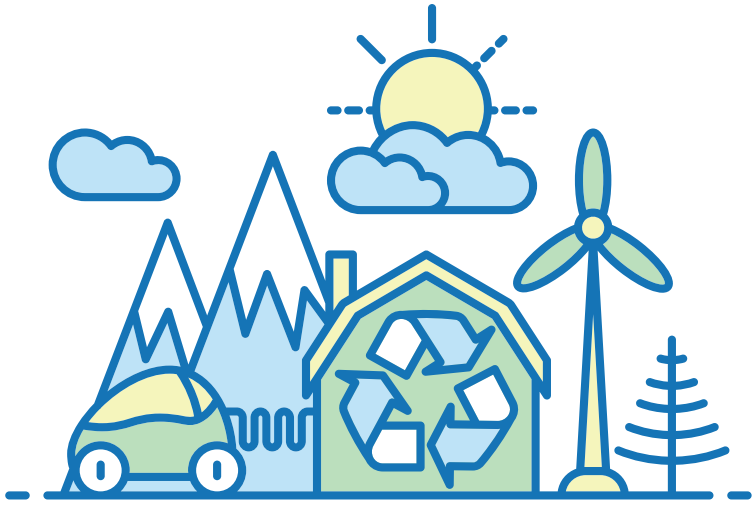

สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

สวทช. ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ใช้บริการ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม โดยนำระบบการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐาน มอก. 18001 มาใช้บริหารความปลอดภัยในทุกกิจกรรมและทุกพื้นที่ทำงาน การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของ สวทช. มีผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้แทนฝ่ายบริหารด้านความปลอดภัย มีคณะทำงานความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม (คปอ.) และหน่วยงานด้านความปลอดภัยเป็นฟันเฟืองหลักในการขับเคลื่อน มีนโยบายอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมของ สวทช. และเฉพาะของแต่ละศูนย์แห่งชาติ มีการชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยงทุกต้นปีงบประมาณ เพื่อให้รู้ว่าในขั้นตอนการทำงานหรือพื้นที่การทำงานใดมีอันตราย และความเสี่ยงอะไรบ้าง แล้วนำมากำหนดมาตรการลดและควบคุมความเสี่ยง จัดทำแผนงานความปลอดภัยประจำปี ตลอดจนแผนควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัย และการติดตามตรวจสอบและวัดผลในลำดับต่อไป ซึ่งบุคลากรที่ทำงานด้านความปลอดภัยของทุกศูนย์ฯ ทำงานและประชุมร่วมกันทุกเดือนผ่านกิจกรรม safety workshop มีการเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน จัดให้มีแผนรองรับและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินเพลิงไหม้ สารเคมีหกรั่วไหล และก๊าซรั่วไหล ซึ่งมีการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องรวมทั้งปี 24 ครั้ง และเข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึกซ้อมของบริษัทเอกชนที่เช่าพื้นที่ภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย รวมทั้งติดตั้งเครื่องกระตุกหัวใจอัตโนมัติ (Automated External Defibrillators: AED) กระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ ภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (สรอ.) ได้ตรวจประเมินเพื่อตรวจติดตามการรักษาระบบ (ครั้งที่ 2) ว่า สวทช. มีการจัดการความปลอดภัยที่สอดคล้องกับมาตรฐาน มอก. 18001:2554 และ BS OHSAS 18001:2007 ตามที่ได้ออกใบรับรองให้กับ สวทช. โดยใบรับรองที่ สวทช. ได้รับมีผลถึงวันที่ 25 สิงหาคม 2562 สวทช. พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐาน มอก. 18001 อย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา 11 ปี และเตรียมความพร้อมสู่ระบบการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐาน ISO 45001 เพื่อให้มีทิศทางการพัฒนาด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน สวทช. จึงจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม สวทช. ประจำปี 2561-2563 เพื่อพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการและผลดำเนินการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และเพื่อขจัด ป้องกันอันตราย และสุขลักษณะในการทำงานที่ดี โดยมีสิ่งสำคัญคือ การได้รับการรับรองการจัดการความปลอดภัยตามมาตรฐาน ISO 45001 การมีระบบฐานข้อมูลด้านความปลอดภัย ระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่สามารถรองรับน้ำเสียได้หลากหลายรูปแบบจากงานวิจัยใหม่ ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สวทช. ยังคงดำเนินการต่อเนื่องในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยโดยให้พนักงานและผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ช่วยกันดูแล แนะนำ และแจ้งเตือนเมื่อพบการกระทำที่ไม่ปลอดภัยตามแนวคิด “ช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยรับผิดชอบ”

ในด้านสิ่งแวดล้อม สวทช. ใส่ใจต่อผลกระทบที่อาจจะเกิดจากกิจกรรมการทำงาน โดยยังคงเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การตรวจวัดคุณภาพน้ำทิ้ง ปริมาณสารโลหะหนักจากระบบบำบัดฯ คุณภาพน้ำเสียจากอาคารต่าง ๆ คุณภาพอากาศในบรรยากาศในพื้นที่โดยรอบอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ตรวจวัดคุณภาพอากาศเสียที่ระบายออกทางปล่องเตาเผา ตรวจวัดคุณภาพน้ำใต้ดินในพื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดินในพื้นที่ใกล้เคียง และตรวจสอบปริมาณโลหะหนักในดิน ปีงบประมาณ 2561 มีปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมภายในพื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ รวมทั้งสิ้น 113,885 ลูกบาศก์เมตร ซึ่ง สวทช. ยังคงให้ความสำคัญต่อการจัดการน้ำเสียที่เกิด

ขึ้น เพื่อให้น้ำเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งจากอาคารสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ และจากบริษัทที่เข้ามาเช่าพื้นที่ในอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ได้รับการบำบัดอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพน้ำทิ้งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ราชการกำหนด ส่วนน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้วนำไปใช้ประโยชน์ในการฉีดล้างหรือรดน้ำต้นไม้และสนามหญ้าภายในพื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ โดยมุ่งหวังที่จะไม่มีการทิ้งหรือระบายน้ำเสียออกนอกพื้นที่ ส่วนตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียนำไปใช้ประโยชน์เป็นสารปรับปรุงดินโดยแจกจ่ายให้กับพนักงาน และใช้ปลูกต้นไม้บริเวณรอบระบบบำบัดน้ำเสียอีกด้วย

การจัดการของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจากห้องปฏิบัติการและจากบริษัทที่มาเช่าใช้พื้นที่มีน้ำหนักรวมทั้งปี 62,429.73 กิโลกรัม (เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 0.11) สวทช. คัดแยกของเสียอันตรายออกเป็น 2 ประเภท คือ ของเสียอันตรายที่สามารถเผาทำลายได้และของเสียอันตรายที่ไม่สามารถส่งกำจัดและเผาทำลายได้ ของเสียอันตรายที่สามารถเผาทำลายได้ สวทช. ดำเนินการกำจัดของเสียดังกล่าวออกเป็นการเผาทำลายด้วยเตาเผาของ สวทช. และอีกส่วนหนึ่งรวบรวมให้ได้ปริมาณมากพอและส่งกำจัดภายนอก เพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ สวทช. ยังคงควบคุมการทำงานตามระบบการจัดการคุณภาพ ISO 9001 อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่ามีการเผาทำลายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีระบบบำบัดไอเสียที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพอากาศแต่อย่างใด ส่วนของเสียอันตรายที่ไม่สามารถส่งกำจัดและเผาทำลายได้ด้วยเตาเผานั้น สวทช. มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบตั้งแต่ขั้นตอนการจัดจ้างขนย้ายนำไปกำจัดโดยหน่วยงานภายนอกทำให้ลดการสะสมของเสียอันตรายประเภทนี้ลงได้และเป็นการบริหารจัดการพื้นที่การจัดเก็บเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดทำคาร์บอนฟุตพรินต์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization: CFO)

ปีงบประมาณ 2561 สวทช. ผ่านการรับรองขึ้นทะเบียนรับรองคาร์บอนฟุตพรินต์ขององค์กรเป็นปีที่ 3 โดยขึ้นทะเบียนรับรองขอบเขตปีงบประมาณ 2560 (1 ตุลาคม 2559 - 30 กันยายน 2560) ครอบคลุมพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ซึ่งมีปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวน 22,616 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า สำหรับปีงบประมาณ 2561 (1 ตุลาคม 2560 – 30 กันยายน 2561) มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวม 22,442 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ลดลงจากปีงบประมาณ 2560 ร้อยละ 0.77

ขอบเขต*	ปี 2560		ปี 2561		หมายเหตุ
	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร	สัดส่วนเมื่อเทียบขอบเขต 1, 2 และ 3	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร	สัดส่วนเมื่อเทียบขอบเขต 1, 2 และ 3	
ประเภทที่ 1	2,431	10.75	3,142	14.00	ปี 2561 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นจากการเติมสารทำความเย็น -R134 การใช้สารเคมีในห้องปฏิบัติการ (ไนตรัสออกไซด์) และการใช้รถที่ใช้น้ำมันดีเซลเพื่อปฏิบัติงานนอกสถานที่
ประเภทที่ 2	19,285	85.27	18,334	81.70	ปี 2561 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง เนื่องจาก สวทช. เปลี่ยนการจัดซื้อไฟฟ้าภายใน อวท. เป็นโรงไฟฟ้านวนคร ซึ่งมีค่า EF** น้อยกว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ส่งผลให้ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง แต่เมื่อพิจารณาปริมาณการใช้ไฟฟ้าในปี 2561 พบว่ามีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเปิดใช้อาคารใหม่ คือ อาคารสราญวิทย์ และการขยายพื้นที่ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นในอาคารกลุ่มนวัตกรรม 2 รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของอาคารบ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร และอาคารศูนย์ประชุมอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย
ประเภทที่ 3	900	3.98	965	4.30	ปี 2561 มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นจากปริมาณการใช้กระดาษสำนักงาน ปริมาณการใช้น้ำประปา และการส่งขยะของเสียอันตรายที่ส่งกำจัดภายนอกเพิ่มขึ้น
รวม	**22,616**	**100**	**22,442**	**100**	

หมายเหตุ : *ขอบเขตการคำนวณ 3 ประเภทของ สวทช. ได้แก่

ขอบเขตประเภทที่ 1 ประกอบด้วย การใช้เชื้อเพลิงในกิจกรรมทั่วไป ได้แก่ การใช้ LPG ในห้องปฏิบัติการและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า การใช้น้ำมันดีเซลในเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องสูบน้ำดับเพลิง และเตาเผาขยะ การใช้น้ำมันเบนซินในเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องบดพื้น เครื่องสูบน้ำและรถตัดหญ้า การใช้เชื้อเพลิงในการขนส่ง รถของ สวทช. (น้ำมันก๊าซโซฮอล์-น้ำมันดีเซล) รถปฏิบัติงานนอกสถานที่ (น้ำมันดีเซล-NGV) รถประจำตำแหน่งผู้บริหาร (น้ำมันก๊าซโซฮอล์) การเกิดคาร์บอนไดออกไซด์จากการเผาไหม้เชื้อเพลิงในห้องปฏิบัติการ การใช้ SF6 ใน switch gear และ substation การใช้สารเคมี ได้แก่ สารทำความเย็น –R134, -R410A สารเคมีในห้องปฏิบัติการ (คาร์บอนไดออกไซด์และไนตรัสออกไซด์) สารดับเพลิง (CO_2, HFC-227ea) N_2O จากปุ๋ยยูเรีย การใช้ห้องสุขา GHG (เมทานอล) ที่เกิดจากขยะที่เผาในเตาเผา สวทช.

ขอบเขตประเภทที่ 2 ได้แก่ การใช้ไฟฟ้า

ขอบเขตประเภทที่ 3 ประกอบด้วย การเดินทางโดยรถยนต์ ได้แก่ รถรับส่งพนักงาน (น้ำมันดีเซล-NGV) การใช้วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษสำนักงาน กระดาษชำระ การใช้ทรัพยากร ได้แก่ น้ำประปา น้ำดื่ม การกำจัดของเสียอันตราย ได้แก่ การใช้เชื้อเพลิงเผาของเสียอันตรายที่ส่งกำจัดภายนอก

** ค่า Emission Factor (EF) คือ ค่าการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ของผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานต่อหน่วยผลผลิตในองค์กรหนึ่ง ๆ

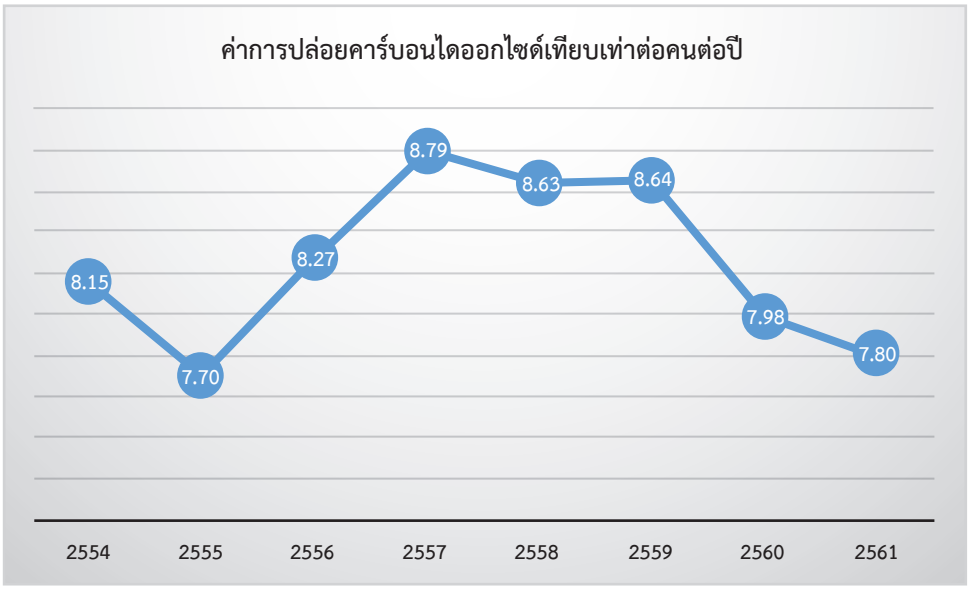

(หน่วย : ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

หากพิจารณาสัดส่วนการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อพนักงานในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 2,873 คน พบว่ามีค่าการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ที่ 7.80 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อคน ลดลงจากปีงบประมาณ 2560 จำนวน 0.18 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อคน

การบริหารความเสี่ยง

สวทช. กำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับกรอบการบริหารความเสี่ยง (framework) ตามมาตรฐาน ISO 31000:2009 และเริ่มดำเนินการรอบแรกเมื่อปีงบประมาณ 2555 โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กร (ERM) ระดับศูนย์แห่งชาติ/หน่วยงานหลัก (SBU) และระดับโปรแกรมหลัก/โครงการ (MPP) โดยกำหนดเป้าหมายให้นำระบบบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติจนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามปกติของภารกิจหลักและก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรในที่สุด

การดำเนินงานมีคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงของ สวทช. ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) รับผิดชอบในการเสนอแนะนโยบาย กำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร รวมถึงรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อ กวทช. อย่างต่อเนื่อง โดยแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงของ สวทช. ขึ้น เพื่อทำหน้าที่พัฒนานโยบาย แผนงาน และระบบบริหารจัดการความเสี่ยง และจัดตั้งคณะกรรมการจัดการความเสี่ยงของ สวทช. ซึ่งมีผู้อำนวยการ สวทช. เป็นประธาน รับผิดชอบการจัดการความเสี่ยง การป้องกันและแก้ไขประเด็นที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยง การประเมินและทบทวนความเสี่ยงด้วยความถี่ที่เหมาะสม รวมทั้งการส่งเสริม สื่อสาร พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงให้กับบุคลากรในทุกระดับ

การประเมิน วิเคราะห์ และจัดการความเสี่ยง สวทช. ดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO 31000:2009 ในการวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ เพื่อพิจารณาสิ่งที่พึงกระทำและจุดอ่อนที่ต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบทั้งก่อนและหลังดำเนินการ และประยุกต์ใช้แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง (bow tie diagram) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ มาตรการควบคุม/ลดความเสี่ยง พิจารณาทางเลือก และกำหนดแนวทางตอบสนองความเสี่ยง รวมถึงใช้ในการประชุมรายงานผล ปรึกษาหารือ สื่อสาร ร่วมกับคณะกรรมการจัดการความเสี่ยง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2561 มีการระบุความเสี่ยง (risk identification) ระดับองค์กร 7 รายการ ครอบคลุมความเสี่ยง 4 ด้าน ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (S: strategic) ด้านปฏิบัติการ (O: operational) ด้านการเงิน (F: finance) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (C: compliance) มีรายการความเสี่ยงระดับสูงมาก 4 รายการ ความเสี่ยงระดับสูง 2 รายการ และความเสี่ยงระดับปานกลาง 1 รายการ ทุกรายการความเสี่ยงได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง และดำเนินการตามแผน ซึ่งสามารถลดระดับความเสี่ยงได้ตามเป้าหมาย/มากกว่าเป้าหมายที่กำหนด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ลดระดับความเสี่ยงได้ตามเป้าหมาย 1 รายการ คือ RES-5 การพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด กลุ่มที่ 2 ลดระดับความเสี่ยงมากกว่าเป้าหมายที่กำหนด 6 รายการ ประกอบด้วย (1) RES-6 องค์กรปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ (2) RES-4 การเชื่อมโยงกับพันธมิตรเป้าหมาย ไม่สัมฤทธิ์ผลตามพันธกิจของ สวทช. (3) REF-1 รายรับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามพันธกิจ (4) RES-1 ผลผลิตวิจัยและพัฒนาสร้างผลกระทบต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด (5) REO-4 ระบบ ICT ไม่สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และ (6) REC-1 เสียชื่อเสียงจากการบริหารจัดการหรือกำกับดูแลกิจการ

จากผลการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าว คณะกรรมการจัดการความเสี่ยง สวทช. ได้พิจารณาทบทวนผลการดำเนินงานตามแผน และปัจจัยภายในและภายนอก โดยมีมติให้รายการความเสี่ยงปีงบประมาณ 2561 จำนวน 6 รายการ ยังคงกำหนดเป็นรายการ

ความเสี่ยงในปีงบประมาณ 2562 และมี 1 รายการให้ติดตามผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด (monitoring) คือ REO-4 ระบบ ICT ไม่สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดรายการความเสี่ยงปีงบประมาณ 2562 รวม 8 รายการ ดังนี้

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)

(1) RES-1 ผลผลิตวิจัยและพัฒนาสร้างผลกระทบต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด

(2) RES-4 การเชื่อมโยงกับพันธมิตรเป้าหมายไม่สัมฤทธิ์ผลตามพันธกิจของ สวทช.

(3) RES-5 การพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด

(4) RES-6 องค์กรปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

(5) RES-7 การเตรียมกำลังคนเพื่อขับเคลื่อน Thailand 4.0 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk)

(6) REO-6 ไม่สามารถสร้างให้มีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้วยกลไก/เครื่องมือด้านการเงิน (Tech Financing)

ความเสี่ยงทางด้านการเงิน (Financial Risk)

(7) REF-1 รายรับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามพันธกิจ

ความเสี่ยงทางด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk)

(8) REC-1 เสียชื่อเสียงจากการบริหารกิจการหรือจากสื่อมวลชน

การดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. 2540

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2561

สวทช. มีนโยบายด้านการเปิดเผยข้อมูลขององค์กรตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กร รวมทั้ง สวทช. ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาหน่วยงานต้นแบบในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นหน่วยงานต้นแบบในส่วนกลางระดับกระทรวง (หนึ่งกระทรวงหนึ่งหน่วยงานต้นแบบ) ซึ่งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้รับคัดเลือกให้เป็นหน่วยงานต้นแบบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ 2557-2559 ในขณะนั้น)

ปีงบประมาณ 2561 สวทช. มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ (1) ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่จัดเตรียมไว้อาทิ ข้อมูลประกาศราคากลาง ประกวดราคา สอบราคา รายชื่อผู้ชนะการเสนอราคา สรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างรายเดือน ข้อมูลข่าวสารตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงาน และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโครงการวิจัยที่ใช้เงินงบประมาณ โดยมีสถิติการเข้าชมศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร สวทช. ผ่านเว็บไซต์ https://www.nstda.or.th/th/nstda-oic จำนวน 3,202 ครั้ง และ (2) ให้บริการตอบคำถามผ่าน info@nstda.or.th โดยให้บริการตอบคำถาม แนะนำ และช่วยค้นคว้าข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้ข้อมูลด้านการบริการ ผลงานวิจัยและพัฒนาของ สวทช. ตลอดทั้งองค์ความรู้ด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และความรู้ในด้านต่าง ๆ จำนวน 78 คำถาม จำแนกเป็นประเภทคำถามได้ดังนี้ วิจัยและพัฒนา จำนวน 11 คำถาม บริการวิเคราะห์/ทดสอบ จำนวน 7 คำถาม พัฒนาธุรกิจ/ถ่ายทอดเทคโนโลยี/ปรึกษาอุตสาหกรรม/การขอรับรองธุรกิจ/ภาษี 300% จำนวน 6 คำถาม และอื่น ๆ เช่น อบรม สัมมนา ฝึกงาน สมัครงาน ทุนวิจัย ระเบียบพัสดุ (จัดซื้อ จัดจ้าง ประกวดราคา) และบริการพื้นที่เช่า (key account) จำนวน 54 คำถาม

ภาคผนวก

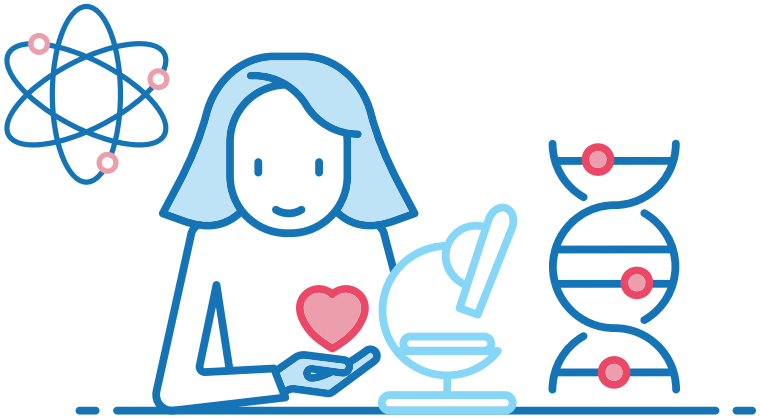

บทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 546 เรื่อง

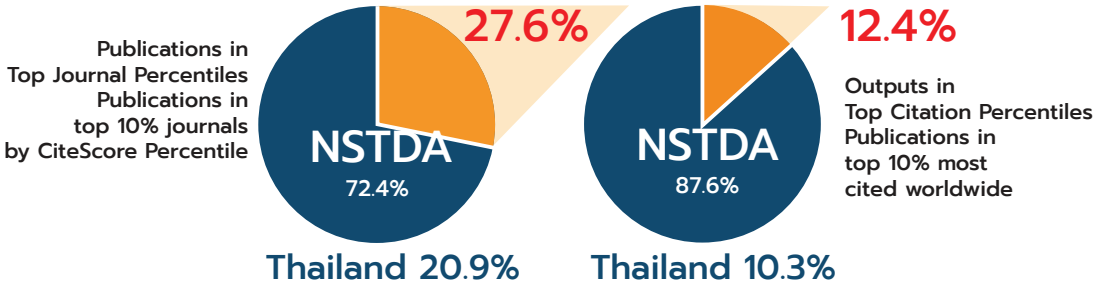

ที่มา: ฐานข้อมูล SciVal ณ 4 ต.ค. 61

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
1	3 Biotech	Effects of alkaline catalysts on acetone-based organosolv pretreatment of rice straw
2	3 Biotech	Fractionation of lignocellulosic biopolymers from sugarcane bagasse using formic acid-catalyzed organosolv process
3	AAPS PharmSciTech	Apoptosis induction and antimigratory activity of andrographolide analog (3A.1)-incorporated self-assembled nanoparticles in cancer cells
4	AAPS PharmSciTech	Development of chitosan-based pH-sensitive polymeric micelles containing curcumin for colon-targeted drug delivery
5	AAPS PharmSciTech	Dry formulations enhanced mucoadhesive properties and reduced cold chain handing of influenza vaccines
6	ACS Applied Materials and Interfaces	On the role of sulfur for the selective electrochemical reduction of CO_2 to formate on CuS_x catalysts
7	ACS Applied Materials and Interfaces	Piezoelectric-induced triboelectric hybrid nanogenerators based on the ZnO nanowire layer decorated on the Au/polydimethylsiloxane-Al structure for enhanced triboelectric performance
8	ACS Inorganic Chemistry	Stabilization mechanism of the tetragonal structure in a hydrothermally synthesized $BaTiO_3$ nanocrystal
9	ACS Sensors	Dual-analyte fluorescent sensor based on [5]helicene derivative with super large stokes shift for the selective determinations of Cu^{2+} or Zn^{2+} in buffer solutions and its application in a living cell
10	ACS Sustainable Chemistry and Engineering	Urethane-linked imidazole-cellulose Microcrystals: Synthesis and Their Dual Functions in Adsorption and Naked Eye Sensing with Colorimetric Enhancement of Metal Ions
11	Acta Chiropterologica	The wrinkle-lipped free-tailed bat (*Chaerephon plicatus* Buchannan, 1800) feeds mainly on brown planthoppers in rice fields of central Thailand
12	Acta Materialia	Nano-phase separation sintering in nanostructure-stable vs. bulk-stable alloys
13	Acta Physiologiae Plantarum	Proteomic analysis of drought-responsive proteins in rice reveals photosynthesis-related adaptations to drought stress

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
14	Advanced Materials	2D porous TiO_2 single-crystalline nanostructure demonstrating high photo-electrochemical water splitting performance
15	Advanced Materials Interfaces	Plasma etched nanosphere conductivity inverted lithography (PENCIL): a facile fabrication of size tunable gold disc array on ITO coated glass
16	Advances in Materials Science and Engineering	Deproteinization of nonammonia and ammonia natural rubber latices by ethylenediaminetetraacetic acid
17	Advances in Materials Science and Engineering	Effects of blend ratio and SBR type on properties of carbon black-filled and silica-filled SBR/BR tire tread compounds
18	AIDS Research and Human Retroviruses	External quality assessment scheme for HIV-1 drug resistance genotyping in Thailand
19	Allergy Asthma and Immunology Research	Detecting allergens from black tiger shrimp *Penaeus monodon* that can bind and cross-link IgE by ELISA, western blot, and a humanized rat basophilic leukemia reporter cell line RS-ATL8
20	American Journal of Medical Genetics Part A	Isolated dentinogenesis imperfecta with glass-like enamel caused by *COL1A2* mutation
21	Amphibia-Reptilia	Space fit for a king: spatial ecology of king cobras (*Ophiophagus hannah*) in Sakaerat Biosphere Reserve, Northeastern Thailand
22	Analytica Chimica Acta	Electrochemical impedance-based DNA sensor using pyrrolidinyl peptide nucleic acids for tuberculosis detection
23	Analytica Chimica Acta	Rapid screening drug susceptibility test in tuberculosis using sandwich electrochemical immunosensor
24	Analytical chemistry	Highly sensitive and exceptionally wide dynamic range detection of ammonia gas by indium hexacyanoferrate nanoparticles using FTIR spectroscopy
25	Annals of Clinical Microbiology and Antimicrobials	Overexpression of eis without a mutation in promoter region of amikacin-and kanamycin-resistant Mycobacterium tuberculosis clinical strain
26	Annals of Laboratory Medicine	Comparison of four human papillomavirus genotyping methods: next-generation sequencing, INNO-LiPA, electrochemical DNA chip, and nested-PCR
27	Antimicrobial Agents and Chemotherapy	*In Vitro* activity and MIC of sitafloxacin against multidrug-resistant and extensively drug-resistant *Mycobacterium tuberculosis* isolated in Thailand
28	Antiviral therapy	Association of the S267F variant on NTCP gene and treatment response to pegylated interferon in patients with chronic hepatitis B: a multicentre study
29	Antiviral therapy	Association of vitamin-D-related genetic variations and treatment response to pegylated interferon in patients with chronic hepatitis B
30	Applied Biochemistry and Biotechnology	Expression and extracellular secretion of endo-glucanase and xylanase by *Zymomonas mobilis*
31	Applied Catalysis A: General	Carbon-doped boron nitride nanosheet as a promising metal-free catalyst for NO reduction: DFT mechanistic study
32	Applied Catalysis A: General	Influence of silica sources on structural property and activity of Pd-supported on mesoporous MCM-41 synthesized with an aid of microwave heating for partial hydrogenation of soybean methyl esters

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
33	Applied Clay Science	Controlled release studies of boron and zinc from layered double hydroxides as the micronutrient hosts for agricultural application
34	Applied Surface Science	A novel catalyst of Ni hybridized with single-walled carbon nanohorns for converting methyl levulinate to γ-valerolactone
35	Applied Surface Science	Conductive scanning probe microscopy of the semicontinuous gold film and its SERS enhancement toward two-step photo-induced charge transfer and effect of the supportive layer
36	Applied Surface Science	Rapid and simple preparation of rhodamine 6G loaded HY zeolite for highly selective nitrite detection
37	Applied Surface Science	Roles of cobalt doping on ethanol-sensing mechanisms of flame-spray-made SnO_2 nanoparticles−electrolytically exfoliated graphene interfaces
38	Applied Surface Science	Structural development of nanosilver on metal oxide nanofibrous membrane by plasma enhanced chemical vapor deposition (PECVD)
39	Aquaculture	A cohort study of 196 Thai shrimp ponds reveals a complex etiology for early mortality syndrome (EMS)
40	Aquaculture	*Aurantiochytrium limacinum* BCC52274 improves growth, hypo-salinity tolerance and swimming strength of *Penaeus vannamei* post larvae
41	Aquaculture	Bioassay for spore polar tube extrusion of shrimp *Enterocytozoon hepatopenaei* (EHP)
42	Aquaculture	Construction of an infectious *Macrobrachium rosenbergii* nodavirus from cDNA clones in Sf9 cells and improved recovery of viral RNA with AZT treatment
43	Aquaculture	Distinctive histopathology of *Spiroplasma eriocheiris* infection in the giant river prawn *Macrobrachium rosenbergii*
44	Aquaculture	*In vitro* neutralization of yellow head virus infection in shrimp using recombinant PmYRP65 protein
45	Aquaculture	Inapparent infection cases of tilapia lake virus (TiLV) in farmed tilapia
46	Aquaculture	PirA & B toxins discovered in archived shrimp pathogenic *Vibrio campbellii* isolated long before EMS/AHPND outbreaks
47	Aquaculture	*Vibrio biofilm* inhibitors screened from marine fungi protect shrimp against acute hepatopancreatic necrosis disease (AHPND)
48	Arabian Journal for Science and Engineering	Utilization of Bagasse Ash as a Filler in Natural Rubber and Styrene–Butadiene Rubber Composites
49	Archives of Agronomy and Soil Science	Regulation of anthocyanin accumulation in rice (*Oryza sativa* L. subsp. *indica*) using $MgSO_4$ spraying and low temperature
50	Archives of Microbiology	Secretome profile analysis of multidrug-resistant, monodrug-resistant and drug-susceptible *Mycobacterium tuberculosis*
51	Archives of Oral Biology	Characterization of a bioactive Jagged1-coated polycaprolactone-based membrane for guided tissue regeneration
52	Archives of Oral Biology	Diet-induced obesity, gut microbiota and bone, including alveolar bone loss
53	Archives of Virology	Characterization of influenza A virus pseudotyped with the spike protein of porcine epidemic diarrhea virus

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
54	Archives of Virology	Identification and production of mouse scFv to specific epitope of enterovirus71 virion protein2 (VP2)
55	Archives of Virology	Interferon gamma induces cellular protein alteration and increases replication of porcine circovirus type 2 in PK-$_{15}$ cells
56	Archives of Virology	Vivo-morpholino oligomers strongly inhibit dengue virus replication and production
57	Asian Journal of Pharmaceutical Sciences	Preparation and characterization of nanoparticles from quaternized cyclodextrin-grafted chitosan associated with hyaluronic acid for cosmetics
58	Asian Pacific Journal of Allergy and Immunology	Great flood and aeroallergen sensitization in children with asthma and/or allergic rhinitis
59	Asian-Australasian Journal of Animal Science	Monitoring of white striping and wooden breast cases and impacts on quality of breast meat collected from commercial broilers (Gallus gallus)
60	Avian Pathology	Cross-protection conferred by immunization with an rOmpH-based intranasal fowl cholera vaccine
61	Avian Research	Road induced edge effects on a forest bird community in tropical Asia
62	Biochemical and Biophysical Research Communications	Anticancer activity of arborinine from *Glycosmis parva* leaf extract in human cervical cancer cells
63	BioEnergy Research	Characteristics of lignin extracted from different lignocellulosic materials via organosolv fractionation
64	Biological Research	Missing and overexpressing proteins in domestic cat oocytes following vitrification and in vitro maturation as revealed by proteomic analysis
65	Biomed Research International	A simple scatter reduction method in cone-beam computed tomography for dental and maxillofacial applications based on Monte Carlo simulation
66	Biomed Research International	Evolution of therapeutic antibodies, influenza virus biology, influenza, and influenza immunotherapy
67	Biomed Research International	Immune escape mechanisms and future prospects for immunotherapy in neuroblastoma
68	BioMedical Engineering OnLine	Comparison of EEG measurement of upper limb movement in motor imagery training system
69	Bio-Medical Materials and Engineering	Effects of polycaprolactone-biphasic calcium phosphate scaffolds on enhancing growth and differentiation of osteoblasts
70	Bio-Medical Materials and Engineering	In vivo biocompatibility and degradation of novel Polycaprolactone-Biphasic Calcium phosphate scaffolds used as a bone substitute
71	Biomedicine and Pharmacotherapy	Anthocyanin-rich Riceberry bran extract attenuates gentamicin-induced hepatotoxicity by reducing oxidative stress, inflammation and apoptosis in rats
72	Biomedicine and Pharmacotherapy	The roles of sodium-glucose cotransporter 2 inhibitors in preventing kidney injury in diabetes
73	Bioresource Technology	Kinetics and thermodynamic analysis in one-pot pyrolysis of rice hull using renewable calcium oxide based catalysts
74	Bioresource Technology	Production of d-xylonic acid using a non-recombinant *Corynebacterium glutamicum* strain

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
75	Bioresource Technology	Thermogravimetric kinetic modelling of in-situ catalytic pyrolytic conversion of rice husk to bioenergy using rice hull ash catalyst
76	Bioscience Reports	Estrogen deprivation aggravates cardiac hypertrophy in non-obese type 2 diabetic Goto-kakizaki (GK) rats
77	Biosensors and Bioelectronics	Non-enzymatic electrochemical detection of glucose with a disposable paper-based sensor using a cobalt phthalocyanine–ionic liquid–graphene composite
78	Biotechnol Biofuels	Metabolic engineering of *Pichia pastoris* for production of isobutanol and isobutyl acetate
79	Biotropica	High interannual variation in the diet of a tropical forest frugivore (*Hylobates lar*)
80	BMC Bioinformatics	SpirPep: an in silico digestion-based platform to assist bioactive peptides discovery from a genome-wide database
81	BMC Gastroenterology	Vitamin D-related gene polymorphism predict treatment response to pegylated interferon-based therapy in Thai chronic hepatitis C patients
82	BMC Medical Genetics	Validation of genotype imputation in Southeast Asian populations and the effect of single nucleotide polymorphism annotation on imputation outcome
83	BMC Oral Health	Putative salivary protein biomarkers for the diagnosis of oral lichen planus: a case-control study
84	BMC Pediatrics	Predicting the severity of dengue fever in children on admission based on clinical features and laboratory indicators: application of classification tree analysis
85	Breastfeeding Medicine	Previous Adolescent Pregnancy and Breastfeeding Does Not Negatively Affect Bone Mineral Density at the Age of Peak Bone Mass
86	British Journal of Nutrition	Energy restriction combined with dipeptidyl peptidase-4 inhibitor exerts neuroprotection in obese male rats
87	Carbohydrate Polymers	Cellulose ultrafine fibers embedded with titania particles as a high performance and eco-friendly separator for lithium-ion batteries
88	Carbohydrate Polymers	One-pot, large-scale green synthesis of silver nanoparticles-chitosan with enhanced antibacterial activity and low cytotoxicity
89	Cardiovascular Therapeutics	Comparisons of cardioprotective efficacy between fibroblast growth factor 21 and dipeptidyl peptidase - 4 inhibitor in prediabetic rats
90	Cardiovascular Therapeutics	High - dose Humanin analogue applied during ischemia exerts cardioprotection against ischemia/reperfusion injury by reducing mitochondrial dysfunction
91	Catalysis Letters	Reduced temperature ammonia decomposition using Ni/Zr-Doped Al_2O_3 catalyst
92	Catalysis Today	Profiling and catalytic upgrading of commercial palm oil-derived biodiesel fuels for high-blend fuels
93	Cell Calcium	Early testosterone replacement attenuates intracellular calcium dyshomeostasis in the heart of testosterone-deprived male rats
94	Cellulose Chemistry and Technology	Chemical finishing of cotton fabric with silk fibroin and its properties
95	Ceramics International	Surface layer characterizations and sintering time effect on electrical and giant dielectric properties of $(In_{0.05}Nb_{0.05})Ti_{0.9}O_2$ ceramics

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
96	Chemical Communications	Li dopant induces moisture sensitive phase degradation of an all-inorganic $CsPbI_2Br$ perovskite
97	Chemical Biology and Drug Design	Novel bioactive peptides demonstrating anti-dengue virus activity isolated from the Asian medicinal plant *Acacia Catechu*
98	Chemical Engineering Science	Development of a diffusion-limited shrinking particle model of cellulose dissolution in a carbon dioxide switchable system
99	Chemical Engineering Science	Effects of temperature on methanol adsorption on functionalized graphite: Saturation of functional groups
100	Chemical Engineering Science	$NiAl_2O_4$ spinel-type catalysts for deoxygenation of palm oil to green diesel
101	Chemical Engineering Science	Recent membrane developments for CO_2 separation and capture
102	Chemical Papers	Efficient production of arachidonic acid of *Mortierella* sp. by solid-state fermentation using combinatorial medium with spent mushroom substrate
103	Chemistry Central Journal	BODIPY dyads and triads: synthesis, optical, electrochemical and transistor properties
104	Chemistry-A European Journal	Conformational aspects in the design of inhibitors for serine hydroxymethyltransferase (SHMT): biphenyl, aryl sulfonamide, and aryl sulfone motifs
105	ChemistrySelect	Aminoquinoline-salicylaldimine dyads as highly selective turn-on fluorescent sensors for Zinc (II) ions
106	ChemMedChem	Novel peroxides as promising anticancer agents with unexpected depressed antimalarial activity
107	ChemMedChem	Potent inhibitors of *Plasmodial* serine hydroxymethyltransferase (SHMT) featuring a spirocyclic scaffold
108	Chemosphere	Use of aged sludge bioaugmentation in two-stage activated sludge system to enhance the biodegradation of toxic organic compounds in high strength wastewater
109	ChemPhysChem	Origin of Nb_2O_5 lewis acid catalysis for activation of carboxylic acids in the presence of a hard base
110	Chiang Mai Journal of Science	Simple ITO surface treatments induced better performance for low cost organic solar cells
111	Chiang Mai Journal of Science	Bifunctional water-repellent and fame-retardant cotton fabric coated with poly (methylhydrogen siloxane) and ammonium phosphate
112	Chiang Mai Journal of Science	Characteristics and flavor retention of structured emulsion from pomelo (*Citrus maxima*) residue
113	Chiang Mai Journal of Science	Characterization of crystalline structure and thermostability of debranched chickpea starch-lauric acid complexes prepared under different complexation conditions
114	Chiang Mai Journal of Science	Comparative analysis of protein profiles of toxic and non-toxic *Jatropha curcas* latex
115	Chiang Mai Journal of Science	Cooperative decomposition of rice straw by co-cultivation of cellulolytic fungi
116	Chiang Mai Journal of Science	Disintegration testing of biodegradable poly (L-lactide)/thermoplastic polyurethane melt blended films

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
117	Chiang Mai Journal of Science	Ethanol sensors fabricated from PdO/WO_3 nanorods
118	Chiang Mai Journal of Science	Feasibility study of margarine substitute based on gelatin-oil emulsion gel
119	Chiang Mai Journal of Science	Highly-sensitive and selective nitric oxide sensor based on electrolytically exfoliated graphene/flame-spay-made SnO_2 nanocomposite films
120	Chiang Mai Journal of Science	*In vitro* cultivation of porcine chondrocytes on fully surface-modified polycaprolactone scaffold:Static versus dynamic cultures
121	Chiang Mai Journal of Science	Investigation of *Plasmodium vivax* rhomboid-like protease 1 compared to *Plasmodium falciparum* rhomboid protease 1 in erythrocytic cycle
122	Chiang Mai Journal of Science	Microstructure and thermoelectric properties of Bi_2Te_3 nanoplates prepared by sol-gel method
123	Chiang Mai Journal of Science	Molecular cloning and sequencing of raw starch degrading gene from *Laceyella sacchari* LP175 and its functional expression in *Escherichia coli*
124	Chiang Mai Journal of Science	Molecular taxonomy and characterization of thermotolerant komagataeibacter species for bacterial nanocellulose production at high temperatures
125	Chiang Mai Journal of Science	Optimizing NaCl and KNO_3 concentrations for high β-carotene production in photobioreactor by *Dunaliella salina* KU11 isolated from saline soil sample
126	Chiang Mai Journal of Science	Preparation and properties of activated carbon from palm shell by potassium hydroxide impregnation: effects of processing parameters
127	Chiang Mai Journal of Science	Preparation and properties of polylactide bio-composites with surface-modified silica particles
128	Chiang Mai Journal of Science	Preparation of crosslinked poly (lactic acid-co-glycidyl methacrylate) microspheres by phase inversion emulsification
129	Chiang Mai Journal of Science	Process optimization of biomimetic calcium phosphate coating on 3D printed porous polyethylene by using statistical design of experiment
130	Chiang Mai Journal of Science	QTL mapping of pericarp thickness in immature and mature stages in Thai tropical sweet corn (*Zea mays* var. saccharata)
131	Clinical Genetics	Distal renal tubular acidosis caused by *tryptophan - aspartate repeat domain 72 (WDR72)* mutations
132	Colloids and Surfaces A: Physicochemical and Engineering Aspects	Effect of pH on fluorescence quenching of organic dyes by graphene oxide
133	Colloids and Surfaces B: Biointerfaces	Characterization of liposome-containing SPIONs conjugated with anti-CD20 developed as a novel theranostic agent for central nervous system lymphoma
134	Comparative Biochemistry and Physiology Part B: Biochemistry and Molecular Biology	Characterization of transforming growth factor beta regulator 1-like and association between its expression levels and growth of the giant tiger shrimp *Penaeus monodon*
135	Comparative Biochemistry and Physiology Part B: Biochemistry and Molecular Biology	Isolation and expression analysis of Bystin 1 transcript and protein during ovarian development of the giant tiger shrimp *Penaeus monodon*

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
136	Comparative Biochemistry and Physiology Part B: Biochemistry and Molecular Biology	Bioinformatics characterization of a cathepsin B transcript from the giant river prawn, *Macrobrachium rosenbergii*: Homology modeling and expression analysis after *Aeromonas hydrophila* infection
137	Concurrency and Computation: Practice and Experience	Comparative analysis of coprocessors
138	Crustaceana	Sex and burrow/chimney ownership affecting time allocation for surface activities in *Uca rosea* (Tweedie, 1937) (Brachyura, Ocypodidae)
139	Crystal Growth and Design	Control of polymorphism of metal-organic frameworks using mixed-metal approach
140	Current Medicinal Chemistry	The influence of obese insulin-resistance on the outcome of the ischemia/ reperfusion insult to the heart
141	Dalton Transactions	Novel aminoalkyl tris-cyclometalated iridium complexes as cellular stains
142	Data in Brief	RNA sequencing data of Notch ligand treated human dental pulp cells
143	Desalination and Water Treatment	Effects of TiO_2 on the laccase enzyme immobilization and the bisphenol-A removal of the ceramic membranes
144	Developmental and Comparative Immunology	A cytosolic sensor, *Pm*DDX41, mediates antiviral immune response in black tiger shrimp *Penaeus monodon*
145	Developmental and Comparative Immunology	A novel white spot syndrome virus protein WSSV164 controls prophenoloxidases, *Pm*proPOs in shrimp melanization cascade
146	Developmental and Comparative Immunology	Two host gut-derived lactic acid bacteria activate the proPO system and increase resistance to an AHPND-causing strain of *Vibrio parahaemolyticus* in the shrimp *Litopenaeus vannamei*
147	Electrocatalysis	Electrochemical immunoassay for *Salmonella* typhimurium based on an immuno - magnetic redox label
148	Electrochimica Acta	Ammonia strengthened graphene/CNT-wrapped polyaniline-nanofiber composites loaded with palladium nanoparticles for coin cell supercapacitors
149	Emerging Infectious Diseases	Influenza A(H9N2) virus, Myanmar, 2014–2015
150	Emerging Infectious Diseases	Outbreaks of tilapia lake virus infection, Thailand, 2015–2016
151	Emerging Infectious Diseases	Global spread of norovirus GII.17 Kawasaki 308, 2014–2016
152	Emerging Microbes and Infections	Human transbodies that interfere with the functions of Ebola virus VP35 protein in genome replication and transcription and innate immune antagonism
153	Energy and Fuels	Alternative hydrocarbon biofuel production via hydrotreating under a synthesis gas atmosphere
154	Energy and Fuels	Influence of alkaline and alkaline earth metal promoters on the catalytic performance of Pd–*M*/SiO2 (*M* = Na, Ca, or Ba) catalysts in the partial hydrogenation of soybean oil-derived biodiesel for oxidative stability improvement
155	Energy Conversion and Management	Catalytic performance enhancement of CaO by hydration-dehydration process for biodiesel production at room temperature
156	Energy Conversion and Management	Deoxygenation of oleic acid under an inert atmosphere using molybdenum oxide-based catalysts

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
157	Energy Conversion and Management	Direct synthesis of dimethyl ether from CO_2 hydrogenation over novel hybrid catalysts containing a Cu-ZnO-ZrO_2 catalyst admixed with WO_x/Al_2O_3 catalysts: Effects of pore size of Al_2O_3 support and W loading content
158	Energy Conversion and Management	Performance evaluation of a flat-plate solar collector filled with porous metal foam: Experimental and numerical analysis
159	Environmental and Experimental Botany	Photosynthetic responses and identification of salt tolerance genes in a chromosome segment substitution line of 'Khao dawk Mali 105' rice
160	Environmental Technology	Enhanced solar water disinfection using ZnO supported photocatalysts
161	ETRI Journal	Dynamic probabilistic caching algorithm with content priorities for content-centric networks
162	EURASIP Journal on Audio, Speech, and Music Processing	Classification-based spoken text selection for LVCSR language modeling
163	EURASIP Journal on Wireless Communications and Networking	Performance limit of AOA-based localization using MIMO-OFDM channel state information
164	European Journal of Nutrition	Chronic treatment with prebiotics, probiotics and synbiotics attenuated cardiac dysfunction by improving cardiac mitochondrial dysfunction in male obese insulinresistant rats
165	European Journal of organic chemistry	Total synthesis and cytotoxic activity of 5′-hydroxyzearalenone and 5′β-hydroxyzearalenone
166	European Journal of Pharmacology	Effects of iron overload, an iron chelator and a T-Type calcium channel blocker on cardiac mitochondrial biogenesis and mitochondrial dynamics in thalassemic mice
167	European Polymer Journal	Green synthesis of titanium dioxide/acrylamide-based hydrogel composite, self degradation and environmental applications
168	EXCLI Journal	Comparative proteomics analysis of *Neisseria gonorrhoeae* strains in response to extended-spectrum cephalosporins
169	Experimental Biology and Medicine	Cardiac complications in beta-thalassemia: from mice to men
170	FEBS Open Bio	Identification of reference genes for circulating long noncoding RNA analysis in serum of cervical cancer patients
171	FEMS Microbiology Ecology	CRISPR-Cas9 enabled targeted mutagenesis in the thermotolerant methylotrophic yeast *Ogataea thermomethanolica*
172	FEMS Microbiology Letters	The reducing clade IIb polyketide synthase PKS_{14} acts as a virulence determinant of the entomopathogenic fungus *Beauveria bassiana*
173	Fibers and Polymers	A novel and practical process to sustainable mosquito-borne disease prevention
174	Fish and Shellfish Immunology	Antimicrobial activity of a serine proteinase inhibitor SPI*Pm*5 from the black tiger shrimp *Penaeus monodon*
175	Fish and Shellfish Immunology	Comparative proteomic analysis of hepatopancreas in *Macrobrachium rosenbergii* responded to Poly (I: C)
176	Fish and Shellfish Immunology	C-terminal domain of WSSV VP37 is responsible for shrimp haemocytes binding which can be inhibited by sulfated galactan

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
177	Fish and Shellfish Immunology	Extract from the fermented soybean product Natto inhibits *Vibrio* biofilm formation and reduces shrimp mortality from *Vibrio harveyi* infection
178	Fish and Shellfish Immunology	Optimisation of electroporation and lipofection protocols to derive the black tiger shrimp cell line (*Penaeus monodon*)
179	Fish and Shellfish Immunology	Shrimp hemocyte homeostasis-associated protein (*Pm*HHAP) interacts with WSSV134 to control apoptosis in white spot syndrome virus infection
180	Fitoterapia	Four new C-benzyl flavonoids from the fruit of *Uvaria cherrevensis*
181	Fitoterapia	Miscellaneous lanostane triterpenoids with cytotoxicities from fruiting bodies of the basidiomycete *Stereum* sp.
182	Food and Bioproducts Processing	Hydrolysis of eucalyptus wood chips under hot compressed water in the presence of sulfonated carbon-based catalysts
183	Food and Function	Brown rice and retrograded brown rice alleviate inflammatory response in dextran sulfate sodium (DSS)-induced colitis mice
184	Food Chemistry	Transepithelial transport across Caco-2 cell monolayers of angiotensin converting enzyme (ACE) inhibitory peptides derived from simulated *in vitro* gastrointestinal digestion of cooked chicken muscles
185	Food Science and Biotechnology	Characterization of pectin extracted from banana peels of different varieties
186	Food Science and Technology International	Delaying microbial roliferation in freshly peeled shallots by active packaging incorporating ethanol vapour-controlled release sachets and low storage temperature
187	Frontiers in Plant Science	High performance of photosynthesis and osmotic adjustment are associated with salt tolerance ability in rice carrying drought tolerance QTL: physiological and co-expression network analysis
188	Fuel Processing Technology	Catalytic hydrogenation of soybean oil-derived fatty acid methyl esters over Pd supported on Zr-SBA-15 with various Zr loading levels for enhanced oxidative stability
189	Fungal Biology	Culture degeneration in conidia of *Beauveria bassiana* and virulence determinants by proteomics
190	Fungal Biology	Endophytic yeast diversity in leaf tissue of rice, corn and sugarcane cultivated in Thailand assessed by a culture-dependent approach
191	Fungal Diversity	Fungal diversity notes 603–708: taxonomic and phylogenetic notes on genera and species
192	Fungal Ecology	Ant-produced chemicals are not responsible for the specificity of their *Ophiocordyceps* fungal pathogens
193	Fungal Ecology	Experimental infection of the ant *Polyrhachis furcata* with *Ophiocordyceps* reveals specificity of behavioural manipulation
194	Future Medicinal Chemistry	Fatty acid and mineral receptors as drug targets for gastrointestinal disorders
195	Gene	Dissecting metabolic behavior of lipid over-producing strain of *Mucor circinelloides* through genome-scale metabolic network and multi-level data integration
196	General Physiology and Biophysics	Proteomic analysis of human glutathione transferase omega (hGSTO1) stable transfection in a 6-hydroxydopamine-induced neuronal cells

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
197	Genomics	Detection and validation of EST-SSR markers associated with sugar-related traits in sugarcane using linkage and association mapping
198	Genomics	Genome-wide association mapping of virulence gene in rice blast fungus *Magnaporthe oryzae* using a genotyping by sequencing approach
199	Geomicrobiology	Bacterial diversity and phylogenetic analysis of type II polyketide synthase gene from manao-pee cave, Thailand
200	GigaScience	The global catalogue of microorganisms 10K type strain sequencing project: closing the genomic gaps for the validly published prokaryotic and fungi species
201	Hematology	Modulation of hepcidin expression by normal control and beta0-thalassemia/Hb E erythroblasts
202	Horticulture, Environment, and Biotechnology	Adjustment of medium composition and iso-osmotic potential in direct-shoot organogenesis produces true-to-type oil palm *(Elaeis guineensis* Jacq.) plantlets
203	IEEE Communications Surveys and Tutorials	NFV security survey: from use case driven threat analysis to state-of-the-art countermeasures
204	IEEE Sensors Journal	ZnO/ZnS core-shell nanostructures for low-concentration NO_2 sensing at room temperature
205	IEEE Transactions on Reliability	Optimal system design and sequential preventive maintenance under uncertain aperiodic-changing stresses
206	IEICE Transactions on Information and Systems	A comparative study of rule-based inference engines for the semantic web
207	IEICE Transactions on Information and Systems	An ontology-based approach to supporting knowledge management in government agencies: a case study of the thai excise department
208	IEICE Transactions on Information and Systems	Collaborative ontology development approach for multidisciplinary knowledge: a scenario-based knowledge construction system in life cycle assessment
209	IMA Fungus	A phylogenetically-based nomenclature for *Cordycipitaceae* (*Hypocreales*)
210	IMA Fungus	Considerations and consequences of allowing DNA sequence data as types of fungal taxa
211	In Vivo	Novel potential biomarkers for *Opisthorchis viverrini* infection and associated cholangiocarcinoma
212	Indian Journal of Animal Research	Impact of fermented total mixed rations on intake, VFA and methane production of dairy heifers
213	Indian Journal of Engineering and Materials Sciences	Influence of surface pretreatment on the coating quantity and properties of nanostructured octacalcium phosphate on commercially pure titanium
214	Industrial Crops and Products	Antimicrobial kinetic activities of lignin from sugarcane bagasse for textile product
215	Industrial Crops and Products	Integrated lignocellulosic bioprocess for co-production of ethanol and xylitol from sugarcane bagasse
216	Industrial Crops and Products	Optimized feeding schemes of simultaneous saccharification and fermentation process for high lactic acid titer from sugarcane bagasse
217	Infection Genetics and Evolution	The full-length genome characterization, genetic diversity and evolutionary analyses of Senecavirus A isolated in Thailand in 2016

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
218	Inorganic Chemistry	Polymerization of ε-caprolactone using bis(phenoxy)-amine aluminum complex: deactivation by lactide
219	Integrated Ferroelectrics	Dielectric and ferroelectric properties of $Pb(Fe_{1/2}\ Nb_{1/2})O_3$ modification on $Pb(Zr_{0.52}Ti_{0.48})O_3$ ceramics
220	Integrated Ferroelectrics	Effect of ZnO addition on ferroelectric properties of $0.94Pb(Fe_{1/2}Nb_{1/2})O_3$-$0.06PbTiO_3$ and $0.9Pb(Fe_{1/2}Nb_{1/2})O_3$-0.1PbTiO3 ceramics
221	International Communications in Heat and Mass Transfer	Experimental investigation of single-phase turbulent flow of R-134a in a multiport microchannel heat sink
222	International Communications in Heat and Mass Transfer	Prediction of frictional pressure drop of R134a during condensation inside smooth and corrugated tubes
223	International Journal for Parasitology-Drugs and Drug Resistance	The prevalence of molecular markers of drug resistance in *Plasmodium vivax* from the border regions of Thailand in 2008 and 2014
224	The International Journal of Advanced Manufacturing Technology	Cutting performances and wear characteristics of WC inserts coated with TiAlSiN and CrTiAlSiN by filtered cathodic arc in dry face milling of cast iron
225	International Journal of Automotive Technology	Injection characteristics of palm methyl ester blended with diesel using zuech's chamber
226	International Journal of Damage Mechanics	Elastic-plastic fracture mechanics approach for stress corrosion cracking of nickel aluminium bronze under ammonia-containing artificial seawater
227	International Journal of Food Properties	Physicochemical and emulsifying properties of mung bean protein isolate as influenced by succinylation
228	International Journal of Food Science and Technology	Hydrolysed collagen from *Lates calcarifer* skin: its acute toxicity and impact on cell proliferation and collagen production of fibroblasts
229	International Journal of Food Sciences and Nutrition	Safety assessment of *Plukenetia volubilis* (Inca peanut) seeds, leaves, and their products
230	International Journal of Geomate	A new composite made from non-metallic waste printed circuit boards: Table-top product as a practical prototype
231	International Journal of Hematology	Genetic variation of Krüppel-like factor 1 (KLF1) and fetal hemoglobin (HbF) levels in β^0-thalassemia/HbE disease
232	International Journal of Hydrogen Energy	Effect of CuO/ZnO catalyst preparation condition on alcohol-assisted methanol synthesis from carbon dioxide and hydrogen
233	International Journal of Hydrogen Energy	Effect of strontium and zirconium doped barium cerate on the performance of proton ceramic electrolyser cell for syngas production from carbon dioxide and steam
234	International Journal of Hydrogen Energy	Reversible hydrogen sorption and kinetics of hydrogen storage tank based on MgH_2 modified by TiF_4 and activated carbon
235	International Journal of Minerals Metallurgy and Materials	Effect of weld line positions on the tensile deformation of two-component metal injection moulding

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
236	International Journal of Peptide Research and Therapeutics	A novel anti-cancer peptide extracted from *Gynura pseudochina* rhizome: cytotoxicity dependent on disulfide bond formation
237	International Journal of Peptide Research and Therapeutics	BAMP-28 antimicrobial peptide against different MALDI biotype of carbapenam resistant *Enterobacteriaceae*
238	International Journal of Pharmaceutics	Controllable encapsulation of α-mangostin with quaternized β-cyclodextrin grafted chitosan using high shear mixing
239	International Journal of Pharmaceutics	Efficiency of resveratrol-loaded sericin nanoparticles: promising bionanocarriers for drug delivery
240	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Actinomycetospora endophytica* sp. nov., isolated from wild orchid (*Podochilus microphyllus* Lindl.) in Thailand
241	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Amycolatopsis silviterrae* sp. nov., isolated from forest soil
242	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Cryptotrichosporon siamense* sp. nov., a ballistoconidium-forming yeast species in Trichosporonales isolated in Thailand
243	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Micromonospora globbae* sp. nov., an endophytic actinomycete isolated from roots of *Globba winitii* C. H. Wright
244	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Pseudonocardia mangrovi* sp. nov., isolated from soil
245	International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology	*Verrucosispora endophytica* sp. nov., isolated from the root of wild orchid (*Grosourdya appendiculata* (Blume) Rchb.f.)
246	International Journal on Document Analysis and Recognition (IJDAR)	Recognition-based character segmentation for multi-level writing style
247	Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine	Fetal hemoglobin Bart's hydrops fetalis: pathophysiology, prenatal diagnosis and possibility of intrauterine treatment
248	Journal of Molecular Graphics and Modelling	Density functional theory study of adsorption geometries and electronic structures of azo-dye-based molecules on anatase TiO_2 surface for dye-sensitized solar cell applications
249	Journal of Photochemistry and Photobiology A: Chemistry	Revisiting the problem of using methylene blue as a model pollutant in photocatalysis: The case of $InVO_4/BiVO_4$ composites
250	JMIR mHealth and uHealth	A breastfeed-promoting mobile app intervention: usability and usefulness study
251	Journal of Agricultural and Food Chemistry	Anti-proliferative and anti-inflammatory lanostane triterpenoids from the polish edible mushroom *Macrolepiota procera*

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
252	Journal of Agricultural and Food Chemistry	Synthesis of copper-chelates derived from amino acids and evaluation of their efficacy as copper source and growth stimulator for *Lactuca Sativa* in nutrient solution culture
253	Journal of Agronomy and Crop Science	Chlorophyll fluorescence and biomass of four cassava genotypes grown under rain-fed upper paddy field conditions in the tropics
254	Journal of Alloys and Compounds	$AlSi_2Sc_2$ intermetallic formation in Al-7Si-0.3Mg-xSc alloys and their effects on as-cast properties
255	Journal of Alloys and Compounds	Microstructural control by substrate heating in Pulse-DC sputtering induced thermoelectric $Ge_2Sb_2Te_5$ thin films
256	Journal of Antibiotics	Cordybislactone, a stereoisomer of the 14-membered bislactone clonostachydiol, from the hopper pathogenic fungus *Cordyceps* sp. BCC 49294: revision of the absolute configuration of clonostachydiol
257	Journal of Applied Microbiology	Genome characterization of piscine 'Scale drop and Muscle Necrosis syndrome'-associated strain of *Vibrio harveyi* focusing on bacterial virulence determinants
258	Journal of Applied Phycology	In vitro inhibitory effect of sulfated galactans isolated from red alga *Gracilaria fisheri* on melanogenesis in B16F10 melanoma cells
259	Journal of Applied Phycology	The effects of light intensity and temperature on the calcification rate of *Halimeda macroloba*
260	Journal of Applied Polymer Science	Crosslinked poly(vinyl alcohol) composite films with cellulose nanocrystals: Mechanical and thermal properties
261	Journal of Applied Polymer Science	Influence of halloysite nanotube on properties of tire tread compounds filled with silica and carbon black hybrid filler
262	Journal of Applied Polymer Science	Properties of natural rubber filled with untreated and treated spent coffee grounds
263	Journal of Biological Chemistry	Aberrant fatty acid metabolism in skeletal muscle contributes to insulin resistance in zinc transporter 7 (Znt7)-knockout mice
264	Journal of Bioscience and Bioengineering	Characterization of cellulolytic microbial consortium enriched on Napier grass using metagenomic approaches
265	Journal of Bioscience and Bioengineering	Development of tailor-made synergistic cellulolytic enzyme system for saccharification of steam exploded sugarcane bagasse
266	Journal of Biotechnology	Diacylglycerol acyltransferase 2 of *Mortierella alpina* with specificity on long chain polyunsaturated fatty acids: A potential tool for reconstituting lipids with nutritional value
267	Journal of Bone and Mineral Metabolism	Impaired osteogenic differentiation and enhanced cellular receptor of advanced glycation end products sensitivity in patients with type 2 diabetes
268	Journal of Cardiovascular Pharmacology	T-type and L-type calcium channel blockers for the treatment of cardiac iron overload: an update
269	Journal of Cell Science	Loss of CAMSAP3 promotes EMT via the modification of microtubule-Akt machinery

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
270	Journal of Cellular and Molecular Medicine	Roles of mitochondrial dynamics modulators in cardiac ischaemia/reperfusion injury
271	Journal of Cellular Biochemistry	Biphasic effect of ATP on *In vitro* mineralization of dental pulp cells
272	Journal of Cellular Biochemistry	Intermittent compressive force induces human mandibular-derived osteoblast differentiation via WNT/β-catenin signaling
273	Journal of Cellular Physiology	Effects of electrical stimulation on cell proliferation and apoptosis
274	Journal of Cleaner Production	Applying social life cycle assessment in the Thai sugar industry: challenges from the field
275	Journal of Cleaner Production	Comparative study of in-situ catalytic pyrolysis of rice husk for syngas production: Kinetics modelling and product gas analysis
276	Journal of Cleaner Production	Comparative waste management options for rigid polyurethane foam waste in Thailand
277	Journal of Cleaner Production	Land-water-energy nexus of sugarcane production in Thailand
278	Journal of Clinical Neuroscience	Alterations of brain activity in fibromyalgia patients
279	Journal of Crystal Growth	Twin InSb/GaAs quantum nano-stripes: Growth optimization and related properties
280	Journal of Drug Delivery Science and Technology	Cell-based assay for characterizing cell adhesion properties of active targeted nanoparticles under static and flow condition using an integrated flow chamber
281	Journal of Ecology	Spatial patterns of local species richness reveal importance of frugivores for tropical forest diversity
282	Journal of Electroanalytical Chemistry	Highly viscous composite gel electrolyte based on cellulose acetate and nanoparticles
283	Journal of Endocrinology	Vildagliptin and caloric restriction for cardioprotection in pre-diabetic rats
284	Journal of Environmental Engineering	Effects of operating pressure on granular sludge flotation mechanism inside an anaerobic upflow reactor
285	Journal of Fiber Science and Technology	Microhole formation behavior of polypropylene film using CO_2 laser irradiation
286	Journal of Food Biochemistry	Carotenoprotein from Pacific white shrimp (*Litopenaeus vannamei*) shells extracted using trypsin from albacore tuna (*Thunnus alalunga*) spleen: antioxidant activity and its potential in model systems
287	Journal of Food Processing and Preservation	An integrated heat-transfer-fluid-dynamics-mass-transfer model for evaluating solar-dryer designs
288	Journal of Food Science and Technology	Multiplex PCR assay and lyophilization for detection of *Salmonella* spp., *Staphylococcus aureus* and *Bacillus cereus* in pork products
289	Journal of Functional Foods	A synergistic combination of *Phyllanthus emblica* and *Alpinia galanga* against H_2O_2-induced oxidative stress and lipid peroxidation in human ECV304 cells
290	Journal of General Virology	Human glucose-regulated protein 78 modulates intracellular production and secretion of nonstructural protein 1 of dengue virus
291	Journal of Global Antimicrobial Resistance	Quinolone-resistant phenotype of *Flavobacterium columnare* isolates harbouring point mutations both in *gyrA* and *parC* but not in *gyrB* or *parE*

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
292	Journal of Heterocyclic Chemistry	Curcuminoids in multi-component synthesis
293	Journal of Human Genetics	Osteogenesis imperfecta with ectopic mineralizations in dentin and cementum and a COL1A2 mutation
294	Journal of Industrial and Engineering Chemistry	Influences of solvent media on chain organization and thermochromic behaviors of polydiacetylene assemblies prepared from monomer with symmetric alkyl tails
295	Journal of Lightwave Technology	Design and characterization low-loss modes in dielectric-coated hollow-core waveguides at THz frequency
296	Journal of Luminescence	A spectroscopic study of indigo dye in aqueous solution: A combined experimental and TD-DFT study
297	Journal of Luminescence	An 8-aminoquinoline derivative as a molecular platform for fluorescent sensors for Zn(II) and Cd(II) ions
298	Journal of Luminescence	Photophysical properties of 1-pyrene-based derivatives for nitroaromatic explosives detection: Experimental and theoretical studies
299	Journal of Luminescence	Salicylicylphenylacetylene fluorophore mixed with graphene oxide for selective lysozyme detection
300	ASME Journal of Manufacturing Science and Engineering	Formability prediction for tube hydroforming of stainless steel 304 using damage mechanics model
301	Journal of Materials Science: Materials in Electronics	Structural properties of tungsten-doped cobalt molybdate and its application in electrochemical oxygen evolution reaction
302	Journal of Mechanical Science and Technology	Focusing and sorting of multiple-sized beads and cells using low-aspect-ratio spiral microchannels
303	Journal of Medical and Biological Engineering	Gradient directional second derivative pseudo-enhancement correction and modified local roughness response estimation for electronic cleansing in CT colonography
304	Journal of Molecular Modeling	Effects of shape, size, and pyrene doping on electronic properties of graphene nanoflakes
305	Journal of Nanoparticle Research	Preparation of TiO2-loaded electrospun fibers of polylactide/poly(vinylpyrrolidone) blends for use as catalysts in epoxidation of unsaturated oils
306	Journal of Nanoscience and Nanotechnology	Investigation of functional graphene/cypermethrin pesticide molecules by using density functional theory calculation
307	Journal of Nanoscience and Nanotechnology	Preparation, characterization and oxidation stability of polyethylene coated nanocrystalline VO_2 particles and the thermo-chromic performance of EVA/VO_2@PE composite film
308	The Journal of Organic Chemistry	Organocatalytic visible light enabled S_NAr of heterocyclic thiols: a metal-free approach to 2-aminobenzoxazoles and 4-aminoquinazolines
309	Journal of Petroleum Science and Engineering	Assessment of bacterial communities and activities of thermotolerant enzymes produced by bacteria indigenous to oil-bearing sandstone cores for potential application in enhanced oil recovery
310	Journal of Pharmacological Sciences	Cellular mechanisms underlying the inhibitory effect of flufenamic acid on chloride secretion in human intestinal epithelial cells

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
311	Journal of Photochemistry and Photobiology A: Chemistry	Novel visible-light-driven $BiFeO_3$-Bi_2WO_6 nanocomposites toward degradation of dyes
312	Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology	Protective effect of Thai silk extracts on drug-induced phototoxicity in human epidermal A431 cells and a reconstructed human epidermis model
313	Journal of Physics and Chemistry of Solids	Synergistic effects of transition metal halides and activated carbon nanofibers on kinetics and reversibility of MgH_2
314	Journal of Plant Biotechnology	*In vitro* photoautotrophic acclimatization, direct transplantation and *ex vitro* adaptation of rubber tree (*Hevea brasiliensis*)
315	Journal of Plant Physiology	Heterologous expression and antimicrobial activity of OsGASR3 from rice (*Oryza sativa* L.)
316	Journal of Polymer Science Part A: Polymer Chemistry	Salicylaldimine-functionalized poly(*m*-phenyleneethynylene) as turn-on chemosensor for ferric ion
317	Journal of Power Sources	Improving the catalytic activity of lanthanum manganese oxide with strontium doping for hydrogen peroxide reduction reaction in micro direct alcohol-hydrogen peroxide fuel cell
318	The Journal of Supercomputing	A hybrid GPU cluster and volunteer computing platform for scalable deep learning
319	Journal of Supercritical Fluids	Dissolution and modification of cellulose using high-pressure carbon dioxide switchable solution
320	Journal of the American Geriatrics Society	Effects of Tai Chi on cognition and fall risk in older adults with mild cognitive impairment: a randomized controlled trial
321	Journal of the Electrochemical Society	Disodium terephthalate ultrafine fibers as high performance anode material for sodium-ion batteries under high current density conditions
322	Journal of the Japan Petroleum Institute	Effect of single-walled carbon nanotube catalysts on hydrothermal pretreatment of cellulose
323	Journal of the Korean Physical Society	Enhanced specific capacitance of an electrophoretic deposited MnO_2-carbon nanotube supercapacitor
324	Journal of the Neurological Sciences	Tremor's glove-an innovative electrical muscle stimulation therapy for intractable tremor in Parkinson's disease: a randomized sham-controlled trial
325	Journal of the World Aquaculture Society	Update on early mortality syndrome/acute hepatopancreatic necrosis disease by April 2018
326	Journal of Vector Borne Diseases	The impact of Zika virus infection on human neuroblastoma (SH-SY5Y) cell line
327	Journal of Vinyl and Additive Technology	Effects of analcime zeolite synthesized from local pottery stone as nucleating agent on crystallization behaviors and mechanical properties of isotactic polypropylene
328	Journal of Virological Methods	Development of single-step multiplex real-time RT-PCR assays for rapid diagnosis of enterovirus 71, coxsackievirus A6, and A16 in patients with hand, foot, and mouth disease
329	KGK-Kautschuk Gummi Kunststoffe	Preparation of *In situ* silica filled natural rubber by sol-gel reaction of sodium silicate in natural rubber latex

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
330	Laboratory Medicine	Molecular diagnosis of solute carrier family 4 member 1 (*SLC4A1*) mutation–related autosomal recessive distal renal tubular acidosis
331	LWT - Food Science and Technology	Antimicrobial biodegradable food packaging impregnated with Bacteriocin 7293 for control of pathogenic bacteria in pangasius fish fillets
332	Maejo International Journal of Science and Technology	Cloud infrastructure-as-a-service consumption at the organizational level: exploratory study in Thailand
333	Magnetic Resonance in Medicine	Dynamic 2D self-phase-map Nyquist ghost correction for simultaneous multi-slice echo planar imaging
334	Magnetic Resonance Materials in Physics, Biology and Medicine	Anti-EpCAM scFv gadolinium chelate: a novel targeted MRI contrast agent for imaging of colorectal cancer
335	Malaria Journal	Prevalence of asymptomatic *Plasmodium* infections with sub-microscopic parasite densities in the northwestern border of Thailand: a potential threat to malaria elimination
336	Materials and Design	Improvement in melt flow property and flexibility of poly(l-lactide)-*b*-poly (ethylene glycol)-*b*-poly(l-lactide) by chain extension reaction for potential use as flexible bioplastics
337	Materials Chemistry and Physics	Improved $CeCuO_x$ catalysts for toluene oxidation prepared by aqueous cationic surfactant precipitation method
338	Materials Chemistry and Physics	Insights into binding mechanism of silver/titanium dioxide composites for enhanced elemental mercury capture
339	Materials Research Express	High-calcium fly ash recovery from wet-stored condition and its properties
340	Materials Research Express	Melamine-formaldehyde microcapsules filled sappan dye modified polypropylene composites: encapsulation and thermal properties
341	Materials Science and Engineering: A	New generation of eutectic Al-Ni casting alloys for elevated temperature services
342	Materials Science and Engineering: C	Antiviral activity of multifunctional composite based on TiO_2-modified hydroxyapatite
343	Mathematical Biosciences	An elastic model of DNA under thermal induced stress
344	Menopause-The Journal of The North American Menopause Society	Estrogen and DPP-4 inhibitor share similar efficacy in reducing brain pathology caused by cardiac ischemia-reperfusion injury in both lean and obese estrogen-deprived rats
345	Microbes and Infection	Analysis of anti-zika virus antibodies in the Thai population.
346	Microbes and Infection	Measles-derived vaccines to prevent emerging viral diseases
347	Microbial Pathogenesis	Evaluation of antibacterial potential of mangrove sediment-derived actinomycetes
348	Microbial Pathogenesis	Histopathology and culturable bacteria associated with “big belly” and “skin nodule” syndromes in ornamental Siamese fighting fish, *Betta splendens*
349	MicrobiologyOpen	Dynamics of coral-associated microbiomes during a thermal bleaching event
350	Microchimica Acta	A screen-printed carbon electrode modified with gold nanoparticles, poly(3,4-ethylenedioxythiophene), poly(styrene sulfonate) and a molecular imprint for voltammetric determination of nitrofurantoin

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
351	Micromachines	The Viability of single cancer cells after exposure to hydrodynamic shear stresses in a spiral microchannel: a canine cutaneous mast cell tumor model
352	Microscopy and Microanalysis	Scanning electron microscopy (SEM) energy dispersive x-ray spectroscopy (EDS) mapping and *In-situ* observation of carbonization of culms of *Bambusa Multiplex*
353	Microscopy Research and Technique	Structural investigations on green culms and charcoal of *Bambusa multiplex*
354	Mitochondrion	Humanin directly protects cardiac mitochondria against dysfunction initiated by oxidative stress by decreasing complex I activity
355	Mobile Information Systems	Robust system design using BILP for wireless indoor positioning systems
356	Molecular Nutrition and Food Research	β-Cryptoxanthin exerts greater cardioprotective effects on cardiac ischemia-reperfusion injury than astaxanthin by attenuating mitochondrial dysfunction in mice
357	Molecular and Cellular Probes	The contribution of GTF2I haploinsufficiency to Williams syndrome
358	Molecular Biology Reports	Hac1 function revealed by the protein expression profile of a Ot*HAC1* mutant of thermotolerant methylotrophic yeast *Ogataea thermomethanolica*
359	Molecular Breeding	Candidate genes and molecular markers associated with brown planthopper (*Nilaparvata lugens* Stål) resistance in rice cultivar Rathu Heenati
360	Molecular Ecology	A genome scan of diversifying selection in *Ophiocordy ceps* zombie-ant fungi suggests a role for enterotoxins in co-evolution and host specificity
361	Molecular Therapy Nucleic Acids	Thermoresponsive bacteriophage nanocarrier as a gene delivery vector targeted to the gastrointestinal tract
362	Molecules	A novel antibiotic mechanism of L-cyclopropylalanine blocking the biosynthetic pathway of essential amino acid L-leucine
363	MycoKeys	New nematicidal and antimicrobial secondary metabolites from a new species in the new genus, *Pseudobambusicola thailandica*
364	Mycologia	Disentangling cryptic species with isaria-like morphs in Cordycipitaceae
365	Mycological Progress	Cryptic species within *Ophiocordyceps myrmecophila* complex on formicine ants from Thailand
366	Mycological Progress	Studies on the biologically active secondary metabolites of the new spider parasitic fungus *Gibellula gamsii*
367	Mycoscience	Isolation and antimicrobial activities of fungi derived from *Nymphaea lotus* and *Nymphaea stellata*
368	Nanomedicine: Nanotechnology, Biology and Medicine	Paper-based immunosensor with signal amplification by enzyme-labeled anti-$p16^{INK4a}$ multifunctionalized gold nanoparticles for cervical cancer screening
369	Nanoscale	Coke-resistant defect-confined Ni-based nanosheet-like catalysts derived from halloysites for CO_2 reforming of methane
370	Nanoscale	Zwitterionic peptide-capped gold nanoparticles for colorimetric detection of Ni^{2+}
371	Nanotechnology	Top-down and sensitive indium oxide nanoribbon field effect transistor biosensor chips integrated with on-chip gate electrodes toward point of care applications
372	Natural Product Research	Lanostane triterpenoids from cultivated fruiting bodies of the basidiomycete *Ganoderma australe*

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
373	Natural Product Research	Maleic anhydride and chromone derivatives from the endophytic fungus BCC 54265 (Botryosphaeriaceae)
374	Natural Product Research. Formerly Natural Product Letters	Antimicrobial substances from the rare actinomycete *Nonomuraea rhodomycinica* NR4-ASC07^{T}
375	Nature Immunology	Germline bias dictates cross-serotype reactivity in a common dengue-virus-specific CD8^{+} T cell response
376	NeuroImage	Quantitative susceptibility mapping using deep neural network: QSMnet
377	Neuroscience Letters	Hyperglycemia induced the Alzheimer's proteins and promoted loss of synaptic proteins in advanced-age female Goto-Kakizaki (GK) rats
378	New Journal of Chemistry	Catalytic reduction mechanism of deoxygenation of NO *via* the CO-reaction pathway using nanoalloy Ag_7Au_6 clusters: density functional theory investigation
379	New Journal of Chemistry	Colorimetric and fluorescent sensing of a new FRET system *via* [5]helicene and rhodamine 6G for Hg^{2+} detection
380	New Journal of Chemistry	Novel Cu^{2+}-specific "Turn-ON" fluorescent probe based on [5]helicene with very large Stokes shift and its potential application in living cells
381	Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca	Influence of different encapsulation types of arbuscular mycorrhizal fungi on physiological adaptation and growth promotion of maize (*Zea mays* L.) subjected to water deficit
382	Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca	Physiological responses under drought stress of improved drought-tolerant rice lines and their parents
383	Odontology	The effect of iloprost on cell proliferation and angiogenesis-related gene expression in human periodontal ligament cells
384	Optical Materials	Highly biocompatible yogurt-derived carbon dots as multipurpose sensors for detection of formic acid vapor and metal ions
385	Optics and Laser Technology	Excitation of multi-order guided mode resonance for multiple color fluorescence enhancement
386	Optik	Less-visible contrast enhancement based on the human visual perception
387	Organic Electronics	Improvement of photovoltaic performance of polymer and fullerene based bulk heterojunction solar cells prepared by the combination of directional solidification and convective deposition techniques
388	Organic Electronics	Solution processed blue-emitting and hole-transporting materials from truxene-carbazole-pyrene triads
389	Packaging Technology and Science	Effect of biaxial - simultaneous stretching conditions on OTR and CO_2 permeation of CO_2 laser perforated poly(lactic acid) film
390	Pakistan Journal of Botany	Influence of zinc, copper and manganese on dry matter yield and physiological traits of three cassava genotypes grown on soil micronutrient deficiencies
391	Parasites and Vectors	Identification, characterization and heparin binding capacity of a spore-wall, virulence protein from the shrimp microsporidian, *Enterocytozoon hepatopenaei* (EHP)
392	Parasitology International	Characterization of *Plasmodium knowlesi* dihydrofolate reductase-thymidylate synthase and sensitivity to antifolates

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
393	Parkinsonism Relat Disord.	Rotigotine for nocturnal hypokinesia in Parkinson's disease: quantitative analysis of efficacy from a randomized, placebo-controlled trial using an axial inertial sensor
394	Pediatric Surgery International	Elevated serum heat shock protein 70 and liver stiffness reflect hepatic dysfunction and severity in postoperative biliary atresia
395	Pediatrics International	Effectiveness of neurofeedback versus medication for attention-deficit/hyperactivity disorder
396	PeerJ	Antibodies to *Bordetella pertussis* antigens in maternal and cord blood pairs: a Thai cohort study
397	PeerJ	Comparison of gene expression profiles between human erythroid cells derived from fetal liver and adult peripheral blood
398	PeerJ	Comparison of human papillomavirus (HPV) detection in urine and cervical swab samples using the HPV GenoArray Diagnostic assay
399	PeerJ	Diversity of bacterial communities on the facial skin of different age-group Thai males
400	PeerJ	HCV core antigen is an alternative marker to HCV RNA for evaluating active HCV infection: implications for improved diagnostic option in an era of affordable DAAs
401	PeerJ	Metal complexation by histidine-rich peptides confers protective roles against cadmium stress in *Escherichia coli* as revealed by proteomics analysis
402	PeerJ	Respiratory syncytial virus genotypes NA1, ON1, and BA_9 are prevalent in Thailand, 2012–2015
403	Persoonia	Fungal Planet description sheets: 625–715
404	Photochemical and Photobiological Sciences	A calibrated UV-LED based light source for water purification and characterisation of photocatalysis
405	Photosynthetica	Seasonal variation in photosynthesis performance of cassava at two different growth stages under irrigated and rain-fed conditions in a tropical savanna climate
406	Physical Chemistry Chemical Physics	Influence of hydrogen spillover on Pt-decorated carbon nanocones for enhancing hydrogen storage capacity: A DFT mechanistic study
407	Physical Chemistry Chemical Physics	Enhancement of the selectivity of MXenes (M_2C, M = Ti, V, Nb, Mo) *via* oxygen-functionalization: promising materials for gas-sensing and -separation
408	Physica Status Solidi	Surface Photovoltage Spectroscopy Study of Ultrasonically Sprayed - Aerosol $CH_3NH_3PbI_3$ Perovskite Crystals
409	Physical Communication	Performance of a frequency-domain OFDM-frame detector
410	Physiological Research	Liraglutide preserves intracellular calcium handling in isolated murine myocytes exposed to oxidative stress
411	Phytochemistry	Antimicrobial activity and cytotoxicity of xanthoquinodin analogs from the fungus *Cytospora eugeniae* BCC42696
412	Phytochemistry	Depsidones and an α-pyrone derivative from *Simpilcillium* sp. PSU-H41, an endophytic fungus from *Hevea brasiliensis* leaf
413	Phytochemistry	γ-Butenolide and furanone derivatives from the soil-derived fungus *Aspergillus sclerotiorum* PSU-RSPG178

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
414	Phytochemistry Letters	Antagonistic metabolites produced by the fungus *Curvularia* sp. BCC52426 against *Aspergillus* sp. BCC51998
415	Phytochemistry Letters	Anthrone derivatives from the terrestrial actinomycete, *Actinomadura* sp. BCC47066
416	Phytochemistry Letters	Bioactive hydroanthraquinones from endophytic fungus *Nigrospora* sp. BCC 47789
417	Phytochemistry Letters	Carboline alkaloids and isocoumarins from the wasp pathogenic fungus *Ophiocordyceps sphecocephala* BCC 2661
418	Phytochemistry Letters	Curvularin derivatives from the soil-derived fungus *Aspergillus polyporicola* PSU-RSPG187
419	Phytochemistry Letters	Cytosporone derivatives from the endophytic fungus *Phomopsis* sp. PSU-H188
420	Phytochemistry Letters	Synthesis and cytotoxicity against KB and NCI-H187 cell lines of sporogen AO-1 analogues
421	Phytomedicine	Riceberry bran extract prevents renal dysfunction and impaired renal organic anion transporter 3 (Oat3) function by modulating the PKC/Nrf2 pathway in gentamicin-induced nephrotoxicity in rats
422	Phytopathology	*In silico* analyses of rice thionin genes and the antimicrobial activity of OsTHION15 against phytopathogens
423	Phytotaxa	Laurobasidiaceae *fam. nov.* (Exobasidiales, Basidiomycota), a new family for fungi causing galls with aerial root-like outgrowths, with a new record from Thailand of *Laurobasidium hachijoense* on a new host, *Cinnamomum subavenium*
424	Plant Foods for Human Nutrition	Potential prebiotic oligosaccharide mixtures from acidic hydrolysis of rice bran and cassava pulp
425	Plant Physiology and Biochemistry	The effect of 1-methylcyclopropene (1-MCP) on expression of ethylene receptor genes in durian pulp during ripening
426	Plant Production Science	Application of infrared thermography to assess cassava physiology under water deficit condition
427	Plant Production Science	Functional roles of root plasticity and its contribution to water uptake and dry matter production of CSSLs with the genetic background of KDML105 under soil moisture fluctuation
428	PLoS One	Assessment of hepatitis C virus infection in two adjacent Thai provinces with drastically different seroprevalence
429	PLoS One	Correction of vitamin D deficiency facilitated suppression of IP-10 and DPP IV levels in patients with chronic hepatitis C: A randomised double-blinded, placebo-control trial
430	PLoS One	Different megafauna vary in their seed dispersal effectiveness of the megafaunal fruit *Platymitra macrocarpa* (Annonaceae)
431	PLoS One	Evolution of the neuraminidase gene of seasonal influenza A and B viruses in Thailand between 2010 and 2015
432	PLoS One	Genetic and antigenic divergence in the influenza A(H3N2) virus circulating between 2016 and 2017 in Thailand

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
433	PLoS One	Genetic variation in the vitamin D pathway *CYP2R1* gene predicts sustained HBeAg seroconversion in chronic hepatitis B patients treated with pegylated interferon: A multicenter study
434	PLoS One	Glutathionylation of dengue and Zika NS5 proteins affects guanylyltransferase and RNA dependent RNA polymerase activities
435	PLoS One	Human enteroviruses associated with and without diarrhea in Thailand between 2010 and 2016
436	PLoS One	Immunotherapeutic efficacy of liposome-encapsulated refined allergen vaccines against *Dermatophagoides pteronyssinus* allergy
437	PLoS One	Investigation of FoxO3 dynamics during erythroblast development in β-thalassemia major
438	PLoS One	Multi-color fluorescent reporter dengue viruses with improved stability for analysis of a multi-virus infection
439	PLoS One	Neuraminidase inhibitor susceptibility and neuraminidase enzyme kinetics of human influenza A and B viruses circulating in Thailand in 2010–2015
440	PLoS One	Proteomic analysis of canine oral tumor tissues using MALDI-TOF mass spectrometry and in-gel digestion coupled with mass spectrometry (GeLC MS/MS) approaches
441	PLoS One	RNAi screen reveals a role of SPHK2 in dengue virus–mediated apoptosis in hepatic cell lines
442	PLoS One	Seroprevalence of antibodies to dengue and chikungunya viruses in Thailand
443	PLoS One	Using dynamic Brownian Bridge Movement Models to identify home range size and movement patterns in king cobras
444	Polymer Engineering and Science	Cure retardation of peroxide-cured silica filled natural rubber influenced by organosilane
445	Polymer for Advanced technologies	Chemomechanical and morphological properties with proliferation of keratinocyte cells of electrospun poyhydroxyalkanoate fibers incorporated with essential oil
446	Prenatal Diagnosis	Fetal isovolumetric time intervals as a marker of abnormal cardiac function in fetal anemia from homozygous alpha thalassemia-1 disease
447	Preparative Biochemistry and Biotechnology	Photoautotrophic cultivating options of freshwater green microalgal *Chlorococcum humicola* for biomass and carotenoid production
448	Probiotics and Antimicrobial Proteins	Characterization and antibacterial activity against *Helicobacter pylori* of lactic acid bacteria isolated from Thai fermented rice noodle
449	Production and Operations Management	Using contingent markdown with reservation to profit from strategic consumer behavior
450	Protein Expression and Purification	Purification, characterization, and stabilization of alcohol oxidase from *Ogataea thermomethanolica*
451	Proteomics Clinical Applications	Ubiquitin-conjugating enzyme E2 L3 is downregulated by the chikungunya virus nsP2 Protease
452	Protoplasma	Isolation, expression, and functional analysis of developmentally regulated plasma membrane polypeptide 1 (DREPP1) in Sporobolus virginicus grown under alkali salt stress

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
453	Radio Science	Automatic detection and classification of buried objects using ground-penetrating radar for counter-improvised explosive devices
454	Radioengineering	Tuning range and power handling analysis of DTC-based matching networks for reconfigurable high power RF circuits
455	Prenatal Diagnosis	Assessing the distribution, roosting site characteristics, and population of *Pteropus lylei* in Thailand
456	Rare Metals	Mechanical properties of squeeze-cast Al–$_{7}$Si–$_{0.3}$Mg alloys with Sc-modified Fe-rich intermetallic compounds
457	Renewable Energy	A model of Thai's sky luminance distribution based on reduced CIE standard sky types
458	Reproduction	Dynamics of fatty acid regulatory genes during ovarian development in *Penaeus monodon*
459	Results in Physics	Structural characterization of cerium-doped hydroxyapatite nanoparticles synthesized by an ultrasonic-assisted sol-gel technique
460	Rheologica Acta	Wall slip and multi-tier yielding in capillary suspensions
461	Rice Science	Thai Hom Mali Rice: origin and breeding for subsistence rainfed lowland rice system
462	Royal Society Open Science	Preparation of Surlyn films reinforced with cellulose nanofibres and feasibility of applying the transparent composite films for organic photovoltaic encapsulation
463	RSC Advances	Silicon-coordinated nitrogen-doped graphene as a promising metal-free catalyst for N_2O reduction by CO: a theoretical study
464	RSC Advances	Structural and metabolic adaptation of cellulolytic microcosm in co-digested Napier grass-swine manure and its application in enhancing thermophilic biogas production
465	RSC Advances	A facile one-pot green synthesis of gold nanoparticle-graphene-PEDOT:PSS nanocomposite for selective electrochemical detection of dopamine
466	RSC Advances	An electrochemical MIP sensor for selective detection of salbutamol based on a graphene/PEDOT:PSS modified screen printed carbon electrode
467	RSC Advances	Chitosan-based self-assembled nanocarriers coordinated to cisplatin for cancer treatment
468	RSC Advances	Enrichment of human Vγ9Vδ2 T lymphocytes by magnetic poly(divinylbenzene-*co*-glycidyl methacrylate) colloidal particles conjugated with specific antibody
469	RSC Advances	Mechanically robust, multifunctional and nanofibrous membranes for tuberculosis elimination
470	RSC Advances	Optimization of a minimal synergistic enzyme system for hydrolysis of raw cassava pulp
471	RSC Advances	The effect of co-sensitization methods between N719 and boron dipyrromethene triads on dye-sensitized solar cell performance
472	Rubber Chemistry and Technology	Effects of mixing parameters and their interactions on properties of carbon black filled styrene-butadiene rubber

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
473	ScienceAsia	Photosynthetic abilities, light response, and stomatal function in six agroforestry species, *Dipterocarpus tuberculatus*, *D. alatus*, *Eucalyptus camaldulensis*, *Hevea brasiliensis*, *Colocasia gigantea*, and *C. esculenta* in responses to water deficit
474	Science of the Total Environment	Assessment of ecosystem productivity damage due to land use
475	Science of the Total Environment	Enhanced micropollutant biodegradation and assessment of nitrous oxide concentration reduction in wastewater treated by acclimatized sludge bioaugmentation
476	Scientific Reports	Glutathione S-transferase (GST) of American cockroach, *Periplaneta americana*: classes, isoforms, and allergenicity
477	Scientific Reports	Human single chain-transbodies that bound to domain-I of non-structural protein 5A (NS5A) of hepatitis C virus
478	Scientia Horticulturae	Discovery of a novel *CnAMADH2* allele associated with higher levels of 2-acetyl-1-pyrroline (2AP) in yellow dwarf coconut (*Cocos nucifera L.*)
479	Scientific Reports	Comparative whole-genome sequence analysis of *Mycobacterium tuberculosis* isolated from tuberculous meningitis and pulmonary tuberculosis patients
480	Scientific Reports	DPP-4 Inhibitor and estrogen share similar efficacy against cardiac ischemic-reperfusion injury in obese-insulin resistant and estrogen-deprived female rats
481	Scientific Reports	Ethanol as an electrolyte additive for alkaline zinc-air flow batteries
482	Scientific Reports	Evidence for host-bacterial co-evolution via genome sequence analysis of 480 Thai Mycobacterium tuberculosis lineage 1 isolates
483	Scientific Reports	Li_2MnO_3 domain size and current rate dependence on the electrochemical properties of $0.5Li_2MnO_3 \cdot 0.5LiCoO_2$ cathode material
484	Scientific Reports	Magnetic nanoparticle-reduced graphene oxide nanocomposite as a novel bioelectrode for mediatorless-membraneless glucose enzymatic biofuel cells
485	Scientific Reports	Modeling and optimization of thermal conductivity and viscosity of $MnFe_2O_4$ nanofluid under magnetic field using an ANN
486	Scientific Reports	Molecular dynamics exploration of poration and leaking caused by Kalata B1 in HIV-infected cell membrane compared to host and HIV membranes
487	Scientific Reports	Nanocarrier-mediated delivery of α-mangostin for non-surgical castration of male animals
488	Scientific Reports	Oxidized carbon black: preparation, characterization and application in antibody delivery across cell membrane
489	Scientific Reports	Prediction of cassava protein interactome based on interolog method
490	Scientific Reports	Probing the phylogenomics and putative pathogenicity genes of *Pythium insidiosum* by oomycete genome analyses
491	Scientific Reports	Restoring the impaired cardiac calcium homeostasis and cardiac function in iron overload rats by the combined deferiprone and N-acetyl cysteine
492	Scientific Reports	The additive effects of atorvastatin and insulin on renal function and renal organic anion transporter 3 function in diabetic rats

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
493	Scientific Reports	Uncovering global metabolic response to cordycepin production in *Cordyceps militaris* through transcriptome and genome-scale network-driven analysis
494	Scientific Reports	Vitamin D supplementation improves serum markers associated with hepatic fibrogenesis in chronic hepatitis C patients: A randomized, double-blind, placebo-controlled study
495	Scientific Reports	Water-soluble metalated covalent organic nanobelts with improved bioavailability for protein transportation
496	Sensors	Coumarin probe for selective detection of fluoride ions in aqueous solution and its bioimaging in live cells
497	Sensors	Verifying safety messages using relative-time and zone priority in vehicular ad hoc networks
498	Sensors and Actuators B: Chemical	Gold nanorods enhanced resonance Rayleigh scattering for detection of Hg^{2+} by *in-situ* mixing with single-stranded DNA
499	Sensors and Actuators B: Chemical	"Turn-ON" [5]helicene-based fluorescence sensor with very large Stokes shift for highly selective detection of Ag^{+} and AgNPs
500	Sensors and Actuators B: Chemical	H_2S sensing characteristics of Ni-doped $CaCu_3Ti_4O_{12}$ films synthesized by a sol-gel method
501	Sensors and Actuators B: Chemical	Highly selective sub–10 ppm H_2S gas sensors based on Ag-doped $CaCu_3Ti_4O_{12}$ films
502	Sensors and Actuators B: Chemical	Highly sensitive acetone sensors based on flame-spray-made La_2O_3-doped SnO_2 nanoparticulate thick films
503	Sensors and Actuators B: Chemical	Highly sensitive and selective detection of ethanol vapor using flame-spray-made CeO_x-doped SnO_2 nanoparticulate thick films
504	Sensors and Actuators B: Chemical	Investigation of silver nanorods as reusable SERS-active substrates for trace level detection of 2-MIB volatile organic compound
505	Solid State Ionics	Electrodeposition of MnO_2 on polypyrrole-coated stainless steel to enhance electrochemical activities in microbial fuel cells
506	Solid State Ionics	Probing mechanisms for microbial extracellular electron transfer (EET) using electrochemical and microscopic characterisations
507	Solid-State Electronics	Hybrid solar cells composed of perovskite and polymer photovoltaic structures
508	Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy	Photophysical properties for excited-state intramolecular proton transfer (ESIPT) reaction of *N*-salicylidene-o-aminophenol: experimental and DFT based approaches
509	Starch - Stärke	Effect of dry heat treatment with xanthan gum on physicochemical properties of different amylose rice starches
510	Starch - Stärke	Pullulanase debranching of various starches upgrades the crystalline structure and thermostability of starch - lauric acid complexes
511	Starch - Stärke	Superabsorbent hydrogels from rice starches with different amylose contents
512	Studies in Mycology	Genera of phytopathogenic fungi: GOPHY 2
513	Studies in Mycology	Novel and interesting *Ophiocordyceps* spp. (*Ophiocordycipitaceae, Hypocreales*) with superficial perithecia from Thailand

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
514	Surface Review and Letters	Growth time dependence on photoelectrochemical property of ZnO nanorods prepared by hydrothermal synthesis
515	Surface Review and Letters	Reusability of sers-active surfaces based on gold-decorated hexagonal ZnO Nanorod used zinc sheet as template
516	Synlett	A novel ^{18}F-labeling method for the synthesis of [^{18}F]-pPiperidine-containing ligands as potential PET radiotracers for σ receptors
517	Synthesis-Stuttgart	An efficient one-step synthesis of dihydroquinoline and its application as a fluorescence sensor for selective detection of copper (II)
518	Talanta	Phage-based capacitive biosensor for *Salmonella* detection
519	Talanta	Simple and selective paper-based colorimetric sensor for determination of chloride ion in environmental samples using label-free silver nanoprisms
520	Telecommunication Systems	Novel signal reproduction technique for improvement of UMTS/WCDMA communication jamming
521	Tetrahedron Letters	Bioactive compounds from the scale insect fungus *Conoideocrella tenuis* BCC 44534
522	Tetrahedron Letters	Blennolide derivatives from the soil-derived fungus *Trichoderma asperellum* PSU-PSF14
523	Tetrahedron Letters	Diphenyl ethers and indanones from the soil-derived fungus *Aspergillus unguis* PSU-RSPG204
524	Tetrahedron Letters	Diverted total synthesis of melodorinol analogues and evaluation of their cytotoxicity
525	Tetrahedron Letters	*N*-Bromosuccinimide mediated synthesis of triazatruxenes from indoles
526	Tetrahedron Letters	Pyridone alkaloids from the scale-insect pathogenic fungus *Hypocrella discoidea* BCC 71382
527	The Energy Journal	Comparative techno-economic assessment and environmental impacts of rice husk-to-fuel conversion technologies
528	The Journal of Dermatology	Methotrexate, but not narrowband ultraviolet B radiation, suppresses interleukin-33 mRNA levels in psoriatic plaques and protein levels in serum of patients with psoriasis
529	The Journal of Physical Chemistry C	Theoretical Insight into Catalytic Propane Dehydrogenation on Ni(111)
530	The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health	Distinct dimer interface of Plasmodium falciparum thymidylate synthase: implication for species-specific antimalarial drug design
531	Theoretical Biology and Medical Modelling	Development of mathematical models for investigating the transmission dynamics of Zika virus disease
532	Theriogenology	Formulation, physical, *in vitro* and *ex vivo* evaluation of nanomedicine-based chemosterilant for non-surgical castration of male animals
533	Toxicology and Applied Pharmacology	SGLT2-inhibitor and DPP-4 inhibitor improve brain function via attenuating mitochondrial dysfunction, insulin resistance, inflammation, and apoptosis in HFD-induced obese rats

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ชื่อเรื่อง
534	Toxicon	Analysis of snake venom metalloproteinases from Myanmar Russell's viper transcriptome
535	Transplant Infectious Disease	Viral-specific T-cell response in hemorrhagic cystitis after haploidentical donor stem cell transplantation
536	Tuberculosis	Tuberculosis determination using SERS and chemometric methods
537	Tumor Biology	Proteomics detection of S100A6 in tumor tissue interstitial fluid and evaluation of its potential as a biomarker of cholangiocarcinoma
538	Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences	*Piper betle* leaf extract inhibits multiple aquatic bacterial pathogens and *in vivo Streptococcus agalactiae* infection in Nile tilapia
539	Virology	The avian influenza virus PA segment mediates strain-specific antagonism of BST-2/tetherin
540	Virus Research	Coat protein complex I facilitates dengue virus production
541	Virus Research	Drug repurposing of quinine as antiviral against dengue virus infection
542	VirusDisease	High prevalence of coxsackievirus A2 in children with herpangina in Thailand in 2015
543	Viruses	The Accessory protein ORF3 contributes to porcine epidemic diarrhea virus replication by direct binding to the spike protein
544	Waste and Biomass Valorization	Analysis of an ionic liquid and salt tolerant microbial consortium which is useful for enhancement of enzymatic hydrolysis and biogas production
545	World Journal of Hepatology	Low bone mineral density and the severity of cholestasis in biliary atresia
546	Zootaxa	Morphology and molecular phylogeny of *Macrobrachium suphanense* sp. nov. (Decapoda: Palaemonidae) from Thailand

ทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 383 คำขอ

ผลงานที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร จำนวน 188 คำขอ

สิทธิบัตรการประดิษฐ์ 143 คำขอ

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
27 เมษายน 2558	1501002298	การเพิ่มความสามารถการละลายน้ำของยาในกลุ่ม NSAIDs โดยตัวรองรับซิลิกาที่มีรูพรุนสองขนาด
18 สิงหาคม 2560	1701004657	อุปกรณ์ติดตามตำแหน่งการก้มศีรษะสำหรับผู้ป่วยหลังรับการผ่าตัดจอประสาทตาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดใส่แก๊สในลูกตา
5 กันยายน 2560	1701005062	แผ่นเส้นใยธรรมชาติปลอดเชื้อและกรรมวิธีการผลิตแผ่นเส้นใย
3 ตุลาคม 2560	1701005937	อุปกรณ์แลกเปลี่ยนความร้อนแบบแผ่นหยาบสมรรถนะการถ่ายเทความร้อนสูง
6 ตุลาคม 2560	1701005994	ชุดไพรเมอร์และดีเอ็นเอโพรบสำหรับตรวจสอบเอกลักษณ์ของพันธุ์พริกและกระบวนการตรวจสอบนั้น
12 ตุลาคม 2560	1701006163	กรรมวิธีการเตรียมขั้วไฟฟ้าส่วนบนสำหรับเซลล์แสงอาทิตย์ชนิดสีย้อมไวแสง (dye-sensitized solar cell)
18 ตุลาคม 2560	1701006239	คอนเดนเซอร์ทรงกระบอกสมรรถนะการถ่ายเทความร้อนสูง
24 ตุลาคม 2560	1701006347	สารผสมที่อยู่ในรูปอนุภาคนาโนลิโปโซมแบบมุ่งเป้าต่อมะเร็งต่อมน้ำเหลืองที่ระบบประสาทส่วนกลางและกรรมวิธีการเตรียมของผสมนั้น
25 ตุลาคม 2560	1701006382	สูตรองค์ประกอบของธาตุอาหารสำหรับการปลูกพืชแบบไฮโดรโพนิกส์ที่ประกอบด้วยทองแดง-คีเลตสังเคราะห์
3 พฤศจิกายน 2560	1701006535	ระบบและวิธีการประมาณค่ารายได้และหนี้ครัวเรือนจากฐานข้อมูลเครดิตบูโร
3 พฤศจิกายน 2560	1701006527	กระบวนการผลิตแป้งดัดแปรแบบกึ่งแห้งด้วยแซนแทนกัมร่วมกับความร้อน
27 พฤศจิกายน 2560	1701006999	อีวาโปเรเตอร์สมรรถนะการถ่ายเทความร้อนสูง
8 ธันวาคม 2560	1701007298	วิธีการเตรียมขั้วไฟฟ้าไมโครหรือนาโนอาร์เรย์
13 ธันวาคม 2560	1701007416	กรรมวิธีการเตรียมวัสดุโครงร่างรองรับเซลล์สามมิติที่มีรูพรุนจากพอลิ(เอสเตอร์ เอไมด์) ที่มีกรดอะมิโนเป็นองค์ประกอบเพื่อใช้งานด้านวิศวกรรมเนื้อเยื่อ
22 ธันวาคม 2560	1701007668	เครื่องจ่ายกำลังงานสำหรับทรานสดิวเซอร์ที่มีการปรับจูนความถี่อัตโนมัติและวิธีการสำหรับขับทรานสดิวเซอร์ที่มีการปรับจูนความถี่อัตโนมัติ
26 ธันวาคม 2560	1701007775	แบคเทอริโอเฟจดัดแปลงพันธุกรรม
5 มกราคม 2561	1801000122	ชุดทดสอบรอยโรคระยะก่อนเป็นมะเร็งปากมดลูกเกรดสูงและมะเร็งปากมดลูกโดยใช้เมทิลเลชั่นที่ตำแหน่ง ซีจี 109664 ของยีนทีอาร์เอช (TRH)
12 มกราคม 2561	1801000232	โปรโมเตอร์ของยูซิกซ์อาร์เอ็นเอโพลีเมอเรสชนิดที่ 3 สำหรับใช้ในระบบคริสเปอร์-แคสไนน์ของเชื้อรา
26 มกราคม 2561	1801000522	ระบบช่วยติดต่อสื่อสารทางไกลสำหรับผู้พิการทางสมอง
31 มกราคม 2561	1801000629	เครื่องสร้างแรงเฉือนต่อเซลล์และเนื้อเยื่อด้วยการไหลเชิงมุมของของไหล
16 กุมภาพันธ์ 2561	1801000938	โฟมโลหะชนิดโพรงเปิดที่มีวัตถุอยู่ภายในโพรงเปิดและกรรมวิธีผลิตโฟมโลหะชนิดโพรงเปิดที่มีวัตถุอยู่ภายในโพรงเปิดดังกล่าว

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
23 กุมภาพันธ์ 2561	1801001076	ชุดไพรเมอร์และชุดดีเอ็นเอโพรบที่จำเพาะต่อเครื่องหมายโมเลกุลสนิปในไมโทคอนเดรียที่ใช้ในการตรวจสอบเอกลักษณ์ของเมล็ดพันธุ์แตงกวาและกระบวนการตรวจสอบดังกล่าว
2 มีนาคม 2561	1801001291	ระบบและวิธีการช่วยเรียงอักขระไทยเป็นคำที่มีความหมายสำหรับผู้ที่บกพร่องทางการเรียนรู้
2 มีนาคม 2561	1801001292	ชุดไพรเมอร์และชุดดีเอ็นเอโพรบที่จำเพาะสำหรับตรวจสอบเอกลักษณ์ของพันธุ์แตงเทศและกระบวนการตรวจสอบนั้น
2 มีนาคม 2561	1801001293	องค์ประกอบนาโนวัคซีนต่อต้านเชื้อฟลาโวแบคทีเรียมคอลัมนาริสในปลาและกรรมวิธีการเตรียมนาโนวัคซีนดังกล่าว
9 มีนาคม 2561	1801001451	ระบบแนะนำการจัดชุดสินค้าด้วยการวิเคราะห์ธุรกรรมเชิงกราฟขั้นสูงและวิธีการดังกล่าว
13 มีนาคม 2561	1801001505	ชุดทดสอบเพื่อคัดกรองโรคอัลไซเมอร์และภาวะการรู้คิดบกพร่องเล็กน้อยโดยใช้องค์ประกอบของสัญญาณเสียงพูด
13 มีนาคม 2561	1801001504	ชุดทดสอบเพื่อคัดกรองโรคอัลไซเมอร์และภาวะการรู้คิดบกพร่องเล็กน้อยโดยใช้ลักษณะการใช้คำในภาษาไทย
30 มีนาคม 2561	1801001976	วิธีการจำลองสัดส่วนรูปร่างมนุษย์ด้วยน้ำหนักและส่วนสูง
27 เมษายน 2561	1801002502	ชุดตรวจหาเชื้อก่อโรคสครับไทฟัสด้วยวิธีมัลติเพล็กซ์พีซีอาร์ (multiplex PCR)
27 เมษายน 2561	1801002507	เซนเซอร์ทางเคมีสำหรับตรวจจับไอออนฟลูออไรด์ที่ได้จากอนุพันธ์ของคูมาริน
4 พฤษภาคม 2561	1801002662	ระบบประมวลผลพฤติกรรมบุคคลและกระบวนการดังกล่าว
4 พฤษภาคม 2561	1801002659	ระบบและวิธีการตรวจสอบคุณภาพและจำแนกพันธุ์ข้าวแบบไม่ทำลาย
11 พฤษภาคม 2561	1801002790	ระบบคัดกรองและซ่อมแซมข้อมูลเชิงพื้นที่แบบมีการแบ่งลำดับชั้นและวิธีการดังกล่าว
25 พฤษภาคม 2561	1801003054	สูตรแคปซูลอัลจิเนตและกรรมวิธีการผลิต
1 มิถุนายน 2561	1801003217	กรรมวิธีการขึ้นรูปยางธรรมชาติโปร่งแสงโดยปราศจากแม่พิมพ์
1 มิถุนายน 2561	1801003218	กรรมวิธีการขึ้นรูปยางธรรมชาติโดยปราศจากแม่พิมพ์โดยใช้วัสดุคาร์บอน
15 มิถุนายน 2561	1801003523	ระบบกำหนดจำนวนรอบของการสแกนถ่ายภาพของเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์และวิธีการดังกล่าว
22 มิถุนายน 2561	1801003736	กระบวนการเตรียมวัสดุซีเมนต์กระดูกชนิดแคลเซียมฟอสเฟตที่สามารถควบคุมเวลาในการเซ็ทตัวได้
29 มิถุนายน 2561	1801003954	ระบบทวนสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินจากภาพถ่าย
29 มิถุนายน 2561	1801003951	เครื่องบีบแบบลูกสูบทางออกเดี่ยวสำหรับสกัดน้ำมันจากเนื้อปาล์มตัวอย่าง
29 มิถุนายน 2561	1801003952	วิธีการทดสอบตัวอย่างเพื่อวัดปริมาณน้ำมันในเนื้อปาล์มโดยการบีบแบบลูกสูบทางออกเดี่ยว
29 มิถุนายน 2561	1801003953	สูตรอาหารสำหรับเพาะเลี้ยงสับปะรดและวิธีการเพาะเลี้ยงเอ็มบริโอสับปะรดโดยใช้สูตรอาหารนั้น
5 กรกฎาคม 2561	1801004025	กระบวนการผลิตขั้วไฟฟ้าแบบเข็มขนาดไมโครเมตรที่ตกแต่งด้วยโครงสร้างระดับนาโน
5 กรกฎาคม 2561	1801004024	กระบวนการปลูกแท่งนาโนบนโครงสร้างขนาดเล็กโดยไม่อาศัยชั้นตัวล่อผลึก
13 กรกฎาคม 2561	1801004191	เครื่องจัดการวัตถุดิบอาหารและแนะนำตำรับอาหารและวิธีการดังกล่าว
13 กรกฎาคม 2561	1801004190	กรรมวิธีการผลิตซิลิกาที่มีโครงสร้างเป็นรูพรุนขนาดกลางจากแกลบ
20 กรกฎาคม 2561	1801004320	ชุดสูตรอาหารสำหรับชักนำต้นปทุมมาดัดแปลงพันธุกรรมจากโซมาติกเอ็มบริโอที่ได้รับการถ่ายยีนและกรรมวิธีในการชักนำด้วยชุดสูตรอาหารดังกล่าว
26 กรกฎาคม 2561	1801004456	ระบบจ่ายริบบอนอัตโนมัติแบบลูกล้อคู่สำหรับเครื่องต่อเซลล์แสงอาทิตย์ผลึกซิลิคอนขนาดเล็ก
26 กรกฎาคม 2561	1801004455	เทคนิคการลดทอนแสงจากแหล่งกำเนิดภาพสำหรับชุดอุปกรณ์แสดงภาพโฮโลกราฟฟิก 2
31 กรกฎาคม 2561	1801004499	ระบบตรวจสอบภัยคุกคามบนแพลตฟอร์มให้บริการอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งและวิธีการดังกล่าว
31 กรกฎาคม 2561	1801004498	ระบบตรวจสอบตัวตนของผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยที่มีภาวะสมองเสื่อมเพื่อป้องกันการหลงและสูญหาย

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
31 กรกฎาคม 2561	1801004497	ระบบระบุตำแหน่งเพื่อรับส่งของแบบสื่อสารสองทาง และวิธีการดังกล่าว
3 สิงหาคม 2561	1801004603	ระบบหุ่นยนต์แบบกลไกที่มีตัวขับเคลื่อนหนึ่งตัวหนึ่งข้อต่อ สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการติดตั้งได้ สำหรับการฟื้นฟูข้อมือแขนท่อนล่างและข้อศอก
10 สิงหาคม 2561	1801004735	กรรมวิธีการเพิ่มฤทธิ์ทางชีวภาพของโปรตีนโบนมอร์โฟเจเนติกชนิดที่สองโดยใช้ไอโซโพรพานอล
10 สิงหาคม 2561	1801004736	ระบบค้นหากลุ่มสมาชิกที่เป็นแกนในเครือข่ายทางสังคมและวิธีการดังกล่าว
17 สิงหาคม 2561	1801004867	กรรมวิธีการเพิ่มฤทธิ์ทางชีวภาพของโปรตีนโบนมอร์โฟเจเนติกชนิดที่สองโดยใช้โปรตีนคอลลาเจนชนิดที่หนึ่ง
17 สิงหาคม 2561	1801004868	เซลล์ยีสต์ดัดแปลงและวิธีการเพิ่มการแสดงออกของโปรตีนเป้าหมายที่ผิวเซลล์ยีสต์นั้น
17 สิงหาคม 2561	1801004869	โมโนโคลนอลแอนติบอดีที่มีความจำเพาะต่อเชื้อโพลีโรไวรัสและกรรมวิธีการตรวจหาเชื้อโพลีโรไวรัสด้วยโมโนโคลนอลแอนติบอดีดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1801005044	เครื่องจำลองการทดสอบการกัดกร่อนในบรรยากาศแบบเร่ง
24 สิงหาคม 2561	1801005041	เปปไทด์ที่จำเพาะต่อโปรตีนลิปแอล32 และวิธีการตรวจหาเชื้อเลปโตสไปราโดยใช้เปปไทด์นั้น
24 สิงหาคม 2561	1801005043	อนุภาคนาโนอิมัลชันที่บรรจุอนุพันธ์ของคูมารินที่ประกอบไปด้วยหมู่แทนที่ซึ่งเป็นสารอนุพันธ์ของกรดชินนามิก
24 สิงหาคม 2561	1801005042	อนุพันธ์ของคูมารินที่ประกอบไปด้วยหมู่แทนที่ซึ่งเป็นสารอนุพันธ์ของกรดชินนามิก สำหรับยับยั้งการทำงานของเอนไซม์ไทโรซิเนส
24 สิงหาคม 2561	1801005048	เซลล์แสงอาทิตย์ที่มีสีสันและกระบวนการดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1801005047	กระบวนการสร้างหัววัดความชื้นสัมพัทธ์อากาศขนาดเล็กแบบทนน้ำ
24 สิงหาคม 2561	1801005045	ห้องหมักวัตถุอินทรีย์
31 สิงหาคม 2561	1801005201	สูตรสารชีวภาพสำหรับกำจัดสิ่งสกปรกบนเส้นด้ายที่ผลิตจากเส้นใยพืช
31 สิงหาคม 2561	1801005199	กรรมวิธีเพิ่มผลผลิตหัวสะสมอาหารของมันฝรั่งด้วยการกระตุ้นการแสดงออกของ AtOSR1 จากอะราบิโดปซิส
31 สิงหาคม 2561	1801005198	เอนไซม์ไซลาเนสกลายพันธุ์ชนิดทนความร้อน
31 สิงหาคม 2561	1801005200	วิธีการผลิตดีเอชเอจากสาหร่ายทะเลด้วยการหมักแบบแข็ง
31 สิงหาคม 2561	1801005189	สูตรส่วนผสมสำหรับกระตุ้นกิจกรรมการทำงานของเอนไซม์เพนโตซาเนสโดยรวม
7 กันยายน 2561	1801005349	ระบบและวิธีการตรวจสอบสภาพตามระยะและแผนซ่อมบำรุงที่แบริ่งในเครื่องจักรปั๊มน้ำ
7 กันยายน 2561	1801005348	กรรมวิธีการผลิตโปรตีนเป้าหมายที่มีโปรตีนโบนมอร์โฟเจเนติกชนิดที่สองเป็นส่วนประกอบ
7 กันยายน 2561	1801005347	กรรมวิธีการสกัดโปรตีนโบนมอร์โฟเจนเนติกชนิดที่สองในไซโทพลาซึมออกจากเซลล์แบคทีเรียโดยเทคนิคออสโมติกช็อก
14 กันยายน 2561	1801005530	กรรมวิธีการตรวจวัดการเปลี่ยนแปลงความต่างศักย์ของเยื่อหุ้มเซลล์ยีสต์ด้วยสัญญาณแสงฟลูออเรสเซนต์
14 กันยายน 2561	1801005528	อนุภาคนาโนสำหรับกระตุ้นการเผาผลาญของไขมันที่สะสมอยู่ในเซลล์ไขมันและอนุภาคไมโครแคปซูลเพื่อการห่อหุ้มอนุภาคนาโนดังกล่าว
14 กันยายน 2561	1801005529	ระบบติดตามดวงอาทิตย์
20 กันยายน 2561	1801005681	อุปกรณ์ลดทอนสัญญาณเสียงสะท้อนจากสิ่งแวดล้อม
20 กันยายน 2561	1801005676	วัสดุป้องกันการเกาะตัวของพื้นผิว
20 กันยายน 2561	1801005691	อุปกรณ์ตรวจสอบสิทธิในการส่งข้อมูลระหว่างอุปกรณ์ฝั่งนายและบ่าว
20 กันยายน 2561	1801005694	วงจรขยายกำลังงานและคลื่นไฟฟ้าความถี่ X- band

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
20 กันยายน 2561	1801005682	อุปกรณ์เลือกโมดูลนำเข้า
20 กันยายน 2561	1801005687	กระบวนการประเมินค่าความเข้มข้นของสารเคมีและอุปกรณ์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005695	เครื่องหมายโมเลกุลสนิปที่มีความจำเพาะสำหรับการตรวจสอบข้าวทีจีเอ็มเอส และวิธีการสำหรับตรวจสอบข้าวทีจีเอ็มเอสด้วยเครื่องหมายโมเลกุลสนิปดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005697	กระบวนการสร้างโมดูลเซลล์แสงอาทิตย์ให้มีสีสันและโมดูลเซลล์แสงอาทิตย์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005698	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
20 กันยายน 2561	1801005675	วัสดุป้องกันการเกาะตัวของพื้นผิว
20 กันยายน 2561	1801005696	กระบวนการวัดประสิทธิภาพระบบบล็อกเชนและอุปกรณ์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005692	อุปกรณ์ตรวจหาตำแหน่งสะดือของมนุษย์
20 กันยายน 2561	1801005693	อุปกรณ์ปรับคุณภาพของเสียงสำหรับเครื่องช่วยฟัง
20 กันยายน 2561	1801005680	อุปกรณ์จัดหาค่ากลางของข้อมูลที่มีนัยสำคัญ
20 กันยายน 2561	1801005688	ระบบระบุตำแหน่งคนจากภาพความร้อนและวิธีการดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005678	อุปกรณ์ประมวลผลค่ามัธยฐานสำหรับหัวตรวจวัด
20 กันยายน 2561	1801005689	อุปกรณ์ประมวลผลแผนที่และแนะนำการเพาะปลูก
20 กันยายน 2561	1801005690	อุปกรณ์เรดาร์ทะลุทะลวงดินสำหรับตรวจสอบวัตถุใต้ดิน
20 กันยายน 2561	1801005677	กระบวนการระบุวัตถุและข้อความจากภาพเอกสาร และอุปกรณ์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005683	กระบวนการสกัดนิพจน์ระบุนามทั่วไปและแบบเฉพาะเจาะจงและเครื่องสกัดนิพจน์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1801005679	ระบบระบุตัวแปรสำหรับสร้างแบบจำลองสำหรับตรวจสอบสภาพแวดล้อมการทำงานของเครื่องจักร
21 กันยายน 2561	1801005738	ชุดเซลล์แสงอาทิตย์สำหรับติดตั้งกับหลังคาแผ่นโลหะ
26 กันยายน 2561	1801005899	กระบวนการผลิตแป้งดัดแปรแบบกึ่งแห้งด้วยกรดอินทรีย์ร่วมกับความร้อนเพื่อผลิตแป้งที่ทนต่อความร้อนและแรงเฉือน
26 กันยายน 2561	1801005911	ระบบประมาณการภาษีธุรกิจเฉพาะที่กรมที่ดินจัดเก็บ
26 กันยายน 2561	1801005910	ระบบประมาณการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
26 กันยายน 2561	1801005908	อุปกรณ์ควบคุมลำสัญญาณเรดาร์และกระบวนการควบคุมดังกล่าว
26 กันยายน 2561	1801005902	ชุดอุปกรณ์ถอดเปลี่ยนแบตเตอรี่สำหรับโอบียู
26 กันยายน 2561	1801005893	สูตรมาสเตอร์แบทช์สำหรับเตรียมยางวัลคาไนซ์ที่มีความใส และกรรมวิธีการเตรียมมาสเตอร์แบตช์ดังกล่าว
26 กันยายน 2561	1801005895	กระบวนการเตรียมผงพอลิเมอร์แคปซูลขนาดไมโครเมตร
26 กันยายน 2561	1801005898	ระบบสนับสนุนและติดตามการฝึกกายภาพบำบัดในผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมและการฟื้นฟูทางกายภาพบำบัดแบบรายบุคคล
26 กันยายน 2561	1801005906	อุปกรณ์กรองสัญญาณ
26 กันยายน 2561	1801005900	อุปกรณ์รับรู้แก๊สและกระบวนการสร้างอุปกรณ์ดังกล่าว
26 กันยายน 2561	1801005904	ระบบและวิธีการตรวจจับความสมมาตรของร่างกายในขณะยืนตรง
26 กันยายน 2561	1801005896	กรรมวิธีการเตรียมผลิตภัณฑ์ยางจากน้ำยางที่ปรับปรุงสมบัติเชิงกลและสมบัติการทนต่อการเสื่อมสภาพจากความร้อน
26 กันยายน 2561	1801005894	ไบโอเซนเซอร์ที่มีพื้นผิวขยายสัญญาณรามาน (SERS biosensor)
26 กันยายน 2561	1801005905	กระบวนการเตรียมไนเตรตเซนเซอร์

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
26 กันยายน 2561	1801005901	ระบบกล้องจุลทรรศน์แสงโพลาไรซ์แบบส่องผ่าน โดยใช้รีทาร์เดอร์ปรับค่าได้
26 กันยายน 2561	1801005903	ระบบกล้องจุลทรรศน์แสงโพลาไรซ์แบบส่องผ่าน
26 กันยายน 2561	1801005907	อุปกรณ์ปรับเวลาของนาฬิกา
26 กันยายน 2561	1801005909	อุปกรณ์ตรวจจับตำแหน่งการเคลื่อนที่ในพื้นที่การเพาะปลูก
28 กันยายน 2561	1801006037	สีย้อมอินทรีย์จากอนุพันธ์ของสารประกอบ n,n'-((11-ออกโซ-9,10,18,19-เตตระไฮโดร-9H-เบนโซ[4,5]อิมิดาโซ[2,1-a]ไดแนฟโธ [2,1-e:1',2'-g] ไอโซอินโดล-2,7-ไดอิล)บิส (ออกซี)) ไดอัลเคแนลสำหรับใช้เป็นโมเลกุลแสดงสัญญาณเพื่อการตรวจวัดและกรรมวิธีการสังเคราะห์สารประกอบดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006044	องค์ประกอบพอลิเมอร์ของฟิลาเมนต์ที่มีสมบัติยับยั้งแบคทีเรีย
28 กันยายน 2561	1801006033	ระบบช่วยพยุงน้ำหนัก
28 กันยายน 2561	1801006035	กระบวนการเตรียมขั้วไฟฟ้าแบบโครงข่ายสามมิติของโลหะออกไซด์ บนโครงข่ายสามมิติของโฟมโลหะที่มีชั้นของฟิล์มโลหะไฮดรอกไซด์แบบอสัณฐาน (amorphous) สำหรับประยุกต์ใช้เป็นขั้วไฟฟ้าของอุปกรณ์กักเก็บพลังงานทางเคมีไฟฟ้า
28 กันยายน 2561	1801006045	เซนเซอร์ตรวจวัดไอระเหยเอทานอลแบบสามมิติและกระบวนการในการเตรียมเซนเซอร์ดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006047	องค์ประกอบของเซนเซอร์สีสำหรับตรวจวัดก๊าซเอทิลีน
28 กันยายน 2561	1801006042	กรรมวิธีการผลิตกาวดักแมลงอินทรีย์จากยางธรรมชาติชนิดยางแห้ง
28 กันยายน 2561	1801006031	ระบบจำแนกส่วนประกอบของต้นข้าวและวิธีการดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006046	คอมโพสิตเมมเบรน สำหรับใช้เป็นวัสดุกรองระดับนาโน (nanofiltration) และกรรมวิธีการเตรียมคอมโพสิตเมมเบรนดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006041	กรรมวิธีการเตรียมกาวเหนียวดักจับแมลงจากน้ำยางธรรมชาติ
28 กันยายน 2561	1801006043	ชิ้นงานที่มีสมบัติช่วยกระจายแรงกดและคืนตัวได้ดี
28 กันยายน 2561	1801006049	องค์ประกอบของกรดแทนนิกและใบชาที่มีฤทธิ์เสริมกันในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย
28 กันยายน 2561	1801006038	กระบวนการขึ้นรูปวัสดุชีเมนต์คอมโพสิตเสริมแรงด้วยพอลิเมอร์โดยวิธีการพิมพ์สามมิติแบบที่ใช้หัวพิมพ์อิงค์เจ็ตในการฉีดพ่นวัสดุประสาน
28 กันยายน 2561	1801006027	สารประกอบลาโนสเตน ไตรเทอร์ปีนอยด์ (Lanostane triterpenoid) ที่ออกฤทธิ์ยับยั้งเชื้อวัณโรค (Antituberculosis) และกรรมวิธีการเตรียมสารดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006028	อนุพันธ์ของสารประกอบเดปซิโดน (Depsidone) ที่มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อก่อโรคจากแบคทีเรียและกรรมวิธีการเตรียมอนุพันธ์ของสารประกอบดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006040	สารประกอบไพริมิดีนที่เชื่อมกับอนุพันธ์ของสารอาร์ทิมิซินินซึ่งมีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อปรสิตโปรโตซัว
28 กันยายน 2561	1801006026	ระบบควบคุมฉากรับภาพแบบอัตโนมัติของรถเข็นเอกซเรย์แบบปรับนอน-นั่งสำหรับผู้ป่วยสูงอายุ
28 กันยายน 2561	1801006034	ระบบระบุตำแหน่งและทิศทางของครุภัณฑ์ภายในอาคารและวิธีการดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006039	กรรมวิธีการผลิตแผ่นเยื่อบางขวางกั้นพลาสติกที่มีโครงสร้างรูพรุนต่างกันหลายชั้นและมีการยืดตัวได้สูง
28 กันยายน 2561	1801006030	ระบบจำแนกและสกัดสูตรโครงสร้างทางเคมีแบบเส้นและวิธีการดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006050	พอลิเมอร์เชื่อมขวางย่อยสลายได้ทางชีวภาพที่สามารถดูดซึมน้ำและทนแรงกดได้และกระบวนการเตรียมพอลิเมอร์ดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006029	ระบบหาพื้นที่รากพืชและวิธีการดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006032	ระบบแสดงผลข้อมูลแผนที่ในระบบภูมิสารสนเทศและวิธีการสร้างแผนผังต้นไม้ตัดสินใจดังกล่าว

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
28 กันยายน 2561	1801006036	องค์ประกอบวัคซีนผงแห้งสำหรับต่อต้านเชื้อสเตรปโตคอคคัสในปลาและกรรมวิธีการเตรียมวัคซีนผงแห้งดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006025	อุปกรณ์สร้างสัญญาณเลียนแบบเซนเซอร์เครื่องยนต์สันดาปภายในและกระบวนการของอุปกรณ์ดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1801006048	อินดิเคเตอร์ที่มีโครงสร้างหลายชั้นสำหรับตรวจวัดก๊าซเอทิลีน

สิทธิบัตรการออกแบบ 45 คำขอ

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
17 พฤศจิกายน 2560	1702004689	แผ่นแปะผิวหนัง
17 พฤศจิกายน 2560	1702004690	แผ่นแปะผิวหนัง
17 พฤศจิกายน 2560	1702004691	แผ่นแปะผิวหนัง
5 มกราคม 2561	1802000022	เครื่องหั่นย่อยวัสดุแบบพ่วงติดรถแทรกเตอร์
5 มกราคม 2561	1802000023	เครื่องหั่นย่อยวัสดุแบบติดตั้งบนรถบรรทุกขนาดเล็ก
16 กุมภาพันธ์ 2561	1802000741	เครื่องย้อมสารตัวอย่าง
23 กุมภาพันธ์ 2561	1802000889	อุปกรณ์การเรียนการสอนการเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์
9 มีนาคม 2561	1802004089	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
9 มีนาคม 2561	1802004088	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
9 มีนาคม 2561	1802004087	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
20 เมษายน 2561	1802001597	อุปกรณ์แขนกลจับชิ้นงาน
1 มิถุนายน 2561	1802002192	หัวฉีดพอลิเมอร์เมมเบรนชนิดเส้นใยท่อกลวง
29 มิถุนายน 2561	1802002640	อุปกรณ์สำหรับกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง
29 มิถุนายน 2561	1802002639	อุปกรณ์สำหรับกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง
29 มิถุนายน 2561	1802002638	อุปกรณ์สำหรับกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง
29 มิถุนายน 2561	1802002637	อุปกรณ์สำหรับกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง
29 มิถุนายน 2561	1802002636	อุปกรณ์สำหรับกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง
29 มิถุนายน 2561	1802002635	โครงหลังคาครอบท้ายรถกระบะ
29 มิถุนายน 2561	1802002634	โครงหลังคาครอบท้ายรถกระบะ
29 มิถุนายน 2561	1802002633	โครงหลังคาครอบท้ายรถกระบะ
29 มิถุนายน 2561	1802002632	อุปกรณ์สำหรับวินิจฉัยทางการแพทย์
29 มิถุนายน 2561	1802002631	อุปกรณ์สำหรับควบคุม
29 มิถุนายน 2561	1802002630	เครื่องบีบแบบลูกสูบทางออกเดี่ยว
31 กรกฎาคม 2561	1802003074	อุปกรณ์ควบคุมการไหลของชุดน้ำยาล้างไต
17 สิงหาคม 2561	1802003483	ช่องระบายความร้อนขนาดเล็กโดยใช้เสาระบายความร้อนแบบมีครีบ
31 สิงหาคม 2561	1802003687	ชุดบุ้งกี๋ตักแบบปรับระยะแขนยืดหดได้
31 สิงหาคม 2561	1802003688	รถเครนกระเช้าช่วยเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มต้นสูง
31 สิงหาคม 2561	1802003690	ระบบตรวจสุขภาพเบื้องต้นอัตโนมัติ

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
31 สิงหาคม 2561	1802003689	ระบบตรวจสุขภาพเบื้องต้นอัตโนมัติ
20 กันยายน 2561	1802004082	วัสดุป้องกันการเกาะตัวบนพื้นผิว
20 กันยายน 2561	1802004081	วัสดุป้องกันการเกาะตัวบนพื้นผิว
20 กันยายน 2561	1802004092	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
20 กันยายน 2561	1802004086	เตียงคู่
20 กันยายน 2561	1802004085	เตียงคู่
20 กันยายน 2561	1802004084	เตียงคู่
20 กันยายน 2561	1802004091	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
20 กันยายน 2561	1802004090	เตียงนอนแบบมีกลไกช่วยเหลือการลุกนั่ง
20 กันยายน 2561	1802004083	เตียงคู่
26 กันยายน 2561	1802004166	ชุดควบคุมและสำรองไฟสำหรับถอดเปลี่ยนแบตเตอรี่โอบียู
26 กันยายน 2561	1802004167	ชุดยึดจับวงจรโอบียูสำหรับถอดเปลี่ยนแบตเตอรี่
26 กันยายน 2561	1802004168	ชุดยึดจับวงจรโอบียูสำหรับถอดเปลี่ยนแบตเตอรี่
26 กันยายน 2561	1802004165	อุปกรณ์ทำความสะอาดหัววัดใต้น้ำ
28 กันยายน 2561	1802004231	เครื่องสับย่อย
28 กันยายน 2561	1802004232	ใบพัดลำเลียง
28 กันยายน 2561	1802004233	รถเข็นเอกซเรย์แบบปรับนอน-นั่ง

ผลงานที่ยื่นขอจดอนุสิทธิบัตร จำนวน 161 คำขอ

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
9 ธันวาคม 2559	1603002526	กรรมวิธีการผลิตเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่งจากเปลือกและลำต้นข้าวโพด
26 กรกฎาคม 2560	1803000135	อุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมความละเอียดถูกต้องสูง RTK
11 สิงหาคม 2560	1703001478	อุปกรณ์ไมโครฟลูอิดิกส์ชิปแบบฟิลเตอร์หยดน้ำสำหรับตรวจไมโครฟิลาเรียในเลือด
11 สิงหาคม 2560	1703001477	อุปกรณ์ไมโครฟลูอิดิกชิปแบบฟิลเตอร์สี่เหลี่ยมผืนผ้าสำหรับตรวจไมโครฟิลาเรียในเลือด
11 สิงหาคม 2560	1703001476	อุปกรณ์ไมโครฟลูอิดิกชิปแบบฟิลเตอร์สไปรัลสำหรับตรวจไมโครฟิลาเรียในเลือด
11 สิงหาคม 2560	1703001475	ชุดตรวจหาเชื้อก่อโรคสครับไทฟัส โรคเลปโตสไปโรซิส โรคมิวรีนไทฟัสด้วยวิธีมัลติเพล็กซ์พีซีอาร์ (muliplex PCR)
24 ตุลาคม 2560	1703002109	กรรมวิธีการคัดแยกเฟจซัลโมเนลลาที่มีประสิทธิภาพ
24 ตุลาคม 2560	1703002108	กรรมวิธีการคัดแยกเฟจซัลโมเนลลาชนิดที่ต้องการ
25 ตุลาคม 2560	1703002117	สารคีเลตสำหรับธาตุอาหารของพืชและกรรมวิธีการสังเคราะห์สารดังกล่าว
1 พฤศจิกายน 2560	1703002159	ชุดแถบตรวจโรคแบบเลทเทอรัลโฟลว์จากอนุภาคทองคำระดับนาโนเมตรเพื่อตรวจคัดกรองโรคเลปโตสไปโรซีส
3 พฤศจิกายน 2560	1703002174	กระบวนการสังเคราะห์ตัวเร่งปฏิกิริยาโลหะนาโนบนตัวรองรับซิลิกาชนิดมีโซพอร์
30 พฤศจิกายน 2560	1703002400	ไมโครเอนแคปซูเลชันของสารสกัดถั่งเช่าและกรรมวิธีการผลิต
1 ธันวาคม 2560	1703002404	กรรมวิธีการเตรียมตัวตรวจวัดชีวโมเลกุลด้วยเทคนิคทางเคมีไฟฟ้า สำหรับตรวจวัดเชื้อไวรัสซิกา
8 ธันวาคม 2560	1703002459	องค์ประกอบของอนุภาคลิโพนิโอโซมที่กักเก็บสารสกัดทับทิมและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
26 ธันวาคม 2560	1703002573	ระบบการระบุและจำแนกสปีชีส์ของเชื้อก่อโรคในอาหารหลายชนิดพร้อมๆ กันด้วยเทคนิคบีตอะเรย์และกรรมวิธีดังกล่าว
5 มกราคม 2561	1803000022	องค์ประกอบของอนุภาคไมเซลล์ที่กักเก็บสารสกัดลูกซัดและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
12 มกราคม 2561	1803000086	กรรมวิธีเตรียมถ่านกัมมันต์ที่เจือด้วยอนุภาคนาโนของโลหะเงินสำหรับการฆ่าและยับยั้งเชื้อแบคทีเรียในน้ำ
12 มกราคม 2561	1803000087	โฟมคอมพอสิตของพอลิเมอร์ชีวภาพ-ถ่านกัมมันต์ สำหรับยึดอายุพืชผลการเกษตร
26 มกราคม 2561	1803000237	ผ้าฝ้ายทนไฟและกรรมวิธีผลิตผ้าฝ้ายทนไฟดังกล่าว
9 กุมภาพันธ์ 2561	1803000416	องค์ประกอบอนุภาคนาโนกักเก็บน้ำมันกานพลูสำหรับออกฤทธิ์เป็นยาสลบและมีฤทธิ์ในการต้านเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคในสัตว์น้ำและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
23 กุมภาพันธ์ 2561	1803000512	อุปกรณ์นำกระแสไฟฟ้าสำหรับเซลล์ไฟฟ้าเคมี
23 กุมภาพันธ์ 2561	1803000515	วัสดุขั้วอิเล็กโทรดและกรรมวิธีการเตรียมวัสดุขั้วอิเล็กโทรดดังกล่าว
23 กุมภาพันธ์ 2561	1803000514	ชุดของยีนสำหรับทำลายยีน Ags พลาสมิดลูกผสมและเชื้อราเส้นใยดัดแปลงพันธุกรรมที่มีชุดของยีนสำหรับทำลายยีน Ags ดังกล่าว
9 มีนาคม 2561	1803000586	กระบวนการสังเคราะห์โลหะออกไซด์ด้วยวิธีการเติมสารลดแรงตึงผิวหรือวิธีเซอร์แฟกแทนท์แอสซิสเทดเทมเพลตทิง โดยใช้เซริซิน
9 มีนาคม 2561	1803000587	กระบวนการสังเคราะห์โลหะออกไซด์ด้วยเทคนิคโซล-เจลโดยใช้เซริซิน
27 มีนาคม 2561	1803000719	กรรมวิธีการผลิตอาหารเสริมสุขภาพน้ำมันงาขี้ม้อน
30 มีนาคม 2561	1803000770	ไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อแบคทีเรียแล็กโทบาซิลลัส แก็สเซอรี
30 มีนาคม 2561	1803000753	ไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อแบคทีเรียแล็กโทบาซิลลัส จอห์นโซนอิ
30 มีนาคม 2561	1803000754	ไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อแบคทีเรียแล็กโทบาซิลลัส ซาลิวาเรียส
5 เมษายน 2561	1803000826	วิธีการควบคุมการชาร์จและดิสชาร์จตัวเก็บประจุยิ่งยวดที่ใช้คอนเวอร์เตอร์แบบบัค-บูสต์
11 เมษายน 2561	1803000897	ชุดตรวจหาอินเตอร์เฟอรอนแกมมาในช้างและกรรมวิธีการตรวจหาอินเตอร์เฟอรอนแกมมาด้วยชุดตรวจดังกล่าว
20 เมษายน 2561	1803000948	พลาสมิดที่มีการแสดงออกของเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลตรีดักเตสของเชื้อวัณโรคและระบบอีโคไลทดแทนที่มีพลาสมิดดังกล่าวและกรรมวิธีการตรวจหาฤทธิ์ของสารทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเอนไซม์ไดไฮโดรโฟเลตรีดักเตสของเชื้อวัณโรคด้วยระบบอีโคไลทดแทนดังกล่าว
20 เมษายน 2561	1803000949	พลาสมิดพาหะที่มีการดัดแปลงยีนไธเออย่างจำเพาะ
26 เมษายน 2561	1803000984	กรรมวิธีการตรวจแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ก่อโรคอาหารเป็นพิษ
27 เมษายน 2561	1803000999	เครื่องหั่นย่อย
27 เมษายน 2561	1803000998	แผ่นกรองที่เคลือบด้วยไทเทเนียมไดออกไซด์ สำหรับกำจัดสารอินทรีย์ระเหยในอากาศและกรรมวิธีการเตรียมแผ่นกรองที่เคลือบด้วยไทเทเนียมไดออกไซด์ดังกล่าว
4 พฤษภาคม 2561	1803001054	สารเคลือบที่มีองค์ประกอบของสารประกอบอะลูมิโนซิลิเกตของเกลือเชิงซ้อนไทเอโซลีนและสังกะสีที่มีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียและเชื้อรา
4 พฤษภาคม 2561	1803001053	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนสตรักเจอร์ลิปิดแคริเออร์กักเก็บสารสกัดจากว่านเพชรหึงและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
11 พฤษภาคม 2561	1803001111	การเพิ่มประสิทธิภาพของวัสดุดูดซับพลังงานแสงอาทิตย์
11 พฤษภาคม 2561	1803001112	วิธีการสกัดสารสำคัญจากต้นหมี่และอนุภาคนาโนของสารสกัดจากต้นหมี่และต้นบัวบก
11 พฤษภาคม 2561	1803001113	องค์ประกอบอนุภาคนาโน-ลิโปดอลแคริเออร์และกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
11 พฤษภาคม 2561	1803001110	เม็ดมวลรวมเบาจากการใช้กากตะกอนจากโรงงานผลิตสุราและเบียร์และกรรมวิธีผลิตเม็ดมวลรวมเบาดังกล่าว
25 พฤษภาคม 2561	1803001209	อุปกรณ์แยกอนุภาคของแข็งออกจากของเหลวแบบเคลื่อนย้ายได้
25 พฤษภาคม 2561	1803001210	ระบบปรับค่าสัญญาณเสียงและทดสอบประเมินคุณภาพเสียงเพื่อแนะนำชุดหูฟังให้กับผู้ใช้งานสำหรับตรวจคัดกรองการได้ยินและวิธีการดังกล่าว
1 มิถุนายน 2561	1803001253	ไพรเมอร์สำหรับสร้างดีเอนเอต้นแบบเพื่อสร้างอาร์เอนเอสายคู่จำเพาะต่อยีนโปรตีนขนส่งเอทีพีของเชื้อปรสิตเอ็นเทอโรไซโตซูน เฮปพาโตพีนีอาย (*Enterocytozoon hepatopenaei*)
1 มิถุนายน 2561	1803001255	องค์ประกอบของตัวพาไขมันโครงสร้างนาโนที่ประกอบไปด้วยไขเมล็ดเงาะสำหรับเป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอางหรือเภสัชภัณฑ์
1 มิถุนายน 2561	1803001256	กรรมวิธีการเพาะเลี้ยงเซลล์เนื้อเยื่อหลายชั้นโดยไม่ต้องใช้วัสดุที่เป็นโครงสร้างให้เซลล์ยึดเกาะ
1 มิถุนายน 2561	1803001257	วิธีการตรวจเชื้อไมโครแบคทีเรียมทูเบอร์คูโลสิสด้วยเทคนิคเคมีไฟฟ้าร่วมกับพีเอ็นเอ
8 มิถุนายน 2561	1803001308	สูตรและกระบวนการผลิตอลูมินาโฟมฟิลเตอร์
8 มิถุนายน 2561	1803001309	กระบวนการเตรียมกล้าเชื้อยีสต์ *Pichia pastoris* สำหรับกระบวนการหมักแบบเหลวในระดับขยายขนาด
15 มิถุนายน 2561	1803001357	อนุภาคเซลแล็คที่มีสารสำคัญกักเก็บอยู่ภายในและกรรมวิธีการผลิตอนุภาคเซลแล็คที่มีสารสำคัญกักเก็บอยู่ภายในดังกล่าว
15 มิถุนายน 2561	1803001358	ชุดไพรเมอร์และวิธีการสำหรับตรวจหาเชื้อไวรัสเอสดีดีวีก่อโรคเกล็ดหลุดในปลากะพง
15 มิถุนายน 2561	1803001359	กรรมวิธีการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะเซฟาเลกซินร่วมกับการควบคุมแรงดันบรรยากาศ
22 มิถุนายน 2561	1803001407	ข้อเข่าเทียมแบบสี่จุดหมุน
29 มิถุนายน 2561	1803001465	ผลิตภัณฑ์สำหรับการแสดงออกของยีนเพื่อผลิตโปรตีนเป้าหมายจากอาหารที่มีน้ำตาลซูโครสเป็นองค์ประกอบและกรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าว
5 กรกฎาคม 2561	1803001512	สูตรส่วนผสมของสารละลายสำหรับสกัดสารพันธุกรรมของเชื้อแบคทีเรียแกรมลบและแกรมบวกและกรรมวิธีการเตรียมตัวอย่างสารพันธุกรรมด้วยสูตรส่วนผสมสารละลายดังกล่าว
5 กรกฎาคม 2561	1803001510	กรรมวิธีการเตรียมเข็มขนาดไมโครเมตร
13 กรกฎาคม 2561	1803001574	กรรมวิธีการสังเคราะห์วัสดุคาร์บอนอุดมไนโตรเจนสำหรับการผลิตเป็นขั้วไฟฟ้าในตัวเก็บประจุยิ่งยวดจากชีวมวล
13 กรกฎาคม 2561	1803001576	กรรมวิธีการกระตุ้นการสังเคราะห์เปปไทด์ที่มีฤทธิ์ทำลายจุลินทรีย์และเพิ่มกิจกรรมต้านอนุมูลอิสระในกุ้ง
13 กรกฎาคม 2561	1803001575	ชุดไพรเมอร์สำหรับตรวจหาเชื้อไวรัสเอสดีดีวีและกรรมวิธีการตรวจด้วยไพรเมอร์ดังกล่าว
13 กรกฎาคม 2561	1803001577	สูตรอาหารกึ่งคัดเลือกชนิดแข็งสำหรับการแยกเชื้อ *Acidovorax citrulli*
20 กรกฎาคม 2561	1803001609	ระบบตรวจสอบและยืนยันการขนส่งบุคคล
20 กรกฎาคม 2561	1803001605	ครีมบำรุงผิวสูตรตำรับที่มีอนุภาคนาโนสตรักเจอร์ลิปิดแคริเออร์จากไขอ้อยและน้ำมันรำข้าวกักเก็บวิตามินอีเป็นองค์ประกอบและกรรมวิธีการเตรียมครีมบำรุงผิวดังกล่าว
20 กรกฎาคม 2561	1803001606	องค์ประกอบอนุภาคนาโนไขอ้อยกักเก็บสารสำคัญสำหรับการนำส่งทางผิวหนังและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
20 กรกฎาคม 2561	1803001607	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนจากไขอ้อยและน้ำมันรำข้าวกักเก็บสารออกฤทธิ์และกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
20 กรกฎาคม 2561	1803001602	ตัวตรึงเซลล์ที่มีไหมข้าวโพดเป็นองค์ประกอบและกรรมวิธีการผลิตตัวตรึงเซลล์ดังกล่าว

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
20 กรกฎาคม 2561	1803001610	ไพรเมอร์และวิธีการตรวจเชื้อเห็ดระโงกชนิดรับประทานได้โดยใช้ไพรเมอร์นั้น
20 กรกฎาคม 2561	1803001603	กรรมวิธีการผลิตไบโอเอทานอลด้วยเชื้อตรึงรูป
26 กรกฎาคม 2561	1803001668	กรรมวิธีเตรียมผิวเลเยอร์ดับเบิ้ลไฮดรอกไซด์บนแผ่นอะลูมิเนียมด้วยปฏิกิริยาการตกตะกอนในสภาวะกรด
26 กรกฎาคม 2561	1803001667	ระบบแสดงภาพโฮโลกราฟิกที่มีการลดทอนแสงจากแหล่งกำเนิดภาพโดยการใช้โพลาไรเซอร์เชิงเส้น
31 กรกฎาคม 2561	1803001683	เครื่องมือใส่ปุ๋ยในไร่มันสำปะหลัง
3 สิงหาคม 2561	1803001719	ชุดไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อ *Vibrio cholerae* และกรรมวิธีการตรวจเชื้อในอาหารด้วยชุดไพรเมอร์ดังกล่าว
3 สิงหาคม 2561	1803001718	เอนไซม์ตรึงรูปสำหรับผลิตแอลดีไฮด์จากแอลกอฮอล์และกรรมวิธีการผลิตแอลดีไฮด์โดยใช้เอนไซม์ตรึงรูปดังกล่าวเป็นตัวเร่งปฏิกิริยา
3 สิงหาคม 2561	1803001717	เซรั่มบำรุงผิวสูตรตำรับที่มีอนุภาคนาโนสตรักเจอร์ลิปิดแคริเออร์กักเก็บสารสกัดจากว่านเพชรหึงเป็นองค์ประกอบและกรรมวิธีการเตรียมเซรั่มบำรุงผิวดังกล่าว
3 สิงหาคม 2561	1803001716	ครีมบำรุงผิวสูตรตำรับที่มีอนุภาคนาโนสตรักเจอร์ลิปิดแคริเออร์กักเก็บสารสกัดจากว่านเพชรหึงเป็นองค์ประกอบและกรรมวิธีการเตรียมผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวดังกล่าว
10 สิงหาคม 2561	1803001775	ชุดน้ำยาและกรรมวิธีสำหรับการสร้างสารห่อหุ้มเพื่อวิเคราะห์ไมโครอาร์เอ็นเอเป้าหมายที่อุณหภูมิเดียว
10 สิงหาคม 2561	1803001778	เครื่องเจาะรูด้วยเลเซอร์
10 สิงหาคม 2561	1803001777	กรรมวิธีการเคลือบสาร 3-อะมิโนโพรพิล ไตรอีท็อกซี่ไซเลนบนพื้นผิวของวัสดุสำหรับตรึงตัวอย่างทางชีววิทยา
10 สิงหาคม 2561	1803001776	อาหารเลี้ยงเชื้อที่จำเพาะสำหรับการผลิตเอนไซม์อาหารสัตว์และวิธีการผลิตเอนไซม์อาหารสัตว์ด้วยระบบการเลี้ยงแบบกึ่งกะด้วยอาหารเลี้ยงเชื้อดังกล่าว
10 สิงหาคม 2561	1803001772	ปุ๋ยน้ำแขวนลอยสูตรเข้มข้นและกรรมวิธีการเตรียมปุ๋ยน้ำแขวนลอยสูตรเข้มข้นดังกล่าว
10 สิงหาคม 2561	1803001774	ชุดน้ำยาตรวจวัดปริมาณโปรตีนอัลบูมินในปัสสาวะโดยการใช้สารละลายกราฟีนร่วมกับแอปตาเมอร์และวิธีการตรวจนั้น
10 สิงหาคม 2561	1803001773	ชุดไพรเมอร์และดีเอ็นเอวงกลมตรวจจับสำหรับวิเคราะห์ปริมาณไมโครอาร์เอ็นเอ21 และกรรมวิธีสำหรับวิเคราะห์ไมโครอาร์เอ็นเอด้วยชุดไพรเมอร์ดังกล่าว
17 สิงหาคม 2561	1803001830	กรรมวิธีการเตรียมฟลาวข้าวเจ้าดัดแปรเอ็กซ์ทรูชัน
17 สิงหาคม 2561	1803001828	ผลิตภัณฑ์น้ำยาสำหรับการเก็บรักษาแบคทีรีโอฟาจเพื่อการควบคุมโรคเหี่ยวในพืชที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum*
17 สิงหาคม 2561	1803001829	โมโนโคลนอลแอนติบอดีที่มีความจำเพาะต่อเชื้อ คิวคัมเบอร์ กรีน มอทเทิล โมเซอิค ไวรัส และกรรมวิธีการตรวจหาเชื้อคิวคัมเบอร์ กรีน มอทเทิล โมเซอิค ไวรัสด้วยโมโนโคลนอลแอนติบอดีดังกล่าว
17 สิงหาคม 2561	1803001826	ชุดตรวจสารในกลุ่มเบต้า-2 อะโกนิสต์
17 สิงหาคม 2561	1803001827	น้ำยาสำหรับรักษาคุณภาพของสารคอนจูเกตรวมถึงแผ่นบรรจุสารคอนจูเกตและ/หรือโมเลกุลที่ใช้ในการให้หรือขยายสัญญาณและกรรมวิธีในการใช้น้ำยาสำหรับเตรียมสารคอนจูเกตรวมถึงแผ่นบรรจุนั้น
17 สิงหาคม 2561	1803001825	อนุภาคนาโนทองทรงกลมซึ่งมีหนามที่ผิวซึ่งสามารถเพิ่มสัญญาณการกระเจิงแสงที่ผิวของอนุภาคตามหลักของรามานและกรรมวิธีการสังเคราะห์อนุภาคดังกล่าว
17 สิงหาคม 2561	1803001832	ชุดตรวจวัดสัญญาณการกระเจิงแสงรามานของเซลล์มะเร็ง
17 สิงหาคม 2561	1803001831	สูตรผสมบะหมี่ปราศจากกลูเตนจากฟลาวข้าวเจ้า

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
24 สิงหาคม 2561	1803001900	ครีมกันแดดที่มีส่วนประกอบของอนุภาคไมเซลล์กักเก็บสารสกัดลูกชัด
24 สิงหาคม 2561	1803001903	กระบวนการสังเคราะห์ชีโอไลท์ชนิดเอกซ์สำหรับเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในการปรับปรุงคุณภาพเชื้อเพลิงชีวภาพจากกระบวนการไพโรไลซิสแบบเร็วของชีวมวล
24 สิงหาคม 2561	1803001906	ไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อไวรัสเอชพีวีในกุ้งและวิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสเอชพีวีด้วยไพรเมอร์ดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1803001904	ชุดไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อไวรัสไอเอชเอชเอ็นและกรรมวิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสไอเอชเอชเอ็นในกุ้งด้วยชุดไพรเมอร์ดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1803001901	แผ่นเส้นใยไม่ถักทอที่มีสมบัติดูดซับและกักเก็บน้ำและกรรมวิธีการเตรียมแผ่นเส้นใยไม่ถักทอดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1803001905	ไพรเมอร์ที่มีความจำเพาะต่อเชื้อไวรัสไอเอชเอชเอ็นวีและกรรมวิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสด้วยไพรเมอร์ดังกล่าว
24 สิงหาคม 2561	1803001899	เปปไทด์ที่จำเพาะต่อโปรตีนลิปแอล32 และกระบวนการคัดเลือกฟาจเปปไทด์ที่จำเพาะต่อโปรตีนลิปแอล32
24 สิงหาคม 2561	1803001902	องค์ประกอบสำหรับการเตรียมวัสดุซิลิโคนพิมพ์แบบสามมิติและกรรมวิธีการเตรียมวัสดุซิลิโคนพิมพ์แบบสามมิติดังกล่าว
31 สิงหาคม 2561	1803001967	สูตรเนื้อดินสำหรับผลิตกระถางดินสลายตัวได้ที่มีสมบัติความแข็งแรงและสามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
31 สิงหาคม 2561	1803001965	สูตรองค์ประกอบนาโนอิมัลชันที่มีลักษณะใสซึ่งมีประสิทธิภาพในการบรรจุน้ำมันขมิ้นชันที่ความเข้มข้นสูงและกรรมวิธีการเตรียมนาโนอิมัลชันดังกล่าว
31 สิงหาคม 2561	1803001966	สูตรองค์ประกอบนาโนอิมัลชันที่มีลักษณะใสซึ่งบรรจุน้ำมันขมิ้นชันและกรรมวิธีการเตรียมนาโนอิมัลชันดังกล่าว
31 สิงหาคม 2561	1803001963	สูตรอาหารเจลสำหรับพกพา
31 สิงหาคม 2561	1803001964	สูตรอาหารแท่งสำหรับพกพา
31 สิงหาคม 2561	1803001968	รถตักแบบยึดแขนตักได้
31 สิงหาคม 2561	1803001969	รถเครนกระเช้าช่วยเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มต้นสูง
31 สิงหาคม 2561	1803001970	อุปกรณ์เพิ่มคุณภาพเสียงของหูฟังที่มีการต่อลำโพงสองตัวร่วมกัน
7 กันยายน 2561	1803002015	กรรมวิธีการเตรียมสารประกอบโลหะคีเลตของกรดอะมิโน
7 กันยายน 2561	1803002016	ผงสีดำสะท้อนความร้อนที่สังเคราะห์จากแคลเซียมคาร์บอเนต แร่ยิปซัม แร่บอกไซต์และกรรมวิธีผลิตผงสีดำสะท้อนความร้อนนั้น
7 กันยายน 2561	1803002017	ระบบระบายความร้อนสำหรับแบตเตอรี่แพ็ก (battery pack) ในยานยนต์ไฟฟ้า
7 กันยายน 2561	1803002014	สูตรส่วนผสมสำหรับลดปริมาณแอมโมเนีย ไนไตรต์ และอัลคาไลน์ในระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำ
14 กันยายน 2561	1803002076	วัสดุขั้วแอโนดสำหรับแบตเตอรี่ชนิดลิเทียม-ซัลเฟอร์และกรรมวิธีการเตรียมวัสดุขั้วแอโนดดังกล่าว
14 กันยายน 2561	1803002078	อนุภาคคล้ายไวรัสของเชื้อไวรัสเด็งกี่ที่สร้างจากเซลล์ไลน์คงสภาพแมลงหวี่และกรรมวิธีการสร้างอนุภาคคล้ายไวรัสดังกล่าว
14 กันยายน 2561	1803002079	เซลล์ไลน์คงสภาพแมลงหวี่ที่มีระบบติดตามเรืองแสงและการติดฉลากสำหรับการแยกรีคอมบิแนนท์โปรตีนของฟลาวิไวรัสให้บริสุทธิ์และกรรมวิธีการสร้างเซลล์ไลน์คงสภาพแมลงหวี่ดังกล่าว
14 กันยายน 2561	1803002077	ชุดลำดับนิวคลีโอไทด์และพลาสมิดพาหะสำหรับการแสดงออกของยีนเพื่อผลิตรีคอมบิแนนต์โปรตีนออกนอกเซลล์แมลงหวี่

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
14 กันยายน 2561	1803002075	อุปกรณ์บำบัดอากาศด้วยแผ่นเส้นใยอนินทรีย์นาโนโฟโตคะตะลิสต์ไทเทเนียมไดออกไซด์และซิงก์ทังสเตนออกไซด์
20 กันยายน 2561	1803002142	วิธีการช่วยออกตัวบนทางลาดชันสำหรับยานยนต์ไฟฟ้า
20 กันยายน 2561	1803002143	อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิสำหรับเครื่องปรับอากาศ
20 กันยายน 2561	1803002140	กระบวนการตรวจสอบความผิดปกติสายนำสัญญาณ
20 กันยายน 2561	1803002147	กรรมวิธีการทำแบบพิมพ์ปูนปลาสเตอร์คอมโพสิตแข็งแรงสูงจากเม็ดแก้วมวลเบา
20 กันยายน 2561	1803002139	สูตรอาหารสำหรับกระบวนการผลิตเบต้ากลูแคนขนาดใหญ่และเบต้ากลูแคนโอลิโกแซคคาไรด์และกระบวนการผลิตเบต้ากลูแคนด้วยสูตรอาหารดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1803002149	อุปกรณ์แยกน้ำชิงใสด้วยไฮโดรไซโคลนแบบต่อขนานร่วมกับการกรองและการเหวี่ยงแยก
20 กันยายน 2561	1803002144	วัสดุชั้วแคโทดแบบปราศจากวัสดุรองรับสำหรับแบตเตอรี่ชนิดลิเทียมซัลเฟอร์และกรรมวิธีการเตรียมวัสดุชั้วแคโทดดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1803002145	สูตรสารประกอบสำหรับรักษากิจกรรมของเอนไซม์ผงแห้ง
20 กันยายน 2561	1803002148	องค์ประกอบของสูตรตำรับเครื่องสำอางสำหรับบำรุงเส้นผมที่ประกอบไปด้วยน้ำมันจากเมล็ดชา
20 กันยายน 2561	1803002150	อุปกรณ์ควบคุมพลังงานสำหรับสร้างรังสีในการถ่ายภาพ
20 กันยายน 2561	1803002146	อุปกรณ์ปลดล็อคคอนเนกเตอร์
20 กันยายน 2561	1803002141	กระบวนการสร้างอุปกรณ์ตรวจจับความดันและอุปกรณ์ดังกล่าว
20 กันยายน 2561	1803002151	อุปกรณ์ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลสถานะไฮโดรลิกส์
26 กันยายน 2561	1803002193	เซลล์ยีสต์ลูกผสม *Pichia pastoris* สำหรับการผลิตไอโซเพนทานอล (3-เมทิล-1-บิวทานอล)
26 กันยายน 2561	1803002194	เชื้อพลาสโมเดียมฟาลซิพารัมสายพันธุ์เอ็นเอฟห้าสิบสี่ดัดแปลงพันธุกรรมและวิธีการสร้างเชื้อดัดแปลงนั้น
26 กันยายน 2561	1803002191	การเตรียมขั้วไฟฟ้าสามมิติแบบ 3 ชั้วในหนึ่งชิ้นและกรรมวิธีการเตรียมขั้วไฟฟ้าดังกล่าว
26 กันยายน 2561	1803002192	อุปกรณ์ทำความสะอาดหัววัดใต้น้ำ
26 กันยายน 2561	1803002199	กระบวนการเตรียมชั้นส่งผ่านอิเล็กตรอนโดยใช้ท่อนาโนไททาเนียมไดออกไซด์ที่เติมแต่งด้วยเลดซัลไฟด์ สำหรับเซลล์แสงอาทิตย์เพอรอฟสไกต์
26 กันยายน 2561	1803002201	สูตรสำหรับเตรียมยางธรรมชาติวัลคาไนซ์ด้วยระบบรังสีอัลตราไวโอเล็ตที่มีความใสและมีความแข็งแรงและกรรมวิธีการเตรียมยางธรรมชาติวัลคาไนซ์ดังกล่าว
26 กันยายน 2561	1803002197	กระบวนการเคลือบผิวเหล็กด้วยสารประกอบเชิงโลหะ (intermetallic compound) ของอะลูมิเนียมสำหรับป้องกันการกัดกร่อนที่อุณหภูมิสูง
26 กันยายน 2561	1803002196	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เพื่อกักเก็บสารสำคัญในกลุ่มแคโรทีน
26 กันยายน 2561	1803002202	องค์ประกอบอนุภาคนาโนไขมันสำหรับกักเก็บฟลาโวนอยด์ที่มีเกลือน้ำดีเพื่อเพิ่มการดูดซึมในลำไส้
26 กันยายน 2561	1803002195	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนกักเก็บสารสกัดจากอัญชันสำหรับใช้ทางเครื่องสำอาง
26 กันยายน 2561	1803002200	สูตรตำรับผลิตภัณฑ์ระงับกลิ่นที่มีสารสกัดกระชายดำ
26 กันยายน 2561	1803002198	ซับสเตรทที่มีพื้นผิวขยายสัญญาณรามาน (SERS substrate) จากส่วนประกอบของแผ่นออฟติคอล
26 กันยายน 2561	1803002204	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนกักเก็บสารเคอร์คูมินอยด์สำหรับใช้ทางผิวหนัง

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
26 กันยายน 2561	1803002203	องค์ประกอบของอนุภาคนาโนกักเก็บสารเคอร์คูมินอยด์สำหรับให้ทางปาก
28 กันยายน 2561	1803002247	กรรมวิธีการผลิตและทำบริสุทธิ์เชื้อเบต้าโนดาไวรัส
28 กันยายน 2561	1803002239	วิธีการแยกสารประกอบแคลเซียมออกจากพื้นผิวของเซโนสเฟียร์ (cenospheres)
28 กันยายน 2561	1803002245	เซลล์ยีสต์ลูกผสม *Saccharomyces cerevisiae* สำหรับการผลิตสารหอมระเหยกลุ่มเทอร์ปีน
28 กันยายน 2561	1803002236	กระบวนการชุบแข็งเหล็กกล้าโดยตรงด้วยการชุบเคลือบอะลูมิเนียมแบบจุ่มร้อน
28 กันยายน 2561	1803002233	องค์ประกอบอนุภาคนาโนนีโอโซมกักเก็บสารสกัดจากมะขามป้อมและกรดโคจิกแบบเสริมฤทธิ์และวิธีการเตรียมดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1803002241	วิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อปาล์มน้ำมัน
28 กันยายน 2561	1803002243	ระบบสำหรับการตรวจการกลายพันธุ์จากลำดับเบสแบบทั่วจีโนมและวิธีการดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1803002242	ระบบค้นหาตำแหน่งการกลายพันธุ์แบบโครงสร้างจากข้อมูลลำดับเบสสายสั้น
28 กันยายน 2561	1803002248	กรรมวิธีการผลิตและทำบริสุทธิ์ของเชื้อเมกะโลไซติไวรัส
28 กันยายน 2561	1803002244	กรรมวิธีการเพิ่มคุณค่าทางโภชนะของกากมันสำปะหลังจากเชื้อยีสต์โดยกระบวนการหมักแบบอาหารแข็งเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ทางเลือก
28 กันยายน 2561	1803002235	กรรมวิธีการเตรียมเส้นใยนาโนคอมโพสิตของไคติน-ไคโตซาน/พอลิไวนิลแอลกอฮอลล์ที่มีโครงข่ายโลหะสารอินทรีย์และเส้นใยคอมโพสิตที่ได้จากกรรมวิธีดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1803002240	องค์ประกอบอนุภาคลิกนินที่มีคุณสมบัติไม่ซึมผ่านผิวหนังและป้องกันรังสียูวี
28 กันยายน 2561	1803002232	องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ป้องกันรังสีอัลตราไวโอเลตที่ประกอบด้วยอนุภาคพอลิโดพามีน
28 กันยายน 2561	1803002237	วิธีการเตรียมวัสดุพอลิแลคไทด์ซีเมนต์โดยใช้การบ่มด้วยสองกระบวนการ
28 กันยายน 2561	1803002231	กรรมวิธีการผลิตสารประกอบบิสอินโดลอัลคาลอยด์ที่ออกฤทธิ์ยับยั้งเชื้อก่อโรคจากแบคทีเรียจากเชื้อรา *Conoideocrella*
28 กันยายน 2561	1803002238	เรือช้อนตักขยะผิวน้ำ
28 กันยายน 2561	1803002249	ระบบบริหารจัดการทรัพยากรเครื่องคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง
28 กันยายน 2561	1803002234	องค์ประกอบอนุภาคทรานส์เอโทโซมกักเก็บน้ำมันหอมระเหยและกรรมวิธีการเตรียมอนุภาคดังกล่าว
28 กันยายน 2561	1803002246	อุปกรณ์แก้ไขรูปแบบข้อมูลอักษร

ผลงานที่ยื่นขอจดความลับทางการค้า จำนวน 20 คำขอ

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
8 มกราคม 2561	TS60BT00120	กระบวนการผลิตสูตรเอนไซม์ทนร้อนและเพิ่มความเสถียรจากเชื้อรา *Aspergillus niger* BCC4525 เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารไก่เนื้อ
15 มกราคม 2561	TS60MT00119	สูตรน้ำยางข้นชนิดแอมโมเนียต่ำมากสำหรับผสมกับแอสฟัลต์
26 มีนาคม 2561	TS61NN00121	กระบวนการผลิตอนุภาคนาโนซิลิกาแบบปฏิกิริยาไม่ต่อเนื่อง
16 พฤษภาคม 2561	TS61BT00136	ถังหมักสำหรับการผลิตยาแก้ไอแผนโบราณ
25 พฤษภาคม 2561	TS61MT00130	คอมเปาด์โพลีโพรพีลีนที่มีคุณสมบัติชอบน้ำสำหรับผลิตภัณฑ์ฟิล์ม

วันยื่นคำขอ	เลขที่คำขอ	ชื่อการประดิษฐ์
25 พฤษภาคม 2561	TS61MT00125	คอมเปาด์โพลีเอทธิลีนความหนาแน่นต่ำที่มีคุณสมบัติชอบน้ำสำหรับผลิตภัณฑ์ฟิล์ม
7 มิถุนายน 2561	TS61BT00129	สูตรผงสังขยามันเทศสีม่วงสำเร็จรูปกลิ่นรสธรรมชาติ
7 มิถุนายน 2561	TS61BT00128	สูตรผงสังขยามันเทศสีม่วงสำเร็จรูปทางการค้า
7 มิถุนายน 2561	TS61BT00127	กระบวนการผลิตผงมันเทศสีม่วงกลิ่นรสธรรมชาติ
7 มิถุนายน 2561	TS61BT00124	การพัฒนาสูตรเอนไซม์ไฟเทสเพิ่มประสิทธิภาพทนร้อนและความเสถียร
7 มิถุนายน 2561	TS61BT00123	กระบวนการผลิตผงมันเทศสีม่วงในเชิงพาณิชย์
15 มิถุนายน 2561	TS61MT00135	ฟิล์มที่มีสมบัติในการป้องกันกลิ่นและป้องกันการเกิดฝ้า
19 มิถุนายน 2561	TS61BT00141	สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อสำหรับผลิตโปรตีน Vip3
1 สิงหาคม 2561	TS61BT00140	กระบวนการผลิตเซลล์ยีสต์โพรไบโอติกในระดับอุตสาหกรรมด้วยการหมักแบบเหลวสำหรับใช้เป็นสารเสริมในอาหารสัตว์
28 สิงหาคม 2561	TS61MT00153	สูตรน้ำยางข้นสำหรับทำผลิตภัณฑ์โฟมยาง
28 สิงหาคม 2561	TS61BT00142	กระบวนการสกัดลิกนินที่มีปริมาณของเสียต่ำ
5 กันยายน 2561	TS61MT00146	สูตรแป้งผสมจากฟลาวมันสำปะหลังที่มีไซยาไนด์ต่ำเพื่อทำขนมปังสีน้ำตาลปราศจากกลูเตน
17 กันยายน 2561	TS61MT00158	กระบวนการบ่มวัสดุยางธรรมชาติแข็งพิเศษ
17 กันยายน 2561	TS61MT00157	สูตรสำหรับทำวัสดุยางธรรมชาติแข็งพิเศษ
21 กันยายน 2561	TS61MT00139	สูตรเม็ดโพลิเมอร์คอมพาวด์ที่มีสีคงทนต่อสภาวะแวดล้อมและสะท้อนแสงที่ช่วงคลื่นจำเพาะ

ผลงานที่ยื่นขอจดคุ้มครองพันธุ์พืช จำนวน 14 คำขอ

วันที่ยื่นจด	เลขที่คำขอ	ประเภท	ชนิดพืช	ชื่อพันธุ์
16 กรกฎาคม 2561	1193/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ C_73
16 กรกฎาคม 2561	1194/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ C_87
16 กรกฎาคม 2561	1195/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ C_99
16 กรกฎาคม 2561	1196/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ G01
16 กรกฎาคม 2561	1197/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ G09
16 กรกฎาคม 2561	1198/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ G44
29 สิงหาคม 2561	1207/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ D56
29 สิงหาคม 2561	1208/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ R56
29 สิงหาคม 2561	1209/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ D61
29 สิงหาคม 2561	1210/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ R61
29 สิงหาคม 2561	1211/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ D102
29 สิงหาคม 2561	1212/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ R102
29 สิงหาคม 2561	1213/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ D124
29 สิงหาคม 2561	1214/2561	ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช	พริก	พริกขี้หนูผลใหญ่ R124

รางวัลและเกียรติยศ จำนวน 62 รางวัล

ระดับนานาชาติ จำนวน 25 รางวัล

ธนธม ไชยลังการณ์

กลุ่มวิจัยนวัตกรรมสุขภาพสัตว์และการจัดการ/ไบโอเทค

ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประเทศไทย ประจำปี 2561 สาขาสรีรวิทยาหรือการแพทย์ เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมผู้ได้รับรางวัลโนเบล ระหว่างวันที่ 24-29 มิถุนายน 2561 ณ เมืองลินเดา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กัลยาณ์ แดงติ๊บ

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพสัตว์น้ำแบบบูรณาการ/ไบโอเทค

ผลงาน : เครือข่ายวิจัยเพื่อสุขภาพกุ้ง (International Networks for Shrimp Health: INSH)

รางวัลยอดเยี่ยม Chairman's Award จากกองทุนความร่วมมือนิวตัน ยูเค-ไทย เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 ณ สถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำประเทศไทย

ธีรพงศ์ ยะทา

กลุ่มวิจัยการห่อหุ้มระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : นวัตกรรมการนำส่งยาต้านจุลชีพทิลมิโคซินด้วยพาหะนำส่งระดับนาโนผ่านระบบทางเดินอาหารประสิทธิภาพสูงตรงเป้าหมาย

รางวัลเหรียญทอง (Golden Prize) จากงาน 11th International Warsaw Invention Show (IWIS2017) ระหว่างวันที่ 9-11 ตุลาคม 2560 ณ กรุงวอร์ซอ สาธารณรัฐโปแลนด์

ธีรพงศ์ ยะทา

กลุ่มวิจัยการห่อหุ้มระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : นวัตกรรมการนำส่งยาต้านจุลชีพทิลมิโคซินด้วยพาหะนำส่งระดับนาโนผ่านระบบทางเดินอาหารประสิทธิภาพสูงตรงเป้าหมาย

รางวัลเหรียญเกียรติยศ (Special Prize) จากราชอาณาจักรชาอุดีอาระเบีย จากงาน 11th International Warsaw Invention Show (IWIS2017) ระหว่างวันที่ 9-11 ตุลาคม 2560 ณ กรุงวอร์ซอ สาธารณรัฐโปแลนด์

กิตติวุฒิ เกษมวงศ์

ทีมวิจัยกระบวนการระดับนาโนเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร/นาโนเทค

ผลงาน : ระบบการนำส่งสารที่แตกตัวได้เอง (Self-Emulsifier Drug Delivery System: SEDDS)

รางวัลเหรียญเงิน (Silver Medal) จากงาน 11th International Warsaw Invention Show (IWIS2017) ระหว่างวันที่ 9-11 ตุลาคม 2560 ณ กรุงวอร์ซอ สาธารณรัฐโปแลนด์

กิตติวุฒิ เกษมวงศ์

ทีมวิจัยกระบวนการระดับนาโนเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร/นาโนเทค

ผลงาน : ไข่ออกแบบได้

รางวัลเหรียญทองเกียรติยศ (Gold with Intension) จากประเทศโรมาเนีย จากงาน 11th International Warsaw Invention Show (IWIS2017) ระหว่างวันที่ 9-11 ตุลาคม 2560 ณ กรุงวอร์ซอ สาธารณรัฐโปแลนด์

กิตติวุฒิ เกษมวงศ์

ทีมวิจัยกระบวนการระดับนาโนเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร/นาโนเทค

ผลงาน : ไข่ออกแบบได้

รางวัลเหรียญเกียรติยศ (Special Prize) จากราชอาณาจักรชาอุดีอาระเบีย จากงาน 11th International Warsaw Invention Show (IWIS2017) ระหว่างวันที่ 9-11 ตุลาคม 2560 ณ กรุงวอร์ซอ สาธารณรัฐโปแลนด์

เสกสรร พาป้อง

สถาบันเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน/เอ็มเทค

ผลงาน : Developing a Research Framework and Methodology of Social Life Cycle Assessment in Thailand

ได้รับมอบเหรียญรางวัล RONPAKU: JSPS RONPAKU Medal Award จากงาน 9th General Assembly of the JSPS Fellow Alumni Association of Thailand (JAAT) – JSPS - NRCT – RONPAKU Medal Award Ceremony จัดโดยหน่วยงาน Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 ณ โรงแรมอโนมา แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

ชาลี วรกุลพิพัฒน์, เอกฉันท์ รัตนเลิศนุสรณ์ และพิทักษ์ แท่นแก้ว

หน่วยวิจัยการสื่อสารและเครือข่าย/เนคเทค

ผลงาน : Recent Challenges, Trends, and Concerns Related to IoT Security: An Evolutionary Study

รางวัล Outstanding Paper Award จากงานประชุมวิชาการ The 20th IEEE International Conference on Advanced Communications Technology (ICACT) ระหว่างวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2561 ณ Elysian Gang chon สาธารณรัฐเกาหลี

อุรชา รักษ์ตานนท์ชัย

รองผู้อำนวยการศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ

ได้รับรางวัลศิษย์เก่าสหราชอาณาจักรดีเด่นประจำปี 2561 สาขาผู้ประสบความสำเร็จด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561 ณ สถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำประเทศไทย

วิรัลดา ภูตะคาม

ศูนย์โอมิกส์แห่งชาติ/ไบโอเทค

ผลงาน : การพัฒนาเทคโนโลยีในการค้นหาเครื่องหมายโมเลกุลสนิป

ได้รับการคัดเลือกเป็น Young Affiliates ของ The World Academy of Sciences (TWAS) ในสาขาวิทยาศาสตร์การเกษตร
เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2561

คทา จารุวงศ์รังสี

หน่วยวิจัยอุปกรณ์สเปกโทรสโกปีและเซนเซอร์/เนคเทค

ได้รับการคัดเลือกเป็น Young Affiliates ของ The World Academy of Sciences (TWAS) ในสาขาวิศวกรรมวิทยาศาสตร์
เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2561

สมพงษ์ ศรีมโนเสาวภาคย์

กลุ่มวิจัยโลหะและกระบวนการผลิต/เอ็มเทค

ผลงาน : High Precision Sound Absorber

รางวัลที่ 2 ประเภท Competitive pitch จากงาน Final pitches โครงการ Leaders in Innovation Fellowships (LIF) 2018
เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2561

ณัฏฐพร พิมพะ, วิยงค์ กังวานศุภมงคล, ชุติมา ศรีสิทธิรัตน์กุล และเสาวลักษณ์ เฉลียวเลิศอำพล

กลุ่มวิจัยวัสดุผสมและการเคลือบนาโน และกลุ่มวิจัยการวิเคราะห์ระดับนาโนชั้นสูงและความปลอดภัย/นาโนเทค

ผลงาน : การแปรรูปโฟมพอลิสไตรีนของเสียเป็นวัสดุดูดซับน้ำมันและตัวทำละลายอินทรีย์

รางวัลเหรียญทอง (Gold Medal) จากงาน 46th International Exhibition of Inventions Geneva ระหว่างวันที่ 11-15 เมษายน 2561
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

ธีรพงศ์ ยะทา, อุรชา รักษ์ตานนท์ชัย, ณัฏฐิกา แสงกฤช, สุวิมล สุรัสโม, ชญานันท์ เอี่ยมสำอางค์, คทาวุธ นามดี และจักรวาฬ ยศถาวรกุล

กลุ่มวิจัยการห่อหุ้มระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : อนุภาคนาโนทิลมิโคซินสำหรับการป้องกันและรักษาการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจในสัตว์เศรษฐกิจ

รางวัลเหรียญเงิน (Silver Medal) จากงาน 46th International Exhibition of Inventions Geneva ระหว่างวันที่ 11-15 เมษายน 2561
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

วรล อินทะสันตา, อัจฉรา แป้งอ่อน, ชุติมา วาณิชวัฒนเดชา, จิระพงษ์ อารินทร์ และนครินทร์ ทรัพย์เจริญดี

กลุ่มวิจัยวัสดุผสมและการเคลือบนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : แผ่นเส้นใยนาโนเมมเบรนสมบัติพิเศษและแผ่นกรองนาโนที่มีความแข็งแรง ทนทานขนาดเล็กและบางพิเศษจากเส้นใยนาโนสำหรับการกำจัดวัณโรค

รางวัลเหรียญทองแดง (Bronze Medal) จากงาน 46th International Exhibition of Inventions Geneva ระหว่างวันที่ 11-15 เมษายน 2561 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

วิยงค์ กังวานศุภมงคล, สุวัชชัย จรัสโสภณ, กนิษฐา บุญภาวาณิชกุล, กรรณิกา สิทธิสุวรรณกุล และธนกร วิรุฬห์มงคล

กลุ่มวิจัยการวิเคราะห์ระดับนาโนขั้นสูงและความปลอดภัย และกลุ่มวิจัยวัสดุผสมและการเคลือบนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : ปุ๋ยควบคุมการปลดปล่อยเคลือบด้วยฟิล์มพอลิเมอร์นาโนคอมโพสิทที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ

รางวัลเหรียญเกียรติยศ (Special Award) จากงาน 46th International Exhibition of Inventions Geneva ระหว่างวันที่ 11-15 เมษายน 2561 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

วีระวัฒน์ แช่มปรีดา

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีไบโอรีไฟเนอรีและชีวภัณฑ์/ไบโอเทค

ผลงาน : Exploration of lignocellulose degrading enzymes from hidden bioresource for biorefinery and green industries

รางวัล Young Asian Biotechnologist Prize 2018 จาก The Society for Biotechnology เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561 ณ เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

นุวงศ์ ชลคุป

กลุ่มวิจัยวัสดุสำหรับพลังงาน/เอ็มเทค

ผลงาน : Excellent track record of achievements and potential to advance science-based policy-making in ASEAN

รางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่และรุ่นกลาง (early- and mid-career scientists) จากงาน 17 Talented Scientists Selected for 2018/2019 ASEAN Science and Technology Fellowship เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2561 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

พิมพ์พรรณ เห็นประเสริฐแท้, ดวงเดือน อาจองค์, ปัตมาภรณ์ ธิมากุล และภาวดี อังค์วัฒนะ

กลุ่มวิจัยเซรามิกส์และวัสดุก่อสร้าง/เอ็มเทค

ผลงาน : Effect of Basalt Addition and Curing: Conditions on the Strength Development of Geopolymers

รางวัลโปสเตอร์ดีเด่น (Best Poster Award) จากงาน MSAT 10th International Conference on Materials Science and Technology ระหว่างวันที่ 6-7 กันยายน 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ธิดารัตน์ มากมูล, อศิรา เฟื่องฟูชาติ และนิสภา ศีตะปันย์

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีโพลิเมอร์ขั้นสูง/เอ็มเทค

ผลงาน : การพัฒนาอาหารที่ปรับเนื้อสัมผัสให้บดเคี้ยวง่ายและกลืนง่ายสำหรับผู้สูงอายุ/ผลของความเข้มข้นของแคลเซียมต่อสมบัติรีโอโลยีและพฤติกรรมต่อแรงเฉือนขนาดใหญ่แบบไดนามิกส์ของเจลผสมของโลว์เอซิลเจลแลน คอนยัคกลูโคแมนแนน และแซนแทนกัม

รางวัลโปสเตอร์ดีเด่น (Best Poster Award) จากงาน MSAT 10th International Conference on Materials Science and Technology ระหว่างวันที่ 6-7 กันยายน 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

จักรพล สุนทรวราภาส

กลุ่มวิจัยส่วนผสมฟังก์ชั่นและนวัตกรรมอาหาร/ไบโอเทค

ผลงาน : พี ลิกนิน แคร์

รางวัลนวัตกรรมระดับเหรียญเงิน (Silver medal) และประกาศนียบัตร (Certificate of Appreciation) จากงาน The 10th International Exhibition of Inventions (IEI 2018) ระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2561 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ไว ประทุมผาย และปราณี ราชเทวี

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีไบโอรีไฟเนอรีและชีวภัณฑ์/ไบโอเทค

ผลงาน : Effects of *Ophiocordyceps dipterigena* BCC 2073 β-glucan as a prebiotic on the in vitro growth of probiotic and pathogenic bacteria

รางวัลการนำเสนอผลงานแบบบรรยาย ระดับดีมาก จากการประชุมวิชาการ 20th International Conference on Biotechnology, Chemical Engineering and Life Science ประจำปี 2561 ระหว่างวันที่ 20-21 สิงหาคม 2561 ณ เมืองบาร์เซโลน่า ราชอาณาจักรสเปน

ต้องใจ ชูชจร

กลุ่มวิจัยโลหะและกระบวนการผลิต/เอ็มเทค

รางวัล JSPS HOPE Fellow จาก Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) จากงาน 10th HOPE Meeting with Nobel Laureates ระหว่างวันที่ 12-15 มีนาคม 2561 ณ เมืองโยโกฮาม่า ประเทศญี่ปุ่น

เรืองเดช ธงศรี, นาตยา ต่อแสงธรรม, มนภาส มรกฎจินดา, ธัญพร ยอดแก้ว และพงษ์ศักดิ์ วิลา

กลุ่มวิจัยโลหะและกระบวนการผลิต/เอ็มเทค

ผลงาน : Effect of carbon addition on microstructure and properties of boron-containing steel sintered under different atmospheres

รางวัล Poster Presentation Award จากงาน International Conference on Science and Technology of Emerging Materials 2018 ระหว่างวันที่ 18-20 กรกฎาคม 2561 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ พัทยา จังหวัดชลบุรี

ระดับชาติ จำนวน 37 รางวัล

อนุศิษย์ แก้วประจักร์

กลุ่มวิจัยวัสดุผสมและการเคลือบนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : Solution processes for printable solar cells with organic/inorganic semiconducting materials

รางวัล Best Oral Presentation Award จากงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติ สมาคมวิจัยวัสดุแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 โดยสมาคมวิจัยวัสดุ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2560 ณ ห้องแกรนด์ฮอลล์ โรงแรมดิเอ็มเพรสเชียงใหม่

ปานชีวา อุดมทรัพย์, นุวงศ์ ชลคุป, ดลฤดี จารุวัฒน์ และอภิลักษณ์ เอียดเอื้อ

กลุ่มวิจัยวัสดุสำหรับพลังงาน/เอ็มเทค

ผลงาน : การเตรียมตัวรองรับตัวเร่งปฏิกิริยาคาร์บอนจากใบธูปฤาษีสำหรับปรับปรุงคุณภาพน้ำมันไบโอดีเซล

รางวัล Best Poster Presentation Award จากงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติ สมาคมวิจัยวัสดุแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 โดยสมาคมวิจัยวัสดุ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2560 ณ ห้องแกรนด์ฮอลล์ โรงแรมดิเอ็มเพรสเชียงใหม่

สุวัสสา บำรุงทรัพย์

กลุ่มวิจัยวัสดุตอบสนองและเซ็นเซอร์ระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : Development of SERS based biosensor using gold nanorods for cancer screening

รางวัล Best Poster Presentation Award จากงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติ สมาคมวิจัยวัสดุแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 โดยสมาคมวิจัยวัสดุ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2560 ณ ห้องแกรนด์ฮอลล์ โรงแรมดิเอ็มเพรสเชียงใหม่

ธีรพงศ์ ยะทา

กลุ่มวิจัยการห่อหุ้มระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : Innovative Strategy for the Oral Delivery of Tilmicosin Antimicrobial Agent using Nanoscale Carrier

รางวัล Best Oral Presentation Award จากงานประชุมวิชาการนานาชาติทางสัตวแพทย์และการเลี้ยงสัตว์ ประจำปี 2560 ระหว่างวันที่ 22-24 พฤศจิกายน 2560 ณ อิมแพค ฟอรั่ม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

มารุต บูรณรัช และปัฐมา กระต่ายทอง

หน่วยวิจัยวิทยาการข้อมูลและการวิเคราะห์/เนคเทค

ผลงาน : แพลตฟอร์มสร้างบริการ Web API อย่างอัตโนมัติจากไฟล์ชุดข้อมูลเปิดภาครัฐ (Open Government Data as a Service Platform)

รางวัลชนะเลิศ Thailand ICT Awards 2017 (TICTA) หรือผลงานซอฟต์แวร์ดีเด่นแห่งชาติ ในกลุ่ม Government & Public Sector จากงานประกวดซอฟต์แวร์ TICTA Awards 2017 จัดโดยสมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศไทย

ชัย วุฒิวิวัฒนชัย, ศวิต กาสุริยะ, ภัชริกา ชูตระกูล, เบญจมาศ พระธานี, กัลยาณี มกราภิรมย์ และนันทิยา อุปนาศักดิ์

หน่วยวิจัยปัญญาประดิษฐ์ /เนคเทค

ผลงาน : เครื่องประเมินการแปรเสียงอัตโนมัติ (Automatic Articulation: AAT)

รางวัลชนะเลิศ ในการนำเสนอโปสเตอร์ ประเภท Research จากงานประชุมวิชาการประจำปี 2560 จัดโดยสมาคมความพิการปากแหว่งเพดานโหว่ ใบหน้าและศีรษะแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมท็อปแลนด์ จังหวัดพิษณุโลก

ชัย วุฒิวิวัฒนชัย, ศวิต กาสุริยะ, ภัชริกา ชูตระกูล, เบญจมาศ พระธานี และกัลยาณี มกราภิรมย์

หน่วยวิจัยปัญญาประดิษฐ์ /เนคเทค

ผลงาน : การเปรียบเทียบวัสดุสำหรับเครื่องมือประเมินเสียงสั่นพ้องในเด็กปากแหว่งเพดานโหว่

รางวัลชนะเลิศ ในการนำเสนอโปสเตอร์ ประเภท Research จากงานประชุมวิชาการประจำปี 2560 จัดโดยสมาคมความพิการปากแหว่งเพดานโหว่ ใบหน้าและศีรษะแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมท็อปแลนด์ จังหวัดพิษณุโลก

วิรัลดา ภูตะคาม

ศูนย์โอมิกส์แห่งชาติ/ไบโอเทค

ผลงาน : การค้นหาและจีโนไทป์ เครื่องหมายโมเลกุลสนิปแบบทั่วทั้งจีโนมด้วยเทคโนโลยี genotyping-by-sequencing (GBS)

รางวัลนักเทคโนโลยีรุ่นใหม่ จากงานประกาศผลรางวัลนักเทคโนโลยีดีเด่น และนักเทคโนโลยีรุ่นใหม่ ประจำปี 2560 จัดโดยมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2560 ณ โรงแรม พลาซ่า แอทธินี รอยัล เมอริเดียน กรุงเทพมหานคร

พิมพา ลิ้มทองกุล, วิศาล ลีลาวิวัฒน์, จิราวรรณ มงคลธนทรรศ, มานพ มาสมทบ, ภูวนาถ ปรมาพจน์, พรอนงค์ พงษ์ไพบูลย์, ภัทรกร รัตนวรรณ์, เมทนี กิจเจริญ, พีระพงศ์ ฟักเขียว และกิตติพงศ์ เกษมสุข

กลุ่มวิจัยวัสดุสำหรับพลังงาน/เอ็มเทค ฝ่ายวิจัยนวัตกรรมไร้สายและระบบอัจฉริยะ/สำนักงานกลาง และหน่วยวิจัยอุปกรณ์สเปกโทรสโกปีและเซนเซอร์/เนคเทค

ผลงาน : ชุดแบตเตอรี่และเครื่องชาร์จแบตเตอรี่ ของ ป.1 พัน. 31 รอ.

รางวัลนักวิจัยดีเด่นด้านยุทโธปกรณ์ ประจำปี 2560 รางวัลดีเด่นอันดับ 1 จากพิธีมอบโล่รางวัล ประกาศนียบัตร ผลงานวิจัย หน่วยวิจัยดีเด่น ทบ. ประจำปี 2560 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2561 ณ อาคารกองบัญชาการกองทัพบก กรุงเทพมหานคร

อดิสร เตือนตรานนท์, ณัฐพล วัฒนวิสุทธิ์, ทวี ป๊อกฝ้าย และขวัญดารา มธุรส

ฝ่ายวิจัยกราฟีนและนวัตกรรมการพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์/สำนักงานกลาง หน่วยวิจัยอุปกรณ์สเปกโทรสโกปีและเซนเซอร์/เนคเทค และฝ่ายกลยุทธ์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี/เนคเทค

ผลงาน : ระบบตรวจวัดกลิ่นแอมโมเนียและค้นหาตำแหน่งรั่วแบบโครงข่ายไร้สายบนเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ: รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ระดับดีมาก ประจำปี 2561 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ปิยะดา สุวรรณดิษฐากุล

กลุ่มวิจัยนวัตกรรมการแปรรูปยาง/เอ็มเทค

ผลงาน : กระบวนการเตรียมของผสมยางธรรมชาติและซิลิกาด้วยเทคนิค *in situ* sol-gel

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ระดับดีมาก สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประจำปี 2561 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

สมเกียรติ เตชกาญจนารักษ์

ไบโอเทค

ผลงาน : สูตรผสมสารชีวบำบัดภัณฑ์สำหรับย่อยสลายคราบปนเปื้อนน้ำมัน

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ระดับดี สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประจำปี 2561 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

อดิสร เตือนตรานนท์, อนุรัตน์ วิศิษฏ์สรอรรถ และจันทรเพ็ญ ครุวรรณ์

ฝ่ายวิจัยกราฟีนและนวัตกรรมการพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์/สำนักงานกลาง

ผลงาน : ห้องปฏิบัติการระบบของไหลจุลภาคบนชิปที่มีวัสดุนาโนประกอบรวมสำหรับการตรวจวิเคราะห์ทางเคมีอย่างรวดเร็ว

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ: รางวัลผลงานวิจัย ระดับดีเด่น ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ธิดารัตน์ นิ่มเชื้อ

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีไบโอรีไฟเนอรีและชีวภัณฑ์/ไบโอเทค

ผลงาน : การเพิ่มมูลค่าชานอ้อย : การสกัดเซลลูโลสและนาโนเซลลูโลส และการประยุกต์ใช้เป็นวัสดุทางการแพทย์

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานวิจัย ระดับดีมาก สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ชัยรัตน์ อุทัยพิบูลย์, ฟิลิป เจมส์ ชอว์, ปาริชาต พรหมณะ, ชยาภัสร์ วงษ์สมบัติ, อัยดา อรุณศรี, นวพร โปษยะพิสิษฐ์, จุฑารัตน์ เพ็งอ้น, สุมาลี กำจรวงศ์ไพศาล, ยงยุทธ ยุทธวงศ์ และวรางคณา สงสังข์ทอง

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพระดับโมเลกุลทางการแพทย์/ไบโอเทค

ผลงาน : ระบบการควบคุมการแสดงออกของยีนในเชื้อมาลาเรียโดยไรโบไซม์กลิมเอสและการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนายา

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานวิจัย ระดับดีมาก สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

วิรัลดา ภูตะคาม และสิทธิโชค ตั้งภัสสรเรือง

ศูนย์โอมิกส์แห่งชาติ/ไบโอเทค

ผลงาน : การพัฒนาเครื่องหมายโมเลกุลและการสร้างแผนที่พันธุกรรมเพื่อค้นหาเครื่องหมายโมเลกุลที่มีความสัมพันธ์กับความสูงของลำต้นในปาล์มน้ำมัน

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานวิจัย ระดับดี สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

อนันต์ จงแก้ววัฒนา, พีร์ จารุอำพรพรรณ, จรัสพิมพ์ นาคพุก และอัศวิน วานิชชัง

กลุ่มวิจัยนวัตกรรมสุขภาพสัตว์และการจัดการ/ไบโอเทค

ผลงาน : กลไกการยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ ในกรณีติดเชื้อร่วมกับไข้หวัดใหญ่ชนิดบี

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานวิจัย ระดับดี สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

เดือนเพ็ญ จาปรุง, ศศินี บุณยรัตพันธุ์, ธิติกร บุญคุ้ม, ขุนเสก เสกขุนทด, ภัทราพร ลักษณ์สิริกุล, ประภาศิริ พงษ์ประยูร, ชยาชล อภิวาท และเกียรตินิดา ตรีรัตน์ตระกูล

กลุ่มวิจัยวัสดุตอบสนองและเซ็นเซอร์ระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : การวัดปริมาณน้ำตาลบนอัลบูมินเพื่อติดตามภาวะเบาหวาน

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลระดับดี สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

อุดม แซ่อึ่ง

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีการตรวจวินิจฉัยและการค้นหาสารชีวภาพ/ไบโอเทค

ผลงาน : ฟิสิกส์ของไวรัส

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลวิทยานิพนธ์ ระดับดีมาก สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ธนธม ไชยลังการณ์

กลุ่มวิจัยนวัตกรรมสุขภาพสัตว์และการจัดการ/ไบโอเทค

ผลงาน : การศึกษาความผิดปกติของเซลล์สมองโดยไม่ใช้สมองของผู้ป่วยกลุ่มอาการวิลเลียม

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลวิทยานิพนธ์ ระดับดี สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประจำปี 2560 จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

วุฒินันต์ หลงเจริญ

ศูนย์วิจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือแพทย์/สำนักงานกลาง

ผลงาน : NavTU: แอปพลิเคชันนำทางบนมือถือแอนดรอยด์สำหรับผู้พิการไทยทางการมองเห็น

รางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ : รางวัลประกาศเกียรติคุณ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ จากงานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

สุวัสสา บำรุงทรัพย์

กลุ่มวิจัยวัสดุตอบสนองและเซ็นเซอร์ระดับนาโน/นาโนเทค

ผลงาน : การพัฒนาอนุภาคซิลิกานาโนฟลูออเรสเซนต์ติดฉลากแอนติบอดีแบบควบคุมทิศทางสำหรับการตรวจจับมะเร็งลำไส้ใหญ่

รางวัลรองชนะเลิศ DMSc Award ประเภทงานวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ จากการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์การแพทย์ ครั้งที่ 26 ประจำปี 2561 จัดโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ร่วมกับมูลนิธิกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 ณ อาคารอิมแพ็คฟอรั่ม เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

ไพรัช ธัชยพงษ์

ที่ปรึกษาอาวุโส ผพว.

รางวัลมหิดลทยากร จากงาน 49 ปีวันพระราชทานนาม และ 130 ปีมหาวิทยาลัยมหิดล จัดโดยสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2561

ศิวรักษ์ ศิวโมกษธรรม

ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงของประเทศและการประยุกต์เชิงพาณิชย์/สำนักงานกลาง

รางวัลนักเรียนทุนรัฐบาลไทยดาวรุ่งดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2560 จากงานพิธีมอบรางวัลนักเรียนทุนรัฐบาลดีเด่น และนักเรียนทุนรัฐบาลไทยดาวรุ่งดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2560 จัดโดยสมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมเดอะสุโกศล กรุงเทพมหานคร

วันทนีย์ พันธชาติ

ศูนย์วิจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือแพทย์ /สำนักงานกลาง

ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณผู้นำนวัตกรรมเพื่อคนพิการ จากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2560 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร

คณะทำงานอนุรักษ์พลังงานและการจัดการสิ่งแวดล้อม

เอ็มเทค

รางวัลสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (GREEN Office) จากงานพิธีมอบโล่รางวัลตราสัญลักษณ์ G-Green ระดับประเทศ จัดโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2561

พรกมล อุ่นเรือน

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีไบโอรีไฟเนอรีและชีวภัณฑ์/ไบโอเทค

ผลงาน : Development of biorefinery technology to mitigate effects of climate change and to promote bio-based economy and sustainability

รางวัลนักชีวเคมีและชีววิทยาโมเลกุลดาวรุ่ง (Young BMB Award) ประจำปี 2561 จากการประชุมวิชาการ The 6th International BMB Conference 2018 เมื่อวันที่ 20-22 มิถุนายน 2561 ณ โรงแรมระยองรีสอร์ท จังหวัดระยอง

สุชาดา มงคลสัมฤทธิ์

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพพืชและการจัดการแบบบูรณาการ/ไบโอเทค

ผลงาน : ราแมลง 2 ชนิดใหม่ในสกุล *Ophiocordyceps* กับโครงสร้างสืบพันธุ์รูปร่างกลมที่ปลายก้านรา

รางวัลการนำเสนอผลงานแบบบรรยายกลุ่มจุลชีววิทยา ระดับดีเด่น จากการประชุมวิชาการอนุกรมวิธานและชีสเทมาติคส์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2561 ณ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

อัมพวา ปินเรือน, สายัณห์ สมฤทธิ์ผล, สุชาดา มงคลสัมฤทธิ์, สุจินดา สมหมาย, อนุตตรา ณ ถลาง และสาทินี ชื่อตรง

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพพืชและการจัดการแบบบูรณาการ/ไบโอเทค

ผลงาน : โรคคล้ายรากอากาศ

รางวัลการนำเสนอผลงานแบบบรรยายกลุ่มจุลชีววิทยา ระดับดีมาก จากการประชุมวิชาการอนุกรมวิธานและชีสเทมาติคส์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2561 ณ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ประเสริฐ ศรีกิติกุลชัย และศรัญญู วงกระนวน

ธนาคารทรัพยากรชีวภาพแห่งชาติ/ไบโอเทค

ผลงาน : รา *Daldinia (Xylariales, Ascomycota)* สองสปีชีส์ใหม่จากทางภาคเหนือของประเทศไทย

รางวัลการนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์กลุ่มจุลชีววิทยา ระดับดีเด่น จากการประชุมวิชาการอนุกรมวิธานและชีสเทมาติคส์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2561 ณ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ดนญา ธนกิจพิพัฒน, กนกศรี ทัศนาทัย และเจนนิเฟอร์ เหลืองสอาด

กลุ่มวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพพืชและการจัดการแบบบูรณาการ/ไบโอเทค

ผลงาน : ลักษณะสัณฐานวิทยาที่คลุมเครือของราสกุล *Metarhizium* ที่เข้าทำลายและเจริญบนจักจั่นที่พบในประเทศไทย

รางวัลการนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์กลุ่มจุลชีววิทยา ระดับดี จากการประชุมวิชาการอนุกรมวิธานและชีสเทมาติคส์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2561 ณ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ผลงาน : หน่วยงานที่ดำเนินการโครงการที่เป็นแบบอย่างของนวัตกรรมแห่งความสุข (Good Practice)

ได้รับโล่เกียรติคุณแบบอย่างของนวัตกรรมแห่งความสุข จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ได้รับใบรับรองการลดหรือหลีกเลี่ยงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับอาคาร (อาคารลดคาร์บอน) จัดโดยองค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (TBCSD) ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2561 ณ โรงแรม เซ็นทารา แกรนด์ เซ็นทรัล พลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ดนุ พรหมมินทร์ และปริญญา จันทร์หุณีย์

กลุ่มวิจัยวัสดุและอุปกรณ์เฉพาะทางชีวภาพ/เอ็มเทค

ผลงาน : รถเข็นเอกซเรย์แบบนอน-นั่งสำหรับผู้ป่วย (RT Wheelchair)

รางวัล IDEA สร้างสรรค์ จากงาน i-MEDBOT Innovation Contest 2018 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2561 ณ ลานกิจกรรม ชั้น 7 ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซา แกรนด์ พระราม 9 กรุงเทพมหานคร

นฤภร มนต์มธุรพจน์, กตัญชฬี นามปักษา, อัจฉราพร ศรีอ่อน, ดวงกมล วรเกษมศักดิ์ และนัฐดนัย นามภิชัย

ศูนย์วิจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องมือแพทย์/สำนักงานกลาง และกลุ่มวิจัยวัสดุและอุปกรณ์เฉพาะทางชีวภาพ/เอ็มเทค

ผลงาน : การจัดทำระบบการบริหารจัดการด้านคุณภาพสำหรับเครื่องมือแพทย์ ISO 13485:2016

ได้รับใบรับรองการผ่านการรับรองระบบการบริหารจัดการคุณภาพอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ ISO 13485:2016
จาก บริษัท TÜV SÜD (Thailand) จำกัด เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2561

พนิตา พงษ์ไพบูลย์, กุลชาติ มีทรัพย์หลาก, เอมอัชนา นิรันตสุขรัตน์, ชาวีร์ อิสริยภัทร์, อนันท์ ปัญญา และเปรมฤดี เอี่ยมสุภัคกุล

หน่วยทรัพยากรด้านการคำนวณและไซเบอร์-กายภาพ/เนคเทค

ผลงาน : NETPIE: IoT Cloud Platform

รางวัลรองชนะเลิศ ประเภท Internet of Things จากงานประกวดซอฟต์แวร์ดีเด่นแห่งชาติ Thailand ICT Awards 2018 (TICTA 2018)
เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2561 ณ โรงแรมโซฟิเทล สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ได้รับเกียรติบัตรรับรองผ่านการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพรินต์ขององค์กร จากงาน “ร้อยดวงใจ ร่วมใจลดโลกร้อน” ประจำปี 2561
จัดโดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2561 ณ ห้องวิภาวดีบอลรูม
โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลพลาซ่าลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

รายงานคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ประกอบด้วยอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีนายอาชว์ เตาลานนท์ เป็นประธานอนุกรรมการตรวจสอบฯ นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ นายสิทธิชัย จันทราวดี นางศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย นายธวัชชัย กิจรัตนะกุล เป็นอนุกรรมการตรวจสอบฯ และหัวหน้าสำนักตรวจสอบภายในทำหน้าที่เลขานุการ

คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ได้มอบหมายให้กำกับดูแลตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ กวทช. ว่าด้วยการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของ สวทช. พ.ศ. 2545 และตามที่กำหนดในกฎบัตรคณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ โดยมีภารกิจหลัก ได้แก่ เสริมสร้างและกำกับให้มีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ส่งเสริมและกำกับดูแลระบบการควบคุมภายใน ระบบการตรวจสอบภายใน ระบบสารสนเทศ ระบบการประเมินตนเองด้านการควบคุม สอบทานรายงานทางการเงิน ระบบบริหารความเสี่ยง และระบบการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่า สวทช. สามารถดำเนินภารกิจได้ตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ มีการประชุมรวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง โดยมีผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายบริหาร และสำนักตรวจสอบภายใน เข้าร่วมประชุมในระเบียบวาระที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชุมร่วมกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จำนวน 2 ครั้ง สรุปสาระสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี การปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ยึดตามหลักจรรยาบรรณของกรรมการและอนุกรรมการของ สวทช. โดยแสดงความคิดเห็นของตนอย่างอิสระ และหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ส่วนตนต่อผลประโยชน์ของ สวทช. พร้อมทั้งได้รายงานผลการดำเนินงานต่อ กวทช. เป็นประจำทุก 3 เดือน รวมทั้งมีการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้แนวทางและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบที่ส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานที่มีผลต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปิดเผยข้อมูล การรักษาความลับ การจัดการความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ

2. การสอบทานการประเมินระบบการควบคุมภายใน ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 กำหนดให้มีการประเมินการควบคุมภายในเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบว่าระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมยังคงสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้สอบทานและให้ความเห็นชอบการประเมินผลการควบคุมภายในของ สวทช. ซึ่งผลการประเมินฯ โดยฝ่ายบริหารมีความเห็นว่า การควบคุมภายในของ สวทช. มีความเพียงพอ เหมาะสมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

3. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้กำกับให้สำนักตรวจสอบภายในดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของสำนักตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้มีการตรวจสอบและสอบทานด้านการเงิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารความเสี่ยง ด้านการปฏิบัติงาน และการให้คำปรึกษา พร้อมให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากผลการตรวจ เพื่อให้ สวทช. นำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และให้มีการติดตามการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติงานการตรวจสอบ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

งานตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน พร้อมอนุมัติแผนการดำเนินงานของสำนักตรวจสอบภายใน และกฎบัตรสำนักตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

4. การสอบทานรายงานทางการเงิน คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้สอบทานข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของรายงานทางการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และรายงานทางการเงินรายไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยรายงานทางการเงินได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญและได้สอบทานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่าย รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินอย่างเพียงพอ

5. การสอบทานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้สอบทานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญในการสำรองข้อมูลให้ถูกต้องและครบถ้วน เพิ่มมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงระบบสารสนเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อมูลรั่วไหลจากการเข้าถึงโดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งต้องเพิ่มแนวทางปฏิบัติในการกำหนดชั้นความลับและการรักษาความลับข้อมูลส่วนบุคคลทั้งของผู้ใช้งานและลูกค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การควบคุมและจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสอดคล้องตามนโยบายและแนวปฏิบัติของ สวทช. มากยิ่งขึ้น และลดโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศ

6. การสอบทานการบริหารความเสี่ยง คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้สอบทานระบบบริหารความเสี่ยง โดยให้ความเห็นว่า ผู้บริหาร สวทช. คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการจัดการความเสี่ยง และคณะทำงานพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยง ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารจัดการความเสี่ยงของ สวทช. รวมทั้งได้พัฒนาปรับปรุงคู่มือบริหารความเสี่ยง ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานของ สวทช. จะบรรลุเป้าหมาย

7. การสอบทานด้านการดำเนินงาน คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ได้สอบทานด้านการดำเนินงานต่าง ๆ พร้อมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานหรือระบบการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

- การบริหารสัญญา ฝ่ายบริหารควรจัดให้มีฝ่ายหรืองานทำหน้าที่บริหารสัญญา ควบคุมหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไข ระเบียบ และข้อกำหนดในสัญญา ทั้งในฐานะที่ สวทช. เป็นผู้ซื้อ/ผู้ว่าจ้าง และผู้ขาย/ผู้ให้บริการ เพื่อให้เป็นการรักษาสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ
- การบริหารทรัพย์สิน ต้องจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้ครบถ้วน เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพย์สินมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ สวทช.
- การบริหารโครงการวิจัย ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยต้องกำกับดูแล และติดตามการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่การวางแผน การใช้จ่าย การติดตามผลงานที่ต้องส่งมอบ จนถึงการผลักดันการนำผลงานวิจัยไปสู่เชิงพาณิชย์และสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยหรือการทดลองในสัตว์ ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

- แนวปฏิบัติในการรับทุนอุดหนุนโครงการวิจัย พัฒนา และวิศวกรรม ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้เป็นแบบอย่างเดียวกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโครงการวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

8. การประชุมร่วมกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในฐานะเป็นผู้สอบบัญชีของ สวทช. ได้นำข้อสังเกตจากการตรวจสอบรายงานทางการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 หารือร่วมกับคณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ ดังนี้

- ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติ “หน่วยงานของรัฐ” ได้รวมถึง ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่ง สวทช. มีสถานะเป็นทุนหมุนเวียน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับสมทบไว้ใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลัง และหมวด 4 การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบของพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ซึ่ง สตง. ให้ความเห็นว่า สวทช. ต้องเปลี่ยนแปลงการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินตามสภาวิชาชีพบัญชี ให้เป็นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฯ โดยให้เริ่มถือปฏิบัติตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป
- การดำเนินงานของ สวทช. ในเรื่องการบริหารเงินทุน ได้นำเงินไปลงทุนในกองทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับธุรกิจเอสเอ็มอีก้าวไกลไปด้วยกัน ซึ่งมีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้จัดการกองทรัสต์ฯ และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน วรรณ จำกัด เป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ การจัดตั้งกองทรัสต์ฯ เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 ที่เห็นชอบมาตรการในการสนับสนุน SMEs ผ่านการร่วมลงทุนโดยให้ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ไปดำเนินการ ซึ่ง สตง. ให้ความเห็นว่าหาก สวทช. จะให้การสนับสนุนหรือส่งเสริม SMEs ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในกระบวนการผลิตหรือให้บริการ ควรให้เป็นไปตามภารกิจของ สวทช. การสนับสนุนหรือส่งเสริมในรูปแบบการนำเงินไปลงทุนในกองทรัสต์ฯ ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงประกอบด้วย

คณะอนุกรรมการตรวจสอบฯ เห็นว่าการบริหารและการดำเนินงานของ สวทช. มีการพัฒนาด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่อง ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (conflict of interests) มีการบริหารจัดการความเสี่ยง มีการจัดวางระบบการควบคุมภายในที่ดีและมีประสิทธิภาพ รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือและเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง เพียงพอ โดยมีการปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในนามคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

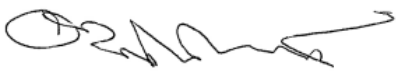

(นายอาชว์ เตาลานนท์)
ประธานอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ผู้บริหาร สวทช.
(1 ตุลาคม 2560 - 30 กันยายน 2561)

ผู้อำนวยการ

นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล

ผู้อำนวยการหน่วยงานเฉพาะทาง

นายสมวงษ์ ตระกูลรุ่ง (ไบโอเทค)
นายจุลเทพ ขจรไชยกูล (เอ็มเทค)
นายศรัณย์ สัมฤทธิ์เดชขจร (เนคเทค)
นางสาววรรณี ฉินศิริกุล (นาโนเทค)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางกุลประภา นาวานุเคราะห์
นางสุวิภา วรรณสาธพ
นางสาววลัยทิพย์ โชติวงศ์พิพัฒน์
นางอ้อมใจ ไทรเมฆ
นางเกศวรงค์ หงส์ลดารมภ์
นางสาววารุณี ลีละธนาวิทย์
นางรุ่งทิพย์ ควันเทียน
นางพัชรียา กุลานุช
นางสาวจุฑามาส อุดมสรยุทธ
นางสาวลิลี่ เอื้อวิไลจิตร (รก. ผช. ผพว.)
นายเฉลิมพล ตู้จินดา (รก. ผช. ผพว.)

หัวหน้าสำนักตรวจสอบภายใน

นางจินตนา ศิริสุนทร

รองผู้อำนวยการ

นางชฎามาศ ธุวะเศรษฐกุล
นางลดาวัลย์ กระแสร์ชล
นางจุฬารัตน์ ตันประเสริฐ
นางสาววิราภรณ์ มงคลไชยสิทธิ์
นายเจนกฤษณ์ คณาธารณา
นางฐิตาภา สมิตินนท์
นายประสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (รก.รอง ผพว.)

คณะที่ปรึกษาผู้อำนวยการ สวทช.
ที่ปรึกษาอาวุโส

นายหริส สูตะบุตร
นายยุงยุทธ ยุทธวงศ์
นายไพรัช ธัชยพงษ์
นายศักรินทร์ ภูมิรัตน
นายทวีศักดิ์ กออนันตกูล
นายกอปร กฤตยากีรณ
นางสาวมรกต ตันติเจริญ
นางชัชนาถ เทพธรานนท์
นายชาตรี ศรีไพพรรณ
นายวีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.)

ประธาน

นายสุวิทย์ เมษินทรีย์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (23 พฤศจิกายน 2560 - 28 มกราคม 2562)

รองประธาน

นายสรนิต ศิลธรรม	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรรมการ

นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
นายทศพร ศิริสัมพันธ์	เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
นายเข็มชัย ชุติวงศ์	อัยการสูงสุด
พลเอก ถเกิงกานต์ ศรีอำไพ	ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
นายศักรินทร์ ภูมิรัตน	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
นางเกศินี วิฑูรชาติ	อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายสุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
นางดวงใจ อัศวจินตจิตร์	เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
นายพสุ โลหารชุน	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
นายสุปรีดา อดุลยานนท์	ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
นายอิสระ ว่องกุศลกิจ	ประธานกรรมการกลุ่มน้ำตาลมิตรผล
นายดำริ สุโขธนัง	ประธานกรรมการตรวจสอบ/กรรมการอิสระบริษัทไทย ออโต ทูลส์ แอนด์ ดาย จำกัด
นายเจน นำชัยศิริ	ประธานกิตติมศักดิ์สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายชาติศิริ โสภณพนิช	กรรมการผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
นายชาญศิลป์ ตรีนุชกร	ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
นายรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส	กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
นายวนัส แต้ไพสิฐพงษ์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน)
นายวีระชัย เชาว์ชาญกิจ	กรรมการผู้จัดการกลุ่มบริษัทธนบุรีพานิช จำกัด
นายเขมทัต สุคนธสิงห์	ประธานกรรมการบริษัทสิขร จำกัด
นายประพันธ์ เจริญประวัติ	ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
นายเสริมสกุล คล้ายแก้ว	ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล	ผู้อำนวยการ สวทช. (กรรมการและเลขานุการ)

รายงานสถานะทางการเงินประจำปี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	3	3,187,376,576.13	1,686,486,573.50
เงินลงทุนชั่วคราว	4	285,796,974.99	1,234,465,794.07
ลูกหนี้การค้า	5	72,376,329.56	84,415,435.90
เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินค้างรับ		5,550,023.50	13,024,625.18
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	229,514,123.74	169,871,445.39
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**3,780,614,027.92**	**3,188,263,874.04**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท	7	292,261,095.94	363,864,254.86
เงินลงทุนเผื่อขาย	8	336,600,000.00	389,300,000.00
เงินลงทุนระยะยาว	8	60,624,240.00	58,862,120.00
เงินลงทุนหน่วยบริการ	9	88,729,559.26	17,321,866.43
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	10	1,932,022,277.72	2,090,312,661.69
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	11	3,538,649,240.35	3,294,058,665.12
สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน	12	94,240,293.21	71,515,380.07
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	13	119,320,880.23	92,506,020.87
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	14	9,825,224.10	10,188,548.80
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		**6,472,272,810.81**	**6,387,929,517.84**
รวมสินทรัพย์		**10,252,886,838.73**	**9,576,193,391.88**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
หนี้สินและกองทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	15	217,087,852.46	142,848,633.40
เงินอุดหนุนกันไว้เบิก		5,550,023.50	13,024,625.18
รายได้รอการรับรู้	16	1,506,267,564.22	6,716,277.70
รายได้รับล่วงหน้า		17,737,230.70	17,892,873.23
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	17	456,166,029.65	414,992,286.72
หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน-ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	21	47,705,907.18	39,828,132.52
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	18	9,589,633.49	47,345,903.88
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**2,260,104,241.20**	**682,648,732.63**
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
รายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้	19	65,343,843.17	56,330,109.54
หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	20	742,174,070.22	718,264,157.49
หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน	21	46,534,386.03	31,687,247.55
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	22	83,477,697.96	65,581,464.36
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		**937,529,997.38**	**871,862,978.94**
รวมหนี้สิน		**3,197,634,238.58**	**1,554,511,711.57**
ส่วนของกองทุน			
เงินกองทุน		879,852,751.05	879,852,751.05
กำไรสะสม		6,008,799,849.10	6,922,528,929.26
องค์ประกอบอื่นของส่วนของกองทุน	8	166,600,000.00	219,300,000.00
รวมส่วนของกองทุน		**7,055,252,600.15**	**8,021,681,680.31**
รวมหนี้สินและเงินกองทุน		**10,252,886,838.73**	**9,576,193,391.88**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
รายได้			
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	23	3,943,037,632.39	3,391,916,974.82
เงินอุดหนุนอื่น	24	810,802,944.26	1,122,990,457.29
รายได้ค่าบริการ	25	693,344,569.71	661,956,920.66
รายได้อื่น ๆ	26	55,161,006.16	42,875,403.49
ดอกเบี้ยรับ		44,067,832.92	46,818,336.25
เงินปันผลรับ		12,547,500.00	8,284,700.00
รวมรายได้		**5,558,961,485.44**	**5,274,842,792.51**
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	27	2,557,344,426.83	2,354,995,151.46
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัย	28	1,419,401,919.44	1,043,938,968.69
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	29	914,642,247.57	889,903,119.61
ค่าใช้จ่ายอื่น	30	1,581,301,971.76	1,503,268,585.20
รวมค่าใช้จ่าย		**6,472,690,565.60**	**5,792,105,824.96**
ขาดทุนสำหรับปี		(913,729,080.16)	(517,263,032.45)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น			
กำไร(ขาดทุน)จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	8	(52,700,000.00)	42,500,000.00
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**(966,429,080.16)**	**(474,763,032.45)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของกองทุน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

หน่วย : บาท

รายการ	หมายเหตุ	ทุนประเดิม	กำไรสะสม	กำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวม
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2560		879,852,751.05	6,922,528,929.26	219,300,000.00	8,021,681,680.31
ขาดทุนสำหรับปี		-	(913,729,080.16)	-	(913,729,080.16)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น	8	-	-	(52,700,000.00)	(52,700,000.00)
ยอดยกไป ณ วันที่ 30 กันยายน 2561		**879,852,751.05**	**6,008,799,849.10**	**166,600,000.00**	**7,055,252,600.15**
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2559		879,852,751.05	7,439,791,961.71	176,800,000.00	8,496,444,712.76
ขาดทุนสำหรับปี		-	(517,263,032.45)	-	(517,263,032.45)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น	8	-	-	42,500,000.00	42,500,000.00
ยอดยกไป ณ วันที่ 30 กันยายน 2560		**879,852,751.05**	**6,922,528,929.26**	**219,300,000.00**	**8,021,681,680.31**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561
(หน่วย : ล้านบาท ยกเว้นตามที่ได้ระบุไว้)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้ง

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2534 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. บริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามกฎหมายข้อบังคับและมติคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
2. สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผน วางโครงการและมาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศแล้วนำเสนอต่อรัฐมนตรี
3. ดำเนินการวิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านวิศวกรรมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาวิศวกรรมของภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือในกิจกรรมด้านนี้ระหว่างภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาตลอดจนนานาประเทศเพื่อพัฒนาประโยชน์เชิงพาณิชย์
4. ดำเนินการและสนับสนุนการให้บริการในการวิเคราะห์ ทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ การสอบเทียบมาตรฐานและความถูกต้องของอุปกรณ์ การให้บริการข้อมูลและการให้คำปรึกษาทางเทคโนโลยี และสนับสนุนการให้บริการอื่น ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. สนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะในการเลือกและรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ตลอดจนการจัดการโครงการลงทุน และโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม และเพื่อเกื้อกูลการเสริมสร้างสมรรถนะทางเทคโนโลยีของประเทศ
6. ดำเนินการและส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ รวมทั้งการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน
7. กระทำการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานและตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.2 กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นกองทุนในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 มาตรา 17 โดยเงินของกองทุนประกอบด้วย

1. เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
2. เงินและทรัพย์สินในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ได้รับโอนจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
3. เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนจากสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
4. เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดินประจำปี
5. เงินอุดหนุนจากต่างประเทศรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ

6. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
7. ดอกผลหรือรายได้ของกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาและค่าตอบแทนการให้ใช้หรือการโอนสิทธิบัตร
8. เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

ในกรณีกองทุนมีจำนวนเงินไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม รัฐพึงจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเข้าสมทบกองทุนเท่าจำนวนที่จำเป็น

ทั้งนี้รายได้ของกองทุนให้นำเข้าสมทบกองทุนโดยไม่ต้องส่งคืนกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชี

2.1 งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงินและเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชีภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

2.2 มาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่

ในระหว่างปีสำนักงานได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2559) รวมถึงแนวปฏิบัติทางบัญชีฉบับใหม่ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำหรือคำศัพท์ การตีความ และการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของสำนักงาน

2.3 การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ

สวทช. แปลงค่ารายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นให้เป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการและแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่ในรายงานให้เป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรและขาดทุนที่เกิดจากการแปลงค่าดังกล่าว และกำไรและขาดทุนที่เกิดจากการรับหรือจ่ายชำระที่เป็นเงินตราต่างประเทศจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันที

2.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด หมายรวมถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม และเงินลงทุนระยะสั้นอื่นที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งมีอายุไม่เกินสามเดือนนับจากวันที่ได้มา

2.5 เงินลงทุนชั่วคราว

เงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทฝากประจำ ตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือนนับจากวันที่ได้มา รวมถึงพันธบัตรและหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

2.6 ลูกหนี้

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นรับรู้เริ่มแรกด้วยมูลค่าตามใบแจ้งหนี้และจะแสดงมูลค่า ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีด้วยจำนวนหนี้ที่เหลืออยู่หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สวทช. จะตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ค่าบริการ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

รายการ	อัตราร้อยละของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
ค้างชำระเกิน 6 เดือน – 1 ปี	50
ค้างชำระเกินกว่า 1 ปี – 2 ปี	75
ค้างชำระเกินกว่า 2 ปี	100

2.7 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือแสดงด้วยราคาทุน คำนวณตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.8 ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท

ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท เป็นลูกหนี้ที่เกิดจากการที่บริษัทได้กู้ยืมเงินจาก สวทช. ตามโครงการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม ในลักษณะกิจกรรมตามความต้องการของบริษัท (Company-directed research development and engineering project) เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือบริษัทธุรกิจเอกชนในการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม ที่สามารถนำผลไปสู่เชิงธุรกิจ รวมถึงการลงทุนจัดตั้งหรือปรับปรุงห้องทดลองปฏิบัติการ โดยการสนับสนุนทางด้านการเงิน ในการให้เงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ ผู้ขอกู้ต้องมีทุนของตนเองไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ วงเงินกู้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 75 ของทุนทั้งโครงการและทุนของแต่ละโครงการจะต้องไม่เกิน 30 ล้านบาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 7 ปี (อาจมีระยะเวลาปลอดเงินต้นไม่เกิน 2 ปี) ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถาบันการเงินที่เข้าร่วมให้การสนับสนุนกับโครงการนั้น ๆ แหล่งที่มาของเงินให้กู้ประกอบด้วยเงินที่รัฐบาลไทยจัดสรรให้และเงินทุนจากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ โดยเงินทุนจากแหล่งแรกจะจัดสรรให้สองในสามส่วนของวงเงินกู้ทั้งหมดต่อโครงการ โดยสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้ค้ำประกันการจ่ายเงินต้นคืนแก่ สวทช.

สำหรับการกู้ยืมเงินทุนจากสถาบันการเงินที่ได้ร่วมโครงการนั้น จะมีการคิดดอกเบี้ยในอัตราพิเศษ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 12 เดือน ตามประกาศของธนาคารบวกด้วย 2.25 แล้วหารด้วย 2

2.9 เงินลงทุนระยะยาว

สวทช. ได้จัดประเภทเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ไม่ระบุช่วงเวลาที่แน่นอนเป็นเงินลงทุนเผื่อขาย โดย สวทช. อาจขายเพื่อเสริมสภาพคล่องหรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงและแสดงรวมอยู่สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เว้นแต่กรณีที่ผู้บริหารจะแสดงเจตจำนงเพื่อถือหลักทรัพย์ไว้น้อยกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในรายงาน หรือผู้บริหารต้องการขายเพื่อเพิ่มเงินลงทุนในการดำเนินงานจึงจะจัดประเภทใหม่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ทั้งนี้ผู้บริหารจะจัดประเภทเงินลงทุนทันทีเมื่อซื้อและจะมีการประเมินจุดประสงค์ใหม่อย่างสม่ำเสมอ

สวทช. มีการวัดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย ซึ่งประกอบด้วยเงินลงทุนในตราสารทุนที่มีตลาดรองรับ เงินลงทุนเผื่อขายที่มีตลาดซื้อขายคล่องรองรับจะวัดมูลค่ายุติธรรมด้วยราคาเสนอซื้อของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายการกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นงวดของเงินลงทุนเผื่อขายจะแสดงรวมไว้ในส่วนของกองทุน

เงินลงทุนที่มีกำหนดเวลา ซึ่งผู้บริหารตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถถือไว้จนครบกำหนด ถูกจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่ถือไว้จนครบกำหนดและแสดงรวมอยู่ในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เว้นแต่เป็นเงินลงทุนที่จะครบกำหนดภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ในรายงานจึงจะแสดงไว้ในสินทรัพย์หมุนเวียน

2.10 เงินลงทุนหน่วยบริการ

เป็นเงินลงทุนในหน่วยบริการ สวทช. ที่ให้บริการต่อบุคคลและหน่วยงานทั้งภายนอกและภายใน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม และมีการบริหารรูปแบบพิเศษภายใต้ข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารหน่วยงานบริการของ

สวทช. พ.ศ. 2558 โดย สวทช. ให้ทุนดำเนินการ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 โดยเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานที่เป็นอิสระในการบริหารจัดการ

2.11 เงินร่วมทุนในโครงการพิเศษและโครงการความร่วมมือ

เงินร่วมทุนในโครงการพิเศษและโครงการความร่วมมือ หมายถึง โครงการที่ สวทช. จัดตั้งหรือร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน โดยการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารงานได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยพัฒนาและดำเนินการด้านวิศวกรรม และสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมเพื่อพัฒนาประโยชน์เชิงพาณิชย์

2.12 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ที่ถือครองเพื่อหาประโยชน์รายได้ค่าเช่าหรือจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อขายตามปกติธุรกิจ ใช้ในการผลิต ในการจัดหา ในการให้บริการหรือใช้ในการบริหารงาน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน คือ อาคารของ สวทช. ที่แบ่งพื้นที่ให้บุคคลภายนอกเช่า

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ต้นทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน รวมค่าใช้จ่ายทางตรงเพื่อให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น ต้นทุนการก่อสร้างที่สำนักงานก่อสร้างเองจะรวมต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ต้นทุนการกู้ยืม และต้นทุนทางตรงอื่นเพื่อให้อสังหาริมทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน สวทช. จะจัดประเภทอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็น ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชีและราคาทุน ณ วันที่มีการจัดประเภทใหม่

2.13 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน แสดงด้วยราคาทุน ณ วันที่ได้มา

อาคารและอุปกรณ์ แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ราคาทุน หมายถึง ต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนการก่อสร้างของสินทรัพย์ที่ สวทช. สร้างเอง ซึ่งรวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากัน สำนักงานจะบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

อุปกรณ์ที่มีราคาทุนต่ำกว่า 10,000 บาท จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ โดยจะจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์แยกไว้ต่างหาก

ค่าเสื่อมราคา คำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของอาคารและอุปกรณ์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของสินทรัพย์แต่ละประเภท ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการให้ประโยชน์ (ปี)
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	20 - 35
อุปกรณ์ เครื่องตกแต่ง และติดตั้งสำนักงาน	5
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3
อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์	5 - 8
ยานพาหนะ	5 - 8

สินทรัพย์ที่รับโอนจากหน่วยงานอื่น สวทช. จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ที่รับโอนจากหน่วยงานอื่นคู่กับรายการเงินกองทุน โดยแสดงรายการสินทรัพย์รับโอนด้วยราคาตามบัญชี ณ วันที่ได้รับโอน และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามอายุการให้ประโยชน์คงเหลือของสินทรัพย์นั้น

สำหรับสินทรัพย์รับบริจาค สวทช. จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ตามประเภทที่เกี่ยวข้องคู่กับการรับรู้หนี้สินในรายการรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้นคู่กับการทยอยตัดบัญชีรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ เป็นรายได้จากการรับบริจาคตามสัดส่วนของการบันทึกค่าเสื่อมราคาในสินทรัพย์ดังกล่าว

2.14 สัญญาเช่าระยะยาว

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลงหรือมีการประเมินข้อตกลงใหม่ สวทช. จะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าหรือไม่ โดยพิจารณาสินทรัพย์จากระยะเวลาของข้อตกลงว่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น ข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ทำให้ สวทช. มีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์นั้น

กรณีที่ สวทช. เป็นผู้เช่า

สัญญาเช่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ได้โอนไปให้แก่ สวทช. ถือเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินจะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่าหรือมูลค่าปัจจุบันสุทธิของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า โดยจำนวนเงินที่ต้องจ่ายจะปันส่วนระหว่างหนี้สินและค่าใช้จ่ายทางการเงิน เพื่อให้ได้อัตราดอกเบี้ยคงที่ต่อหนี้สินคงค้างอยู่ โดยพิจารณาแยกแต่ละสัญญา ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าหักค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกเป็นหนี้สินระยะยาว ส่วนดอกเบี้ยจ่ายจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนตลอดอายุของสัญญาเช่า สินทรัพย์ที่ได้มาตามสัญญาเช่าการเงินจะคิดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เช่าหรืออายุของสัญญาเช่าแล้วแต่ระยะเวลาใดจะน้อยกว่า

สัญญาเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ให้เช่าจะจัดเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน เงินที่ต้องจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนตลอดระยะเวลาของสัญญาเช่านั้น

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกสัญญาเช่าดำเนินงานก่อนหมดอายุการเช่า เช่น เบี้ยปรับที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้เช่า จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่การยกเลิกนั้นเกิดขึ้น

กรณีที่ สวทช. เป็นผู้ให้เช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน สินทรัพย์ที่ให้เช่าภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานแสดงรวมอยู่ในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์เช่นเดียวกับสินทรัพย์ของ สวทช. ที่มีลักษณะเหมือนกัน รายได้ค่าเช่ารับรู้โดยวิธีเส้นตรงตามระยะเวลาการให้เช่า

2.15 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า ยกเว้นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีราคาต่ำกว่า 20,000 บาท จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

2.16 ผลประโยชน์พนักงาน

ผลประโยชน์พนักงาน คือ การประมาณการผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในปัจจุบันและในงวดก่อน ซึ่งถือเป็นภาระผูกพันของ สวทช. ที่มีต่อพนักงาน การบันทึกภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานนั้น สวทช. จะประมาณการผลประโยชน์ดังกล่าว โดยจะรับรู้ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดรายการ

ผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้ คือ เงินสำรองบำเหน็จพนักงาน ตามข้อบังคับของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ว่าด้วยการเงินบำเหน็จพนักงาน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ. 2558 กำหนดไว้ว่าเงินบำเหน็จเป็นเงินตอบแทนความชอบที่ สวทช. จ่ายให้พนักงานเมื่อออกจากงานโดยจ่ายให้ครั้งเดียวในการคำนวณบำเหน็จเพื่อจ่ายให้กับพนักงานจะเท่ากับอัตราเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณระยะเวลาทำงาน (ปี) คูณอัตราผันแปร
อัตราผันแปร มีดังนี้

ระยะเวลาทำงาน	อัตราผันแปร
0.5 – 5 ปี	0.5
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	1.0

2.17 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงานได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่บริหารโดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเฉพาะส่วนของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดังนี้

- “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กสิกรไทยทรัพย์มั่นคง ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” ได้จัดตั้งเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2543 โดยให้พนักงานที่บรรจุ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 เข้าเป็นสมาชิกกองทุนด้วยความสมัครใจ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว นโยบายตราสารหนี้” ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553
- “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” เพิ่มนโยบายการลงทุน คือ “นโยบายตราสารทุน” ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2555
- “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สวัสดิการพัฒนา ซึ่งจดทะเบียนแล้ว” ได้จัดตั้งเมื่อ 1 มกราคม 2549 โดยให้พนักงานที่บรรจุ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เข้าเป็นสมาชิกกองทุนด้วยความสมัครใจ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว นโยบายผสมหุ้นไม่เกินร้อยละ 25” ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553

สำหรับพนักงานที่บรรจุก่อนวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 สำนักงานให้สิทธิเลือกที่จะรับบำเหน็จพนักงานหรือเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยสำนักงานจ่ายเงินสมทบเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 8 ของเงินเดือนพนักงาน และรับรู้เงินจ่ายสมทบเป็นค่าใช้จ่ายในงบรายได้ค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ
เงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบจะจ่ายให้แก่สมาชิก เมื่อสมาชิกครบเกษียณอายุ ตายหรือออกจากงานโดยไม่มีความผิด ตามอายุการทำงาน ดังนี้

อายุงานของพนักงาน	ร้อยละของเงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบ
ตั้งแต่ 0.5 ปี ถึง 3 ปี	50
มากกว่า 3 ปี ถึง 4 ปี	60
มากกว่า 4 ปี ถึง 5 ปี	80
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	100

กรณีสมาชิกกองทุนถูกไล่ออกหรือถูกเลิกสัญญา เนื่องจากประพฤติผิดอย่างร้ายแรง ขัดต่อระเบียบข้อบังคับการทำงานของ สวทช. หรือฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามสัญญา สมาชิกกองทุนผู้นั้นจะไม่มีสิทธิได้รับเงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบทั้งหมด

สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ ได้แยกออกจากสินทรัพย์ของ สวทช. และบริหารโดยบริษัทจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ

2.18 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

- รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล รับรู้เป็นรายได้ในงวดเมื่อได้รับจัดสรรและอนุมัติฎีกาเบิกเงินงบประมาณ
- รายได้จากการขายสินค้าและบริการ รับรู้เป็นรายได้เมื่อมีการส่งมอบสินค้าหรืองานบริการให้กับลูกค้าและลูกค้ายอมรับสินค้าหรืองานบริการนั้นแล้ว
- รายได้ค่าทรัพย์สินทางปัญญา รายได้ค่าธรรมเนียมและค่าบริการทางวิชาการ รับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์คงค้างตามเนื้อหาของข้อตกลงที่เกี่ยวข้องในสัญญา
- รายได้ดอกเบี้ยรับ รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์
- รายได้เงินปันผลจากเงินลงทุน รับรู้รายได้เมื่อมีการประกาศจ่ายเงินปันผล
- รายได้อื่นรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง
- ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

3. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินสด	-	0.02
เงินฝากธนาคาร		
- ออมทรัพย์	1,481.90	986.42
- ประจำไม่เกิน 3 เดือน	1,705.48	700.05
รวม	**3,187.38**	**1,686.49**

4. เงินลงทุนชั่วคราว ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินฝากธนาคาร		
ประจำ 4 - 5 เดือน	-	952.89
ประจำ 1 ปี	285.80	281.57
รวม	**285.80**	**1,234.46**

เงินลงทุนชั่วคราว ได้รวมเงินฝากธนาคารของเงินสำรองบำเหน็จพนักงาน จำนวน 285.80 ล้านบาท (ณ วันที่ 30 กันยายน 2550 : 281.57 ล้านบาท)

5. ลูกหนี้การค้า ประกอบด้วย

	2561	2560
ลูกหนี้ค่าบริการ	79.30	91.58
ลูกหนี้ดำเนินคดี	11.99	11.80
รวม	91.29	103.38
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้ค่าบริการ	(7.46)	(7.33)
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้ดำเนินคดี	(11.45)	(11.63)
รวม	**72.38**	**84.42**

ลูกหนี้การค้า ประกอบด้วย ลูกหนี้ผู้เช่าพื้นที่ สวทช. และลูกหนี้ผู้ใช้บริการของ สวทช. เช่น จากการใช้บริการที่ปรึกษางานวิจัยหรือบริการวิเคราะห์ทดสอบ เป็นต้น

ลูกหนี้การค้า ได้รวมลูกหนี้หน่วยงานภาครัฐ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 จำนวน 21.41 ล้านบาท (ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 : 34.46 ล้านบาท)

6. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินยืมทดรองจ่าย	30.70	16.14
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ	7.79	13.60
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	13.25	12.04
วัสดุคงเหลือ	5.55	4.96
ลูกหนี้กรมสรรพากร	137.95	116.20
ลูกหนี้อื่น	1.44	1.32
อื่น ๆ	5.45	2.91
รวม	**229.51**	**169.87**

7. ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท ประกอบด้วย

	2561	2560
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม	363.86	288.38
เพิ่ม (ลด) ในระหว่างงวด		
จ่ายให้เพิ่ม	50.36	171.04
รับชำระ	(121.96)	(95.56)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน	**292.26**	**363.86**

8. เงินลงทุนเผื่อขายและเงินลงทุนระยะยาว สวทช. ได้มีการลงทุนในเงินลงทุนประเภทต่าง ๆ ดังนี้

	สวทช. ถือหุ้น ร้อยละ		เงินลงทุน เผื่อขาย		เงินลงทุน ระยะยาว		รวมทั้งสิ้น	
	2561	**2560**	**2561**	**2560**	**2561**	**2560**	**2561**	**2560**
ตราสารทุน								
บริษัทเทรดสยาม จำกัด	13	13	-	-	6.50	6.50	6.50	6.50
บริษัทเอทีเซรามิกส์ จำกัด	49	49						
ครั้งที่ 1			-	-	46.55	46.55	46.55	46.55
ครั้งที่ 2			-	-	14.70	14.70	14.70	14.70
บริษัทไมโครอินโนเวต จำกัด	49	49	-	-	49.00	49.00	49.00	49.00
(บริษัทเอส พี เอ็ม ไซเอ็นซ์ จำกัด)								
บริษัทเลิร์นเทค จำกัด	40	40	-	-	1.60	1.60	1.60	1.60
บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม วรรณ จำกัด	8.81	8.81	-	-	3.52	1.76	3.52	1.76
บริษัทอินเทอร์เน็ต ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	17	17	389.30	346.30	-	-	389.30	346.80
รวมเงินลงทุน	-	-	389.30	346.80	121.87	120.11	511.17	466.91
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุน	-	-	-	-	(61.25)	(61.25)	(61.25)	(61.25)
บวก กำไร(ขาดทุน)จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	-	-	(52.70)	42.50	-	-	(52.70)	42.50
รวมตราสารทุน	-	-	336.60	389.30	60.62	58.86	397.22	448.16
รวมเงินลงทุน			**336.60**	**389.30**	**60.62**	**58.86**	**397.22**	**448.16**

บริษัทอินเทอร์เน็ต ประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. ได้วัดมูลค่าเงินลงทุนเผื่อขาย พบว่าเงินลงทุนตราสารทุน มีมูลค่าจำนวน 336.60 ล้านบาท ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย สำหรับปีงบประมาณ 2561 จำนวน 52.70 ล้านบาท (ปี 2560 มีกำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย จำนวน 42.50 ล้านบาท)

บริษัทเอทีเซรามิกส์ จำกัด เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2554 คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ได้มีการประชุมครั้งที่ 2/2554 และมีมติอนุมัติให้เพิ่มการลงทุนในบริษัทเป็นจำนวน 14.70 ล้านบาท ทำให้ สวทช. มีสัดส่วนการลงทุนในบริษัท ร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนรวม 30.00 ล้านบาท โดยเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2555 ได้มีการเรียกชำระค่าหุ้นเพิ่มทุนส่วนที่เหลืออีกหุ้นละ 40 บาท จำนวน 147,000 หุ้น เป็นเงิน 5.88 ล้านบาท ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 9/2555 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2555 มีมติไม่รับข้อเสนอของผู้สนใจลงทุนซื้อหุ้นบริษัทเอทีเซรามิกส์ จำกัด ในส่วนที่ สวทช. ถือหุ้นและเห็นชอบให้เลิกบริษัทเพื่อดำเนินการเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เสร็จเป็นที่เรียบร้อย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2555 บริษัทได้จดทะเบียนเลิกบริษัท สวทช. จึงได้บันทึกการด้อยค่าเงินลงทุนหมดทั้งจำนวน 61.25 ล้านบาท เมื่อผู้ชำระบัญชีได้พิจารณาแล้วปรากฏว่า เงินลงทุนหรือเงินค่าหุ้นของบริษัทได้ใช้เสร็จหมดแล้ว สินทรัพย์ไม่พอกับหนี้สิน จึงได้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และพิพากษาให้บริษัทล้มละลาย โดยศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 ทั้งนี้ ได้มีการประชุมเจ้าหนี้เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558 และปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยอยู่ระหว่างทำความเห็นคำขอรับชำระหนี้เสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาการแบ่งชำระหนี้ต่อไป

บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม วรรณ จำกัด ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2559 มีมติอนุมัติให้ สวทช. สามารถลงทุนในกองทรัสต์ชื่อ "ทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับธุรกิจเอสเอ็มอีก้าวไกลไปด้วยกัน 1" ในจำนวน 100.00 ล้านบาท จากวงเงินกองทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับธุรกิจเอสเอ็มอีก้าวไกลไปด้วยกัน 1 ทั้งหมด จำนวน 1,135.00 ล้านบาท (ประกอบด้วยผู้ลงทุน 3 ราย ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 1,000.00 ล้านบาท สวทช. จำนวน 100.00 ล้านบาท และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 35.00 ล้านบาท) โดยทุกฝ่ายได้ลงนามในสัญญา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2559 เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ต่อมาบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้จัดการกองทรัสต์ มีหนังสือที่ B&MDII 0117/2559 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2559 เรียกชำระเงินลงทุนเริ่มแรกของกองทรัสต์ฯ จำนวน 20.00 ล้านบาท โดยเรียกชำระตามสัดส่วนเงินลงทุนของผู้ลงทุนแต่ละราย ซึ่ง สวทช. ได้ชำระเงินแล้ว 2 งวด จำนวน 3.52 ล้านบาท

9. เงินลงทุนในหน่วยบริการ ประกอบด้วย

รายการ	2561	2560
ศูนย์บริการปรึกษาการออกแบบและวิศวกรรม (DECC)	17.32	17.32
ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (CTEC)	71.41	-
รวม	**88.73**	**17.32**

ศูนย์บริการปรึกษาการออกแบบและวิศวกรรม (DECC) ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 4/2558 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2558 รับทราบการสิ้นสุดอายุโครงการพิเศษที่ใช้ทุนประเดิมของศูนย์บริการออกแบบและวิศวกรรม (DECC) ในวันที่ 30 กันยายน 2558 และเปลี่ยนสถานะเป็นหน่วยบริการของ สวทช. ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 เป็นต้นไปภายใต้ข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารหน่วยบริการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ. 2558 โดยได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นหน่วยบริการของ สวทช. ตามบันทึกข้อความที่ วท 5405.57.01/287/2558 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 และได้รับอนุมัติจัดสรรทุนดำเนินการหน่วยบริการของ สวทช. ตามบันทึกข้อความที่ วท 5401.57.21/525/2558 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2558

ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (CTEC) ตามที่ห้องปฏิบัติการทดสอบผลิตภัณฑ์เซรามิก (Ceramic Testing Laboratory: CTL) ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นหน่วยบริการของ สวทช. นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 โดยได้รับอนุมัติเปลี่ยนชื่อเป็น "ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (Industrial Ceramic and Houseware Product Testing Center: CTEC)" ตามบันทึกข้อความที่ วท 5401.0501.0301/253/2560 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2560 และได้รับอนุมัติจัดสรรทุนดำเนินการหน่วยบริการของ สวทช.

10. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ประกอบด้วย

	2561	2560
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	3,133.47	3,107.08
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด		
ซื้อ	0.17	24.40
รับโอน	1.51	14.73
โอนออก	(1.24)	(12.74)
ณ วันที่ 30 กันยายน	3,133.91	3,133.47
ค่าเสื่อมราคาสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	1,043.16	898.29
โอนออก	(1.18)	(12.74)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวด	159.91	157.61
ณ วันที่ 30 กันยายน	1,201.89	1,043.16
ราคาตามบัญชี		
ณ วันที่ 30 กันยายน	1,932.02	2,090.31

ในระหว่างปี 2561 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนของ สวทช. ได้รับโอนมาจากสินทรัพย์ระหว่างทาง จำนวน 1.51 ล้านบาท (หมายเหตุ 11)

11. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย

	2561							2560
	ที่ดิน	อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	อุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ระหว่างทาง	อาคารระหว่างก่อสร้าง	รวม	รวม
ราคาทุน								
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	6.40	4,283.64	6,539.56	177.70	24.61	389.39	11,361.29	11,122.17
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด								
ซื้อสินทรัพย์	-	29.78	672.00	6.19	210.82	48.39	967.18	642.53
รับบริจาค	-	-	20.02	0.92	-	-	20.94	-
รับโอน	-	351.26	94.09	0.08	-	0.21	445.64	48.95
โอนออก	-	-	(0.32)	-	(82.11)	(390.59)	(473.02)	(79.79)
ปรับปรุง ค่าใช้จ่าย		-	(1.49)	(0.01)	(29.20)	(3.10)	(33.83)	-
บริจาค	-	(40.31)	(357.73)	(0.35)	-	-	(398.39)	(75.21)
จำหน่าย	-	(6.04)	(225.75)	(2.42)	-	-	(234.2)	(297.36)
ณ วันที่ 30 กันยายน	6.40	4,618.33	6,740.37	122.11	124.09	44.30	11,655.60	11,361.29
ค่าเสื่อมราคาสะสม								
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	-	2,767.50	5,198.04	101.69	-	-	8,067.23	7,777.63
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด								
โอนออก	-	-	(0.26)	-	-	-	(0.26)	(3.08)
บริจาค	-	(37.74)	(353.56)	(0.34)	-	-	(391.63)	(64.19)
จำหน่าย	-	(5.92)	(221.83)	(2.41)	-	-	(230.16)	(292.79)
ค่าเสื่อมราคา	-	219.56	437.31	14.90	-	-	671.77	649.66
ณ วันที่ 30 กันยายน	-	2,943.39	5,059.70	113.85	-	-	8,116.95	8,067.23
ราคาตามบัญชี								
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561	6.40	1,674.93	1,680.67	8.26	124.09	44.30	3,538.65	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2560	6.40	1,516.14	1,341.51	16.01	24.16	389.39	-	3,294.06

ในระหว่างปี 2561 สวทช. ได้โอนอาคารระหว่างก่อสร้าง จำนวน 390.59 ล้านบาท เป็นอาคาร จำนวน 339.71 ล้านบาท เป็นส่วนปรับปรุงอาคาร จำนวน 7.27 ล้านบาท เป็นอุปกรณ์และยานพาหนะ จำนวน 43.61 ล้านบาท (หมายเหตุ 10)

โอนสินทรัพย์ระหว่างทาง จำนวน 111.34 ล้านบาท เป็นส่วนปรับปรุงอาคารและอาคารชั่วคราว จำนวน 4.28 ล้านบาท สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง จำนวน 0.21 ล้านบาท ส่วนปรับปรุงอาคารเพื่อการลงทุน จำนวน 1.51 ล้านบาท (หมายเหตุ 10) อุปกรณ์และยานพาหนะ จำนวน 50.56 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตน จำนวน 25.55 ล้านบาท (หมายเหตุ 13) และปรับปรุงเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน 29.23 ล้านบาท

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 แสดงราคาทุน จำนวน 4,618.33 ล้านบาท ได้รวมอาคารหอพักสหกรณ์ซึ่งมีราคาทุน จำนวน 109.61 ล้านบาท ซึ่ง สวทช. ได้รับรู้เป็นรายได้มาแล้วจนถึงงวดปัจจุบันเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 64.65 ล้านบาท คงเหลือมูลค่าสุทธิ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 จำนวน 44.96 ล้านบาท (หมายเหตุ 19) โดยอาคารสหกรณ์ดังกล่าว สวทช. ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในอาคารหอพักรวมทั้งส่วนควบของที่ดินจากสหกรณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 และรับรู้อาคารดังกล่าวเป็นสินทรัพย์คู่กับหนี้สินในรายการรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ โดยจะทยอยรับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาค ตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของอาคารที่ได้รับโอนตามอายุของสัญญาเช่าที่ราชพัสดุ ซึ่งมีจำนวน 30 ปี และจะสิ้นสุดอายุสัญญาเช่า ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2573 ซึ่งตามบันทึกข้อตกลงโครงการก่อสร้างหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2548 สวทช. อนุญาตให้สหกรณ์เป็นผู้ลงทุนก่อสร้างตกแต่งอาคารหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกและเป็นผู้มีสิทธิในการจัดเก็บผลประโยชน์จากผู้ใช้บริการตลอดระยะเวลาที่ สวทช. มีสิทธิ์ใช้พื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ จากสหกรณ์

12. สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน ประกอบด้วย

	2561			2560
	อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าการเงิน	ยานพาหนะตามสัญญาเช่าการเงิน	รวม	รวม
ราคาทุน				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	132.28	17.39	149.67	197.82
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด				
ทำสัญญาเพิ่ม	70.54	3.13	73.67	47.13
สัญญาสิ้นสุด	(43.36)	(9.57)	(52.93)	(95.28)
ณ วันที่ 30 กันยายน	159.46	10.95	170.41	149.67
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	67.14	11.01	78.15	120.76
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด				
สัญญาสิ้นสุด	(43.36)	(9.56)	(52.92)	(52.28)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวด	47.42	3.52	50.94	52.67
ณ วันที่ 30 กันยายน	71.20	4.97	76.17	78.15
ราคาตามบัญชี				
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561	88.26	5.98	94.24	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2560	65.14	6.38	-	71.52

13. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน การเคลื่อนไหวของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน มีดังนี้

	2561	2560
โปรแกรมคอมพิวเตอร์		
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	356.91	360.20
ซื้อเพิ่มในงวด	42.26	33.49
รับโอน	25.87	5.27
โอนออก	(4.20)	(0.61)
บริจาค	-	(0.12)
จำหน่าย	(39.29)	(41.32)
ณ วันที่ 30 กันยายน	385.55	356.91
ค่าตัดจำหน่ายสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	264.41	275.88
โอนออก	-	(0.08)
บริจาค	-	(0.12)
จำหน่าย	(30.19)	(41.23)
ค่าตัดจำหน่ายในงวด	32.01	29.96
ณ วันที่ 30 กันยายน	266.23	264.41
ราคาตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน	**119.32**	**92.50**

ในระหว่างปี 2561 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนรับโอนสินทรัพย์ระหว่างทาง จำนวน 25.55 ล้านบาท และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จำนวน 0.32 ล้านบาท (หมายเหตุ 11) และโอนเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน 4.20 ล้านบาท

14. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินมัดจำและเงินประกัน	9.10	10.19
ลูกหนี้อื่น	0.72	-
รวม	**9.82**	**10.19**

15. เจ้าหนี้การค้า

	2561	2560
เจ้าหนี้การค้า-ในประเทศ	40.65	142.80
เจ้าหนี้การค้า-ต่างประเทศ	-	0.01
เจ้าหนี้การค้า-ฝากขายหนังสือ	-	0.04
เช็คจ่ายล่วงหน้า	176.43	-
รวม	**217.08**	**142.85**

ณ สิ้นปีงบประมาณ 2561 มีรายการเจ้าหนี้การค้าคงค้างเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมาด้วยรายการเช็คจ่ายล่วงหน้าจำนวน 176.43 ล้านบาท เนื่องจาก สวทช. อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงการใช้งานระบบ ERP (Enterprise Resource Programming) จากระบบ SAP ไปเป็นระบบ Odoo (open source) และเพื่อให้การดำเนินงานธุรกรรมต่าง ๆ ของ สวทช. เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำกระบวนการตั้งหนี้และเบิกจ่ายเช็คล่วงหน้าในระบบเดิมให้ทันรอบการจ่ายชำระหนี้กับคู่ค้าในช่วงเดือนตุลาคม 2561 เพื่อป้องกันหากเกิดเหตุขัดข้องที่เกิดจากการใช้งานระบบใหม่

16. รายได้รอการรับรู้ ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินรอรับรู้เงินอุดหนุนโครงการวิจัย	1,493.92	-
เงินรอรับรู้	12.35	6.72
รวม	**1,506.27**	**6.72**

ในปีงบประมาณ 2561 สวทช. ได้รับอนุมัติงบกลางจากสำนักงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น 1,801.88 ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ (Big Rock) โดยปีงบประมาณ 2561 รับรู้เป็นรายได้ทางบัญชีจากบัญชีรายได้เงินอุดหนุนโครงการวิจัย ตามสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง จำนวน 307.96 ล้านบาท และรอรับรู้เป็นรายได้ จำนวน 1,493.92 ล้านบาท

17. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินเพิ่มพิเศษ	406.94	345.59
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น ๆ	49.23	69.40
รวม	**456.17**	**414.99**

18. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เจ้าหนี้อื่น	3.6	41.06
เงินมัดจำและเงินประกัน	1.38	1.23
ภาษีขายที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	4.60	5.05
รวม	**9.59**	**47.34**

19. รายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ ประกอบด้วย

	2561	2560
อาคารสหกรณ์	44.96	50.44
อุปกรณ์	20.38	5.89
รวม	**65.34**	**56.33**

20. หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน ประกอบด้วย

	2561	2560
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	718.26	692.45
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด		
ตั้งสำรองบำเหน็จพนักงาน	29.55	49.42
ผลประโยชน์จ่ายจริงระหว่างงวด	(5.64)	(23.43)
ณ วันที่ 30 กันยายน	**742.17**	**718.26**

วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานจำนวนรวมทั้งสิ้น 742.17 ล้านบาท เป็นเงินสำรองบำเหน็จพนักงาน ซึ่งคำนวณโดยเงินเดือน x ระยะเวลาการทำงานถึงวันที่พนักงานเกษียณอายุ x (จำนวนถัวเฉลี่ยพนักงานที่ลาออกระหว่างปี / จำนวนคงเหลือพนักงานถัวเฉลี่ยระหว่างปี x 100)

การคำนวณหนี้สินผลประโยชน์พนักงานในลักษณะที่กล่าวข้างต้นเกิดจาก สวทช. มีเพียงภาระผูกพันเงินบำเหน็จพนักงานรายการเดียว และผู้บริหาร สวทช. คาดว่าการคำนวณดังกล่าวจะไม่มีผลแตกต่าง ที่เป็นสาระสำคัญหากใช้วิธีการคำนวณตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนด

21. หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน ประกอบด้วย

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีสินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน เป็นอุปกรณ์จำนวน 159.46 ล้านบาท และเป็นยานพาหนะจำนวน 10.95 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 170.41 ล้านบาท เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาต่ำมาก สวทช. จึงปันส่วนจำนวนเงินที่ต้องจ่ายเป็นเพียงรายการหนี้สิน และเมื่อสัญญาสิ้นสุด สวทช. ต้องส่งมอบอุปกรณ์และยานพาหนะคืนให้แก่ผู้ให้เช่า จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ดังนี้

	2561	2560
ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	47.71	39.83
ส่วนที่ถึงกำหนดชำระเกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	46.53	31.69
รวม	**94.24**	**71.52**

22. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินมัดจำ	33.41	34.15
เงินค้ำประกัน	39.57	27.15
เงินสมนาคุณ	9.78	4.28
รายได้รอการรับรู้	0.72	-
รวม	**83.48**	**65.58**

23. รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ประกอบด้วย

	2561	2560
งบดำเนินงาน	2,623.85	2,055.71
งบบุคลากร	1,174.25	1,159.42
งบอุดหนุนเฉพาะกิจ-สิ่งก่อสร้าง	144.94	176.79
รวม	**3,943.04**	**3,391.92**

24. เงินอุดหนุนอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินอุดหนุนโครงการวิจัย	663.64	895.85
หัก เงินเหลือจ่ายส่งคืน	(30.02)	(176.58)
	633.62	719.27
เงินสนับสนุนการจัดประชุมสัมมนา	177.18	403.72
รวม	**810.80**	**1,122.99**

25. รายได้ค่าบริการ ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
รายได้จากการให้คำแนะนำปรึกษาและบริการ	184.25	170.15
รายได้จากความร่วมมือรับจ้างวิจัยพัฒนา	198.44	210.08
รายได้จากสิทธิประโยชน์ของงานวิจัยและพัฒนา	17.97	24.55
รายได้ค่าฝึกอบรมและสัมมนา	84.10	73.50
รายได้ค่าเช่าและบริการ	208.58	183.67
รวม	**693.34**	**661.96**

26. รายได้อื่น ๆ ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
รายได้ค่าปรับ	22.35	13.13
รายได้เบ็ดเตล็ด	5.61	4.74
รายรับจากการรับบริจาค	11.93	9.03
รายได้จากการขายของที่ระลึก	0.97	1.29
รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือ และค่าสมาชิกวารสาร	1.44	1.82
หนี้สูญได้รับคืน	0.02	0.01
เงินเหลือจ่ายรับคืน	12.84	9.04
ส่วนเพิ่มจากเงินลงทุน	-	3.82
รวม	**55.16**	**42.88**

27. ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินเดือนและค่าจ้าง	2,184.53	2,002.80
เงินสวัสดิการพนักงานและครอบครัว	372.81	352.20
รวม	**2,557.34**	**2,355.00**

28. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัย ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินอุดหนุนการวิจัย	861.61	598.90
เงินสนับสนุนสถาบันเครือข่าย	131.63	79.19
ทุนบัณฑิตศึกษา	112.84	105.58
เงินอุดหนุนอื่น ๆ	49.34	54.40
ค่าจ้างศึกษา ค่าบริหารงาน และผู้เชี่ยวชาญ	124.68	88.51
ค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทน	139.30	117.36
รวม	**1,419.40**	**1,043.94**

29. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ประกอบด้วย

	2561	2560
ค่าเสื่อมราคา-อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	159.91	157.61
ค่าเสื่อมราคา-อาคารและอุปกรณ์	671.77	649.66
ค่าเสื่อมราคา-สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน	50.95	52.67
รวมค่าเสื่อมราคา	882.63	859.94
ค่าตัดจำหน่าย-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	32.01	29.96
รวม	**914.64**	**889.90**

30. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	156.70	127.78
ค่ารับรองและพิธีการ	23.09	22.02
ค่าเช่าสำนักงาน ค่าบริการเครือข่าย ค่าเช่าอื่น	66.09	71.59
ค่าใช้จ่ายในการซื้อลิขสิทธิ์และบริการข้อมูล	71.97	62.65
ค่าใช้จ่ายบริหารอาคาร	208.67	193.55
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	97.41	85.90
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	48.94	53.40
ค่าใช้สอย	69.71	78.15
ค่าวัสดุ	321.25	284.44
ค่าสาธารณูปโภค	181.20	169.34
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และนิทรรศการ	191.62	209.73
ค่าสมาชิก	1.63	1.78
ค่าสอบบัญชี	1.21	1.31
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์สำหรับโครงการ/งานบริการ	126.42	127.23
หนี้สูญ	1.24	1.82
หนี้สงสัยจะสูญ	(0.05)	(2.35)
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	6.90	3.63
ขาดทุนจากการบริจาคสินทรัพย์	6.76	11.01
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	0.54	0.29
รวม	**1,581.30**	**1,503.27**

31. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

31.1 ภาระผูกพัน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีภาระผูกพัน ที่ไม่ได้รับรู้ในงบการเงิน จำนวน 13,816.71 ล้านบาท รายละเอียดมี ดังนี้

31.1.1 ภาระผูกพันในโครงการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สวทช. มีค่าใช้จ่ายในอนาคตสำหรับการเบิกจ่าย งบดำเนินงาน ครุภัณฑ์ งบก่อสร้าง และโครงการสนับสนุนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 12,413.78 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

	ไม่เกิน 1 ปี	เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี
- งบดำเนินงานหน่วยงาน	1,555.76	696.12
- งบดำเนินงานโครงการ		
อุดหนุนรับ/รับจ้าง/ร่วมวิจัย	669.60	2,171.19
สนับสนุนหน่วยงานภายนอก	169.07	1,163.03
ดำเนินการเอง	699.19	3,387.52
- งบก่อสร้าง	347.02	1,555.28
รวม	**3,440.64**	**8,973.14**

31.1.2 ภาระผูกพันตามนิติกรรมสัญญา จำนวน 1,402.93 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

สวทช. มีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเช่าอุปกรณ์ เช่ารถยนต์ เช่าพื้นที่สำนักงาน และเช่าทรัพย์สินอื่น โดยมีจำนวนเงินขั้นต่ำตามสัญญาที่ต้องจ่ายในอนาคตภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงาน ดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	7.68	9.26
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	5.75	6.07
เกิน 5 ปี	62.63	0.20
รวม	**76.06**	**15.53**

- ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

สวทช. มีภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริหารงานระบบอาคาร สัญญาจ้างรักษาความสะอาด สัญญาจ้างรักษาความปลอดภัย สัญญาจ้างบริการบำรุงรักษาอุปกรณ์ และสัญญาจ้างเหมาบริการอื่น ดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	266.57	186.53
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	77.09	39.57
รวม	**343.66**	**226.10**

- **ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน**

	2561	2560
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
งานก่อสร้างอาคาร	4.20	40.56
อุปกรณ์	341.45	152.35
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	16.36	33.12
รวม	**362.01**	**226.03**

ภาระผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาก่อสร้างและจัดหาสินทรัพย์

- **ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ**

สวทช. ได้จัดทำสัญญาซื้อวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค สัญญาว่าจ้างที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ และบริการอื่น ๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ ดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	200.76	226.16
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	420.44	522.36
รวม	**621.20**	**748.52**

31.2 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

สวทช. มีหนี้สินที่อาจเกิดจากการถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งและคดีปกครอง ดังนี้

คดีแพ่ง

สวทช. เป็นจำเลยในคดีแพ่ง 1 คดี ทุนทรัพย์รวมเป็นจำนวนเงิน 0.15 ล้านบาท ซึ่งในระหว่างงวดปี 2560 ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้พิพากษาให้บริษัทชนะคดีและให้ สวทช. ชำระเงิน 0.15 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้องแย้ง วันที่ 8 เมษายน 2557 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่บริษัท

คดีปกครอง

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. เป็นผู้ถูกฟ้องคดีจำนวน 2 คดี ทุนทรัพย์รวมเป็นจำนวน 10.64 ล้านบาท

1. สวทช. ถูกฟ้องในคดีการจ้างงานของพนักงานต่อศาลปกครอง โดยโจทก์ขอให้ สวทช. เพิกถอนมติของอนุบุคคลที่ยกคำอุทธรณ์คำสั่งของ สวทช. ที่ไม่ต่อสัญญาและยุติสัญญาก่อนครบกำหนด และเรียกค่าเสียหาย 10.00 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ศาลพิพากษาว่าการไม่ต่ออายุสัญญาการปฏิบัติงานของ สวทช. เป็นการผิดสัญญา ให้ สวทช. ชดใช้เงินค่าจ้างเป็นเวลา 3 เดือน เป็นเงิน 0.12 ล้านบาท สวทช. ยื่นอุทธรณ์ในวันที่ 17 สิงหาคม 2555 ให้ยกฟ้อง และในวันที่ 20 สิงหาคม 2555 โจทก์ยื่นอุทธรณ์ให้ สวทช. จ่ายเงินเดือนทุกเดือนตั้งแต่ออกจากงานจนถึงปัจจุบัน โดยปรับขึ้นทุกปีเสมือนยังทำงานต่อเนื่อง พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี เป็นเงิน 5.00 ล้านบาท ต่อมาวันที่ 11 มีนาคม 2556 สวทช. ยื่นคำแก้อุทธรณ์ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งหมด ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

2. สวทช. ถูกฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และขอให้คืนเงินที่ชำระไว้แล้วคนละ 0.16 ล้านบาท เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2557 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560 ให้ สวทช. คืนเงินแก่ผู้ฟ้อง เป็นจำนวนเงินคนละ 79,425.24 บาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันออกคำสั่ง ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการยื่นอุทธรณ์

32. การจัดประเภทรายการใหม่

ได้มีการจัดประเภทรายการใหม่สำหรับข้อมูลทางการเงินที่นำมาแสดงเปรียบเทียบ ดังนี้

หน่วย : บาท

รายการ	ก่อนจัดประเภทใหม่	เพิ่ม (ลด)	การจัดประเภทใหม่
งบแสดงฐานะการเงิน			
สินทรัพย์หมุนเวียน	**3,185,566,137.25**	**2,697,736.79**	**3,188,263,874.04**
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	167,173,708.60	2,697,736.79	169,871,445.39
- เงินจ่ายล่วงหน้าอื่น	-	2,697,736.79	2,697,736.79
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	**6,390,627,254.63**	**(2,697,736.7)**	**6,387,929,517.84**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	12,886,285.59	(2,697,736.79)	10,188,548.80
- เงินจ่ายล่วงหน้าอื่น	2,697,736.79	(2,697,736.79)	-
หนี้สินหมุนเวียน			
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	**54,062,181.58**	(6,716,277.70)	47,345,903.88
รายได้รอการรับรู้	-	6,716,277.70	6,716,277.70
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ			
รายได้ค่าบริการ	**665,062,044.38**	**(3,105,123.72)**	**661,956,920.66**
- รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือและค่าสมาชิกวารสาร	1,815,484.84	(1,815,484.84)	-
- รายได้จากการถ่ายเอกสาร	3,676.18	(3,676.18)	-
- รายได้จากการขายของที่ระลึก	1,285,926.70	(1,285,926.70)	-
รายได้อื่น ๆ	**39,770,279.77**	**3,105,123.72**	**42,875,403.49**
- รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือและค่าสมาชิกวารสาร	-	1,815,484.84	1,815,484.84
- รายได้จากการถ่ายเอกสาร	-	3,676.18	3,676.18
- รายได้จากการขายของที่ระลึก	-	1,285,926.70	1,285,926.70
งบกระแสเงินสด			
- ปรับปรุงงานระหว่างทำเป็นค่าวัสดุ	1,591,095.67	(1,591,095.67)	-
- ปรับปรุงสินทรัพย์เป็นค่าวัสดุ	6,693,604.33	(6,693,604.33)	-
- ปรับปรุงสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่าย	-	8,284,700.00	8,284,700.00

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation

สวทช NSTDA

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน
ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

02 564 7000
02 564 7002-5
http://www.nstda.or.th
NSTDATHAILAND
info@nstda.or.th

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของทุน และงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากสำนักงาน ตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วย ข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี แต่ไม่รวมถึงงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในรายงานประจำปีนั้น ซึ่งผู้บริหารจะจัดเตรียมรายงานประจำปีให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่องบการเงินไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและสำนักงานการตรวจเงินไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบงบการเงิน คือ การอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้อ่านรายงานประจำปี หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสรุปได้ว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของสำนักงานในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกสำนักงาน หรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของสำนักงาน

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริต

อาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของสำนักงาน
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของสำนักงานในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้สำนักงานต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาวกิดาการ แสงวิทยานุกูล)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 7

(นางสาวอุษณีย์ ธีระวุฒิศาสตร์)
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 15 มีนาคม 2562

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

(จัดประเภทรายการใหม่)

	หมายเหตุ	2561	2560
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	3	3,187,376,576.13	1,686,486,573.50
เงินลงทุนชั่วคราว	4	285,796,974.99	1,234,465,794.07
ลูกหนี้การค้า	5	72,376,329.56	84,415,435.90
เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินค้างรับ		5,550,023.50	13,024,625.18
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	229,514,123.74	169,871,445.39
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		3,780,614,027.92	3,188,263,874.04
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท	7	292,261,095.94	363,864,254.86
เงินลงทุนเผื่อขาย	8	336,600,000.00	389,300,000.00
เงินลงทุนระยะยาว	8	60,624,240.00	58,862,120.00
เงินลงทุนหน่วยบริการ	9	88,729,559.26	17,321,866.43
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	10	1,932,022,277.72	2,090,312,661.69
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	11	3,538,649,240.35	3,294,058,665.12
สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน	12	94,240,293.21	71,515,380.07
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	13	119,320,880.23	92,506,020.87
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	14	9,825,224.10	10,188,548.80
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		6,472,272,810.81	6,387,929,517.84
รวมสินทรัพย์		**10,252,886,838.73**	**9,576,193,391.88**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

(จัดประเภทรายการใหม่)

	หมายเหตุ	2561	2560
หนี้สินและกองทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	15	217,087,852.46	142,848,633.40
เงินอุดหนุนกันไว้เบิก		5,550,023.50	13,024,625.18
รายได้รอการรับรู้	16	1,506,267,564.22	6,716,277.70
รายได้รับล่วงหน้า		17,737,230.70	17,892,873.23
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	17	456,166,029.65	414,992,286.72
หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน-ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	21	47,705,907.18	39,828,132.52
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	18	9,589,633.49	47,345,903.88
รวมหนี้สินหมุนเวียน		2,260,104,241.20	682,648,732.63
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
รายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้	19	65,343,843.17	56,330,109.54
หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	20	742,174,070.22	718,264,157.49
หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน	21	46,534,386.03	31,687,247.55
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	22	83,477,697.96	65,581,464.36
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		937,529,997.38	871,862,978.94
รวมหนี้สิน		**3,197,634,238.58**	**1,554,511,711.57**
ส่วนของกองทุน			
เงินกองทุน		879,852,751.05	879,852,751.05
กำไรสะสม		6,008,799,849.10	6,922,528,929.26
องค์ประกอบอื่นของส่วนของกองทุน	8	166,600,000.00	219,300,000.00
รวมส่วนของกองทุน		7,055,252,600.15	8,021,681,680.31
รวมหนี้สินและส่วนของกองทุน		**10,252,886,838.73**	**9,576,193,391.88**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

.....

(นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

.....

(นางสาวศิรินาถ แถบทอง)

ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและบัญชี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

(จัดประเภทรายการใหม่)

	หมายเหตุ	2561	2560
รายได้			
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	23	3,943,037,632.39	3,391,916,974.82
เงินอุดหนุนอื่น	24	810,802,944.26	1,122,990,457.29
รายได้ค่าบริการ	25	693,344,569.71	661,956,920.66
รายได้อื่นๆ	26	55,161,006.16	42,875,403.49
ดอกเบี้ยรับ		44,067,832.92	46,818,336.25
เงินปันผลรับ		12,547,500.00	8,284,700.00
รวมรายได้		5,558,961,485.44	5,274,842,792.51
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	27	2,557,344,426.83	2,354,995,151.46
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัย	28	1,419,401,919.44	1,043,938,968.69
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	29	914,642,247.57	889,903,119.61
ค่าใช้จ่ายอื่น	30	1,581,301,971.76	1,503,268,585.20
รวมค่าใช้จ่าย		6,472,690,565.60	5,792,105,824.96
ขาดทุนสำหรับปี		(913,729,080.16)	(517,263,032.45)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น			
กำไร(ขาดทุน)จากการเปลี่ยนแปลง			
มูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	8	(52,700,000.00)	42,500,000.00
ขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		**(966,429,080.16)**	**(474,763,032.45)**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของกองทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

รายการ	หมายเหตุ	ทุนประเดิม	กำไรสะสม	กำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวม
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2560		879,852,751.05	6,922,528,929.26	219,300,000.00	8,021,681,680.31
ขาดทุนสำหรับปี		-	(913,729,080.16)	-	(913,729,080.16)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น	8	-	-	(52,700,000.00)	(52,700,000.00)
ยอดยกไป ณ วันที่ 30 กันยายน 2561		879,852,751.05	6,008,799,849.10	166,600,000.00	7,055,252,600.15
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2559		879,852,751.05	7,439,791,961.71	176,800,000.00	8,496,444,712.76
ขาดทุนสำหรับปี		-	(517,263,032.45)	-	(517,263,032.45)
กำไรเบ็ดเสร็จอื่น	8	-	-	42,500,000.00	42,500,000.00
ยอดยกไป ณ วันที่ 30 กันยายน 2560		879,852,751.05	6,922,528,929.26	219,300,000.00	8,021,681,680.31

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

	2561	(จัดประเภทรายการใหม่) 2560
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ขาดทุนสำหรับปี	(913,729,080.16)	(517,263,032.45)
รายการปรับกระทบ(กำไร)ขาดทุนสำหรับปีเป็นเงินสด(รับ)จ่าย		
จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคา	882,631,222.40	859,948,129.22
ค่าตัดจำหน่าย	32,011,025.17	29,954,990.39
รายได้จากการรับบริจาค	(11,927,266.37)	(9,030,065.07)
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	6,896,477.63	3,633,391.64
ปรับปรุงสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่าย	37,783,628.15	8,284,700.00
หนี้สงสัยจะสูญ	(46,980.48)	(2,346,685.23)
ขาดทุนจากการบริจาคสินทรัพย์	6,763,826.16	11,012,711.42
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนระยะยาว	-	(3,823,700.66)
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง	539,229.42	291,663.27
รายได้เงินปันผล	(12,547,500.00)	-
ดอกเบี้ยรับ	(44,067,832.92)	(46,818,336.25)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง	(15,693,251.00)	333,843,766.28
ในสินทรัพย์ดำเนินงานและหนี้สินดำเนินงาน		
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน(เพิ่มขึ้น)ลดลง		
ลูกหนี้การค้า	12,086,086.82	(33,624,087.99)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		
เงินยืมทดรองจ่าย	(14,579,437.64)	(4,899,373.99)
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	(1,209,451.05)	2,997,260.98
วัสดุคงเหลือ	(581,048.86)	486,058.21
ลูกหนี้กรมสรรพากร	(21,749,348.10)	(32,185,615.11)
ลูกหนี้อื่น	(122,210.08)	1,553,280.54
ภาษีซื้อที่ยังไม่ถือเป็นกำหนดชำระ	(2,541,041.80)	510,306.09
เงินจ่ายล่วงน้าอื่น	(24,661,745.86)	-

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

	2561	(จัดประเภทรายการใหม่) 2560
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน(ต่อ)		
สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน	(73,670,913.91)	(47,124,190.97)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	363,324.70	12,911,166.78
การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)		
เจ้าหนี้การค้า	73,699,989.64	(68,620,920.26)
เงินรับล่วงหน้า	(155,642.53)	2,721,864.61
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	41,173,742.93	91,077,005.45
หนี้สินสัญญาเช่าการเงินส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	7,877,774.66	(5,837,684.44)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		
เจ้าหนี้อื่น	(37,474,870.22)	(9,602,323.94)
เงินรอรับรู้	5,637,094.49	(6,719,666.97)
รายได้รอรับรู้	1,493,914,192.03	-
เจ้าหนี้หน่วยบริการ	29,769.27	-
เงินมัดจำ	139,589.90	349,840.26
ภาษีขายยังไม่ถึงกำหนดชำระ	(450,759.34)	1,239,438.77
หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	23,909,912.73	25,816,405.03
หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน	14,847,138.48	288,292.67
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		
เงินมัดจำ	(739,130.39)	3,368,164.59
เงินค้ำประกัน	12,421,963.18	5,506,731.94
เงินสมนาคุณ	5,493,099.81	2,398,567.27
รายได้รอรับรู้	720,301.00	-
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	**1,498,685,128.86**	**276,454,285.80**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

.....

หน่วย : บาท

	2561	(จัดประเภทรายการใหม่) 2560
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินปันผลรับจากเงินลงทุน	12,547,500.00	8,284,700.00
รับดอกเบี้ย	49,869,437.96	48,496,092.24
เงินลงทุนชั่วคราว	948,668,819.08	360,829,638.29
ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท	71,603,158.92	(75,486,912.73)
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนระยะยาว	(1,762,120.00)	(1,762,120.00)
เงินสดรับจากการจำหน่ายเงินลงทุนระยะยาว	-	6,483,700.66
เงินสดจ่ายลงทุนหน่วยบริการ	(67,170,000.00)	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,066,504.67	1,029,158.88
เงินสดจ่ายซื้ออาคารและอุปกรณ์	(967,182,334.29)	(642,514,929.84)
เงินสดจ่ายซื้ออาคารเพื่อการลงทุน	(176,000.00)	(24,407,386.68)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(46,260,092.57)	(33,494,654.61)
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	**2,204,873.77**	**(352,542,713.79)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น(ลดลง)	**1,500,890,002.63**	**(76,088,427.99)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	**1,686,486,573.50**	**1,762,575,001.49**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	**3,187,376,576.13**	**1,686,486,573.50**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2561

(หน่วย : ล้านบาท ยกเว้นตามที่ได้ระบุไว้)

---

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้ง

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2534 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1 บริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามกฎหมายข้อบังคับและมติคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

2 สำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวางเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผน วางโครงการและมาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศแล้วนำเสนอต่อรัฐมนตรี

3 ดำเนินการวิจัย พัฒนาและดำเนินการด้านวิศวกรรมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนาวิศวกรรมของภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือในกิจกรรมด้านนี้ระหว่างภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาตลอดจนนานาประเทศเพื่อพัฒนาประโยชน์เชิงพาณิชย์

4 ดำเนินการและสนับสนุนการให้บริการในการวิเคราะห์ ทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ การสอบเทียบมาตรฐานและความถูกต้องของอุปกรณ์ การให้บริการข้อมูลและการให้คำปรึกษาทางเทคโนโลยีและสนับสนุนการให้บริการอื่น ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5 สนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะในการเลือกและรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ตลอดจนการจัดการโครงการลงทุน และโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม และเพื่อเกื้อกูลการเสริมสร้างสมรรถนะทางเทคโนโลยีของประเทศ

6 ดำเนินการและส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศ รวมทั้งการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

7 กระทำการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานและตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

1.2 กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นกองทุนในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 มาตรา 17 โดยเงินของกองทุนประกอบด้วย

1 เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
2 เงินและทรัพย์สินในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ได้รับโอนจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
3 เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนจากสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
4 เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดินประจำปี
5 เงินอุดหนุนจากต่างประเทศรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ
6 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
7 ดอกผลหรือรายได้ของกองทุน รวมทั้งผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาและค่าตอบแทนการให้ใช้หรือการโอนสิทธิบัตร
8 เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

ในกรณีกองทุนมีจำนวนเงินไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม รัฐพึงจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเข้าสมทบกองทุนเท่าจำนวนที่จำเป็น

ทั้งนี้รายได้ของกองทุน ให้นำเข้าสมทบกองทุนโดยไม่ต้องส่งคืนกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชี

2.1 งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงินและเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยสภาวิชาชีพบัญชีภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

2.2 **มาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่**

ในระหว่างปี สำนักงานได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง (ปรับปรุง 2559) รวมถึงแนวปฏิบัติทางบัญชีฉบับใหม่ ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำหรือคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของสำนักงาน

2.3 การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ

สวทช. แปลงค่ารายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นให้เป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการและแปลงค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่ในรายงานให้เป็นเงินบาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรและขาดทุนที่เกิดจากการแปลงค่าดังกล่าว และกำไรและขาดทุนที่เกิดจากการรับหรือจ่ายชำระที่เป็นเงินตราต่างประเทศจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทันที

2.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด หมายรวมถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม และเงินลงทุนระยะสั้นอื่นที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งมีอายุไม่เกินสามเดือนนับจากวันที่ได้มา

2.5 เงินลงทุนชั่วคราว

เงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทฝากประจำ ตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งมีอายุเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือนนับจากวันที่ได้มา รวมถึงพันธบัตรและหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

2.6 ลูกหนี้

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นรับรู้เริ่มแรกด้วยมูลค่าตามใบแจ้งหนี้และจะแสดงมูลค่า ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีด้วยจำนวนหนี้ที่เหลืออยู่หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สวทช. จะตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ค่าบริการ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

รายการ	อัตราร้อยละของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
ค้างชำระเกิน 6 เดือน – 1 ปี	50
ค้างชำระเกินกว่า 1 ปี – 2 ปี	75
ค้างชำระเกินกว่า 2 ปี	100

2.7 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือแสดงด้วยราคาทุน คำนวณตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.8 ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท

ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท เป็นลูกหนี้ที่เกิดจากการที่บริษัทได้กู้ยืมเงินจาก สวทช. ตามโครงการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม ในลักษณะกิจกรรมตามความต้องการของบริษัท (COMPANY-DIRECTED RESEARCH DEVELOPMENT AND ENGINEERING PROJECT) เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือบริษัทธุรกิจเอกชนในการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม ที่สามารถนำผลไปสู่เชิงธุรกิจ รวมถึงการลงทุนจัดตั้งหรือปรับปรุงห้องทดลองปฏิบัติการ โดยการสนับสนุนทางด้านการเงิน ในการให้เงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ ผู้ขอกู้ต้องมีทุนของตนเองไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ วงเงินกู้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 75 ของทุนทั้งโครงการ และทุนของแต่ละโครงการจะต้องไม่เกิน 30 ล้านบาท

ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 7 ปี (อาจมีระยะเวลาปลอดเงินต้นไม่เกิน 2 ปี) ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถาบันการเงินที่เข้าร่วมให้การสนับสนุนกับโครงการนั้น ๆ

แหล่งที่มาของเงินให้กู้ประกอบด้วยเงินที่รัฐบาลไทยจัดสรรให้และเงินทุนจากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ โดยเงินทุนจากแหล่งแรกจะจัดสรรให้สองในสามส่วนของวงเงินกู้ทั้งหมดต่อโครงการ โดยสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้ค้ำประกันการจ่ายเงินคืนแก่ สวทช.

สำหรับการกู้ยืมเงินทุนจากสถาบันการเงินที่ได้ร่วมโครงการนั้น จะมีการคิดดอกเบี้ยในอัตราพิเศษ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 12 เดือน ตามประกาศของธนาคารบวกด้วย 2.25 แล้วหารด้วย 2

2.9 เงินลงทุนระยะยาว

สวทช. ได้จัดประเภทเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ไม่ระบุช่วงเวลาที่แน่นอนเป็นเงินลงทุนเผื่อขาย โดย สวทช. อาจขายเพื่อเสริมสภาพคล่องหรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงและแสดงรวมอยู่สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เว้นแต่กรณีที่ผู้บริหารจะแสดงเจตจำนงเพื่อถือหลักทรัพย์ไว้น้อยกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในรายงาน หรือผู้บริหารต้องการขายเพื่อเพิ่มเงินลงทุนในการดำเนินงานจึงจะจัดประเภทใหม่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ทั้งนี้ผู้บริหารจะจัดประเภทเงินลงทุนทันทีเมื่อซื้อและจะมีการประเมินจุดประสงค์ใหม่อย่างสม่ำเสมอ

สวทช. มีการวัดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย ซึ่งประกอบด้วยเงินลงทุนในตราสารทุนที่มีตลาดรองรับ เงินลงทุนเผื่อขายที่มีตลาดซื้อขายคล่องรองรับจะวัดมูลค่ายุติธรรมด้วยราคาเสนอซื้อของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายการกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นงวดของเงินลงทุนเผื่อขายจะแสดงรวมไว้ในส่วนของกองทุน

เงินลงทุนที่มีกำหนดเวลา ซึ่งผู้บริหารตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถถือไว้จนครบกำหนด ถูกจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่ถือไว้จนครบกำหนดและแสดงรวมอยู่ในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เว้นแต่เป็นเงินลงทุนที่จะครบกำหนดภายใน 12 เดือน นับแต่วันที่ในรายงานจึงจะแสดงไว้ในสินทรัพย์หมุนเวียน

2.10 เงินลงทุนหน่วยบริการ

เป็นเงินลงทุนในหน่วยบริการ สวทช. ที่ให้บริการต่อบุคคลและหน่วยงานทั้งภายนอกและภายในเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมและมีการบริหารรูปแบบพิเศษภายใต้ข้อบังคับ คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารหน่วยงานบริการของ สวทช. พ.ศ. 2558 โดย สวทช. ให้ทุนดำเนินการ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534 โดยเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานที่เป็นอิสระในการบริหารจัดการ

2.11 เงินร่วมทุนในโครงการพิเศษและโครงการความร่วมมือ

เงินร่วมทุนในโครงการพิเศษและโครงการความร่วมมือ หมายถึง โครงการที่ สวทช. จัดตั้งหรือร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน โดยการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารงานได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยพัฒนาและดำเนินการด้านวิศวกรรม และสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมเพื่อพัฒนาประโยชน์เชิงพาณิชย์

2.12 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ที่ถือครองเพื่อหาประโยชน์รายได้ค่าเช่าหรือจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อขายตามปกติธุรกิจ ใช้ในการผลิต ในการจัดหา ในการให้บริการ หรือใช้ในการบริหารงาน

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน คือ อาคารของ สวทช. ที่แบ่งพื้นที่ให้บุคคลภายนอกเช่า

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ต้นทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน รวมค่าใช้จ่ายทางตรงเพื่อให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น ต้นทุนการก่อสร้างที่สำนักงานก่อสร้างเองจะรวมต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ต้นทุนการกู้ยืมและต้นทุนทางตรงอื่นเพื่อให้อสังหาริมทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน สวทช. จะจัดประเภทอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็น ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชีและราคาทุน ณ วันที่มีการจัดประเภทใหม่

2.13 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ที่ดิน แสดงด้วยราคาทุน ณ วันที่ได้มา

อาคารและอุปกรณ์ แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า

ราคาทุน หมายถึง ต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนการก่อสร้างของสินทรัพย์ที่ สวทช. สร้างเอง ซึ่งรวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรงและต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากัน สำนักงานจะบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

อุปกรณ์ที่มีราคาทุนต่ำกว่า 10,000 บาท จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ โดยจะจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์แยกไว้ต่างหาก

ค่าเสื่อมราคา คำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของอาคารและอุปกรณ์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณของสินทรัพย์แต่ละประเภท ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการให้ประโยชน์ (ปี)
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	20 - 35
อุปกรณ์ เครื่องตกแต่งและติดตั้งสำนักงาน	5
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3
อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์	5 - 8
ยานพาหนะ	5 - 8

สินทรัพย์ที่รับโอนจากหน่วยงานอื่น สวทช. จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ที่รับโอนจากหน่วยงานอื่นคู่กับรายการเงินกองทุน โดยแสดงรายการสินทรัพย์รับโอนด้วยราคาตามบัญชี ณ วันที่ได้รับโอน และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามอายุการให้ประโยชน์คงเหลือของสินทรัพย์นั้น

สำหรับสินทรัพย์รับบริจาค สวทช. จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ตามประเภทที่เกี่ยวข้อง คู่กับการรับรู้หนี้สินในรายการรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น คู่กับการทยอยตัดบัญชีรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาคตามสัดส่วนของการบันทึกค่าเสื่อมราคาในสินทรัพย์ดังกล่าว

2.14 สัญญาเช่าระยะยาว

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลงหรือมีการประเมินข้อตกลงใหม่ สวทช. จะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าหรือไม่ โดยพิจารณาสินทรัพย์จากระยะเวลาของข้อตกลงว่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น ข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ ทำให้ สวทช. มีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์นั้น

กรณีที่ สวทช. เป็นผู้เช่า

สัญญาเช่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ได้โอนไปให้แก่ สวทช. ถือเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินจะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่าหรือมูลค่าปัจจุบันสุทธิของจำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า โดยจำนวนเงินที่ต้องจ่ายจะปันส่วนระหว่างหนี้สินและค่าใช้จ่ายทางการเงิน เพื่อให้ได้อัตราดอกเบี้ยคงที่ต่อหนี้สินคงค้างอยู่ โดยพิจารณาแยกแต่ละสัญญา ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าหักค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกเป็นหนี้สินระยะยาว ส่วนดอกเบี้ยจ่ายจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนตลอดอายุของสัญญาเช่า สินทรัพย์ที่ได้มาตามสัญญาเช่าการเงินจะคิดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เช่า หรืออายุของสัญญาเช่าแล้วแต่ระยะเวลาใดจะน้อยกว่า

สัญญาเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ให้เช่า จะจัดเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน เงินที่ต้องจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนตลอดระยะเวลาของสัญญาเช่านั้น

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกสัญญาเช่าดำเนินงานก่อนหมดอายุการเช่า เช่น เบี้ยปรับที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้เช่า จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่การยกเลิกนั้นเกิดขึ้น

กรณีที่ สวทช. เป็นผู้ให้เช่า

สัญญาเช่าดำเนินงาน

สินทรัพย์ที่ให้เช่าภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานแสดงรวมอยู่ในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์เช่นเดียวกับสินทรัพย์ของ สวทช. ที่มีลักษณะเหมือนกัน รายได้ค่าเช่ารับรู้โดยวิธีเส้นตรงตามระยะเวลาการให้เช่า

2.15 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า ยกเว้นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีราคาต่ำกว่า 20,000 บาท จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

2.16 ผลประโยชน์พนักงาน

ผลประโยชน์พนักงาน คือ การประมาณการผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในปัจจุบันและในงวดก่อน ซึ่งถือเป็นภาระผูกพันของ สวทช. ที่มีต่อพนักงาน การบันทึกภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานนั้น สวทช. จะประมาณการผลประโยชน์ดังกล่าว โดยจะรับรู้ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงวดที่เกิดรายการ

ผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้ คือ เงินสำรองบำเหน็จพนักงาน ตามข้อบังคับของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ว่าด้วยการเงินบำเหน็จพนักงาน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ. 2558 กำหนดไว้ว่าเงินบำเหน็จเป็นเงินตอบแทนความชอบที่ สวทช. จ่ายให้พนักงานเมื่อออกจากงานโดยจ่ายให้ครั้งเดียวในการคำนวณบำเหน็จเพื่อจ่ายให้กับพนักงานจะเท่ากับอัตราเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณระยะเวลาทำงาน (ปี) คูณอัตราผันแปร

อัตราผันแปร มีดังนี้

ระยะเวลาทำงาน	อัตราผันแปร
0.5 – 5 ปี	0.5
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	1.0

2.17 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

สำนักงานได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่บริหารโดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเฉพาะส่วนของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดังนี้

- "กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กสิกรไทยทรัพย์มั่นคง ซึ่งจดทะเบียนแล้ว" ได้จัดตั้งเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2543 โดยให้พนักงานที่บรรจุ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 เข้าเป็นสมาชิกกองทุนด้วยความสมัครใจ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น "กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว นโยบายตราสารหนี้" ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553
- "กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว" เพิ่มนโยบายการลงทุน คือ "นโยบายตราสารทุน" ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2555
- "กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สวัสดิการพัฒนา ซึ่งจดทะเบียนแล้ว" ได้จัดตั้งเมื่อ 1 มกราคม 2549 โดยให้พนักงานที่บรรจุ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เข้าเป็นสมาชิกกองทุนด้วยความสมัครใจ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น "กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เค มาสเตอร์ พูล ฟัน ซึ่งจดทะเบียนแล้ว นโยบายผสมหุ้นไม่เกินร้อยละ 25" ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553

สำหรับพนักงานที่บรรจุก่อนวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 สำนักงานให้สิทธิเลือกที่จะรับบำเหน็จพนักงานหรือเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยสำนักงานจ่ายเงินสมทบเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 8 ของเงินเดือนพนักงาน และรับรู้เงินจ่ายสมทบเป็นค่าใช้จ่ายในงบรายได้ค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ

เงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบจะจ่ายให้แก่สมาชิก เมื่อสมาชิกครบเกษียณอายุ ตายหรือออกจากงานโดยไม่มีความผิด ตามอายุการทำงานดังต่อไปนี้

อายุงานของพนักงาน	ร้อยละของเงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบ
ตั้งแต่ 0.5 ปี ถึง 3 ปี	50
มากกว่า 3 ปี ถึง 4 ปี	60
มากกว่า 4 ปี ถึง 5 ปี	80
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	100

กรณีสมาชิกกองทุนถูกไล่ออกหรือถูกเลิกสัญญา เนื่องจากประพฤติผิดอย่างร้ายแรง ขัดต่อระเบียบข้อบังคับการทำงานของ สวทช. หรือฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามสัญญา สมาชิกกองทุนผู้นั้นจะไม่มีสิทธิได้รับเงินสมทบและผลประโยชน์เงินสมทบทั้งหมด

สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ ได้แยกออกจากสินทรัพย์ของ สวทช. และบริหารโดยบริษัทจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ

2.18 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

- รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล รับรู้เป็นรายได้ในงวดเมื่อได้รับจัดสรรและอนุมัติฎีกาเบิกเงินงบประมาณ
- รายได้จากการขายสินค้าและบริการ รับรู้เป็นรายได้เมื่อมีการส่งมอบสินค้าหรืองานบริการให้กับลูกค้าและลูกค้ายอมรับสินค้าหรืองานบริการนั้นแล้ว
- รายได้ค่าทรัพย์สินทางปัญญา รายได้ค่าธรรมเนียมและค่าบริการทางวิชาการ รับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์คงค้างตามเนื้อหาของข้อตกลงที่เกี่ยวข้องในสัญญา
- รายได้ดอกเบี้ยรับ รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์
- รายได้เงินปันผลจากเงินลงทุน รับรู้รายได้เมื่อมีการประกาศจ่ายเงินปันผล
- รายได้อื่นรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง
- ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

3. **เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด** ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินสด	-	0.02
เงินฝากธนาคาร		
ออมทรัพย์	1,481.90	986.42
ประจำไม่เกิน 3 เดือน	1,705.48	700.05
รวม	3,187.38	1,686.49

4. **เงินลงทุนชั่วคราว** ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินฝากธนาคาร		
ประจำ 4 - 5 เดือน	-	952.89
ประจำ 1 ปี	285.80	281.57
รวม	285.80	1,234.46

เงินลงทุนชั่วคราว ได้รวมเงินฝากธนาคารของเงินสำรองบำเหน็จพนักงาน จำนวน 285.80 ล้านบาท (ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 : 281.57 ล้านบาท)

5. ลูกหนี้การค้า ประกอบด้วย

	2561	2560
ลูกหนี้ค่าบริการ	79.30	91.58
ลูกหนี้ดำเนินคดี	11.99	11.80
รวม	91.29	103.38
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้ค่าบริการ	(7.46)	(7.33)
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้ดำเนินคดี	(11.45)	(11.63)
รวม	72.38	84.42

ลูกหนี้การค้า ประกอบด้วย ลูกหนี้ผู้เช่าพื้นที่ สวทช. และลูกหนี้ผู้ใช้บริการของ สวทช. เช่น จากการใช้บริการที่ปรึกษางานวิจัยหรือบริการวิเคราะห์ทดสอบ เป็นต้น

ลูกหนี้การค้า ได้รวมลูกหนี้หน่วยงานภาครัฐ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 จำนวน 21.41 ล้านบาท (ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 : 34.46 ล้านบาท)

6. **สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น** ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินยืมทดรองจ่าย	30.72	16.14
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารค้างรับ	7.79	13.60
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	13.25	12.04
วัสดุคงเหลือ	5.55	4.96
ลูกหนี้กรมสรรพากร	137.95	116.20
ลูกหนี้อื่น	1.44	1.32
เงินจ่ายล่วงหน้าอื่น	27.36	2.70
อื่นๆ	5.45	2.91
รวม	229.51	169.87

7. **ลูกหนี้กิจกรรมตามความต้องการของบริษัท** ประกอบด้วย

	2561	2560
ยอดยกมา ณ วันที่ 1 ตุลาคม	363.86	288.38
เพิ่ม (ลด) ในระหว่างงวด		
จ่ายให้เพิ่ม	50.36	171.04
รับชำระ	(121.96)	(95.56)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน	292.26	363.86

8. เงินลงทุนเผื่อขายและเงินลงทุนระยะยาว สวทช. ได้มีการลงทุนในเงินลงทุนประเภทต่าง ๆ ดังนี้

	สวทช.ถือหุ้นร้อยละ		เงินลงทุนเผื่อขาย		เงินลงทุนระยะยาว		รวมทั้งสิ้น	
	2561	2560	2561	2560	2561	2560	2561	2560
ตราสารทุน								
บริษัท เทรดสยาม จำกัด	13	13	-	-	6.50	6.50	6.50	6.50
บริษัท เอทีเซรามิกส์ จำกัด	49	49						
ครั้งที่ 1			-	-	46.55	46.55	46.55	46.55
ครั้งที่ 2			-	-	14.70	14.70	14.70	14.70
บริษัท ไมโครอินโนเวต จำกัด (บริษัท เอส พี เอ็ม ไซเอ็นซ์ จำกัด)	49	49	-	-	49.00	49.00	49.00	49.00
บริษัท เลิร์นเทค จำกัด	40	40	-	-	1.60	1.60	1.60	1.60
บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรรณ จำกัด	8.81	8.81	-	-	3.52	1.76	3.52	1.76
บริษัท อินเทอร์เน็ต ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	17	17	389.30	346.80	-	-	389.30	346.80
รวมเงินลงทุน	-	-	389.30	346.80	121.87	120.11	511.17	466.91
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุน	-	-	-	-	(61.25)	(61.25)	(61.25)	(61.25)
บวก กำไร (ขาดทุน) จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม ของเงินลงทุนเผื่อขาย	-	-	(52.70)	42.50	-	-	(52.70)	42.50
รวมตราสารทุน	-	-	336.60	389.30	60.62	58.86	397.22	448.16
รวมเงินลงทุน	-	-	336.60	389.30	60.62	58.86	397.22	448.16

บริษัท อินเทอร์เน็ต ประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. ได้วัดมูลค่าเงินลงทุนเผื่อขาย พบว่าเงินลงทุนตราสารทุน มีมูลค่าจำนวน 336.60 ล้านบาท ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย สำหรับปีงบประมาณ 2561 จำนวน 52.70 ล้านบาท (ปี 2560 มีกำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย จำนวน 42.50 ล้านบาท)

บริษัท เอทีเซรามิกส์ จำกัด เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2554 คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ได้มีการประชุมครั้งที่ 2/2554 และมีมติอนุมัติให้เพิ่มการลงทุนในบริษัทเป็นจำนวน 14.70 ล้านบาท ทำให้ สวทช. มีสัดส่วนการลงทุนในบริษัท ร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนรวม 30.00 ล้านบาท โดยเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2555 ได้มีการเรียกชำระค่าหุ้นเพิ่มทุนส่วนที่เหลืออีกหุ้นละ 40 บาท จำนวน 147,000 หุ้น เป็นเงิน 5.88 ล้านบาท ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 9/2555 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2555 มีมติไม่รับข้อเสนอของผู้สนใจลงทุนซื้อหุ้น บริษัท เอทีเซรามิกส์ จำกัด ในส่วนที่ สวทช. ถือหุ้นและ

เห็นชอบให้เลิกบริษัทเพื่อดำเนินการเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เสร็จเป็นที่เรียบร้อย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2555 บริษัท ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท สวทช. จึงได้บันทึกการด้อยค่าเงินลงทุนหมดทั้งจำนวน 61.25 ล้านบาท เมื่อผู้ชำระบัญชีได้พิจารณาแล้วปรากฏว่า เงินลงทุนหรือเงินค่าหุ้นของบริษัทได้ใช้เสร็จหมดแล้ว สินทรัพย์ไม่พอกับหนี้สิน จึงได้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และพิพากษาให้บริษัทล้มละลาย โดยศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 ทั้งนี้ ได้มีการประชุมเจ้าหนี้เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558 และปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยอยู่ระหว่างทำความเห็นคำขอรับชำระหนี้เสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาการแบ่งชำระหนี้ต่อไป

บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม วรรณ จำกัด ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 7/2559 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2559 มีมติอนุมัติให้ สวทช. สามารถลงทุนในกองทรัสต์ชื่อ "ทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับธุรกิจเอสเอ็มอีก้าวไกลไปด้วยกัน 1" ในจำนวน 100.00 ล้านบาท จากวงเงินกองทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุนสำหรับธุรกิจเอสเอ็มอีก้าวไกลไปด้วยกัน 1 ทั้งหมดจำนวน 1,135.00 ล้านบาท (ประกอบด้วยผู้ลงทุน 3 ราย ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 1,000.00 ล้านบาท สวทช. จำนวน 100.00 ล้านบาท และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 35.00 ล้านบาท) โดยทุกฝ่ายได้มีการลงนามในสัญญา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2559 เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ต่อมาบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้จัดการกองทรัสต์ มีหนังสือที่ B&MDII 0117/2559 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2559 เรียกชำระเงินลงทุนเริ่มแรกของกองทรัสต์ฯ จำนวน 20.00 ล้านบาท โดยเรียกชำระตามสัดส่วนเงินลงทุนของผู้ลงทุนแต่ละราย ซึ่ง สวทช. ได้ชำระเงินแล้ว 2 งวด จำนวน 3.52 ล้านบาท

9. **เงินลงทุนหน่วยบริการ** ประกอบด้วย

รายการ	2561	2560
ศูนย์บริการปรึกษาการออกแบบและวิศวกรรม (DECC)	17.32	17.32
ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (CTEC)	71.41	-
รวม	88.73	17.32

ศูนย์บริการปรึกษาการออกแบบและวิศวกรรม (DECC) ตามมติที่ประชุม กวทช. ครั้งที่ 4/2558 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2558 รับทราบการสิ้นสุดอายุโครงการพิเศษที่ใช้ทุนประเดิมของศูนย์บริการออกแบบและวิศวกรรม (DECC) ในวันที่ 30 กันยายน 2558 และเปลี่ยนสถานะเป็นหน่วยบริการของ สวทช. ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 เป็นต้นไป ภายใต้ข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารหน่วยบริการของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ. 2558 โดยได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นหน่วยบริการของ สวทช. ตามบันทึกข้อความที่ วท 5405.57.01/287/2558 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 และได้รับอนุมัติจัดสรรทุนดำเนินการหน่วยบริการของ สวทช. ตามบันทึกข้อความที่ วท 5401.57.21/525/2558 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2558

ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (Industrial Ceramic and Houseware Product Testing Center : CTEC) ตามที่ห้องปฏิบัติการทดสอบผลิตภัณฑ์เซรามิก (Ceramic Testing Laboratory : CTL) ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นหน่วยบริการของ สวทช. นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 โดยได้รับอนุมัติเปลี่ยนชื่อเป็น "ศูนย์ทดสอบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในบ้านและเซรามิกอุตสาหกรรม (Industrial Ceramic and Houseware Product Testing Center : CTEC)" ตามบันทึกข้อความที่ วท 5401.0501.0301/253/2560 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2560 และได้รับอนุมัติจัดสรรทุนดำเนินการหน่วยบริการของ สวทช.

10. อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ประกอบด้วย

	2561	2560
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	3,133.47	3,107.08
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด		
ซื้อ	0.17	24.40
รับโอน	1.51	14.73
โอนออก	(1.24)	(12.74)
ณ วันที่ 30 กันยายน	3,133.91	3,133.47
ค่าเสื่อมราคาสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	1,043.16	898.29
โอนออก	(1.18)	(12.74)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวด	159.91	157.61
ณ วันที่ 30 กันยายน	1,201.89	1,043.16
ราคาตามบัญชี		
ณ วันที่ 30 กันยายน	1,932.02	2,090.31

ในระหว่างปี 2561 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนของ สวทช. ได้รับโอนมาจากอาคารระหว่างก่อสร้าง จำนวน 1.51 ล้านบาท (หมายเหตุ 11)

11. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย

	2561							2560
	ที่ดิน	อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	อุปกรณ์	ยานพาหนะ	สินทรัพย์ระหว่างทาง	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม	รวม
ราคาทุน								
วันที่ 1 ตุลาคม	6.40	4,283.64	6,539.55	117.70	24.61	389.39	11,361.29	11,122.17
พิ่ม (ลด) ระหว่างงวด								
อสินทรัพย์	-	29.78	672.00	6.19	210.82	48.39	967.18	642.53
บบริจาค	-	-	20.02	0.92	-	-	20.94	-
โอน	-	351.26	94.09	0.08	-	0.21	445.64	48.95
อนออก	-	-	(0.32)	-	(82.11)	(390.59)	(473.02)	(79.79)
รับปรุง ค่าใช้จ่าย	-	-	(1.49)	(0.01)	(29.23)	(3.10)	(33.83)	-
ริจาค	-	(40.31)	(357.73)	(0.35)	-	-	(398.39)	(75.21)
ำหน่าย	-	(6.04)	(225.75)	(2.42)	-	-	(234.21)	(297.36)
น วันที่ 30 กันยายน	6.40	4,618.33	6,740.37	122.11	124.09	44.30	11,655.60	11,361.29
ค่าเสื่อมราคาสะสม								
น วันที่ 1 ตุลาคม	-	2,767.50	5,198.04	101.69	-	-	8,067.23	7,777.63
พิ่ม (ลด) ระหว่างงวด								
อนออก	-	-	(0.26)	-	-	-	(0.26)	(3.08)
ริจาค	-	(37.74)	(353.56)	(0.33)	-	-	(391.63)	(64.19)
ำหน่าย	-	(5.92)	(221.83)	(2.41)	-	-	(230.16)	(292.79)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวด	-	219.56	437.31	14.90	-	-	671.77	649.66
น วันที่ 30 กันยายน	-	2,943.40	5,059.70	113.85	-	-	8,116.95	8,067.23
ราคาตามบัญชี								
น วันที่ 30 กันยายน								
2561	6.40	1,674.93	1,680.67	8.26	124.09	44.30	3,538.65	-
น วันที่ 30 กันยายน								
2560	6.40	1,516.14	1,341.51	16.01	24.61	389.39	-	3,294.06

ในระหว่างปี 2561 สวทช. ได้โอนสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง จำนวน 390.59 ล้านบาท เป็นอาคาร จำนวน 339.71 ล้านบาท เป็นส่วนปรับปรุงอาคาร จำนวน 7.27 ล้านบาท เป็นอุปกรณ์และยานพาหนะ จำนวน 43.61 ล้านบาท (หมายเหตุ 10)

โอนสินทรัพย์ระหว่างทาง จำนวน 111.34 ล้านบาท เป็นส่วนปรับปรุงอาคารและอาคารชั่วคราว จำนวน 4.28 ล้านบาท สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง จำนวน 0.21 ล้านบาท ส่วนปรับปรุงอาคารเพื่อการลงทุน จำนวน 1.51 ล้านบาท (หมายเหตุ 10) อุปกรณ์และยานพาหนะ จำนวน 50.56 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตน จำนวน 25.55 ล้านบาท (หมายเหตุ 13) และปรับปรุงเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน 29.23 ล้านบาท

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 แสดงราคาทุน จำนวน 4,618.33 ล้านบาท ได้รวมอาคารหอพักสหกรณ์ซึ่งมีราคาทุน จำนวน 109.61 ล้านบาท ซึ่ง สวทช. ได้รับรู้เป็นรายได้มาแล้วจนถึงงวดปัจจุบันเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 64.65 ล้านบาท คงเหลือมูลค่าสุทธิ ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 จำนวน 44.96 ล้านบาท (หมายเหตุ 19) โดยอาคารสหกรณ์ดังกล่าว สวทช. ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในอาคารหอพักรวมทั้งส่วนควบของที่ดินจากสหกรณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 และรับรู้อาคารดังกล่าวเป็นสินทรัพย์คู่กับหนี้สินในรายการรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ โดยจะทยอยรับรู้เป็นรายได้จากการรับบริจาค ตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของอาคารที่ได้รับโอนตามอายุของสัญญาเช่าที่ราชพัสดุ ซึ่งมีจำนวน 30 ปี และจะสิ้นสุดอายุสัญญาเช่า ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2573 ซึ่งตามบันทึกข้อตกลงโครงการก่อสร้างหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2548 สวทช. อนุญาตให้สหกรณ์เป็นผู้ลงทุนก่อสร้างตกแต่งอาคารหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกและเป็นผู้มีสิทธิในการจัดเก็บผลประโยชน์จากผู้ใช้บริการตลอดระยะเวลาที่ สวทช. มีสิทธิ์ใช้พื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ จากสหกรณ์

12. สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน ประกอบด้วย

	2561			2560
	อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าการเงิน	ยานพาหนะตามสัญญาเช่าการเงิน	รวม	รวม
ราคาทุน				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	132.28	17.39	149.67	197.82
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด				
ทำสัญญาเพิ่ม	70.54	3.13	73.67	47.13
สัญญาสิ้นสุด	(43.36)	(9.57)	(52.93)	(95.28)
ณ วันที่ 30 กันยายน	159.46	10.95	170.41	149.67
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	67.14	11.01	78.15	120.76
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด				
สัญญาสิ้นสุด	(43.36)	(9.56)	(52.92)	(95.28)
ค่าเสื่อมราคาสำหรับงวด	47.42	3.52	50.94	52.67
ณ วันที่ 30 กันยายน	71.20	4.97	76.17	78.15
ราคาตามบัญชี				
ณ วันที่ 30 กันยายน 2561	88.26	5.98	94.24	-
ณ วันที่ 30 กันยายน 2560	65.14	6.38	-	71.52

13. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน การเคลื่อนไหวของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน มีดังนี้

	2561	2560
โปรแกรมคอมพิวเตอร์		
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	356.91	360.20
ซื้อเพิ่มในงวด	46.26	33.49
รับโอน	25.87	5.27
โอนออก	(4.20)	(0.61)
บริจาค	-	(0.12)
จำหน่าย	(39.29)	(41.32)
ณ วันที่ 30 กันยายน	385.55	356.91
ค่าตัดจำหน่ายสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	264.41	275.88
โอนออก	-	(0.08)
บริจาค	-	(0.12)
จำหน่าย	(30.19)	(41.23)
ค่าตัดจำหน่ายในงวด	32.01	29.96
ณ วันที่ 30 กันยายน	266.23	264.41
ราคาตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน	119.32	92.50

ในระหว่างปี 2561 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนรับโอนมาจากสินทรัพย์ระหว่างทาง จำนวน 25.55 ล้านบาท อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จำนวน 0.32 ล้านบาท (หมายเหตุ 11) และโอนเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน 4.20 ล้านบาท

14. **สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น** ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินมัดจำและเงินประกัน	9.10	10.19
ลูกหนี้อื่น	0.72	-
รวม	9.82	10.19

15. เจ้าหนี้การค้า

	2561	2560
เจ้าหนี้การค้า-ในประเทศ	40.65	142.80
เจ้าหนี้การค้า-ต่างประเทศ	-	0.01
เจ้าหนี้การค้า-ฝากขายหนังสือ	-	0.04
เช็คจ่ายล่วงหน้า	176.43	-
รวม	217.08	142.85

ณ สิ้นปีงบประมาณ 2561 มีรายการเจ้าหนี้การค้าคงค้างเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมาด้วยรายการเช็คจ่ายล่วงหน้าจำนวน 176.43 ล้านบาท เนื่องจาก สวทช. อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงการใช้งานระบบ ERP (Enterprise Resource Programming) จากระบบ SAP ไปเป็นระบบ Odoo (open source) และเพื่อให้การดำเนินงานธุรกรรมต่าง ๆ ของ สวทช. เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำกระบวนการตั้งหนี้และเบิกจ่ายเช็คล่วงหน้าในระบบเดิมให้ทันรอบการจ่ายชำระหนี้กับคู่ค้าในช่วงเดือนตุลาคม 2561 เพื่อป้องกันหากเกิดเหตุขัดข้องที่เกิดจากการใช้งานระบบใหม่

16. **รายได้รอการรับรู้** ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เงินรอรับรู้เงินอุดหนุนโครงการวิจัย	1,493.92	-
เงินรอรับรู้	12.35	6.72
รวม	1,506.27	6.72

ในปีงบประมาณ 2561 สวทช. ได้รับอนุมัติงบกลางจากสำนักงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น 1,801.88 ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ (Big Rock) โดยปีงบประมาณ 2561 รับรู้เป็นรายได้ทางบัญชีจากบัญชีรายได้เงินอุดหนุนโครงการวิจัย ตามสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง จำนวน 307.96 ล้านบาท และรอรับรู้เป็นรายได้ จำนวน 1,493.92 ล้านบาท

17. **ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย** ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินเพิ่มพิเศษ	406.94	345.59
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น ๆ	49.23	69.40
รวม	456.17	414.99

18. **หนี้สินหมุนเวียนอื่น** ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
เจ้าหนี้อื่น	3.61	41.06
เงินมัดจำและเงินประกัน	1.38	1.23
ภาษีขายที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	4.60	5.05
รวม	9.59	47.34

19. **รายได้จากการรับบริจาคอการรับรู้** ประกอบด้วย

	2561	2560
อาคารสหกรณ์	44.96	50.44
อุปกรณ์	20.38	5.89
รวม	65.34	56.33

20. **หนี้สินผลประโยชน์พนักงาน** ประกอบด้วย

	2561	2560
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	718.26	692.45
เพิ่ม (ลด) ระหว่างงวด		
ตั้งสำรองบำเหน็จพนักงาน	29.55	49.24
ผลประโยชน์จ่ายจริงระหว่างงวด	(5.64)	(23.43)
ณ วันที่ 30 กันยายน	742.17	718.26

วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานจำนวนรวมทั้งสิ้น 742.17 ล้านบาท เป็นเงินสำรองบำเหน็จพนักงาน ซึ่งคำนวณโดยเงินเดือน x ระยะเวลาการทำงานถึงวันที่พนักงานเกษียณอายุ x (จำนวนถัวเฉลี่ยพนักงานที่ลาออกระหว่างปี / จำนวนคงเหลือพนักงานถัวเฉลี่ยระหว่างปี x 100)

การคำนวณหนี้สินผลประโยชน์พนักงานในลักษณะที่กล่าวข้างต้นเกิดจาก สวทช. มีเพียงภาระผูกพันเงินบำเหน็จพนักงานรายการเดียว และผู้บริหาร สวทช. คาดว่าการคำนวณดังกล่าวจะไม่มีผลแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญหากใช้วิธีการคำนวณตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนด

21. **หนี้สินสัญญาเช่าการเงิน** ประกอบด้วย

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีสินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน เป็นอุปกรณ์จำนวน 159.46 ล้านบาท และเป็นยานพาหนะจำนวน 10.95 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 170.41 ล้านบาท เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาต่ำมาก สวทช. จึงปันส่วนจำนวนเงินที่ต้องจ่ายเป็นเพียงรายการหนี้สิน และเมื่อสัญญาสิ้นสุด สวทช. ต้องส่งมอบอุปกรณ์และยานพาหนะคืนให้แก่ผู้ให้เช่า จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ดังนี้

	2561	2560
ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	47.71	39.83
ส่วนที่ถึงกำหนดชำระเกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	46.53	31.69
รวม	94.24	71.52

22. **หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น** ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินมัดจำ	33.41	34.15
เงินค้ำประกัน	39.57	27.15
เงินสมนาคุณ	9.78	4.28
รายได้รอการรับรู้	0.72	-
รวม	83.48	65.58

23. **รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล** ประกอบด้วย

	2561	2560
งบดำเนินงาน	2,623.85	2,055.71
งบบุคลากร	1,174.25	1,159.42
งบอุดหนุนเฉพาะกิจ – สิ่งก่อสร้าง	144.94	176.79
รวม	3,943.04	3,391.92

24. **เงินอุดหนุนอื่น** ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินอุดหนุนโครงการวิจัย	663.64	895.85
หัก เงินเหลือจ่ายส่งคืน	(30.02)	(176.58)
	633.62	719.27
เงินสนับสนุนการจัดประชุมสัมมนา	177.18	403.72
รวม	810.80	1,122.99

25. รายได้ค่าบริการ ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
รายได้จากการให้คำแนะนำปรึกษาและบริการ	184.25	170.15
รายได้จากความร่วมมือรับจ้างวิจัยพัฒนา	198.44	210.08
รายได้จากสิทธิประโยชน์ของงานวิจัยและพัฒนา	17.97	24.55
รายได้ค่าฝึกอบรมและสัมมนา	84.10	73.50
รายได้ค่าเช่าและบริการ	208.58	183.67
รวม	693.34	661.95

26. รายได้อื่น ๆ ประกอบด้วย

	2561	2560 (จัดประเภทรายการใหม่)
รายได้ค่าปรับ	22.35	13.13
รายได้เบ็ดเตล็ด	5.61	4.74
รายรับจากการรับบริจาค	11.93	9.03
รายได้จากการขายของที่ระลึก	0.97	1.29
รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือ ละค่าสมาชิกวารสาร	1.44	1.82
หนี้สูญได้รับคืน	0.02	0.01
เงินเหลือจ่ายรับคืน	12.84	9.04
ส่วนเพิ่มจากเงินลงทุน	-	3.82
รวม	55.16	42.88

27. ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินเดือนและค่าจ้าง	2,184.53	2,002.80
เงินสวัสดิการพนักงานและครอบครัว	372.81	352.20
รวม	2,557.34	2,355.00

28. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัย ประกอบด้วย

	2561	2560
เงินอุดหนุนการวิจัย	861.61	598.90
เงินสนับสนุนสถาบันเครือข่าย	131.63	79.19
ทุนบัณฑิตศึกษา	112.84	105.58
เงินอุดหนุนอื่น ๆ	49.34	54.40
ค่าจ้างศึกษา ค่าบริหารงาน และผู้เชี่ยวชาญ	124.68	88.51
ค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทน	139.30	117.36
รวม	1,419.40	1,043.94

29. ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ประกอบด้วย

	2561	2560
ค่าเสื่อมราคา - อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	159.91	157.61
ค่าเสื่อมราคา – อาคารและอุปกรณ์	671.77	649.66
ค่าเสื่อมราคา - สินทรัพย์สัญญาเช่าการเงิน	50.95	52.67
รวมค่าเสื่อมราคา	882.63	859.94
ค่าตัดจำหน่าย – สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	32.01	29.96
รวม	914.64	889.90

30. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

	2561	2560
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	156.70	127.78
ค่ารับรองและพิธีการ	23.09	22.02
ค่าเช่าสำนักงาน ค่าบริการเครือข่าย ค่าเช่าอื่น	66.09	71.59
ค่าใช้จ่ายในการซื้อลิขสิทธิ์และบริการข้อมูล	71.97	62.65
ค่าใช้จ่ายบริหารอาคาร	208.67	193.55
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	97.41	85.90
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	48.94	53.40
ค่าใช้สอย	69.71	78.15
ค่าวัสดุ	321.25	284.44
ค่าสาธารณูปโภค	181.20	169.34
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ประชุม สัมมนาและนิทรรศการ	191.62	209.73
ค่าสมาชิก	1.63	1.78
ค่าสอบบัญชี	1.21	1.31
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์สำหรับโครงการ/งานบริการ	126.42	127.23
หนี้สูญ	1.24	1.82
หนี้สงสัยจะสูญ	(0.05)	(2.35)
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	6.90	3.63
ขาดทุนจากการบริจาคสินทรัพย์	6.76	11.01
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	0.54	0.29
รวม	1,581.30	1,503.27

31. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

31.1 ภาระผูกพัน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. มีภาระผูกพัน ที่ไม่ได้รับรู้ในงบการเงิน จำนวน 13,816.71 ล้านบาท รายละเอียดมีดังนี้

31.1.1 ภาระผูกพันในโครงการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สวทช. มีค่าใช้จ่ายในอนาคตสำหรับการเบิกจ่าย งบดำเนินงาน ครุภัณฑ์ งบก่อสร้างและโครงการสนับสนุนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 12,413.78 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

	ไม่เกิน 1 ปี	เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี
- งบดำเนินงานหน่วยงาน	1,555.76	696.12
- งบดำเนินงานโครงการ		
อุดหนุนรับ/รับจ้าง/ร่วมวิจัย	669.60	2,171.19
สนับสนุนหน่วยงานภายนอก	169.07	1,163.03
ดำเนินการเอง	699.19	3,387.52
- งบก่อสร้าง	347.02	1,555.28
รวม	3,440.64	8,973.14

31.1.2 ภาระผูกพันตามนิติกรรมสัญญา จำนวน 1,402.93 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

สวทช. มีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเช่าอุปกรณ์ เช่ารถยนต์ เช่าพื้นที่สำนักงาน และเช่าทรัพย์สินอื่น โดยมีจำนวนเงินขั้นต่ำตามสัญญาที่ต้องจ่ายในอนาคตภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	7.68	9.26
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	5.75	6.07
เกิน 5 ปี	62.63	0.20
รวม	76.06	15.53

- ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

สวทช. มีภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริหารงานระบบอาคาร สัญญาจ้างรักษาความสะอาด สัญญาจ้างรักษาความปลอดภัย สัญญาจ้างบริการบำรุงรักษาอุปกรณ์ และสัญญาจ้างเหมาบริการอื่น ดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	266.57	186.53
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	77.09	39.57
รวม	343.66	226.10

- ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

	2561	2560
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
งานก่อสร้างอาคาร	4.20	40.56
อุปกรณ์	341.45	152.35
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	16.36	33.12
รวม	362.01	226.03

ภาระผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาก่อสร้างและจัดหาสินทรัพย์

- ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

สวทช. ได้จัดทำ สัญญาซื้อวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค สัญญาว่าจ้างที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและบริการอื่น ๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

	2561	2560
ไม่เกิน 1 ปี	200.76	226.16
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	420.44	522.36
รวม	621.20	748.52

31.2 หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

สวทช. มีหนี้สินที่อาจเกิดจากการถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งและคดีปกครอง ดังนี้

คดีแพ่ง

สวทช. เป็นจำเลยในคดีแพ่ง 1 คดี ทุนทรัพย์รวมเป็นจำนวนเงิน 0.15 ล้านบาท ซึ่งในระหว่างงวดปี 2560 ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ได้พิพากษาให้บริษัทชนะคดีและให้ สวทช. ชำระเงิน 0.15 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้องแย้ง วันที่ 8 เมษายน 2557 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่บริษัท

คดีปกครอง

ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 สวทช. เป็นผู้ถูกฟ้องคดีจำนวน 2 คดี ทุนทรัพย์รวมเป็นจำนวน 10.64 ล้านบาท

1. สวทช. ถูกฟ้องในคดีการจ้างงานของพนักงานต่อศาลปกครอง โดยโจทก์ขอให้ สวทช. เพิกถอนมติของอนุบุคคลที่ยกคำอุทธรณ์คำสั่งของ สวทช. ที่ไม่ต่อสัญญาและยุติสัญญาก่อนครบกำหนด และเรียกค่าเสียหาย 10.00 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ศาลพิพากษาว่าการไม่ต่ออายุสัญญาการปฏิบัติงานของ สวทช. เป็นการผิดสัญญา ให้ สวทช. ชดใช้เงินค่าจ้างเป็นเวลา 3 เดือน เป็นเงิน 0.12 ล้านบาท สวทช. ยื่นอุทธรณ์ในวันที่ 17 สิงหาคม 2555 ให้ยกฟ้อง และในวันที่ 20 สิงหาคม 2555 โจทก์ยื่นอุทธรณ์ให้ สวทช. จ่ายเงินเดือนทุกเดือนตั้งแต่ออกจากงานจนถึงปัจจุบัน โดยปรับขึ้นทุกปีเสมือนยังทำงานต่อเนื่อง พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี เป็นเงิน 5.00 ล้านบาท ต่อมาวันที่ 11 มีนาคม 2556 สวทช. ยื่นคำแก้อุทธรณ์ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งหมด ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด
2. สวทช. ถูกฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และขอให้คืนเงินที่ชำระไว้แล้ว คนละ 0.16 ล้านบาท เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2557 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560 ให้ สวทช. คืนเงินแก่ผู้ฟ้อง เป็นจำนวนเงินคนละ 79,425.24 บาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันออกคำสั่ง ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการยื่นอุทธรณ์

32. การจัดประเภทรายการใหม่

ได้มีการจัดประเภทรายการใหม่สำหรับข้อมูลทางการเงินที่นำมาแสดงเปรียบเทียบ ดังนี้

หน่วย : บาท

รายการ	ก่อนจัดประเภทใหม่	เพิ่ม(ลด)	การจัดประเภทใหม่
งบแสดงฐานะการเงิน			
สินทรัพย์หมุนเวียน	3,185,566,137.25	2,697,736.79	3,188,263,874.04
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	167,173,708.60	2,697,736.79	169,871,445.39
- เงินจ่ายล่วงหน้าอื่น	-	2,697,736.79	2,697,736.79
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	6,390,627,254.63	(2,697,736.79)	6,387,929,517.84
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	12,886,285.59	(2,697,736.79)	10,188,548.80
- เงินจ่ายล่วงหน้าอื่น	2,697,736.79	(2,697,736.79)	-
หนี้สินหมุนเวียน			
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	54,062,181.58	(6,716,277.70)	47,345,903.88
รายได้รอการรับรู้	-	6,716,277.70	6,716,277.70
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ			
รายได้ค่าบริการ	665,062,044.38	(3,105,123.72)	661,956,920.66
- รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือและค่าสมาชิกวารสาร	1,815,484.84	(1,815,484.84)	-
- รายได้จากการถ่ายเอกสาร	3,676.18	(3,676.18)	-
- รายได้จากการขายของที่ระลึก	1,285,926.70	(1,285,926.70)	-
รายได้อื่น ๆ	39,770,279.77	3,105,123.72	42,875,403.49
- รายได้จากการขายหนังสือ เอกสาร คู่มือและค่าสมาชิกวารสาร	-	1,815,484.84	1,815,484.84
- รายได้จากการถ่ายเอกสาร	-	3,676.18	3,676.18
- รายได้จากการขายของที่ระลึก	-	1,285,926.70	1,285,926.70
งบกระแสเงินสด			
- ปรับปรุงงานระหว่างทำเป็นค่าวัสดุ	1,591,095.67	(1,591,095.67)	-
- ปรับปรุงสินทรัพย์เป็นค่าวัสดุ	6,693,604.33	(6,693,604.33)	-
- ปรับปรุงสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่าย	-	8,284,700.00	8,284,700.00

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ครั้งที่ ๕/๒๕๖๒

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ณ ห้องประชุมชั้น ๔ อาคารพระจอมเกล้า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เลขที่ ๗๕/๔๗ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

ผู้มาประชุม

๑. นายสุวิทย์	เมษินทรีย์	
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม		ประธานกรรมการ
๒. นายสรนิต	ศิลธรรม	
ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม		รองประธานกรรมการ
๓. นายธีระพงษ์	วงศ์ศิวะวิลาส	กรรมการ
๔. นายทศพร	ศิริสัมพันธ์	กรรมการ
๕. นายประสงค์	พูนธเนศ	กรรมการ
๖. นางบุษยา	มาทแล็ง	กรรมการ
๗. นายสุวิทย์	แซ่เตีย	กรรมการ
๘. นายปิยะมิตร	ศรีธรา	กรรมการ
๙. นายประเสริฐ	เอื้อวรากุล	กรรมการ
๑๐. นายศุภชัย	ปทุมนากุล	กรรมการ
๑๑. นายเข็มชัย	ชุติวงศ์	กรรมการ
๑๒. นายสุวิทย์	วิบุลผลประเสริฐ	กรรมการ
๑๓. นายชาติศิริ	โสภณพนิช	กรรมการ
๑๔. นายวีระชัย	เชาว์ชาญกิจ	กรรมการ
๑๕. นายกลินท์	สารสิน	กรรมการ
๑๖. นายรุ่งโรจน์	รังสิโยภาส	กรรมการ
๑๗. นายณรงค์	ศิริเลิศวรกุล	
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ		กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายชูศักดิ์	ลิ่มสกุล
๒. นางสาวดวงใจ	อัศวจินตจิตร์
๓. นายวนัส	แต้ไพสิฐพงษ์

๔. นายชาญศิลป์ ตรีนุชกร
๕. นายประวิทย์ ประกฤตศรี
๖. นายประพันธ์ เจริญประวัติ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสุวรรณี	คำมั่น	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๒. นายทรงพล	มั่นคงสุจริต	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๓. นางสาววีรกา	มุทิตาภรณ์	กระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายกิรัณ	มุ่งถิ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
๕. นางสาวสราญจิตต์	ศรีศกุน	กระทรวงการต่างประเทศ
๖. นางสาวสุทธิรา	แซ่ลี	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๗. นายชนินทร	เทพนุภา	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
๘. นางวิไลพร	เจตนจันทร์	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
๙. นายวรวัฒน์	พิทยศิริ	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๑๐. นางสาวลัดดา	ไหลเวชพิทยา	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด
๑๑. นางสาวกาญจนา	วานิชกร	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๒. นายไพรัช	ธัชยพงษ์	ประธานกรรมการบริหารศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ
๑๓. นายหริส	สูตะบุตร	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๔. นายกอปร	กฤตยากีรณ	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๕. นางสาวมรกต	ตันติเจริญ	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๖. นายชาตรี	ศรีไพพรรณ	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๗. นางชัชนาถ	เทพธรานนท์	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๘. นางลดาวัลย์	กระแสร์ชล	สำนักงานกลาง สวทช.
๑๙. นางชฎามาศ	ธุวะเศรษฐกุล	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๐. นายเจนกฤษณ์	คณาธารณา	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๑. นางจุฬารัตน์	ตันประเสริฐ	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๒. นางสาววิราภรณ์	มงคลไชยสิทธิ์	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๓. นางฐิตาภา	สมิตินนท์	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๔. นายประสิทธิ์	ผลิตผลการพิมพ์	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๕. นางสาววลัยทิพย์	โชติวงศ์พิพัฒน์	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๖. นางสาววารุณี	ลีละธนาวิทย์	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๗. นางรุ่งทิพย์	ควันเทียน	สำนักงานกลาง สวทช.
๒๘. นางพัชรียา	กุลานุช	สำนักงานกลาง สวทช.

๒๙. นางสาวจุฑามาส	อุดมสรยุทธ	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๐. นายเฉลิมพล	ตู้จินดา	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๑. นางสุณี	มากวิสัย	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๒. นายพิชกร	สุนทรารักษ์	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๓. นางสาวกรัณฑรัตน์	นาขวา	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๔. นางธัญพร	หัตถสิงห์	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๕. นางณภัทรธมนต์	ภูวศิษฎ์เบญจภา	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๖. นางสาวปัทมาพร	ประชุมรัตน์	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๗. นางกัณญา	สิทธิ์สงวน	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๘. นายภาณุทัต	ธรรมบุศย์	สำนักงานกลาง สวทช.
๓๙. นางสาวบุษกล	ชินธรรมมิตร์	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๐. นางสาวธัญญวันต์	วิภาตะวณิช	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๑. นางสุปราณี	บุญวงษ์	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๒. นางสาวจุฑารัตน์	เชยชม	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๓. นางประสานสุข	ชุนถนอม	สำนักงานกลาง สวทช
๔๔. นางสาวณัฐธยาน์	แพทย์หลักฟ้า	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๕. นางสาวมนัสนันท์	เวทย์สุภาสุข	สำนักงานกลาง สวทช.
๔๖. นายสมวงษ์	ตระกูลรุ่ง	ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สวทช.
๔๗. นายจุลเทพ	ขจรไชยกูล	ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ สวทช.
๔๘. นางสาวอลิสา	คงทน	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สวทช.
๔๙. นายชูชาติ	หฤไชยะศักดิ์	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สวทช.
๕๐. นายกริช	นาสิงห์ขันธุ์	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สวทช.
๕๑. นางสาววรรณี	ฉินศิริกุล	ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ สวทช.

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๔๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้อนุมัติการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน กวทช. ทดแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒ โดย กวทช. ชุดนี้ มีวาระดำรงตำแหน่ง ๒ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความหลากหลายในประสบการณ์ของ กวทช. แต่ละท่านจะนำมาสู่การผลักดันนโยบายการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศต่อไป

ที่ประชุมรับทราบ

๔.๒ ผลการสรรหาผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

แยกรายงานการประชุมเฉพาะกรรมการ

๔.๓ การแต่งตั้งรองผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

แยกรายงานการประชุมเฉพาะกรรมการ

๔.๔ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอถอน

๔.๕ การพิจารณาการขึ้นเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ การจ่ายเงินเพิ่มพิเศษ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักเกณฑ์การพิจารณาเงินเพิ่มพิเศษ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

แยกรายงานการประชุมเฉพาะกรรมการ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมทราบ

๕.๑ รายงานผลการดำเนินงานของ สวทช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตุลาคม ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒)

นายณรงค์ฯ กรรมการและเลขานุการ เรียนที่ประชุมว่า การดำเนินงานของ สวทช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตุลาคม ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒) มีผลการดำเนินงานตาม Balanced Scorecard (BSC) โดยผลสรุปคะแนนรวม ได้ ๙๙.๖๖ คะแนน โดยได้นำเสนอภาพรวมผลงานของ สวทช. ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ประกอบด้วย (๑) การถ่ายทอดเทคโนโลยี/อนุญาตให้ใช้สิทธิ (๒) การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน (๓) การยกระดับความสามารถ Research & Development ของ SMEs (๔) การให้บริการวิเคราะห์ทดสอบ (๕) มูลค่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม (๖) รายได้จากการดำเนินงาน (๗) ค่าใช้จ่ายตามงบการเงิน และ (๘) รายได้ต่อค่าใช้จ่าย

นอกจากนี้ นายณรงค์ฯ ได้นำเสนอตัวอย่างผลงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน, การสร้างธุรกิจให้แตกต่างด้วยนวัตกรรม, การสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม, การพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงกระบวนการภายในและความสามารถองค์กร จึงขอเสนอที่ประชุมเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของ สวทช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตุลาคม ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒) รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม

ที่ประชุมรับทราบรายงานผลการดำเนินงานของ สวทช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตุลาคม ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒)

มติที่ประชุม รับทราบ

๕.๒ รายงานประจำปี ๒๕๖๑ และรายงานของผู้สอบบัญชี สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

รับทราบตามเอกสารประกอบการประชุม

๕.๓ รายงานผลการดำเนินงานคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

รับทราบตามเอกสารประกอบการประชุม

๕.๔ ข้อสังเกตจากการตรวจสอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ ของ สวทช. (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

แยกรายงานการประชุมเฉพาะกรรมการ

๕.๕ รายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทร่วมทุนของ สวทช. (ประชุมเฉพาะกรรมการ)

แยกรายงานการประชุมเฉพาะกรรมการ

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

๖.๑ สรุปข่าว สวทช. ประจำเดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม ๒๕๖๒

นายณรงค์ฯ กรรมการและเลขานุการ เรียนที่ประชุมว่า สวทช. มีข่าวเด่นประจำเดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๕๒ ข่าว และข่าวประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ จำนวน ๗๓ ข่าว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

๖.๒ กำหนดการประชุมคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๓

นายณรงค์ฯ กรรมการและเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบกำหนดการประชุม กวทช. ประจำปี ๒๕๖๓ โดยจัดประชุมในวันจันทร์ สัปดาห์ที่ ๔ ของทุกเดือน เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ดังนี้

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๖/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๗/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๘/๒๕๖๓	วันจันทร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๙/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

ที่ประชุมรับทราบ

๖.๓ กำหนดการประชุมคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒

นายณรงค์ฯ กรรมการและเลขานุการ เรียนให้ที่ประชุมทราบกำหนดการประชุม กวทช. ครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ ในวันจันทร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ชั้น ๔ อาคารพระจอมเกล้า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ที่ประชุมรับทราบ

๖.๔ เอกสารเผยแพร่

นายณรงค์ฯ กรรมการและเลขานุการ เรียนที่ประชุมว่า สวทช. ได้จัดเอกสารเผยแพร่ จำนวน ๔ รายการ ดังนี้ (๑) หนังสือ “นำ SME ไทยก้าวไกลด้วยมิติใหม่แห่งนวัตกรรม” (๒) หนังสือ “วิทย์พลิกชีวิตเติมด้วยใจความรู้เทคโนโลยี” (๓) หนังสือ “นวัตกรรม 360 องศา เพื่อความยั่งยืน” Thailand Tech Show 2019 Innovation × Sustainability และ (๔) หนังสือ “ผลงานวิจัย สวทช. สู่เชิงพาณิชย์ปีงบประมาณ ๒๕๖๑”

ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุม เวลา ๑๑.๔๐ น.

นางสาวกรัณฑรัตน์ นาขวา
นางสาวณัฐธยาน์ แพทย์หลักฟ้า
ผู้จดรายงานการประชุม

นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ด้วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งว่า กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้เสนอรายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ รับทราบรายงานดังกล่าวตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเสนอ จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔

ด้วยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้มีหนังสือขออนุญาตให้ผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ซึ่งผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาผมจึงได้อนุญาตตามข้อบังคับ ข้อที่ ๓๑ ดังนั้น จึงขอเชิญท่านผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุม ๑. นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๒. นางลดาวัลย์ กระแสร์ชล รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๓. นางจุฬารัตน์ ตันประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ๔. นางรุ่งทิพย์ ควันเทียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เชิญผู้ชี้แจงได้ขึ้นมานั่งประจำที่นะครับ

(ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายศุภชัย โพธิ์สุ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ต่อไปผมจะขอเชิญท่านสมาชิกที่มีความประสงค์ที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นอภิปราย มีอยู่ ๑ ท่าน พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ เชิญท่านชวลิตครับ

พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม พันตำรวจตรี ชวลิต เลาหอุดมพันธ์ ผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล อันนี้เนื่องจากเป็นรายงานประจำปีของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือว่า สวทช. ผมก็ขออนุญาตแนะนำตัวเองเพิ่มอีกสักหน่อย คือนอกจากผมจะเคยเป็นตำรวจแล้ว ผมก็เป็นนักวิทยาศาสตร์จบมาทางด้านนี้ เป็นนักฟิสิกส์ แล้วก็ทำงานเป็นนักฟิสิกส์อยู่ในกองพิสูจน์หลักฐานมาประมาณ ๑๐ ปี พออ่านรายงานฉบับนี้แล้วก็เห็นว่า

มีแต่ผลงานที่ดี ๆ ทั้งนั้นที่นำมาเสนอในรายงาน จนเหมือนว่ามันเป็นรายงานแสดงผลงาน ไม่เหมือนเป็นรายงานประจำปี แล้วผมจะหาที่ติตรงไหนได้ แต่ก็มีสิ่งที่ผมชื่นชอบเป็นพิเศษ อีกอย่างหนึ่งก็คือมีการทำริสก์ แมเนจเมนต์ (Risk management) หรือว่าการบริหารความเสี่ยงด้วย แต่ผมก็จะไม่ใช้เวลาอธิบายว่ามันคืออะไร แต่จะบอกว่ามันเป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรที่ดีเครื่องมือหนึ่ง จนผมรู้สึกว่ารัฐมนตรีท่านที่กำกับกระทรวงที่ดูแลหน่วยงาน สวทช. นี้ คือดูดีกว่ารัฐมนตรีท่านอื่นเมื่อเทียบกัน ไม่ว่าจะมีผลงานวิจัยมากหรือน้อยก็ดูเหมือนว่าไม่มีอะไรเสียหายกระทรวงนี้ คืออย่างไรก็มีผลงานวิจัยมานำเสนอในรายงานอยู่ดีใช่ไหมครับ แต่นี้จะเป็นเพียงความโชคดีที่หน่วยงานนี้หรือกระทรวงนี้มีต้นทุนที่สูงกว่ากระทรวงอื่นอยู่แล้วหรือเปล่า เรามาดูกันนะครับ ถ้าดูในรายงานในหน้าที่ ๙ จะเห็นได้ว่า สวทช. มีนักวิจัยและนักวิชาการอยู่ถึง ๑,๙๖๘ คน ได้รับงบประมาณในปี ๒๕๖๑ ถึง ๔,๐๐๐ ล้านบาท นี่เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่มากเลยนะครับ คือนักวิทยาศาสตร์แต่ละคนใน สวทช. ต้องถือว่าเป็นระดับเทพเลยนะครับ ----------

เพื่อนผมที่เรียนด้วยกันคืออยู่ระดับท๊อป (Top) ของรุ่นส่วนใหญ่ถ้าไม่เป็นอาจารย์ก็มาเป็นนักวิจัยในที่นี้นะครับ สำหรับหลาย ๆ ท่านที่อ่านรายงานฉบับนี้แล้วอาจจะตื่นตาตื่นใจกับผลงานวิจัยสิทธิบัตรมากมาย แต่สำหรับผมแล้วผมคิดว่ายังไม่น่าจะพอใจสำหรับองค์กรที่รวมนักวิทยาศาสตร์ที่ระดับเก่ง ๆ ได้ขนาดนี้ คือได้รับงบประมาณเยอะขนาดนี้ ถ้าบริหารขับเคลื่อนองค์กรดี ๆ ผลงานจะออกมามากกว่านี้อีกเยอะหรือเปล่าครับ เป็นผลงานที่น่าจะนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกเยอะ ผลงานที่ขึ้นหิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์เสียงบประมาณเปล่า ๆ ก็จะน้อยกว่านี้ได้ ผลงานวิจัยที่มันขึ้นหิ้งที่มันไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์เสียงบประมาณเปล่า ผมไม่ได้หมายถึงผลงานวิจัยที่มันเป็นเพียว ไซเอ็นซ์ (Pure science) หรือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ทฤษฎีจ๋า ไม่ได้เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หลายท่านอาจจะมองว่างานวิจัยที่เป็นทฤษฎีเพียว (Pure) ไม่ได้ทำเงินเป็นการใช้งบประมาณอย่างเปล่าประโยชน์ เป็นความเข้าใจที่ไม่ค่อยจะถูกเท่าไร คืองานวิจัยที่มันเป็นทฤษฎีเพียว (Pure) มันมีคุณค่ามากเลยที่จะถูกนำไปศึกษาต่อยอดกลายเป็นงานวิจัยประยุกต์ที่ทำเงินได้ต่อไป แต่งานวิจัยที่มันไม่มีคุณค่าและไม่ทำเงินบางทีมันก็มาในชื่อที่ดูเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ดูเป็นชื่อที่มันทำเงิน คือนักวิจัยที่ดีเป้าหมายของเขาก็คือการที่ประชาชนหมู่มากได้ประโยชน์ แต่มันก็มีนักวิจัยที่ไม่ค่อยจะดีเป้าหมายของเขาก็เพียงแค่ขอให้ได้ทุนเพียงแค่นั้น คือชื่อโครงการอาจจะตกแต่งให้มันดูได้ประโยชน์หน่อยเพื่อจะขอทุนได้ง่าย ใส่คำต่อท้ายที่มันติดเทรน (Trend) หน่อย อย่างเศรษฐกิจเพื่อฐานราก หรือว่าตอนนี้อาจจะต่อท้ายด้วยสู้ภัยโควิด (COVID) อะไรอย่างนี้ คือทำสารพัดวิธีที่มันทำให้ภาพลักษณ์มันดูน่าเชื่อถือ ใช้คำพูดที่มันดูไฮเทค (High-tech) คนอื่นฟังก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่องแต่ว่ามันดูน่าเชื่อถือเพราะว่าเป็นศัพท์วิทยาศาสตร์ก็ขอทุนได้ง่าย อาจจะดูเป็นวิชาชีพที่ไม่ต่างกับโครงการพวกงบจังหวัดหรือกระทรวงอื่น ๆ หลาย ๆ โครงการที่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลยแล้วก็เสียงบประมาณเปล่าประโยชน์ ดังนั้นระบบการให้ทุนระบบการพิจารณาต้องระวังให้มากเลยนะครับ ถ้าจะมองหางานวิจัยขึ้นหิ้งก็ต้องมองหางานวิจัยในลักษณะนี้ไม่ใช่งานวิจัยแบบเพียว ไซเอ็นซ์ (Pure science) งานวิจัยที่เป็นทฤษฎีจ๋าที่คนอาจจะเข้าใจได้ว่ามันไม่ได้เอาไปใช้ประโยชน์ในทันที

ประเด็นต่อไปนะครับ ผมจะมาชวนคิดว่าเราจะขับเคลื่อนองค์กรให้มีงานวิจัยที่นำมาใช้ประโยชน์ให้มากกว่านี้ได้อีกอย่างไร คือผมคิดมา ๓ เรื่องก็พยายามจะกระชับให้ได้

ในช่วงเวลาที่จำกัดนี้ ผมให้ความสำคัญกับบุคลากรมากที่สุดสำหรับนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัยที่จะคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ได้ยิ่งต้องอาศัยแรงจูงใจยิ่งกว่าอาชีพอื่น ๆ เลย เพราะว่ามันเป็นงานจะต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แรงจูงใจที่ตัวผลงานที่สร้างประโยชน์แก่คนหมู่มากคือรางวัลในตัวของผลงานเองเป็นแรงจูงใจที่ดีที่สุด ไม่ใช่แรงขับภายนอกที่เป็นตัวรางวัลหรือตัวลงโทษ เพราะนี่เป็นงานประเภทสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ใช่งานประเภทที่ทำตามคำสั่ง ทำตามขั้นตอนกำหนดมาเป๊ะ ๆ ทำเหมือนเดิมไปวันวัน แต่ถ้านักวิจัยของเราได้รับสวัสดิการไม่เพียงพอเขาจะรู้สึกว่าชีวิตของตัวเขาเองและครอบครัวไม่รู้สึกปลอดภัยไม่มั่นคงแรงจูงใจความสนใจของเขาก็คงจะถูกดึงไปโฟกัสกับเรื่องความอยู่รอด เรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานของตัวเอง โฟกัสไปกับการทำตามคำสั่งไปวันวัน แบบนี้แรงจูงใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มันก็จะไม่เกิด แรงที่จะอยากทำสิ่งที่มันยิ่งใหญ่ก็จะน้อยลงไปมาก ดังนั้น ผมก็เลยอยากให้สำรวจความต้องการผลตอบแทนขั้นพื้นฐานของบุคลากรให้ดีเป็นอันดับแรก ก็คือเมื่อถึงระดับที่เพียงพอที่ทำให้เขารู้สึกมั่นคงแล้วความคิดสร้างสรรค์ก็จะเกิดได้ จะทำอย่างไรอีกที่จะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปได้ให้ผลงานวิจัยออกมาได้เยอะและดีกว่านี้

เรื่องที่ ๒ นะครับ ผมก็เข้าใจนักวิทยาศาสตร์ดีเพราะผมก็เป็นเหมือนกัน คือบางทีอยู่ในวงการนี้เขาจะใช้ศัพท์แสงอะไรที่มันเข้าใจกันเฉพาะคนในวงการ คนข้างนอกก็ฟังไม่ค่อยจะรู้เรื่องก็สื่อสารกับคนอื่นลำบาก มันก็เหมือนกับคล้าย ๆ ซูเปอร์คอมพิวเตอร์ (Super computer) ที่ซีพียู (CPU) แรงมากเลย คำนวณได้เร็วมากเทพมากแต่ว่ามันไม่มีอินเทอร์เน็ต (Internet) ก็คือขาดการเชื่อมต่อจากข้างนอก แล้วข้างนอกจะได้ประโยชน์อะไรกับเจ้าเครื่องนี้ล่ะครับ ----------

จะทำอย่างไรดีครับที่จะให้นักวิทยาศาสตร์เก่ง ๆ เดินทางไปสัมผัสกับปัญหาของคนที่เดือดร้อนจริง ๆ กันให้เยอะ ๆ จากปกตินักวิจัยอาจจะคิดเอาเองว่าปัญหานี้น่าจะเป็นปัญหาแล้วก็ทำงานวิจัยทุ่มเต็มที่เลย ทุ่มทรัพยากร ทุ่มเงิน ทุ่มเวลาไปกับการแก้ไขปัญหานั้น แต่ว่าเป็นปัญหาที่ตัวเองคิดเองว่าดี แต่ว่าจริง ๆ แล้วอาจจะเอาไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย คือการกำหนดปัญหาที่ดีก่อนการวิจัยสำคัญมากเลย อยากให้พานักวิทยาศาสตร์เก่ง ๆ ไปเจอคนที่หลากหลายให้คนที่ชำนาญต่างสาขามาเจอกันบ่อย ๆ ไอเดีย (Idea) ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ก็จะออกมาได้เพียบนะครับ แล้วก็พานักวิจัยเก่ง ๆ ไปเจอกับคนที่เดือดร้อนจริง ๆ ให้เขาเกิดไอเดีย (Idea) อะไรใหม่ ๆ ออกมานะครับ การกำหนดปัญหาได้ดีขึ้นตั้งแต่ก่อนลงมือแก้ก็จะเป็นไปได้ และการที่นักวิจัยได้เห็นคนจริง ๆ ถูกแก้ปัญหาจากคนงานของเขาด้วยตาตัวเองก็จะเป็นแรงจูงใจที่มีผลการขับเคลื่อนได้ดีที่สุดเลยนะครับ

ส่วนสิ่งที่ ๓ ที่จะขับเคลื่อนให้นักวิจัยได้ทำผลงานได้ดีกว่านี้อีกก็คือวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมที่ไม่เจ้ายศเจ้าอย่าง ไม่ถือตัว ไม่เป็นลำดับชั้น ซึ่ง สวทช. ก็น่าจะมีน้อยกว่าหน่วยงานอื่นอยู่แล้วหรือเปล่าผมก็ไม่แน่ใจ แต่สิ่งที่ผมอยากให้เพิ่มต่อไปอีกก็คือการสร้างสภาพแวดล้อม สร้างบริบทในการทำงานให้กล้าถกเถียงกันได้อย่างเต็มที่ โดยที่ไม่ต้องกลัวว่าจะโกรธกัน ไม่ต้องกลัวเรื่องอายุ เรื่องลำดับชั้น เรื่องตำแหน่งงาน ตำแหน่งวิชาการ ก็จะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมาได้อีกมาก อันนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องแอ็กชัน (Action) ต้องสร้างบรรยากาศแบบนี้ให้เกิดขึ้นให้ได้ องค์กรที่มีนักวิทยาศาสตร์เทพ ๆ เก่ง ๆ เยอะ ๆ หลายพันคนและได้งบเยอะขนาดนี้ทำอะไรได้เยอะกว่านี้อีกมากเลยนะครับ สิ่งที่ผมอยากหวังให้ สวทช. มีบทบาทหน้าที่ที่ควรจะมีแต่กลับยังไม่เคยมีก็คือการให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับประชาชนที่จะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ถูกมิจฉาชีพลวงหลอกได้ง่าย ๆ คือเราเคยเห็นคนไปทำงานขึ้นไปสักกี่คนที่เขาเป็นคนสนใจใฝ่รู้วิทยาศาสตร์จริง ๆ มีน้อยมากใช่ไหมครับ เราก็อาจจะเห็นมีเด็ก ๆ เพราะว่าเขาต้องเรียนใช่ไหมครับ คือสื่อหลักยังนำเสนอเรื่องไสยศาสตร์ เรื่องงมงายกันมากมายอยู่เลย วิทยาศาสตร์ไม่น่าจะเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้น น่าสนใจแค่สำหรับเด็กแค่นั้น วัยผู้ใหญ่ถูกหลอกด้วยซูโดไซเอ็นซ์ (Pseudoscience) หรือว่าวิทยาศาสตร์ปลอม พูดง่าย ๆ ก็คือการเอาศัพท์แสงทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อหลอกลวงกันง่ายมากเลย ยกตัวอย่างเช่น

เครื่องจีที ๒๐๐ (GT200) อาจจะเกิดมาหลายปีแล้ว แต่ว่ารู้ไหมว่ากี่เดือนมานี้กองทัพประเทศอิหร่านเอาเครื่องประเภทนี้ไปใช้ตรวจหาคนติดเชื้อโควิด (COVID) ด้วย นี่โชคดีที่ประเทศเราเคยถูกนักวิทยาศาสตร์ช่วยกันแฉออกมาแล้ว ไม่อย่างนั้นตอนนี้อาจจะมีการนำเข้าเครื่องนี้จากกองทัพประเทศอิหร่านมาใช้ตรวจโควิด (COVID) ในประเทศไทยก็เป็นได้ ตอนนั้นนักวิทยาศาสตร์ต้องสู้ด้วยตัวเอง ยากลำบากมากเลย หน่วยงานวิทยาศาสตร์อย่าง สวทช. ทำอะไร ควรจะแอ็กชัน (Action) มากขึ้น มีอยู่ช่วงหนึ่งจำได้ไหมครับ เหรียญควอนตัม (Quantum) พลังงานสเกลาร์ (Scalar) น่าจะจำได้ นี่ก็เอาศัพท์แสงทางวิทยาศาสตร์มาใช้หลอกหากินเช่นกัน บางคนเอาจตุคามรามเทพผลิตด้วยมวลสารควอนตัม (Quantum) พลังงานสเกลาร์ (Scalar) อะไรก็ยิ่งขายดีเข้าไปใหญ่ น่ากลัวมากเลย การหากินแบบนี้ อีกตัวอย่างมีเครื่องห้อยคอลดฝุ่นพีเอ็ม ๒.๕ (PM 2.5) ที่เขาขายกัน คือผมเห็นข่าวระดับรัฐมนตรีถึง ๒ ท่านก็ซื้อเครื่องนี้มาใช้ เราในวงการวิทยาศาสตร์ก็ทราบกันดีอยู่แล้ว แต่ว่าประชาชนล่ะ องค์กรวิทยาศาสตร์อย่าง สวทช. ต้องไม่ปล่อยให้ประชาชนถูกเอาซูโดไซเอ็นซ์ (Pseudoscience) หรือว่าวิทยาศาสตร์ปลอมมาหลอกกันได้ง่าย ๆ อีกต่อไป โดยเฉพาะระดับรัฐมนตรี สวทช. ต้องทำเชิงรุกแล้วนะครับ ปัญหาวิทยาศาสตร์ปลอมต้องไม่ใช่เพียงแค่เป็นงานอดิเรกของนักวิทยาศาสตร์ไฟแรงเพียงแค่ไม่กี่คนอีกต่อไป คือต้องขับเคลื่อนระดับองค์กรเลย ประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์เพื่อความรู้ เพื่อสติปัญญาให้กับประชาชนต้องทุ่มให้เต็มที่ แต่อย่าประชาสัมพันธ์แบบอวยตัวเอง อย่าเอาภาษีประชาชนไปประชาสัมพันธ์อวยตัวเองแบบกองทัพอะไรอย่างนี้ไม่เอานะครับ อย่าหาทำนะครับ อย่างไรก็เป็นกำลังใจให้ สวทช. ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายสุชาติ ตันเจริญ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านขจิตร แล้วตามด้วยท่านจิรายุ แล้วก็ท่านวีระกรนะครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย รายงานที่อยู่ในมือผมเป็นรายงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานของท่านเป็นสุดยอดในการที่จะสร้างประเทศไทย แต่ว่าท่านกำลังถูกท้าทาย ซึ่งผมจะถามคำถามแรกไม่มีในรายงานนี้ แต่ว่าเป็นเรื่องที่ท่านต้องตอบผม ท่านกำลังพัฒนาวิทยาศาสตร์ท่ามกลางสังคมที่มีความเชื่อส่วนมากเป็นไสยศาสตร์ ผมสรุปอย่างนี้คงไม่ผิด ทีนี้ท่านก็ตั้งมานานมากแล้ว วันนี้ผมจะถามท่านว่าสถาบันท่านทำเรื่องวิจัยหรือสร้างผลงานที่จะให้คนมีความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ ไม่เชื่อ ไม่งมงายในเรื่องไสยศาสตร์ ท่านมีไหมงานวิจัยแบบนี้ แล้วถ้าท่านมีท่านคิดว่าท่านประสบความสำเร็จในระดับชาติในการสร้างความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ให้แก่คนในชาติ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของท่าน เพราะว่าท่านบอกว่าท่านมีพันธกิจ ท่านมีอะไรที่จะต้องสร้างสังคมไปสู่สังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์คือเชื่อในความเป็นจริง มีขั้นตอนความเชื่ออย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งผมคิดว่าท่านเอาชนะได้ยาก แต่ในฐานะที่ท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ผมถามท่านว่าในเรื่องเปลี่ยนแปลงความเชื่อของคนในชาติจากความคิดความเชื่อแบบไสยศาสตร์ไปสู่ความคิดความเชื่อแบบวิทยาศาสตร์ท่านได้ทำหรือไม่ ถ้าท่านทำมีตัวชี้วัดและประสบความสำเร็จในระดับใด นี่คำถามที่ ๑ ไม่อยู่ในรายงานวิจัยนี้

อันที่ ๒ จากบทสรุปที่จะนำไปใช้สำหรับผู้บริหารในหน้าแรกนี้ ท่านรายงานผลงานของท่านมากมายมาก แล้วก็จะพัฒนาประเทศนี้ไปสู่เป้าหมาย ๔.๐ แต่ว่างบประมาณที่ท่านรายงานคือปี ๒๕๖๑ ถ้าเป็นไปได้ผมอยากให้ท่านทำเป็นปัจจุบัน ปี ๒๕๖๒ ให้รีบเข้ามา ไม่ใช่ปี ๒๕๖๔ ถึงจะใช้ปี ๒๕๖๒ ให้มันเป็นวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยเหมือนชื่อสำนักงานของท่าน เสร็จแล้วท่านมีหน้าที่บุกเบิก ท่านมีการขอจดทรัพย์สินทางปัญญามากถึง ๓๘๓ รายการ ท่านบอกว่าผลงานของท่านสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท สร้างการลงทุนทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและมูลค่าเกือบ ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท ท่านประเมินตัวเลขเป็นวิทยาศาสตร์ ๔๕,๐๐๐ ล้านบาทส่งผลกระทบ แล้วก็นำไปลงทุนทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีนวัตกรรมมูลค่า ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท ผมขอคำอธิบายสั้น ๆ หน่อยว่าที่ไปลงทุนมูลค่า

๑๔,๐๐๐ ล้านบาท คืออย่างไร อะไรบ้าง ทีนี้ผมขออนุญาตถามจากชีวิตของผม ชาวบ้านผม เพราะว่ามันมีผลงานวิจัยของท่านมากมาย ทางการเกษตรก็มี ทางอะไรก็มี ผมถามท่าน หมู่บ้านพี่น้องผมส่วนใหญ่ทำนา ผมเห็นท่านวิจัยเรื่องข้าวหอมมะลิอะไรอยู่นี่มีอยู่ แต่ผมถามท่านอย่างนี้ พี่น้องชาวนาผมทำนา วันนี้ก็ทำนา วิธีการทำนาไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงจากเดิม ไม่ได้รับอิทธิพลจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเลย ในระดับหมู่บ้านผมไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีในการที่จะทำนาเลย เขายังใช้วิธีการเดิม ----

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็เพิ่มเรื่องปุ๋ยประหยัดต้นทุนบ้าง แต่ว่าวิธีการทำนาที่ใช้เทคโนโลยี ใช้วิทยาศาสตร์ที่เจริญก้าวหน้า เช่น สิ่งที่ผมอยากให้เกิดขึ้นในชนบทสำหรับชาวนา ทำอย่างไรชาวนาจึงจะผลิตข้าวไร่เดียวได้ ๑ ตัน ได้ ๖ ตัน ซึ่งกรมวิชาการเกษตรไม่กล้าทำ แต่เอกชนหลายแห่งเขานำเสนอ เรื่องบุคคลหลายแห่งเขานำเสนออย่างนี้ทำไมครับท่านประธาน ผมมีเหตุผลครับ ถ้าหากผมเปลี่ยนชาวนาให้ทำข้าวไร่เดียวได้ ๑ ตัน ๒ ตัน ๓ ตัน ถึง ๖ ตัน เพราะมันมีคนบอกว่าถึง ๖ ตันมันมี มันเป็นไปได้ท่านประธาน เพราะว่า ๑ ไร่มีต้นข้าวอยู่ ๖๔,๐๐๐ ต้น ถ้าได้รวงละ ๑ ขีดมันจะได้ ๖ ตัน วิธีการทางวิทยาศาสตร์ต้องทำได้สิ แต่ผมไม่เห็น ผมอยากเห็น ทำได้ไหมสถาบันวิทยาศาสตร์ ถ้าเห็นแล้วมันจะเปลี่ยนแปลงประเทศไทย มันจะเปลี่ยนจากชาวนาจนเป็นชาวนารวย เพราะถ้ามีที่ ๑๐ ไร่ผมมีวิธีการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไป เขาทำ ๑ ไร่ให้เขาได้ ๕ ตัน ๔ ตันเขาก็ทำได้ ๑ ไร่ เขาไม่ต้องขายข้าวอย่างไรครับ ไม่ต้องไปเสียเปรียบ เอาสำหรับบริโภค เหลืออีก ๙ ไร่ผมจะรณรงค์ให้เขาเปลี่ยนเป็นปลูกพืชยืนต้น ปลูกพืชระยะยาว ใช้นโยบายรัฐบาล ๑๐ ปี ๒๐ ปีเขาได้รับผลตอบแทนจากไม้ยืนต้น ความยากจนของครอบครัวชาวนาจะหายไป ผมไม่ได้ถามเล่น ๆ ผมทำหน้าที่ดูแลงบประมาณที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาขอ ผมจะฝากท่านเหล่านั้นไปเสมอว่าให้ทำวิจัยเรื่องชาวนาทำนา ๑ ไร่ให้ได้อย่างน้อย ๑ ตัน ๒ ตัน ๓ ตัน ๔ ตัน ๕ ตัน ทำให้ผมหน่อย ผมก็เลยถามสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชาติเพื่อประชาชนท่านได้ทำไหม เกี่ยวกับการผลิตข้าวด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้วให้ได้จำนวนผลผลิต ๑ ตันขึ้นไป ๒ ตัน ๓ ตันยิ่งดี นี่คือข้อถามอันที่ ๒

อันที่ ๓ ผมท่านเลยเพราะว่าผมเปิดหาไม่เห็น ผลงานการวิจัยและการพัฒนาเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ท่านมีผลงานอะไรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนในพื้นที่บอกหน่อย เช่นท่านทำเรื่องนี้มันเกิดการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านแห่งนี้ มีความเชื่อจากไสยศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์หมด ท่านมีหมู่บ้านแบบนี้ไหมครับ ชุมชนแบบนี้ท่านมีไหมครับ ผลงานของท่านก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนาขึ้นโดยชัดเจนว่าใช้วิทยาศาสตร์เปลี่ยนแปลงสังคม มีอยู่ที่หมู่บ้านไหนครับในประเทศไทย บอกผมหน่อย ผมจะได้ไปดู ขอบคุณมากครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านจิรายุครับ

นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ (กรุงเทพมหานคร) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม จิรายุ ห่วงทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต ๑๖ คลองสามวา พรรคเพื่อไทย ในฐานะฝ่ายค้านติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณของพี่น้องประชาชนครับ ท่านประธานครับ ก่อนอื่นก็ต้องชื่นชมหน่วยงานนี้ที่มีขึ้นในประเทศไทย แต่ผมแม้จะเคยอยู่ในแวดวงสื่อสารมวลชน แต่ก็พยายามติดตามของท่านครับว่าอะไรที่เป็นชิ้นเป็นอันบ้างนอกจากเอกสาร จริง ๆ แล้วผมอ่านรายงานประจำปี ๒๕๖๑ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๐ ก็จะเห็นข้อแตกต่างบางประการ แต่จริง ๆ ก็อยากจะทราบปี ๒๕๖๒ ปี ๒๕๖๓ เดี๋ยวถ้าช่วงท้ายท่านพอมีเวลาไม่ต้องรอรายงานท่านช่วยเล่าให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ฟังหน่อยนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ จริง ๆ แล้วหน่วยงานแห่งนี้น่าจะเป็นหน่วยงานที่ร่วมกันพัฒนาชาติไทย เป็นสินค้าระดับประเทศที่ท่านขจิตรได้กรุณาพูดถึงว่าเกษตรกรรมที่จะเป็นวิทยาศาสตร์นั้นจะต้องทำอย่างไร แต่ผมก็มองอีกมุมหนึ่งครับว่าที่ท่านนั่งบนบัลลังก์ผมเชื่อว่าท่านมีดีกรี (Degree) หลายท่านเป็นถึงดอกเตอร์ เป็นถึงศาสตราจารย์ แล้วก็มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยงาน งานวิจัยก็ทั้งคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณก็ว่ากันไปครับ ----------

แต่ว่าสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของคนไทยจนกระทั่งป่านนี้ที่ผมโตเป็นหนุ่มใหญ่แล้วนี้ ผมยังนึกไม่ออกว่าสินค้าของชาตินั้นคืออะไร รถยนต์นี่ไม่ต้องพูดถึงเลยท่านประธานครับ เราเคยได้ยินรถยี่ห้อพระลักษณ์พระราม รุ่นรามเกียรติ์ ๔๐๗ ไหมครับ ไม่เคย แต่โลคัลคอนเทนต์ (Local Content) หรือว่าวัสดุที่ใช้ในการประกอบรถยนต์ ๑ คัน วันนี้ใช้ในประเทศไทย ๙๙.๙ เปอร์เซ็นต์ เพียงแค่โลโก้ (Logo) ที่เป็นสิทธิบัตรของรถญี่ปุ่น ยุโรป เท่านั้นละครับ คำถามก็คือว่าสถาบันแห่งนี้ท่านได้ริเริ่มอะไรที่เป็นชิ้นเป็นอัน ถ้ามีท่านตอบนะครับ แต่ที่ผมจะไล่เลียงต่อไปก็คือว่าพอผมลงไปดูในรายละเอียดในเล่มนี้มีเรื่องน่าสนใจเยอะครับ โดยเฉพาะทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการขอเข้ามาอะไรต่าง ๆ นานามากมาย มีหลายประเด็นหลายเรื่องที่เราไม่รู้เลยว่ามันจะมีจริงในประเทศไทย ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ชุดอุปกรณ์ถอดเปลี่ยนแบตเตอรี่สำหรับโอบียู (OBU) อย่างนี้เป็นต้น ก็ไม่เข้าใจหรอกครับคืออะไรเพราะเราไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์ แต่พอไปดูสิทธิบัตรการออกแบบ ๔๕ คำขอ ท่านประธานคงอยากรู้เหมือนผมนะครับ เขาเขียนว่าอย่างไรรู้ไหมครับ สิทธิบัตรขอเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ เตียงคู่ครับ ท่านประธานเคยนอนเตียงเดี่ยวไหมครับ ที่ขอเป็นเตียงคู่นะ คืออะไรครับ เตียงคู่มีอยู่ประมาณ ๔-๕ รายที่ขอ เอาละ ท่านอาจจะบอกว่าเทคโนโลยีเตียงนี้นอนแล้วไม่หัก ผัวเมียแต่งงานกันแล้วนอนแล้วไม่เลิกรากัน ก็สุดแท้แล้วแต่ แต่ผมกำลังจะบอกท่านว่าเรื่องของวิทยาศาสตร์ท่านต้องทำให้เป็นการตลาดให้ได้ เพราะอะไรครับ ดูจากมูลค่าท่านประธานที่เคารพ ปี ๒๕๖๑ ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่บนบัลลังก์ท่านใช้เงินไปเท่าไรรู้ไหมครับ จากรายงานปี ๒๕๖๑ รับงบประมาณจากรัฐ แล้วก็เงินต่าง ๆ รวม ๕,๕๕๐ ล้านบาท องค์คณะที่นั่งอยู่บนบัลลังก์นี้ใช้เงินเป็นครับ เวลาผมใช้ลูกชายไปซื้อของให้ไป ๑๐๐ บาท ทอนมา ๓๐ บาท ผมบอกใช้เงินไม่เป็น คณะนี้ใช้เป็นท่านประธานครับ ๕,๕๕๐ ล้านบาทที่รับงบประมาณ ใช้ไปทั้งหมด ๖,๔๗๐ ล้านบาท ก็แสดงว่าขาดทุนอยู่ประมาณ ๙๐๐ กว่าล้านบาทครับ เอาจากไหนล่ะครับท่านประธาน ผมเคยไปดูหน่วยงานราชการเยอะ ผมเป็นประธานคณะกรรมาธิการองค์การมหาชนและกองทุน วัตถุประสงค์ของเขาสมมุติว่าให้ทำการวิจัย ก็ไปเปิดโรงแรมบ้าง ห้องประชุมสัมมนาหารายได้กันบ้าง เป็นเงินนอกงบประมาณบ้าง ไม่ใช่ไม่รู้นะท่านประธาน ฝ่ายค้านรู้ แต่บางเรื่องเอาละ เงินนอกงบประมาณก็พอทำเนา แต่ที่ผมอยากจะบอก

ท่านประธานก็คือว่าองค์กรนี้ รายงานปี ๒๕๖๑ ใช้เงินงบประมาณที่เป็นบุคลากรคนเท่านั้น ท่านประธานครับ จาก ๖,๐๐๐ กว่าล้านบาทเป็นเงินทั้งหมด ๒,๕๕๗ ล้านบาท คนอย่างเดียว และเป็นงานวิจัยเพียงแค่ ๑,๔๐๐ ล้านบาทครับ เห็นไหมครับส่วนต่าง ท่านบอก อ้าว ก็ต้องใช้คนเยอะ ก็ไม่ได้ว่าอะไรนี่ครับ แต่ที่ผมอยากจะบอกท่านต่อไปก็คือว่าท่านใช้คำว่าอื่น ๆ เป็นเงินประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านบาท สิริรวมแล้วก็ประมาณ ๖,๔๗๐ ล้านบาท ขาดทุนไป ๙๐๐ ล้านบาทครับ พอผมลงไปดูรายละเอียดท่านประธานที่เคารพครับ ปรากฏว่าปี ๒๕๖๐ เขามีรายได้ครับ รายได้สำคัญอันหนึ่งที่ผมอ่านแล้วก็ตะขิดตะขวงใจและอยากจะถามท่านที่ตั้งอยู่ข้างบนก็คือว่า ปี ๒๕๖๐ ท่านมีรายได้จากค่าปรับเป็นเงินทั้งหมด ๑๓ ล้านบาท ปี ๒๕๖๑ ท่านมีค่าปรับเพิ่มเป็นเงิน ๒๒ ล้านบาท นี่ถ้ามีเคพีไอ (KPI) ระบบวัดกรองระบบให้คะแนนต้องสอบตกต้องไล่ออกหมดครับ ปี ๒๕๖๐ มีค่าปรับ ๑๓ ล้านบาท แสดงว่ามีคนไม่เกเร วางระบบระเบียบอย่างเป็นขั้นเป็นตอนทำให้สถาบันแห่งนี้พิจารณาได้ดี แล้วก็ดำเนินการจนมีค่าปรับที่จะไปเรียกเก็บต่อคนที่มาเกี่ยวข้องกับสถาบันแห่งนี้น้อยลง แต่พอปี ๒๕๖๑ นี่ผมไม่เห็นปี ๒๕๖๒ ปี ๒๕๖๓ นะท่านประธานครับ ค่าปรับเพิ่มเป็น ๒๒ ล้านบาท กว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์เลยครับ อันนี้ละครับคือปัญหาที่สถาบันแห่งนี้บางทีเรามองตัวเลขเงินทั้งหมด ๖,๐๐๐ กว่าล้านบาท หลายคนที่อยู่ในสถาบันบอก โธ่เอ๋ยจิรายุ ๖,๐๐๐ กว่าล้านบาทนี้มันได้ปัญญา มันได้เรื่องของความรู้ความสามารถ แต่ท่านประธานที่เคารพครับ พอลงไปดูรายได้อื่น ๆ ที่เขาได้มีทั้งหมด ๕๕ ล้านบาท เป็นค่าปรับ ๒๒ ล้านบาท รับบริจาค ๑๑ ล้านบาท ที่เหลือก็ว่ากันไปเล็ก ๆ น้อย ๆ หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ รายละเอียดไม่ต้องเล่าครับ ----------

แต่ท่านประธานที่เคารพครับ คณะกรรมาธิการกองทุนผมคงจะต้องเรียกท่านมาอีกครั้งหนึ่ง พอไปดูรายละเอียดในปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๑ ท่านชักขยันนะครับ ขยันอะไรรู้ไหมครับ ปี ๒๕๖๐ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ๑๒๗ ล้านบาทคณะนี้ครับ งบสัมมนาไม่เกี่ยวนะครับ พอมาปี ๒๕๖๑ ท่านขยันเดินทางอีกมีงบประมาณใช้ไปทั้งหมด ๑๕๖ ล้านบาท เฉลี่ย ๑๓ ล้านบาทต่อเดือน เฉลี่ย ๔๐๐,๐๐๐ บาทต่อวัน ท่านขับลัมโบร์กินีไปประชุมกันหรือครับ ขออภัย ถอนครับไม่ได้เหน็บแนม แต่ว่ามันราคาแพงเกินไปหรือเปล่า ท่านบริหารจัดการอย่างไรเดี๋ยวท่านชี้แจงต่อรัฐสภา การเดินทางของท่านเพิ่มขึ้นทุกปีทั้ง ๆ ที่น้ำมันลดลง ๆ วันนี้ลิตรละ ๒๐ กว่าบาท ปี ๒๕๖๐ ๓๐ กว่าบาท หรือว่าอะไรเกิดขึ้นท่านต้องชี้แจง ค่ารับรองและพิธีการไม่ว่ากัน ๒๓ ล้านบาท แต่พอมาดูค่าใช้จ่ายในการบริหารอาคาร ปี ๒๕๖๐ ๑๙๓ บาท ปี ๒๕๖๑ ๒๐๘ ล้านบาท แต่ไปรวมอยู่ในการบริหารจัดการเรื่องอื่น ๆ ผสมปนเปกันไป อันนี้ไม่ว่ากัน แน่นอนสำนักงานก็ต้องมีอุปกรณ์ทำวิทยาศาสตร์เครื่องเล็ก ๆ แต่ว่ามันมีราคาเถียงไม่ได้ครับ แต่เมื่อมาดูเรื่องของการสัมมนาอะไรของท่านก็อยู่ประมาณ ๒๐๐ กว่าล้านบาท โฆษณาประชาสัมพันธ์เฉลี่ยประมาณปีละ ๕๐ ล้านบาท เชื่อไหมครับ ผมว่าผมเป็นคนเสพสื่อเยอะ แต่ผมพยายามจะนึกเลยว่า สวทช. มีหน้าที่คล้าย ๆ กับ มอก. หรือไม่ เวลาไปซื้อของต่าง ๆ ซื้อกระจกเห็นโลโก้ (Logo) มอก. ที่เป็นสี่เหลี่ยมกากบาทเออ ใช้ได้มี มอก. แต่ถ้าไปซื้ออะไรแล้วมี สวทช. หรือเป็นสินค้าวิทยาศาสตร์ อะไรบ้างล่ะที่ท่านทำแล้วเป็นประโยชน์ และประชาชนให้ความมั่นอกมั่นใจ เราไม่ได้อยู่ในกะลานะครับ ท่านจดสิทธิบัตรในประเทศก็จริง มีคนมาขอสิทธิบัตรในประเทศก็จริงเยอะแยะมากมายหลากหลาย หลายท่านบอกว่าผู้แทนราษฎรครับเข้ามาไม่รู้อะไรเป็นตั้งอ่านไม่หมดหรอกครับ แต่ผมอยากจะยกตัวอย่างให้ท่านประธานได้ชม คือหลายโครงการเป็นโครงการที่สถาบันนี้สามารถหยิบยกขึ้นมาแล้วพัฒนาเป็นสินค้าของชาติได้ เป็นลิขสิทธิ์ของชาติได้ ท่านทำไหมครับถ้าท่านทำช่วยชี้แจง ในประเทศญี่ปุ่น ในสหภาพยุโรปพอเราพูดถึงสินค้านี้เขาบอกอ๋อของประเทศญี่ปุ่น อ๋อของประเทศอินโดนีเซีย รถยนต์โปรตอนของประเทศมาเลเซียสมัยก่อนก็ยืมมาจากมิตซูบิชิ โปรตอน ซาก้า เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้ว โลโก้ คอนเทนต์ (Logo Content) ทั้งหมดใช้ในประเทศ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ที่เหลือเอาเข้ามาหมด สถาบันอย่างนี้ท่านช่วยหน่อยเถอะครับ ทำรถยี่ห้อใดก็แล้วแต่ที่คิดค้นมาแล้ว เพราะดูจากต้นเรื่องเขาทำเรื่องอะไรรู้ไหมครับ

ระบบขนส่งสมัยใหม่แบตเตอรี่ต้นแบบสำหรับรถยนต์นั่งไฟฟ้า คำถามก็คือวันนี้ทั่วโลกรู้จักรถยี่ห้อเทสล่าในประเทศสหรัฐอเมริกาทำกันแล้วเพียว (Pure) ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เหมือนรถกอล์ฟวิ่งกันไปได้ ๘๐๐-๙๐๐ กิโลเมตร ถึงเวลามันอัปเดต (Update) โปรแกรมผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ สถาบันแห่งนี้ทำเพียงแค่ให้นักศึกษาได้คิดค้นแล้วก็มาขับใส่หมวกกันน็อกโชว์อย่างนั้นเองหรือครับ ถ้าไม่ใช่ท่านต้องส่งเสริม ทุกวันนี้เท่าที่ผมดูสถาบันแห่งนี้จับฉ่ายคือทำเยอะไปหมด พอทำเยอะปุ๊บก็ไม่รู้จะจับตัวไหน เดี๋ยวผู้อำนวยการก็เปลี่ยนแล้วเกษียณ คนใหม่ขึ้นมาก็เริ่มใหม่อีก ยุทธศาสตร์ชาติของท่านนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ถ้าเอามาสอดรับกับสถาบันแห่งนี้ ๕ ปีข้างหน้าว่าไปเลยครับ เราจะพัฒนาเรื่องของแบตเตอรี่ลิเทียมไอออน (Battery Lithium-Ion) หรืออะไรของท่านเป็นแบตเตอรี่ลิเทียมไอออน (Battery Lithium-Ion) สำหรับรถยนต์ไฟฟ้า เริ่มจากเมืองหลวง จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดภูเก็ต ขับกันอยู่ในเมืองวิ่งประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตรไม่ต้องเติมน้ำมัน ประหยัดไปได้เยอะถ้า สวทช. ริเริ่มโครงการบางเรื่อง ไม่ใช่ยำจับฉ่าย ทุกวันนี้ยำจับฉ่ายจริง ๆ นึกไม่ออกครับนึกไม่ออกจริง ๆ ว่าสถาบันแห่งนี้มีอะไรที่เป็นไฮไลต์ (Highlight) เดี๋ยวถ้ามีท่านช่วยชี้แจงครับ

สุดท้ายผมอยากจะฝากท่านไป งบประมาณ ๒๕๖๔ ปีนี้ก็จะเข้าอีกแล้ว ผมก็จะเข้าไปดูว่าท่านตั้งงบประมาณมาขนาดไหน ถ้ายังตั้งงบประมาณแบบรัฐบาลคือขาดดุลตลอด แล้วก็มาขอชดเชยและอ้างว่าต้องใช้นอกระบบเงินงบประมาณในการจัดหารายได้พิเศษเพื่อมาชดเชยการขาดดุลงบประมาณขององค์กรท่าน ผมก็จะประท้วงเพราะว่าเรื่องของวิทยาศาสตร์ ผมฝากท่านที่นั่งอยู่บนบัลลังก์ เข้าใจว่านักวิทยาศาสตร์พอพูดเรื่องการตลาดไม่ค่อยเข้าใจกัน ถ้าท่านหานักการตลาดมือดี ๆ ลองไปทำหน่อยว่าสินค้าของ สวทช. ที่เป็นของชาติ ----------

ท่านสุวิทย์ เมษินทรีย์ ท่านเป็นรัฐมนตรี ท่านช่วยย้ำหน่อยครับว่าสินทรัพย์อะไรก็แล้วแต่ทางปัญญาหรือการคิดโครงการอะไรต่าง ๆ ที่จดทะเบียนเป็นลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรต่าง ๆ รัฐบาลควรจะส่งเสริมสัก ๑๐ อย่างเป็นหลัก เหมือนพีระมิด (Pyramid) นี่มีแต่ฐานพีระมิด (Pyramid) ข้างบนยอดไม่รู้อะไรเลย รู้แต่ว่าปีหนึ่งมาขอ ๖,๐๐๐ ล้านบาท จึงฝากท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมการด้านบนว่า ถ้าข้อสังเกตของจิรายุเห็นว่ามันน่าใช้ได้ก็ขอให้ท่านนำไปปฏิบัติและดำเนินการ ผมอยากเห็นรถยนต์แห่งชาติที่เป็นแบตเตอรี่เพียว (Pure) ยี่ห้อสุชาติ ตันเจริญ ก็ได้ ขออภัยครับท่านประธาน ผมยกตัวอย่าง หรือจะยี่ห้อใดก็แล้วแต่ แต่มันเป็นความเป็นชาติของเรา สิ่งนี้ควรจะเกิดขึ้นได้แล้วในแผ่นดินไทย ขอขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ท่านวีระกรครับ

นายวีระกร คำประกอบ (นครสวรรค์) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม วีระกร คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนครสวรรค์ วันนี้ได้พิจารณารายงานประจำปีของ สวทช. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งจากการที่ได้อ่านทั้งหมดก็เข้าใจถึงบทบาทและการทำงานของ สวทช. ว่าข้อเท็จจริงแล้ว สวทช. ไม่ใช่มีหน้าที่สำหรับที่จะไปผลิตคิดค้นอะไรหรอกครับ หลัก ๆ สวทช. จะเป็นงานให้บริการสำหรับภาคเอกชนที่เขาจะไปใช้ เช่น ในเรื่องของการทดสอบแบตเตอรี่ลิเทียม (Battery Lithium) ระดับโมดูล (Module) ระดับเซลล์อะไรอย่างนี้ เขาก็มีหน้าที่ที่เขามีเครื่องไม้เครื่องมือที่คอยทดสอบว่าได้ผลหรือไม่อย่างไร สำหรับการที่จะคิดค้นไปจนถึงขนาดเราจะไปนั่งผลิตแบตเตอรี่ ลิเทียม (Battery Lithium) เองอย่างเพื่อนสมาชิกได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้คงจะเป็นเรื่องยาก ประเทศไทยไม่มีแร่ลิเทียม (Lithium) หรอกครับ ประเทศเดียวที่มีแร่ลิเทียม (Lithium) มากที่สุดและสามารถทำเชิงพาณิชย์ได้ก็น่าจะเป็นประเทศจีนประเทศเดียว นอกจากประเทศจีนแล้วไม่มีประเทศอื่นแล้วท่านประธาน เพราะฉะนั้นทำให้ตายอย่างไรก็ต้องซื้อของประเทศจีนครับ เพราะแร่มันเป็นแร่ลิเทียม (Lithium) ของประเทศจีน แล้ววันนี้เขาก็พัฒนา เนื่องจากประเทศจีนเขามีสินแร่ลิเทียม (Lithium) ที่เป็นสินแร่ของเขาเอง จึงได้ผลิตและคิดค้นพัฒนาการใช้แบตเตอรี่ลิเทียม

(Battery Lithium) สำหรับพัฒนารถยนต์ไฟฟ้าได้ในราคาถูก แล้วก็เชื่อว่าหลายท่านก็คงเห็นในอินเทอร์เน็ต (Internet) เขาส่งมาขายเราราคาแค่คันละ ๘๐,๐๐๐ บาทเอง เป็นรถน่ารักเชียวเล็ก ๆ เพราะฉะนั้นเรามีหน้าที่ที่ให้การบริการกับบริษัทที่จะคิดผลิตทำแบตเตอรี่ ทำอย่างไรไม่ให้แบตเตอรี่ ที่ผลิตในประเทศไทยเอาไปใส่รถยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของบริษัทรถยนต์ต่าง ๆ ของเขา และที่สำคัญคือไม่เกิดอันตรายเพราะแบตเตอรี่ ลิเทียม (Battery Lithium) มันสามารถที่ระเบิดได้ เป็นอันตรายได้จึงทำให้ต้องมีองค์กรของเราซึ่งเป็นองค์กรที่เรียกว่าให้บริการทดสอบแบตเตอรี่ ลิเทียม (Battery Lithium) ระดับโมดูล (Module) ซึ่งอันนี้เราก็เข้าใจว่าหลาย ๆ อย่างด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของแสงอะไรต่าง ๆ ของท่าน ถ้ามีอุปกรณ์พิเศษที่ในภูมิภาคนี้จะมีอยู่ที่เดียวก็คือที่ สวทช. มีไว้สำหรับให้บริการตรวจสอบให้บริการที่จะยกระดับและดูแลเรื่องของมาตรฐาน สิ่งหนึ่งที่อยากจะเห็นนะครับ สวทช. เรื่องหนึ่งที่ผมอ่านแล้วก็รู้สึกสบายใจขึ้นมาด้วยก็คือ การเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรชุมชนก็ดี หรือจะเป็นเรื่องของการพัฒนาอินโนเวชัน ฟอร์ ซัสเทนนาเบิล อะกริคัลเจอร์ (Innovation for Sustainable Agriculture) ซึ่งเป็นเรื่องของนวัตกรรมเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน เมื่ออ่านไปแล้วก็มีความรู้สึกสบายใจขึ้นมาระดับหนึ่ง ถ้าหากประเทศไทยจะต้องเข้าสู่การเจรจาซีพีทีพีพี (CPTPP) ซึ่งขณะนี้ก็กำลังดังอยู่ในประเทศไทย ประธานก็ชื่อวีระกรก็อยากจะเรียนท่านว่าสิ่งที่เราจะต้องเจอก็คือ เราจะต้องเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติของยูพอฟ ๑๙๙๑ (UPOV 1991) หรือเป็นสนธิสัญญาเรื่องพืชพันธุ์ การพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ ๆ ให้กับโลกนี้ ซึ่งถ้าหากว่าเราเข้าไปแล้ว สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยก็คือเราต้องมีนักพัฒนาพันธุ์พืชชนิดใหม่ ไม่เช่นนั้นเราจะเป็นรองเขาและไม่สามารถที่จะไปแข่งในเวทีโลกได้เลย วันนี้เขาพูดถึงการพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ถ้าประเทศไทยต้องไปเจรจาแล้วการผลิตพันธุ์พืชของประเทศไทย พันธุ์ข้าวของประเทศไทย เกษตรกรก็เป็นห่วงเป็นใยถ้าหากว่าเราต้องไปเข้ากับเขาแล้วเราต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวทุกปี ๆ หรือเปล่า สามารถเก็บไว้ใช้ได้หรือเปล่า ----------

สิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นถ้าหากว่าเรามีการวิจัยที่ดีพอ สามารถสู้กับประเทศต่าง ๆ ในโลกเขาได้ หรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ ในโลกของเขาได้ ท่านประธานที่เคารพครับ น่าเสียดายอยู่อย่างหนึ่งก็คือสิ่งที่เพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพูดถึงก็คืองบประมาณที่ สวทช. ได้รับ เพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบอกใช้ตั้งเยอะแยะตั้ง ๕,๐๐๐ กว่าล้านบาท ท่านประธานครับ เมื่อเทียบกับจีดีพี (GDP) ของประเทศไทยซึ่งประมาณ ๑๗ ล้านล้านบาทในขณะนี้ ประมาณ ๐.๓ เปอร์เซ็นต์เองครับท่านประธาน น้อยมาก ประเทศที่พัฒนาในโลกเขาใช้งบประมาณในการวิจัยพัฒนาอาร์แอนด์ดี (R&D) รีเซิร์ช แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์ (Research and Development) เข้าใช้ปีหนึ่ง ๓ เปอร์เซ็นต์ ๕ เปอร์เซ็นต์ ของเรานี่อย่าว่าแต่ ๓ เปอร์เซ็นต์เลยครับ ๐.๓ เปอร์เซ็นต์ก็ไม่ใช่นะครับท่านประธาน ๐.๐๓ เปอร์เซ็นต์นะครับท่านประธาน ก็แปลว่า ๓ ในร้อยส่วนของ ๑ เปอร์เซ็นต์ มันน้อยมาก ๆ เอาเป็นว่าประเทศไทยไม่สามารถจะไปสู้กับเวทีโลกเขาได้ถ้าหากว่าเรายังให้งบประมาณขนาด ๕,๕๕๐ ล้านบาทกันอยู่อย่างนี้ ถ้าบวกกับงบวิจัยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากกรมวิชาการเกษตรด้วยอีกประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รวม ๆ แล้วก็คงจะประมาณ ๐.๐๕ เปอร์เซ็นต์ครับท่านประธาน ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ ในโลก การวิจัยต่าง ๆ ๖๐ เปอร์เซ็นต์เป็นของภาครัฐทำ ไม่ใช่เอกชนทำ รัฐบาลประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่ว่าประเทศใดในโลกเห็นตัวเลขเขาเยอะ ๆ รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยขึ้น งานวิจัยของประเทศต่าง ๆ ในโลกเขาใช้ประมาณ ๓-๕ เปอร์เซ็นต์ นี่ประเทศที่เรียกว่าปานกลางนะครับ ๓-๕ เปอร์เซ็นต์ ของเรา ๐.๓ เปอร์เซ็นต์ก็ให้มันถึงเถอะ นี่จุด ๐.๐๓ เปอร์เซ็นต์ท่านประธาน ฟังแล้วอยากจะฆ่าตัวตาย มันทำไมถึงเป็นอย่างนี้ แล้วเราจะไปเจรจาเข้าสู่สัญญาต่าง ๆ หรือข้อตกลงต่าง ๆ ในเวทีโลกลำบากมากเลยนะครับท่านประธาน ปัจจุบันการสู้กันในเวทีโลกถ้าหากเราต้องเข้าไป แล้วถามว่าประเทศไทยไม่เข้าสู่เวทีโลกได้ไหม เออ มันก็อยู่อย่างประเทศไทย ก็คงอยู่เหมือนสมัยก่อน ๆ คือเราไม่ต้องไปติดต่อค้าขายกับโลกก็ได้ สามารถทำได้ แต่ว่าเราก็อยู่กันอย่างไทย ๆ อยู่แบบที่ว่าเราก็ไม่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น การที่จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้ก็คือเราต้องไปทำสัญญาการค้าระหว่างกัน เปิดตลาดให้กว้างขึ้นในเวทีต่าง ๆ ในข้อตกลงตามสนธิสัญญาต่าง ๆ ให้กว้างขวางขึ้น

การที่จะเข้าไปจะต้องมีงบประมาณในการวิจัย ทำอาร์แอนด์ดี (R&D) รีเซิร์ช แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์ (Research and Development) ให้มันมากขึ้น ก็น่าเสียดายนะครับ ได้แค่ ๕,๕๕๐ ล้านบาทยังโดนค่อนแคะว่าใช้มาก ใช้เกินกำลัง ใช้อะไรต่าง ๆ นี่ครับ ความจริงเรามีศักยภาพนะครับท่านประธาน ไม่ใช่ไม่มีหรอกครับ ประเทศไทยถ้าพูดถึง งานวิจัยทางด้านพืช โดยเฉพาะเรื่องข้าว เอาเรื่องข้าวก็แล้วกัน ที่เกษตรกรกลัวมาก ๆ จะต้องไปอยู่ยูพอฟ ๑๙๙๑ (UPOV 1991) เราต้องหาทำการวิจัยเรื่องพันธุ์พืชข้าว เราเป็น ประเทศที่มีการมีเทคโนโลยีสูง ท่านประธานจะไม่เชื่อว่าประเทศไทยมีพันธุ์ข้าวถึงประมาณ ๔๐,๐๐๐ พันธุ์นะครับที่จดทะเบียนไว้ จดลิขสิทธิ์ไว้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีพันธุ์ข้าว อยู่ในสต็อก (Stock) ของเราในประมาณ ๔๐,๐๐๐ พันธุ์ ๔๐,๐๐๐ ชนิด เราไปกลัวอะไร กลัวอย่างเดียวครับ กลัวว่ากรรมาธิการงบประมาณปี ๆ หนึ่งไม่รู้จะค่อนแคะตัดอะไรกัน นักหนา ผมก็เป็นรองประธานกรรมาธิการงบประมาณ ปีที่แล้วเชื่อไหมครับว่างานวิจัยของ สถาบันข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้งบประมาณประมาณรวมแล้วของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ไม่ถึง ๑,๐๐๐ ล้านบาท ท่านประธานครับ ประมาณ ๘๐๐ ล้านบาท ๗๐๐ ล้านบาท แล้วมันจะไปสู้อะไรกับเขาท่านประธาน มันจะเอามันจะไปสู้อะไร ก็เพราะว่า สภาผู้แทนราษฎรของเราแห่งนี้ซึ่งเป็นผู้ที่อนุมัติงบประมาณแผ่นดิน เรามัวมากีดกันกันเอง กลัวแต่ว่าวิจัยออกมาแล้วมันไม่ได้ใช้ วิจัยออกมาแล้วมันไม่ได้ผล กลัวแต่ฝรั่ง กลัวแต่ ต่างประเทศว่าเขาเก่งกว่าเราอะไรต่าง ๆ ----------

เราลืมนึกถึงศักยภาพประเทศไทยเราไปหรือเปล่าว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตพันธุ์ข้าวสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก แต่ปรากฏว่าสภาให้งบประมาณเขาไม่กี่ร้อยล้านบาทต่อปีนี่ แล้วจะเอาอะไรไปสู้กับคนอื่นเขาครับ เราไม่ได้มีสติปัญญาที่ต่ำต้อยกว่าฝรั่งหรือว่าต่างชาติ เราไม่ได้มีอะไรที่ต่ำกว่า ตรงกันข้าม การวิจัยพันธุ์ข้าวของประเทศไทยมีถึง ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ พันธุ์ที่ขึ้นทะเบียนไปแล้ว ที่เป็นข้าวหอมมะลิเป็นอะไร ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ อะไรต่าง ๆ เขามีการวิจัยไว้เยอะ แต่ทำไมสภาของเราตัดทอนงบประมาณ ตัดลง ๆ จากหลายพันล้านบาท ในเมื่อหลายปีที่แล้ว วันนี้เหลือไม่ถึงพันล้านบาทครับท่านประธาน นี่คืองานวิจัยของประเทศไทยซึ่งน่าสงสาร ผมว่าเราเป็นประเทศที่น่าสงสาร เราว่ากันเอง เรามองประเทศเราเหมือนกับเรานี่สิ้นไร้ไม้ตอก จะไปเข้ายูพอฟ ๑๙๙๑ (UPOV 1991) เราจะโดนเขายำอย่างนั้นยำอย่างนี้ ทำไมไม่คิดว่าประเทศไทยจะส่งพันธุ์ข้าวไปขายทั่วโลก เราจะผลิตพันธุ์ข้าวโดยการวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ไทย เอาไปขายตีตลาดโลกให้ได้ ทำไมไม่คิดอย่างนั้นครับท่านประธาน สภาเราทำไมมากีดกันการให้งบประมาณกันเอง ผมว่าถ้าผมไม่พูดวันนี้ งบประมาณปีนี้อาจจะเหลือไม่ถึง ๕๐๐ ล้านบาทในการวิจัยพันธุ์ข้าวของประเทศไทย ลดลง ตัดทอนเขาลง ตัดเขาลง เอาไปทำอะไร เอาเงินไปทำอะไรกันครับ แต่งานวิจัยที่สำคัญกลับไม่ยอมให้เขาตัดเอา ๆ จนกระทั่ง แล้วเราก็กลัวว่าประเทศไทยเราจะไม่มีความสามารถที่จะไปสู้กับเขา ก็คงขอจบเพียงเท่านี้ครับท่านประธาน เลยเวลามาเยอะแล้ว ขอบพระคุณครับ

(นายขจิตร ชัยนิคม ได้ยืนและยกมือขึ้น)

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ท่านขจิตร ประท้วงอะไรครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ขอประท้วงท่านผู้อภิปรายพูดหลายครั้งทำให้สภาเสียหายครับ ผมประท้วงผู้อภิปรายว่าผิดข้อบังคับ ข้อ ๖๙ ท่านพูดเหมือนว่าสภาแห่งนี้ได้ไปตัดงบวิจัย สภาแห่งนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญในการวิจัย ท่านพูดหลายครั้งครับ ท่านต้องถอนครับ กระบวนการจัดการวิจัยนี่หน่วยงานเขาขอมา ท่านอธิบายมาสิว่าสภานี้ปีที่แล้วตัดไปเท่าไร เรื่องงานวิจัยและพัฒนา ผมเป็นคนหนึ่ง

ที่ให้ความสำคัญ ไม่ใช่พูดเอาดีใส่ตัวแล้วก็ทำลายพรรคพวกทั้งสภานี้ ไม่ได้ครับ ต้องถอนครับ ถ้าไม่ถอน อธิบายมาครับว่าปี ๒๕๖๓ ปี ๒๕๖๒ สภานี้ตัดเท่าไร เขาขอมาเท่าไร ตัดเท่าไร แสดงไม่ได้ ต้องถอนครับ ขอบคุณครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ท่านวีระกร เชิญครับ คงไม่มีอะไรนะครับ

นายวีระกร คำประกอบ (นครสวรรค์) : ท่านประธานที่เคารพครับ วีระกร คำประกอบ พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนครสวรรค์ สาเหตุที่พูดเรื่องนี้ ไม่ใช่ว่าจะมาต่อว่าพวกเรากันเองนะครับ มันเป็นเรื่องที่เราสามารถมองเห็นจากตัวเลขงานที่เราให้งบประมาณกับการวิจัย เราน้อยลง ๆ ทุกปี สิ่งที่เราพูดนี่เป็นข้อเท็จจริงว่าประเทศไทยเรามีงบประมาณในเรื่องของการทำอาร์แอนด์ดี (R&D) หรือว่าการทำวิจัยลดลง ๆ ทุกปี ถ้าพูดแล้วมันกระทบกระเทือนท่านขจิตรก็ต้องขออภัยนะครับ จริง ๆ ไม่ได้เจตนาอะไรครับ ไม่ได้พูดเอาดีใส่ตัว มันไม่ได้ดีขึ้นมานะ ผมเองก็นั่งอยู่ในสภา ก็เพียงแต่ว่าไม่ได้เอาดีใส่ตัวอะไรหรอก พูดเพื่อแสดงความเห็น ซึ่งเป็นความเห็นที่บริสุทธิ์ใจว่าเราน่าจะให้การสนับสนุนในเรื่องการวิจัยในประเทศเราให้มากขึ้น ปัจจุบันเราใช้งบน้อยมากครับ เหลือเพียง ๐.๐๓ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นเองครับ ซึ่งน้อยมาก ขอบคุณครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ไม่เป็นไรนะครับท่านขจิตร

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ เป็นอะไรสิครับ ย้อนไปดูสิครับ ประธานสภาแห่งนี้ใจแคบ สภาแห่งนี้ไม่ส่งเสริมการวิจัย พูดกี่ครั้งครับ เสียหายสิครับ ไม่ใช่เสียเฉพาะนายขจิตร เสียสภานี้ครับ แสดงว่าสมาชิกทั้งหมดของสภานี้ไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัย ----------

ตัวเลขน้อยลงหรือเพิ่มขึ้นสภานี้ตัดได้หรือครับ หน่วยงานเขาขอมา แสดงให้ดูสิว่าเราให้งบประมาณเราตัดตรงไหนแสดงให้ดูสิ ถ้าไม่แสดงต้องถอน ไม่ใช่ว่าผมเสียหาย สภานี้เสีย ผมไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง แต่ผมนั่งอยู่นี่ฟังแล้ว ๔-๕ รอบ ถ้าผมไม่พูดสภาเสียหายสิครับ ท่านต้องถอนสิครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เชิญนั่งลงครับท่านขจิตร คือผมอธิบายอย่างนี้ผมก็ฟังอยู่ ท่านวีระกรก็พูดในทำนองที่ว่าสภาหรือผู้จัดทำงบประมาณควรจะให้ความสำคัญในสำนักงาน สวทช. หรืออาร์แอนด์ดี (R&D) ของประเทศให้มันมากขึ้น ถ้าเปรียบเทียบจากที่น้อยลง คงจะเป็นลักษณะอย่างนั้นมากกว่า คงไม่ได้มาตำหนิสภาทั้งสภานะครับ ท่านก็ได้ชี้แจงครั้งสุดท้ายแล้วว่าไม่ได้ตำหนิสภา เพียงแต่ว่าคำพูดต้องการที่จะให้ความสำคัญเรื่องการรีเซิร์ช แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์ (Research and Development) การวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้นสำหรับประเทศไทยไม่เป็นไรหรอกครับ หมอบัญญัติท่านสุดท้ายแล้วก็จะให้ท่านณรงค์ ผู้อำนวยการได้ตอบนะครับ

นายบัญญัติ เจตนจันทร์ (ระยอง) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ผม นายแพทย์บัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดระยอง พรรคประชาธิปัตย์ ผมขอกราบท่านประธาน ท่านสมาชิกอภิปรายเพื่อประกอบข้อสังเกตรับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือชื่อย่อว่า สวทช. ตามระเบียบวาระที่ ๒.๑๒ ท่านประธานครับ สวทช. ตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้และความสามารถทางวิทยาศาสตร์และสังคมของประเทศ ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถในการรองรับและถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้ประเทศไทยนั้นหลุดพ้นกับดักประเทศผู้มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศผู้มีรายได้สูง คำว่าติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางก็หมายความว่าในสมัยก่อนประเทศไทยก็ขายแร่ดีบุก ขายไม้สัก ขายสินทรัพย์ในดินต่าง ๆ ก็หมดแล้ว เราก็ขายแต่วัตถุดิบ ถ้าหากว่าวัตถุดิบ ทรัพยากรหมดประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก ผมก็มารู้ตอนที่เป็นผู้ใหญ่ว่าประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ล้วนแต่ต้องแสวงหาดินแดนที่กว้างใหญ่ไพศาล มีกองทัพอารักขาไว้ เพราะแร่ธาตุที่หายากบางอย่างนั้นก็อยู่ใน

บางตำบลเฉย ๆ อย่างเช่น ประเทศจีน ประเทศรัสเซีย ต่าง ๆ เป็นต้น เพราะฉะนั้น ทรัพยากรที่เป็นสินแร่ต่าง ๆ มันก็เป็นของหายาก แต่ในประเทศเล็กอย่างเช่นประเทศสิงคโปร์ ประเทศอิสราเอล ประเทศไทยก็กลาง ๆ โชคดีประเทศไทยมีแดด มีฝน มีลม มีดิน มีน้ำที่พอเหมาะ เกษตรกรรมก็ยังเป็นสิ่งที่งอกเป็นพืชเป็นผลอาสินออกมาให้ได้พัฒนาให้เกิดเศรษฐกิจ แต่ว่าหลายปีที่ผ่านมาจีดีพี (GDP) ไม่โตแล้ว โตช้ามาก เพราะว่าพืชผลการเกษตรอย่างว่าขึ้นกับฤดูกาล แต่ถ้ามีนวัตกรรมซึ่งเป็นผลผลิตจากการศึกษา การวิจัย ก็จะทำให้สามารถหลุดพ้นเพราะเพิ่มมูลค่าของสินค้าการเกษตรหรืออื่น ๆ ของประเทศไทย จังหวัดระยองจะถือว่าโชคดีก็ได้ รับภาระก็ได้ เพราะว่าอำเภอหนึ่งในเขตเลือกตั้งผมคือ อำเภอวังจันทร์ถูกขีดเส้นให้เป็นอีอีซีไอ (EECi) มีตัวไอ (I) ด้วย คำว่าไอ (I) ก็คืออินโนเวชัน (Innovation) อินโนเวชัน (Innovation) ก็คือนวัตกรรม เป็นเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอีอีซีไอ (EECi) อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้โรงเรียนกำเนิดวิทย์ สถาบันวิทยสิริเมธี ทางนั้น ดูภายนอกก็ไม่เห็น เห็นแต่ปากทางเข้าก็มีเขียนว่าวังจันทร์วัลเลย์ ก็เข้าใจว่าคงจะอยากที่จะล้อเลียนซิลิคอน วัลเลย์ในอเมริกานะครับ เป็นชุมชนแห่งการวิจัย ----------

อันนี้ก็เป็นภารกิจข้อที่ ๓.๕ ของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการวิจัย ซึ่ง สวทช. รับธุระเป็นคนจัดการอุทยานวิทยาศาสตร์และเขตนวัตกรรมของประเทศ เรียกว่า อีอีซีไอ (EECi) ของระเบียงเศรษฐกิจ ผมก็อยากที่จะอภิปราย ทั้งถาม ทั้งฝากข้อสังเกตด้วยว่า อีอีซีไอ (EECi) นี้ลอยมาทางอากาศแล้วก็เข้าไปอยู่ในพื้นที่ตรงนั้น หรือว่าได้สร้างความเจริญ ปรับโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณนั้นให้มีความสมดุล ให้เป็นโลกเดียวกัน หรือคนละโลก เพราะว่าปัจจุบันในพื้นที่ภาคตะวันออก อีอีซี (EEC) เขตระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มี ๓ จังหวัดก็คือแปดริ้วของท่านประธาน จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง อนาคตอาจจะเพิ่มเติมกว่านี้ก็แล้วแต่ว่ามีกำลังในการรองรับทรัพยากรหรือไม่ อยากจะนำเรียนว่าพื้นที่อีอีซี (EEC) ๓ จังหวัดนี้น้ำไม่พอใช้ ปีที่ผ่านมาแล้งที่สุดในรอบ ๑๕ ปี โชคดีที่โควิด (COVID) มาช่วยไว้ โรงแรมต่าง ๆ ในภาคตะวันออกไม่มีนักท่องเที่ยวไม่ต้องใช้น้ำประปา โรงงานอุตสาหกรรมลดกำลังการผลิต เกษตรกรที่บ้านผมยังเกือบจะตายเลย ก่อนฝนมาน้ำในอ่างเก็บน้ำประแสร์เหลือแค่ ๗ เปอร์เซ็นต์เศษ ประมาณ ๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตรจาก ๒๙๕ ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วก็ประกอบกับระยะที่ต่างคนก็ต่างวิกฤติ อุตสาหกรรมก็วิกฤติ เกษตรกรรมก็วิกฤติ ก็อยากจะฝากเรื่องของการวิจัยว่าจะมีน้ำจากทางไหนมาบ้าง ไม่ว่าจะเป็นน้ำจากทะเลต้องวิจัยไว้เพื่อมารองรับ ผมอยู่ตรงนั้นผมก็ต้องเป็นห่วงเกษตรกรรม ว่าเกษตรกรรมถ้าต่อยอดอีกสักนิดหนึ่ง วิจัยอะไรที่มันเป็นสินค้าเกษตรกรรม ยางพาราที่จังหวัดระยองนั้นเป็นเมืองผลิตยางพาราอันดับหนึ่งของภาคตะวันออก แต่ถ้าผลไม้ก็จังหวัดจันทบุรีอันดับหนึ่งของภาคตะวันออก แต่เดี๋ยวนี้จังหวัดระยองยางพาราไปไม่รอด ผมยังคิดว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกยางพาราอันดับ ๑ จะวิจัยอะไรให้มันมีมูลค่าเพิ่ม ยังไม่เห็นจะมีหน่วยงานไหนที่จะมารับภาระธุระตรงนี้ ถ้าอีอีซีไอ (EECi) อยู่ตรงนั้น มีแผนกเรื่องยางพาราวิจัยให้มันจริงจังเพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าแล้วก็ทั้งประเทศจะได้ไม่ต้องไปโค่นยางพารา ถ้าแก้ปัญหาด้วยการโค่นยางพาราผมว่ามันง่ายเกินไป แล้วก็เรื่องของน้ำ ทำอย่างไรจะหาน้ำให้มาตอบสนองเกษตรกรรมตรงนั้น เพราะว่าโควิด (COVID) มานี่ ผลไม้ทุเรียนทำอะไรเขาไม่ได้เลยครับ จากแต่ก่อนกิโลกรัมละ ๒๐-๓๐ บาทต้องเทปิดถนน เดี๋ยวนี้ ๑๐๐ บาทตลอด คนไทยไม่มีทุเรียนจะกิน เพราะฉะนั้นกับดักรายได้ปานกลาง ถ้าให้เขาปลูกทุเรียนต้องหาน้ำให้ด้วยเพราะน้ำต้องเพียงพอ ผมถึงส่งสัญญาณว่าอีอีซีไอ

(EECi) ต้องลดการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมลง ผมจะขยายภาคเกษตรของผม เพราะว่าภาคเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของอีอีซี (EEC) เหมือนกัน เพราะฉะนั้นใครต่อใคร ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรแย่งน้ำกัน เมื่อเดือนที่แล้วผมยังเคืองไม่หาย ท่านรองนายกประวิตรลงไปที่จังหวัดระยอง มีแต่ตัวแทนนิคมอุตสาหกรรมอยู่กับท่านรองนายกประวิตร ซึ่งดู สทนช. สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ผมเป็นตัวแทนภาคเกษตร จะไปเงี่ยหูฟังสักนิดหนึ่งว่าเขาจะเอาน้ำไปไหนผมก็ไม่มีโอกาส ออกมาก็แถลงข่าวแค่ ๕๐ วินาที ผมน้อยใจจริง ๆ ว่าทำไมไม่ให้ตัวแทนภาคเกษตรได้ไปด้วย จะเจริญทางด้านอีอีซี (EEC) แต่เริ่มที่จะลืมเจ้าที่เจ้าทางคือเกษตรกรรม เพราะอ่างเก็บน้ำทั้งหลายเป็นอ่างเกษตรกรรมจะไปใช้ก็ขอคุยกันหน่อย เพราะฉะนั้นเกษตรต้องเหลือใช้ อุตสาหกรรมถึงจะเอาไปใช้ได้ ----------

แล้วอีอีซีไอ (EECi) ของท่านผมทราบว่าจะขอยัก จังหวัดระยองเขาเรียกว่าจะขอยักน้ำไว้ ๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตรด้วย ปีนี้ก็ยักให้ท่านไม่ได้หรอกมันก็ไม่มี ท่านต้องมองดูว่าอ่างลุ่มน้ำวังโตนดทางจันทบุรีนี่ ๔ อ่างก็สร้างได้แค่ ๓ อ่าง อีกอ่างหนึ่งอ่างวังโตนดอ่างที่ ๔ งานวิจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมอีเอชไอเอ (EHIA) ก็ไม่ผ่านเพราะนักอนุรักษ์บอกช้างยังเดินไปมาอยู่ท่วมไปเดี๋ยวช้างไม่มีทางเดิน มันก็จะต้องกำหนดขนาดใหม่หรืออย่างไร เกษตรกรก็บอกว่าสร้างอ่างยังไม่ทันเสร็จท่อนี่ส่งไปแต่อุตสาหกรรมไม่เห็นส่งไปทางโป่งน้ำร้อนบ้างทางโน้นทางนี้บ้าง เจตนามันมาทางอุตสาหกรรม อันนี้เกษตรกรรมก็น้อยใจก็อ้างเกษตรแต่ว่าท่อมันชี้เด่มาทางอุตสาหกรรม แล้วอุตสาหกรรมจะใช้น้ำก็ช่วยคารวะเกษตรกรสักนิดหนึ่งว่าจะขอน้ำท่านจะเอาไว้เท่าไร ปีหน้าจะให้เหลือ ๗ เปอร์เซ็นต์ไม่ได้แล้วต้องให้เหลือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ คือต้องเหลือ ๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพราะเกษตรกรรมเคยใช้อยู่ ๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ปีนี้ใช้ถึง ๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพราะว่าทุเรียนเวลาผลผลิตเต็มที่มันกินน้ำมาก แล้วก็รายได้เข้าประเทศไทยหลายหมื่นล้านบาทที่กระทรวงพาณิชย์แจ้งไว้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าอีอีซีไอ (EECi) นั้นให้วิจัยภาคเกษตร วิจัยแหล่งน้ำด้วย วิจัยสิ่งแวดล้อมด้วย ถ้าอยู่จังหวัดระยองไม่วิจัยเรื่องสิ่งแวดล้อมนี่ก็บอกแต่ว่ากรีน เทคโนโลยี (Green technology) มันจะเขียวอย่างไรผมก็ไม่แน่ใจ ก็ต้องให้ได้วิจัยเรื่องสิ่งแวดล้อมด้วย ช้างป่ายังป้วนเปี้ยนอยู่ที่อีอีซีไอ (EECi) ของท่านเลย ไม่มีคำตอบสำหรับช้างป่าว่าจะจบอย่างไร เมื่อวานท่านประธานกรุณาพูดชื่อผมและช้างป่าผมอุ่นใจมากเลยครับว่าท่านช่วยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติดูแลช้างป่า ท่านวิจัยหน่อยสิว่าช้างป่าทำอย่างไรที่จะมีอาหารกิน เขาออกมากินข้างนอก ช้างป่าอยู่ในพื้นที่โฉนด น.ส. ๓ มากกว่าอยู่ในเขตอุทยานแล้ว พี่น้องประชาชนขอว่าแลกกันได้ไหม ให้พวกเขาเข้าไปอยู่ในอ่างฤาไนแล้วพื้นที่ของเขาสละให้ช้างเลยเขาก็ยอม เพราะว่าเขาไปทำกินเองได้ แต่ว่าก็ไม่มีคำตอบช้างไม่อยู่ในพื้นที่นั้น ท่านวิจัยเรื่องนี้หรือยังว่าสิ่งแวดล้อม ผลไม้ท่านจะปรับปรุงรสชาติอย่างไรให้ถูกปากของคนทั้งโลก ข้าวที่จะวิจัยให้ลดเบาหวาน เดี๋ยวนี้กินข้าวมากไป ผมก็พร่ำบอกคนไข้ว่าอย่ากินข้าวเยอะ อย่ากินแป้งเยอะน้ำตาลมันจะเยอะ วิจัยข้าวที่มันมีน้ำตาลน้อย ๆ ได้ไหม มีโปรตีนเยอะ ๆ หน่อยได้ไหม ผมว่าไม่เหลือบ่ากว่าแรงนักวิจัยของ สวทช. ก็ขอฝากหลายสิ่งหลายอย่าง วิจัยสุขภาพ สมุนไพร กัญชาก็ยังไม่มีคำตอบ สมุนไพรหลายอย่าง

ก็ถูกเขาไปจดลิขสิทธิ์ไว้หมดแล้ว ก็ขอให้ สวทช. ได้เป็นห่วงแล้วก็สงวนทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวกับพืชเกษตร พืชสมุนไพร วิจัยสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ด้วย อย่าวิจัยอะไรที่มันไม่เฟรนด์ลี (Friendly) แล้วก็ไม่เป็นมิตรต่อท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม ท่านมาตั้งอีอีซีไอ (EECi) โรงพยาบาลวังจันทร์ที่ท่านอยู่แค่ ๓๐ เตียง ก๊อก ๆ แก๊ก ๆ อยู่นั่นละครับ ผมก็ของบทางรัฐบาล รัฐบาลก็บอกว่าปีโน้น ๆ นักวิจัยเข้าไปเยอะแยะเวลาป่วยทำอย่างไรล่ะครับ มีแต่เฮลิคอปเตอร์รับออกไป ไปอยู่กรุงเทพฯ ผมก็ไม่เห็นด้วย มันต้องพัฒนาแล้วชุมชนรอบนอกได้ประโยชน์ไปกับท่านด้วย กราบขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เชิญท่าน ผอ. ณรงค์ ตอบชี้แจงครับ

นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล (ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล ผู้อำนวยการ สวทช. ต้องกราบขอบพระคุณทุกความเห็นและข้อสังเกตที่กรุณาให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ส่วนแรกที่ท่านชวลิตได้พูดถึงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับค่าตอบแทนของนักวิจัย เป็นจริงที่ค่าตอบแทนของนักวิจัยถูกจำกัดอยู่ไม่เกิน ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นอุปสรรคค่อนข้างมาก ประเทศไทยลงทุนในการพัฒนาคนมาระดับหนึ่ง คนไทยเก่งแล้วก็เป็นที่ต้องการ คนไทยจบมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจำนวนหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ แต่หลังจากนั้นเราไม่ได้รับการดูแลดีเท่าที่ควร นักวิจัยจำนวนหนึ่งไหลออกจากประเทศไปทำงานในต่างประเทศ เฉพาะประเทศในอาเซียน (ASEAN) ก็ถูกดึงออกไป ประเทศจีนดึงออกไป เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญในการที่จะต้องช่วยกันดูแลบุคลากรที่เราลงทุนแล้วไม่สามารถขับเคลื่อนต่อไป --------

ในเรื่องที่เกี่ยวกับนักวิจัยที่สัมผัสกับการทำงานจริง นั่นคือเหตุที่มีการเดินทางอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งท่านจิรายุได้กรุณาพูดถึงเรื่องค่าเดินทางด้วยนะครับ อันนั้นคือส่วนหนึ่งที่นักวิจัยต้องลงพื้นที่ในการที่จะเอางานวิจัยไปใช้ในฟิลด์ เทสต์ (Field test) แล้วการวิจัยจำเป็นต้องเทสต์ (Test) อยู่หลายครั้ง แล้วก็นำไปสู่ประเด็นต่าง ๆ ที่ผมจะนำเรียนในลำดับถัดไปด้วยนะครับ เรื่องวัฒนธรรมองค์กรเป็นเรื่องที่ สวทช. ให้ความสำคัญอยู่แล้วในการที่จะให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ รวมถึงบทบาทในการให้ความรู้กับประชาชน สวทช. ทำอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องเรียนว่าบทบาทหลักยังมีอีกหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการทำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความถนัดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนของท่านขจิตร ผมอยากจะเรียนว่าในส่วนของการจัดการเรื่องความเชื่อ เรื่องไสยศาสตร์ เรื่องการทำงานในชุมชน ในหนังสือจะมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในหน้าที่ ๔๓-๔๗ นะครับ สวทช. ได้ทำงานร่วมกับกระทรวงอื่น ๆ แล้วก็หน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกับชุมชน ๒๖๔ ชุมชนในปี ๒๕๖๑ ในจำนวน ๔๒ จังหวัด ๖,๗๘๑ คนที่เราเข้าไปทำงานร่วมด้วย ผมยกตัวอย่างบางส่วน อย่างเช่นบ้านหนองมัง ปัญหาในพื้นที่คือมีการใช้สารเคมีค่อนข้างมาก แล้วประชาชนตรงนั้นเจ็บป่วย ระบบสาธารณสุขไม่ดี พอเราเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโดยการเพาะเลี้ยงพืชในโรงเรือน ลดการใช้สารเคมี เกษตรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการรวมตัวกันที่จะขอกับทาง อปท. ที่จะลงทุนเพิ่มขึ้นในเรื่องห้องปฏิบัติการในระดับชุมชน ที่จะวิเคราะห์สารตกค้างในพืชต่าง ๆ แล้วทำให้ชีวิตชุมชนดีขึ้น ก็จะมีอีกหลายชุมชนที่ผมเรียนที่เราทำงานอย่างต่อเนื่อง แต่ทำงานร่วมกับชุมชนจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานาน บางชุมชนใช้เวลา ๔ ปี ๕ ปีในการทำงานร่วมกัน เพื่อที่จะเปลี่ยนวิธีคิด เพราะท่านทราบดีว่าชุมชนเองเขามีวิธีคิด มีวิถีชีวิต มีสังคม มีวัฒนธรรมที่เราจำเป็นจะต้องเกื้อหนุนให้วัฒนธรรมและสังคมเหล่านั้นยังคงเดินต่อ เพราะเป็นสิ่งที่ดีในชุมชน ขณะเดียวกันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องเข้าไปทำงานร่วมด้วย ในแง่ของการลงทุนที่พูดถึง ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการทำงานร่วมกับ สวทช. อาทิเช่นมีการลงทุนเพิ่มเติมในเรื่องการผลิต การเปลี่ยนกระบวนการผลิต การลงทุน อย่างเช่นชุมชนมีการลงทุนโรงเรือน จากเดิมที่ไม่เคยมี มีการลงทุนเรื่องการวิจัยและพัฒนา มีการลงทุนต่อยอด มีการลงทุนเรื่องทำการตลาด ข้อมูล

เหล่านี้เก็บโดยตรงจากผู้ได้รับประโยชน์จากการวิจัยของ สวทช. แล้วมีหลักฐานรายโครงการบวกรวมขึ้นมาที่ ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท แต่ผมขอเรียนว่า ๑๔,๐๐๐ ล้านบาทนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่เราเก็บข้อมูลได้เท่านั้น เราไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมดจากผู้ประกอบการที่รับผลประโยชน์ไป หรือชุมชนที่รับประโยชน์ไป ผลกระทบ ๔๕,๐๐๐ ล้านบาทต้องเรียนว่าก็เป็นเช่นเดียวกัน ลดการนำเข้า เปลี่ยนแปลงวัตถุดิบ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน มีการจ้างงานเพิ่มเติม ลดของเสีย ถ้าเปรียบเทียบการลงทุน ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท ผลกระทบ ๔๕,๐๐๐ ล้านบาทเทียบกับงบประมาณที่ สวทช. ใช้ประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท ถือว่าเป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนที่คุ้มกับการลงทุนในระยะเวลาเพียง ๑ ปีถึงประมาณ ๒-๓ เท่าของการลงทุนภาครัฐ ที่ส่งผลกระทบไปยังประชาชนแล้วก็ผู้ประกอบการโดยรวมของประเทศ

ในส่วนของท่านจิรายุ ต้องขอขอบพระคุณที่ให้ความเห็นในหลายส่วนนะครับ ผมขอยกตัวอย่างผลงานบางส่วนที่เป็นผลงานของคนไทย ในระบบสาธารณสุขเราจะทราบดีผู้ที่เสียโอกาสทางการการได้ยินหรือที่เรียกว่าต้องใช้เครื่องช่วยฟัง เดิมเครื่องช่วยฟังราคาอยู่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท ทันทีที่เราออกผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องช่วยฟังของ สวทช. ราคาอยู่ที่ประมาณ ๖,๐๐๐ บาท ราคาที่ขายอยู่ในตลาดลดลงทันทีจาก ๒๐,๐๐๐ บาทเหลือ ๖,๐๐๐ บาท ไม่ได้หมายความว่าเราจะจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น แต่ประชาชนสามารถเข้าถึงวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ได้ทันทีจากการที่เราสามารถเริ่มทำการผลิตได้ หรืออย่างกรณีเราผลิตเดนตีสแกน (DentiiScan) เป็นเครื่องสแกน (Scan) ๓ มิติ ราคาขายอยู่ที่ประมาณ ๑๐ ล้านบาท ทันทีที่เราเริ่มมีผลิตภัณฑ์เหล่านี้เข้าสู่ตลาดในวงเงินประมาณ ๕ ล้านบาท ราคาขายลดลงทันที เป็นการช่วยลดการนำเข้า ในเรื่องของอาหารมีการเข้าไปช่วยในอุตสาหกรรมอาหารค่อนข้างมากในหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอาหารที่เป็นการหมักไม่ว่าจะเป็นเครื่องปรุงต่าง ๆ หรืออาหารหมักดองต่าง ๆ ซึ่งเป็นอาหารพื้นฐานของคนไทยที่มีอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ค่อนข้างหน้ามาก โดยการใช้ความรู้ทางด้านจุลินทรีย์ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมังคุดในภูมิภาคต่าง ๆ ก็มาใช้ทำเป็นน้ำส้มสายชูที่มีราคาสูง ที่เรียกว่าเป็นเหมือนกับในต่างประเทศที่เรียกว่า ไซเดอร์ (Cider) ก็มีมูลค่าสูงขึ้นเยอะ ----------

เรื่องแบตเตอรี่มีการลงทุนนะครับ มีการนำไปใช้ในรถบัสไฟฟ้า มีการผลิตสารที่เป็นคาร์บอนส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ทำงานร่วมกับบริษัทขนาดใหญ่ ในแง่ของการวิจัย ผมเรียนว่าในส่วนของรายได้ที่พูดถึงถ้าดูในเอกสารหน้า ๑๕๘ จะมีรายได้ในหมวดที่เป็นรายได้ค่าบริการอยู่ที่ประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ ล้านบาทในปี ๒๕๖๑ ส่วนรายได้อื่น ๆ ที่ท่านจิรายุได้กรุณาหยิบยกขึ้น ผมเรียนว่าในส่วนของค่าปรับก็เป็นค่าปรับตามขั้นตอนของพัสดุปกติที่เราเข้มงวดแล้วก็รักษาประโยชน์ให้กับหน่วยงานของรัฐ ส่วนรายได้อื่น ๆ ซึ่งเป็นรายได้จากความสามารถอยู่ที่ประมาณ ๖๐๐ กว่าล้านบาทจากรายจ่ายประมาณ ๕,๐๐๐ กว่าล้านบาท แสดงถึงมีผู้พยายามจะใช้ประโยชน์หรือผู้เห็นประโยชน์จากการวิจัย จึงสามารถที่จะมีรายได้ส่วนนั้นซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการบริการด้วย ต้องขอบพระคุณท่านวีระกรที่ให้ความสำคัญเรื่องการวิเคราะห์ทดสอบ ผมเรียนว่าในเรื่องแบตเตอรี่เป็นอีก ๑ ตัวอย่างที่ส่งเสริมการลงทุนเดิมบริษัท เมอร์เซเดส-เบนซ์ ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด จะลงทุนผลิตแบตเตอรี่ในประเทศไทยขอส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอ (BOI) แต่ตัดสินใจจะยังไม่ลงทุน จนกระทั่ง สวทช. ได้หารือกับบีโอไอ (BOI) แล้วได้นำเงินส่วนหนึ่ง ทั้งเงินรายได้ของ สวทช. เอง และเงินงบประมาณแผ่นดินลงทุนวิเคราะห์ทดสอบทางด้านแบตเตอรี่ ทำให้ บริษัท เมอร์เซเดส-เบนซ์ ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด ตัดสินใจลงทุนผลิตแบตเตอรี่ในเมืองไทยเป็นแห่งที่ ๔ ของโลกแล้วเป็นแห่งแรกที่อยู่นอกประเทศเยอรมนีที่เริ่มผลิตต่อจากประเทศจีน อันนั้นก็เป็นการให้เห็นศักยภาพของการวิเคราะห์ทดสอบในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งเสริมเรื่องการลงทุน และส่งผลให้เราสามารถทดสอบแบตเตอรี่ไปในอุตสาหกรรมอื่น รวมถึงในค่ายรถยนต์อื่น ๆ ทั้งโตโยตา อื่น ๆ ก็เริ่มทยอยเข้ามาหารือร่วมกับ สวทช. ด้วย ในเรื่องแบตเตอรี่นอกจากลิเทียม (Lithium) แล้ววัสดุหลักที่ประเทศไทยมีก็คือสังกะสี ขณะนี้ทาง สวทช. เองร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ผลิตแบตเตอรี่ที่เป็นต้นแบบจากสังกะสีไม่ได้หมายความว่าจะไปแข่งกับทางลิเทียม (Lithium) แต่จริง ๆ แล้วเพื่อความมั่นคงของประเทศในเรื่องพลังงาน บ่อยครั้งเราจะดูเรื่องความมั่นคงด้วย ในเรื่องพันธุ์ต้องขอบคุณทางรัฐบาลที่ส่งเสริมให้เราเก็บข้อมูลที่เรียกว่าไบโอแบงก์ (Bio-Bank) ก็คือธนาคารชีวภาพเก็บความหลากหลายของพืช เก็บความหลากหลายของเซลล์สัตว์ต่าง ๆ ที่มีค่อนข้างมากทำให้เราสามารถปรับปรุงพันธุ์ได้จำนวนมาก และขอบคุณท่านวีระกรด้วยนะครับ งบการวิจัย

ของประเทศยังต่ำมาก ๆ เมื่อเทียบกับงบวิจัยในต่างประเทศ รวมถึงค่าใช้จ่ายในเรื่องการดูแลบุคลากรและบุคลากรวิจัยของประเทศก็มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับประชากรของประเทศเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ในส่วนของท่านบัญญัติต้องขอบพระคุณนะครับ เราเข้าไปทำงานในพื้นที่ของอีอีซีไอ (EECi) ไม่เฉพาะเรื่องอุตสาหกรรมเท่านั้น เรายังเข้าไปช่วยเอสเอ็มอี (SMEs) มากกว่า ๑๐๐ ราย ในปี ๒๕๖๑ มีชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาร่วมด้วยไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ชาวสวนอีก ๖๓ ชุมชน รายละเอียดอยู่ในหน้า ๕๘-๕๙ แล้วก็รับว่าจะเข้าไปดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องสัตว์ป่า น้ำในพื้นที่ รวมถึงเรื่องสมุนไพรต่าง ๆ ที่จะดำเนินการต่อเนื่อง

กราบเรียนว่า สวทช. น้อมรับข้อคิดเห็นและข้อสังเกตของท่านเพื่อไปดำเนินการต่อไป แล้วก็จะใช้ความรู้ความสามารถที่ประเทศได้ลงทุนกับนักวิจัยซึ่งจริง ๆ แล้วก็เป็นบุตรหลานของทุกท่าน ในการที่จะใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีขับเคลื่อนประเทศให้ประเทศสามารถที่จะสร้างนวัตกรรมนำไปสู่การใช้ประโยชน์ ประเด็นสำคัญก็อยู่ที่การยอมรับในนวัตกรรม ซึ่งยังเป็นปัญหาสำหรับประเทศอีกจุดหนึ่งที่ไม่สามารถขึ้นทะเบียนสินค้านวัตกรรมเพราะขาดโครงสร้างพื้นฐานในเรื่องการวิเคราะห์ การทดสอบการรับรองคุณภาพอีกจำนวนมาก ซึ่งเป็นข้อจำกัด ซึ่งก็หวังว่าสภาแห่งนี้จะให้ความกรุณาในการลงทุนในเรื่องการวิเคราะห์ ทดสอบ เพื่อให้ผลงานวิจัยต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แล้วก็เป็นประโยชน์กับประชาชนโดยรวมของประเทศครับ ขอบพระคุณครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เป็นการจบการชี้แจงและซักถามแล้วนะครับ ถือว่าที่ประชุมได้รับทราบรายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติแล้วนะครับ ขอบคุณท่าน ผอ. ท่านรอง และท่านผู้ช่วยครับ ต่อไป

๒.๑๓ รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

QR Code

(รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๖๒ เสนอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ขอเรียนเชิญ คือ ท่านสรรเสริญ พลเจียก กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ท่านประจักษ์ บุญยัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ท่านมณเฑียร เจริญผล รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ท่านสายันต์ พันธุ์แพทย์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ และท่านศิร์รัฐ ศรีสุนทรพินิต นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ซึ่งผมได้อนุญาตให้มาชี้แจงตามข้อบังคับ ข้อ ๓๑ เชิญครับ

(ผู้แทนจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าชี้แจงต่อที่ประชุม)

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : เอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านมีแล้วนะครับ ได้อ่านกันแล้วนะครับ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านใดจะซักถามเชิญเลยครับ ท่านพิสิฐใช่ไหมครับ เชิญเลยครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ ผมขอแสดงความชื่นชมต่อ สตง. นะครับที่ได้ทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๒ ตามเวลาที่กำหนด แล้วก็ถือว่าเป็นรายงานที่น่าอ่านมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนท้ายของรายงานมีเคส (Case) ต่าง ๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม ผมคิดว่าอันนี้จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เห็นถึงการปฏิบัติที่ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข ในส่วนของการรายงานของท่านที่ได้โชว์ว่าท่านสามารถประหยัดหรือช่วยรัฐในการมีการรั่วไหลลดลงถึง ๖,๒๗๓ ล้านบาท เทียบกับเงินประมาณที่ท่านได้รับในการดำเนินการ ๒,๔๓๖ ล้านบาท ก็ถือว่าสัดส่วนคุ้มค่ามากนะครับ ถือว่าเป็นธุรกิจหรือกิจกรรมที่ผมไม่เคยเห็นมาก่อนที่จะคุ้มค่าขนาดนี้ ใช้เงิน ๑ บาทแต่ว่าได้ผลตอบแทนคืนมา ๓ บาท ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้นะครับ ผมอยากจะให้สำนักงบประมาณได้ดูแลให้ท่านได้มีงบประมาณเพิ่มขึ้น จะได้ช่วยประหยัดหรือช่วยลดการรั่วไหลลงได้อีกมากมายในบ้านเมืองเรา ซึ่งงบประมาณของเรานี้นะครับเป็นจำนวนเงินหลักล้านล้านบาทก็น่าจะประหยัดได้อีกเยอะมาก ถ้าเกิดท่านสามารถที่จะมี

บุคลากรที่จะทำงานส่วนนี้ เพราะผมถือว่าองค์กรท่านเป็นองค์กรที่จะเป็นกำลังสำคัญในการปราบคอร์รัปชันในการที่จะช่วยปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในวงราชการนะครับ ในปีที่ผ่านมาท่านก็รายงานว่าท่านสามารถตรวจสอบงานต่าง ๆ ได้ถึง ๑๗,๐๐๐ เรื่อง เพิ่มขึ้นถึง ๔๕ เปอร์เซ็นต์จากปีก่อนหน้านั้น ถ้าผมเข้าใจไม่ผิดผมก็เป็นห่วงว่าท่านนี้มีงานเพิ่มขึ้นถึงขนาดนี้ทรัพยากรที่มีอยู่จะเพียงพอหรือไม่ จริง ๆ ณ เวลานี้เป็นปีที่เศรษฐกิจมีปัญหา คนจะมีการว่างงานเยอะ น่าจะมีการว่าต่างคนต่าง ๆ เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เสริมกับงานที่ท่านทำอยู่นะครับ หรือแม้กระทั่งจะมีการเอาต์ซอร์ซ (Outsource) งานหลาย ๆ อย่างไปให้ผู้ตรวจสอบเอกชนก็จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งนะครับ ผมก็ขอยินดีกับท่านที่ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างจะดีมาก เกือบ ๆ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามก็จะมีด้านหนึ่งที่ดูคะแนนจะได้น้อยกว่าด้านอื่นก็คือการปรับปรุงระบบการทำงานภายในได้เพียง ๗๗ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นถ้าเกิดท่านมีการปรับปรุงระบบงานภายในท่านก็น่าจะได้เกิน ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ก็จะเป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสมีคุณธรรมตามที่เราประสงค์นะครับ ในบรรดางานที่ท่านทำอยู่นี่ผมก็เพิ่งมาเจอนะครับเพราะท่านมีบทบาทในการทำเรื่องของเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) ด้วย นอกเหนือจากไฟแนนเชียล ออดิต (Financial Audit) กับคอมไพลแอนซ์ ออดิต (Compliance Audit) อย่างไรก็ตามนะครับงานทางด้านเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance Audit) ยังน้อยมากอยู่ เพียง ๕๗ เรื่องเทียบกับทางด้านของไฟแนนซ์เชียล ออดิต (Financial Audit) กับคอมไพลแอนซ์ ออดิต (Compliance Audit) ซึ่งมีเกือบ ๒๐,๐๐๐ เรื่องด้วยกัน ----------

เพราะฉะนั้นที่ผมอยากจะฝากให้ท่านได้ดูแลนะครับ ผมคิดว่าการออดิต (Audit) ถ้าจะให้เกิดประโยชน์จริง ๆ ต้องดูเรื่องของเพอร์ฟอร์แมนซ์ (Performance) ที่เราใส่อินพุต (Input) ไปแล้วเอาต์พุต (Output) ที่ออกมามันคุ้มไหม มันได้ผลสัมฤทธิ์ไหม มีประสิทธิภาพไหม การไปตรวจงบต่าง ๆ ก็ตรวจไปตามหน้าที่ แต่ว่าการที่จะให้เงินเหล่านั้นจ่ายไปให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง สมตามที่ประชาชนผู้เสียภาษีอากรได้จ่ายมานี้ก็คือการให้เงินของแผ่นดินเหล่านี้ได้เกิดประโยชน์จริง ๆ ที่ผ่านมาผมยอมรับว่ายังไม่เคยเห็น สตง. ตรวจสอบเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) แต่หากท่านมีแมนเดต (Mandate) ในส่วนนี้ ผมก็อยากจะเห็นท่านได้ขยายวงให้กว้าง ผมคิดว่าถ้าเกิดผลสัมฤทธิ์ของท่านมีถึง ๓ เท่าตัว เทียบกับเงินที่ลงไป ก็น่าจะขยายส่วนนี้ได้อีกเยอะนะครับ ในบรรดาหน่วยงานที่ท่านตรวจท่านก็มีการบอกกล่าวว่า มีปัญหาเรื่องระบบบัญชีว่าระบบบัญชีที่ส่วนราชการก็ดี หรือระบบเงินทุนหมุนเวียนก็ดี หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ นี้มีบัญชีคนละระบบกันก็เลยทำให้ไม่สามารถคอนโซล (Console) งบนะครับ ผมก็เข้าใจว่าท่านคงจะมีปัญหาข้อกฎหมายพอสมควรที่จะไปบังคับหรือกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเขาจัดระบบบัญชีตามที่ท่านคิดว่าจะเหมาะสม ถ้ามีปัญหาเหล่านี้ผมอาสาที่จะขอแก้กฎหมายให้ท่าน กฎหมายใดที่ไประบุว่ามีมาตรฐานบัญชีต่างจากที่ สตง. อยากเห็น ผมจะขอเป็นผู้นำเสนอต่อสภานะครับ ท่านบอกผมมาว่ากฎหมายข้อไหนในส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงานเหล่านี้ ในการตรวจของท่านที่น่าเป็นห่วงคือยังมีการประพฤติปฏิบัติที่ฝ่าฝืนการทำงานของท่าน อย่างเมื่อวานพวกเราก็เสียเวลามากกับการที่ต้องรับทราบงบของโครงการหนึ่งที่ผมไม่เอ่ยนานนะครับ ในตอนท้ายท่านประธานถึงขนาดต้องปิดประชุมโดยให้ผู้เสนอรายงานนั้นกลับโดยที่ยังไม่รับทราบงบ เพราะว่าสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไม่ใช่ไม่รับรองงบ คือไม่แสดงความเห็น ปกติเวลาท่านตรวจท่านก็จะบอกว่ารับรองอย่างมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข แล้วก็มีข้อสังเกต แต่หน่วยงานนี้เมื่อวานพวกเราในสภาแห่งนี้อึดอัดใจมากกับการแสดงงบของเขาว่าเป็นงบที่มีรายละเอียดค่อนข้างที่จะน้อยมาก แล้วท่านก็ยังแสดงว่ามีการปิดกั้นไม่ให้มีการแสดงข้อมูลโดยที่ผู้ชี้แจงก็ชี้แจงว่าข้อมูลนั้นได้มาโดยมีพันธะว่าไม่สามารถเปิดเผยได้ ผมก็ตะขิดตะขวงอยู่ในใจว่าหาก สตง. ไม่สามารถตรวจสอบได้เราก็เชื่อถือสิ่งเหล่านี้ไม่ได้นะครับ เพราะฉะนั้นก็อยากจะขออนุญาตขอบคุณท่านที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ แล้วก็ขอเป็นกำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงบขององค์การปกครองท้องถิ่นเพราะพวกเราอยากจะมีการกระจายอำนาจ

แต่หากมีการกระจายอำนาจกระจายงบไปแล้วระบบการดูแลการตรวจสอบงบไม่มีความถูกต้องหรือชัดเจน หรือประสิทธิผล การกระจายอำนาจนั้นก็ไม่มีประโยชน์นะครับ สุดท้ายผมอยากจะให้ท่านได้ใช้กลไกของอินเทอร์นัล ออดิต (Internal audit) ให้มากขึ้น อันนั้นจะเป็นมือเป็นไม้ แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือให้มีการใช้คนแจ้งเบาะแสวิสเทิลโบลเวอร์ (Whistleblower) อันนี้จะเป็นกลไกที่น่าจะได้ประโยชน์ต่อการที่ท่านจะสามารถดูแลว่างบอันไหนสมควรแก่การรับรองหรือไม่ครับ ขอบคุณมากครับ

นายสุชาติ ตันเจริญ (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ท่านขจิตร เชิญครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ผมขออนุญาตกราบเรียนในเบื้องต้นว่าผมต้องขอขอบคุณทางสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในเรื่องที่ท่านสามารถตรวจสอบความสำเร็จอย่างสูง คือผมสังเกตว่าเวลาหน่วยงานราชการไม่ว่าเป็นเรื่องของท้องถิ่น ไม่ว่าส่วนกลาง เวลาสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจ ไม่ว่าหน่วยงานราชการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของท้องถิ่น ไม่ว่าส่วนกลาง เวลาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจเขามักจะกระตือรือร้นหรือพูดง่าย ๆ ว่ากลัว ให้ความร่วมมือเป็นสำคัญ แล้วก็ให้ความสำคัญมาก ซึ่งท่านสามารถสร้างบุคลากรสร้างมาตรฐานในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในการเข้าไปตรวจนี้ได้ดีมาก ก็เลยต้องขอชมเชย ----------

แต่ผมมีประเด็นที่จะถามประเด็นเดียวเป็นภาพรวม ในขณะที่มองภาพสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินท่านไปตรวจ ไม่ว่าของราชการหรือส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น เขามักจะเกรงใจหรือกลัว ใช้คำว่ากลัว ให้ความร่วมมือมาก แต่มีคำถามหนึ่งที่ผมจะถามท่านท่านจะรู้สึกเหมือนผมหรือไม่ โดยภาพรวมทำไมการทุจริตคอร์รัปชันโดยการสำรวจขององค์กรต่าง ๆ มายังหน่วยงานของรัฐประเทศไทย ทำไมมีสถิติความน่าเชื่อถือในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต แล้วมีลักษณะการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น มันเป็นประเด็นที่ภาพของท่านเข้าไปหน่วยงานกลัวให้ความร่วมมือ ตรวจสอบ กลัว ให้ความร่วมมืออย่างดี ทำอะไรก็เกรงใจท่าน บางทีหน่วยงานบางหน่วยงานไม่กล้าทำอะไรมากนัก ทำให้เป็นเรื่องก็ต้องขออนุญาตท่านว่า บางครั้งผู้ที่ไปตรวจสอบของท่านท่านลองดูหน่อย อาจจะจุกจิกหรืออะไรมากเกินไปในบางเรื่อง ผมยกตัวอย่างเช่นหน่วยงานที่จังหวัดผมเขาแจกพันธุ์ปลา มีคำตัดสินของศาลปกครองอะไรต่าง ๆ ที่บอกแล้วให้ทำได้ แต่ว่าพนักงาน สตง. ก็ยังไปตรวจว่าแจกปลา แจกอะไรทำไม่ได้ จนกระทั่งมีการตอบโต้แย้งกันไป ได้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด จึงมีความเห็นว่าเนื่องจากมีการฟ้องกันแล้วก็ยุติกันว่าทำได้ ทำให้เสียเวลาในการทำงานเหมือนกันในประเด็นนี้ ผมมีประเด็นที่จะเล่าให้ฟังเท่านี้

แต่ว่าผมมีคำถามที่สำคัญคำถามเดียวที่ท่านต้องตอบ ในขณะที่ผมมองว่าสำนักงานของท่านเข้าไปตรวจเงินแผ่นดิน โดยหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานอะไรก็ดูว่าได้รับความร่วมมือดี มีความเกรงอกเกรงใจ ทั้งเกรงกลัวด้วย แต่ทำไมการคอร์รัปชันมันเพิ่มขึ้นสถิติโดยรวม ทั้งในประเทศ ทั้งต่างประเทศก็รู้จักกันทั่ว ผมมีคำถามเดียวว่าทำไม ขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ก่อนที่จะตอบมีท่านสมาชิกขออีกสักท่านนะครับ คุณสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรรักษ์

นายสุรสิทธิ์ นิธิวุฒิวรรักษ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายสุรสิทธิ์ นิธิวุฒิวรรักษ์ บัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดชลบุรี ผมเองอยากจะกราบเรียนในส่วนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เพียงไม่กี่ข้อนะครับ สิ่งแรกที่อยากจะกราบเรียนก็คือในการปฏิบัติงานของ สตง. ต้องยอมรับว่าที่ผ่านมาหลายปีการพัฒนาในเรื่องของการตรวจสอบในหน่วยรับตรวจทั้งหลายมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำนวนหน่วยรับตรวจที่ดำเนินการก็มีมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะจากรายงานปีนี้ได้มีการดำเนินการไปถึง ๙๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์ ถือว่าเป็นประสิทธิภาพที่น่าชื่นชม ในขณะที่กำลังบุคลากรขององค์กรซึ่งมีเพียง ๓,๒๗๘ คน แล้วก็มีบุคลากรที่จะสนับสนุน ๗๐๐ กว่าคน รวมเป็น ๔,๐๐๐ คนด้วยกัน ถือว่าได้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น แต่สิ่งหนึ่งผมอยากเรียนว่าการตรวจสอบของ สตง. ในทุกหน่วยงาน ทั้งส่วนราชการ ทั้งองค์กรทั้งหลาย จากที่ผมดูจะเป็นปัญหาในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชันเท่านั้นเอง แต่ในส่วนที่สำคัญที่สุดในขณะนี้เป็นเรื่องที่จะต้องสร้างความเข้าใจ แล้วจะต้องมีการปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกัน นั่นก็คือหน่วยรับตรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขณะนี้ก็อยากจะเรียนว่าในส่วนของการตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาค่อนข้างเยอะมาก แล้วก็นำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างเยอะ ----------

ผมเรียนว่าในวันนี้การปฏิบัติงานของท้องถิ่นแม้ว่าจะมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่อยากจะฝากก็คือว่า ในส่วนของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของ สตง. วันนี้ก็ต้องยอมรับนะครับว่าในแต่ละจังหวัดในแต่ละพื้นที่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อาจจะมีมาตรฐานที่มีความแตกต่างกัน จะเป็นเรื่องของความเข้าใจในเรื่องของกฎระเบียบ หรือว่าในเรื่องของแนวทางความคิดของกฎหมายก็ดี ผมอยากจะฝากถามทางท่านประธานผ่านไปยัง สตง. ว่าท่านได้ดำเนินการในเรื่องของมาตรฐานแนวคิดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของท่านที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างไร

ประการที่ ๒ ผมอยากกราบเรียนว่าในส่วนของ อปท. เอง แนวคิดวันนี้ยังอาจจะมีแนวคิดที่มีความแตกต่างกัน โดยรัฐธรรมนูญต้องยอมรับว่าได้ให้ความเป็นอิสระในทุก ๆ ด้านแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ว่าโดยความเป็นจริงในเรื่องของการปฏิบัติงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเวลาดำเนินการ ท้องถิ่นเข้าใจว่าสามารถที่จะดำเนินการได้ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรท้องถิ่นนั้น แล้วก็พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ แต่สิ่งที่ทาง สตง. ดำเนินการเองก็อยู่ภายใต้ของการที่จะระบุว่าถ้าไม่ให้อำนาจไว้ก็ทำไม่ได้ แนวคิดเหล่านี้จึงเป็นความขัดแย้งกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น ผมเรียนว่าในการตรวจสอบถ้าหากว่าเป็นเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ดีที่เราจะต้องมีความเข้มงวด แต่บางครั้งการดำเนินงานของท้องถิ่นที่ไม่ได้มีเจตนาที่จะปฏิบัติการแบบขัดระเบียบขัดกฎหมายต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้มันก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ผมเองอยากจะฝากว่า เราจะต้องหาทางร่วมกันอย่างไรที่จะให้ทำงานไปสอดคล้องด้วยกันได้

ประการต่อมาผมอยากเรียนว่า วันนี้ผมเคยได้ยินท่านตอบคำถามว่าสมัยก่อนเวลาท้องถิ่นมีปัญหาถามไปถึง สตง. มักจะไม่ค่อยตอบ หรือว่าตอบในลักษณะที่บอกว่าปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบนั้น ๆ การตอบจึงไม่มีความชัดเจนเพียงพอต่อการที่จะทำให้ท้องถิ่นนั้นมีการตัดสินใจได้ ผมเรียนว่าตรงนี้ก็คือสิ่งหนึ่งที่ผมเองได้ยินแล้วผมก็พอใจ แต่ว่าผมอยากเห็นการปฏิบัติงานที่แท้จริง

อยากเรียนอีกประการหนึ่งว่า ในการตรวจสอบของ สตง. ซึ่งมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินก็ดี วินัยการเงินการคลังก็ดี ก็ยังมีในเรื่องของ พ.ร.บ. จัดซื้อจัดจ้างที่ผมคิดว่าวันนี้เป็นสิ่งที่ดีมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น เพราะว่าในระบบของการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การฮั้วประมูลกันอาจจะทำได้ยากขึ้น แต่ก็มีจุดโหว่

ช่องโหว่ ข้อมูลที่รั่วไหลโดยเฉพาะจากกรมบัญชีกลาง ซึ่งผมเองผมเชื่อ ว่าทาง สตง. ทราบดีว่าสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างไร ก็ต้องฝาก สตง. ว่า ตรงนี้ต้องมีการประสานงานกับกระทรวงการคลังโดยเฉพาะกรมบัญชีกลางด้วยว่า ข้อมูลเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ควรจะมีการรั่วไหล ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันในเรื่องของข้อมูลกัน ผมอยากเรียนในส่วนของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แม้การจัดซื้อจัดจ้างจะดีขึ้น เงินเหลือจากองค์กรท้องถิ่นมากขึ้นจากอีบิดดิง (e-Bidding) แต่สิ่งสำคัญก็คือคุณภาพงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ท่านเชื่อใช่ไหมครับว่าถ้าดูรายงาน ฟันราคากันถึง ๓๙ เปอร์เซ็นต์ ค่อนข้างเยอะมาก การบริหารงาน ผมถึงเรียนว่า สตง. เองก็ต้องมีการตรวจสอบให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แล้วก็มีความเข้มงวดในเรื่องของผลงาน เพราะว่าถ้ามีการฟันราคากันเยอะ ๆ ผมเชื่อได้เลยว่าผลของการปฏิบัติงานคุณภาพก็จะไม่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามผมอยากเรียนว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่ สตง. ที่ผมอยากจะฝากก็คือการสร้างความเข้าใจแล้วก็การป้องกันในเรื่องของการทุจริต แล้วก็การสร้างความเข้าใจที่จะทำให้ท้องถิ่นนั้นมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สตง. เอง ผมอยากให้มีส่วนหนึ่งในการที่จะมีการอบรมการสร้างความเข้าใจ มีการดำเนินการที่จะทำให้ท้องถิ่นนั้นสามารถปฏิบัติในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างดีก็จะเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดครับ ผมขอกราบเรียนเพียงเท่านี้ครับท่านประธาน

- ๑๐๔/๑

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณนะครับ เชิญชี้แจงครับ

นายประจักษ์ บุญยัง (ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทรงเกียรติครับ กระผม นายประจักษ์ บุญยัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ขออนุญาตตอบคำถามท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคำถามในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้ปรากฏตามรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ดังนี้นะครับ

ก่อนอื่นต้องขอขอบพระคุณท่านพิสิฐ ลี้อาธรรม ที่ให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินการ รวมถึงการที่จะร่วมช่วย สตง. ในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นะครับ ผมขอเรียนเพิ่มเติมในส่วนของที่ท่านให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเรื่องของผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานหรือเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) นะครับ จริง ๆ แล้วในส่วนของสัดส่วนโดยรวมของการทำหน้าที่ในการตรวจสอบซึ่งมีอยู่ ๓ ลักษณะงานตรวจสอบด้วยกัน คือการตรวจสอบด้านการเงินหรือไฟแนนเชียล ออดิต (Financial audit) การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือคอมไพลแอนซ์ ออดิต (Compliance audit) ส่วนที่สำคัญซึ่งในกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็ได้ให้ความสำคัญและเน้นในส่วนนี้ก็คือการตรวจสอบเรื่องของผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการดำเนินงานหรือเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) ก็ต้องยอมรับว่าในสัดส่วนของการทำงานในด้านนี้ยังน้อยกว่าการทำงานในด้านอื่น ๆ จริง ๆ แล้ว สตง. มีการพัฒนาในการตรวจสอบในเรื่องเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) มาเป็นระยะ ๆ แต่ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วก็พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ. ศ. ๒๕๖๑ ให้เราต้องตรวจรายงานการเงินให้ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ภายใน ๑๘๐ วัน ตามหน่วยงานที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดไว้ จึงทำให้ในส่วนนี้เลยต้องปรับอัตรากำลังมาทำงานในเรื่องของการตรวจสอบรายงานการเงินมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากเดิมตามกฎหมายเดิมเราตรวจรายงานการเงินอยู่ประมาณ ๓,๐๐๐ กว่าหน่วย ซึ่งเราใช้วิธีการในการประเมินความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานที่มีความเสี่ยงในการดำเนินการทางด้านการเงินเราจึงเลือกเข้าไปตรวจสอบ ประกอบกับเป็นบางหน่วยที่เราต้องไปตรวจสอบตามกฎหมายจัดตั้งของหน่วยงานทุกปีอยู่ประมาณ

๓,๐๐๐ กว่าหน่วยงานต่อปี แต่เมื่อมีพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมา ในมาตรา ๗๑ บังคับให้เราตรวจสอบหน่วยงานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีรวมแล้ว ๘,๐๐๐ หน่วยบวกกับหน่วยงานที่เราต้องตรวจสอบตามกฎหมายจัดตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ แล้วนี่ จะเห็นว่าในตัวรายงานผลการปฏิบัติงานจะอยู่ประมาณ ๙,๐๐๐ กว่าหน่วย เพราะฉะนั้นตอนเริ่มต้นของกฎหมายฉบับนี้เราได้ปรับโครงสร้างในการรองรับการทำงานตามกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ แต่ในส่วนของการตรวจสอบเรื่องผลสัมฤทธิ์หรือเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit) ทางคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ได้กำหนดไว้ในนโยบายการตรวจสอบระยะยาวและนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินในระยะสั้น ก็อยู่ในขั้นตอนที่เราจะพัฒนาตรงนี้ให้มากขึ้น เรายืนยันการรายงานผลการตรวจสอบในเชิงเพอร์ฟอร์แมนซ์ ออดิต (Performance audit)จะมีมากขึ้น เรามีแผนในการที่จะเพิ่มเติมเรื่องพวกนี้ ส่วนระบบบัญชีต่าง ๆ ของส่วนราชการต่าง ๆ สภาพตามผลการตรวจสอบของ สตง. ที่อยู่ในรายงานประจำปีก็จะพบว่าเราได้รายงานในเรื่องของการตรวจสอบรายงานการเงินว่ารับรองอย่างไม่มีเงื่อนไขก็เป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ท่านพิสิฐได้ยกตัวอย่างเรื่องของบางหน่วยที่เราไม่สามารถแสดงความเห็นได้ นั่นคือเราไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการจ่ายเงินตรงนั้นได้ จริง ๆ แล้วได้มีการพูดคุยกับทางหน่วยงานนั้นนะครับว่า สตง. มีอำนาจในการที่จะตรวจสอบยืนยันยอดต่าง ๆ ที่ได้มีการใช้จ่ายไป ผมก็ได้เคยยกตัวอย่างให้หน่วยงานได้รับทราบว่าแม้แต่ธนาคาร ----------

อย่างที่ สตง. ตรวจสอบธนาคารกรุงไทย ลูกหนี้ซึ่งถือว่ามีหนี้เหลืออยู่เท่าไรก็ถือว่าเป็นความลับของลูกหนี้ เขาต้องให้เราตรวจสอบได้ สามารถยืนยันได้ว่าท่านมีหนี้เท่าไร ในกรณีที่เราไม่สามารถที่จะยืนยันตรงนั้นได้ เราก็เลยไม่สามารถแสดงความเห็นได้ว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ภาพรวมเรามีเป้าหมายว่าจริง ๆ แล้วเราอยากให้รายงานการเงินของส่วนราชการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือในองค์กรมหาชนต่าง ๆ หรือหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถ้าในอนาคตหน่วยงานที่ยังมีปัญหาในการดำเนินการทางด้านการเงิน ถ้าสุดท้ายแล้วเราสามารถทำให้รายงานการเงินครบทุกองค์กรต่าง ๆ รับรองได้อย่างไม่มีเงินแค่ทั้งหมด คืองบการเงินของหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานของรัฐคลีน (Clean) ทั้งหมดก็จะทำให้ความโปร่งใสด้านการเงินในหน่วยงานของรัฐจะมีมากขึ้น ซึ่งก็จะทำให้นั่นคือเป้าหมายที่เราอยากเห็น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยตรวจสอบปกติซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ถ้าเข้าไปตรวจสอบแล้วถูกต้อง อันนั้นคือสิ่งที่เราอยากเห็น แต่ถ้าเข้าไปตรวจสอบแล้วมีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง ไม่ว่าทางด้านการเงิน ทางด้านการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ก็ต้องมีการทักท้วงให้แก้ไขให้ถูกต้องตามขั้นตอน ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าทุจริต เราก็จะต้องส่งให้ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปนะครับ

ต่อไปที่ท่านขจิตร ชัยนิคม ได้กรุณาถามว่าในภาพของการทำงานของ สตง. ที่เหมือนดูว่าเวลา สตง. เข้าไปตรวจสอบแล้วหน่วยงานต่าง ๆ ก็กลัวที่จะไม่ทำความผิดต่าง ๆ แต่ต้องเรียนว่าหน่วยงานทั้งหมดมีอยู่ ๗๐,๐๐๐ กว่าหน่วย ๗๒,๓๐๔ หน่วย เราตรวจได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ กว่าหน่วยหรือ ๑๐,๐๐๐ กว่างบเท่านั้น เพราะฉะนั้นด้วยอัตรากำลังที่เรามีอยู่ ๓,๐๐๐ เศษนิด ๆ เราไม่สามารถจะตรวจได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นก็จะมีบางส่วนที่เราต้องเว้นตรวจ เราไม่สามารถจะตรวจสอบได้ทั้งหมด ถ้าจะดูในผลการตรวจสอบทางด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในปี ๒๕๖๒ จะเห็นว่าเราทำได้น้อยกว่าปี ๒๕๖๑ เพราะว่าเราต้องเอาอัตรากำลังมาทำงานในด้านการตรวจงบการเงิน ดูภาพรวมแล้วเราทำงานได้มากขึ้นนะครับ จริง ๆ แล้วในการป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตในทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ลำพัง สตง. หรือว่าหน่วยงาน ป.ป.ช. แต่เพียงหน่วยหรือ ๒ หน่วยคงไม่สามารถที่จะช่วยกันทำให้การทุจริตของประเทศ

ได้หมดไปได้ คงต้องร่วมมือกันทุก ๆ ฝ่าย ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หน่วยงานต่าง ๆ จริง ๆ แล้วหน่วยงานที่เป็นพระเอกในการใช้จ่ายเงินก็คือหน่วยงานของรัฐทั้งหมด การบริหารจัดการถ้าเป็นงบประมาณอย่างเดียวก็ประมาณ ๓.๒ ล้านล้านบาท รวมเงินนอกงบประมาณอีกที่ท่านกรรมาธิการพิจารณางบประมาณได้เคยพูดว่ามีอยู่ประมาณ ๘ ล้านล้านบาท ทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการใช้จ่ายต้องร่วมกันในการที่ทำให้การใช้จ่ายนั้นถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีทุจริต มีความโปร่งใส อันนั้นก็จะช่วยทำให้ภาพของการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศลดลง

ในส่วนของท่านสุรสิทธิ์ ได้พูดถึงเรื่องของการสร้างความเข้าใจในการตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเรียนอย่างนี้ครับว่าในกฎหมายฉบับใหม่ของเรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๗ ได้กำหนดไว้เลยว่า ถ้าหากหน่วยงานต่าง ๆ สงสัยหรือต้องการความเข้าใจในเรื่องของกฎหมาย สตง. หรือว่ากฎหมายเรื่องวินัยการเงินการคลัง เรื่องที่ ๓ ก็คือเรื่องที่อยู่ในอำนาจการตรวจสอบของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ก็คือเรื่องการใช้จ่ายเรื่องการรับการจ่ายนะครับ สามารถจะสอบถามได้ว่าในการดำเนินการนั้นจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ ซึ่งในปี ๒๕๖๒ ได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ สงสัยและถามเข้ามาในผลงานที่ระบุไว้ในรายงาน มีหน่วยงานที่ถามเข้ามา ๘๐ หน่วย ๑๐๗ เรื่อง จริง ๆ แล้วนี่คือเป็นเรื่องของที่ส่งมาเป็นทางการ แต่กรณีที่มีการถามอย่างไม่เป็นทางการเพื่อต้องการได้คำตอบไปปฏิบัติงานให้มันถูกต้อง ตรงนี้มีมากกว่า ซึ่งตรงนี้เราจะให้ความสำคัญแล้วก็เก็บข้อมูลมากขึ้น ----------

ในแนวทางของการที่เราตอบไปแล้วเรากำลังจะประมวลแล้วลงในเว็บไซต์ (Website) เพื่อที่จะให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งตรงนี้กำลังทำอยู่ ในแนวคิดที่จะทำให้ทาง อปท. ร่วมมือกันในการทำการใช้จ่ายให้ถูกต้อง อย่างที่ท่านได้กรุณายกตัวอย่างเรื่องแนวคิดในการตรวจสอบ แต่เดิมอาจจะเป็นลักษณะอย่างที่ท่านว่า เพราะว่าถ้าหน่วยงานไม่ได้มีอำนาจที่กำหนดไว้ หรือว่ามีระเบียบให้เบิกจ่ายต่าง ๆ เราก็จะมีข้อทักท้วงว่าท่านไม่มีอำนาจหรือว่าไม่มีระเบียบเบิกจ่าย ตรงนี้เราให้ความสำคัญเราได้เชิญทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตัวแทนของ อบจ. เทศบาล และ อบต. มาทำความเข้าใจกัน มาหารือร่วมกันว่าแนวทางอย่างนี้จะทำอย่างไรให้สามารถดำเนินการและเกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ได้ ทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นก็ได้พยายามที่จะไปออกระเบียบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อที่จะให้ อปท. สามารถที่จะใช้เป็นแนวทางในการทำงานได้ ในระยะที่ผ่านมากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบต่าง ๆ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินต่าง ๆ ออกมา ๒๐ กว่าฉบับ โดยเฉพาะฉบับที่สำคัญก็คือระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งจะให้อำนาจในการดำเนินการได้เกือบทุกเรื่องในการช่วยเหลือประชาชน อันนี้ก็จะทำให้ อปท. มีความคล่องตัวในการทำงาน และในการสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการประชุมสันนิบาต หรือการประชุมในภาพใหญ่ของแต่ละประเภท อปท. ทาง สตง. ก็ยินดีแล้วก็ไปร่วมสร้างความเข้าใจในเรื่องพวกนี้ รวมไปถึงเรื่องของด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ช่วงโควิด (COVID) ว่าในการใช้จ่ายเงินไม่ว่าเงินสะสมก็ดีหรือเงินกองทุนตำบลต่าง ๆ ที่ อปท. ต้องใช้ต้องดำเนินการอย่างไร ก็ได้มีการดำเนินการไป อันนี้ก็ต้องถือเป็นแนวทางที่ทางคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีนโยบายกำหนดไว้ว่า ให้เป็นการตรวจสอบในเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้การใช้จ่ายเงินของทุก ๆ หน่วยงาน ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ มีการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้องและเกิดความสัมฤทธิผล

ในส่วนของข้อมูลต่าง ๆ จากเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจจะมีการรั่วไหลต่าง ๆ ตรงนี้ทางสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ให้ความสำคัญได้มีการพูดคุยกับทางกรมบัญชีกลางและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่า เราจะมีมาตรการในการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดข้อมูลที่รั่วไหลได้อย่างไร อันนี้ก็จะเป็นเรื่องที่เราให้ความสำคัญในการวางระบบ

การควบคุมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหล ไม่ให้เกิดการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนของทางราชการ เราเข้าไปตรวจสอบก็อยากเห็นความถูกต้อง ความโปร่งใส แล้วสุดท้ายก็คือเงินทุกบาททุกสตางค์มีการใช้จ่ายไปอย่างมีความสัมฤทธิผลและมีประสิทธิภาพ

ในโอกาสนี้ก็ต้องขอขอบพระคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านที่ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการพัฒนางานตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ดีมากยิ่งขึ้น อันนี้ขอน้อมรับและจะไปพัฒนางานการทำงานของ สตง. ให้ดียิ่งขึ้น ขอกราบขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณครับ สมาชิกรับทราบ ไม่มีอะไรติดใจนะครับ ก็ถือว่าสมาชิกได้รับทราบตามวาระ ๒.๑๓ รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็รับทราบ ขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านนะครับ ขอบคุณครับ

๒.๑๔ รับทราบรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน สำนักงานศาลยุติธรรมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๒๖๔๒/๒๕๖๓
รับที่ ๒๙ มิ.ย. ๖๓
เวลา ๑๔.๕๐ น.

ที่ ศย ๐๑๒/ 10037

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ จำนวน ๖๐๐ เล่ม

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๑ กำหนดว่า "ให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า" นั้น

สำนักงานศาลยุติธรรม ขอเสนอผลการสอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ต่อสภาผู้แทนราษฎร รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดไฟล์รายงานดังกล่าวได้ที่ https://bit.ly/3dWGsYy หรือสแกนผ่าน QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสราวุธ เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๓๘๖/๒๖๐๓
วันที่ ๒๙/เม.ย./๖๓ เวลา ๑๖.๐๐ น.
ส่งกลุ่มงาน พรม ๒ ดำเนินการ

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๑๗๔/๒๕๖๓
วันที่ ๓๐/เม.ย./๖๓ เวลา ๑๔.๓๐

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและเผยแพร่ ๒
รับที่ ๑๗๙/๒๕๖๓
วันที่ ๓๐/เม.ย./๖๓ เวลา ๑๔๒๕

สำนักการคลัง
ส่วนการบัญชี
โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๒๕๕
โทรสาร ๐ ๒๕๔๑ ๒๘๒๕
E-mail : account@coj.go.th

รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงิน

สำนักงานศาลยุติธรรม

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ ประธานศาลฎีกา

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า รายงานการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสำนักงานศาลยุติธรรม ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 และผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงินในรายงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรายงานการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อรายงานการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็น เพื่อให้สามารถจัดทำรายงานการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ในการจัดทำรายงานการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่อง เว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกหน่วยงานหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบรายงานการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า รายงานการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้รายงานการเงินจากการใช้รายงานการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของหน่วยงาน
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงาน

การตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้หน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของรายงานการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่ารายงานการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาววิมลวรรณ ชื่นชม)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 18

(นางสาวศิริลักษณ์ ฉิ่งทองคำ)
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
21 กุมภาพันธ์ 2563

สำนักงานศาลยุติธรรม
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	28,311,478,988.95	29,527,824,299.60
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	63,811,584.52	87,966,445.26
รายได้ค้างรับ	7	187,215,877.22	190,623,373.81
เงินลงทุนระยะสั้น	8	3,790,381,491.45	3,982,932,361.37
วัสดุคงเหลือ		77,330,610.21	76,725,770.56
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	9	6,438,354.09	11,308,596.47
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**32,436,656,906.44**	**33,877,380,847.07**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ลูกหนี้ระยะยาว		5,991,678.00	5,991,678.00
เงินลงทุนระยะยาว	10	30,765,536.13	33,705,536.13
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	11	32,650,874,889.49	29,595,992,515.58
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	12	146,382,857.35	64,634,875.51
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		**32,834,014,960.97**	**29,700,324,605.22**
รวมสินทรัพย์		**65,270,671,867.41**	**63,577,705,452.29**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางเพ็ญนภา นาครักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักการคลัง

(นายสราวุธ เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรม
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	13	462,956,065.12	499,399,814.31
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น		16,126,608.10	15,925,818.15
เงินรับฝากระยะสั้น	14	1,005,305,507.78	1,185,621,312.09
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**1,484,388,181.00**	**1,700,946,944.55**
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินทดรองราชการรับจากสำนักงานศาลยุติธรรม		31,340,000.00	31,340,000.00
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว		37,934,289.01	66,283,970.79
เงินรับฝากระยะยาว	15	12,329,805,214.82	13,598,175,292.41
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		**12,399,079,503.83**	**13,695,799,263.20**
รวมหนี้สิน		**13,883,467,684.83**	**15,396,746,207.75**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**51,387,204,182.58**	**48,180,959,244.54**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		7,843,923,322.35	7,843,923,322.35
เงินทุนสำรองจ่าย	16	949,141,940.28	1,198,669,490.75
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม		42,594,138,919.95	39,138,366,431.44
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**51,387,204,182.58**	**48,180,959,244.54**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางเพ็ญนภา นาครักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักการคลัง

(นายสราวุธ เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรม
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2562	2561
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	17	21,952,038,903.84	20,898,871,396.19
รายได้ค่าธรรมเนียมศาลเพื่อเสริมเงินงบประมาณ		3,402,449,670.31	3,229,954,923.88
รายได้ค่าปรับผู้ประกันเพื่อเสริมเงินงบประมาณ		434,295,996.10	474,119,461.17
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค		30,409,748.91	35,928,055.93
รายได้ดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลาง		88,909,993.53	95,187,732.92
รายได้จากการอนุมัติให้ใช้เงินทุนสำรองจ่าย		150,000,000.00	-
รายได้อื่น	18	25,527,586.60	19,739,850.00
รวมรายได้		**26,083,631,899.29**	**24,753,801,420.09**
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	19	16,277,206,207.43	13,945,230,644.60
ค่าบำเหน็จบำนาญ	20	1,268,768,184.88	997,207,510.88
ค่าตอบแทน	21	487,342,632.58	496,536,549.12
ค่าใช้สอย	22	3,281,930,669.42	2,499,685,114.82
ค่าวัสดุ	23	339,485,998.64	340,068,669.64
ค่าสาธารณูปโภค	24	664,154,810.63	618,858,224.88
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	25	1,691,439,237.16	1,496,827,097.08
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	26	14,299,481.33	4,385.50
ค่าใช้จ่ายอื่น	27	99,597,322.99	63,514,841.88
รวมค่าใช้จ่าย		**24,124,224,545.06**	**20,457,933,038.40**
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		**1,959,407,354.23**	**4,295,868,381.69**

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางเพ็ญนภา นาครักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักการคลัง

(นายสราวุธ เบญจกุล)
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรม

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานศาลยุติธรรม จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 275 ซึ่งบัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 5 บัญญัติให้มีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2543 โดยได้รับโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 36 และ มาตรา 37 ตามลำดับ

สำนักงานศาลยุติธรรม จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานตุลาการอันเป็นภารกิจหลักของศาลยุติธรรม ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นเลิศในการอำนวยความยุติธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของศาลยุติธรรม อาทิ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การบริหารการเงิน การพัสดุ การวางแผนเกี่ยวกับบุคลากร การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่ งานค้นคว้าทางวิชาการ และงานส่งเสริมงานตุลาการ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่ศาลยุติธรรม รวมทั้งเสริมสร้างให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานศาลยุติธรรม ตั้งอยู่ที่อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

สำนักงานศาลยุติธรรม มีหน่วยงานในสังกัด ที่จัดทำรายงานการเงิน และเสนอรายงานทางการเงิน รวม 284 งบทดลอง จากหน่วยเบิกจ่าย 282 หน่วย ดังนี้

- ศาลแรงงานภาค	9 หน่วย
- ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค	9 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดส่วนกลาง	32 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 1	33 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 2	22 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 3	28 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4	31 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 5	26 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6	26 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 7	22 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 8	26 หน่วย
- หน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 9	18 หน่วย
รวม	282 หน่วย

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

จำนวนงบทดลองที่มากกว่าจำนวนหน่วยเบิกจ่าย ได้แก่ งบทดลองของสำนักการคลัง และศาลจังหวัดสีคิ้ว (สาขาปากช่อง)

งวดปี 2562 สำนักงานศาลยุติธรรมเปิดที่ทำการศาลและหน่วยเบิกจ่ายใหม่เพิ่มเติม จำนวน 7 หน่วย คือ ศาลแขวงระยอง ศาลแขวงบางบอน ศาลแขวงเชียงราย ศาลอาญาตลิ่งชัน ศาลอาญาพระโขนง ศาลอาญามีนบุรี และสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และได้ยกฐานะศาลจังหวัด จำนวน 3 หน่วย คือ ศาลจังหวัดตลิ่งชัน ยกฐานะเป็น ศาลแพ่งตลิ่งชัน ศาลจังหวัดมีนบุรี ยกฐานะเป็น ศาลแพ่งมีนบุรี และศาลจังหวัดพระโขนง ยกฐานะเป็น ศาลแพ่งพระโขนง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบรายจ่ายอื่น จำนวน 19,707,192,100.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 18,783,232,900.00 บาท) โดยแยกเป็น ค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 12,389,513,000.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 4,156,612,100.00 บาท ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง จำนวน 3,161,067,000.00 บาท

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในรายงานการเงิน ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว 357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

รายการระหว่างกันที่มีรายละเอียดสอดคล้องกันได้ตัดออกจากรายงานการเงินรวมแล้ว

หมายเหตุ 3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

ในระหว่างปีปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ที่จะมีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต โดยถือปฏิบัติกับรายงานการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ดังนี้

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อรายงานการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินทดรองราชการ เป็นเงินที่สำนักงานศาลยุติธรรมใช้จากเงินทุนสำรองจ่ายเพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ สำหรับหน่วยงานในสังกัดแสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งมียอดตรงกันข้ามกับรายการเงินทดรองราชการรับจากสำนักงานศาลยุติธรรมภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน

รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ

4.2 เงินลงทุน

เงินลงทุนแยกแสดงในงบแสดงฐานะการเงินเป็นเงินลงทุนระยะสั้นภายใต้หัวข้อสินทรัพย์หมุนเวียนและเงินลงทุนระยะยาวภายใต้หัวข้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานถือไว้ไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน หากถือไว้เกิน 1 ปี จะจัดเป็นเงินลงทุนระยะยาว

หน่วยงานจัดประเภทเงินลงทุนเมื่อได้มาและทบทวนการจัดประเภททุกสิ้นปี

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO)

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- ที่ดิน แสดงตามราคาทุนเฉพาะที่ดินที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์ สำหรับที่ดินราชพัสดุที่หน่วยงานครอบครองและใช้ประโยชน์ แต่ไม่ได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์จะแสดงข้อมูลเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม อาคารที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างแสดงตามราคาทุน

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000.00 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าตามมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- ราคาทุนของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิมถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (ต่อ)

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)
1. อาคารถาวร	40
2. อาคารชั่วคราว/โรงเรือน	15
3. สิ่งก่อสร้าง	
- ใช้คอนกรีตเสริมเหล็กหรือโครงเหล็กเป็นส่วนประกอบ	25
- ใช้ไม้หรือวัสดุอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบหลัก	15
4. ครุภัณฑ์สำนักงาน	8
- ยกเว้น โต๊ะ ตู้ ชั้นเหล็ก	12
5. ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	8
6. ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5
- ยกเว้นเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	15
7. ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
8. ครุภัณฑ์การเกษตร	5
9. ครุภัณฑ์สำรวจ	8
10. ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์	8
11. ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5
12. ครุภัณฑ์การศึกษา	5
13. ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5
14. ครุภัณฑ์กีฬา/กายภาพ	5
15. ครุภัณฑ์ดนตรี/นาฏศิลป์	5
16. ครุภัณฑ์อาวุธ	8
17. ครุภัณฑ์รักษาความปลอดภัย	
- อุปกรณ์ป้องกันและดับเพลิง เครื่องให้แสงสว่างและอุปกรณ์นิรภัย	10
- ระบบสัญญาณเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยอื่น	5

การโอนครุภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานในสังกัด หน่วยงานผู้รับโอนบันทึกค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นในปีที่รับโอนครุภัณฑ์นั้นทั้งหมด

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	5 ปี

4.6 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

รายได้รอการรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน

2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้วในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

3) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการเบิกหักผลักส่งไม่รับตัวเงิน

งบประมาณเบิกแทนกันแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานผู้เบิกแทน

4.8 รายได้ค่าธรรมเนียมศาลเพื่อเสริมเงินงบประมาณ รายได้ค่าปรับผู้ประกันเพื่อเสริมเงินงบประมาณ และรายได้ดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลาง

กระทรวงการคลัง อนุญาตให้หน่วยงานหักเงินค่าธรรมเนียมศาลที่ได้รับชำระตามกฎหมายในอัตราร้อยละ 50 ก่อนนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ไว้ใช้จ่ายเสริมเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2566 และหักเงินค่าปรับผู้ประกันในคดีอาญาในอัตราร้อยละ 50 ของเงินค่าปรับที่สามารถบังคับคดีได้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบังคับคดีผู้ประกัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2563

รายได้ค่าธรรมเนียมศาลเพื่อเสริมเงินงบประมาณ รายได้ค่าปรับผู้ประกันเพื่อเสริมเงินงบประมาณ และรายได้ดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลางรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

4.9 รายได้จากการรับบริจาค

รายได้จากการรับบริจาค เมื่อได้รับบริจาคเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์จะบันทึกเป็นหนี้สินภายใต้บัญชีรายได้จากการรับบริจาครอการรับรู้ แล้วจึงทยอยตัดบัญชีเป็นรายได้จากการรับบริจาคตามสัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคหรือเงินที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินสดในมือ	75,736,284.20	114,536,057.66
เงินทดรองราชการจากเงินทุนสำรองจ่าย	41,100,000.00	36,790,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	19,801,526,636.39	20,681,884,611.48
เงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน	635,509,297.74	564,625,972.86
เงินฝากคลัง	7,757,606,770.62	8,129,987,657.60
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**28,311,478,988.95**	**29,527,824,299.60**

เงินสดในมือ เป็นเงินสดและเช็คธนาคารที่หน่วยงานรับไว้ ประกอบด้วย เงินรับฝากค่าส่งคำคู่ความ เงินกลาง เงินค่าธรรมเนียมศาลและค่าปรับ รอนำฝากธนาคาร ยังรวมถึงส่วนที่หน่วยงานได้รับไว้เพื่อรอนำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้

เงินทดรองราชการจากเงินทุนสำรองจ่าย เป็นเงินสดที่หน่วยงานในสังกัดมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ซึ่งจะต้องส่งคืนสำนักงานศาลยุติธรรมเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคารและใบสำคัญที่เบิกจากเงินทดรองราชการแล้วรอเบิกเงินงบประมาณชดเชย

เงินฝากสถาบันการเงิน จำนวน 19,801,526,636.39 บาท และเงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน จำนวน 635,509,297.74 บาท รวมเป็นเงินจำนวน 20,437,035,934.13 บาท ในจำนวนนี้ได้รวมเงินรับฝากค่าธรรมเนียมศาลและค่าปรับ จำนวน 858,074,094.02 บาท เงินรับฝากค่าปรับผู้ประกัน จำนวน 87,771,063.65 บาท เงินรับฝากเงินกลาง จำนวน 8,277,401,337.97 บาท เงินรับฝากค่าส่งคำคู่ความ จำนวน 279,866,344.06 บาท เงินรับฝากค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการ จำนวน 165,746,392.85 บาท และเงินรับฝากค่าใช้จ่ายสำหรับข้อพิพาทในชั้นอนุญาโตตุลาการ จำนวน 9,704,113.55 บาท ไว้ด้วย

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย โดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย ประกอบด้วย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญา	70,366,769.20	73,756,407.32
เงินค่าธรรมเนียมศาลเพื่อเสริมเงินงบประมาณ	6,910,842,495.64	7,252,183,143.78
เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบังคับคดี	776,397,505.78	804,045,406.50
เงินฝากค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขัน	-	2,700.00
รวม	**7,757,606,770.62**	**8,129,987,657.60**

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	52,514,516.35	86,310,374.48
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	1,682,941.40	412,820.00
ลูกหนี้อื่น	9,614,126.77	1,243,250.78
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**63,811,584.52**	**87,966,445.26**

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

(หน่วย : บาท)

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
2562	28,845,660.35	-	23,668,856.00	**52,514,516.35**
2561	26,652,521.80	2,349,265.13	57,308,587.55	**86,310,374.48**
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ				
2562	1,682,941.40	-	-	**1,682,941.40**
2561	412,820.00	-	-	**412,820.00**

หมายเหตุ 7 รายได้ค้างรับ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ดอกเบี้ยค้างรับ	41,350,784.71	44,290,260.23
ค้างรับจากกรมบัญชีกลาง	145,865,092.51	146,333,113.58
รวมรายได้ค้างรับ	**187,215,877.22**	**190,623,373.81**

หมายเหตุ 8 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินฝากประจำ 6 เดือน	338,848,188.62	417,669,136.61
เงินฝากประจำ 12 เดือน	3,451,533,302.83	3,565,263,224.76
รวมเงินลงทุนระยะสั้น	**3,790,381,491.45**	**3,982,932,361.37**

เงินลงทุนระยะสั้น คือ เงินกลางที่คู่ความนำมาวางต่อศาลยุติธรรม เพื่อรอจ่ายคืนผู้มีสิทธิรับเงิน

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	19,464.99	4,925,800.96
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	6,418,889.10	6,382,795.51
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	**6,438,354.09**	**11,308,596.47**

หมายเหตุ 10 เงินลงทุนระยะยาว

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินฝากประจำ 24 เดือน	30,765,536.13	33,705,536.13
รวมเงินลงทุนระยะยาว	**30,765,536.13**	**33,705,536.13**

เงินลงทุนระยะยาว คือ เงินกลางที่คู่ความนำมาวางต่อศาลยุติธรรม เพื่อรอจ่ายคืนผู้มีสิทธิรับเงิน

หมายเหตุ 11 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	33,236,238,529.25	28,009,934,116.93
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	8,727,228,953.43	8,016,404,722.85
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง - สุทธิ	**24,509,009,575.82**	**19,993,529,394.08**
ครุภัณฑ์	9,227,638,317.90	8,231,287,756.83
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	5,570,926,736.98	4,882,946,442.23
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	**3,656,711,580.92**	**3,348,341,314.60**
งานระหว่างก่อสร้าง	**4,485,153,732.75**	**6,254,121,806.90**
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	**32,650,874,889.49**	**29,595,992,515.58**

หมายเหตุ 12 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	115,050,218.73	78,250,301.73
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - โปรแกรมคอมพิวเตอร์	54,901,629.38	27,107,198.72
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ - สุทธิ	60,148,589.35	51,143,103.01
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างพัฒนา	86,234,268.00	13,491,772.50
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	**146,382,857.35**	**64,634,875.51**

หมายเหตุ 13 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เจ้าหนี้การค้า	271,321,468.17	267,472,541.02
เจ้าหนี้อื่น	664,673.10	459,428.00
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	60,683,023.75	47,551,504.48
ใบสำคัญค้างจ่าย	48,894,844.75	32,890,115.20
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย - เงินงบประมาณ	10,203,818.42	35,408,510.75
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย - เงินนอกงบประมาณ	67,203,386.78	109,509,694.43
ภาษีค้างจ่าย	3,984,850.15	6,108,020.43
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	**462,956,065.12**	**499,399,814.31**

หมายเหตุ 14 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินรับฝาก - หนี้ผูกพันส่งแทนข้าราชการและลูกจ้าง	5,520.00	-
เงินรับฝาก - เงินสะสม กบข.	-	55,757.34
เงินรับฝากประกันสังคม	1,500.00	15,368.00
เงินรับฝากอื่น	6,218,830.29	15,934,051.99
เงินประกันอื่น	4,551,240.00	11,756,539.88
เงินประกันสัญญา	47,106,793.13	58,108,957.93
เงินประกันผลงาน	376,078.00	64,194.00
เงินรับฝากค่าธรรมเนียมศาล	368,249,353.98	490,814,137.78
เงินรับฝากค่าปรับ	240,343,167.34	253,727,392.96
เงินรับฝากค่าปรับผู้ประกัน	54,375,492.40	72,505,225.11
เงินรับฝากค่าส่งคำคู่ความ	282,671,692.64	281,773,587.10
เงินรับฝากเงินกลาง - ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานทางจอภาพ	1,405,840.00	866,100.00
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	**1,005,305,507.78**	**1,185,621,312.09**

หมายเหตุ 15 เงินรับฝากระยะยาว

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินประกันสัญญา	18,840,758.07	15,647,449.39
เงินรับฝากเงินกลาง	12,135,513,950.35	13,389,223,185.71
เงินรับฝากค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการ	165,746,392.85	182,789,622.85
เงินรับฝากค่าใช้จ่ายอนุญาโตตุลาการ	9,704,113.55	10,515,034.46
รวมเงินรับฝากระยะยาว	**12,329,805,214.82**	**13,598,175,292.41**

หมายเหตุ 16 เงินทุนสำรองจ่าย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ยอดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	1,198,669,490.75	1,103,481,757.83
บวก สมทบเต็มจำนวนตามมติ ก.บ.ศ.	88,909,993.53	95,187,732.92
เงินเหลือจ่ายจากการจัดสรรเงินทุนสำรองจ่าย	37,346,356.00	-
หัก รายการปรับปรุงระหว่างปี	225,783,900.00	-
รายได้จากการอนุมัติให้ใช้เงินทุนสำรองจ่าย	150,000,000.00	-
ยอดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวด	**949,141,940.28**	**1,198,669,490.75**

เงินทุนสำรองจ่าย เป็นเงินจัดสรรตามนัยระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการงบประมาณ พ.ศ. 2544 ข้อ 6 ซึ่งกำหนดว่า ทุกปีให้สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีเงินทุนสำรองจำนวนหนึ่งจากเงินรายรับประเภท "เงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลาง" ของศาลยุติธรรมและสำนักงาน เป็นจำนวนร้อยละ 50 และเงินทุนสำรองจะต้องมีอย่างน้อยห้าสิบล้านบาท และให้นำไปจ่ายได้กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการศาลยุติธรรมและสำนักงาน โดยอนุมัติ ก.บ.ศ. และถือเป็นรายจ่ายในปีที่อนุมัติ เมื่อจ่ายไปแล้วให้ตั้งสมทบจนครบจำนวนห้าสิบล้านบาทในปีถัดไป

ต่อมา คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีมติให้สำนักงานศาลยุติธรรมนำ "เงินดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินกลาง" สมทบเข้าเงินทุนสำรองจ่ายเต็มจำนวน (ตามรายงานการประชุมครั้งที่ 17/2547 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2547)

รายได้จากการอนุมัติให้ใช้เงินทุนสำรองจ่าย เป็นเงินโอนให้หน่วยงานในสังกัดใช้จ่ายตามนัยประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่องการใช้เงินทุนสำรองจ่าย ฉบับลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2544

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน		
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	12,389,513,000.00	12,264,883,800.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	4,156,612,100.00	4,059,141,000.00
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	3,161,067,000.00	2,459,208,100.00
รายได้จากงบกลาง	2,220,380,884.98	1,816,337,764.47
รายได้เงินงบประมาณจากปีก่อน	6,429,580.90	299,300,731.72
รายได้เงินงบประมาณเหลือจ่าย	18,036,337.96	-
รวมรายได้จากงบประมาณ	**21,952,038,903.84**	**20,898,871,396.19**

หมายเหตุ 18 รายได้อื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้จากเงินงบประมาณเบิกแทนกัน - งบดำเนินการ	724,490.00	-
รายได้จากเงินงบประมาณเบิกแทนกัน - งบรายจ่ายอื่น	6,127,956.60	6,159,650.00
รายได้จากการให้บริการบุคคลภายนอก	18,659,630.00	13,580,200.00
รายได้อื่น	15,510.00	-
รวมรายได้อื่น	**25,527,586.60**	**19,739,850.00**

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินเดือน	8,683,044,840.91	6,684,153,380.29
ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา	659,651,049.36	483,373,236.75
เงินประจำตำแหน่ง	2,495,053,416.08	2,133,504,497.34
ค่าจ้างประจำ	129,959,362.44	134,773,062.92
ค่าจ้างชั่วคราว	132,590,007.40	158,154,494.70
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	353,544,412.67	322,895,916.90
เงินช่วยค่าครองชีพ	43,148,371.17	565,851,670.99

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เงินค่าตอบแทนรายเดือน	1,268,379,590.93	1,136,870,547.05
เงินรางวัลประจำปี	98,115,620.00	39,770,900.00
ค่ารักษาพยาบาล	559,419,557.07	572,026,453.84
เงินช่วยการศึกษาบุตร	54,674,500.58	52,520,371.25
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	3,409,350.00	3,528,630.00
เงินชดเชย กบข.	133,392,345.43	103,309,285.23
เงินสมทบ กบข.	199,914,571.63	154,831,945.42
เงินสมทบ กสจ.	2,699,739.75	2,786,308.96
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	24,811,443.52	25,349,408.90
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน	1,119,757.64	-
ค่าเช่าบ้าน	74,689,786.56	57,893,403.81
ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง	1,337,658,810.24	1,292,747,064.22
เงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานหน่วยงานในพื้นที่พิเศษ	15,574,926.38	15,900,682.32
ค่าเบี้ยประกันชีวิต	5,435,704.38	4,582,701.70
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	919,043.29	406,682.01
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	**16,277,206,207.43**	**13,945,230,644.60**

หมายเหตุ 20 ค่าบำเหน็จบำนาญ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
บำนาญ	737,778,884.43	610,598,774.03
เงินช่วยค่าครองชีพ	59,543,328.93	61,800,203.95
บำเหน็จ	14,557,324.07	14,146,537.90
บำเหน็จตกทอด	53,901,381.47	46,728,702.56
บำเหน็จดำรงชีพ	96,673,640.40	62,987,872.90
เงินชดเชยกรณีเลิกจ้าง	158,746,050.00	70,022,060.00
ค่ารักษาพยาบาล	113,535,837.07	99,810,909.26
เงินช่วยการศึกษาบุตร	1,485,703.00	1,009,153.00
เงินช่วยพิเศษกรณีผู้รับบำนาญตาย	3,286,846.02	3,817,756.05
บำเหน็จบำนาญอื่น	29,259,189.49	26,285,541.23
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	**1,268,768,184.88**	**997,207,510.88**

หมายเหตุ 21 ค่าตอบแทน

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าป่วยการล่าม	4,618,558.00	4,038,751.00
ค่าตอบแทนผู้พิพากษาสมทบ	85,879,250.00	86,011,500.00
ค่าป่วยการที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งให้แก่เด็กและเยาวชน	52,643,700.00	54,455,400.00
ค่าตอบแทนนักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยา	1,331,760.00	1,611,164.00
ค่าตอบแทนเงินรางวัลทนายความ	168,465,700.00	166,016,000.00
ค่าตอบแทนแก่พยานในคดีอาญา	38,146,624.27	31,836,640.82
ค่าตอบแทนผู้ประนีประนอม	37,633,200.00	37,459,600.00
ค่าตอบแทนที่ปรึกษา	8,676,400.00	11,857,480.00
เงินรางวัลตำรวจรักษาการณ์	10,935,932.71	10,874,560.00
ค่าตอบแทนเฉพาะงาน	74,482,131.60	86,789,911.39
ค่าตอบแทนอื่น	4,529,376.00	5,585,541.91
รวมค่าตอบแทน	**487,342,632.58**	**496,536,549.12**

หมายเหตุ 22 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	539,248,399.80	428,655,317.87
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	116,732,333.69	88,079,508.89
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	479,139,953.27	363,716,360.39
ค่าจ้างเหมาบริการ	1,022,665,899.94	919,967,223.92
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	255,408,864.31	196,583,592.12
ค่าเช่า	110,267,556.16	105,456,054.05
ค่าครุภัณฑ์แปรสภาพ	31,719,175.75	26,229,404.66
ค่าใช้จ่ายผลักส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	639,197,868.29	272,390,931.12
ค่าประชาสัมพันธ์	38,803,524.69	48,843,980.50
ค่ารับรองและพิธีการ	10,823,989.44	7,374,538.00
ค่าใช้สอยอื่น	37,923,104.08	42,388,203.30
รวมค่าใช้สอย	**3,281,930,669.42**	**2,499,685,114.82**

หมายเหตุ 23 ค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าวัสดุ	296,819,662.64	285,560,319.27
ค่าเชื้อเพลิง	16,939,471.29	17,974,298.56
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	25,726,864.71	36,534,051.81
รวมค่าวัสดุ	**339,485,998.64**	**340,068,669.64**

หมายเหตุ 24 ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ค่าไฟฟ้า	440,394,610.08	395,984,687.81
ค่าน้ำประปา	25,270,787.66	22,090,049.39
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	145,172,683.04	144,386,712.69
ค่าบริการไปรษณีย์	53,316,729.85	56,396,774.99
รวมค่าสาธารณูปโภค	**664,154,810.63**	**618,858,224.88**

หมายเหตุ 25 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	766,910,414.26	687,075,623.56
ครุภัณฑ์	909,487,854.96	801,134,738.64
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	15,040,967.94	8,616,734.88
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	**1,691,439,237.16**	**1,496,827,097.08**

หมายเหตุ 26 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
โอนสินทรัพย์ให้หน่วยงานของรัฐ	14,186,500.41	12.00
บริจาคสินทรัพย์ให้หน่วยงานภายนอก	112,980.92	4,373.50
รวมค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	**14,299,481.33**	**4,385.50**

หมายเหตุ 27 ค่าใช้จ่ายอื่น

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ขาดทุนสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	57,138,522.18	33,866,123.39
เงินชดเชยค่างานสิ่งก่อสร้าง	15,237.62	10,135,437.55
ค่าใช้จ่ายอื่น	42,443,563.19	19,513,280.94
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	**99,597,322.99**	**63,514,841.88**

หมายเหตุ 28 การจัดประเภทรายการใหม่

ตัวเลขเปรียบเทียบในรายงานการเงินปี 2561 มีการจัดประเภทค่าใช้จ่ายบุคลากรและค่าใช้สอย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทและการแสดงรายการในรายงานการเงินปี 2562

(หน่วย : บาท)

	ก่อนจัดประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	หลังจัดประเภทใหม่
ค่าใช้จ่ายบุคลากร			
ค่าเบี้ยประกันชีวิต	-	4,582,701.70	4,582,701.70
ค่าใช้สอย			
ค่าใช้สอยอื่น	46,970,905.00	(4,582,701.70)	42,388,203.30
รวม	**46,970,905.00**	**-**	**46,970,905.00**

หมายเหตุ 29 ภาระผูกพัน

สำนักงานศาลยุติธรรมได้เปิดเผยข้อมูลภาระผูกพันเป็นงวดแรก จึงไม่มีตัวเลขเปรียบเทียบในรายงานการเงินปี 2561 ดังนี้

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

หน่วยงานในฐานะผู้เช่ามีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	120,786,705.06	-
รวม	**120,786,705.06**	**-**

หมายเหตุ 29 ภาระผูกพัน (ต่อ)

- ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
ที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง	7,808,565,306.01	-
อุปกรณ์ และอื่น ๆ	1,103,485,149.52	-
รวม	**8,912,050,455.53**	**-**

- ภาระผูกพันตามข้อตกลง/สัญญารับทุน/สัญญาจ้าง

หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากข้อตกลง/สัญญารับทุน/สัญญาจ้าง จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
ไม่เกิน 1 ปี	144,903,228.82	-
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	109,179,728.00	-
รวม	**254,082,956.82**	**-**

หมายเหตุ 30 การจัดทำรายงานการเงินรวมภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ CFS)

สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำรายงานการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562 โดยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีเกณฑ์คงค้างของหน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศ (บัญชีมือ) และจัดทำรายงานการเงินรวมภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ CFS) เรียบร้อยแล้ว

สำนักงานศาลยุติธรรม
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562

(หน่วย : บาท)

	2562	2561
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายรับจากการขายครุภัณฑ์	28,197,066.69	22,363,002.74
รายได้ค่าขายของเบ็ดเตล็ด	2,657,018.79	3,303,884.00
รายได้ค่าธรรมเนียมการบริการอื่น	5,982,285.00	1,902,150.26
รายได้จากแสตมป์ฤชากร	4,088,237,222.84	3,425,376,027.51
รายได้ค่าปรับของศาลในคดีแพ่ง	41,111.50	84,776.88
รายได้จากค่าปรับอื่น	25,952,111.86	45,522,131.81
รายได้เงินเหลือจ่ายปีเก่า	4,034,490.83	1,046,958.53
รายได้จากการริบทรัพย์และการชดเชยค่าเสียหาย	6,141,450.36	7,234,330.66
รายได้เงินชดใช้จากการผิดสัญญาการศึกษาและดูงาน	409,916.00	1,279,230.51
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากที่สถาบันการเงิน	71,501,733.43	70,409,507.72
รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอื่น	199,914,458.11	129,424,085.34
รายได้ค่าจัดซื้อเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง	920,909.29	-
รายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	**4,433,989,774.70**	**3,707,946,085.96**
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	4,417,863,166.60	3,692,020,267.81
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	**16,126,608.10**	**15,925,818.15**
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	16,126,608.10	15,925,818.15
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บรวม ในปีงบประมาณ 2562 และ 2561 จำนวน 4,433,989,774.70 บาท และจำนวน 3,707,946,085.96 บาท ตามลำดับ ได้รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บในปีก่อน แต่ยังไม่ได้นำส่งคลัง จำนวน 844,968.42 บาท และจำนวน 1,053,655.97 บาท ตามลำดับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ผมเรียนถามสมาชิกครับ เนื่องจากไม่มีการเสนอชื่ออภิปราย มีติดใจไหม เพราะว่ามีผู้ที่พร้อมจะชี้แจง ถ้าเราไม่ติดใจจะให้เจ้าหน้าที่เขากลับ แล้วเราก็รับทราบวาระนี้

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ถ้าไม่มีติดใจ ผมขออนุญาตว่าที่ประชุมรับทราบรายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ เจ้าหน้าที่ไม่ต้องมาครับ ขอบพระคุณครับ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ต่อไปวาระที่ ๒.๑๕ รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงาน กสทช. ประจำปี ๒๕๖๒ และรายงานติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน กสทช. สำนักงาน กสทช. และเลขาธิการ กสทช. ประจำปี ๒๕๖๒

ทาง กสทช. ได้แจ้งขอเลื่อน เนื่องจากติดภารกิจ ก็ขออนุญาตเลื่อนไปได้แจ้งมาล่วงหน้าแล้วครับ

ส่วน ๒.๑๖ นั้นก็พวกเราได้ตกลงทั้ง ๒ ฝ่ายเมื่อเช้าว่าขอ ๒.๑๖ กับ ๒.๑๙ เลื่อนไปเพื่อไปพิจารณาพร้อมกันในโอกาสหน้า

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ที่ประชุมไม่มีใครเห็นเป็นอย่างอื่น เลื่อนไปนะครับ

๒.๑๗ รับทราบรายงานการตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่องนี้เป็นอย่างนี้ครับ ผมหารือเพื่อนสมาชิกนิดเดียว ได้มีการส่งเว็บไซต์ (Website) รายงานวาระนี้ไปแล้ว แต่ตัวเอกสารหนังสือซึ่งวางไว้ให้สมาชิกนั้นไม่ได้วางไว้เพิ่งแจกเมื่อสักครู่นี้ ขอเรียนถามว่าเว็บไซต์ (Website) ที่ส่งไปล่วงหน้าสมาชิกบางท่านอาจจะอ่านแล้ว แต่ถ้าสมาชิกไม่พร้อมก็ผมก็จะเลื่อนไป แต่ว่าถ้าสมาชิกพร้อมเจ้าหน้าที่พร้อม ใน ๒.๑๗ ๒.๑๘ นั้นเจ้าหน้าที่ชุดเดียวกันก็พร้อมมาอธิบายชี้แจงแล้ว ถ้าพวกเราไม่มีปัญหาผมจะได้นำ ๒.๑๗ รับทราบรายงานการตรวจสอบสำนักงานตรวจเงิน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๒๖๑๖/๖๕๓
วันที่ ๒๗ เม.ย. ๖๓
เวลา ๑๖:๐๓ น.

ที่ ตผ ๐๐๐๗/ ๑๒๐๙

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๕๕๐ เล่ม
๒. แผ่นซีดีไฟล์ข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑ แผ่น

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ บัญญัติให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ภายในสองร้อยสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ นั้น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งรายงานฯ ดังกล่าว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประจักษ์ บุญยัง)
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๑๙๕ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒๕ พ.ค. ๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒
รับที่ ๑๗ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒๗ / พ.ค. / ๖๓ เวลา ๑๑.๔๕ น.

สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์
โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๘
โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๙๖๙๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: pso@oag.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ตผอ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒๘ / เม.ย. / ๖๓ เวลา ๑๓.๓๕ น.

แผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้นมาเพื่อให้เรารับทราบ แล้วก็เชิญเจ้าหน้าที่เข้ามาเผื่อว่ามีใครซักถามนะครับ เชิญครับ ท่านขจิตรครับ

นายขจิตร ชัยนิคม (อุดรธานี) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ขจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย รายงานการตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินผมถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ผมเพิ่งได้รับเอกสารเมื่อ ๑๐ นาทีที่ผ่านมาแล้วมันเป็นเรื่องรายงานการเงินของแผ่นดินทั้งหมดโดยกรมบัญชีกลาง ผมคิดว่าทั้ง ๒ วาระน่าจะเลื่อนไปพิจารณาคราวต่อไปครับ เพราะว่าขณะนี้ก็คิดว่าเป็นเวลาพอสมควรแล้วครับ ขอบคุณครับ

นายชวน หลีกภัย (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ถ้าสมาชิกต้องการที่จะได้เวลาศึกษา พอดีเอกสารในตัวเล่มจริง ๆ เพิ่งมอบท่านไป ผมได้รับทราบเมื่อสักครู่นี้เองครับ แต่ว่าก็ส่งเว็บไซต์ (Website) ไปล่วงหน้า หลายท่านอาจจะไม่ได้ดูครบถ้วน เพราะฉะนั้น ๒.๑๗ รับทราบรายงานการตรวจสอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ๒.๑๘ รับทราบรายงานการเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็เช่นเดียวกันเอกสารทั้ง ๒ วาระนี้ยังไม่ได้วางไว้ ส่งไปเฉพาะเว็บไซต์ (Website) นะครับ ถือว่าให้โอกาสสมาชิกได้มีโอกาสดูโดยรายละเอียด ทั้ง ๒ รายการนี้ก็ต้องเลื่อนไป เพราะฉะนั้นวาระวันนี้ก็หมดนะครับ เหลือค้างไปในโอกาสต่อไป ขออภัยเจ้าหน้าที่ผู้มาชี้แจง ขอรบกวนท่านโอกาสหน้าอีกครั้งหนึ่ง ขอขอบพระคุณทุกฝ่ายครับ ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
คณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

๑)	นายอนันต์ ผลอำนวย	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒)	นายศักดา คงเพชร	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓)	นายฐิตินันท์ แสงนาค	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๔)	นายไชยวัฒนา ติณรัตน์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๕)	นางทัศนียา รัตนเศรษฐ	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๖)	นายภิญโญ นิโรจน์	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๗)	นายชาดา ไทยเศรษฐ์	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๘)	นายชลน่าน ศรีแก้ว	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๙)	นายเอี่ยม ทองใจสด	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๐)	นายอภิชัย เตชะอุบล	กรรมาธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๑)	นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์	กรรมาธิการ
๑๒)	นายมานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๓)	นางสาวนภาพร เพ็ชร์จินดา	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๔)	นายภราดร ปริศนานันทกุล	เลขานุการคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมาธิการตรวจแล้ว เมื่อวัน ๒๙ ที่ ๒ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายอนันต์ ผลอำนวย)
ประธานคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓
โดยคณะอนุกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุมและติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร
ในคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
กทปส.	กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ	https://old.btfp.nbtc.go.th
กศน.	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
กสทช.	คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	
กสศ.	กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	
คทช.	คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	
ครม.	คณะรัฐมนตรี	
คสช.	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	
คสล.	คอนกรีตเสริมเหล็ก (Reinforced Concrete : RC)	http://www.coe.or.th
ตชด.	ตำรวจตระเวนชายแดน	
ธ.ก.ส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	
น.ส.๓	หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เป็นหนังสือรับรองจากเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว โดยออกให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินทั่ว ๆ ไป ในพื้นที่ที่ไม่มีระวาง มีลักษณะเป็นแผนที่รูปลอย ไม่มีการกำหนดตำแหน่งที่ดินแน่นอน หรือออกในท้องที่ที่ไม่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ ซึ่งรัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศยกเลิกอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินของหัวหน้าเขต นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ (นายอำเภอท้องที่เป็นผู้ออก)	https://www.dol.go.th
น.ส.๓ ก	หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก) คือ หนังสือรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว ออกในท้องที่ที่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศ โดยมีการกำหนดตำแหน่งที่ดินในระวางรูปถ่ายทางอากาศ (นายอำเภอท้องที่เป็นผู้ออกให้)	https://www.dol.go.th
น.ส.ล.	หนังสือสำหรับที่หลวง	https://www.dol.go.th
ป.ป.ช.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ป.ย.ป.	คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง	
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
พช.	จังหวัดเพชรบูรณ์	
มอก.	มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
รพ.สต.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	
วปอ.	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	
ส.จ.	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	
ส.ป.ก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
ส.ว.	สมาชิกวุฒิสภา	
ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
สตง.	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	
สนช.	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
สปท.	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
สปสช.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
สวทช.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	
สศค.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
อส.	อาสาสมัครรักษาดินแดน	
อสม.	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	
3G	Third Generation เป็นชื่อเรียกยุคที่ ๓ ของโทรศัพท์แบบเซลลูล่า หรือระบบโทรศัพท์ไร้สายรุ่นล่าสุดที่ทำงานบนระบบพื้นฐาน IP ผ่านอุปกรณ์พกพาสามารถรับส่งข้อมูลด้วยความเร็วสูงเป็นเทคโนโลยีแบบมัลติมีเดียที่มีการผสมผสานทั้งโทรศัพท์มือถือ เครื่องเล่นเพลง กล้องถ่ายรูป กล้องวิดีโอ และระบบอินเทอร์เน็ต	https://www.nstda.or.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
4G	ระบบการสื่อสารไร้สายยุคที่ ๔ (Fourth-Generation Wireless) เป็นเครือข่ายไร้สายความเร็วสูงชนิดพิเศษ หรือเป็นเส้นทางด่วนสำหรับข้อมูลที่ไม่ต้องอาศัยการลากสายเคเบิล โดยสามารถส่งผ่านข้อมูลแบบไร้สายด้วยระดับความเร็วสูงที่เพิ่มขึ้นถึง ๑๐๐เมกะไบต์ต่อวินาที	https://www.m-culture.go.th
5G	ระบบการสื่อสารแบบไร้สายยุคที่ ๕ (Fifth-GenerationWireless) คือ มีความเร็วเพิ่มขึ้นกว่าระบบ 4G ถึง ๑๐ เท่า มีความหน่วงลดลง ๕ เท่า และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นถึง ๑,๐๐๐ เท่า	https://www.prd.go.th
ADB	ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB)	https://www.adb.org
AEC	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) คือ การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออกและการนำเข้าของสินค้า	วิกิพิเดีย สืบค้น ๑๐ พ.ย. ๒๕๖๓
AIDS	โรคเอดส์ หรือ โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (Acquired Immune Deficiency Syndrome - AIDS) เป็นกลุ่มอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเพราะร่างกายได้รับเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ซึ่งจะเข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาว ที่เป็นแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรคทำให้ภูมิคุ้มกันโรคลดลง จึงทำให้ติดเชื้อโรคฉวยโอกาสแทรกซ้อน เข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น	http://www.oic.go.th
Alzheimer	อัลไซเมอร์ เป็นโรคที่เป็นสาเหตุของภาวะสมองเสื่อมชนิดที่พบได้มากที่สุด ส่งผลต่อสมองส่วนที่ควบคุมความคิด ความทรงจำ และการใช้ภาษา อาการของโรคจะเริ่มจากการหลงลืมที่ไม่รุนแรงจนแย่ลงเรื่อย ๆ ถึงขั้นไม่สามารถสนทนาโต้ตอบหรือมีการตอบสนองต่อสิ่งรอบข้าง ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันอย่างร้ายแรง	https://www.pobpad.com
Application	โปรแกรมที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่ออกแบบมาสำหรับโมบาย (Mobile) แท็บเล็ต (Tablet) หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่	https://www.mangoconsultant.com
ASEAN	อาเซียน (ASEAN) เป็นการรวมตัวกันของ ๑๐ ประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้แก่ กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย	https://www.etda.or.th
Big Data	การนำข้อมูลที่มีปริมาณมาก ๆ มาผ่านการประมวลผล การวิเคราะห์และแสดงผลด้วยวิธีที่เหมาะสม รวมไปถึงข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลซึ่งจะมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมากมายมหาศาล ทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการจัดการทั่วไปได้อย่างมีคุณภาพ จึงต้องใช้แนวคิด Big Data ในการจัดการแทน	http://www.dla.go.th/upload/document/type14/2015/11/15991_1_1448854837750.pdf?time=1532040962753
Bio-Bank	ธนาคารแห่งชีวิต คือ โครงสร้างพื้นฐานของประเทศในการเก็บรักษาทรัพยากรชีวภาพที่ครอบคลุมสิ่งมีชีวิต ยีนของสิ่งมีชีวิต และข้อมูลสิ่งมีชีวิต มีการควบคุมคุณภาพของวัสดุชีวภาพที่จัดเก็บ เพื่อป้องกันการปนเปื้อน และรักษาให้เซลล์คงสภาพมีชีวิตได้อย่างยั่งยืน ด้วยการใช้เทคโนโลยีในการประหยัดพื้นที่และแรงงานในการ	http://www.biotec.or.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
	ดูแลเก็บรักษา จึงลดค่าใช้จ่ายการเก็บรักษาในระยะยาว อีกทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกในการรับฝากและเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและข้อมูลทรัพยากรชีวภาพที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ สะดวกและรวดเร็ว เพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและการใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันการสูญพันธุ์จากภัยธรรมชาติของทรัพยากรชีวภาพอีกด้วย	
BOI	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI)	
Corona / Coronavirus / Virus Corona / COVID-19 / nCoV-2019 / Virus Corona 2019 / COVID	ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙เป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้อาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) เป็นต้น ซึ่งเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์ก่อให้เกิดอาการป่วยระบบทางเดินหายใจในคน และสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ โดยเชื้อไวรัสนี้พบครั้งแรกในการระบาดในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วงปลายปี ๒๐๑๙	https://ddc.moph.go.th
CPTPP	ข้อตกลงความครอบคลุมและความก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนทางการค้าภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership : CPTPP)	https://library2.parliament.go.th
CPU	(Central Processing Unit) หน่วยประมวลผลกลาง	ราชบัณฑิตยสภา
DMC	(Dhamma Media Channel : DMC) ช่องรายการธรรมมะของวัดพระธรรมกาย	https://www.dhammakaya.net
Down Syndrome	ความผิดปกติทางด้านพันธุกรรมที่ทำให้เกิดภาวะปัญญาอ่อนหรือการพัฒนาด้านสติปัญญาช้า	https://w1.med.cmu.ac.th
DSI	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation : DSI)	
e-Bidding	การเสนอราคาด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	http://www.bnc.co.th
EEC	โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)	https://www.eeco.or.th
EECi	เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation : EECi)	https://www.eeci.or.th
e-Filing	ระบบการให้บริการยื่นเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์	http://efiling.dbd.go.th
EHIA	การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Environmental and Health Impact Assessment : EHIA)	https://www.parliament.go.th
eMENSCR	(Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : eMENSCR) เป็นระบบในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของ	http://academic.udru.ac.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
	รัฐ โดยกำหนดให้แต่ละหน่วยงานจะต้องเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมและจัดทำรวยละเอียดขอมูลแผนงานหรือโครงการ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ	
Facebook	เว็บไซต์ที่ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผ่าน Internet ถูกก่อตั้งโดย มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก เฟซบุ๊กอนุญาตให้ใครก็ได้เข้าสมัครลงทะเบียนกับเฟซบุ๊ก และผู้เป็นสมาชิกของเฟซบุ๊กสามารถสร้างพื้นที่ส่วนตัว สำหรับแนะนำตัวเอง ติดต่อสื่อกับเพื่อน ทั้งแบบข้อความ ภาพ เสียง และ วิดีโอ โดยผู้ใช้สามารถเลือกที่จะเป็นหรือไม่เป็นเพื่อนกับใครก็ได้ในเฟซบุ๊ก	https://www.mindphp.com
GDP	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เป็นมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของประเทศนั้น ๆ	http://econ.tu.ac.th
GIFTED	ห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถเฉพาะด้าน	https://www.srisuvit.ac.th
GMP	หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP)	http://www.fda.moph.go.th
Google	เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการในการค้นหาข้อมูลในโลกของอินเตอร์เน็ต โดยค้นหาข้อมูลจากข้อความ หรือตัวอักษรที่พิมพ์เข้าไป แล้วทำการค้นหาข้อมูล รูปภาพ หรือเว็บเพจที่เกี่ยวข้องนำมาแสดงผล	https://sites.google.com
GT200	อุปกรณ์ตรวจหาวัตถุระเบิดแบบพกพา	https://www2.mtec.or.th
HIV	(Human Immunodeficiency Virus : HIV) เป็นเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดโรคเอดส์ เมื่อเชื้อเข้าสู่ร่างกายเชื้อจะแบ่งตัวอย่างมากและมีการเกิดโรคที่อวัยวะต่าง ๆ เช่น สมอง หัวใจ ไตและที่สำคัญคือจะทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย	https://www.nectec.or.th
Homestay	การเปิดบ้านตัวเองให้คนเข้าพัก เสิร์ฟอาหารหลายมื้อ พร้อมพาไปเที่ยวชุมชนเพื่อให้ได้เรียนรู้วิถีชีวิตพื้นถิ่น	https://beubeyond.bu.ac.th
Hub	ศูนย์กลาง	
Net / Internet	มาจากคำว่า “International network” หรือ “Inter Connection network” หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน โดยอาศัยตัวเชื่อมเครือข่ายภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยงเดียวกันก็คือ TCP/IP Protocol ซึ่งเป็นข้อกำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย ซึ่งโปรโตคอลนี้จะช่วยให้คอมพิวเตอร์ที่มีฮาร์ดแวร์ที่แตกต่างกันสามารถติดต่อถึงกันได้	http://computer.bcnnv.ac.th
Know how	ความรู้ความชำนาญ	
KPI	ดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicator : KPI)	

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
Logistics	ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) เป็นกระบวนการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ดำเนินการ ควบคุมการทำงานขององค์กร รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูลและธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดการเคลื่อนย้าย จัดเก็บ รวบรวม กระจายสินค้า วัตถุดิบ ชิ้นส่วนประกอบ และการบริการ ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด โดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ	https://www.etda.or.th
Megaproject	โครงการขนาดใหญ่ของรัฐที่ใช้เม็ดเงินลงทุนสูง ดำเนินการโดยรัฐเพื่อประโยชนแก่สาธารณชน	http://www.land.arch.chula.ac.th
New normal / New Norm	หมายถึง “ความปกติในรูปแบบใหม่” พบว่าใช้เป็นทางการครั้งแรก โดย Bill Gross นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ที่ใช้คำนี้ในช่วงปี ๒๐๐๘ นิยามสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ถดถอย เกิดการชะลอตัว และกลับมาสู่อัตราเดิม ซึ่งเป็นการใช้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ แต่ปัจจุบันนี้มีการนำมาใช้ในหลายมิติมากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิถีชีวิตใหม่ หลังการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ต้องปรับตัวกันทั้งโลก	https://www.egat.co.th
OECD	องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)	
One map	การปรับปรุงพื้นที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ	http://www.pacc.go.th
O-NET	การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET)จัดสอบให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๖ และนักเรียนเทียบเท่า โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ.	Web site : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
Online	การเชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์	
OTOP	สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP)	http://www.thaitambon.com
PISA	(Program for International Student Assessment : PISA) คือ การประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติใน ๓ ด้าน คือ ทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการโดยประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนอายุ ๑๕ ปี จากประเทศสมาชิก ๖๕ ประเทศ	Web site : กระทรวงศึกษาธิการ
Platform	หมายถึง องค์ประกอบ (Components) ซึ่งรวมถึงฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซอฟท์แวร์ (Software) ชุดของการให้บริการ (Service Modules) และสถาปัตยกรรม (Architecture) และกฎระเบียบ (Rules) รวมถึงมาตรฐาน (Standard) ขั้นตอนพิธีการ (Protocol) นโยบาย (Policy) และสัญญา (Contract) ที่กำหนดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง	https://www.dga.or.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
	ระหว่างผู้เล่นที่มีหน้าที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผู้ใช้บริการ (End User) ผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน (Application Developer) ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม (Platform Provider) ซึ่งเป็นตัวกลางสำหรับให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงแอปพลิเคชัน และผู้สนับสนุนแพลตฟอร์ม (Platform Sponsor) เป็นผู้ถือลิขสิทธิ์และกำหนดนโยบายในการเข้าถึงแพลตฟอร์มของผู้เล่นแต่ละคน	
PM 2.5	เป็นฝุ่นที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน เกิดจากการเผาไหม้ทั้งจากยานพาหนะ การเผาวัสดุการเกษตร ไฟป่า และกระบวนการอุตสาหกรรม สามารถเข้าไปถึงถุงลมในปอดได้ เป็นผลทำให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจ และโรคปอดต่างๆ หากได้รับในปริมาณมากหรือเป็นเวลานานจะสะสมในเนื้อเยื่อปอด ทำให้การทำงานของปอดเสื่อมประสิทธิภาพลง ทำให้หลอดลมอักเสบ มีอาการหอบหืด	http://air4thai.pcd.go.th
Quick win	แผนปฏิบัติการเร่งรัด เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปประเทศ	https://www.ocsc.go.th
R&D	การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)	http://rlc.nrct.go.th
SDGs	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)	http://www.pcd.go.th
SEC	โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (Southern Economic Corridor : SEC)	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
Smart city	หรือ เมืองอัจฉริยะ เป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อย่างยั่งยืน	https://www.smartcitythailand.or.th
SMEs	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs)	http://www.sme.go.th
UN	องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN)	
UNESCO	องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization : UNESCO)	https://www.bic.moe.go.th
UPOV / UPOV 1991	เอกสารกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสหภาพเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (The International Union for the Protection of New Varieties of Plants : UPOV)	http://www.biothai.net
USO	การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ	https://www.nbtc.go.th

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
	สังคม (Universal Service Obligation : USO) โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จะจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียมและส่วนแบ่งรายได้ของบริษัทโทรคมนาคม วิทยุ และโทรทัศน์ต่าง ๆ และนำเข้าสู่กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ และนำไปจัดทำบริการโทรคมนาคม วิทยุ และโทรทัศน์ในพื้นที่ขาดแคลน หรือนำไปพัฒนาวงการในด้านต่าง ๆ	
Web / Website	คือ สื่อนำเสนอข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นการรวบรวมหน้าเว็บเพจหลายหน้า ซึ่งเชื่อมโยงกันผ่านทางไฮเปอร์ลิงก์ ซึ่งต้องเปิดด้วยโปรแกรมเฉพาะทางที่เรียกว่า Web Browser โดยถูกจัดเก็บไว้ในเวิลด์ไวด์เว็บ และเว็บไซต์นั้นถูกสร้างขึ้นด้วยภาษาทางคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า HTML (Hyper Text Markup Language) และได้มีการพัฒนาและนำภาษาอื่นๆเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้มีความสามารถมากขึ้น เช่น PHP , SQL , Java ฯลฯ	https://www.webmaster.or.th
Whip	คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร	http://www.soc.go.th
World Economic Forum / WEF	สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF)	http://www.otp.go.th

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร **ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒** ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ได้มีมติรับรองรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) จำนวน ๙ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๘ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๙ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑ ถึงวันศุกร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๓ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๔ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๕ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ครั้งที่ ๑๖ วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๕ วรรคหนึ่ง

(นายชวน หลีกภัย)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
กลุ่มงานรายงานการประชุม

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายคุณวุฒิ ตันตระกูล	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางนารีนารถ เหตานุรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักรายงานการประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางนนท์สภรณ์ อ้นองอาจ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๓
นางสาวฐานวีร์ ศรีธรรศพงศ์	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
นางสาวอุทัยวรรณ์ จำนงค์ศาสตร์	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส

ผู้จดและจัดทำรายงานการประชุม

นางสาวอัมภิกา ศรีบุญเรือง	นางสาวประไพพิศ ดีสุ่น
นางสาวปัทมา นรินทร์	นางสมร ป้อมป้องกัน
นางสาวธมนธรณ์ พุทธวงษ์วิไกร	นางสาวณิชากร ฤกษ์ศิริ
นางสาววีรุทัย ผาสุขเวชพร	นางสาวสุพิชชาย์ เนื่องพิมพ์
นายพรเทพ ไชยสงวนสุข	นางสาวชญาภา ภู่ระหงษ์
นางนัชชา โนไธสง	

ผู้ควบคุมสัญญาณภาพและเสียงระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุม

นางไอดา สารพัดวิเศษ

กลุ่มงานชวเลข ๓
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๘ นาฬิกา

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ขึ้นบัลลังก์และได้อนุญาตให้สมาชิกฯ ปรึกษาหารือ ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๒๔

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้กล่าวเปิดประชุมและได้แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้พิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ที่ประชุมรับทราบ

๒. รายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตให้ นายสุรพงษ์ มาลี กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านบริหารราชการแผ่นดิน นายวินัย ดะห์ลัน กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร กรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ นายอาทิตย์ เวชกิจอนุกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน นายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน และนายปุณณลักข์ สุรัสวดี ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ และที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน ตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๓. รายงานการสร้างระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ และปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และรายงานงบการเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ นางสาวทวีศรี กรีทอง นางสาวนิรมล เห็นประเสริฐ และนางกาญจนา ศิริโกมล ผู้แทนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๔. รายงานประจำปี ๒๕๖๒ ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้นายสุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา นายไกรยส ภัทราวาท นายพัฒนะพงษ์ สุขมะดัน นายนิกร เภรีกุล นางสาวสุชาดา จตุรภุชพิทักษ์ และนางสาวปาริชาติ สกุลภาพนิมิตร ผู้แทนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๕. รายงานผลการเตรียมความพร้อมในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้พลอากาศโท ธนพันธุ์ หร่ายเจริญ รองเลขาธิการ กสทช. นางสุพินญา จำปี นายสมบัติ ลีลาพตะ และนายปรัชพัฒน์ วงษ์เนติศิลป์ ผู้แทนจากสำนักงาน กสทช. เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีรองเลขาธิการ กสทช. ตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๖. รายงานประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ นางลดาวัลย์ กระแสร์ชล นางจุฬารัตน์ ตันประเสริฐ และนางรุ่งทิพย์ ควันเทียน ผู้แทนจากสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๗. รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ก่อนที่สมาชิกฯ อภิปราย ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้นายสรรเสริญ พลเจียก กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน นายประจักษ์ บุญยัง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน นายมณเฑียร เจริญผล รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน นายสายัณ พันธุ์แพทย์ และนายศิร์รัฐ ศรีสุนทรพินิต ผู้แทนจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓๑

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ตอบชี้แจง ภายหลังการอภิปรายของสมาชิกฯ

๘. รายงานของผู้สอบบัญชีและรายงานการเงินสำนักงานศาลยุติธรรม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๒๕ นาฬิกา

(นายสรศักดิ์ เพียรเวช)
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
กลุ่มงานรายงานการประชุม
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๓
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒
www.parliament.go.th

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข